Digitized by the Internet Archive
in 2026

https://archive.org/details/augustanaochmiss0000vari

Augustana

och

Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

PROF. T. N. HASSELQUIST och O. OLSSON samt D:R A. R. CERVIN och PAST. C. P. RYDHOLM.

PROPERTY OF
UPSALA COLLEGE
LIBRARY

Moline, 1879.
Wistrand & Thulin's boktryckeri.

Innehållsförteckning för 1879.

(Första siffran angifwer n:r; den andra sidan.)

Ledande och längre artiklar.

Nyårsuppmuntran 1: 1.
Guds barns inbördes kärlek 2: 17.
"Hwad synes eder om Kristo" 2: 19.
Fattig med de fattige 3: 33.
Ser till, waker och beder 3: 35.
Ett wittnesbörd från Afrika 3: 38.
Olika sätt att strida 4: 49.
Ett utrifwet öga 5: 66.
Om bönen 6: 81.
Guds omsorg 7: 97.
Swårligen trängde 7: 99.
Något om och från N. Y. konf. 7: 101.
Herren behöfwer dem 8: 117 o. följ.
Bref wexling mellan Trofast och Enfaldig 9: 134 o. följ.
Upptäckterna i Österlandet 9: 137.
Nödwändigheten af den kyrkliga trosbekännelsen 10: 145 o. följ.
Från och om wår skola 11: 166 o. följ.
Hwad klagomål hafwen J emot denne mannen? 12: 177.
Waren ens sinnade 13: 194.
Jesus wid offerkistan 15: 227.
Han hafwer nederbrutit medelbalken 15: 226.
I anledning af bref från Chicago 15: 231.
Betydelsefullt wal 16: 241.
"En annan ande" 16: 244.
Iowa-konferensens möte i Sioux City 17; 260.
Bokstafwen och Anden 18: 273.
En konfirmation 18: 280.
Metodisterna sådana de äro 19: 291.
En swår klämma 20: 305.
Fader, förlåt dem! 20: 307.
Helsning från O. O. 21: 321.
En gyllene krok 21: 323 o. följ.
Helsningar från När och Fjerran af O. O. 22: 337 o. följ.
Förhållanden i Kansas 22: 246.
Skiljewäggar 23: 358.
Lord Radstock och P. W. 23: 360.
Katekesförslaget 24: 374.
Ett outtömligt wetande 24: 376.
Guds lof i stillhet 25: 385.
Helsning till synoden från O. O. 26: 406.
Afskedsord af pastor A. G. S. 26: 410.
Ordinationstal 27: 417.
Skolfrågan 28: 433.
Nya födelsen 28: 435 o. följ.
Kort sammandrag af förf:s i Princeton historia 28: 439.
Bref från O. O. 29: 429.
P. W. och "A. o. M." 29: 451.
En dubbel högtid 29: 458.
Ser till, att ingen bedrager eder 30: 470.
1) Döda ceremonier o. former 30: 471.
När skall detta tiggandet upphöra? 31: 487.
2) Sammwerkan 32: 503.
Grunderna i skriften för barndopet 32: 506.
Nådemedlen och troslifwet 34: 530 o. följ.
Katolska tankar om Swerige 34: 532.
Hufwudämnet i en evangelisk predikan 34: 534.
Predikan af L. P. Esbjörn 35: 545 o. följ.
Swenska missionsförbundet 36: 570.
Illinoiskonferensens möte i Altona 37: 577.
Från Swerige 37: 585.

En katolsk prests omwändelse 37: 587.
Samtal mellan twenne wänner 38: 593.
Från Kansaskonferensen 38: 602.
Barnhemmet i Andover 38: 604.
Bönen för missionen 39: 615 o. följ.
Missionsmöte i Michigan 39: 617 o. följ.
3) Bort med alla bekännelser 41: 641.
Ett och annat från Swerige 42: 663.
En gammal anklagelse mot Kristi evangelium 43: 673.
Från konferensen i Red Wing 43: 679.
Kansaskonferensen i Skandia 44: 693.
Ingen kollekt 44: 698.
Konf. möte i Grand Rapids, Mich. 46: 725.
Söndagsskolan 47: 737.
Livingstons Testamente 47: 739. o. följ.
Tal wid reformationsfesten i R. Island 1879 af E. N. 48: 753.
Missionsmötet i De Kalb 48: 762.
Reformationen och bibeln af N. Th. W. 49: 787.
Församlingsskolan 49: 803.
På hwad sätt kan wår skola bäst ställas i samband med wåra församlingar af O. F. S. 50: 811.
Rättfärdiggörelsen 50: 817.
Huru skola wi förhålla oß emot wår egen kyrka af E. A. F. 51: 828.
Stor glädje 51: 841.
Missionsmöte och kyrkoinwigning 51: 844.
Uppfostringsfrågan 52: 851
Kyrkoinwigning i Portland 52: 856.

Meningen war att uppgöra ett någorlunda fullständigt register på äfwen de minsta styckena, berättelserna m. m.; men då detta göromål tager wår tid mera i anspråk, än saken är wärd, hoppas wi att wåra läsare fritaga oß derför.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. N. Gervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 1 Jan. 1879. N:o 1.

Nödigt förord.

Måhända förundra sig många af våra läsare deröfver, att "Augustana och Missionären" kommer till dem i samma format som så många år förut, då det ju war beslutadt, att den skulle wisa sig i qwartformat. Orsaken till denna i sig sjelf ringa förändring i wår plan ligger icke hos utgifwarne, utan hos en del af våra läsare, som inskickat bref med ifrig begäran, att icke säga fordran, att det gamla formatet måtte bibehållas. Det synes som hade wårt blad blifwit dem så kärt, att de icke wille skiljas wid deß wanliga storlek ens. Wi hafwa derför, emot direktionens beslut, welat bibehålla det gamla, kära formatet, åtminstone under detta år; men beslutet att göra besök hwarje wecka hos våra wänner står fast. Utgifwarne.

Nyårsuppmuntran.

Wi skola utan twifwel hafwa hwarjehanda att säga om det nya året med anledning af de erfarenheter det gamla medfört: men wi wille först hafwa ett uppmuntrande ord från Herren sjelf, som kunde lysa oß i mörkret och förläna oß kraft att lyfta wåra hufwud upp öfwer allt hwad komma kan på jorden. Och då wet jag intet bättre, intet klarare, kraftigare och härligare än den 93:je psalmen, som lyder så:

"Herren är konung och härliga beprydd, Herren är beprydd, och hafwer begynt ett rike så widt som werlden är, och tillredt det, att det blifwa skall.

Ifrån den tiden står din stol fast; du äst ewig.

Herre, wattuströmmarna upphäfwa sig, wattuströmmarna upphäfwa sina böljor.

De wågor i hafwet äro stora, och fräsa grufweliga; men Herren är ännu större i höjden.

Din ord äro en rätt lära; helighet, Herre, är dins huses prydning ewinnerliga".

Ehuru den helige sångaren lyfter wåra ögon och sinnen först i höjden, det wi ock behöfwa lära göra honom efter, wilja wi dock i första rummet akta på huru det annars ser ut för det utwärtes ögat. Werldsställningen är så målande, som möjligt är, beskrifwen i 3 v. och förra hälften af den 4:de. De stora wattnen äro, enligt den Hel. Andes egen uttäggning i Upp. B 17 kap. 15 v., "folk och skaror och hedniu-

gar och tungomål", icke blott folk och skaror, utan ock konungar och riken, som allt mer och mer få ett råd, nemligen det att strida emot Lammet och utrota deß herradöme från jorden. Icke blott den otrogna werldens förökade makt genom den allt större enigheten ibland dem, som henne tillhöra, utan ock den wäxande fiendskapen och argheten hos henne tecknas i wår psalm med de wäldigaste ord, ord som wäl kunde göra hwarje hjerta bäfwande, om wi ej wiße te mer än det. Det säges om wattuströmmarne att de "upphäfwa sig", att de "fräsa", att de resa sig upp i höga "böljor", att deras "wågor äro stora" och "fräsa grufweliga". Icke få af wåra läsare hafwa under sina resor öfwer hafwet haft tillfälle iakttaga det förfärliga i de upprörda djupen. Men den som wid hafsstranden fått skåda de wäldiga wattenmassorna med ett grufligt fräsande rusa emot klippor och skär, som skulle de rycka ned allt och draga allt med sig i djupet, — den kan göra sig en tydligare föreställning om den kamp som psalmen målar. Detta är dock blott naturligt och derför endaste en swag bild af larmet och krigsbullret i andens rike. Se wi icke huru de wäldige i werlden på wetandets och wetenskapernas alla områden blifwa allt mer enige i att bekriga evangelium och dem som tro derpå? Märka wi icke understundom wågor resa sig i höjden, såsom wille de nedstöta himmelen och honom som deruti bor? Höra wi icke fräsandet af den stundom dolda, men illa dolda, stundom åter uppenbara hätskheten, den bittraste och mest rasande smädelust, emot Guds rike på jorden och deß tecken det heliga korset, samt allt som pekar derpå och alla som hålla sig dertill?

Wår psalm erinrar oß härom, och nödwändigt är det, att wi må weta hwad tiden bär i sitt sköte och förwara oß för de tio jungfrurnas farliga sömn. Men psalmen will än mera, den will trösta, uppmuntra och frimodiggöra emot dessa makter, dessa stormande och fräsande wattenwågor. Ja, den börjar med att draga wår uppmärksamhet till honom, som är så wäl A som O, både begynnelsen och änden. Derför både begynner och slutar psalmen med att hänwisa till Herren öfwer alla herrar. Redan "werlden" såsom ett helt är hans werk och werkstad, också ett rike, det han "tillredt, att det blifwa skall". "Herren är konung" derinne, och förgäfwes skola all werldens krafter och wäldigheter anstränga sig att stöta honom af sätet. Han kan utan den ringaste fruktan se "hedningarne wredgas och folken tala fåfängt", kan förnimma, huru "konungarne på jorden resa sig upp och herrarne rådslå med hwarannan emot Herren och hans Smorda"; snart "skall han tala med dem i sin wrede och i sin grymhet förskräcka dem", och det blir annat tal. Konungen öfwer alla konungar är "beprydd", klädd i sin gudomliga härlighet, stadd i utöfning af de outsägliga egenskaper, af hwilka hans wäsende utgöres — hwad wilja hans fiender uträtta? Hans "stol", från hwilken han all ting regerar, "står fast", så wißt som han, som sitter deruppå, är ewig. Är ej detta nog? Wisserligen behöfwa de bäfwa, som kämpa emot Gud; men de, som Herren frukta, hafwa all orsak att wara frimodige och kasta all omsorg på honom, som nog skall genomföra sin sak till slutlig och fullkomlig seger. Låt nu otron rasa, låt He-

rodes och Pilatus blifwa goda wänner, fariſeer och ſadduceer rådſlå med hwarandra, huru de ſkola kunna dräpa Jeſum och tillintetgöra hans rike och ſkingra hans underſåtar i alla jordens fyra wäder; låt det talet om korſet wara för de ſjelffromme (judarne) en odräglig förargelſe och begabbas af alla wiſe (grekerne) ſåſom galenſkap; låt alla deſſa fiender ſlå ſig tillhopa och reſa ſig ſom höga wågor och i ſitt öfwermod fräſa grufweliga — "Herren är ännu större i höjden', höj öfwer dem allesamman. Huru gjorde denne "höge och högtbeſutne", när menniſkorna wille göra ſig oberoende af Gud genom Babelstornet? Af det ſtora werket blef ett Babel, d. w ſ. förbiſtring. Hwad ſkedde, när menniſkorna i Noahs dagar icke wille låta Guds Ande ſtraffa ſig, eller när de i Lots tid icke tålde en wänlig påminnelſe af "den rättfärdiga ſjälen", och än mer, hur gick det judarne, när de omſider fullbordat ſitt uppſåt, korsfäſt Härlighetens Herre och, ſåſom de trodde, inneſtängt honom i en bewakad och förſeglad graf? Wi weta det alle, och ſamme Herre lefwer ännu och ſkall icke gifwa ſina äro enom androm eller låta ſitt lof ſig frånröfwas.

Men det måſte medgifwas, att för det lekamliga ögat och örat och ſinnena förnimmes ej annat än det, ſom beſkrifwes i midten af wår pſalm, deſſa bruſande wattuſtrömmar, deſſa ſtora hafswågor, ſom hota att kullkaſta allt; och pſalmens ord antyda, att deſſa makter ſkola hafwa framgång och wara oemotſtåndliga. Deremot ſkall Herren ſynas draga ſig tillbaka och dölja ſig, ſåſom wille eller kunde han ingenting uträtta emot ſina bullrande fiender. När ſå ſker, då ihågkom pſalmens ſlutord: "din ord äro en rätt lära; helighet, Herre, äro dins huſes prydning ewinnerliga". Midt i werlden, ja, midt ibland de fräſande fienderna har han ett "hus", ſom, ehuru beſtående af menniſkor, dock är hans, bygdt af honom ſjelf (Matth. 16: 18), ett ſtenhus, men af lefwande ſtenar (1 Petr. 2: 3), ſå wäl ſammanfogade (Eſeſ. 4: 16) i kärleken, att ingenting, ware ſig det nu är m. m. (Rom. 8: 32), kan ſkilja dem från Guds kärlek i Kriſto Jeſu. Detta huſets koſtliga och dyrbara prydning är helighet. Härwid begynna wäl menniſkorna alt ſtrax tänka på den menſkliga heligheten och i förſta rummet på ſin egen och ſitt eget ſamfunds berömda helighet; men lika ſom huſet är Guds, hans werk och hans boning, ſå är också deß prydning hans egen helighet och derför en fullkomlig och oförgänglig, ſom icke blekner under tidens wexlingar eller kan borträfwas af dem ſom grafwa och ſtjäla. "Du elända, öfwer hwilken alla wäder gå, och du tröſtlöſa", ſå ſer detta andliga hus ut för menniſkors ögon, "ſi jag will lägga dina ſtenar ſåſom en prydning och lägga din grundwal med ſafirer, och din fenſter göra af kriſtall, och dina portar af rubiner och alla dina gränſor af utkorade ſtenar, ſäger Herren, din förbarmare".

Eländigt och dock härligen beprydt! Detta är ju ett underligt tal. Ja, wißt; Herrans förſamling, Guds hus, i ſin rätta beſkaffenhet är till endaſt för tron. De otrogne ſe henne icke, och hwad de ſe af henne är hennes elände och tröſtlöshet, och dock hata de henne outſläckligen. Denna werldens förſte, ſom har ſitt werk uti otrons barn, han wet någorlunda hwad hon betyder, li-

kaſom han wißte hwad Jeſus war, då han wandrade på jorden den "aldra föraktadaſte och wanwördaſte".

Men detta trosföremål, Guds elända och dock heliga och härliga förſamling, kännes igen på Guds ord, hwilket för henne är en "rätt lära". Under det att allt annat ſwiker och wacklar, har hon och hennes ſanne lemmar i Ordet ett owikligt ſtöd, en faſt grund och klippa att fly till. Guds barn weta, att Herrans ord blifwer ewinnerliga; ja då himmel och jord förgås, blifwer icke en bokſtaf eller en prick deraf om intet; det är ewiga liffens ord. Derför fröjda de ſig öfwer den "rätta läran", ſom de hafwa i och af detta ord. Menniſkor ſöka wisſerligen i otro att göra Guds ord om intet, eller åtminſtone att uppſätta ſina ſmå ſkiftande meningar ſåſom alla lika pålitliga och ſäkra; men ett werkligt troende Guds barn wet, att "alla menniſkor äro lögnaktige" och derför äro endaſt bräckliga rörſtafwar att ſtödja ſig wid, och förtror ſig fördenſkull icke åt dem, kommo de ockſå i ängslaödmjukhet och beſutto de ock profetiſka gåfwor. Guds huſes prydning är den "rätta läran", menniſkor må begabba den ſå mycket de wilja.

Du, käre läſare, ſom har att genomwandra detta året och derunder får höra läror af rätt olika ſlag och möjligen ſe ting, dem du nu ej anar, när ditt ſinne häraf oroas och det kunde förekomma dig ſom ſkulle Guds rikes fiender få öfwerhanden, ſlå då upp och läs wår pſalm, läs ej blott midten, utan det hela, ſå ſkall du finna dig uppmuntrad. Läs den om igen och åter om igen, tills den ſtår likſom ſkrifwen med lyſande bokſtäfwer för din ſjäls ögon; lyft i enlighet med deß innehåll förſt dina ögon i höjden till honom hwilkens ſtol ſtår faſt, och kan du ej annat än äfwen ſe uppå hwad ſom föregår omkring dig, ſå ſe åter upp till honom, om hwilken pſalmens ſlut förkunnar: "Herren är ännu större i höjden", och war wiß, att han genom ſitt ord, den rätta läran, ſkall bewara ſitt hus och alla dem ſom bo derinne och utföra domen till ſeger. H.

Fonografen.

Wi hade för en tid ſedan på ſkolan i Rock Island tillfälle att ſe och förſöka en ſ. k. "fonograf", en af de nya märkwärdiga uppfinningarne, hwaröfwer man mycket priſar denna tiden och naturligtwis iſynnerhet uppfinnaren ſjelf. Inſtrumentet war wißt icke fullkomligt, men gjorde dock ſå tydlig tjenſt, att man måſte erkänna riktigheten af de grunder, hwarpå uppfinningen hwilar. Det egendomliga deri är, att allt hwad man talar eller ſjunger in uti en ſlags tratt uppfångas och likſom nedſkrifwes på ett ſlags ſärſkildt beredt metallpapper, hwarifrån man kan en ſtund derefter, eller huru lång tid ſom helſt efteråt, få genom ſamma machin höra ſamma ljud och ord. Machinen förſtår derför och talar allehanda ſpråk. Jag ſjöng uti den: "wår Gud är oß en wäldig borg", och då machinen ſattes i gång igen och papperet fördes tillbaka, hördes ſamma ſwenſka ord och melodi komma åter. Detta är wisſerligen beſynnerligt. En menniſkas röſt och ord kunna nu förwaras huru länge ſom helſt och efter hundratal af år ånyo höras. Jag förmodar, att om någon hade tillfälle att genom fonografen förwara ett antal af ſina ord för att efter

en kortare eller längre tid höras med samma röst uttalade för barn eller andra, han då skulle wara angelägen att icke en ed, ett wildt skratt eller annars ohyggliga ord och ljud blefwo gömda för att efter ens död mähända åter upprepas.

Men wi fråga: är wäl fonografen någonting så alldeles nytt? Har ingen wetat af den förr än herr Edison i Amerika uppfann den? Jo, den är ej allenast känd förr än den nu blifwit bekant, utan har äfwen i ett wida fullkomligare skick warit i bruk allt sedan menniskorna skapades på jorden. Det talas om böcker, i hwilka förwaras allt det menniskorna handlat hafwa; och då dessa öppnas, skall för hwarje menniska rullas upp hennes förflutna lif till deß minsta delar (Upp. B. 20: 12), och färskildt om orden som talats säger domaren öfwer lefwande och döda i Matth. 12: 36, att för hwart och ett fåfängt ord skall göras räkenskap, och skall då hwarje ljud af den mun, som uttalat ditt hjertas tankar, likasom ånyo höras och höras, inför dig sjelf så wäl som inför hela werlden. När man tänker på att man kan någon gång genom fonografen få höra en för många år tillbaka död menniska tala just som då hon wandrade lifslefwande på jorden, så förekommer det en nästan hemsk. Hwad skall du tänka och känna, när på den ytterste dagen den himmelske ljudskrifwaren (fonografen) skall begynna klart och tydligt återgifwa alla dina ord och de ljud som dina inwärtes känslor frampressat? Tänk endast på det gångna året, huru många ord som utgått ur din mun; du kan hafwa glömt dem, men den noggranne fonografen i himmelen har dem i förwar. Bered dig på att höra dem om igen en gång. Skola de då blifwa en ljuflig musik i dina öron? Det finnes blott en utwäg att få ljuden af dina hårda, kärlekslösa, swärjande, smädande och hädande ord döfwade och borttagna, och det är att i en rätt botfärdighet fly till nådastolen, som är satt i Christi blod, för att dermed få det nedskrifna utstruket. Men war hädanefter warsam i afseende på allt som utgår ur din mun, emedan den himmelske fonografen är i werksamhet och icke försummar eller förlorar ett ord. H.

Ord att taga wara på

äro några som kommit oß till handa i ett enskildt bref. Brefskrifwaren, en broder af Norska Augustana Synoden, "har sedan flera år haft en wiß förkärlek till de swenske bröderna" "Orsaken dertill", tillägger han, "kan jag knappast förklara mig sjelf. Kanske lades första grunden dertill genom swenska andliga sånger, som i min ungdom gjorde ett djupt intryck på mig".

Wi se här en erinran om det förhållandet, att wi ofta både få och gifwa omedwetna, affigtslösa intryck. Om wi gåfwe närmare akt på oß sjelfwa och på hwad wi upplefwat, skulle wi mähända, likiom wår bresskrifware, få en lösning på mycket som nu synes oß dunkelt. Om sådant omedwetet och affigtslöst inflytande — kanske ofta större än det mest affedda — hwilket wi öfwa på andra, mähända en annan gång.

Men, urskta det afbrott wi gjorde med dessa betraktelser. Wi hafwa ännu icke kommit till de der orden, wi önskade hafwa behjertade. Wår norske wän, den wi nu åter lemna ordet, fortsätter:

"Sedermera har denna känsla [af förkärlek] blifwit närd och underhållen genom flera ypperliga skrifter, som från swenskan blifwit öfwersatte på wårt språk (det norska eller danska), nemligen Magister Rosenii och Magister Rohrborgs grundliga predikningar om "Den fallna menniskans saligbetsordning". Dessas läro- och sinnesrigtning har jag helt och hållet kunnat följa, och jag må gerna bekänna, att desse män genom sina skrifter hafwa, näst Bibeln, Luther och E. Pontoppidan, warit mina förnämste lärare i theologi". Detta är i sanning ett yttrande att lägga märke till, helst det kommer från en så opartisk man. Utmärkelsen i spärrad stil är af oss, icke af författaren. Att han såsom norrman sätter lärofadern Pontoppidan så högt, deröswer kunna wi icke förundra oß. Icke heller förundrar oß hans sammanställning af Rosenius och Rohrborg. De stämma nog öfwerens. Deremot kunde i fråga sättas, om icke bland swenske christne, de af allwarligt sinne nemligen, många äro som mena, att de båda kåre männen icke tala ett, många som derför tro sig böra utwälja den ene med den andres förkastande. Men war ej rädd för någondera, min broder. Isynnerhet J, som ären eller tänken blifwa andres lärare, sitten utan twekan ned wid bådas fötter; ingen af dem är ware sig lagbunden eller laglös, påfwisk eller calwinistisk. I skolen, såsom den broder hwars ord wi anfört, af dem införas i den sanna theologien, i Korsets theologi. A.

Innebränd fånge.

Tidningarne berättade nyligen, att ett fängelse i Schweitz nedbrann. Alla fångarne blefwo dock räddade med undantag af en enda, som, oaktadt alla räddningsförsök, led den ohyggliga döden att innebrännas. Efteråt blef det bekant, att denne olycklige man hårdnackadt nekade till den förbrytelse, för hwilken han war anklagad, och kort förut, då hans medförbrytare, som hade bekänt, uppmanade honom att också bekänna, hade han swarat: "Förr skall jag lefwande brännas, än jag bekänner det". Den allwetande Guden hörde dessa hans ord, — och mannen blef äfwen lefwande bränd. Det ogudaktiga menniskohjertat glömmer så lätt, att den store Guden är alleståde närwarande och att Hanicke låter gäcka sig. Händelser som denna äro skickade att lära oß betänka sådant. För dem, som gerna wilja se Guds fotspår öfwerallt på jorden, är det ej swårt att finna dem. Och ju mera wi gifwa akt på det som tilldrager sig rundtomkring oß, och lära att deruti se Guds finger och Hans hands werk, desto bättre skola wi förstå det sammanhang, som eger rum emellan en synd, som begås, och den tukt eller det straff, som följer synden i spåren. (Öfwers.)

Böneweckan.

Då i detta nr så många stycken behöfde intagas, har hwarjehanda måst lemnas till nästa wecka. Så kunna wi ej införa hwad som har föreslagits till betraktelse- och böneämnen för den s. k. böneweckan, utan nödgas hänwisa till G. & N. Hemlandet, för den 11 Dec., der de blifwit fullständigt aftryckta.

Missions-Afdelning.

Hem-Missionen.

Från missionsmötet i New Sweden Iowa den 12 sistl. Nov.

"Ack saliga stunder, som Jesus oß ger!"

Så torde det tillåtas mig att kalla de kära och wärdesulla dagar, hwilka Herren Kristus skänkte oß omkring sitt ord och sakrament, då wi såsom missionsdistriktets representanter gästade ofwannämda församling och i Herrens hus blefwo "hugswalade genom begges wår tro".

Kl. 2 e. m. manade tornklockan menigheten att gå upp i Herrens gårdar för att af den store "missionären", Herrens Ande, uppfyllas med god ting. För undertecknad war det en glad syn att skåda ut i den omkringliggande nejden och se de många, hwilka, öfwergifwande sina hemman, i högtidsdrägt närmade sig på olika wägar det tillpyntade templet. Wid denna syn uppwaknade barndomsminnena, de gamla, längesedan begrafna och begråtna. — O hwad Herren Gud har gifwit oß swenskar, som hitkommit från Swerige, mycket godt framför många andra; ja, jag tycker mig höra Mästaren ropa till oß såsom fordom till Israel: **Jag har många goda gerningar bewist eder af min Fader.** Måtte Han, som will församla barnen i sin famn — äfwen oß i detta land — icke behöfwa tillägga: **för hwilken af dem stenen I mig?** —

Men nu måste wi skynda in i templet, ty de många äro redan till "en" skara wordne, wäntande och bidande på lifwets bröd och watten.

Sedan sången slutat, uppträdde en broder på predikstolen och tolkade Guds ords sanningar, med Rom. 11: 1 - 12 såsom text.

Måtte Herren få bewattna de sädeskorn, som då utsåddes och säkerligen blefwo nedmyllade i mer än ett hjerta. — Det torde tillåtas mig att med några ord utur minnet och dagboken upprepa för dig, käre åhörare, hwad du då hörde och erhöll, genom att låta dig blifwa en läsare — Bed Gud om nåd att blifwa en efterföljare!

Hufwudtanken, hwaromkring talaren lät texten röra sig, war: **Utkorelse och bortkastelse.** Judarne woro en gång det utkorade slägtet. — Hedningarne äro det. — Wi från hedendomens mörker till kristendomens ljus omwände äro nu det folk, hwarpå Gud öfwar och slösar sin godhets, tålsamhets och långmodighets rikedomar. Israel är bortkastadt. Hwad för? Emedan de hade utkorelsen emot sig. Judarnes utkorelse war ett nådewal, en nådens utkorelse; ty antingen måste det wara af gerning eller nåd — icke gerning och nåd, ty annars blir nåd icke nåd och gerning icke gerning. — Af gerning är det icke. Om så wore, hade de haft något att berömma sig af. Men all wår berömmelse är utelyckt. Alltså måste det wara af nåd. Huru är det då? Jo, det Israel söker får det icke, emedan det förgäter sin Guds nåd och wilja om deras frälsning och wandrar på sina egna tankars irrwägar, d. w. s. efter sitt förnufts ljus. — Det byggde på den egna rättfärdighetens grundwal sitt hopp om barnaskap i Guds rike, och hållande sig wid lagens gerningar stötte

det sig på det ordet om Jesus Kristus, i hwilken Israel genom löftet blifwit utkoradt till Guds folk. — Sålunda förblindade bortkastade judafolkets byggningsmänner saligheten klippa, nådens utkorelse i Kristo, och det kom icke till rättfärdighetens lag, d. ä. den frihet, hwarmed Kristus oß friat hafwer, utan bortkastade sig sjelf, hwadan Herren blef deras fiende, stridde emot dem.

Har då Gud bortkastat "sitt" folk? Nej. Utkorelsen får det. Hwilka? Utkorelsen, d. ä. de af Israel som höllo sig icke wid gerningar utan wid det rättfärdigande löftet, de som i tron på det utlofwade följde Abrahams fotspår och med Moses höllo Kristi smälek för större rikedom än de håfwor uti Egypten, de som annammade frälsningen enl gt Guds nåds utkorelse genom tron, de fingo det. **Hwilket?** Det löftesorden innehålla och lofwa: Messias i och genom hwilken de blefwo wälsignade med förloßning från syndens skuld, straff och herrawälde och fingo sig tillräknade rättfärdighet oskuld, frid och salighet, d. w. s. erhöllo enligt nådens utkorelse barnaskapet med alla deß förmoner.

Sådana ewiga sanningar lät Gud oß höra och wille, att wi skulle tro och anamma dem samt derigenom hafwa frid och fröjd i den Helige Ande. Mer än ett hjerta ihågkom säkerligen den store psalmdiktarens ord: **"När ditt ord uppenbarad warder, så fröjdar det och gör de enfaldiga wisa."** Sedan talaren wisat Israels utkorelse och bortkastelse, tillämpade han ämnet på hednakristna och särskildt oß swenskar, som länge warit föremål för Guds särskilta frälsareomsorg. Du, som håller dig wid din egen gerning och fromhet, du får **intet**, ty du har utkorelsen emot dig. Du som blandar ihop ditt eget werkande och Kristus, du får **intet**. Du som söker ditt allt af nåd hos wår store öfwerstepreſt, utan förskyllan eller wärdighet, du, som så gör, får **allt**, du har **allt**, Sonen och allt i och med honom. Pröfwen eder! Huru är det? **Hwad** söker du och **huru** söker du? Israel förde sig sjelf i olycka. — Tag warningens och förmaningens ord i akt, att du icke må stöta dig, blifwa förkastad och slutligen utkastad i det ytterſta mörkret.

Sådan som Israels frälsningswäg war, och ännu är, sådan är äfwen wår och allas. Eller är Gud endast judarnas Gud? Eller har Gud ändrat tankar? Nej, nej! Gud är oföränderligen, alltid densamme. Nådens utkorelse är en ewighetstanke i Herren Zebaots hjerta, **beslutad** förr än denna werldens grund war lagd, **förkunnad** i werlden allt sedan syndafallets dag och af Jesus Kristus, wår Frälsare, Guds tankars store byggmästare, **fullkomnad**. Nu återstår för oß att göra såsom utkorelsen: **tro** och **anamma** och sålunda blifwa bland de utkorades antal. Den som tror blir rättfärdigad, helgad och i Kristo behållen för tid och ewighet. — Den troende är den utkorade; den ohörsamme, den som sig sjelf bortkastar genom sin otro. Om du framhärdar deri, blir du förhärdad och af Gud bortkastad, efter du icke trodde i Guds ende Sons namn.

Omedelbart efter predikans slut började samtalet rörande: **"barnuppfostran och bästa sättet att undwika förargelse"**. — Detta med anledning af den text — Matth. 18: 6 —, som af församlingens kyrkoråd blifwit anwisad.

Texten lyder: **Hwilken som förargar en af dessa små som tro på mig, honom wore det bättre att en qwarnsten bundes wid hans hals och han sänktes i hafwets djup.**

Låtom oß äfwen återgifwa något af de dyra lärdomar, hwilka nu under samtalets gång widrördes. Först, sade en talare, broder R., se wi af denna vers, att Jesus åtager sig barnen. Orsak? De äro små och oförmögna att hjelpa sig sjelfwa. Deßutom hafwa de många fiender; ja deras jordiska stöd, föräldrarne, äro ganska ofta deras swåraste fiender. Man måste, tänker mången fader och moder, wänta, till deß de blifwa stora, att tala med barnen om wigtiga saker. Af Herren Jesus, Barnwännen, få wi dock lära motsatsen. För honom är intet för ringa, ingen för liten; men många för stora, för lärda och wisa. Dessa i sina tankar stora är det som Herren warnar, först i afseende på dem sjelfwa och för det andra i deras förhållande till de små, som tro på honom. — **Sjelfförnedring** är wägen till sann storhet i i Kristi och Guds rike.

Här se wi wår pligt mot wåra barn; ja, mot alla barn. Den pligten är icke en småsak. En qwarnsten om din hals, och du färdig att sänkas ned i hafwets djup, är ju icke en bagatell.

Widare ha wi att påakta Jesu wittnesbörd om de små barnen, som då omgåfwo honom, och detta emedan han är den ende som klart kan säga oß hwad i menniskan är. Han säger, dessa små som tro på mig. Ett annat Guds ord säger oß, att alla äro af naturen wredens barn. Dessa, som nu trodde på Jesus, måste således hafwa kommit till tro, hafwa erhållit denna Guds gåfwa. Genom hwad medel, det weta wi icke. Huru wi och wåra barn erhållit lifwet i Guds Sons tro, det weta wi. Ordet och sakramenten, dopet och nattwarden äro de gyllene skålar Gud fyllt med nåd till lif och saligbet för oß, wåra barn och alla som fjerran äro. Herren kallar oß genom ordet att bära barnen till honom i dopet. — Låten barnen komma till mig. Dessa äro nu hans ögonstenar — de tro på honom. De äro omskurna med den omskärelse, som sker utan händer och i hjertat.

Wi hafwa således att tänka på barnen såsom iklädde sin Herre och Frälsare. Hwad will nu Gud att wi icke skola göra med dessa barnen? Hwad säger Han, att wi böra iakttaga? Låtom oß nu gå till wåra hem. Der är godt om små i näståan hwarje hus. Betrakta nu din barnuppfostran och dig såsom den som af Gud är insatt i det embetet att wårda dessa barnen, som tro på Jesus.

Gud lemnar dem icke ensamma. Föräldrarne äro barnens sjelfskrifne lärare. Hurudana? O, här äro många falske lärare, rigtiga ulfwar, som röfwa, sarga och såra de små af Kristi hjord. Det är omöjligt för otrogna föräldrar att med ord och gerningar sprida en god Jesu Kristi lukt. Men någon lukt måste det blifwa, god eller också ond. Borta, bland fremmande, går det någorlunda att påtaga sig ett gudaktighetsskin, en kristlig min; men i hemmet, i kretsen af de sina, der wisar sig hedningen i all sin nakenhet. Huru mörkt blir det icke för wåra ögon, då wi endast tänka på barnuppfostran sådan som den praktiseras. Betrakta wi nu särskildt huru det tillgår med bar-

nen, så finna wi att mången far och mor tror sig haſwa allt wäl beſtällt, då de burit ſitt barn till någon preſt för att få det döpt. "Nu, Gud ſke lof är detta gjordt", och ſå inſlumrar man på nytt i tanken att allan rättfärdighet är uppfylld. Men hwad har du då gjort? Intet. Det war Gud, ſom i dopet födde detta barn till ſitt, renade det i wattenbadet genom Ordet från deß ſynd och upptog det ibland ſitt husfolk. Men han gjorde mera. Han återgaf dig barnet, ſägande: "tag detta barnet och amma mig det upp." Uppfoſtren det i tukt och Herrens förmaning Lären det hålla allt det jag eder befallt.

Så talar Gud till oß, käre föräldrar. Du tänkte att allt war wäl undangjordt till konfirmationstiden. Här gälla wåra tankar intet. Det är Gud, ſom ſatt dig till lärare och gifwit dig barnen. Se efter huru Han ſäger.

Du ſäger kanſke: jag kan icke; ty jag är ingen läſare, ingen kriſten. Hwarför är du icke det, då du inſer nödwändigheten af att wara det om du ſkall kunna troget förwalta ditt embete? Din urſäkt antager icke Herren. Du gör ſå godt du kan. Äfwen det duger icke. Hwad menniſkan ſår, ſkall hon uppſkäro. Den ſom förargar en af deſſa ſmå, ſom tro på mig, honom wore bättre att en qwarnſten wore bunden wid hans hals.

Må wi komma ihåg Jeſu ord — ho nom wore bättre -- att göra bättring; nu, i dag, med hela wårt hjerta wända oß till honom, ſå förlåtelſe för det flyd da och nåd till att föra wåra barn in i Guds och wår Herras Jeſu Kriſti ſanna kännedom. Då kunna wi ſkiljas hädan med glädje, ledſagade af hoppet att på domens dag ſå återſe de kära ſmå.

Nu war kl. 5 på aftonen, hwarför wi måſte afbryta för att möta följande morgon kl. 9. En gemenſam bön uppſändes till wår himmelſke Fader i Jeſu namn om nåd att gömma och följa det hörda.

(Slut e. a. g.)

Wår Synods miſſioner.

När detta nummer war nära uppſatt, ingick från Centralbeſtyrelſens ſekreterare följande handlingar att införas i tidningen:

1:o Paſtor E. Norelii berättelſe om ſin underſökningsreſa i Indian Territoriet.

2:o Berättelſer ("rapporter") från paſtorerne C. A. Hemborg, F. Lagerman och E. A. Fogelſtröm om deras werkſamhet, der de äro, eller utomkring ſåſom respredikanter.

Deſſa berättelſer ſkola efterhand införas i weckotidningen, hwar gång ſå mycket utrymmet medgifwer.

Denna gång kunna wi endaſt intaga nedanſtående wigtiga beſlut, ſom af Central Beſtyrelſen fattats med anledning af hwad Synodens preſident framlagt om ſin reſa. Sjelfwa berättelſen ſkall intagas i näſta nummer. Indianmiſſionens wänner erinras att medel för ſamma miſſion äro att inſända till Central Beſtyrelſens kaſſör, paſtor A. Magnu, P. O. Box 532, Red Wing, Minn. A.

Central Beſtyrelſen har i Herrens namn wid ſitt ſiſta möte i Spring Garden den 10 Dec. beſlutat att begynna miſſion bland Comanche ſtammen och har ſtyrelſen dertill kallat paſtor J Telleen.

Till Colorado har Central Beſtyrelſen kallat J. G. Lagerſtröm.

P. J. Swärd.

Yttre Miſſionen.

Sw. miſſionen i Oſtafrika.

När förra numret war nära uppſatt, kom ändtligen (d. 11 Nov.) Septembernumret af Foſt Stift. miſſionstidning red. tillhanda. Ur detſamma måſte wi meddela hwad deri förekommer om miſſionen i Oſtafrika. Af ett i tidningen intaget bref från Hedenſtröm finner man något ſom bör glädja miſſionens wänner. Detta är, att Menſafolket, ſom förut icke wiſat någon egentlig luſt hwarken att ſjelfwa lyßna till ordet eller att lemna ſina barn att underwiſas och ſom till ſtörſta delen öfwergått till den falſke profetens religion, friwilligt, och icke för bröds ſkull ſåſom förr merendels ſkett, börjat lemna ſina barn i ſkolan.

Enligt underrättelſer, ſom ingått till paſtor Lundahl, hwilken under ſommaren warit på beſök i Swerige, pågå de krigiſka förwecklingarna derute. Den gamle röfwarehöfdingen Woldo Mikael, Lagers mördare, har åter med ſina horder ſatt ſig i rörelſe. Ras Baria, guvernören i Adoa, drog honom till mötes med en krigshär; denna här blef dock af Woldo Mikael ſlagen och Ras Baria ſjelf dödad, hwarefter Woldo M. fortſatte ſitt tåg mot Adoa, hwarifrån större delen af innewånarne, jemte bröderna A. Swenſſon och Per Carlſſon, ſägas ha flytt längre in i landet. Sednare och närmare underrättelſer ſaknas. För de två bröderna i Abeſſinien trodde dock ingen egentlig fara förefinnas.

Lundahl återwände till Afrika d. 13 September. Ändamålet med hans beſök i hemlandet war, utom att få ſin mycket medtagna helſa ſtärkt, att redogöra för miſſionens ſtällning och behof, ſärſkildt hwad ſom rörer husbygget och ſkolorna i Maſſaua. Det har wiſat ſig behöfwas icke blott mera byggnadsmateriel, utan äfwen perſonlig hjelp, för att icke huſets fullbordande ſkulle allt för mycket fördröjas och ändamålet med detſamma i ett eller annat hänſeende förfelas. Utom det att Styrelſen tillſölje häraf lät ſig angeläget wara att gå i författning om mera wirkes och annan materiels förſändning till Maſſaua, lät den äfwen widtala en ſkicklig murmäſtare att reſa dit ut, för att gå bröderna tillhanda, tills huſet wore i ordning. Denne man war lyckligtwis färdig att göra Lundahl ſällſkap.

Att bygga derute i Afrika är dyrt. Alla byggnadsmaterialier måſte föras dit från främmande länder, från Swerige, England eller Tyſkland. Koſtnaden för ſkolhuſet i M'Kullo antages blifwa dubbelt ſå ſtor ſom för ett motſwarande hus i Swerige.

I ſällſkap med Lundahl utreſte twenne nya miſſionsſyſtrar, ſkollärarinnan wid Malmqwiſtſka inrättningen i Stockholm Fredrika Wilhelmina Caſſel (ſyſter till Lundahls huſtru) och Hulda Hellgren från Kumla i Nerike. Med uppoffrande kärlek haſwa miſſionsſyſkonen åtagit ſig de många hednabarn, ſom ſmåningom ſamlats i ſkolorna. Men att icke blott underwiſa, utan kläda, föda och wårda alla deſſa barn, en ſtor familj, fordrar ſtor anſträngning

och möda, som isynnerhet faller på qwinnans del. Hjelp måste skaffas, om icke missionärernes hustrur inom kort tid skulle duka under. De två nu utsända systrarne, hwilka tros wara drifna af Christi kärlek och hängifwenhet för missionskallet, skola blifwa biträden åt Lundahls och Månssons hustrur.

Barnskaran i Mensa är wisserligen stor. Enligt Hedenströms sista bref (af d. 26 Juni) uppgick den till 51, då han upptagit 4 nya. Han hoppades icke behöfwa upptaga flera barn detta år, men höll det icke för säkert. Särskildt då de "för Jesu skull bedja att blifwa upptagna, på det de icke skola dö". Af barnen äro dock 15 Gelebbarn, således rena Mensa. Det är icke hungern som twingat Mensa att lemna sina barn detta år, då de fått riklig skörd. Flera af Mensafolket wilja lemna sina barn, men H. drifstade knappt upptaga flera, förrän han förhört sig med Styrelsen. Han tillägger: "Kan jag upptaga ända till 60? Det blir naturligtwis tungt för oß, att ha så många, men efter Herren har ingifwit Mensafolket en sådan tanke, tror jag icke, att det är rätt att afslå deras begäran. Jag tror, att det bästa wore i denna sak att taga upp dem och gifwa dem kännedom om lefwande Gud och den han sändt oß, Jesus Christus."

Swenska kyrkans Mission

har, efter hwad wi finna af deß berättelse till Kongl. Maj:t om sin werksamhet för åren 1874—1877 (meddelade i nr. 9 af deß tidning för i år) intagit en sjelfständigare ställning till missionen i Indien, än Swenska missionssällskapet intog.

Från och med 1877 hafwa således de swenske missionärerne i Ostindien stått under Styrelsens ledning och af denna underhållits, och de enskilda stationer på hwilka swenska missionärer arbeta gälla såsom särskilda swenska stationer inom missionen. Styrelsen för Swenska kyrkans mission förjer derför nu äfwen för aflönandet af kateketer och (skol)lärare, för upprättandet af nödiga byggnader o. s. w. på sådana stationer.

I händelse swenskarne af egna medel skulle grunda nya stationer eller bilda nya församlingar, skola dessa med dertill hörande byggnader o. s. w. betraktas som deras egendom. I kyrkorådet i Trankebar, som utgör första instansen för missionärerne, skola swenskarne, om möjligt, representeras af en medlem. De punkter i missions-kyrkorådets protokoll, som beträffa de swenska stationerna, skola öfwer Leipzig komma till swenska missionsstyrelsens kännedom.

I alla wigtigare angelägenheter för swenska stationerna, eller ock för hela missionen, skall man sätta sig i beröring med swenskarne och inhemta deras mening.

Genom de af K. M:t påbjudna kollekter samt genom frifwilliga gåfwor hade till Sw. kyrkans mission influtit

år 1855	25,249	kronor	85 öre
" 1876	35,733	"	54 "
" 1877	42,386	"	31 "
eller tillsammans	103,369	"	70 "

Derjemte hade Styrelsen genom testamente den 27 Juli 1876 af framlidne fabrikören D. Östergren i Göteborg erhållit ett belopp af 2,000 kronor att anwändas för hednamissio-

nen. Detta belopp hade dock ej influtit förr än under innewarande år och så lunda ej kunnat i föreståend redowisning upptagas.

Utgifterna hade under samma tid utgjort följande belopp, nemligen

1875	1,099 kronor	75 öre
1876	16,317 "	34 "
1877	27,614 "	39 "
eller för alla tre åren	45,031 kronor	48 öre

Behållningen wid innewarande års början utgjorde sålunda 58, 338 kronor 22 öre.

Det måste ju glädja alla wänner af missionen, särskildt af Sw. kyrkans mission, att medel så rikligen influtit, äfwen som att bidragen år för år stigit i den grad som synes. Några olycksprofeter, hwilka uttalat att den kyrkliga missionen icke skulle winna swenske missionswänners förtroende, hafwa således storligen kommit på skam.

In till Maj månad år 1878 hade blott en missionär i Afrika (Witt) bestämd lön, 120 Pund sterling för år, hwaremot utgifterna för de öfrige (Fristedt och Flygare) betalts i mån af behof. Från och med Maj äro lönerna för alla tre bestämda till wißt belopp, neml. för de twå gifte till 150 pund st. och för Fristedt, som är ogift, till 100 pund om året.

För missionärerne i Indien äro likaledes wissa löner bestämda, och utgöra för

Ouchterlony	1,700 rupier,	eller	3,060 kronor
Blomstrand	1,600 "	"	2,880 "
Sandegren	1,400 "	"	2,520 "

Alla af styrelsen utsände missionärer åtnjuta presterlig tjenstårsberäkning för den tid de arbeta i missionens tjenst.

Wi sågo, att en behållning af 58,000 kronor förefanns wid slutet af år 1877. Denna har dock icke länge fått lega owerksam; den har till större del åtgått till inköpandet af en egen station i Zululandet.*) Ytterligare medel behöfwa anwändas. "Skola derjemte åtgärder widtagas för upprättande af egen anstalt för missionärers bildande, komma utgifterna att betydligen ökas så wäl för anordningen deraf som ock för bestridande af de årliga omkostnaderna. Den redan wunna erfarenheten om wälwilligt deltagande och understöd gifwer dock anledning till den glada förhoppning, att medel ej skola saknas för befrämjande af det werk, som blifwit börjadt, och att detta werk, om det med trohet wårdas, skall genom Guds nåd framgå i wälsignelse."

Berättelsen är undertecknad af ärkebiskoppen och öfrige Styrelsens ledamöter, bland hwilka friherre F. P. Hjerta torde wara för åtskillige Missf. läsare bekant.

Fost. Stiftelsens Mission i Indien.

Red. hade härom dagen nöjet emottaga en direkt skrifwelse från missionär E. M. Eriksson, daterad Chindwara, E. India, d. 2 Okt. 1878. Bref hitsändas öfwer Hongkong och San Francisco.

Sedan brefskrifwaren uttryckt sin tacksamhet för de nr af wår missionstidning som skickats dem derute samt deras deltagande för wår missionswerksamhet, särskildt glädjen öfwer att wi kunnat sända en landsman ut till In-

*) Se Missionären nr. 7 (Juli), sid. 163.

dien "att werka Guds werk bland dess stora hednaskaror", lofwar han försöka för wår tidning sända meddelanden om ett och annat af intresse, så snart något sådant för dem erbjuder sig.

"För närwarande äro wi upptagna med att lära språket (eller rättare språken, ty wi behöfwa känna både Hindi och Urdu), och detta erbjuder icke små swårigheter. Dock hafwa wi stora fördelar framför många andra missionärer härute, att de språk som här komma mest i fråga, redan hafwa en någorlunda rik literatur. Wi hafwa just nu börjat gå med de Skotska Frikyrkans missionärer, som finnas här, då de besöka folket i staden (Chindwara) och i byarne. Derwid hafwa wi äfwen sjelfwe för öfnings skull försökt säga några ord till folket om Jesus, som kommit i werlden för att uppsöka och frälsa det förlorade. Dessa försök får naturligtwis icke ännu tilläggas stor betydelse. Emedan denna plats redan är upptagen af Frikyrkans missionärer, har det aldrig warit wår mening att stanna här. Wi flytta derför, om Gud will, i slutet af denna månad till wåra blifwande stationer — Narsingpur och Sagar, — dit wi äfwen wänta förstärkning af twå nya missionärer från Swerige. — — — — —

"Jag hoppas kunna sända eder några rader, när wi litet kommit oss i ordning på den nya stationen. Herren ware med både eder och oss och främje wår werksamhet för Guds rikes utbredande.

Eder i Herren förbundne
E. M. Eriksson."

— **På Dakotaspråket** är nu **hela Bibeln** öfwersatt. Öfwersättningsarbetet sträcker sig öfwer en tid af fyratio år. Wid företagets begynnelse war Dakotastammens språk ännu oskrifwet, och mycken möda och tålamod erfordrades, innan öfwersättarne hade funnit skristecken som motswarade ljuden. En gammal fransk tolk,. wid namn Renville, som bodde i Lacquiparle, lemnade synnerligen i början förträffliga tjenster. Sedan nu språket blifwit uppfattadt i skriftdrag och Bibeln på desamma blifwit återgifwen desse indianer på deras modersmål, måste nu först äfwen dessa skristeckens förstånd bibringas dem. Af de 30,000 Siouxer, som som bo i Manitoba distriktet, hafwa nu något mer än 3,000 lärt att läsa.

— **Tillgång på arbete, men brist på medel.** Den presbyterianska missionsbestyrelsen (i Förenta Staterna) ser sig nödsakad att meddela sina wänner och gynnare, att några fromme, unge män, som äfwen äro duglige att tjena missionen, hafwa anmält sig wilja utgå som missionärer. Så mycket också många stationer kunde hafwa behof af nya friska krafter, så kunde likwäl. för bristande medel, deras utsändande icke låta werkställa sig. Den presbyterianska kyrkan här i landet anwänder dock redan betydliga summor för hednamissionen.

Hans bön ware synd, Ps. 109: 7. Dr Melin i sitt bibelwerk säger dertill: "En bön till Gud, såsom till en afgud om jordiska ting, derwid man i sitt hjerta icke frågar efter Honom, är icke bättre än hädelse". — Ack, huru många s. k. böner af oomwända äro icke, efter detta ordet, intet annat än "synd", hädelse.

Bokanmälan.

Engberg & Holmberg i Chicago hafwa nu utgifwit den af Augustanasynoden rekommenderade psalmboken med tillägg af offentliga och enskilda böner, gamla, enkla, hjertliga böner, hwilka enligt nämnde synods beslut blifwit utwalda af synodens president.

Psalmboken är bunden i starka, särdeles smakfulla band till olika priser, allt efter deras dyrbarhet.

Psalmboken med evangeliibok och böner kostar:

I fint läderband med guldsnitt	$1,50
Läderband " "	1,15
Läderband utan guldsnitt	90
Clothband med "	75
" utan "	50

Hwar och en skall säkert medgifwa, att priset å Psalmboken är ganska billigt. Denna upplaga är hwad bandet angår betydligt bättre än den första.

Måtte nu wår gamla psalmbok, som nu ock fått en så wacker utstyrsel, blifwa oß kär!

Ett är dock wißt, och det är, att i wår psalmbok finnas många härliga psalmer, hwilkas innehåll är oförgängligt, emedan det är Guds ords sanning, som blifwer ewinneligen. Rationalisterna insmuglade wisserligen i wår Psalmbok en hel mängd af sitt dygdeskräp, men detta skräp är af J. H. Thomander och P. Wieselgren utkastadt såwidt som sådan utrensning lät sig göra. Wi hafwa i sanning orsak att tacka Herren, att Han lät sin hand så råda att psalmboksmännen af 1819 måste bibehålla så mycket af den gamla sanningen. Nyligen läste jag, att en man, som i år besökt Brödraförsamlingens gamla stamort i Sachsen, fann, att hela församlingen kunde psalmerna, som sjöngos wid gudstjensten, utantill. Tänk, om sådan kärlek kunde hos wåra barn och wår ungdom wäckas till de goda psalmer, som finnas i wår psalmbok, att de kunde af hjertat sjunga dem utantill!

Äfwen må nämnas, att hos Engberg och Holmberg finnas mycket wackra, kulörta belöningskort för söndagsskolan, till ett pris af **10 cents** för serien.

Å korten äro tryckta bibelspråk med en sångwers. O. O.

På uppdrag får undertecknad anmäla en annan liten bok, upplagd här i Moline och färdig dagen förrän skolan erhöll julledighet. Den har derför, såsom afsedt war, kunnat sändas ut på sin rund med wåra kära ynglingar, så långt de nå, och är den sålunda redan bekant för en god del af wår allmänhet. Den är en efterhemtning från Reformationsfesten på skolan d. 31 Okt. och 1 Nov. och bär derför namnet **Echo**. Den innehåller så mycket af de wid tillfället hållna tal, som af talarne lemnats, nemligen fullständigt professorerne Hasselquists Olssons och Graneres föredrag på swenska samt pastor Telleens på engelska. Derjemte ingå "anteckningar" ur past. Evalds föredrag. Framför det hela finnes föreskickad en beskrifning på festen af past. Rydholm samt ett festpoem, författadt af en bland wåra wärderade "farmaregubbar", om det tillåtes tala så med Skolwännen. Hela boken, 5 ark, säljes häftad för 25 cts, eller lika billigt ungefär som en dylik bok skulle köpas hemma i Swerige. Den möjliga behållningen tillfaller Skolan.

Med denna lilla bok har man, så långt ske kunnat, welat tjena de många, som skulle önskat närwara wid festen, men icke kunde. Wi hoppas derför, att hela upplagan snart skall stryka. I afseende på innehållet wilja wi blott säga, att alla föredragen peka åt ett håll, alla wilja de framhålla de sanningar, som bland oß allra dyrbarast och wissast äro. Derefter må man nu döma, om boken är wärd köpa och — läsa. Den reqwireras hos Wistrand & Thulin.

Medan wi äro i taget, borde wi wäl också nämna något om de andliga tidskrifter som jemte wår skola utkomma ibland oß nästa år.

Skolwännen utkommer åtminstone ännu 6 månader, men mot en prenumerationsafgift af tio cents exemplaret. Denna lilla afgift måste bestämmas, emedan den lilla tidningen, sänd fritt, enligt amerikanska postwerkets lagar, belägges med ett särdeles högt porto. Så kunna wi ju hoppas, att ingen skall stöta sig öfwer denna ändring, antalet af Skolwännens läsare icke förminskas, utan twertom. Enskilde behöfwa ej nödwändigt anmäla sig, utan en församling prenumererar, utan några namn på personerna, för hela det antal exemplar hon anwänder. Tidningen utkommer som förut i Moline.

Äfwen "lilla" Schibboleth utkommer för nästa år, ja deß 1:a nummer för 1879 föreligger redan. Tidningen tryckes på samma ställe som Skolwännen.

Evangelisk Luthersk Tidskrift, utgifwen af pastor E. Norelius, fortsättes under ett nytt namn, Skaffaren, och i annat format (tidningsformat). Utkommer två gånger i månaden.

Nåd och Sanning utgifwes fortfarande i Chicago. Derifrån utgår numera äfwen Barnwännen. Äfwen utkommer der en ny tidning Ungdomswännen, illustrerad, med ett nummer hwarannan wecka.

Om alla dessa sednare tidningar torde något mera nämnas i wårt nästa nummer öfwer den wanliga signaturen.

Detta är så mycket underteckad denna gång i korthet welat säga.

A.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Sterling 3.00; do i Ishpeming, Mich. 7.00; do i Lisbon do 16.50; do Salems, Chicago Ills., 50.00; do Millers Station, Ind. 8.00. Summa: 84.50.

Till synodens presidents lön:

Pastor G. Peters 5.00; Prof. T. N. Hasselquist 6.50; Past. C. O. Olander 2.50; J. P. Brodine 3.00; S. P. A. Lindahl 5.00; N. A. Youngberg 2.50, O. Chilleene 2.50; B. Setterdahl 325; J. Wikstrand 4.00; J. F. Borg 3.50; C. B. L. Boman 5.00. — Kollekter från församlingar: Menekaunee, Wis. 1.50; Pesbtigo, Wis. 1.00; Calumet, Mich. 5.65; Salems, Chicago 7.40; Rock Island, Ill. 1.41.

Orion den 18 Dec. 1878

B. Setterdahl.

Ills. konf. kassör.

Från onämnd i White Hall, Mich genom pastor O. Chillen mottagit 2.00, hälften för Judemissionen, andra hälften för Hednamissionen.

Rock Island, Aug. College den 14 Dec. 1878.

A. R. Cervin.

Till Lärowerket:

Från Apelquist i Munterville, Jowa 2.00; Peter Johnson i Opheim, Ills. 5.00.

Till Lärow. underhåll:

Från Ills. konf. 65.00; fr. Jowa do 50.50.

In natura:

Från förs. i Cambridge 12 ℔ smör; Oxfords rote, Andover 2 ostar; Berlins förs: Opheims rote 69℔ smör; do Barnes rote 57½℔ smör; do östra roten 48 do: Berlins rote 26 do; do södra roten 67 do. Fr. Mr C. Norwall Berlin 5 bush. Corn; Swedesburgs förs. 3 ostar; Orions förs. östra rote 1 ost; fr. Woodhulls förs. 10 ostar.

Moline Ill., den 21 Dec. 1878.

J. H. Wikstrand.

Tillkännagifwes.

Missionsmöte. Rock Island-distriktet af Ills. konf. kommer att hålla sitt nästa månadsmöte i Berlins församling, och börjas det med predikan i Opheim Måndagen den 13 Jan. 1879 kl. 2 e. m., och samma dag på qwällen kl. 7 blir det predikan i Berlin. Pö tisdagen fortsättes mötet i Berlin med gudstjenster och diskussion. Diskussions-ämne: Luce 24: 47, såsom fortsättning från förra mötet.

Orion den 18 De., 1878.

B. Setterdahl
Sekr.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Wanlig rabatt eller friexemplar till prenumerantsamlare.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, **är priset satt till 6 kronor.** De kunna wända sig till antingen **Kyrkoherden P. P. Welinder**, Christianstad, **Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh**, Helsingborg, eller till **Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.**

Rättelse.

I Augustana, n:o 12, f. å., stod bland Erkännanden för Lärowerket: 87℔ smör från Andover, sydöstra roten. men skulle wara: sydwestra.

John Samuelsson

Den titel, hwarmed wår tidning i detta n:r främst är försedd, är ej hwad den är ernad wara. Den har uppsats för tillfället, emedan den från Chicago beställda, gjutna icke framkommit, när bladet tryckes.

Innehåll af n:r 1. Nödigt förord, sid. 1— Nyårsuppmuntran, sid. 1. — Fonografen, sid. 4. — Ord att taga wara på, sid. 5. — Innebränd fånge, sid. 6. — Missionen: Från missionsmötet i New Sweden, sid. 7. — Wår synods missioner, sid. 10. — Swenska missionen i Ostafrika, sid. 11. — Swenska kyrkans mission, sid. 12. — Fost. Stift. mission i Indien, sid. 13. — På Dakotaspråket, sid. 14. — Tillgång på arbete, sid. 14. — Bokanmälan, sid. 15.

Moline, Ills, 1878.
Wikstrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning
för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 8 Jan. 1879. N:o 2.

Något om Guds barns inbördes kärlek.

Det är icke nu meningen att skrifwa en afhandling öfwer detta så wigtiga ämne. En annan gång torde wi få återkomma till ämnet och då försöka en närmare betraktelse öfwer Guds ord i detta stycke.

Hwad som nu kom oß att tänka på ämnet, är den nu instundande "böneweckan". Ev. Alliansen har nämligen utlyst en sådan att hållas från och med sönd. d. 5 Jan. till och med sönd. den 12 i samma månad. Wi weta att många enfaldiga kristna taga denna uppmaning från Ev. Alliansen såsom ett så allwarligt och gudomligt påbud, att man måste åtlyda det, ifall man will wara en kristen. Det är i sanning särdeles skönt och ljufligt, att kristna i alla länder och bland alla folk wid årets begynnelse samlas till gemensam bön och förbön, men man må dock icke glömma, att här är fråga om ett **menskligt** påbud. Guds bud och löfte hafwa wi, att wi få bedja alla dagar och stunder på året, men något bud om en wiß böneuecka wid hworje års början finna wi icke i bibeln. Märk nu wäl, att jag icke bortkastar **böneweckan**, utan jag will hjertans gerna fira denna wecka, men jag påminner blott derom, att böneweckan är en förening, som beror på **menskliy** öfwerenskommelse. Wi behöfwa sannerligen påminna oß detta, ty många finnas, hwilka wilja wara så andlige och hålla så strängt på hwad som står skrifwet, att de förakta och begabba de seder och bruk wi hafwa wid wåra allmänna gudstjenster. Desse samme andlige försmädare af wåra wanliga gudstjenstceremonier äro dock sådana slafwar under **menskliga** påbud, seder och bruk, att de skulle wara färdige att strax säga, att den är andligen död, som ej firar böneweckan. I synnerhet får den, som ej är med och språkar, ropar och stönar på det slags wäckelsemöten, hwilka på sednare tiden blifwit ett mod, särskildt under böneweckan, heta andligen död. Wi borde allt se oß litet närmare om i Guds ord, innan wi draga åstad med wåra hetsiga domar öfwer dem, som ej bruka samma yttre ceremonier, som wi tycka om. Man borde åtminstone först i Skriften försöka leta upp noggranna exempel på och ordagranna befallningar om sådana stormiga wäckelsemöten, som många i wår tid framställa såsom det enda be-

wiset på kristligt lif. Buller, skri, stoj och lif äro dock icke samma sak. Man borde dock mera se och akta på de väckelsemöten, som Herren Jesus och Hans apostlar höllo!

Synnerligen sorgligt är att tänka på, att wi Lutheraner och särskildt presterna och de kristne i allmänhet inom Augustanasynoden under böneweckan i all synnerhet blifwa omtalade med de allra fulaste namn och beskyllningar just af sådane, som säga sig bara **lefwa** och **älska**. Och hwarför få wi så sula namn af de "**kärleksfulle**"? Jo, emedan wi äro så rädda för främmande läror, och emedan wi wilja predika, läsa, samtala och sjunga om Herren och Hans ord **i all stillhet** utan det mycka yttre buller, som är så omtyckt hos Missionswänner, Methodister m. fl.

Wi befara, att man detta år skall göra särskildt mycket buller och wäsen emot oß Lutheraner, emedan Ev. Alli anſen har påbudit, att s. k. "Union meetings" skola hållas sönd. den 12 Januari. D. w. s. man will, att alla samfund den dagen särskildt skola samlas till gemensamma möten och gudstjenster. Man wet nu, att wi inom Augustanasynoden ej tycka om dessa blandade möten. Wi hafwa nämligen sett och se, att dylika twungna kärleksmöten åstadkomma större skada än gagn. Nu skall man säkerligen komma att förtyda wår kärleksfulla försigtighet så, att många ömma samweten skola blifwa högeligen förskräckta och ängsliga. "Älskar du icke Guds barn, huru kan du då sjelf wara ett Guds barn?" "Will du ej wara tillsammans med Guds barn här på jorden, huru kan du då få wara med Guds barn i himmelen?"

Med dessa och hundratals andra grufliga frågor skall man nog komma att försöka att skrämma wåra kära kristna till de s. k. "Union meetings". Här kommer det nu att wisa sig, huruwida man aktar Guds ord mera än menniskors ord och domar. Hor du läst i Guds ord, att de kristne hafwa rättighet att hafwa **olika** evangelium, den ene **ett** evangelium, den andre **ett annat**, men att de ändå wissa tider på året skola hålla gemensamma predikningar och möten? Har du läst så i Guds ord, frågar jag. Jag har läst i Guds ord, att de kristna måste hafwa **ett evangelium och en och samme** Jesus; jag har ock sett, att samma Guds ord förkunnar förbannelsen öfwer den, som förkunnar **ett annat** evangelium än det enda och som predikar **en annan Jesum** än den ende. Men i samma ord har jag sett, att de kristna kunna hafwa **olika yttre ceremonier**, och att de för denna olikhet ej få döma hwarandra. Den ene kan äta kött och den andre icke; "den ene gör åtskilnad mellan dag och dag, den andre håller alla dagar lika", och öfwer denna olikhet få icke de kristna döma hwarandra. Läs noga **Rom. 14 kap.** m. fl. andra Guds ord öfwer denna fråga.

När det åter är fråga om **läran, evangelium**, då talar Guds ord derom så, som du kan se i Rom. **16: 17, 18** och annorstädes. Att de gemensamma möten, som Ev. Alliansen förordnar, höra till menskliga ceremonier, seder och bruk, det måste hwarje kristen erkänna. Eller kanske man will säga, att deltagandet i dessa s. k. "Union-meetings" är nödwändigt för saligheten?

För öfrigt må man noga komma i häg, att alla de, som hylla P. Wal-

denströms lära, hafwa ett helt annat evangelium, än det som Ev. Alliansen bekänner. P. Waldenströms evangelium hörer till de läror, som Ev. Alliansen har förklarat wara helt stridande mot kristendomens grundsanningar. Ev. Alliansen samwerkar ej med Unitarier, Swedenborgare och dylika, hwilka hafwa samma försoningslära som P. Waldenström. Will någon offentligt motsäga hwad jag här sagt, är jag willig att widare beswara saken.

Herren hålle de kära Guds barn nyktre och wakande, att de ej må leka bort evangelium och Kristus!

O. O.

"Hwad synes eder om Kristo,"

eller

hwad har Kristus gjort för den fallna werlden?

Enligt löfte mötas wi igen i wår Herres örtagård, för att söka blomster, wi säga "Korsblommor". Innan wi taga för oß att närmare undersöka (examinera) dem, wilja wi uppleta ännu flera kors- och ewighetsblommor. Wi stanna då först wid 2 Tim. 1: 8—10: Derför skäm dig icke wid wår Herras witnesbörd; icke heller wid mig, som är hans fånge; utan war delaktig uti evangelii bedröfwelse, efter Guds kraft. — Den oß frälsat hafwer, och kallat med en helig kallelse; icke efter wåra gerningar, utan efter sitt uppsåt och nåd, den oß gifwen är i Kristo Jesu för ewig tid; — Men nu är hon uppenbar worden genom wår Frälsares Jesu Kristi uppenbarelse, **den der döden borttagit hafwer** o. s. w. (eg. **hafwande gjort döden owerksam och hafwande framställt lif och odödlighet, eller oförgängligbet, i ljuset genom evangelium**).

Må wi här särskildt gifwa akt på, att **Kristus gjort döden owerksam**, eller, såsom det äfwen betyder, beröfwat honom hans **werksamhet**, eller **giltighet**. Hwilken tröst för fattige syndare, som för syndens skull måste dö, att döden icke skall blifwa farlig, ty Kristus har gjort honom kraftlös, skadeslös dermed, att Han brutit udden af densamma; såsom när gifttänderna blifwit uttagna på en orm, hans bett alldeles icke äro farliga, om han sedan biter huru många gånger som helst.

Hwarigenom detta skett, få wi weta i Ebr. 2: 14, 15, der det heter så: "Efter barnen hafwa kött och blod, är ock Han deraf delaktig worden; **på det Han genom döden skulle nederlägga honom, som döden i sitt wåld hade, det är djefwulen. — Och göra dem fria, som i allt sitt lefwerne under dödens räddhåga måste trälar wara**". Det war alltså genom **döden, sin död**, Herren Kristus gjorde döden oskadlig för sina wänner.

Men widare i 17 v.: Derför måste Han i allt wara bröderna lik; på det Han skulle wara barmhertig, och en trogen Öfwerstepräst för Gud, eg. i det som tillhör Gud eller har afseende på Gud, till att försona folkets synder.

I Ebr. 7: 26, 27. En sådan Öfwerstepräst höfdes oß hafwa, den der helig wore, oskyldig, obesmittad, skild ifrån syndare och högre än himmelen; — **Hwilken icke dagligen behöfde, såsom de andre öfwersteprästerna, först för sin egna synder offra, och sedan för folkets synder; ty Han gjorde det en gång, då Han sig sjelf offrade.** — Kap. 9: 12: **Icke heller genom bock-**

blod och kalfwablod: utan Han är genom sitt eget blod en resa ingången uti det heliga och hafwer funnit en ewig förloßning. V. 13, 14. Ty hafwer oxablod och bockablod, och strödd aska af kon helgat de orena till köttslig renhet: Huru mycket mer skall Kristi blod, som hafwer sig sjelf obesmittad, genom den heilige Ande, Gudi offrat, rena wårt sammete af de döda gerningar till att tjena lefwande Gud. — Hela detta kap. är ytterst wigtigt med afseende på den brännande försoningsfrågan. Här gör Guds Ande en så skön och härlig jemförelse mellan de förebildande offren i G. T. och uppfyllelsen i Kristus, att wi måste högeligen förundra oß och af hjertat fröjdas deröfwer. Låtom oß åtminstone höra de fem sista werserna! "Kristus är icke ingången uti det heliga, som med händer gjordt är, hwilket är en efterbyn till det sannskyldiga; utan in uti sjelfwa himmelen, på det Han skall wara i Guds åsyn för oß. — Icke att Han skall ofta offra sig, såsom öfwerstepresten gick hwart år in uti det heliga med annars blod; — Eljest måste Han skolat ofta lida, af werldens begynnelse; men nu på werldens ändalykt är Han en gång uppenbarad, genom sitt eget offer, till att borttaga synden — och såsom menniskorna är förelagdt en gång dö, och sedan domen: Så är ock Kristus en resa offrad till att borttaga mångas synder; men en annan gång skall Han låta se sig utan synd för dem, som Honom wänta, till saligbet". 10 kap., v. 9: Si, jag kommer till att göra, o Gud, din wilja. v. 10: I hwilken wilja wi helgade äro en resa (en gång), genom Jesu Kristi kropps offer. V. 12: Denne, då Han offrat ett offer för synderna, det ewinnerligen gäller, sitter Han på Guds högra hand. 13 kap., v. 11—13. Ehwad djurs blod, som öfwerstepresten för synder inbär uti det heliga, deras kroppar uppbrännas utom lägret. — Derför ock Jesus, på det Han skulle helga folket med sitt eget blod, hafwer Han lidit utom porten. — Så låt oß nu gå ut till Honom utur lägret och bära Hans smälek!

Låtom oß nu höra, hwad Ap. Petrus har att witna i denna wigtiga sak! I 1 Br. 1: 18, 19 säger han: Weten, att I icke med förgängligt silfwer eller guld igenlöste åren ifrån edert fåfänga lefwerne; — — utan med Kristi dyra blod såsom med ett menlöst och obesmittadt lams. Kap. 2: 24: Hwilken wåra synder offrade i sin lekamen på trädet (korset). 3: 18. Ty Kristus led ock en resa för syndernas skull, rättfärdig för orättfärdiga.

Och Ap. Johannes, 1 Br. 2: 2. Han (Kristus) är försoningen för wåra synder, och icke allenast för wåra, utan ock för hela werldens.

3: 5. Och I weten, att Han war uppenbarad, på det Han skulle borttaga wåra synder; och ingen synd är i Honom. V. 8. Och fördenskull uppenbarades Guds Son, att Han skulle nederslå djefwulens gerningar.

4: 10. Deruti står kärleken, icke det wi hafwa älskat Gud, men det Han hafwer älskat oß, och sändt sin Son till en försoning för wåra synder.

Samt Upb. 5: 9. Du (Lammet) är dödad och hafwer igenlöst oß åt Gud med ditt blod, af allahanda slägte och tungomål, och folk och hedningar. Så sjunga de 24 äldste för Lammet.

Med alla dessa Guds witnesbörd

för wåra ögon wilja wi stanna och något närmare se till hwad Gud säger om den del af Kristi frälsningswerk, som benämnes **werldens försoning**, och som så bestämdt förnekas af en wiß andelig riktning, under det högljudda ropet: **"Det står icke skrifwet"**. Hwad är det då wi hafwa läst i alla de här ofwan anförda bibelspråken? — Låtom oß då höra, hwad som är sanning eller lögn. 1) 1 Joh. 4: 10 (här ofwan anfördt) "Gud har sändt sin Son **till en försoning** för wåra synder". 2) 1 Joh. 2: 2 (se ofwan) "Han (Kristus) **är försoningen för wåra synder**". "Grundtextens ord på "försoning" är det samma på båda ställena, neml. hilasmos. Detta ord kommer af hilaskomai, som betyder, **försona** och **wara nådig**: Detta förekommer 3) Ebr. 2: 17. **"Till att försona folkets synder"** (Se hela språket förut anfördt!) 4) Luce 18: 13. **"Gud misskunda dig öfwer mig syndare!** Här är samma ord på grundspråket, men i passiv form och i betydelsen **"wara nådig." Gud, war mig syndare nådig!** Så beder publikanen.

Här passar att anföra Rom. 3: 25. **"Hwilken** (neml. Kristus) **Gud har framsatt till en nådastol genom tron i Hans blod"**. **Nådastol** här är af samma stamord som de föregående neml. hilastärion. Alldeles samma ord förekommer i Ebr. 9: 5. "Der ofwan uppå woro Cherubim, som öfwerskyggde **nådastolen**".

Möjligen förekommer på flera ställen samma ord på wårt **försona** och **försoning**. Men wi behöfwa ej söka efter flera ställen som hafwa sjelfwa det **ordet**, emedan wi hafwa **många andra ord, som säga samma sak**. Men innan wi denna gång sluta, wilja wi närmare se, hwad Gud säger i de sist anförda ställena. Då finna wi: 1) att **Gud har älskat oß, alla menniskor**, ja, **werlden**. 2) att **Gud sändt sin Son till försoning för wåra synder** (detta säger Ap. Joh 2 gånger), men tillägger på förra stället (2: 2 af 1 Ep.): **men icke allenast för wåra, utan ock för hela werldens (synder)**. Han är alltså **hela werldens försoning**. 3) Att Han war en trogen **Öfwerstepräst för Gud** eller i Guds sak, till att **försona folkets synder, alla menniskors synder**. "Folkets", här menas icke **några wissa**, utan **alla**, utan afseende på omwändelse, tro eller helgelse hos dem sjelfwa. Sådana de äro af naturen, **äro de alla försonade**. 4) Att detta skett genom **blodet**, d. ä. derigenom, att **Han gaf sitt lif och blod**. Ty Han är en **nådastol i sitt blod**. Detta war det också, som **tillhörde Gud**, neml. **att Han skulle gå i döden**. Hör, hwad Han säger så allwarsamt till Petrus, som wisade så mycken nitälskan om sin Herre: "Gack bakom mig, du satan, d. ä. motståndare! **Du besinnar icke det Gud tillhörer, utan det menniskor tillhörer**". — "Oß är bättre, att en man dör för folket, än att allt folket skall förgås", säger Kaifas; "ty Kristus skulle dö för folket", säger Johannes. J. P. N.

Jag håller mig ju längre desto fastare till det gamla, beprösade Guds ord, och skall icke komma att ångra det i min sista stund, om den ock skulle komma i dag. Huru godt skall icke hwilan en gång göra mig, och Herrens löften wisa sig så sannfärdiga. Hans nåd beskydde och luttre oß! Hwad är det som gör, att wi icke sjunka? Herrens trofasthet, den ewiga, priswärda.

(Bengel).

Kyrkliga underrättelser.

Det gläder oß höra, att *församlingen i Moingona*, som sönderslets och beröfwades sin kyrkoegendom af de fridsamme "Missionswännerna", är åter på wäg att få sig sin egen kyrka. En särdeles passande lott är skänkt af en wälwillig amerikanare och på denna lott är redan grundwalen uppmurad till en kyrka, 48 fot lång och 34 fot bred. En ej så liten summa har deßutom blifwit utlofwad af församlingens medlemmar, hwarjemte någon hjelp i penningar från annat håll ankommit. Mera behöfs och wäntas. (Se Augustana nr 11.)

— **Pastor A. Edgren** i Ishpeming, Mich., har antagit kallelse till förs. i Paxton, hwilken past. Winqwist afsagt sig. Genom E:s flyttning kommer ett stort, wigtigt fält att lemnas öde.

— **Skaffaren.** I nr 1 af detta blad omnämdes den förwandling som föregått, åtminstone i yttre hänseende, med pastor Norelii tidning: "Ev. Luthersk Tidskrift". Den utkommer nu under ofwanskrifne namn hwar fjortonde dag i gansla respektabelt tidningsformat och kostar endast $1.25 för året, men tänker till och med för samma pris öfwergå till weckotidning derest läsarnes antal blir någorlunda stort. Då Br. Norelius fortfarande blifwer "Skaffarens" egentlige utgifware och hans kristliga och kyrkliga sinne samt klara behandling af förekommande frågor äro kända, kunna wi ej annat än hjertligen rekommendera "Skaffaren" till det bästa.

Hwad "Näd och Sanning" samt "Barnwännen" angå, äro de så wäl kända att de rekommendera sig sjelfwa.

— **Sweriges kyrkomöte.** Wi hafwa ej hittills widare omnämt det sistlidne år hållna kyrkomötet, af det skäl att inga wigtigare frågor kommo wid detsamma till afgörande. Då mötets tid är inskränkt till fem weckor, är klart att ej mycket kan förekomma eller noggrannt behandlas, hwadan man heldre undanskjuter det, för att ej förhasta sig och fatta beslut som man efteråt kunde få ångra. Emellertid wille wi dock omnämna några af de wid mötet fattade besluten:

1. Walet af lekmän till kyrkomötet är hädanefter inskränkt till det stift de skola representera.

2. Prest skall affättas, när han affaller från den rena evangeliska läran sådan den i Guds ord, det Gamla och Nya Testamentets heliga skrifter är uppenbarad, samt i den oförändrade Augsburgiska Bekännelsen och Upsala mötes beslut af år 1593 är antagen och förklarad.

3. Det öfwerfedda förslaget till ny bibelöfwersättning blef ej antaget, utan begärdes deß omarbetning än en gång.

4. Deremot antogs till kyrkligt bruk förslaget till katekes med några mindre förändringar.

5. Widare beslöts att anhålla hos konungen om revision af kyrkohandboken, hwilket kan anses såsom ett ganska wigtigt och nödwändigt beslut, när man besinnar att den nuwarande "handboken" uppgjordes under en tid, då rationalismen öfwade stort inflytande. War denna ock icke i Swerige rådande såsom i flere andra länder, så märktes dock deß kalla andedrägt i hwad helst den tog sig före.

6. Ett förslag att utwidga kyrkomötets kringskurna myndighet, särdeles med afseende på liturgiska anordningar, afslogs, förnämligast på den grund att riksdagen ej skulle dertill lemna sitt bifall.

Här kändes den klämma, hwari kyrkan såsom statskyrka sitter.

— **Sofiakapellet** i Paris. Detta är namnet på den kyrka, hwilken blifwit uppförd i franska hufwudstaden. (Om upphofwet dertill se Missionären 1876, sid. 293). Kyrkan inwigdes den 3 Nov. förlidet år. Grunden lades d. 30 föregående Mars på den tomt som, jemte ett betydligt kontant bidrag, skänkts af f. d. swenske envoyén (regeringsombudet) friherrinnan Adelswärd. Konung Oscar har till altarprydnad skänkt en Kristusbild i marmor af Börjesson, friherrinnan Adelswärd bekostar orgeln. Bland bidrag nämnas i öfrigt 10,000 francs af 2:ne personer och 5,000 af 4 andra o. s. w. — Efter en sång höllo inwigningstalet af pastor Flygare. Härefter utfördes åter sång under anförande af den norske kompositören Swendsen. Inwigningskantaten war komponerad af musikdirektören Törnwall i Linköping. Ännu en kör (af Josephson) och ett solo utfördes, hwarpå pastor Flygare meddelade en historik öfwer den swenska församlingens i Paris öden. Slutligen tackade talaren på franska de närwarande presterne, tillhörande franska lutherska kyrkan, för den wälwilja de ständigt wisat de swenske trosbröderne. Preses för lutherska konsistoriet, som hade sin plats till wenster om kronprinsen af Swerige-Norge framför altaret, uppsteg då och tackade swenskarne och Swerige för hwad de gjort för Guds ords predikande i Frankrike, och nedkallade han derefter, i likhet med hwad pastor Flygare förut gjort, Guds

wälsignelse öfwer detta tempel samt Sweriges konungahus, fädernesland och folk. Den högtidliga akten afslöts med bön, Herrens wälsignelse samt afsjungandet af en psalmvers.

Det lilla templet, korskyrka, utan torn, är enkelt, men wärdigt och har ett på en gång wänligt och allwarligt utseende, yttrar en bresskrifware.

Den stora chören.

Det är dock en underlig chör wi här wilja med ett par ord omnämna. Ändamålet med densamma är icke att förhärliga det stora julämnet; utan att, om möjligt, nedsätta och nedsjunga Augustanasynoden, deß Lärowerk och till och med deß tillwaro. Och anledningen härtill? Jo, det förskräckligen wigtiga och farliga steget, som Syno den tagit, att genom Hemlandets utgifware, Hr Enander, emedan han just stod färdig att resa till det gamla fädernesländet, i wederbörlig ordning och å wederbörlig ort begära, att en eller annan studerande, som genomgått wårt härwarande Lärowerk och hade tillfälle och lust, skulle få, utan den i Sverige föreskrifna mogenhetsexamen, idka studier och taga examina wid något af Sweriges universitet. Alla tecken wisa, att endast få, om ens någon, kunna begagna sig af en sådan förmån; men rättigheten dertill önskade wi gerna hafwa. Häröfwer och härpå började nu Minnesota Stats Tidning melodien, och sedan instämde Sw. Trib. m. fl., ingen nämnd och ingen glömd, alla af hjertats lust i chören, och besynnerligt nog, fick Hr Enander framför allt sitta emellan. Om nu skälen, som anförts, kunde samlas och genomskådas, skulle icke många kunna afhålla sig från att draga på munnen åt deras löshet och wridenhet, synnerligen om man besinnar, att andra underwisningsanstalter här i Amerika för swenskar blifwit allt mera swenska, t. ex. det i Knoxville, utan att något general-anfall försports deremot på den grunden eller på någon grund Hwad månde hafwa warit bewekelsegrunden till uppstämmandet af denna oblandade chör? Det må de wärde sångarne sjelfwe utreda; men säkert är, att flere än de tro uträkna den och förargas öfwer den. Det länder de herrarne ej blott till ringa heder, utan äfwen till skada.

Hwad Augustanasynoden angår, har hon öfwerlefwat flera sådana anfall och wäntar i ro på än flera. Hon ser deruti ett godt tecken för sig och sitt arbete, och slutar deraf, att hon ej arbetat förgäfwes. Hennes Lärowerk måste wara det bästa och lemna största valuta för derpå hafda och hafwande omkostnader, och Direktionen för samma Lärowerk skall säkerligen se till, att det får allt stadigt utweckla sig och allt mera blifwa hwad det bör wara, både för den swenska och den amerikanska "kulturformen".

Derför, käre sångare! sjungen ännu en tid i chör, eller så länge I önsken, men fara wärdt är, att eder sång går så småningom öfwer i sorgesång. Augustanasynoden såwäl som deß Lärowerk kunnen I icke sjunga ned. De båda lefwa och skola lefwa, ty—den som är i dem är större än den som är i werlden. H.

Herre, hwad jag har lefwat, det betäcke du; hwad jag har att lefwa, det regere du!

(Augustinus.)

Missions-Afdelning.

Yttre Missionen.

Pastor E. Norelii berättelse om sin undersökningsresa i Indian-Territoriet.

Till ärade Centralbestyrelsen för Augustana Synodens mission!

Enligt edert uppdrag har jag nu gjort ett besök i Indian-Terr. och får jag härmed afgifwa min berättelse om min undersökning derstädes och tillika uttala mitt omdöme i afseende på den påtänkta missionen bland Indianerne.

Den 22 Okt. reste jag från hemmet och ställde min kosa först till New Gottland, Mc Pherson Co, Kansas, för att få tillfälle att sammanträffa med den derstädes församlade Kansaskonferensen. Då wåra församlingar i Kansas äro närmaste grannar till Indian-Terr., kände jag behofwet af att få samråda med bröderna i afseende på Indianmissionen. Jag behöfwer ej säga att jag på det hjertligaste blef emottagen af wåra bröder i Kansas och att de med wärma omfattade ändamålet med min resa. Konferensen beslöt att uppmana alla de församlingar inom deß område, hwilka jag möjligen kunde besöka, att uppbära kollekter för Indianmissionen och för att betäcka mina resomkostnader; äfwensom att två män skulle göra mig sällskap under resan i Territoriet. Dertill utsågos pastor A. Rodell samt herr J. Grant i New Gottland. Omständigheter gjorde dock, att pastor Rodell fick förhinder, så att han icke kunde resa med, och Grant återwände wid gränsen, emedan det icke ansågs nödwändigt att gå med och derigenom föröka kostnaderna.

Efter att hafwa gjort en rundtur i församlingarne i Salina och Mc Pherson co:s begaf jag mig i wäg från New Gottland i sällskap med Mr Grant söderut. Wi reste med häststjuts, 35 mil, till Newton wid Santa-Fe jernwägen. Lägo öfwer der en dag, togo så jernwäg derifrån, 27 mil, till Witchita wid Arkansasfloden. Der sökte wi att inhemta alla underrättelser wi kunde om Indian-Terr. och wägen dit, men hwad wi fingo weta belöpte sig ej till mycket. Wi sporde att en del swenskar skulle wara bosatta wid floden Ninnescoh, 24 mil sydwest från Witchita, och såsom det ej war långt till söndagen, beslöto wi besöka dem och stanna der öfwer söndagen, efter som det ej war mycket ur wår wäg. Wi togo hyrskjuts, reste således dit och träffade riktigt på desse landsmän. Der woro 6 familjer. 13 mil derifrån, åt ett håll, wid Cowskin floden, bodde också några familjer, och ungefär 15 mil i sydwest, närmare Arkansasfloden, bodde ännu några familjer. Till desse kunde wi ej hinna få något bud. — Jag predikade 3 gånger för dem, som bodde wid Ninnescoh, och döpte 2 barn. De hade bott der i 6 år och ännu aldrig haft något besök af swensk prest. De syntes också wara rätt glada och tacksamma för besöket. Derifrån skjutsade en swensk dräng oß till Baldwell i Sumner co på gränsen af Indian-Terr., ungefär 43 mil.

På konferensen i New Gottland hade jag uttryckt den tanken, att det skulle blifwa ett godt stöd för wår mission, om ett swenskt nybygge kunde anläggas wid Kansas' södra gräns. Detta gjorde jag under den föreställningen att man skulle finna Indianer så snart som man nådde territoriet och att obebodt land skulle finnas i Sumner eller Harper co:s Kansas. I sådant fall hade man kunnat anlägga en missionskolonie och en missionsstation på sjelfwa gränsen, och derigenom med wera trygghet och stöd kunnat bedrifwa missionen bland Indianerne. Men denna föreställning befanns icke hafwa någon grund i werkligheten, hwilket wi tillräckligt nog fingo reda på, ju närmare wi kommo gränsen. Inga Indianer

funnos närmare Kansas, på detta ställe, än öfwer 100 mil i söder. Deßutom är allt landet i Sumner och hela östra delen af Harper c:o upptaget af werklige "settlare". Den sköna tanken förswann derför såsom en dröm, såsom så många andra saker när werkligheten kommer i dagen. Wi hade nu kommit 100 mil rätt i söder från New Gottlands kyrka, och nu hade wi en öfwerläggning om hwad wi borde göra. Ändtligen kommo wi till det beslutet, att wännen Grant skulle återwända och jag skulle fortsätta resan ensam, alldenstund det ansågs ingen fara dermed wara för handen. Med mycken saknad skildes jag från den käre mannen, hwilken, som få, har ett öppet öga för Guds rikes sak och i stilla ödmjukhet nitälskar derför.

I Caldwell legde jag skjuts till Ft. Reno, ett wägstycke af 110 mil. Det tog två dagar och en half att tillryggalägga detsamma. Wägen gick genom en fullkomlig ödemark. Några dåliga "ranches" funnos på hwar 20 @ 30 mil, och förplägningen war derefter. Den andra natten låg jag i ett Indiantält, och det war ej det sämsta. Landet genom hwilket jag reste utgjordes af oöfwerskådliga, sluttande skön p.airies med större och mindre floder. Jordmånen war för det mesta rödlera och wäxtligheten gansla frodig. Prairie hundar i oräkneliga tal, skallerormar och wargar, Texasherdar och häsftjuf war gäfwo färg och lif åt taflan.

Cheyenne agenturen ligger på norra sidan om norra grenen af floden Canadian och Ft. Reno ligger på den södra sidan. Här ligga stammarne Cheyennes och Arapahoes till ett antal af närmare 5,000. Det war härifrån som de norra Cheyennerne uppbröto i Sept. månad och drogo genom Kansas och Nebraska, mördande och röfwande. Stor owilja syntes råda mellan militären och agenturen och skulden till Indianernas uppbrott lade de ömsesidigt på hwarandra. Det war derför kinkigt att tala om ställningen och få reda på förhållandet med Indianerna derstädes, emedan man så lätt kunde mißtänkas för en spion. Jag sökte dock att taga reda på så mycket som war möjligt. Här såsom på öfriga ställen i de inre och westra delarne af Terr. bland de ociviliserade stammarne äro Indianerna under agentens styrelse, och militären är stationerad wid hans sida för att hålla Indianerna i styr, om så påfordras och när den dertill påkallas. Indianerna få ej ströfwa omkring efter behag inom sitt eget område, utan de måste uppehålla sig inom de gränser, som agenten bestämmer. De få ej ens gå ut att jaga utan att hafwa soldater med sig. De bo i tält omkring, eller på wissa afstånd från, agenturen och de draga sina rationer på wissa bestämda tider. En hemlig klagan hördes ibland dem öfwer de bedrägerier som föröfwas emot dem, i det att de ej få hwad deras rättigheter tillhörer; men de wåga ej knota högt af fruktan att ingenting få. Med deras oordentliga hushållning — ty när de dragit sina rationer, förstöra de det mesta genast — och med deras inskränkta frihet, lefwa de ett mißnöjdt lif. Den fordna friheten synes wara förswunnen, och sjukdomar och dödsfall äro mycket wanliga. — Arbeta wilja de icke, och att utbyta det wilda jägarelifwet mot det civiliserade är för dem mycket påkostande. Ett civiliseradt lif utan kristendomens tröst och upplyftande åskådning måste för wilden wara mindre tilldragande. Man måste erkänna att Regeringen gjort och gör mycket för att civilisera dem; men man måste beklaga att civilisationens grundwal och förnämsta faktor, neml. kristendomen, saknas, och huru stort blir då wärdet af den eljest kostbara civilisationen? I Cheyenne finnes en bra skola, hwilken då jag war der besöktes af närmare 200 barn, som hade sitt hem på skolan, kläddes, föddes och förstrades der. De få lära de wanliga skolämnena, allmän moral samt höra något berättas ur bibliska historien.

En Mr Seger, till bekännelsen fri methodist, hade på kontrakt öfwertagit skolan för en wiß summa om året. Jag talade ett par gånger till honom och hade tillfälle att bewittna barnens framsteg. Man kallar nu wisserligen denna skola "Missionsskola"; men någon kristendomsunderwisning i egentlig mening kan man icke säga der meddelas. Den är helt simpelt en civilisationsskola, och jag will wißt icke förneka den nytta som den i detta afseende uträttar. När barnen, — och der äro både gossar och flickor, somlige öfwer 20 år gamla — hafwa wistats wid skolan några år och want sig wid det nya lefnadssättet, wilja de ej återwända till föräldrarnes "tippe's" och det wilda lifwet. Man söker då förmå dem att lefwa som civiliseradt folk och hjelpa dem att slå sig ned som farmare, eller att uppföda boskap. Det behöfliga dertill få de af regeringen. En större boskapsfarm hade sålunda så småningom uppstått i närheten af agenturen i Cheyenne. Men äfwen de civiliserade Indianerna arbeta ogerna, hwilket nogsamt wisar sig hos de östra så kallade civiliserade stammarna, Chickasaws, Choctaws, Creeks, Cherokees o. s. w. För det mesta är det hwita eller negrer, som arrendera deras jord eller hyra deras betesmarker. Med tiden torde dock förhållandet blifwa bättre.

De twå stammarne Cheyennerne och Arrapahoes bo tillsammans under samma agentur: men de hafwa alldeles olika språk. Cheyenne-språket tyckes wara rent och till och med wälljudande, Arrapahoes deremot, sträft och fullt af strupljud. Båda, så wäl som Comanches' och öfriga wilda stammars språk, hafwa ännu icke blifwit bragta i skrift och äro således fullkomligt obearbetade.

Ingen missionär arbetar wid Cheyenne-agenturen ännu. Ingenting hindrar oß att börja en mission der, om wi så wilja. Skulle en mission börjas der, så borde den förenas, eller bedrifwas i förening, med ett hospital. Jag hade ett samtal med agenturens läkare om denna sak. Han mente, att ett hospital skulle rekommendera oß både hos Indianerna och Regeringen och att wi kunde påräkna ej så få bidrag från den sednare för ett sådant företag. Man finge naturligtwis all den läkaretjenst som behöfdes från agenturen.

Washita-agenturen ligger omkring 45 mil i sydwest från Cheyenne. Der äro qwarlefworna af en mängd stammar förlagda, alla talande sitt särskilta tungomål. Ingen egentlig missionswerksamhet finnes ibland dem, och swårt wore det att missionera der på grund af de många språken och själarnes fåtal i hwarje stam. Dock kunde man rädda ej så få förmedelst Comanche språket, hwilket är bekant för flera. Hufwudagenten för Indianerne omkring Ft Sill bor här. Landet ligger högt, är omwexlande och har ett wackert läge.

Derifrån reste jag till Ft Sill, ungefär 40 mil i sydwest från Washita, eller Witchita, som det ock kallas. Omkring Ft Sill är landet mycket högt och genomskuret af bäckar och raviner. Skog och små prairier omwexla med hwarandra. Wester om platsen, på ett afstånd af 5 till 8 mil går en bergskedja fram, som ser ut som en hop sockertoppar woro satta jemte hwarandra. Jag antager att en del höja sig mer än 2000 fot öfwer det kringliggande landets yta. Stället är utmärkt wackert, och från deß höga läge att döma, borde der wara helsosamt. Under förliden sommar och på hösten har dock mycken sjuklighet warit der rådande, synnerhet frossa och febrar. Till denna sjuklighet kan den omständigheten, att Indianerne slagta en mängd boskap i närheten, något bidraga.

Omkring denna plats ligga stammarne Comanches, Apaches och Kiowas. De förstnämnda äro talrikast. En del af Comancherna äro ännu icke bragta under någon agentur, utan lefwa fritt i de westliga delarne af Indian-terr., i Texas och New Mexico. Comanche-språket sades wara lätt att lära, och jag träffade flera hwita, som kunde tala det.

Det sades ock att det utgjorde "hofspråket" på Westerns slätter och förstås af många inom alla stammar. Kiowa-språket deremot sades wara mycket swårt; ingen hwit hade ännu kunnat lära det.

Här war äfwen en skola, någorlunda af samma beskaffenhet som den i Cheyenne, men mindre och icke i så godt stick. Den besöktes af omkring 60 barn.—Man lät barnen på lördagarne gå hem till föräldrarnes "tippen". Så snart de komma hem, lägga de bort den hwite mannens kläder, taga på sig indiankläder och måla sig. De wilja ändtligen wara Indianer två dagar i weckan. Detta war dock ej wälgörande för deras civilisation.

I Ft Sill finnes ingen missionär, eller någon missionswerksamhet. Medan jag war der, inträffade der äfwen ett par katholske missionärer, hwilka arbeta bland Potawattomie-stammen, som flyttats till Indian-terr. från Potawattomie co. i Kansas, och hwareft katholikerna i St. Mary's sedan flera år tillbaka bedrifwit missionswerksamhet ibland dem. Om de hade någon affigt att börja missionswerksamhet omkring Ft Sill, kunde jag ej utröna.

Sedan jag undersökt förhållandena så godt jag kunnat och öfwerwägt det ena med det andra, tror jag, att om wi skola bedrifwa någon mission i Indian-terr., böra wi börja bland Comanche-indianerne i eller omkring Ft Sill. Jag kunde andraga flere skäl derför, om icke min rapport blefwe för lång; men styrelsen kan höra dem af mig muntligen. Jag inser nog att swårigheterna i wår wäg icke blifwa så små eller få; men hwar får man icke wara beredd på att möta swårigheter ute på missionsfältet bland hedningarne? Bland dessa swårigheter kunna nämnas, att språket är helt och hållet obearbetadt. Man måste först skrifwa språkets grammatika, innan man kunde gifwa bibeln och andra böcker åt detta folk. Att underwisa dem på deras eget språk, anser jag wara oundgängligt, om man skull kunna uträtta något. Widare är platsen aflägsen från jernwägskommunikation. Man har 195 mil norrut till Witchita i Kansas, och 160 mil österut till Caddo i östra delen af territoriet. Då man nu behöfwer hwarjehanda saker för missionen, blir det dyrt, när det skall fraktas med häststjuts så långa wägar. Andra swårigheter att förtiga.

Missionen finge börjas med en skola, och man finge taga in så många barn som man kunde underhålla. Man finge bedrifwa denna skola alldeles som ett barnhem. I förening härmed kunde man upprätta ett sjukhus eller hospital, der man kunde intaga och wårda de sjuka. Derigenom skulle man bereda sig tillträde till de gamle hedningarnes hjertan och få tillfälle att utså Guds ords frön hos dem. Hufwudsaken blir att finna en passande man, som kunde lära deras språk och wore nog praktisk att kunna styra och ordna med missionens stora werk, och framför allt, som med Kristi kärlek älskade werket för Herrens och de arme hedningarnes skull.

Förslaget att utse och medtaga några gossar för att uppfostras i wårt Lärowerk i Rock Island ansåg jag opraktiskt och mindre wälbetänkt, af det skäl att man omöjligen kan weta hwad en sådan gosse eller yngling kan duga till, innan man haft tillfälle att närmare lära känna honom, hwilket icke kunde ske på en sådan färd som min. Det förslaget kan bättre werkställas sedan wi börjat en missionsskola derute och någon tid fått lära känna barnen och deras anlag så wäl som deras böjlighet för kristendomen.

Till slut får jag då säga att dörren står öppen för oß att börja en mission bland Indianerne i westra delen af Indian-terr., helst i och omkring Ft Sill och ibland Comanche stammen. Ingenting hindrar, om wi kunna finna en man som har trosfrimodighet och kärlek nog för werket samt praktisk duglighet för detsammas bedrifwande; och

om wåra församlingar hafwa intresse, kärlek och offerwillighet nog för att kunna understödja werket. Jag kan icke säga huru mycket som skulle åtgå för att underhålla en sådan mission; men wi få ej räkna på mindre än 2000 dollars årligen, om werket skall förtjena namnet af mission.

Må nu Herren leda oß att fatta sådana beslut, som kunna tjena till Herrens ära och till Guds rikes befrämjande bland detta landets hedningar!

Wasa, Minn., d. 9 Dec. 1878.

Wed wördnad

E. Norelius.

Julgåfwa. Sjelfwa julafton hade undertecknad glädjen att från Hr pastor August Emil Frey i Brooklyn, N. Y., mottaga ett bref, innesluta nde en wexel å **$140.00 för Indianmissionen.** Brefwet upplyser, att ur gåfwor, som genom "Evang. Luth. Missions Blatt" (utgifwes af pastor Frey) influtit för missionen (i allmänhet), denna summa efterhand aflagts.

Har nu Herren gifwit oß i sinne att företaga mission bland indianerne — underrättelsen derom ligger, när detta skrifwes, ännu otryckt här i Moline — få böra wi känna oß högligen tacksamme mot Honom, "alla goda gåfwors gifware". Will Han icke härmed tydligen uppmuntra oß? Skall det späda företaget komma att sakna behöfligt understöd bland oß sjelfwe, då wi se fremmande nationer, den ena efter den andra, komma med sådana gåfwor, dem Herren gifwit dem i hjertat att i förwäg för detta Hans riksär.nde aflägga?

Past. Frey uttrycker i sitt bref en önskan att för sitt Missionsblad, när tillfälle gifwes, få något meddelande om Augustana Synodens Indian mission. Man skall söka efterkomma denna hans önskan. **A.**

Santalmissionen och Baptisterne.

I wår berättelse om Santalmissionen, Missionären nr. 5 för 1878, nämdes att de båda skandinaviske missionärerne kommit i delo med de engelske baptisterne, af hwilka de de första åren synes hafwa fått något stöd. Baptisternes afwoghet framträdde i synnerhet, när Börresen wid sitt besök i England i förfjor öppet förklarade, att missionen skulle förblifwa lutherſk. Wi kunna nu gifwa närmare besked om denna sak.

Baptisterne stödde sin uträkning, att Santalmissionen skulle blifwa baptistisk, werkligen på något mera än det understöd som de lemnat densamma. Före Börresens besök hemma i Danmark betraktades derstädes hans missionswerksamhet med något mißtänksamma ögon. Man war af den meningen, att det war en halft baptistisk mission, ty man hade fått reda på att Börresens medhjelpare Skrefsrud en gång låtit omdöpa sig, och der gingo äfwen andra rykten i samma riktning i omlopp. Derför blef också B. på ett stort möte af hans landsmän öppet tillspord om hans missions förhållande till baptisterne. B. nekade då ingalunda, att Skrefsrud werkligen en gång låtit omdöpa sig, men hwad som förmått S. dertill, kände Börresen icke riktigt. Skrefsrud sjelf wille icke gerna tala derom, men hwad barndopet angick, förklarade Börresen klart och tydligt, att hwarken han eller S. förkastade det. Dock war det wisserligen ännu icke allmänt i Santal-menigheten, hwilket hade sin goda grund deri, att den christliga familjetron (att hela huset omfattat Jesus i tron), som ju är en naturlig och nödwändig förutsättning

för barndopet (wi här i Amerika betänka oß ju också på att döpa barn tillhöriga familjer, hwilka stå utom församlingen), ännu war för litet rotad och utwecklad bland folket, att det kunde med tillförsigt om christlig uppfostran af de döpte små ske.

Så långt Börresen. Något närmare om förhållandet mellan baptisterne och Santalmissionärerne finner man i några af de sista numren af "Dansk Kirketidende" för år 1878.

I början af de båda skandinavernes werksamsamhet i Santalistan, rönte de, såsom redan är nämt, ganska mycken wälwilja af **det baptistiska missionssällskapet i London**, emedan detta hoppades att på så wis kunna winna missionärerne för sig och göra deras mission till sin egendom. Men när de båda missionärerne märkte, att detta war baptistsällskapets affigt, blefwo de försigtiga. Bladet wände sig nu, och baptisterne uppwäckte mot dem "ett wåldsamt angrepp", ja i engelska tidningar warnade de offentligt för santalmissionärerne och afrådde sina landsmän från att lita på desse, då de wisat sig (så påstodo baptisterne) wara opålitlige män, som icke ens skydde bedrägerier. Detta föranledde en stark rörelse bland de christne i England och gaf upphof till flere artiklar i tidningarne der. Men då flere sakkunnige och inflytelserike män — bland hwilka särskildt må nämnas Börresens personlige wän, Dr Graham i Edinburg, Skotland — offentligen, bestämdt uttalade sig för Börresen och Skrefsrud, syntes lugn åter hafwa inträdt, och missionens wänner i England och Skottland trodde sig icke längre behöfwa skänka baptisternes anfall någon uppmärksamhet, då det blifwit dem mer och mer klart, att detta hade sin grund i pur afund. Emellertid nödgades både Börr. och Skr. att i denna strid träda i elden, den förre muntligen, den sednare skriftligen. Bådas upplysningar äro af intresse.

I början af 1877 uppehöll sig Börresen twenne gånger i London. Under ett af dessa tillfällen inbjöds han att deltaga i ett möte, som hölls der af det engelsk-baptistiska missionssällskapet. Det gick der hett till. B. har derom skrifwit till en wän i Danmark: "Att menniskopris är intet, då det mycket lätt wänder sig i sin motsats, det såg jag i London, då det baptistiska missionssällskapet inbudit mig till sin kommitéförsamling. De hade nu i flera år makalöst upphöjt oß, eller så länge som de hade hopp om att få tag i wår mission. Men då de hörde mig tala, och då jag försäkrade dem, att detta aldrig skulle blifwa händelsen ja till slut med hög röst förklarade: 'Mine herrar! Wiljen I påminna Eder, att **jag är lutheran, och att wår mission aldrig warit baptistisk och aldrig skall blifwa det!**' ja då wände sig förhållandet, och hade de haft makt, såsom de hade wilja, så hade de rent af uppslukat mig. Med ens war jag nu en den uslaste menniska, och de lofwade att skada mig allt hwad de kunde. Jag bad dem då gerna göra hwad de förmådde, men tillade: 'Hwad I gören, sen till, att I gören det i Jesu namn!' Nu har dock deras hat werkat raka motsatsen, då just alla fått ögonen upp, och så har deras hat blifwit oß till wälsignelse".

Huruwida baptisterna följde B:s uppmaning att handla i Jesu namn,

torde wara twifwelaktigt, nog af, deras missionstidning (The Missionary Herald) framförde, under det att B. reste i de nordiska länderna, en wriden historisk framställning af deras eget förhållande till Santalmissionen, samt ett wåldsamt anfall på de twå missionärerne, hwilket allt wäckte stor uppmärksamhet.*)

Börresens wänner bådo honom om material att bemöta anfallet, men då han icke wille eller kunde inlåta sig der på utan att hafwa alla bewis till hands, skickades baptisternas artikel till Skrefsrud, med anmodan, att han wille swara.

S. swarade med en liten flygskrift på engelska, hwari han wisserligen med någon förtrytelse, dockutan personliga utfall, klart, lugnt och wärdigt gendrefalla beskyllningar genom en historisk framställning af missionens tillkomst och utweckling utåt, under ständig hänwisning till åtskilliga witnesbörd, dels tryckta skrifter, dels trenne särskilda ännu lefwande mäns. Den lilla skriften inlåter sig alls icke på det dogmatiska (läroskilnaderna†), utom på ett enda ställe, och då i förbigående, utan håller sig blott till yttre förhållande, närmast den juridiska sidan af saken. Att här återgifwa alltsammans blefwe för widlyftigt. Derför wilja wi blott omtala hwad som är gjordt och framgent kommer att göras för att *trygga missionens bestånd på dess nuwarande osekteriska och rent evangeliska grundwal*, på det att missionen, ifall de båda männen falla ifrån, icke måtte öfwergå i fremmande händer, och så komma att ledas i en annan anda och annat spår.

I denna affigt sökte Skrefsrud, i Börresens frånwaro i Europa, juridiskt bistånd i Kalkutta och fick ett *fastebref* uppsatt, som har till laga titel: *Till H. P. Börresen och M. Skrefsrud såsom gode män för Indisk hemmission*. I följd af detta kontrakt om godmanskap (kontraktet är affattadt på engelska), mottaga de båda missionärerne landet i sitt eget namn och förklara sig som gode män för hela missionsegendomen, med rätt och makt att utnämna andre gode män (trustees). Här är således icke fråga om huruwida Baptistmissionssällskapet har någon egendomsrätt till denna mission; den faran är undanröjd. (Wäktaren uttryckte en farhåga i denna del.) Der war werkligen fara en tid, att de båda missionärerne, deras arbete och missionsegendom, skulle dragas in i baptisternes listigt utlagda garn. Kan-

*) Utan twifwel war det just detta som låg till grund för hwad som den tiden fanns att läsa i tidningen Wäktaren och af oß återgafs i Missionären, sid. 115, för fjoråret.

†) Pastor Hertel, som lemnat upplysningarne i "Dansk Kirketidende", anmärker härtill: "Såsom är bekant, lät Skrefsrud på sin tid omdöpa sig i Kalkutta, *men han erkänner sakramenterna såsom kyrkans grundwal och nödwändigheten af att dopförbindelsen* (Daabspagten) *ljuder wid den enskildes dop*. Han erkänner äfwen barndopets giltighet, men wågar icke sjelf utföra det, och han har hela tiden welat hafwa Santalmenigheten i förbindelse med ett erkändt kyrkosamfund, på det att den derigenom måtte kunna stå klart fram såsom en lem af den ena, heliga, allmänneliga kyrkan. Det war just för att uppnå en sådan förbindelse, som han med sådan iswer ihärdigt arbetat för att få Börresen ordinerad i den Danska kyrkan". — På min fråga till Skrefsrud i ett bref — säger pastor Hertel — hwarför han lät omdöpa sig, swarade han kort och godt: 'Derför att jag twislade på mitt dop'.

ske kunde denna pröfning undwikits. År 1866 framställde de båda missionärerne till Danska Missionssällskapet en begäran att detta wille åtaga sig omsorgen om den då påtänkta missionen. Förslaget afwisades temligen kyligt.

Missionärernes rätt att utse andre gode män, såsom sina efterträdare, kan anses betryggande för att det blir sådane som äfwen gå i deras fotspår. Meningen är att desse "trustees" skola wara europeer, och skall deras uppgift wara att hålla wård om missionen, att den fortgår som den begynt och Santalförsamlingen får utweckla sig oberoende. Dernäst skall den förja för anskaffande af medel till missionens underhåll, så mycket och så länge det behöfs. Att desse borgesmän hufwudsakligen blifwa skottar och engelsmän, torde för närwarande wara att wänta. Wore kanske också nu bäst. Engelsmän och skottar hafwa dock sjelfwe fästat uppmärksamheten på att danske män alltid böra wara bland missionens målsmän. Detta bör wäl ock ega rum, om annars missionen "skall förblifwa i sitt spår". Den Danska kyrkan släppte missionen en gång ur händerna, och Börresen wille numera ej ställa sig under henne. Dock har han wid sitt besök wunnit stora och starka sympathier i sin moderkyrka, äfwensom talrika wänner inom de lutherska brödralandens kyrkor. Får nu Herren styra, och wi hoppas, att han får det, såsom Han wisserligen will det, kunna wi wänta att denna lifskraftiga mission blir fortfarande ledd i den evangelii enfald och renhet, hwari den hittills förts. Man må ock hoppas att kärleken till denna älskliga mission skall wäxa i de skandinaviska kyrkorna och att således möjligen så wäl fremmande hjelp som fremmande målsmän skola blifwa öfwerflödiga. Herren wälsigne, främje och lede detta dyra werk till hela Santalfolkets omskapelse och behållande i evangelii oförfalskade sanning.

Wi hafwa hemtat ofwanstående ur dansk a tidningar. Den rådande åskådningen i danska kyrkan är grundtwigiansk, i wigtiga stycken afwikande från den lutherska bekännelsen. Hos Börresen och Skrefsrud samt i deras werksamhet hafwa wi ej kunnat märka spår till denna afwikelse. Månne i Börresens afwisande af att ställa Santalmissionen under Danska kyrkan äfwen ingick en känsla af den afwikelsen? Skrefsrud såsom norrman kan säkert antagas wara mot grundtwigianismen.

A.

Dödsnotis.

När bladet war i det närmaste uppsatt, fingo wi att insätta en underrättelse, som dock länge warit här wäntad.

Studeranden af Sophomore-klassen af Augustana College, Frans Leonard Sten, som de sista månaderna wårdats i Prof. Olssons hus, afled der Nyårsdagens morgon kl. 1, och fick, såsom wi säkert hoppas, ingå i Guds folks rolighet, der ett Ewigt Nyår firas. Den afsidne war en mycket begåfwad, förhoppningsfull yngling. Han angreps i somras ett år sedan af den bröstsjukdom, hwilken slutade hans lif, öfwergående i wattsot, som till sist trängde upp i bröstet. Han återhemtade sig dock då och återtog studierna hösten 1877 och fortsatte dem det skoläret med gammal id. Under förl:den sommar war han, likt de fleste kamraterne, ute i werksamhet i en af wåra församlingar. Ehuru det ej syntes så wid hans återkomst, torde denna werksamhet i den owanliga sommarhettan warit för mycket ansträngande. Efter få dagar måste sjukbädden intagas, och för bättre wårds skull flyttades han snart till prof. Olssons hus. Han hade af denne blifwit beredd till sin första nattwardsgång. Den afsidne hade hunnit blott något öfwer det 20:de året, men det behagade Herren att taga honom bort. Låtom oß hålla oß redo, antingen wi äro yngre eller äldre. A.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Koll. i Red Oak, Iowa, wid reformationsfesten 8.15; från förs. i Des Moines 41.31.

Till Inre Missionen:

Koll. i Freemont 5.35; do i Red Oak 0.84; från Des Moines 6.50.

Till synodens presidents lön:

Pastor M. F. Hokanson 1.50; pastor Dahlstedt 2.00; pastor Hemborg 2.50; pastor Westerdahl 2.50; förs. i Bergholm 1.50.

Till Central Bestyrelsens kassa:

Förs. i Bergholm 3.00; förs. i Esser 1.58; förs. i Red Oak 1.34.

Red Oak, Iowa, den 7 December 1878.

J. E. Rehnström
Iowakonf. kassör.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. New York-konferensen af Aug.-synoden håller sitt nästa möte i Sw. Ev. Luth. Immanuelsförsamlingen, Boston, Mass. den 23—26 Januari 1879. Mötet öppnas med predikan af ordf., past. H. O. Lindeblad, Thorsdagen den 23 Jan. kl. ½8 e. m. Alla konferensens medlemmar böra då wara närwarande.

Brooklyn, N. Y., d. 28 December 1878.

E. A. Fogelström.
Sekr.

Konferensmöte. Iowakonferensens nästa möte hålles i Sioux City, Iowa, och börjar Tisd. d. 28 Januari 1879 kl. ½8 e. m.

Diskussionsämne: Rättfärdiggörelsen af tron. Rom. 3: 24.

Pastorer, som resa öfwer Council Bluffs eller C. & N.-W. R. R., få "half fare" från Missouri Valley Junction på anmälan derom hos "ticket"-agenten derstädes.

Wänner från när och fjerran äro hjertligen inbjudne.

Chariton, Iowa, d. 30 Dec. 1878.

M. Frykman.
Sekr.

Missionsmöte. Rock Island-distriktet af Ills. konf. kommer att hålla sitt nästa månadsmöte i Berlins församling, och börjas det med predikan i Opheim Måndagen d. 13 Jan. 1879 kl. 2 e. m., och samma dag på qwällen kl. 7 blir det predikan i Berlin. På tisdagen fortsättes mötet i Berlin med gudstjenster och diskussion. Diskussions-ämne: Lac 24: 47, såsom fortsättning från förra mötet.

Orion den 18 Dec., 1878

B. Westerdahl.
Sekr.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:e exemplar gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till **6 kronor**. De kunna wända sig till antingen **Kyrkoherden P. P. Welinder**, Christianstad, Åsum, **Folkskolläraren J. Ljungh**, Helsingborg, eller till **Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning**, Norrköping.

Notice.

Exchanges and Correspondenee to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of the Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

Anmärkning.

De båda första numren af "Aug och Miss." hafwa utsändts något i förtid, såsom brukligt är, äfwen när en tidning icke är ny eller kommer i ny skepnad såsom wår. Utgifwandet har derigenom blifwit temligen oregelbundet, men affigten är, när wi kommit i ordning, att hafwa weckotidningen tryckt Onsdagen i hwar wecka, så att den före Söndagen kan hinna fram till församlingarne att utdelas.

Nästa nummer (3) utkommer kanske äfwen något i förwäg, att luckan ej må bli alltför stor, men från och med n:r 4, som utkommer d. **22 Januari**, wilja wi hafwa kommit i ordning.

Redaktionen.

Innehåll af n:r 2. Något om Guds barns inbördes kärlek, sid. 17. — Hwad synes eder om Kristus, sid. 19. — Kyrkliga underrättelser (Moingona; past. A. Edgren; "Skaffaren"; Sweriges kyrkomöte; Sofiakyrkan i Paris) sid. 22. — Den stora chören, sid. 23. — Pastor E. Norelii berättelse om sin undersökningsresa i Indian-Territoriet, sid. 24. — Santalmissionen och Baptisterne, sid. 28. — Frans L. Sten, död, sid. 31.

Moline, Ills, 1878.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. N. Gervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 15 Jan. 1879. N:o 3.

Lika paras med lika
eller
Fattig med de fattige.

I början af detta århundrade lefde en badisk pastor der uppe på Hundryggen i en fattig trakt, der det fanns många stenar och föga penningar, så att man om honom kunde säga: Pastorn i ..... är en stenrik man. Derofwan uppå hade fransmännen kommit och skördat, och badit allting att gå med, som ej war wäggfast. Då bad pastorn på Hundryggen sina förmän, att han skulle bli flyttad derifrån ned i Altbaden. Den tiden gick det wisserligen icke så fort, ty brefwen behöfde tid, och deßutom fanns ej straxt ett ställe, utan der måste öfwerläggas hit och dit, och så warade det för pastorn ännu öfwer 2 år, och han blef emellertid skickad i den stora skolan, der lexan heter "tålmod", och man måste lära der både inwertes och utwertes. Då man nu icke lär detta på universitetet hos herrar professorer, så förjer den käre Guden derför, att man får flitigt öfwa och repetera efteråt i lifwet det man icke lärt förut. Ty lifwet, med sina lidanden, är den rätta högskolan för Guds rike. Der studerade nu pastorn på Hundryggen flitigt Och då han lärt sin lexa, blef han flyttad. Ty när man ej sjelf uppbryter dörren med en häfstång, då öppnar Gud sjelf, liksom för Noach, och det i rättan tid, ingen timma för bittida och ingen för sent. Slutligen kom ett stort bref med wederbörandes sigill, och deruti stod, att pastorn på Hundryggen, i betraktande af omständigheterna, blifwit förflyttad till S—s pastorat. Detta pastorat war också ett af de fattigaste, och så kom pastorn ur den ena fattigdomen i den andra. Han for nu åstad med sin familj, hade packat sina saker på en stor arbetswagn, öfwerspänd med segelduk, och satt sjelf i främre delen med hustru och barn. I Heidelberg lemnade han sin familj, och begaf sig ensam på wägen för att beße pastorsbostället, om der möjligen behöfdes något skåp eller ugn eller dylikt. Sent om aftonen framkom han, och gick i sin enkla resdrägt — under hwilken man ej gissade finna pastorn — in i närmaste herberge, der han satte sig trött bredwid andra gäster och åt sin aftonmåltid med dem. Snart föll samtalet på den nye pastorn, som man skulle få; och nu kom samtalet i gång. Den ene hade ett, den andre ett annat att säga. En sade:

"Weten I, att han är ytterligt fattig? Det har en af herrarne i Carlsruhe sagt mig".

"Och han will bli rik hos oß" sade en annan. "Ja, han har just kommit till de rätta".

"Och för honom skola wi underhålla hustru och barn", inwände en tredje. "Till oß skulle de skicka en som har nå got, och som kunde gifwa församlingen något att förtjena, men icke en fattig stackare."

Och på detta sätt höll man på och pastorn satt och hörde det och sade ej ett enda ord. Detta hade han lärt i den nämda skolan. Han tänkte på ordet: En tålig man är bättre än en stark, och och den öfwer sitt sinne råder mer än den som städer winner. Men nu war der en annan som tog till ordet, hwilken hela tiden tegat. Det war en högwext, gammal man, med silfwerhwitt hår, som reste sig och med diup allwarlig stämma började.

"Jag tänker" — sade han — "att nu ären I färdiga, låter nu också mig tala Tretio år har jag warit med i kyrkorådet, och kan derför säga ett ord i saken. En rik pastor, det wore wår skada, men icke en fattig. Ty de rike förstå ej den fattige, och den fattige förstår ej de rike. Kaka söker maka. Akurat derför passar han för oß. Är wår nye pastor fattig, då wet han hur det är för fattigt folk; och kan wisa både oß och sig sjelf att trösta på Herran. Derför låter nu bli att gnabbas derom. Hufwudsaken är att wår pastor predikar Guds ord för oß, det är bättre än om han kunde kasta omkring sig med d:kater." Derpå satte han sig.

Men under detta tal hade pastorns ögon blifwit wåta, och nu kunde han ej längre hålla sig, utan reste sig och sade: "Tack skall ni ha, gamle far, tack för sådant tal! Ni har wederqwickt mitt hjerta. Ty jag är eder nye pastor, och will ej wara annat än de fattiges pastor. Gud hjelpe mig, att jag blir eder en rätt pastor." Derwid tog han den gamle hjertligt i handen. Men när nu de öfriga suto der förlägna och skämdes för sitt tal, då tröstade pastorn dem och sade: "Jag upptager det icke illa, käre wänner, ty I hafwen talat, såsom I förstoden bäst; men wi skola nog komma öfwerens med hwarandra, och wi skola nog bli mätta, både I och jag, ty wår Gud och Fader föder korparne och sparfwarne." Derpå räckte han ock dem handen och talade wänliga ord med dem, då de sade, att de hade ej menat något ondt.

Och när han sedan hemtade sin familj och drog in i byn i sin täktwagn, gick hela församlingen emot honom och främst de som om aftonen talat dumheter. Och pastorshuset war bekransadt och källarn fylld med potäter och grönsaker, och ute i ladugården stod ett fett swin, och på gården sprungo hönsen och kacklade och skrockade, då de sågo den nye pastorn. Detta hade det fattiga folket gjort för sin pastor, och pastorn med sin hustru tackade Gud, att han skickat dem till fattigt folk.

(Ev. Hausfreund.)

I den första christna tiden motsades evangelium af judar och hedningar, men i denna ytterste tid af många tusen döpte christne af alla benämningar.

(Tysk predikant.)

[Insändt af F. L.]

"Ser till, waker och beder".

Alldenstund den närwarande tidens grundkaraktär är materialism och sjelfförgudning och alldenstund allehanda falska läror hafwa sammwerkat till att bilda och framkalla denna karaktär, bör hwar och en se till, att han icke genom någonting låter sig dragas bort ifrån sannin en, som allena kan rätt motwäga och motwerka inflytandet af onda läror och onda karaktärer. Så bör man då äfwen i familjen eller hushållsståndet och i det borgerliga samhället och deß angelägenheter wara uppmärksam på tidens tecken och faror, dereft man icke will genom falska och mordiska lärors och grundsatsers makt dragas in uti ett laglöst och barbariskt samhällsskick och tillstånd, som blefwe en gräsligt trogen afmålning af de ofrälsligas samhälle i det ewiga förderfwets boning. Ej må wi låta oß af en köttslig försigtighet och politik afhållas från att i en sann kristlig wislighet och sans påminna oß sjelfwa och hwarandra, offentligen och enskildt, den stora fara, som ligger i den moderna, kring sig gripande förnuftstheologi, hwilken under beröm da menniskonamn*,) ja t. o m. under Guds eget namn intalar folk, att Gud aldrig warit wred på syndare, aldrig fordrat någon upprättelse och aldrig blifwit blidkad eller nådig. Denna mening synes wäl upphöja Gud, i det honom tillskrifwes en sådan kärlek som aldrig wredgats eller kunnat wredgas på syndare, och en sådan nåd som af ewighet funnits till och det utan afseende på något försoningswerk, som i tiden skulle ega rum, och werkligen har egt rum, det är: utan att till sitt wilkor och till sin grund hafwa ett försoningswerk, hwarigenom synden blef betäckt, mißgerningen försonad och den ewiga rättfärdigheten framhafd, och den Allraheligaste smord wardt, d. ä. insatt till att wara den utlofwade Messias eller Christus, syndares Frälsare, syndares Medlare och Förswarare hos Fadren, ja, syndares wisdom, rättfärdighet, helgelse och förloßning; man synes upphöja Guds frikostiga kärlek genom att neka, att det är Christus som genom sin lydnad intill korsets död blef alla dem, som honom lyda, en orsak till ewig salighet. Man synes upphöja Fadren genom att gifwa honom den öfwerstepresterliga embete, som man tager från Sonen, i det man låter Sonen behålla blott det profetiska och konungsliga embetet. Man gör Christus till Guds Medlare hos menniskor och säger, att menniskor behöfde ingen medlare hafwa hos Gud, enär Gud, sjelf, d. ä. Fadren sjelf, och icke Sonen, frälste menniskorna från Guds wrede. Denna åskådning kallas af många för att nytt ljus, en ny, förunderligt klar inblick i Skriften, men är wißt icke någon ny lära i annan mening än den, att man med förnyad ifwer och på nytt fått tagit sig före att söka göra den läran gällande. Men icke blifwer nämnda lära god derför, att den är gammal. Djefwulen är ock gammal, men han är icke desto bättre för det. Hela saken beror på hwad Gud i sitt Ord säger derom. Nu ropa wäl nämnda falska läras förfäktare oupphörligen: Hwad står skrifwet? Men då man mot dem anförer Guds eget klara och otwetydiga Ord, understå de sig att tyda det efter

*) T. ex. Waldenström, Socinus, Arius.

sitt förnuft och icke efter Skriften och trons regel, och strax hoppa de öfwer alltsammans, sätta näsan högt i wädret och skrika ännu wärre: Hwad står skrifwet? De sköta icke om hwad som står skrifwet i Guds bok, utan blott derom, huru de må få Guds skrifna Ord till att rimma sig med de köttsliga förnuftsmeningar, som stå skrifna i deras egna förmörkade hjertan. Att det nu är ett wederstyggligt skrymteri att fråga: Hwad står skrifwet?, men derwid mena: Hwad rimmar sig med menniskoförnuftet? det ligger ju i öppen dag. Då Gud talar om sin wrede öfwer syndaren, så kan Gud icke mena hwad han äger. Då Skriften otwetydigt säger, att Gud har blifwit blidkad och nådig genom syndens betäckande med Guds Lams offerblod, så måste man tyda det annorlunda, nemligen så, att man kan fortfara att förneka Guds wrede och Christi tillfyllestgörelse i syndares ställe samt Christi förtjenst och en af Christus förwärfwad nåd till saligher. Att nu nämnda högtrafwande filosofi (theologi är ett alltför godt namn på willfarelsen) förnekar den sanne Guden såwäl som Skriften, det kan icke betwiflas af någon som tror Jesu ord, t. ex. i Joh. 5: 23: **Hwilken icke hedrar Sonen, han hedrar icke Fadren, som honom sändt hafwer.**

Att förnekelsen af Guds wrede redan predikades af ormen i paradiset och wållade hela menniskoslägtets syndafall och utdrifwande ur paradiset, derom såwäl som om mycket annat påaktanswärdt, påminnas wi i följande ord af Luther i Huspostillan, 8:de Sönd. eft. Tref. (sid. 434—436 Cavallins öfwersättning): Så tillgår det nu i alla stånd, att ulfwen infinner sig och rycker menniskors hjertan bort ifrån Ordet. Ty djefwulen kan icke tåla hwarken Ordet i kyrkan eller allwarsam uppsigt i den werldsliga styrelsen eller lydnad i hushållet, utan will förderfwa allt, hwad Gud förordnat i hushållet och den werldsliga styrelsen, så wäl som i kyrkan. Det är Guds ordning och wilja, att i kyrkan hans Ord, i styrelsen god ordning och lag samt i hushållet allwarlig tukt och lydnad skall upprätthållas. Men djefwulen ställer sig alltid i wägen för att kullkasta sådan gudlig, nyttig och nödwändig ordning. För den skull böra wi med all flit se oß för och icke wara säkre, ty wi lefwa icke bland idel fromme christne; de fleste äro onde och falske samt förstå likwäl att pryda sig med fårakläderna, så att man icke kan igenkänna ulfwen.

Allra mest sker detta och är äfwen farligast uti kyrkan. Der komma alla partier, swärmare och willolärare med det skenet, att de högeligen nitälska för själarnas saligher, Guds ords renhet och sanningens befrämjande. När de stackars fåren skåda sådana fårakläder, mena de det wara idel guld, löpa dertill och låta det sig wäl behaga. Ty hwem skulle icke gerna wilja höra Guds ord och lära sanningen? Men de christne borde inse, att djefwulen kan tala om sanningen och berömma Guds ord lika bra som de fromme christne. Derför borde de säga: jag will också gerna höra Guds ord och sanningen, men jag will icke wara för lättrogen, utan se till, om detta öfwerensstämmer med min katekes och med den predikan, som jag hittills hört. Den som nu är rätt warsam och icke blott tror, utan ock gifwer akt på Ordet, han är helbregda och oförwillad. Den det icke gör, han kan omöjligen undgå att wanda förförd.

Så gick det med Eva i paradiset: djefwulen kom med goda och hala ord samt gjorde wår Herre Gud så from, som kunde man omöjligen förtörna honom. Han har ju, sade han, gifwit eder hela trädgården, att I skullen njuta deraf; huru skulle han då icke unna eder detta enda träd, som wißt icke kan skada eder, utan skall förhjelpa eder dertill, att I warden wise likſom han. Detta war hala och smekande ord, som intogo Eva, så att hon föll till och glömde Guds bud. Eller om hon icke glömde det, så drog hon det likwäl i twifwelsmål. Och då war det förbi med henne.

I början när djefwulen antaſtade henne, betedde hon ſig rätt klokt och af wiſade honom med det budet, ſom Gud hade gifwit henne. Men då han (djefwulen) höll längre uti och påſtod, att Gud, om han förbudit dem att äta af trädet, måſte wara en afundſam och oredlig Gud, ſom icke unnade dem att blifwa ſå kloke ſom han, ſå lät hon Ordet fara, tog äpplet och åt. Så hafwa hon och wi fallit i all olycka och i den ewiga döden. För denna faras ſkull, att wi icke också må blifwa förförde af djefwulen genom hans apoſtlar, warnar oß här Herren och ſäger: **wakter eder!** Saſom wille han ſäga: om I warden förförde, ſå är ſkulden icke min, utan eder. Jag har gifwit eder mitt Ord rent och klart; det ſkall wara edert ſkydd och ett ljus, ſom lyſer för eder. Skåden nu blott derpå; låten icke detta ljus wika från edra ögon, utan hållen eder faſt derwid. Hören I någon i ſtrid deremot pladdra ſådant, ſom icke dermed öfwerensſtämmer, ſå ſägen: jag will icke höra derpå; här är mitt ljus, ſom lyſer mig annorlunda.

Så har Gud welat wäl förwara oß dermed, att han gifwit oß ſitt Ord, ſamt förmanat oß att wakta oß för de falſke profeterna. Han har derför ingen ſkuld, men wi kunna icke undſkylla oß, om wi icke hålla oß wid Ordet, utan lyßna till ulfwalåten, för hwilken wi hafwa ſå ſtora och wigtiga ſkäl att taga oß till wara. Ty ulfwen är en lögnare och mördare, ſom icke åſtundar något annat än att förföra och mörda, hwilket han i begynnelſen wiſade med Adam och Eva i paradiſet, då han ſtörtade dem och alla deras efterkommande ned i ſynd, död och Guds wrede. Från detta elände har wår barmhertige Gud och Fader i himmelen frälſt oß genom ſin Son ſå att wi kunna blifwa frie från ſynden och döden ſamt ewigt ſalige. Der ör ſmyger emellertid fienden åter efter oß, för att rycka oß ifrån denna nåd och ſtörta oß i det gamla eländet. Derför må wi ſe oß wäl för och tryggt hålla oß wid Ordet; eljes äro wi förlorade. — Så långt Luther.

Om wi beſinna, att wi både inwärtes i wår gamle Adam och i wåra köttsliga förnuftstankar och utwärtes i alla ſlags willoläror och willolärare hafwa motſtåndare ſom ſöka förhindra wår ſalighet, ſå lära wi ej finna tiden wara inne till att upphöra att wittna och bedja emot de falſka profeter, ſom komma till oß i ett eller annat ſlags fårakläder, men inwärtes äro glupande ulfwar. Nej, wi få ännu icke upphöra att bedja ſå ſom wår kyrka af ålder plägat bedja efter evangelium på 8:de Söndagen efter Treſaldighets Söndag. Icke heller må wi upphöra att ſjunga den ſannerligen tidsenliga bönepſalmen: Ack, blif hos oß, o Jeſu Chriſt, Ty afton är nu kommen wißt. Wid

Bethlehemskrubban, wid Golgatha kors och wid den öppna påskgrafwen må wi med ena handen bygga på Guds tempel och med den andra föra swärdet till försvar mot fienden.

Ett witnesbörd från Afrika.

Ur ett bref, med öfwerskrift "Jag är sanningen" Joh. 14: 6, hwilket missionär Fristedt skrifwit från Syd-Afrika, icke långt efter sin ditkomst, intaga wi följande.

"Emedan Herren är kärleken, har han låtit försona syndare med sig; och emedan han är heligheten (Esaias 6 kap.), har han låtit sig försonas med syndare."

"Såsom seglaren, trött wid det oroliga hafwet och fruktande de förrådiska blindskären och de farliga sandreflar e och kusterna, fröjdar sig öfwer och längtar efter den stilla och säkra hamnen, så kännes det skönt att weta, det en bestämd sanning gifwes, dit wi kunna fly från den af lögn, otro, wantro och orättfärdighet uppfylda werlden. Men är detta förhållandet allaredan inom kristenheten, huru mycket mer då uti hednawerlden. Hedningen (här) sätter sin ära uti att kunna ljuga och bedraga. Emedan han icke will tro sanningen, måste han tro lögnen. Då han icke will tjena Herren, måste han tjena sina lustar, ja, wara werldens (menniskors) träl och djefwulens lifegen. Är det någonsin godt och nödwändigt att wara befäst i sanningen, så är det på ett missionsfält sådant som detta, der icke allenast den hedniska werldsandan tränger på och söker intaga och öwerwälda allt, som kommer i deß närhet, utan ock hwar och en af de kristna kyrkorna och sekterna samt missionssällskapen ropa: "Si här är Kristus. Kommen till oß (till mig). Här skolen I ändtligen finna, hwad I hafwen sökt". Jag är rätt glad, att Herren gifwit mig nåd och tillfälle att befästa mig på min allra heligaste trosgrund icke allenast genom att ifrån barndomen läsa Bibeln och wåra gamla uppbyggelseskrifter utan ock genom ett flitigt studerande tränga in i de yppersta af wåra till himmelriket lärda teologers (skriftlärdas, Matth. 13 kap. 52 v.) arbeten och att äfwen se mig om i den reformerta uppbyggelseliteraturen och teologien. Så har afläggandet af pastoralexamen, hwaröfwer några wänner i Swerige gjorde sig lustige (såsom öfwerflödigt besvär för en, som ämnade underwisa okunniga hedningar), här kommit mig mycket till godo. Liksom den allaredan der hemma hindrade mig ifrån att inträngа uti andras embete, föranledde mig till bön och sjelfpröfning, så hafwa de inhemtade kunskaperna här wisat mig rätta wägen genom de många främmande lärorna och sederna.

Ehuru det här å missionsfältet i allmänhet står wäl till bland missionärerna, hwilka oftast äro utmärkta personligheter och warmhjertade kristne, så gifwes dock äfwen här ett och annat sorgligt undantag, så hwad lära som lif beträffar. För att anföra ett exempel på falsk lära, så har en engelsk biskop wid namn Colenso wid öfwersättningen af Bibeln, till följd af en kaffers betänkligheter med afseende på syndafloden, kommit till att bestrida och förneka icke allenast de Fem Moseböcker, utan äfwen andra delar af den heliga

Skrift. Han har förfallit i samma lära som lektor Waldenström. Gud såsom kärleken har icke behöft försonas. Hos Gud finnes ingen wrede. Men Colenso tager steget ut, påstående Bibeln icke wara mera Guds ord eller ingifwen än hwarje annan religiös skrift eller predikan, sägande det finnes ingen djefwul, inga ewiga straff, ty allt sådant kan ej stå till sammans med Guds barmhertighet. Derhän har denne Colenso kommit. Annorlunda lärer Guds ord. Likssom nåden kommer Guds rike att förkofra sig utåt och tillwäxa inåt, så begränsar Guds wrede (hans helighet och rättfärdighet) hans rike utåt (skyddande och hindrande fienderna att inträngа) och renſar, renar och afsöndrar det skadliga derinom. Älskar Herren werkligen de sina och sitt rike, så måste han straffa, afsöndra och förkasta allt som strider mot detta rikes natur och wäsende."

Hwad här ofwan säges om Colenso påminner om norrmannen Moe, hwilken efter 18 års arbete i Hermannsburger-missionens tjenst måste afskedas, emedan han framträdt med enahanda åsigter som Waldenström. Ett Waldenströmskt organ, Göteborgs Weckoblad om wi rätt minnas, talade då om det märkwärdiga i denna öfwerensstämmelse. Det synes nu, att det war alldeles icke märkwärdigt, enär Moe i sin närhet hade en sådan lärofader som den otrogne förnekaren Colenso, anglikansk biskop som han är. Hans skrifter har Moe utan twifwel studerat. Der giftkällan. Skada blott att engelska statskyrkan har befunnits ega lika liten magt mot biskop Colenso, hwilken till alla engelske christnes sorg och harm sitter qwar på sin biskopsstol, som swenska statskyrkan hittills wisat sig ega gent emot lektor Waldenström och hans adjunkt, komminister Ekman m. fl. De äro alle oaffättlige!

Märkwärdig måste deremot den öfwerensstämmelse förefalla, hwilken af prof. Olsson i hans tal wid reformationsfesten i Rock Island wisat sig ega rum mellan den gamle Socinus och lektor Waldenström, hwilken nu, twåhundra år sednare, trädt fram med Korsets förnekelse. Öfwerensstämmelsen är till långa partier ordagrann, och dock finnes icke ringaste skäl antaga, det P. W. studerat Socinus och ur dennes skrifter hemtat sitt 'nya ljus'. Detta är en i sanning märkwärdig öfwerensstämmelse, den man knappt kan förklara sig annorlunda än så — det är dock nästan hemskt att tänka — att den gamle motståndaren (s a t a n på Skriftens språk) äfwen leder sina barn, witnen om de så få kallas, med sin djefwulska anda. Hans list är gammal som werlden, menniskowerlden, att han med samma söta tal förförde wåra stamföräldrar Adam och Eva, hwilka wordo utdrifne ur Guds paradis. Satans werk är också sig likt, han handlar och talar äfwen consequent (följdriktigt) tiderna igenom, men skall, enligt det ofwikliga Ordet, förskildt i den ytterſta farliga tiden komma med kraftig willfarelse och förföra många, icke de af werlden just, utan af dem som åtminstone för menniskor synts wara från werldshopen skilda. Den ytterſta tiden är nu. Ser till, att J icke warden förförde. A.

Den sig berömma will, han berömme sig af wårs Herras Jesu Kristi kors.

Kyrkliga underrättelser.

Från Rockford. Den 1 Januari hade församlingen i Rockford sitt årsmöte. Det war talrikt besökt och endrägt och kärlek rådde under förhandlingarne. Det som war uppmuntrande att se, war ifynnerhet, att ej restlängden i år war alldeles så lång som förr. Ju mera medlemmarne komma att känna det såsom en förmån att få hjelpa till att uppehålla Guds ord ibland sig, skola de ej wilja att *andra* skola göra det åt dem. Församlingens ordinarie utgifter uppgingo till omkring $3,000. Deßutom öfwer $800 till skolan i Rock Island och $250 för andra kyrkor.

Det är äfwen glädjande att höra huru församlingen tager intresse uti barnens underwisning. Öfwer 600 dollars hafwa utbetalts för barnens skolgång. Församlingen saknar ännu stadig skollärare. Den önskar få en duglig man och äfwen, om möjligt, en som tillika är prestwigd, så att han kan biträda pastor. Fråga uppstod äfwen nu wid mötet om att söka få ett skolhus på annat ställe i staden än wid kyrkan. Det talades äfwen om att bygga presthus eller köpa ett hus dertill; men den saken stall ännu hwila tillswidare. Församlingen har nog wilja att skaffa både det ena och andra; men man måste gå sakta till werket, att man må uthärda och icke tröttföra den willige hästen och så stå der hjelplös.

Det af Synoden gjorda tillägget till församlingskonstitutionen antogs utan motstånd. Ombud till synod och konferensen waldes.

Den 15 Jan. är församlingen i Rockford 25 år gammal och tänker fördenskull fira en minnesdagsfest. Pastor E. Carlson, som är församlingens stiftare, är inbjuden att wara der wid tillfället. Festen börjar kl. 7 på aft. och fortsättes öfwer den 16.

— **Methodisternes** (de biskoplige) missionsskuld belöper sig till 117 tusen doll. En stor del af denna skuld har uppkommit derigenom att tiotusentals dollars årligen anwändas för s. k. mission, d. ä. proselytmakeri, i de europeiska länderna, de skandinaviska icke glömda. Röster höja sig dock deremot bland methodisterne sjelfwe. Så uttryckte sig en medlem af missionskommitteen, past. Price från Filadelfia, bestämdt emot missionärers utsändande i länder, som hafwa bibeln. För hwarje i Tyskland och Schweiz af methodisterne wärfwad medlem uppgifwes kostnaden till 20 dollars. För Skandinavien äro för detta år bestämda $39,000 af 59,000 för Europa. På detta s. k. missionswerk bland skandinaver och tyskar här i landet wilja de anwända $52,000. Är detta ett Gud behagligt werk? A.

— **Wanhelgande.** Det sätt, eller rättare de mångtaliga sätt och medel man här i landet begagnar för att samla medel till kyrkobyggnader, ifynnerhet medelst s. k. "fairs" och allt hwad derwid förekommer, kan i de flesta fall räknas till styggelser. Ett nytt, färskt bewis härpå hör till det allra gemenaste och har förekommit inom katholska kyrkan, tillståldt af deß främste man, Amerikas förste kardinal, biskop Mc Closkey i New York. För hans räkning har man nu i flera år hållit på med uppförandet af en katedral eller domkyrka. Den har redan kostat nära 3 millioner dollars, men ännu behöfdes några hundra tusen för deß fullbordan och prydning. För att åstadkomma denna summa föranstaltade nu jesuit-kardinalen en stor "fair". På denna wackra tillställning funnos unga sköna damer, hwilka för guld och silfwer sålde sina kyssar till förmån för detta antichristiska tempel. Farao- och lotterispel äro af statens lagar förbjudna, men här bedrefwos de, under påfwekyrkans hägn, öppet, oförsynt och utan förhinder. Fetlagde prester föreståodo de sleste spelborden, men de sköttes äfwen af damer. En ung "troende" skönhet inkasserade wid sitt bord $20,000. Behållningen uppgifwes olika från $150,000 till en fjerdedels million. De protestantiske pastorerne i New York hafwa häftigt uppträdt mot allt detta, men en framstående katholsk prest har oblygt trädt fram till förswar för saken, såsom Gudi behaglig, emedan den war kyrkan till fromma. Wäl, om nu de protestantiska, d. ä. i all synnerhet de reformerta, samfunden sjelfswa helt bortlade alla "church fairs", "sociables", etc. med all deras werldslighet.

Eljes berättas i samma blad om ett af de splitter nyaste "medlen för winnandet af ett godt ändamål", nemligen en offentlig målsktjutning, som kort tid förut egde rum i en baptistkyrka i samma New York.

Skall icke Herren döma allt detta, Han som ur Jerusalems tempel uldref dem som derinne sålde och köpte (Joh. 2: 15, 16). "Fair" betyder marknad, men dessa kyrkomarknader äro långt wärre än de i templets förgårdar.

— **Falsk berömuelse.** Under den tid gula febern härjade i Södern skröto de katholska bladen mycket öfwer deras presters sjelfuppoffring. De protestantiske predikanterne uppgåfwos samtligen hafwa gripit till flykten, de katholske deremot stannade som en man troget på sin post, trotsande farsot och död. Men nu när farsoten upphört kommer dödsstatistiken med den owedersägliga uppgift, att bland 58 pastorer, som föllo offer för febern, funnos blott 21 romerske prester, deraf icke en enda jesuit. Detta dertill i det öfwerwägande katholska Louisiana och deß grannstater.

— Doktor Josua Lindahl, hwilken efter flera förtroendeuppdrag och wetenskapliga resor för Sweriges och äfwen Englands regering, slutligen war anställd wid expositionen i Philadelphia 1876, blef för några weckor sedan kallad till lärare wid Augustana College. Han antog denna kallelse och är nu här sedan d. 3 Januari. Wi hoppas, att wår skola i honom gjort en god acquisition.

Theser för Konferensmötet

i Sioux City.

Bibeltext: Rom. 3: 24.

Thema: **Rättfärdiggörelsen af tron.**

Denna är:

I till sin princip ewig.

1) Wid rättfärdiggörelsen framträder den Treenige Guden såsom **personlig orsak.**

a) Fadren. Joh. 3: 17.

b) Sonen. Es. 55: 11.

c) Anden. 1 Cor. 6: 11.

Deß

2) **Yttre bewekande orsak** är Guds **nåd och barmhertighet.** Rom. 3: 25. Tit. 3: 5.

Yttre förtjenande orsak Christi lydnad, förtjenst och försoningslidande.

a) Rom. 5: 18, 19.

b) "Derför att Hans själ arbetat hafwer, skall Han få se sin lust och genom sin kunskap skall Han, min tjenare, den rättfärdige, många rättfärdiga göra o. s. w."

c) 2 Cor. 5: 21.

II **Medlen för rättfärdiggörelsens öfwerbringande** äro att söka dels **å Guds** dels **å menniskors** sida.

1) **Å Guds sida — nådemedlen.**

a) Ordet. 2 Cor. 5: 9.

b) Dopet. Tit. 3: 5—7.

c) Nattwarden. "För eder utgifwen och utgjutet till syndernas förlåtelse."

2) **Å menniskans sida — tron allena.**

Rom. 3: 22, 25, 26, 28; 4: 5.

1 Mose Bok 15: 6.

Denna rättfärdiggörande tro erhålles genom

a) hörande och

b) smakande. — Den är

c) e, för jenande, utan

d) emottager endast det som redan förefinnes.

III Rättfärdiggörelsen i och för sig sjelf. **Hwad den är och hwad den icke är.**

A) Den är en Guds domshandling.

Denna innefattar:

a) ett **frånkännande af synd.** Ps. 32: 1, 2. (Dermed ock frikännande från straffskyldande).

b) Tilldelande af Jesu förtjenst till rättfärdighet.

Framhålles klarligen

1) I G. Test.

a) i ord. Ps. 106: 31

b) i förebilder och offer. 5 Mos. 33: 19.

2) I N. Test. genom

a) Jesu werk

b) Evangelii klara lära.

B) Hwad rättfärdiggörelsen **icke** är.

a) Icke **ingjuten** helighet. Gal 5: 17. Wid domstolen **ingjutes** ej rättfärdighet. 5 Mos 25: 1.

IV **Rättfärdiggörelsens frukt.**

Skall wara:

a) **frid, ewig ro och trygghet.**

b) Tillgång till **gemenskap njutes.**

c) Innerlig förening mellan den rättfärdiggörande Guden och den rättfärdiggjorda själen.

d) Wißhet om bewarande. — "Så warda wi ju mycket mer behållna — — — efter wi äro rättfärdiggjorde".

Missions-Afdelning.

Hem-Missionen.

Från missionsmötet i New Sweden Iowa den 12 sistl. Nov.

(Slut från nr. 1)

Följande morgon woro wi genom wår Guds stora barmhertighet åter samlade omkring det Ord, som wißt är, kan lära och göra wåra själar saliga.

Morgonbön och en kort bibelbetraktelse hölls nu af en annan af bröderna. Texten war Efes 2: 1—10. Särskildt framhölls 1) hwad menniskan är och gör af naturen. — 2) **Hwad Gud är och gör enligt sin natur.** — 3) **Hwad som på grund af denna Guds kärleks werksamhet kan blifwa af wredens barn.** Slå upp din bibel och läs denna text med uppmärksamhet, och du skall finna hela Guds ords lära om synd och nåd, död och lif, här uttalad, så tydlig och klar, att den enfaldigaste icke skall behöfwa fara wilse.

Men låt mig nu skynda att åter upptaga det kära samtalsämnet. Det är ju om barnen det handlar. Och wi äro ju alla barnwänner; åtminstone böra wi så wara. Och om wi med hörsamma hjertan lyßna till den röften, som talar hwad han sett och hört hos sin himmelske Fader, kunna wi blifwa hwad wi icke äro: milda och ödmjuka af hjertat.

En broder påpekade nu först orsaken till att Herren Jesus kom att uttala detta warnande språket. Hans lärjungar, de store, som kommit till ålder, gingo och disputerade sinsemellan om hwem som måtte wara den störste i Guds rike. Den ene räknade wäl upp det och det, som han öfwergifwit, en annan något annat, och den som öfwergifwit mest, wore naturligtwis den störste, tänkte de. Då de nu icke blefwo enige, hänsköto de saken till Mästaren, och det war wäl. Hwad säger han; hwad gör han? Kallar fram ett litet, litet barn, ställer det i deras midt — O, hwilken skön tafla! betrakta den wäl, Jesus pekar på ett litet barn, när han predikar omwändelse. — Kom ihåg det, när du ser de små. — Wi äro ju de, som skola lära de små? Ja, men du torde wara oduglig dertill, och då behöfwer du blifwa såsom barn med barnsliga tankar.

Här se wi huru fjerran wåra tankar äro från Herrens. Wi inbilla oß och andra, att barnen måste bli stora, innan de kunna bli kristna; men Gud säger oß att de stora måste twärtom blifwa små, om de ens skola inkomma i himmelriket, och till sann storhet fordras icke att hafwa öfwergifwit ett och annat gammalt nät såsom lärjungarne, och hafwa gjort så eller så mycket godt, samt weta det och det. Nej. Dertill fordras, säger Jesus, att hafwa förnedrat sig sjelf och blifwit fattig som barn, hwilka behöfwa se sina föräldrar i händerna efter allt samt blifwa burna och stälda der de skola wara.

Sannerligen måste wi icke blygas för wår okunnighet. — Så fingo lärjungarne göra. — Och det är en salig skam att skämmas för sina egna tankar, men älska Kristi evangelium, ty det är en Guds kraft till tro och salighet. Det är wägen till att bli den störste i himmelriket, samt att lära älska och i denna kärlek wårda himmelrikets storheter, barnen.

Sådana ord och handlingssätt af Herren Jesus böra locka oß och qwarnstenen drifwa oß att wärdigt undfå och umgås med barnen. — Så slöt talaren och en annan uppträdde.

Nu något om förarga. Wi stå i stor fara att förarga. Förargelse måste ju komma. We den menniskan, genom hwilken den kommer.

Wi förarga icke blott då, när wi lära de små att synda, d. w. s. göra ondt. Synden är ju af två slag, dels öfwerträdelse, dels underlåtelse. Det är icke allenast synd att göra hwad Gud förbjuder, utan äfwen att icke göra hwad han befaller. Således förargar du dina barn, när du gör ingenting. Gud sade: "tag detta barnet, amma mig det upp" — icke: "lär det ingenting", utan: "lär det hålla allt som jag sagt". Huru skall detta tillgå? "Du skall skärpa min lag dina barn, när du sitter i ditt hus, går på wägen, nederlägger dig eller uppstår."

Hörer du nu hwad Gud säger? Du som hörer och gör derefter är en wis byggmästare. Du fader och moder, som icke talar med barnen och lärer dem bedja Herrens bön i Jesu namn, icke med ord och gerning wisar dem wägen till himlen, du offrar dina barn åt djefwulen, sedan du först gifwit dem åt Gud, men af honom erhållit dem tillbaka.

Du rår icke för, säger du, att barnen uppwäxa i råhet, barbari, eder, swordomar och Guds ords förakt. Denna förklaring kan någon gång wara sann, men är det högst sällan. Se bort härifrån, ty det du icke rår för skall Gud aldrig kräfwa ur dina händer. Endast det han gifwit, skall utkräfwas. Barnen måste lära något. Ja de lära nog, och de kunna äfwen något; men hwad? Swärja, t. ex. Jag swärjer aldrig, säger du. Det war wäl, men hwad gör du, retar ditt barn och ler?

Du wredgas och syndar. Mannens wrede gör icke det rätt är för Gud. Du tiger, då du borde tala, och talar, då du borde tiga. Du stänger dem i bästa fall inne, men utan sysselsättning. Du försummar att taga dem med dig, då du går dit, "der Jesus är nära att wäcka och lära och trösta wår själ." — Sjelf kan du icke, eller har du icke tid att lära dem att läsa, men du förhindra dem att komma till skolorna. Du arbetar icke för och understöder icke dessa skolor. Hwad gör du då? Du förargar dina barn. Du förhindrar dem i deras lifsutweckling, med din liknöjdhet och werldskärlek. Detta är synd, kære föräldrar. Låtom oß i stället inbördes hjelpa hwarandra att så ut den ädla säden, det goda Guds ordet i wåra barns hjertan och sålunda förhindra djefwulens ogräs. Det är icke fåfängt. Jag kommer än i dag ihåg min hädangångne fromme faders böner, förmaningar och många utgjutna tårar. Låtom oß wattna säden med tårar, så skola wi med glädje få komma och bära wåra kärfwar.

En annan talare uppstod och sökte med få ord wisa hwilken ära det sker oß, då Gud lägger sitt rikes klenodier i wåra händer och låter oß wara förwaltare och uppsyningsmän. Han sade: Barnen äro af naturen utanför Guds rike — genom dopet upptagas och intagas de. De bli troende — tro, såsom barn kunna tro deras tro är den ena, allmänna, kristliga och saliggörande tron; till wäsen och innehåll lika med wår, wi äldre, som genom omwändelsen återwändt till döpelsenåden, till graden

olika, ty den är outwecklad. Jesus Kristus, som är trons begynnare och fullkomnare, har börjat tron — upptändt densamma genom sin Ande i dopet. Men han will nu fullkomna den genom samme Andes nådewerksamhet. Wid dopet lät han oß få wara medhjelpare. Låta dem komma. Bära dem fram. Nu will Gud fortsätta och will att wi skola fortsätta. Låta dem komma till Ordet. Bära dem fram till den i ordet närwarande treenige Guden, som är deras Fader, Frälsare och Saliggörare. Med ett ord, de äro troende och såsom sådana Guds tempel, hwareft Gud bor och wandrar. Gud will nu hafwa oß till byggmästare, som bewara, förköna och utbilda hans tempel, att det må blifwa fullkomnadt. Till ett tempel behöfwes mycket. Men ingen behöfwer sluta upp derför, ty Gud har på förhand tänkt på allt detta. Guld, silfwer och ädla stenar har han tillredt. Endaft se till, huru du bygger? Du behöfwer wisdom, och det torde fattas dig. Bed då derom, ty den som beder han får.

Du behöfwer wisdom, annars kan du med ditt uppbyggande rifwa ned, skada och förstöra. Det enda sätt att blifwa en skicklig, ja, såsom Paulus säger, **en wis byggmästare**, är att genaft begifwa sig i skola. I den Helige Andes nådeskola få grunden lagd i sitt eget hjerta, blifwa en lefwande sten, uppbygd på den kostliga **Hörnestenen**. Blif sjelf en kristen och wandra i Kristi fotspår och du blir en rätt arbetare på Zions murar. Gör du icke det, så förargar du; du måste. Den som icke är med mig han är emot mig. Den som icke med mig församlar, han förskingrar. Då kommer det som är wärre än en qwarnsten.

Den Guds tempel förderfwar, honom skall Gud förderfwa. Tänken på detta, käre wänner, **ärau och skammen**, men ock **förderfwet**. Du inser ju nu nödwändigheten för dig att blifwa en kristen, en läsare och framför allt en bedjare.

Om du förderfwar dina barn, skall Gud förderfwa dig, om icke nåd får gå för rätt. Men hwad och hwem kan hjelpa dig mot Gud? Den som tar skada till sin själ, han är sjelf förlorad och har mistat allt.

Härmed afbröts samtalet och man öfwerenskom att möta på kyrkogården kl. ½2 för att försälja en del färdigsydda artiklar, som samlats af wänner inom församlingen för missionens räkning.

Det war en glädje att se huru hwar och en kände sig manad att köpa och ofta betala dubbelt pris för att på så sätt låta sitt bröd öfwer wattnet fara. Många saker såldes gång efter annan, emedan köparen återlemnade waran och sålunda både köpte af missionen och skänkte till densamma. På detta sätt kunna äfwen de få wara med, som äro förhindrade att deltaga med, då wåra syföreningar möta för att arbeta. Aukt onen inbringade nära 60 dollars.

Efter auktionens slut, nära mörkt, skingrades wi, hwar och en till sitt. Thorsdagen war bestämd att tillbringas i kyrkan. Kl. 10 började med skriftermål. Text: Jer. 31: 25. **"Jag ſ all wederqwicka de trötta själar och mätta de bekymrade själar, säger Herren Zebaoth"**.

Ehuru äfwen minnet behållit för hjertat mycket af hwad som nu talades, måste jag, för att icke blifwa tröttande,

denna gång inskränka mig till att anföra endast ett ord: 'Förgät icke detta stora "jag", som så inbjuder de trötta och bekymrade till hwila och weder qwickelse".

Några få ord yttrades derefter från predikstolen af en annan lärare med anledning af Ebr. 4: 16. **Låtom oß tröstelingen framgå till nådastolen, för att få barmhertighet och finna nåd på den tid som oß hjelp behöfwes.**

Nu afslutades högtiden med åtnjutandet af wår dyre Herr's lekamen och blod i Altarets sakrament. Efter sången gens slut upptogs en missionskollekt.

Emedan större delen af församlingen fört sin middag med sig, beslöts att ännu en gång innan mötet upplöstes samlas omkring Guds ord. Derför sedan den lekamliga hungern blifwit stillad, återwände wi till kyrkan och walde till samtalsämne: Ebr. 2: 1—3. Ett rätt paßligt ämne att afsluta det hela: **Derför böra wi deß bättre taga wara på det oß sagdt är, att wi till äfwentyrs icke förderfwas. Huru ska'a wi undfly, om wi sådan saligbet icke akta?**

Mötet upplöstes, sedan man öfwerenskommit att nästa gång möta i Ottumwa, Wapello c:o, Jowa Tisdagen den 7 Januari 1879.

Ordföranden afslutade med bön.

Burlington i Dec. 1878.

J. E. E.

Till Augustana Synodens ärade Central Bestyrelse!

Nåd och frid!

— — — — "Efter wi weta att Herren är till fruktandes, fara wi fatta med menniskorna."

För den tid af twenne månader jag antog kallelse, att i Central-Bestyrelsens tjenst arbeta i **Dakota** och **Westra Minnesota** får jag delgifwa följande redogörelse:

Den anwända tiden har warit September och Oktober månader, under hwilka jag besökt Dahlsborg, Ahlsborg, Union Creek, Benton och Beaver Valley i Dakota, samt Worthington och Lime Lake i Minnesota.

Enligt anwisning begaf jag mig först till församl. **Dahlsb., Ahlsb.** och **Union Creek**, der jag stannade något öfwer 2 weckor. Dessa församl. hafwa, såsom bekant är, i sommar fått sig egen lärare. Broder Lindholm war ganska nedslagen öfwer att med sin klena helsa wara försatt på ett så widsträckt och kraftansträngande arbetsfält; det owäntade besöket syntes derför såwäl för honom som för församlingarne wara kärkommet. Wi woro hwarje dag samlade omkring Guds ord, och gudstjensterna woro wäl besökta af uppmärksamma åhörare. Församl hafwa ej förlorat deltagande för eller kärlek till sin förre, wäl fallne men genom nåd och förlåtelse upprättade lärare; de hafwa uppmanat honom att wittna ibland dem.

Fältet här är stort och deßutom förlagdt i allehanda partiers willerwalla, hwarför det tarfwar att wara i åtanka med någon hjelpmeddelning.

Efter wistandet i ofwannämda församlingar företogs, i sällskap med broder Bäckström, en resa genom Lincoln och Turner co:s. I södra delen af Lincoln co. bo flera swenskar, hwilka till större delen tillhöra Ansgariisynoden, utom några få familjer; wi stannade der ett par dagar för att wittna. I Turner co. sades flera landsmän wara "settlade" omkring en plats, som

heter Finlay; då wi på wäg till Sioux Falls beſökte platſen, funno wi der endaſt en ſwenſk familj.

I Benton och Beaver Valley förſaml. ſtannade jag omkring 3 weckor. Uppmuntrande war det att få träffa paſtorerna Jackſon, Pehrſon och Rydén, ſom kommit hit ut på en liten miſſionsutflygt; tiden blef flittigt anwänd till predikan och uppbyggliga ſamtal, och folket tyckte det wara kärt att få höra flera wittnen ibland ſig, hwilket war något owanligt för dem härute i weſtern. Sedan bröderna wändt ſig mot ſina hem blef jag qwarlemnad enſam på fältet, och ſaknaden blef ingalunda erſatt af den ankommande miſſionspredikanten Hammar, ſom war min ſamtida medarbetare härute.

Benton — omkr. 12 mil norr om Sioux Falls — är en liten nybildad förſamling, hwars medlemmar woro glada öfwer att hafwa kommit i en kyrklig organiſation, och att Herren derute uppſökt dem med ſitt evangelium. Wi hade många kära ſtunder omkring Ordet, och jag tror att Herren fått börja draga några, ſom ock ſynts ſig wilja draga låta.

Beaver Valley är en förſamling af ej ſå få, och många bland dem kära och bekännelſetrogna, medlemmar. På ſamma gång de woro glada öfwer och tackſamma för de beſök Minneſota konf. gifwit dem, känna de dock behofwet af en ſtadigwarande lärare. Förſaml. har, i förening med Benton, gjort förſök att utkalla någon af de ſtuderande från R. J. under julferierna i hopp att till näſta ſommar få ſig egen lärare. Här bo många landsmän och behofwet påkallar all den tillſyn man kan egna åt denna plats.

Såſom jag hörde, ämnade Minneſota Valley diſtriktet tillgodoſe dem med något beſök under wintertiden, hwilket, om det låter ſig göra, wore wäl behöfligt.

Såſom ſamlingslokal wid gudstjenſterna ſaknas både kyrka och ſkolhus; föranſtalter hafwa träffats till kyrkobyggnad, men den felſlagna ſkörden har förſwårat utſigten att i år få ſig någon.

Den återſtående arbetstiden anwändes på platſerna Worthington och Lime Lake.

Den lilla förſaml. **Worthington** war glad öfwer att den nu tyckтes få hwila ut efter de många ſtrider och kämpningar den haft med baptiſterna, ſamt att nu i ſtället i lugn och frid få näras wid Ordet. Såwida B. förſamling får ſig någon lärare, tänker förſaml. i W. betjena ſig af denna förmån, genom att derifrån alltibland få något regelbundet beſök.

Lime Lake ligger omkr. 20 mil från jernwägen, en omſtändighet ſom icke få litet förſwårar beſökandet af denna plats; kärlek och intreſſe för att få Guds ord predikadt ibland ſig ſyntes wara rådande; förſaml. har träffat öfwerenskommelſe med paſtor Rydén om att få något beſök alltibland.

Af det hela framgår behofwet af arbete och arbetare; det finnes alltid rum för tillämpningen af Jeſu ord: "ſäden är mycken och arbetarena äro få".

En ſorglig företeelſe är det på flera platſer inrotade ſöndagsarbetet, ſom man till och med will göra ſåſom en nödwändighet för att få ſitt lifs uppehälle. I ekonomiſkt hänſeende finnes ännu många ſwårigheter att kämpa emot; gräshopporna hafwa ock lemnat ett rikt utſäde för det kommande året.

Gudstjenſterna hafwa i allmänhet warit wäl beſökta och, ju längre man fått tillfälle att ſtanna på en plats, de ſto större willighet har förmärkts uti att höra Guds ord. "Att fara ſakta med menniſkorna" är äfwen ett af de många erfarenhetsrön man får göra på miſſionsfältet. Folkets kärlek och wälwälja uppwäger ej ſå litet det ofta mödoſamma arbetet, ſom äfwen ibland kan beſtå uti att åka från 20 till 40 mil på oxſkjuts.

Midt under alla ſtormar har dock Herren här och der ſina igenlefda wid korſet, wid hwilket man med dem i tron får ſamhugſwalas äfwen i den dyſtra torfhyddan; det är i ſanning wederqwickande att få dela någon nådegåfwa med hungrande ſjälar. Lofwad ware Herren, ſom låter oß alltid behålla ſeger i Kriſto! Han wälſigne ock det i all ſkröplighet utſådda Ordet.

Under min arbetstid har jag hållit 58 predikningar, 3 nattwardsgångar och döpt 7 barn.

Mina reſekoſtnader uppgå till $11,00.
I kollekter uppburit $11,01.

Dayton, Jowa den 12 November 1878.

Central Beſtyrelſens ringe tjenare
C. A. Hemborg.

— **Indianmiſſionen.** Wi hafwa för ſäkert förnummit att paſtor J. Telleen afſlagit Cent. Beſt. kallelſe till miſſionär bland Comanche-ſtammen. Han har affagt ſig detta förtroende på grund af förſwagad helſa, iſynnerhet ſom han trott och tror, att lämpligare perſon än han kan finnas för hednafältet.

Herre, hwem will Du ſända? Du will utfinna någon; och den Du kallar, ſäge: här är jag, Herre; ſänd mig.

Bokanmälan.

En liten ſkrift borde wi denna gång omnämna. Paſtor J. Auslund war i lifstiden en af oß alla känd och wärderad broder. En kär erinran om honom hafwa wi nu i en liten ſkrift om hans lefwerne och werkſamhet, kortligen teckna-de af E. Norelius. Med ſtor trohet hafwa här de utmärkande dragen i den hädangångnes karaktär blifwit tecknade med ledning af dagboks-anteckningar, bref och lång perſonlig bekant-ſkap. Boken kan requireras hos Mr. H. Olſſon, Box 732, Red Wing, Minn. Deß pris är 15 cts.

— "**Ungdomswännen**", utgifwen i Chicago af Enander & Bohman under ſamwerkan af ett ſällſkap wid Auguſtana College, kalladt "Ungdo-mens wänner", borde wäl äfwen med några ord warit omnämd. Det är förſt och främſt ett ut-märkt wäl tryckt och med mycket fina illuſtratio-ner förſedt blad. Hwad dernäſt innehållet be-träffar är "Wännen" ämnad att lemna en wet-girig ungdom god lektyr, lärorik, grundad på ſanning och werklighet och derför bildande för förſtånd och hjerta. Tidningen will ej föra ſina läſare in i en werld af fantaſier och drömmar, och dermed förderfwa; utan ſnarare leda in i ſjelfwa "ſanningen", ſom ej allenaſt upplyſer förſtåndet utan äfwen rätteligen bildar den inre menniſkan, hwarförutan allt wetande är på det hela och i längden gagnlöſt. Wi önſka denne "Ungdomswän" af hjertat framgång, och rekommendera honom ej allenaſt åt unge män och qwinnor, utan ock åt föräldrar, ſom wilja hålla ett underwiſande blad för familjen.

H.

Erkännanden.

Till ſynodens preſidents lön:

Paſtor M. F. Hokanſon 1.50; paſtor N. G. Dahl-ſtedt 2.00; paſtor C. A. Hemborg 2.50; paſtor S. F. Weſterdahl 2 50; paſtor J. Telleen 5.50; paſtor N. Forſander 2 00; förſ. i Bergholm 1.50; förſ. i Des Moines 2.70.

Till Central-Beſtyrelſens kaſſa:

Kollekt i Eſſex 1 58; do i Red Oak 1.34; do i Bergholm 3.00; do i Stanton 2.27.

Till Lärow. underhåll:

Församlingen i Chariton 6.90; från Red Oak, kollekt wid reformationsfeſten, 8.15; förſaml. i Des Moines 41.30; förſ. i Menden (Mc Gregor) 10.50; förſ. i Swede Valley 1.75.

Till Inre Miſſionen:

Församlingen i Des Moines 6.50; kollekt i Red Oak 0.84; do i Fremont 5.35; do i Gowrie 7.75; do i Swede Valley 3.00; do do till Indianynglingarne 1.70; förſ. i Amitoville 8.30; ſyförningen i Des Moines 30.00.

Till Barnhemmet:

Församlingen i Des Moines 30.00; do i Amityville 4.70.

Red Oak, Iowa, den 3 Januari 1879.

J. E. Rehnström
Iowakonf. kassör.

Tacksamt erkännas följande gåfvor, influtne från den 1 Okt. 1878 till den 1 Jan. 1879:

Till Kansaskonferensens påtänkta Barnhem:

Kollekt tacksägelsedagen: i Fremont 4.6·; i Ofsage City 7.70, do 25 cts; Kansas City, Mo 4 32.

Till Yttre Missionen:

Genom E. Nilsson, miss.-kollekt i Salemsburg 8.56; genom pastor N. Ohslund, från Amana förs. 2.73; från Ada förs. 2.82; från New Gottlands förs:s syförening, genom S. Björk 15 00.

Till Hem-missionen:

Från Salemsförsamlingen, genom pastor P. J. Sandén 1.50; från Skandia do genom pastor H. Olson 4.00; från do i Ada 4.40; från do i Mariedahl, genom pastor H. Olson 4.20; från förs. i St Menin genom pastor Chelleen 1.50; från do i Kansas City, Mo., genom pastor A. Rodell 2.76; från New Gottlands förs. syförening genom S. Björk 15.00. — Kollekt wid konferensmötet i New Gottland för konf. kassa 12.00; subskription till betäckande af brist i missionskassan wid konferensmötet i New Gottland 31.70.

Till lön åt Aug. Synodens president har ingått nedanstående från följande pastorer och församlingar:

Pastor A. Rodell 2.50; N. Ohslund 2.00; C. Chelleen 1 00; P. J. Sandén 1.00; P. M. Sannqvist 3.00; A. W. Dahlsten 4 50; C. V. Westling 3.00; N. Norling 1.28; J. Seline 4 00. — Kollekter: Fremont 8.96; New Gottland 10.65; Salem-burg 5.55; Asaria 3.80; Bethania 5 05; St Menin 1.00; Kansas City, Mo, 1 93; Amana 1.45; Ada 2 00; Ofsage City 6.50; Swedesburg, Neb. 4.04; Edensburg, Neb., 4.00.

Anm. Wid penningars sändande kunna "Money Orders" ställas på Lindsburg, Mc Pherson Co., Kansas.

Smoky Hill, Mc Pherson Co, Ks d. 31 Dec. 1878.

John Rodell.
Kansaskonf. kassör.

Till Yttre Missionen: Ur M. Lunds sparbössa (Beacon, Minn., poststämpel) $3.00, bälften till Indianmissionen. Öfwerlemnadt åt

A. R. Cervin.

Rock Island, Aug. College den 3 Jan. 1879.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. Illinoiskonferensen sammanträder, enl. beslut, i Knoxville första Onsdagen i Februari (d. 5) och börjas med högtidlig gudstjenst, kl. 7 e. m. Samtalsämnet är fortsättning af theserna öfwer ämnet: Den rättfärdiggörande tron (se Julinumret af Augustana 1878).

Rockford den 4 Januari 1879.

G Peters. Sekr.

Missionsmöte. Chicago distriktet håller sitt nästa missionsmöte i Sw. E. Ev. Luth. Salemskyrkan, Chicago. Det börjas med predikan Måndagen den 20 Jan. kl. ½8 e. m. och fortsättes Tisdagen och Onsdagen.

Samtalsämne: Rom. 8 kap.

Chicago den 7 Jan. 1879.

C. B. L. Boman. Sekr.

Konferensmöte. New York-konferensen af Aug.-synoden håller sitt nästa möte i Sw. Ev. Luth. Immanuelsförsamlingen, Boston, Mass. den23—26 Januari 1879. Mötet öppnas med predikan af ordf., past. H. O. Lindeblad, Thorsdagen den 23 Jan. kl. ½8 e. m. Alla konferensens medlemmar böra då wara närwarande.

Brooklyn, N. Y., d. 28 December 1878.

E. A. Fogelström.
Sekr.

Anmärkning.

I detta nummer hafwa wi intagit en kortare artikel i en känd fråga af ny hand och i sammanhang härmed en från annan werldsdel, midt ute bland hedningarne. Wi önska nu, att wåra kåre skribenter wille låta denna fråga hwila för en tid, och så låta medwetandet hos folket mogna.

Numret innehåller wäl litet missionsunderrättelser — af brist på rum. Hafwa eljes sådana så wäl från Östafrika, som från Indien ett direkt bref från miss. Sandegren, hwilken tackar för härifrån erhållna bidrag till sitt Barnhem. **A.**

Detta nummer är det sista som skickas såsom prof till agenter, hwilka ännu icke bestämt sig för prenumeration. Herr agenter i allmänhet uppmanas att bestämma sitt antal ex. samt snarast återsända icke brukade.

Innehåll: Fattig med de fattige, sid. 33. — Ser till, wafer och beder, sid. 35. — Ett witnesbörd från Afrika, sid 38. — Kyrkliga underrättelser: (Fr. Rockford; Methodisterne (skuld); Wanbelgande ("Fairs"); Falsk berömmelse; Dr Lindahl), sid. 40. — Theser för konf. möte (Stour City) 41. — Från miss.-mötet i New Sweden (slut) 42. — Till Cent. Bestyr. (Hemborgs "rapport") sid. 45. — Bokanmälan, sid. 47.

Moline, Ills, 1878.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Gervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 22 Jan. 1879. N:o 4.

Olika sätt att strida.

Det finnes två slags menniskor som mena sig hata all strid om andliga ting och som fordra en owilkorlig frid. Det ena slaget utgöres af sådana som ej anse kristendomen wärd att strida för; tala de om kristendomen, så mena de dock en sådan som fordrar och uppmanar till wissa dygder, dem äfwen naturen kan åstadkomma och som åläggas af hwilken religion som helst. Men det egentliga i kristendomen, det talet om korset, som fördömer hela werlden och alla naturliga ansträngningar samt pekar på det Guds Lam som allena borttager werldens synd, — detta kunna de icke lida, och utgjuta derför sin wredes grymhet öfwer alla som prisa och upphöja det såsom allt lifs, all helgelses och salighets källa. Midt under det de fordra frid, kämpa de af alla krafter, och det emot fridens evangelium, och lemna intet tillfälle obegagnadt att begabba dem som tro derpå och försvara det.

Ett annat slag af dessa fridsmenniskor tyckas wara af motsatt art. De bekänna sig nemligen tro på evangelium och Herren Kristus, och just på grund deraf förkasta de all strid och fördöma på det strängaste alla som kämpa för hwad de anse som sanningen. Orsaken till dessas skenbart fridsamma tal är antingen den, att de anse alla de olika korsande meningarne om kristendom wara ungefär lika goda och hålla före att hwar och en blir salig på sin tro, eller ock den, att de hafwa något nytt att föra på banen an och önska att få införa detta sitt nya evangelium i werlden utan att störas af några som söka uppwisa det falska deri och för den skull warna derför. Huru olika dessa bäda slag af fridälskare och stridshatare kunna synas wara, arbeta de dock för samma mål och utgå i grunden från ett sinne, nemligen ett uppenbart eller ett doldt, mähända hos somliga af dem omedwetet, hat till den uppenbarade sanningen, till evangelii hemlighet. De glömma, att menniskolifwet i allmänhet är en strid; "måste wi icke alltid wara i strid på jorden?" Framför allt förstå eller besinna de icke, att sedan Gud sade: "jag skall sätta fiendskap emellan ormen och dess säd (huggormaaffödan, enligt Matth. 3: 7) och qwinnan och hennes säd", har striden fortgått och kan ej upphöra, förrän ormens

hufwud är söndertrampadt, ej allenaſt i den rätta qwinnoſädens, Jeſu Kriſti död och uppſtåndelſe, utan äfwen derigenom att alla Jeſu fiender blifwit lagda till hans fotapall. Jeſus, "fridens konung" (Ebr. 7: 2), säger ſjelf: "Jag är icke kommen till att sända frid på jorden, utan ſwärdet" (Matth. 10: 34). Han är "fridsförſten" (Eſ. 9: 6) och will att hans lärjungar ſkola wara "fridſamme", ja fridſtiftande (Matth. 5: 9), men ſanningen förſt och friden ſedan (Zach. 8: 19). All annan frid, hwarje ſådan ſom ingås på ſanningens bekoſtnad, är falſk och kan icke blifwa beſtåndande, ja är en ſynd. Så länge evangelii ſanning ej blott har werlden emot ſig, utan ock ſå lätt uppblandas med och grumlas af menniſkoläror, kan och måſte ſtriden fortſättas. Derför ſtrida Jeſus och Hans apoſtlar wäldeligen emot lögnen, och ej minſt kärlekens apoſtel, Johannes i ſina twenne bref. I det ſiſta af de apoſtoliſka brefwen (Jude v. 3) förmanas wi "att kämpa för trona, ſom ena reſo helgonen öfwerantwardad är". De fara der för groft wilſe ſom endaſt fordra frid. Det ena ofwanbeſkrifna ſlaget fordrar wäl frid endaſt emellan "Guds barn", det will dock blott ſäga dem de kalla ſå, och wanligen uteſluta de från detta namn alla dem ſom ej wilja gå in på deras nya meningar, utan till och med förkaſta dem.

Det är derför ſäkert, att kamp på det andliga området, rörande Guds rikes ſkatter och deras ſaliga egande, måſte fortgå, tills Kriſtus kommer och inför de ſina i de ewiga fridshyddorna.

Men ſå ſannt detta är, ſå ſannt är det ock, att denna kamp föres på olika ſätt, och detta måſte man akta på, för att ej under kampen förſynda ſig. Till det myckna berömwärda, ſom enligt Uppb. 2: 1—7 fanns hos förſamlingen i Epheſus, hörde äfwen det, att hon, eller hennes "ängel", icke kunde lida de onda och förſökte dem ſom ſade ſig wara apoſtlar, men woro dock icke, och befann dem wara ljugare; likwäl hade hon under denna ſtrid förlorat "den förſta kärleken" och ſtod derför i fara att få ſe ljuſaſtaken bortſtött ur ſitt rum. I kampen för ſanningen ligger fördenſkull en fara att förlora i ett hänſeende, om man ock winner i ett annat. Och det måſte medgifwas, att den andliga ſtriden ofta förts på ett ſådant ſätt, att werlden fått orſak att gäckande tala om "det theologiſka hatet", faſtän hon naturligtwis gerna will räkna allt framhärdande förſwar för den uppenbarade ſanningen för "theologiſkt hat". Det är derför en icke ringa ting att förſtå, huru denna ſtrid bör föras, att man ej derunder må förſynda ſig. Jag will ſäga, huru jag föreſtäller mig denna ſak. Deſſa rader bära till öfwerſkrift: "Olika ſätt att ſtrida", och då jag nu ſöker ſammanfatta deſſa olika ſätt uti twenne och antyder beſkaffenheten af båda, kan läſaren lätt nog finna ut, hwilket det rätta ſättet är, och i enlighet dermed göra ſin tillämpning på för handen warande ſtrider, utan mycken tillhjelp från min ſida.

Det ena ſättet att ſtrida beſtår deri, att man dömer deras andliga tillſtånd, deras förhållande till Herren, mot hwilka man kämpar, men deremot anſer dem för kriſtna och Guds barn, ſom faſthålla den mening man ſjelf har. Sålunda kan man wäl ſamla ſig ett parti, men ſkadar, ofta obotligen, otaliga ſjälar.

Ett annat sätt att föra den andliga striden består åter deri, att man med alla de wapen som Guds ord gifwer wid handen söker öfwertyga en willfarande om hans farliga wäg och härwid brukar allt det allwar som ens öfwertygelse om wigten af den sanning man förswarar hafwer med sig.

Det förra sättet håller sig mera till person än till sak; det sednare twärtom. Det förra söker att kasta mißtankar öfwer motståndarens inre förhållande till Gud, eller, genom att rent af frånsäga honom allt lif i Kristus, äfwen att kasta mißtankar emot och döma den sak han försvarar. Det sednare will föra motståndaren till rätta och strider derför i kärlek, så att man i det längsta hyser hopp om hans inre redlighet och uppriktighet, under det man ej kan dölja den fruktan man kan hysa om dens andliga fara, som uppkommit med, utsprider och förfäktar en willfarelse. Naturligtwis maste man härwid göra skilnad på willfarelser. Alla äro farliga, emedan "litet af surdeg försyrar hela degen"; dock äro somliga af den beskaffenhet att de förstöra sinnena och upphäfwa sjelfwa grundwalen för den kristna tron, eller utså twifwelsmål derom i menniskors sinnen, eller stå i så nära sammanhang med kristendomens grundläror, att de kunna sägas göra det hela wacklande, wisserligen icke i sig sjelft, men i menniskornas twifwelsjuka hjertan. Understundom begynner någon en ny lära, eller rättare uppwäcker och putsar upp en gammal willfarelse, men förstår icke sjelf hwarthän den leder; stundom kommer uppfinnaren att sjelf draga ut slutföljderna af densamma, men annars taga andra wid och göra det i hans ställe, och det har ej sällan händt, att sådane män med förskräckelse märkt frukterna af sin lära och önskat alla sina böcker på elden. Så skedde med den bekante Semler i slutet af förra århundradet. Den som nu will försvara sanningen, wänder sig framförallt emot den motsatta willfarelsen och ej emot personen som hyser densamma, så wida denne ej "med lock och pock" söker winna anhängare, eller hans willfarelse är af sådan beskaffenhet, att han måste anses affallen från den kristna tron och dermed ifrån nåden och saligheten.

I afseende på dessa "olika sätt att strida" skola wåra läsare göra Augustana den rättwisan, att hon följt den grundsatsen att hålla sig wid sak och så litet som möjligt fråga efter person. Wi hafwe försvarat läror, som wi både af Skriften och erfarenheten funnit wara wigtiga och afgörande i det ena nödtorftiga, och hwilkas undanrödjande eller öfwergifwande wi skulle ansett som förräderi emot "apostlarnes lärdom" och den tro wi äre gifne till. Wi skulle ej, hwarken inför Gud eller menniskor, kunna försvara, om wi handlat annorlunda. Wi hafwa för det mesta tegat till de många personliga anfallen på utgifwarne och till fördömelsedomar som utgjutits öfwer oß offentligen och enskildt, i tidningar och bref, sällan låtit ens insända swar på anfall få rum i wårt blad. Wi få äfwen derför understundom uppbära förebråelser. Måhända måste wi hädanefter i detta stycke handla något annorlunda, men skola, så widt görligt är och så wida ej sanningen lider derpå, äfwen hädanefter undwika personliga strider.

Att namnet Waldenström eller P. W. ofta förekommit, har skett till följe

deraf att lektor W. är den egentlige, ihärdige och wäldsamme förfäktaren af den s. k. "nya läran" om förſoningen, ſom intet annat är än en förnekelſe af kriſtendomens hufwudlära. Men äfwen honom hafwa wi ej fördömt, huru betänkligt man också måſte anſe hans ſinnelag wara. Än mindre hata wi honom eller någon af hans wänner; wi äro redo att bewiſa honom eller dem all kärlek och göra det äfwen med wårt bekrigande af deras willfarelſe. Der ej ſådana gerningar förekomma i lära och lefwerne "ſom man tillförene döma kan", wåga wi oß icke uttala en afgörande dom öfwer en menniſkas ſjälstillſtånd, utan lemna det åt Honom ſom rätt dömer.

Skola wi nu uppriktigt uttala hwad wi mena, ſå hålla wi före, att iſynnerhet "Chicagobladet" ej blott fört ett orätt krig, ſåſom hafwande en orätt ſak att förſwara, utan iſynnerhet fört det på ett orätt, ja, alldeles okriſtligt ſätt. Det har ej blott framdragit perſoner ſå ofta det kunnat, utan dömt deras andliga tillſtånd, då det dertill hade hwarken anledning eller rätt. Det har gerna intagit inſända angrepp på perſoner, och ſökt förſwara deſſa angrepp, då de wederlades; wi erinra om anfallet på paſtor Sannquiſt. Sak ſamma med en ſkamlig, lögnaktig bit från Paxton. Deri påſtods att en döende perſon jemte flera andra blifwit uteſluten ur förſamlingen för det de hört en paſtor Skogsberg predika. Hwad den döende beträffar, är han tagen ur wår domwärjo; men medan han lefde, war han ej känd ſom något helgon, och uteſlutningen war ingen uteſlutning, utan ett tillfälligt fättande från nattwarden, hwartill war mer än ett ſkäl. Men ſen den hätſka fördömande ton, hwari hela ſtycket war affattadt! Paſtor Wingwiſt fick naturligtwis uppbära det ſwåraſte hugget, och dock ſkall ibland motſtåndarnes ſkara ſökas efter en man med ſådant redligt, uppriktigt ſinne för Herren, ſom juſt paſtor Wingwiſt, hwilken många andra känna litet närmare än deſſe nye raſke fördömare. Med deſſa exempel må det denna gång wara nog. Här borde måhända äfwen wiſats huru käckt Chic. Bl. förwränger andras ord, för att få grund för ſina domar; men äfwen det förbigå wi.

Att Zions Banér har ſamma karakter ſom Chic. Bl., kan man ſluta till redan deraf, att det förſwarar ſamma ſak med ungefärligen ſamma wapen. Wi ſkola endaſt anföra ett exempel. Z. B. anför ur en artikel i Auguſtana följande ord: "att Guds förſamling ej kunde ſtanna wid den apoſtoliſka tron, dereſt den icke ſkulle dö", och drager derur den ſlutſatſen att wår mening med de orden war att förſamlingen måſte få ſig en annan tro, än den apoſtoliſka. En ärlig man ſkulle biygts för att antaga något ſådant, då wår klart uttalade mening war, att förſamlingen måſte nödwändigt utweckla den ſanning, ſom låg ſammanfattad i den apoſtoliſka tron, ſåſom ock ſkedde i de båda andra allmänna Bekännelſerna, för att ej tala om ſedermera tillkomna.

Deſſa tidningars beſkaffenhet är en ſpegel af hela ſamfundets (ifall Waldenſtrömarne kunna kallas ett "ſamfund"). Deras predikningar äro ofta fulle af ſmädelſer och fördömelſer; helt nyß gjorde ſig en af deras predikanter luſtig öfwer ingenting mindre än änglaſången: "helig, helig, helig",

emedan den brukas wid begynnelsen af wåra gudstjenster. En af wåra pastorer, som werkar med mycken wälsignelse, skref under Julen följande: "Wi få sannerligen icke gå så opåaktade. Icke blott djefwulen, utan ock wåra 'M. wänner' gå så hemligt på lur, för att af wåra fel få text till någon "missions"-predikan. Det ser ut som om de skulle lefwa af wåra meränoels påditade fel, i sanning en mager kost! Jag bjuder till att tänka och tala wäl om dem, men när jag ser det ena bewiset efter det andra på list och falskhet, så ser det hopplöst ut."

Wi skulle önska att "Sändebudet" wille akta på wåra grundsatser i afseende på strid i andliga ting. Det skulle glädja oß, om det wore af samma tanke, emedan wi då kunde wänta oß ett annat bemötande från deß sida än hittills. H.

Den äkta tron.

Ingen kan med blott tänkande och läsande blifwa en christen, utan måste ock bringa saken till utösning och försöka't, det är, han måste bära korset, hwilket så gör wårt kött till intet, att menniskan förtwiflar på sina krafter, förlitar sig på Guds hjelp och afwaktar densamma tåligt och med fast hopp. Ty detta är Guds nådiga wilja, och wi skole icke föreställa oß någon annan Gud än den som will hjelpa oß i wår nöd och rycka oß ur förtwiflan och annan olycka. Den som känner denna läran, han har i denna strid nästan till hälften segrat. Men de som derom intet weta och blifwa försökte, de göra som djefwulen will hafwa det, att de antingen förtwifla eller söka annan hjelp. Luther.

Helgadt Warde Ditt Namn.

Att under ett ställe ur Guds Ord, ett språk ur den Heliga Skrift, skrifwa: Paulus, Petrus, David, Esaias eller något annat namn på de helige författare som ledde af Guds Anda lemnat oß det ord som kan wåra själar saliga göra, eller att till och med när något ord ur Herrans egen mun framställes, sätta derunder Jesus eller Jehovah — sådant hörer med till denna tidens andliga sjelfswald och lättsinne. Det är ock ett stycke af den falska och derför köttsliga friheten, derigenom man lössäger sig från wördnaden för det heliga och så ger sig sjelf ett bewis att man ej, åtminstone icke i alla stycken, will weta af allwarlig gudsfruktan. Eller stå icke Bibelböckernas författare öfwer allt hwad författare heter, äro icke de böcker som desse män skrifwit, såsom ingifne af Guds Helige Ande, oändligt höjda öfwer alla andra böcker i werlden, äfwen de af andlig art, skrifna af de frommaste män? Huru kan man då med ett rätt waket sammwete, genom sådant citerande, ställa desse författare i jembredd med wanliga, menskliga skribenter såsom en Augustinus, Arndt, Rosenius, eller äfwen en Seneca, en Cicero, Plato, Aristoteles o. s. w. Huru kan man gå än längre och nedskrifwa de namn för hwilka änglarne skyla sitt ansigte, i hwilka wi stoftmaskar skola böja knä, såsom woro de alldagliga menskliga namn? Det torde måhända af någon inwändas, att äfwen aktade andlige författare i nyare tid handlat emot sådan helig wördnadens känsla, men det kan ingalunda förbättra saken eller ursäkta den som efterföljer exemplet; det är fast mer ett bewis på, huru besmittelig den-

na andliga lösaktighet är i wår tid; och wi manas deß mer att waka emot sådan anda.

De gamle skrefwo också: "Fader", "Son", "Helig Ande", när dessa ord brukades om den heliga Treenighetens personer. De fleste göra wäl så än i dag; dock finner man en eller annan af de allrafriaste andarne, hwilka dock wilja wara andligen frie och stundom äfwen måste hållas för att wara frigjorde af Sonen, man finner, säga wi, en eller annan som tillåter sig skrifwa "fader", "son", „helig ande" om Gud. Sådant är mißwördnad och är af samme ande.

Bröder — låtom oß i allting skickligen umgå, när wi skrifwa som när wi tala, att wi äro ingen till förargelse; låtom oß se till att wi icke, i en förwänd mening, skicka oß efter tiden. Önskar och beder

En ringa broder
A.

Wi intaga nedanstående såsom bewis på det deltagande och intresse hwarmed många af wåra lekmän följa wårt kyrkliga blad.

.... Minn. den 4:de Januari 1879.

En nyårshelsning från höga norden till Augustana och Missionären.

Det är särdeles glädjande att förnimma det du kära Aug. ej ännu tröttnar, utan fortfarande kommer oß tillhanda med råd och upplysning, samt nyheter inom det kyrkliga området. Ja nu under dessa bullersamma tider på kyrkans fält är det wisserligen uppmuntrande att erfara det du ej "gifwes upp i wägen" eller lefwer ett aftynande lif, hwilket äfwen torde märkas deraf, det du nu är i stånd att komma oß tillhanda hwarje wecka med, bland annat godt och nyttigt, utredandet af wigtiga frågor, som ofta annars mißförstås, eller på ett eller annat sätt af ware sig "willoandar" eller annars enfaldiga miß-uppfattas. Wisserligen håller jag före, att allt Guds Ord är nog klart för den mest enfaldige, om han blott får ledas utaf den Helige Ande i all sanning och fruktan. Men så händer, att man kommer i beröring med olika tänkande, ja, ofta tillochmed sådana som Herren Jesus i evangelium warnar för, sådana som komma klädda i fåraklåder, men äro dock endast "glupande ulfwar". När så är fallet, då är det i sanning hälsosamt att akta uppå erfarne kristnes råd och förmaningar, samt hålla sig fast wid klippan Christus, på det man ej tillåfwentyrs må bliswa "kringförd utaf alleharda lärdomswäder" och slutligen hamna i det tjockaste mörker rörande Guds frälsningsråd till oß annars ewigt förlorade och i synden bortkomna menniskor.

Och att Aug. will och kommer att werka för det rätta målet, ja mer än någon annan swensk tidskrift å denna kontinent, derom hyser jag ej det ringaste twifwel. Ja, må man ej förtycka dig att framhålla det rätta och sanna gent emot alla willoläror, lärare, böcker och tidningar utaf samma slag, hwilka nu som en störtsjö hota att wilja öfwerswämma landet "ifrån Atlantens bölja till Stilla Hafwets kust".

Med största högaktning...
J—n.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Jnr 2 nämndes att församlingen i Moingona, Ja, höll på att få sig en egen ny kyrka; det borde hafwa stått Boone.

— Pastor N. T. Winquist har blifwit kallad till församlingarne i New Windsor och Aledo.

— Ur "Wäktaren" intaga wi: "Augustanasynodens begäran att de, som aflagt examen wid synodens lärowerk i Amerika, må ega rätt att studera och aflägga examina wid de swenska universiteten, har af filosofiska och theologiska fakulteterna samt större akademiska konsistoriet i Upsala blifwit tillstyrkt".

Utom Synoden.

Wi hafwa förlidet år omnämt en engelsk methodistprest i Chicago, Thomas, som wisade sig wara en uppenbar rationalist. Han blef dock af sin konferens skarpt klandrad och tecknad såsom willfarande. Han fortfar likwäl att wara pastor och troligen äfwen att förkunna samma lära som förr. I Chicagotidningen Inter Ocean har nu en insändare allwarligen uppmanat denne Dr. Thomas, Prof. Swing och likasinnade att bilda ett nytt samfund under namn af "wårt samfund", i hwilket det icke skulle wara någon trosbekännelse eller någon regel, utan hwar och en få tro och göra som honom synes godt wara. Insändaren försäkrar de nämnde männen, att, om de toge steget ut, skulle det ej komma att saknas understöd. "Ty", säger han, "så stor är kärleken till Guds sanning i denna tid, att i hwarje ansenligare stad finnes det liberale, unitarier, universalister, förnekare och atheister nog att tillförsäkra om anständig lön åt hwilken som helst som will utdela starka och werksamma slag åt de renläriga kyrkorna".

Här föreslås således ett samfund utan bekännelse, just hwad wåra waldenströmare kämpa för att få ihop. Det nya samfundet will äfwen hafwa bibeln, endast med rättighet att tyda den som hwar och en will. Är det omöjligt att se hwart sådana grundsatser leda, äfwen om de till en början ej se så grofwa och hedniska ut, som de här ofwan framställda?

— I Milwaukee, Wis., finnas 18 lutherska församlingar, 14 romerska, 10 methodist-, 7 episkopal-, samt kongregationalistiska, baptistiska och presbyterianska 6 af hwardera, således inalles 67 församlingar.

— Under en gudstjenst hade kath. erkebiskopen Purcell i Cincinnati den olyckan att blifwa bestulen på både sin erkebiskopliga purpurskrud och sin herdestaf; han hade aflagt dem i närheten af en af dörrarne.

— Gruslig willfarelse. En tysk methodisttidning yttrar, med anledning af frågan: "huru långt kan en menniska medwerka till sin omwändelse", följande betänkliga ord: "Ehuru det (omwändelsens werk) är Guds werk, så har dock menniskan att å sin sida medwerka; ty hon kan icke emot sin wilja och werksamhet blifwa omwänd. Gud måste göra det mesta i wår omwändelse. Men menniskan har också å sin sida att göra sitt". Paulus är ej af samma tanke: se Ef. 2: 8.

— Misslyckadt bewis. För några weckor sedan höll Albrechtsfolket (ett slags tyske methodister) ett längre möte i Carbon Co., Penn. En broder från Secka Co. predikade och försökte derwid lemna ett oemotsägligt bewis, att "Albrechtsfolket" allena har rätt och utgör kristendomens kärna. Derwid wisade han församlingen en walnöt: "Sen hit, godt folk", sade han; "af denna nöt will jag wisa eder, att det är sant." Nu borttog han det yttre bittra skalet och sade: "det är till intet nyttigt; så är det med Lutheranerne. Det inre hårda skalet är också onyttigt; så är det ock med de Reformerte. Men wi (Albrechts-Methodisterne) äro den friska kärnan, såsom i denna nöt", den predikanten med detsamma sönderbröt, men fann till sin förskräckelse endast en maskstungen och förderfwad kärna, hwaröfwer församlingen utbrast i ett skallande skratt. Af pur förargelse öfwer det dumma strecket kunde han icke afsluta sin andelösa och oevangeliska predikan, utan skyndade sig derifrån.

Så måste det gå dem, som sanningens wäg försmäda 2 Petr. 2: 2, förwända evangelium Gal. 1: 7; Tit. 1: 11; 2 Tim. 2: 18, och umgås med lögn i sitt andliga handtwerk, 1 Tim. 4: 2; 1 Joh. 2: 4.

(Luth. Zeitsch.)

Protestantismens tillwäxt i katholska länder och twärtom.

Protestantismen i Italien. Katholska tidningar föra en allmän klagan öfwer de protestantiska kyrkornas utbredning i Italien, "de waldensiska, anglikanska, calwinistiska och lutherska sekterna". Man finner följande statistiska uppgifter, om hwilka man kan wara wiss, att de icke äro öfwerdrifna.

Waldenserne hafwa mer än 40 stationer, baptisterne 33, italienska frikyrkan 60. Redan

för fem år sedan funnos i sjelfwa Rom öfwer 40 protestantiska kapell, 7 skolor utom söndagsskolor, 2 religiösa föreningar, 2 bibelsällskap, 2 understödssällskap, 1 mödraförening. Methodisterne, Frikyrkan och Waldenserne hafwa i den eviga staden köpt hwar sitt palats, det ena nära vatikanen (påfwens bostad), och förwandlat dem till protestantiska tempel. Penningar hafwa "desse kättare" i öfwerflöd. [Dock långt ifrån så mycket som påfwen. Pio Nono hade ju hopskrapat 25 millioner enskild förmögenhet, han "tiggaren på halmbädden".] År 1872 hade, enligt statistiska uppgifter, meddelade i en katholsk tidning, den waldensiska missionen 200,000 francs att disponera, Frikyrkan 300,000, Italienska bibelsällskapet ett öfwerskott af 40,000. År 1874 hade mer än 200 "kätterske prester tagit fast fot i Italien" och hade till sin hjelp talrika biträden, män, qwinnor, predikanter, kolportörer etc. I Florens hafwa waldenserne en theologisk läroanstalt och methodisterne en sådan i Rom; i flera städer finnas normalskolor, i Florens en diakonissanstalt. Utom det att biblar, böcker, broschyrer spridas i mängd, "har kätteriet äfwen en mängd egna tidningar".

Allt detta är fasligt i katholikernes ögon.

Än mera. Midt i hamnen till den betydliga handelsstaden Genua har ett för ankar liggande skepp af en pastor tillhörig Skotska Frikyrkan förwandlats till ett simmande kapell, hwareft söndagligen hålles en italiensk och en engelsk gudstjenst af twenne hamnmissionärer. Från samma fartyg far en italienare dagligen omkring i hamnen och utbjuder sina biblar och skrifter. År 1876 besökte han allena 20,000 utwandrare och kunde lemna många af dem en bibel med på wägen. För upprätthållande af denna hamnmission samlades på sjelfwa skeppet år 1877 4,000 francs.

Protestantismens tillwäxt i Irland, detta erke-katholska land, är märklig. På 36 år har antalet af protestanter der jemt fördubblats. År 1842 utgjorde den protestantiska befolkningen ⅛ af hela folkmassan, som war omkring 5½ mill. I fjor utgjorde samtlige protestanternes antal 1,253,000 eller öfwer en och en fjerdedels million.

Wår källa uppgifwer icke den katholska befolkningens tillwäxt, eller möjliga förminskning (genom utwandring), hwarför man ingenting wisst kan sluta om proportionen för det närwarande.

Förhållandet är emellertid märkligt, helst när man å andra sidan besinnar katholicismens starka tillwäxt i England (genom öfwergång från biskopliga kyrkan), och än mer här i För. Stat., der den är werkligen hotande.

I England hopa sig, såsom det uppgifwes, öfwergångarne till romerska kyrkan allt mera. Nästan öfwerallt der anglikanska kyrkans biskopar konfirmera, finnas många s. k. konwertiter med bland konfirmanderna. Så konfirmerades i Norwich d. 22 Sept. förlidet år 242 personer, deribland 80 som öfwergått från protestantismen. Från 1857 till 1877 ökades de romerska kyrkornas antal från 894 till 1315, de romerske prästernas från 1115 till 2088, klostrens från 118 till 312. Äfwen i de engelska kolonierna finner man samma utbredning af påfwekyrkan. Biskopssätena derstädes hade på 16 år, från 1855, ökats från 44 till 88. I Canada stego på 8 år, från 1869, kyrkornas antal från 779 till 913, prästernas från 798 till 1171 och ordenshusen från 73 till 196. — Sådana siffror tala.

I Danmark synes katholicismen hafwa wunnit ej liten terräng, då det är fråga om att för detsamma upprätta ett särskildt biskopsstift med säte i Köpenhamn. I Norge har den äfwen rätt mycket inträngt, och i Swerige har den sina kyrkor, ej blott i hufwudstaden, utan äfwen i Malmö med en öfwerlöpare från lutherska kyrkan till pastor, den oß bekante Karlén.

Huru det står till i **N. Amerikas För. Stat.** känna wi wäl temligen till. Ett bewis ännu på påfwedömets starka tillwäxt i wårt adoptiwland är följande.

De katholska skolorna här i landet sägas för närwarande wara besökte af trettiofem tusen protestantiska, unga flickor, af hwilka hwar tionde går öfwer till katholicismen och de öfriga blifwa uppfyllda med hat till protestantismen eller blifwa likgiltiga för all religion. — Äfwen unge män wärfwas. Så i fjor en son till general Sherman, genom modrens inflytande uppfostrad wid katholsk läroanstalt och ifrig katholik, fadern till stor sorg och förtret.

Mexico. Knappt 15 år hafwa förflutit sedan den evangeliska kyrkan började räkna tillwaro i det gamla katholska landet. För närwarande räknar man der 16 protestantiska församlingar med 121 kyrkor och bönehus och wid paß 12-000 medlemmar. Der finnas 36 protestantiska skolor, 45 söndagsskolor, 3 barnhem, 34 nederlag för biblar och traktoter och 7 engelska tidskrifter med 5200 prenumeranter. På trenne ställen förberedas unge män till predikoembetet.

Missions-Afdelning.

Inre Missionen.

Till Augustana Synodens Missions-Centralbestyrelse.

Älskade Styrelse!

Mycken nåd, barmhertighet och frid af Honom, som är, som war och som komma skall!

Först får jag nu bedja Bestyrelsen om ursäkt derför, att jag ej förr insändt någon redogörelse för min werksamhet i Bestyrelsens tjenst härstädes. Det har ej warit försummelse, som förorsakat, att det dröjt så länge med denna redogörelse; orsaken har fast mer warit den, att jag welat dröja för att derige nom om möjligt få en något fullständigare kännedom om förhållandena härstädes samt det arbete, som wår mission med afseende derpå i Herrens namn har att utföra. Ännu kan jag wisserligen icke säga, att jag är i stånd att gifwa ett fullständigt begrepp om det behof af missionswerksamhet bland wårt folk, som härstädes gör sig gällande; dock mycket har jag under de sista tre @ fyra månaderna fått se och erfara.

Sedan min hemkomst från Synodalmötet i Princeton (i början af Juli) har jag anwändt minst två tredjedelar af min tid i missionens intresse. I medio af Juli gjorde jag en weckas missionsresa i Connecticut och predikade under den tiden 5 gånger. Jag besökte 4 platser, och öfwerallt syntes det wara stort behof af Guds ord. Den skandinaviska sjöfarten härstädes har denna sommar warit mycket stor — ända till 200 (och kanske äfwen flera) skandinaviska skepp hafwa stundom funnits i hamnen på en gång. De flesta hafwa naturligtwis warit norska, men äfwen på dessa finnes wanligen en eller flera swenska sjömän. Innan den nu härwarande norske sjömans missionären, pastor Asperheim, kom hit, besökte jag 22 norska skepp, utdelade traktater och talade något om det ena nödwändiga, då dertill gafs tillfälle. En afton höll jag bibelförklaring för omkring 25 sjömän om bord på ett norskt skepp. På försommaren besökte äfwen många norska sjömän wåra gudstjenster i församlingen. Sedan past. Asperheim kom hit, har jag ej ansett det hwarken behöfligt eller hörande till min kallelse att besöka norska fartyg. Missionen skötes af past. A., såsom mig synes, både med trohet och flit. Hans werksamhet är också härstädes högeligen af nöden; den skall äfwen lända till stor wälsignelse.

Huru många swenska skepp, som warit i denna hamn under sommaren, kan jag ej med wißhet säga, ty stundom, då de legat allt för aflägset, har jag ej haft tid att uppsöka dem. På 9 (nio) swenska skepp har jag warit om bord, och några af dessa, der det andliga behofwet warit mera kändt, har jag besökt flera gånger. Tre sönd. förm. har jag predikat och 2 aftonstunder har jag hållit bibelförklaring om bord. Till min stora glädje har jag funnit flera norska sjömän, som älskat Guds ord och några som lefwat det fördolda lifwet med Kristus i Gud. Tillsammans med dessa "hafwets söner" har jag haft mången obeskrifligt herrlig och salig stund.

Angående missionen bland swenska

emigranter wid "Castle Garden" kunde wara mycket att säga, men denna gång skall jag derom fatta mig helt kort. Emigrationen har denna sommar warit större än under de sist förflutna åren (såsom kan ses af uppgifterna i de swenska tidningarna). Dock kan jag ej säga, att jag kunnat uträtta mycket. Det dröjde länge, till medio af September, innan jag kunde få "permit" till fritt inträde i Castle Garden. Sedan deß har jag gjort 19 besök derstädes. Icke alltid har jag lyckats finna några swenskar, men ofta har jag haft rikt tillfälle att utså Guds ords ädla säd. Stundom har det warit så många swenska emigranter på en gång, att jag långt ifrån hunnit tala ett ord med hwar och en. Icke så sällan har jag funnit en och annan, som lärt känna och älska sin Frälsare. Många hafwa med wälwilja mottagit de förmaningar och råd, jag kunnat meddela — och med synnerlig glädje uttryckt sin förwåning öfwer att finna kristlig kärlek och kristliga råd wid sitt första landstigande på Amerikas jord — Den 25 Sept. landstego wid Castle Garden öfwer **600 Mormoner**, deribland (enligt uppgift från deras egna ledare) "omkring 250 skandinaver, de flesta swenskar". Alla skulle resa till deras förlofwade land, "Zion", Utah — och det war med synnerlig längtan och glädje som de derstädes trodde sig skola finna målet för alla sina önskningar och förhoppningar. Jag kände en stark lust att missionera bland detta wårt arma wilseförda folk; men härwidlag mötte jag ett motstånd, som jag aldrig tillförene kunnat ana. Agenterna och folket omringade mig i sådan mängd och uttryckte sitt motstånd och sitt hånlöje åt hwad jag sade, på ett sådant grost sätt, att jag ansåg det bäst och säkrast att snart draga mig tillbaka. Det är säkert, att skola sådana menniskor räddas, då måste det ske stora och mäktiga under af Guds rika och öfwerflödande nåd!

Annu kunde wara mycket att tillägga om wår werksamhet härstädes, men min skrifwelse torde redan hafwa blifwit för lång. Jag will endast tillägga det, att en swensk lutherskt missionär är mycket wäl behöflig, ja alldeles nödwändig härstädes, men jag tror också, att **jag icke är den rätte mannen.** Må missionens Herre sända en mera passande arbetare i denna myckna säd!

Med innerlig tillgifwenhet Central Bestyrelsens ringa owärdige tjenare

E. A. Fogelström
200 Bergen St., Brooklyn, N. Y.
den 28 Okt. 1878.

Från Swerige.

Missionshyddorna. I förra årgången af Missionären, sid. 103, nämdes om ett förslag, uppkommet i Swerige, att i utkanterna af Stockholm uppföra små hus som skulle bära ofwanskrifna namn och tjena den inre missionen bland den allra fattigaste, mest öfwergifna och sedligt förfallna befolkningen.

Planen är nu på wäg att börja sättas i utförande. I tidning från Swerige i slutet af November omtalas att wederbörande myndigheter tillstyrkt att åt hufwudstadens ev. lutherska missionsförening kostnadsfritt upplåta trenne tomter på Södermalm i och för uppförande af missionshyddor. Upplåtelsen gäller för 25 år, att börja med. Dessa "hyddor" skola byggas af billigt materiel, med rum för tre små hushåll

och en rymligare sal. Rummen skola billigt uthyras åt obemedlade och salen anwändas för andaktsstunder samt för söndagsskola med granntraktens barn. — Måtte nu mycken wälsignelse, andlig och lekamlig, utgå från dessa stationer. Måtte en hwar sådan blifwa en ljuspunkt i mörkret och ett Bethlehem för de så andligen som lekamligen nödställde. A

Yttre Missionen.

Bref från Indien.

Coimbatore 18 Nov. 1878.

I Herran wördade, käre Broder!

Jag öfwerraskades ej litet då jag för någon tid sedan hade glädjen mottaga ditt wänliga bref med den deri innehållna wexeln på £10 för mitt Barnhem. Wäl hade jag redan förut genom eder tidning "Missionären" erfarit att mitt nödrop, som jag förlidet år sände hem till Sverige, hunnit ända bort till Amerika och blifwit upprepadt för landsmännen derstädes. Men jag tänkte: Swenskarne i Amerika, deras pastorer och församlingar hafwa sjelfwa så många och stora behof, att de hafwa intet öfrigt för mina fattiga barn. Det är mig nu mycket kärt att finna, att jag mißtagit mig häri. Må Herren rikeligen wälsigna de kära gifwarena, som gifwit dessa penningar och "låtit sitt bröd fara öfwer wattnet", med all andlig och lekamlig wälsignelse. Särskildt får jag bedja om en wänlig, broderlig helsning till den käre insamlaren.

Det har mycket fröjdat mig att se, att den unga Swenska kyrkan i Amerika, för den egna nödens och närmaste uppgiftens skull, ej förgäter och ej tillsluter öga och hjerta för hedningarnes stora nöd, utan har både tid, mod och kraft att lägga werksam hand wid den yttre missionens werk och det icke blott genom penningebidrag utan ock genom missionärers utsändande. Det synes mig wittna om att det är lif och lifaktighet i edra församlingar och att Gud beledsagat edert arbete med nåd, kraft och wälsignelse. Det bådar ock godt för framtiden.

Det är ju helt naturligt, att wi swenske missionärer här i Indien följa eder landsmän i Amerika med innerligt deltagande i edra sträfwanden och edra strider. Wi äro ju alle, den swensk lutherska kyrkans barn, i mer än ett hänseende bröder. Eder ställning i ett fremmande land midt ibland de talrika sekterna, edert arbete att samla och grunda församlingar, edra strider mot inre och yttre fiender, deri och i ännu mycket annat äro wi eder temligen like. Hos oß såsom hos eder går Herrans werk framåt, ehuru under mycken yttre swaghet, Kristi rike utbreder sig, ehuru wåra förhoppningar ofta bli till intet och det ej alltid går som wi tänka och wilja; "murarne byggas, ändock i bullersam tid". Derför låtom oß hafwa hwarandra i åtanka, genom bön och förbön styrka och stödja hwarandra.

För ungefär 2 månader sedan blef det nya Barnhemmet jag byggt här på missionsgården färdigt och med Guds ord och bön inwigdt. Bland festgästerna war också den käre landsmannen, Br. Ouchterlony, från Tanjore, som höll ett tal till församlingen öfwer Herrans ord i Matth. 18: 1—6. Sjelf talade jag till barnen öfwer Luce 10:

23, 24, derwid påminnande om den stora nåd som Gud bewisat dem framför så många andra arma barn i detta land, i det Han upptagit dem till sina barn och gifwit dem tillfälle att känna Jesum, samt om deras stora skyldighet att wandra såsom Guds barn och wittna om Jesus, på det Han må bli ännu widare känd och anammad.

Det är skada att Coimbatore är så långt ifrån Madras, eljes hade jag måhända fått tillfälle att träffa landsmannen, eder nye missionär Carlson, wid hans ankomst. Missionär Schmidt i Rajahmundry besökte oß här i Coimbatore för några år sedan, och kunde Br. Carlson få tillfälle att också göra oß ett besök här, skulle jag mycket fröjda mig.

Af edra tidningar har jag erfarit att i edra församlingar en del Engelska böcker blifwit skänkta och insända för mitt lilla Bibliotek här i Coimbatore. Ehuru dessa böcker ännu icke ankommit hit, tackar jag dock i förwäg de käre gifwarena för deras gåfwor. Måtte allt lända till Guds ära!

I Herran tillgifne

C. J. Sandegren.

Telugumissionen. Ur ett bref från missionär Schmidt af d. 25 sistl. Okt. hemta wi litet. Den wecka brefwet skrefs, hade korset uppsatts på spetsen af den nya kyrkans torn. S. håller på att tillbygga sitt hus i Rajahmundry, för att tills widare kunna mottaga de wäntade syskonen Carlson. Paulsen bor ännu i Vellore nära Madras, der han will wara tillreds att mottaga de wäntade och följa dem till R. Det hus han bebor är osundt, men intet bättre europeiskt hus war för närwarande att hyra. Paulsens hade warit på besök hos Schmidts wid deras dotters döpelse den 23 Sept. Barnet föddes den 6 Oktober.

China.

Sedan år 1850, då Chinamissionären Gützlaff besökte Swerige, består i Stockholm en liten förening, hwilken i det stilla och obemärkta werkat för den wigtiga missionen bland "Chinas millioner". Deltagande för denna mission har genom föreningen wäckts flerestådes i landet. Så hafwa gåfwor samlats för att i missionsskolan på ön Hongkong underhålla några chinesiska flickor. En "öresinsamling" i Carlshamn har årligen inbragt 100 kronor. Tio missionswänner i Christianstad hafwa nu i två år sammanskjutit 100 kronor. Från Göteborg inflöto 1878 140 kr. och i Sept. inkommo från den bekante Christian Möller 100 kr., insamlade på Bornholm. I Eslöf och trakten deromkring hafwa genom predikanten Jonsson insamlats 190 kr.; allt för samma ändamål.

Så har antalet af Chinamissionens wänner förokats och 12 chinesiska skolbarn haft sitt underhåll från Swerige. Wid månadsmöten sistliden winter af "Chinamissionens wänner" samlades 272 kr. Utom till nämnda skolbarns underhåll har föreningen kunnat sända 3,000 kr. till de af hungersnöden lidande i Chinas nordwestra provinser. Af detta belopp hade 2,042 kr. insamlats genom tidningen Wäktaren. Största delen af hwad som sändts för skolbarn har öfwerlemnats åt missionär Lechler, en mindre del (från Carlshamn) till en missionär Barchet i Ningpo, hwars

swärfader, missionär Lord från Ameri ka, jemte sin swägerska sköter en missionsskola. Barchet skrifwer: "Herren har wälsignat skolan; de flesta barnen äro omwända till Herren, och de flickor som utgått från skolan och redan äro gifta och ega familj, öfwa stort inflytande på folket."

Ur brefwet från missionär Lechler (denne har två gånger besökt Swerige) taga wi följande. "Här i China är liksom annorstädes dålig tid. Deßutom hemsökes detta stora rike synnerligen, i det att i norden sedan 4 år intet regn befruktat fälten, medan i södern så mycket regn fallit, att stora öfwerswämningar inträffat, hwarwid i wår provins Qwangtung en fördämning i nordfloden blifwit bortryckt, så att hela byar förolyckats. Af båda dessa anledningar har skörden uteblifwit, och hungersnöden har derför blifwit så gräslig, att föräldrar uppätit sina barn och barn sina föräldrar. Torkan sträckte sig öfwer 5 provinser i norden, under det att öfwerswämningarne hufwudsakligen utbredde förödelse öfwer Qwangtung och Fukkien". Bidragen från Europa till de hungerslidande hafwa uppgått till 400,000 kr. — Utom det att hundratals (sedan räknade till 5 mill.) menniskor oaktadt all hjelp fallit offer för hungersdöden eller hungertyfus, hade, när L. skref, "äfwen fyra missionärer och två fruntimmer genom smitta wid utdelandet af almosor dukat under för tyfusfeber. Guvernören af Tientsin skall hafwa sagt, att man nu kunde se, huruſom i den kristna religionen läge en särskild kraft, då missionärerne offrade sina lif för de hungrande kineserne. Man har hört sägas, att kejsaren, sannolikt genom denne guvernörs inwerkan, ämnar tilldela missionärerne någon ynnestbewisning såsom erkänsla för de kärlekstjenster, de bewisat hans af hungersnöden hemsökta undersåtar, men man wet ännu ej, hwari densamma skall komma att bestå."

I November 1877 utwandrade 34 äldre personer med 22 barn, alla tillhöriga Lechlers församling, till Honolulu, hufwudstaden på Sandwichsöarne. En missionär Damon skref derifrån till L., "huru han gladde sig att se så många kristne chineser komma dit, hwilka icke längre dyrkade afgudar, utan sjöngo sådana wackra christliga sånger". Bland dessa sånger funnos, utom tyska melodier, äfwen några swenska, t. ex. 'Ängsliga hjerta, upp ur din dwala' och 'Jag nu den perlan funnit har'. Swenska melodier till christliga sånger sjungna af chinesiska flickor för Sandwichsöboarne! — Till följe af denna utwandring hade församlingen i Hongkong förminskats, men på de trenne stationer den tyska missionen har i det inre landet hade församlingarne tillwuxit. Annu räknar dock missionen sina 'ringa dagar'. Bedjen om Andens utgjutelse ofwan efter äfwen öfwer China. A.

Sw. Missionen i Östafrika.

Novembernumret af Stift:s missionstidning är oß till handa. Wi taga derur:

1. Bref från miss. Månsson i Massaua, skrifna 9 Juli och 4 Okt. Dessa innehålla, att de hemsökts af sjukdom bland skolbarnen, bland hwilka några dött. Barnens antal har

ökats, och det war icke utan bekymmer som flere barn upptagits, då med regntiden många af barnen blifwit sjuka och klena, i skörbjugg, sår och dysenteri. Denna sjuklighet förorsakades till stor del af den trånga och osunda bostaden. "Blinda Märta" och en annan flicka från Hamazen, Rahia, afledo i dysenteri. Rahia war en liten sex års flicka, hwilkens föräldrar, liksom många abessinier, under krigsoroligheterna nödgats fly från sitt land.

I slutet af Juni reste missionärerne från Massaua, ty hettan war så odräglig, att de ett par weckor förut nödgats afsluta skolarbetet, och begåfwo sig till Geleb i bergen "att styrka de få krafter, som ännu woro qwar". Barnen, som bättre tåla hettan, måste de lemna i Massaua under Zara Sions wård, då det skulle blifwit för dyrt att medtaga dem och deruppe köpa bröd åt så många, till intrång för der warande syskon och deras många barn. Ett par weckor sednare hade de bref från Zara Sion, att alla barnen woro friska och glada.

Lundahl klagade, att hans hustru, genom ansträngningen med flickorna i skolan, ofta warit klen, och äfwen hans egen helsa war ej hwad den hade warit. Den af styrelsen begärda och sedan sända hjelpen wäntades derför med tacksamhet.

I det sednare brefwet säges, att missionssyskonen i Geleb blifwit wederqwickte af den friska bergsluften. Deremot fingo de sednare underrättelser, att sjukdom till följe af den owanliga hettan åter inträngt bland barnen, då den rasade öfwerallt på de trakterna. Kommo så sorgebud på sorgebud, så att wid återkomsten till Massaua woro tre små flickor döda, af hwilka de twå lemnats fullkomligt friska. — Med bekymmer motsågo de regntiden; palmmatthyddan, flickornas enda rum, stod lutande och trasig på alla sidor. Ett stort tält uppreſtes just på gården, att åtminstone större delen kunde krypa dit in, då det regnar om nätterna. Nya barn hade fortfarande tillkommit, så att trettioen flickor funnos i hemmet, de flesta fader- och moderlösa, ofta uthungrade och sjuka när de upptogos.

(Forts.)

Indianmission. Wi mißtogo oß, wi bekänna det med glädje, då wi wid något tillfälle nämde, att ingen lutherſk missſion fanns bland indianerne under sednaste åren. Det gafs werkligen en sådan, men den är nu slut. En tyſk pastor F. H. Weaver har warit indianagent bland de södra Ute indianerne i Colorado. Men trots att ett underhållstillägg blifwit honom af För. Stat. regering lofwadt, hade hans befattning blifwit honom så olidlig, att han nedlagt densamma och efter halftannat års uppehåll wändt tillbaka. Med de wilde indianerne derute, menar han, wore det snarare möjligt att hjelpa sig fram än med de på samma håll sammanrotade hopar af hwite.

(L. Zeitschrift).

Bokanmälan.

Hemåt.

Wi bedja wåra läsare om ursäkt, att wi försummat omnämna och rekommendera den i Swerige utkommande tidskriften Hemåt, som fortsättes detta år i samma anda som förlidet år, i något mindre format, men med ett betydligt större sidtal. Den synes mig ej blott wara ommexlande till innehållet, utan wäxa

till i tankarnes rikedom och fullhet. Tidskriften utkommer en gång i månaden, hwar gång förseedd med flera illustrationer, musikstycken, m. m. Priset på Hemåt, sänd till Amerika, är 3 kr. 75 öre, och kan den förmodligen reqwireras hos wåra bokhandlare.

På samma gång wille wi äfwen till det bästa förorda Fosterlands-Stiftelsens tidningar: "Budbäraren" [är mycket lärorik], "Barnens Tidning", med godt innehåll och utmärkta illustrationer, samt den wälkända "Missions Tidningen". Jag känner ej deras pris, sammanlagdt med postporto; men de äro ej dyra.

De som hafwa någorlunda råd, borde hålla sig "Tidskrift för Sweriges Nykterhetswänner", utgifwen af komminister Herman Hagberg i Falun (pris 1 kr. utom postarvode hit) samt "Arbetarens Wän", ett förträffligt illustreradt blad. Båda arbeta med kraft för goda ändamål.

Härmed wilja wi platt icke förorda alla s. k. andliga, än mindre s. k. kristligt politiska tidningar, hwilkas antal i Swerige är nästan legio och af alla möjliga färger.

Will någon hålla en kyrklig-politisk tidning från Swerige, kunna wi ej annat än erinra om den af gammalt kände "Wäktaren". Wi göra det äfwen för att fästa uppmärksamheten på den förändring som med densamma detta år inträdt. Deß hufwudredaktör är nu B. Wadström, densamme som utgifwer Hemåt. Han biträdes af flere kyrkans lärare. Wäktaren will härefter ännu mera än hittills egna uppmärksamhet åt de kyrkliga angelägenheterna hemma i Swerige. Deß format är förändradt och utwidgadt. Priset för helt år i Swerige är 4 kronor.

Särskildt för prester rekommendera wi enträget "Theologisk Tidskrift", utgifwen af Prof. D:r M. Johansson i Upsala.

I sammanhang härmed påminna wi äfwen om "Swensk Lutherskt Kyrkotidning", som utgifwes i Norrköping af pastor A. Berggren. Med sådana medarbetare som Doktorerna S. L. Bring, G. Billing och A. Tornberg bör den alltid blifwa lärorik. Den innehar samma ståndpunkt som hittills. H.

Erkännanden.

Sedan redowisningen i nr 11 af Missionären hafwa följande bidrag emottagits:

Till Illinois-konferensens Inre Mission:

Orion 1.15; Berlin och Opheim 3.34; Moline 40.00; Varna 1.80; Salems, Chicago 4.00; Galesburg 35.00; Baileytown 10.40; Geneseo 6.08; Sterling 5.47. Kollekter genom kolportör C. J. Johnson: Snachwine 2.87; Kewanee 2.01; Galva 1.40 (summa 6.28); Andovers syförening 50.00. Summa: $168.52.

Till Indian- och Hednamissionen:

Kewanee 3.06; syföreningen i Knoxville 33.50; do i Sycamore 20.00; Salems, Chicago 4.00; Menekaune, Wic. 2.22; Millers, Ind. 10.00. Summa: $72.78.

Till Synodens Inre Mission:

Galesburg 15.00; Baileytown 5.00. Summa: $20.00.

Till Barnhemmet:

N. M. Nilson, Andover, subsc. 10.00; M. Person å subskription i Princeton 12.00; syföreningen i Ishpeming 15.00; G. Swenson, wid barndop, Cambridge, 1.00; syföreningen i Parton 2.00; do i Sycamore 20; wid T. Håkansons bröllop, Swedesburg, Nebr. 6.30. På subskr. genom pastor A. Lindholm från Altona 2.25; do Wyanette: Nils Johnson 3.00; G. A. Nelson 3.00; A. Hanson 1.00; A. Paulson 2.50 (summa 9.50). Söndagsskolans sparbössa i White Hall 4.33; subskription i do 10.25; Anna Theresia Bäckströms sparbössa i De Kalb 1.25; syföreningen i do 31.21; do i Millers 5.00. (Summa: 130.09). — Tacksägelsedagskollekter: Andover 14.40; Bloomington 3.21; Knoxville 4.00; Wataga 4.06; Varna 8.80; Geneva 8.00; Rockford 15.05; Parton 1.56; Moline 10.25; Elgin 0.55; Sycamore 8.41; Altona 5.62; Aurora 3.00; Batavia 1.42; Woodhull 5.25; Farmersville 1.00; Princeton 4.00; Galesburg 11.00; Orion 4.00; Geneseo 3.26; Berlin och Opheim 8.24; Immanuels, Chicago 11.00. Summa: 133.09.

Widare inkommet å Söndagsskolornas insamling:

Rock Island 27.54; ytterligare från Moline 1.50; New Windsor 7.31; Aledo 5 30; Orion 22.95; Geneseo 30.51; Lemont 8 73; Immanuels, Chicago 257.69; Bloomington 9.10; Princeton 38.00; Ishpeming 50.00; Centralia 12.35; Andover 92.16; Rockford 172.14; Pecatonica 8.00; Salems, Chicago, 116.98; Knoxville 16.05; Wataga 22.16; Varna 27.40; Menekaune 11.75; Salems, Peshtigo, 6.15; Nazareth, Oconto, 2.10; Geneva 23.50; ytterligare från Rockford 1.15; Parton 46.31; Elgin 40.45; Sycamore 19.89; White Hall 15.01; Aurora 10.33;

Batavia 9.47; Farmersville 10.75; Kewanee 16.00; Baileytown 9.67; ytterligare från Galesburg 4.17; Berlin och Opheim 25 16; Sheridan 7.01; Bonds Mill, Mich. 4.35; Ernst Thulin, Moline 1.00; Summa: $1,189.39.

För Barnhemmet hafwa wi ock fått emottaga trenne lårar wärderika kläder, enhwardera från Unga Fruntimrens syföreningar i Immanuels Chicago, Rockford och Parton. Likaledes ett täcke från Millers, Ind., ett do från Emma Knutson Rockford, ett do jemte 2 örngottswar samt en golfmatta från Mrs Eva Broleen, Rockford, Ills.

Dessa gåfwomedel såwäl till missionen som Barnhemmet warda härmed tacksamt erkända.

Andover, Ills, den 13 Jan. 1879.

Erl. Carlsson
Kassör.

Till Lärow. underhåll:

Församlingen i Tampico, Ills 7.55; do i Rockford 100.00; do Moline 100.00; do Varna 49.00; do Woodhull 47.80. Summa 304 35.

Till synodens presidents lön:

Prof. A. R. Cervin 5.25; pastor N. Nordgren 4.00. — Kollekter från församlingar: Centralia, Wis. 2.23; Sheridan, Wis. 1 77; Rockford 7 00.

Orion den 16 Jan. 1879

P. Setterdahl.
Ills-konf. kassör.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:e exemplar gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder, Christianstad, Åhus, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller till Red af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. Illinoiskonferensen sammanträder, enl. beslut, i Knoxville förste Onsdagen i Februari (d. 5) och börjas med högtidlig gudstjenst, kl. 7 e. m. Samtalsämnet är fortsättning af theserna öfwer ämnet: Den rättfärdiggörande tron (se Julinumret af Augustana 1878).

Rockford den 4 Januari 1879.

G Peters. Sekr.

Konferensmöte. Jowakonferensens nästa möte hålles i Sioux City, Jowa, och börjar Tisd. d. 28 Januari 1879 kl. ½8 e. m.

Diskussionsämne: Rättfärdiggörelsen af tron. Rom. 3: 24.

Pastorer, som resa öfwer Council Bluffs eller C. & N.-W. R. R., få "half fare" från Missouri Valley Junction på anmälan derom hos "ticket"-agenten derstädes.

Wänner från när och fjerran äro hjertligen inbjudne.

Chariton, Jowa, d. 30 Dec. 1878.

M. Frykman.
Sekr.

Swensk Luthersk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gent emot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

☞ **"Echo" sändes** till alla wåra pastorer och så många af Aug. och Miss. agenter wi kunna minnas, ett ex. till hwardera. Wi hoppas de göra den lilla boken bekant och bidraga till deß spridning så mycket de förmå. Reqvisitioner kunna ske antingen hos Rev. C. P. Rydholm, Aug. College Rock Island, Ills eller hos någon af wåra bokhandlare.

Innehåll. Olika sätt att strida, sid. 49. — Den äkta tron; Helgadt Warde Ditt Namn, sid 53.— Nyårshelsning, sid. 54. — Kyrkliga underrättelser, sidd. 54, 55.— Protestantismens tillwärt etc. sid. 55. Rapport till C. Best. (Fogelströms). sid. 57.— Missionshyddorna sid. 58. — Bref från Indien, sid. 59. — Telugumissionen; China sid. 60. — Sw. Missionen i Ostafrika, sid. 61. — Indianmission, sid. 62.

Moline, Ills, 1878.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 29 Jan. 1879. N:o 5.

Lek icke med små synder.

En obetydlig läcka kan förorsaka att ett stort fartyg sjunker till botten, af en liten gnista kan blifwa en stor eld; på samma sätt kan en liten tillåten synd förderfwa en odödlig själ. Mitt råd är: skona aldrig en liten synd. Följ denna grundsats och wisa ingen barmhertighet mot små synder. Det är märkligt hwad som står att läsa i Höga Wisan: "Tager oß räfwar, de små räfwar, som förderfwa wingårdar" (2: 15).

War säker på, att ingen ond menniska tänkte från början på att någonsin blifwa så ond. Men hon begynte med att tillåta sig en liten öfwerträdelse och denna förde till en annan större, och så blef hon det hon nu är.

Det gifwes två sätt hwarpå man kan komma ned ifrån ett högt torn: det ena att med ens hoppa ned, och det andra att gå utför trapporna; men på båda sätten kommer man ned till marken. Sammalunda är det twenne sätt hwarpå man kan komma till helwete: ett, att med öppna ögon kasta sig ditned — få menniskor wilja gerna göra det; ett annat är, att steg för steg gå ditned genom små synder; och denna utwäg, fruktar jag, är allt för wanlig. Börja med att finna behag i några små synder, som se rätt oskyldiga och ursäktliga ut — och du skall snart behöfwa några flera. Till och med en hedning har kunnat säga: "Hwem har någonsin nöjt sig med en enda synd?" Och sålunda skall ditt hjerta mer och mer förhärdas i synden för hwarje dag och år. En erfaren man beskrifwer syndens framåtskridande hos en menniska med följande träffande ord: "Först förskräcker den, sedan blifwer den dräglig, derpå lätt, snart blifwer den kär och ofta öfwad och öfwergår dermed till en ingrodd wana och ett behof, och förhärdar menniskan så, att hon aldrig tänker på att bättra sig. Och så dör hon i ett förtappadt tillstånd!"

Hör Syrach, den wise mannen: "Tänk icke, 'jag hafwer wäl förr syndat och mig är intet ondt wederfaret', ty Herren är wäl tålig, men han låter dig icke blifwa ostraffad".

Besinna än mer Jesu ännu allwarligare ord i Matth. 5: 29, 30.

(Fri öfwers.)

Ett utrifwet öga.

En ohygglig händelse.

Från "Verona" meddelas i ett bref af den 5:te Dec. 1878 till Z. B. följande sorgliga tilldragelse: "Chr. Olson, som jag hoppas är en broder, har fattat Herrans ord i Matth. 5: 29 så, att han bokstafligen rifwit ut sitt högra öga. Detta skedde natten emellan söndagen den 24 och måndagen d. 25 Nov. kl. 11. Han war alldeles ensam i sitt hem, hade lagt sig för att sofwa, men sof oroligt, och då han slutligen waknade wid ofwannämnda tid, trodde han sig ha fått befallning af Gud att rifwa ut ögat. Han steg derför upp och tog rakknifwen för att skära ut det, men då detta icke gick bra, stack han fingrarna i ögat, ref ut det och kastade det på golfwet. Mängen trodde att det skulle bli hans död, men han är nu så återställd, att han warit med på möten ett par gånger. Han menar ännu att han handlade enligt Guds wilja".

Wi beklaga den arme man, som af satan låtit så förwilla sig, att han förderfwat en så stor Guds gåfwa som ögat är och dermed nära nog blifwit en sjelfmördare. Men ehuru ingen af hans wänner förklarat det anförda bibelstället så, att dermed direkt anledning gifwits till den förfärliga gerningen (wi äro fullt förwissade derom), frukta wi dock, att det sätt att behandla bibeln och deß sanningar, som blifwit så allmänt gällande ibland P. W:s efterföljare, lätt nog kunnat leda till ett sådant gräsligt mißförstånd, som det här ofwan omtalade. Det bekanta: "det står skrifwet"; och "det finnes icke i bibeln," har endast fordrat bokstafwen, bokstafliga bibeluttryck, och när man funnit ett sådant, har man menat sig ega obetwifliga sanningen, huru galen mening man än hemtat derutur. Så har man bortbytt det gamla, sanningsenliga uttrycket "nattward" mot "brödsbrytelse", som skulle wara *bokstafligen* bibliskt, men mängden märkte icke, att man med det gamla namnet förlorade den bibliska *meningen*. Den som haft tillfälle akta på de mångfaldiga ämnen, som under några år warit föreslagna och delwis diskuterade wid de fria predikantmötena i Stockholm, har lätt nog kunnat märka en hufwudaffigt uti de flesta, nemligen den att uppwäcka twifwelsmål rörande så många gamla grundläror, som församlingen snart sagdt i alla tider hållit för fast grundade i Skriften. Formen för de framställda ämnena har warit så här: "är det så (som man hittills trott) eller måhända icke så", dermed man gifwit uppenbar anledning till nedrifwande af den gamla sanningen. Frukten deraf har ock förmärkts på de mångahanda meningarnes inbördes kamp, så wäl i Swerige som här. Så uppkom bland P. W:s wänner på ett ställe här i landet den tydning af Jesu ord i Joh. 9 om den blindfödde: "hwarken har denne syndat eller hans föräldrar", att det häraf war tydligt, att ingendera hade någonsin gjort någon synd. "Så står det skrifwet". Af Jesu ord om fariseen och publikanen måste man *efter bokstafwen* påstå, att publikanen gick hem igen helt rättfärdigad, men fariseen till hälften, eller så derom kring. Flere sådana lika förwända tolkningar af det heliga Ordet kunde anföras, om behof gjordes. Häraf kan hwar och en tänkande menniska klarligen se, att, då man läser ett bibelställe, och söker att förstå deß betydelse, man äfwen nödgas med andra ord än bibelbokstafwens uttrycka hwad man trott sig hafwa funnit wara ställets mening. Så gjorde Ap. Paulus med G. Testamentets ord. När han i Rom. 4. wille med G. Test. bewisa läran om rättfär-

diggörelsen af tron, yttrar han i 6:te v.: "Säsom ock David säger, att saligheten är den menniskas, hwilken Gud tillräknar rättfärdigheten utan gerningar". Dessa orden stå dock icke bokstafligen i Davids psalm (32), utan uttala den sanning, den lära, som Ap. ser i Davids ord. På samma sätt hafwa wi att handla med N. Testamentets ord: wi kunna icke blott upprepa dem. När man derför blott ropar på bokstafwen, utan att fråga efter den sanning, den anda som ligger i bokstafwen, så far man uppenbarligen will, och är det på detta sätt de gröfsta, galnaste willfarelser uppstått i werlden och dock ansetts wara "bibliska". Jag wet wäl att en annan fara står för dörren, när man endast ropar på "anda" utan afseende på bokstafwen, men detta kullkastar icke det första påståendet. Mannen i "Verona" höll på att mörda sig med bokstafwen, det synes klart. Hans stora förwillelse kan likwäl hafwa en annan förklaringsgrund, hwilken måhända samwerkat med den förut omnämda.

Som bekant är, uppstå de fleste wäckelser eller revivals i Amerika genom allehanda menskligt bemödande, ej allenast genom besynnerligt predikosätt, begagnande af underliga ord och talesätt, utan ock genom liflig sång, bön förenad med wäldig skrikande och häftiga kroppsrörelser, tilltal i kyrkbänkarne, stundom äfwen under bänkarne, och kortligen, allt som kan locka åhörarne samt sätta deras sinnliga känslor i rörelse. Många blifwa härunder så uppskakade, deras fantasi så hänryckt, att de knappast weta hwad de säga eller göra. Genom inflytande af sådana upprycknings möten beröfwas många stundtals sitt förstånd och begå då saker som de under andra förhållanden skulle blygas för eller afsky. Huruwida något sådant förekommit i "Verona", strax innan den ohyggliga gerningen begicks, känna wi icke. Emellertid wilja wi säga, att många sådana wäckelsemöten icke lända till själars frälsning, utan på sin höjd till en inbillning om frälsning; och är ej under att menniskor få förakt för en kristendom, som uppenbarar sig på detta sätt. Erfarenheten intygar också oupphörligen, att de fleste som wid dylika möten starkast påwerkas blifwa antingen uppenbare swärmare, som icke synas mer kunna komma till sanningens kunskap, eller sanningens försmädare, såsom den beryktade R. Ingersoll. Den af många ansedde, ehuru wißt icke lutherske, pastor Funcke i Tyskland skrifwer i detta ämne så här: "Methodismen, som har millioner och åter millioner omedwetna anhängare bland kristna af alla bekännelser och sekter, har sitt ursprung i denna söndring (emellan natur och nåd). Och dessa stora engelsk-amerikanska wäckelsemöten, som man sträfwar att öfwerföra äfwen till Tyskland (och Swerige), härleda sig just härifrån. Hwad werka de? Af tio tusen, hwilkas känslor genom allehanda retemedel skrufwas upp till en konstlad andlig höjd, som i sådana ögonblick sjunga: 'Jesus fräls mig nu' — hwad blifwer öfrigt? En mängd dårade menniskor, som blifwit rikare på en smärtsam erfarenhet, men som kanhända sedan förlora tron på allt! Jesus wisar öfwerallt, att himmelriket hos enskilda menniskor och i det stora hela endast kan uppstå efter wäxandets ordning, på samma sätt som plantorna utwecklas. Hwad

skulle Han säga om dem, som på ett par timmar wilja föra en menniska till omwändelse och nyfödelse? 'Betrakten hwetekornet, huru det uppkommer och gestaltas', och hållen sedermera edra predikningar!" H.

Något ur Missionssynoden.

Denna Synods Central-bestyrelse hade ett möte i Moingona, Iowa, sistl. December, hwarwid några ämnen förekommo, som böra blifwa bekanta.

I anledning af skrifwelse från Ansgarii-synodens synodalråd rörande båda synodernas förening, fälldes yttranden som gåfwo tillkänna, att någon förening ej lätteligen kan komma till stånd. Wi förmoda att orsaken härtill ligger i Ansgarii-synodens starkt uttalade waldenströmianism, hwilken synes allt mer förlora inflytande inom Missions synoden, hwaröfwer wi ej kunna annat än i sanningens intresse glädja oss, ty det wisar, att man börjar inse hwad som ligger i "den nya läran".

Widare fattades följande beslut: "Då klagomål inkommit att allehanda agenter intränga i Missions-synodens församlingar, försäljande subskriptionslistor, tidningar och andra skrifter, så anse wi oss pligtige att warna wåra wänner ifrån att lemna sitt förtroende till sådana och sådant, som icke utgår ifrån eller rekommenderas af Missions synoden. Till ytterligare betrygande för wåra winner skola efter denna dag alla subskriptionslistor ifrån synoden förses med synodens sigill, samt deß ställeföreträdare med rekommendationsbref".

Så strängt beslut har ej Augustana-synoden fattat; hade den gjort det, så skulle den stora chören snart upprört nästan hela werlden öfwer sådant "påfwewälde". Icke desto mindre anse wi besluten wara rätta och goda.

Ur protokollet, hållet wid samma tillfälle, anföra wi ytterligare: "Då personer finnas i en församling, som icke med kristligt lif och lefwerne bidraga till hwarken församlingens inre eller yttre uppbyggelse, utan endast klandra, lasta och ställa till oreda — kunna de med skäl anse sig såsom församlings-medlemmar? Swar: Af sådana personer, der ingen andlig sans eller besinningsförmåga finnes, kan man icke fordra, att de skola kunna bedöma sig sjelfwa, ej heller något inom Kristi rike såsom sig bör. Derför böra sådane af de kristne underrättas om, att de i detta sitt tillstånd icke äro medlemmar af Kristi församling. Sådana menniskor finna sig med sitt tillstånd och uppförande tecknade i den heliga skrift på många ställen, ibland hwilka är Rom. 16: 17, 18, der det heter: Käre bröder, jag förmanar eder, att I hafwen uppseende på dem, som twist och förargelse åstadkomma emot den lärdom, som I hafwen lärt, och wiker ifrån dem. Ty sådana tjena icke Herranom Jesus Kristus, utan sin buk, och igenom söta och smekande tal förföra deras hjertan, som menlösa äro". Och åter: "Desse knorra och klaga alltid, och wandra efter sin egen lusta; och deras mun talar stolt ord, och akta på personer för nyttas skull" (Jude Ep. 1: 16).

Äfwen detta beslut kunna wi ej annat än berömma. Emellertid synes häraf, huru det står till äfwen i Missions-synodens församlingar, och att den, lika litet som wi, har något att berömma sig af för Gudi.

Ännu en annan wigtig fråga förekom, af denna lydelse: "Då okända personer komma, som föregifwa sig wara predikanter, men icke hafwa tillförlitlig rekommendation, hwad böra wåra församlingar då göra?" Swaret härpå blef: "Okände predikanter böra icke tillåtas uppträda utan förtroliga bröders rekommendation".

Swaret är wisserligen swäfwande, men så wäl frågan som swaret wisar, att man lärt sig inse det farliga i den fordran, att hwem, som kommer och påstår sig "drifwas af Guds Ande" och wilja "blott draga till Jesus", skall få obehindradt förkunna sin wishet.

H.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Enskilta bref meddela, att pastor A. E. Fogelström antagit kallelse från församlingen i Omaha, Nebr., ehuru han förmodligen ej begifwer sig dit förr än nästkommande Juni månad. Detta har naturligtwis warit fägnesamma underrättelser för wåra wänner i Omaha så wäl som för trakten deromkring. Naturligtwis har det beslut, som br. Fogelström efter moget öfwerwägande och säkerligen ej utan mycken kamp ansett sig böra fatta, wäckt helt motsatta känslor i den lilla, kära församlingen i Brooklyn. Wi wilja med henne ropa till sädens Herre, öfwerste Herden, att han sänder en man efter sitt sinne att wårda de får och lam, som snart blifwa lemnade ensamma i det stora, brokiga werldshwimlet. Der äro deßutom sjömän att besöka, emigranter att hjelpa — der är arbete för åtminstone två män. Hade wi två trogna witnen der, hwem wet hwilka dörrar, kunde öppna sig för oß! Se Herren dertill och hjelpe!

Utom Synoden.

Splittring. De nyevangeliska "missionswännerna" i trakten af Näsßjö i Swerige hafwa, enligt D. N., splittrats i två partier, af hwilka det ena partiet hyllar den satsen, att pånyttfödda Guds barn äro totalt syndfria.

— Nära Gefle (Swerige) bor en familj, inom hwilken stor religionsförbistring råder. Fadren är baptist, modren methodist, äldste sonen lutheran, den yngre sonen fritänkare och dottern mormon. (Detta är frukten af den moderna, liberala åsigten att förena alla "olika tänkande"; af en sådan åsigt måste uppkomma likgiltighet för hwad man tror, endast man tror något, en likgiltighet som dock ofta leder till den enigheten att tro ingenting. Wi få nog se mer dylikt bland de arme nykristne i Swerige. De hafwa ju intet wißt att stå på!

Red. af "A & M".)

— Den berömde historieskrifwaren A. Fryxell yttrar med afseende på Swedenborg, att han "wisserligen war en redlig och wälmenande menniska och en framstående wetenskapsman, men att hans syner och derpå grundade dogmatik till det mesta måste anses såsom alster af en till sinnesrubbning uppjagad inbillningskraft". Och likwäl är S. mångens ende profet, just ibland de s. k. bildade.

— Krogar och Kyrkor. I Förenta Staterna finnas 140 tusen krogar och 45 tusen kyrkor: krögarnes antal är tolf gånger så stort som antalet präster i landet. Årligen bortkastas för starka drycker 1,500 millioner dollars; och likwäl klagar man öfwer bristen på penningar.

— Predikoämnen. Under de sista månaderna hafwa engelsk-amerikanska präster i landets större städer predikat öfwer en mängd olikartade ämnen, af hwilka wi här wilja nämna några: "Elektriskt ljus"; "Papperspengar och klingande mynt"; "Gamla ungmör"; "Städpartier"; "Presidentens politik mot Södra"; "Telefon och mikrofon"; "Djuplodningarne i Stilla Hafwet". Men förtjena werkligen afhandlingar öfwer dylika ämnen namnet predikningar? I hwad mån främja dylika föredrag det kristliga lifwets tillwäxt hos åhörarne? (Efter Heml.)

Det är ju intet under att man will hafwa wåra präster amerikaniserade, att de må kunna befordra den "amerikanska kulturformen".

Der tjugo djeflar äro, der äro också hundrade änglar emot. Wore det icke så, då hade wåra fiender längesen uppslukat oß lefwande.

Luther.

Sista söndagen i Europa. Jude missionären Dr. Nyström, i sitt bref hem om resan till Beiruth, skrifwer derom (det war i det italienska Triest, derifrån resan öfwer Medelhafwet företogs): "I Milano och Venedig syntes intet spår af evangeliskt werksamhet; i Triest föga. Här hörde jag en söndag en katholsk pater wäldigt orera mot "de liberala ideerna", och derefter i den reformerta kyrkan en wördig "evangeliskt andlig" med många gester hålla tal öfwer "nätet, som innesluter allehanda slag", öfwer himlens härlighet, med mera idel "objektiva" saker, och till slut denna praktiska tillämpning: "Men hwad skola wi nu göra mot de frestelser, som ännu omgifwa oß? Herren säger: Gån in genom den trånga porten. Paulus: Skaffen med fruktan etc. Herren Jesus: Bedjen och waken, waken och bedjen! Amen". Ingen personlig tillämpning, ingen personlig wäckelse. Åhörarne woro omkring 30. Ute på piazzorna woro tusental promenerande och handlande, och på ett ställe lyßnade en folkhop till en kraftig predikan om chokladets förträfflighet såsom födoämne. Det war sista söndagen i Europa."

Det är godt weta eller kunna hoppas, det icke alla "evangeliske" predikanter i Italien äro af det slag som Dr. N. påträffade. Sådane kunde åtminstone stanna hemma. A.

Brefutdrag.

Ur bref från Swerige af den 7 Dec. meddelas följande:

"Den Waldenströmska rörelsen är påtagligen stadd i en kris. De flesta yngre prester, som hittills hållit med W., hafwa gått åter till kyrkans bekännelse och ordning; bland studenterna i Upsala (som syntes en tid wilja i massa följa det starka strömdraget) lärer ej finnas mera än 2 eller 3, som hafwa sympatier för W., och äfwen bland den wilseförda allmogen lära många börjat besinna sig. De som stå qwar på W:s mark börja å andra sidan dels göra sig skyldiga till wådliga excesser dels sönderslita hwarandra. W. sjelf säges wara mycket dyster, när han ser att han nu ej kan styra rörelsen ens i sjelfwa Gefle. Att han tänker på någon återgång, är ej det minsta antagligt. —

"Märklig offerwillighet, som wisas af edra församlingar i Amerika. Skulle samma företeelse upprepas här, om kyrkan blefwe skild ifrån staten?! Jag twiflar. Wår kyrka är wisserligen ännu allt för mycket bunden wid staten, men lösningen bör efter mitt förmenande ske så småningom....".

Samme brefskrifware lemnar äfwen den upplysningen att förra årets kyrkomöte afskaffat pastoraternas klassifikation samt beslutat att 4:de profpredikant numera kan kallas äfwen wid gäll som äro konsistoriella. Detta war en djupgående förändring.

De som uppskjuta sin omwändelse likna en man, som lånar många pengar, men aldrig betalar. Kapitalet wäxer dagligen genom obetalade räntor; slutligen måste gäldenären betala med kroppen.

(Savanarola).

Missions-Afdelning.

Inre Missionen.

Pastor Lagermans rapport.

Boulder, Col., Nov. 19. 1878.
Till Arade Central Bestyrelsen!

Israel hoppes uppå Herran; ty när Herranom är nåd och mycken förloßning när honom. Och han skall förlossa Israel ifrån alla hans synder. Ps. 130: 7, 8.

Detta är nu tredje redogörelsen som jag till Central-Bestyrelsen insänder i egenskap af deß och Christi tjenare på missionsfältet i Colorado. Wäl har jag nu öfwer ett års tid warit här uppe, wäl har jag sökt genom Guds nåd predika hans ord och leda själar till den korsfäste Jesum, wäl har jag haft någon liten i sanning kärkommen hjelp af prof. Hasselquist och sedan af pastor A. Lindholm, hwilka warit här på besök och sannerligen ej sparat tid, krafter eller omkostnader för att under sin härwaro lyda den Herres befallning, hwilkens tjenare de äro, och wäl hafwa här såsom annorstädes landsmän samlats till att afhöra budskapet från all werldens Herre och Återlösare. Men allt detta oaktadt måste jag i denna rapport såsom i de twenne föregående sjunga klagowisor öfwer den ringa hörsamhet, hwarmed Guds heliga ord synes blifwa af de fleste bemött. Jag kan ännu icke förtälja om några allmänna wäckelser eller märkbarare andliga rörelser bland folket. Och jag will fortfarande nöja mig med att i bedröfwelsen hemställa saken åt honom, hwars rättmätiga egendom själarne ju i alla fall äro. Det är Han sjelf, som måste hjelpa. Men icke få wi derför wänta, att han skall hjelpa oß och wåra landsmän, om wi, så mycket på oß beror, wille lemna oß och landsmännen till rof och byte åt Evangelii fiender. Att lägga armarne i kors och ingenting wilja göra eller lida för Kristi sak, det skulle sannerligen hwarken wara tro eller kärlek. Wi wilja derför hålla på att bedja och arbeta, lyda Herrens kallelse och befallning, lida det kors, som efter Herrens tillstädjelse för den skull kommer öfwer oß, och bida efter Herrens bönhörelse och hjelp i wår andliga och lekamliga nöd och egen hjelplöshet. Han som heter Råd och nödhjelpare skall wäl weta att råda och hjelpa oß i behaglig tid. Men wi få ej sofwa. Fienden sofwer icke. Låtom oß alltid bedja och icke förtröttas. Ehuru min skrifwelse till Synodens Central Bestyrelse, och på samma gång till Synoden wid deß sista årsmöte, angående behofwet af åtminstone twå arbetare till på detta fält rönte en så föga uppmuntrande behandling, och ehuru jag till följe deraf ej ansett det mödan wärdt att förnya min hemställan, får likwäl härmed wördsamligen anmälas, att jag ej kan finna det wisligt eller praktiskt att fortsätta med min werksamhet såsom hittills. Mer än tillräckligt arbete har jag inom Boulder co., hwartill jag med Central-Bestyrelsens tillåtelse torde få hädanefter inskränka mig. Men huru skall arbetet då fortsättas inom Arapahoe, Jefferson och Gilpin counties, för att icke nämna det lika wigtiga Clear Creek county? Den förut omnämnde predikanten Anderson af Ansgarii Synoden är outtröttlig

i sitt oppositionsarbete emot oß. Herren omwände eller straffe honom och andra köttsliga, partisinnade andar! Wi hafwa orsak att bedja Davids femte psalm "mot wåld och falska lärare". Ja, Herren förgöre hwarje lismande och falsk tunga.

Sedan jag sist rapporterade, har jag, med br. Lindholms hjelp, organiserat en liten församling i Denver, och oaktadt förutnämnde Andersons wilda motstånd och ursinniga lögner emot oß, ej minst i Denver, har all möjlig betjening från när sida egnats denna plats. Pastor Lindholm anwände der den mesta tiden af sin wistelse här uppe. Före honom hade prof. Hasselquist hållit flera predikningar derstädes. Deßutom har jag både före, under och efter dessa ärade embetsbröders besök låtit Denver få sin fulla andel af mitt arbete. Det är mig en glädje att nämna, att wi i Denver, hufwudsakligen genom br. Lindholms flit och ödmjukhet, näst Guds godhet och wälsignelse, lyckats att få bland swenskar och andra nationaliteter medel subskriberade i och för anskaffande af lott och gudstjenstlokal. Summan öfwerstiger ännu icke mycket $300. En mindre del deraf erhölls kontant och insattes i en bank. Wi kunna ej gå omkring för att begära de subskriberade penningarne, förrän wi skola begagna dem för det bestämda ändamålet. Icke heller kan jag fortsätta arbetet i detta stycke, förrän jag kan sanningsenligt säga, att jag hoppas, det en lärare kommer att stationeras i Denver. Men dröjer detta ännu längre, så är subskriptionen fruktlös, och fast fot torde wi aldrig få i den betydelsefulla staden. Jag har hört mig så mycket för, att jag tror mig kunna försäkra, att wi der skulle nu hafwa tillfälle att bygga både kyrka och prestgård i förening utan att åsamka oß mycken skuld, förutsatt likwäl att wi ginge så enkelt och anspråkslöst till wäga som möjligt. Men, jag upprepar det igen, dröja wi med saken, så äro wi med detsamma utestängde. För min del kan jag icke, äfwen om jag wille, lemna Ryßby och med detsamma hela Boulder county och slå mig ned i Denver. En annan man **måste alltså nu oförd**röjligen på hwad sätt det ske kan anställas i Denver. Så som det går oß och wåra ännu tillgifna wänner i Denver, så lärer det wäl äfwen gå i Golden och Black Hawk. Om wi blott begagnade tillfället, som utan twifwel beredts oß af Herren sjelf, så wore wåra utsigter bättre i Denver än t. o. m. i Golden. Då nu snart Hill's Smältwerk flyttas från Black Hawk ned till Denver, så torde ej få swenskar följa med och blifwa bosatte på den sistnämda platsen; förmodligen skulle wår församling derstädes i sammanhang dermed kunna förkofras i medlemantal och ordning. Måtte Herren med sitt ord besöka och försemla rätt många hjertan!

Herr Anderson från Georgetown har helsat på i Denver några gånger och i Golden en gång. Han räknar på att kunna intaga båda dessa platser. I Georgetown och på kringliggande platser i bergen torde han redan känna sig hemmastadd och stark. Det är illa nog att han lyckats utränga oß från Georgetown. Wåra wänner i Golden och Denver sucka wid den tanken, att han möjligen äfwen der skulle lyckas; något som jag ensam omöjligen kan förhindra.

Söndagen den 17 Augusti hade jag den nåden att med prof. Hasselquists wärderade hjelp i Ryßby konfirmera 10 nattwardsbarn, 6 gossar och 4 flickor. De hade wäl icke hunnit genomgå sina stycken så fullständigt och noga som jag hade önskat. Men i anseende till härwarande omständigheter ansåg jag mig ej längre kunna uppskjuta konfirmationshögtiden. Deßutom önskade jag, att prof. H. måtte före sin hemresa i högtidligheten deltaga. Dagen derefter anträdde han med sitt sällskap hemresan. Må Herren Jesus, som är själarnes herde och biskop, hålla uppsigt öfwer ungdomen och hela församlingen, att ulfwen ej får för ewigt förderfwa lammen och fåren, som med så dyrt blod äro köpta.

Jag har besökt hwar och en af platserna Ryßby, Denver, Golden och Black Hawk ungefär hwar fjerde söndag och en och annan weckodag (eller afton) deßemellan. Deßutom har jag något litet betjenat landsmän i Boulder city, der jag bor, samt i Longmontsettlementet och Gold Hill. Jag har i allmänhet taget predikat två gånger hwarje söndag och två gånger hwarje wecka. Detta i förening med det oupphörliga, tröttsamma resandet har ansträngt mig mer än tillräckligt och litet mera. Det trägna arbetet med nattwardsbarnen i somras nedsatte mina i alla fall nog swaga krafter så allwarsamt, att jag ännu icke återhemtat mig. Just som prof. H. hade lemnat, blef jag sjuk, men har dock måst hålla uti, ehuru jag mången gång känt mig nära att uppgifwas. Detta säger jag icke för att klaga, utan för att låta C. B weta det och sålunda om möjligt göra det för hwarenda en af den ärade Central-Bestyrelsens medlemmar oemotsägligen tydligt, att en arbetare till måste nu genast här anställas. Jag har äfwen talat med landsmännen på de olika platserna om saken och funnit dem ganska williga att underskrifwa en petition till C. B. i nämda syfte, hwilket äfwen torde hafwa bordt göras långt före detta, ehuru jag hade wäntat, att prof. H. enligt löfte skulle werka derhän, att någon blefwe hitsänd, en sådan petition förutan. Det är Denver, Golden och Black Hawk, som skulle förena sig om en lärare, som då kunde af dessa församlingar påräkna en del af sitt nödtorftiga underhåll, under det han torde få påräkna genom C. B. ett bestämdt bidrag, så stort att han kunde i det hela reda sig. Jag önskar att pastor A. Lindholm, som warit här och wunnit ett wälförtjent förtroende hos många, blefwe af C. B. allwarligen kallad och auktoriserad att ingå genom den för honom öppna embetsdörren ibland oß häruppe, om den än icke skulle befinnas wara så wid, som man kunde önska.

Wänten icke med att hitsända en lärare, till deß de hemliga sällskapen genom högtidliga resolutioner och petitioner anmoda Bestyrelsen derom.

Mina själskrafter blifwa icke genom öfwerdrifwet arbete stärkta, utan förtäras fortare än jag egentligen kan anse wara Guds mening och wilja, om än hans tillstädjelse. Jag har också en klen kropp, en sjuk åsna, som jag ej gerna wille köra ihjäl i dag, enär jag menar, att hon äfwen i morgon borde anwändas i arbetet. Två mulor, om än sjukliga, orka bättre draga ett laß än bara en. Sätten två tillsammans! Den åsna, som är här i selen, orkar ej längre draga enbete.

De församlingar som äro i fråga anse sig ej kunna kalla någon annan lärare förr. än den som är här affagt sig sin beställning och de hafwa utsigt att kunna underhålla en egen pastor. Men jag wille gerna tro det möjligt att få saken hjelpt.

Wi finna, att då Herren Jesus sände ut sina lärjungar, sände han dem twå och twå. Twå kol tillsammans slockna ej så snart ut som ett ensamt. Blifwer elden starkare och pålitligare, komma wäl flera att deraf begagna sig.

Läkare, som äro ansedda för lärdom och praktik och godt omdöme, hafwa allwarligen rådt och ålagt mig att på hwad sätt det ske kan inskränka mitt presterliga, med kringresande förbundna arbete och bättre taga wara på de qwarwarande lifskrafterna; emedan såsom de säga, jag i det fallet kunde möjligen blifwa till helsan återställd och lefwa en längre tid, men i motsatt fall snart nog måste duka under, blifwa till allt arbete oduglig och dö en förtidig död. Jag är ej wiß på, att jag bör förakta allt hwad läkare säga mig. Fastmera har jag ränkt, att jag möjligen borde för någon tid nedlägga mitt embete, d. w. s. begära permission eller tjenstledighet, och tillswidare mera uteslutande egna mig åt landtbruk, hwilket säges skola wara mig särdeles wälgörande, i hwilket fall det kanske blefwe C. B., d. w. s. Augustana Synoden, lättare att underhålla en annan lärare häruppe; jag ser deßutom, att min embetswerksamhet och tjenst är onyttig och ofruktbar. Atminstone ser jag ingen egentlig eller werklig nytta eller frukt deraf. Och dock wille jag ej i egen kraft, utan i Christi kraft arbeta och lida, inneslu-ten i hans blod och nåd. Icke heller wille jag söka egen ära eller nytta, utan Herrens ära allena och mina medmenniskors sanna wäl. Herren utransake och utrense det slagg, som allena hindrar hans nåds härlighet att framlysa i mitt embete och i min tjenst. Jag fruktar att jag är mera till hinder än till nytta.

Nu får jag ödmjukast tillropa en angelägen bön om skyndsamt meddelande från den ärade Bestyrelsen med afseende på denna min skrifwelse. Jag kan ej lämpligen förr widtaga någon egentlig förändring i mitt arbete eller i mina anordningar för arbetet. Äfwen wågar jag wänligen anhålla att Bestyrelsens skattmästare wille godhetsfullt med omgående sända mig åtminstone en del af det lönebidrag, som jag fr. o. m. den 15 Sept. skulle få uppbära efter $50 pr månad. Gud styre det så, att wårt swenska folk i detta land får både wilja och förmåga till att uppoffra för det nödwändiga och högheliga missionsarbetet, så att alla taga del deruti och att icke missionärerna ensamma få den förmånen att försaka, uppoffra och lida för Evangelii utbredande och widmakthållande.

Låtom oß wid Golgata kors böja wåra hjertans knän och öfwa oß i den kosteliga och hemliga konsten att sjunga Davids 130:de psalm så, att den går ihop med ps. 103.

Med wördnad och förbön wid alla Guds barns föreningspunkt wår Herres Jesu kors tecknar

Central Bestyrelsens ringaste tjenare

F. Lagerman.

P. S. Några tilläag må göras.

Christi Förklaringsdag war den dag, då Dr. Hasselquist högtidligen inwigde den swenska kyrkan i Golden. Måtte

Herren Jesus blifwa förklarad i många hjertan!

Hwad br. Lindholms besök i Colorado angår, så will jag fästa C. B:s uppmärksamhet på den omständigheten, att han bör ur Synodens missionskassa erhålla ersättning för omkostnader, som han gjort i och för sin missionsresa till Kansas och Colorado; om han hade i Kansas fått den hjelp genom kollekter som past. Norelius hade förmodat, så hade det warit godt. Egde jag tillgångar, så wore jag ganska willig att ur min kassa ersätta br. Lindholm de i Colorado gjorda omkostnader, som möjligen icke redan genom kollekter och enskilda gåfwor blifwit ersatta.

Enligt past. Norelii råd har jag sökt ställa det så, att jag kunde egna mera tid åt Ryssby än åt de öfriga platserna, men så länge jag är ensam i arbetet, kan jag omöjligen inskränka mitt arbete på de öfriga platserna utan att dermed helt och hållet upphöra.

Mr. Anderson har både ormöga och ormhjerta till att kunna akta på tillfälle att komma in och skada wår Synod, som enligt hans förmenande skall wara i lära och gudstjenst, om än icke i alla ceremonier, fullkomligt lik den romerskkatolska kyrkan, och som predikar för penningar, under det han deremot predikar af kärlek till Herren Jesus, för att till honom omwända själar. Jag är snart oförmögen att fortsätta arbetet på någon af dessa platser, om jag längre lemnas ensam, oaktadt mina förnyade böner om en embetsbroders hjelp. Saken är Herrens.

Hwad Black Hawk angår, så upplöses wår lilla församling der utan twifwel faktiskt derigenom, att de flesta af deß få medlemmar lemna platsen, då Hill's Smältwerk flyttas derifrån. Jag menar, att det så går, om jag skall hädanefter fortsätta arbetet såsom hittills. Detta wore dock att beklaga, emedan rätt många skandinaver komma att fortfarande finnas i Black Hawk, af hwilka åtminstone några torde kunna winnas för Guds ord och församling, dereft arbetet kunde der flitigare bedrifwas än som nu är möjligt. Städerna Black Hawk och Central jemte kringliggande småplatser utgöra tillsammans en betydlig och wigtig missionsplats för oß, ehuru det der folket som älskar skumraskt i de hemliga sällskaperna, söker genom sitt skrik skrämma oß bort derifrån.

En swårighet må jag kanske också nämna. Den är, att jag under de sista månaderna icke åtnjutit hwarken s. k. "free paß" eller "half fare". Orsakerna will jag här förbigå. Emellertid hafwa missionsutgifterna derigenom ökats betydligt. Härute är jernwägspriset 8 @ 10 cts pr mil, hwarför t. ex. hwarje resa från Boulder till Black Hawk och tillbaka kostar omkr. 10 dol. För nästa år är mig åter lofwadt "half fare permit"; huru dermed går får framtiden utwisa. Gud är dock den som råder. Han hjelpe.

F. L.

Det är djefwulens arga list, att han will göra de heliga till (blotta) syndare, och syndarena, som ännu hafwa tröst i sina synder, till helgon.

Luther.

Yttre Missionen.

Missionswerksamhet för Judarne i i Finland. Judarne äro wäl genom allmän lag ännu förbudne att wistas i Finland, men undantagswis tillåtas, genom en kejserlig förordning, afskedade militärer att stanna i landet. Så finnas i staden Åbo 16 judiska familjer, familjefäderna, och, der de äro aflidne, enkorna, uppehålla sig genom handel med gamla kläder. En del skola wara ganska fattiga, men underhållas af de förmögnare, så att de ej lida brist; ett wackert drag. Fast de icke hafwa någon stadigwarande rabbi, samlas de dock till sina religiö'a högtider. Wid besök af rabbi, har denne äfwen hållit någon underwisning med barnen. Den underwisningen måste naturligtwis wara torftig nog. Också hade efter en dylik rabbins afresa en judisk qwinna för ett christligt sinnadt fruntimmer beklagat sig, att hennes barn saknade underwisning. Det christna fruntimret åtog sig barnet och fick snart flera judebarn, så att de woro fem Då hennes krafter icke tillåto henne att fortsätta, företogo hon och hennes wänner en insamling för åstadkommande af en särskild skola för barn af Israel. I fjor somras wände de sig till stadens kyrkoherde, prosten Alopoeus, med begäran, att han wille ställa sig i spetsen för företaget. Han twekade till en början. Emellertid fortsatte sakens wänner att samla medel samt widtalade en lärarinna, som synte sig wara lämpliga gåfwor. Åter uppmanades prosten, och han wågade icke längre afsäga sig förtroendet, helst judarne sjelfmant erbjudit sina barn till en äfwen på kristlig grund ordnad skolunderwisning. Härtill kom ock,att man för prosten uppgifwit,att de judiska barn,som här och der woro instuckna i de allmänna skolorna i staden, derstädes af de kristna barnen lidit smälek för sin tro och nationalitet. Så sammankallade han företagets wänner, för att sätta det i werket. Sammanträdets beslut meddelades judebarnens föräldrar. Beslutet innehåller bland annat: Judarnes sabbatsdag skall respekteras, så att ingen underwisning då förekommer. På söndagen meddelas blott kristendomsunderwisning omkring en timma, derwid äfwen andra israeliter än skolans elever hafwa tillträde. Underwisningen blir fri, men föräldrarne måste staffa nödiga böcker, utom dem som röra religionen, hwilka fritt tillhandahållas barnen.

Skolan började den 20 Sept. med 6 judebarn, som då inskre'wos. Äfwen 4 israeliter woro tillstädes, hwilka uttryckte sitt gillande till skolans organisation. "Då den enkla akten", tillägger berättaren, prosten A. sjelf, "war slutad, nedkallade en judeqwinna öfwer oß kristna en trefaldig wälsignelse, för det wi tänkte på judefolkets barn. Denna uppenbart af hjertat gående wälsignelse gjorde på oß alla ett gripande intryck samt war en god ersättning för de smädelser, som mot oß icke uteblifwit för ifrågawarande företag, och detta icke från judarnes utan från de kristnas sida."

"Senapskornet är lagdt i jorden,Herren gifwe en riklig wäxt! Han sjelf har också för företaget öppnat de judars hjertan, hwilka till skolan sändt sina barn, och hwilka till och med sjelfwa köpa de kristliga läroböcker som i skolan anwändas. För närwarande biwistas densamma af nio elever, hwaraf åtta flickor och en gosse. De synas gå gerna i skolan, äro mycket tillgifna sin lärarinna, men i hög grad lifliga, så att stillasittandet synes dem wara swårt. I söndagsskolan ha utom barnen några yngre judar närwarit".

Berättaren slutar med en önskan att werket måtte mana till efterföljd i Swerige.

Israelsmissionen i Swerige. I November sistlidet år blef åt "Föreningen" åter ett judebarn öfwerlemnadt att wårdas och fostras. Det är en 4:årig gosse hwilken lemnats i wård åt en christen familj. Den man som så upptagit denne lille, skrifwer bland annat:

"Så har då åter en liten telning af Israels hus blifwit ryckt undan fattigdomens nöd och elände. Då han nu är rengjord, badad och på alla möjliga sätt ansad samt iförd nya kläder, lyser förnöjelsen i hans små ögon. Hans äldre broder" — som är på samma ställe, — "synes wara mycket öm mot honom, och hwad för tårar som glänste i hans ögon, när han fick se sin lille bror, det wet jag ej, — kanske glädjens men kanske och medömkans, ty på det hela såg han beklaganswärd ut med si-

na warade ögon, sina swullna och såriga händer och fötter."

De af Föreningen underhållna judebarn äro nu 8, hälften flickor.

Såsom "**de wigtigaste orsakerne till judemissionen**" angifwas i Miß. Tid. för Israel

1. Jesu Kristi befallning. Marci 16: 15; Luk. 24: 47. Paulus sökte öfwerallt först judarne. Ap. G. 13: 46. 3.

2. Israels frälsning. Rom. 1: 16. Rom. 11: 5. enskilde judar äro utkorade till salighet, ehuru tiden ej är än att Israel såsom nation skall bli frälst.

3. Israels stora inflytande. Rom. 11: 12. — Israel skall bli frälst. Rom. 11: 26. Detta skall främja hednamissionen. Es. 27: 6.

Sw. Missionen i Östafrika.

[Slut fr. föreg. n:r.]

---

2. Så äfwen något från **de båda bröderna** i det af krig hemsökta Abessinien. Wi finna för oß ett bref från **P. Carlsson**, dateradt Axum d. 5 Augusti. Axum är en stad i det inre, dit de sökt sin tillflykt från Adoa, der man fruktade Woldo Mikaels ankomst. Icke blott Ras Baria, utan flera abessinska högheter, hwilka de räknade som sina wänner, hade stupat i striden mot denne Woldo Mikael. Genom en efterlefwande af Ras Barias förtrogne hade de fått wägwisare till Axum och rekommendationsbref till guvernören derstädes. Konungen, som är långt in åt landet, hade ännu icke träffats. De för honom bestämda gåfworna lemnades till kyrkan Selasse i Adoa att förwaras. Adoa lemnades den 31 Maj och efter 5 @ 6 timmars ridt woro de i Axum. "Frengerne" betraktades med stor nyfikenhet af prester och munkar. Guvernören, som är prest (i Abessinien finnes christendom af gammalt, ehuru i stort förfall), mottog dem wänligt och serverade dem rikligt med mat och dryck. Staden war full af fremlingar, hwarför han sade det wara mycket swårt att skaffa dem hus. Slutligen anwisades dem ett, fullt af s. k. "gota" d. ä. större lerkärl, i hwilka abessinerne förwara sitt sädesförråd. Således ett litet mörkt sädesmagasin. Måste för tillfället antagas. Ett annat hus ficks sedan till bostad, men föga begwämare, rök i ögonen om dagen, då köket måste wara inne, om nätterna plåga af en förfärlig mängd wäggohyra, derjemte utsatte för regn, köld och drag! "Men i Abessinien får man snart lära att finna sig i allt".

Guvernören, Nebrid, hade fortfarande bewisat missionärerne stor wälwilja, ofta budit dem till sig och med intresse afhört allt hwad de kunde berätta om sitt land. Flera gånger uttalade han den önskan att de skyndsamt matte gå till konungen, då han fruktade, att de under den dyra tiden skulle komma att lida brist. Men af brist på penningar nödgades de stanna, ehuru nöden börjat stirra dem i ögonen. Säden war mycket dyr och swår att erhålla, då det war tre månader till skördetiden.

Så tillstötte sjukdom. Den 1 Juli insjuknade Anders Swensson och sjukdomen syntes med hwarje dag tilltaga. Symptomerna wisade, att det war något liknande den pest, som för närwarande härjar i Adoa och som på kort tid rykt mer än ¼ af Adoas befolkning i grafwen. Föregifne läkare kommo

och erbödo sin hjelp, men afwisades. "Den 15 såg det ut", skrifwer C., "som om br. Anders snart skulle få sluta sin pilgrimsfärd; ängslig for jag derför påföljande morgon till Adoa, för att hemta doktor Schimber, eller att åtminstone få något medicin och råd för hwad som nu wore att göra." Lyckligt kommen till dr Schimber, helsar honom denne med dessa ord: "en stor olycka har händt er!" Söndagen förut hade, bud till missionärerne från Massaua anländt till Adoa, men af guvernören der blifwit lagd i kedjor, beröfwad hwad han medförde, och fara war, att mannen skulle swälta ihjäl. Han miβtänktes för de brefs skull hwilka han medförde. Dessa bref skulle föras till (krigshöfdingen) Ras Allola. På aftonen kom underrättelse, att Ras Allola slagit läger en timmas wäg från Adoa. Det beslöts att påföljande dag fara ut till honom. Icke sof Carlsson mycket den natten, orolig för den sjuke broder han måst lemna i Axum och ängslig äfwen för den stackars man, som för deras skull blifwit smidd i jern.

Följande dag kl. 10 redo Schimber och Carlsson åstad och mottogos artigt af Ras. En obessiner, Gebra Mose, hwars witsord inför denne så wäl behöfts, hade ej kunnat finnas hwarken dagen förut eller nu på morgonen. Schimbers witnesbörd om missionärernes wänskap med den aflidne Ras Baria gällde icke särdeles, dock förklarade Ras Allola, att nog allt skulle blifwa wäl. De återwände nu med detta besked, men då de på wägen förnummo, att Adaboguvernören war i antåg med den fångne stannade de och wände om till Ras. Ett par personer i dennes sällskap skulle försöka tolka brefwen, men kunde icke ens läsa utanskrifterna. C. och S. tillätos nu inkomma i tältet och doktorn läste utanskrifterna, bref och tidningar från Swerige, de fleste till A. Swenson, hwilken såsom sjuk icke efter Ras begäran kunde hemtas. Sedan Carlsson bejakat frågan, om brefwen innehöllo penningar, inpackades allt åter. Undersökning skulle widare göras, och befunnos missionärerne wara Lagers bröder, så skulle de återfå sin egendom. Brefwen skulle nog bli tolkade, menade man, ty abessinerna tro att alla frenger (europeer) tala samma språk. Carlsson återwände nu till Adoa. Sednare kom Bilud, budbäraren, som nu blifwit frigifwen, med det besked att om guvernören finge arak, wille han genast utlemna sakerna. C., som miβtänkte att Ras befallt utlemnandet, war ej willig till det köpet och begaf sig följande dag åter till Ras. På wägen hann han upp guvernören. Wid ett samtal, som denne öppnade, undföllo C. olyckligtwis dessa ord: hwarför har du tagit wår egendom? Mannen blef nu utom sig af wrede. C. hade denna gång icke dr Schimber med sig, utan i stället en af Lagers lärjungar, Tackulo, som tolk. Till denne wände han sig nu och sade: "Jag ser att mannen är mycket wred och detta är ej tillbörligt; wi måste försonas; tala med honom härom! Detta skedde ock. Till en början wisade han sig genstridig, påstående att jag war mycket ond. Min tolk swarade, att i mig fanns intet ondt, mitt hjerta war såsom watten. Omsider blef han wänligare." Efter någon underhandling öfwerlemnade han penningarne. De hade nu framkommit, och Ras befallte att allt hwad som

ännu återstod skulle öfwerlemnas åt Carlsson, brefwen undantagna, hwilka ännu skulle behållas tills de blifwit tolkade. Emellertid återstod en swår uppoffring för Carlsson. Han hade knappt kommit ur tältet, förrän en af hans wänner frågade om han ej till Ras wille sälja sitt ur; denne wille så gerna hafwa ett sådant. Ras erbjöd sig wisserligen att köpa det, men C. ansåg detta icke gå an, utan erböd det såsom gåfwa. Uret, ett präktigt guldur, war wärdt omkring 100 kr.; deßutom war det ett kärt minne från den tid C. hemma tjenstgjorde som prest. Men en sådan man som Ras Allola, som är konungens högra hand, kunde han icke swara nej, såsom han säkert gjort, hade det warit en annan. Ras är den som nu kommer att sända missionärerne till konungen och hans wänskap är dem derför af nöden.

Den 19 Juli lemnade C. åter Adoa, utan att hafwa fått annat än penningarne, dock glad öfwer dem, då de nu fått något att lefwa på i den dyra tiden. Kommen till Axum fann han brodern Anders, till sin stora glädje, bättre. Genom sin wän Nebrid fingo de omsider brefwen, på dennes answar.

Sedan C. nedskrifwit sitt bref, hade brodern Anders så tillfrisknat, att de den 2 Augusti tillsammans kunde hos Ras aflägga ett besök, derwid åt honom som gåfwa öfwerlemnades ett grönt sidenparaply. "Han syntes", skrifwer C., "blifwa mycket glad deröfwer och utropade: 'detta anstår icke mig att bära, utan konungen'. Sedan wi föredragit honom wår sak, swarade han, att han hört om oß, att wi woro konungens wänner och hade flytt för hans fiender; han wille derför nu skrifwa till konung Johannes om oß och hoppades att efter två månader erhålla swar. Tillät oß konungen att resa, så wille han genast sända oß. Alla afrådа oß dock från att resa förrän i Nov., emedan i Oktober härja febrar omkring Takkaze."

"Af Ras Allola erhöllo wi såsom gåfwa en präktig slagtko, och äfwen lofwade han att gifwa oß något säd hwilket wäl kommer till päß i denna nödens tid. Herren förjer för oß, prisadt ware Hans namn!"

Schibboleth.

Wi bedja wåra läsare om ursäkt, att wi ej förr än nu omständligare omnämt det lilla blad, som under ofwanstående namn utkom under 1878 och fortsätter sin werksamhet äfwen under detta år. Det bekämpar twenne af de kräftskador, som tära på så wäl den enskilta menniskans som de borgerliga och kyrkliga samfundens belsa och wälfärd. Hemliga sällskaper och dryckenskapen äro i sanning kräftskador, hwilka, dereft icke snar bot utfinnes emot dem, skola förstöra allt. Schibboleth har wisat sig wara en modig liten David, som slungat sina stenar wäl. Wi hoppas att det bladet, oaktadt det är ondt om penningar, skall för den saks skull som det förfäktar winna många läsare. 2 eller 3 kunna ju slå sig tillhopa, om en är för fattig att betala 50 cts ensam. Wi måste hafwa ljus i de mörka ting som Schibboleth satt sig för att beskrifwa.

I no. 2 af samma tidning, som är under uppsättning, kommer att finnas en artikel "ur en pastors dagbok" i fäderneslandet, som är i sanning wärd att läsa; den kastar ett märkwärdigt ljus öfwer frimureriets beskaffenhet äfwen i Swerige, der man annars bittills ansett det för oskadligt nog. H.

Anonyma skrifwelser.

Wi se gerna, att för wår tidning lämpliga artiklar, hällne i tidningens anda, blifwa insända, de må komma från wåra pastorer eller från lekmän. Wi skola också efter som utrymmet medgifwer intaga dem, åtminstone till innehållet, eller om till sist plats icke kunde beredas, taga wara på de winkar som deri gifwas. Men wi kunno ingenting intaga, med mindre insändaren gifwer oss sitt namn. Wi måste hafwa namnet, men det insättes derför icke i tidningen, utan om författaren så sjelf will. Redaktionen.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Af C. M. Wallberg, Moline, Ills 2.00; Claes Monson, York Co., Neb. 1.00; T. W. Silvén, Osage City, Kansas 5.00; C. Carlström do 2.00; C. J. Lundqwist, La Porte, Ind. 12.50; Johanna Magnuson do 1.60; Erik Benson, Osage City, Kans. 5.00.

Till Lärow. underhåll:

Ur östra syföreningens sparbössa, Moline, Ills 20.00; John Johnson, Salina, Kansas 4.35; Illinoiskonferensen 405.78; Kansaskonferensen 34.80; Minnesotakonferensen 87.50.

In natura:

Knut Nilson, Fulton, Ills 8½ lb smör; Nils Long do 9 lb fläsk; från Henderson Grove, Ills 4 ostar; S. Henderson, Big Spring, Ills 4 ¾ lb smör; Mr Lindow, Sterling, Ills 30 lb "lard"; församlingen i New Sweden, Iowa 32 lb smör, 6 lb fläsk, 17 höns, 7 ostar, 1 gås och 1 kalkon; förs. i Upland, Ja 39 lb fläsk, 16 lb smör, 6 höns och 1 ost; förs. i Gowrie, Iowa 126 lb smör, 80 lb fläsk, 27 lb kött, 7 lb "lard", 87 höns och 3 ostar; från Andovers sydwestra rote 4 ostar; syföreningen i Swede Home, Neb., 1 sängtäcke. Genom Pet. Anderson från Andovers södra rote 2 ostar; genom Pet. Westerlund fr La Grange norra rote 3 ostar; genom N. M. Nilson från Andovers sydwestra rote 3 ostar; genom Mrs Carlsson från Andovers rote 5 ostar; genom N. F. Larson från Red Oak 1 ost; genom S. Lind från Cambridgeroten 1 ost; från J. Hultgren 1 ost; från Golgath 1 ost; S. P. Swenson 1 ost samt från Mrs G. Gustafsson 1 täcke.

Till Indian-ynglingarnes underhåll:

Från presthusets i Swede Home, Neb. sparbössa 2.45; kollekt wid en barnfest i Lake City, Minn. 2.12; do Bethesda församl., Wis. 3.58; do Swede Home, Neb. 3.50.

Moline, Ills, den 24 Jan. 1879

J. H. Wistrand,
Skattm.

Till Hem-missionen:

Församlingen i Chariton 6 85; församl. i Creston 5.55.

Till Yttre Missionen:

Från swenska och engelska sönd. skolan i Des Moines 8 30.

Red Oak, Iowa, den 15 Januari 1879.

J. E. Rehnström
Iowakonf. kassör.

Tillkännagifwanden.

Missionsmöte. Iowakonferensens östra missionsdistrikt håller, w. G., sitt nästa månadsmöte uti Bergholm, och börjar det derstädes den 4 Febr. kl. ½7 på aftonen. Diskussionsämne bliswer 1 Tim. 2: 4—6.

N. Forsander,
Sekr.

Konferensmöte. Illinoiskonferensen sammanträder, enl. beslut, i Knoxville första Onsdagen i Febr. (d. 5) och börjas mötet med högtidlig gudstjenst kl. 7 e. m. Samtalsämnet är fortsättning af theserna öfwer ämnet: Den rättfärdiggörande tron (se Julinumret af Augustana 1878).

Rockford den 4 Januari 1879.

G Peters. Sekr.

Konferensmöte. Kansaskonferensen af Augustana Synoden håller, om Gud will, sitt nästa möte i Omaha, Neb, och tager det sin början Onsdagen den 26 Feb., 1879, kl. 8 på qwällen med predikan af konferensens ordförande.

Så många af Iowa konferensens medlemmar, som kunna wara närwarande, äro hjertligen wälkomna.

Katecheter och pastorer, som icke kunna wara närwarande, uppmanas att insända skriftliga rapporter.

Kans. City, Mo., Jan. 22, 1879.

Sekr.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:e exemplar gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

Rättelse. I föregående nr:r (4) sid. 51, sp. 1, rad. 16 nfr. står: "att de förstöra sinnena och upphäfwa"; hwilket måste rättas till: att de förstöra, förneka och upphäfwa.

Innehåll. Lek icke med små synder, sid. 65 — Ett utrifwet öga, sid. 66. — Något ur Missionssynoden, sid. 68. — Kyrkliga underrättelser, sid. 69. — Sista Söndagen i Europa, sid. 70. — Brefutdrag (om Swerige), sid. 70. — Missionen: Pastor Lagermans rapport, sid. 71. — Missionswerksamhet för judarne i Finland, sid. 76. — Israelsmissionen i Swerige, sid. 76. — Sw. Missionen i Ostafrika, sid. 77. Schibboleth, sid. 79.

Moline, Ills, 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Gervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 5 Febr. 1879. N:o 6.

Om Bönen.

Af W. F. Besser.

Och på den dagen skolen I intet spörja mig. Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Allt det I bedjen Fadren i mitt namn, det skall han gifwa eder. Härtill hafwen I icke bedit i mitt namn; beder och I skolen få, att eder glädje må warda fullkommen. Joh. 16: 23, 24. Den dag, om hwilken Herren här talar, är densamma, som han redan kap. 14: 20 nämnt, den utlofwade och efterlängtade (Jer. 31: 34) Heliga Andas dag. Med denna Anda smorde weta de christna allt (1 Joh. 2: 20, 27) och ledas i all sanning (v. 13), och derför behöfwa de icke fråga mer. Philippi bön: "Herre, låt oß se Fadren!" (kap. 14: 8) skall på denna dag nådefullt uppfyllas, och i den glädjen att få se Guds herrlighet i Jesu Christi ansigte skola denna dagens barn hafwa full förnöjelse. Lärjungarnes förwåning, hwilka icke fatta denna dagens salighet, möter Herren — här för sista gången — med sin dyra försäkran: "Sannerligen, sannerligen säger jag eder", och wisar dem den wäg på hwilken de med full säkerhet skulle komma från denna dagens herrliga begynnelse, den de i påsk- och pingstgläd-jen upplefde (jemf. kap. 21: 12), till deß herrligare slut, hwilket wi förbide. Denna wäg är **bönen i Jesu namn**, hwilken wäg Herren i sitt afskedstal nu för tredje gången uppmanar de sina att beträda (kap. 14: 13, 14; 15: 7). Ju frimodigare, med ju större wißhet om bönhörelse wi i bönen fråge, desto närmare komme wi den fullkomliga fröjdens slutliga mål, då allt wårt frågande i bönen skall wara beswaradt, och all wår bön och åkallan skall wara förklarad i pris och lofsång. — Hwad will nu det säga, att **bedja Fadren i Jesu namn**? Det will säga att bedja som en christen, eller som en, den der genom tron på Jesum Christum har Gud till Fader. Detta innefattar trenne stycken. Att bedja i Jesu namn will först säga att bedja så, att den bedjandes person företrädes genom Honom; för det andra så, att hans Anda gifwer bönens innehåll; och för det tredje så, att hans sak och ära är den bedjandes angelägenhet. Genom en liknelse wilje wi förtydliga dessa trenne omständigheter. En rik arftagare gifwer dig en med sitt namn underteckad anwisning på en summa penningar, den du

skall erhålla af hans fader. Utan denna anwisning skulle du ingenting få, ty arftagarens fader känner icke ditt namn; men emedan han ser sin sons namn der skrifwet, så gifwer han dig hwad denne åt dig uppdragit, att du skall låta gifwa dig. Sålunda har ock Herren Jesus gifwit de sina en böne-anwisning på sin Faders kärlek, hwilken anwisning de skola för Fadren uppwisa — ett blankt papper (charta blanca), säger **Spener**, nedantill tecknadt med Jesu heliga namn och hwars öfre rum wi hafwa att fullskrifwa med wåra böner. Fadren skall för sin käre Sons namns skull utbetala wår böns hela summa, ty allt, hwad wi bedje i Jesu namn, skall Fadren gifwa oß. I denna arftagarens anwisning heter det nemligen ungefär sålunda: "Den som framwisar detta, en till fängelse dömd gäldenär, har wändt sig till min barmhertighet, och jag har iklädt mig borgen för honom." Just så inträder Herren Jesus såsom borgesman för oß arma gäldenärer, och Fadren, som är skyldig oß intet, men sin käre Son hela himmelen, hörer, så ofta wi bedje, Jesum sjelf bedja, hörer honom bedja derom, att priset för hans offer måtte utbetalas åt honom, i det att det gifwes åt oß. "Är jag icke wärd, att min bön höres, så är dock Christus, i hwilkens namn jag beder, wäl wärd det; och för hans skull måste min owärdiga och oskickliga bön äfwen wara för Gud angenäm och wärdig." L. Tillhöre wi Christus, så äre wi ju efter löftet arftagare till hela himmelriket (Gal. 3: 27). Derom säger **Woltersdorf**: "I den förstföddes kläder framträda de för tappade och få för hans skull af Fadren all wälsignelse." Jesu namn är det element, hwari det bedjande hjertat lefwer; i detta namn hafwa wi tillgång till Fadren, för detta namnets skull känner oß Fadren och hörer wår nöds bön. Likasom alla, som i det Gamla Testamentets tid sökte Gud, funno honom endast öfwer förbundets ark, så kan han icke heller af oß christna annorstädes finnas än i sin Sons, wår Frälsares Jesu Christi, namn. Men till denna arftagarens anwisning är ock den uttryckliga anmärkningen tillagd, att den som framwisar den icke får bedja om mer och icke om mindre, än det, hwarpå det underskrifna namnet lyder. Likaså förhåller det sig ock med wår Herres Jesu böneanwisning. I hans namn bedje wi om sådant, hwarom han sjelf beder, om intet annat. Den egna wiljans önskan förstummas, då hans wiljas klara ordalydelse wisar den bedjande själen wägen till Fadrens hjerta (1 Joh. 5: 14). Men allt, hwarom wi bedje såsom blifwande i honom och i öfwerensstämmelse med hans i oß blifwande ord (kap. 15: 7), det åsyftar hans sak, himmelriket, och har till sitt slutliga mål hans ära, Fadrens ära i Sonen (kap. 14: 13); ty Andan, som lärer oß bedja i Jesu namn, "han skall förklara mig", säger Herren (v. 14). Afslås någonsin någon wår bön, så sker det derför, att den icke öfwerensstämmer med den hufwudbönen: "Endast salig!" Likwäl är ju denna hufwudbön, om den ock icke uttalas, alltid innefattad i all bön, som sker i Jesu namn, och Guds bönhörelse framkallar densamma, i det han tillika förlåter oß wår galenskap, hwarmed wi försumme denna bön om salighet. **Fader Wår** är det heliga ingreppet af allt det, hwarom wi bedje Fadren i Jesu namn.

"Wäl kunna wi begagna andra ord", säger Augustinus, "men om ingenting annat böre wi bedja, än om det som innefattas i Herrans bön, om wi wilja bedja rätt och werkligen. Genomgå alla heligas böner, och du skall deri icke finna något, som ej innehålles i denna Herrans bön." Chrysostomus angifwer innehållet af de orden: "Fader wår", när de uttalas i Jesu namn, sålunda: "Den som säger Fader wår, sammanfattar i dessa orden syndernas förlåtelse, rättfärdighet, helgelse, återlösning, barnaskap och arfwedel hos Gud, broderskap med den enfödde och hela fullheten af den Heliga Andas gåfwor." — Hittills hade lärjungarne **icke bedit i Jesu namn**, icke ens bönerna i Fader Wår; icke derför att de icke **wille**, utan derför att de icke **kunde**, ty den Heliga Anda war icke när dem till sådan böns uppwäckande, förrän Jesus genom fullbordan af sitt medlareembete war förklarad och för dem blifwit hwad han skulle blifwa (kap. 7: 39). Men nu är han å färde och ropar såsom den förklarade menniskones Sons Ande i hans återlösta bröders hjertan: "Abba, käre Fader" (Gal. 4: 6). Nu blifwa Davids psalmer och fädernas alla böner, de der hoppats på Christum, nya i det nya förbundets barns mun, hwilka sluta och besegla allt hwad de bedja med de orden: "genom Jesum Christum, wår Herre", hwilka grunda sitt amen på hans amen och såsom presterligt folk offra åt Gud i anda och sanning (1 Petr. 2: 5). Den som ifrån pingst ända hittills ännu icke bedit i Jesu namn, han har bedröfwat den Heliga Anda och aktat Jesu blod ringa, genom hwilket wi hafwe frihet till att ingå i det heliga (Ebr. 10: 19). "Ack, det är det största onda, om man midt på dagen icke kan se ljuset." Men de som **bedja**, de få; det barnsliga böneumgänget med den himmelske Fadren gör dem allt tillgängligare för Guds rikedom i Christo, och emedan de bedja i Jesu namn, så blifwer ock deras glädje i Jesus dagligen fullkomligare (kap. 15: 11); de fortskrida ifrån glädje till glädje, till deß efter en liten tid, hwarunder de lida bedröfwelse i mångahanda försakelse (1 Pet. 1: 6), **deras glädje warder fullkommen**, på den dag nemligen, då de i Jesu namn skola intaga de dem beredda rum i Fadrens hus och ingå i sin Herres glädje och herrlighet. "Denna bön warder först på den yttersta dagen fullkomligen uppfylld. Ty glädjen kan icke warda fullkommen, såsom Christus här säger, förrän wi se Guds namn fullkomligen helgadt, all falsk lära och alla sekter utrotade, alla tyranner och hans rikes förföljare kufwade; widare, alla ogudaktigas och djefwulens wilja förhindrad, och allena Guds wilja skedd; widare att ingen bukiorg eller hunger och törst mera anfäktar oß, ingen synd mera trycker oß, ingen frestelse mera förswagar hjertat och ingen död mer håller oß fångna. Men detta sker icke förrän i det fullkomnade lifwet, då det skall heta: Nu smake wi idel fullkomlig glädje och ingen droppe bedröfwelse mer". L. Så är då bönen det starka förspannet till den wagn, på hwilken wi drage in genom glädjens port. Låtom oß nu ock höra det bönens lof, hwarmed **Joh. Gerhard** slutar utläggningen af detta språk: "Bönens nytta är så stor, att ingen förmår uttala det. Ty hwad hjertat är för den lefwande menniskan, det är bönen för själen; hwad hwilan är för den trötte, glädjen för den sörjande,

guldet för den torftige, kraften för den swage, musklerna för kroppen, blodet och andedrägten för lifwet — det är bönen för den bedröfwade själen. Hwad solen är på himmelen, det är bönen hos en christen menniska. Bönen är den **dufwan**, som, när hon utsändes, återwänder med olifwbladet, nemligen hjertats frid; bönen är den stege, som räcker ifrån himmelen till jorden; den **gyllene kedja**, som fasthåller Herren Gud och icke släpper honom, till deß han wälsignar; den **starka wind**, som bortjagar de helwetiska gräshopporna; **molnstoden** mellan kyrkan och hennes fiender; **Mosis staf**, som af saligheten klippa framkallar hugswalelsens watten; **Simsons åsnakindbåge**, som nederslår fienderna; **Davids harpa** för hwilken den onde anden wiker; **Davids herdewäska**, som förser oß med stenar till att kasta fienden till marken; **nyckeln** till himmelens skatter; den **farkost**, som förer oß genom detta lifwets stormiga och djupa haf; den ljufliga **rökelsen**, kostelig för Gud. Bönen upplyser hjertat, närer förtröstan och hoppet, upptänder kärleken, förökar ödmjukheten, gör gudsfruktan kysk, föder i den bedjandes hjerta försakelse af det jordiska och behåller den himmelska längtan waken, gifwer outsäglig förnöjelse och pryder med den allra högsta ära, ty sjelfwa änglarne ära den bedjare som i Jesu namn anropar den helige, allsmäktige Guden såsom Fader."

För hwarje gång, då wi genom att försynda oß falla utur Fadrens kärleksarmar, fattar Christi förbön uti oß, för att åter lyfta oß upp i Fadrens sköte. (Besser.)

Ett under i nyare tid.

"Herren kan frälsa de gudaktige ut af frestelsen", skrifwer Ap. Petrus (2 Ep. 2: 9), och det hade han också ofta sjelf erfarit (se Ap. G. 6: 17 följ.). Han hänwisar på Sodom och Gomorrha, hwilka "Herran gjort till aska, omstörtat och fördömt; och satt för en efterdömelse för de ogudaktige, som sedan komma skulle; och hafwer frälst den rättfärdige Lot, som war plågad af skämliga menniskor, genom deras sköraktiga lefwerne". Det lära sig redan barnen i Bibliska Historien och skulle aldrig förgäta det i hela sitt lif. Men äfwen eljes har det ofta nog händt, att Herren störtat de ogudaktige i förderf och räddat de gudfruktige. Ett märkligt exempel derpå wilja wi här förtälja, och tilldragelsen må wäl, såsom ofwan skett, kallas ett under.

Staden Port Royal på den westindiska ön Jamaica war rik och yppig såsom Sodom. Bland deß hwite inwånare herrskade ett lösaktigt wäsende, den wildaste otukt; på afslutande af äktenskap tänkte man icke; med dryckeslag, frosseri, spel och nöjen tillbragte man sin mesta tid. Till att arbeta hade man ju negrerna, dessa hedningar, hwilka man icke betraktade som menniskor utan som boskap och behandlade ännu sämre än boskapen. De importerades som en annan wara från Afrika och hade att odla fruktfälten. Ofta nog måste de blanda sitt blod med sockerrörets söta saft*). I outsägliga qwal wid trampqwarnen, under

*) Sockret renas, som bekant är, med blod, men icke med dyrbart menniskoblod, såsom här. Öfwersätt. anm.

grufliga piskslag, sönderstötte och sönderslagne, utan all wederqwickelse af Guds Ord, i råaste widskepelse, så tillbragte desse arme negrer sitt lif. Blott wid julen hade de någon wederqwickelse, men af hwilket slag! Till de galnaste utswäfningar och wild dryckenskap blefwo de hetsade. Den bland de hwite som kom dit från Europa betraktade naturligtwis i början detta wilda wäsen med fasa; men han blef så länge beledd, frestad och insnärjd, tills äfwen han deltog med i det galna lefwernet. Stadens inwånare woro ju så öfwermåttan rike, sockret inbragte enorma priser, guld flöt i strömmar till Jamaica; öfwermodet, lyxen och gudlösheten stego med wälståndet. Efter Gud frå gade ingen, på Hans dom täukte ingen; att det arma kreaturets suckan uppsteg till Guds thron och att de swartes jemmerskri blandade sig i deras herrars yppiga löjen, det bekymrade dem icke. Så tumlade de framåt, som om ingen Gud funnes i himmelen.

Då kom Guds stund. År 1692 sände Gud en förskräcklig jordbäfning. Jorden upplät sig, bergen remnade, en djup hiskelig klyfta öppnade sig och ned störtade, likt Korahs rote, den öfwermodiga staden med sina 3,000 inwånare. På platsen der staden stått frambrusade hafwets böljor och de stora steppen foro fram deröfwer. Då jordbäfningen begynte och ön skälfde i sina grundfästen, då tör måhända den aningen hafwa kommit öfwer många: Farer icke wille, Gud låter icke gäcka sig!

Men huru underbart! Likson en gång i Sodom den rättfärdige Lot, så räddades äfwen här af Herren en rätt skaffens man midt ur denna förödelse. Det war en fransk protestant eller huguenott, wid namn Galdy. Då den tyranniske Ludwig XIV upphäfde det af den gode konung Henrik IV utfärdade Nantesiska ediktet, beröfwade huguenotterne deras trosfrihet och wille med wåld twinga dem att öfwergå till romerska kyrkan, då hade Galdy flytt från det sköna Frankrike, såsom många andra af hans trosförwandter, för hwilka sådant lyckades. Han kom till Jamaica. Man kan lätt föreställa sig, huru en sådan man måste wämjas wid det wilda lättfärdiga lefwernet och huru han höjde sin röst mot all den styggelse till hwilken han här måste wara witne. Då nu staden år 1692 nedstörtade i jordens djup, då sjönk äfwen Galdy ned med, men han, just han ensam, lyftades af en ny jordstöt åter upp slungades ut i det närliggande hafwet. Han dök upp derur och fann sig hafwa lidit föga skada. Ett fartyg befann sig i närheten; så simmade han dit och blef upptagen på skeppet och räddad, räddad genom Guds underbara nåd! Han dog år 1736 som en allmänt aktad man, öfwer 80 år gammal. På hans grafwård finnes till fortfarande åminnelse berättelsen om hans underbara räddning beskrifwen, på det man måtte erkänna hwad Apostelu skrifwer: Herren kan frälsa de gudaktiga ut af frestelsen. Huru har icke Galdy med psalmisten (Ps. 30: 4, 13) kunnat säga: "Herre, du hafwer fört min själ utur helwetet; du hafwer behållit mig lefwande, der de i helwetet foro. Herre, min Gud, jag skall tacka dig i ewighet".

(Från tyskan.)

A.

Ett frimodigt witne.

För ett par år sedan afled här i landet en man af lutherſk bekännelſe, hwilken i många år arbetade bland ſina hitflyttade tyſke landsmän, ſåſom missionär till häſt uppſökande dem i de aflägsna nybyggena i ſkogarne. Denne man hette Friedrich Conr. D. Wyneken och kom hit redan 1838, drifwen af brinnande kärlek till ſina landsmän, dem han hört wara näſtan utan herdar, ett rof för allehanda ſekt-makare. Hwad anda ſom bodde i den mannen kunna wi förſtå redan af hans förhållande wid den kandidatexamen ſom han ſåſom preſt hade att beſtå, innan han lemnade Tyſkland.

Det otrogna conſiſtorialrådet M., hwilken wäl kände Wynekens afgjordt chriſtliga ſinnelag, hade för examensförhöret walt läran om undren, för att, ſom man säger, rigtigt känna honom på pulſen och ſöka bringa honom i förlägenhet. Han inledde ſåledes förhöret med ungefär följande ord: "Såſom bekant är, ſke inga under längre i wåra dagar. Frågan är ſåledes blott, huruwida det förr werkligen har funnits under eller icke? Hwad säger Ni derom?"

Utan att närmare beſinna ſig ſwarade Wyneken: "Gud är en Gud, ſom dagligen gör under; det ſynes mig blott underligt, att Ni, Hr Conſiſtorialråd, kan ſätta det i fråga".

Förwånad öfwer detta ſwar fortſatte examinatorn: "Men Ni wet ju dock, hwad Spinoza*) ſkrifwit om den saken?"

Med fryntlig min och faſt röſt ſwarade W.: "Åh, hwad angår det wäl Er eller mig hwad denne atheiſtiſke jude filoſoferar! Skriften, Skriften, Hr Conſiſtorialråd!"

För en ſådan djerfhet hade den höge andlige ännu aldrig råkat ut, då de ſtackars kandidaterna twärtom onnars ſnarare plägade darra för honom än motſäga. Han ruſade upp från ſin ſtol och framlade en hop ſkenbara bewis, hwilka ſkulle tjena att rättfärdiga hans mening.

När W. åter fick komma till ordet, ſprang han, ſom nu likaledes råkat i ifwer, äfwen upp och wederlade med wältalig tunga hwad den andre förebragt.

Så förwandlades denna examen till en lärd diſputation till ſtor förundran för herrarne wid gröna bordet och de i förmaket ſamlade åhörande ſtudenterna. Men det märkwärdigaſte af alltſammans war, att den med blygſamhet parade frimodighet ſå wäl ſom den godmodiga humor, hwilka genomlyſte hela W:s oförſkräckta wederläggning, ſå tillwunno ſig examinatorns hjerta, att denne offentligen berömde honom och gaf honom högſta betyget.

Att en man af ſå trofaſt och oförſkräckt bekännareſinne ſkulle kunna något uträtta ſåſom missionär och predikant, derom må wi wara öfwertygade. Sände Herren många, dem Han fått gifwa ſin frimodighet att bekänna och förſwara ſanningen. A.

*) En af Tyſklands många ſtore filoſofer, född jude.

(Öfwerſättarens upplyſning.)

Så mycket ſom du älſkar Jeſus och lemnar dig åt ſanningen, ſå mycket kan du uppenbara af ſanning.

(Pascal.)

(Insändt).

Reglor för att förderfwa ett barns lif och karakter.

1. Begynn tidigt att gifwa ditt barn hwad helst det begär.

2. Tala fritt i barnets närwaro om deß goda egenskaper och dygder.

3. Säg till det, att du håller så mycket af det, att du ej kan aga det.

4. Laga, att fader och moder hafwa olika tankar om barnets uppfostran.

5. Låt det förstå, att fadren (eller modren) är ett omenskligt kreatur, nyckfull och tyrannisk, eller en blott piskmachin.

6. Låt det lära förakta sin moder (eller fader).

7. Fråga icke efter med hwilka ditt barn umgås.

8. Låt det läsa hwad helst det behagar.

9. Låt barnet ströfwa omkring på gatorna om aftnarna, en god skola för båda könen.

10. Anwänd all din tid för att samla penningar, ihogkommande, att penningar är bättre arf för ditt barn än en god uppfostran, och låt ditt barn hafwa nog deraf att förstöra.

11. Haf ingen uppsigt öfwer ditt barn under deß fristunder.

12. "Sil' myggor och swälj kameler"; bestraffa hårdt en ringa förseelse och skratta åt större förbrytelser.

13. Låt ditt barn springa än till en kyrka och än till en annan; ty walfrihet i religionen är dagens lösen.

14. Hwilka helst dygdens fordringar du lägger på ditt barn, rör dem icke sjelf med ett finger; predika guld och praktisera oinlösligt pappersmynt.

Dessa reglor äro icke opröfwade. Många föräldrar hafwa försökt dem med ungefär samma resultat. Om ett troget iakttagande af dem icke förderfwar ditt barn, så må du åtminstone hafwa den tillfredsställelsen, att du gjort hwad du kunnat derför.

(New York Witness.)

Den danska emigrationen. Då danskarne äro ett af wåra "brödrafolk", och dertill det med hwilket trenne provinser i Swerige woro förenade för något mer än twå hundra år sedan, bör deras inflyttning hit hafwa för oß ett närmare intresse äfwen i kyrkligt hänseende. Det är först på de sednare åren som någon större inflyttning af danskar till För. Stat. skett. Många danskar finnas i staterna New York, Maine, Illinois, Minnesota, Iowa, Michigan och Wisconsin. I alla dessa stater hafwa de församlingar och präster som med Ordet betjena dem. Till talrikhet synas de, att döma af deras kyrkliga statistik, förekomma mest i den ordning i hwilken här staterna uppräknats, eller minst i N. Y. och Maine (en församling i hwardera), de fleste i Wisconsin (6 förs.). De bilda tillsammans ett samfund som kallar sig "den Danske ev. lutherske Kirke i Amerika." Till oß swenskar i dessa stater hafwa de ställt sig i wänligt förhållande och här och der med tacksamhet begagnat tillåtelsen att för ett och annat tillfälle låna wåra gudstjensthus.

Deras pastor i Brooklyn, R. Andersen, är äfwen "emigrantmissionär". Han uppgifwer i ett bref från början af November, att (den danska) emigrationen synes tilltaga och att den till större delen går westerut. Den näst N. Y. wigtigaste platsen i afseende på den

danska emigrationen är derför Omaha, der de stanna, antingen för att der qwarbliſwa eller för att widare sprida sig öfwer Nebraska och närmaste stället. Öfwer Omaha fortsätta många till Salt Lake City (Utah) och Stilla hafskusten. Ditåt synes strömmen nu isynnerhet gå. De fleste danskar, past. A. träffat i Castle Garden under sommaren, uppgåfwo sig gå till Californien. Ett par flickor af A:s församling, som rest dit, hafwa skrifwit att de ännu icke i Amerika warit bland så många danskar som i Californien. Annu har danska kyrkan ingen man der.

Då det nämdes att åtskillige danskar öfwer Omaha ämnade sig till Utah, kunna wi förstå, att det war sådane som låtit locka sig öfwer till mormonerne. Pastor A. rättar i fråga derom en uppgift i en (engelsk) Chicagotidning, att "599 Danes" på en gång i höstas kommo till New York för att gå till Utah. Detta war hela antalet, deraf något öfwer 200 (wisserligen redan många nog) woro från de nordiska länderna, de fleste från Swerige, minst från Norge.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Synodens president, pastor E. Norelius har nu definitivt afsagt sig församlingen i Wasa, och pastor Swärd, som waldes till medhjelpare, har blifwit wald till ordinarie pastor i hans ställe. Wi äro förwissade, att församlingen kände det swårt att skiljas wid denne sin förste lärare, som delat med henne ljuft och ledt under så många år, och hon skall utan twifwel känna sig fästad wid honom så länge han lefwer. Det band, som sammanknyter en rättsinnad herde med en rättsinnad hjord, är starkt och låter ej lätteligen slita sig. Har det derjemte blifwit slätadt under mångahanda swårigheter och bekymmer — så mycket segare är det.

— Pastor Winquist har antagit kallelsen till New Windsor.

Utom Synoden.

Den bekante rationalistiske methodistpastorn Dr Thomas i Chicago har fått sin lön af sin församling nedsatt till $2,000, men lär ej taga denna wink om utträde ur methodistsamfundet på allwar, utan will hellre spela martyr och utdrifwas. Han bör dock ej swälta på den lön, han ännu får.

— Åter ett nytt litet samfund. I New York håller en ny församling på att bilda sig, bestående af fruntimmer allena. Denna församling skall icke hafwa någon bestämd trosbekännelse, utan hennes lifsprincip skall wara: "Du skall älska din nästa som dig sjelf." Ingen skall förwägras att ansluta sig till detta samfund, hon må förut hafwa trott och gjort hwad som helst, endast det är en qwinna. Ingen man behöfwer anmäla sig. Ad. Bd.

— Det berättas att i Indianapolis, Ind., finnes en tio års gammal gosse, som ej har sitt fulla förstånd. Han gör ej annat än dansar; innan han kunde gå, waggade han kroppen i en dansande rörelse, såsom i en wals. Man tillräknar detta elände hans moder, som på en bal deltog i en häftig dans strax före barnets födelse.

— En methodist-tidning berättar att öfwer ett tusen familjer lemnat methodistförsamlingarne i Brooklyn. I anledning deraf hölls ett möte, hwarwid 5 ombud från hwar församling tillstädeskommo, för att öfwerlägga om hwad som borde göras. Man trodde att predikanternas ständiga flyttning wäckte obelåtenhet, men man kom icke till något beslut i saken.

— Det är med ledsnad wi erfara, att Lunds Domkapitel från embetet suspenderat kyrkoherden i Åsum, den af så många ibland oss wäl kände, högt wärderade och älskade P. P. Welinder. Läsarne förwånas säkerligen öfwer denna underrättelse; en man så kunnig, erfaren, samwetsgrann och försigtig! Hwad har han då gjort? Wi böra då upplysa, att det är wisserligen blott för en månad, som han är skiljd ifrån embetet, och brottet, för hwilket han blifwit dömd, består i ett förbiseende af nå-

gon omständighet wid utfärdandet af ett giftermålsbetyg, på grund hwaraf en person lyckades erhålla wigsel, innan ett föregående äktenskap upphört. Wi ha intet att säga emot Lunds Domkapitel, som fällt domen, men deremot nödgas lemna åsido fullkomligt affall från heedigad bekännelse och till och med ett fiendtligt bekämpande af kyrkans hela tillwaro. Detta är något upp- och nedwändt

P. S. Ur ett enskildt bref tillägga wi några upplysningar rörande ofwanstående sak: en person begärde attest till annan församling, men just wid det tillfället woro kyrkoböckerna hos bokbindaren i staden, således ej hos kyrkoh. W. tillgängliga. W. lär då hafwa åtnöjt sig med ett skriftligt betyg från sin klockare att allt war i sin ordning, hwarpå han utfärdade den olyckliga attesten. Så förstår man saken i trakten af kyrkoh. W:s hem. Emellertid dogo wid samma tid såwäl nämnde klockare som den första hustrun till den man hwilken åstadkommit olyckan. H.

Ett County utan krog.

Inbyggarne i Edvard co, Ills, hafwa icke något nykterhetssällskap, hålla inga nykterhetstalare och förspilla icke tiden med att t a l a om nykterhet. De beslöto för 25 år sedan, att inga spirituösa drycker skulle säljas i countiet, och sedan den dagen hafwa de skickat blott en enda person till tukthuset, för brott begånget under berusadt tillstånd, och bränwinet till det ruset war hemtadt från ett angränsande county. De underhalla blott twa eller tre fattiga, och fängelset har stått tomt största delen af tiden. Skatterna i countiet äro 32 procent lägre än i kringliggande countier, tre dagar af året äro tillräckliga för deras "courthus"-affärer, under det att taxeringslistorna wisa, att de ega mera egendom än något annat county i staten med lika befolkning.

Detta är ett fall der minoriteten icke kan beklaga sig, att man gör inkräktning på andras rättigheter, ty folket är enstämmigt emot "license" under alla omständigheter. Familjer från andra delar af staten uppsöka detta county såsom ett förträffligt ställe för sina barns uppfostran. Sådana uppgifter måste nödga äfwen gamla drinkare till det erkännande, att det ligger någonting uti detta förhållande — men att det icke är bränwin, är uppenbart.

(Ur Salem Republican.)

Missions-Afdelning.

Yttre Missionen.

Episod från ryssk-turkiska kriget.

En dag fördes helt oväntadt twenne turkiske officerare till den evangeliska fältdiakonien i ryska staden Bender. De hörde till de i Plewna tagne fångarne och woro båda sjuka i tyfus. Den ene, en stabsofficer, afled några minuter sedan han införts i lazarettet. Fältdiakonien hade att besörja begrafningen af alla aflidne, ware sig ryssar eller turkar. Ryssarne åtföljdes till begrafningsplatsen af popen (ryske prästen), turkarne icke. Den evangeliske pastorn Katterfeld war just i Bender, och så följde han liket. Tillika inbödos till likfärden några af de öfrige turkiske officerarne, 150 till 200 till antalet, de flesta från Plewna. Denna inbjudning gjorde turkarne stor glädje. En turkisk präst (Mullah) följde med att förrätta begrafningen; äfwen medföljde samtlige läkare och diakonissor med röda korsets bindel om armen. Wi förbigå turkarnes sätt att tillrusta grafläggningen jamt begrafningsceremonien; tröstlös och torftig är den.

Wid återkomsten war i hospitalet ett rikt mål anrättadt för fångarne, kaffet på turkiskt wis icke glömdt. Den stackars Mullah'ns fotbeklädnad hade observerats wara i högst torftigt skick, genom strumporna framtittade fötterna och det war i början af Januari 1878. Fru pastorskan Katterfeld öfwerlemnade honom, sedan de alla af hjertans lust tillfredsställt aptiten, ett par nya strum-

por, dem han först trodde sig skola betala, men sedan med rördt hjerta emottog. Derpå fingo turkarne besöka ett par sårade kamrater från Plewna, som befunno sig på sjukhuset. Här war den ömsesidiga rörelsen stor, när de här i fiendeland, men skötte och förplägade såsom wänner, återsågo hwarandra. Isynnerhet tycktes den goda bädd, hwarpå de funno sina kamrater hwilande, werka stor förundran hos de besökande. Troligen hade det i Plewna sett helt annorlunda ut med deras egna sårades bäddar och skötsel.

När tiden war inne, att fångarne skulle återwända till fästningen, öfwerlemnade past. Katterfeld åt en hwar af dem ett Nya Testamente på turkiska språket. Mullah'n bläddrade deri och uppfordrade derpå sina kamrater att wänta ännu en stund och lyßna till honom. Med hög röst uppläste han nu ett stycke ur en af evangelierna — och kyßte boken. Då ljöd det gladt från mun till mun: "Han har kyßt evangelium — han har kyßt evangelium"

Några dagar derefter gjorde past. Katterfeld ett besök i fästningen. De bekante fångarne trädde hjertligt helsande honom till mötes och Mullah'n öfwerlemnade åt honom en skön hwit duk, i hörnen broderad med guld och silfwer, och då pastorn med någon förundran betraktade den, wisade honom Mullah'n genom åtbörder, att han skulle bruka den att torka swetten af pannan, när dagen war het. (Från tyskan)

A.

I dopet blef hjertat ett Nazareth, der Jesusbarnet skall wexa upp och tilltaga.

Reseskildringar från södra Afrika.

(Ur bref från missionär Fristedt.)

I nr 3 af Aug. och Miss. meddelades ett kort utdrag ur den i Swenska kyrkans mission i Sydafrika anställde missionär Fristedts bref, hwari denne något lät oß få weta om sin ställning såsom missionär, särskildt i förhållande till män af andra kyrkosamfund som der arbeta. I samma bref, hwilket är mycket utförligt, meddelar han sedan widare om de resor han i och för missionen haft att företaga. Hans skildring lemnar en så lefwande inblick i förhållanderna på detta stora missionsfält (blott det s. k. Natallandet är t. ex. en fjerdedel så stort som Swerige), att wi tro det skola fägna wåra läsare att få del deraf. Wi kunna dock icke få rum till allt, och till wåra wänners begwämlighet uppdela wi wårt sammandrag i mindre stycken med af oß walda öfwerskrifter.

Durban. Så kallas hamnstaden till Natallandet, men är ock känd under namnet Port Natal. Staden lofwar blifwa en af Afrikas förnämsta hamnstäder. Den är åt alla sidor omgifwen af höga berg med de skönaste kaffe-, socker- och bomullsplanteringar. En del af staden ligger på en höjd och benämnes Berea, emedan kapten Allen Gardiner haft en missionsstation här och folket på hans tid, liksom ännu i dag, owanligt flitigt ransakade Skrifterna (Apostlagerningarnes 17: 11). Durban räknar 7000 inwånare, har flera sköna (engelska) kyrkor, deß butiker kunna mäta sig med de bäst försedda i Stockholm, i yttre hänseende så wäl som på det andliga området råder största lif och rörelse. "En kraftig wäckelse har

utgått från en åldrig missionär wid namn Calver, som under flera år wer kat bland infödingarne å Söderhafs öarna, der han tillsammans med en annan missionär blifwit fängslad och bunden wid ett träd, för att slagtas och uppätas. Men sedan han åsett, huru kamraten blef mördad och uppäten, wardt han till följd af ett ärr, som han befanns hafwa å sin kropp, förskonad, såsom obrukbar till afgudaoffret. Här har han ock sannerligen bewisat sig oduglig för afgudarne, i det han wälbeligen predikat lifvets ord och förde les kraftigt witnat mot den förutnämde biskop Colenso.

Resan till Entumeni, den norska missionsstation (biskop Schreuders), der missionär Witt förut den tiden war, anträddes d. 3 Augusti 1877 i wanlig afrikansk reswagn, dragen af 7 par oxar. "Dessa wagnar likna alldeles de swenske, men äro wida större, 7 — 9 fot mellan hjulgången, 18—20 fot långa och wagnstältet 3¼ aln högt. En sådan wagn kostar här från och med £ 100 (1,800 kr.) till £ 140 (2,520 kr.). Wår wäg gick utmed den påbegynta jernwägen till Verulam. Här sågo wi en mängd nakna och feta kaffrer arbeta tillsammans med kulis [infödde chineser] och europeer i en brokig blandning. (Europeerne äro dock mestadels uppsyningsmän och deltaga sällan i jordarbetet) Beundranswärda woro i sanning de arbeten, som här utfördes, i synnerhet en jernbrygga öfwer Umgenifloden."

Witt hade warit till mötes i Durban och de båda missionärerne gjorde nu sällskap till Entumeni. Första dagens afton slogs läger wid en liten flod. Ett litet tält, af Witt inköpt i Durban, uppsattes wid flodbrädden och inom tältet utbreddes Zulumattor, bord och tältstolar insattes. "Huru skönt tog sig icke tältet ut, när ljus war tändt derinom. Huru påminde det icke om Herrens tabernakel i öknen, när wi der höllo wår andakt eller Witt förrättade aftonbön med kaffrerna. Såsom jag nu frös i den inbrytande natten, har jag aldrig frusit hemma i Swerige. Detta härledde sig dock icke så mycket af den låga temperaturen, som sällan faller till fryspunkten, utan af den starka och hastiga wärmeomwexlingen och af europeers stora mottaglighet för kylan i de warma länderna. Nu kom mig en tjock och warm yllefilt, som jag der hemma till skänks bekommit, wäl till pass, om hwilken jag trott, att den ej skulle blifwa till någon nytta. Halft förfrusna och darrande af köld wäckte wi kaffrerna i dagbräckningen och fingo dem att koka litet té. Nu berättade oss kaffrerne, som under resor alltid ligga under wagnen, att de frusit owanligt, och att wi begått en stor oförsigtighet uti att under wintertid (från Maj till Augusti*) spänna från så nära watten. Ty om wintern är det om natten kallast wid watten och warmast på höjderna, men om sommaren motsatt förhållande. Nu flyttade wi efter predikan, som Witt höll för kaffrerna, och sedan wi för wår del sjungit, läst och bedit, wagnen och tältet högre upp. Morgonen derpå, sedan wi såsom wanligt med kaffrerna förrättat bön, bröto wi upp och färdades widare utefter den förträffliga gu-

*) Läsaren erinras, att Natallandet ligger långt söder om equatorn, jordens midtlinie, der årstiderna äro mottsatta till wåra på norra halfklotet. Red. af A. & M.

vernements- (lands)wägen. Jag, som sällan färdats till häst i Swerige, måste nu wexelwis med Witt rida en hingst, inköpt i Durban. Men djuret war stilla som ett lam och ej swårt att tygla. Alla kreatur äro här i Afrika owanligt tama och spaka."

Umwoti, amerikansk missionsstation. "Efter två dagars färd förbi en mängd plantager, handelsbodar, kulistäder och byar (kulis hafwa sina afgudar förfärdigade af mångbrokiga tyglappar, hängande på höga stänger såsom majstängerna hemma) samt kafferkraaler kommo wi om onsdagen fram till amerikanska missionsstationen Umwoti. Den har ett owanligt naturskönt läge bredwid floden af samma namn. Men emedan den ligger lågt och nära hafwet, är der ej rigtigt helsosamt och deßutom owanligt hett om sommaren. Missionären på stället, Roud, en gammal och fryntlig man, som först på qwällen kom hem, mottog oß hjertligt och böd oß wara wälkomne. Följande dagen sedan wi biwistat morgonandakten, wid hwilken äfwen tjenarne (kaffrer) woro närwarande och hwilken, liksom alla böner här bland missionärerne, förrättades i knäböjande ställning, förewisade missionären den rymliga och sköna skollokalen. Skolan föreståds af två amerikanska fruntimmer, af hwilka det ena utgifwer en religiös månadsskrift på Zulumålet; de hafwa deßutom 6 andra skolor i grannskapet under sin uppsigt. I kyrkan, dit jag derefter fördes, woro kartor upphängda i koret icke allenast öfwer det heliga landet utan öfwer hela jordgloben. Detta gjorde ett mycket dåligt intryck på mig, ty sannerligen äro menniskorna jordiska nog ändå utan att behöfwa uti Guds hus färskildt dragas till denna werlden. Huru mycket bättre då ibland oß, som i templen hafwa sköna kors och altartaflor, förande äfwen de yttre sinnena till Kristus eller stämmande dem för det religiösa."

Stränga lagar. "När wi nu om morgonen derpå bröto upp och foro öfwer floden, passerade wi en stor sockerqwarn och färdades igenom widsträckta sockerplanteringar. Sockerrören woro ända till 9 fot höga. Jag, som red ett stycke framför wagnen och aldrig hade smakat sockerrör, bröt ett af dem (tänkande på Jesu lärjungar, Matth. 12: 1) och åt samt mötte derunder kulis med deras uppsyningsman, återwändande från arbetet. När jag sedan inwäntade wagnen, och Witt fick se, att jag hade tagit ett sockerrör, sade han: du kunde få plikta ända till £ 5 (90 kr.) och deßutom få stå tjufsrätt enligt engelsk lag. Det är så strängt förbjudet för kaffrernas skull, hwilka eljest skulle förda hela sockerfält. O! huru kunna wi icke falla och förgå oß, om Herren ej i hwarje ögonblick förwarar oß samt wi å wår sida ej äro på wår wakt!"

Öfwergången till Zululandet. "Nu ankommo wi till Tugela, gränsfloden i norr mellan Natal- och Zululandet. Denna flod, som under sommaren (regntiden, November—Mars) kan swälla till samma storlek som Göta elf, eger under wintertiden ej mer än 3 fot watten i de grundaste öfwerfartsställena. Innan wi kommo ned till floden, hade wi att stiga utför en höjd af ungefär 1,000 fot. För att möjliggöra nedstigandet äro wagnarne förseddе med en träbom, förmedelst hwilken man skruwar åt bakhjulen, och en stark jernketting, med hwilken man, i fall det är rigtigt

brant, äfwen binder dem. Sedan wi lyckligt och wäl nedkommit och utsett det bästa öfwergångsstället, började wadningen, så mycket farligare som här finnes en mängd krokodiler. Den stackars förelöparen (den som leder första oxparet), en skön yngling på 22 år, war ofta nära att falla omkull på de stora och talrika stenarne och att blifwa nedtrampad af oxarne. Nu hördes icke annat än det idkeliga skriket på de arma djuren och ljudet af den oupphörligen kringswängda piskan (ungefär 45 fot lång). Ändtligen uppkomna å andra sidan woro wi inne i Zululandet, den lömske konung Kekjwajos wälde. Här finnes ganska få europeer, med undantag af missionärerna. Landet är ett alpland såsom Natal, men mera wildt och ödsligt. Infödingarne gå meränbels nakna, hwilket icke förefaller oß europeer så swårt, som wi föreställa oß på förhand, då i werkligheten deras swarta hudfärg synes oß allaredan såsom en beklädnad.

Tiggeri. Detta stolta, begåfwade och till sin yttre kroppsbyggnad särdeles wackra folk förnedrar sig till det skamligaste tiggeri. De ropa till den resande: Din hund fryser, gif honom ett täcke! Magen på din träl är död. Gif din slaf mat! Kan du se, att näsan på din tjenare dör? Gif honom tobak! o. s. w. Ja, så bedja till och med furstar och konungar. Under det grekernes filosofi och romarnes statskonst samt bådaderas arbete och hjeltemod förskaffade dem herrawäldet öfwer werlden och skapade former som kristendomen kunde fylla, så har der emot arbetslösheten, lättjan och syndaförderfwet sänkt detta eljes af naturen så begåfwade folk till samma ståndpunkt som djuren. O! mätte wi aldrig blygas för arbetet, wetande det wara wår ära och ursprungliga pligt (1 Mosеb. 2: 15). Haf städse timmermannen Jesus af Nazaret och tältmakaren Paulus för dina ögon!"

Ekjowe. Missionär Flygare. "Dagarne i ända woro wi förföljda af feta och med fett besmorda qwinnor, som tiggde. När wi så stigit upp och ned för en mängd stora bergshöjder, utmed djupa afgrunder, ankommo wi på fredagsaftonen till Ekjowe i sällskap med brodern Flygare. Han hade nemligen allaredan wid Tugela skrifwit ett bref till oß, att han war till mötes; men då han trodde, att wi gatt öfwer wid det nedre wadstället, begifwit sig dit. Först efter två dagars resa sent en afton, när wi allaredan hade uppgifwit hoppet om att träffa honom, just som wi intagit wår enkla och tarfliga qwällsward och talade om honom, höra wi hoflag, och en stund derefter hade jag glädjen att sluta den käre brodren i mina armar. Nu samtalades till långt inpå natten om förhållandena der hemma i det kära fäderneslandet och tillståndet härute samt hwad wi närmast hade att göra.

På Ekjowe, en **norsk missionsstation**, kände jag mig alldeles hemmastadd. Allt war der, såsom när man inträder i ett norskt landtmannahus eller prestgård, allt bar pregeln af hemlandet. Den fromme och förträfflige norrmannen **Oftebro** samt hans enkla och älskwärda hus gjorde det fördelaktigaste intryck på mig. Huru skönt kändes det icke att efter tio dagars oxwagnsresa få sofwa i en ordentlig säng. Der war en liten skön kyrka täckt med jernbleck. Här hörde jag Oftebro predika på Zuluspråket, hwilket han lär göra på ett

anslående, praktiskt och kraftigt sätt, enligt bröderna Witts och Flygares utlåtande. På eftermiddagen höll jag en kort bibelförklaring på swenska. Alla troende församlingsmedlemmar hade flytt till Natal så wäl härifrån som öfwer hufwud taget från alla stationer i hela Zululandet till följd af krigsruſtningarna och derför att den blodtörstige konungen hade låtit mörda några troende samt förklarat de kristna bland infödingarne för fogelfria. Flera af de troende kommo dock om lördagarne tillbaka för att afhöra predikan och gingo derpå öfwer gränsen igen.

Framkomst till Entumeni. På måndagsmorgonen begåfwo wi oß af till Entumeni, målet för wår färd. Jag och Witt redo förut. Ridwägen till Entumeni går utmed djupa afgrunder. Wi redo förbi en stor kungskraal (afwelsgård) med de skönaſte och fetaſte kreatur i hundratal samt paſſerade en kraal tillhörande konungens broder, som här har 21 hustrur (en af stor skönhet), af hwilka han under min wiſtelſe å Entumeni dräpte fem wid ſin återkomſt från en uppwaktning å kungsgården för otrohet i äktenſkapet. Sådant är ganſka wanligt och anſes ej för något. Entumeni är beläget å en högſlätt 3,000 fot öfwer hafwet. Sjelfwa ſtationen ligger dock i en kitteldal, genomfluten af en bäck, hwilken gör platſen otjenlig för dem ſom lida af lung ſot och reumatiſm. Den beſtår af en kyrka ſamt flera europeiſka hus och många kafferhyddor, hwilka till störſta delen nu ſtå öde till följd af oroligheterna i Zululandet."

(Forts.)

Fosterlands-Stift. missioner.

Wi fingo juſt i rätt tid för detta nummer Stift:s Miſſ. Tidning för December, hwarur wi taga följande.

1. **Oſtafrika.** Paſtor Lundahl och hans följeſlagare, de två medhjelparinnorna och murmäſtaren Bengtsſon, hade lyckligt och wid helſa framkommit till Maſſaua, der de funno alla barnen friſka, och ſamma war förhållandet i Menſa. På ſamma gång ſom deſſa nya krafter kom också det reſterande timret. Äfwen Hedenſtröm hade ſkrifwit. Barnens antal i hans ſkola hade ſtigit till 53.

Då wi nyligen om denna miſſion meddelat ur Novembernumret, ſpara wi det närmare till näſta gång, med blott den anmärkning, att Herren underligen fört L. och hans ſällſkap den långa wägen och låtit dem öfweralltpå denſamma röna wälwilja, wänlighet och uppmuntran, endaſt att de wid öſterrikiſka gränſen mycket trakaſſerades af (de preuſſiſka) tullherrarne.

Indien. För miſſionen bland Ghonderne hafwa nya miſſionsſyſkon blifwit utſände, ſå att de nu der komma att blifwa åtta. Söndagen d. 24 November utſändes ordinerade miſſionären **N. E. Lundborg** och lekmannamiſſionären **O. Hedén**. De foro öfwer England, der de inwäntades af twenne blifwande miſſionsbrudar, ſom för någon tid ſedan dit afreſt, för att winna någon större färdighet i engelſka ſpråket. Deras namn äro: **Maria Anderſſon** från Stockholm, af miſſ. **Eriksſon** i **Narſingpur** begärd till hustru, och **Wilhelmina Attoff** från Örebro, miſſ. **Ungerths** i **Sagar** tillämnade

brud. Under wistelsen i Edinburgh hade de rönt mycken kärlek och wälwilja af wännerna der, hwilka på allt sätt ådagalagt sitt lifliga deltagande för denna swenska mission.

Skolwännen.

Man minnes, att Skolwännen skulle utkomma med sex nummer under första halfåret af 1879 för ett prenumerationspris af 10 cts. Wi weta icke ännu om ett tillräckligt antal prenumeranter anmält sig, men wi wilja i nästa nummer af Augustana låta weta, om Skolwännen kommer att utgifwas eller icke. Kommer den lilla tidningen icke widare att fortsätta, skola de redan inkomna tiocentarne samwetsgrannt återsändas till sin egare. Måtte wå ra wänner märka detta, på det man icke må skylla oß för bedrägeri. Wi få i dessa tider, då menniskor hålla på att förlora förtroendet både för Gud och sin nästa, wara rädda äfwen för tio cents. Wid wår reformationsfest ha de wi till skolans förmån en liten för säljning. Deribland såldes några Luthers porträtter. För dessa redowistes ej i Skolwännen, ty wi hafwa ämnat att lemna en allmän redowisning för affären med Luthers porträtter. Bland de försålda sakerna befann sig äfwen en klocka och något mer, för hwilket ej då betaldes kontant. Wi redowiste endast för det kontant inbetalda och skola redowisa äfwen det öf riga, när wi få pengarna. Emellertid hafwa wi hört, att några som wißte, att wi bland annat sålde 2:ne klockor, tagit sig anledning förmoda, att wi begått något underslef, alldenstund wi ej redowiste mer än för en klocka. Säda na rykten smaka icke bättre för oß, än Skolwännens oförsynta tiggeri smakar för dem af wåra wänner, som äro trötta derwid.

Undertecknad skulle helst önska, att Skolwännen nu finge sluta sina wandringar. De sedan sista redowisningen inkomna medlen kunna wi redowisa i Augustana. De hårda tiderna göra, att alla menniskor nu äro bistra till sitt lynne och högst surmulna, när det blir fråga om tiggeri. Ja till och med wåra käraste wänner äro nog trötta nu och se allra helst, att wi ej nu säga mycket om gifwandet. I all synnerhet förstår satan, hans tjenare och tidningar, att så wända saken, att wi lärare här wid skolan plåga folket och tigga blott till wår egen fördel, på det wi skola få fråssa och lefwa godt i detta lifwet. Särskildt frikostig är man med att sända mig skrifwelser utan underskrift. Huru man i dessa skrifwelser utmålar mig, lärare och prester i allmänhet, kan man nog tänka sig.

Äfwen får jag namnlösa bref, som till ordalagen äro hyggliga, men som dock äro beräknade att på det djupaste såra. Så fick jag nyligen ett bref, som jag wißt icke will kalla ett smädebref, deri brefskrifwaren utan namn på det starkaste klagade öfwer presternas höga löner, deras "fruar" och döttrar. Jag har wisserligen både hustru och döttrar, men om jag hängt på dem grannlåt, derom må de döma, som sett dem. Jag har hwarken guldur eller några andra storartade grannläter utom en klädd soffa och några stolar, hwilka jag fått af wänner i Moline församling. Hwarför skall man wända sig emot mig med alla möjliga klagomål? Är jag skulden till, att en församling i

obetänksam kärlek gifwer sin prest ett guldur, eller att en stor folkrik stadsförsamling finner skäligt att bestämma $1500 i lön för sin lärare, som är öfwerhopad af arbete? Wåra kära stadsboar borde höra efter, hwad förmännen på fabrikerna och de arbetare som behöfwa dyrbara werktyg hafwa i årlig lön, innan de sända mig klagomål öfwer presternas höga löner. Naturligtwis will man åt oß stackars lärare här wid lärowerket. Man tycker troligen, att wi må för godt. Man betänker icke, att wi för wårt arbete behöfwa mycket dyrbara werktyg, neml. böcker. Man anser wäl, att det är wigtigare, att en plog blir wäl gjord wid plogfabrikerna i Moline och Rock Island, än att en yngling wid wårt lärowerk i Rock Island blir wäl underwist. Ack, denna werldens barn äro wisare i sitt slägte, än ljusets barn i sitt! När det gäller en plog eller harf eller något dylikt, då skyr man inga uppoffringar för att få sådana wäl och rätt gjorda. Men när det gäller en yngling, som skall uppfostras till själaherde i en församling eller till lärare i en skola, då gör det sak samma, menar man, huru denna uppfostran sker, bara den blir billig. För min del må jag fråga: hwarför lät man ej mig, arme stackare, sjuk och swag som jag är, blifwa qwar i min älskade församling, der man åtminstone ej mißunnade mig husrum och mat för mig och de mina? Jag hade en församling, som älskade mig för Herrens skull och som icke blef fattig på att hafwa prest och kyrka. Jag trotsar alla smädare och uppmanar dem att resa till Kansas och se, om jag och mina kära embetsbröder dernere hafwa utarmat dessa blomstrande nybyggen.

Guds sak och ord stå fast, äfwen om wi arme stackare duka under för arbete, bekymmer, smädelser och wedermödor. Dock, wi duka icke under, utan wi fara snart hem.

Helsning från O. O.

Tillkännagifwande.

Konferensmöte. Kansaskonferensen af Augustana Synoden håller, om Gud will, sitt nästa möte i Omaha, Neb., och tager det sin början Onsdagen den 26 Feb. 1879, kl. 8 på qwällen med predikan af konferensens ordförande.

Så många af Jowa konferensens medlemmar, som kunna wara närwarande, äro hjertligen wälkomna.

Katecheter och pastorer, som icke kunna wara närwarande, uppmanas att insända skriftliga rapporter.

Kansas City, Mo., Jan. 22, 1879.

Sekr.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:e exemplar gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, **är priset satt till 6 kronor.** De kunna wända sig till antingen **Kyrkoherden P. P. Welinder**, Christianstad, Åsum, **Folkskollärareu J. Ljungh**, Helsingborg, eller till **Red. af Sw. Luth. kyrkotidning**, Norrköping.

Innehåll: Om bönen, sid. 81. — Ett under i nyare tid, sid. 84. — Ett frimodigt witne, sid. 86. — Reglor för att förderfwa ett barns karakter, sid. 87. — Den danska emigrationen, sid. 87. — Kyrkliga underrättelser, sid. 88. — Ett County utan krog, sid. 89. — Missionen: En episod från rysk-turkiska kriget, sid. 89. — Reseskildringar, sid. 90. — Forts. Stift. missioner, sid. 94. — Skolwännen, sid. 95.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning
för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 12 Febr. 1879. N:o 7.

Guds omsorg.

I en tysk tidning läses följande märkliga berättelse.

En gammal man, redan grånad, hwilken som biktfader och själasörjare sett lifwet i mångahanda gestalter, hade ett ytterst fattigt pastorat, redan många barn i huset och ännu ett wäntades. Han och hans hustru sutto nu bekymrade och öfwerlade huru de skulle kunna bestrida omkostnaderna wid barndopet, då icke ett öre fanns i huset. Då beslöts, att pastorn skulle gå till residensstaden (inom en af Tysklands förra småstater) och sälja sitt ur, det enda umbärliga af wärde han egde. Följande dag begaf han sig tidigt åstad och framkom efter 6 timmars wandring neddammad och utmattad af hetta. Det war marknadsdag i staden och stor trängsel på gatan emellan bodarne. Med nöd och möda uppnådde han en något friare plats och fick der syn på en guldsmeds skylt. Han skyndade dit; och sedan han inkommit och helsat, stack han handen i fickan efter uret — det war borta, förmodligen stulet i trängseln. Han stod som förstenad.

Han hade om morgonen begifwit sig åstad utan frukost och hade ännu ingenting förtärt, men hans bedröfwelse kom honom att glömma hunger och törst, och likasom ifrån sig wacklade han åter långsamt mot sin by. Mot aftonen gick han genom en doftande barrskog och kände sig deraf så wederqwickt, att han återwann fattningen och uppsökte alla de bibliska tröstegrunder hwarmed han ofta sökt trösta sina församlingsboar. Helt hastigt kom honom det ordet i sinnet: "Förtrösta på Herren, Han skall icke öfwergifwa eller förgäta dig." Såsom för ett elektriskt slag förswann all sorg och allt bekymmer, och med glad uppsyn inträdde han i sin boning. Pastorskan blef bedragen af hans glada utseende och sade: "Du har wißt kommit till rätte mannen med klockan, min gubbe, det ser jag på ditt ansigte." "Ja", swarade pastorn, "nog har den kommit till en man, eller kanske till en qwinna, — blif icke förskräckt, kära hustru, klockan blef mig frånstulen i trängseln på marknaden, och således har jag inga penningar med mig, men jag är mycket hungrig. ty jag har hwarken ätit eller druckit sedan i går afton". Förbluffad och tigande, mot all wana, gick pastorskan att hemta nå-

got att äta. Sedan paſtorn mättat ſig, tog han ſin hustrus hand för att tröſta henne, och efter en ſtund hade, genom hans berättelſe, hans frimodighet och ſjälslugn likaſom magnetiſkt meddelat ſig åt henne. De twenne följande dagarna ſkötte de ſina syßlor ſåſom om ingenting ſärdeles förefallit. Tredje dagens morgon fingo de ett näſtan aldrig ſedt beſök; poſtbäraren kom och lemnade paſtorn ett tungt paket. Han förwånades, ſåg twiſlande på utanſkriften, men den war till honom. Han öppnar paketet — det innehöll 200 thaler klingande mynt, men intet bref, ingen antydning hwarifrån. Förſt då han uttagit ſiſta thalern, fick han på inſidan af det groſwa omſlagspapperet ſe följande ord, haſtigt ſkrifna: "Herren ſkall icke öfwergifwa eller förgäta dig." Paſtorn kallade ſin hustru, och hon, ſåwäl ſom han, kände ſig wid deſſa ord ſåſom träffad af blixten.

Genom denna underbara gåfwa, genom flit och ſparſamhet ſamt ökad förtröſtan till Herren, förbättrades deras lefnadsomſtändigheter betydligt. Efter några år erhöll paſtorn en förmånligare plats i ſjelfwa reſidenſet och war efter någon tid i mycket goda omſtändigheter. Många år derefter reſte han, för att något uppfriſka ſig, till en badort. På badgäſternas namnliſta fick han ſe namnet på en gammal univerſitetswän, på hwilken han knappaſt tänkt ſedan ungdomstiden. Han uppſökte honom, och ſnart woro de gamla kamraterna midt inne i ſina ungdomsminnen och bleſwo derwid uppwärmde ſom ynglingar. Naturligtwis meddelade paſtorn ſin wän den både olyckliga och lyckliga hiſtorien om uret och penningpaketen och ſade ſlutligen, att det fattades ingenting, utom det att han ſkulle få lära känna ſin obekante wälgörare, ſkaparen af hans närwaraude wälſtånd, och tacka honom. Wännen ſkrattade och ſade: "Ur den nöden kan jag hjelpa dig. Hör nu på! Under lifwets mångahanda och wid de hopade göromålen af mitt wisſerligen inbrägtiga, men dock mödoſamma embete hade jag näſtan glömt dig, ſåſom måhända du glömt mig. Men wänta, jag måſte dock ſe efter datum i min anteckningsbok — rigtigt, här är det. För 12 år ſedan, den 21 Juli, uppwaknade jag haſtigt, i ſtor ängslan, ur en oroande dröm, hwari jag hörde dig ropa om hjelp ur en djup afgrund. Då jag bleſ fullwaken, war jag glad, att det war blott en dröm, och inſomnade åter. Då hörde jag dig för andra gången i drömmen, hotad af röfware i en ſkog, ropa om hjelp, och jag waknade förſkräckt för andra gången. Mera orolig än förſta gången, warade det länge innan jag åter kunde inſomna. Då drömde jag för tredje gången huru du, midtunder auktion på alla dina ägodelar, omringad af barn, ropade mitt namn och bad om hjelp. Jag waknade med en ſådan känſla af ångeſt, ſom blott förbrytaren på afrättsplatſen kan känna, ſprang ur ſängen till ſkrifpulpeten, ryckte upp mitt penningſkrin, och tog ut en penningrulle, lika godt hwilken förſta jag fick tag i, lade in den, ſedan jag på papperet haſtigt ſkrifwit de ord, hwilka likſom från himmelen ljödo i mina öron, förſeglade och ſkref adreſſen, och ſå begaf jag mig lugnad åter till ſängs och ſof långt fram på morgonen. Så ſnart jag uppſtigit, ſkickade jag paketen på poſten, uppſkref dagen i min anteckningsbok, gick till

mina göromål och tänkte icke widare derpå. — Den 21 Juli war just den marknadsdagen."

För sanningen af denna berättelse finnes fullgiltig wißhet. Huru sådant kan ske är för menniskorna en gåta, men den som är wan att stilla och uppmärksamt akta på sitt eget lif skall wäl finna dylikt oförklarligt, såsom en werkan af Herrans gudomliga försyn, och erkänna Herrans hand.

Swårligen trängde.

(Se Dav. 118: 10—13.)

Man brukar tala om att wara i en swår klämma. Dermed förstår man en sådan belägenhet, då någon är omgifwen af stridiga ting eller personer, som pressa så in på en, att man ej rätt wet hwad som bör göras. Hwem som helst kan råka i en eller annan sådan klämma. Wi wilje dock nu endast fästa oß wid den belägenhet hwari Augustanasynoden, och särskildt deß Lärowerk, är författ, och se till af hwad beskaffenhet klämman är, om den är werkligen farlig eller ej.

På ena sidan tränga ej få stora tidningar, och naturligtwis en skara af deras läsare och likasinnade, inpå oß med den swåra anklagelsen, att wi äro ej annat än läsare, ljushatare och allt annat förskräckligt man kan hitta på att kalla oß, ja wi sägas wara wärre i den delen än sjelfwa Evang. Fosterlands stiftelsen i Swerige, och derför böra wi bekrigas och nedgöras, ja utrotas från jorden, om det blott läte sig göra. Har man nu inga andra wapen, som bita eller som kunde göra oß små och obetydliga i folks ögon, så fäktar man emot oß med lögnens och smädelsens hwassa swärd, och man hoppas, att man genom ständigt huggande dermed, äfwen om det är blott i wädret, omsider skall få folk att tro hwad som säges. För dessa äro wi allt för fromme.

Från andra sidan trängas wi af motsatta klagomål, att wi nemligen äro idel ogudaktiga, oomwända och döda, och derför gör man rätt uti att bekriga oß med alla möjliga andeliga wapen, skingra wåra församlingar, draga till sig ej blott "de ostadiga själar", utan äfwen de upprigtiga och trogna, om möjligt är; och lyckas man åstadkomma något buller någorstädes, så kallas det strax en stor "wäckelse", "ett Guds werk", derwid så och så många blefwo "frälsta". Så blef helt nyß i en af wåra församlingar, som ligger ensam och är utan egen pastor, en andelig hunger wäckt genom ett flitigt Guds ords predikande under förlidne julhögtid; detta spordes — och strax infann sig en.... predikant för att fiska i det upprörda wattnet. Så länge allt war stilla, frågade ingen efter den lilla stackars församlingen, men så snart wårt arbete begynte wälsignas, strax wille man wara med och taga byte. Tillwägagående det war det wanliga; bland annat det att uppräcka händerna, om man wille blifwa en christen, eller ock om man war "omwänd". Wid ett tillfälle begärde den eldige predikanten, att någon wille taga fatt i sin grannes händer och hjelpa honom få dem i wädret. Det är ju uppbyggligt; är det icke? Är det icke snarare att drifwa gäck med Herren och hans sak?

Så ser det ut; för det ena partiet äro wi allt för fromma och på den andra sidan dömer man oß som ogudak

tiga. Är icke detta en ganska swår klämma? Det är dock så långt ifrån att wi fördenskull skulle hysa betänkligheter om wår ställning, att wi snarare anse det såsom ett godt och starkt witnesbörd om det rätta uti denssamma. Wi hafwa aldrig berömt oß öfwer wår gudsfruktan, utan snarare willigt erkänt bristerna deri och ofullkomligheten deraf samt beflitat oß om att predika bättring för alla wåra åhörare. Wi hafwa aldrig utgifwit wår Läroanstalt för att wara ett ställe, der man fabricerar kristna. Wi önska, att alla, som komma hit, skulle wara eller blifwa Guds älskeliga barn, emedan de då skulle göra oß som underwisa glädje, och sjelfwe skörda den största nyttan; wi arbeta, förmana och bedja, att de alla måtte blifwa rätt troende så wäl som rättroende; wi predika för dem, tale med dem, när behof och tillfälle finnes: men göra dem till werkliga kristna kan ingen be ära af oß; Ordet wilje wi förkunna och förmana till deß flitiga bruk, deraf Herren då begagnar sig för att bana sig wäg till menniskors hjertan. Att "frälsa" är Frälsarens sak och ensak; gör Han det icke, så blifwer det wäl ogjordt. Gör en menniska det, så blir det naturligtwis menniskowerk, och då förgängligt såsom menniskan sjelf.

Således, klämman, hwari wi sitta, är wäl swår, men ej så farlig. Det egna är dock, och det är åter ej ett dåligt tecken för oß, att desse, som från olika sidor klämma oß, äro ganska ense i sitt rop öfwer Augustana-synoden och deß Lärowerk. Detta syntes ganska klart, då den ena sidan försökte som häftigast att "klämma" oß för den begäran wi genom ombud låtit framställa till wederbörande i Swerige angående rättighet för wåra från College utexaminerade studenter, då någon af dem kunde se sig i tillfälle att besöka de swenska läroseätena, att utan hinder få der fortsätta studierna. Något mera ursinnigt och skamligt anfall på oß än detta, kan man knappt tänka sig. Men den andra sidan teg härwid och samtyckte, och höll således emot på sin sida och på sitt sätt, så godt den kunde.

Wi kunde tala om åtskilliga andra försök att sätta oß i klämma, såsom ropet om wårt oupphörliga "tiggande" för wår Läroanstalt, hwilket det synes oß snarare borde lända till heder för oß så wäl som gifwarne. Det skulle wara nöjsamt höra, huru dessa herrar anse en skola och särskilt Augustana College skulle underhållas. Synoden föreslog och bestämde för sin del att 25 cts af hwarje kommunikant af församlingar tillhörande Augustanasynoden bör utbetalas till underhåll af faltige studerande och bestridande af lärarelöner; men strax ropade man på "taxering" och "skattläggning i detta fria land". Då nu en större summa behöfdes till afbetalande af skulden på wårt nödwändiga hus och grund, och denna endast kunde åstadkommas genom frimilliga sammanskott, hwarför en liten tidning för ändamålet utgafs, — då war ej ända på talet om "tiggeri". Icke "skattlägga", icke "tigga"! Huru skulle en bildningsanstalt kunna komma till stånd och underhållas ibland oß! Kan icke hwar och en se, att alltsammans är en kamp emot bildningen och framförallt denna bildning såsom kristlig. Detta grämer oß för deras räkning, som ej kunna lida oß; men det grämer oß icke för wår egen del, ty wi

äro mer än förr förwissade, att wi gått rätta wägen, och wi skola ej blygas att fortfarande "tigga" både af rika och fattiga, tills både skulden är betald och den äldsta, största och yppersta af swenska underwisningsanstalter i Amerika blifwer allt mer hwad den bör.

J, käre läsare, weten hwad J och wi hafwe att wänta af en del af den swenska tidningspressen här i landet; älsken J eder Bekännelse och wilsen blifwa födde och närde af det heliga Ordets rena mjölk, som intet swek wet, så förstån J också hwad både J och wi hafwa att göra.

Goda föredömen.

Förlidet år berättade wi, huruledes den "norsk-danske konferensen" lät ett upprop utgå till församlingarne att sammanskjuta 18 eller 19 tusen dollars för betäckande af skuld på deß Collegehus och professors-bostäder i Minneapolis. Inom en kort tid war ej blott skulden betald, utan ett litet kapital öfwer. — Den "norska synoden" har haft en wida större skuldbörda att bära på sedan många år; men som nu synoden har bestått i 25 år, kallade man året ett jubelår och påkallade "jubeloffer" till den stora skuldens betalande. Också har i längre tid redowisningar skett hwarje wecka i deras kyrkliga blad. Fem nummer af deras weckotidning hafwa för i år kommit i wåra händer och har det warit nöjsamt akta på de summor som influtit. I n:r 1 redowisades $1188,84, i n:r 2 $571,42, i n:r 3 $318,20, i n:r 4 $833,17 och i n:r 5 $701,05, eller tillsammans under första månaden af året ej mindre än $3612,68. Skulle insamlingen fortgå så en tid som hittills, så är snart skulden förswunnen. Wåra norske bröder tyckas också anse det som en skyldighet att sätta hwar och en sin skuldra till lasset, att det må skjutas undan fort, och så hafwa de förhända icke heller, såsom wi swenskar, någon som smädar dem för deras willighet. De weta hwad de hafwa i sina bildningsanstalter och wärdera dem också. Wi, Swenskar, lära wäl i detta som i hwarjehanda annat blifwa efter. Men kanske wakna wi upp wid tillfälle och skaka sömnen ur ögonen samt gripa i med fördubblad kraft! H.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Något om och från N. Y. konferensen.

Det är nu snart ett helt år sedan Missionärens läsare hörde något från detta lilla hörn af Guds rike på jorden. Men "på det att J nu mån weta, huru med oß tillgår", wilja wi härmedelst lemna några korta underrättelser, som åtminstone till någon ringa del torde kunna wara både till warning, uppmuntran och tröst.

Den 23—26 Januari 1879 höll N. Y. konferensen sitt sista ordinarie möte i Boston, Mass. Det är alltså från den lilla kära Immanuelsförsamlingen derstädes wi först och främst wilja bringa wåra wänner en innerlig och hjertlig helsning. Denna församling är ju wäl känd öfwerallt bland wårt folk både i detta land och hemma i Swerige. Alla, som haft hjerta och sinne för Herrens sak, hafwa ju warit i

tillfälle att efter förmåga bidraga till Guds rikes befrämjande i Boston. Många hafwa ju ock bewisat sin kärlek genom frikostiga gäfwor till församlingens kyrkobyggnad. Derför skall det utan twifwel glädja många missionswänner att höra, huru Herren wälsignat denna lilla församling. Boston, såsom de flesta andre större städer här i Östern, har alltjemt warit en andlig tummelplats. Bland wårt eget folk hafwa funnits flera olika s. k. predikanter, prester, församlingar o. s. w. På samma gång har det dock icke funnits någon ordnad werksamhet, som krönts med någon större, waraktig wälsignelse. Under sådana omständigheter befann sig äfwen Immanuelsförsamlingen, då past. Johansson ankom till Boston. Församlingen war då endast ett litet barn; mången undrade, hwad som skulle warda af detta barn, andra förutspådde med synnerlig tillfredsställelse, att det, såsom otidigt född, snart skulle blifwa dödt och begrafwet. Men Herren gör fiendernas råd om intet, det besannades äfwen nu. Det som mången ansåg wara och förblifwa en omöjlighet — att församlingen skulle få sig en egen kyrkobyggnad — det är nu redan en werklighet, en werklighet som står der på säker grundwal, alla fiender till trots och förtret. För herrar krögare, hemliga sällskapsbröder och wissa s. k. kristna är det nog anledning till mycken oro och förargelse, att Immanuelsförsamlingen fått sig en egen kyrkobyggnad; för hela konferensen såsom sådan war det deremot synnerligt glädjande att se, huru allting gått så wäl. Den mycket ändamålsenliga och wackra byggnaden är wisserligen ännu endast halffärdig, men då församlingen enga gerat en så erfaren man att samla penningar som stud. **C. T. Sandström** — då finnes intet twifwel, utan tillräckliga medel skola inkomma, så att hela byggnaden inom några månader kan wara färdig. Nedra wåningen ("basement"), som nu är färdig, är tillräckligt stor och komfortabel för gudstjensters hållande; angående densamma finnes intet att anmärka. Kyrkans läge, midt i staden, är också utmärkt godt — alltsammans wisar, att Gud har wälsignat och än mera will wälsigna denna församling. Och att det icke blott är i yttre måtto församlingen gått framåt, det syntes tydligt under wårt wistande i Boston. Alla gudstjenster woro wäl besökta, och man kunde lätt märka, att man talade till menniskor som gerna wille höra och anamma frälsningens evangelium. Att icke alla åhörare woro sådana, och att icke alla som kunde och borde besöka sw. luth. kyrkan i Boston, woro der, det är en klar sak. I dessa Österns större städer finnes alltid en stor mängd menniskor (och stundom den största), som föredraga att hafwa krogen, danssalen och de mörka — logerummen till sin kyrka, och om de någon gång oförmodadt skulle infinna sig wid en swensk gudstjenst, der Ordet med anda och kraft predikas — då kan man wara wiß på, att de snart skola börja skrufwa och wrida sig åt alla kanter, tills de snart nog begynna stampa sig ut åt dörren. Den ewiga sanningens **salt** är allt för motbjudande, swider allt för hårdt i sådana herrars öron och hjertan. Inom Immanuelsförsamlingen såsom sådan hafwa wi dock intet att anmärka; hennes **anda** och **smak** syntes ej hafwa blifwit förwända efter

tidens sed. Twertom fingo wi inandas en ren och sund och frisk atmosfer; wi märkte ej något af dessa orena dunster, som så gräsligt förpesta den andliga luftkretsen i wår tid; och detta goda förhållande i Immanuelsförsamlingen torde utan twifwel hafwa sin grund deruti, att församlingen blifwit född med det rena oförfalskade lifsens bröd, äfwen om det icke alltid blifwit framburet i glittrande guld och silfwerkärl. Man torde i Boston mer än på många andra ställen tydligt kunna se, att Herren söker intet bland skaffarena annat, än att de finnas måga trogna, och att det icke är de mensfkliga storartade uppfinningarne och experimenterna, utan den enkla lefwande sanningen om den korsfäste Kristus, som helar och uppbygger Zions remnade murar. Må Guds rika wälsignelse fortfarande få hwila öfwer Immanuelsförsamlingen i Boston och hennes lärare, att de båda länge måtte få wara "werldens ljus och jordens salt"!

Under mötet diskuterades ämnet: "Bekännelsetrohet och partisinne". Past. C. E. Lindberg höll ett wäl utarbetadt tal öfwer **bekännelsens nödwändighet**— detta tal hoppas wi snart skall blifwa synligt i någon af wåra kyrkliga tidningar, och wilja wi härmed på förhand rekommendera detsamma till ett grundligt studium. Sedan konferensens sista möte hade past. A. Hult lemnat sin församling i Campello och flyttat till Chicago. Församlingen, nu wakant, begärde genom ett ombud till konf. att någon måtte resa dit ut för att på sönd. f. m. förkunna Guds ord. Undertecknad ålades göra denna resa, och hwad som med anledning deraf kunde wara att säga, borde kanske helst förtigas, ty det länder hwarken till min egen eller andras berömmelse. Men den enkla rena sanningen behöfwer man ju likwäl icke fördölja, synnerligen då deraf kan wara något att lära. Jag må derför först och främst bekänna rörande mig sjelf, att jag predikade så, att jag icke med bästa wilja sjelf kan minnas **hwad** jag predikade; allt som jag kan minnas är att texten utgjordes af Matth. 8:14—17 samt att jag till förklaring deraf, 2 eller 3 gånger tätt efter hwartannat, uppläste Esaias 53 kap. — "**innantill**"—och detta war utan twifwel bästa delen af min predikan. För öfrigt war det mycket **k a l l t** både utom och inom kyrkowäggarna, och äfwen, hwad wärre war, både i mitt eget och åhörarnes **hjerta**. Atminstone kändes ingen sådan wärme, som gick från det ena hjertat till det andra, en sådan som innehålles i Esaias 53. Förr i tiden hafwa både jag och många millioner med mig blifwit uppwärmda och "i hjertat brinnande" af den ewiga kärlekslågan i detta kapitel och att icke så skedde äfwen wid detta tillfälle, det är i sanning något underligt. Men det är så mycket "underligt" här i werlden. Jag tror dock, att om wi hwar för sig bara hålla på att läsa detta Es. 53 kapitel **innantill**, så skola wi ännu blifwa rikligt uppwärmda, icke af en "främmande eld", utan af den enda aldrig utslocknande kärlekselden. "Underlig" war jag till sinnes wid hela gudstjensten, men ännu mera förundrad blef jag wid utträdet ur kyrkan, då någon helt plötsligt ställde till mig följande frågor: "**Huru är det med Jesus nu?**" "**Huru är det med Fadren då?**" Att frågaren icke anså sig sjelf behöfwa weta något i dessa stycken, det

förstod jag mycket wäl — den saken har troligtwis för honom sjelf uppgått i så "klart ljus", att intet mera är öfrigt önska. Att han icke heller anság mig hafwa kommit direkt ned från himmelen eller eljest hafwa någon bekantskap med Fadren och Sonen, det förstod jag också ganska wäl. Men just derför förekommo mig dessa frågor så mycket mera underliga. Efteråt, då jag fick tid att närmare tänka på saken, förstod jag dock att mannen sjelf, som framställde frågorna, just derigenom wille bewisa sig riktigt "**evangelisk och frisinnad**"; men för mig woro dock dessa frågor bewis på någonting helt annat. De syntes mig hafwa sin grund i ett i hög grad andligt-sjelfswåldigt sinne, som saknade biblisk kristlig ödmjukhet, nykterhet och sans. Och att denna slutsats icke war så helt och hållet oriktig, det torde framgå deraf, att samme person midt under predikan satt och hwiskade, såg på klockan o. s. w., samt då andra böjde sig ned till syndabekännelse och bön — satt "rak såsom om han haft en påk i ryggen". Kanhända äro de orden: "Jag **fattig** syndig menniska" för honom allt för gammalmodiga och utslitna, och om så skulle wara, då är det ju intet underligt, att han ej kan finna något behag deruti. Eljest är det nog i Campello många "**fattige** elände syndare", som helt och hållet behöfwa lefwa af nåd, wid nådastolen och korset. Till dessa sändes härmed en innerlig och hjertlig helsning med följande "**tänkespråk**": Es. 33: 16; 53: 4—6; 1 Kor 1: 18—25; Gal. 6: 14; Ebr. 4: 14—16.

Konferensens pastorer uttryckte sedermera en allmän önskan, att stud. C. T. Sandström för närwarande borde predika om söndagarne i Campello.

Under mötet aflade hwar och en af konferensens pastorer en muntlig rapport om tillståndet inom deras särskilda arbetsfält. Deraf framgick åtskilligt, hwaraf wi endast anföra följande. En af bröderna yttrade, att de som ej wilja låta sig dragas, då Herren genom sin Anda särskildt besöker en församling, dessa blifwa wanligtwis straffade med en sömnens och ohörsamhetens anda; och de, som icke rätteligen wilja låta sig frigöras från lagens träldomsok eller wissa fina sköteslynder — **dessa** äro wanligtwis de, som **lättast låta sig tjusas af det nya evangeliet** och af allehanda nya lärdoms-wäder. Att detta påstående är fullkomligt sant, har erfarenheten på många ställen bekräftat. "Liksom man icke kan stå under ett takdropp utan att bli wåt," så kan man icke heller umgås med falska läror (läsa, höra dem beständigt) utan att blifwa smittad och lida skada till sin själ — "den som sjelf kastar sig i fara, han förgås deruti"! En annan broder berättade, huru några, som en gång satt sina fötter på fridens wäg, affallit genom "**giftasgriller**". Må denna sorgliga sanning, som ofta upprepar sig äfwen på andra platser, få lända alla dem den angår till **warning**. Faran är sannerligen mycket större och närmare än mången tror. En annan djupt gripande, warnande historia berättades ock. Det war en man, som en längre tid haft tillfälle att höra Guds ord, men aldrig brytt sig något derom, aldrig kunde förmås att besöka någon gudstjenst. Till sist, då han någon tid saknades, bröt man upp rummet, i hwilket han bodde — och "då låg han

ihjelfrusen, död på golfwet, till hälften uppäten af råttor"! Herren låter icke gäcka sig!

Det war dock icke blott sådana djupt smärtande berättelser, som omtalades; Herren ware lof och pris, att wi också hafwa andra och bättre nyheter att meddela. Wisserligen kunde ingen af konferensens pastorer berätta, huru han lyckats åstadkomma "storartade wäckelser", "revivals" m. m. sådant; ej heller kunde någon uppräkna, huru många, som blifwit omwända från mörkret till Guds underliga ljus Nej allt sådant måste wi lemna åt Gud. Att Guds ord icke warit fruktlöst, utan i månget hjerta slagit djupa rötter, skjutit upp i knopp, wuxit upp i blomma och fullmogen frukt — det kunde wi med glädje förtälja. Herren, som bär alla dem, Han wunnit, på sina händer, Han som inskrifwit deras namn i lifsens bok, Han räknar dem och, Han räknar dem wäl — och då dessa räkenskaper en gång för all werlden skola framläggas och granskas, då hoppas wi med wißhet, att deras antal skall befinnas wara långt större, än någon nu kan ana.

Af de beslut, som wid mötet fattades, må anföras följande:

1) Att konf. på det hjertligaste inbjuder och uppmanar Synodens president, past. E. Norelius, att så snart som möjligt, innan nästa synodalmöte, göra en rundresa inom konferensens församlingar.
2) Att past J. Mellander till nästa konf.-möte författar en afhandling öfwer ämnet: "Sann och falsk union".
3) Att konf. till Synoden rekommenderar Sw. Ev. Luth. församlingen i Pontiac, R. J., till erhållande af de penningar, Synoden sednast erhållit från Gustaf Adolfs-Stiftelsen i Göteborg.
4) Att nästa konferensmöte hålles i Chandlers Valley, Pa., på den tid, som bestämmes wid synodalmötet.
5) Att theserna om bekännelsetrohet och partisinne, då upptagas till slutlig behandling.

Herren göre wäl med Zion efter sin nåd, Han uppbygge murarne i Jerusalem!

Enligt uppdrag
Brooklyn, N. Y., den 1 Feb. '79
E. A. Fogelström
Sekr.

Illinoiskonferensen sammanträdde i Onsdags afton d. 5 Februari i Knoxville, eller rättare, deß sammanträde öppnades den aftonen med predikan i den sw. luth. kyrkan. Undertecknad hade blott första mötesdagen, Thorsdagen, tillfälle närwara, men fann hwad som då förekom wara af ganska stort intresse, såsom honom syntes, äfwen för en större allmänhet. Ett meddelande om detta konferensmöte är lofwadt för "A. o. M.", möjligen i deß nästa nummer. A.

Till wår Skolas wänner.

Det löfte som i förra numret gafs af "Tiggargossens" Sekreterare, att i detta nummer "låta weta, om Skolwännen kommer att utgifwas eller icke", detta löfte kan denna gång icke uppfyllas. Deß uppfyllande berodde på att räkning först företogs af antalet på inkomne prenumeranter m. m. Nu är beklagligen Sekreteraren fortfarande mycket klen och kraßlig, och deßutom nedtryckt. Han har nödgats besluta sig att i dessa dagar lemna orten och

resa westerut, för att, om Gud will, återwinna helsa och kraft. Derför owiśt, om eller när han kommer igen. Nu har han wisserligen sin biträdande sekreterare, hwilken i hans ställe skulle sköta om ärendet i fråga. Men så har äfwen denne blifwit — man hoppas blott för tillfället — nedlagd af den som ett ordspråk kallar "allas herre", sjukdom. Derför har det lofwade tillkännagifwandet om Skolwännens utkommande måst uppskjutas.

Denna förklaring har undertecknad nedskrifwit på Sekreterarens begäran. Saken är den sednares, framställningen den förstnämdes, hwarför man för den får hålla sig allena till honom.

Rock Island den 8 Februari 1879.

A. R. Cervin.

Utom Synoden.

Om "Fairs" eller **marknader för kyrkor och i kyrkor nämndes i n:o 4,** och ett särdeles hiskligt exempel på hwad man i denna wägen här i landet tillåter sig lemnades också. Det war från den katholska werlden. De reformerta kyrkorna äro dock långt ifrån fria i den delen; särdeles skola methodisterne tillåta sig mycket otyg under denna heliga täckemantel, wi säga detta efter tyska bytestidningar som synas hafwa reda på saker och ting. En af dessa tidningar anför följande färska exempel derpå. Tillställningen förekom wisserligen i en negerkyrka, dock en tillhörig methodistsamfundet. Icke bort i en aflägsen wrå i Western, utan i den betydliga staden Reading, Pa. Hwad tillställdes? En kapplöpning i kyrkan, för kyrkan. Dock icke med hästar. Det war swarta skönheter som här lupo till kapps. Såsom åskådare hade samlats stadens sämsta pöbel; en siffig tidningsrapportör försåg ett af stadens dagblad dagen efter med en nästan fullständig namnlista på de närwarande. Priset war — a cake. Då man har sig bekant hwilket larm färgade af sektsamfunden anställa när de hafwa predikan och gudstjenst, kan man föreställa sig hwilket rumor här fördes. ne med katholikerne, tillämpar Luthers ord: "de äro alla af en kaka".

Röster höjas dock emot allt detta ofog. Den wäl bekante Moody har äfwen här låtit höra sin allwarliga stämma. Han uppehåller sig för närwarande i Baltimore, för att hemta krafter och studera. (Det ena torde han wäl behöfwa, det andra hålla wi honom räkning för, gent emot förkastarena af lärdom och studier, såsom onödiga, ja till och med skadliga.) Mr Moody fördömer skoningslöst och oförskräckt detta "spelraseri till kyrkans bästa". Man sammanställer icke orätt dessa tillställningar med de bekanta spelhålorna eller spelhelwetena och dylika anstalter i de större städerna; enda skilnaden att i de wanliga anstalterna bedrifwes synden fräckt och oförsynt, utan att utgifwas för något bättre, men här under helighetens och fromhetens larf. Moody bedyrar högtidligt, att han heldre wille predika i den lägsta koja eller dammigaste lada, än i den skönaste och mest "fashionabla" s. k. kyrka, uppförd medelst lotterier, "fairs", gyckelspel, fromma, lättsinniga qwinnors kyssande, ice cream och strawberries. Likaledes utlåter han sig skarpt mot förhyrandet af chörsångare, hwilka ingen christendom hafwa i lifwet, utan endast en god röst i halsen, och han håller det för skändligt, när den som sköter den fashionabla orgeln kan spela wackert och rörande, icke genom hänförelse hemtad ofwanefter, utan i ölkällaren.

Wår tyska källa (ett pennsylwaniskt blad) tillägger, att det finnes äfwen lutherska församlingar (i Östern) samt med pastorer och doktorer, hwilka göra sig mycket skyldiga till dylika ting.

Detta är i sanning beklagligt. Det är nu snart åtta år sedan dåwarande utgifwaren af Augustana tillät sig en anmärkning mot en tillställning i en swensk luthersk kyrka i Western, en tillställning som dock kunde kallas oskyldig i jemförelse med hwad redan då förekom på andra håll. Men detta onda har sedan deß allt mer förwärrats, tills det nu bligar emot oß som ett antichristiskt spöke. Hwad wi ra egna kära församlingar angår, wete wi icke om, att något af sådant slag sedan förekommit wärdt att beifra. Wi hoppas ock, att det aldrig skall förekomma mer. Det som nu på andra håll eger rum är ju också alldeles afskräckande Gifwe Gud bättring öfwerallt i denna del så wäl som i mycket annat.

A.

Missions-Afdelning.

Inre Missionen.

Huru reformerte missionera

inom ett gammalt förfallet kyrkosamfund.

Wi hafwa stundom kortligen omnämt den amerikanska missionen i Armenien, och wi hafwa ansett den såsom lofwärd. Den är ock så, åtminstone hwad beträffar nit och uthållighet. Är då det icke nog? Nej. Nitet är godt, ifall det är wisligt. Så icke här, särdeles i sättet och i fråga om de saker för hwilka synnerligen, ja allt för mycket, nitälskas, ty dessa saker äro blott menskliga meningar och sätt. Hörom hwad som här från landet kommit öfwer till Swerige och så hit igen i swenskt språk i en swensk bytestidning.

"Det amerikanska missionssällskapet har, som bekant är, i många ar haft en mission i det asiatiska Turkiet, hwarest denna mission likwäl icke arbetar bland muhamedaner eller judar, utan förnämligast bland den infödda kristna befolkningen. En hwar måste medgifwa, att de kristnas tillstånd här är mycket bristfälligt, och man är de amerikanske missionärerna mycken tack skyldig för den kristliga upplysning de hafwa utbredt. Men missionärerne äro ifrige kongregationalister eller presbyterianer, och deras trångbröstade kyrkliga åsigter hafwa icke heller förnekat sig. Med lika stor ifwer hafwa de kämpat mot willfarelser som mot sanningar, hwilka deras kyrkosamfund icke gillar. Att ett sådant förfaringssätt i hög grad hindrar det godas framgång, undrar wäl ingen öfwer. Biskop Bedell i Ohio har nyligen offentliggjort ett bref från en armenisk kristen, Aridis Garbuthian. Denne man är döpt inom den armeniska kyrkan. Då han war två år gammal, öfwergick hans fader till amerikanarne, i hwilkas skola sonen gick tills han uppnått 16 år. Derefter flyttade han till Jerusalem, hwarest han en tid begagnade sig af biskop Gobats skola, och här kom den unge Aridis till bekymmer om sin själs frälsning. Derefter uppehöll han sig i fem år uti Schweiz, Tyskland, Frankrike (allt den reformerta kyrkan). Denne man anser, att en eller två biskoplige missionärer skulle uträtta mer i Turkiet, än alla de amerikanske missionärerne hafwa uträttat i 40 år, och anför såsom skäl härtill följande: 1. Amerikanarne erkänna icke den armeniska kyrkans ordination. Hwarje prest eller biskop, som träder öfwer till dem, betraktas såsom lekman och tillåtes ej fungera såsom prest utan ny ordination. I Diarbekr företogo sig de amerikanske missionärerne att omdöpa barn, som redan erhållit dop af armeniske prester, "de woro icke döpta, derför att de woro döpta af en oomwänd prest". 2. Småaktiga fordringar uppställas för att blifwa medlem af kyrkan. 3. I den armeniska kyrkan håller man strängt på barndopet och detta anses nödwändigt för saligheten. Amerikanarne nekade att döpa sådanas barn, som, fastän öfwergångna till deras kyrkosamfund, ännu icke blifwit nattwardsgäster. I Kassab finnes för närwarande 100 odöpta barn. 4. Amerikanarne fira hwarken jul, påsk, pingst, långfredag eller Kristi himmelsfärdsdag. 5. I den anglikanska (en-

gelska) kyrkan återfinna armenierne sin egen kyrka renad och reformerad. 6. Den anglikanska kyrkan erkänner den armeniska kyrkans ordination. 7. Armenierne anse den anglikanska kyrkans föreskrift för upptagandet till medlem af kyrkan mera öfwerensstämmande med Guds ord, än kongregationalisternes."

Nu säger man kanske: Hwad som i det anförda stycket säges, är bara afund. Bedell är episkopal, reformert således, och episkopalerne äro lika sekteriske, hälla lika mycket på sina åsigter, synnerligen sin mening om den biskopliga successionen (oafbruten b i s k o p lig inwigning till embetet, ända från Apost. Petrus) och desse episkopaler äro (sekt-kännemärke) lika ifrige som något annat parti att göra proselyter. Wi swara: det är icke biskop Bedell som talar om amerikanarnes framgångssätt bland armenierne, utan det är den armeniske ynglingen Aridis. Biskop Bedell har blott anfört dennes ord, och wi hafwa derför icke att göra med episkopalernas meningar eller pro selytifwer för dessa meningar.

Ett är klart. Wi hafwa här ett nytt bewis för, att om wi också måste högt wärdera de reformerta kyrkornas nitiska arbete utåt (dock aldrig när de dermed träda in bland kyrkor, som hafwa Bibeln och hålla sig till den), så måste wi beklaga att det öfwerallt widlådes af sekterism, och wi måste derför wara försigtige uti att understödja reformerta missioner. Wi böra wara försigtige, äfwen för wår egen skull, ty de reformerte söka allestädes, äfwen på sjelfwa hednamissionsfälten, äta på den lutherska kyrkan, äta ut eller äta upp henne, om de kunde. Om Herren icke med oß wore, skulle de uppsluka oß lefwande. Kom ihåg huru de i Indien förhållit sig mot Börresen och Skrefsrud, i samma Indien mot Leipziger-missionärerne; i samma Indien hafwa de (just episkopalerne) på ännu ett tredje håll sökt uppsluka en hel luthersk mission och delwis gjort det. Sådana hwarken kunna eller böra wi understöda. Det förundrar oß blott, att tidningar hemma i Swerige, som wilja wara bestämdt lutherska, dock städse förorda reformerta missioner och samla för dem, under det de på samma gång, hittills åtminstone, förhållit sig ganska kallt för äkta luthersk mission, särskildt den bland swenskar utflyttade till Amerika. A.

Sjömansmissionen (F. Stiftelsens). Derom i nästa nummer ganska intressanta underrättelser.

Yttre Missionen.

Wår Indianmission. — Någon missionär att sända till Comancherne i Indianterritoriet är ännu icke bestämd. Till följe af past. Telleens afslag är en annan på förslag, men saken är ännu icke afgjord.

Låtom oß hafwa tålamod; wi wilja ej gå Herren i förwäg. Det wi få göra, och hwilket alla, som förstå sådant ärende — och det göra de, som umgås med Frälsaren, Herren Jesus — böra göra, det är att frambära hela denna sak för Herren i bönen. Derwid skulle wi särskildt bedja Honom utse den man som med "det glada budskapet" skall gå till de lika dyrt med oß köpte hednin-

gar af indianskt blod. Han allena känner rätte mannen. Den Han kallar, måtte den finnas willig; och så bedja wi också Herren, att Han wille undanrödja alla hinder, t. ex. af möjlig annan kallelse eller dylikt, hwilka wäl här som alltid kunna möta.

Herren uppmanar oß emellertid allt jemt i denna angelägenhet. I detta n:r (eller nästa) kommer att finnas" erkännande" af $11.65 till indianynglingarnes wid wår Skola underhåll, inkomne från norska församlingen i Newburg, Minn. Af det bref från pastor i Newburg som inneslöt dessa penningar meddela wi följande såsom mycket uppmuntrande.

Inom Newburgs församling insamlade medel för Indianmissionen skulle just sändas till Central-Bestyrelsens kassör, pastor Magny. Då brefwet med denna underrättelse genom inträffande omständigheter blifwit fördröjdt, torde dessa penningar redan wara i kassörens hand. Beloppet känna wi icke, men wänta snart få se det i denna tidning bland andra erkännanden.

En annan gåfwa från samma håll må också här omnämnas. En enka i N församling har nemligen "såsom tacksägelsegåfwa till Herren för återställelse från en långwarig sjukdom lemnat $20.00", som redan skickats till pastor Magny.

I nämda församling, som bör blifwa oß ju längre deß kärare, hafwa en del gifta fruntimmer och äldre flickor börjat arbeta för samma mission.

Sådant deltagande wäcker Herren för denna sake utomkring. Deß mer manas wi, att ock komma med wåra skärfwar, under det wi förbide Herrens tid att gå till werket. A.

Sw. missionen i Ostafrika.

Enligt löfte i förra nr återkomma wi nu till denna mission och wilja först meddela ur Emil Hedenströms bref, dateradt Mensa och Geleb d. 12 Okt. förl. år. Han skrifwer:

— — — — "Helsa och krafter ha wi alla fått njuta af Herren äfwen under denna tid. På så sätt ha wi ock kunnat fortsätta wärt arbete med dessa många barn. Äfwen barnen ha haft helsan, undantagandes en, wid namn Kidàno. Han war så utswulten när han kom, att det icke war annat än skinn och ben på honom. Efter en tid började han taga sig något, men sjuknade i dysenteri och dog den 29 Juli." — — — — "Sorgligt är det, att wi ha så litet utrymme för barnen. Wi ha nödgats hafwa ända till 26 och 28 i ett rum om nätterna. På dagen wistas de i fria luften. Trängseln har ock gifwit oß mycket att sköta med skabb och ohyra, som de hafwa när de komma. Till wår glädje ha wi fått erfara, att en och annan ibland dem älskar sanning. Glädjande är ock, att de nu snart alla kunna börja läsa innantill." — De nykomne måste underwisas i a b c och allra första elementerna af skrifwa och räkna. De sysselsättas dermed 4 tim. dagligen; öfriga tiden upptages af husliga göromål och rörelse i fria luften. De mest förstgkomne få lära katekes, bibliskt historia, kyrkohist. och geografi; på sista tiden hade de 1 timma i weckan fått öfwa sig i öfwersättning af Luk. Evang. till Tigrè-språket. "Härwid", anmärker H., "har jag lärt känna David Immanuel som en hoppfull yngling. Det är ett ämne, som borde utbildas mer än jag kan det.

Att Guds Ande werkar ibland oß här, om än icke så som wi wille, ha wi fått ett nytt bewis på deruti, att wi fingo upptaga Dair i Herrens stridande församling genom det heliga dopet d. 22 September. Han begärde redan i fjol att blifwa döpt, men jag bad honom dröja, för att han med mera wißhet skulle kunna bestämma sig för det wigtiga steget. I medio af Sept. detta år kom han och begärde åter att få bli döpt. Jag frågade honom, om han nu hade betänkt sig och trodde att han kunde härda ut på en kristens wandringsstig, och fick till swar: "Kosta hwad det kosta will, men Herren will jag höra till". Måtte Herren allt mer och mer stärka och helga denna wilja! Han fick i dopet behålla sitt förra namn med tillägg af Filippus, alltså: **Filippus Dair**. Dair är en glad, upprigtig och sanningsälskande yngling, men derför ock mottaglig för frestelserna. Herrens Ande har kraftigt arbetat på hans hjerta och det icke förgäfwes. Lofwadt ware Herrens namn!"

Till slut säger H.: "I Abessinien råder stor hunger och stark dödlighet. Hela byar ha utdödt i hunger tyfus. Ett krig torde nu snart åter utbryta mellan Woldo Mikael och konungens trupper."

Den till brefwet fogade förteckningen på barnen i Mensaskolan gifwer wid handen, att af de 53 lärjungarne, "barnen" såsom de kallas, äro 17 från Mensa, öfrige 36 abessinier. Åldern är mellan 6 år (fem) och 22 (en) samt den blinde Sagrid, som är 36 år. Alla mankön. Blott 18 af dessa barn äro af wänner i Swerige upptagna till understöd; öfrige att wälja på. (I Lundahls skola i Massaua äro alla upptagna.)

Då desse swenske missionärers werksamhet i wanlig mening att redika för hedningar — så länge warit och ännu är af förhållanderna förhindrad måste wi se en Guds styrelse deri att de wid sin skolunderwisning fått upptaga, bredwid ett mindre tal af Mensabarn (hedningar), en så stor skara medlemmar af den gamla förfallna abessinska kyrkan. Ingång, "dörr" såsom apost. kallar det, är ej ännu öppnad till det gamla christnade landet, hwilket fortfarande sönderslites af krig. Men Herren har Sin tid. Den kommer säkert. Kunna wi icke, så wi icke tro, att Herren i desse unge abessinier uppfostrar framtida evangeliska witnen för det folket? Må wi hafwa dem och det gamla Abessinien i wåra förböner.

A.

Nu något om pastor Lundahls och hans sällskaps utresa till Afrika, hwarom i nr 6 i största korthet nämdes.

Wid afskedet i Stockholm wisade det sig, att de utresande hade mångas hjertan fästade wid sig. När de kommo ned till Skåne, gjorde en byggmästare H. dem ressällskap till Malmö. De betraktade detta sällskap såsom åt dem "af Herren bestyrdt." Denne H. "gjorde allt", skrifwer pastor Lundahl, "för att wi skulle hafwa det intressant och godt; han bjöd oß på mat, och ställde om skjuts för oß och följde oß ända till yttersta gränsen af fosterlandet, till Malmös hamn, för att der säga oß farwäl." I Höör tog L. hos sina slägtingar farwäl af sin gamla moder och två systrar. I Lund woro wännerna samlade i missionshuset och der höllS auktion till förmån för Gallagossarne i skolan i Massaua. Från Malmö gjor-

de Lundahls bror och swåger sällskap till Lübeck. De "hade det mycket godt om bord, skeppsfolket woro så snälla" emot dem. Från Lübeck gick det widare med jernwägen öfwer Berlin till Wien. I Berlin byttes om tåg, men stannades icke, utan först i Wien. Om denna resa säger L: "Det war en lång, mödosam tur, wi hade endast 3:dje klaß, och i Bodenback, gränsstationen till Österrike, gjorde de hwad de kunde för att göra det tungt och bittert för oß; de fordrade att wi skulle förtulla nästan alla wåra effekter; midt i natten war det och tåget höll på att gå ifrån oß, dock wäntade de ändå ungefär 15 minuter, och så woro wi klara och gingo widare. Så kinkiga menniskor som de der tullbetjenterna har jag aldrig haft att göra med".*)

I Wien hwilades öfwer en dag, hwarpå resan fortsattes till Trieste, dit de framkommo thorsdagsmorgonen den 19 Sept. Middagen följande dag gingo de i Trieste ombord på en s. k. Loydbåt, som skulle föra dem till Alexandria. Äfwen på den ångbåten "hade de det mycket godt", de fingo också 20 proc. rabatt på biljetterna, genom swenske konsulns bemedling. Wädret war godt, och ehuru de öfrige, utom Lundahl, icke förr färdats öfwer hafwet, icke woro sjöwana, woro de alla friska hela tiden. Till sysselsättning började de för Lundahl studera amhariska. Till Alexandria framkommo de efter 6 dagar. Der måste de stanna en hel wecka, då båten från Suez till Massaua först den 8 Okt. skulle afgå. Der studerades nu under tiden amhariska. Konsul Bödtker så wäl som rektorn wid Tyska skolan Jüllich uppsöktes. Båda woro mycket wänliga; den sednare halp dem att köpa biljetter, m. m. Lördagsmorgonen den 5 Okt. gingo de i Suez ombord på egyptiske ångaren "Domnor", hwilken skulle föra dem det sista och swåraste wägstycket, 12 dagars resa. Derom låta wi L. tala med egna ord: "Äfwen der fingo wi rikligen erfara Herrans godhet emot oß. Wi togo 2:dra klaß och fingo hytter och matsalong för oß sjelfwa, och maten fingo wi af ingeniörerna, som wälwilligt höllo spisning för oß; wi hade det följaktligen lika bra som på en europeisk båt; till och med kaptenerna och skeppsfolket hafwa warit snälla och wänliga mot oß. Till Djedda woro åtskilliga pilgrimer med, som skulle till Mekka; dock woro de mycket få mot föregående år och de woro äfwen mycket stilla. I Djedda stannade wi 3 dagar för att lossa och lasta. Derifrån till Suakin gingo wi på 26 timmar, och woro nu wid närmaste station till wår bestämmelse. Längtan ökades ju närmare wi kommo, äfwenså hettan: det blef så hett under däck, att wi icke kunde sofwa der, utan måste ligga på däck, och det war med stor möda och äfwett wi kunde äta dernere." Den 17 på aftonen kl. 3 woro de i Massaua. De hade spejat och stirrat dit åt sedan middagen, då de började se skeppsmasterna i hamnen, och nu när de woro framme och karantänsbåten nalkades, spejade Lundahl efter "sin wän". Snart war

*) Det har wekat synas den som sammanfattar reseskildringen, såsom om de ifrågawarande tullherrarne warit preussare, hwilka bade att wistera. innan de resande tillåtos lemna det nya kejsarriket. Åtminstone underkastades han alldeles liknande trakasserier, när han för ett par år sedan på wäg från Swerige till Amerika passerade Hamburg. De i militärisk drägt stående unge tullbetjenterna woro icke blott kinkige och oböflige i hög grad, utan alldeles oförsynte.

så wäl hon som syskonen Månssons glada och friska om bord och wälkomnade dem. Det heter derpå i brefwet widare: "Allting i Massaua och äfwen i Mensa war godt, barnen friska och mycket glada öfwer att jag kom tillbaka. Under min bortowaro hade de warit lydiga, snälla och läraktiga och gjort min hustru mycken glädje. Husbygget är i full gång och Bengtsson fick genast börja att mura. Timret från London kom just på samma gång som wi till Djedda och lastades sedan på wår båt till Massaua, så att syskonen förwånades mycket att se oß komma med byggmästare och timmer på samma gång."

Bokanmälan.

Ur en själasörjares dagbok är titeln på en liten ströskrift, aftryckt ur nyß utkomna n:r 2 af tidningen Schibboleth. Det är samma belysning af Frimureriets, och dermed alla de Hemliga sällskapers art hwilka lika detta, som omnämdes i n:r 5 uti anmälan af Schibboleth. Belysningen är en tilldragelse ur werkliga lifwet, som timat i Swerige, der intet annat hemligt Sällskap finnes än Frimurarnes, hwilket också är långt ifrån så styggt, eller i christligt och politiskt hänseende så wådligt, som den mångköfdade hydran af hemliga sällskaper här i staterna. Det står under statens kontroll, hwarför konungen maste wara frimurare. Likwäl frambringar det sådana frukter som i den lilla skriften framställas. Denna lilla traktat bör flitigt spridas bland wårt folk. Den är tryckt i Moline och reqwireras hos Hrr. Wistrand och Thulin. Priset är $1.00 pr 100 och 20 cts. dussinet. A.

"Echo". En norsk broder, till hwilken det så nämda minnet från reformationsfesten här skickades, skrifwer: "Tack för den glädje Ni beredt mig genom att sända mig denna bok. Jag önskar, jag hade warit tillstädes wid denna fest".

Upplagan af boken är stor nog och wi wänta på att få höra från wåra bröder pastorerna, wi motse betydliga reqwisitioner. Boken bör icke blifwa här liggande. A.

Erkännanden.

Från syföreningen inom Sw. Luth. förs. i White Hall, Mich., genom pastor Chilleen, $5 00, hälften till Fost. Stift. mission i Ostafrika, andra hälften till Telugumissionen i Indien (dit missionär A. B. Carlson gått att arbeta).

Knoxville wid konferensmötet d. 6 Febr. 1879.

A. R. Cervin

Penningar, bestämda för Central-Bestyrelsens Hemmission så wäl som för Indianmissionen och all utländsk missions sändas till C. B:s. kassör, pastor J. Magny, Red Wing, Minn., P. O. Box 532.

Will någon lemna något till Israelsmissionen går det an sända till undertecknad, adr. Aug. College, Rock Island.

Fotografier af de tre Indianynglingarne (grupp i liten skala 25 cts stycket, 2.50 dussinet) och miss. A. B. Carlson och hustru (grupp, stor skala, 40 cts, $1.00 dussinet; enkla, liten skala, 15 cts hwardera, 1.50 dussinet), deraf behållningen går till Aug. College eller missionen i Indien, fås ock hos

A. R. Cervin.

Tillkännagifwande.

Konferensmöte. Kansaskonferensen af Augustana Synoden håller, om Gud will, sitt nästa möte i Omaha, Neb, och tager det sin början Onsdagen den 26 Feb. 1879, kl. 8 på qwällen med predikan af konferensens ordförande.

Så många af Iowa konferensens medlemmar, som kunna wara närwarande, äro hjertligen wälkomna.

Katecheter och pastorer, som icke kunna wara närwarande, uppmanas att insända skriftliga rapporter.

Kansas City, Mo., Jan. 22, 1879.

Sekr.

Innehåll: Guds omsorg, sid. 97. — Swårligen trängde, sid. 99.— Goda föredömen, sid. 101.— Kyrkliga underrättelser: Något om och från New York konferensen, sid 101. — Illinoiskonferensens sammanträde, sid. 105. — Till wår Skolas wänner, sid. 105.— Om "Fairs", sid. 106 — Missionen: Huru reformerte missionera inom ett gammalt förfallet kyrkosamfund sid. 107. — Wår indianmission, sid. 108. — Swenska missionen i Ostafrika, sid. 109. —

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Mrs Anderson box 28

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 19 Febr. 1879. N:o 8.

Den unge handelsbokhållaren och hans frestelse.

Då jag war ungefär 18 år gammal — berättar en gammal, 70:årig, rik köpman — erhöll jag plats såsom bokhållare hos en köpman i staden N. Min husbonde war sträng och noga; han kände min fattigdom och sökte tywärr att draga fördel deraf. Han betalade mig knappast så mycket som jag behöfde till lifsuppehälle, och derför war det mig omöjligt att göra något för att lätta mina föräldrars sorgliga lott, hwilkas elände jag dagligen hade för mina ögon. Jag war mycket nedslagen deröfwer; men under Guds nåds ledning dref mitt bekymmer mig till min kära Frälsares famn att der söka hjelp. Jag hade en ung kamrat, nästan lika fattig som jag, med hwilken jag ofta gick till kyrkan. Detta blef wändpunkten i mitt lif. Guds ord, "lefwande och kraftigt och skarpare än ett tweeggadt swärd", inträngde i min själ. Jag gick till kyrkan tyngd af jordiska sorger och kom ofta derifrån öfwerwäldigad af "den sorg som är efter Guds sinne". Efter någon tid fann jag frid med Gud genom wår Herra Jesum Christum. Jag war som försatt i en ny werld; jag hade en allsmäktig wän, för hwilken jag kunde klaga min nöd; hans löften tjenade mig till uppmuntran och gåfwo mig lindring, ja lät o mig hoppas hjelp och förloßning.

Jag will ej säga, att jag icke längre hade några sorger; jag war lika fattig som någonsin, dock, det aktade jag ringa. Men det gjorde mig ondt, att mina föräldrar ännu lefde utan Gud i werlden, och att min "nya religion", såsom de kallade det, nästan gjorde mig till en owälkommen familjmedlem. Dertill kom, att min fader hastigt sjuknade, hwarigenom medlen till hans familjs underhåll på en gång blefwo afskurna, med undantag af det lilla som jag war i stånd att bidraga till den allrabittraste nödens afhållande från huset.

Då min husbonde erfor, att jag blifwit en Jesu efterföljare, ändrade han icke sitt uppförande mot mig, fastän han hörde till denna werldens barn och ofta talade med stort förakt om gudsfruktan och de fromma. Han trodde, att religionen tjenade dem till täckemantel för skalkstreck, och att ett fromt sinne war detsamma som hyckleri. Blott

då och då lät han falla några bitande anmärkningar om min fromhet; men jag märkte snart, att han waktade mig skarpare än någonsin, för att hos mig upptäcka något orätt eller dåligt, hwarför jag icke blott alltjemt war mycket uppmärksam på mig sjelf, utan ock oupphörligt och med ifwer bad: "Herre wisa mig din wäg och led mig på den rätta stigen för mina fienders skull; stärk mig, att jag må blifwa salig." Ack, jag war ju nyß blifwen en christen, och jag hade så många wederwärdigheter att strida med, att dertill behöfts en rätt stark tro.

Under sådana sorgliga förhållanden gick jag en dag till mina wanliga göromål. På eftermiddagen lemnade min husbonde mig några räkningar med uppdrag att betala dem och lemnade mig penningar dertill. Då några af dem, som skulle mottaga, liqvid bodde långt borta i grannskapet af mina föräldrar, sade han till mig, att jag skulle begifwa mig åstad så tidigt, att jag på wägen hem kunde ställa om detta och följande morgon medföra de qwitterade räkningarna. Nästan mekaniskt tog jag emot penningarne och räkningarna och begaf mig efter ett par timmar åstad. — Jag gick från det ena stället till det andra och uppgjorde liqwid, till deß jag slutligen i det sista huset, till min största förundran, upptäckte, att jag hade 50 thaler mera, än jag skulle hafwa.

Derefter anträdde jag wägen till mitt hem, der jag wid mitt inträde fann, hwad jag länge fruktat. — Under min faders sjukdom hade jag nemligen anwändt nästan hela min förtjenst, för att skaffa familjen dagligt bröd; men, att betala hyran, derpå war icke att tänka. Den war nu obetald för hela sista halfåret, och wärden, en hård man, hade redan förut hotat min far med utmätning. Då jag denna afton kom hem hade wärden utfört sin hotelse, och en polistjensteman war redan sysselsatt med utmätningen. Min sjuke fader, min bekymrade moder, mina halfnakna, uthungrade syskon stodo omkring honom, en jemmerfull bild af elände. Till och med polisbetjenten, som dock war wan wid sådana saker, syntes wara rörd, ty han tog mig afsides och sade: "Detta är ett sorgligt göromål för mig, det är skada, att sakerna skola utmätas, då det blott är fråga om 40 thaler."

40 thaler, och i detta ögonblick hade jag 50 i fickan, som sannolikt aldrig skulle bli efterfrågade, ty min husbonde war i penningesaker ytterst wårdslös. Jag gaf honom intet swar, utan tog ett ljus och skyndade upp på mitt lilla rum och stängde dörren om mig. Här föll jag på mina knän och försökte bedja; men det war besynnerligt, i denna pröfningsstund kunde jag ej få fram ett ord till bön, ja, jag kunde ej ens sysselsätta mina tankar dermed. Jag steg upp från min knäböjande ställning och gick af och an i rummet. "Hwarför kan jag ej taga dessa 50 thaler?" sade jag till mig sjelf. "Min husbonde är en rik man, och kommer aldrig att sakna dessa penningar, som skulle rädda min arme fader. Mannen är wårdslös och skall aldrig sakna dessa penningar, och han är också orättwis, ty han har alltid aifwit mig för liten lön. Hwem wet, om ej Gud skickat mig dessa penningar?"

Denna tanke slog an, och — om den käre Guden icke hulpit mig i detta ögon-

blick, så hade jag otwifwelaktigt fallit ett offer för frestelsen. Redan höll jag på att bära penningarne till mina föräldrar, då min blick föll på min Bibel. Jag slog upp och läste: "Salig är den man som tåligt lider frestelse; ty då han bepröfwad är skall han få lifsens krona, hwilken Gud lofwat hafwer dem, som Honom älska. Ingen säge, då han frestad warder, att han af Gud frestad warder. Ty Gud frestas icke af ondt, Han frestar ock ingen. Utan hwar och en warder frestad, då han af sin egen begärelse dragen och lockad warder." (Jak. 1: 12—14). En iskyla lopp öfwer min rygg, då jag läste detta. Jag föll på mina knän för att bedja. Jag kan ej beskrifwa min sinnesrörelse, jag war till mods som det heter i 124 ps.: "Wår själ är undkommen, såsom en fogel ur fogelfängarens snara, snaran är sönder och wi äro löse." — Jag gick åter till mina föräldrars rum. Min fader satt i en ländstol; jag sade honom några tröstens ord och gick sedan ut, för att för de sista 10 silfwergroschen jag ägde köpa bröd åt de mina.

Med de 50 thalerna i fickan gick jag morgonen derpå åter till mina göromål. Min husbonde satt redan ifrigt skrifwande wid pulpeten. "Här har jag de betalade räkningarna", sade jag. "Godt, lägg dem på bordet," swarade han. — "Nå, hwad wäntar ni på?" frågade han, då jag blef stående. — "Jag önskar, att ni måtte genomse räkningarna, om allt är i ordning", swarade jag. — Han tog dem i handen, kastade en flyktig blick derpå och sade: "gå till ert arbete." — Men jag blef stående och swarade: "Ni gaf mig i går 50 thaler för mycket", och derwid lade jag penningarne på bordet. I det jag yttrade detta warsebleg, jag i hans ansigte en besynnerlig min, hwilken dock genast förswann. "Godt," sade han, "låt det ligga."

Strax derpå kom drängen och hwiskade något till min husbonde, som jag ej kunde förstå, men jag hörde honom swara: "Säg honom, att han behöfwer icke wänta; det behöfs icke." Wid middagen frågade drängen, som war mig mycket tillgifwen, om något hade förefallit, ty han hade redan i går afton mäst gå till poliskontoret och anmoda en polisbetjent att komma dit i dag på morgonen. Uppenbarligen hade således min husbonde upptäckt sitt misstag, och då han förmodade, att jag skulle gifwa wika för frestelsen, hade han redan gjort anstalt att genast låta arrestera mig. Jag rökade genom detta meddelande i stor oro och redan uppstod hos mig den tanken att än nu samma dag uppsäga min usla plats och kasta mig i den guddomliga försynens armar. Det war middag, men jag hade icke att gå till bords, ty aftonen förut hade jag utgifwit mina sista penningar för bröd åt mina föräldrar. Min begäran om en liten summa i förskott, som jag på morgonen gjort hos min husbonde, hade han barskt afwisat. Jag war mycket nedtryckt och kunde med möda hålla mig till de guddomliga löftena och trösta mig deraf.

Då jag så wid middagstiden med tom mage gick genom en trång gata, fattar någon mig i armen. Det war den herrn, hos hwilken jag aftonen förut betalt den sista räkningen. Hans namn war Bürger. "Har ni redan ätit?" frågade han. Jag framstammade, att jag icke ärnat äta middag den dagen. "Men jag ärnar göra det, och

då jag will tala några ord med eder, så måste ni följa mig", och dermed förde han mig till ett spisqwarter, der wi båda i ett litet rum satte oß till middagsmåltid. Han meddelade mig nu, huru han aftonen förut märkt min upprörda sinnesstämning och förmodat, att jag stod i begrepp att göra något orätt; huru han om aftonen gått efter mig och wäntat utanför mina föräldrars hus, till deß han sett, att jag sent om aftonen köpt bröd i en bagarebod. Af bagaren hade han sedan utfrågat mina förhållanden och fått weta min och mina föräldrars nöd. Då grep honom stor fruktan, att nöden slutligen skulle drifwa mig till något ondt, om Guds hjelp ej komme emellan. — "Wet ni, unge man, hwad jag nu gjorde för eder?" — Jag skakade på hufwudet. — "Jag stängde mig inne i mitt rum och bad, att eder tro icke måtte om intet warda." — "Bad ni för mig?" sade jag och utbrast i tårar. "Christna skola alltid bedja för hwarandra. Men jag har ännu mera att meddela eder. Jag gick i dag till edra föräldrars bostad och sedan till huswärden och öfwertalade honom att uppskjuta utmätningen ännu 14 dagar. Och nu, huru stor lön får ni af eder husbonde?" Jag sade honom det. — "Will ni antaga plats hos mig med dubbelt så stor lön?" frågade han widare. Att min glädje öfwer denna fråga war stor, behöfwer jag icke säga. Herr Bürger besinnade sig ett ögonblick, hwarpå han sade: "Hittills har jag ännu aldrig blandat mig i angelägenheterna mellan en husbonde och hans tjenare, men detta är ett fall som rättfärdigar inblandning. Wänta här, tills jag kommer igen." Med dessa ord lemnade han mig. — Efter en timme kom han igen. "Ni behöfwer alls icke åter gå till er förra plats. Er husbonde gör eder genast fri från sin tjenst. I från i morgon har ni arbete hos mig. Gå nu hem och tag dessa penningar (derwid lemnade han mig fem thaler), det är från er förre husbonde." Jag ilade hem och fann, såsom herr Bürger sagt, att utmätningen war uppskjuten. Men jag fann ännu mer, ty herr Bürger hade ock hos mina föräldrar på ädelt sätt afhulpit den mest trängande nöden, så att för första gången på lång tid hade de fått äta sig mätta. Så hade Gud hulpit. Jag kunde berätta ännu mycket, huru jag många år blef hos herr Bürger, tills jag först blef hans förste bokhållare, sedan fick inträda som kompanjon i rörelsen och slutligen blef hans swärson; men jag will blott tillägga, att min frestelse och den omständigheten, att jag warit så nära att falla för den, gaf mig den lärdom för hela mitt lif, att blott genom ett stadigt och troende förblifwande wid Herren, med bön och åkallan, kan en ung christen räddas ur så stor fara. Ja, denna tidens nöd medför stor fara, men tron allena hjelper att öfwerwinna allt.

Den som grundar sitt hopp om sin salighet på den Hel. Andes werk i själen, står i fara att i stilla tider falla i andligt högmod, men under anfäktningens i mißtröstan eller förtwiflan. Den deremot som grundar wißheten om saligheten på hwad Kristus har gjort, bewaras under de andliga segerdagarne i ödmjukhet, och beskyddas under nedslående erfarenheter och bekymmer mot förtwiflan. (M. d'Aubigné.)

"Herren behöfwer dem".

I.

Om Jesu intåg i Jerusalem tala alla fyra evangelisterna. Läs Matth. 21: 1—9, Marc. 11: 1—10, Luc. 19: 29—40 och Joh. 12: 12—19.

Då Jesus wille rida in i Jerusalem och låta sig af folket hyllas såsom Israels konung, sände han två af sina lärjungar in i Bethphage, som låg utanför Jerusalem, och sade till dem: Går i byn, som ligger framför eder, och strax warden I finnande en åsninna bunden och fålan när henne; löser dem och leder till mig. Och om någon talar eder till, så säger: Herren behöfwer dem, och strax släpper han dem. Att Jesus så talade och anordnade, det skedde, på det att profetian Zach. 9: 9 om den rätte konungens ankomst till sitt Zion skulle fullbordas. Läs derom i Luthers härliga predikningar på första Söndagen i Adventet.

Lärjungarne lydde sin mästare, gingo och gjorde så, som han hade dem befalt, och funno allting wara så och ske så, som han i sin allwetenhet hade förutsagt. Utan att tala med någon menniska, begynte de lösa åsnan och deß fåle. Då sade djurens egare och några andra som woro tillstädes: Hwad gören I, att I lösen dessa djur, som icke tillhöra eder? Lärjungarne swarade med de ord, som mästaren lagt dem i munnen: Wår tanke är icke att skada eder eller eder egendom. Jesus, den store Herren och Guds sändebud, behöfwer dessa djur på en liten stund, ty han will rida in i staden. Honom lånen I utan twifwel bättre, än att I behöfwen frukta att igenom honom lida någon förlust eller skada. Denna förklaring tillfredsställde både djurens egare och de öfrige, så att de icke sade ett enda ord widare till förebråelse eller inwändning eller lade det ringaste hinder i wägen, utan genast tillåto Jesu lärjungar att leda bort kreaturen med den försäkran, att de wäl skulle återställas. (Se Bälters Jesu Christi Historia B. V. k. 51.) Frälsaren wille icke i sin förnedring, medan otaliga wrånga ögon woro wända på honom, betjena sig af sin oinskränkta makt såsom Guds Son, alltings Skapare och Herre, eller bruka sin eganderätt till åsnan och deß fåle. Han wille allenast låna dem, och rörde genom sin gudomliga kraft så mäktigt egarnes hjertan, att de icke gjorde det ringaste motstånd, så snart de fingo höra Herrens ord och wilja, ehuru de kunde tyckas hafwa anledning att misstycka, att de icke förut bemöttes med den billiga höfligheten att först blifwa widtalade och ordentligen ombedda att låta Jesus bruka deras egendom.

Wi behöfwa här icke undersöka, i hwad förhållande Jesus såsom menniska stod till den eller dem, som egde åsnan och fålan. Om djurens egare och de öfrige, som woro närwarande wid tillfället, warit förtroliga och wälwilliga wänner till Jesus eller åtminstone i allmänhet kärleksfulla och hjelpsamma menniskor, det omtalar ej Skriften. Ett se wi: det war för dem alla nog att få weta, att Jesus behöfde anwända åsnan och fålan.

Det will synas af Luce uttryck, som om det warit mer än en egare till djuren. Men hwar och en af egarne war i alla fall för sin del answarig för det swar, han skulle gifwa Jesu sändebud. Antagom emellertid, att en enda man egt åsnan och fålan och att de utgjorde

en betydlig del af hans egendom. Då han fick höra, att Jesus behöfde dem, ansåg han dem wara hwarken för goda eller för dyrbara och omistliga till att af Herren Jesus begagnas. Emedan hans hjerta träffades af det ödmjuka, kraftiga och hjertrörande budskapet från Jesus, lät han alla inwändningar fara, alla andra band löstes, då sjelfwiskhetens band löstes, och allt, hwad Jesus begärde, ställdes willigt, ja frimilligt till hans förfogande. Och då de öfrige närwarande märkte, att djurens egare sjelf gaf sig tillfreds med den mottagna helsningen från den store profeten, an sägo de icke heller att de widare, borde blanda sig i saken eller göra några anmärkningar emot Jesu begäran eller emot mannens tjenstwilliga hörsamhet. Bara i denna afdelning af texten ligger i sanning en wäldig och mycket rik predikan.

Här tycka wi oss höra en inwändning från någon som möjligen blifwit träffad: Jesus wille ju bara låna åsnan och deß fåle, men nu för tiden säges det, att man skall gifwa gåfwor åt Herren Jesus. Och det står icke, att djurens egare war fattig, ännu mindre, att han stod i skuld till någon menniska. Derpå må wäl för kärlekens skull swaras: Hwad hafwer du af andligt eller lekamligt det du icke undfått hafwer? Hafwer du det undfått, hwi berömmer du dig då, lika som du det icke undfått hade? eller lika som kunde du anwända det du kallar ditt efter eget behag, utan att fråga efter Guds anspråk på det, som han dock gifwit dig? eller som wore måhända din fattigdom en tillräcklig ursäkt för din girighet, ohjelpsamhet och olydnad. Hwad mannens fråga angår, så står det hwarken att han war rik eller fattig, ty Guds Ande wille antyda, att hwarken fattigdom eller rikedom kan eller får inför Gud gälla såsom grund för någon åtskilnad med afseende på hörsamhet och offerwillighet, med ett ord: med afseende på sjelfwa sinnet. Har icke skriften sagt oss, att mannen icke war fattig, så kunna wi icke säga, att han icke war fattig. För öfrigt må wi märka, att om än mannen war fattig, ja till och med stod i skuld för åsnan och fålen, så hade han likwäl icke sinne till att förbjuda Jesus att begagna dem, när han så wille och begärde; tacksamhetsskuld till Gud och kärleksskuld till medmenniskor, hwilkas wälfärd i förening med Guds ära Mästaren af Nazareth alltid sökte, syntes för mannens upplysta ögon wara hans allrawigtigaste skulder. Äfwen må man besinna, att Jesus icke genom begagnandet af denne mans egendom lemnade honom i nöd och elände eller gjorde honom oförmögen att göra sina medmenniskor rätt. Twärtom, i fall mannen war både fattig och gäldbunden hos menniskor, så kunde han ju icke få sin ställning säkrare förbättrad än genom att lyda Herren och således skicka sig mottaglig för Herrens wälbehag och wälsignelse, hwarförutan wißt ingen kan reda sig med några skulder eller med några swårigheter, hwilka de än må wara. Lydnad för Guds kärleks bud i ett barnsligt sinne är raka wägen till sann framgång. Ja, till sann framgång äfwen i penningaffärer är sann lydnad för Guds wilja den enda wägen. Hwad man genom olydnad för Guds befallningar förwärfwar sig eller behåller, det har hwarken Guds wälsignelse eller någon werklig tillfredsställelse i sinnet med sig. Den girige

må wara rik eller fattig, så är han bunden både af de skatter han har, och af de skatter han icke har, och han är ej herre öfwer dem, utan de beherska honom såsom sin fånge och träl. Han eger ej de penningar som han kallar sina, utan de ega honom. Han kysser guldklimpen, som dock intet annat är än mull, och säger sjelf till honom: du är min Gud. När han skulle säga guld, säger han Gud, och när han skulle säga Gud, säger han guld. Han hwarken kan eller will läsa rätt innantill. Han kan ej heller tala rent. Han låter hwarken Gud wara Gud eller guldet guld. Derför mister han genom sin galna otro och girighet både Gud och guld, och är den fattigaste bland alla fattiga, om han än hade högar af klart guld och silfwer omkring sig. Han är dock så galen, att han ej wet eller besinnar sin belägenhet. Han är wäl fången och bunden i kedjor och bojor, men han ser på dem förnöjd och säger i wansinnig stolthet: det der är guld och silfwer, som tillhör mig. Fången är stolt öfwer de bojor, som tillhöra honom och som till rättwist straff för hans dårskap och synd beröfwa honom den ädla frihet han eljest såsom Konungens lydiga barn kunde njuta, och hwaraf han såsom Konungens tillgifne och lycklige undersåte kunde göra rätt bruk. Den arme slafwen skryter öfwer den präktiga piska, hwarmed hans herre i grym förnöjelse gißlar hans nakna rygg!

Hwad frågan om gåfwa och lån angår, så är ju hwarje gåfwa, som för Herrens skull och i enlighet med hans kärleksbud gifwes, i sjelfwa werket enligt Herrens egen förklaring af honom ansedd såsom en gåfwa till honom och ett lån, som han ej försummar att återbetala. Hwar och en, som tycker det wara för mycket begärdt, att wi skola åt Gud gifwa först oß sjelfwa och sedan alla wåra andliga och lekamliga krafter och egodelar, och som ursäktar sig med, att han wäl kunde wara sinnad att för goda ändamål utlåna penningar, om han bara hade några, men att han ej anser sig böra eller kunna helt simpelt gifwa bort den ena gåfwan efter den andra; hwar och en, som så tänker och dömer om saken, låter dermed förstå, att han hwarken gifwit sig sjelf åt Herren, eller mottagit hans stora gåfwa, syndernas förlåtelse, barnaskap och det ewiga lifwet, ej heller känner eller tror Guds eget ord, utan will sjelf wara sin Gud och hjelpare, och tror endast sina egna tankar och de ingifwelser, som mammons gud ingifwer honom. Skriften säger: Den som förbarmar sig öfwer den fattige, han lånar Herranom; han skall wedergälla honom godt igen. Ordspr. 16: 17. Görer wäl och låner (till de torftige) förhoppandes der intet af. Luc. 6: 34, 35.

Härmed upphäfwes icke en menfklig låntagares skyldighet att betala igen, hwad han fått låna. Är det ett säkert bewis på ett ogudaktigt sinne, om den som hafwer denna werldens gods och ser sin broder wara nödställd, sluter sitt hjerta till för honom, så är det ock ett lika så säkert bewis på ett otroget och argt sinne, om den, som åtnjutit en wälgerning, icke will återgälda densamma genom tacksamhet i ord, uppförande och tjenstaktighet, eller om den, som lånat af en annan, glömmer sin skuld, är owillig och liknöjd att betala eller till och med hatar långifwaren och öfwerhopar honom med hemliga eller uppenbara förolämpningar. Det är

sant nog, att om wälgerningsmannen berömmer sig af sin wälgörenhet och på ett eller annat sätt söker med den bewisade wälgerningen förödmjuka och nedtrampa deß mottagare, som wäl derförutan känner sin beroende ställning och sin skuld, så beröfwar en sådan fariseé dermed sjelf sin gjorda wälgerning deß kärna, wälwiljan, och deß werkliga wärde och förwandlar den genom sin giftiga egenkärlek till ett tomt sken, nej, till en odräglig börda och till en afgud och af menniskor afskydd illgerning. Men å andra sidan är det om möjligt ännu ogudaktigare och weder stygglgare, när en fattig menniska är högmodig när en hjelpbehöfwande söker förringa åtnjutna wälgerningars wärde eller när en låntagare will på kärlekslösa och godtyckliga wägar afkläda sig sina i nödens tid iklädda förbindelser. Att löna ondt med ondt och godt med godt, är menskligt, men att löna godt med ondt och bewisa hat för kärlek, det är ej menskligt, utan djefwulskt. Deremot att göra godt och derför bemötas med otacksamhet och likwäl ej upphöra med sin kärlek, utan förlåta de otacksamma eller åtminstone hafwa tålamod med dem, det är gudomligt. Men icke kan otacksamheten blifwa god för det. Det som behöfwer förlåtas är icke godt och borde af ingen hyllas eller öfwas.

Den som i dag lånar bort och i morgon will hafwa det igen på ett eller annat sätt, han söker icke sin nästas werkliga nytta och kallas af Syrach kap. 20: 16 en dåre. Werserna 13—20 i nämda kap. lyda så: En wis man gör sin gåfwa behaglig med ljufliga ord; men hwad de dårar gifwa, det göra de sjelfwe mißhagligt. En dåres gåfwa kommer dig icke mycket till fromma; ty med ett öga gifwer han, och med sju ögon ser han hwad han derför igen få skall. Han gifwer litet och förwiter mycket (förekastar sin nästa, att han gifwit honom så mycket) och utropar det såsom en wintappare; i dag lånar han, i morgon will han hafwa det igen. Dessa äro olideliga menniskor. En dåre klagar: Mig är ingen trofast; ingen tackar mig för mina wälgerningar; och de som mitt bröd äta, tala intet godt om mig. (Han kan icke tillfyllest räkna sina wälgerningar. Fjellstedt.) O, huru ofta och af många warder han bespottad. Han faller farligare genom sådana tal, än om han neder af loftet föll; alltså går det de onda, att de dock på sistone hasteliga falla måste. Jesus sjelf säger Luc. 6: 34: Om I lånen dem, der I hoppens få något igen, hwad tack hafwen I derför? Ty syndarne (obotfärdiga och orogna) låna åt syndare, på det de skola få lika igen. Läs hwad Jesus om en rätt wälgörares eller kristens både sinnelag och handlingssätt i detta afseende talar i Luce 6te kap., werserna 27—38. Och i Ps. 112: 5 heter det: Säll är den, som barmhertig är och gerna lånar (nemligen till den som behöfwer). Men på det man må derwid se till, att man brukar förstånd och kan göra sin nästa rätt, tillägges der en ganska wigtig inskränkning, om man så will anse det: Och lagar så sina saker, att han ingom (mot ingen) orätt gör. Öfwer en sådan på Herren förtröstande wälgörare tillägges det löftet v. 6—8: Ty han skall blifwa ewinnerliga; den rättfärdige skall aldrig förgäten warda. När en plåga kommer fruktar han sig intet, hans hjerta hoppas stadeliga uppå Herran.... Han utströr och gifwer de fattiga o. s. w.

Wi wilja ännu höra några ord af den wise husläraren Syrach, kap. 29: 1—11. "Den sin nästa lånar, han gör en barmhertig gerning; och den som egodelar hafwer, han skall det göra. Låna din nästa, när han behöfwer." Men på det att man må betänka, att ej endaft långifwarens pligter emot låntagaren, utan äfwen låntagarens pligter emot långifwaren äro wigtiga och heliga, tillägges genaft: "och få också du (låntagare) dinom nästa igen i förelagd tid. Håll hwad du sagt hafwer och handla icke bedrägligen med honom, så finner du alltid din nödtorft. Mången menar, att det är funnet som han på borgen tager; och bedröfwar honom, som honom hulpit hade. Han lyfter enom handen, då han lånar af honom, och talar så ödmjukeligen för sin näftas penningars skull; men när han skall giwa det igen, så förhalar (uppskjuter) han det och klagar faft: Det är dyr tid. Och om han än förmår det, gifwer han som nogaft hälften igen, och räknar honom det till för en winning (menar, att långifwaren må wara glad att få något alls igen); om han (låntagaren) icke förmår det, så gör han honom (långifwaren) de penningar qwitt; så hafwer då densamme (långifwaren) köpt sig en owän för sina egna penningar. Och denne (låntagaren) betalar honom med bannor och laft; och gifwer honom smäliga (förfmädeliga, fmädefulla) ord för tack. Mången lånar (bort) ogerna, utaf ingen ond mening; utan han fruktar, att han warder sitt qwitt. Dock (du långifware som är rädd att förlora ditt) haf tålamod med din nästa i nöden; och gör den allmosan dertill, att du gifwer honom tid (när han är oförmögen att betala igen på bestämd tid)." Herren säger genom Moses 2 Mos. 22: 14: Om någon lånar af sin nästa, då skall han betala det igen. Och apostelen Paulus säger med afseende på det rätta sinnelaget och handlingssättet hos kristna, som tilläfwentyrs nödgats ikläda sig skuldförbindelser: Waren ingom något skyldige, utan att I älsken eder inbördes, Rom. 13: 8. Kristna böra icke, efter denna tidens tilltagande sed, taga det alltför lätt i fråga om skuldförbindelsers påtagande och afbördande. Äfwen låntagaren bör ju älska sin nästa (långifwaren så wäl som andra medmenniskor) såsom sig sjelf. Men i stället fuckar den ene emot den andre.

Kärleken är lika ofta utslocknad hos den fattige eller låntagaren som hos den förmögnare eller långifwaren. Den behöfwande finner det lätt att säga: Låna mig det och det, gör mig den och den tjensten och wälgerningen för Herrens skull! Men han borde finna det lika lätt och angeläget att för Herrens skull betala sina skulder som att sätta sig i skulder. Man plägar wäl skilja emellan wälgerningar i allmänhet och sådana, som göras för Herrens skull. Men allt hwad man gör med ord eller gerning borde man ju göra i Herrens Jesu namn och för hans skull och tacka Gudi och Fadrenom genom honom, Col. 3: 17. Alla lofliga handlingar och företag i det enskilda och i det allmänna, i det borgerliga och i det kyrkliga böra hafwa sitt afseende framför allt på Guds rike och ära samt medmenniskors lekamliga, andliga och ewiga wälfärd. Wår pligt enligt den heliga kärlekslagen att älska Gud öfwer allting och wår nästa såsom oß sjelfwa inbegriper allt wårt görande och låtande, inwärtes i sinnet och utwärtes i lef-

wernet, och omfattar således äfwen wåra förhållanden wid gifwande eller mottagande af gåfwor, lån eller andra tjenster och wälgerningar.

(Forts.)

Försigtighet. Man bör wara försigtig i hwad man talar, försigtig i hwad man företager. Detta är nog en god regel. Hwad försigtighet i ord beträffar, brytes deremot mycket bland menniskorna, ty är icke hela werlden full af mißtankar, wrånga omdömen, baktal och sqwaller? Sådan synd är allt för allmän, och likwäl, eller kanhända just derför att den är så allmän, att enhwar får, som man säger, taga sig sjelf om näsan, öfwerser man gerna och ganska mycket med henne. Blott i fall förtalet är allt för groft och bäres fram så, att det till sist kommer äfwen in till dem som det berör, brukar det beifras. Den oförsigtigheten deremot att säga en menniska midt i ansigtet hwad som fattas henne eller tros fattas henne, den oförsigtigheten förargar som oftast och torde äfwen mera sällan öfwerses med.

Och likwäl är det just detta sista, på rätt sätt förstås, som wi skulle göra, men aldrig det första. Det skulle nemligen ske i kärleken och med den wishet, som Guds Ande allena kan lära dem som äro födde ofwanefter. Den sanna wänskapen fordrar just, att wi säga wår broder hans fel, upptäcka dem för honom, men det är argheten, som talar om felen på hans rygg. Men sker tillsägelsen icke så som ofwan i korthet welat antydas, då torde den mera tjena att förbittra än förbättra, tillsägelsen räknas som angrepp, faller tillbaka öfwer och bär sin lön för den angripande.

Men om det nu skall wara brist med oß — och brister blir det wäl alltid i denna syndiga werld — nog borde bristen i det owisa tilltalandet räknas för mindre än den brist som framträder i det stygga omtalandet.

Emellertid wåra synder, oarter och brister skola wi, om wi äro christne och Guds barn, i Andens kraft bekänna, särskildt hwar och en sin sköteſynd, och så skulle ju en christen weta tiga som tala i rätt tid. "Låt dina ord wara få".

A.

Renan och Frankrikes president. Presidént Mac Mahon fick sig ett dekret förelagdt till underskrift, genom hwilket den beryktade Ernest Renan, som af Bibelns teckning af Herren Jesus gjort en, delwis slipprig, roman, skulle utnämnas till riddare af franska hederslegionen, en mycket stor utmärkelse. Aldrig sade presidenten, skall jag underskrifwa något till gunst för den författaren af Jesu lefwerne.

Djefwulen förskräcker alltid hjertat, sedan synden är begången, och gör oß bäfwande. Ty i den affigten störtar han menniskan i synd, att han slutligen må drifwa henne till förtwiflan. Å andra sidan låter han några lefwa säkre och utan frestelse, på det de må inbilla sig och tro, att de äro heliga. Och när han så sätt rycka Ordet ur hjertat, då har han segrat.

(Luther).

Missions-Afdelning.

Inre Missionen.

Sjömansmissionen.

1. Marseille. Pastor Edwin Sundqwist har insändt halfårsberättelse, daterad 19 Nov. 1878. Under försommaren, Maj — Juli, besöktes hamnen af mycket få fartyg, och under den senare tiden hade S., för en hufwudåkomma, warit förhindrad skrifwa.

De första månaderna woro sjömansgudstjensterna högst litet besökta, helst de få fartygen snart åter afgingo. Ytterste orsaken antar dock S. wara, att de flesta "wille icke komma." Han skrifwer: "En söndag hade jag blott 2 sömniga åhörare från ett amerikanskt fartyg, den andra likaledes 2, den 3, den 4 och 5 ingen. Att läsrummet under sådana förhållanden icke blef besökt, är lätt att inse. Undweko de bönesalen sorgfälligt, så blefwo krogarne så mycket oftare besökta, och när jag der helsade på dem, war jag icke särdeles wälkommen. Wanligtwis förstodo de icke sitt modersmål, utan swarade mig på engelska, då jag tilltalade dem, men just genom denna försigtighet blefwo de sina egna förrädare. Sjelfwe gäfwo de mig wapen i händerna, och jag anwände dem så godt jag kunde, ofta med den påföljd, att dessa modiga Baccchi kämpar nödgades erkänna, att de woro sin herres eländige slafwar. Om de kommit längre, wet jag icke. Kanske dessa krogbesök dock icke hafwa warit utan all frukt. På fartygen rönte jag icke heller alltid det wänligaste mottagande. Jag will anföra blott ett enda exempel derpå. En dag skulle jag besöka ett finskt fartyg. Det låg ett stycke från kajen och lossade stenkol. Som jag ej kunde finna någon båtkarl, ropade jag till styrmannen, som stod på däck, att han skulle hämta mig, men han hörde icke. Jag ropade åter, men med samma framgång. Der stod han som en äkta finne, och om ännu tio till hade ropat, hade han säkerligen icke swarat. Jag skall taga honom från en annan sida, tänkte jag, han kanske icke förstår swenska. Jag frågade på finska, om han ej förstod mig. Ni kan gå öfwer det der fartyget, sade han lugnt. Jag wille ej återwända med oförrättadt ärende och tog derför det goda rådet i akt. Jag måste nu gå öfwer en annan kolskuta och på en sotig planka, som stod nästan lodrätt, praktisera mig i en kolpråm och öfwer denna ombord på fartyget. Hade nu en jotare kommit, så hade han kanhända tagit mig för en yrkesbroder, åtminstone hade mina händer en förwillande likhet med hans. Några matroser kommo upp ur lastrummet och ropade så grymt på perkele och satana, att det ryste i mig. Jag frågade dem wänligt, om de trodde att perkele skulle kunna hjelpa dem i döden. De sågo förbluffade på mig och tycktes wilja fråga: hwarifrån har denna menniska kommit, som talar wårt språk! Jag wisade dem nu till honom, som kommit för att nederslå djefwulens gerningar och frälsa det borttappade. En man hade den utmärkta godheten att sätta mig i land. Under wårt korta samtal frågade han om icke prowasti (=prosten) kunde skaffa honom en finsk bibel. Fick jag på förnedringens wäg gå till

fartyget, så for jag nu upphöjd derifrån; ty på några minuter hade den fattige sjömansmissionären avancerat till ett af kyrkans högsta embeten.

Dessa erfarenheter woro bittra och förödmjukande, men helsosamma för min ande. De lärde mig bättre förstå Jesu ord: "Mig förutan kunnen J intet göra". O, att jag kunde gömma denna lärdom i djupet af min själ! Mången gång skulle man hafwa mycket större framgång i arbetet, om man icke woro så eländigt äresjuk. Dock, Herren ware tack, som äfwen för den sjukdomen wet gifwa en passande medicin.

(Wi kunna här icke undertrycka den anmärkningen, att det är sorgligt med wårt swenska sjöfolk. Pastor Fogelström i Brooklyn har gjort samma erfarenhet som Sundqwist. Men så mycket angelägnare är denna gren af missionen; den skall ej befinnas förgäfwes, några skola winnas, om de ock blott i den Alltwetandes bok blifwa upptecknade. — Annorlunda med de norske sjömännen, såsom wi nu widare få höra.)

Det hör till undantagen att, åtminstone skandinawiska, fartyg komma till det sydliga Marseille under den heta Augusti. Hade så warit i hamnen föregående månader, så wäntades ännu färre då, hwarför Sundqwist med Styrelsens tillåtelse hade utbytt stadsqwalmet mot den friskare landtluften. Knappast hade han några dagar warit på landet, förrän han fick bud att "fyra Norrmän" (norska fartyg) kommit. Sedan kom det ena fartyget efter det andra, och snart uppgick deras antal till 15. S. bodde blott 1 swensk mil från staden och beslöt att fara in söndagen och onsdagen. "Efter en lång torka kom nu åter en wederqwickelsens tid från Herrens ansigte. Det kändes ljuft att få predika för själar, som hungrade och törstade efter rättfärdighet. Ännu ljufware war det att wid nattwardsbordet få påminna sig sjelf och trosbröder om Hans kärlek, som gaf sig sjelf i döden till ett försoningsoffer."

Och så intaga wi oafbrutet slutet af den kåre sjömanspastorns bref.

"I slutet af Sept. lemnade de flesta fartyg hamnarne, men efter några dagar kommo andra i stället. För tillfället finnas här 26. Salen har om söndagarne warit till trängsel uppfyld Sittplatserna hafwa warit alldeles otillräckliga, för att icke tala om bristen på psalmböcker. Bänkbristen är nu afhjelpt. Några norska kaptener läto göra 6 starka och trefliga bänkar. Norrmännen tala och handla på samma gång, och detta war icke första gången de wisat sig frikostiga, när det gält Herrens sak. Såsom ett ytterligare bewis på, med hwilket intresse de omfatta missionen på denna plats, will jag nämna, att de icke blott hade tänkt på böneſalen, utan ock på mig personligen. En afton öfwerlemnade 2 kaptener i de öfriga kaptenernas och matrosernas namn till mig en summa af 320 francs. Må Herren wedergälla dem!

"Läsrummet har tidtals warit flitigt besökt och stundom har det warit swårt att bereda plats åt alla, som kommit, isynnerhet när några på en gång welat skrifwa. När det blifwit trångt har jag öppnat dörrarne till salen, och så ha de fått begagna begge rummen efter behag. Mången afton har det warit rätt angenämt att wara ibland dem. Kaptener och matroser hafwa samtalat

om det enda nödwändiga och med hwarandra tackat Herren för hans godhet. Till ett annat år, om Herren låter oß lefwa, blir det nödwändigt att skaffa en rymligare lokal.

"Hospitalet har jag besökt som wanligt. Der ha legat många sjuka skandinaver. Många ha warit swårt sjuka, sjuka både till kropp och själ, men få ha likwäl frågat efter Israels läkare. Flere ha gråtit öfwer sina synder, men jag fruktar, att denna sorg mera framkallats af fruktan för döden än af hat till synden. Må sjömansmissionen blifwa en "Herrens tunga" på styrelsens och missionswännernas hjertan! Glömmen icke de fattiga sjömansmissionärerna, och när i frambären dem för Herren, glömmen då icke Eder

Edwin Sundqwist."

Grimsby. Karl Wingwist. Under dessa namn införa wi för tidningens läsare en ny missionsstation och en ny missionär. — På enträgen uppmaning af swensk-norske konsuln i Grimsby, nära Hull i England, en stor hamnstad, som de flesta af oß på wäg hit till Amerika besökt, skickade styrelsen dit nämde missionär. Dafgjordt är, om den stationen kommer att upprätthållas. Bref från missionär Wingwist föreligger, men wi ha ej rum derför, denna gång åtminstone.

För öfrigt tillägges, att sjömanspastorn Tegner wistas hemma (för sin helsa), hwarunder hans plats i Liverpool upprätthålles af L. Strenberg. — L. Aspling war under senare delen af sommaren på besök i Swerige och hade i slutet af året återwändt till Constantinopel.

Yttre Missionen.

Indien. Coimbatore. Från missionär Sandegren har i förflutna weckan ingått nytt bref, dateradt d. 30 December. Det innehöll qwitto å en senare liten remiß härifrån jemte fotografi af några bland barnen i hans Barnhem.

Miss. S. begär i sitt bref att få rätta ett "skriffel", neml. 10 till 4. Blef ock af förbiseende tryckt 10 i "A. o. M." n:r 4. Hwardera remissen utgjorde 20 dol., motswarande 4 pd. St.

S. säger, att missionär A. B. Carlson då ännu icke afhörts, hwilket icke heller gerna kunde wara händelsen, då denne, såsom bekant är, nödgades uppskjuta utresan till Indien. När brefwet skrefs, war i Indien angenämaste tiden på året, i Coimbatore till och med ordentligt kallt ibland. Man nalkades dock för hwarje dag den heta tiden, hwarför S. säger: "På det nykomlingarne ej måtte få ett för ledsamt intryck af Indien i första början, wore det önskligt om deras ankomst ej komme att fördröjas alltför länge".

Wi wilja hoppas, att broder Carlson och hans hustru framkommit icke mycket långt in på detta året och att de skola finna sig, äfwen om hettiden något begynt, när de kommo. Kanske wi om några weckor få höra, huru dem gått.

A.

Den lutherska negermissionen. Wi hafwa icke på lange funnit något att omtala rörande Missouri-synodens mission bland landets färgade befolkning och wi hafwa icke heller nu några underrättelser om fortsättningen af

detta wigtiga werk. Hoppas, de komma snart. Sköna utsigter för det werkets utwidgning finnas deri, att icke mindre än tjugotwå studerande wid Concordiaseminariet i St Louis wilja egna sig åt denna mission.

Med Guds nåd wänta wi att en dag en indianmission skall af wår egen synod sättas i gång. När så sker, skall, det kunna wi säga, mer än en bland ynglingarne wid wårt Lärowerk finnas willig att egna sig åt evangelii tjenst bland landets urinfödingar. Wi wilja hålla ärendet inför Herren.

Missionssång.

O, Jesu när jag tänker på
Den nåd du skänker mig,
Då tanker jag på dem också,
Som än ej känna dig!

Ack, i de mörka hednaland
Så många slägten bo,
Som sucka under satans band,
Och aldrig finna ro.

Ack, sänd ditt ord också till dem
Och lär dem känna dig,
Lys in i deras mörka hem
Och led dem på din stig!

Blif äfwen deras hjertans Gud,
Blif deras lif också,
Wälsigna dina sändebud,
Som nu ibland dem gå!

Ja, led oß alla, Jesu Krist,
Uti din sannings ljus,
Till deß du oß förſamlar sist
Uti din Faders hus!

Helsning från Tiggargossen till alla hans kära wänner.

"Men Gudi ware tack för sin outsägliga gåfwa".

Nu kommer den lille pilten, för att säga sina kära wänner affked. Han höll på att säga för alltid, men det är ännu ej så alldeles afgjordt, ty det är ganska möjligt, att han längre fram gör åtminstone ett litet besök för att wisa sin hjertliga tacksamhet. Emellertid, det till den af Direktionen bestämda tiden erforderliga antalet prenumeranter har ej inkommit, och den lille pilten will derför nu buga sig så djupt och så ödmjukt och först och främst tacka sin trofaste Fader i himmelen för hans outsägliga gåfwa, men ock dernäst sina många, många wänner för deras rikliga bidrag till betalandet af wår gemensamma Skolas skuld. Den lille skall nu ej widare såsom förut helsa på hos eder och tala om hwad den kära Skolan behöfwer. Han är ock glad åt att slippa, ty dels är hans käre förmyndare mycket kraßlig och i följd deraf borta, ute på pilgrimsfärd; dels har pilten förstått att tiderna äro mycket hårda, och det har gjort honom ondt ända in i hjertat att se den bedröfwade och ängsliga uppsyn, som många af hans bäste wänner nu på senare tiden hafwa wisat. Han är rädd, att han warit för sträng, men när han tänker på sitt walspråk, **"Gudi ware tack för sin outsägliga gåfwa"**, så tycker han likwäl, att hwad han sagt icke tål mycken afprutning.

Pilten är tacksam. Hans färd har warit lyckosam öfwer förwäntan. Han hade ej wågat tro alls på framgång, om han icke haft så härliga löften ofwanifrån. Slutsumman redan nu af redowisningen wisar ock tydligen, att **"Guds ord och löfte"** bestå ännu i dag. Herrens namn ware prisadt derför! Hafwen tack, käre wänner, pilten will säga det just här, för edra warma förböner, som öfwer företaget nedkallat Guds wälsignelse! Fortfaren med des-

ſa förböner. Det behöfwes wäl. Sen på de många fiendtliga angreppen mot wår Skola! Pilten will ej swara fienderna. Han lyfter endaſt ſitt finger warnande och frimodigt hotande, ty **"Den i himmelen bor begabbar dem, och Herren beſpottar dem"**. Det är all fridstillönſkan pilten har för Herrens och ſkolans fiender.

Till ſlut tror pilten, att hans wänner i Herrens Jeſu namn och för Herrens Jeſu ſkull allt fortfarande wilja komma ihåg Skolan med rikliga bidrag. Om han ej widare kommer på det gamla ſättet, denne tiggargoſſe, ſå har han likwäl derför ej upphört med ſin werkſamhet. Han wet, att det finnes wänner, ſom ämnat gifwa och lofwat gifwa, men ännu af en eller annan orſak ej gjort det. Han tänker mycket på några Jowa-löften. Han tror, att de ſkola uppfyllas. Snart blir det wår, nytt lif genomſtrömmar hela naturen, nytt mod och nytt hopp lifwa menniſkorna. Då är tiden att tänka på gamla löften. Se, nu höll pilten på att, komma in på ſin gamla wiſa! Men en ſak till måſte han fram med, innan han ſlutar denna ſin helsning. Käre, gode wänner, kommen ihåg de der 25 centarne. Det är ej mycket på hwar, men om alla lägga ſina 25 cents tillſamman, ſå blir det en ſtor ſumma. Denna ſumma är aſſedd för beſtridandet af Skolans löpande utgifter. Komma deſſa penningar ej in, ſå går det baklänges hwarje år, och pilten har arbetat helt och hållet förgäfwes. Pilten ſäger ett hjertligt tack till alla, ſom redan hafwa betalt denna afgift, och hoppas, att många, många, ja, hwarför ej alla, ſkola följa det goda exemplet. Wi tro äfwen, att wåra ſnälla och wärderade farmaregummor ſkola ihågkomma oß med litet af ſitt präktiga ſmör. Tänk om det kunde gå lika bra nu ſom i höſtas! Låtom oß göra ett förſök! Hwad ſom inkommit å prænumerationsafgift för "Skolwännen" är, då detta tryckes, redan återſändt.

Pilten nedkallar nu af hjertats enfald Guds wälſignelſe och Jeſu blods kraft öfwer Skolan och deß wänner. Han kanſke än widare ſänder en och annan helsning genom ſin kära "Auguſtana".

Wördſamt

Tiggar-komiten.

Redowisning

för ytterligare genom Skolwännen inkomna medel.

Förut erkända $16,790.38; New York 20,00; John Lindberg, Pa. 3,00; Mrs. P., Attica, Ind. 3,00; Baltytown, Ind. 1,14; Laporte, Ind. (Sam. Runquiſt genom ſina ſlägtingar) 4,75; F. O. S., Mexico, Ind. 0,40; Immanuels förſ. Chicago, Ills. 200,00; Lemont, Ills 2,38; Cambridge, Ills 5,00; Kewaunee, Ills 11,25; Geneva, Ills 41,35; Knoxville, Ills. 23,25; N. S., Neoga, Ills 1,00; E. A. N., Farmersville, Ills 4,25; New Windſor, Ills 7,50; A. J., Moline, Ills 5,00; J. K., Henderſon Grove, Ills 1,00; Calumet, Mich. (öfwerſkott å Skolw.) 5,45; Bonds Mill, Mich. 2,00; N. A., Amherſt, Wis. 0,50, Clinton, Jowa 2,00; Burlington, Jowa 6,00; DesMoines, Jowa 19,50; Stanton, Jowa 39,00; E. S., New Sweden, Jowa 2,00; N. F., Amityville, Jowa 3,20; Jordan, Minn. 4,08; Waſa, Minn. 3,00; Cocato, Minn. 11,00; Dahlsborg, Dakota T., 10,00; Ahlsborg, Dak. T., 3,32; Union Creek, Dak., 2,05; N. L., Neb 0,40; Logan, Neb. 5,00; Junction City, Kan. 2,30; St. Mary's, Kan. 2,00; Newberry, Kan. 0,50; Lindsburg, Kan. 106,25; do wid J. Anderſons bröllop 7,17; Denmark, Lincoln Co., Kan. 10,00; Swedesburg, do 27,00; Gypſum Creek, Kan. 16,00; Julgranen i Salina, Kan. 4,35; Freemont, Kan. 102,69; ♥ ſyföreningen 55,00. — Aug. Coll. & Sem. 40,00; Julklapp från F. B. 3,00; Tionde af "röken"(Se Miſſionären, 1878, n:r 12, Eſtländſka Darne) 0,50; M. G. 0,50; Julklapp från 2:ne Skolans wänner 10,00. [Summa 54,00;] Warna, Ills 4,25; Altona, Ills 0,75.

Summa ſummarum $17,635.41.

Erkännanden.

Redowisning för influtna och utbetalda medel, samlade inom New York konferensens Östra missionsdistrikt under år 1878.

Inkomster:

Kollekt i Campello, Mass. 5.10; kollekt i Portland, Conn 7.29; af E. J. Ahlström, Pontiac, R. J. 1.00, från Connecticut 90.85; från Portland, Conn. 4,82; ur konferensens kassa 15,75; af Distriktets pastorer 13,40. Summa $138.21.

Utgifter:

Till stud. A. Kinell 120,00; till pastor T. O. Linnell 18,21. Summa $138.21.

För Central Bestyrelsen och till densamma öfwerlemnade:

Af E. J. Ahlström, Pontiac R. J. 1,00; från församlingen i Pontiac R. J. 4,00; Summa $5.00

Ett hjertligt tack hembäres för de erhållna bidragen! Pontiac R. J. d. 1 Febr. 1879

T. O. Linell
Distr. Kassör.

Till Presidentens lön:

pastor E. A. Fogelström 3,50; pastor H. O. Lindeblad 3,00; pastor C. F. Johansson 3,00; pastor C. E. Lindberg 2,50; pastor T. O. Linell 2,50; pastor J. Mellander 2,00; från Bethlehems förs. Brooklyn 4,00; från Emanuels förs. Boston 2,00; från Pontiacs förs. R. J., 2,00.

Kära pastorer och församlingar glömmen ej att inkomma med edra bidrag.

Pontiac, R. J. den 1 Febr. 1879

T. O. Linell.
New York konf. kassör.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Knoxville 17,00; do i Lemont, Ills 10,70; do i Calumet, Mich. 25,00; do i Elgin 17,00; do i Wataga 30,50; do i Princeton 15,00; do i Altona 75,00; do i Salems, 30,00; do i New Windsor 58,75; do i Orion 10,00. Summa $288,95.

Till Synodens presidents lön:

Past. A. Edgren 5,00; A. G. Setterdahl 5,00; C. J. Malmberg 2,50; A. Lindholm 3,50; A. Andreen 5,00; A. Challman 3,00; R. Th. Winquist 3,50; G. Lundahl 3,25; A. Forsberg 2,00; C. A. Evald 7,50 E. Carlsson 7,50; A. Hult. 0,50; C. H. Södergren 4,00; do för i fjor 2,00; G. A. Ekeberg 3,00. Kollekter från församlingar: Henderson Grove 2,35; Bloomington 2,52; Bailytown 4,70; Warna 3,30; Atono 3,22; Berlin 1,60; Parton 2,00; Woanet 1,85; Princeton 4,55; Reed City, Mich 1,37; Tustin, Mich. 2,16; White Hall 3,78; Big Rapids 1,50 Ludington 4,40; Aurora 1,45.

Orion den 11 Feb. 1879.

B. Setterdahl
Ills-konf. kassör.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. Kansaskonferensen af Augustana Synoden håller, om Gud will, sitt nästa möte i Omaha, Neb, och tager det sin början Onsdagen den 26 Feb. 1879, kl. 8 på qwällen med predikan af konferensens ordförande.

Så många af Iowa konferensens medlemmar, som kunna wara närwarande, äro hjertligen wälkomna.

Kateketer och pastorer, som icke kunna wara närwarande, uppmanas att insända skriftliga rapporter.

Kansas City, Mo., Jan. 22, 1879.

Sekr.

Missionsmöte. — Den 4:de och 5:te Mars kommer missionsmöte att hållas i den Sw. Ev. Luth. församlingen i Kansas City Mo. Kommen så många, som åstunden! Rum, rum, än rum!

Samtalsämne kommer att wäljas wid mötet.

A. Rodell.

Missionsmöte: — Rock Island-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Andover; och börjas det derstädes med predikan Måndagen den 3:dje Mars kl. 7 e. m.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastorerne S. P. A. Lindahl och A. G. Setterdahl. — Prenumerationspris för 1 år 50 cts; ½ år 30, 1 år till Swerige 75 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Notice.

Exchanges and Correspondence to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of the Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

Innehåll: Den unge handelsbokhållaren och hans frestelse, sid. 113. — Herren behöfwer dem, sid. 117. — Försigtighet, sid. 122. — Missionen: Sjömansmissionen, sid. 123. — Indien, sid 125. — Den lutherska negermissionen, sid. 125. — Missionssång, sid. 126 — Helsning från Tiagargossen till alla hans wänner, sid 126.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 26 Febr. 1879. N:o 9.

Herren behöfver dem.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Anmärkas bör, att fariseerna och de påfwiske fara mycket will, då de mena, att man må göra sin nästa allehanda orätt, om man blott gör det för Herrans skull eller för att skaffa sig medel och utwägar till att deltaga i arbetet och uppoffrandet för Guds rike. Låntagaren t. ex. som ej frågar efter att betala sin nästa hwad han är honom skyldig, han bedrager ju sin nästa och är en tjuf inför Herran, och hans gåfwor, som han gifwer af det som werkligen tillhör nästan, kunna under sådana förhållanden icke wara Gudi behagliga. Herren hafwer en styggelse både wid de falskas personer och wid deras gerningar och gåfwor. Herren säger Es. 61: 8: Jag är Herren, som rätten älskar och hatar rofs bränneoffer. Herren hatar således all falsk gudstjenst och de offer, som menniskor i och för Guds ord och gudstjensten eller t. ex. missionen frambära af tjufgods, eller sådant, som är i sjelfwa werket lika med tjufgods. Från allt bedrägeri och allt rof måste man i en sann bättrings ordning låta sig befrias, om man will offra sådana offer, som kunna täckas den helige Guden, som ej blott ser det för ögonen är, utan ser till hjertat, äfwen dens hjerta, som will bedraga sin nästa och dertill missbrukar Guds heliga namn. Se Es. 1:sta kap. och Matth. 5: 23, 24.

Luther anmärker med anledning af sådana klara bibelställen, att Gud will låta sin tjenst bero så länge, till deß wi förlika oß med wår broder och afstå ifrån den uppsåtliga oförsonlighetssynden. Förlikningen med nästan är så nödig, att man äfwen måste uppskjuta det allra heligaste werk, till deß den är skedd. Men man bör hwarken uppskjuta sin förlikning med nästan eller med Gud. Häraf är ju klart, att ingen må tänka, att han kan tjena Gud med de egodelar, som han bedrägligen undanhåller sin nästa. Man gifwe hwar och en hwad honom tillhörer.

Härmed är det dock ej sagdt eller antydt, att det skulle wara synd att låna af en annan eller till en annan, då det sker i en god mening och i Herrans fruktan. Och skola de kristna känna sig wara alla ett, så kan det ej wara mera orätt att ikläda sig skuld för kyrkliga ändamål och Guds rikes angelägenheter än att göra det för timliga

ändamål och familje-angelägenheter. Men här såsom i allting annat behöfwer man hafwa både kärlek och wisdom och förstånd, för att man skall kunna förhålla sig rätt. Är det ej orätt att i saker, som röra kroppens nödtorft eller det timliga i allmänhet, anlita nästans hjelpsamhet och ikläda sig nödiga skulder, så är det icke heller orätt i de saker, som röra själen, ja kanske både egna och andras andliga och ewiga angelägenheter. Men det bör allt ske i Herranom, med ett redligt uppsåt och bemödande att ställa så sina saker, att man icke förfördelar eller skadar någon. Wi hafwa af Gud både kropp och själ. Men själen är af oändligen större wigt och wärde än kroppen. Och det andliga och ewiga är oändligen mycket wigtigare och angelägnare än det lekamliga och förgängliga. Men för att kunna rätt förstå och behandla denna onekligen maktpåliggande fråga, isynnerhet i dessa hårda tider, då man ofta synes benägen att låta både Guds ord och församling och missions-angelägenheter fara, är det nödwändigt, att man är waken och har öppet öga för det andliga, en ewighetsblick. Å ena sidan förkastade wäl Herren Jesus i Marci 7: 9—13 de menskliga stadgar, hwarmed de skriftlärde och fariseer gjorde Guds bud om intet, i det att man medelst Corban eller under förebärande af nit för Guds sak försummade att egna t. ex sina föräldrar den tjenst och hjelp, som man både efter naturlig och Gudomlig lag war dem skyldig. Men å andra sidan omnämner Guds Ande genom aposteln med beröm, att de kristne hade gjort och gifwit ej blott efter sin förmåga, utan äfwen öfwer sin förmåga. Se wäl på orden i 2 Cor. 8: 1—5. Detta wore en rätt text i fråga om bidrag till församling och mission. Märk nu, att de der omtalade kristne icke hade af egna och kanske lånta medel gifwit twunget eller ogerna ej heller för att förtjena syndernas förlåtelse och den ewiga saligheten, utan de hade gifwit af en uppriktig och oegennyttig wälwilja och kärleksrik omsorg om Guds sak och redskap. Det måste allt wara frimilligt och intet annat twång än Kristi kärlek, som gör, att wi twinga och binda oß sjelfwa till att göra och gifwa det och det, ja efter eller t. o. m. öfwer förmåga för Herrans skull. Det skulle wißt icke rimma sig med tron eller kärleken, om någon wille sätta sig i Guds stad och ställe och säga till någon: till denna goda sak måste du göra och gifwa så och så mycket, om du will wara en kristen och blifwa salig. Gör och gifwer du icke det och det, så syndar du. Så få wi icke sätta oß till domare öfwer andras gerningar och samweten. Så gjorde hwarken apostlarne eller Luther eller Francke eller ens Kristus sjelf. Dock står det ordet fast: Den der kan göra godt och gör icke, honom är det synd. Hwad wåra skyldigheter att försörja de wåra angår, så hafwa de menskliga lagarne i hwarje wälordnadt samhälle ganska mycket att derom säga; men icke så i fråga om arbetet för Guds ord och rike, i synnerhet icke i detta land. Här måste Guds ords predikan hos menniskor uppwäcka nit och uppoffrande omsorg för deß widmakthållande och utbredande. Men då Gud will göra oß williga till det goda, så böra wi ej stå honom emot, utan låta honom göra oß både williga och mäktiga dertill. Gud är den, som werkar i

eder både wilja och gerning efter sitt goda behag.

Hwad skuldsättning och återbetalnings-skyldighet angår, så har det derom förut framstälda sin riktighet i fråga om menniskors ställning och förhållande till hwarandra inbördes så wäl i kyrkliga som i werldsliga angelägenheter och företag, och det både då enskilda personer och då hela församlingar och samfund afgifwa löften och ikläda sig förbindelser och ansvar. Der är den ene skyldig den andra och måste för Guds, samwetets, rättwisans och kärlekens skull bruka försigtighet wid ingående af förbindelser och ärligt allwar wid deras fullgörande. Der kan ock således den ene säga till den andra: Du är skyldig att betala mig det och det, på det och det sättet, inom den och den tiden, på grund af den och den öfwerenskommelsen. Men i fråga om wårt sinnes och lefwernes, wår wälwiljas och gåfwas förhållande till den treenige Guden så äro wi honom skyldige allt, ja både kropp och själ, men han är oß intet skyldig, huru mycket wi än kunde göra och gifwa för hans skull och till hans ära. Så snart det är fråga om, huru eller hwartill wi skola anwända eller låta anwända wåra krafter och medel, lekamliga eller andliga, så gäller alltid och i alla afseenden denna helsning, bön och förklaring af Herren sjelf, som dock talar och handlar genom sina tjenare efter Skriften: **Herren behöfwer dem.** Och det bör ju wara oß nog och afgörande.

Ännu har wäl ingen rik eller fattig blifwit af Gud förebrådd eller straffad för att hafwa gifwit för mycket, för snart eller för ofta. Nämn mig en enda, som blifwit fattig genom att gifwa allmosor! Det har, alltsedan sjelfwiskheten inkom i menniskonaturen, ej warit någon synnerlig fara, att menniskor skulle störta sig i fattigdom genom alltför stor gifmildhet. Deremot har mången blifwit utfattig på allt både andligt och lekamligt godt deraf, att han drifwit ifrån sig kärleken och gifwit allt för litet och allt för sent eller allt för sällan.

Ingen har större kärlek än Gud, ingen gifwer mera, snarare eller oftare än Gud, ingen liknar för mycket Gud. Gud är kärleken. Gud älskar och wälsignar en glad gifware. Det ligger en stor wälsignelse för gifwaren sjelf uti det rätta gifwandet. Genom öfning i det wälmenta och oegennyttiga gifwandet öppnas gifwarens sinne mer och mer för Guds wälsignelse och för den wisdom, som ser icke efter de ting, som synas, utan efter de ting, som icke synas. Icke så, att man genom sitt gifwande förtjenar Guds nåd eller kan i egen kraft bereda sig för nåden. Men att öfwerlemna sig sjelf åt nåden det är ock att öfwerlemna sig åt den sig sjelf meddelande godheten. Att öfwa sig i det goda är ock att öfwa sig i att göra godt och gifwa, och är derför äfwen en öfning i bortläggandet af sjelfwiskheten och girigheten. Att **wilja** sin nästa godt och att **göra** sin nästa godt, det är ett och detsamma och kan icke skiljas åt. Att afstå ifrån girigheten och att afstå ifrån den omilda hårdheten och ohjelpsamheten är och ett och detsamma. Den som i fråga om gifwande tillsluter hjerta och hand för sin nödställde broder, han har hwarken hjerta eller hand öppen till att mottaga godt af sin Fader; han utestänger ifrån sig och sitt hus Guds wälsignelse, hwarförutan

ingen och intet kan trifwas. Släpp in Guds kärlek hos dig, så insläpper du gifmildheten. Drif då icke genast ut gifmildheten och Guds kärlek genom omildhet och ohjelpsamhet emot din nästa, ware sig att det är fråga om andliga eller lekamliga behof.

Detta är meningen, då Guds ängel enligt Ap. Gern. 10: 4 sade till Cornelius: Dina böner och dina allmosor äro uppkomne i åminnelse för Gud; och då Herrens profet Daniel enligt Dan. 4: 24 sade till konung Nebucadnezar: Derför herre konung, låt mitt råd täckas dig och gör dig lös ifrån dina synder genom rättfärdighet och ledig ifrån dina mißgerningar genom wälgerningar emot de fattiga: så hafwer han tålamod med dina synder; och då de kristna i Ebr. 13: 16 förmanas: Förgäter icke göra wäl och meddela, ty sådana offer täckas Gudi och hafwa med sig wälsignelse. Det se wi både af det anförda exemplet om Cornelius och af Jesu ord i Marci 12 om den fattiga enkan, som i offerkistan inlade utaf sin fattigdom allt det hon hade, all sin näring. Denna fattiga menniska gaf öfwer sin förmåga, enligt Pauli talesätt, men Jesus klandrade henne icke för det, utan wälsignade henne, emedan han är så kärleksrik, att han gifwer sin wälsignelse hwarhelst han får rödja rum derför, både hos fattiga och rika. Herren Jesus sitter ännu wid den heliga offerkistan i templet, i församlingen och i alla angelägenheter som gälla hans rikes befordrande på jorden. Huru länge? Han sitter der intill werldens ända och gifwer akt uppå, huru folket lägger penningar (eller penningars wärde, äfwen det minsta) i hans offerkista. Hwarför sitter han och ser derpå, han som ju är kommen att frälsa menniskors själar och ej för att räkna penningar? Hwarför, ack, hwarför? Jo, på det han må få tillfälle att wälsigna dem både i det lekamliga och framförallt i det andliga, såsom han wälsignade Cornelius och den fattiga enkan.

Ofta säger den, som hafwer denna werlds gods och ser sin broder wara nödställd: Haf tålamod och förtröstan till Gud, så hjelper wäl han dig. Men om den som så säger, sjelf hade förtröstan till Gud, så skulle han säkerligen wåga att hjelpa sin broder och ej frukta att derigenom sjelf råka i nöd. Nu kan det sättas i fråga, om en kristen kan synda just i detta stycke. Swaret är sjelfklart. En kristen kan försynda sig så wäl i detta som i andra stycken. Men synd är synd och behöfwer förlåtas, om det skall gå wäl. Men skall synden förlåtas, så får man icke uppsåtligen hylla och tjena henne eller sluta sitt hjerta till för sin nästas nöd och Guds nåd. Den som åstundar och tror förlåtelse för synden, wake och bedje genom förlåtelsens kraft emot synden!

Den som hafwer och den som saknar det lekamliga goda, båda behöfwa förtrösta på Gud, den förre för att kunna lägga sitt goda i Guds hand, den sednare för att kunna mottaga sitt goda ur Guds hand. Men en sann och eljest uppriktig och nitisk kristen, som ännu har swårt att försaka sin gamle Adam och att willigt lägga sina egodelar i Guds hand genom att sjelf bruka och låta andra bruka dem till medmenniskors tjenst, nytta och glädje och till Guds ära; och åter en sann kristen, som ännu har swårt att under flit i sin kallelses arbete stilla och förnöjsamt mottaga sina förnödenheter ur sin himmel-

ſke Faders hand: de bewiſa dermed båda två, att, faſtän de äro uppriktiga, de likwäl ännu hafwa ganſka ringa förtroende till ſin bäſte wäns ſinnelag och hand, godhet och makt, och att de ännu äro ganſka ſwaga och ſkröpliga ej mindre i tron än i kärleken. I ſjelfwa werket, en rik behöfwer lika ſå wäl ſom en fattig ur Guds hand mottaga allt. I den mån ſom rättſinniga kriſtna tillwäxa i ſin förtröſtan till Kriſti dyra blod och förtjenſt och till Guds nåd, wishet och makt, ſå att de wåga åt honom öfwerlemna ſig ſjelfwa utan alla förbehåll, i ſamma mån lära de att lägga allt ſitt och alla ſina bekymmer i Guds händer och att ur och af ſamma händer mottaga allt hwad de till ſjäl och kropp behöfwa. Men denna tro och denna tillwäxt i tron komma af det predikade Guds ord, och kärleken och tillwäxten i kärleken komma af tron. Huru ſaligt är det icke att kunna med kropp och ſjäl hwila i ſin himmelſke Faders händer. Saligt är det att ur den ſtore och kärleksrike Fadrens hand mottaga, faſtän det ſker genom menniſkors händer. Men ſaligare är det att gifwa, att lägga i Guds händer, genom att för hans ſkull och efter hans ord gifwa åt dem ſom behöfwa. Det beſinnar den, ſom erfarit att det är det allra ſaligaſte att ſåſom en arm förtappad ſyndare af Gud för Jeſu blods ſkull få mottaga alla ſina ſynders nådiga förlåtelſe. Huru ſaligt det är att, i andligt och lekamligt, uti Guds händer inneſluta ſina till gifwande eller mottagande utſträckta händer, derom påminnas wi af den från barndomen bekanta, kära bönewerſen: Säll är den ſom ſina händer i Guds händer ſluter in; Hwart hans werld och lycka wänder, har han dock ett roligt ſinn' m. m.

Huru oſaligt och förſkräckligt deremot det är att icke gerna gifwa och meddela af det myckna eller lilla, man hafwer, det är klart redan deraf, att Johannes betygar, att Guds kärlek icke blifwer uti en ſådan menniſka. Se 1 Joh. 3: v. 17, ja, läs åtminſtone werſerna 14—18, hwilka ſärſkildt handla om det gifwande och milda ſinnet hos Guds barn. Wi böra älſka hwarandra ej allenaſt med orden eller med tungan, utan ock bewiſa wår kärlek med gerning och ſanning. Om någon ſäger: Jag älſkar Gud, och hatar ſin broder, han är en ljugare. (Men den ſom icke älſkar ſin broder i gerning och ſanning, han hatar honom.) Ty den der icke älſkar ſin broder, ſom han ſer, huru kan han älſka Gud, ſom han icke ſer? Se hela 1 Joh. 4 och Jac. 2 kap.

Den ſom icke i fråga om gifwande och tagande inneſluter ſina händer i Guds händer, han har ingen ro eller frid hwarken med Gud eller menniſkor. Hans lycka, om han ſynes hafwa någon, är ingen lycka: den är ſkal utan kärna. Och hwart hans werld och lycka wänder, har han dock ett oroligt och otillfredsſtäldt hjerta och ſinne, ty hans eget ſammete ſtår honom emot. Den behöfwande, ſom ej inneſluter ſina händer i Guds händer, bär den domen, att då han icke kan betro Gud ſin kropp, ſom ringare är, ſå kan han ännu mindre betro Gud ſin odödliga ſjäl, ſom förmer är. Och den girige och obarmhertige, ſom ej will gifwa, bär den domen, att han genom ſin omildhet och obarmhertighet ſöker ſå mycket på honom beror att beröfwa de fattige och hjelpbehöfwande den wälſignelſe, ſom

Gud för deras räkning nedlagt i hans kjöte. Wi äro af Gud kallade i Kristus Jesus till att ärfwa wälsignelse; så böra wi ock med förbön, med ord, med gerning och med tålamod wälsigna och hjelpa wår nästa. Om alla dem, som äro främmande för Guds kjelfmeddelande och allt uppoffrande kärlek, ropar profeten Esaias k. 48: 22: De ogudaktige, säger Herren, hafwa ingen frid. Och åter kap. 57: 21: De ogudaktige hafwa icke frid, säger min Gud.

Huru det på den yttersta dagen skall gå dem, som känt Jesus och för hans skull gjort wäl, och huru det deremot skall gå dem, som här icke känt Jesus och icke för hans skull gjort wäl, det är klart af Matth. 25. Märk de orden: "det hafwen J gjort mig" — "det hafwen J icke gjort mig". Det är med Jesus wi hafwa att göra, men på hans återlösta få wi öfwa wår barmhertighet eller obarmhertighet emot honom.

Jesus war under sin förnedrings tid kjelf fattig och eländig för wår skull, på det wi genom hans fattigdom skulle rike warda. Nu är han för sin egen person ej längre förnedrad eller ringa, men han är det uti sina lemmar på jorden. Han har, sedan han lemnat jorden, insatt de fattiga till att wara hans hufwudarfwingar, mot hwilka wi skola wara barmhertige såsom emot Jesus kjelf, ware sig att wi äro kjelfwe fattige eller rike. Då Jesus skulle rida in i Jerusalem såsom Israels konung, wille han såsom fattig låna en åsna och deß fåla. Derwid afbildade åsnan, som war ett arbetsdjur och gått under ok, Judafolket, som war under lagens ok, tjenst och träldom. Fålan, som ännu ej blifwit begagnad hwarken till ridning eller till annat arbete, war en bild af hedningarne, som ej hade Mose lag eller trälade derunder. Jesus skulle taga både judar och hedningar uti sin tjenst wid sitt konungsliga intåg i sitt rike och på dem lägga sitt lustiga ok och sin lätta börda. Ack, om nu judar och hedningar hade warit lika williga som åsnan och fålan till att låta sig af apostlarne och deras efterföljare lösas, ledas och föras till Konungen Jesus, att af honom begagnas efter hans behag! Ack, om wi woro lika williga som dessa djurens egare till att släppa till åt Jesus allt hwad han begärar! **"Herren behöfwer dem!"**

(Forts.)

Brefwexling
mellan Trosast och Enfaldig.

Febr. 1879.

"Låten upp portarne, att det rättfärdiga folket, som tro bewarar, må gå här in!" Es. 26: 2.

På ofwan anförda ord ur en Israels lofsång kom jag tillfälligtwis att tänka, då jag åter skulle skrifwa dig till. De klinga ljuft, de dofta af en poesi, finare och mera högstämd än den wi finna hos någon af wåra profana skalder, dessa för sitt snille så beundrade werldsbarn. Och wilja wi närmare begrunda dessa ord, gifwa akt på det, som går före dem uti den helige siarens skrift, o. s. w.; så skall sannerligen icke deras poetiska doft, deras hjertebewekande ljuflighet förflygtigas. Ty den ewige Andens ord äro sådana, att, ju mera man betraktar och studerar dem, ju mera man werkligen försänker sig i dem under bön i Jesu namn om samme Ande, hwilken allena utransakar

Guds djuphet, desto mera finner man uti dem för både förstånd och hjerta. — Men nu till wår helige skald!

Uti 25:te kap. af sin profetias bok har Esaias uppstämt en härlig lofsång för Israels befrielse och för undergången af Babel. Han tackar Herren derför, att denne gjort Babel till en ruin. Här instämma ock wi uti lof för den segermagt, som Gud nedlagt uti sin församling, detta rike, mot hwilket ingen magt skall uppresa sig utan att gå under. Sedan sålunda werldsmagtens höghet blifwit förnedrad, stämmes wår profet-skalds lyra till en profetisk fröjdesång om gästabudet på Zions berg, detta "feta gästabud af gamla winer, af märgfeta rätter, af klarade gamla winer", som "Herren Zebaoth skall göra till alla folk". På Zions berg skall han tillintetgöra swepeklädet, hwarmed alla folk äro besweptа, och täckeklädet, hwarmed alla hedningar äro betäckta. Och då utan Messias och utan evangelium om honom "hela werlden hade warit ett enda mörkt liktåg mot ewigheten", en likprocession, hwaruti alla folk och slägter hade måst deltaga för att till sist stanna uti ewighetens fasansfulla natt; så skall deremot Herren i kraft af oändlig seger uppswälja döden för ewigt och skall aftwå tårarne af alla ansigten och skall borttaga sitt folks försmädelse i alla land.

På den tid, då sådana Guds rådslag från fjerran med sanning och trohet skola utföras, "på den tiden skall man", heter det nu widare uti profetians 26:te kap., "sjunga en sådan sång i Juda land: Wi hafwa en fast stad; salighet sätter Han till murar och wärn. Låten upp portarne, att det rättfärdiga folket, som tro bewarar, må gå här in!" — O, broder! Nu är den behagliga tiden, nu är saligheten dag. Nu instämma wi med Jehovahs gamle profet: "Herre, du är min Gud; dig prisar jag, jag lofwar ditt namn; ty du gör under, dina gamla anslag äro trofasta och sannfärdiga". Nu sjunga wi med glädje om seger uti de rättfärdigas hyddor. Till den ändan uppenbarades Guds Son, att han skulle nederslå djäfwulens gerningar; ormens hufwud är söndertrampadt, dödens magt är krossad. Nu stå portarne till Guds stad, denna förunderliga stad, hwars murar heta salighet och portar lof, widöppna. Nu kunna "själar komma till tron på evangelii ord, blifwa rättfärdiggjorda i Kristus, få ingå i hans rike likwäl genom en äreport och emottagas med fröjd och kärlek". Och för Guds stads salige inwånare skola till sist portarne till Guds ewiga tempel upplåtas; och o, hwilken obeskrifwlig herrlighets-stad, då strålglansen af Guds uppenbarelse skall frambryta derinifrån och öfwerströmma dem med ewigt lif i ljuset, med ett af oändlig fröjd bäfwande hjertas sällhet!

Ack, broder, förlåt mig! Det war icke meningen, att jag skulle predika för dig. Men mitt hjerta blef warmt, då jag tänkte på wår ljusa utsigt in i ewigheten. Och jag wille påminna oss båda de oändliga förmoner wi hafwa af Jesu ewiga seger, den han åt oss wann, då han "led rättfärdig för orättfärdiga", af det heliga evangelium med deß inrättningar, af Kristi församling med

Guds helige Ande. O, äro wi i sanning rätte medlemmar af Guds församling här, helga manna medborgare och af Guds husfolk, då skall det en gång i högsta mening med afseende på oß gå i fullbordan: "**Låten upp portarne, att det rättfärdiga folket, som tro bewarar, må gå här in!**"

"Det rättfärdiga folket, som tro bewarar" — sådan är Guds egen beskrifning på de kristne. Om jag wore swärmisk af mig, skulle jag möjligtwis kunna tro, att Gud i dessa ord talar "ideelt", såsom de lärde uttrycka sig, d. ä. att han talar om saken icke sådan den är i werkligheten, utan efter såsom den är i föreställningen eller borde wara. Men icke talar Gud så der "ideelt"? Guds barn måtte wäl dock wara ett "rättfärdigt folk, som tro bewarar", efter som Gud sjelf så har sagt. Wår egen syndfullhet kan wäl förwilla wårt samwete och wårt förstånd, så att wi icke inse detta, huruſom wi äro ett "rättfärdigt folk", fastän wi äro så fulla af frestelser och synder, och ett "folk som tro bewarar", ehuru wi i wårt bröst hafwa en så bitter otros-rot. Men wi skola i wåra hjertan wara med Jesu Kristi blod bestänkta t. o. m. från ett ondt samwete, och Guds ord måste dock wara sanna. Luther kunde ock tala om sig såsom en förtappad och fördömd menniska; han måste ock bekänna, att wi förtjena intet annat än straff. Dock wißte han ock att på ett härligt sätt tala om en kristens ära och höghet. Så har jag i en bok läst följande: "Luther beskrifwer en kristen alltså: en kristen är ett Guds barn, Kristi broder, den helige Andes tempel, rikſens arfwinge, njuter de heliga änglars sällskap, är en herre öfwer werlden och delaktig af Guds natur. En kristens ära är Kristus i himmelen och Kristi ära en kristen på jorden. Han är ett wärdigt Guds barn, som, med Kristi rättfärdighet iklädt, wandrar för sin Fader i helig fruktan och frimillig lydnad, lyser som ett ljus i werlden och som en ros ibland törne. Han är ett underskönt Guds nådewerk, öfwer hwilket de heliga änglar fröjda sig och det med glädje allestädes ledsaga. Han är ett werldens under, djäflarnes förskräckelse, församlingens prydnad, himmelens längtan. Hans hjerta är fullt med eld, ögonen med watten, munnen med suckningar och händerna med goda werk".

"O, hwilka under helgonen äro:
Äro så saliga — sucka så tungt,
Äro så höga — Se det så föga,
Äro i borgen — men sällan ha lugnt!"

Låtom oß blott blifwa wid hwad wi äro i Kristus: Guds kärälskliga barn, hwilka äro honom täcka uti den Enfödde! Mot sjelfwa wår synd är Gud blid. Må ingen röfwa ifrån oß trösten i Jesus Immanuel!

För några dagar sedan hörde jag en wiß "predikant" uti en predikan framställa ett sätt, på hwilket man skall kunna igenkänna, om man är en kristen, hwilket jag för deß nyhets skull will berätta dig. Hans ord föllo ungefär på detta sätt: "Jag skall säga dig ett alldeles oswikligt sätt, på hwilket du kan afgöra, om du är en kristen eller inte. Om du tar upp din klocka och ser efter på den, och om du då kan under fem minuter tänka på Gud, bara på Gud och inte på något annat alls, så skall jag erkänna, att du är en, som står." — Predikanten tycktes icke hafwa kommit

att tänka på att den der tänkta menniſkan, ſom ſkulle förſöka det nya ſättet att "ranſaka ſig ſjelf", efter hans egen plan åtminſtone i början och ſlutet af de der fem minuterna ſkulle ſe på klockan och ſåledes måſte tänka på den också! Jag tycker bättre om Davids ſätt, hwilket ſes af Pſ. 139: 23, 24.

Ja, denna Davids bön behöfwa wi dagligen bedja, icke minſt med anledning af wår tids beſkaffenhet. Huru lätt är det icke för oß att komma af "den ſmala wägen", att komma in i kallſinnighet och wankriſtendom eller i någon fin willfarelſe! Men hwarför tager Gud då icke oß "ur tåredalen, från jordeqwalen till ſig i ljuſa fröjdeſalen"? På den frågan, ſom mer än en gång uppſtått i mitt inre, ſwarar Jeſus uti ett af evangelierna på 5:te ſöndagen efter Trettondedagen (hwilken ſöndag i år blef öfwerhoppad). Ifrågawarande evangelium finnes i Mark. 4: 26—29. Uti ſiſta verſen heter det: "När nu frukten mogen är, ſtraz brukar han lien, ty ſkördetiden är för handen". Här hafwa wi ſwaret. Herren har ännu icke lätit oß inbergas i himmelens lador derför, att wi ſåſom himmelrikets frukter ännu icke äro mogna. Wi äro ännu icke färdiga för himmelen. Ännu icke färdiga, faſtän Herren arbetat på oß ſå många år! O, huru förödmjukande för oß, ſom icke ſällan mena, att wi hafwa uppnått en icke ſå ringa grad af fullkomning! Men det är dock äfwen uppmuntrande att weta, att Herren hafwer tålamod med oß, wäntar på oß och hafwer ſitt werk med oß. Den uti oß ett godt werk begynt hafwer, han hafwer ock lofwat att det fullborda intill Jeſu Kriſti dag. Jeſus är icke allenaſt trons begynnare, utan ock deß fullkomnare.

Blott alltid wid korſet!

Din ringe broder

Trofaſt.

Upptäckterna i Österlandet i nyaſte tider.

För en mansålder tillbaka hade man intet antecknadt om menniſkoſlägtets tidigare dagar eller om deß barndom utom hwad ſom finnes i den heliga bok ſom wi kalla Bibeln. Blott dunkla folkſägner funnos, i hwilka man kunde ſpåra likhet med Bibelns berättelſe om ſlägtets barndom. Från tiden intill det 600:de året före Chriſtus hade man inga ſamtidiga anteckningar i ſkrift; den hiſtoria ſom fanns om den tiden utgjordes af underrättelſer i andra hand, af den grekiſke hiſtorieſkrifwaren Herodotus och den judiſke Joſefus ſamt andre, ſamlade från äldre ſkriftſtällare, hwilkas arbeten äro alldeles förlorade. Det enda materialet från den tiden utgjordes af ett par omtwiſtade egyptiſka inſcriptioner.

I dag finner man dragen af de händelſer, ſom omtalas i Skriften ända från Salomons dagar, bekräftade genom ålderdomsſkatterna i Nineve, Babylon, Perſepolis och Egypten, hwarhelſt Israels hiſtoria kommer i beröring med deſſa ſtora wälden i forntiden. I en föreläsning "Forſkningar i Orienten" läſes:

"Det finnes knappaſt någon wigtig perſon — konung, ſtatsman eller general i de omgifwande werldsrikena — omnämd i Bibeln, hwars namn icke blifwit återfunnet på de bildhuggerier ſom upptäckts i Nildalen eller på de

tegelstenar och cylindrar som uppgräfts wid Tigris och Eufrat, förekommande precis på samma ort hwarest och tid när wi, enligt Skriftens berättelse, skulle wänta att finna det."

Den kännedom om Österlandet som wi wunnit tillhör icke blott fornforskningens område, utan äfwen språkforskningens. Wi kunna knappast uppskatta wigten af dessa assyriska upptäckter, eller mäta det ofantliga språng hwarigenom de hafwa med ens förflyttat oß till den aflägsna forntiden. I sjelfwa Palestina finnes ingen enda inristning qwar från Salomos tid*); wi ega icke så mycket som en bit pergament, tusen år gammal, rörande Gamla Testamentet med undantag af den twifwelaktiga Samaritanska Pentateuchen (Mose böcker). Men Assyriens lertaflor gå tillbaka ett tusen år före Christus, och äro samtidiga krönikor med den period som de beskrifwa. Det synes nästan otroligt; men wi som lesa i nittonde århundradet efter Christus weta ofantligt mycket mera om de gamla assyriska rikena än som war bekant för Josefus och den romerske geografen Strabo, eller för Herodotus och profeten Esra. Språk som på Daniels tid woro döda (såsom det grekiska, det latinska, det hebreiska nu längesedan äro) och derför förlorade för Perser och Greker för twå tusen år sedan, äro för wåra dagars språkkännare lefwande röster, d. w. s. de kunna i nu upptäckta skrifter läsas likasom man läser latin eller grekiska. Det swartnar nästan för menniskoandens öga wid betraktandet af de under som upplåta sig för honom, när han fortsätter sina undersökningar. Georg Smith, medlem af Fornforskare-afdelningen wid Britiska Museum, har egnat särskild uppmärksamhet åt läsandet af incriptionerna på de lertaflor som nyligen uppgräfts i det gamla Nineve, och han har lyckats tyda dem.

Assurbanipal, konung i Assyrien (Grekernes Sardanapalus) regerade i Nineve omkring 673 före Christi födelse. Han war en sonson till Bibelns Sanherib (2 Kon. 18: 10), och son till Essarhaddon (2 Kon. 19: 37). Det will synas, som han från sina fäder ärft ett bibliothek af chaldeisk och assyrisk literatur, skrifwen icke på förgängligt papper eller pergament, utan på taflor af ler och innehållande mycken gammal kännedom om de nationer som bebo Tigris' och Eufrats floddalar. Assurbanipal war en stor befordrare af lärdom. Hans skrifware ransakade chrönikerummen i de äldsta tempel i werlden. Babel, Erech, Akkad och Ur fingo lemna sina historiska och theologiska skatter åt flitige kopister, hwilka afskrefwo dem i sköna kilformiga skrifttecken på nya lertaflor och nedlade dem i den store konungens bibliothek. Assyriska wäldet förstördes, deß palatser uppbrändes, men de oförgängliga lertaflorna, hwilka hade utgjort detta wäldes kostbara bibliotheker, förblefwo bland spillrorna, wisserligen mer eller mindre brutna, men dock tydbara. De hafwa blifwit uppgrafna af Layard och Smith och befinna sig nu i Britiska Museum, der deras uttydning kastar ett nytt underbart ljus öfwer det äldsta Österlandets religioner. Ehuru tiden för dessa taflors affattande är jemfö-

*) I grannlandet, det fordna Edom, upptäcktes för ett eller twå år sedan en inscription från tiden för striderna mellan Edom och Israel. Således äfwen den bland de nyaste upptäckterna.

relsewis ny, då den sammanträffar ungefär med de sednare konungarnes af Juda rike, woro dock de ursprungliga krönikor från hwilka de afskrefwos mycket gamla. Några af dem skola gå sextonhundra år tillbaka före Assurbanipals tid, således ända tillbaka före Abrahams tid. Deras äkthet har i ett fall bekräftats genom upptäckten, i staden Senkereh, af en tydlig urskrift, hwars datum är omkring sextonhundra år före Christus.

I ruinerna af Ur wid Eufrat hafwa inscriptioner af lika hög eller till och med högre ålder blifwit funna. Det synes icke wara något skäl att betwifla, att Assurbanipals skrifware troget kopierade de äldsta krönikor som funnos på deras tid. De ämnen som afhandlas i Nineve-taflorna äro ganska olika; men af synnerligt intresse äro de dokumenter, som röra skapelsen, menniskans fall, och syndafloden, af hwilka ansenliga delar hafwa blifwit återfunne och öfwersatte af Mr Smith. Dessa dokumenter föra oß tillbaka till den tid, då Abraham ännu uppehöll sig i Chaldeen, en tid då de turanska religionerna ännu icke afsöndrats från de semitiska. "De trognes faders" tidigare lif hör till den tid då de turanska och semitiska elementerna woro förenade i Eufratflodens dal. Abraham af Sems ätt bodde i Ur i Chaldeen, en stad i hwars ruiner chaldeiska inscriptioner hafwa blifwit funna, af äldre datum än patriarkens tid. Så besynnerligt det än må synas, lider det föga twifwel, att Abraham, innan han lemnade Ur i Chaldeen, hade läst samma skapelselegender, hwilka så nyligen blifwit öfwersatte och utgifne af Mr Geo. Smith.

Wi kunna icke ingå i widare enskildheter, men, i allmänhet taladt, kunna wi korteligen sammanfatta resultaterna af dessa studier i orienten genom att säga, att hwarje händelse i den Heliga Boken, från Abrahams kallelse till Daniels tid, öfwer hwilken wi kunde wänta finna ljus kastadt af de närboende folkens krönikor, finnes så belyst, och detta i fullkomlig öfwerensstämmelse med Skriften, under det wi från skapelsen till floden, och från floden till Abraham, finna en rad af legender, hwilka utwidga, öfwerdrifwa och ifylla, men aldrig absolut, eller bestämdt, motsäga den enkla berättelsen i första Mose bok.

(Bearbetning efter Luth. & Miss.)

A.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Anteckningar från Illinois konferensens möte i Knoxville.

Konferensen öppnades d. 5 Februari på aftonen med predikan af ordf., pastor E. Carlsson. Texten war psalmen 110, och rörde sig föredraget hufwudsakligen kring de orden "dina barn warda dig födde såsom dagaen af morgonrodnaden". Gången af framställningen war i korthet denna: Man *föd es* till ett Guds barn, — fabriceras icke dertill; denna födelse sker *ofwanefter*, d. ä. af Gud; den sker *tyst*, icke med yttre buller och bråk, såsom man will i wara dagar.

För öfrigt predikades af nio olika pastorer hwarje morgon och afton de tre mötesdagarne, och på söndagens förmiddag hölls skriftetal (past. Evald) och högmessopredikan, på eftermiddagen ett dråpligt tal till söndagsskolan, på qwällen afslutning af past. Carlsson. För talen ha wi ej rum redogöra, något af dem torde en annan gång, efter anteckningar, lemnas i detta blad. De woro alla uppbyggliga och christliga, ett war wäl mångordigt och snabbfördt, att

man rätt skulle kunna följa sammanhanget och uppfatta innehållet, hwilket wi förmoda war en tillfällig brist.

Wi öfwergå nu till meddelande af något ur de ganska rikhaltiga och lärorika pastoralrapporterna, hwilka alla muntligen afgåfwos. Någon helgjuten sammanfattning mäkta wi icke åstadkomma, det får bli litet strögods, derwid namn och ort med fog lemnas åsido; det är ju sak och sakförhållanden som äro att taga wara på.

Barnens och ungdomens underwisning. Twenne pastorer meddelade, att de i sina församlingar höllo lördagsskolor med barnen, derwid dessa lärdes sjunga wåra swenska kyrkopsalmer, kärnpsalmerna nemligen, äfwensom barnen gjordes bekanta med kyrkoåret och de kyrkliga högtiderna på ett för dem fattligt sätt. Såsom exempel anfördes, huru de lärt fatta betydelsen af ordet kyndelsmessa. Kyndelsmessa, kunnen J säga hwad det konstiga ordet skall betyda? Barnen stodo förlägna. Men "candle", det weten J ju hwad det är? Ja, det betyder "ljus". Nå wäl, "kyndel" är samma ord med någon förändring, härledt det ena som det andra från latinska språket, på hwilket alla kyrkodagarne ursprungligen benämts. Och så påmintes de små om kyndelsmessodagens betydelse, bebådelsen deraf att Christus, "werldens ljus", skulle födas af jungfrun Maria. Så fördes tankarne till julen, julljusen, julgranen och julglädjen, glädjen deröfwer att oß är det Barnet född, utan hwilket förtappadt är allt kött. — Utan twifwel måste sådan underwisning tjena att wäcka och nära det slumrande kyrkliga sinnet, lära barnen att wärdera hwad wi hafwa i wårt kyrkoår och wåra kyrkliga gudstjenster, och dermed i hela wår kära lutherska kyrka, något som ganska få äfwen af de äldre kunna antagas känna eller rätt weta. Barn som så underwisats slipper man se sitta och gapa omkring i kyrkan utan bok. Här är wisserligen ett föredöme att efterfölja. Försökom det, efter och under nedkallande af Guds nåd och wälsignelse, och det kan och skall icke mißlyckas, utan bära goda frukter.

En annan församlingslärare meddelade att på hans ort brukade ungdomen samlas sista söndagen i månaden för Guds ords läsande och uppbyggelse samt sammanskott af kärleksgåfwor. (Önskligt wore, att mera på alla håll gjordes för wår ungdoms bewarande åt kyrkan. Det är ju öfwerallt bekymmer och sorg deröfwer, att den uppwäxande ungdomen till det mesta förswinner ur församlingarne, slukad af werlden, de hemliga sällskaperna och sekterna. De flesta barn af församlingsmedlemmar töra wäl sättas i nattwardsskolan och blifwa konfirmerade, men efter konfirmationen gå de bort. Detta är högst sorgligt. Här föreligger en mycket wigtig sak, som borde mer än hittills komma till tals i hwarje församling, först mellan pastor och kyrkoråd, så ock wid pastoralkonferenser, der sådana finna rum, och i wåra kyrkliga tidningar, derwid kanske "Ungdomswännen" wore ett lämpligt organ.)

Samme talare anmärkte, att de af wåra församlingar, hwilka i likhet med hans icke hafwa egen barnalärare och fast församlingsskola, deraf lida mycket, ehuru ej kan nekas att, i förhållande till den korta tiden och ombytet år efter år af underwisare, rätt mycket uträttas genom den skola som under sommarmånaderna hålles af studerande från Lärowerket i Rock Island. — Här är åter en maktpåliggande fråga på tal. Måtte ej den tiden ligga för långt borta, då wårt samfund förmår utbilda behöflige skollärare för församlingarne. Wåra tyske lutherske bröder (af missourisynoden) äro härutinnan längesedan före oß. De hafwa sedan många år ett särskildt skollärare-seminarium, skött af nitiske och utmärkte lärare, bland hwilka den werksammaste nyligen blifwit af Herren hemkallad, sedan han warit med om att utbilda hundratal af barnunderwisare. Der en tysk församling är för swag att jemte pastor hålla barnlärare, sköter, om wi ej mißtaga oß gemenligen, den förre sjelf de smås underwisning, i öfwerensstämmelse med Herrens uppdrag till Petrus: "Föd mina lam".

Söndagsskolan, äfwen der den rätt skötes, så skötes att den fostrar för kyrkan och icke wänjer bort från henne, är en nödhjelp, dertill ej af lutherskt utsprung. I den härofwan sist nämda församlingen har man en som det will synas god söndagsskola med 3 äldres klasser och 2 ungdomsklasser, en för hwartdera könet. Till de äldres klasser höra fäder och mödrar, som wänta på att taga sina barn med sig hem (församlingen är en landtförsamling). — Är icke detta godt och i sin ordning. Föräldrarne med barnen och barnen med föräldrarne i Herrans hus! (Forts.)

Utom Synoden.

Är detta bibliskt? Den 3:dje Febr. 1879 höllo baptisterna en dophögtidlighet i Palmyra, Lebanon co., Pa, hwarwid följande förekom. En hustru Bowman, 50 år gammal och lam, skulle döpas. Emedan hon war oförmögen att gå, bars hon ned till en flod, sattes der på en stol och fördes sålunda ned för att derefter tre gånger doppas i det iskalla wattnet. När hon efter den tredje doppningen togs upp, war hennes ansigte blekt och den arma warelsen synbarligen liflös. Hennes man och barn, som sågo detta, öfwerwäldigades af smärta och gåfwo denna luft i skrän och tårar. Det förmodade liket sweptes i täcken och inbars i ett närliggande hus, der uppwärmda tegelstenar m. m. anwändes med den påföljd att qwinnan efter mycken ansträngning återkom till medwetande. Hennes första ord woro då: "Gud, är jag hos eder? Jag är så frusen, så frusen!" Det tog en god stund, innan isen i hennes hår war upptöad. Flere andra personer skulle äfwen blifwit döpte, men beslöto att wänta tills mildare wäder inträffade. Oaktadt den nydöpta syntes friskna till, dog hon likwäl påföljande dag.

Detta är ju rent af att mörda folk under föregifwande af lydnad för Guds ord. Och likwäl strider man för detta döpelse s ä t t, som wore det hufwudsaken wid det heliga dopet.

Medan wi äro inne på detta ämne, wilje wi anföra en berättelse ur "Harpers Magazin", dock af motsatt art mot den föregående. I New York finnes en färgad barberare, som är ifrig baptist och gerna gifwer sig i dispyt med sina kunder rörande dopsättet. En tyst landtman blef wid ett tillfälle af wår barberare ansatt rörande neddoppningen, men swarade derwid på följande sätt: "Jag kan icke påminna mig mer än tre ställen i Bibeln, der neddoppning (immersion) står omtalad, — endast tre ställen. Det första war, när Egyptierna woro sysselsatte med att förfölja Israeliterna genom Röda Hafwet, och Herren lät wattnet komma tillbaka öfwer dem, och de wordo alla neddoppade. Det andra stället war, då Herren befallte Noah taga hela sin familj in i arken, hwarefter han lät regna i fyratio dagar och nätter, och alla de, som woro utanför arken, blefwo neddoppade. Det tredje stället war, när Frälsaren tillät de orena andarne fara in i swinen och alla störtade sig utför branten, och de blefwo alla neddoppade." Det enda swar som den förwånade barberaren gjorde till allt detta, war: "Yaz! Yaz! Yaz!"

Reseskildringar fran södra Afrika.

[Ur bref från missionär Fristedt.]

[Forts. fr. nr 6.]

Ny resa. Då det under då rådande förhållanden i Zululandet icke war tänkbart att på något sätt der få plats till station eller tillåtelse att drifwa missionswerksamhet, beslöts, att Witt och Flygare skulle företaga en undersökningsresa till Biggarsberg, beläget wid foten af Drakbergen, för att tillse, om miss. station der kunde grundas. Fristedt qwarstannade under tiden på Entumeni och insjuknade under tiden i reumatisk feber och solstyngsplågor, såsom förut på sjön, men tillfrisknade lyckligtwis snart. Bröderna återkommo, utan att deras resa ledt till något resultat. Derpå beslöts, på grund af ingångna underrättelser, att Fristedt och Flygare skulle företaga en ny undersökningsresa till ett land wid namn **Umkomanzi**, hwareft kaffrerne skulle bo tätare och färre missionärer finnas. Men som Fristedt fortfarande war swag, bestämdes, att de först någon tid skulle uppehålla sig å det helsosamma Hermannsburg.

Så uppbröt då Fristedt, efter 3 weckors wistelse å Entumeni, begifwande sig af öfwer Ekjowe och Tugela wid nedra öfwerfartsstället, der äfwen en färja finnes. "Wår wäg förde oß förbi en stor amerikansk missionsstation och skola, men wi hade ej tid att gå in. Utmed wägen woro en mängd ruiner efter holländska nybyggare, som under den wänsälle Umpandes regering slagit sig ned härstädes, men wid skedt regentombyte flyktat sin kos. I Tugeladalen fastnade den ene norske kolonistens wagn (jag reste nemligen med en norr-

man, som hemtat saker från Entumeni åt Witt) och kunde först uppdragas, sedan 14 par oxar blifwit förspända. Här war ett wärdshus, hwareft twärt emot lag och författning rusdrycker såldes till kaffrerna. Högre upp på en framstående höjd war en gammal, nu mera förfallen fästning, uppförd till skydd mot kaffrerna under Utschakas och Dingans regeringar."

Norsk nybyggare. "Då det nu, sedan wi passerat en större kaffeplantering, började mörkna, togo wi in hos en norsk nybyggare wid namn Danielson (f. d. missionskolonist i Stavangersällskapet). Han och en broder hade inköpt en naturskön plats å 175 tunland jord samt derpå byggt, odlat och anlagt trädgård, så att stället liknade ett litet paradis. Huru uppbyggligt war det icke att deltaga i den gemensamma aftonandakten och instämma i den kraftiga sången och huru påmindes jag icke om den 127 och 128 af Davids psalmer, när jag såg de förnöjda och glada barnen samla sig omkring det dukade bordet."

Umpumulu, norsk missionsstation. "Efter 8 dagars resa kommo wi fram till Umpumulu, en norsk missionsstation i Natal. — Här såg jag, hwad för ett wäldigt inflytande kristendomen utöfwar. Man hade i Swerige och under utresan intalat mig, att kaffrerne aldrig öfwergifwa sina wanor, att man på intet wilkor kunde förmå dem att kläda sig och bygga sig ordentliga europeiska hus, o. s. w. Men här såsom på alla andra stationer äro de troende icke allenaft klädda, utan de flesta af dem bo i hus byggda på europeiskt wis och plantera trädgårdar omkring dem. De hedniske kaffrerna tro, att de dö, om de plantera träd, och de nedbränna samt föröda all skogen, så att största delen af Sydafrika är kalt, skoglöst och enformigt. Blott här och der i dalklyftorna, der gräsbranden ej kan nå träden, wäxa ännu skogar.

"På stationen finnes ett boktryckeri och kommer att upprättas en skola för de norske missionärernas barn. Kyrkan derstädes är något större än den i Ekjowe. Denna station, liksom alla norska missionsstationer (med undantag af Entumeni i Zulu- och Untunjambili i Natallandet), står icke under biskop Schreuder, som sedan han skilt sig från Stavangersällskapet, dragit sig tillbaka såsom privat man (dock med bibehållande af biskopstiteln) och missionerar alldeles skild från de andra norrmännen, understödd af ett enskildt sällskap i Kristiania, som föreståås af några äldre prester och för honom sympatiserande ungdomswänner. Huru upplyftande kändes det icke att deltaga i den talrikt besökta gudstjensten (kyrkan war till trängsel uppfylld af kaffrer), att instämma i den kraftiga sången och åhöra den lifliga predikan, hwilken icke tillät kaffrerna att sofwa. Här hade jag ett talande bewis på, att, om Herren tager bort ljusastakan från ett ställe, flyttar han den till ett annat. Ty de fleste af denna talrika församling woro flyktingar från Zululandet. På eftermiddagen åhörde jag ett missionsföredrag och höll sjelf en bibelförklaring på modersmålet."

Tidigt måndagsmorgonen genomred Fristedt, med en kaffer som wägwisare, att uppsöka den norrman som skjutsat honom, och hittade lyckligt fram, sedan kaffern i dimman förlorat rigtningen, men F. sjelf lyckats komma på rätt wäg

igen. Hos denne norrman war Flygare, som till häst tagit en genare väg, till mötes. Här tröstade de norrmannens sjuka hustru, höllo den ene afton-, den andre morgonbön, och bröto upp.

Neu Hermannsburg. Fristedt berättar: "Wi redo derpå upp och ned för de största höjder till stationen Neu Hermannsburg. Här blefwo wi hjertligt emottagne af tyskarne (den apostoliske Louis Harms' trogne lärjungar). Detta är hufwudstationen för Hermannsburgermissionen i Syd-Afrika och sätet för generalsuperintendenten. Här är en utmärkt skola (nu 76 lärjungar) för missionärernas barn med 3 klasser. Äfwen många engelsmän sända sina barn hit. Här är troligen den förnämsta kyrkan (ett rigtigt trosverk) i hela Sydafrika, uppförd af huggen sten, försedd med en ypperlig orgel och egande 350 sittplatser. I denna kyrka hålles hwarje söndag 4 predikningar (kl. ½9—½11 högmessa på tyska, derefter från kl. 11— 1 på kafferspråket, kl. ½2 –3 katekes-predikan och förhör för tyskarne, kl. ½4—5 d:o för kaffrerna). Deßutom hålles det hwarje onsdag tysk weckopredikan med förhör och om lördagen kafferpredikan jemte tyskt skriftermål och bikt. Hwarje husfader förrättar alltid morgon- och aftonandakt med sitt folk, hwarwid läses, bedes och sjunges (så wäl gamla som nya kraftiga psalmer). Ja, här finner jag mig sannerligen rigtigt wäl bland de älskliga trosförwandterna."

Swårigheter inom Hermannsburgermissionen. "Hermannsburgarne hafwa i sin missionspraxis förenat mission med kolonisation, utförande hela församlingar på missionsfältet, men begingo derwid det felet att införa egendomsgemenskap (Apostlagerningarnas 4 kap. 32 vers), hwilket medförde häftiga strider och stora skakningar, innan det wardt ordnadt. Härunder blef den mycket begåfwade, men despotiske och icke alltid sanningskäre Hardeland, som i många år kraftigt werkat bland dajakerna å Borneo, af fader Harms utsänd såsom superintendent till missionsfältet i Afrika med en fullmagt, som gaf honom oinskränkt handlingsfrihet. I fem år for han fram här på ett tyranniskt sätt, bannlysande, affättande och suspenderande redliga och mestadels oskyldiga missionärer och kolonister. Under tiden wißte han föra fader Harms bakom ljuset förmedelst sitt ränksmideri, så att denne, ehuru talande bewis och kraftiga protester ankommo från de hårdt tryckte missionärerne mot Hardelands grufliga despotism och stora penningeslöseri, det oaktadt skref till Hardeland, att han (Harms) hellre trodde honom än tio missionärer. Slutligen fick dock Harms sina ögon öppna häröfwer. Men emedan han lofwat Hardeland att aldrig gripa in i dennes anordningar å missionsfältet, warande Hardeland blott Gud och sitt samwete answarighet skyldig, så teg han stilla inför menniskor, men lade i en brinnande bön saken på Herrens hjerta. Härwid gick det Harms såsom Samuel, när han smorde Saul till Israels konung, seende på hans yttre begåfning och resliga gestalt. Ty Hardeland war en äkta Saulsnatur. Harms trodde nemligen, att denne wäldige man (han predikade understundom som en Herrens engel, kunde hålla sköna tal och skrifwa intagande bref) skulle blifwa ett kraftigt stöd för de oerfarne missionärerna och gifwa

hela missionssaken härute en ny lyftning. Dock Herren, som hörde sin tjenares bön och såg de sinas trångmål och nöd, slog den eljest så klarseende Hardeland med en sådan blindhet, att denne i sitt högmod nu trodde rätta stunden wara inne att öfwertaga fader Harms' (nu mera sjuklig och ålderstigen) plats och för den skull begaf sig till Hermannsburg i Tyskland, föregifwande sin under det trägna arbetet ådragna sjuklighet. Då han här inträdde i fader Harms' enskilda kammare och frågade, om ej Harms kände honom, swarade Harms: "Jag känner eder icke, Ni har icke hållit edert ord". (Hardeland hade nemligen wid utresan lofwat att aldrig komma tillbaka, blifwande trogen sin kallelse intill döden). Härmed war Hardeland för alltid skild ifrån Hermannsburgermissionen. För sanningens skull anser jag mig förpligtad att anföra detta, alldenstund det är den uppfattning, som alla tyskar, engelsmän och norrmän här hafwa af Hardeland och derför att han äfwen i wår missionstidning (Sw. kyrkans) blifwit framstäld från en annan sida. Likson kristendomen öfwar inflytande på hedendomen, så hafwa wi i Hardeland ett sorgligt exempel på, att hedendomen inwerkar (reagerar) på kristendomen. Ja, såsom en läkare wid behandlingen af en pestsjuk är utsatt för smitta, så äro äfwen wi, som nödgas lefwa ibland hedningarne, utsatte för det hedniska wäsendets frestelser. Kaffrerne likson dajakerne äro ett hårdhjertadt folk, hwilket det ej duger att klema med. De måste wara tyranner eller slafwar. Att strängt, rättwist och allwarligt behandla dem, det är rätta sättet. Till följd häraf kunna sådana missionärer, som hafwa Hardelands temperament, här lätt utbildas till despoter, hwilket, om det ock icke skulle skada infödingarne, dock, i fall desse missionärer bekomma någon embetsmyndighet öfwer sina medarbetare, kan blifwa till stor skada för missionssaken så der hemma som härute. Ack! bedjen för oß, dyre missionswänner, att Herren måtte rädda oß, att wi icke måtte börja i Anden och lykta i köttet. Och J, dyre embetsbröder, waren ej herrar (ej heller inbördes de äldre öfwer de yngre och de begåfwade och lärde öfwer de med mindre lärdom och gåfwor) öfwer hjorden utan hjorden till efterdömelse."

(Forts.)

Tillkännagifwanden.

Missionsmöte: — Rock Island-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Andover; och börjas det derstädes med predikan Måndagen den 3:dje Mars kl. 7 e. m.

Missionsmöte. — Sydöstra distriktet af Iowakonferensen håller sitt nästa missionsmöte i Swedesburgh och börjas Tisdagen den 4:de Mars kl. 2 e. m.

Samtalsämne Gal. 5: 1.

Alla sanna missionswänner äro hjertligen inbjudna. C. Walleen Ordf.

Missionsmöte. — Tillkännagifwes att Galesburg-distriktet håller sitt nästa missionsmöte i Monmouth Måndagen den 10 Mars och börjas det med predikan kl. 7 på aftonen.

A. Lindholm. Sekr.

Rättelse. I föregående n:r (8) är ett förwillande tryckfel, sid. 122 sp. 2 rad. 11 uppfr., "bekänna" för bekämpa. Läsaren torde benäget rätta det, att der må bli rätt mening, ja någon mening.

Innehåll: Herren behöfwer dem, sid. 129. — Brefwexling mellan Trofast och Enfaldig, sid. 134. — Upptäckterna i Österlandet, sid. 137. — Från Illinoiskonferensens möte, sid. 139. — Är detta bibliskt?, sid. 141. — Reseskildringar från södra Afrika, sid. 141.

Anm. Erkännanden (det ena från Iowa) hafwa ur detta nummer blifwit utträngda.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 5 Mars 1879. N:o 10.

Om nödvändigheten af den Kyrkliga Trosbekännelsen.

Föredrag af
Pastor Conrad Emil Lindberg
wid New York konferensens möte i Boston den 2 Januari 1879.

Den kyrkliga trosbekännelsen är en samling af trosartiklar, antagna såsom öfwerensstämmande med den så kallade formella grundsatsen, eller Guds ord, och derför trodda och bekända. Genom tron på Kristus blifwa wi sanna kristna, men trons bekännelse utmärker oß såsom sådana. Genom tron äro wi kända för Herren såsom Hans; genom bekännelsen blifwa wi kända för hwarandra, hwar wi hålla till. Troheten mot trosregeln eller Guds ord twingar oß sålunda att hafwa en trosbekännelse.

Men oaktadt hwarje kristen medgifwer wigten och nödwändigheten af den personliga trosbekännelsen, så finnes likwäl, underligt nog, personer i de kristnas hop som säga, att den kyrkliga bekännelsen är onödig. De inse icke, att den förra betingar den sednare. När de blifwa hårdt pressade med afseende på sin tro, då säga de, att biblen är deras kyrkobekännelse; men de förstå icke, att de dermed medgifwa wigten af bekännelsen. Om man då frågar dem, hwad de lära, så swaras, att de lära hwad biblen lär; och om man frågar dem, hwad biblen lär, så säga de, att den lärer hwad de lära. Detta låter bra, men hwar och en inser, att de dermed sagt ingenting om sin tro, ty hwarje sekt påstår bibliskheten af sin lära.

De mot kyrkobekännelsen afwoge hafwa isynnerhet följande skäl för sina åsigter om bekännelsens öfwerflödighet, nemligen:

1. Kyrklig trosbekännelse gör intrång på den kristna friheten.

2. Bekännelsen blifwer ofta i det praktiska lifwet den högste domaren med afseende på lärors bibelenlighet eller bibelstridighet, hwarigenom Guds ord får en underordnad plats.

3. Bekännelsen leder till ofördragsamhet och har ofta gifwit anledning till förföljelse mot personer, hyllande bekännelse-stridiga åsigter.

4. Bekännelsen hindrar genom sina former det kristliga lifwet och befordrar stelhet och skrymteri.

5. Bekännelsen hindrar kyrkans enhet.

Dessa inkast mot bekännelsens wärde

och wigt må wäl wid första påseendet synas hållbara, men wid närmare aktgifwande märker man snart, att de grunda sig på falska antaganden eller på tomma inbillningar.

Wi måste komma ihåg, att bekännelsen tros och lydes på den grund, att man tror den wara i enlighet med Guds ord. Hwarför icke uppsätta liknande inkast mot Guds ord i wissa fall? Det skulle man anse orätt. Men om en bekännelse öfwerensstämmer med Guds ord, är det då icke också orätt att anse en sådan bekännelse leda till hwarjehanda ondt? Härwid inwändes, att icke alla bekännelser äro bibelenliga. Men icke bewisar det, att bekännelsen är öfwerflödig! Det blott bewisar, att man icke bör hafwa bibelstridiga bekännelseskrifter.

Mot det första inkastet wilja wi anmärka, att den bibelenliga bekännelsen gör icke intrång på den kristna friheten. Icke will en kristen hafwa någon annan frihet än den biblen medgifwer?! Bekännelsen hindrar icke tankefrihetens rätta bruk, men wäl deß mißbruk. Men, säger någon: bekännelseskrifter, de må nu wara bibelenliga, uteslute ofta trosartiklar som de borde innehålla och upptaga ofta läropunkter som borde uteslutas. Den som så säger, borde dock inse, att detta icke gör intrång på tankefriheten utan twärtom gifwer frihet åt tanken att begrunda hwad som är bibelenligt och derför bekännelseenligt. Widare om en bekännelse innehåller läropunkter, som wår tid icke anser behöfwa betonas,*) så har det funnits en tid i kyrkans historia, då de woro wigtiga; och alldenstund historien upprepar sig sjelf, kan en tid komma då de blifwa af största wärde. För öfrigt kunna ju bibelenliga lärosatser aldrig wara till skada. Den kristliga friheten fängslas sålunda icke genom bekännelsen, ty en sann bekännelse tillåter hwarje tankefrihet som icke går emot Guds ord. Så t. ex. tillåter bekännelsen, att du har din mening om, hwar helwetet är, men hwarken bekännelsen eller biblen tillåter dig att tänka, att intet helwete är. O. s. w. Ännu ett exempel: Bibeln säger, att Kristus är Guds Son; om nu bekännelsen säger detsamma, icke är detta intrång på den kristna friheten! På samma sätt, när biblen talar om wissa ting, hwilkas beskaffenhet för en person kan wara ond eller god, allt efter olika förhållanden och samweten, så lemnar ju Guds ord afgörandet åt den kristna samwetsfriheten. Så gör också bekännelsen. Ju längre man inträngер i detta ämne, desto klarare ser man det oberättigade i det första inkastet. Ett dylikt inkast kan blott komma från ett sinne som med kristlig frihet menar, att hwar och en kan tro hwad han (eller hans förnuft) anser kunna rimma sig med kristendomen.

Det andra inkastet ser ut som om det wore owedersägligt; åtminstone tänka de bekännelsefiendtlige så, ty de bruka det flitigt. T. ex. om en prest blir suspenderad eller en församlingsmedlem bannlyst för yttrade och förswarade bekännelsestridiga läror, så ropa de bekännelsefiendtlige genast, att det synes tydligt, att bekännelsen fick sitta på domstolen och icke Guds ord. Men de glömma, att, när bekännelsen är bibel-

*) Att tiden, d. ä. tidsandan, icke anser en läropunkt behöfwa betonas eller wara af wigt, innebär wißt icke att den punkten kan fritt lemnas obetonad eller räknas för likgiltig. Tidsandan är ombytlig, äfwen derför behöfwes Bekännelsen. Red:s anm.

enlig, bekännelsen dömer som Guds ord dömer, och Guds ord som bekännelsen. Det andra inkastet blir af så mycket mindre wärde, då man besinnar, att den Evangeliska kyrkan säger uttryckligt, att blott Guds ord är trosregeln. De hafwa således inbillat sig sjelfwa, att man anser Guds ord wara under bekännelsen. Och antag, att någon ifrig person skulle sätta bekännelsen för högt, icke bewisar det, att man icke skall hafwa någon bekännelse.

Det tredje inkastet, att bekännelsen gifwer anledning till ofördragsamhet och förföljelse, bewisar lika litet som de twå första inkasten bekännelsens onödighet. Antagom, att wissa mindre bibelenliga bekännelser förorsakat förföljelser mot olika tänkande, så bewisar detta blott, att sådana bekännelser så wäl som de bekännande behöfde reformeras, men det bewisar icke öfwerflödigheten af en kyrklig bekännelse. En bibliſk bekännelse kan icke gifwa anledning till otillbörlig ofördragsamhet eller till förföljelse, ty då kunde man ju lika gerna påstå, att bibeln är otillbörligt ofördragsam. Och antag att de som hylla en bibliſk bekännelse låta sig förledas till otillbörlig ofördragsamhet, så får man icke begagna den i wårt slägte inrotade urſkuldningsmethoden och skjuta skulden på bekännelsen; hwarje god sak kan ju hafwa oförståndiga anhängare. För öfrigt är det icke bewisadt, att en kyrklig bekännelse i och för sig sjelf förorsakat förföljelse.

Den rom. kath. kyrkan förföljde långt innan den hade en egentlig och bestämd kyrklig bekännelse; den katholska kyrkans första egentliga kyrkobekännelse såg icke dagen förrän wid eller efter det Tridentinska kyrkomötet. De förföljelser som inträffat inom den protestantiska werlden hafwa haft sin grund i statskyrkoſicket eller föranledts af politiska skäl och hafwa aldrig haft sin grund i tillwaron af en bestämd kyrklig bekännelse. Att personer blifwa suſpenderade*) eller bannlyste (ur församlingen uteslutne) på den grund, att ett kyrkligt samfund anser dem hålla bibelwidriga åsigter, kan icke kallas ofördragsamhet eller förföljelse, ty ett kyrkosamfund uppfyller i så fall blott sin pligt och följer derwid Pauli exempel och biblens lära i detta stycket. Men det är ett wälkändt tillgrepp af de bekännelsefiendtlige, att skrika om förföljelse och ofördragsamhet, då de sakna bewis för egna åsigter. De äro sjelfwa förskräckligt högljudda och ofördragsamma, då de icke kunna reda sig, men det har ju alltid warit så, att tomma käril slamra mest. Skrik mot bekännelsen bewisar ingalunda bekännelsens onödighet, derför låtom oß icke förbryllas af fiendens gny och tomma anklagelser.

Det fjerde inkastet innehåller, att bekännelsen genom sina former hindrar det religiösa lifwet och gifwer anledning till stelhet och skrymteri. Detta inkast har brukats så flitigt af de bekännelselösa, att det är längesen utslitet, men det begagnas likwäl ännu som skrämskott för att skrämma de enfaldiga. Det är ett sorgligt förhållande, att äfwen sådana som wilja wara kristna begagna detta inkast rätt ofta. Som de

*) Wi antaga att författaren will säga: från innehafwande embete, så att ordet "suſpenderade" är att förstå om församlingslärare. Eljes kan wisserligen ordet suſpendera förstås om hwilken församlingsmedlem som helst, i betydelse af: utesluta från nattwarden. Sådant bruk af ordet suſpendera ensamt är dock mycket owanligt. Red. anm.

då och då hafwa sett, att stadgar och lagar, t. ex. fariseernas stadgar, hafwa gjort den religiösa anden mindre fri eller rent af bundit den i lagträldom, så draga de häraf den slutsatsen, att en kyrklig bekännelse är en sådan stadga. Men litet eftertanka borde lära hwar och en, att detta är en falsk slutsats, ty bekännelsen är ju icke en fariseisk stadga eller en lag utom eller wid sidan af biblen, utan den är någonting som tros wara i enlighet med Guds ord, och man will wäl icke påstå, att det som är bibelenligt kan hindra det kristliga lifwet? Icke är det skrymteri att som kyrka bekänna hwad biblen lärer! Icke är det andlig stelhet, att man blir fast wid Guds ords lära! Men man är likwäl rädd för formens skull. Hafwa då de bekännelsefiendtliga inga former för lärans uttryckande och ingen ordning wid gudstjensten? Hwar och en wet, att de hafwa former, ehuru de äro dåliga och obestämda. Hwilket är bäst, en dålig form eller en god?! Hwilket är bäst, oordning eller ordning?! Hwad säger Paulus? Jo, han säger: "Låten allting ärligen och skickligen tillgå." Formlöshet kan ju icke wara nyttig, om ens möjlig. Och antag, att kyrkor med kyrkobekännelser blifwit kalla och stela, icke bewisar detta nödwändigt, att bekännelsen warit orsaken. Äfwen bland dem som skryta af att wara utan symboliska böcker finnes stelhet och skrymteri. Man är i fara för skrymteri öfwerallt, och i wissa delar är man till och med i större fara, då man icke wet hwad man tror. Det finnes sålunda skrymtare med kyrkobekännelse och skrymtare utan kyrkobekännelse. Om man undersöker saken noga, skall man finna, att de bekännelselösa tala mot bekännelsen mest då, när någon lära i bekännelsen icke smakar deras bortskämda andliga gom. Ombyte förnöjer, och tidens smak förändras. Man will icke hafwa något bestämdt. Men wi måste dock komma ihåg, att en biblisk kyrkobekännelse kan lika litet förändras till innehållet som Biblen sjelf. Biblen har ju också bestämdhet och form. Innehållslös form är onödig, men en biblisk bekännelse är ju icke tom, utan har ett skriftenligt innehåll. För öfrigt — trons lära blir ju icke sämre genom korta och formliga uttryck wid bekännandet. Bekännelsen kan sålunda icke hindra kristligt lif. Personer både med och utan bekännelse kunna hindra Guds werk, men under inga omständigheter bekännelsen såsom sådan. Och antag, att någon mißbrukar bekännelsen i detta stycket, icke är dermed bekännelsens onödighet ådagalagd. Mißbruket upphäfwer icke bruket.

Det femte inkastet, att bekännelseskrifterna hindra kyrkans enhet, har sitt ursprung i mißförstånd om kyrkans enhet och enighet. Icke upphäfwes kyrkans enhet derigenom, att wissa personer, församlingar eller samfund i wissa punkter äro skiljaktiga. Skiljaktigheter äro att beklaga, men icke kan med eftertanka sägas, att bekännelsen i och för sig har gifwit anledning till olika bekännelser. Låt wara att olika bekännelser hindra kyrkans enighet, så bewisar det blott att wissa bekännelser äro bristfälliga, men det bewisar ingalunda, att man skall wara bekännelselös. Kyrkans oenighet har derför sin grund icke i en sann bekännelse, utan i wissa bekännelseförfattares mißuppfattningar, utom andra orsaker. Att bekännelsen icke hindrar, utan snarare befor-

drar kyrkans enhet, bewisar bland annat den kristna kyrkans allmänna antagande af den Apostoliska Tron. Hwem will påstå, att den kristna kyrkan wore mera enig, om den Apostoliska Tron icke funnes! Utan bekännelseskrifter wore kyrkan i större oenighet än som nu är fallet. Wissa kyrkans bekännelseskrifter må behöfwa förbättring, men icke befordras enhet derigenom, att man för bristfälligheternas skull will wara utan bekännelse. Om kyrkan (de olika kyrkosamfunden) kunde blifwa ense om en bekännelse liksom de äro ense om en trosnorm (Bibeln), så wore det som det borde wara. Men icke ernås detta mål genom att kasta öfwer bord bekännelsen och hwad dertill hörer. Hafwa wi en biblisk bekännelse, så kan den lika litet hindra kyrkans enhet och enighet som Guds ord kan det.

(Forts.)

Korrespondens från Swerige.

Wi taga följande ur ett bref från en kär broder i fäderneslandet.

"Nu något om ställningen i den brinnande stridsfrågan. Du förebrår oß, att wi icke med mera kraft och nit uppträda emot den socinianska willfarelsen i Waldenströmianismen. Det är sant att med undantag af Arnström i Budbäraren, på ett populärt sätt, och Linnarsson i Wittnet, på ett mera wetenskapligt sätt, hafwa högst få röster under det förflutna året låtit höra sig i stridsfrågan, utan man har låtit de nya kämparne nästan utan motsägelse röra sig fritt. Jag tror dock att denna tystnad har twenne icke owigtiga, om också möjligen icke riktiga förklaringsgrunder. Den ena är den meningen, att ju mera man uppmärksammar willfarelsen, genom motsägelser, desto mer eldar man densamma till ansträngdt nit, och att den bäst tiges ihjäl, om man ignorerar den. Så war förhållandet med baptismen på sin tid. Så länge man kämpade emot densamma, höllo den wid lif, och man märkte att den lefde af striden. När man lemnade den utan uppmärksamhet, blef den mera wanmäktig, och man förnimmer nu föga af baptisternas wåldsamma framfart, utan de sköta sig i stillhet utan att winna stort i förökadt antal af proselyter, med undantag af enstaka trakter, der saken förekommer ny. Så tänker man ock om Waldenströmianismen, sedan så många förträffliga motskrifter blifwit spridda bland folket till belysning af frågan. Jag tror också, att der saken icke är ny, utan från början slagit rot, der hafwa under sista året många af de gamla wännerna tröttnat och icke mera funnit sig närda af det wid partielden bakade brödet, utan återwändt till den föraktade kyrkans nu saknade sundare näring, då denna räckes dem af lefwande bekännelsetrogna predikanter, ware sig prester eller lekmän. I sjelf wa Wermland, Waldenströmianismens härd, säges detta här och der wara fallet. Hwad som är säkert är att detta är förhållandet i Skåne. Så t. ex. i staden ...., der man till en början nästan allmänt ibland dem, som ansågos för lefwande kristna, med ifwer omfattade den nya läran, der requirerar man nu bekännelsetrogna predikanter och begynner åter läsa Rosenii och Luthers skrifter, och det har blifwit mig sagdt af en person, hwars trowärdighet jag icke har skäl att betwifla, att till tecken af detta omslag i sinnena i wissa fa-

miljer, der man på wäggen upphängt P. W:s porträtt, har detta blifwit nedtaget och man har i deß ställe upphängt Rosenii. Likwäl nekar jag icke att det kunde wara helsosamt, om historiskt upplysande skrifter, som klart belyste halten af den nya läran och framstälde deß förhållande till den lära, för hwilken Luther och Melanchton m. fl. kämpade och i hwilken de sunno Guds rådslut om werldens frälsning uppenbarad till sin egen själs frid och saligher, blefwo spridda ibland folket. Så t. ex. prof. O. Olssons föredrag wid reformationsfesten i Edert lärowerkshus förlidet år om "Reformationen och Socinianismen". Jag tror att om folket kände förhållandet dem emellan och Socinianismens identitet (öfwerensstämmelse) med Waldenströmianismen, så skulle många enfaldiga själar, som nu icke weta hwarom fråga är, utan låta sig hänföras af det brinnande nitet och begagnandet af bibelns uttryck om Jesu blod, fastän i en annan mening än bibeln brukar detta och andra wigtiga uttryck, med owilja wända sig bort ifrån det förment nya större ljuset.

"Den andra förklaringsgrunden till de bekännelsetrognas tystnad i stridsfrågan, öfwer hwilken jag anser mig kunna yttra mig helt kort, är det sätt på hwilket striden föres å motpartens sida. Detta stridssätt är i sanning icke egnadt att locka många ut på stridsfältet. Du har wäl läst kontraktsprosten Linnarssons fejd med P. W. i Wittnet under förflutna året? Du har i så fall sett, huru de mest öfwerbewisande skäl, som af den förre blifwit anförda, hafwa af P. W. genom hans egendomliga dialektik och sofism blifwit skenbart blåsta omkull med samma lätthet som ett barn blåser omkull ett korthus; och för den mindre tänkande delen af läsare står det klart som dagen att Linnarsson blifwit besegrad. Och när P. W. icke haft konstgjorda argumenter att möta sin motståndare med, så begagnar han den listiga taktiken att förklara, att hwad Linnarsson med framgång yrkar, är just hwad P. W. lärer och skrifwer. Att strida med en sådan motståndare, som allom weterligt är i besittning af en förmåga, som icke är hwars mans, det är icke inbjudande, helst man har att wänta en hel hop hånlöje såsom stridens behållning. Med Chicagobladet och Zions Banér torde det wara tacksammare att kämpa än med P. W., emedan de synas blott wara temligen klent utrustade eftersägare af den förre. Emellertid kämpas i Swerige på ett mera praktiskt sätt mot Waldenströmianismen, om med mera framgång, wågar jag icke säga; men nog synes det mig fullt berättigadt. Man stänger kyrkor och skolhus jemte fria missionshus, der de bekännelsetrogna hafwa wäldet, för waldenströmska talare. Der man icke eger makt härtill, der bygger man sig egna hus eller hyrer lokaler, för att i ro och frid få samlas till uppbyggelse, utan att störas af det mißljud, som man tycker sig förnimma i predikan om en Gud, som förlåter synder utan försoning, och om en frälsare, som i ingen mening frälsat werlden, utan är en blott medelperson, genom hwilken Gud handlar med menniskor, en blott kanal, genom hwilken Fadren låter sin nåd tillströmma syndare, hwadan man också icke drager i betänkande att påstå att Fadren i egentlig mening är Frälsa-

ren. Huru länge man med denna dethroniſering af Jeſus ſkall kunna faſthålla läran om Kriſti Gudom, är ſvårt att ſäga. Då man ända till form och uttryck tillegnat ſig alla öfriga Socinianismens läror om Kriſtus och förſoningen, ſå wore det, ſynes oß och har länge ſynts oß, både konſequent och ärligt att gifwa äfwen den bibliſka läran om Kriſti Gudom till ſpillo i likhet med Socinianismen; ty för förnekandet af Kriſti Gudom gifwes i bibeln lika måga ſkenbara bewiß ſom för förnekandet af de redan uppgifna frälsningsſanningarne, blott man har mod att begagna ſig af dem. Och om man icke tycker de bibliſka bewiſen wara öfwertygande nog, då kunde man ju begagna ſamma wapen ſom ſocinianerna, hwilka, när de twifla på effekten af de bibliſka bewiſen, icke blygas att yttra: 'Om det icke blott en gång, utan ofta ſtode i Skriften, ſå ſkulle jag dock för den ſkull icke tro, att det ſå förhåller ſig,' nämligen när biblens läror icke rimma ſig med förnuftet."

Hwarjehanda.

Wi glädja oß öfwer att kunna underrätta wåra paſtorer och förſamlingar, att prenumerantantalet å wår weckotidning, "Auguſtana och Miſſionären", ſtigit ſå mycket, att de större utgifterna för bladets utwidgning komma mer än att betäckas. Då man ihågkommer de "hårda tiderna" och flera omſtändigheter, ſom motwerkat "A. & M.", ſå är prenumeranternes förökande till nära 4,000 ej ſå litet uppmuntrande. Derjemte hafwa wi wid utgifwandet erhållit betydlig hjelp utaf benägne inſändare och önſka, att deſſe och andre wille fortſätta ſitt medarbete; derigenom kan wårt blad blifwa mera allſidigt och intreſſant. Wi endaſt uttala den önſkan, att inſända artiklar måtte wara ſå korta ſom möjligt, eller afdelade under wiſſa rubriker, på det wi måtte ſlippa att allt för ofta widfoga det der "fortſättning". Wårt gemenſamma bemödande bliſwe att ſäga ſå mycket ſom möjligt i ſå få ord ſom ſig göra låter. Detta är wäl icke efter tidens ſmak, ſom fordrar "lätt läsning", på hwilken man ej behöfwer anwända för mycken eftertanka. Wi önſka ſuarare wänja wåra läſare wid läsning ſom fordrar eftertanke; den allena lemnar någon winning. Artikeln "Herren behöfwer dem!" hoppas wi att ingen förbigår. Den är allwarlig alltigenom. En annan längre artikel, ſom i detta nr begynnes och ſkall fortſättas i twenne efterföljande, utgör ett tal, hållet wid New Yorks konferenſens ſiſta möte i Boſton, och har konferenſen begärt att få det tryckt i tidningen. Artikeln afhandlar grundligen ett wigtigt ämne, ſom också behöfwer grundligen inpräglas och tillegnas i denna tid af willerwalla.

Wi bedja för öfrigt wåra benägne läſare icke fordra mera af "A. och M." än den kan och bör gifwa. Somliga önſka "berättelſer", och wi hafwa intagit och ämna intaga ſådana; men för mycket deraf, iſynnerhet när det, ſåſom oftaſt, är diktadt och då öfwerdrifwet, förſtör den andeliga matluſten och den rätta ſmaken för "ſtadig mat", hwilken wi egentligen borde åſtunda. Andra fordra "lärofrågor" o. d. behandlade; en ſådan fordran wiſar wiſſerligen eftertanke, men wi måſte hålla måtta äfwen dermed, ihågkommande att wi haf-

wa bland wåra läsare äfwen många sådana, "dem man ännu mjölk gifwa måste". "Litet af hwart" skola wi försöka gifwa, så widt wåra mångfaldiga göromål wid sidan af bladet, och dock hufwudgöromål, det medgifwa.

Ehuru wi sitta här i den "klämman" såsom samfund, att wi hwarken äro lidne af de många partier omkring oß, som heldre wille äta upp oß, ej heller betraktas med särdeles wälbehag af statskyrkan i sin helhet i fäderneslandet, fröjdar det oß dock, att "A. o. M." reqwireras af allt flere i Swerige, och att wårt arbete och wår kyrkliga ställning wäcker der allt mer uppmärksamhet och winner allt mera erkännande. En begåfwad och nitisk lärare i westra Swerige tillkännagifwer sin affigt att om möjligt göra oß ett besök, samt tillägger följande wälmenilliga ord: "Huru är det ställdt med edert bibliothek? Jag har numera en icke så liten boksamling. Ofta har jag tänkt, att edert bibliothek kunde behöfwa eller icke ogerna mottaga den, om böcker sändes eder eller om J fingen en boksamling i arf?" Nej, war säker derpå, broder bresskrifware, att wi "icke ogerna", utan snarare mycket gerna mottaga sändningar af böcker, på hwad sätt de tillställas oß. Få här hafwa waknat upp till insigt i betydelsen af ett godt och rikt bibliothek; wårt bibliothek har fördenskull snart sagt inga inkomster, ehuru det förökas något emellanåt genom skänker.

Ur ett annat bref från Swerige till en af wåra yngre pastorer taga wi oß friheten taga följande karakteristiska ord: "Waldenströms beundrare börja wackla. Fromme män hafwa tagit bladet ifrån munnen. Hjertligen fröjdas jag öfwer trosbröderna i den nya werlden. De hålla fast wid wår dyra Ev. Luth. kyrkas bekännelse. Herren fostrar oß för en frikyrka, som säkert blir en martyrkyrka, fogelfri och wärnlös. Dock Herrans 'hjelp blir efter dagens beskaffenhet'. Bedjen för oß; wi bedja för Er". Breswet är skrifwet af en gammal erfaren kontraktsprost, som uppenbarligen aktar på tidens tecken och icke, med så många, endast sjunger: "det står wäl till!", utan förehåller sig och andra de allwarsamma orden: "tiden är att domen skall begynnas på Guds hus", hwilken utsaga dock äfwen innehåller den tröstligaste utsigt genom tillägget: "begynnes det på oß, hwad blifwer då deras ändalykt som icke tro Guds ewangelio?"

En annan wälwillig bresskrifware J. S. från Chicago har sändt oß ett längre innehållsrikt bref, det wi kunde önska intaga i A. & M., dereft utrymmet det medgåfwe. Wi tacke emellertid för det wänliga erkännande som breswet innehåller. Wi torde återkomma till detsamma.

"Sändebudets" okristliga utfall emot wår kyrka och deß domar öfwer henne skola wi klarligen belysa och afwisa, så snart rum kan göras derför. H.

Som det bör wara. — "Tiggargossen" är sjuk nu, måhända en följd af hans myckna arbete och kringwandrande. Hans organ Skolwännen, der han gjorde reda för sig, har tillswidare upphört att utkomma. Men Tiggargossens ärende får icke derför falla i glömska hos hans wänner. Wi hoppas också att så icke skall ske. Ja, wi hafwa redan sett bewis på motsatsen, eller derpå att **wår Skola** icke är glömd.

Samma wecka som Skolwännens inställande tillkännagifwits i "A. & M." ingick ett bref från en yngre pastor i Jowa, innehållande 102 dollar för skolan, "samlade bland enskilde" (pastor inberäknad) och med löfte om mera. "Från enskilde" hette det, ty "i anseende till de hårda tiderna hade man ej wågat en allmän insamling."

Kyrkliga underrättelser.

Anteckningar från Illinoiskonferensens möte i Knoxville.

(Slut. fr. n:r 9.)

Andliga rörelser. Om något särskildt Andens nådewerk på sednare tiden förekom intet i de pastorala berättelserna, men derför har helt wiss icke det predikade Ordet warit utan frukt i det tysta stilla. Frukterna stå tecknade i Guds Bok, de höra icke till menskliga protokoller. — I afseende på det beständande i den frukt som syntes framkallas af de nådeswindar, som i en mer eller mindre nära föregående tid gått fram här och der inom konferensens församlingar, lemnades några upplysningar. Så kunde en pastor med glädje, till Guds pris, omtala, att af de under wäckelsetiden fattade ingen blifwit bortdragen af fremmande lära. (I den församlingen, såsom på andra håll, lades dock för en tid an derpå af fremmande partier). En annan pastor lemnade, på uppmaning, den upplysning, att af tjugo eller tretio grofwa syndare, öfwer 50 år gamle, som under wäckelsetiden i hans församling för ett par år sedan kommo till omtanka om själen, ingen gått tillbaka, utan tillwuxit i nåden; de woro nu fastare och allwarligare än i början, ransakade flitigare Skriften och goda andaktsböcker, om också den första hettan något swalnat. I den församlingen hade lyckligtwis inga sektmakare inkommit. De som kommit till omtanka hålla sig uteslutande till sådana andakts- och uppbyggelseböcker, som af deras lärare anwisas dem.

Strider och partimakare. I en församling hade man försökt åstadkomma hwad som behöfdes till kyrkas och lärares underhåll på frimilligheten wäg, utan bestämda ledamotsafgifter. Detta hade alldeles misslyckats; derdan blef för de willige högst betungande, under det många alldeles drogo sig undan, d. w. s. ingenting gjorde. När församlingen nu beslöt bestämd afgift af hwarje medlem, uppkom missnöje hos många; desse tredskades och derigenom uppstod stor reslängd. — Så hade också fråga wäckts om kyrkobyggnadens flyttning från deß nuwarande plats. För den frågans skull undandrogo sig åter, när de ej fingo sin wilja, många sina skyldigheter.

Midt under all denna oro inträngde partiandar utifrån. I tre års tid gjorde "Missionswännerna" stormlöpnings-försök, men wunno få. Så kommo methodisterne, dragne till platsen af en särskild omständighet. De höllo på ett års tid med sitt arbete, men drogo till sig blott sådana som ej kunde tillåtas ingå i församlingen. Om desse siste partimakares tillwägagående må något här berättas. Så snart församlingens pastor rest till ett möte med sina bröder, insunno sig 2:ne prester af nämde samfund. Desse foro omkring i församlingen och inbjödo till sin predikan, derwid de icke aktade otillbörligt att inränga i hus, der hustrurna woro ensamma hemma, under det männen woro ute i sitt arbete. Der nu den stackars qwinnan icke hade nog kraft att bestämdt afwisa dem, föreslogo de att strax hålla ett litet bönemöte, bestående af de twå, deras skjutsare och den ensamma qwinnan. (Är sådant tillwägagående efter Guds ord?) Desse båda höllo på en wecka, deras ord woro föga mäktiga, men hopp och språng tillockade nyfikna. Från C. kom efteråt derwarande swenske methodistpresi, och sedan han lyckats åstadkomma ett slags rörelse, manade han de pårörde att höja hand samt lofwade widare besök med methodistbiskopens goda minne.

Om den fångst desse gjorde är förut nämdt, men det onda som uppkommit, innan partimakarne wisade sig, förwärrades. Till slut begärde en af församlingsrotarne att få bilda särskild församling med 56 komunikanter, i förening med den gamla församlingen. Detta har nyligen bewiljats dem, och så synes lugnet hafwa återwändt.

En annan pastor, som arbetar i trakten upp åt sjöarne, hade att förtälja, att en sjundedagsadventist (prest, om wi ej misstaga oß) inom hans församling uppträdt för att wärfwa anhängare, men utan påföljd. Denne pastors ena församling hade motståndarne sökt skada genom smädeskrifwelser i en engelsk tidning på platsen. Angreppet hade icke fått skada, utan i

stället tjena till församlingens fromma. — Äfwen ett annat swenskt separatsamfund än det ofwan nämda sökte skada. Det befinner sig i närheten och hör till anglikanska eller biskopliga kyrkan, med egen swensk lärare. Det synes dock icke farligt, då tukten inom detsamma till den grad ligger nere, att medlemmar, sedan de warit wid nattwardsbordet, satt sig till spel- och dryckesborden, der de suttit qwar till utåt natten. (Detta låter hemskt, nästan knappt troligt. Det stämmer dock öfwerens med hwad wi sport om en swensk församling på annat håll, tillhörig samma samfund. Der skola "deacons" tillåta sig dricka upp kollektmedel och ej heller försmå det för nattwarden affatta winet.)

Pastor trodde att ett besök på denna utkant af någon äldre lärare i Rock Island skulle wara helsosamt. Misstankar, som wäckts mot Skolans lärare, hade blifwit undanröjda.

Hemliga Sällskaper. Dessas medlemmar hade här och hwar gjort något bekymmer. Från ett håll anmärktes, att när man, enligt wår nya församlingsordning, will öfwa tukt mot de hemliga sällskapsmännen genom att wägra deras upptagande i församlingen eller dermed att man utesluter församlingsmedlemmar, som inträdt i hemliga föreningar, blifwa desse mottagne af andra samfund, som intet afseende fästa wid dylikt ledamotskap bredwid och emot kyrkan. I en annan församling der man förelagt medlemmar, som slutit sig till hemligt sällskap, att lemna detta eller församlingen, hade flertalet walt sällskapet före församlingen, blott få twärtom. De utgångne hade sökt och funnit tillflykt i ett annat samfund, som will hetas wara lutherskt. — En tredje pastor uppgaf, att medlemmar af hemliga sällskaper, som stått i hans församling antingen gått ut eller flyttat till annan ort.

I anledning af den sist nämda upplysningen uttrycktes i konferensen — utan att omröstning togs — temligen allmänt den meningen, att i afflyttnings-attester borde anmärkas, om den afflyttade tillhör hemligt sällskap. Nog bör så ske, när dertill är så wäl anledning som tillfälle. Men illa är, att många flytta till annan ort utan att uttaga flyttningsbetyg. Är orten, dit de gå, känd, wore wäl ej ur wägen upplysa pastor derstädes. Borde ock wid församlingsmedlemmars upptagande utspörjas, om person i fråga tillhört annan församling inom Aug. Synoden och hur

Augustana och Missionären. Tidningen kom till tals i ett par rapporter. På ett håll, hwarest traktatspridning är i gång, hade exemplar af tidningen bortskänkts på pastors bekostnad, en eftersträfwansẅärd frikostighet. En annan pastor, som betjenar twå icke just små församlingar, fann wid sitt tillträde blott en (1) prenumerant på tidningarne i hwardera församlingen. (Företrädaren, derom har ene berättaren från annat håll blifwit upplyst, hade wärdslösat tidningsangelägenheten, om icke rent af sökt motwerka tidningarnes spridning). Han hoppades emellertid att kunna lifwa intresset för wår tidning, så att saken framdeles skulle gestalta sig bättre.

Wi sågo i "Luth. & Miss." ett förslag indraget, att i de kyrkliga tabellerna öppna en kolumn för de kyrkliga tidningarnes statistik. Mot ett sådant förfarande torde åtskilligt wara att inwända, men det skulle wisst icke skada, utan twärtom wara helsosamt, om en sådan statistik kunde samlas och på något sätt, t. ex. wid Synoden ifall deß tid tilläte, framläggas. Tidningen utgår wisserligen i ett rätt stort antal exemplar, större redan än föregående år, men det oaktadt finnas församlingar, stora församlingar, utom de båda ofwan påpekade, der tidningen är högst litet spridd. Wi wåga, med wåra engelske wänner, tro, att de kyrkliga tidningarnes utbredande och läsande i församlingarne har icke så liten betydelse. Deras försummande synes witna, att något brister i det gemensamma kyrkliga intresset. Annorlunda göra sekterna med sina partiblad. De hafwa ett, och det läses allmänt af deras anhängare, och man gör derjemte allt, för att få det läst utanför den egna kretsen. Wi borde wäl i detta stycke lära af dem, men äro kanske på sina håll litet swärlärda. Måtte wi ej få plikta derför, när partiandarne tränga inpå.*) Wi be-

*) Wår förmodan har twärr snart nog funnit bekräftelse. En pastor utom Illinois-konferensen skrifwer nyligen i ett bref ungefär så här: "Jag har tillförne sökt wisa mig fördragsam mot olika tänkande, men nu swärma de omkring här, allehanda —ister och —aner, i skaror, stinga, bita och fräta, alldeles som gräshopporna i Kansas och Minnesota. De twinga till oförd̈ragsamhet". Till fördragsamheten borde att ej werka för den kyrkliga tidningen. Påföljden synes; folket är obefästadt och drages bort af swärmeandarne. En annan pastor på samma håll spridde ett 50:tal af Augustana i sin församling och säger, att han kunnat uppenbart se de goda werkningarne deraf.

höfwa i denna tid wara wäl både befästade och wäpnade. Men, må denna wår afwikelse från berättelsen ursäktas oß. Det är icke för utgifwarnes skull wi här tagit till orda; de för sin del behöfwa icke allmänhetens uppmuntran, ehuru de nog gerna hålla den till godo och tacka derför. Utgifwarne kunde och skulle när som helst, det tro wi, gerna lemna det olönta arbetet, wore det icke för den wigtiga sakens egen skull.

Så mycket ur pastorernas embetsberättelser och med anledning deraf.

Nu äfwen något om de till konferensen hörande **missionsplatser** samt **wakanta församlingar**. För att i någon måtto tillse de förra med Guds ords predikan aflönar konferensen 3:ne s. k. kolportörer eller kateketer. En werkar tio månader af året i Chicago, deß förstäder och omnejd, en annan är sysselsatt inom distrikterna i westra Illinois; den tredje arbetar i konferensens nordliga distrikter. Deßutom hafwa twå eller tre af konferensens pastorer gjort missionsresor till platser betydligt aflägsna från deras hem. I den närmare omnejden får wäl nästan hwar och en af bröderna missionera. En mängd platser tillses hwarje Söndag genom studerande wid Lärowerket i Rock Island, äfwensom af lärarne der, wäl ofta.

Rörande war det att höra, huru angelägne om predikobesök och huru willige att offra för sådanas erhållande wåra fattige, förströdde, flyttande landsmän äro på sina håll. Besök, för hwilka reskostnaden uppgår till nära 40 dollars, hafwa af dem i det närmaste ersatts. Flera sådana platser äro belägna uppe wid Saginaw Bay, men blott på en har hittills församling kunnat bildas, dock utan der bosatt lärare. Med dessa platser blef konferensen bekant först genom en gåfwa af $4.00 till Barnhemmet i Andover, som kom från en af dem. (Månne ej Barnhemmet blifwit bekant på den okända orten genom något exemplar af wåra tidningar, som hittat wäg ditbort?). På en af platserna, der landsmännen äro få och wißt icke rike, hafwa de lofwat sörja för betalning af hela reskostnaden för besök, som uppgår till $20.00. Andre på annat håll hafwa blifwit öfwerens att i förwäg anteckna sig till subscription, på det att den besökande må slippa obehaget att sjelf närwarande kollektera respenningarne. — På ett håll uppgifwas några hustrur och enkan efter en afliden swensk göra sig särdeles nit om att platsen måtte få besök. Den pastor, som berättade detta, uppgaf sig hafwa en kär skrifwelse från en af dessa qwinnor, hwilket han tänkt meddela i wår tidning. Få se, hur han gör.

Missionsarbetets bedrifwande. Sedan man talat om missionsplatserna uppstod en liflig diskussion om sättet för deß fortsatta bedrifwande. En talare isynnerhet ansåg det hittills warande förfarandet, medelst respredikanters kringsändande och tillfälliga besök, höra till hemmissionens barndom, till det förberedande arbetet. Han trodde att wi, i likhet med engelske bröder, nu borde börja slå in på en annan wäg genom att lemna understöd åt lärares underhåll och kyrkors uppförande på centralt liggande punkter och wigtigare genomfartsorter. De fleste andre som yttrade sig woro af annan mening, helst den förra war bland oß mera ny; åtminstone trodde de, att wi ännu länge få fortsätta på gamla sättet, helst som wi sakna de rikligare tillgångar som behöfwas för att genom tillräckliga understöd drifwa mission på nu föreslagna sätt. Denna sak borde wäl och grundligt undersökas äfwen en annan gång.

Sedan förestående war till det mesta utarbetadt och en del deraf lemnadt i sättarens händer, ankom en kortare berättelse om mötet **från konferensens sekreterare.** Ur denna tillfogas följande.

Wid mötet woro 24 pastorer tillstädes och 16 församlingsombud, deraf mer än hälften i sällskap med sina församlingars pastorer. Frånwarande woro 5 pastorer och alla till konferensen hörande professorer wid Lärowerket, utom en.

Icke mindre än 8 ansökningar om understöd till lön för lärare och kyrkobygggnader inlemnades till konferensen. Då man tar i betraktande, hwarifrån bidragen måste komma, är det ej möjligt att konferensen kan hjelpa i alla dylika behof.

Den i de mest trängda omständigheter warande församlingen är onekligen G e t h s e m a n e f ö r s a m l i n g e n i C h i c a g o. Ehuru den inom konferensen, genom deß förre pastor, fått $238.70, beslutades, för att om möjligt afhjelpa den swåraste nöden, att en k o l l e k t upptages i konferensens församlingar, samt att $100.00 bewiljas från konferensens missionskassa såsom bidrag till lön för första året för blifwande lärare.

Af öfriga ansökningar bewiljade konferensen, att för församlingen i Hobart Mich. en kollekt upptages i hwarje af konferensens församlingar. Denna kollekt bör upptagas före nästa konferens och insändas till Mr Swen Olson, Cadillac, Wexford Co., Mich.

Åt församlingen i Big Rapids bewiljades $150.00 såsom bidrag till lön för första året åt den derstädes bosatte läraren, hwilken såsom respredikant då också besöker andra platser deromkring.

Till Synodens Central Bestyrelse bewiljades $100.00. Derjemte beslutades en påminnelse till de församlingar, som ej ännu upptagit den af Synoden beslutade kollekten för C. B:s inre mission, att med snaraste fullgöra detta.

Konferensen önskade, att församling måtte stiftas i South Chicago, och uppdrog åt pastorerna Boman och Ewald att besöka platsen och se till, om detta kan werkställas.

Likaledes beslutades, att miss. kom. bör göra undersökning, om ej möjlighet förefinnes att åter börja en mission i Bishop Hill.

De vakanta församlingarna besökas som följer:

Farmersville och Neoga af pastor A. Edgren.

Beaver och La Fayette af pastorerna Lundahl och Gustafson.

Hobart och Millers af past. Challman.

Gethsemane och St Joseph af pastorerna Lindell och Hult.

Donaldson af pastor Lundahl.

Highwood, Lockport, Lemont och Evanston af pastorerna Ewald och Boman.

Färlöf af pastor B. Setterdahl.

Tampico af Lärarne wid Lärowerket i R. J.

Monmouth af pastorerna Andreen, Winquist och Nordgren.

Sagetown af pastorerna Lindholm, Lindahl och Borg.

Pecatonica af pastorerna Peters och Södergren.

Franklin af pastor Larson.

Oregon af pastor Malmberg.

Församlingen i Kawkawlin, med kringliggande platser, anbefalles åt Missionsbestyrelsen.

Konferensen uttryckte äfwen den önskan, att församlingarna i Monmouth och Sagetown förena sig om att med snaraste kalla egen lärare.

Från Barnhemsdirektionen inlemnades årsberättelse, men som den kommer att införas i Augustana, gås den här förbi.

Diskussionen öfwer ämnet: "den rättfärdiggörande tron" war uppbygglig och lärorik. Wi hoppas få se något derom af referenterna derwid.

Nästa konferens skall hållas i Altona, Ills, och begynna d. 27 Aug. kl. 3 e. m.

Det må ock nämnas, att konferensen ursäktade de frånwarande pastorerna för deras uteblifwande från mötet, men fritog dem icke från deltagandet i de gemensamma reskostnaderna eller deras afgift till reskassan.

Likaledes beslutades att Mr **J. W. Olson** rekommenderas till erhållande af Kateketlicense.

Wi tillåta oss affluta denna wår berättelse med de ord, hwilka konf. sekreterare föreskickat sin.

"Ack saliga stunder
Som Jesus oss ger!"

För dem som hade tillfälle närwara wid detta konferensmöte genljuda säkerligen dessa sångarens ord ännu i minnet, och mer än en gång under ensamhetens dagar stola de erinra sig, huru godt det är att äfwen i jemmerdalen mötas och en kort stund få sitta under lifsens träd och plocka af de söta frukter Herren derifrån låter falla. Ofta är det trosstärkande att tänka på de heligas samfund och stärkande att **tro**, att det ändå finnes ett sådant; men ännu mera stärkes både tron, kärleken och hoppet genom sådana möten, der Guds folk från skilda orter sammanträffar och delar andliga gåfwor med hwarandra. Wisserligen hafwa Herrens tjenare ett tungt arbete både "utom hus" och "inom hus": de få "gå wid plogen och wakta boskapen" och sedan såsom skaffare "tjena" och känna sig såsom "onyttige tjenare"; dock säger Herren emellanåt: **nu, "ät du och drick"**. Och tänk en gång när den stora Konferensen kallas tillsamman i Guds rike och Jesus i egen person skall **tjena** och säga till sina onyttige tjenare: **"ät och drick"**! Ja, tänk då hwilken salighet, och sedan — **Aldrig skiljas mer.**

Härmed hafwa wi pekat mot himmelen och dit böra ju wåra möten wisa hän? såsom någon sagt, att en predikant bör sluta hwarje predikan med en **wink åt himmelen.**

Ege och A.

Berigtigande. Wid återskrifwandet, i den del af berättelsen om konferensen i Knoxville som war intagen i föregående numret, af det som sades om Kyndelsmessa inflöt ett misstag af ene underskrifne berättaren. Det war en förwerling af Bebådelsen och Kyndelsmessan. Så stod der: "bebådelsen deraf att Christus skulle födas", då der skulle stått: förkunnelsen, att Christus blifwit född.

A.

Yttre Missionen.

Wår Indianmission. Wi hafwa spört, att den sist föreslagne missionären blifwit utsedd. Är det så, då tro wi oß också weta, att den utsedde antar kallelsen. Wi motse nu snart tillkännagifwande härom från Central-Bestyrelsen. Det är wäl då nu tid att ordna för detta ärendes iwerksättande, och hafwa utan twifwel wederbörande detta under öfwerläggning. För wår del tro wi, att den som utsändes icke bör utgå ensam, utan bör hafwa wid sin sida en from, för denna mission warm och passande lekman-broder, som kunde wara honom till biständ, råd och uppmuntran. För missionens så wäl begynnande som fortsättande behöfwas icke blott penningmedel, utan förmodligen äfwen annat, t. ex. åtskilliga materialier m. m., som kunna medföras och blifwa till gagn på missionsfältet. Hwad de här som alltid oundgängliga kontanta medlen angår, äro en del redan samlade. Huru mycket som ligger till reds, torde i denna tidning blifwa upplyst; elies kommer det att ske wid nu instundande synodalmöte. Mycket, eller tillräckligt, är dock säkert icke hwad som nu finnes på hand. Men då företaget, såsom wi wißt hoppas, är börjadt med Herran, icke mot eller utan Hans wilja, så äro wi ock förwissade, att "hwad som behöfwes" skall tillflyta, så att företaget icke strandsättes.

Detta allt är nu C. B:s omsorg, men det må ursäktas oß, att wi här i förwäg uttalat wår mening i frågan. Det har skett endast i god affigt, särdeles den att kalla det wißt icke ringa intresset för saken till ytterligare lif.

A.

Reseskildringar från södra Afrika.

[Ur bref från missionär Fristedt.]

[Forts. fr. nr 9.]

Språkstudier i New Hermannsburg. "Nu började jag med allwar studera kafferspråket under ledning af den nu warande förträfflige hermannsburgske superintendenten Hohls. O! huru kufwande (godt för den gamle Adam) är det icke att börja på nytt såsom det minsta barn lära talekonsten. Hit borde alla talare och predikanter gå, som tycka sig allt kunna uträtta och anse sig alldeles oumbärlige, ty här går det ej såsom der hemma att under predikoresor skörda frukten af andras arbete. Nej här måste man i många år stanna på en plats och underwisa folket, om man genom Guds nåd skall kunna winna själar för Christus. När jag träffade en kaffer, talade jag med honom så godt jag kunde, och frågade efter namn på alla saker, jag såg eller kunde upptänka, för att erhålla praktisk öfning wid språkets inlärande. Då mitt rum i Hermannsburg låg intill dränghuset (der de manliga kaffertjenarne bo), så gick jag ofta derin, och de kommo till mig, hwarwid wi talade, läste och bådo tillsammans. Huru uppbyggligt war det icke att, sedan den allmänna bönen med kaffrerne war hållen (kl. 6 f. m. och 9 e. m.), höra det hjertliga och allwarliga samt förtroendefulla sätt, på hwilket en kafferyngling talade med Herren i den enskilda bönen, samt huru kaffrerne till sent på qwällen sjöngo härliga psalmer. Sannerligen utskämma dessa omwände hedningar många af wåra tjenare der hemma."

Uppbrott. När missionär Fristedt af wistandet på Hermmannsburg kände

sig stark nog för den beramade undersökningsresan, började han och Flygare med allwar rusta sig för densamma. Fristedt berättar derom: "Först tänkte wi att färdas till häst. Men emedan wi skulle besöka trakter, hwareſt européer ej på 30—40 mil wore att träffa, och föga troligt wore, att wi af de ogästwänliga kaffrerne kunde erhålla något till wårt lifsupphälle, samt det war omöjligt att på häſtryggen medföra proviant, kläder och allt, som behöfdes för en kanhända månadetal räckande resa och det dessutom ej lyckades hwarken att få köpa eller hyra någon häst för mig, bestämde wi oß för att färdas med oxwagn, ehuru detta wore något dyrare. Men ej heller någon sådan stod till buds. Då gick jag, sedan jag och Flygare ofta talat med Herran om den tillämnade resan, in i kyrkan härstädes, frågade Herren, om han ämnade hemsöka wåra och wår kyrkas synder på wår mission och bad honom hjelpa, ty nu wore stunden inne. När jag så styrkt af bönen stod upp och skyndade ut, mötte mig Flygare, som berättade att Herren underligen ledt honom till en kaffer, hwilken genaſt war beredwillig att låna oß sin wagn med 5 par oxar och twå kaffrer mot 6 shillings (5 kr. 40 öre) för dag. Så gåfwo wi oß tisdagen den 16:de Okt. 1877 i wäg."

Tyſk missionskolonist. — En förnuftwis bonde. "Samma dag på aftonen gingo wi in till en tyſk missionskolonist för att köpa torkad frukt. Huru snyggt, enkelt och hemtrefligt war det icke derinne, huru fördes icke mina tankar öfwer till de mig så kära bönderna der hemma, när jag här såg de gamla kära lutherska uppbyggelseböckerna jemte den sköna hannowerska psalmboken på sin hylla öfwer den lilla orgeln. Dessa kolonister äro till stor nytta för missionen, i det de i deras tjenſt stående kaffrerne se sina husbönders gudsfruktan och af dem tillhållas att gå i (kaffer-)gudstjenſten samt till följd deraf låta sig med tiden underwisas, bekänna sin tro och låta sig döpas. Huru motsatt intryck gjorde ej ett rikt bondehus, som wi dagen derpå besökte. Här woro wäggarne beklädda med stora, sköna oljefärgstaflor och speglar från golf till tak, kostbara marmorspislar m. m. funnos äfwen. Men här saknades det, som är kostligare än all werldens rikedom och härlighet: **Herrans fruktan, all sann wishets begynnelse.** Ehuru mannen på stället genom idkande af resehandel wunnit hela sin rikedom ibland zuluerna, ansåg han det ej mödan wärdt för oß att underwisa kaffrerna, emedan de woro af ett annat slägte än wi. Sålunda fann han det icke nog att hafwa beröfwat dem deras lekamliga goda, utan wille ock frånkänna dem de andliga och ewiga förmånerna. Wi bewisade honom ur Guds ord, att Herren hade gjort menniſkoslägtet af ett blod. Wi framlade deßutom ur erfarenheten, historien och naturwetenſkapen (zoologien) slående bewis mot hans willfarelse."

Djurwerlden i Afrika. — Storartadt wattenfall. — Nattresa. "När wi nu fortsatte wår resa, sågo wi en hjord af 20 antiloper betande i all sköns ro och lugn ett stycke ifrån oß. Dessa äro de enda wilda djur, jag hittills sett under mina resor i Natal och Zululandet. Lejon ser man här aldrig och tigrar (leoparder) sällan. Äfwenså äro här ej på långt när så många och farliga ormar som i Ostindien, ty det finnes en

fogel, som lefwer af dem och hwilken det är wid höga böter förbjudet att döda. Wid middagstiden, då det war owanligt hett (98 gr. Fahr. i skuggan), spände wi ifrån i närheten af en mycket stor fårahjord. Jag iakttog härunder, huru fåren skyddade det ena det andra genom att hålla sitt hufwud under den andras buk, och stodo så i en cirkel förwarande hwar andra för de brännande solstrålarne. Så borde wi kristne under kors och lidande (och sådant fattas ju icke, ty är jag för tillfället fri derifrån, tå tryckes dock min nästa, som jag bör älska så som mig sjelf, deraf) skydda den ene den andre och så widt möjligt är (öfwerensstämmande med sanningen) enas och hålla tillsamman. Följande morgon, när wi gått öfwer en flod och jag efter ett uppfriskande bad kom till wagnen för att frukostera, såg jag den ene af wåra kaffrer med en sten i högsta höjd färdig att kasta samt warsnade ett stycke derifrån en liten wärnlös fogelunge. Då jag utropade "jeka" (låt bli), wände kaffern sig förwånad om, och seende mig sade han förtrytsamt: "herrn icke låta köttet gå sin wäg." Kaffrerne betrakta ej djuren annorlunda än gående köttstycken, hwilka de till och med steka lefwande. Derför anse de ej för någon orätt att plåga de arma djuren. Då wi kommit uppför en långsluttande höjd, utbredde sig för wåra blickar en widsträckt grässlätt, på hwilken de få farmerna förswunno såsom skeppen i det wäldiga hafwet; wid wåra fötter slingrade sig Umgenifloden likt en silfwerorm, plötsligt förswinnande i jorden. Här hade wi att på en jernbrygga öfwer floden stiga uppför en brant af 700 fot förbi ett skönt wärdshus med de härligaste planteringar och stora (6—8 fot höga) kaktushäckar. — Då wi nu höllo wår middagsrast och det war owanligt hett, begåfwo wi oß till wattenfallet, hwareft jorden till följd af höga träd, som wäxte derofwan, plötsligt syntes upphöra. Framkomne sågo wi wattnet på flera ställen i wäldiga strömmar störta utför de hundra fot höga kalkklipporna. Genom wattnets nötning hade det bildats 80 fot höga fristående stifferpelare, på hwilkas toppar örnarne byggt sina nästen. Här bekommo wi ett wederqwickande duschbad. — Som wi nu nalkades Mauritsburg, började trafiken blifwa rätt liflig. Tjogtals wagnar lastade med ull, hudar eller andra handelswaror färdades här fram mellan Natal och Transwaal. Medan wi foro wägen framåt, blåste posthornet och postdiligensen dragen af 6 hästar framstörtade (2 sw. mils farti timman). Uti den sitter bland andra passagerare ett fruntimmer, i hwilket wår förelöpare igenkänner sin förra husmoder från Durban. Han helsar, springer såsom en rasande och ropar: "Mamma ej stanna här?" Det gjorde oß werkligen ondt att se, med hwilken ledsnad, harm och grämelse han betraktade den obewekliga med stormwindens hastighet bortilande wagnen. Nu skulle wi hafwa sett Mauritsburg, i fall ej himlen warit betäckt med tjocka moln. Huru storartadt war det icke att se hela himlen till följd af de täta och här owanligt stora blixtarne förwandlad i ett enda eldhaf, under det der nedanför i den widsträckta dalen gräsbranden sträckte sina eldtungor upp emot himmelen. Ja, här syntes himmel och jord förena sig för att uppgå i eld och lågor. Det förde oß till minnes 2 Petri 3 kap., då

himlarne skola förgås i eld och grundelementerna försmälta af hetta. Äfven här påmindes wi om näden i Kristo, deraf att å ett ställe brann gräset i ett oerhördt stort kors. Detta sågo wi från ett högt berg, hwareft wi tänkt stanna öfwer natten, ifall wi ej fruktat för regnet, hwilket omöjliggör (understundom för flera dagar) passerandet af höga backar, emedan wagn, oxar och allt då kunna störta ned i de talrika afgrunderna. Så begåfwo wi oß oaktadt det för handen warande mörkret ned för den owanligt långa och branta backen, äfwen nu sättande wåra lif på spel. Lyste af gräsbranden och blixtarne kommo wi lyckligt och wäl ned och spände från wid en bäck, der flere wagnar woro förut. (Forts.)

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Från Gustaf Mäll, Tidioute Pa. 10,00; A. J. Ahlstrand, do 4,00; Erik A. Erikson, Andover Ills 10,00; Miß Johanna Peterson do 1,00; Jonas M. Danielson do 1,00; Mrs Lowisa Nelson do 2,00; N. Frithiof Larson do 10,00; Lambert Larson do 1,00; N. P. Peterson do 10,00; Enk. Maria Cathr. Anderson do 0,50; Mathilda Anderson do 1.00; A. G. Larson do 50,00; Pastor J. P. Nyquist, St Peter Minn. 10,00. Genom pastor J. P. Neander, Clarinda, Jowa: af N. P. Swenson 20,00; J. Walin 15,00; John Boman 5,00; G. Hill 5,00; A. G. Anderson 5,00; Benj. Walin 5,00; C. H. Walin 10,00; Ada Johnson 1,00; Alfred Walin 10,00; C. P. Carlson 5,00; J. A. Renander 2,00; A. G. Olin 5,00; Oskar Freed 1,00; F. Florin 5,00; J. P. Neander 8,00; Chs Sandahl, York Co, Neb. 5.00.

Till Lärowerkets underhåll:

Från Minnesota Konferensen 8,25; från Kans. do 8,00; från Illinois do 244,25; koll. i Swede Home, Minn. 2,00.

Till Indian-ynglingarnes underhåll:

Från Carl Edw. Lewins sparbössa, Galesburg, Ills 1,3[illegible]; Söndagsskolan i Chisago Lake, Minn. 14,12; församlingen i Baileytown, Ind. 5,00; "Smaapigernes syeforening", Newburg, Minn. 11, 65; Söndagsskolan i Minneapolis, do 13,61. — Genom Pastor A. Wahlin, insamling 1878: Af barnen i östra & södra rotarne Clarksdahl 2,43; N. Lindholm 0,25; Miß Ingrid Nilson 0,15; Helvina Wold 0,70; Chas Wold 0,25; And. Joh. Erikson 1,00; Ingrid Nelson 0,75; Victor Johnson 0,50; Carin Jeanette Nelson 0,51; C. J. Anderson 1,00; Från flickornas syförening i Andover, Ills ett sängtäcke; insamling wid Ola Olsons bröllop i Öst Sweadahl, Minn. 2,80.

Moline, Ill. den 28 Febr. 1879.

J. H. Wistrand.

Bidrag till Barnhemmet i Jowa.

Genom pastor Frykman 7,05; genom pastor Ranceen, Ottumwa 43,00; genom pastor Westerdahl, Gowrie 2,00; genom pastor Frykman, Creston 3,00, Chariton 2,00, (summa 5,00); genom pastor Widen, Sioux City 12,50; genom pastor Halland 50,00; genom pastor Ranceen 7,00; genom pastor Walleen 10,00; genom pastor Westerdahl 10,55; genom pastor Benzon 50,00; genom pastor Philgren 5,00; genom pastor Erlander, Burlington 15,00; Kollekt i Burlington 2,00; Kollekt i Stanton 10,33; Kollekt i Stanton 5,66; genom pastor Frykman från P. P. Johnson, Winnepeg, Manitoba 10,00; syföreningens sparbössa i Chariton 4,25; subskription do 6,50; genom pastor M. F. Hokanson 8,00; genom pastor Dahlstedt 15,00; genom pastor Rehnström 1,05; genom pastor Telleen 30,00; genom pastor Hokanson 2,00; genom pastor Walleen 33,10; genom pastor Forsander 4,70; genom mr Frid. Munson, 7,00; genom pastor Westerdahl 25,00; genom pastor Lundberg, Swede Point 5,00; genom pastor Bergenföld, Lj. 1, 25. Summa $387,94.

Ofwanstående omfattar alla gåfwobidrag till wärt Barnhem sedan sista erkännande till dato.

Stanton den 12 Febr. 1879.

B. M. Halland
Kassör.

Tillkännagifwande.

Missionsmöte. — Tillkännagifwes att Galesburg-distriktet håller sitt nästa missionsmöte i Monmouth Måndagen den 10 Mars och börjas det med predikan kl. 7 på aftonen.

A. Lindholm. Sekr.

Rättelse. I föregående n:r (9), sid. 135, sp. 2, rad. 15 nfr. står: "salighetsstad"; hwilket är att rätta till: salighetsstund.

Innehåll: Om nödwändigheten af den kyrkliga trosbekännelsen, sid. 145. — Korrespondens från Swerige, sid. 149. — Hwarjehanda, sid. 151. — Anteckningar från Illinoiskonferensens möte i Knoxville, sid. 153. — Wår Indianmission, sid. 157. — Reseskildringar från södra Afrika, sid. 157.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Nydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 12 Mars 1879. N:o 11.

Om nödwändigheten

af den

Kyrkliga Trosbekännelsen.

(Forts. fr. nr 10.)

Wi hafwa framstält några af de gängse inkasten mot bekännelsen och sökt wisa deras ohållbarhet. Nu ämna wi mera direkt taga grunderna för kyrkobekännelsens nödwändighet i betraktande.

Wi wilja då först anmärka, att Skriften auktoriserar den kyrkliga bekännelsen. I wår tid hör man ofta ropet: "Hwar står det skrifwet?" — och så har man också skrikit om bekännelsen. Eftersom man icke i biblen kan finna frasen: I skolen hafwa bekännelser, — så anser man biblen wara emot bekännelsen. Men på samma bewisningsgrund kan ju Skriften wara emot många andra saker. Man kunde ju också fråga motståndarne, hwar det står skrifwet, att man icke skall hafwa bekännelseskrifter. Låtom oß då undersöka på hwad sätt biblen auktoriserar och bewisar nödwändigheten af den kyrkliga bekännelsen.

I Ap. G. 15 läsa wi om Apostlamötet i Jerusalem, wid hwilket i anledning af ett serskildt ändamål fattades wissa beslut med afseende på hwad man trodde wara Guds wilja i en wiß sak, hwilka beslut naturligtwis blefwo den kristna kyrkans trosbekännelse i de ämnen, som mötet förehade. Besluten woro icke blotta "opinionsyttringar", utan de woro den kristna kyrkans (representerad genom Apostlarne) fullkomliga trosöfwertygelse. Detta war ålunda begynnelsen till en kyrklig bekännelse, ja, till en skriftlig sådan, ty besluten skrefwos och kringskickades i bref. Hwarför hänwisade icke mötet församlingarne helt simpelt till det då skrifna Guds ord?! De hade G. Test., Matth. Evangelium och möjligtwis Galaterbrefwet. Härwid må inwändas, att de icke hade alla Nya Test. skrifter, men må wi komma ihåg, att de då och då hade hos sig de män som skrifwit Nya Testamentet. Emellertid Apostlarne kände nödwändigheten af ett gemensamt möte; och under alla omständigheter auktoriserar detta möte i Jerusalem Kristi kyrka att, ordentligen representerad, uttrycka sin tro äfwen i skriftlig form och gifwa församlingarne en dylik bekännelse som en kort samnanfattning af Guds ords lära i ett wißt stycke. Wår tids kyrkorepresentanter

hafwa ej Andens öfwernaturliga gåfwor såsom Apostlarne hade, men en dylik saknad omintetgör icke bekännelsens oumbärlighet. Guds ord kan icke wara emot en skriftenlig bekännelse, äfwen om den icke utgår från Apostlar. Äfwen Apostlarne med sina särskilda gåfwor måste fatta beslut enligt Guds ord. Löftet om Andens ledning gäller äfwen för wår tid. Och om wissa kyrkodelegater icke lydt Herrens Ande, så borttager icke deras olydnad den grund wi hafwa i biblen för kyrkobekännelsen. Det Apostoliska mötet är icke ett enstaka exempel i Skriften, från hwilket man kan sluta till tillbörligheten af bekännelsen. Frälsaren sjelf gaf lärjungarne formliga föreskrifter om bönen, i Fader wår; och läran om bönen är ju en wigtig artikel i bekännelsen. Ett liknande exempel är Tio Guds bud. Widare då Kristus utsände Apostlarne att predika, icke blott hänwisade Han dem, såsom regel wid deras werksamhet, till det skrifna Guds ord, utan Han gaf dem också muntliga förhållningsreglor, ja, en bekännelse. Han gjorde så i flera fall. Han handlade derför icke mot Skriften, men det war praktiskt nödigt att gifwa lärjungarne formliga anwisningar, bönformulär o. s. w. Så gjorde också Paulus i sitt bref till Timotheus (2 Ep. 1: 13): "Håll dig efter de helsosamma ords eftersyn." I Rom. 6: 17. talas om "lärdomens eftersyn", eller som det ock kan öfwersättas: "lärans form". På Apostlarnes tid synes dock icke hafwa funnits någon kyrkobekännelse i wanlig bemärkelse, men troligtwis begynnelsen dertill.*) En fullständig bekännelse i skriftlig form war icke praktiskt nödwändig under Apostlarnes lifstid, ty de woro likson lefwande bekännelseartiklar och andliga lexikon. Somliga tro dock, att de Apostoliska trosartiklarne datera sig redan från Apostlarnes tid.

Men biblen gifwer ännu starkare skäl för bekännelsens nödwändighet, då Guds ord talar om trons bekännande af hwarje kristen, ty den enskildes bekännande af tron och trons lära betingar församlingens bekännande. Församlingens eller kyrkans trosbekännelse är derför nödwändig på samma grund som den personliga bekännelsen är det. Ingen will eller kan påstå, att trons bekännande af individen är onödig, ty Guds ord säger tydligt och klart, att bekännandet af Jesus och Hans lära är af största wigt, ja, så wigtigt, att wåra ewighetsintressen, wår salighet, äro dermed förbundna. T. ex. i Rom. 10: 9, 10 läsa wi: "Om du bekänner med din mun Jesus....så warder du salig....ty med munnens bekännelse warder man salig." Af detta och flera andra bibelställen se wi wigten af personlig trosbekännelse. Härmed är ju också gifwet, att de kristna såsom en lekamen i Kristo skola bekänna Jesus och Hans lära, ty icke skola de kristna bekänna hwar för sig och tiga som kyrka. De kristnas intressen äro ju gemensamma; de hafwa ett hufwud och äro lemmar i en kropp; de hafwa en Gud, en tro, ett hopp och enahanda bekännelse. De måste derför bekänna,

*) En sådan ligger uti instiftelseorden till döpelsen. Det är wäl just dessa instiftelseord, utan hwilka wattendopet intet christligt dop wore, som efterhand utwidgades till den gamla Apostoliska Tron. Den fullwurne som döptes hade att före dopet aflägga sin Trosbekännelse i kort form. (Ap. G. 8: 37).

Red.

äfwen såsom förenade till ett helt. Deras bekännelse måste uttala sig. Men huru skola de kunna yttra sig? De kunna ju icke tala på en gång, icke heller alltjemt; kanske somlige hafwa deßutom swårt för att uttrycka sig, och wißt är, en del kunna icke tala, t. ex. barnen och stumma personer. Huru skall det då ske? Jo, bekännandet kan ske antingen genom representanter, som uttala allas trosöfwertygelse, eller genom en skriftlig bekännelse, hwars innehåll de öfrige gilla. Det förra sättet sker genom predikoembetet eller genom kyrkomöten, det andra genom bekännelseskrifterna. På så sätt kunna de kristna bekänna som samfund. Så t. ex. bekänna de kristna i Apostoliska trosbekännelsen, hwilken utgör den kortaste sammanfattningen af kyrkans lära. Men som kyrkans medlemmar icke lefwa alla på en tid och på ett ställe och som kyrkans ställning är olika på olika tider och platser, hwarför man icke kunnat hafwa ett kyrkomöte för alltid, så hafwa flera möten på olika platser och tider blifwit hållna, och många församlingar hafwa stiftats. Wid alla dessa möten och i alla dessa kyrkor har Kristi lära blifwit bekänd, hwilket gifwit anledning till serskilta kyrkobekännelser, passande för tiden, platsen och omständigheterna, men alltid bekända blott på den grund, att man trott dem skriftenliga. Antag, att hwarje bekännelse under denna utweckling framträdt fullkomligt bibelenlig, så hade likwäl icke alla bekännelserna behandlat samma ämne i hwarje fall, ty tidens och omgifningarnes kraf hade haft ett wißt inflytande deruppå. Men denna mångfald och brokighet af bekännelser bewisar ingalunda, att det heliga samfundet icke har någon gemensam bekännelse, eller att man för brokighetens skull icke skulle hafwa någon bekännelse, utan mångfalden på bekännelsens område bewisar, att de kristna icke kunnat annat än bekänna. Och äfwen de samfund, som söka undwika en skriftwen bekännelse, bekänna dock genom sina predikanter, möten, tidningar och böcker. Kyrkobekännelsen kan sålunda lika litet undwikas som den personliga bekännelsen, och då Guds ord påbjuder den sednare, så är dermed den förra också anbefald och påbjuden. — Härwid inwända de mot bekännelseskrifterna fiendtlige: "Men hwarför icke då hafwa biblen till bekännelsebok, ty den måste passa för alla tider? Eller, hwarför icke begagna biblens ordagranna uttryck i bekännelsen?" Dem som så inwända wilja wi fråga: Då wi bekänna i den enskilta trosbekännelsen, bekännes då alltid med bibelspråk?! Då man predikar, består wäl predikan blott i uppläsandet af bibelspråk?! Då man har kristliga samtal, bestå de blott i att bruka bibelwersar?! Då man sjunger, bestå sångerna blott af bibelord?! Bestå tidningarne och böckerna blott af skriftspråk?! Om biblen skulle wara bekännelsebok, skulle detta omintetgöra icke blott bekännelseskrifterna, utan äfwen predikande, kristliga tidningar och böcker, lika rättmätigt. Widare: antag, att biblen wore bekännelseboken i wår sekteriska tid, huru skulle man då få weta, hwad enskilta samfund tro, då de alla taga biblen som stöd för sin tro, äfwen om deras läror tydligen äro skriftstridiga? I så fall blefwe det en babyloniſt förbistring på det andliga området, ty menniskorna i sin blindhet uttolka biblen olika, och många skrufwa

bibelspråken med tillhjelp af språksofismer så, att de skola passa ihop med förutfattade meningar. I en wiß mening kan man säga, att biblen, theoretiskt, är de kristnas bekännelsebok, ty från Guds ord är bekännelsen härfluten, men praktiskt kan man icke hafwa biblen till bekännelseskrift. Det wore wißt godt, om man det kunde; den tiden kan komma. Om en tid kommer, då de kristna se en lära i Guds ord, då är tiden inne att praktiskt hafwa biblen till bekännelseskrift, men tills deß måste wi wänta. Under tiden kan icke den kristna kyrkan tiga, utan måste yttra, hwad hon tror wara biblens lära.

Kyrkobekännelsen är oumbärlig widare derför, att man måtte kunna för werlden praktiskt hålla fram den kristna tron, och på det man må kunna meddela kristendomsunderwisningen i kort och systematisk form. Alla wetenskaper hafwa blifwit systematiskt behandlade. Naturens bok är stor och innehåller volumer af underrättelser i alla ämnen, men om man icke kan finna ut systemet i naturens ordning, så kan man icke draga den fulla praktiska nyttan af naturläran. Så t. ex. då den i wextwerldens naturliga system oinwigde blickar omkring på de grönskande fälten, ser han blomster och wäxtalster i mängd, prunkande i tallösa och brokiga färger, sprida doftande wällukter eller mindre angenäma dunster, men han iakttager ingen ordning eller plan i allt detta, utan blomsterwerlden blir för honom ett chaos af färger och perfumer Han kan derför ej meddela någon underwisning om naturens örtesängar, ty allt hwad han har att säga blir oredoga osammanhängande saker med litet eller intet af klar sanning. Annorlunda är förhållandet med botanisten. Han gifwer en kort och god sammanfattning om wäxtriket och blommornas egenskaper, hwarigenom han på flerfaldiga sätt gagnar jordbruket, läkarekonsten och religionen. Så är det med alla andra wetenskaper; det är nödwändigt att bringa dem till systematisk form. Och då wilja wi fråga, om det icke är lika nödwändigt, att religionens sanningar, som äro långt wigtigare, blifwa ordnade i kort och god form. T. ex. om ett af denna werldens barn, eller en hedning, eller en jude, frågar en kristen, hwad som är biblens och kyrkans lära om Gud eller någon annan punkt i religionen, så är det ju praktiskt nödwändigt att hafwa biblens lära och ifrågawarande punkt i kort och god form. Mången werldsmenniska, för att icke säga mången kristen, skulle, lemnad åt sig sjelf, icke kunna finna ut Guds ords lära i ganska många stycken, så att den kunde blifwa tydlig för henne; klarhet i saken skulle hon kanske lika swårligen, ja lika litet kunna ernå, som om den i botaniken okunnige wille utforska de blommornas fina delar, som utgöra wextrikets befruktningsorganer. Men det är nödwändigt för de kristna att hafwa kunskap i Guds ord, ty de måste ofta gifwa dem som utantill äro en kort sammanfattning af Guds ords lära. Så blef det för reformatorerna och deras wänner nödwändigt att för 16:de seklets kyrkliga och politiska werld framställa sin lära och ställning. Detta gaf anledning till theser, läroartiklar och bekännelseskrifter. Reformatorerna kunde icke hafwa framlagt biblen som sin bekännelse, ty biblen antaga också de

Romerske, och ett sådant sätt att bekänna biblens lära hade gjort kejsaren och påfwen lika kloka efter mötet i Augsburg som förut. Och huru skulle i wår tid kyrkorna kunna bekänna för hwarandra och werlden, i fall de icke hade bekännelseskrifter, som uttalade deras åskådning och begrepp af Guds ord. Utan bekännelsebok skulle man stanna i okunnighet om sitt eget samfunds tro. Det wore omöjligt att gifwa kyrkans yngre och äldre medlemmar en kort sammanfattning af kristendomens hufwudläror, utan att ega bekännelseskrifter. Derför har Luthers katekes, som enkelt framställer det wigtigaste af biblens lära, warit till så god hjelp i den kristna barnunderwisningen. Och hwad Luthers katekes är för barnen, äro de öfriga bekännelseskrifterna för de äldre. Man kan icke begagna biblen uteslutande som underwisningsmedel för barnen. Man behöfwer ett sammandrag af biblens lära. Ty antag, att man skulle gifwa ett kort swar rörande en wiß läropunkt, så kunde man icke uppläsa alla bibelspråk rörande frågan; sammaledes om barnen lärde sig bibelwerserne, så wore en definition, som kort sammanfattade deras innehåll, lika nödwändig. Om derför en lärare skulle begagna biblen till lärobok i stället för en katekes, så finge han likwäl författa en muntlig sådan. Hwarför icke då heldre hafwa en skrifwen och begagna just den som kyrkan erkänner? Redan katekesens tillwaro är ett historiskt bewis för deß nödwändighet och dermed är också bekännelsens oumbärlighet gifwen, ty katekesen har ett framstående rum i bekännelseskrifterna. Men som katekesen egentligen är en barnalära, så har behofwet af de äldres mera grundliga underwisning framkallat de öfriga bekännelseböckerna. Bekännelseskrifterna äro derför af stort wärde för alla kyrkomedlemmar, som inse deras uppfostrande inflytande. De äro wigtiga, ty hwar och en kan i dem finna gedigna swar wid sin underwisning om kyrkans tro. Icke hwarje kyrkomedlem kan genom lärd exeges (utläggning) utfinna biblens lära i hwarje punkt, och äfwen om skicklighet dertill skulle finnas, så kanske tid och omständigheter hindra. Och antag, att en person erhåller ett för honom tillfredsställande resultat, så är dermed icke sagdt, att en annan kommer till samma slutsats, hwarför det är nödwändigt, att kyrkans representanter uttala sin trosöfwertygelse. Ett sådant utlåtande hafwa wi i den kyrkliga bekännelsen. Bekännelsen är en utläggning af Guds ord med en systematisk anordning. Äfwen de så kallade bekännelselöse utlägga Guds ord i sina tidningar och böcker, ehuru det är swårt att förstå sig på deras utläggningar, emedan de äro oredigt framställda och sakna bestämdhet. Bestämdhet och ordning deremot gagnar underwisningen. Om Guds ords lära ändrade sig då och då, så wore det omöjligt att hafwa en bestämd bekännelse. Men nu är det så, att hwad som war Guds ord förblifwer Guds ord. Om en bekännelse öfwerensstämde med Guds ord i 16:de seklet, så är den bibelenlig i 19:de århundradet. Huru skulle det gå med underwisningen i de kristna kyrkorna, om man skulle lyßna till de otaliga owissa ljud, som då och då basuna, eller om man underwisade planlöst och efter tillfälliga intryck. Kyrkor utan bestämd

trosöfwertygelse, utan bekännelse och ordning kunna aldrig blifwa af stort gagn, men äro ständigt utsatta för sammanstötningar, omhwälfningar och tillintetgörelse. Ett fartyg, gungande på hafwets böljor i natten och dimman, är i stor fara, om det icke styres enligt bestämda lagar och enligt fastställd ordning. En kyrka i liknande belägenhet på det andliga området står i fara att falla i spillror på något doldt skär, om den saknar en bestämd trosbekännelse, som likt ett lykttorn och sjökort utpekar farorna, de dolda skären och klipporna samt de trygga farwattnen på seglatsen öfwer till den andra stranden. Huru nödwändig är icke derför bekännelsen!

(Slut e. a. g.)

Från och om wår Skola.

"Bättre sent än aldrig."

I.

Hwad här nedan meddelas war ämnadt för tidningen **Skolwännen**, och med deß utgifware hade öfwerenskommits om artikelns införande i nämda tidning efterhand. Men då nu åtskilliga omständigheter gjort, att den lilla tidningen tillswidare måst upphöra att utgifwas, har rum för artikeln begärts och lemnats i Augustana och Missionären.

Kanske borde man oftare låta wår skolas wänner höra litet om henne till kärlekens upptändande, — så skref meddelaren någon gång i November och fortsatte ett stycke utåt nästan såsom här nedan läses. Men så hopade sig göromålen till den grad, att artikeln fick ligga utan att fortsättas, tills arbetet dermed nu, då ett nytt år och dermed en ny termin hunnit ingå och ett godt stycke fortgå, återtagits.

Det dröjde icke så litet i höstas, innan alla skolans gamle elever hunno samlas. Några kommo en eller flere weckor sedan terminen börjat, den siste d. 23 Oktober. Den så sent kommande war en äldre yngling, som icke just war före kamraterne och nu blifwit så mycket efter. Så nödgades fakulteten låta honom lemna ett par läroämnen. Det borde icke så wara. Somlige hade wisserligen warit uppehållne af sjukdom, men icke alle. En församling skulle aldrig tillåta sig qwarhålla den studerande, som under ledighet för hela skolan betjenar henne, utöfwer dagen för skolans öppnande. Här står skolan **före** församlingen och deß behof. Derom är wäl förr påmindt, men det må erinras igen. Åfwen hafwa en och annan af de nye lärjungarne tillkommit långt inne i terminen, en först 4 November. Skulle undwikas; sådane göra lärarne, som deßutom hafwa arbete nog, särskildt beswär och hafwa ändock swårt att komma på lika fot med sin klaß.

Det nämdes om sjukdom. Knappt någon termin hafwa de studerande återkommit så utmattade af arbetet under sommaren som sistliden höst. Sommaren war tidtals owanligt het, den hetaste sedan 24 år, säger man. De woro som arbetade med skol- och nattwardsbarns underwisande alla sex sökendagarne och hade att predika, eller tala i söndagsskola, tre gånger på söndagen och derjemte wid en weckogudstjenst. Icke underligt, att de blefwo af sådan öfweransträngning uttmattade. Dock Herren ware tack, de flesta woro efter några weckor någorlunda återställde. Wid skolan hafwa wi i allmänhet härtills warit skonade för sjukdom och

olycksfall, hwarför wi icke nog kunna tacka Gud.

Hela antalet af studerande uppgår för närwarande till wid paß 118. Deraf höra 10 till Theologiska Seminariets öfre klaß (desse skola ordineras, will Gud, wid nästa synodalmöte) och 9 till den nedre. Trenne af nedre klassen befinnas deßutom för hela skolåret i werksamhet inom församlingar i norr, öster och wester; en fjerde likaledes westerut sedan jul. Nöden, församlingarnes, har budit detta.

Seniorklassen på College räknar 7 medlemmar, hwilka wid innewarande läsårs slut komma att graduera eller, såsom det kallas i Swerige, aflägga maturitetsprof. En af dem som skulle warit med derom har för under förliden sommar ådragen swaghet och sjuklighet nödgats stanna ute hela året och får således ännu ett år uppskjuta sin afgång från College. — Juniorklassen är liten, har så warit från början; den räknar nu blott 5 medlemmar, en sjette fick stanna i Texas under hela skolåret, att werka som barnlärare och pastors biträde bland landsmännen i de församlingar derborta, hwilka betjenas af pastor M. Noyd.

Sophomoreklassen är stark, då den räknar 17 medlemmar. Der skulle warit 23, men en af desse ynglingar for till Swerige i höstas att wid något elementarlärowerk derstädes fortsätta sina studier; en annan måste i höstas för sjuklighet efter få weckor lemna skolan; ännu en, Sten, låg sjuk här hela terminen, tills han på nyårsdagens morgon d. å. hemförlofwades, såsom redan är bekant. De tre öfrige hafwa för sjuklighet under denna termin lemnat skolan, men wäntas tillbaka, så snart helsan tillåter, wi hoppas till hösten. Klassen kommer dock att tunnas af, innan den blir mogen för graduering. Så har warit händelsen med nuwarande högsta Collegeklaß. Den räknade som Freshmanklaß 21 medlemmar; af deß nuwarande sju medlemmar har en sedermera tillkommit (från en högre klaß, hwilken så utgick, att den, julen 1875, måste upplösas). Den klassen har således på 3 år förlorat 15 medlemmar. Sådan är händelsen wid alla skolor i hwarje land, men särskildt måste förhållandet här blifwa så. Denna särskilda orsak ligger deri, att det hittills warit mest äldre, eller åtminstone wuxne ynglingar, som inträdt på wårt lärowerk. Då sådane tänka egna sig åt theologiska studier, för att betjena församlingar, tillåta icke deras år och krafter, att de qwarhållas på College alla klasserna igenom. Lyckligt är, att wi här icke äro lagbundna af wissa examensmått. Att de i skolan inträda wid mera mogen ålder har den fördelen med sig, att wi kunna wara deß wissare om deras andliga sinne och mogenhet. Att en och annan, utan att wara twingad af ålder eller swag helsa, af egensinne och enwishet, eller tubbad af någon församling, för snart sluta det förberedande studierna, deraf får han — och församlingen den han betjenar, lida länge, om ej allt igenom. Skolans Direktion motsätter sig derför så mycket den förmår sådan för tidig öfwergång från College till Seminarium. Innewarande skolår nödgades hon dock wara något liberal i fråga om sådan öfwerflyttning, på det att en nedre Seminariiklaß skulle kunna bildas, och således några kandidater för prestembetet

wara att tillgå äfwen år 1880, om de få lefwa och hafwa helsan.

Wi komma nu till Freshmanklassen, eller den första på College. Den räknade höstterminen 21 medlemmar; räknar nu 19, då en nyss slutat upp och en annan lemnat klassen för sjuklighet.

Från College gå wi till s. k. Förberedande Afdelningen, d. ä. den hwarest studier nödwändiga för inträdet på College undanskötas. Denna afdelning räknar tre klasser. I den öfwerste eller 3:je klassen är medlemmarnes antal 16; i den 2:dra är det 14 (höstterminen 15) och i 1:sta går det till 15 (höstterminen 18). — Till detta antal är att lägga 6 s. k. irregulurs, såsom de benämnas, hwilka antingen med afsigt att tillegna sig allmänna kunskaper, med utelemnande af de gamla språken, inträdt på skolan, eller ock, såsom händelsen är med de tre indianynglingarne, sköta en del studier i en lägre klass och en del i den näst högre. Desse "irr." höra alla till Först. Afdel. utom en, som, tillhörande Freshmanklass, är tillstädes blott i de ämnen, hwilka studeras på engelska. Orsaken är den, att den ifrågawarande medlemmen icke är swensk. (Forts.)

"Hwarest dopet och evangelium äro, der må ingen twifla, att äfwen heliga finnas, om de också skulle finnas endast bland barnen i waggan".

(Luther.)

Det ord man ofta får höra så wäl här som hemma i Swerige: "på den och den orten finnes inga christna, inga pånyttfödda", eller "der äro blott två eller tre", blir, jemfördt med Luthers yttrande, osannt.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Pastor A. G. Setterdahl har, på grund af egen sjuklighet och sjuklighet i familjen, ansett sig böra nedlägga sin embetsförwaltning wid församlingen i Moline, hwilket lär hafwa skett sistliden söndag. Församlingens öfwerherde, Jesus, lede nu henne i walet af ny pastor, att det må falla på den han will sända, på det den stora församlingen må blifwa rikligen försedd med det ord som wisst är och som kan själar saliga göra! Pastorsombyten äro wigtiga tillfällen.

— **Professor Olson** anträder om Tisdag sin helsoresa till Tyskland. Han ämnar begagna brunnen i Carlsbad. Måtte nu Gud gifwa sin wälsignelse deråt, så att wi till hösten må få se honom åter ibland oss med stärkta krafter och helsa. Wi hafwa hopp att få korrespondensartiklar ifrån den käre brodern.

Utom Synoden.

I Moline tog den swenska methodistförsamlingen för ett par weckor sedan ett steg, som ej kan annat än glädja hwar och en som älskar sanningen. En medlem af oddfellow-logen, eller såsom man wanligen benämner dem frimurare, dog, och som hans närmaste tillhörde nämda församling, begärdes att den aflidnes begrafning skulle få ske i sw. methodistkyrkan, då naturligtwis deß pastor borde deltaga i ceremonierna tillsammans med ordensbröderna. Emellertid afslogos båda delarne, hwilket bör lända så församling som pastor till heder; de hafwa dermed wisat, att de wilja skilja emellan kristlig och hedniſk begrafning. Wäl och rätt wore, om detta blefwe allmän sed så wäl inom methodistsamfundet som andra samfund, wårt eget ej undantaget. Inom det förstnämda samfundet skall det wäl swårligen låta sig göra, ehuru den swenska grenen deraf är ej så besläckad i afseende på hemliga sällskaper, som deras amerikanske bröder. Det hände likwäl för någon tid sedan i Des Moines, Jowa, att den sw. lutherska församlingen med deß pastor afslog begäran att få en dylik frimurare-begrafning förrättad i deß kyrka; men den sw. methodistförsamlingen ej allenast öppnade sin kyrka, utan deß pastor höll äfwen tal wid tillfället och tillät sig derwid att klandra och smutskasta den

lutherska församlingen för hennes kristliga tillgörande i saken.

— Protestantiska episkopalkyrkan fröjdar sig öfver de framgångar hon åtnjutit under år 1878. Så hafwa 11 pastorer af methodist-biskopliga kyrkan öfwergått till henne och nyligen twenne anjedda baptistpresters (alla engelska). —En Th. D:r Gauz af en reformert kyrka i Baltimore har helt nyligen hastigt öfwergått till katholska kyrkan.

Dessa öfwergångar äro sorgliga, men betydelsefulla tidstecken.

Italien.

En Bibel-kolportör berättar i skrifwelse till det Am. Bibel-sällskapet om sina erfarenheter i detta arbete. Ur "Bible Society Record" för Jan. detta år meddela wi nämda skrifwelse i sin helhet. Den lyder sålunda:

"Rom den 9 Sept. 1878.

Dyre Broder! Spridningen af de Heliga Skrifterna på denna klassiska halfö, hwilket Ni ädelmodigt satte mig i tillfälle att med ingången af Juli månad 1877 åtaga mig, har gått framåt med någorlunda, dock hoppfullt resultat. Såsom war att wänta har arbetet fortgått under omwexlande lycka, än under hjertliga wälkomstönskningar, än under hån och förföljelser. En kolportörs werk är naturligtwis begynnande och grundläggande och leder honom till fiendtliga trakter, hwarest ingen wäg ännu blifwit öppnad för sanningen. Det fordras icke så litet mått af takt och mod att möta alla swårigheter i ett sådant arbete och att winna framgång oaktadt alla hinder.

Spridningen har fortgått hufwudsakligen omkring Rom, Foligno och Arezzo. I några få fall hafwa presterna på senare tiden gjort rasande ansträngningar att förstöra de af mig spridda Biblarna, understundom med allt för stor framgång. I en småstad med omkring twåtusen innewånare höllo nyligen några munkar här från staden (Rom) en räcka widskepliga och fanatiska predikningar två gånger om dagen i två weckor. De utforo på det allra wildaste; genom hotelser och jernhård sträughet i biktstolarna affordrades de trogna, d. ä. anhängarne af påfwen, att utlemna hwarje Bibel, som möjligen fanns i deras ego. Många blefwo förskräckta genom dessa inqwisitoriska undersökningar och hotelser, och på utsatt tid blefwo omkring tretio exemplar af Bibeln utlemnade till desse Guds ords fiender. Af desse påflige emissarier blefwo de heliga böckerna offrade åt lågorna, såsom i förgångna tider, hwilka wi trodde aldrig skulle återkomma. Utan twifwel woro der emellertid många, som ej utlemnade sina bibelexemplar. Följande händelse, som jag återgifwer ur wår egen lilla tidning "La Fiaccola", har tilldragit sig i samma trakt, och rättfärdigar antagandet, att icke alla Biblar blefwo utlemnade.

Arbetaren och Bibeln.

För några få månader sedan återwände en ung arbetare i Malise hit från Bolsena. Under det han halft drömmande wandrade framåt på en af Roms gator, får han från en kolportör inwid sin sida höra: "en half franc — en half franc för den heliga Bibeln!" — "Bibeln!" — "Ja, min unge wän, Gamla och Nya Testamentet. Det är: Guds ord". Hwilket underwerk måste icke detta wara, tänker mannen wid sig sjelf och tar emellertid fram några öre ur fickan, dem han slutligen gifwer för ett N. Test. Strax öppnar han boken, börjar läsa, och utropar under fortsättningen: "en half franc — och denna bok är wärd två werldar!" — Efter sin hemkomst mötte han en dag församlingens pastor, och sade: "Herr Pastor! Jag will wisa Er en liten bok, som talar om Gud och Hans rike och — detta är det beundranswärda — innehåller hemligheten huru man skall blifwa salig. En bok rörande religion och gudsdyrkan sådan som denna har jag aldrig någonsin sett". Med dessa ord räckte han sin skatt åt patern. "Olycklige man! Den boken!" röt denne med en tigers blick. — "Herr Pastor?" — "Antingen skall du bränna den eller också blir du bannlyst och ewigt fördömd" — "Hwad i all werlden! Boken talar ju endast om Gud?" — "Men det är en fördömd bok, och du får icke läsa den." — "Herr Pastor! Ni misstager Er; detta är icke en fördömd bok, det är omöjligt". — "Ditt stockhufwud! Huru wet du, om den är fördömd eller icke?" — "Och kan det wara fördömdt, som Kristus gick omkring och predikade?" — "Okunniga menniska (ignoramus), förstår du hwad gift den innehåller? Låt det wara slut nu. Antingen måste du bränna boken, eller får du icke absolution (tillsägelse om syndaförlåtelse), när du inställer dig för att bikta" (d. ä. att bekänna synder). — "Som Ni behagar; men jag föredrager egandet af denna bok framför Er absolution."

Icke mycket långt derefter ämnade en herre i den lilla staden begifwa sig på resa till Neapel.

Den unge arbetaren går då till honom och säger: "Jag har en bok, kallad Nya Testamentet, som är dyrbarare än rubiner. Jag kommer ihåg, att den man, af hwilken jag fick den, äfwen hade Gamla Testamentet, och jag föreställer mig, att det är lika kostligt; skulle Ni wilja köpa det åt mig?" — Hjertans gerna, swarade herrn, och öfwerlemnade wid sin återkomst den begärda boken åt arbetaren som present.

Så går Evangelium fram, än helsadt med fröjd och läst i tron till näring för hoppet, än efterspåradt af presterna och förföljdt med eld. Men likt Phenix i mythen springer det odödligt ur askan af sin förbrända kropp och finner genom Guds hjelp widsträcktare fält och widare utbredning, samt mera waraktigt hem och tillwaro. Jag är förwissad, att Ert deltagande, Edra förböner och Edert understöd ej skola felas oß.

Broderligen

Leroy M. Vernon."

—t.

En Voltaire-fest. En fransk tidning i Schweitz meddelar följande märkwärdiga händelse, som tilldrog sig i staden Ferney i grannskapet af Geneve. Voltaire war, såsom bekant, en af de bittraste fiender till Kristus och kristendomen, som lefwat under sednare hälften af förra århundradet, en tid som hade hwarken få eller små af det slaget. Denne Voltaire bodde i Ferney, och der skulle man nu till minne af hans död för hundra år sedan, eller 1778, fira en fest till hans ära. Det blef beslutadt att genom subscription anskaffa medel till en bildstod af den berömde mannen och wid nämde tillfälle uppställa den midt i staden wid den offentliga brunnen. En herre åtog sig att hos stadens innewånare kollektera de nödiga medlen; men han dog helt plötsligt, innan arbetet ännu war ens riktigt begynt. En annan intog hans plats, och si, äfwen han blef efter några dagar buren till den allmänna mötesplatsen, kyrkogården. De twå dödsfallen gjorde ett djupt intryck på innewånarne, och det började se ut som om festen måste inställas. Sonen till egaren af det slott, i hwilket Voltaire hade bott, samlade dock summan, så att Voltaires statу kunde hos bildhuggaren beställas; men innan statyen kunde uppresas, dog den unge mannen. Ehuru oron i sinnena i den lilla staden blef allt större, lät dock ynglingens fader, herr David, icke afskräcka sig, utan ställde sig i spetsen för Voltaire-wännerna, för att föra det så ofta afbrutna werket till slut. Han war döf för alla inwändningar — bildstoden uppställdes på sin bestämda plats, en inwigningshögtidlighet anordnades, herr David tågade i spetsen för processionen, men på wägen föll han död till marken; — och efter några dagar, d. 8 Oktober, bars äfwen han till grafwen.

Tidningens korrespondent anmärker derwid: "Jag tillåter mig inga slutsatser. Läsaren må i denna sorgliga händelse endast se ett tillfälligt sammanträffande, om han will. Många, jag är derom wiß, märka deri Guds finger". Andra tidningar uppgifwa ett femte offer såsom den femte fingern på Guds uträckta hand. "Gud låter icke gäcka sig."

Yttre Missionen.

Wår indianmission. Wi kunna nu nämna hwem det är som utsetts till missionär för indianerne. Det är studeranden wid Theologiska Seminariet här i Rock Island **Mathias Wahlström.** Wi tro, att denne unge man eger de egenskaper, som för det dyra missionskallet erfordras, och han är bland dem som wid detta års synodalmöte komma i fråga att ordineras. Mr Wahlström har nu fått Central Bestyrelsens kallelse; om han antager den, weta wi ännu icke, men wi hoppas det. Derom äro wi förwissade, att han ej drager sig undan, om han ser det wara sin Herres wilja, att kallelsen skall antagas.

Negermissionen.

Med undantag af den lilla notisen om 22 tyske studerande, som wilja bliswa missionärer bland landets färgade befolkning, hafwa wi om den wigtiga Negermissionen ingenting haft att förtälja sedan i November i fjor. Då wi nu fått Nordamerikanska Synodal-kon-

ferensens missionsblad, "Missionstaube" (Missionsdufwan), som i år börjat utgifwas och lofwar "underrättelser från hem- och utlandets missionsområden", synnerligen från negermissionen här i landet, naturligtwis; så hoppas wi blifwa i tillfälle att ur den tidningen kunna lemna wåra läsare utdrag om i fråga warande mission.

De två första numren, hwilka wi fått, innehålla dock ingenting om negermissionens widare fortsättning. Men ur de närmare upplysningar, som i dessa nummer lemnas, wilja wi här intaga följande.

Missionen är från sin första början den s. k. **Synodal-konferensens**, icke Missourisynodens, hwilket, i fall det sednare skulle hafwa uppgifwits, härmed rättas. Synodalkonferensen är, detta böra wi kanske också upplysa, en förening af tyske lutherske synoder, de flesta sådane i landet, och kan den stora Missourisynoden betraktas som modersynod i föreningen.

Utsändandet. Wid ett möte af Missourisynodens westliga distrikt i Altenburg, Mo., d. 16 Okt. 1877 blef den förste negermissionären, pastor J. F. Döscher, i närwaro och på uppdrag af synodalkonferensens president, distriktets president samt ett pastoralombud, insatt i sitt embete och delegerad. Några dagar derefter började Döscher sin werksamhet med engelsk predikan wid en missionsfest i New Wells, Mo., till hwilken äfwen negrer woro inbudne och infunno sig.

Rundresa. Om pastor D:s förberedande missionsresor har förut i denna tidning berättats. (Se förra årets "Missionär", sidd. 109, 131, 177). Wi wilja dock här tillfoga något mera.

"Äfwen bland negrerna frodas det hemliga sällskapswäsendet. Deröfwer kan man icke förundra sig. Då så många hwite, med sin förmenta stora upplysning, låta dåra och tjusa sig af detta logernas eländiga hemlighetsmakeri och dem tillhörande mycknа grannlåt och tomma, prålande titlar, huru mycket mera är icke det att wänta af de barnslige negrerna". Och för så widt dessa hemliga sällskap tjena att befordra enskilda syften, ja ofta (här i landet) äro en sammanrotning mot så wäl det borgerliga samhället som den christna religionen, är deras tillwaro bland negrerna mera naturlig, åtminstone mera ursäktlig än hos de hwite. I långa tider hafwa negrerna i sydstaterna trampats under fötterna och trampas än i dag; dertill äro de, till flertalet, mer eller mindre bedningar. De hwite deremot, som i detta fria samhälle åtnjuta alla möjliga friheter och förmåner, kunna icke behöfwa taga sin tillflykt till hemliga sammanswärjningar, för att förskaffa sig dem.

Om missionärens besök i Louisiana och i New Orleans är förut berättadt. Att "rundresan" utsträcktes widare åt öster kan nu tilläggas. Först (16 April i fjor) företogs återresa till en plats i staten Missisippi, kallad Moß Point. Der och i kringliggande trakt funnos många tyske lutheraner, hwilka på 25 år icke hört någon lutherſk predikant och dock förblifwit den lutherska kyrkan trogne. Här döpte missionären en mängd barn af desse tyskar och predikade flitigt för swarta och hwite både på engelska och tyska.

Den 29 April kom han till **Mobile, Alabama**, och stannade der något öfwer 14 dagar, predikade för negrerna

och öppnade en söndagsskola med 22 barn. Denna fortsattes kraftigt efter missionärens afresa och räknade snart öfwer 200, till en del wuxne, lärjungar. Tywärr har werket derstädes genom gula febern och synnerligen genom den der anstälde pastor Boths död råkat i stockning.

Resan utsträcktes widare till Florida. I städerna Pensacola och Milton och deras omnejd predikades, och funnos der många negrer, som intet kyrkosamfund tillhörde. Likaledes predikades i Chattahochee, Quincy och Tallahassee. Derefter begaf sig past. D. öfwer Monticello till Waukeenah, der han måste söka nattherberge hos negrer, emedan han hos de hwite ej fann något upptagande — hwilket starkt bewis, att den gamla andan ännu råder hos Söderns hwite, hwilka, när slafweriet florerade och ännu derefter, till och med beröfwat dem lifwet, som försökt tillföra de färgade kunskaper och christendom. Döscher stannade der emellertid i flera dagar och predikade ofta för desse föraktade, dem Herren Jesus lika dyrt med oß har köpt, och bland hwilka Han ock utkorat några att lysa som stjernor i ewighet.

Florida är enligt missionär D:s öfwertygelse ett mycket gynsamt arbetsfält, der missionen tillika är högligen nödig. Negrerna der äro för det mesta mycket bortkomne, så att de till och med icke anse stöld och horeri för synd. Deras (reformerte) predikanter föregå i dessa synder. Till och med wid gudstjensterna sjungas otuktiga wisor. Predikanterna preoika allehanda tokerier. Äfwen finnas der ännu ganska många negrer, som äro alldeles utan religion, ja ännu i ordets fulla bemärkelse hedningar.

Mot slutet af Juni kom missionären på sin resa äfwen till Georgia, och predikade i Thomasville och Atlanta. Den 28 Juni kom han till Chattanoga, Tennessee, der han två gånger predikade för negrerna och en gång för der boende lutheraner. Derifrån reste han öfwer Nashville till Altenburg, Mo., derifrån han utsändts. Han war der tillbaka just 4:de Juli och predikade påföljande söndag i derwarande tyska kyrka för negrerna från trakten.

Om den i Little Rock, Ark. bildade negerförsamlingen wille wi också tillfogat något mera till hwad som förut nämts, men få spara det till en annan gång. A

Från Indien hade till Filadelfia någon af de sista dagarne i Februari ingått underrättelse, att pastor A. B. Carlson och hans hustru lyckligt framkommit till Madras d. 14 Januari (således wäl icke allt för långt in i den heta årstiden). Han tänkte d. 20 fortsätta resan Rajahmundry. Måhända kunna wi nu snart motse direkt bref från honom för denna tidning.

Ur ett bref från Schmidt dateradt d. 6 Jan. detta år, meddela wi, efter "Missionsbote", följande: Missionären angreps kring slutet af November, närmast till följe af öfweransträngning, af en så swår dysenteri, att han måste hålla sängen i 3 weckor och knappt wäntade att mer få fira jul på jorden. Under tiden återkommo syskonen Paulsens från Madras; doktorn, en from man, war mycket uppmärksam och Herren wälsignade de föreskrifna läkemedlen, så att Schmidt kunde taga del i julfesten.

Denna hölls i den nya kyrkan, som

just hunnit blifwa färdig, med undantag af dopfunt, säten och några andra delar. Redan wid middagen den 24 December woro omkring 200 christna, till en del från byarne omkring, samlade under ett stort tak af palmblad. På qwällen hade man ett stort julträd med 96 ljus och skänker för hwart och ett af de 100 barnen. — Första gudstjensten i den nya kyrkan hölls sjelfwa juldagen i närwaro af mer är 200 christna och ett stort antal hedningar, så att många måste söka plats wid de öppna dörrarne och fenstren.

Ordination förrättades samma dag med de båda infödde lärarne Josef och Paulus. — Derefter begicks Herrans heliga nattward, deri 96 personer deltogo och derwid de nyordinerade tjenstgjorde. Hela festgudstjensten warade tre timmar.

På eftermiddagen kl. 2 hölls under palmtaket ett festmål, sådant som ortens domare årligen brukar gifwa de kristne. En wälsignad jul hade wi, tillägger Schmidt.

Resa. I ett bref af 11 Nov. hade Schmidt nämt sin affigt att som i Juni fara till Bangalore (för att bewista mötet af den kommitté, som skulle revidera öfwersättningen af Bibeln på Teluguspråket). Genom den sjukdom han ådragit sig har denna plan blifwit något ändrad. Läkaren hade rådt honom att fara hem, men då han icke wille det, drifwit på honom att resa uppåt bergstrakterna så snart som möjligt. Schmidt tror, att han jemte sin familj bör göra detta, och stanna borta April — Juni. Han har också länge önskat se Baselermissionens arbeten, hwarför han med hustru och barn wille resa till Niligiris, widare på jernwäg till westra kusten, der Baselermissionen har sina stationer, derifrån fara till bergstrakten, för att stanna der under den hetaste tiden och så till slut besöka Bangalore. Kanske kommer denna resa att taga till och med fyra månader, under hwilken tid Carlsons kunde begwämt ensamma bebo hans hus i Rajahmundry. Det de från Danmark hört om Carlsons hade fägnat dem, hwarför de längtade att få se dem.

Lutherska missionen i Liberia (W. Afrika), som är uppnämd efter fader Mühlenberg, tyske stiftaren af lutherfk kyrka här i landet, upptog under förlidet år genom dopet i Christi kyrka inalles 1234 hedningar, deraf 548 barn. Denna mission afser i synnerhet barnuppfostran, har af regeringen i staten (republik af swarte från N. Amerika) en stor sträcka land och derpå en "farm" med barnhem. Missionen bedrifwes i öfrigt på 4 stationer, N. och S. Guntor, Ö. och W. Paland. På de båda första arbeta past. Unangst och Rowe, amerikanare, på de twå sednare 2:ne infödde pastorer, John och Nathanael. Afwen der har hungersnöd med sina fasor hemsökt. Den nådde sin höjd i början af förlidet år, men kunde mot slutet af året sägas wara öfwerstånden. De förut kringströfwande utmerglade gestalterna hade återwändt till sina hem och sysselsättningar, fälten woro gröna, skörden wisade sig god och prisen på lifsförnödenheter woro i fallande.

Denna mission tillhör den s. k. General Synoden.

Efterföljanswärdt. Äfwen från de nyligen till christendomen omwände Sandwichsöarne (äfwen kallade Hawaii) klagas bitterligen "öfwer det christliga lefwernets aftagande samt otrons och werldssinnets tillwäxt". Dock komma derifrån äfwen glädjande underrättelser. Kyrkan på dessa öar har nu hunnit blifwa sjelfständig eller oberoende af missionssällskaperna. Hon bedrifwer nu sjelf ifrigt mission, icke blott bland sådane infödde, som ännu äro hedningar, utan äfwen bland de till denna ögrupp inflyttade chineser, hwilkas antal uppgår till 1300. Huru werksamme de derwarande christne äro för de inflyttade fremlingarnes omwändelse bewisas deraf att den **christna ynglingaföreningen i Honolulu** (hufwudstaden), med bistånd af derwarande evangeliska sällskap, anställt en infödd chines, wid namn Sit Mun, såsom missionär och kolportör för sina landsmän på Hawaii-öarne.

Skulle icke också wåra föreningar, yngligaföreningar eller andra, af desse unge christnes exempel känna sig manade att göra något dylikt, t. ex. samla medel för något särskildt ändamål, såsom wår indianmission, hwilken wi hoppas snart få se satt i werket, eller för någon fattig ynglings underhåll wid Lärowerket i Rock Island, eller för något annat?

— **Fosterlands-Stiftelsen** utgifwer i år sin missionstidning 2 gånger i månaden om minst ett ark, till gamla priset. De båda första numren kommo oß ändtligen i Mars på en gång tillhanda. Deri finnes om missionärernes i **Indien** flyttningsresa samt om sjömansmissionären **Tegners** resa i Norrland, för att wäcka deltagande för sjömansmissionen. Båda delarne wille wi gerna i korthet lägga för wåra läsare, men rummet medgifwer det ej, denna gång åtminstone.

— **Swenska kyrkans missionstidning**, nr 1, kom oß till handa långt förut. Ur densamma hemta wi blott en sammandragen uppgift om **lapska och finska befolkningen** i Swerige. — Hela **lapp**befolkningens antal wid 1875 års utgång kan antagas till omkring 6,600, hwilket är en tillwäxt sedan 1865 af wid paß 300. — Hela **finska** befolkningen inom Norrbottens län, der finnar hufwudsakligen lefwa blandade med lappar eller swenskar, war wid nämde års slut 16,412 en tillökning sedan 1870 af när 400 individer.

Dessa fremmande nationaliteter äro ej nödsakade lära swenska, då prester, länsmän och skollärare i distrikten måste wara fullt hemmastadde i deras språk, men för eget intresses skull inhemta de dock alltmera swenska språket. Wi wete, att för lapparnes underwisning genom Sw. missionssällskapet och Femöreföreningarne icke litet göres. Äfwen swenska statswerket lemnar bidrag till lapbarns underwisning, inackordering m. m., så för sistlidet år 18,348 kr. 60 öre.

På **lapska** språket äro följande **böcker** utgifna: Bibeln, Åkerbloms Bibl. Historia, Luthers Lilla Katekes med förklaring, Psalmbok, A B C-bok, lapsk och swensk Ordbok, lapsk Grammatik, Lärobok i swenska historien, d:o i räkning.

På **finska** språket äro följande böcker, likaledes på allmän bekostnad, anskaffade: Bibeln, Bibl. Hist. (Roos') och i öfrigt ungefär samma böcker som på lapska.

Redowisning.

Då det af Lärowerkets fakultet beslöts att låta taga fotografier af de tre indianynglingar, som nu på andra året fritt underhållas och underwisas wid wår skola, fick undertecknad åtaga sig hela beswäret, det han dock ej will räkna för beswär. Behållningen af försäljningen bestämdes till Lärowerkets underhåll; och då sådan nu uppkommit, öfwerlemnas den åt Skolans kassör. Men då ingen blifwit satt att kontrollera utgift och inkomst samt den dem emellan uppkomna skilnaden, lägger undertecknad härmedelst för den kära allmänhetens ögon härnedan en summarisk redogörese. Det speciella finnes hos honom att tillgå för en hwar som derom will taga kännedom.

Indianynglingarnes fotografier.

Debet.

Inköp.....$132.50

Porton, bortskänkte "cards" (t. ex. åt indianynglingarne sjelfwe för deras anförwandter.).....13.13

Summa $145.63

Credit

Försålde "cards" af alla tre slagen....$184.40

Skilnaden blir således, Lärowerket till förmån, $38.77.

En del af fotografierna, alla betalte, finnas dels qwar hos undertecknad, dels ännu utlemnade på några händer till försäljning.

Rock Island d. 22 Febr. 1879.

A. R. Cervin.

Denna dag har undertecknad af Dr A. R. Cervin för Lärowerkets underhåll mottagit här ofwan nämda $38.77, som på begäran härmed qvitteras.

Moline den 22 Febr. 1879.

J. H. Wistrand.

De oförsålde fotografierne böra inbringa minst $16.23, hwarför hela behållningen till slut blir $55.00, förutsatt de qwarliggande alla säljas. C.

Erkännanden.

Sedan sista erkännandet, infördt i Missionären för Okt. 1878, hafwa följande missionsbidrag inkommit till undertecknad.

Till Indianmissionen:

Miß Clara R. Pearson, Vasa, Minn. 5,00; från Jöns Person do 5,00; från N. Strandberg do 5,00; Söndagsskolan do 5,40; insamling julaftonen i Bengt Andersons familj do 3,75; en missionswän do 3,00; tacksamhetsoffer till Herren för helsa efter långwarig sjukdom, af enkan Anna Olson, Newburg, Fillmore Co, Minn., genom pastor H. L. Hawkonson 20,00; Smoky Hill, Kansas 29,00. — Genom studeranden M. Wahlström har följande insändts: Bethania söndagsskola, Lindsborg, Kansas 2,63; Bethania söndagsskola, norrut 2,39; Bethania söndagsskola wid Kentucky Creek 2,60; wid O. Strömbergs bröllop, Freemount, Kansas 3,66; kollekt i Freemount do 2,52; New Gottlands söndagsskola do 1,43; Lindsborg do 4:de Juli do 8,67; från onämda och okända gifware do 1,90; drängen J. A. Johnson do 2,00. — Från Norska Augustana-Synoden, genom prof. Lysnaes 10,00; M. Linds, i Beacon, sparbössa 1,50; genom Rev A. E. Frey, N. Y 140,00.

Till Yttre Missionen:

Brushy, Texas, församl. syförening 30,00; onämd, White Hall, Mich. 1,00; M. Linds sparbössa, Beacon, 1,50; Minnesota-konferensen 8,00; genom pastor A. Wahlin 6,00; West Union, Carver Co., Minn. 25,00; Anoka, Minn. 5,21.

Till Central Bestyrelsen:

Bethania församl. i Batavia, Ills 2,75; kollekt i Vasa, Minn. 5,87; Missions-syföreningen i Berea, Freehold, Warren Co, Pa. 10,00; Sugar Grove, Pa. kollekt 7,29; Swea, Wis., kol. 2,80; Brushy, Texas, syf. 31,45; Austin, Texas, kol. 3,60; Red Wing, Minn., kol. 5,00; från Illinois-konferensen, kollekter 50,00; från do anslag ur konferensens kassa 50,00; Hastings, Minn, kol. 2,00; Prairie Island, Minn., kol. 2,25; Vista, Minn. 4,42; tillägg från annat håll 0,30; Pontiac, R. J. 4,00; Wenersborg, Minn. 7,00; Rush Lake, Minn. syf. 20,00; Cannon Falls, Minn. 4,00; Cannon River, do 2,28; Town of Welch, Minn. 2,73; St Paul do 9,10; East Sweadahl do 8,52; West Sweadahl do 2,42; Kansas Lake do 3,55; Little Cottonwood, Minn. 1,46; Augustana församl. Minneapolis, Minn. 9,50; Chisago Lake, do 4,90; Bethlehems församl. Minneapolis, do 1,55; St Peter Minn. 1,54; från Kansas konferensen genom J. Rodell 25,00.

På samma gång som dessa missionsbidrag med tacksamhet erkännas, torde wära wänner tillåta mig att påminna dem om att tänka på i sonnerhet Synodens gemensamma (hem)-mission. Till den kassan har influtit sedan sista synodalmötet blott $235,34.

Under medwetandet af den kristliga pligt wår synod har till wära förskingrade landsmän och hopp om församlingarnas gemensamma understöd, kallade Central-Bestyrelsen flere respredikanter förliden höst. Deras knappa löner hafwa icke kunnat betalas dem på en längre tid, af brist på medel. Någon ändring måste snart ske: antingen nödgas Bestyrelsen att återtaga sina kallelser till respredikanterna och låta

både dem och det folk de med Guds ord betjena taga sig fram bäst de kunna, eller ock måste medel inflyta rikare än hittills. Låt mig ännu en gång påminna om, att synoden vid sitt sista möte beslämde, att en kollekt inom alla synodens församlingar skulle upptagas till Central-Bestyrelsen eller synodens gemensamma mission. Blott få församlingar hafwa hittils insändt något bidrag för nämde sak. Må Han, hwars bittra lidande och uppoffrande kärlek för syndares frälsning wi under den påbörjade passionstiden komma att betrakta, böja wära hjertan till sin lydnad!

Swea, Wis., den 25:te Feb. 1879.

J. Magny.
Central-Bestyrelsens kassör.
Adress: Red Wing, Minn.

Redaktionen af Aug. och Miss. tillåter sig att åfwen för sin del erinra om nödwändigheten för wår Synods församlingar att skynda insamla medel för Hemmissionen och det rikligen. Wi som tillhöra ordnade församlingar med lärare, eller åtminstone reguliera predikobesök, kunna sägas sitta till bords med rike mannen i liknelsen. Han lät wäl dock några smulor tillfalla den fattige Lazarus. Skulle wi wara sämre än denne och icke bättre? Gud förbjude. Hwad blefwe wår lön? Deßutom hafwa wi genom wära ombud wid Synoden i fjor förbundit oß till bidrag, och sådan förbindelse wilja wi som "hederligt folk", ja än mer som kristne hålla. Herren behöfwer dem.

Till Synodens Presidents lön:

Pastor Neander 2,50; pastor Frykman 2,50; pastor Sundberg 2,00; pastor Bergenföld 1,00; pastor Ranseen 3,50; pastor Halland 4,00; pastor Rehnström 4,25. — Kollekter från församlingar: Bethesda 2,50; Manson 1,19; Ft. Dodge 1,00; Chariton 2,60; Stanton 1,86.

Inre Missionen:

Syf. i Chariton 15,63; koll. i Salems 1,00; förs. i Swede Point 10,00; do i Ottumwa 15,00; do i Hazard & Marcus 7,57; swensk i Onowa 3,00; förs. i Sioux City 15,00; koll. i College Spring 1,76; do i Stanton 4,37; Mrs Christ. Vorpahl 0.45.

Centr. Best. kassa:

Kollekt i Bethesda 2,27.

Red Oak, Iowa, den 25 Februari 1879.

J. E. Rehnström.
Iowa konf. kassör.

Redowisning
för medel ytterligare inkomne till Skolwännens kassa.

Omaha, Neb. 57,85; N. O., Prophetstown, Ills 2,00; Des Moines, Iowa 10,00; J. B., Lindsborg, Kansas, insaml. gen. stenkörning öfwer hans land 4,63; J. P., Lindsborg, Kansas 5,00; Swedesburg, Kansas 2,30; Boston, Mass. 3,00; S., Minneapolis, Minn. 1.00; Eagle Lake syförening, Minn. 5,00. — Raritan, Ills: A. F. S. 1,00; J. A. S. 1,00; J. O. L. 1,00; C. J. C. 0,50; O. B. 0,50; S. P. P. 0,50; F. O. J. 0,50; G. C. L. 0,50; C. P. G. 0,25; A. E. 0,50; J. J. 0,50; C. J. S. 0,50; A. J. 0,50; P. N. 0,25; J. A. N. 0,50; L. O. 0,50; W. O. 0,50; F. O. S. 0,25; från wänner i Crompton, Rhode Island, genom pastor Linell 2.40; summa 102.93.

Summa summarum 17,738.34.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:e exemplar gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, **är priset satt till 6 kronor.** De kunna wända sig till antingen **Kyrkoherden P. P. Welinder**, Christianstad, **Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh**, Helsingborg, eller till **Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.**

Swensk Luthersk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Innehåll: Nödwändigheten af den kyrkliga trosbekännelsen, sid. 161. — Från och om wår Skola, sid. 166. — Kyrkliga underrättelser, sid. 168. — Italien (bibelspridning), sid. 169. — En Voltairefest, sid. 170. — Wår indianmission, sid, 170. — Negermissionen, sid. 170. — Från Indien (Telugulandet). — Luth. missionen i Liberia, sid 173. — Efterföljanswärdt (Sandwichsöarne), sid. 174. — Sw. Korkans mission (Lapland), sid. 174.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 19 Mars 1879. N:o 12.

"Hwad klagomål hafwen I emot denne mannen?"

Joh. 18: 29.

Detta war den wigtiga fråga, Pilatus framstälde till Judarne, då de till honom öfwerantwardat Herren Kristus. Judarne hade många klagomål att anföra mot Jesus, derför fordrade de också med maktspråk, att Han skulle dömas till döden. Så skedde det då, har skett sedan, och så sker det än. Ännu i dag hafwa menniskor många klagomål mot Jesus. Nu ljuda de högre än någonsin, och de äro swåra, gräsligt förolämpande, dessa klagomål; de fordra en ärlig och bestämd undersökning. De äro widt utspridda, de upprepas öfwerallt både på torget och i kammaren, både offentligt och enskildt. Det är ett forlande som genomgår werlden, en rörelse som genomtränger hela menskligheten; hwar och en synes på ett eller annat sätt nödgad att deltaga deruti. Det är derför rätt och tillbörligt, att frågan framställes än en gång: Hwad klagomål hafwen I emot denne mannen? Domaren öfwer lefwande och döda har fullkomlig **rätt** att framställa den till oß alla; Han har ock rätt att affordra oß ett bestämdt swar.

I Herren Zebaoths namn må således denna fråga ställas först och främst **till alla dem, som äro helt och hållet obekymrade om sin själs frälsning.** Hören, I alle, som wandren på syndens breda wäg, som förakten och förkasten Herren Jesus och den frälsning, Han åwägabragt: **Hwad klagomål hafwen I emot denne mannen?!** I måsten hafwa många och swåra anklagelser mot Jesus, eftersom I alltid ären uppfyllde med hat mot Honom, alltid ären sysselsatte att bespotta, håna, förfölja och fördöma Honom. Hela edert lif och förhållande är i **uppror** mot Honom. Hwarje dag frambringen I nya anklagelser, hwarje dag fördömen och korsfästen I Honom på nytt. **Hwarför?** Hwad orsak hafwen I att anföra? Hwad klagomål hafwen I mot denne mannen? **Hwad har Han gjort?** Min wän, swara på denna fråga! Hwad har Jesus gjort dig i lekamligt afseende? Han har gifwit dig kropp och själ, Han har uppehållit ditt lif för hwarje dag. Han har bewarat dig om natten, skyddat dig om dagen för både kända och okända faror. Han har gifwit dig **allt godt**, du åtnjutit intill denna stund. Är det **derför** du anklagar, förkastar och fördömer Honom!

Och hwad har Han gjort dig i andligt afseende? Han har älskat dig med en fri och outgrundlig kärlek, Han har lemnat himlens herrlighet och stigit ned till denna förbannade jord för din skull. Han har påtagit sig dina synder, lidit deras förbannelse och köpt dig åt Gud med sitt blod. Han har wisat dig faran som hotar dig på syndens wäg. Han har uträckt sina händer hela dagen, Han har welat rädda dig från döden och frälsa dig till sitt himmelrike — och detta allt af nåd, för intet, utan all din egen förskyllan eller wärdighet. Är det **derför** du anklagar, förkastar och dagligen på nytt korsfäster Honom! O, så är det då sant, hwad Herren säger genom profeten: "de bewisa mig ondt för godt och hat för min kärlek"! Arma själ! huru skall det gå dig till sist? Stanna, besinna hwad som hörer till din frid, nedlägg dina wapen, fall till Hans fötter, bekänn dina synder och mottag förlåtelse och frälsning i Hans blod!

Låt mig nu framhålla denna fråga till en annan klaß af menniskor: dessa, som icke helt och hållet wilja fördöma Herren Kristus, icke beskylla Honom för grofwa brott, men icke heller wilja gifwa Honom den ära, Honom tillkommer såsom wår store öfwerstepreſt, wår enda säkra frälsningsgrund. Hwad klagomål hafwen I emot denne mannen? I förringen wärdet af Hans dyra blod, I beröfwen Honom Hans frälsareära, I nedsätten, mißtyden och förklenen Hans goda namn och rykte. O, **hwarför**? Hwad har Han gjort? Det hjelper ej, att du ursäktar dig och säger, att du ej menar så illa, att du icke alls will förringa eller förkasta Herren Kristus. De äro många dessa dina wänner, bröder och själsfränder, som i andligt afseende behandla Kristus såsom öfwerstepreſtens tjenare gjorde då de "kindpustade Honom, spottade i Hans ansigte, bundo för Hans ögon och sade: spå oß Kriſte, ho är den dig slog" — och är du med, trifwes du wäl i deras sällskap, då gör du dig äfwen skyldig till deras synd! Det hjelper ej, att du ursäktar dig och säger, att du will upphöja och beprisa den himmelske Fadrens kärlek, "Hans ewigt älskande, oföränderliga hjertelag", och på detsamma endast och allenast grunda ditt hopp om ewig frälsning. O, ditt hopp är falskt och skall komma på skam, ty det står skrifwet: "Den som icke hedrar Sonen, han hedrar icke heller Fadren", och åter: "En annan grund kan ingen lägga, än den som lagd är, hwilken är Jesus Kristus"! Hwad klagomål har du emot denne mannen? Har du något att anföra såsom ursäkt för ditt förhållande till Honom? Är det måhända förnärmande för dig, om Hans en gång för alla skedda försoning får hafwa sitt fulla wärde, om Han har uppfyllt lagen, försonat Gud och dött i ditt ställe, för att frälsa dig från ewig förtappelse och död! Är det förnärmande för dig, om Hans rättfärdighet tillräknas syndare genom tron, så att de kunna stå utan fläck och skrynka inför Gud! O, **hwarför** föraktar och förkastar du då det, som är den enda säkra grunden till din frälsning? Och om du för din egen del aldrig will tystna med dina anklagelser, aldrig will hylla den korsfäste Kristus och låta Hans rättfärdighet blifwa din — hwarför kan du icke låta andra behålla hwad de ega, de dyrbara skatter som

de rättsligen ha? Hwarför är du så angelägen att utbasuna dina förebråelser, att widt och bredt kungöra dina beskyllningar och att frånröfwa arme syndare deras enda rikedom i lifwet och i döden? O, erkänn din dårskap, tystna med dina anklagelser mot den korsfäste Kristus, fall ned i stoftet inför Hans fötter och tigg om nåd på grund af Hans utgjutna blod!

Slutligen låt mig ock framställa denna fråga **till Guds troende barn.** Hwad klagomål hafwen I emot denne mannen? — "Wi" — tycker jag mig höra från allas mun — "wi hafwa inga klagomål mot Jesus; Han är wår ende kärleksrike Frälsare, wärt hjertas skatt och del, wårt allt i alla. Han har dött för oss, då wi ännu woro owänner, Han har förwärfwat oss lif och rättfärdighet. Han har fullkomnat en försoning, som för Gud ewigt gäller. Hans blods wärde är oss oundgängligt; deri hafwa wi wårt enda skydd för mordengelens hämnande swärd. Hans rättfärdighet allena gör oss rena och täcka inför Gud. Jesus är wår och wi äro Hans; wi kunna ej lefwa förutan Honom, ty Han är wår klippa, wår borg och wärt bergfasta slott." — Så ropa alla Guds barn, alla sant troende på hela jordens wida rund. Det är deras enstämmiga witnesbörd, att Jesus är Guds Son, deras och hela werldens Frälsare; att Hans försoning är en **werklig** försoning, skedd en gång för alla på Golgata kors; att syndare endast och allenast **på grund af** denna försoning kunna warda rättfärdiga inför Gud och få arfsrätt i himmelen. Detta är allas deras enstämmiga witnesbörd, som i sanning lärt känna Herren Jesus och fortfarande lefwa i Hans gemenskap. O, hören det I alle, som icke weten hwem Jesus är, och på edra egna hjertan aldrig erfarit, hwad Han gjort — hören det witnesbörd om Jesus, som aflägges af dem, som äro **Honom närmast, som känna Honom bäst** och som **sjelfwa** hafwa sett och **erfarit,** hwad de säga. De hafwa inga förebråelser att framställa, inga klagomål att anföra — nej **aldrig** hafwa de funnit den minsta orsak dertill. **Alla** sjunga de med ett hjerta och en mun: Jesus, det slagtade Lammet, som köpt oss åt Gud med sitt blod, det är wärdigt att hafwa ära och pris och lof nu och i alla ewigheters ewighet!

Min wän, hwad säger **du** om denne mannen? Är **du** med bland dem, som anklaga, förringa och förkasta Herren Jesus; eller bland dem, som älska, tjena och beprisa Honom? Du måste antingen wara **med** eller **mot** Honom!

"Pröfwa dig — det gäller lifwet. Den som ej är med, är mot! Har du hittills motstått Herren, Fall i dag till korsets fot!" E. A. F.

Ett hastigt mod brusar lätt ut, sticker, stöter och förargar på alla håll. Will du att det ej skall blifwa din herre, och dermed du sjelf för andra olidlig, sök att bittida lägga bett och betsel deruppå; men den tygeln finner du ej i eget hjerta. Den finnes allenast hos Honom, som alltid war mild och ödmjuk af hjertat; hos Honom fås den ock säkert, och det för intet.

Ett sinne är ganska fogligt, men om det tar anstöt, tör det gå tyst och länge behålla bitterheten. Är ock en ond rot, som skulle upprycka.

A.

Om nödwändigheten

af den

Kyrkliga Trosbekännelsen.

[Slut fr. föreg. nr.]

Bekännelsen är oumbärlig widare på den grund, att den är ett igenkänningstecken för personer af samma tro och förenar dem. Nödwändigheten af ett igenkänningstecken de kristna sinsemellan insågs af de allra första kristna. Händelsernas gång i förhållande till dem, de yttre påtryckningarne och behofwet af en bestämd ställning twungo dem att hafwa ett föreningsband och ett kännetecken. Församlingarne woro kringströdda och woro utsatta för hedendomens och judendomens rasande och stämplande makter samt för partistrider wäckta genom judiska åsigter, hwilket allt när som helst kunde förorsaka fårens förskingrande. Ett dylikt förskingrande inträffade ganska ofta, sedan förföljelsens dämoniska mordengel begynte sin blodiga rund i de kristna lägren. Under denna martyrdomens och jäsningens blodiga och bullersamma tid war uppehållandet af församlingsordningen en gordisk knut som fordrade ett större snille än Alexander den Stores att lösa. Men Kristus hade icke öfwergifwit sina kristna. Hans Ande ledde och omslägtade dem och nåden gjorde dem uppfinningsrika. För att hafwa gudstjenst och fira nattwarden, samlades de ofta midnattstid i skogarne och katakomberna (de romerska grafhwalfwen). I dödens förgårdar samtalade de om Kristus och om sin tro samt kände föreningsbandet starkare. Men de som möttes den ena natten woro icke säkra på, att de fingo mötas den andra, och mötesplatsen måste ofta förändras. Under sådana omständigheter woro kännetecken nödwändiga. För en främmande broder woro kännetecken och symboler af stor wigt. Utan dessa kunde resande kristna knappast undgå att falla i snaror utlagda af en hednisk upptäcktspolis, utan sådana kunde de icke gerna finna sina wänner och de kristnas samlingsplats. Men icke blott då förföljelsens we gick öfwer dem, kändes behofwet af symboler, utan äfwen i lugnare tider, ty en församling kunde skingras äfwen af andra orsaker, och många kristna woro på resande fot. Behofwet af symboler kändes widare derför, att de kristna behöfde ett föreningsband och en gemensam troslära, dels för bekännelsen inför hedningarne och dels för en bestämd hållning gent emot inre slitningar. Som dylika kännetecken och föreningspunkter tjenade wanligtwis korta trosbekännelser, hwilka kallades en lexa (mathäma) eller symbol (symbolon). Dessa utwidgades efter omständigheternas kraf. Dylika trosartiklar kan man finna i sådana kyrkofäders skrifter som Justinus Martyrens, Irenæi och Tertulliani. Wi kunna läsa om trosartiklar, hållna af kyrkorna i Jerusalem, Alexandria och Antiochia. Dessa bekännelser woro icke alltid af samma form, men nära nog af samma innehåll, enkelt uttryckande Guds ords wigtigaste läropunkter. Den bekännelse, med hwilken den christna allmänheten är mest förtrogen, är den Apostoliska Tron. Denna, som är kyrkans gemensamma bekännelse, är, äfwen om den icke förskrifwer sig från Apostlarnes tid, likwäl, jemte ofwan antydda bekännelser, ett ojäfaktigt bewis på, att

den kristna kyrkan från början insåg nödwändigheten af trosartiklar, och bibehållandet af den Ap. tron bewisar kyrkans fortfarande öfwertygelse om bekännelsens wigt. Öfwertygelsen om bekännelsens nödwändighet stegrades med kyrkans tillwäxt. Derför samlades den kristna kyrkans representanter i Nicæa år 325, wid hwilket möte den Nicaensta bekännelsen författades. Den Athanasianska trosbekännelsen är ett annat witnesbörd. Det första ändamålet med trosartiklarne war att inför hedningar och judar witna om den kristna tron samt att hafwa ett gemensamt igenkänningstecken och en föreningspunkt, som på samma gång war nyttig wid underwisningen; det andra ändamålet war att göra en åtskilnad mellan dem som widblefwo Apostlarnes tro och dem som föllo på egna spekulationer, hwarför också bekännelsen innehöll ett klart afgörande i twistefrågor. Den Ap. Tron tjenade det första ändamålet och de Nicaenska och Athanasianska symbolen det andra. Men för att icke blott samla bewis ur den första kyrkans historia och för att wisa, att kunskapen om bekännelsens wärde icke war något tillfälligt, låtom oß gå widare och se hwad den sednare kyrkohistorien har att säga i detta ämne. Wi wilja lemna ur sigte kyrkans förfall genom påfwedömet, wi wilja icke inträngа i medeltidens mörka natt, ty då sysselsatte man sig med annat än Guds ord och bekännelsen; utan wi skola wända wåra blickar till den tid, då prestwäldets och traditionens moln begynte skingras genom reformationen, då en ny morgon åter randades, då Apostlarnes lära åter begynte predikas, ja, den Apostoliska kyrkan liksom föryngrades, för att icke säga uppstod från en dödsslummer på katholicismens kyrkogård, der påfwen och andra prelater fungerade som dödgräfware, för att begrafwa Guds ord och Kristi tillbedjare. — Behöfdes wäl några bekännelseskrifter i reformationstidehwarfwet? Wi se detta behof uttaladt redan i Luthers 95 theser. Reformationen framkallade isynnerhet följande bekännelseskrifter af lutherskt ursprung: Augsburgiska bekännelsen, Apologien, Luthers Lilla och Stora Katekes, Schmalkaldiska Artillarne Concordie Formeln; widare: Zwinglis 23 Art. 1523, den Tetra politanska Bekännelsen 1530, de 12 artiklarne i Basel 1534, Bekannelsen af år 1536 (Confessio Helvetica), alla af zwinglianskt ursprung; widare: Hidelbergska Katekesen, Conf. Helv. Posterior, Canon af synoden i Dort, en bekännelse 1549 (Concensus Tigurensis), en bekännelse 1552 (Concensus-Genevensis), 40 Art. 1559 och Skotska kyrkans bekännelse 1560, dessa sista af calviniskt ursprung. Wi hafwa nämt dessa bekännelser, ty de äro en här af witnen, som bewisa bekännelsens nödwändighet. Alla utgjorde igenkänningstecknet för dem som woro af samma tro och bildade föreningsbandet dem emellan. Bland dessa witnen talar den Augsburgiska Bekännelsen kraftigast om bekännelsens nödwändighet, icke blott till lutheraner utan till hela kristenheten. Ingen med historisk kunskap wågar säga, att den Augsb. Bek. war onödig. Den evangeliska kyrkan kunde icke annat än bekänna och blef påkallad att göra det. Att de Evangeliske ansågo bekännandet wigtigt, kunna wi se af deras osparda möda wid beredandet af Augsb. Bekän-

nelsen. Hwarför allt detta arbete, om de kunnat undwika bekännandet! Bekännelsen war nödwändig, icke blott som ett bålwerk mot katholicismens stämplingar mot bibelläran, samwetsfriheten och sann bildning, utan som ett föreningsband mellan reformationens anhängare. Augsb. Bekännelsen blef också föreningslänken mellan furstar, städer och stater. Augsb. Bekännelsen war den flagga och det banér, kring hwilket den protestantiska werlden samlade sig i striden mot Babylon och Antikrist. Augsb. Bekännelsen blef det swärd, som afhögg de fiättrar och kedjor som fängslat enfaldiga själar. Denna bekännelse må man kalla protestantiska kyrkans Magna Charta och frihetsförklaring. Och för att wisa denna bekännelses kraft att förena, wilja wi blott anmärka, att framstående reformerte tänkare hafwa yttrat, att skulle någonsin protestanterna kunna enas om en bekännelse, så blefwe Augsb. Bek. den bästa gemensamma kyrliga "platform." Att nu kyrkan fortfarande wärderar och bibehåller ofwannämnde bekännelser, det bewisar, att känslan af bekännelsens wärde icke war något tillfälligt för en wiß tid. Och fortskrida wi med att låta historien kasta ljus i detta ämne, så skola wi finna, att icke blott Evangeliska kyrkan som ett helt inser bekännelsens nödwändighet, utan äfwen särskilda Ev. samfund af sednare upprinnelse. Så t. ex. har Episkopalkyrkan i England sina 39 Artiklar. Episkopalkyrkan i Nordamerikas För. Stater antog år 1821 samme artiklar, med undantag af den 21:sta. Methodisterna hafwa sina 25 art., desamme som Episkopalernas, med undantag af art.: 3, 8, 13, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 26, 29, 33, 34, 36, 37; ja, hwarje nytt samfund har twingats till antagandet af en bekännelse, för att kunna existera. Genom att bekänna utåt och inåt har deras tillwaro betryggats. Genom sin bekännelse hafwa de bekantgjort sin tillwaro och samlat sina anhängare. De hafwa insett wigten af bestämdhet och sammanslutning på bekännelsens område. Wår tids mångfald af sekter utgör ett talande bewis för bekännelsens nödwändighet, att medlemmarne af samma tro må hafwa sitt igenkännningstecken samt tala alla ett, då de skola witna om sin tro och gifwa skäl för det hopp som i dem är. Bekännelsens skiljaktighet är att beklaga, men på grund af oenigheten får man icke tänka, att det är bäst att icke hafwa någon bekännelse. Bibeln bjuder oß att uttala wår tro. Att tiga stilla är detsamma som att dö. Så länge wi tro, att wår lära är enlig med Guds ord, böra wi bekänna den till wår inre och yttre tillwäxt. Icke skola wi af fruktan för fienden tala i owissa ljud och så skada Herrans sak. Det duger icke att gifwa owissa ljud i striden, ty då blifwa wåra wänner förwillade och föreningsbandet sönderslites. Wi behöfwa nu mer än någonsin tydligt och högt uttala wåra igenkänningstecken, så att wi måtte kunna samla wåra krafter och stärka föreningsbandet. Och wåra kyrkliga kännetecken hafwa wi förnämligast i wåra bekännelseskrifter, hwarför behofwet af kännetecken och föreningsband bewisar bekännelsens nödwändighet.

Wi hafwa sålunda sökt wisa, att de bekännelsefiendtliges inkast mot bekännelsen icke hålla stånd; wi hafwa wisat bekännelsens nödwändighet såsom naturlig och oundwiklig; wi hafwa wi-

sat huru kyrkohistorien i hjerta färger målar bekännelsens oumbärlighet, och wi hafwa wisat, huru Skriften auktoriserar bekännelsen samt huru Skriften påbjuder den i fordrandet af enskild trosbekännelse, hwarigenom kyrkobekännelsen är gifwen. Härtill kunde läggas många tillfälliga bewis ur det praktiska lifwet, men för en kristen forskare är det ju nog, att bibeln wisar nödwändigheten af församlingens eller kyrkans bekännelse.

Wi wilja derför sluta med den önskan, att wi, inseende bekännelsens wigt, må beflita oß om trohet mot densamma. Wi lefwa i en bister tid bland ett wrångt och horiskt slägte, i en tid, som är rik på bekännelser, men likwäl bekännelselös. Det hör till den moderna tonen att tala om emancipation och frihet. De som wilja heta apostoliska kristna utså hat mot prester, kyrkor, bekännelseskrifter och allt kyrkligt. Wår tid är också rik på unionism, men icke kan en waken kristen tillåta en union, som innebär förnekande af något Guds ord, äfwen om det blott wore ett jota. Och då man icke will gifwa efter eller jemka, får man heta ofördragsam och gammalmodig, andra öknamn att förtiga. Men hwad betyder fiendens förföljelse, om wi blott stå på sanningens sida. Må wi derför icke skämmas wid Jesu witnesbörd, utan frimodigt bekänna som enskilta och som kyrka! Må wi wara orubblige som Luther, då han sade: "Här stå wi, Gud hjelpe oß; wi kunna intet annat. Amen".

Twå swåra ting. Är dock bättre stöta ett stolt sinne än att såra ett ömt hjerta.

Wäg dina ord. A.

God förklaring öfwer hwad omwändelse är.

Det är i wåra dagar ej owanligt, att den ene ställer till den andre den frågan: "huru står det till med din själ?" Eller: "tror du på Jesum?" Får man då ett enkelt ja, så anses saken ofta för afgjord. Häraf har kommit mycket andligt bedrägeri så wäl å de frågandes som de tillfrågades sida. Werkligheten i detta wigtiga stycke låter sig ej så lätt bestämma, och borde man på annat sätt söka blifwa bekant med en broder, än genom att nödga honom till en munnens bekännelse, som måhända har ganska liten inre grund och möjligen i många fall ingen. Men är nu den wälljudande bekännelsen en gång uttalad, kanske med fruktan och under sammwetets protest, så flyter den sedan ur munnen allt lättare och frimodigare, tills den blifwer djerf och pockande — och kan dermed den rätta bättringens dörr wara stängd, ho wet huru länge. Wi borde wara warsamma wid wåra försök att gagna nästans själ, att wi icke förderfwa henne. Lika litet få wi lemna saken derhän. Icke alla kunna klarligen se, huru de blifwit förda från döden till lifwet, och äfwen om de se det klart nog, förmå de dock icke att beskrifwa det. Wi wilja här införa en Indian såsom många kristnas lärare. En sådan blef af en hwit tillfrågad, huru det tillgått wid hans omwändelse. Indianen swarade, att han icke då kunde säga det; men om den hwite mannen wille gå med honom till skogen, så wille han säga honom det. De gingo alltså båda till skogen. Här stannade Indianen, hopsamlade en hög af torra blad

och lade dem tillsammans, så att de bildade en ring. Midt i denna ring släppte han en mask och påtände så det torra löfwet. Då masken kände hettan, kröp han från den ena sidan af ringen, till den andra, men allestädes, rundtomkring brann det. Efter många fåfänga försök att finna en utwäg till räddning, köp slutligen masken likson förtwiflad tillbaka till midten af ringen och sträckte ut sig, synbarligen intet annat wäntande än döden. I detta ögonblick tog Indianen upp honom och skänkte honom dermed frihet. Derpå sade han till den hwite: "Så har Gud gjort med mig. Jag såg, att jag war en syndare och stod i fara att komma i den ewiga elden; jag såg Guds wredes blick riktad på mig. Slutligen uppgaf jag allt hopp och tänkte: jag måste gå förlorad. Då fattade Jesus Kristus min själ, drog henne upp utur nöden och räddade mig". Der det så föregått, eller der ens andliga tillstånd befinnes i enlighet härmed, der är icke blott omwändelse skedd, utan der är man stadd i den dagliga omwändelsen.

Det andliga omdömet och de deraf flytande domarne öfwer andras själatillstånd äro fördenskull ofta för hastiga, och dermed äfwen farliga, samt ådraga skuld, enligt de stränga orden: "we dem, som kalla det onda godt och det goda ondt", Es. 5: 20. En annan sak är det, när kärleken, som är tålig och mild, tror allting och hoppas allting, så länge der är något att hoppas.

H.

Christus måste lida en död som ännu hade sin udd, då hwar och en som dör i tron på honom lider en död, som förlorat sin udd. (Rambach)

Barnhemmet i Andover.

(Utdrag ur protokollet wid Barnhemsdirektionens möte d. 22 Jan. 1879).

Wi tro, att det skall på det högsta intressera "Augustana och Missionärens" läsare och wänner att få höra något från wårt kära barnhem i Andover. Detta hem är utan twifwel Illinois-konferensens största och dyrbaraste egendom, åtminstone i ett afseende. Ehuru wid detta möte hwarjehanda beslut fattades, som woro af wigt för hemmet, så wåga wi dock ej begära rum för mera i tidningens spalter än de allra nödwändigaste meddelanden, hwilka wi önska skola komma till allmänhetens kännedom. Ur den "exekutiva kommitteens rapport" delgifwes följande:" Barnens antal på hemmet utgöra för närwarande 39. Två nya hafwa under året intagits och alla de äldre äro qwar. Helsotillståndet har warit särdeles godt och barnen hafwa öfwerhufwud lagit uppfört sig mycket wäl. Två flickor och fyra gossar hafwa under året blifwit konfirmerade.

Till jordbrukets förbättring hafwa tegelrör blifwit nedlagda i täckta diken, 260 "rods", till en kostnad af $145.-57. Tre acres nyodling har afröjts och uppbrutits, och har arbetet för stubbars och träds uppgräfning betalts med $20.00. En del nödwändiga reparationer hafwa gjorts och de flesta uthusen blifwit målade. Ehuru grödan förliden sommar war både rik och wacker, har likwäl afkastningen af jordbruket, till följe af de låga priserna, blifwit mindre än wanligt. Hemmets inkomster hafwa utom afkastningen af jordbruk och ladugård bestått i subskriptioner och gåfwor af enskilda per-

soner och syföreningar, samt insamling inom konferensens söndagsskolor, hwilken insamling med mycken wälwilja äfwen i år blifwit omfattad och till räkenskapernas afslutande uppgått till den betydliga summan $1484.17. Tacksägelsedags-kollekterna hafwa i år blifwit mindre än wanligt, uppgående till $133,09."

Ur "skattmästarens rapport":

Inkomster:

Behållning i kassan	31.26
Subskriptioner, gåfwor och kollekter	1671.12
Jordbruk, ladugård och diverse inkomster	1829.73
Å första insamlingen i söndagsskolorna har ytterligare inkommit	160.60
Å andra insamlingen eller under år 1878	14[illegible]4.17
Summa:	$5176.88.

Utgifter:

Ytterligare på skolhuset	459.93
På skulder på kapitalet	1000.00
Intresse	577.03
För åkerbruket och till hemmets underhåll (föda, kläder, skolgång m. m.)	1839.49
Inventarier: 1 symachin, 1 arbetswagn, 1 plog m. m.	200.00
Lön till föreståndaren och föreståndarinnan	500.00
På pigolön till Ida Göth	174.45
Summa	$4751.40
Behållning i kassan	425.48
Hemmets skuld	5720 00

Räkenskaperna öfwerlemnades till en granskningskommittee, hwilkens rapport lyder sålunda:

"Kommitteen, som sick i uppdrag att granska skattmästarens räkenskaper, får rapportera, att den fullgjort sitt uppdrag och funnit räkenskaperna noggrant och korrekt förda. Direktionen må känna sig tacksam till pastor Carlsson för hans mycka arbete med barnhemmets affärer och för det noggranna sätt, på hwilket han fört räkenskaperna. Alla inkomster äro noggrant redowista och för alla utgifter, så wäl mindre som större, finnas ordentliga qwitton".

S. P. A. Lindahl
G Johnson
Sam. Hoogner.

Med tacksamhet må omnämnas wärderika gåfwobidrag "in natura" både från enskilda personer och isynnerhet några syföreningar, hwilka förfärdigat och insändt för barnen behöfliga och passande klädespersedlar.

Beslut fattades, att en fest skall firas på hemmet den 4 Juli till förmån för detsamma. Den exekutiva kommitteen berättigades att, då barnen på hemmet fyllt 18 år, tillåta dem lemna det, om så önskas. Detta för att på något sätt kunna bereda rum för andra wärnlösa barn, som äro i stort behof af andlig och lekamlig wård.

Till skuldens betäckande beslöts wid konferensens möte i Knoxville, att en insamling skall göras inom Söndagsskolorna äfwen i år. — "Allas ögon wänta efter dig, och du gifwer dem sin spis i sinom tid; Du upplåter din hand och fyller allt det, som lefwer, med behag." Ps. 145: 15, 16.

Princeton i Mars 1879.

Å direktionens wägnar

J. Wikstrand.
Sekr.

Kyrkliga underrättelser.

"Starka till rof" (byte). Ur ett bref från fäderneslandet låna wi följande:

"Att wi sedan någon tid tillbaka kunnat på grundade skäl hålla före, att wår kära Drottning är ett lefwande Guds barn och syster i Christo, må jag ock till eder glädje der bortom werldshafwet förtälja. Tackom och lofwom wår Gud, som sådana under gör bland både höga och låga. — Det har äfwen nyligen stått att läsa i tidningarne, att Hennes Majestät hade welat afböja den stora, af circa 2000 personer besökta balen på kongl. slottet, men mot detta christliga förslag reste sig wäl allt för stora hinder, så att Maj:s önskan i den delen icke gick igenom. Deremot fick hon sin wilja fram med afseende på inställandet af några tillämnade dansfoirèer för Prinsarne. Kostnaderna derför woro båda Majestäterna öfwerens om att anslå till wälgörande ändamål. — Såsom tecken till ett nytt sinnelag hos wår älskade Drottning är ju sådant också glädjande".

Wi hafwa bibehållit brefskrifwarens bruk af stora begynnelsebokstäfwer. Wi weta alla, att den swenska drottningen i många år lidit af swår sjukdom. I den nöden synes det som om Herren fått söka och finna henne, och hon har ej förgätit sin Frälsare, sedan riset tagits bort. Det war om samma dyra furstinna wi i fjor (n:r 5 af Missionären) hade att förtälja, att hon sommaren 1876, för swag att gå, lät i sin sjukwagn föra sig till en lutherst kyrka i sydwestra Tyskland, der hon då sökte helsa.

Wår brefskrifware talar äfwen om en wäckelseröst som låtit höra sig bland den högsta aristokratien i Stockholm samt wid hofwet. Det är en Lord Radstock från England, som "kallat till räkenskap (Matth. 18) en hel hop i de högre samhällsklasserna och äfwen wisat dem, att räkenskapen är klarerad genom deras och wår dyre Borgesman och Ställföreträdare. Lord Radstock har äfwen på kongl. slottet (fast så der privat, förstås) witnat om den nåd och sanning, som är kommen (worden) genom Jesum Christum. Dit hafwa wid sådana tillfällen många mera förnäma warit inbjudna. Konungen sjelf har ock (med synnerlig belåtenhet, berättas det) hört den högt uppsatte, men enfaldigt och rätt fram talande främlingen". — Af hwad bekännelse denne lord Radstock är, upplyses icke. Han synes, att döma af brefskrifwarens ord, enfaldigt predika den Korsfäste. Godt och ett medel i Guds hand må det wäl räknas wara, att en sådan stämma får ljuda till menniskors öron, om hwilka till stor del kan antagas, att de icke eljes hwarken söka en lefwande predikan eller af sådan uppsökas. A.

— **En armenisk-lutherst församling** finnes i Schemodra i Transkaukasien sedan några år tillbaka. Den har beklagligen länge warit utan lärare. Lyckligtwis äro de flesta af desse armeniske christne läskunnige, så att sanningen skall kunna uppehållas genom det lästa Ordet, till deß hindren för anställande af en infödd lärare kunna öfwerwinnas. Utom denna ordentligt organiserade församling finnas evangelisk sinnade armenier äfwen i de större städerna, Tiflis och Batu, Etschmiadzin och Alexandropol. De behöfwa böcker på det nyarmeniska språket, som nu talas af dem. De hafwa hittills på detsamma blott Nya Testamentet, Luthers lilla katekes och en liten stackars sångbok. På dessa tre böcker hafwa dessa menniskor nu redan i 15 år lefwat och hysa en stor åstundan efter flera skrifter. Herren sände dem snarligen.

Yttre Missionen.

Judemissionen.

Skotska frikyrkan har en ganska blomstrande missionswerksamhet bland Judarne i Konstantinopel. I spetsen för densamma står pastor Tomory, biträdd af evangelisten Daniel Landsmann, båda af judisk härkomst. En liten församling af till kristendomen omwände judar är bildad och föreståss af pastor T., under det att evangelistens werksamhet är mera uteslutande rigtad på uppsökandet af utanför stående judar och deras förande till församlingen. Under de sednare åren har ett stort missionshus blifwit uppbygdt, hwarest utom kyrksal äfwen äro lokaler för skolorna och proselythemmet samt bostäder för missionens olika arbetare. Landsmann är husfader för proselythemmet och biträder i den aftonskola, som hålles af pastor T. Ofta måste främlingar af Israels folk uppsökas i de usla nästen, der syndalifwet möter dem i en förut ej känd gestalt. Förolämpande ord och bittra tal wankas då ofta, men mången förlorad själ har så blifwit ryckt som en brand ur elden. — Skolorna äro två; den ena blandad af gossar och flickor, besökt af wid paß 200 barn, den andra uteslutande för flickor, omkring 50. Somlige föräldrar hafwa sjelfwa warit lärjungar i någon af dessa skolor och skicka gerna sina barn dit. En och annan skulle hellre se, att religionsunderwisningen wore borta, men i anseende till halten af den allmänna bildningen, som i missionsskolan meddelas, skicka de dock hellre barnen dit, än till de judiska skolor, som tid efter annan uppstått, men

lika hastigt försvunnit. Judarne i allmänhet hata bittert denna skola och hafwa gjort försök att störta den, men allt hittills förgäfwes.

Från Hamburg omtalar en missionär: Härwarande judar inlåta sig ogerna i ett religiöst samtal, emedan de mena, att religiösa frågor tillhöra blott de lärde. Likwäl lyckades det mig att den dag, då de firade minnet af Jerusalems förstöring, winna deras uppmärksamhet. Jag sade dem, att 40 år före denna olycka, då allt ännu war frid och wälstånd, och intet moln hotade deras politiska ställning, hade lefwat en den störste och trognaste folkets wän, hwilken förutsåg den kommande olyckan. Från oljoberget hade han under tårar förutsagt den tid, då fienderna skulle belägra staden, innesluta deß folk och tränga dem på alla sidor. Nyfiket frågade de: Hwem war det? Huru hette han? Jag swarade: Denne man war den heligaste, som någonsin lefwat, den ende, som war utan synd, Israels trognaste wän, profeten såsom Mose, Messias; Han kom till sina egna, men blef förkastad, ehuru han kom för att frälsa sitt folk från deras synder och med under bekräftade sin sändning; — Han lefde wid slutet af det andra templets tid, men hans folk kände icke den tid, deri de woro sökta.

Säg, säg, bådo de ifrigt, hwar står allt detta skrifwet? Jag wisade dem kapitel och wers och läste paralellställena. De woro werkligen djupt gripna och förklarade, att de derom aldrig förut hört något. Derpå sökte jag wäcka deras samweten och påminte dem om den annalkande döden, ty jag känner judarnes stora dödsfruktan. Några lofwade att tänka widare på denna allwarliga sak och mottogo willigt de erbjudna skrifterna.

Från Indien.

Fost. Stiftelsens missions. Missionärerna hafwa nu flyttat till sina stationer, Narsingpur (Eriksson och Edman) och Sagar (Danielsson och Ungerth). Af missionär Danielsson hafwa wi ett bref, hwari flyttningsresan beskrifwes. Den hade sina beswärligheter. Från Chindwara, der de njutit de skotske missionärernes gästfrihet, uppbröto de den 28 Okt. Deras första hwiloplats war en by kallad Umret. Skrifwaren wid polisstationen, en muselman, som talade "urdu", hwarför de ej hade lätt att förstå honom, bad dem om ett Injil (evangelium, nya testamente) på det språket. De hade intet sådant, men sände ett till honom från Narsingpur. Detta måtte blifwa honom till wälsignelse; förr läste han, som mången muselman, koranen på arabiska, dock utan att förstå den. Muselmännen i Indien räkna det nemligen för ett heligt och saliggörande werk att läsa koranen på det språk, hwari den skrefs af deras profet.

För att komma till stationerna, måste de öfwer bergen; uppstigandet gick någorluuda lätt, men wid nedstigandet, som begyntes fram på tredje dagen, fingo de stort beswär med oxarne. En af körkarlarne måste gå före och leda dem. Längre ned lade sig en af lastwagnsoxarne, hwarför de måste spänna ifrån och sjelfwe draga wagnen ett stycke. Efter en stund, då det åter började blifwa brant, måste de göra detsamma om igen. Wid 1:tiden wo-

ro de wid bergets fot, men nya beſwärligheter föreſtodo. Dagen derpå träffades wägſtycken, ſom woro werkliga ſtenrös, med ſtenar af mer än mans-bördas wigt och all ſanden bortſköljd af regnet. Här måſte de låta wagnarne gå en och en i ſender och alla hjelpa att ſkjuta på. Byegarne äro förpligtade hålla wägen i ordning, men hade ännu ingenting gjort, ehuru nära två månader förflutit ſedan regntiden; men "hinduerna göra ſig aldrig brådtom".

Femte dagen hoppades de hinna till jernwägen före tågets afgång, men mißlyckades. Danielsſon och Eriksſon hade i denna uträkning gått förut, för att göra anordningar. Så gjorde de en tröttſam marſch af 12 mil i Indiens ſolhetta. De hwilade hwar eller hwarannan mil under något träd och kände ſig ſlutligen mycket törſtige. Ändtligen fingo de ſigte på en brunn, wid hwilken ſutto ett par män. Till deſſa wände de ſig nu. De ſwarade: "raſſi nahing" (tåg icke). "Der ſtodo de nu törſtiga wid en djup brunn, utan något att taga med; de tänkte derför fortſätta ſin färd, men i detſamma kom en qwinna med en kruka på hufwudet och ett tåg i handen, hwilket en af männen lånte och band om ſitt lilla meſſingskärl, hwilket är hinduens ſtändige följeſlagare, och halade upp watten åt dem, ſå att de blefwo tillfredsſtälda och fingo derigenom kraft att ånyo fortſätta wandringen. Wid femtiden på morgonen hade de endaſt helt litet ätit, och när de då mellan ett och två på eftermiddagen kommo fram till byn, woro de ganſka hungrige. Här köpte de meloner och kokosnötter att ſtilla ſin hunger med. Wi låta D. berätta, huru de betraktades af folket i byn. "De blickade på oß med en undrande uppſyn utan att helſa. De tänkte wäl, att wi woro några affigkomna jernwägstjenſtemän, ty wi ſågo eländiga ut i wåra ſmutſiga hamptygskläder, och tillika witnade wåra anſigten om att det ej war mycket med oß; hwar man kunde ſe, att wi woro mycket trötta och utſlitna. Men när wi ſedermera tillſammans med Ungerth, Edman och wåra wagnar wandrade genom byn, då bugade de ſig till jorden. Häraf kan man ſe, att pengar och gods är det ſom gäller, emedan menniſkans wärde mätes derefter." De togo in på poliſsſtationen. Efter en ſtund kom platſens och traktens domare och högſte embetsman, en muſelman. Denne war mycket artig och hjelpſam, ſkaffade dem hwar ſin "charpai" (ett ſlags fyrbent ſängſtällning), ty det "paſſade ſig ej för herremän att ligga på golfwet," ſade han. I ſolnedgången ſkämdes han ej wid att förrätta ſin aftonandakt, ehuru han befann ſig bland en hel mängd folk.

I Narſingpur, dit de med jernwägen ankommo lördagsmiddagen, träffade de öfwerſte Loch, en from kriſten, wänlig och tillmötesgående, hwilken är general-poliſinſpektor öfwer Centralprowinſerna. Denne, ſom mycket wäl känner till deras ſtationer, rådde dem att driſwa ſ. k. Zenanamiſſion, för att äfwen kunna nå qwinnorna, hwarförutan miſſionen ej kan hafwa någon framgång. Han trodde ock att ſomlige af miſſionärerne borde wara läkare. Äfwen har denne öfwerſte Loch lemnat en låda wärdefulla böcker to the Swedish Mission in Sagar.

Onsdagsmorgonen fortſatte Ungerth och Danielsſon wägen till Sagar. Landswägen dit war mycket god. En

öfwerste Whitloch, till hwilket Loch wisat dem, skaffade dem ett rymligt hus för billig hyra, hälften mot hwad bröderna i Narsingpur få betala. Orsaken till den billiga hyran war att huset ligger litet lågt, hwarför det troddes wara feberaktigt, men då det likwäl ligger mycket torrt, synes denna farhåga ogrundad, och familjer som förut bebott det hade ej lidit af feber. I början af detta år skulle öfwerste W. lemna platsen. De hade äfwen haft besök af den engelske kolportören och kateketen på platsen. Den förre, Janali, en gammal älsklig man, är en af de få bland wännerna som komma att stanna. Han talar ej engelska, utan urdu, hindi och persiska. Han war före sin omwändelse muselman. Af honom hoppades de hjelp i språket m. m. Af Assistance Commissionern, en inföding, men kristen, äfwen före omwändelsen muselman, hade de ock haft besök. Han hade haft en ganska märkwärdig omwändelse och erbjöd sig wara dem till tjenst.

Så blifwa de båda missionärer ej alldeles utan kristna wänner, om det ock, såsom D. skrifwer, såg ut såsom wille Gud låta nästan alla sådana flytta derifrån.

I Liberia, negerkolonien i Afrika, grundad för 62 år tillbaka och sedan 32 år sjelfständig republik, finnas för närwarande 100,000 swarte inbyggare. Många deras bröder här längta dit öfwer; från Arkansas, Södra Carolina och Massachußets hafwa tusentals anmält sig. Den 11 Februari bewiljade Pennsylvania Kolonisationssällskapet i Filadelfiia $2000 för öfwerförandet af ett antal färgade i Maj månad. Öfwerfarten skall göras på barkskeppet Monrovia.

Reseskildringar från södra Afrika.

[Ur bref från missionär Fristedt.]
[Forts. fr. nr 10.]

Till **Mauritzburg** framkommo de båda missionärerna följande morgon. Här gjordes en mängd inköp för den långa färden och inhemtades upplysningar om wägen. General-landtmätaren uppsöktes och gaf dem wälwilligt dessa upplysningar samt tecknade på den af dem medförda kartan den wäg de hade att ungefärligen slå in. — Lördagseftermiddagen begåfwo de sig åstad från M. Under första dagsresan mötte de många koffrer, med hwilka Flygare inlät sig i samtal, utfrågande wägen och predikande Evangelium. Ett prof derpå kunde meddelas, men måste här lemnas. Andra dagen, när de om morgonen waknade, sågo de från den höjd, der de stannat öfwer natten, under sina fötter

Missionsstationen Edendal. "Utkastad ibland de jättelika bergen, de oöfwerskådliga grässlätterna och täta skogarne liknar den en oas uti öknen, och belägen å en kulle, wid hwars fot den sköna Umzuduzefloden sökte sin wäg, bar den pregeln af det Davidiska Zion. Huru kraftigt kallade icke de ljudande silfwertungorna (kyrkklockorna) i den sköna morgonstunden syndare ifrån det oroliga werldshwimlet hit att höra fridens Evangelium. Flygare, som under hela tiden warit sjuk, kunde icke hörsamma dessa ljufliga inbjudningar. Men på den kåre broderns uppmaning skyndade jag i sällskap med en kaffer ned till stationen. Här woro två kyrkor, flera skolor jemte bostad för missionären och skolläraren samt till hundradetal uppgående kaffer- och basutos-

hyddor. Denna stations grundläggare Allison, en werkligt apostolisk man, hade först werkat i Amaswazilandet. Men af det otacksamma folket betraktad såsom tyrann och girigbuk, då han wille införa bland de troende församlingsordning samt hafwa dem att betala någon afgift för den underwisning, som under många år lemnats dem för intet, begaf han sig från de otacksamma menniskorna till Mauritzburg*) Här predikade han hwarje dag från verandan å sitt hus, hwilket han inköpt wid den mest trafikerade gatan i staden, för de hundraden af kaffrer, amaswasier (några af hans förra kamrater) och basutos, som gingo der förbi, började derefter hålla sammankomst med dem först å enskild plats, derefter i kyrka och inköpte slutligen samt grundade Edendals station."

En methodist med lutherska tänkesätt. "På Edendals station är nu mera en missionär af de presbyterianska methodisterna. Denne befinnes wara en utmärkt man, hwilken i synnerhet genom sjelfstudier förwärfwat sig rätt gedigna kunskaper. Han kände de bästa lutherska skrifterna och wärderade särdeles högt Johan Arndts "Sanna kristendom" jemte Bengels "Gnomon", hwilka han dagligen läste. Här blef jag wäl emottagen och bewistade först hottentottgudstjensten, som höls på engelska, men af tolk öfwersattes till holländska, derefter kaffer-gudstjensten, hwarwid den stora kyrkan war till trängsel uppfylld af tusen swarta och färgade. På eftermiddagen höll missionären huspredikan hos mjölnaren på stället, en man, som man i Swerige skulle, minst sagdt, tagit för en grefwe eller baron till följd af hans yttre skick och hållning, och hade en bostad liknande ett furstligt palats. Jag, som bewistade andakten, wågade knappt gå på de dyrbara turkiska mattorna eller sitta ned på de praktfulla sätena. Hos denne man hade jag all orsak att tro, det rikedom och gudsfruktan woro förenade såsom hos Abraham, David och Job. Sedan jag spisat frukost och middag, blef jag gästwänligt inbjuden att stanna öfwer natten, men rädd om broder Flygare, tog jag afsked och begaf mig till wagnen."

Resan fortsatt från Edendal. — På Edendal hade de fått widare besked om wägen till och förhållandena i Umkomanzi, dit de ernade sig. Tidigt måndagsmorgonen gåfwo de sig å wäg. Landet beskrifwes ungefär som kulliga trakter i wåra prairie-stater. Så långt ögat (från en stor höjd) kunde nå ej annat än gräsbewäxta höjder, här och der i dalklyftorna beklädda med skog, och mellan dessa höjder wida grässlätter med några få farmer. Mot norr höjde sig gräskullarne i blåa toppar såsom förelöpare till de wäldiga Drakbergen.

Besök i en kafferhydda. "Här war en mängd kraaler (kafferbyar). Wid frukost-rasten gingo wi in i en hydda för att köpa mjölk, hwarwid Flygare såsom wanligt talade öfwer skapelsen, synden, nåden och domen samt förkunnade Evangelium. Folket, som mottog oß wänligt, woro dock ej alldeles okunniga om Guds ord, emedan de understundom öfwerwarit gudstjensterna i Edendal samt missionärerne under sina

*) Andra uppgifwa, att Allison flytt från sin station, sedan alla omakolwa (troende) blifwit dödade af zuluerna, hwilka wid denna tid bekrigade amaswasierne och bragte dem under sig.

predikofärder besökt äfwen detta ställe. Barnen blefwo isynnerhet glada, när Flygare förärade dem perlor. Kafferne här woro i allmänhet mycket rike, buro kläder och plöjde sina åkrar med sköna engelska plogar, dragna såsom wanligt här i Natal af 5 par oxar. Här war wägen wida bättre, än wi någonsin tänkt."

Plats för missionsstation. Sedan de åter färdats ett stycke, rastades öfwer middagen wid en flod, i hwilken de såsom wanligt togo sig ett bad. "Detta ställe, som heter Elands River Drift, skulle wara mycket passande för en missionsstation så wäl för den mängd af kaffrer, som der bo, som äfwen för deß helsosamma och utmärkta läge (på båda sidor af floden) äfwen som deß goda jordmån och widsträckta område (4,500 tunnland). De twå sistnämnda fördelarne äro (så jordiskt det allt låter) här ganska wigtiga faktorer wid en stations uppsökande; ty det händer annars, att alla kaffrerna draga bort, innan de erhållit något kraftigare intryck af kristendomen. Då wi här intogo wår middag, redo 20 kaffrer förbi, klädde såsom européer med de sköuaste sadlar och kostbara betsel. Dessa kaffrer, som woro från Umkomanzi, lemnade oß flera goda underrättelser om sitt folk och om den wäg, som wi hade att följa, samt sade, att de och deras folk gerna sågo lärare ibland sig och önskade underwisning.")

Efter middagsrasten fortsattes resan utmed ett högt berg. Här war ett postkontor beläget, dit de ingingo för att skrifwa bref, hemta upplysningar om sin färd samt höra, hwilka farmer för tillfället woro till salu (postmästaren war neml. tillika agent för landförsäljnings-kompaniet).

En owän till missionen. "Emedan postmästaren ej war hemma, blefwo wi af frun på stället ombedde att stanna, tills hennes man kom. Då han anlände sent, blefwo wi inbjudne att derstädes tillbringa natten, hwilket wi så mycket tacksammare antogo, som det war owanligt kallt och regnigt. Wår wärd, som under flera år wistats wid guldgrufworna i Australien, war särdeles artig och bildad, men syntes aldrig hafwa gått uti Andans skola. Deremot hade han genom insupandet af förut omtalade biskop Colensos willfarelser råkat in i ett sorts andligt högmod. Detta gjorde, att han icke betraktade oß och wår werksamhet med blida ögon, helst han föröfrigt war fiendtligt stämd mot all mission. På aftonen samtalade han och Flygare öfwer andliga, politiska och husliga ämnen, hwarwid Flygare särdeles kraftigt gick honom på lifwet och manade till bättring. Följande morgon stego wi tidigt upp och fortsatte wår resa, beledsagade ett långt stycke af wår wärd, som utwisade den riktning, wi hade att följa."

Owäntadt ressällskap. "Såsom wanligt komne upp för en höjd färdades wi fram å en mager och med stora stenar uppfyld högslätt, hwareft wi höllo wår frukost-rast. Här gingo en man och en qwinna med ett litet barn på ryggen förbi oß, hwarwid mannen bad om eld på sin pipa, hwilket wi gåfwo honom; wi bjödo honom äfwen på en mugg kaffe. Härunder inlät sig Flygare i samtal med honom, hwarwid han erfor, att mannen war en basuto, äfwensom att de, som warit på besök hos slägtingar å en missionsstation, blifwit af tyske missionärer döpte i Betschuan-

landet och hade att under flera dagar gå samma väg, wi tänkte slå in. Under detta samtal ropade jag på hustrun och wille gifwa henne, som säkerligen war trött och hungrig, litet mat. Men hon trodde, att jag wille göra henne något ondt och påskyndade så mycket mer sin gång. Då kallade hennes man på henne. Och så kom hon till wagnen, hwareft wi gäfwo henne mat och läto henne och hennes barn i flera dagar åka med oß. Efteråt funno wi det wara en Guds skickelse, att wi bekommit dessa menniskor i sällskap; ty utan dem hade wi aldrig så wäl kunnat taga oß igenom de wilda och obekanta trakter, som nu lågo framför oß. Härwid gick Skriftens löfte: den som öfwar barmhertighet, honom skall ock ske barmhertighet,på oß i omedelbar och bokstaflig uppfyllelse".

Bokanmälan.

Familjealtaret, kristliga berättelser för barn och ungdom m. m. af A. Hult och C. O. Lindell Chicago. Pris 15 cts.

Denna till sitt yttre prydliga skrift innehåller, jemte en illustration, en sång, ett samtal i anledning af illustrationen, det Nya Jerusalem, Wid en aftonstund i hemmet, och flere andra berättelser och småsaker, — allt af rätt godt innehåll, ehuru mera omsorg måhända bort egnas åt hwarjehanda deri. Dock det är lätt att finna fel; wi hoppas wåra läsare wilja sjelfwe uppsöka dem genom att läsa den lilla boken.

Wi wilja ock anmäla en annan bok, som både är utkommen och skall utkomma. Den är känd och och wäl känd under namnet "Wid Korset." Af densamma finnas ej flera exemplar qwar, hwarför det unga traktatsällskapet "Ungdomens Wänner" beslutat trycka den ånyo och hafwa den färdig weckan före Palm-Söndagen, så att den kunde spridas och wara till hjelp för dem, som under "den stilla weckan", den rätta korsweckan, önska lyfta sina ögon upp till korset. Den lilla bokens författare, O. O., har dock lofwat tillöka den med ett par nya betraktelser, om han hinner, så att den i dubbelt hänseende blifwer ny. Priset blir detsamma som förut, 15 cts pr häftadt ex., 20 cts i pappband och 30 cts i clothband. Önskligt wore om reqwisitioner inkommo tidigt, på det boken kunde sättas sina läsare i händer åtminstone under den stora lidandes-weckan, ehuru den naturligtwis gör lika tjenst när som helst. Reqwisitioner kunna insändas till pastor C. P. Rydholm under addr. Augustana College, Rock Island Ills. H.

Tillkännagifwande.

Missionsmöte: — Rock Island-distriktet will hålla sitt nästa möte i Cambridge, och börjas det med predikan i Sw. Luth: kyrkan Måndagen den 31 Mars kl. 7 e. m.

Diskussions-ämne:
"Cains och Abels offer." 1 Mos. 4: 3—5.

Orion d. 13 Mars 1879.

P. Setterdahl,
Sekr.

Augustana och Missionären för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. samt Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:e exemplar gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll. "Hwad klagomål hafwen I mot denne mannen?", sid. 177. — God förklaring öfwer hwad omwändelse är, sid. 183. — Barnhemmet i Andover, sid. 184. — Starke till rof, sid. 185. — Ev. Luth. förs. i Schemcha, sid. 186.— Judemissionen, sid. 186. — Från Indien (Fost. Stift. mission), sid. 187.— Liberia, sid. 189. — Reseskildringar från södra Afrika, sid. 189.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

John wenngren box 2 47

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 26 Mars 1879. **N:o 13.**

En Nathan.

Detta namn förtjenar hofpredikanten Heinrich Schubert, ty såsom Nathan sade till David, så har ock Schubert mer än en gång sagt till konung Friedrich Wilhelm den Förste: "Du är den mannen!" Men konungen tänkte förmodligen: "Bättre en Nathan framför dig, än en satan bakom dig!", ty han lät, liksom David, straffa sig af den allwarlige botpredikanten.

En gång drömde konungen, att någon gaf honom en bägare blod att dricka. Drömmen syntes honom betänklig, och han lät hemta en predikant att uttyda densamma. "Jag förmodar", sade denne, "att Eders Majestät får krig och winner seger." "Han är en smickrare," sade konungen "han må gå." Derpå befallte han att hemta Schubert wid Fredrikskyrkan. Schubert kom, och sedan konungen meddelat honom saken, sade han: "Jag är icke någon drömtydare, men om jag skall säga min mening, så lyder den så: Blodet betyder de orättwisor, som begås, dels med, dels utan Eders Majestäts wetskap, t. ex. wid wärfwandet af krigsfolk, då så många blifwa ryckta ifrån sina gråtande föräldrar och familjer. Men det betyder också, att då Ers Majestät erkänner detta, så skall Ers Majestät emottaga Christi blod till syndernas förlåtelse." "Så tänkte jag", sade konungen och sedan Schubert gått, sade han: "Har jag inte sagt det; Schubert är ingen smickrare."

En gång spisade Schubert wid den kungliga taffeln. Då anmältes en komediant, som bad om tillåtelse att få uppföra ett skådespel. Några wid bordet talade för saken, andra emot. Då wände konungen sig till Schubert och frågade: "Schubert, hwad säger han dertill?" Schubert swarade: "Jag tänker just på, ifall jag skulle dö på komedien, komme så inför Guds thron och blefwe tillfrågad: 'Schubert, hwarifrån kommer du?', om jag då wäl skulle kunna med frimodighet swara: ifrån komedien!" Då sade konungen med stor rörelse: "Nej på komedien will jag icke heller dö; man skall afwisa komedianterna!"

Atföljd af generaler och öfwerstar afhörde konungen en botpredikan, som Schubert höll öfwer Matth. 3: 7—10. Hans ämne war: "Omwänder eder! Men 1) omwänder eder rätt, 2) omwänder eder snart." Efter slutad guds-

tjenst blef Schubert, som talat mycket allwarsamt och frimodigt, åter kallad till den kungliga taffeln. Konungen war mycket nådig emot honom och betygade inför alla de närwarande, att predikan så gripit honom, att han aldrig kunde glömma det i hela sitt lif. "Hör han, Schubert", sade han sedan, "han fördömer oß alla ännu mer än wi redan äro fördömda. Han säger oß det så tydligt och öfwertygande, att wi måste känna det och säga: ja, så är det, och så måste det wara. Wi måste bli annorlunda, om wi wilja bli saliga; göra wi det icke, så blifwa wi ännu mera fördömda, än om han icke sagt oß det." Schubert swarade: "Det är Guds affigt, att göra eder alla saliga. Jag önskar att det hörda ordet måtte dertill warda wälsignadt på eder alla." Konungen sade då, att han ofta företoge sig att bli annorlunda, men det wille aldrig komma rätt i stånd. Der måste felas något, men hwad? frågade han. "Bön", swarade Schubert. "Jag beder wäl", sade konungen, "men innan jag wet ordet af, så swär jag igen och är obarmhertig mot min nästa. Är det rätt?" "Det är icke rätt", swarade Schubert, och erinrade derom, att Frälsaren sätter waka bredwid bedja.

Och nu till slut ännu en liten historia. En gång war konungen med sin gemål i kyrkan. Under predikan insomnade han. Hastigt for han upp och frågade hwad Schubert just då hade sagt. Drottningen upprepade det. "Nej", swarade han, "det war helt annat. Han sade: Konungen är förlorad, om han icke omwänder sig." Drottningen berättade sedan detta för Schubert. Denne sade då: "Hwad jag icke sade den wakne konungen, det sade Gud sielf till honom under sömnen." (Luht. Zeitschrift.)

Waren eus sinnade.

Dessa ewighetswigtiga ord läsa wi i 2 Cor. 13: 11, hwilka ock utgöra Ap. sista önskan och uppmaning till de kristna i Corinth, en uppmaning som dock icke blott gäller dem, utan äfwen alla tiders kristna i hela werlden och wår upprörda tid isynnerhet. Låtom oß derför i Jesu namn taga dessa orden i skärskådande och tillämpa dem på wåra egna hjertan. Många, som bära det kristna namnet, handla och wandra såsom om dylika ord icke anginge dem, såsom om de wore mindre magtpåliggande. Det finnes sådana, som anse och låta blott en del af Guds ord hafwa gällande kraft, under det de förkasta en del deraf såsom mindre wigtigt, för att icke säga helt betydelselöst. Detta är ingenting mindre än att stympa den Ewiges dyra ord, hwilket har en förskräcklig dom med sig. Mästaren med den lärda tungan har aldrig lärt oß att anse en del af Ordet wigtigare än en annan del, det är allt lika betydelsefullt, wigtigt och nödwändigt för oß och wår salighet. Att dessa, som så tänka öfwer och behandla det dyra Ordet, icke hafwa Kristi eller hans Apostlars sinne, är lätt att inse för dem, som wilja hafwa allt Guds ord. Deras sinnen äro af högmodsanden uppblåsta, de hafwa satt sig till domare öfwer Ordet och wilja icke låta Ordet wara domare öfwer dem och deras gerningar. Derför indela de Guds ords wigt och betydelse efter sitt eget tycke och sinnelag, derwid förmaningens och bestraff-

ningens ord kastas i skräpwrån, ty de tålas alls icke.

Detta är ingalunda Kristi, och hans Ap. eller de kristnas på Ap. tid, sinnelag, ty om de senare läsa wi i Apostlarnes Gerningar: "De blefwo alle ståndande i Ap. lärdom", och widare: "Uti hela hopen, som trodde, war ett hjerta och en själ." De hade detta ödmjuka, uppoffrande Kristi sinne, ty de hade genom tron blifwit "delaktiga af Guds natur." De woro ock måna om att hafwa allt Guds ord och tillämpade det på sina egna hjertan, hwarigenom detta endrägtiga sinnelag uppkom och egde bestånd; men blott så länge de blefwo ståndande i Ap. lärdom. Sedan några afskilde sig från Ap. lärdom, hwilket skedde under och efter Ap. tid, uppstod twedrägt, kif och den ena willfarelsen efter den andra, hwilket wi kunna se af Ap. skrifter och kyrkohistorien. Alla partiers grundwal är och heter afwikelse från Guds ord, om ock blott delwis, ty intet parti will förkasta allt Guds ord och intet will hafwa och på sig tillämpa allt Guds ord. — Här finna wi början och källan till allt elände, som finnes inom kristenhetens område. Gud gifwe oß då nåd att rätteligen wakna upp, medan tid, är att wi må blifwa wid allt Guds ord!

Den som salig warda will, han besinne äfwen denna Ap:s förmaning: "warer ens sinnade", ty den som härmed kan leka och skämta, han kan ock leka med sin själs frälsning och salighet, tills han omsider ligger i de fördömdas ewiga plågor.

Det kristligt endrägtiga sinnet är ett werk af Gud och icke af menniskor, ty endast de som äro födda af Gud, Guds barn, hafwa detta sinne. Nu skola wi ock söka bibehålla detta af Gud födda nya sinne, ty dertill har Gud gifwit oß sina dyra nådemedel, och på dessas rätta anwändande beror wårt sinnes enhet; ty förkasta wi medlen, som Gud gifwit oß, så kunna wi aldrig få det, som Han genom medlen lofwat oß. Medlen äro Ordet och de heliga sakramenten.

För att kunna wara "ens sinnade", och af Jesu sinne, måste wi hålla till wid korset och nådastolen, i såren och blodet, som renar af alla synder. Wid korset lärer man öfwa tålamod och fördragsamhet och räknar gerna den andre yppare än sig sjelf; wid nådastolen ser man sig som en förtappad och hjelpbehöfwande syndare; der lärer man ock känna och får erfara Jesu kärlek till syndare, som kan göra det annars hårda hjertat mjukt, ty här förlåtes mycket, hwadan här ock älskas mycket; i blodet hafwa wi lösen för lifwet, hwilket ock är wårt ständiga reningsmedel; i såren hafwa wi wåra saliga fristäder och "genom Hans sår äro wi helade". Wid dessa platser födes och underhålles den kristliga enheten, der gifwes lifskraft för anden, men död och undergång för köttet, ty här är det wi "korsfästa wårt kött samt med deß lustar och begärelser", och här lära wi "winlägga oß att hålla Andens enhet genom fridens band." Der man nu finner oenighet och kif kristna emellan, är det ett säkert kännetecken, att de hålla till alltför litet wid ofwannämda platser, om de icke helt och hållet öfwergifwit desamma. Om der skall wara kristlig endrägt, så måste wi hafwa "en Herre, en tro, ett dop, en Gud och allas wår Fader". Wika wi till höger eller wenster härifrån, så uppstå oenighet och kif, som

äro satans alster. Äro wi icke ense om att dagligen och stundeligen wistas wid korset och nådastolen, i såren och blodet, så skall det wara såfängt att söka enhet i anden. Den treenige Guden är en enig Gud och hans ord är ett endrägtens ord, och om wi derför blifwa wid hans ord i alla delar, så skall oenigheten icke finna rum hos oß i wåra hjertan. De, som tagit farwäl af oß och wår Ev. Luth. församling och bekännelse, hafwa handlat i rak strid mot tydliga Guds ord, såsom wi läsa i Ebr. 10: 25, der det står: "Icke öfwergifwande wår församling såsom somlige för sed hafwa," o. s. w. Dessa och dylika Guds ord äro för dem af underordnad wigt och betydelse, för att icke säga helt betydelselösa. Men att handla emot dessa Guds ord är lika stor synd, som det att Eva bröt Guds bud och tog af frukten, om hwilken Gud hade sagt: "Äter icke deraf och kommer icke derwid, att I icke dön." Wår församling är den Ev. Lutherska, der wi hafwa blifwit döpta i den treenige Gudens namn, hwareft ock Herren will fostra och underhålla oß, tills Han tager oß hem till sig i himmelen. Många af dessa förwillade — wi kalla dem med rätta separatister, ty de hafwa separerat eller skilt sig från wår bekännelse och församling i strid mot ofwan anförda Guds ord — hafwa wäl till en tid legat med oß wid Jesu fötter, men deras inre tillstånd beskrifwer Ap. Johannes dock så här: "De äro utgångne af oß, men de woro icke af oß. Hade de warit af oß, då hade de ju blifwit när oß" o. s. w. De började småningom öfwergifwa korset, nådastolen, såren och blodet, och i samma stund började det gamla högmodet florera, om ock under ett kristligt sken. De hafwa lärt att behålla skenet af gudaktighet, midt under det de försaka deß kraft. I samma mån, som de aflägsnade sig från dessa för anden wälsignade platser, i samma mån tilltog högmodet, som af andra söker ära, beröm och anseende. Då wi enligt Guds ord icke kunde gifwa dem sådant, ty dermed hade wi underblåst deras stolta och högmodiga sinne, utan i stället började bestraffa, warna och förmana dem, strax kunde de icke lida oß. För att nu få hwad de eftersträfwade, måste de gå ut från oß och bilda nya församlingar, öfwer hwilka de mest äresjuke sattes till lärare. O, huru godt detta smakade för det uppblåsta och högmodiga köttet, som i grund utplånade andens enhet! Sedan de nu skilt sig från oß och wår församling, börja de af alla krafter att ropa på enhet, hwarwid de åsyfta, att wi skola göra såsom de; men derifrån wilja wi wid korset och nådastolen bedja Gud nådeligen bewara oß. De ropa såsom fordom Baals profeter från morgonen intill aftonen, men de skola icke få något swar, ty blott wid nådastolen är det, som Gud will swara och bönhöra sina barn.

Om wi hafwa någon kunskap i Guds ord och wilja taga wår salighetssak på allwar, så kunna wi icke erkänna detta nya, som de mena wara ett fruktbringande steg. Wi lära af erfarenheten, att det är så; men det bringar frukt åt döden och icke åt Jesus, emedan detta är ett werk af samwetslösa och äregiriga menniskor. En ny församling och en ny lära, nya läräre och nya predikoämnen; tänk så wälsmakligt! Deras nya samlingshus få icke heta kyrkor, hwilket är för gammalt, utan man kallar dem Missionshus, tabernakel eller

kapell, som ock böra ställas så nära wåra kyrkor som möjligt; hwarför wi ock må kunna tillämpa Luthers ord: "Der Gud bygger sin kyrka, der bygger djefwulen sitt kapell." Den nya lärans nya evangelium börjar med en wäldig tordönsstämma, som utgöres af en hel chör: "Bort med alla bekännelser!" Se här preludiet, som inleder akten, sedan man skilt sig från Guds ords fasta bekännelse. Den gamla på Guds ord grundade läran och hennes bekännare äro ständigt en nagel i deras ögon, hwarför hon ock får sina wäldiga hugg. Det är förwånande, hwad de äro nitiske i att lasta och smäda den gamla läran och hennes bekännare, hwilket framstår både i tal och skrift, offentligt och enskildt, och understundom utgör det äfwen ämnet på predikstolen. Hwad hafwa wi gjort dem? Jo, wi förmanade, warnade och bestraffade dem enligt Guds ord; äfwen kunde wi icke underlåta att i kärleken warna andra, som ännu icke blifwit bedårade; wi kunde på sanningens grund icke följa dem i deras separation; wi wille framför allt hålla till wid det gamla för oß kära korset och nådastolen, i blodet och såren, genom hwilka wi hafwa fått helbregdagörelse. Se der orsakerna, hwarför de måste smäda oß och isynnerhet de af wåra gamla lärare, som framhålla det skadliga i dessa swärmerier och warna andra derför. Wi säga och wilja alltid säga med Evangelisten Lucas: "Ingen som dricker gammalt win, begärer strax nytt; ty han säger: det gamla är bättre." Hafwa wi i tron fått smaka den gamla lärans kraft, så skola wi derifrån aldrig wika, ty hon håller att både lefwa och dö på, då tusenden på densamma före oß säkert och lyckligt gått hem och nu stå inför Lammets thron. Wi kunna icke tro, att den nya läran håller att dö på, och derför wilja och böra wi fly den såsom ett gift och en willfarelse. Se här, huru wåra förfäder och föregångare betraktat dylika willfarelser. Biskop Polycarpus af Smyrna, samtidig med Ap. Johannes och dennes lärjunge, sammanträffade med en sektmakare, Marcion, hwilken förnekade det Gamla Testamentets gudomliga ingifwelse och stympade det Nya samt påstod, att Kristus icke warit en sann menniska. Denne Marcion sträfwade efter att åstadkomma en förening med de renlärige, och då han mötte Biskop Polycarpus ute på gatan, utbrast han: "Polycarpus, erkänn oß!", "Ja," swarade Polycarpus, "om du fortfar med dessa willomeningar, erkänner jag dig som en satans son; han som är lögnare af begynnelsen, är alla falske lärares fader."

Wi kanske skulle wilja bedöma detta Polycarpi ord såsom kärlekslöst, men det war dock i full öfwerensstämmelse med Guds ord; se Rom. 16: 17—20. Det som mest smärtar oß är, att mången enfaldig själ drages in i denna lifliga rörelse, ty lifligt går det i sanning till, men är dock på intet sätt bewis för, att det är lifwet i Guds Sons tro. Icke är ett sådant förfaringssätt bewis för att det är Kristi stilla och ödmjuka Ande, som herrskar i dem, men wäl deras egen uppblåste ande. Ap. Johannes säger: "Och detta är ewinnerligt lif, att de känna dig allena sannan Gud, och den du sändt hafwer, Jesum Kristum." Deri består lifwet enligt Guds ord, men icke uti ett lifligt känsloswall. Omöjligen kan det som göres och sker mot Guds ord wara ett werk

af Guds Ande, om det också för mången synes wara så; det är dock blott irrsken, hwilka djefwulen warit och är mån om att underblåsa och hålla wid magt, för att dermed wilseleda enfaldiga själar. Betrakta wi dem blott i Guds uppenbarade ords ljus, så skola wi icke blott se dem såsom sådana, utan äfwen af hjertat fly för desamma, innan de få blända oß och föra wår trosblick bort från Lammet, som oß köpt hafwer Gudi med sitt blod. O, att wi alla wille besinna, huru dyrköpt hwarje menniska är. Tänk, om wi blifwa skulden till, att någon går ewigt förlorad af dem, Han köpt hafwer!

"Farorna af endrägtens störande äro wida större och hemlighetsfullare, än wi mena, hwilket ock är orsaken, att Apostlarne hafwa gifwit så många och allwarsamma förmaningar i detta ämne." Må wi derför med allt, som will slita enhetens band, hasta till korset och nådastolen, ty der warder oß hulpet, och der skola wi lära "winlägga oß att hålla Andens enhet genom fridens band," d. ä. såsom med ett fast band af frid, fridsamhet och kärlek fasthålla den enhet, som Anden werkat — helst som wi dock alla hafwa de största och wigtigaste tingen lika och gemensamma, wi, som uti Kristus äro "en kropp och en ande."

Wi weta att djefwulen är en fridsstörare och fiende till sann kristlig enhet, hwarför han ock med all sin magt lägger an på att slita densamma. Lyckas han härutinnan, så har han gjort en allt för stor winst för sitt rike, ty dessa, som han lyckats winna, begagnar han sedermera såsom sina trogna redskap, och erfarenheten wisar, att just de blifwa hans trognaste tjenare i att störa enhet och frid.

Gud hjelpe oß alla och enhwar i dessa ytterste wredestider, då det fullbordas: "Om möjeligt wore, skola ock de utwalda förförde warda", och må wi af hjertat besinna sådana dyra förmaningar som dessa: "Käre bröder, jag förmanar eder wid wår Herres Jesu Kristi namn, att I talen alle ett och att ibland eder ingen twedrägt är", och widare: "Waren ens sinnade, waren fridsamme, så blifwer kärlekens och fridens Gud när eder!"

En som på allwar will taga allt Guds ord och enligt detta "icke öfwergifwa wår församling".

S. A. S.

En skenfager, mycket trampad wäg till den ewiga fördömelsen.

En engelsk evangelist, som Gud begagnat till att uppwäcka tusentals syndare ur säkerhetssömnen, att förwandla många Ordets hörare till deß görare, många munchristna till tillbedjare i Anda och sanning, plägade under sin wistelse i Skotland, der i följd af den påtryckning, som en särdeles lifaktig kyrka utöfwar, det finnes så mycken formchristendom, ofta tala om det dåraktiga och hädiska i att såsom många der gjorde, gå ned till den outsläckliga elden på hwad han kallade "den heliga nattwardswägen".

En dag yttrade han sig ungefär på följande sätt: "Jag fruktar, att många af eder wandra till ewigt förderf, och detta icke på samma sätt som många af mina landsmän, hwilka icke ens gå till kyrkan, utan tillbringa sin söndag hemma eller på krogen. Nej, man kan säga, att det finnes en skolsk wäg

till helwetet, som kan beskrifwas sålunda: I hafwen katekesen i hufwudet, bibeln i ena handen och ett prestbetyg i den andra, men werlden är i edra hjertan och slutet på alltsammans blir helwetets eld, om I icke bättren eder." Detta är starkt taladt, men ligger det icke deri blott allt för mycken på alla christna länder tillämplig sanning?

Under det mången engelsk arbetare förgås genom bekymmerslöshet, samt likgiltighet för evangelium, under det mången irländsk bonde blindwis föres till helwetet genom ett grymt katholskt presterskaps widskepliga gudstjenst, tyckas hela hopar af kyrkobesökande skottar — och deß wärre gäller detta äfwen en mängd "religiösa" menniskor i alla land — hafwa föresatt sig att ingå i ewigheten klädda i en yttre gudaktighets heliga skrud; men ack we! endast för att från Frälsarens läppar med förwåning få höra de förkrossande orden: **Jag kände eder aldrig: gån ifrån Mig, I ogerningsmän** (Matth. 7: 23).

Korrespondens.

Ej så sällan inkomma skrifwelser, handlande om swek och list, ja ren osanning å deras sida som, under idelig försäkran om kärlek och bemödande att förena alla och allt, fönderslita och "förskingra", i detta stycke like skadedjuret i Joh. 10: 12. Wi tänka ej fylla tidningen med sådant, måste dock stundom intaga det, att sanningen må komma till tals gent emot all lögn Nedanstående har legat hos oß en rund tid.

Kære Broder! Innan jag begifwer mig härifrån, önskade jag sända dig några rader, om också blott få. Du wet att jag här har kämpat mången swår strid mot willoandarne och utstått ganska bittra lidanden för deras skull och för att förswara sanningen. Jag har dock aldrig offentliggjort någon enda af dessa strider eller swårigheter, och det af grundsats, wetande att Herren känner till alltsammans och att Han allena kan bota de skador som de "wildswin" åstadkommit i hans wingård. Det är också lätt giordt att döma kärlekslösare om motståndarne än tillbörligt är, och derför är det osta bättre att tiga än tala. Men tystnad är dock icke alltid en dygd, själars wäl kräfwer att man understundom för en widsträcktare allmänhet utpekar de andlige bedragarne, att menniskor må taga sig till wara för dem. Detta giorde Paulus rörande Hymenaeus och Alexander, och han förmanar oß att "hafwa uppseende på dem som twist och förargelse åstadkomma emot den lärdom, wi hafwa lärt", och att wi skola "wika ifrån dem". Rom. 16: 17. Ja, här höra wi ju att det är just läran, "bekännelsen", som Apostelen är så rädd om, och det är den som orostiftarne förfalska.

Men, kære Broder, min mening är nu alls icke att omtala alla deras "streck" och skalkstycken, utan blott att påpeka ett det allmännaste. Som du wet, så förklara Waldenströmarne bestämdt, att den läran att Christus lidit och dött i wårt ställe är en djeflalärdom, och att den icke finnes i Skriften, men att, såsom Chicagobladet uttryckt sig, den blifwit uppfunnen af de otrogna, och så påstå de om Christi straffliidande och ställföreträdande öfwer hufwud, att det "ej står så skrifwet" i Skriften. Huru förwånad blef jag icke derför härombagen, då några gossar wisade mig en liten andlig traktat på engelska, i hwilken på åtskilliga ställen med allwar framhölls den sanningen:

"Christ died in our stead" (Christus dog i wårt ställe), och gossarne på min tillfrågan, af hwem de fått traktaten, swarade: af Waldenströmska presten. Huru kan nu detta hänga ihop, han är ju så mycket ifrig för den nya läran och har omwändt så många till den, och han har ju bewisat, att det ej står i Skriften, att Christus lidit syndens straff och dött i wårt ställe? Jag råkade nyligen några som af honom blifwit öfwerbewisade, och de woro så lyckliga och glada. Nu går dock denne man och delar ut sådana traktater, som lära samma lära som han på det högtidligaste förklarar ej finnes i Skriften. Men märk nu, det är till amerikanska skolbarn han utdelar dessa skrifter, fast några af dem råkat komma i händerna på swenska barn. Klart är att något annat syftemål än själars frälsning måste hänga samman med denna traktat utdelning, ty alldenstund utdelaren häller före att den försoningslära som innehålles i de små traktaterna är en djeflalära och emot Skriften, så kan han ju omöjligen på samma gång hålla före, att sådana traktater kunna gagna själarne. Men likwäl utdelar han dem med all flit — till amerikanare. Någon annan antaglig förklaring på detta falska tillwägagående finnes ej utan den, att Waldenströmarne wilja winna gunst hos amerikanarne, ty man märker huru detta parti öfwerallt fikar efter folkgunst; och å andra sidan wilja de, kosta hwad det will, utmåla oß som tillhöra Aug. Synoden för lögnare, då wi för amerikanarne omtalat den nya församlingens falska lära. Oaktadt detta afskywärda sätt att handla, anse dessa menniskor sig för de bästa christna. Herre Gud förbarma dig öfwer dem! Twänne afskywärda styggelser ligga i detta tillwägagående. Först förneka de, tydligen för slem winnings skull, sin egen lära och wilja låta förstå att de hylla samma uppfattning af försoningen som de evangeliska samfunden, ändock de i hjertat hata och öppet mot sina landsmän bekämpa denna lära och förklara den skriftstridig. För det andra hafwa de, och serskildt den Waldenströmske presten, med utspridandet af dessa traktater welat säga amerikanarne, att wi som tillhöra Augustana-församlingen ljugit och belackat dem, då wi sagt att de hafwa en annan försoningslära än den evangeliska. Nu hafwa wi ju likwäl talat sanning härutinnan och icke lögn, detta weta wåra motståndare så wäl, likwäl äro de nu så förfärligt gudlösa och från all rättskaffenhet bortkomne, att de bedyra att wi ljuga på dem, då wi förklara att de hafwa en annan försoningslära än den rätta evangeliska. Detta är nu icke första gången de på så sätt gått till wäga. För att få begagna en amerikansk kyrka härstädes, försäkrade de på det dyraste, att de ej afweko något från den christliga uppfattningen af försoningen, de trodde, och lärde alldeles såsom Mr Moody, påstodo de, ändock en hwar wet att Moody allraminst skulle erkänna Waldenströms lära för christlig och biblisk. Under samma swekfulla föregifwanden öppnades Moodys kyrka i Chicago för Mr Skogsberg. Will nu den Waldenströmske presten förklara saken så, att han ej läst de traktater han utdelat eller att han ej kan läsa engelska, så blir saken dermed föga hulpen, ty dermed uppenbaras då rätt tydligt, huru wårdslös och totalt oduglig andlig ledare han är, när han

framräcker åt odödliga själar sådant som han sjelf ej wet hwad det är! De der små skrifterna kunna ju då innehålla hwad galenskaper som helst, t. ex. att Muhamed eller Josef Smith äro de rätta Guds profeter, eller ock kunna de innehålla annonser om oanständiga böcker eller taflor som någon sjunken menniska har att sälja, hwad wet Waldenströmspresten om det, han har ju ej läst böckerna!? Men när han nu får weta att dessa små böcker innehålla den lära som han förnekar och häller för ochristlig, bör han ej då upphöra med att utdela dem samt lägga sig all winning om att söka återtaga dem han redan utdelat — ja borde han ej det, om han ej hade ett ondskefullt syfte med deras utdelande? — Eller också tror han werkligen att Christus har dött i wårt ställe, men för lönens och bukens skull predikar han för sin församling hwad han tror är för henne mest behagligt. Ack, du skalkaktige tjenare!

Jag har nu redan warit widlyftigare än tänkt war, wågar derför ej lägga mera till. Herren löse Israel af deß nöd. —q—

Pastorala erfarenheter.

I

Wi hafwa wänligen anmodat bröderna att i tidningen meddela sådana för offentligheten lämpliga företeelser i deras embetswerksamhet, som kunde wara uppmuntrande eller underwisande. Wi skåda ännu ut efter dessa meddelanden, ty inga sådana hafwa ingått. Under tiden tillåta wi oß sammanställa litet smått af sådan art som på enskild wäg kommit till wår kunskap.

Ordets werkan. I en af wåra församlingar hade man under några år bemärkt en ung man, som war en flitig kyrkogångare, men till pastors och kyrkostyrelses förundran icke gjorde min af att förena sig med församlingen. (Bland oß förekommer icke mycket den mera reformerta seden att gå till sådana personer och nödga dem). Slutligen kommer han drifwen af andligt behof. Hwad hade wållat, att han dröjt så länge? Denne yngling hade förut, likt mången, warit långt omkring i landet, än här än der, hwarest ingen församling fanns, och så hade ingen underwisning till första nattwardsgång, ingen konfirmation kunnat winnas. Här war hindret: blygseln att till sådan anmäla sig. Men det öfwerwanns nu. Den unge mannen förhördes i christendomens stycken inför kyrkorådet, och så god kunskap hade han samlat, att han nöjaktigt redogjorde för nästan alla frågor. Så blef han inför kyrkorådet konfirmerad och sedan på samma sätt som från Swerige inflyttade konfirmerade personer en söndag upptagen i församlingen.

Under trägna göromål och wid sidan af sorgliga fall i församlingen, hwilka icke saknas, måste sådant för en själasörjare kännas mycket uppmuntrande. Men här är en warning till föräldrar att icke försumma sina barns christliga underwisning, icke heller deras sändande i nattwardsskolan, när tiden dertill kommer. De töra icke icke wara få, som känt behof, men icke likt denne yngling sökt och funnit kraft att öfwerwinna hindren, och så gått förlorade, åtminstone för wår kyrka, slukade af sekterna.

En frimurare m. m. så berättas från

annat håll, begärde inträde i församlingen. Pastor försökte i ordets ljus wisa honom hwad det steget innebar och huru föga det kunde förlikas med att bekänna sig till de hemliga sällskapen och dessas otro. Mannen syntes wekna, förklarade, att han ej från den synpunkten förr betraktat förhållandena. Slutligen blef man öfwerens, att han skulle i enskamhet widare begrunda frågan och framdeles meddela kyrkorådet sitt beslut. Det tillägges, att denne man syntes uppriktigare än de hemliga sällskapsmännen i allmänhet äro. Utgången är ej ännu känd.

De hemliga sällskapens garn haswa omsnärjt många af wårt folk och, såsom här antydts, werka de oftast förhärdelse. Wår synod har derför till sin konstitution fogat den bestämmelsen, att medlemmar af hemliga sällskap icke kunna få tillhöra församlingen; man kan ju ej tjena både Herren och Baal. Godt emellertid, att icke alla äro otillgänglige, att några låta förmå sig att uppgifwa sällskapet. Man har exempel derpå ifrån andra håll. Måtte äfwen mannen i fråga winnas.

A.

Förfärlig pastorslön.

Efter pastor Rasmussens "Opbyggelseblad" wilje wi berätta följande. Det hände en gång, att en orättfärdig och rik köpman hade en pastor, som för de dråpliga måltiders skull, till hwilka han ofta af köpmannen inbjöds, teg stilla till alla dennes synder, skrymtade emot sitt samwete och, när köpmannen ämnade sig till nattwarden, förkunnade honom syndernas förlåtelse utan förmaning och bestraffning. Då nu köpmannen blef sjuk och skulle uppsätta sitt testamente, bad den oredlige pastorn honom, att han ej skulle glömma honom, utan testamentera honom något, eftersom de alltid warit så goda wänner. Men köpmannen, som kände bäfwan för Gud när han skulle dö, sade i en förtwiflad sinnesförfattning: "O nej, jag will ej glömma dig, utan så godt som jag har det, så godt skall äfwen du få det. Till lön för din falska tjenst testamenterar jag dig helwetes eld; den skall du hafwa tillsammans med mig i afgrunden". Pastorn blef förfärad; men köpmannen sade: "du falske wän, jemra dig så mycket du will, du måste med; du har i detta lifwet ätit och druckit med mig, derför skall du ej skiljas från mig på andra sidan. Hade du enskildt eller offentligen warnat mig, så hade jag måhända gjort bättring, men du har skänkt mitt gudlösa lif ditt bifall, och du är orsaken till min fördömelse".

Detta är så hemskt som wäl något kan wara. Händer icke ofwanstående just ofta bokstafligen, så står dock saken sjelf gwar såsom sann. O, huru uppmärksamma och waksamma borde icke detta göra alla, som skola göra räkenskap för andras själar, och derför pastorer i första rummet, men äfwen många andra, för att ej säga alla. Den som är rik köpman eller hwad helst han må wara, wakte sig för "den rike mannens" (Luc. 16) bröder, de må wara prester eller annat: men han fordre af sin pastor att han ej döljer sanningen, utan handlar uppriktigt i den angelägnaste affären af alla, den som sist skall uppgöras och det i den allwarsamma dödsstunden inför den Allseendes ögon. Skatta högt och älska af hjertat den pastor eller broder som i kärleken warnar, straffar och till och med hotar. Se ej illa derpå, när han gör sin skyldighet, utan snarare uppmuntra honom dertill, och wärdera honom så mycket mera, då han blottar dina synder.

Söndagsarbete och helsa. En tysk professor Niemeyer har i en prisskrift bewisat, att judarne lefwa i medeltal tio år längre än Europas öfrige inbyggare, och uppgifwer såsom förklaringsgrund deras stränga iakttagande af sabbathen. På grund af detta och andra sakförhållanden, som bestyrka detsamma, göras bemödanden i Tyskland och Frankrike att afskaffa söndagsarbetet. Det säges, att den parisiske arbetaren i

allmänhet icke lefwer nog länge, för att se sina barnbarn. Franska regeringen har nu inställt alla offentliga arbeten på söndagen. En utmärkt läkare, Dr Farre har inför en kommitté af engelska parlamentet afgifwit det utlåtande, grundadt på nära 40 års erfarenhet, att "män som arbeta blott sex dagar i weckan äro friskare och lefwa längre än de som arbeta sju, när alla öfriga förhållanden äro lika". Hans mening understödes af 641 läkare i London.

Kyrkliga underrättelser.

För kort tid sedan uteslöto "de förenade bröderna" (en art methodister) 24 medlemmar ur församlingen, emedan de ingått i hemliga sällskap. Men den bifkopliga methodistkyrkan mottog dem samtligen med öppna armar. Är detta tecken till fram- eller tillbakagående?

— Nöd lär bedja. En ytterst ogudaktig man, som skröt af, att han trodde ingenting, blef nyligen i sitt hus några mil wester om Utica, N. Y., helt hastigt rörd af slag. När han efteråt kom till sig igen och ånyo kunde tala, war hans första ord en begäran att någon wille för honom läsa ett kapitel ur bibeln. Den der boken kommer dock att behöfwas; bäst wore att göra sig bekant med den i tide. Den torde annars blifwa förseglad för dig.

— Berigtigande. I afseende på det som i nr. 11, under kyrkliga underrättelser, nämdes om methodistförsamlingens i Des Moines förhållande till en frimurarebegrafning har från den orten lemnats följande berigtigande: Methodistförsamlingen öppnade icke sin kyrka (den war för liten) för frimurarebegrafningen, utan methodisternes prest medföljde till en amerikansk (congregationalist) kyrka. Der förekom hwad som anthyddes.

— Missionsmöte. Chicagodistriktet håller sitt nästa möte i Chesterton och börjas med predikan den 7 April kl. 7 e. m.

Samtalsämne: 9 Art. af Augsb. Bek.

Chicago d. 20 Mars 1879.

C. W. L. Boman, sekr.

Yttre Missionen.

Från Indien — Telugulandet.

Wi hade just ur "Luth. & Miss." för den 13 Mars öfwersatt ett kortare bref af missionär Carlsson, dat. 25 Jan. och ett annat af Schmidt, skrifwet d. 27, då nedanstående direkta skrifwelse ingick. Slutet af densamma wisar, hwarför det ingick så mycket sednare.

Rajahmundry, India
den 27 Jan. 1879.

Älskade bröder i Herran.

Nåd och frid!

"Allt härtill har Herren hulpit." Nu först efter ett halft års förlopp kunna wi till Herrans pris, kåre bröder och missionswänner, meddela eder om wår lyckliga ankomst till Rajahmundry. Herren har underligen skyddat och bewarat oß på wåra många och långa resor, och låtit oß komma friska och helbregda till denna plats, hwartill Herren i sin underliga nåd kallat oß. Länge hafwa wåra wänner i Amerika (kanhända med otålighet) fått wänta på bref från oß — tiden har säkerligen synts lång, kanske både för Eder och oß; men Herrans wägar äro icke wåra wägar — ty han leder underligen. Wårt långa uppehåll i wårt kära fädernesland — långsamt som det understundom tycktes wara — hade dock någon wälsignelse med sig. Min älskade fader war sjuk hela tiden, — då jag lemnade honom, tog jag farwäl för sista gången — men, Herren till pris, ja Herren ware tack och lof — han kom under tiden wi woro hemma till tron på honom, som den ogudaktige gör rättfärdig. Detta war ett ämne till

stor glädje, alldenstund detta war ett nytt bewis på att Herran hör bön, ty han har warit ett föremål i mina dagliga förböner för öfwer elfwa års tid. Samma glädje erfor jag för tre år tillbaka angående min kära moder, då jag wid den tiden besökte det kära fädernesländet. Nog härom.

Wi landstego lyckligt, friska och sunda, den 14 Jan. i Madras. Efter några dagars uppehåll der, för inköp af hussförnödenheter, fortsatte wi resan på ångbåt den 20 Jan. från Madras till Rajahmundry. Efter 2 dagar anlände wi i Coconada, hwareft missionär Schmidt godwilligt kom oß tillmötes med sin båt "Fridsdufwan", som ytterligare med utsträckta segel, fyllda med en gynnsam wind, befordrade oß till Rajahmundry. Det war i sanning kärt att träffa denne käre brodren der, och wälkomnas på äkta nordiskt sätt med ett fast handtryck och en broderskyß enligt bibliskt bruk. Efter ett kort besök i hans sällskap hos ett par amerikanske baptistmissionärer, fortsatte wi resan uppåt Godavery-floden på Fridsdufwan. Allt war nytt och egendomligt — på ömse sidor om floden woro palmträn och stora risfält; kråkor i tjogtal och andra fåglar flögo af och an — en buffelko stod här och der på bräden af floden, men oftare såg man dem helt och hållet nere i wattnet med blott hufwudet och de långa hornen öfwer wattenytan. På de stora risfälten sågo wi infödingarne tröska på flera ställen. Här påmindes man om biblens talesätt, att man icke skall tillstoppa munnen på oxen som tröskar — ty här tröskas ännu på gammalt wis, medelst att drifwa kreaturen omkring öfwer den otröskade säden. Nakna menniskor såg man öfwer allt, med blott något litet öfwer medjan — andra hade ett kläde, icke olikt en hemwäfd swensk näsduk — andra återigen buro ett par hwita skynken, ett om medjan och ett annat öfwer axlarne med ett tredje sammanflätadt till en hwit eller röd turban på hufwudet. Högst sällan såg man någon bära skor. Här och der kunde man också se ett afgudatempel, icke inrättadt för gudstjenst (dertill allt för litet enligt wårt begrepp), men der afguden och afgudapresten hade rum — de liknade mera ett litet torn med en lekstuga wid ena sidan. Wi passerade flera byar, men husen här hafwa intet imponerande utseende, de likna mera skogslador än hus; wäggarne äro wanligtwis af ler, understundom af tegel, torkadt i solskenet. Taken bestå af bladen från palmträden, understundom af tegel, upphöjda en @ twå fot öfwer muren, så att winden kan med färdighet blåsa öfwer wäggarne in i husen. Dörrar eller fönster finnas icke, blott öppna gluggar i muren. Inga möbler finner man heller, utan på sin höjd en säfmatta som tjenar som säng, bord och stolar — följaktligen ser det rätt enkelt ut i ett indiskt hus. Man tar heller icke gerna miste om rummen, ty det gifwes wanligtwis icke mer än ett — det hela torde påminna om det fjerran western i Amerika. Wi fortsatte uppåt floden, tacksamma för hwarje windpust, som förde oß framåt. Fastän midt i wintern, äro dock is och snö icke något som tillhör ordningen, utan ungefär 80 F. warmt. Klockan 10 e. m. höllo wi stilla, för att få någon ostörd hwila under natten, wetandes att följande dag skulle blifwa oß något mödosam. Men

så fort som det började dagas följande morgon, war broder Schmidt uppe och wäckte sitt folk. Det war då ingen wind och båten måste med tåg dragas framåt af twenne män som gingo wid sidan af floden. På detta sätt fortsatte wi, tills solen uppgick och det åter började blåsa och wåra dragare fingo stiga ombord och åka i stället för att draga. Båten är wäl inrättad med kök, matsal och sofplatser, men under dessa nya omständigheter war det oß dock temligen swårt att sofwa, alldenstund br. S. war försigtig (eller oförsigtig) nog att omtala, det båten hade för någon tid sedan warit full med skorpioner, och detta war nog för att göra min hustru rätt nervös. — Olyckligtwis wisade sig också werkligen en liten oskyldig ödla, en ganska wälkommen gäst i Ost Indien, men detta lilla djur syntes dock min hustru nästan lika farligt, som om det werkligen warit en skorpion. Likwäl då broder S. försäkrade oß, att detta djur icke war farligt, så wäl som att der nu inga skorpioner fanns i båten, gåfwo wi oß wäl tillfreds. Men, tywärr, på natten, då wi wäl somnat, störtes wi likwäl — det drabbar mig denna gång — någonting kom och rörde sig på mina fötter — hwad kan det wara? Är det nu en skorpion, efter allt hwad wi hört och sagt om dem? O nej, det är ett annat djur — icke alldeles okändt i Amerika — det är en råtta, som br. S. skrämt ifrån sig, hwilken nu wil helsa på hos mig — jag måste dock antända ljus, för att öfwertyga mig om att det icke är någon skorpion. Wälan wi fortsatte nu resan genom slussarne i kanalen. Godawery flodens watten ledes in uti en kanal, som wi passerade; wid paß klockan 11 f. m. kommo wi till en by på wenstra sidan, der wi möttes af en hel skara hinduer — en man i spetsen med hwita byxor, hwit skjorta hängande öfwer dem, hwit turban på hufwudet, och parasoll öfwerdragen med hwit tyg, och tillika skor på fötterna. Denne man är den infödde missionären pastor Joseph, som prestwigdes förliden jul. Han war nu kommen med sin församling i Jagorpad, för att säga oß ett hjertligt "salam". Det war också en högtidlig wälkomsthelsning. William Schaeffer spelade fiol, Sobiah slog på trumma, och Prakasiam brukade cymbal, under det att de andra sjöngo.

Nu woro de werkligen glada, men förutan det gny som göres är det swårt att weta, antingen en hindu är ledsen eller glad, ty han har i allmänhet en stel stoisk hållning. Hade pastor Joseph icke sagt, att han war så glad att se oß, så hade wi eljest näppeligen kunnat upptäcka det. Wi marscherade under musik till pastor Josephs kyrka (ett lerhus omkring 6 alnar i fyrkant utan fenster och dörrar, med palmlöfstak, och matta på golfwet), der min hustru och jag anwisades hwar sin stol, och br. S. en låda att sitta på. Der sjöngos ett par psalmer på Telugu gnällton, hwarefter pastorn uppläste Joh Ev. 10 och sade något deröfwer; sedan bad br. S., och jag talade några ord som öfwersattes på de inföddes språk. Denna wår första gudstjenst bland Telugu-folket gjorde ett djupt intryck på oß — kanske äfwen på dem. Br. S. frågade dem hwad de wille göra för Herren Jesus, då wi nu hade lemnat föräldrar, slägtingar, wänner och fädernesland, för att predika ewangelium för dem. De swarade, att de wille

icke lemna sitt land. Efter ännu en sång åtföljdes wi af hela församlingen till båten igen, och sedan wi tagit farwäl ("salam"), fortsatte wi wår resa mot Rajahmundry. Under wägen mötte wi en skara braminer, som följt en qwinna till floden, för att twå henne och förklara henne ren efter hennes mans död. Ungefär kl. 3 e. m. fingo wi först syn pa Rajahmundry; wåra hjertan klappade af glädje att wi nu lyckligt woro så nära, att wi kunde se Rajahmundry. — Wi sjöngo: "Wår Gud är oß en wäldig borg". Staden ligger mycket wackert på en höjd, och stora berg långt bort i bakgrunden. Kl. half 5 woro wi framme, och möttes af en del kristna, som hört af wår ankomst. De buro oß på sina händer i land, förnämligast af den orsak, att detta war det enda sätt på hwilket wi kunde komma torrskodda dit. I deras sällskap gingo wi genom staden, till deß wi kommo till pastor Paulsens hus och förbi kyrkan till pastor Schmidts hus, hwareft wi bo. Der helsades wi wälkomna af fru Schmidt. Allt såg festligt ut, höga palmträn, raka som ljus med kronor i toppen, stodo utanför dörren, danska flaggan swajade från korset på kyrktornet, huset war beklädt med löf och blomster, förutom allt som wäxer rundt omkring. Öfwer ingången till wåra rum helsades wi af både den danska och swenska flaggan och palmblad med fastbundna blomster beprydde dörrarne. Allt gaf tillkänna den glädje, med hwilken de stackars gamle missionärerne, som så länge wäntat på förstärkning, helsade de nykomne. Efter några minuter infunno sig pastor Paulsen med fru och helsade oß hjertligt wälkomna. Innan wi wißte ordet af, woro skollärarne och skolbarnen här äfwenså och sjöngo ett par sånger för oß. Derefter skulle wi sitta till bords, men som wi sutto der innerligt glada och tacksamma mot wår himmelske Fader, kommo pastor Grönnings tjenares barn, smögo sig bakom oß och hängde en blomsterkrans på oß hwardera. Sedan tillbragtes qwällen med samtal, musik och sång och slutades med bibelläsning, bön och tacksägelse till den käre Guden för all Hans godhet.

Wi befinna oß mycket wäl, fastän jag warit sjuk 6 utaf de 10 dagar wi warit här. Detta är orsaken, hwarför jag icke kunnat fullborda mitt bref förr än i dag (den 3 Febr.)

En kär helsning till alla missionswänner! Er i Christo tillgifne

A. B. Carlsson.

En Besatt. Somlige fromme läkare i wåra dagar hafwa den öfwertygelsen, att en del af de swåraste bland dårhusens olyckliga inwånare äro besatte af djefwulen. Från ett hednamissionsfält (hwar uppgifwes ej i wår källa, men wi antaga Afrika) berättas följande, som ej gerna kan annorlunda förklaras än såsom ett af dessa hiskliga fall.

En hedniſk trollqwinna, kringhängd med benknotor, rötter, djur- och fogelklor och med bockblåsor bundna om pannan, har länge smugit omkring den missionsstation, der hon har sin gamla mor och sina syskon. Missionären tillåter henne komma. Hon will åter lemna platsen, men deßförinnan bliſwa troende. Will du tro, säger missionären, så tro, att Jesus Guds Son är på korset död för dig och dina synder — lemna ditt syndiga handtwerk och om-

wänd dig till Gud. Knappast war Jesu namn nämndt, så ristes och skakades den arma warelsen så, att kroppens alla lemmar kastades hit och dit och hennes ansigte på det hisskligaste förwreds. Alla betraktade henne med häpnad och fasa. Missionären ställer då en allwarlig förmaning till de kringstående, påminnande dem om djefwulens makt, men också om Honom, som kommit att nedslå djefwulens gerningar. Men så ofta han uttalar Jesu namn, upprepar sig det hemska skådespelet med den besatta. Slutligen lofwade hon lemna stationen.

— **Wacker proportion.** Nyligen afgick ett skepp från Boston (!) till Afrika, medförande en missionär och åttahundra tusen gallons bränwin. Detta är från ett christet land?

— **En gammal redaktör** är öfwerkonsistorialrådet **Dr Ball** i Coblenz. Han fortfar ännu att ombesörja utgifwandet af Barmer-Missionsblatt, som grundades för 53 år sedan. Den gamle har förklarat, att "endast döden skall skilja honom och missionsbladet".

En annan missionsweteran är den 80-årige **Samuel Gobat**, protestantiskt biskop i Jerusalem. Han har icke nedlagt sitt embete, såsom man welat sluta af underrättelser i kyrkliga blad. Från den resa han för sin wederqwickelse gjort till Europa, ernar han återwända till Jerusalem och fortsätta sin werksamhet, tills afskedstimman slår och han hemförlofwas.

Palestina, "det heliga landet", skall, så wänta wi enligt profetiorna, än en gång innan tidens slut egas och bebos af "egendomsfolket". Israeliterne, eller judarne, hafwa på de sista åren börjat, af åtskilliga förhållande drifne, dit återflytta. Ett steg till landets besittningstagande en dag af Israel synes ligga i följande märkliga tilldragelse.

Baron v. Rothschild, den mäktige judiske penningfursten, hos hwilken alla Europas magter måste söka penninglån, har nyligen åt det genom kriget utarmade Turkiet försträckt 200 mill. francs, och såsom hypothek derför har han tagit hela det Förlofwade landet. Så är då, förberedelsewis må man wäl säga, det gamla landet redan i Israels besittning, då det kommit i händerna på en jude, som framför andra måste gynna sitt folks bosättning der.

Kafferkriget.

I Sydafrika är krig mellan Zulukaffrerne och engelsmännen. Zululandet utgör en aflång fyrkant, beräknad till 15,000 qv. mil, med en befolkning af 300,000. Det ligger 625 mil från Capstaden. Deß nuwarande konung heter Tjetewayo och tillträdde styrelsen 1872. Före hans tid stodo engelsmännen på fredlig fot med Zulukonungarne. Britiska styrelsen i det söder om Zululandet belägna Natal kan anses hufwudsakligen hafwa förhulpit denne konung till thronen framför hans många medtäflare. Han gaf wid sitt tillträde engelska regeringen många löften om en bättre och mensklgare styrelse af sitt land och garantier för tryggare fred med sina grannar. Intet af dessa löften har han hållit, utan infört en sträng militärdespotism och inlåtit sig i krig med andra stammar samt twingat de christne missionärerne att lemna landet, såsom wåra läsare sett af hwad i tidningen förekommit om swenska kyrkans mission i Sydafrika. För tre år sedan lät han slagta en hop unga qwinnor och swarade trotsigt på engelsmännens föreställningar. Då England för ett par år sedan införlifwade den s. k. Transwaalska republiken med sina besittningar, gjorde

Tjetewayo anspråk på en del deraf, och gjordes alla försök till en fredlig uppgörelse. Sednare inträngde hans soldater på britiskt område, bortsläpade twenne qwinnor, som der sökt tillflykt, och förde dem öfwer gränsen till Zululandet, der man tror, att de blifwit dödade. Många andra klagomål förekommo. Den 11 sistlidne December begärde britiska styrelsen upprättelse inom 20 dagar. Denna fordran behandlades med samma förakt, hwarför engelsmännen d. 4 Januari läto britiska och infödda trupper, på 4 divisioner, under befäl af general Chelmsford inrycka på Zulukonungens område.

Nu har den oväntade underrättelse ingått, att den 11 Februari omkring 30 britiske officerare och 600 soldater blifwit till sista man nedgjorde af en mycket öfwerlägsen kafferstyrka (10,000) nära Rorke's Drift i Zululandet. Detta war en af de fyra kolonnerna, hwilka qwarlemnats att förswara det läger, hwilket skulle bilda den engelska expeditionens operationsbasis. Man antar att engelsmännen genom ett låtsadt anfall på lägret låtit locka sig ut till fiendens förföljande och råkat i ett bakhåll af Zulуerne. Kaffrerne eröfrade hela lägret med all deß dyrbara proviant och ammunition, deribland twå kanoner och ett tusen gewär.

Då kaffrerne äro kände för att begagna sig af bakhåll, kan man ej annat än tillskrifwa kolonnens befälhafware stor oförsigtighet, troligen grundad i sjelftillit och förakt för fienden. Men zuluerne äro inga soldater att förakta, de räknas för de tappraste af alla negerfolk och äro icke illa bewäpnade. Från 15 år måste de tjenstgöra i hären, hwilken skattas till 40- eller 50,000 man. Särdeles exercerade i europeisk mening äro de icke, men disciplen är ytterst sträng. Man fruktar också att engelsmännens nederlag skall föranleda andra kafferstammar att resa sig. Att England till slut blir den segrande, kan wäl ej betwiflas. Englands styrelse uppbjuder allt för att kufwa denne fiende. Derför har den till aktiv tjenst kallat fyra af de ångbåtar som fara mellan För. Staterna och England. (Detta war, säges det, orsaken, hwarför ingen ångbåt gick den 15 Mars.)

Wi hafwa ur "Luth. & Miss." sammandragit ofwanstående för wår tidning, såsom det kunde synas, owanliga notis. Men då swenska kyrkan har sina tre missionärer, ursprungligen ämnade för zuluerne, nära gränsen af det land, som utgör krigsskådeplatsen, har detta krig, deß gång och deß följder, icke få ringa intresse för oß. Huru det är med de tre missionärer och deras mission, derom hafwa wi ej ännu funnit minsta upplysning.

Erkännanden.

Till Inre Missionen:

Från J. A. Swahnberg, W. Dayton, 4,20; koll. i Swedesburg 7,90; från syföreningen do 19,20; för missionen sålde swinkreatur do 20,00; koll. i Mt Pleasant 2,83; koll. i New London 1,32.

Till Yttre Missionen:

Från P. Liljedahl, Swedesburg 2,25.

Till Syn. Pres. lön:

Pastor Walleen 3,00; koll. fr. förs. i West Dayton 2,50; do Swedesburg 1,72; do Ottumwa 4,00.

Till Centr. Best. kassa:

Koll. i W. Dayton 3,31; J. A. Swahnberg do 4,20; Koll. i Swedesburg 1,76; Koll. i Des Moines 3,50.

Red Oak, Iowa, den 17 Mars 1879.

J. E. Rehnström.
Iowakonf. kassör.

Tillkännagifwande.

Missionsmöte: — Rock Island-distriktet will hålla sitt nästa möte i Cambridge, och börjas det med predikan i Sw. Luth. kyrkan Måndagen den 31 Mars kl. 7 e. m.

Diskussions-ämne:

"Cains och Abels offer." 1 Mos. 4: 3—5.

Orion d. 13 Mars 1879.

V. Setterdahl,
Sekr.

Herr Agenter som hafwa öfwerloppsexemplar af Schibboleth n:r 1 för 1878 (första årgången) behagade godhetsfullt återsända dem till

C. G. Thulin, Moline Ills.

Rättelse. I "Innehåll", sid. 192, sp. 2, rad. 6 nfr., står: "Schemcha"; läs: Schemodra.

Innehåll. En Nathan, sid. 193. — Waren ens sinnade, sid. 194. — Skenfager wäg till fördömelsen, sid. 198. — Korrespondens, 199. — Pastorala erfarenheter, sid. 201. — Förfärlig pastorslön. Söndagsarbete och helsa, sid. 202. — Kyrkliga underrättelser, sid. 203. — Från Indien, Telugulandet, 203. — Wacker proportion. Gammal redaktör. Palestina, sid. 207. — Kafferkriget, sid. 207.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 2 April 1879. N:o 14.

Wid Korset.

Wid korset fastnaglades syndares Wän,
På korset Han dog för mig, lefwer dock än.
På korset som konung sitt throntal Han höll,
Ett ord af Hans mun uppå jorden ej föll.
I korsets predikan den korsfäste är
Och såsom uppstånden bewisar sig der:
Sin seger oß syndare nu Han bestär.

Wid korset är tillflykt mot synd och mot död,
Wid korset fins hjelp mot anfäktning och nöd.
Så låtom oß ila till korset och der
Bekänna wårt elände, sådant det är.
På korset jag funnit min Gud och min wän,
Till korset jag skyndar mig alltid igen.
Wid korset, wid korset förblifwer jag än.

Wid korset med salig förundran jag hör,
Hur' Frälsaren beder, då Han för mig dör.
Wid korset jag prisar min korsfäste Gud,
Får kärlek och lust till att hålla Hans bud.
Wid korset mitt kors och min sorg byts i fröjd,
Wid korset jag lefwer och afsomnar nöjd;
Ty korset är stegen till himmelens höjd.

Kom, segra med korset; wår korsfäste Gud!
Uppfyll med deß kraft din utkorade brud,
Som ser sig behöfwa din dyra förtjenst
Och skådar det ljus, hwari Golgatha glänst
Så länge och tröstat med nåd och med frid
Betungade själar i mörker och strid.
Låt, Jesu, oß märka, att du är oß blid!

Församla kring korsets predikan allt fler
Af dem, du har friköpt, och lär oß alltmer
I samljud lofsjunga din kärlek och nåd.
Nedtysta korshatarnes wisdom och råd,
Men uppfyll korswännernas hjertan med mod
Igenom ditt helga försonande blod,
Som gifwer oß rening och läkedom god!

F. L.

Från och om wår Skola.

II.

Då wi i nummer 11 redogiorde för wår skolas särskilda klasser, sökte wi äfwen angifwa ungefärliga talet på samtliga då warande lärjungar. Det är ej lätt att träffa, då det som oftast skiftar, synnerligen wid den här tiden. Atskilliga inträda nemligen på lärowerket utan affigt att genomgå en ordentlig kurs, utan wilja blott under wintermånaderna söka förwärfwa hwad kunskapsmått de kunna medhinna, för att sedan framåt wåren återgå till sina yrken. Äfwen sådana kunskapssökande ynglingar will wår skola, efter förmåga, wara till tjenst. Deßutom hafwa några måst just nu till en tid afbryta sina studier, då deras krafter woro nedbrutna, så att de för ohelsa måst söka hwila. Wi hoppas dock, att de fleste till höstten återkomma med stärkta krafter. I allmänhet har helsotillståndet på sista tiden icke warit rätt tillfredsställande, utan än en, än en annan för wissa dagar saknats på sin plats.

Hela antalet af dem, som under detta skolår biwistat lärowerket, ehuru somliga blott för kortare tid, har, så widt meddelaren kunnat utfinna det,

uppgått till 130. Dertill bör läggas fyra, som under hela året wistats ute, betjenande församlingar, men som till hösten kunna återwäntas.

I afseende på wåra studerandes ålder må nämnas, att den yngste, en medlem af Förberedande Afdelningens 2:a klaß, är på 11:te året. Den äldste war nära 36 år, då han före jul lemnade skolan, af hwilken han i sin framskridna ålder icke kunde hemta mot kostnaden swarande nytta. — Hwad hemorten beträffar, räknar skolan lärjungar från Brooklyn i öster och Kansas (flere) i wester och hade före jul äfwen ett par så långt söderifrån som Missouri. Detta wisar förtroende hos folket för skolan, och wi tro att hon förtjenar det. Amerikanska lärowerk må mäta sig med henne i fråga om mått af kunskaper, goda begwämligheter m. m., men i fråga om den moraliska andan, tukt och sedlighet knappast. Ehuru äfwen bland wåra många lärjungar sådant må förekomma som ej är som det borde (hwilket då allwarligt beifras), är dock tillståndet i sedligt hänseende i allmänhet godt, och wåra studerande hafwa det berömmet bland de närliggande städernas befolkning: "wi weta ej att wi hafwa en större läroanstalt ibland oß." Annorlunda ofta med amerikanska lärowerk, hwarpå swåra exempel ofta förekomma i de allmänna tidningarne.

Frielever, det will säga sådana som, numera blott på College och i Seminary, åtnjuta fritt underhåll och fri underwisning, woro före detta skolårs ingång fyratiotre af dem som då på skolan underwisades. För innewarande år bewiljade uppfostringskommitteen detsamma för ännu 17 samt till hälften nedsatt afgift för ytterligare 3. Detta bör wara ämne till glädje för wåra wänner, då alla dessa kunna påräknas en dag, om Herren så will, komma att betjena wåra församlingar, de fleste som pastorer, några som barnunderwisare. Af de sednare hafwa wi i församlingarne allt för få och uppfostra äfwen för få, hittills åtminstone. Brist på församlingslärare, och det kännbar, hafwa wi wisserligen, men bristen på skollärare eller barnunderwisare är bland oß ännu större. På det uppwäxande slägtet beror dock wårt samfunds framtid. Wi måste söka komma till ett bättre i detta stycke. De af wåra norske bröder som höra till den s. k. synodalkonferensen hafwa det i den delen mycket bättre ställdt. Hwarför skulle icke wi kunna finna utwäg att afhjelpa detta trängande behof? Wi behöfwa församlingsskolor, ju flera deß bättre. "Public Schools" äro till ingen hjelp hwad den angelägnaste af all kunskap, christendomskunskapen, beträffar, och barnen skulle, såwidt wi förmå, bewaras åt församlingen och deß bekännelse. Ännu åtminstone är äfwen angeläget, att de små ordentligt inhemta sina föräldrars tungomål, det sköna swenska språket. Är blott tillfället der, nog kunna barnen lära det och hwad engelska med mera som behöfwes ändå. Det är wißt godt, att wåra studerande under sommarledigheten äro ute och underwisa, men behofwet för barnen kan ej dermed allestädes, alltid och alldeles fyllas.

Hwad upptagandet till fritt underhåll beträffar, söker uppfostringskommitteen samwetsgrannt iakttaga all nödig försigtighet. Den som begär dertill upptagas, har att till kommitteen

aflemna en kort lefnadsteckning, hwaraf man kan finna så wäl hans sinnelag som hans ändamål med studierna. Derjemte fordras, att han skall wara känd och rekommenderad antingen af någon församlingslärare eller af skolans egna lärare, som med hans sinnelag kunnat göra närmare bekantskap. Dertill har hwarje sådan att underteckna en förbindelse att till skolan återgälda sitt underhåll, i fall han icke kommer att fullborda sitt uppsåt (att betjena församling), eller om han skulle i sednare tid träda ifrån oß.

Att kommitteen i afseende på en och annan under tidens lopp blifwit bedragen, deröfwer kan wäl ingen undra. De som här skola pröfwa, äro ock menniskor och kunna mißtaga sig; de som skola pröfwas kunna skrymta eller också efteråt affalla, ty de äro menniskor, och sådant händer med menniskor. Af hwad art somlige sådana warit, det har efteråt bäst funnits deraf, att de nekat uppfylla sin skriftligen afgifna förbindelse att återgälda på dem nedlagd kostnad. Den skulle i något fall kunnat med lag utkräfwas, men kommitteen har ej ansett sig böra skrida dertill.

Redan af frielevernas stora antal böra emellertid wåra församlingar och wåra wänner finna, att Lärowerket behöfwer sitt underhåll och löner för de i anseende till skolans storlek snarare för få än för många lärarne. Nästa gång något om Lärowerkets ekonomiska ställning. (Slut e. a. g.)

Bönesuck. Herre Jesu! Har Judas lemnat Dig i dina fienders händer, så will jag hellre lemna alla menniskor i dina händer till deras bästa. (Bengel).

Helsning från Skolwännen.

Snart är det ett år, sedan Skolwännen gjorde sitt första besök hos skolans wänner och framlemnade sina rekommendationsbref samt till dem alla frambar en hjertlig helsning från skolan. På så sätt wederbörligen presenterad började han helt okonstladt omtala sitt ärende. Han sade skolan wara i stor, stor nöd och fara, och derför war han utsänd att omtala detta. Ett lifligt samtal uppstod på många ställen, och nöden gick mången så djupt till hjertat, att det framkallade tårar och bön till Gud, att han, barmhertighetens Fader och all hugswalelses Gud, måtte utwisa någon wäg till hjelp och räddning. Det war en stor glädje att se och höra de många utwägar, den uppoffrande kärleken påträffade. Den som af miß-modighet och klentro snart war färdig att tro sig wara nästan ensam qwar af dem, som älskade Herren och hans sak, fick erfara, att ännu hade Herren bland wår tids Israel en liten skara af rätte Israeliter. Dessa tillsade Skolwännen och hans sekreterare både muntligen och skriftligen många sköna och uppmuntrande trösteord. Dock stannade det ej wid goda löften och fagert tal, hwilket äfwen wår tid rätt wäl kan med, utan på ord följde handling. På utsatt tid — flere redan i förwäg — skyndade många tusen att taga hwar sitt stycke af den stora stenen, skolans skuld, och bära bort. Ej sällan påmintes wi om enkan, som inlade allt det hon egde. Wi frukta dock, att icke alla gåfwo med ett willigt hjerta och af kärlek till Herren Jesus. Herren öppne dessas hjertan för sina nådesskatter! Många, af hwilka wi wäntade hjelp,

förhöllo sig neutralt, hwadan bördan fallit desto tyngre på dem som deltogo, att ej tala om den sorg och skada sådant åstadkommer. Då wi nu blicka tillbaka och se uppå, huru stor hjelp Herren låtit oß mottaga i dessa ofta öfwerklagade hårda tider, så hafwa wi i sanning orsak att med wåra wänner innerligen tacka Gud för den stora nådegåfwan. Ingen skall wäl låta förebrå sig: tackar du så Herren din Gud, du galna och oförståndiga folk?

Just här torde den wenstra handen wilja weta hwad den högra gör. Hon frågar: är skolans skuld ej snart betald, så att det kunde blifwa tyst med allt detta tiggeri? Kan du ännu min läsare, skilja mellan den högra och wenstra handen? För den wenstra handen är det lilla som begäres till Herrens sak, tiggeri; men de stora summor, som bortkastas på allahanda syndiga tillställningar, derom talas antingen öfwerskylande eller också tiges dermed. För den högra handen är det deremot nog att weta: "Herren behöfwer dem," och strax är hon redo att uppoffra äfwen det käraste. Hon gläder sig till och med öfwer, att hon aktas wärdig att i de fattiga och behöfwande tjena sin Frälsare, hwilken förhärligas uti sina lemmar och sin kyrka på jorden.

Också frågas, om wi ej snart skola hålla wårt löfte att tacka så artigt för alla frikostiga gåfwor. Wi skulle så gerna wilja göra det, och ofta hafwa wi bedt till Gud i all barnslighet, att wi måtte få göra det. Wi wilja åter förnya det gifna löftet och till ytterme-ra wisso uppresa en sten till en wärd och ett minne häröfwer. Deß namn skall wara Ebenezer. Om du nu slår upp 1 Sam. 7:de kap. och läser det noga, så skall du finna att wår hjelpsten är en säker borgen för löftets uppfyllelse. Det såg förskräckligt swårt ut i Israel på den tiden. De twingades i jernfjettrar under sina öfwermodiga fiender, hwilka jublade öfwer sin seger öfwer Israels Gud. I sitt öfwermod och sitt begabberi liknade de Kristi kyrkas fiender i wåra dagar. Under trälldomen waknade dock hos mången ett botfärdigt sinne. Detta sinnelag är sådant, att det frälsade Noah, Lot och Daniel ur de största faror, och sedan Israel fastat och bedit inför Herren, gaf han dem seger mot deras fiender. Efter att hafwa tillskyndat dessa ett afgörande nederlag, war det som Samuel reste stenen. Hitintills hade Herren hulpit dem.

När wi se på wårt arbete, så är ej mindre orsak för oß att säga detsamma och äfwen på oß tillämpa Herrans löften om hjelp allt fortfarande. Så länge den korsfäste Kristus är wårt hälleberg, hafwa wi löftet, att icke ens helwetes portar skola wara oß öfwermägtige. Wåra skolskulder äro farliga fiender. Få de öfwerhanden, så äro wi såsom kyrka och folk förlorade, lika säkert som Israels barn skulle warit det, om filisteerna fått behålla öfwerhanden. Hittills har Herren hulpit, så att wi under ej fullt ett år kunnat insamla mer än sjutton tusen dollars till skolskuldens afbetalande. Wi undra derför ej, om många känna sig trötta, och det skulle alltså glädja oß att få utgifwa det der tacksägelsenumret; men hwad bleſwe det då af de tio tusen, som återstå? Wi måste derför än en gång deran, äfwen om wi känna oß trötta, och Herren skall ej öfwergifwa oß, endast wi ej öfwergifwa honom. Om de

hårda tiderna i år göra en sådan allmän insamling omöjlig, så hindrar det ej, att de som förmå det insända sina bidrag såsom hittills.

Skulle landet i år välsignas med god gröda, så wore det ett skönt tillfälle att 1880, på den 20:de årsdagen af wår synods stiftelse, gemensamt tacka Herren för undfången hjelp. Men om wi skola bereda oß på glädje, så måste wi en stund lägga allt joller åt sidan och tala på fullt allwar. Detta få wi göra, emedan kärleken stundom fordrar allwar, ej af någon annan orsak.

Hafwa wåra wänner någonsin rigtigt gjort sig reda för skolans ändamål? Tron I, att skolorna äro en hjertesak för wår kyrkas bestånd i detta land? Eller kanske gör det detsamma, om wi sända wåra ynglingar till de beprisade amerikanska friskolorna, der bibeln är lagd åt sidan eller läses på så sätt, att både fritänkare, judar och hedningar kunna höra på? Ingen är wäl så dåraktig, att han får ogräs och wäntar få skörda hwete? En sådan skulle af oß hållas för en dåre. Är det kanske ändå i det andliga lika godt, om otro sås? Eftersinna detta och swara. Äro skolorna en hjertesak, så måste de också bewaras med all flit. Eller kanske det är likgiltigt och skall gå lika bra utan att just du behöfwer wara med? Försök att afskilja all förbindelse med de olika kroppens lemmar, och du skall finna, att de dö och förruttna. Om de ståtliga byggnader, som uppföras för de offentliga skolorna kosta hundra tusentals dollars, och andra kyrkosamfunds ej stå dessa efter; så skulle wi dock ensamt wara fritagna från byggnadsomkostnader!

Nu lönar det ej att disputera eller motsäga, utan war så förståndig, att du ej motsäger nakna sanningen. Medgif blott, att wi också behöfwa nödiga byggnader. Dessa äro hwarken så kostbara eller praktfulla, men de äro dock så goda wi under wår närwarande ställning med skäl kunna wänta. Medgif widare, att det hwartill alla hafwa lika egande rätt, det är också allas skyldighet att betala. Sedan wi äro ense härom, skulle wi wara färdiga att omtala ett länge påtänkt förslag, i korthet så lydande: De återstående tio tusen dollars fördelas mellan de olika konferenserna, så att det blir konferensernas skuld i stället för skolans och skolan på så sätt förklaras skuldfri. De olika konferenserna kunde sedermera fördela hwardera sin andel af skulden på de olika missionsdistrikten och dessa åter på de olika församlingarne, som sedermera ansåge den sålunda ålagda summan som sin skuld, både hwad kapital och intresse beträffar, till deß alltsammans wore betaldt. Komitteen tror, att de flesta församlingarne, genom förwißningen att de skulle widare slippa höra om skuld, i skön täflan snart skulle betala hwar sin andel utan mycket knot. Blefwe ett sådant förslag wederbörligen framlagdt och antaget, så wore wi af med allt widare bråk med den gamla skulden. Någon torde frukta för, att detta skulle falla för hårdt på somliga. Om wi från synodens 40,000 kommunikanter frånräkna 10,000, som ej kunna och sådana som efter gammal wana ej wilja göra sina skyldigheter, så återstå 30,000. När skulden lika fördelas på dessa, så gör det 33⅓ cents pr kommunikant. Kunde wi ej komma ut dermed? Men ännu hafwa wi en sak till att fram-

hålla. Det är ej nog med lärowerks-byggnader. Lärowerket måste äfwen förses med lärare, och det går ej heller af sig sjelft, såsom mången tyckes mena. **Denna falska inbillning hopar öfwer $3,000 skuld om året öfwer skolan. Hwem kan wäl undra på, att wi aldrig blifwa skuldfria, då så sker?** Mot detta finnes intet annat råd, än att en hwar gör sin skyldighet. Kyrkoråden och deras ordförande bära ej sällan skulden för uraktlåtna pligter mot skolan. Sällan har man hört, att en pastor med sitt kyrkoråd ej **kunnat** få i hop en summa motswarande 25 cts per kommunikant till skolans underhåll. Om **alla** gjorde sin skyldighet härwid, såsom wi med glädje kunna säga, att **många** göra, så blefwe det tyst äfwen med den saken. Låtom oß derför ropa, tills alla höra det och för Herrans Jesu skull och hans kyrkas bestånd ibland oß gladt lemna sina bidrag efter den nåd och kraft Herren gifwer. Ingen bekransas utan den som kämpat och segrat! Skola wi en gång bära segerpalmen, så få wi ej lägga oß till ro, när Herren fordrar arbete och strid. Har Herren åt oß, bland detta lands millioner af otro och wantro förwillade, ombetrott den rena evangeliska läran, så fordrar han, att wi med wåra fem pund skola förwärfwa andra fem. Försumma wi detta, så skall han fråntaga oß det wi hafwa, och wåra efterkommande skola prisgifwas åt det omkring oß rådande otrosmörkret, det Gud förbjude. **Hittills hafwer Han hulpit, han skall ock hädanefter hjelpa.**

Wåra wänner få ursäkta, om wi denna gång talat åtskilligt som är eller kan synas skarpt. Wi ämna och kunna likwäl ej taga något tillbaka, ty det finnes många som behöfwa och wilja höra sanningen oförtäckt i detta stycke.

Ödmjukligen.

Tiggare-kommitteen.

Till skyndsam hjelp

rekommenderas den lilla swenska lutherska församlingen i Beaver, Iroquois co., Ills. Frågan är icke här att bygga kyrka, utan att kunna behålla församlingens kyrkoegendom, så att den icke går helt och hållet förlorad. Församlingen är liten; den har $800,00 skuld; den har ansträngt sig till det yttersta. Nu måste $100,00 betalas den 1 April, $127,00 den 1 Juni. Den wet sig ingen råd att möta dessa två poster. Kunde den få hjelp till dessas betalning, så hoppas den, om Gud gifwer gröda, kunna betala den öfriga skulden genom egen ansträngning. Jag tror att denna sak endast behöfwer komma till wåra församlingars, isynnerhet Illinois-konferensens, wetskap, och de skola icke tillåta, att den lilla församlingen skall förlora sin kyrkoegendom. Jag får derför rekommendera församlingen till det bästa. Kollekter kunna upptagas och sändas till församlingens skattmästare G. A. Anderson, Donovan, Iroquois co., Ills., och han skall tacksamt derför redowisa.

Wasa Minn. i Mars 1879.

E. Norelius.

Skyndsam hjelp är den bästa hjelpen.

Red.

De heligas t å l a m o d är ett bewis på den gudomliga nådens m a k t. "Låt dig nöja åt min nåd; ty min kraft är mäktig i de swaga".

Lotterier och nöjen, för att åstadkomma bidrag till kyrkan.

Helgar ändamålet medlen?
(af Maria L. Couch)

"Ack, mamma, gif mig 25 cents," ropade Harry Wilson, en rosenkindad 10 års gosse, då han helt andtruten störtade in i sin mors rum, en dag, strax efter skoltidens slut.

"Hwad will du hafwa dem till?" frågade Mrs. Wilson wänligt.

"Ack, der äro så många wackra saker i Browns bod! Der äro mungigor, luktwattensflaskor, stereoskop-byer, de aldrawackraste silfwersaker och så många grannlåter! Mr Brown säljer ett stycke konfekt för 25 cents, och så gifwer han köparen derjemte en lottsedel som alltid winner något wackert. Willie Thomson köpte twå stycken konfekt och fick guldknappar till en skjorta och en kragknapp."

"Åh, ett lotteri?" frågade Mrs Wilson. "Jag kommer ihåg, att din pappa sade i middags, att Mr Thomson omtalat, att Willie blifwit narrad på en half dollar; han fick nemligen några små messings-saker, som måhända kostat 5 cents. Nej Harry, om du kunde få det största pris som finnes på listan, så wille jag ej gifwa dig penningar dertill. Jag will, att min son skall wara ärlig, icke sniken efter orättfärdig winning. Jag will, att han skall hafwa nog starka grundsatser för att förakta egen winst på andras bekostnad. Med ett ord, min gosse, kom ihåg att det är owärdigt att söka winna något från en annan, utan att gifwa honom något motswarande wärde."

"Ja, men, mamma, om det är det rätta, hwarför handlar icke kyrkan eller församlingen efter den regeln? I går hörde jag Ralph Mason och Wilbur Ashston tala om den der roligheten som I haden för kyrkan förra weckan. De sade, att ostron-soppan war bra tunn, för det priset de betalade; och då det blef fråga om postkontoret, då sade de att det war riktigt bedrägeri, att så narra folk på deras penningar."

"Det war icke att bedraga, Harry. Wi stå alla i skuld hos Gud, och de der unga herrarne bara betalade sina skulder."

"Ja, men mamma," inwände Harry, "tänk om Mamma wore skyldig Mr Thomson några dollars; hur skulle det se ut, om Mamma lemnade honom ostronsoppa och löjliga bref, som icke woro wärda något, och så kallade det att betala skulden. Om menniskor hafwa skuld till Gud, hwarför gå de icke åstad rätt fram och betala Honom och wisa Honom så mycken aktning, som de wisa en menniska?"

"Nu är klockan fem, Harry, det är tid, att du går till dina små syslor för qwällen. Gå och gif hönsen mat, och bär in wed i mormors rum."

Då Harrys fotsteg icke mer hördes i köket, wände sig Mrs Wilson till en gammal fru, med ett wänligt ansigte, som satt wid elden och stickade.

"Men, Mamma, hwad skall jag hitta på med pojken? Jag will så gerna gifwa honom, redan i unga åren, rigtig afsky för lotterier och all möjlig oärlighet, hwarmed menniskor söka draga penningar från andra, under föregifwande att gagna dem. Men han har sådana besynnerliga ideer om dessa små tillställningar för kyrkan. Hur det är, så kan han ej se, att här helgar ändamålet medlen."

"Harriet, är du säker på, att medlen helgas?" swarade Mrs Barton, i det hon lät stickstrumpan hwila i knäet och fortfor: "När jag war hos Amy, din syster, i Tisdags, hade de en kalkon till middag, som Georg wunnit på tärningspel. Jag förebrådde honom, att han deltog i sådan dålighet, och han förswarade sig med, att det gått efter samma regel, som "pulswärmare-sällskapet" följer, hwilket war samladt för kyrkans räkning några aftnar förut. Han sade, att fruntimren hade stickat pulswärmare, och hwarje fruntimmer, som stickat sådana, behöll den ena och lät de närwarande herrarna draga en hwardera ur en slags påse, der man inlagt alla de öfriga udda pulswärmarne, och på så sätt waldes en kawaljer för aftonen. Georg menade, att om fruntimmer hade större wärde än kalkoner, så war det der ändå wärre, än att kasta tärning om kalkoner; ty, sade han, fruntimren måtte ej tycka att deras sällskap är wärdt mycket, och det måste wara nedsättande för en qwinnas wärde, när hon låter sig så der lottas bort i ett så blandadt sällskap, der hwilken fremling som heldst, hwars karakter hon alls icke känner, kan för 50 cents köpa sig rättigheten att wara hennes kawaljer för aftonen."

"Men Mamma, hwad skall jag göra? Det samfund, jag tillhör, beror just deraf att man på detta sätt skaffar penningar för deß utgifter. Om jag skulle sätta mig deremot, blefwe jag knappast ansedd för en god medlem i kyrkan."

"Ja, jag wet hur det är, Harriet," sade Mrs. Barton; "det har rigtigt sårat mitt hjerta nu en tid, då jag sett den mängd af tillställningar, som de olika denominationerna anordnat för sina kyrkor. Inom en omkrets af ungefär 5 mil har der för hwarje wecka warit omkring fem särskilda förlustelsetillställningar af något slag, för kyrkliga affärers skull. Bibeln lär oß, att sjelfwiskhet är roten till all synd. Guds werk är det att borttaga den ur wårt hjerta; och Hans affigt, när Han ålägger oß att gifwa för Hans saks framgång, är att utweckla wälgörenhet och de ädlare egenskaper som Han nedlagt hos oß. Ett af kyrkans ändamål skulle wara att odla ren, oskrymtad gifmildhet, lära menniskor att gifwa för Guds och medmenniskors skull. Och Harriet, kan du ej se, att de sätt, hwarpå kyrkan nu insamlar penningar, rigtigt förstöra Guds werk, genom att fostra ett sinne, som söker sig sjelf, söker nöje, i det de locka menniskor att gifwa af sjelfwiska bewekelsegrunder, för att få nöje, för att hafwa roligt? — Ett sinne som mer älskar nöjen än Gud, — om man ens får antaga, att Han har något rum i deras tankar. Kan det wara den rätta andan? Det sinne, hwarmed wi skola frambära wåra gåfwor till Honom? Will Han taga mot det som först blifwit offradt på nöjets altare, Han som begär förstlingen af hjorden och af jordens frukter, och första rummet i wårt hjerta? Eller är det icke, såsom Mr Moody säger, en styggelse i Hans åsyn? Du får nog sjelf se, kära barn, den farliga werkan af denna "fromma lek", se den på dina barn och på dina wänner utom kyrkan. De uppmuntras att sätta in på lotterier och att deltaga i flerahanda bedrägliga företag, som nu äro så gängse i wårt land. Nej, Harriet, dessa oriktiga grundsatser, i fråga om de pekuniära

behofwen, som insmugit sig i kyrkan, helgas icke derigenom att hon anwänder dem; men de drifwa ut helgelsen och trycka kyrkan ned i jemnbredd med werlden."

"Ja, Mamma, mamma har rätt", swarade Mrs Wilson. "Det wore bättre att antaga Pauli sätt att samla penningar."

"Ja på den ena sabbathen lägge hwar och en af eder när sig sjelf och samle tillhopa hwad han åstadkommer, på det då jag kommer icke först skola samlas samma undsättningar."

"Ja, Harriet," sade Mrs Barton, "men jag undrar, hwad Paulus skulle hafwa sagt, om han börjat wäckelsemöten i Corinth och warit nödsakad att sluta upp, såsom pastor White nyligen fick göra, emedan så många medlemmar af hans hjord woro så ifrigt sysselsatta med att sätta i ordning en "old folk's concert," för att få penningar till kyrkan, att de ej hade tid att göra något till själars frälsning."

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Tisdagen den 18 dennes begaf sig såsom tidningens läsare redan förut känna prof. O. Olsson, på sin långa resa till Europa och Tyskland, för att der wid någon badort söka, om Guds wilje så är, återwinna full helsa och krafter. Hans sjukdom är wäl icke åsamkad under arbetet i wår läroanstalt, dock hade den icke minskats utan snarare tilltagit, hwilket ingen undrar på, som något känner till tyngden af underwisningsgöromålet och alla de bekymmer för det enskilta och allmänna, som alltid äro att påräkna wid större läroanstalter. Prof. O. hade deßutom, såsom de fleste af lärarne, en hop andra bestyr sig pålagda som taga både tanke- och kroppskrafter i anspråk. Må Herren wälsigna hans färd! Emellertid kunna wi wänta att då och då i Aug. och Miss. få läsa intressanta bref från honom under hans bortowaro.

Wi få äfwen här rätta ett, minst sagdt, felaktigt yttrande i Z. B. om prof. Olsson, att han nemligen nedlagt sin befattning såsom professor wid Lärowerket så wäl som medarbetare i detta blad. Han har gjort intetdera, mera än som hans kroppsliga swaghet för tillfället nödgat honom till. Nog älskar han mera Kansas, och arbetet u t i församlingen, men han kan ock försaka och inser wäl nödwändigheten af att lefwa f ö r församlingen genom att deltaga i utbildningen af dem, som skola hafwa wård om församlingarne. H.

Utom Synoden.

Karakteristiskt. I nr 5 af A. & M. lemnades några underrättelser om de mått och steg "Missionssynoden" widtagit wid ett af sina konferensmöten för att skydda sig och sina församlingar emot de öfwernitiske kringresande predikanterna af alla slag och enträgne och djerfwe utbjudarne af allehanda tidningar, dem de rent af nödga på folk, ofta emot deras wilja. Emot dessa beslut har "Chicagobladet" i nr 6 med mycket allwarsamma ord uppträdt. Det säger sig ej kunna "beskrifwa den känsla som genomfor mig (artikelförf.) wid genomläsandet af detta." Det anser att "fienden warit framme med en fin snara att fånga Guds fattige barn." "Detta beslut är en mörk fläck på Kristi brud, och liknar mycket hwad i Rom en gång beslöts m. m." Det finnes uppenbarligen en djup differens emellan den Waldenströmska riktningen och den gamla delen af "Missionssynoden", ja, en werklig motsats, och det wisar sig redan, att de ej kunna draga tillsammans, således wara e n i g e, och blott "arbeta för Jesus", såsom nu blifwit ett ordspråk. Wi anse det ej för rätt ärligt af nämda synod att begagna sig af sådane uppenbare förnekare af Kristi lidande och död i wårt ställe, som t. ex. pastor Skogsberg; det kan ej lända Missionssynoden till wälsignelse. Det synes som hr. S. blott skulle gå i förwäg att med sina besynnerligheter splittra församlingar; och så skulle andra komma efter och tillegna sig bytet. Wi torde ha mera att säga om hr. S., om nödigt är; det kan dock måhända synas öfwerflödigt, alldenstund i den mån han blifwer känd, stänges den ena dörren efter den andra för honom.

Z. B. har fått sig tillskickade åtskilliga skrifter från bokhandeln i Chicago, för att anmäla dem. Rörande "Hemlandssångerna" yttras,

att de så wäl som andra sångsamlingar, äfwen Sankey's, "icke äro fullt bibeltrogna." Hwem wet icke, hwarpå detta pekar: de innehålla icke P. W:s lära. "Den lille Pietisten", en werkligen god samling af Rosenii småskrifter, klandras derför att deruti finnes "förswar för den s. k. gamla åsigten om försoningen".

Böra icke så wäl Chicagobladet som Z. B. nu snart wara kända för hwad de föra i skölden?

Båda bladen hafwa äfwen mycket att berätta om "martyrer", hufwudsakligen i Swerige; men det kan behöfwas att falskheten och partisinnet i allt detta något utförligare widröres, dereft tillfälle och utrymme gifwes.

— Rörande ställningen i New York och Gustaf Adolfs-församlingen känna wi också allehanda, men wi wilja låta saken widare utwecklа sig; warna dock för att sätta tro till Chicagobladets wrängda framställning deraf. Den arme pastor Princell har råkat i dåliga händer och får nog erfara det så småningom.

— **Godt tecken.** Evang. Fosterlandsstiftelsen berättas hafwa mottagit öfwer 30,000 kronor mer under sistlidne år, eller möjligen halfår, än under näst föregående. Befinnar man ej allenast de allmänna swåra penningeförhållandena i Swerige, utan äfwen den fiendtliga ställning, som Waldenströmska partiet sistliden sommar intog gent emot Stiftelsen, hwarwid man hoppades gifwa Stiftelsens werksamhet dödsstöten, så är det förwånande och ett uppenbart tecken dertill, att P. W:s inflytande är i aftagande.

— **Bethelskepp i Göteborg.** Wi wete, att s. k. Bethelskepp i New York så wäl som flera andra amerikanska och engelska sjöstäder äro inrättade för de sjöfarandes skull. Ett sådant kommer nu snart äfwen Göteborg att ega. Det är genom enskild persons nittälskan för saken under inredning. Å två däck beredas sittplatser för 600 personer, med talarestol akterut samt plats för orgel och sångare. Bethelskeppet skall i denna månad komma att inwigas.

— I nr 12 omnämdes en engelsk Lord, Radstock, som predikade för de förnäma i Stockholm ett enkelt och enfaldigt evangelium. Ett sednare bref innehåller en annan märklig underättelse, den nemligen att lorden sammanträffat med lektor Waldenström. Huruwida hr R. förut kände P. W. eller ej, nämnes icke; emellertid uppstod emellan de båda männen hufwudsakligen följande samtal. Lord R.: "Tror Ni att Jesus Kristus är Guds Son?" P. W. "Ja, wisserligen!" R.: "Tror Ni att Jesus Kristus är wår fullkomliga rättfärdighet inför Fadren?" P. W.: "Det will jag ej beswara, utan förklaring." R.: "Men jag önskar ett bestämdt ja eller nej på min fråga." Då P. W. ej wille gifwa ett sådant, förklarade lord Radstock, att han ej wille hafwa med lektor W. något att göra, icke samwerka med honom, ej heller uppträda någonstädes på hans begäran. Dermed gick han ifrån honom.

(En bland fromt folk högt aktad kyrkoherde i Norrland, inom hwars församling P. W. uppträdt i ett skolhus, ehuru skolrådet för deß upplåtande såsom wilkor satt att han ej skulle tala mot lutherska bekännelsen, har hos Hernösands domkapitel å sin och embetsbröders wägnar begärt, att kapitlet måtte affordra P. W. bestämd förklaring om hans lära. Kapitlet har begärt sådan. Få nu se, om densamma skall afgifwas utan omswep, eller med lektorns wanliga swängar och bugter.)

Samma bref omnämner också, efter en klarseende lekmannapredikant, att Waldenströmianismen twinar på många ställen, att i sjelfwa Gefle "börjar P. W:s egen hop falla sönder, och så allestädes. Här i W. bråka de, men wåra sansade wänner gå ej mera på deras sammankomster." "I Westerås har affall från P. W. skett." Lektor W. har i sanning icke glada dagar allena. Ett stycke i Augustana (nr 5 för 1878) skall hafwa framkallat werklig ångest och nödrop: "Käre Gud skulle jag hafwa bedragit detta folket!" P. W. börjar äfwen nu att allwarligt tukta sina wänner och det behöfdes i sanning äfwen bland hans wänner i Amerika. Han skrifwer också ganska allwarsamt emot separatismen. "Hwad tror du han menar med det? Månne han har bättre stunder, då han ser hwart ut det bär, och äro dessa stunder förberedelser för en kris i hans lif? Gifwe Gud, att det blefwe bättring till lifs!" — Wi hafwa aldrig sett lektor W., men hafwa det intryckei af hans personlighet, att den är kraftfull, gående till ensidighet, ja, öfwersitteri, och detta lynne, stärkt af stora gåfwor och mycken lärdom, skall göra det swårt för honom att erkänna och begråta sitt stora misstag. Dock för Herren är ingenting omöjligt! Hwilken glädje skulle det icke wäcka ibland de bekymrade Guds barnen öfwerallt, ej minst i Amerika, dereft de fingo höra att P. W. fått nåd att tillfångataga sitt förnuft under Kristi lydnad! H.

Yttre Missionen.

Indien.

Ett ordinationstal.

Rajahmundry d. 4 Febr. 1879.

Till Redaktören af Missionären.

Det bör säkert wara Er och edra läsare bekant, att wi här i Rajahmundry sistlidne Juldag inwigde wår nya kyrka och ordinerade två af wåra infödde bröder Joseph och Paulus. Broder Schmidt höll ett engelskt tal för de tillstädeswarande engelsmännen och uppläste sjelfwa ornínationsformuläret, medan jag predikade på Telugu och höll ordinationstalet äfwen på Telugu. Br. Schmidt har uppfordrat mig att sända denna min predikan och mitt ordinationstal till "Der Missionsbote", men då jag icke har lust att skrifwa dem på ett för mig fremmande språk, tänkte jag, att jag ju kunde sända ordinationstalet till Edert blad, om Ni har lust att låta det inflyta.

Ordinationstal.

Wi läsa i Joh. 20: 21, att wår Herre Jesus efter sin uppståndelse kom till sina lärjungar genom lyckta dörrar, när de woro församlade. Bland annat sade Han då till dem: "Frid ware eder, såsom Fadren hafwer mig sändt, så sänder jag ock eder". Lärjungarne skulle wara Hans sändebud i hela werlden, till att döpa ach lära alla folk.

Fastän I nu icke hafwen en apostels gåfwor — ingen af oß dristar likna sig wid dem, så är det dock på samma sätt och till samma werk wi nu i samme Jesu namn wilja sända eder ut till de för eder bestämda platser, på det att I, eftersom Anden gifwer eder förmåga, skolen göra menniskor till Hans lärjungar.

"Frid ware eder, såsom Fadren hafwer mig sändt, så sänder jag ock eder". Sålunda talar derför Jesus nu äfwen i dag till eder; tagen derför denna Herrens frid med eder, och betrakten eder sjelfwa såsom hans sändebud. Han är Fridsfursten, och det är fridsbudskapet Han sänder eder ut att förkunna. Utan att I sjelfwe hafwen friden i edra hjertan, är eder förkunnelse af friden utan kraft.

Att wara en konungs sändebud (ambassadör) i denna werlden är något stort, men storheten står icke i förhållande till sändebudet sjelft, utan i förhållande till den konungens storhet och makt, som sänder honom. Wår Herre Jesus, ehuru Hans rike icke är af denna werlden, är dock konungars konung, derför är detta, att wara Hans sändebud, också ett stort werk. — Kommen så äfwen i håg, att ett sändebud icke går sitt eget ärende, utan budskapet är honom gifwet af Hans konung, och sålunda skall det wara med eder: gån icke edert eget ärende, söken icke eder egen ära eller eder egen jordiska fördel, utan i allting söken eder Konungs förhärligande. Spörjen först och främst hwad som är eder Frälsares wilja, och kommen alltid ihåg hwad edert budskap är. Han sänder eder icke, för att herrska, utan som Han sjelf blef sänd af Fadren, icke för att låta sig tjena, utan för att sjelf tjena och låta sitt lif till återlösen för många, så skolen också I betrakta eder som tjenare. Han sänder eder icke att förkunna dom, utan att förkunna frid och salighet. Såsom sändebud skolen I betrakta eder så, som

Apostéln Paulus betraktade sig, när han skref till Korinth: "Så äro wi sändebud i Kristi stad, ty Gud förmanar genom oß; så bedje wi nu i Kristi stad: låter försona eder med Gud". (2 Kor. 5: 20).

Ifall brydsamma förhållanden uppkomma för en konungs sändebud, förhållanden som han icke sjelf kan reda, så wänder han sig till konungen, för att få wägledning; och så skall det äfwen wara med eder. Eder tjenst såsom Kristi sändebud skall föra med sig swårigheter, sorger och bekymmer. När så händer, gån till eder Konung och Herre, ty Han skall icke wara fjerran ifrån eder, och bedjen Honom om tröst, kraft och wisdom, och wänten så på Hans hjelp. Han är källan, som aldrig försinar, och ur hwilken wi alltid kunna och skola ösa.

Så gån då i Herrans namn med friden i edra hjertan. Han säger: "Frid ware eder, såsom Fadren hafwer mig sändt, så sänder jag ock eder!" Amen i Jesu namn.

Wi äro mycket tacksamme för broder Carlson och hans hustru. Stackars man, han måste börja sitt lif här med en weckas sjukdom, som dock nu är öfwerstånden. I dag har han nog haft "his first lesson" i Telugu.

Eder i Kristo förbundne
J. K. Paulsen
Missionär.

Japan. I detta hednaland äro redan 106 protestantiske missionärer stationerade, de organiserade församlingarne äro 44, af hwilka 12 helt och hållet uppehålla sig sjelfwa och 26 till någon del. Dessa församlingar räkna tillsammans 1617 till christendomen omwände. I trenne prestseminarier utbildas 100 unge män för Christi kyrkas tjenst. Nio infödde ordinerade lärare förkunna evangelium och 93 katekéter biträda dem. Detta werk, som är så ungt, synes i sanning lofwande.

Resefildringar från södra Afrika.

[Ur bref från missionär Fristedt.]
[Forts. fr. nr 12.]

Floden Umkomanzi. "Strax härefter anlände wi till Umkomanzis floddal. Denna flod (30 sw. mil lång), som har sin källa å Drakbergen 5 sw. mil från det ställe, wi nu hade att passera, ligger i allmänhet djupt ned, inklämd emellan höga berg. Nu hade wi att stiga ut för ett bråddjup, som man i Swerige skulle hafwa ansett omöjligt att passera, men som här i Afrika ej betraktas såsom någon synnerlig swårighet, alldenstund wägen war banad. Under det kaffrerne och Flygare woro sysselsatta med wagnen, gick jag förut, betraktande de wäldiga klipporna å ena sidan och den jättelika urskogen å den andra. Kommen till en plats, hwareft jag hade fri utsigt, låg den intagande floddalen under mina fötter öfwerspånad med kafferhyddor; några nätta farmerhus funnos äfwen".

Wid Elands River Drift hade de träffat en engelsman, hwilken hade guvernementets uppdrag att anlägga wäg genom dessa trakter. Denne hade de wänligt inbjudit till sin enkla måltid, hwilket tillbud också af honom antagits. Samme wägingeniör träffade de nu igen. Wid slutet af flodsluttningen hade han för tillfället uppslagit sin bo-

stad, sex tält, under det han med en mängd kaffrer arbetade på wägens förbättring.

En ensam swensk. "Då wi nedkommit", berättar Fristedt, "fingo wi af denne ingeniör weta, att en swensk bodde här, hwilken wi genast wid wår nu för handen warande middagsrast skyndade att uppsöka. Försmägtande i den starka solhettan och uttröttade af wägen (i Afrika äro afstånden wida större än de förefalla) kommo wi ändtligen till den lilla af plankor uppförda hyddan. När wi nu tilltalade den gamle enstöringen på modersmålet, blef han alldeles häpen och trodde ej sina öron. Men sedan wi presenterat oß och omtalat wårt ärende, sågo wi tårar brista ur den gamles ögon, hwarpå han bjöd oß in i sin lilla trefliga kammare. Här war allt ordnadt och fint såsom i ett litet dockskåp. Han förtäljde nu, att han wid 16 års ålder begifwit sig till sjös från Kalix i Sverige, hwilket han sedan deß på 28 år ej sett, samt att han wistats här i 16 år. Under det wi talade med honom (hans namn war Johan Sten) om hans själaförhållande, framtog han sin bibel, betygande, att ingen dag gick förbi, utan att han läste deri, samt att han i kyrkligt hänseende, då inga lutheraner här funnos, höll sig till förut nämde metodister, och bad oß sända sig goda andeliga böcker".

Fortsatt resa. "Nu färdades wi på höjder mellan floden och skogarne samt kommo, sedan wi öfwergått en biflod, slutligen ned till en stor wattenfåg med flera mångbladiga sågramar, kanttrissor m. m. Här hade wi att öfwergå floden midt i den starkaste sågforsen, uppfyld af stora stenar, hwarwid jag aldrig trodde annat, än att de arme oxarne skulle bryta benen af sig eller drunkna. Ändtligen komne ur denna fara hade wi att öfwergå hufwudströmmen, som war wattenrikare och uppfyld af flere och större stenar, men ej så starkt forsande. Sedan wi genom Guds nåd och hjelp lyckligt öfwerkommit, woro wi på ett område, der hwarken stig eller wäg woro till finnandes. Här hade wi att färdas uppför en höjd, hwilken icke syntes så farlig. Men då wi kommit halfwägs, förlorade några af oxarne fotfästet, hwarwid äfwen de öfrige upphörde att draga. Härwid hade alltsamman störtat ned i bråddjupet, om ej jag och Flygare med stora stenar hejdat bakhjulen att glida. Nu blefwo oxarne obarmhertigt marterade, hwilket swed mig djupt in i själen, i synnerhet som det skedde för min skull. Wid hwarje rörelse, som wagnen gjorde, blef ställningen allt sämre, och fallet syntes oundwikligt ned i den gapande afgrunden. Nu, då intet wille hjelpa, gjordes ett sista försök med att aflasta allt rörligt, för att få wagnen så tom och lätt som möjligt, om oxarne så skulle förmå draga den. Sedan detta skett, lyckades det oß slutligen få wagnen upp för den stora höjden. När ändtligen alla sakerna ånyo blifwit instufwade och wi kommit ned för en ännu brantare afsats än den, wi senast bestigit, war det natt. Här kommo flere kaffrer till oß och biwistade aftonandakten. Med dem samtalade Flygare till långt in på natten och i synnerhet med en gammal man, som gerna önskade blifwa troende, men sade sig wara för gammal att lära. För öfrigt hafwa flere af kaffrerna samma föreställning om de kristliga sanningarna, som

så många menniskor der hemma, att det blott är barn, som kunna och böra underwisas".

Åter en missionsfiende. "Följande morgon, sedan wi öfwergått ännu en flod och besett ett skönt wattenfall, hwari wi togo oß ett bad, sågo wi oß omgifne af hela swärmar af kaffrer till häst och fots, som med förwåning och uppmärksamhet gåfwo akt på wåra rörelser. Med dessa talade Flygare och bad dem wisa oß wägen till en farm, som skulle ligga här, hwilket de ock gjorde. Men komne i närheten sågo wi ej annat än en större kafferhydda, hwarför Flygare ensam gick in. Här bodde en engelsman, gift med en kafferqwinna. Då han af sina mot missionen fiendtligt sinnade landsmän å andra sidan floden blifwit underättad om wår ankomst och affigt, tog han helt ohöfligt emot Flygare och sökte på allt möjligt sätt intala honom att ej här begynna någon werksamhet. Troligen tänkte han deßutom, att wi kunde köpa farmen, och han sålunda gå miste om sin nuwarande ställning såsom förpaktare".

Stormigt uppträde. En regnstorm. "Nu färdades wi utmed en widsträckt bergshöjd, hwilken wi bestego för att få en allmän öfwersigt af den tillryggalagda wägen. Härifrån sågo wi det sköna landet uppfyldt af skogbewäxta höjder, mellan hwilka lågo täcka, af talrika floder bewattnade dalar samt en oerhörd mängd af kaffergårdar. När wi nu foro widare, warsnade wi många nyfiket kafferansigte sticka förstulet fram bakom en sten eller trädstam samt en pil, spjut och sköld blänka i solskenet. Wid passerandet af en höjd stannade wagnen och började i en krökning att glida nedåt, hwarunder alla sakerna rullade åt den lutande sidan och framwagnen wred sig på twären under det stora wagnstältet. I detta kritiska läge blefwo kaffrerne oense och började träta samt hotade att slå i hjäl hwarandra, kastande stora stenar och fattande sina klubbor. Härwid hade det troligen gått blodigt till, om ej basuton warit med, och i sådant fall hade wagn och oxar störtat ned. Under allt detta stego hotande moln upp och luften genomkorsades inom kort af talrika blixtar. Nu war omöjligt att upptaga oxarne den raka wägen, utan berget måste kringgås på de branta sidorna, der fara wärdt war, att oxarne kunde slinta eller wagnen wälta. Flygare undersökte denna wäg, medan jag med stenar och träbommar hejdade wagnen från att wälta eller störta ned. Sedan ett starkt tåg blifwit fästadt wid sidan af wagnstältet, hwari jag och några kaffrer, som kommit oß till hjelp, fattade, för att hindra wagnen från att falla på sidan, begåfwo wi oß af i den ofwannämnda rigtningen och kommo sålunda under ett starkt regn fram till en kaffergård, der wi stannade öfwer natten".

En irländare, wänlig mot missionen. "Då ryktet, om att abafundisi (lärare) hade anländt, gått före oß, kommo många kaffrer tillsammans, för hwilka Flygare framlade sitt ärende såsom den himmelske konungens sändebud. Afwenså gick han in i kafferkraalen och talade till folket. Mellan regnskurarne besökte wi en irländare, som i skogsbrynet uppslagit sitt enkla tjäll, sysselsättande sig med att för hand såga plankor och bräder samt frakta dem till Mauritsburg. Afwen han war gift med en infödd qwinna. Han mot-

tog oß mycket wänligt och bjöd oß på kaffe. Han betygade, att både han och kaffrerne i grannskapet skulle gerna se, att en missionär sloge sig ned här, men beklagade ock, att guvernementet, hwilket egde dessa trakter, för närwarande ej sålde land. Så wäl han som alla andra, med hwilka wi förut talat, rådde oß med anledning häraf att söka få kolonister till missionsfältet, då wi finge land till skänks af regeringen. För wår widare färd wisade han oß till magistraten (kafferdomaren), med hwilken Flygare redan förut bildat bekantskap. Då wi under wägen till wagnen öfwergingo flera åkerfält, wäckte den goda matjorden wår förunbran. Den utgjordes af ända till två alnar djup swartmylla på kalkbotten. Och här gaf jorden, efter irländarens utlåtande, den rikaste afkastning".

Storartad utsigt. "Nästa morgon besteg jag i det härligaste wäder ett högt berg, hwars topp jag snart trodde mig kunna uppnå; men sedan jag i tre timmar sprungit (emedan jag hade kort tid på mig), gått och klättrat samt derigenom kommit såsom jag trodde, en 4,000 fot högt upp, såg jag den högsta toppen resa sig derofwan till samma höjd som Tafelberget (3,500) wid Kap. Då jag härifrån såg wagnen i gång och märkte, att, äfwen om jag uppnådde toppen, det ej wore säkert, att jag derifrån kunde se Drakbergen, så beslöt jag wända. Här låg nu i fogelperspektiv hela mellersta Umkomanzilandet framför mig. Till wenster reste sig det sköna ända till toppen skogbeklädda berg, wid hwars fot den platå war belägen, på hwilken wi haft wårt nattqwarter. Detta berg påminde genom sin skönhet om Garizim, under det att berget, på hwilket jag stod, genom sin kalhet bar pregeln af Ebal. Afwen det sistnämda berget hade sin platå dominerad af en stor kafferkraal. Dessa båda affatser woro åtskilda genom en liten djupt liggande floddal. För öfrigt företedde anblicken af landskapet samma utseende, som förut ofta blifwit beskrifwet, med tillägg deraf, att här woro större dalar, mera skog, wildare och ödsligare än tillförene. Nu blef det mig mycket wärre att gå ned än upp, och ofta war jag i fara att slinta och störta utför. Slutligen, sedan jag klättrat utöfwer stora bråddjup, passerat det å sina ställen tre @ fyra alnar höga gräset och trängt mig igenom skogssnår, uppfylda med slingerwäxter och törnen, kom jag uttröttad och medtagen fram till wagnen".

Forts.

Bokanmälan.

"Praktisk Bibeltolk". Detta egentligen engelska arbete har börjat i öfwersättning utgifwas i Stockholm af Palmqwists aktiebolag. Det utkommer i häften a 25 öre. Då man skall söka utsprida detsamma äfwen bland swenskarne i detta land, wilje wi ej tillbakahålla wåra tankar derom, på det hwar och en må på förhand weta hwad han köper. Wi kunna dock blott döma efter profhäftet, som går till Matth. 5: 7. "Bibeltolken" är naturligtwis helt reformert. Det bästa den gifwer är i hänseende till historiska och geografiska upplysningar, som ock hittills warit det hufwudsakliga i densamma. I afseende på den egentliga utläggningen är ej mycket att hämta och hwad som finnes är för det mesta ytligt. Författaren åberopar wäl lärda tyskar, men då wanligen sådana som De Wette, Lange, Schleiermacher, som äro otillförlitliga såsom bibeltolkare; annars gerna reformerta. Hwad den swenska bearbetningen angår, har en insändare i Sw. Luth. Kyrkotidning gjort de mest graverande anmärkningar emot densamma. Wi

kunna på grund häraf ej rekommendera detta företag till dem, som öka anderika, själen uppbyggande förklaringar öfwer det heliga bibelordet. H.

Tillkännagiswande.

Missionsmöte. — Jowa-konferensens norra missionsdistrikt börjar sitt nästa möte den 15 April kl. 4 em. i Swede Valley.

Skjuts möter besökande wid Ogden och Moingona. Sekreteraren.

Erkännanden.

Till presidentens lön:

Från och med November 1878 till Mars detta år har till presidentens lön från Minnesotakonferensen följande bidrag inkommit, som med tacksamhet erkännas:

November: pastor J. J. Frodeen 4,30; pastor K. P. Swärd för 1877—1878 3,00; do do för 1878—1879 5,00. — December. Församl. i Spring Garden 5,30; pastor L. A. Hocanzon 2,75; Norra Crow Rivers församling 1.75; församl. i Cokato 2,75. — 1879, Januari: Församl. i St Paul 3,00.— Februari: Församl. i Prairie Island 2,50; past. S. A. Lindholm 2,00; församlingen i Wista 4,00; pastor Lagerström 3,00; församl. i St Peter 2,00; församl. i Carlslund 0,83; församl. i Swedesburg 0,65; Pastor Nilson 0,52; församl. i Swede Home 1,50; pastor Swante Anderson 1,75; församl. i Chisago Lake 5,36; församl. i East Union, Carver 4.85; pastor Peterson 2,00; församl. i Trade Lake, Wis. 2,00; församl. i West Sweden 1,08; församl. i Movers Prairie 1,94; församl. i Dassel 0,64; pastor P. A. Cederstam 2,75.

[illegible]

Minn.-kons. kassör.

Från Minnesotakonferensen hafwa följande församlingar direkte till mig insändt bidrag till presidentens lön:

Säbylund 2,80; Little Plum 1,70; Central Swede Grove 4,20; Strömbäck 2,00; Red Wing 6,83; Oscar Lake 1,83; Norunga 3,17.

Moline den 21 Mars 1879.

J. H. Wistrand.
Aug. Synodens kassör.

Penningar, bestämda för Central-Bestyrelens Hemmission så wäl som för Indianmissionen och all utlän[illegible] m[illegible] n sändas till C. B:s kassör, pastor J. Magny, Red Wing, Minn., P. O. Box 532.

Will någon lemna något till Israelsmissionen går det an sända till undertecknad, adr. Aug. College, Rock Island.

A. R. Cervin.

Fotografier af de tre Indianynglingarne (grupp i liten skala 25 cts stycket, 2.50 dussinet) och miss. A. B. Carlson och hustru (grupp, stor skala, 40 cts, $1.00 dussinet; enkla, liten skala, 15 cts hwardera, 1.50 dussinet), deraf behållningen går till Aug. College eller missionen i Indien, fås ock hos

A. R. Cervin.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran genemot olutherska och okyrkliga riktningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastorerne S. P. A. Lindahl och A. G. Setterdahl. — Prenumerationspris för 1 år 50 cts, 3 år 30, i Sverige till Sverige 75 cts. Till prenumerantsamlare lemnas [illegible] exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Innehåll: Wid kersef, sid. 209. — Från och om wår skola, sid. 209. — Helsning från Skolwännen, sid. 211. — Till kyndsam hjelp, sid. 214. — Lotterier och nöjen för att åstadkomma bidrag till kyrkan, sid. 215. — Kyrkliga underrättelser, sid. 217. — Indien. Ett ordinationstal, sid. 219. — Japan, sid, 220. — Reseskildringar från södra Afrika, sid. 220.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 9 April 1879. N:o 15.

En märkwärdig wäckelseröst.

Jag hade min första tjenstgöring som pastor i en by, der ett wildt, tygellöst lefwerne herskade och der man war alldeles främmande för Evangelium. Det första lifstecken, som wisade sig, sedan jag redan warit der en rund tid och började blifwa modlös, war öppen fiendskap mot både Ordet och mig såsom deß förkunnare. Men jag lät mig icke wilseledas deraf, utan fortfor att förkunna evangelium och höll, utom den wanliga gudstjensten, en bibelförklaring i weckan. Denna blef på ett underbart sätt orsaken till en stor wäckelse. Bibelförklaringen sökte jag gerna göra mera lefwande genom en eller annan kristlig berättelse. En afton meddelade jag ur Schuberts "Altes und Neues" berättelsen om en man, som en afton wille begifwa sig öfwer fältet, för att i en närliggande by begå en synd. Under sin wandring hörde han en waktel slå sina slag, och då tycktes honom att fogeln ropade: "Hwart will du hän? hwart will du hän?" Deraf blef han så gripen, att han bekände sin synd, gjorde redlig bättring och öfwergaf sina syndawägar. Jag hade omtalat berättelsen fritt och slutade derpå i wanlig tid.

Knapt hade jag kommit upp på mitt rum, förrän någon med häftiga steg war efter mig i trappan, klappade hårdt på dörren och inträdde i rummet utan att egentligen afwakta mitt: kom in! Det war en man i församlingen, som hittills warit den fiendtligaste mot Ordet. Barskt och med wredgad uppsyn trädde han fram till mig och frågade: "Hwem har berättat Er det om mig? Det will jag weta!" Förwånad frågade jag: "Hwad då, min wän?" — "Det wet Ni wäl, Ni har ju i afton berättat det för hela församlingen, det der som hände mig med wakteln för några dagar sedan!" — "Er? har det händt Er? och det skulle någon hafwa berättat för mig?" — "Ja, herr pastor, Ni wet det nog, jag will hafwa reda derpå, hwem har berättat Er det?"

Jag stod förwånad och gripen och blef helt underlig till mods. Utan att gifwa mannen något widare swar, hemtade jag Schuberts werk, slog upp sidan der berättelsen förekom och lemnade boken åt mannen att läsa. I bör-

jan wiſste han icke hwad han skulle med boken, så kokade och swallade det i honom. Men då han såg på bladet och läste berättelsen, öfwergick hans wrede i den djupaste rörelse. Han kunde knappast hålla boken och berättade mig med en af tårar qwäfd röst, att just detsamma händt honom, då han i samma afsigt warit ute en afton och fått höra wakteln slag.

Nu hade jag tillfälle att tala till hans hjerta, och Herren wälsignade det. Han som gör wäder och eldslågor till sina tjenare, Han som wäckte Petrus genom hanens galande, Han hade nu twenne gånger gjort wakteln till sin härold. På detta sätt halp mig Herren, hwars namn är "råd och underlig". Denne man lemnade nu icke mitt rum, förrän wi tillsammans böjt wåra knän för Herren. Detta war den första wäckelsen i församlingen, och Herren gaf pingstregn och Andens utgjutelse till widare wälsignelse.

Herren finner alltid wägar och Honom fattas ej medel. Ännu i dag gäller det ordet: "Du är en Gud, som under gör". Wi hafwa att göra med en lefwande Gud. Icke blott eld, hagel och stormwäder uträtta Hans ord, utan äfwen djur och all fänad, krypande djur och foglar. (Ps. 148: 8, 10.)

(Från Tyskan).

Derför will jag gifwa honom ganska mycket till byte, och han skall hafwa de starka till rof, derför att han gifwit sitt lif i döden och wardt ogerningsmäns lik räknad och mångas synder bar och bad för öfwertädarena.

(Insändt.)

Han hafwer nedbrutit medelbalken.

Eph. 2: 14.

En prest wid namn Christmas Evan framstälde en gång menniskans fallna tillstånd och upprättelsen genom Kristus under följande märkwärdiga bild:

Bröder! föreställen eder en stor grafplats, omgifwen af en hög mur med endast en ingång, som är med en stor jernport och starka jernbommar tillstängd. Innanför äro tusende sinom tusende menniskowarelser af alla åldrar och stånd, hwilka alla genom en förskräcklig farsot luta emot grafwarna, som gapa att uppsluka dem. Detta är slägtets fallna tillstånd. Då nu menniskan war i denna bedröfliga belägenhet, kom Barmhertigheten, Guds älskligsegenskap, och stod wid porten. Skådande den bedröfliga synen och, gråtande deröfwer, utropade hon: "O, att jag finge inträda! Jag wille förbinda deras sår; jag wille afhjelpa deras nöd; jag wille frälsa deras själar". Under det Barmhertigheten stod sålunda gråtande wid porten, kom en beskickning af änglar från himmelen, som wid sin förbifart stannade wid denna anblick; och när de sågo Barmhertigheten der stående, sade de: "Ack, Barmhertighet! kan icke du inträda? Kan du se denna syn och icke ömma derwid? Kan du ömma och icke hjelpa?" Barmhertigheten swarade: "Jag kan se den och (med tårar) jag kan ömma: men — jag kan icke hjelpa". — "Hwarför kan du icke inträda och hjelpa?" "O", swarade Barmhertigheten, "Rättwisan har tillbommat porten emot mig, och jag kan icke, jag får icke upplåta den". — I

detta ögonblick framskyndade Rättwisan sjelf, likasom att bewaka porten. Nu frågade änglarne honom, hwarför han ej wille låta Barmhertigheten ingå att hjelpa det arma folket. Rättwisan swarade: "Min lag är bruten; den måste hållas helig; desse måste dö eller ock Rättwisan." — I det samma syntes ibland änglarne en, som lik war Menniskones Son, hwilken nu frågade Rättwisan: "Hurudana och hwilka äro då dina fordringar?" Rättwisan swarade: Mina fordringar äro stränga, mina wilkor hårda: jag kräfwer wärk för deras helsa; jag kräfwer smälek för deras ära; ja, jag kräfwer död för deras lif; ty "utan blods utgjutelse sker ingen förlåtelse". Då sade Guds Son: "Jag antager wilkoren; falle på mig detta onda! Låt Barmhertigheten inträda". Nu frågade Rättwisan: "När skall du uppfylla detta löfte?" Guds Son swarade: "Fyra tusen år härefter på Golgathas berg utanför Jerusalems stadsport skall jag såsom Gud och menniska i en person uppfylla det". — Så blef då förbundet i Guds änglars närwaro upprättadt och stadfästadt. Rättwisan war tillfredsställd och barmhertigheten inträdde, predikande bättring och syndernas förlåtelse i Jesu namn. Förbundsskriften öfwerlemnades åt patriarkerna, och genom dem till Israels konungar och profeter. Af dem förwarades den till Daniels sjuttio weckor fulländade woro. Men då, när tiden wardt fullkommen, sände Gud sin Son, född af qwinna, gjord under lagen, på det han skulle förlossa dem som under lagen woro! Gal. 4: 4. På den bestämda dagen syntes Rättwisan på Golgathas berg, och Barmhertigheten framlade för honom förbundsskriften. Då frågade rättwisan: Hwar är nu Guds Son? Barmhertigheten swarade: "Si der, wid bergets fot, bärande sitt kors". Nu drog sig Barmhertigheten tillbaka. I denna afgörande stund steg Jesus uppför berget, åtföljd af en gråtande skara. Rättwisan framlade genast förbundshandlingen, sägande: "Dagen är nu inne, då allt, som har lofwats, måste fullkomnas". Guds Son emottog den, men icke att sönderrifwa eller bortkasta den, utan att fullgöra deß hårda wilkor. Han "naglade handskriften wid korset" och utropade: Det är fullkomnadt! Rättwisan nedkallade eld af himmelen att uppbränna offret. Eld nedkom och förbrände hans mensklighet; men då den wille widröra hans gudom, utsläcktes den; och nu förstod man rätt de orden: "Ära ware Gud i höjden och frid på jorden och menniskorna en god wilje".

Jesus wid offerkistan.

(Marci 12: 41—44).

Skall man töras säga något om den saken? Det föreswäfwar mig trenne frågor, under det jag sitter och betraktar denna märkwärdiga text. Den ena är: **hurudant omdöme Jesus nu för tiden skulle fälla, om han synligen wore här och öfwerwäge offringen?** Den andra frågan är: **Manne Herren godkänner anwändandet af allt som offras?**

Han som skådar hjertan, han wet med hwad sinne de offrande framträda, antingen der är ett uppriktigt, wälwilligt sinne, såsom hos den fattiga enkan, eller ett skrytaktigt och högmodigt sinne, såsom hos fariseerna, eller skrymtaktigt och falskt sinne, såsom hos Ananias

och hans hustru. Nog ser Herren alla dessa olika sinnen, och säkert äro de det minsta antalet, som likna enkan. Jag har mången gång undrat, hwad Jesus tänker om alla dem som **icke** komma med någon gåfwa alls och ändå wilja kallas hans folk. I Gamla Testamentet war det ej tillåtet att komma **tomhändt** till Herrens helgedom. Alla, som besökte den, skulle bringa något med sig. Herren Jesus afskaffade icke detta bruk, utan fastmera synes han uppmuntra det genom det beröm han gaf den fattiga enkan. Paulus omtalar ock, att Jesus har sagt: "Saligare är gifwa än taga." Han mottog också gerna de små gåfwor, som några bland hans wänner gåfwo honom. Men tänk nu på Jesus wid offerkistan! Jemför hans omdöme med mångas nu för tiden! Tänk om en pastor eller missionär nu skulle taga emot något för Guds kyrkas utbredande eller uppehållande af så alldeles utblottade personer! Ja, tänk, huru det då skulle skrifwas i alla tidningar om den "rysligt obarmhertiga menniskan", som kunde mottaga den fattiges "sista skärf". Kära wän, tycker du icke, att Herren Jesus war något försumlig i kärleken eller nära nog kärlekslös, som ej sade till enkan: "Kära gumma lilla, du skall ej göra så. Du behöfwer dina skärfwar att skaffa dig ett stycke bröd för dig och dina barn, om du har några". Eller tycker du icke, han borde åtminstone sagt så här: "Di' ä' då allt för snåla, som wilja ta' pengar af så fattiga, som denna enkan". — Detta omdömet får kanske Jesus höra nu för tiden af ganska många. Hwad omdöme tror du Jesus skulle fälla, om han wore i synlig måtto närwarande, när någon insamling skall göras? Skulle han ej få säga: "den och den har af sitt **öfwerflöd** gifwit **minst**", och: "den och den fattige har af sin fattigdom gifwit **intet**", eller "långt mindre än han kunnat, om han älskat mig". Få äro wäl de, som få det beröm, som enkan, att de inlagt "**all sin näring**". Icke tror jag att Herren fordrar det; men om någon har nog stor tro och kärlek att göra det, sätter han sig ej deremot, utan prisar det, såsom han gjorde med Maria, då han sade: "**det hon kunde, det gjorde hon**".

Men nog härom. Jesus har i alla tider haft flere **bekännare** än **efterföljare**, och det blir wäl icke bättre i de ytterste tiderna. Några gifwa willigt, och Herren skall icke förgäta deras werk i kärleken. En gång skall han säga: "det I hafwen gjort en af dessa mina bröder, det hafwen I gjort **mig**".

Men nu den andra frågan om **anwändandet** af det som gifwes. Här är något för de ledande och styrande att tänka på. Här **fordras** mycket, och icke så litet samlas för hwarjehanda ändamål. Men huru anwändes det?

Jag tänker nu icke på de ofantligt stora summor, som katholiker samla och anwända på sin mission. Det är något, som är alldeles oerhördt. Herren ser det och tiger så länge. Men huru är det med mycket, som kallas "mission", bland andra samfund? Huru anwändas missionsmedlen? Huru mycket penningar åtgår ej för att missionera bland andra samfund? Kan det behaga Herren, att det ena kristna samfundet anwänder tusentals dollars att skada det andra? Tänk blott hwad t. ex. methodistsamfundet gör! Det amerikanska methodist-samfundet har i

år bewiljat $20,000 (omkr. 75,000 kronor) till "missionen i Swerige" och 11 tusen dollars till Norge, således 31 tusen dollars, öfwer 100 tusen kronor, blott till Skandinavien. Så har detta samfund i många år anwändt dylika summor för att missionera i kristna länder. Och hur går det till midt ibland oß i detta land? Se der t. ex. en plats med en liten ordnad församling, som med stor ansträngning och uppoffring kan uppehålla Guds ord och sakramenter hos sig. Snart kommer en, så en annan, som påstår sig blott "werka för Guds sak". Han eller de lyckas draga någras sinnen, och nu måste de skilja sig från den der "gamla, döda kyrkan". Nu ser man snart resande predikanter der för att betjena hwar sin lilla flock, och mer än tio gånger mera medel åtgår nu att förse denna plats med andelig näring. De som förr endast behöfde till församlingens bestånd gifwa $5 årligen, få nu säkerligen ge 50, om de sammanräkna alla utgifter de hafwa under året för att uppehålla sin "mission" och tjenstflickor, som förut gåfwo 2 el. 3 doll. om året, gifwa nu kanske 1 i månaden eller 12 doll. om året. Det mesta af detta måste åtgå till resepenningar på jernwägarne. Jag frågar, om Jesus kan godkänna denna "uppoffring". Är icke detta werkligt slöseri? Så se wi, huru t. ex. methodisterna låna penningar (deras skuld är redan 117 tusen dollars) och anwända dem på detta sätt. Det mesta brukas till att slita sönder de kristna inbördes. När skall samwetet wakna öfwer detta? Wore det ej Gud mera behagligt, om de arbetade på hedningarne. Här finnas ju så många werkliga hedningar: kineser, indianer och negrer, som ej äro i besittning af evangelii ljus. Här resa ju kors och twärs s. k. missions-predikanter och blott söka inträngа i de redan ordnade församlingarna, och när de lyckas, ropa de, att "det är så wälsignadt!" och kanske det är snarare en förbannelse, ty själar slitas bort från sanningen, som de förut hade, och kanske församlingar slitas i stycken och ingen stadig lärare kan der uppehålla sig. Så komma desse så wänligt och beklaga sig, att "Guds barn ej äro eniga". Men hwem gjorde dem oeniga? Att icke alla låta sig dragas af dem, ja, det är just hwad de klaga öfwer. Men skola desse nu få lifsens bröd brutet ibland sig, måste de anwända mera medel än förut och ändå icke få tillräckligt, ity att de ej förmå underhålla stadig lärare.

Exempel finnas i mängd. Men om de nu å alla sidor äro nog mägtige att få sig en kyrka — ja, då måste der byggas 3 el. 4 kyrka i stället för en, och 3 el. 4 prester lönas, och kanske alla medlemmarne sammanräknade ej uppgått till 500. Så är det bland amerikanare och så äfwen bland andra nationer och äfwen bland oß. I somliga städer finnas 8 @ 10 olika samfund, fastän der ej äro så många tusen innewånare, och kanske nästan hälften af dessa ej bry sig om någon kyrka alls. Följden blir då, att de, som skola underhålla sitt samfund, måste betala owanligt stora summor, och kanske de äfwen, för att hjelpa sig häri, ta sin tillflykt till hwarjehanda okristliga medel, t. ex. kyrkomarknader ('fairs"), för att ej tala om andra oandliga saker, som allmänt brukas och ej ens aktas oandliga.

Under allt detta få hedningarne för-

gås i mörker och nöd. — Gud förbarme sig! Det kan ej wara behagligt för Jesus att sitta wid offerkistan och se på huru der offras stora summor, då dessa få illa anwändas.

Ja, låt oß stå upp och gå derifrån!

En Missionswän.

Färskt exempel på föregående är förhållandet i Paxton. Församlingen der är temligen stor, men war ej för stor att kunna betala återstående kyrkoskuld och hwad till församlingens utgifter behöfwes; men hr. Skogsberg kom, och följden blef twå församlingar jemte försök att bygga en ny kyrka. Nog kostar partiwäsendet något! Red.

Råd i en wigtig fråga.

De som kände aflidne Pastor J. Swensson weta, med hwilken samwetsgrannhet han betraktade alla frågor och icke minst en pastors förhållande. Såsom prof härpå meddela wi nedanstående ur ett bref från Pastor Swensson till en af wåra pastorer, hwilken benäget insändt det till A. och M.

"Tack för brefwet, som jag bekom i Lördags! Du kommer nu med en af de swåra frågor, som jag nästan aldrig kunnat afgörande beswara eller för min egen del fått af någon menniska besworad. Jag klagar derför icke på dig, derför att du kommer med frågan, ty det är hwad jag sjelf alltid gjort, och anser ock, att man i fråga om platsombyte bör rådgöra med bröder och kan deraf också få ledning, ehuru Herren wäl är den, som egentligen måste gifwa det afgörande rådet.

Hwad din fråga angår, så will jag i korthet säga mina tankar. Jag tror ej, att du bör frånsäga dig att komma på walet, ej heller på något sätt säga eller antyda, att du antager kallelsen, ifall du blir wald. Måste du yttra dig i frågan, hwilket du troligen måste, åtminstone enskildt, så tror jag du kan säga, att det beror på, om du wid öfwerwägande af saken kan finna det wara Herrens kallelse; men, att du icke kan på förhand säga något derom, så länge du icke fått bestämd kallelse.

I allmänhet tror jag icke, att man på förhand kan eller bör säga något om en tilltänkt kallelse, utom i det fall att omständigheterna äro sådana, att man på förhand kan och måste säga bestämdt nej. Att på förhand gifwa något löfte, anser jag bestämdt orätt. Bättre är att på förhand hålla sig mera tillbakadragen, äfwen om man skulle sedan finna, att det är Herrens kallelse. Men att på förhand gifwa löften eller antydningar deråt, anser jag wara att gå sina egna wägar och det wisar erfarenheten lyckas icke wäl."

Bref från Chicago

underätta om stor oro och rörelse i alla läger. Den beryktade gudsförnekaren R. Ingersoll har hållit en föreläsning i sin wanliga stil, full af anfall på den hel. Skrift och dock åhörd af ett ganska betydligt antal menniskor, deribland troligen ej så få af wåra landsmän. Kommunismen gör stora ansträngningar, håller möten och bildar bewäpnade regementen; äfwen den lär nu hafwa en skandinawisk gren, som likwäl swårligen känner deß planer eller hwad den för i skölden. Sin egentliga styrka har den ibland de otrogne Tyskarne och Fransmännen. De s. k. "trades

unions" af alla slag twinga fattiga arbetare att förena sig med dem och draga dem dermed ifran det arbete, de hafwa eller kunde få.

Å andra sidan kämpa religiösa partier. Utom de wanliga uppträda "Sjundedags Adventisterna" med allt större ifwer, och på engelska predikar en f. d. baptist-revivalist, Pentecost, i Moody's kyrka och samlar mycket folk, deribland naturligtwis ej få af wåra landsman.

Härtill komma de politiska mötena, som fakta för de instundande stadswalen. Rörande dessa senare bearbetningarna är det icke wår afsigt att klandra dem i och för sig; wi endast förundra oß öfwer, att de tioningar, som fasade för Augustana-synodens förjök att erhalla rättighet för en eller annan af wåra studenter att fortsätta sina studier wid ettdera af Sweriges universiteter och i de starkaste ordalag förordade nödwändigheten att sammanslå swenskarne med amerikanarne, nu åter bittertigen klaga öfwer att swenskarne icke halla tillsammans "såsom en nation" och göra sina rattigheter gällande. Detta ar ju att uppratta en stat i staten. Det ar ej swart att finna orsaken till motsattelserna emot synoden och deß lärowerk, lika litet som orsaken till de pagaende förjöken att ställa swenskarne för sig sjelfwa.

Samma bref fran Chicago uppmanar oß att begynna en wederläggning af Ingersolls smädelser och dermed tjena landsmän, som stå i fara att falla i hans snara. Utan att wilja förringa sådana wederläggningars wärde, när de gå på djupet, kunna wi dock icke åtlyda uppmaningen, dels derför att detta blad ej har utrymme nog, men hufwudsakligen derför, att de som älska Guds ord ej gå att höra dylika bibelfiender och behöfwa ej så mycken wederläggning, och de som af lust gå att höra och som fröjda sig öfwer qwickheterna på bibelns bekostnad, de **wilja** icke höra på någon wederläggning och taga inga skäl, woro de än aldrig så nedgörande. Här är fråga om **tro** eller **otro**, och ingendera af dem är en blott förstandssak; de hafwa sin rot i menniskohjertats djup och utgöra den sinnesriktning, som drager med sig och regerar alla krafter i menniskan, ware sig själens eller troppens. Äfwen förståndet, som de stolte tänkarne welat tillägga majestätsrätten och öfwerhögheten öfwer allt hwad i menniskan föregar — förståndet måste ock tjena detta innersta sinne, såsom menniskokännaren Paulus förklarar saken i Efes. 4: 17 och följ. Han, som "wet hwad i menniskan är", har sagt: "af hjertat utgå onda tankar, m. m.". I hjertedjupet aflus t a n k a r n e och bliſwa derför, såsom frukter af trädet, sådana som hjertat är. Derför talar äfwen Paulus på anförda ställe om "hjertats **blindhet**" så wäl som om deß "förstockelse". "Lustarna" och "wilfarelsen", så widt denna senare hörer till förståndet, kunna samwerka och stärka hwarandra, d. å. förharda menniskan emot sanningen.

Men här är ännu allwarsammare ting att gifwa akt uppå. Det är icke blott menniskan, som är werksam i tro eller otro. I Johannes 8: 38 upptäcker Herren Kristus sjelfwa källan till otroseländet. "I gören det I hafwen sett när eller **hos** eder fader". En annan gansla märklig läsart finnes, enligt hwilken det skulle heta: "I gören det I hofwen **hört** hos eder fader".

Menniſkan är ett underbart wäſen, ſåſom den enkla och dock djupſinniga ſkapelſehiſtorien lärer oß. Menniſkan har i alla tider förſökt att förſtå ſig ſjelf, finna ut hwad hon är; men huru mycket hon än har kommit under fund med, är hon ännu icke på det klara med hänſeende till kunſkapen om ſig ſjelf. David tackar Gud, att han ſå underlig gjord war, och Jeremias beſkrifwer hjertat ſåſom "ett argt och illfundigt ting" och frågar ändå: "ho kan utranſaka't?" Skriften tillägger Herren allena denna förmåga. Till detta underliga, outranſakliga hos menniſkan hör nu iſynnerhet det, att i det innerſta af hennes wäſen finnes en punkt eller egenſkap, eller hwad namn man må gifwa det, derigenom hon kan mottaga påwerkningar, inflytanden, i ord eller ſak, från en annan werld. Hos Jeſus war denna förmåga af gemenſkap med en högre werld ren och klar, hwadan han ock ſäger: "Jag talar (ſåledes genom ord meddelar eder) det jag hafwer ſett hos min fader". Hos menniſkan har denna underbara egenſkap blifwit genom ſynden, icke förſtörd, men förwänd och förderfwad. Hon har detta inre öra och öga, hwarmed hon kan mottaga och uppfatta det från en oſynlig werld kommande, höra och ſe det; men hennes natur är nu ſådan, att hon helſt hör och mottager det ſom kommer från honom, ſom är upphofwet till hennes naturs nuwarande beſkaffenhet, d. ä. ſin "fader", hwilken ingen annan är än djefwulen, enligt Jeſu egen förklaring. Och det ſom denne "fader" lär och meddelar henne är hans eget ſinne, hans egna tankar, i allmänhet ett dödligt hat till Herren Jeſus, hwaraf kommer motſägelſe mot hans ord och ſlutligen en fullkomlig oförmåga att höra det, ja en medweten och uppſåtlig förnekelſe deraf. "Mitt tal hafwer intet rum i eder"; "I kunnen icke höra mitt tal"; och ſlutligen: "I wiljen efterfölja eder faders begär". Så förklarar Jeſus de för handen warande förhållandena, juſt otron och förnekelſen, hwilken nu ådalägger ſamma dödande hat till Guds Son, ſom yppade ſig hos judarne. Frälſarens ord wiſa, att det hos menniſkan af naturen ej allenaſt finnes en benägenhet till det onda, utan ock att detta är menniſkans ſkuld och genom hennes eget förhållande och förwållande blifwer uppſåtligt, herſkande och omſider obotligt. Han wiſar också en utwäg, och det den enda utwägen, ur denna fara, då han i 31 v. af ofwan anförda kap. ſäger: "Om I blifwen wid min ord, ſå ären I mine rätte lärjungar, och I ſkolen förſtå ſanningen, och ſanningen ſkall göra eder fri" från alla onda inflytanden både inifrån och utifrån. Den ſom icke will gå denna wägen, han kan icke tänka på att öfwerwinna otron, med åtföljande förnekelſe och Guds förſmädelſe, men bär då ock ſjelf ſkulden och får äfwen bära följderna, dem Paulus tecknar med deſſa orden i Eſeſ. 2: 12: "utan Kriſtus, främmande och utan Israels borgareſkap, främmande ifrån löftets teſtamente, utan hopp och utan Gud i werlden!"

Den bäſta wäg att motarbeta förnekelſen är att "predika bättring", wäcka på ſamwetet. Samwetsſömnen är den egentliga orſaken till den kring ſig gripande otron och ateismen. Och denna "ſtormakt", ſamwetet, bära dock de olyckliga menniſkorna inom ſig, och kun-

na icke göra sig lösa ifrån deß myndighet, toge de ock samma utwäg som Judas. Och detta sammete sätter sig en gång på sitt domaresäte och afgör saken med ewig giltighet. Wi höra dessa högljudda försmädare prisa sin frihet och lycka att hafwa undsluppit "fördomarne"; men kunde wi skåda deras inre, så skulle wi märka annat än frid och lycka. Hwad wittnar deras oroliga sikande om? deras försök att fördrifwa tiden? ja, äfwen deras dryckeslag och stora hunger efter hemligheter både i och utom hemliga sällskap? Det är icke allenast ett bewis på det arga och illfundiga hjertat, utan äfwen derpå, att der är något orowäckande inom dem, en osynlig hand skrifwande på wäggarna, hwilket allt man måste försöka att med allt wildare utbrott döfwa eller öfwerrösta.

Wi wilja erinra om en man, som tyckes warit en ärlig twiflare och för öfrigt fört en ganska berömlig umgängelse; hans namn är Pilatus, med hwilkens sinne och handlingssätt fastlagstiden welat göra oß wäl bekanta. Sin otro uttalade han i de orden: "Hwad är sanning?" som inneburo, att han twiflade på allt och såg ingen möjlighet att någonsin komma på det klara med någon af lifwets frågor. Men war han lycklig i denna sin frihet från "fördomar", judiska eller hedniska? Han hade Jesus inför sig, fann honom wara oskyldig, men fruktade för att gifwa honom lös. Hans samtal med Jesus wäckte hos honom en fruktanswärd aning, att denne möjligen war hwad han utgaf sig att wara, och den underliga wäg, hwarpå hans hustru erhållit en warning för ett förgripande på den rättfärdige mannens person, måste hafwa ökat Pilati ängslan. Men omsider war det öfwerståndet, Jesus mißhandlad, dömd, korsfästad, död och begrafwen, — nu slapp wäl Pilatus tanken derpå? Pastor L. Harms berättar följande i sin sjette passionspredikan: "I Frankrike, som på den tiden också tillhörde det romerska riket, är en stad wid namn Vienne. Icke långt derifrån, wid floden Rhone, står ett urgammalt torn, som af folket der ännu i dag kallas Pilatustornet. I hela den trakten berättas följande, som de gamle ständigt på nytt förtälja för de unge: Några år efter det på Jesus föröfwade mordet blef Pilatus affatt af den romerske kejsaren och skickad i landsflykt till Frankrike. Då war detta torn hans boning; der satt han till hans naglar utwäxte såsom örnklor och hans hår såsom fogelfjäder. Full af förtwiflan gick han af och an der i tornet, minnet af den genom honom oskyldigt dömde och korsfäste Jesus wille aldrig wika ur hans tankar, tills han omsider, wansinnig af själsqwal, störtade sig i den nedanför flytande Rhone-floden, och hans krossade, döda kropp af wågorna fördes ut i hafwet. Ja, han kunde således icke med wattenbäckenets innehåll rentwå sig från det oskyldiga blodet. Den der öron hafwer till att höra han höre!"

Skulle wåra dagars förnekare, som ej ens hafwa hedningen Pilati försyn för Jesu person, lika litet som hans rättwisa ehuru eftergifna sinne, hafwa eller få det bättre? — Hörom!

En förnekare sade: "Det är en sak, som stör allt det behag och alla de nöjen mitt lif annars hade". "Såå!" swarade hans wän; "och hwad är då det?" Han swarade: "Jag är rädd, att bibeln

är sann. Om jag kunde wara fullt wiß på att döden är en ewig sömn, så skulle jag wara lycklig. Min glädje skulle wara fullkomlig. Men här är den tagg, som stinger mig; detta är det swärd, som går igenom min själ — om bibeln är sann, då är jag ewigt förlorad!" H.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Synodens president, pastor Norelius, har ämnat att i dessa dagar wara på wäg till wår östra konferens och färskildt New York; Herren wälsigne hans resa!

— Sedan pastor Princell nödgats lemna Gustaf Adolfsförsamlingen i New York, lär han stiftat en egen församling med 17 medlemmar, under namn af Bethesda. Pastor Fogelström i Brooklyn har tills widare åtagit sig Gustaf Adolfsförsamlingen, som säges tänka på att kalla pastor C. E. Lindberg i Philadelphia till lärare.

— **Swar på bref.** Ett wänligt bref från Altona skall finna swar på sin fråga, så snart tiden och bladets utrymme det medgifwer. Wi ämna utreda saken genom förklaring af ett bibelställe, helre än genom en afhandling öfwer ämnet. H.

Utom Synoden.

— En stor olycka har träffat wår gamle wän, pastor Krogneß, i det att hans hus med nästan all lösegendom och dertill äfwen hans för honom wärderika bibliotek nedbrann den 20 sistl. Februari. Hans bostad är nu en liten torfstuga. Den förlust han isynnerhet känner djupt är hans samlingar af böcker, manuskripter m. m. Wi hoppas att de många som känna honom så wäl inom som utom hans synod, wille understödja honom i hans swåra omständigheter. Hwad som möjligen sändes, bör, om på jernwäg, sändas pr Chic. Milw. & St Paul R. R. till Pattersonville, Iowa, men hans adr. är Beloit, Iowa.

— Prof. Weenaas, som för några år sedan återflyttade till Norge, har erhållit twenne kallelser från Amerika, en till professor wid en theologisk skola inom norska Hauge-synoden. Denna kallelse har han dock afslagit. Den andra är ifrån några församlingar inom "den norske konferensen". Huruwida han antager den senare eller ej, är wäl ej ännu afgjordt; men man har hopp om att det sker.

— **Is ändare** finnas nu äfwen bosatte i Minnesota och Dakota. I Lyon och Lincoln counties af staten Minnesota finnas omkring 40 isländska familjer, hälften i hwartdera. Till Lyon co. kommo de förste isländarne för 3 år sedan, i Lincoln co. nedsatte sig de förste i fjor på wären. Hela antalet isländare i sydwestra Minnesota är ungefär 300. — I Pembina co., Dakota, nedsatte sig några isländska familjer i fjor somras, hwilka dit flyttat från New Island i Manitobadistriktet, Canada.

— **Frukt af bibelförbränning.** För många år sedan utdelades genom amerikanska bibelsällskapet en del exemplar af Skriften bland franske katholiker, som nedsatt sig i Clinton co. N. Y. En katholsk präst från Canada, som besökte desse fransmän, twang dem att utlemna bibelexemplaren, hwilka uppbrändes. I fjor besöktes platsen af countiets bibelagent. Rundtomkring den katholska kyrkan fann han franska familjer, hwilka öfwergifwit påfwedömet, och kyrkan har nu hwarken präst eller församling!

— "Christian Intelligencer" berättar om ett dop i ett katholsk hospital i Brooklyn, N. Y. En sjuk man begärde en protestantisk präst, för att af honom erhålla underwisning och det heliga dopet. Genast efterskickades en baptistpräst, Dr H. Smith, som äfwen infann sig och efter en stunds tal och samtal bad om en skål watten och derpå döpte den sjuke i den treenige Gudens namn. Den sjuke kunde omöjligen icke neddoppas; men war det dop, br. Baptist?

— **Berigtigande.** Den uppgift, som lemnades i n:r 8, att 22 studerande wid lärowerket i St Louis, Mo., wille egna sig åt negermissionen, förnekas af Missourisynodens eget organ, "der Luth.", som förklarar, att synoden är i största förlägenhet att skaffa pastorer åt de församlingar, som af deß resepredikanter redan samlats. Wi togo wår uppgift ur en annan tyst lutherst tidning, hwilken nu uppgifwer sig hafwa blifwit wilseledd af en uppgift i Observer, såsom sades efter synodalkonferensens pastor wid missionskyrkan i Baltimore.

— Då wi i förra n:rt införde underrättelse om Dr. Collinders i Bollnäs inlaga till Dom-

kapitlet rörande lektor Waldenströms inträngande i nämda församling, i hwilken inlaga begärdes att Domkapitlet i Upsala måtte affordra P. W. en tydlig förklaring rörande hans lära, så wi wäl också omnämna, att P. W. inkommit med den begärda förklaringen, hållen i hans wanliga öfwermodiga ton. Hwad hans lära angår, lämpar han sig i orden så nära intill kyrkoläran som möjligt är, säger sig tro, "att Kristus för werldens synders skull lidit och dött samt för werldens rättfärdiggörelses skull uppstått ifrån de döda", att "Han är försoningen för werldens synder, det offerlam, hwars blod renar från alla synder" m. m. Detta låter ju godt. "Wäktaren" anmärker likwäl härwid, att det är "uppenbart, att här måste wara en stor åtskilnad mellan den kristna kyrkans gamla tro och det af lektor W. omfattade nya lärosätet". Tidningen undrar, hwarföre W., som naturligtwis är medweten om skilnaden, i stället för att öppet erkänna den, insweper den i talesätt, som för allmänheten göra det oklart hwad han egentligen menar. W. erkänner icke: att Kristi lidande war ett straffidande, Es. 53: 5, 10; att Kristus försonat Guds wrede och genom sin död tillfyllestgjort för synden; att syndernas förlåtelse gifwes och rättfärdighet tillräknas oss endast för Kristi skull på grund af hwad Han salunda lidit och gjort (jfr Augsb. bek. art. 3, 4, 5, 20 och 24).

Således står skilnaden qwar, ty wärr, emellan lutherska läran och P. W:s socinianism, oaktadt all jemkning och förklaring. H.

Yttre Missionen.

Swenske missionärerne i södra Afrika.

I n:r 13 gjordes reda för det i dessas omedelbara närhet pågående kafferkrig:t. Wi korrigera en uppgift deri. Det war icke d. 11 Febr. utan 22 Januari Zuluerne öfwerrumplade engelsmännen. Wi hafwa nu fått n:r 2 af Missionstidning (Sw. Kyrkans) och deri ett bref från miß. Witt, dateradt d. 23 Dec. 1878, hwarur wi intaga följande.

"Sedan ett tillräckligt antal trupper ankommit, så att rundtomkring gränsen lägo 15,000 hwite och lika många swarte, proklamerades ett möte mellan Zulukonungen och Kap-guvernören, båda representerade af sina sändebud. Dessa möttes wid gränsfloden (i norr) Tugela. Den engelska besättningen gjorde nu en kort framställning af den långa twisten mellan Transwaal och Zulu och förklarade det omtwistade området till största delen skola tillfalla zuluerna. Men, tillade man, de förbindelser konungen ikläddt sig wid sin kröning 1873 hade han ej hållit. Hundraden af menniskor hade sedan den tiden blifwit dödade utan ransakning och dom, missionärerne hade blifwit hindrade i sitt arbete och deras döpta förföljda, ja, man hade gått in i kolonien (strax inwid Oscarsberg) och der dödat twenne qwinnor, som dit tagit sin tillflykt. Wid begärd upprättelse härför, hade konungen wägrat gifwa sådan. Till följd häraf fordra nu engelsmännen: konungen skall inom detta års utgång ("inom 20 dagar efter den 11 dennes," då mötet egde rum) utlemna twa söner och en broder till höfdingen Usiaho, hwilka personer stodo i spetsen för dem som infölio wid Oscarsberg och dödade qwinnorna samt för denna handling betala 500 kreatur; widare skall han före den 10 Jan. 1879 utlemna höfdingen Umbeline och betala 100 kreatur för det ofog denne har tillstält; twenne engelsmän, som för regeringen ordnade en wäg till gränsfloden Tugela, hade af en del zuluer blifwit förorättade, hwilket kostar 100 kreatur; de hittills warande missionärerne skola hafwa rätt att bo fredade i landet och utan hinder underwisa, och må ingen förmenas att

bli underwisad och döpt; ingen zuluer får dräpas, utan att hans sak blifwit offentligen undersökt och hans dom af konungen stadfästad; allt hwad krigshär heter skall strax afskaffas och konungen fråntagas rättigheten att inblanda sig i giftermål; slutligen skall en engelsk öfwerhetsperson bo i landet för att tillse, det förbindelserna uppfyllas. Går ej konungen in på dessa wilkor, kommer genast Zulu att såsom nation tillintetgöras. — Hwad konungen ämnar göra, är ej så lätt att säga. Å ena sidan ser han sitt land hotadt af en makt hans egen wida öfwerlägsen, samt sitt eget folk deladt i twenne partier; å andra sidan ser han sig sjelf wisserligen qwarsitta som konung, men med bruten magt och förändradt styrelsesätt. Detta ligger nemligen deri, att han intet får hafwa att göra med sitt folks giftermål. Alla ynglingar, som äro födde inom en wiß tidrymd, tillhöra samma regemente. Den som qwarstår i regemente får ej gifta sig förr, än konungen ger befallning derom, och denna befallning gifwes då åt hela regementet, så att alla måste gifta sig, men det blir dem ej tillåtet förr än wid omkring 40 års ålder. Till följd häraf har konungen en ofantligt stor krigshär, som han kan sammankalla när han will och skicka hwart han behagar, då hans soldater ej hafwa hemmets band. Denna magt förfaller af sig sjelf, då soldaterne få rättighet att gifta sig när de wilja och sålunda genom omsorgen om sina hem måste sjelfwa mista lusten att gå till strids. Hwad konungen nu än beslutar — med Guds hjelp är eller blir wäl hans magt snart bruten. Om ej inom en wecka efter i dag höfdingen Usihajos söner och broder jemte 500 kreatur äro utlemnade, gå en del af de engelska trupperna på denne höfdings gård, som ligger här på andra sidan (Buffalo) floden, och wi få wäl då wara åsyna wittnen till den första striden. En stor färja skall i morgon läggas i floden till truppernas öfwerförande. Jag kan ännu ej säga, huruwida wi i händelse af krig komma att bege oß härifrån. Då här just är en hufwudwäg till Zululandet, blir säkert ock en temligen stark truppstyrka här förlagd till bewakning. För öfrigt öfwerlemna wi oß i Guds den Allsmäktiges beskydd".

Huru det sedan gått, weta wi. Zulukonungen nekade att ingå på engelsmännens fordringar, och kriget begynte, derwid engelsmännen d. 11 Januari ledo det redan bekanta nederlaget. De taga nog skadan igen, och torde wi framdeles återkomma till krigets gång.

Det är En som leder alltsammans, efter sitt råd. Till Honom wilja wi hoppas, att detta krig skall få tjena att bland de wilde, kraftige, men också styfsinte kaffrerne bereda ingång för Kristi och Guds rike. Oß tillkommer att frambära äfwen denna angelägenhet i bönen, och särskildt böra wi bedja Herren, att Han bewarar de swenske missionärerne och deras familjer samt den swenska stationen Oscarsberg, som ligger så nära gränsen för krigsskådeplatsen.

Wi fingo sedan en politisk tidning från Swerige, hwari om missionärerne något af sednare datum meddelas.

"Engelsmännens olyckliga strid synes hafwa egt rum i närmaste grannskapet till swenska missionsstationen Oscarsberg, dock på andra sidan om Buffalo floden, wid hwilken stationen är belägen.

"Pastor Witts hustru hade med sina två små barn och tjenarinnorna redan d. 2 Januari lemnat Oscarsberg, utan att kunna medtaga något annat än litet gångkläder och en kruka skorpor. De hade tills widare funnit en fristad på Gordon Memorial hos doktor Dalzell. Emellertid hade pastor Witt i sällskap med ingeniör August Hammar qwarstannat på Oscarsberg, men lära de redan före den omnämda drabbningen hafwa nödgats lemna detsamma, emedan det af engelsmännen tagits i anspråk för att inredas till sjukhus. Hwar de båda männen för närwarande befinna sig, är obekant."

(Om Fristedt och Flygare finnes ingen uppgift).

Bref från Indien

Rajahmundry den 15 Feb. 1879.

Älskade Missionswänner!

"Hwar och en som mig bekänner för menniskor, honom will jag ock bekänna för min Fader, som är i himmelen." Dessa äro tröstliga ord för ett Herrens sändebud uti hwilket land som helst — och isynnerhet för en missionär ute i den mörka hednawerlden. Det är icke fråga om hwad werkan denna bekännelse har på andra, utan det är blott talan om en sann Jesu lärjunges bekännelse för sina medmenniskor — det är, att icke blygas wid Jesu Kristi kors, ty det är en lifsens kraft till salighet hwar och en som tror. Käre bröder, jag känner mig så dragen till Eder, det jag helst skulle wilja sända mina bref till mina landsmän, om icke det också wore min pligt att äfwen skrifwa till amerikanare och tyskar, för att om möjligt Herren på så sätt måtte wäcka mera intresse bland dem, då der synes wara så litet intresse för missionen. Detta wille jag dock icke säga, som I skullen förstå mig så, att I för eder del hafwen gjort allt I kunnen — men, derför att I i eder fattigdom hafwen bewist eder kärlek, wäntar jag framdeles mycket mera af Eder, allt efter som Herren utgjuter alltmera både andlig och lekamlig wälsignelse öfwer Eder. Såsom ett folk hafwa wi, enligt min mening, framför andra orsak att tacka Herren för Hans synnerliga wälsignelse. Nog härom.

Jag borde och wille gerna omtala wår långa och i många hänseende intressanta resa; men den skulle icke kunna till tillfredsställelse beskrifwas i mindre än många bref, och medan intrycken här ännu äro färska, så will jag för närwarande tala derom, och framdeles, då jag känner mig fattig på ämnen i Ostindien, gå tillbaka till Egypten och Palestina. Det torde intressera er att weta, huru missionärerna tillbringa sin söndag, derför:

En söndag i Rajahmundry. Det första man då bör iakttaga är att följa de gamle patriarkernas goda ord och sed, stiga upp "bittida förrän solen uppgår". Dessa ord förstår man mycket bättre i warma länder än i den kalla norden och det beqwämliga Amerika, hwareſt man finner det lämpligaſt hålla sina gudstjenſter midt på dagen. Här ringes första gång till Telugu gudstjenſt kl. ½8 och andra gång, då gudstjenſten börjar, kl. 8 på morgonen. Sedan min hitkomſt har äfwen beſlutats hålla engelſt gudstjenſt kl. 7. Då man beräknar tidsſkilnaden mellan Amerika och Oſtindien, så finner man att wi samlas i Herrens hus till gudstjenſt

på söndagsmorgon ungefär samma tid som I spisen "supper" i Amerika på lördagsqwällen. Mätte erinran härom förmå eder att ihågkomma oß i edra bordsbäner! — — Sedan man kommit upp och fått någon förfriskning till kropp och siäl, är det således tid att begifwa sig till kyrkan. Men innan man hinner spisa frukost, samlar sig en skara tiggare utanför dörren; under det man spisar tillwäxer antalet; de hafwa fått tillatelse att komma på söndagen, ty bröder Schmidt anser denna såsom den bästa tid att låta dem komma. Alla dessa äro till största delen nakna, gamla, halta, sjuka och eländiga, ännu okunnigare om sin själs behof, så stor deras yttre nöd ock synes wara. Man kan dock icke gerna undwika att ömka sig öfwer dessa stackare. Ack, hur gerna, huru gerna jag skulle wilja predika för dem, om jag bara kunde tala med dem. Mina äldre missionsbröder säga dock, att de äro så okunniga, att de icke kunna förstå, om de predikade för dem. Ett hundra af dessa stackars menniskor komma hwar söndag att få mottaga en almosa, en hwar får en "pie" (en fjerdedels cent). I Amerika skulle icke många komma för den summan. Wid juleu och den första söndagen wi woro här, fingo de tre gånger så mycket, hwarför de wisade sin stora tacksamhet genom att säga "salam", då de gingo. Men nu är tid att gå till kyrkan, klockan ringer andra gång, derför måste Jacob (Schmidts kock) utdela almosorna och bjuda de belåtna såwäl som de oförnöjda tiggarne att gå sin wäg. Lyckligtwis hafwa wi icke långt till kyrkan. Den ser också rätt kyrklig och treflig ut; är hwit både utan- och innantill. Gröna "blinds" tjena såsom fönster och dörrar; den har en spira af trä med ett kors på spetsen. Kyrkan sjelf är bygdd af tegel. På norra sidan äro twenne utbyggen, hwilka tjena som skol- och bönrum. Der hålles daglig skola för de infödde kristnes barn, och bön af de äldre hwar morgon kl. 6. Inwändigt ser kyrkan helt enkel ut; der finnas inga bänkar, de infödde sitta på en matta af säf, som öfwertäcker hela golfwet. Altaret med altarringen ser helt anspråkslöst, dock smakfullt ut. Till höger, då man inträder genom dörren på södra sidan, står en rigtigt smakfull predikstol, gjord af "teakwood", icke olikt det amerikanska "blackwalnut". Gudstjensten börjar med en psalm. Man får dock lyßna, men ingenting förstå till en början mer än "Jesus Kristus", då de orden förekomma. Sången låter högst egendomlig i wåra öron, dock icke så illa, då man blir något wan derwid. Alla deltaga också deri. Då bönerna läsas, lutar den på golfwet sittande menigheten sina hufwuden framstupa på golfwet. Ett helt kapitel ur något af Evangelierna läses för altaret. Sedan sjunges ånyo en psalm och presten, klädd i dansk prestkappa och krage, stiger upp på predikstolen. Han börjar med bön i egna ord, läser texten och predikar ungefär en half timme. Åhörarne lyßna med spänd uppmärksamhet; isynnerhet ser man skolläraren Ratnam dernere på golfwet så uppmärksam, som wille han indricka hwartenda ord. Barnen tagas äfwen med åt kyrkan; de äro dock helt tysta och i allmänhet stilla. Ofta taga de sig en lur på golfwet under predikan. Männen bland de kristna kläda sig wanligtwis i hwita mantlar, jackor, och "turban" på hufwudet; ingen har skor in-

ne i kyrkan. Skulle någon af dem bruka en så öfwerflödig waro, så ställas de utanför kyrkodörren. Sjelfwe pastor Paulus är icke härwid undantagen, ty förliden söndag såg jag honom förrätta altartjenst och predika utan skor på fötterna. Qwinnornas klädsel är icke mycket olik männens, wäsendtligen ett undantag märker man: de saknа turban på hufwudet. Men i det stället smycka de sig med dyrbara juweler. Dessa utgöra, såsom det synes, ett af de nödwändigaste tillbehören till qwinnans utstyrsel. Man ser dem i så wäl öfre som undre delen af öronen, i näsan, om halsen, på armar, fingrar, ben och tår. Icke så litet guld, silfwer och diamanter bäres äfwen af de i andra hänseenden fattiga. Bland hedningarne får man ofta se barn smyckade med juweler, utan en tråd på kroppen, hwarmed de kunde skyla sin uselhet. Efter predikan sjunges ånyo en psalm och presten går för altaret och läser några böner. Därefter sjunges en psalmwers, apostoliska wälsignelsen uttalas, och då är gudstjensten öfwer. Man får ofta se hedningar komma till dörren, stå der några minuter och sedan gå sin wäg, utan att ens weta hwad som är sagdt. Högst sällan komma de in. En gång sedan wår ankomst infann sig ett flertal. En grupp woro braminer, en annan grupp sudras. Br. Paulsen predikade. Braminerna började snart fråga hwarandra hwad det war för en Gud han talade om. Det dröjde dock icke länge förrän de lemnade templet. Sudragruppen satt dock stilla till gudstjenstens slut. Efter Telugu-gudstjenſten på morgonen samlas wi antingen hos den ene eller andre missionären och äta en swensk eller dansk predikan samt sjunga och bedja tillsammans på wåra modersmål. Det är rätt godt att på detta sätt känna oß — wärmen undantagen — som om wi woro i Danmark eller Swerige. De tiggare, som icke hinna upp så tidigt på morgonen, torde nu gifwa tillkänna sin närwara med ett "ura", ett mycket obehagligt wrål; och då de få wänta länge, utan att observeras, blifwa de otåliga, och ännu odrägligare deras wrål. Willie, Rotnams medhjelpare i hwardagsskolan, föreståt densamma. Klockan 4 e. m. hålles en gudstjenst på Telugu igen, lika med den på förmiddagen. Ibland händer det, att man störes af ett brudtåg, som just wid denna tid på dagen går förbi med musik, ståt och mycket larm. På aftonen samlas wi äter och spela, sjunga m. m. På detta sätt tillbringa wi söndagen i Rajahmundry.

Eder i Kristo,
A. B. Carlson.

P. S. Jag skulle wara mycket tacksam, om någon af bröderna wille allt ibland undfägna mig med några rader, ehuru jag i detta warma klimat, under ett nytt och beswärligt språks inlärande, jemte andra göromål, skrifning m. m., icke kan lofwa enskildt swar på deras bref. "Ett ord till de wise är tillräckligt". Fahrenheits thermometer utwisar 86 gr. i dag, midt i wintern.

D. S.

Den som will skrifwa finner Carlsons adreß på sista sidan.

Red.

En liten helsning.

Wi bedja att wåra kära wänner wilja urskta, om wi ännu en gång tala med dem om en så simpel sak som smör. Det gick så bra i höstas med wårt smörprogram, att wi ännu wåga föreslå ett dylikt. Det behöfwes minst 75

Ib i weckan. Finge några dussin ägg göra smöret sällskap, wore wi dubbelt tacksamme.

Swedesburg, Jowa.....April 13—19
Hallands settlement (Stanton, Freemont, Bethesda o. s. w.)..April 20—Maj 10
Henderson Grove, Ills.....Maj 11—17
Tampico och New Bedford.....Maj 18—24
New Windsor.....Maj 25—31
Woodhull.....Juni 1—7
Altona.....Juni 8—14

Det som sändes adresseras till Augustana College, Rock Island, och bör sändas pr expreß.

Herren wälsigne wår skola!

Tiggar-komiteen.

Erkännanden.

Från 1 Januari till 1 April hafwa influtit

Till Kansaskonferensens påtänkta Barnhem:

Zionsförsamlingen, Brantford co., 1,00; Swedesburg 1,71; Salemsburg, genom J. Torstenberg 10,70; Frankfort, genom stud. Haterius 2,00; Mariedahl 7,00; Swede Home, Neb., genom pastor Ahlqwist 3,65; syföreningen i Kansas City, Mo., genom pastor Rodell 5,00.

Till Yttre Missionen:

Miß Martha Swenson, Fremont 1,00.

Till Indiamissionen:

Fremonts församlings syförening, genom J. P. Strömqwist 15,00.

Till Inre Missionen:

Swedesburg, genom stud. Haterius 8,70; Waterville 4,70; Junction City, genom pastor Rodell 3,30; missionskollekt i Kansas City, Mo., 2,00; Miß Gustafwa Dahlgren do 1,05; Miß Pihlblad do 1,25; Miß Martha Swenson, Fremont, 1,00; miss.-kollekt i Salina, genom Mr Johnson 6,77; kollekt i Omaha, Neb., genom J. P. Strömqwist 6,89; Fremonts förs. syförening 15,00.

Till presidentens lön:

Zionsförsaml., Brantford co., 2,00; Swedesburg 3,00; Mariedahl 3.50; past. H. Olson 1,50; Swede Home, Neb., 2,00; pastor L. P. Ahlqwist 1,42; pastor J. Torell 2.50; församl. i Oakland, Neb., 2,25; kollekt wid konferensmötet i Omaha, Neb., 9,77.

Till Lärowerkets underhåll:

Zionsförsaml, Brantford co., 8,30.

Smoky Hill, Kan., d. 31 Mars 1879.

John Rodell.
Kansas-konf. kasför.

Influtne medel

Till Lärowerkets underhåll:

Församl. i Swedesburg 25,00; församl. i W. Dayton 30,50; församl. i Amityville 18,00.

Till Inre missionen:

Församl. i Bergholm 13,00.

Till Yttre missionen:

Församl. i Bergholm 5,00.

Till Central Best. kassa:

Församl. i Ottumwa Jowa 4,00.

Red Oak, Jowa, den 2 April 1879.

J. E. Rehnström.
Jowakonf. kasför.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. — Jowakonferensens årsmöte hålles i Ottumwa, Jowa, och börjar Tisd. den 6 Maj 1879 kl. ½8 e. m. — Diskussionsämne: Nya födelsen.

Konferensens pastorer och katekeler erinras om konstitutionens bestämmelse, att de skola 3 weckor före detta möte till ordföranden insända rapport om det religiösa och kyrkliga tillståndet inom de församlingar och predikoplatser de föreslå eller besöka. Ordförandena inom konferensens olika missionsdistrikt skola likaledes insända rapport om distriktens werksamhet under året och om missionssakens tillstånd. Andra ämnen, som önskas behandlade wid mötet, böra äfwen på förhand skriftligen insändas till konferensens ordförande, pastor B. M. Halland.

Chariton, Jowa, den 29 Mars 1879.

M. Frykman, sekr.

Missionsmöte. — Galesburg-distriktet håller sitt nästa möte i Kewanee, Ills. Mötet börjas i Sw. Ev. Luth. kyrkan derstädes Måndagen den 14 näst-kommande April kl. ½8 e. m.

Samtalsämne: Jude Epistel vv. 20, 21.

Knoxville, Ills, den 28 Mars 1879.

J. F. Borg, sekr.

Missionsmöte. — Östra missionsdistriktet af New York-konferensen håller sitt nästa möte i Pontiac, R. J., och börjas med predikan den 22 April kl. 7 e. m.

Alla äro hjertligen wälkomna.

C. F. Johnson, sekr.

Missionsmöte. — Grand Rapids-distriktet håller sitt nästa möte i Tustin och börjas det med predikan den 14 April kl. ½8 e. m.

White Hall d. 31 Mars 1879.

O. Chilleen, sekr.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

Innehåll: En märkwärdig wäckelseröst, 225. — Han hafwer nedbrutit medelbalken, 226. — Jesus wid offerkistan, 227. — Räd i en wigtig fråga, 230. — Bref från Chicago, 230. — Kyrkliga underrättelser, 234. — Swenska missionen i södra Afrika, 235. Bref från Indien, 237. — En liten helsning, 239.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 16 April 1879. N:o 16.

Betydelsefullt val.

I detta land är nästan ingenting som så tilldrager sig menniskors uppmärksamhet, som de allmänna valen. När sådana talas, talas och skrifwes och strides enskildt och offentligen så mycket och ifrigt derom, att man tydligen kan förstå, att något afgörande är å färde; och när ett val är förbi, funderar man öfwer och räknar ut följderna deraf. Och hwem kan undra härpå? Wid dylika val afgöres ofta, för en kortare tid åtminstone, många saker, som sammanhänga med enskild och allmän wälfärd. Synnerligen är detta förhållandet, när val af styresman för hela landet skall hållas. Han wäljes för en tid af fyra år, och med den makt, som lagen lägger i hans händer, kan han befordra eller hindra allehanda, som kan wara nyttigt eller skadligt för landet i sin helhet. Dock wid alla dessa val är det endast fråga om ett mer eller mindre nyttigt eller skadligt, ej owilkorligt blott det ena eller det andra.

Wi skulle här wilja erinra om ett val, ett werkligen fritt val, wid hwilket tillfälle walet föll på en riktig olycksmenniska, en uppenbar fiende till både enskildt och allmänt wäl, en man som, förr än han blef wald, hade wisat sitt sinne i oförtydbara gerningar — och dock waldes han genom fri och öppen omröstning. Måhända gissen J, mine läsare, att jag menar judarnes val af Barrabas. Så är det. Derutaf kan man lära, att det ordspråket ej alltid håller stånd, att "folkets röst är Guds röst." Nej, folkrösten kan rentaf blifwa satans. Det war dock ett förfärligt afgörande waltillfälle, då Kristus och Barrabas framställdes för det församlade folket, för att emottaga deras röster. Här står Kristus, hwars hittills förda lif, redan blott efter menskligt utseende, kunde tecknas med de orden: "Han gick omkring, gjorde wäl och hjelpte alla"; såsom en wän af de fattige hade han alltjemt wisat sig, såsom han också sjelf war fattig, ehuru han öfwerallt utdelade rikedomar af helsa, sammetsfrid och lefnadshopp. Der står Barrabas, som brutit landsfriden genom ett "upplopp", och wisat sig såsom den der icke frågade efter menniskors lif, när de stodo hans planer i wägen, ty han hade uti upploppet bedrifwit ett dråp. Han hade således gjort sig

känd såsom förstörare så wäl af landsfrid som hemfrid. Kunde det wara twifwelaktigt, huru en omröstning wid detta tillfälle och emellan twenne så olika personer skulle utfalla? Och dock blifwer Kristus enstämmigt förkastad och så förkastad, att man icke mer wille hafwa med honom att göra. Man fordrade hans död.

Detta märkwärdiga wal får en ännu djupare och mera afgörande betydelse, när wi besinna hwem Jesus är och tänka på det werk han war kommen att utföra på jorden. Han war kommen att "frälsa det som förtappadt war"; han war sänd af Gud, född af qwinna, underkastad lagen, på det han skulle förlossa dem, som under lagen woro (Gal. 4: 4); han skulle smaka döden för alla (Ebr. 2: 9); han skulle förwärfwa oß en förloßning, som för Gud ewigt gäller. Han skulle bereda oß rum i Fadershuset. Han hade förklarat sig wara den utlofwade Messias, uppenbarat sig såsom sådan i mäktiga gerningar och stod nu färdig att fullborda det gudomliga rådslutet till werldens frälsning genom döden på förbannelsens kors. — I jemförelse med Kristus får äfwen wåldswerkaren Barrabas en djupare betydelse såsom en representant af den syndiga menniskowerlden, af alla de menniskor, hos hwilka synden framträder i sin egentliga art och natur, isynnerhet såsom hat till Jesus, Guds och menniskones Son, och hans heliga evangelium, men dermed äfwen lusten att förstöra Guds werk och ordning. Allt hwad Gud gör syftar på menniskors bästa och wälfärd, timliga och ewiga; allt hwad deremot syndare genom synden drifwas att göra går ut på att förstöra och förderfwa, såsom Barrabas welat upphäfwa den werldsliga ordningen och omintetgöra sjelfwa det personliga lifwet genom mord. **Öfwerallt, der Jesus förkastas och utröstas, der blifwer Barrabas-sinnet och -lustan lös.** Tänk dock, hwilken skilnad emellan Kristus och Barrabas! Der Kristus wäljes, der måste Barrabas gå i fängelse och göras åtminstone oskadlig och har ej annat att wänta än döden. Och twärtom, der menniskorna rösta Kristus på korset eller wilja hafwa bort honom, der blifwer Barrabas lös. Dessa två omständigheter höra tillsammans. O, att wi besinnade detta!

Omröstningen rörande Kristus och Barrabas fortgår den dag i dag är, nästan öfwerallt i kristenheten, och ganska ifrigt i detta wårt nya fosterland; och du, som detta läser, deltager i röstningen. Går icke arbetet i wåra dagar och midt ibland oß ut på, att få Kristus bort, så att hans namn ej ens skall höras, nämnas eller läsas, om icke i det gudlösa talet såsom bedyringsord och ed? Låtom oß se oß omkring och tänka efter!

"Främst i ledet bland dem, som ropa: "tag bort, tag bort, korsfäst honom!" stå alla hemliga fällskap. Det är det gemensamma syfte, som ligger hos dem och planmessigt utföres af dem, att få Kristus af wägen. Hans namn kan och får icke förekomma i deras widlyftiga och tomma ceremoniwäsende. Huru kunde det der finna plats, då ej blott allehanda namnkristna, utan äfwen judar och hedningar kunna blifwa medlemmar och styresmän i dessa fällskap, blott de erkänna ett "högsta wäsende", en "werldsbyggmästare" eller något dylikt? I en swensk tidning,

utgifwen af en hög frimurare, och det annars ganska wäl, förekomma alltjemt wackra artiklar i allehanda moraliska ämnen; men Kristus får icke wara med, han som dock förklarat: "utan mig kunnen I intet göra". Men då Han, werldens ljus och lif, är borta, äro alla de der förmaningarne endast som fradgan på wattnet. Men om denna betröfliga sak wore så mycket att säga, att wi nu måste lemna det, för att ej få denna artikel längre än ämnadt war.

Sak samma är dock med allehanda andra sällskap, stiftade för jordisk winning. Det har blifwit ett ordspråk: 'kompanier ha ingen själ', och de wisa allt tydligare att de bära blott omsorg om penningewinsten och derför träda söndagsordning under fötterna, så wäl som många andra ordningar. Spårwagns-kompanierna ej blott låta sina wagnar gå söndagar som andra dagar, utan begagna de samme kuskarne alla dagar och afwänja dem dermed ifrån helgedag, kyrka och Guds ord — från Kristus.

Hwad dock ännu wärre är, den allmänna rösten fordrar allt bestämdare, att Kristus skall drifwas ut ur de allmänna skolorna, derigenom attså wäl all kristendomsunderwisning som till och med bibeln och all kristlig sång skall derifrån uteslutas. Hwad står qwar? Hedendomen! Sak samma är med dessa stora "statsuniversiteter", som på sednare tiden begynt uppföras i stor skala, äfwen med den christna allmänhetens penningar hwilka utgå i form af skatter, de äro anstalter från hwilka Kristus och kristendomen äro utestängda. Folkbildningen skall således allt mer och allt fullständigare meddelas utan Kristus; kristendomens lif och ljus får ej genomtränga och belysa de mensklige förhållandena och ledsaga den mensklige forskningen på deß dunkla stigar. Och hwad är det för en Kristus, som förkunnas på snart sagdt de fleste predikstolarne och af "de störste tänkarne", de anseddaste "talarne"? Är det icke en ny Kristus? Sällan den som Skriften och den troende församlingen i alla tider förkunnat, "sådan han är oß af Gudi gjord till wisdom, och till rättfärdighet och till helgelse och till förloßning". Från huru många hus är icke Kristus bortwisad, så att hans ord der ej brukas, hans namn ej åkallas, gudeligt tal och samtal der ej föres, utan motsatsen, och der dock ett nytt menniskoslägte uppwäxer, för att uppträda på skådeplatsen utan Kristus, ja med allt större owilja och hat till honom, och således äfwen för att lägga sina röster allt bestämdare **emot** Kristus — men ock dermed **för** Barrabas. Ty der Kristus bindes och dömes och bortföres, **der blir Barrabas lös.**

Wi tänka härwid ej allenast på de många sjelfmorden, på den förfärliga likgiltigheten rörande ett menniskolif, som wore det blott ett djuriskt lif, på dryckenskapen och det djuriska sinne och den förstöringslust som deraf åstadkommes, utan framför allt på de planer, som i hemliga sällskap allt mera bearbetas och förberedas, enligt hwilka all gudomlig ordning skall ur wägen rödjas, äktenskapets heliga tukt upphäfwas och marken utjemnas för — **Barrabas.**

Det märkwärdiga walet och den afgörande omröstningen pågår således i wår dagar i stort. Du wet nu hwarom fråga är: Kristus, fridsfursten, — eller Barrabas, wåldswerkaren.

Jag wet, att man skall emot det of-

wan framstälda göra det påståendet, att jag sett allt i swart. Men, först och främst: är det icke sant hwad jag sagt? Sedan wet jag nog och skall också framhålla det till alla trognas tröst, att den korsfäste Kristus är uppstånden och skall med hålen efter spikarne i sina wälsignade händer och fötter samt sin uppstungna sida förskräcka sina fiender; **ty de skola se i hwem de stungit hafwa.** H.

En lära god nog i den goda dagen. I fråga om twifwelsmålen på de ewiga straffen, sade en pastor, will jag blott berätta följande: Fyra män foro ut att fiska ofwan om Niagarafallet. Under arbetet råkade de i en häftig dispyt, huruwida straff funnos i det andra lifwet. Tre af dem förklarade, att de icke trodde på något helwete. I sin twist blefwo de så heta, att de owilkorligen skulle dragits ned i fallet och omkommit, om icke den rättroende fiskaren i sitt lugn märkt den hotande faran och förekommit den. När de nu hunnit hemta sig från förskräckelsen, frågade han de tre hwarför de woro så rädde att komma i fallet, då de icke trodde på något straff efter detta lifwet. En af dem swarade genast: "Det der war en god lära, när man bara skulle ut att fiska, men en dålig att komma med i fallet med".

Då det gäller ära inför werlden, då drager sig en christen gerna tillbaka, men då det gäller att lida smälek för Kristi skull, då will han icke draga sig tillbaka.

(Huhn).

"En annan ande".

Det är wäl bekant, att Luther wid samtalet i Marburg med Schweizerreformatorn Zwingli, rörande sakramenterne, uttalade de allwarliga orden: "I hafwen en annan anda än wi", och dermed, såsom man förklarat, stötte ifrån sig den af Zwingli uträckta brodershanden. Man har ofta och från olika håll förebrått Luther detta såsom ett bewis på den mest kärlekslösa hårdhet och på samma gång den dåraktigaste oklokhet. Luther hade bort, menar man, under de häftiga strider, han den tiden hade att utkämpa, tacksamt mottaga det af Schweizarne erbudna förbundskapet. Ehuruwäl nu Luthers rättframma, kärfwa, ärliga sätt är wäl kändt, och ehuru man wet att den store reformatorn kunde lida swag eftergifwenhet eller fin och klok beräkning lika litet som swärdet, utan wille grunda allt och ett hwart allena på det rena, fasta Guds ords oemotståndliga makt; ehuru man också af kyrkohistorien känner, att Zwingli på en helt annan wäg (det reflekterande förståndets) än Luther (hjerte-erfarenhetens) kommit till Guds ord, samt att Schweizer-reformatorn, ett kallt beräknande hufwud, war synnerligen angelägen att för den reformatoriska rörelsen winna de "humanistiskt"-sinnade i sitt land; — ehuru man känner allt detta, det ena som det andra, har dock "bortstötandet af brodershanden" mycket mißhagat åtskillige. Luther synes dem här hafwa gått allt för långt i sin stränghet.

Dock finner man af historien Luthers förfarande på det mest glänsande sätt rättfärdigadt. Den sednaste belysningen af förhållandet finnes i en tyst

skrift: "Bernerpolitiken i Kappeler-kriget", af E. Luthi, Bern (Schweiz) 1878 Författaren är reformert, han talar i sin bok icke ett ord om Luther, och han skulle wißt icke wilja upphöja Luther öfwer Zwingli, sitt eget lands prisade reformator, och dock har han ofrimilligt och på ett lysande sätt i sin bok rättfärdigat Luther för hans förfarande i Marburg. Ur historiska fakta och handlingar wisas uti ifrågawarande bok, huru Zwingli uppeggat till kriget, emot Rådet i Bern, som helst wille genomföra reformationen på fredlig wäg, samt huru Zwingli derigenom ensam bär answaret för den förskräckliga slagtningen wid Kappel och för Schweiz förbundets sönderrifwande och splittring. Zwinglis ränklystnad och intriger, hans herrsklystnad och hans fanatism blifwa i denna bok så owederläggligen lagda i dagen, att wi nu fullkomligt förstå Luthers ord i Marburg, så smärtsamt det också är att tillika se, att wi hittills ändock för högt uppskattat Zwingli.

Wi hafwa fritt anfört detta ur ett tyskt bytesblad och wi instämma fullt i deß omdöme. För wår del skulle wi, ehuru i inskränktare mening, wilja om den reformerta kyrkan i allmänhet säga, att hos henne finnes eller åtminstone ofta wisat sig en annan ande än hos den lutherska. Stormande mot bilder, altaren, kors, orglar m. fl. idel yttre ting framgick hon från början, då deremot den lutherska reformationen, som blifwit kallad den konservativa, lät allt detta wara, blott Ordet och evangelium blef fritt. Så i Schweiz, i Frankrike m. fl. länder. Skottarne togo till swärdet för kyrkans frihet och "the Covenanters" läste sin bibel med swärdet öfwer knäna. I nyare tid war det de reformerte magyarerne, som höjde upprorsfanan mot Österrike och twungo (så berättar historien) sina lutherske bröder att följa med. I Geneve regerade Calvin med jernhård hand en kyrkopolitisk stat. Man förekastar ofta de lutherska statskyrkorna förföljelselusta. Den har ej kunnat nekas; till god del ingick dock politiken i denna förföljelse. Om det kan sägas om de s. k. puritanernas, de berömde fromme fädernas framfärd här i Amerika mot alla olika tänkande, protestanter som katholiker, weta wi icke. Stränge woro de, desse calvinister. Såsom exempel må anföras hwad wi nyligen läst. År 1651 utfärdades i Massachusets en förordning, som wid 5 'shillings' böter förböd firandet af jul, nyårsdag och andra festdagar, "hwarigenom Gud wanäras och andra menniskor förargas". Denna lag hade gällande kraft ända till 1692. A.

Jag tror hwad Jesu ord mig lofwa, jag må känna det eller icke.

För icke länge sedan blef en amerikansk läkare ombedd att besöka en sjuttonårig flicka, som swårt skadat sig genom att falla och syntes nära döden. Då en annan läkare redan hade henne under behandling, så gjorde denne henne blott några frågor om hennes plågor och började sedan som wän tala med henne om hennes själs tillstånd.

Är du alldeles till freds? Frågade han.

Nej, herr doktor.

Hwarför icke, är du icke frälst?

Jag är icke säker derpå.

Men hwarför är du icke wiß? Tror du på Herran Jesum Kristum?

Ja, men jag känner det icke som om jag wore frälst.

Känner du det så, som om du wore förlorad?

Ja, så känner jag, swarade hon och började gråta.

Hwaraf wet du, att du är förlorad?

Emedan jag är en syndare, och Guds ord säger så.

Således tror du Guds ord; det gör du ju?

O ja, herr doktor, det gör jag wißt.

Nå wäl, Hans ord säger: "Se på mig och du skall warda frälst, salig." *) Tror du det?

Ja.

Men ser du då på Jesus?

Ja, herr doktor, men jag känner det icke så, som jag gerna wille.

Det är nog så. Men heter det så här: "Se på mig, så kännen J, att J ären frälsta"?

Nej.

Huru står der då?

Jo: så warden J frälste, salige.

Huru war det?

Warder salige eller frälsta.

När skall detta ske? i dag, i morgon?

När jag ser.

Men ser du då?

Ja, jag ser wißt på Jesum.

Nå wäl, är du frälst?

Hon teg ett ögonblick och swarade sedan bestämdt: Jag känner det icke, men Gud säger det, jag är frälst.— Glädje strålade ur hennes bleka anlete, då denna wißhet intog hennes hjerta. Läkaren fortfor:

Om nu någon komme in och frågade dig, om du wore frälst, hwad skulle du säga?

Jag skulle swara: ja.

Och om man frågade dig, huru du kan weta det, och huru du kan wara wiß derpå?

Jag skulle säga: jag tror på Jesum, och Gud säger i sitt ord, att den som tror på Honom, skall icke förgås, utan hafwa ewinnerligt lif; och fastän jag icke känner det, så tror jag dock hwad Gud säger.

Således litar du på Jesus och Hans ord?

Ja, herr doktor, och nu kan jag dö salig. Jag skulle wilja genast gå till Jesum.

Du har ingen fruktan?

Nej, ingen?

Inga twifwel?

Nej, hwarför skulle jag twifla? Jag ser det allt klart. Jag är blott en fattig syndare — och Jesus dog för mig — och jag tror på Honom — och Gud säger, jag är salig — och så wet jag att jag är det.

Läkaren samtalade ännu widare med henne, och då han två dagar derefter besökte henne, fann han henne full af frid och tröst i tron. Han måste resa bort några weckor och wid sin återkomst erfor han att hon lidit ungefär ännu en månad, men ständigt witnat om Kristus för alla, som kommit till hennes sjuksäng, och att hon slutligen lugnt och saligt insomnat.

Denna sköna berättelse kan ju ej annat än wederqwicka dig, käre läsare. Men den wisar dig också, hwilka själar, bland detta lands mångahanda sekter, som bli saliga. Nemligen de, som på sitt ytterste låta all sin rättfärdighet fara, allt sitt förtroende på känslor likaså, och blott se på Jesum, syndares Frälsare, således dö i den tro, som den lutherska kyrkan bekänner, och som Gud af nåd förlåter de willfarelser de hyst.

*) I engelska bibeln heter det: look unto me, and be ye saved, Es. 45: 22; men i den swenska: wänder eder till mig, så warden J saliga.

Från och om wår Skola.

(Forts. och slut fr. nr. 14).

II.

Lärowerkets ekonomiska ställning. Genom tidningen Skolwännen började i fjor ett arbete för aflyftande af skolans stora skuldbörda. Herren fick genom Skolwännens ord uppwäcka williga hjertan, så att, såsom man sett, insamlingar gjorts till afbetalande af nära två tredjedelar af skuldsumman. Detta är wisserligen något att storligen lofwa Herren för, och wi hålla alla de mångtusen wänner räkning derför, hwilka här wid lag skyndat till bistånd. Wi hoppas också, att bidrag för samma ändamål fortfarande skola ingå. Skolwännen, eller "tiggarkommitteen", har i nr 14 af Augustana framlagt ett förslag till den återstående skuldens betäckande. Meningen är utan twifwel, att förslaget skall upptagas till öfwerwägande wid Synodens stundande möte. Om wi nu också skulle få förutsätta at

detta förslag, eller något dylikt, antages och utföres, så anse wi dock, att skolans wänner icke derför böra låta den hittills så skönt fortgående insamlingen af frimilliga bidrag för ändamålet upphöra. Ju mindre den summa är som på skulden resterar, desto snarare kan man hoppas, att det wäckta förslaget går igenom.

Nämda kommitté fästade äfwen allas uppmärksamhet på ett annat förhållande, nemligen nödwändigheten deraf att den af synodens församlingar genom deras representanter åtagna lilla afgiften pr kommunikant ordentligen ingår. Den skulle wara till fattige studerandes underhåll och lärarelöner. Hade den ingått ordentligt under de förlidna åren, skulle den, såsom wår synod nu wuxit i medlemmars antal, icke allenast hafwa räckt till för det egentliga ändamålet, utan lemnat ett öfwerskott till afbetalande af skulden på den för skolan inköpta jordrymd samt byggnaden. Så har emellertid icke skett, utan har knappast 3:jedelen inkommit, såsom wid synodens möte i fjor upplystes. Många församlingar, särdeles af Illinois-konferensen, hafwa fullgjort sin förpligtelse, andra till en del, somlige icke alls. Wi äro öfwertygade, att de som warit frimilliga i bidragandet till skuldens afbetalande, i allmänhet icke heller undandragit sig den skyldiga afgiften. Af dem deremot, som icke låtit Herren Jesus lära sig saligheten af att gifwa, kan man mindre wänta, att de skola efterkomma utgifwandet af hwad som ålägges genom andres beslut. Emellertid måste ju skulden äter wäxa, när det behöfliga icke inkommer, så att skolans direktion nödgas mot dryg ränta och med mångahanda bekymmer och beswär låna medlen. Det ser hittills icke ut till, att det för innewarande år skulle blifwa ett bättre resultat än under föregående. Dock, wi wilja gerna komma på skam med denna wår mißtröstan, hwilket skall ske derigenom, att det lofwade och wäntade inflyter. Så låten det ske, men ske snart; stora skulder med dryga räntor wäxa fort.

Genom synodens beslut är åt skolan ännu en inkomstkälla bestämd, sedan ett par år. Dels derför att kommunikantutgiften icke allmänt inflöt, dels och isynnerhet derför att antalet af elever i skolans lägre klasser, om hwilka man ej kan weta hwad af dem mände blifwa, på de sednare åren så mycket ökats, är bestämdt, att ingen till Förberedande Afdelningen hörande får upptagas som s. k. beneficiary eller åtnjuta fritt underhåll. Om man nu toge denna bestämmelse såsom den egentligen skulle tagas, och wid hwarje annan anstalt, der betalning skall erläggas, werkligen tages, att nemligen ingen i den förberedande afdelningens klasser upptoges eller behölles med mindre den bestämda afgiften i förwäg erlagts, så wore det för Lärowerkets inkomster förmånligt. Men wi känna alla, huru penningfattiga tider wi hafwa, och derför kan man icke strängt tillämpa en sådan grundsats, utan har nödgats upptaga många mot löfte om framtida betalning. Särdeles detta år uppgår summan af obetalde afgifter till ett rätt betydligt belopp. Det har warit samma förhållande under föregående år, för hwilka lärowerket ännu har fordringar af många, dels wid skolan ännu qwarwarande elever, dels derifrån redan utgångne och nu i församlingarne såsom pastorer tjenstgörande. Alla dessa for-

dringar, ehuru på hwarje hand icke juſt ſtora, uppgå tillſammans till en anſenlig ſumma. Man kan wisſerligen hoppas, att de efterhand ſkola blifwa infriade, men under tiden nödgas direktionen låna hwad hon till ſkolan redan borde hafwa. Det kan icke heller wara helſoſamt för wåra ſtuderande, att de ſå nödgas wänja ſig wid ſkuldſättning. Det måſte också kännas betungande för dem att, när de ſlutat ſina ſtudier, hafwa en under ſtudietiden åſamkad ſkuld, ſom mähända deras inkomſter i deras embete icke lemna dem öfwerſkott nog, äfwen med bäſta hushållning, till att på länge infria.

Borde man då icke ſöka finna utwägar att afhjelpa deſſa mißförhållanden? Skulle man icke ſöka att hjelpa deſſa medellöſe ynglingar, eller åtminſtone ſöka lindra koſtnaden för deras underwisning? Wi tro, att ſådana utwägar finnas, och meddelaren må tillåtas peka på en och annan ſådan; de ſom **wilja** hjelpa, ſkola finna andra, ty må det upprepas igen — kärleken är uppfinningsrik. Hade wi icke hoppet, att wi få förutſätta denna kärlek till wårt Lärowerk och till wåra ynglingar, ſå ſkulle wi icke yttra oß, det wore då föga eller intet lönande. Tanken faller förſt på kyrkans och ſkolans wänner i **förſamlingarne**. I en förſamling har uppwuxit en yngling, ſom gerna wille egna ſig åt Herrens och förſamlingens tjenſt, han har gåfwor, men han är fattig. Skulle han icke hafwa chriſtne wänner då, ſom wille hjelpa honom, juſt honom ſärſkildt? Jo, ingen twiflar derpå; men, det är ſå mycket förut man ſkall gifwa till. Så, ſå. War det kärleken ſom talade? Kärleken räknar icke, om wi ſkulle få tillägga det kännetecknet till de många härliga ſom Apoſteln gifwer honom. Så komme den ynglingen till ſkolan förſedd med det behöfliga för ſitt underhåll och ſin underwisning, wißt icke för ſtort, det ingen kan ſäga, men för honom omöjligt att åſtadkomma. Så ſluppe han begära upptagas på kredit, ſluppe det tyngande framtida bekymret att afbetala ſin ſkuld, och Lärowerket hade ſitt i den delen. Wi förutſätta, att de ſom åtagit ſig honom, genom hans flit och goda uppförande, ſkulle känna ſig manade att fortſätta, tills han inträdde på College och kunde upptagas ſom frielev. Käre wänner, I ſkullen ju härmed göra juſt hwad Guds ords wänner hemma i Swerige göra, då de åtaga ſig att i miſſionsſkolor i Afrika, Indien eller Kina underhålla hednabarn.

En annan utwäg, till lindrande af koſtnaden för en ynglings underwisning de förſta åren, wore, om hans förſamlingslärare, eller någon annan dertill ſkicklig, funne tid att meddela honom de förſta elementerna af den underwisning ſom meddelas på ſkolan, bibringa honom det kunſkapsmått, ſom tillhör ſkolans åtminſtone Förſta, eller äfwen 2:dra klaß, ſå att han wid ſin ankomſt till Lärowerket kunde intagas i 2:dra klaſſen, eller den 3:je, om icke på College. Det kunſkapsmåttet är, iſynnerhet för förſta klaſſen, icke ſå ſärdeles ſtort. För en icke allt för ung elev wore icke heller nödigt att, ſåſom måſte ſke wid ſkolan, utſätta 5@6 ſärſkilda underwisningstimmar hwar dag, utan behöfdes blott att gifwa honom nödig handledning wid hans ſtudier. Meddelaren tror, att detta i många fall ſkulle af en paſtor, bredwid hans

wisserligen icke ringa göromål i öfrigt, kunna åstadkommas. Han wet att sådan handledning en gång åstadkoms för en som sedan många år med wälsignelse werkat som pastor inom wår synod. Underwisaren hade dock twenne församlingar att sköta och hwarje söndag betjena med Ordets predikan, och dertill två missionsstationer eller predikoplatser att besöka. Dertill hade han äfwen ett annat wigtigt göromål, som upptog icke liten tid och hwarifrån de flesta andre pastorer äro frie. Dock kunde något åstadkommas.

Må ingen taga illa, om ännu en utwäg nämnes. De som bo Lärowerket i St Peter nog nära, kunde ju skicka dit ynglingar, om hwilka man hade wißt hopp, att de skulle komma att betjena församlingar. De ynglingar, som kommit derifrån till Augustana College, hafwa warit wäl underwisade och i allmänhet gjort goda framsteg, somlige hafwa redan börjat betjena synoden och andre komma snart att betjena henne.

Lärarnes antal, underhåll och göromål. Lärarne woro wid skolårets början desamme 7 ordinarie som föregående året. Tillika antogs en af de wid Lärowerket år 1877 graduerade studerande, hr Constantin Esbjörn till biträdande lärare med bestämd årlig lön och fulla underwisningstimmar. Han har wunnit mycken tillgifwenhet och aktning bland dem han underwisar. Skulle han, såsom påtänkt warit, till sommaren lemna oß, för att wid något högre lärowerk än widare utwidga sina kunskaper och utbilda sina underwisningsgåfwor, blefwe han mycket saknad. Den planen är dock för närwarande, som det säges, uppgifwen.

Wid wårterminens början ökades lärarnes antal, då hr. Doktor Josua Lindahl inträdde i tjenstgöring Han är en man, som redan hunnit förwärfwa ett namn i de wetenskaper, hwaråt han särskildt egnat sig, en man som under ett par års wistande i Amerika lärt att älska wårt adoptivland och wårt folk. Med trägen flit och stor omsorg har han egnat sig åt wåra ynglingars underwisning, wunnit deras tillgifwenhet och är af dem och oß alla mycket wärderad.

Han behöfdes wäl, alldenstund prof. Olssons krafter redan då woro mycket nedbrutna och han snart måste alldeles upphöra med sina underwisningsskyldigheter. Dessa måste fördelas på ett par andra af oß lärare, somlige timmar, beklagligen, lemnas för återstående delen af året.

De ordentlige lärarne hafwa dock icke kunnat räcka till för hela arbetet, utan hafwa ett par af skolans äldre lärjungar, Herrar M. Wahlström och J. A. Klingström fått lemna åtskilliga timmars underwisning, särdeles i de lägre klasserna.

Till höften hoppas wi, att prof. O. Olsson med stärkta krafter skall återtaga sin werksamhet, såsom han också uttryckligen i sitt afskedsord, innan han reste, förklarade, att han wille egna sina krafter, om Hereen återgåfwe dem, åt Lärowerket. Han inser nog deß stora wigt och betydelse för wårt samfund och tänker wißt icke draga sig tillbaka, om också werksamheten i en församling, såsom han hade förut, war för honom angenämare och äfwen wore mera bekymmerfri.

Äfwen om han åter inträder i tjenstgöring och de öfrige lärarne alla komma att fortsätta, blifwa dock arbets-

krafterna swaga nog. Kanske somlige tycka, att lärarnes antal twärtom är för stort. Den som så tycker, han besinnar ej, att "Preparatory", College och Seminary tillsammans räkna 9 klasser, hwilka i medeltal skola hafwa 30 timmars underwisning hwardera i weckan, han besinnar icke den mångfald af läroämnen som wid en sådan läroanstalt förekomma. Så hafwa också skolans lärare många extra göromål bredwid skolwerksamheten, icke sjelftagna, utan dem ålagda. Hwad arbete prof. Olsson hade med Skolwännen och Tiggarkommitteens räkenskaper, det torde få, om någon, riktigt förstå. Han skref deßutom äfwen för andra wåra tidningar. Trenne af skolans lärare hafwa fortfarande att hwarje wecka åstadkomma ett nummer af Augustana och Missionären. De öfrige hafwa alla sina göromål, sammanhängande med skolan, utom sina skoltimmar. Alla behöfwa wi också fortfarande förkofra oß i kunskaper och bereda oß, om wår underwisning skall wara af gagn. En af skolans lärare har äfwen sin lilla församling att betjena, och af de öfrige måste än den ene än den andre, stundom twå, ja, tre, på en gång ut att öfwer söndagen besöka mer eller mindre närbelägna wakanta församlingar och missionsplatser för Ordets predikan och sakramenternas förwaltning, ändock ett halft dussin af de äldre studenterna hwar söndag måste någonstädes predika. Lärarne hafwa således arbete nog, men de hwarken få eller wilja undandraga sig arbetet, så länge de förmå hålla ut.

Man bör derför wara dem tacksam och icke på dem ställa öfwerdrifna anspråk. Man har — t. ex. i fråga om frielevers upptagande — klagat på dem, att de icke om de studerandes sinnelag hafwa den kännedom som de borde hafwa. Härwid må erinras först, att, såsom redan är nämdt, deras tid är så ytterligt upptagen, att de föga kunna hinna till att inlåta sig i förtroligare samtal med desse många ynglingar om dessas andliga ställning. Icke heller har en hwar den gåfwan i lika grad att kunna öppna sådana samtal och winna det förtroende hos dem som widtalas, att de upplåta sina hjertan. Det skulle derför wara särdeles nyttigt och helsosamt, om någon dertill tjenlig, som för den saken hade gåfwor, kunde få egna sig helt deråt, kunde wara en andelig fader och herde för hela denna ungdomsskara. Han borde icke hafwa samma antal underwisningstimmar som de öfrige lärarne, helst blott de timmar på College, möjligen äfwen i Förberedande Afdelningen, som egnas åt christendomsunderwisningen. Hela skolungdomen skulle derwid kunna utgöra en liten församling under hans wård. Kunde det så ställas, att han derjemte hade en mindre församling (icke en stor, den fordrar sin man odelad) i närheten, som bidrog till en del af hans underhåll, så kunde han nöja sig med en mindre lön af för skolan tillgängliga medel.

Meddelaren har ansett sig böra tala om denna sak, såsom ett förslag, wigtigt att tänka på, ty wid en sådan anstalt som wår skola will och bör wara, såsom en anstalt der det ej kan undgås att desse många unge äro samlade i ett hus, der således äfwen föräldrawården för den tid de der uppehålla sig öfwerflyttas på skolans ledare, wid en sådan anstalt är en särskild wård om de ungas själar af nöden, och blir det deß mera,

ju flera lärjungarne blifwa. Förslaget är dock icke meddelarens enſamt, det delas af en ſom af erfarenhet bättre än han känner angelägenheten af att något i den wägen funnes.

Detta blir nu wäl tillswidare ett önſkningsmål. Är ock en ſak, ſom behöfwer widare både behjertas och utwecklas. I finnen emellertid, I dyre ſkolans wänner, att äfwen för lärarepersonaleus uppehälle de af förſamlingarne lofwade bidragen wäl behöfwas. Lärarne borde ju icke, derför att de för brist i kaſſan icke kunna utſå ſin lön, twingas låna ach leſwa på kredit. I paſtorer och embetsbröder, ſom ſjelfwe åtnjutit uppfoſtran på denna wår ſkola och, derom äro wi förwisſade, hafwen henne i kärt minne, gören allt hwad I kunnen för denna angelägenhet. På eder kärlek, eder nitälſkan för ſaken beror icke litet. Läggen I, jemte ert kyrkoråd, ſaken hjertligt och allwarligt på förſamlingarnas hjertan, ſå ſkall utan twifwel det för hwarje medlem obetydliga bidraget lättare inflyta, bidragen blifwa i ſumma rikligare, den årliga underlåtenheten i förbindelſens uppfyllande minſkas och icke ökas. Deacons i ſomliga förſamlingar, ſom äro utan lärare, känner den ſom ſkrifwer detta perſonligen och wet att på deras håll är lärowerket i Rock Island ſamt med deß lärare älſkadt och wärderadt. Han tillförſer ſig derför, att de icke ſkola låta fattas hwad på dem ankommer, för att afgiften från de förſamlingar, de tillhöra, ordentligen inflyter. Af denna kännedom driſtar han ſig hafwa ſamma tillförſigt om andra ſådana förſamlingar, dem han icke lärt känna. Och alle I, dyre förſamlingar, bören ju göra allt hwad I förmån dels af tackſamhet för hwad Skolan redan, genom Guds nåd, kunnat uträtta, dels af förhoppning på hwad hon, om hon rätt underſtödes och Herren får leda henne, framdeles kan och ſkall uträtta för eder. Åt eder är hon öfwerlemnad, af eder beror hon, och ſå dermed fyllandet af det wäxande behofwet efter lärare. Wi hafwa inga fonder, eller grundkapitaler, inga anſlag, wänta ej heller att få några — kanſke ſkola wi öfwerraſkas en dag dermed, att ſkolan ihågkommes med ett teſtamente, ſåſom andra ſkolor och anſtalter både här i landet och hemma blifwa ihågkomna — utan bero af eder kärleks uppoffringar. Lärare måſte wi hafwa för förſamlingarne, och äfwen för barnen ſom uppwäxa i förſamlingarne, men några i fäderneslandet utbildade, för oß och wåra förhållande tjenliga, ſynas icke wara att wänta. Några kommo, för många år ſedan, ſnart trettio, då behofwet af Guds ords förkunnande efter wår dyra lutherſka bekännelſe förſt började gora ſig gällande, ett par af deſſa hafwa efter fullbordadt arbete fått ingå i hwilan, och ſedan den förſta tiden har knappt någon tillkommit, utan wi äro lemnade åt oß ſjelfwe.

Men hwad ſom förſt och ſiſt, framför och öfwer allt annat behöfwes, det är att I alle, ſom kännen Herren och nitälſken för Hans rikes uppehållande och widare utbredande ibland oß, hafwen ſkolan, hennes arbete, hennes lärare, hennes lärjungar i edra böner inför Honom, af hwilken allt godt kommer, ſom är mäktig fylla alla wåra behof, andliga och lekamliga. Honom och Hans nåd, råd och wård anbefalla wi eder och oß.

A.

Yttre Missionen.

Negermissionen.

Då i nummer 11 meddelades om synodalkonferensens mission bland de färgade, lofwade wi att något mera nämna om negerförsamlingen i Little Rock, Ark., som genom samma mission grundats. Wi wilja nu infria detta löfte.

Pastor Döscher har äfwen först börjat kring Ordet samla negrerna i Little Rock. Sedan han efter sitt utsändande besökt Memphis, begaf han sig den 6 Nov. 1877 derifrån till Little Rock. Han började sin werksamhet der med att uppsöka negrerna i deras bostäder och med dem anknyta religiösa samtal. Så lärde han äfwen känna en neger wid namn Alexander, som war lärare i en friskola för de färgade. Denne man hade såsom slaf tillhört tyskar, talar och skrifwer temligen flytande tyska och engelska och eger äfwen någon kännedom af grekiska språket, är öfwer hufwud en temligen bildad man.

I Little Rock som Memphis finnas tyska församlingar, tillhörande synodalkonferensen, hwilka äfwen här åtogo sig missionssaken och woro missionären behjelpliga så mycket de kunde. En församlingsmedlem lät på sin bekostnad trycka 500 anslagssedlar, hwarigenom, jemte en annons i en tidning, negrerna inbödos att samlas till gudstjenst i en stor "hall". Der höllos på söndagen två gudstjenster, men blott få åhörare infunno sig; på onsdagsaftonen deremot, då missionären predikade i en negerkyrka, som för honom upplåts, hade han wid pass 40 åhörare. Påföljande söndag woro äfwen gudstjensterna på salen bättre besökta.

Äfwen med negerbarn, som missionären traffade på gatan, inlät han sig i samtal. Dessa barn besökte friskolorna och söndagsskolorna i staden, men wisste icke ett ord om den Frälsaren, som dött för wåra synder och genom hwilken allena de kunde saliga warda. De wisste blott, att Gud gjort dem af "stoft"; äfwen hade deras lärare sagt dem, att de skulle wara snälla barn och göra rätt. Då missionären nästan öfwerallt tillspordes, om han äfwen skulle underwisa barnen, så fann han deraf allt mera, att om missionen werkligen skulle finna ingång bland negrerna, måste nödwändigt äfwen skolor upprättas, i hwilken öfwertygelse äfwen den tyske lutherske pastorn Obermeyer, och flere medlemmar af församlingen, stärkte honom. (Negrerne hade ju äfwen med sina frågor tydt på detta behof, dermed erkännande otillräckligheten af den underwisning deras barn hittills fått. De hafwa häri wisat sig förståndigare än många hwite, äfwen swenskar, som räkna de allmänna skolorna och sekternas söndagsskolor för tillräckliga). Derför beslöt missionär D. att till en början i Little Rock öppna en söndagsskola, isynnerhet som han blifwit rådd att då icke gå widare söder ut, utan stanna i Little Rock till början af Januari. Söndagen den 2 December öppnades söndagsskolan med blott två barn, den följande kommo 3, den tredje åtta, och efter några söndagar hade barnens antal wuxit till 40. Äfwen förökades åhörarnes antal wid gudstjensterna så småningom, ehuru negrerne wisade en stor motwilja för att besöka gudstjensterna på nämda "hall", emedan den äfwen begagnades för baler och andra förlustelser. Men det war ej möjligt att finna någon annan lo-

kal. — Missionären hade mycken glädje af en gammal, mycket sjuk neger, som han ofta besökte. Han hade nästan ingen kunskap och ingen tro, och war nära förtwiflan. Ju oftare missionären besökte honom och för honom förklarade Guds ord, desto angelägnare bad mannen, att han skulle återkomma, deß mera kom han till kunskap och tro, så att pastor D., när han i Januari lemnade Little Rock, hade det hoppet, att denne man, som då war nära döden, skulle blifwa en förstlingsfrukt af missionen. Äfwen af några bland barnen hade missionären mycken glädje. Modren till en af flickorna berättade wid affkedet, att barnet ofta war djupt gripet af hwad det hört i skolan och wid gudstjensten, och mycket talade derom.

Ny missionär. När D. måste lemna Little Rock, uppehölls söndagsskolan af skolläraren Markworth och en annan tysk lekman. En liten hop hade samlats som höll sig till D:s predikan och önskade, att att han skulle stanna. Då nu detta icke kunde ske, antog sig pastor Obermeyer att så mycket som möjligt tillse derwarande negrer. Då emellertid i Little Rock en dörr tydligen syntes wara öppnad, beslöt missionskommitteen i St Louis att anställa ännu en missionär, som kunde fortsätta det af pastor Döscher började werket. Derför kallades Hr. F. Berg, en medlem af theologiska seminariet i St Louis, till missionswerket i Little Rock och deß omgifning samt tillträdde sitt embete straxt efter påsken 1878.

Det honom anwisade missionsfältet är mycket stort och wigtigt. Blott i Little Rock bo 5,000 negrer, af hwilka minst twå femtedelar ingen kyrka tillhöra, äro så att säga hedningar. Den nye missionären sökte så mycket som möjligt att finna sådana som intet kyrkosamfund tillhörde. Den mesta glädjen gjorde honom besöken hos kyrklösa sjuke. En sådan dog, sedan missionär Berg, efter föregången underwisning, på lutherskt wis döpt honom.

Församling stiftas. Söndagsskolan besöktes af ungefär samma antal som förut, men gudstjensterna i början blott af få, och mest af nyfikenhet. Småningom började några infinna sig regelbundet. Äfwen wuxne negrer begärde underwisning, hwarför missionären beslöt inrätta en klaß för wuxne. Han blef ock öfwertygad, att en lutherst församling kunde och borde stiftas bland negrerna i Little Ruck; några swarte woro ock benägne derför. I början af Juli slöto sig tre män och tre qwinnor tillsammans till en evangelisk-lutherst församling och kallade missionär Berg till sin pastor. Han antog kallelsen och blef 6:te sönbagen efter Trefaldighet af pastor Obermeyer ordinerad och installerad. Församlingen utgjordes då af 12 medlemmar, af hwilka fyra måste döpas. Ännu några önskade upptagas.

Kyrkobyggnad. Som ingen annan lokal än nämda "hall", för hwilken negrerna af förut nämdt skäl fortfarande hade owilja, kunde fås för gudstjensterna, måste skridas till kyrkobyggnad. Byggnadsplan med kostnadsförslag uppgjordes och antogs med några förändringar af missionskommitteen i St Louis. Man gick nu till werket och den 18 Augusti kunde den nya kyrkan inwigas. Om denna inwigning har berättats i tidningen Missionären nr 11 för i fjor (sid. 255) och wi förbigå den derför här. Kyrkans storlek är också der angifwen. Den ligger blott

fyra block söder om den tyska ev. luth. kyrkan i Little Rock. Negerkyrkan är försedd med ett litet sex fot högt torn, eller klockstapel, prydd med ett kors, har ock sin lilla klocka. Den erbjuder för närvarande 170 till 180 sittplatser. Under weckodagarne anwändes kyrkan till skola. Klocka, åskledare och flera småsaker hafwa negrerna sjelfwa anskaffat. Kyrkan i öfrigt, jemte jordlott, kostar $1091,40. Wid kyrkans fulländning räknade församlingen 15 medlemmar, som alla önskade att offentligen konfirmeras. Medlemmarnes antal har sedan ökats till 18. (Forts.)

Widare från Sydafrika.

I "Wäktaren" för d. 14 Mars finnes intaget ett till deß Red. skrifwet bref från missionär Flygare. Det är dateradt Port-Natal d. 31 Januari, och wi intaga här en del deraf.

"För Zulukrigets faror war missionsstationen Oscarsberg anbefalld åt engelska regeringens (i Natal-landet) beskydd. Men ett fel war, att engelsmännen här i kolonien för mycket litade på sin egen kraft och ej tycktes allwarligt behjerta att 'striden är Herrens' (1 Sam. 17: 47). Kort före krigets utbrott fyllde man Natals tidningsspalter med skryt öfwer sin egen styrka. Så t. ex. hade en tidningskorrespondent från Biggarsberg (i närheten af Oscarsberg) bland annat skrifwit följande, som stod att läsa i "Natal Mercury": "We have perfect confidence in *ourself* and our *forces*". Jag känner en som skref ett warnande bref till Natal Mercury mot sådan sjelfförgudning, men den warningen intogs ej i tidningen.

På Oscarsberg uppslog engelske generalen sitt höggwarter och der inrättades ett lasarett för sjuke soldater. Alla andra bebodda platser wid gränslinien afundades inwånarne på Oscarsberg, som ansågos fullkomligt tryggade. Om det nederlag som engelsmännen i sitt öfwermod ledo på Zulu-området, är förut berättadt. "Efter detsamma", skrifwer Flygare, "rusade en stor hop (4,000 man) af de segrande zuluerna öfwer floden in i Natal och öfwerföllo wår missionsstation, Oscarsberg. Boningshuset, som war inrättadt till lasarett, nedbrändes; likaså en mängd kaffergårdar på stationen och i närgränsande trakt. Dock räddades ladugårdsbyggnaden, som tjenade den engelska besättningen till förskansning och tappert förswarades af cirka 100 man hela natten, hwarefter fienden i daggryningen d. 23 Jan. drog sig tillbaka. Missionär Witts familj hade någon tid förut utrymt boningshuset till lasarett och flyttat längre in i Natal. Witt sjelf war qwar på stationen, då den angreps, men fann då rådligast wara att fly och lemna allt i sticket. Hade man förut icke känt sig så säker för öfwerfall, utan i rätt tid beredt sig till flykt, så hade mindre behöfts att lemnas i sticket. I går afton anlände Witt hit till Durban med familj, i afsigt att med första ångbåt återwända hem till Europa*.

"Zulukungen förehafwer nu att också göra ett angrepp på Durban och hamnen här, för att afskära engelsmännen all förbindelse åt sjösidan. Kanske att Gud wäl tillåter, att ett sådant angrepp

* Efter hwad man i Swerige hade sig bekant, hade Miss. Witt redan i Mars kommit till London och är utan twifwel nu hemma med sin familj.

får ske, till sina kristnas ytterligare förödmjukelse. Dock hoppas jag till Herren, att han sedan snart nog sätter en dam för zuluernas stolta böljor och låter Davids slunga "råka filistéen i hans panna". Imellertid wore det godt om wi, swenska kyrkans missionärer, broder Fristedt och jag, som stanna qwar, nu hade en station längre in i Natal, der wi med Guds hjelp kunde sitta trygga, under det kriget pågår i gränstrakterna. Jag war alltid emot att första stationen (Oscarsberg) anlades så alldeles wid gränsen af det land, derifrån missionärerne hade blifwit bortdrifne (se Matth. 10: 14 och 23 v.) och dit ingen wäg för missionen kunde bli öppen förr, än efter ett öfwerståndet krig.

"Kære missionswänner, bedjen för oß och anbefallen oß i Herren Zebaoths skydd. Bedjen att wi aldrig må sätta kött till wår arm, men att Herren Jesus måtte wara wår missions Konung, wår Herde och wåra själars biskop. Amen.

Carl Ludvig Flygare."

Den norsk-lutherska missionen på Madagaskar har fått ett godt witnesbörd. Den anglikanske biskopen besökte för något mer än ett år sedan några stationer i affigt att lära känna den lutherska kyrkans missionsarbete. Han återwände med ett mycket gynsamt intryck, och särskildt fann han "den norska karakterens enkelhet" hafwa någonting för missionsliswet och missionsarbetet särdeles egnadt.

— **Hungersnöden i Chinas** fem nordwestliga provinser, hwilka omfatta en landsträcka lika stor som Tyskland och Österrike tillsammans, beräknas hafwa under de sednaste åren bortryckt 7 millioner menniskor. Sistlidet år föll wäl regn, men nöden är ej dermed på långt när afhulpen, då många fält blifwit liggande obesådda af brist på utsädeskorn och genom det utmärglade folkets oförmögenhet till arbete. Af de nyktraste och tillförlitligaste berättare försäkras, att ännu tusentals menniskor komma att duka under, om icke ytterligare och dertill betydande understödsbidrag skyndsamt lemnas från Europa. — Mycket har redan gjorts. Sistlidet år samlades ensamt i England öfwer en half million kronor, och från Tyskland öfwersändes äfwen ganska stora bidrag. Den chinesiska regeringen bewiljade äfwen medel till nödens afhjelpande, men det mesta deraf torde stannat i de samwetslöse embetsmännens fickor. Europeernas menniskowänliga werksamhet och särskildt missionärernes, katholskes och evangeliskes, sjelfuppoffrande kärlekswerk hafwa gjort det bästa intryck på de annars så slutne chineserne. Från alla håll prisas nu de annars så hatade "hwite djeflarne", medan mandarinerne tadlas för sin samwetslöshet. Så till och med af chinesiska tidningar, som förut i åratal på det hätskaste bespottat utländingarnes göranden och låtanden. Så kan man wäl wänta, att denna hiskeliga nöd skall få tjena att befordra evangelii framgång.

Från Synodens president.

Under min 4 @ 5 weckors bortowaro i Östern sköts synodalkorrespondensen af pastor P. Sjöblom, Red Wing, och missionsangelägenheterna af pastor P. J. Swärd, Wasa, Goodhue co., Minn.

Bref kunna träffa mig "in care of" Rev. E. A. Fogelström, 200 Bergen St., Brooklyn, N. Y., under de närmaste 2 weckorna.

Wasa den 7 April 1879.

E. Norelius.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Från Fredrik Sandberg, Sycamore, Ills 5,00; Samuel Johnson, Orion do 25,00; Emil Anderson, De Kalb do 10,00; W. C. Linders sterbhus, Fremont, Iowa 50,00; Alexander Ström, New Gottland, Kans. 5,00; Jöns Nilson do do 2,50; syföreningen i Kansas City, Mo. 10,00; N. F. Kingston, Iowa 1,60; (jemte förut erkända $3,20 för frieremplar som agent för Augustana och Missionären). Olof Wahlberg, Knoxville, Ills 5,00; swenskarne i Onawa, Monowa Co., Iowa 10,00; Markus Anderson, Swedesburg, Kans. 5,00; Mrs Anna Maria Anderson, Rockford, Ills 8,00.

Till Lärowerkets underhåll:

Från syföreningen i Eagle Lake, Minn. 5,00; Theodor Lindholm, Kanesholm, Pa 1 50; Illinois-konferensen 59,50; Iowa do 80,30; Kansas do 27,00; Minnesota do 17,80; New York do 15,25; Bethelförsamlingen, Kansas 3,17; Friends Home do 0,50.

In natura:

Från Kansaskonferensen 100 tunnor mjöl; församl. i Kearney, Neb. 31 ℔ smör; församl. i Brantford, Kansas 33¼ ℔ smör; församl. i Wyanet, Ills 92 ℔ smör; Mrs Fredrikson, Moline Bluff, Ills 4 ℔ smör; Boone, Iowa 40 ℔ ost; Wataga Ills 96 ℔ smör; Henderson Grove 4 stora ostar.

Moline, Ills, den 9 April 1879.

J. H. Wistrand.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. — Iowakonferensens årsmöte hålles i Ottumwa, Iowa, och börjar Tisd. den 6 Maj 1879 kl. ½8 e. m. — Diskussionsämne: Nya födelsen.

Konferensens pastorer och kateketer erinras om konstitutionens bestämmelse, att de skola 3 weckor före detta möte till ordföranden insända rapport om det religiösa och kyrkliga tillståndet inom de församlingar och predikoplatser de förestå eller besöka. Ordförandena inom konferensens olika missionsdistrikt skola likaledes insända rapport om distriktens werksamhet under året och om missionssakens tillstånd. Andra ämnen, som önskas behandlade wid mötet, böra äfwen på förhand skriftligen insändas till konferensens ordförande, pastor B. M. Halland.

Chariton, Iowa, den 29 Mars 1879.

M. Frykman, sekr.

Missionsmöte. — Östra missionsdistriktet af New York-konferensen håller sitt nästa möte i Pontiac, R. I., och börjas med predikan den 22 April kl. 7 e. m.

Alla äro hjertligen wälkomna.

C. F. Johnson, sekr.

Augustana och Missionären
för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren F. Ljungh, Helsingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastorerne S. P. A. Lindahl och A. G. Setterdahl. — Prenumerationspris för 1 år 50 cts, ½ år 30. I Kanada till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas [illegible] exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

Notice.

Exchanges and Correspondence to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of the Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

Innehåll: Betydelsefullt wal, sid. 241. — En lära god nog i den goda dagen, sid. 244. — En annan ande, sid. 244. — Jag tror hwad Jesu ord wi› lofwa, jag må känn‹ det eller icke. sid. 245. — Från och om wår skola, sid. 247. — Negermissionen, sid. 252. — Widare från Sydafrika, sid. 254. — Norsk-luth. missionen på Madagaskar; Hungersnöden i China, sid. 255.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 23 April 1879. N:o 17.

Herren behöfver dem.

(Forts. från n:r 9.)

II.

Ej blott de twenne lärjungar, som nämnas i den förut anförda texten om Jesu konungsliga intåg i Jerusalem, utan äfwen de öfriga lärjungarne woro af mästaren kallade till att lösa och leda till honom åsnan och deß fåle, om än icke alla skulle göra det bokstafligen på samma sätt. Ja, alla Jesu lärjungar i alla tider och på alla orter äro kallade till den heliga missionen att göra hwad Jesus befaller för att befordra hans konungsliga ära i werlden. Äfwen wi kristna som nu lefwa i detta land och i andra länder, och ej minst wi som tillhöra Augustana Synoden, äro af Herren Jesus wår Herre och Frälsare utsända och förpligtade att lösa och till honom leda både judar och hedningar, både de själar, som äro judiskt, och dem som äro hedniskt sinnade. Lofwad ware Herren Jesus, att han icke utestängt oß, som tillhöra Augustana Synoden, från den heliga missionen, utan öfwerlemnat oß de heliga nådemedlen, det rena Guds ord och de oförfalskade sakramenten, att wi genom dessa medel sjelfwe skola frälsas och leda andra, och i första rummet wåra egna landsmän, till frälsningen och saligheten i honom, wår korsfäste Medlare och Förswarare hos Fadren. Wi äro wäl ingalunda genom omedelbar befallning bemyndigade till att utan medmenniskors wetskap, wilja och samtycke taga deras tillhörigheter och skatter i besittning för Herren Jesus. Men wi skola på Jesu uppdrag och genom talet om hans kors söka med all flit och oförtrutenhet beweka wåra medmenniskor till att både gifwa sig sjelfwa åt Jesus och ställa alla sina själs- och kroppsförmögenheter och egodelar till hans oinskränkta förfogande i familjen och skolan, i kyrkan och missionen, i enskilta och offentliga, politiska och i allmänhet werldsliga, för det borgerliga samhällets bestånd och wälfärd wigtiga angelägenheter. Men då wi arbeta för att föra medmenniskor in i den rätta ställningen till Herren Jesus, måste wi sjelfwa tro på honom, älska, lyda och tjena honom, som först har älskat och tjenat oß. Hans blod och kärlek måste uppfylla och uppwärma, fröjda och regera oß, eljest kunna wi icke i sanning hwarken uppsöka, lösa eller leda till Jesum några själar.

Förhåller det sig nu så med oß, att wi känna den korsfäste, förtrösta på honom, älska honom och gerna wille under korset wara honom undergifne och lydige, så få wi wäl röna motsägelser både inifrån och utifrån, och både af menniſkor som äro och sådana som icke äro medlemmar af wåra församlingar och wårt lutherska samfund. Under kors och sjelfpröfning lära wi småningom så wäl omutlig allwarsamhet och upplyst nit som ock hjertelig mildhet och barmhertig fördragsamhet med dem, som ännu icke hafwa den nåden att se saker och angelägenheter i deras rätta ljus. Under tiden fortsätta wi wår losliga utöfning af den stora och allt omfattande skyldigheten att bedja och arbeta, och wi wilja ej öfwerlemna oß sjelfwa åt lätja och owerksamhet, till deß alla andra skola blifwa upplysta, flitiga och oförtrutna i Herrans werk.

Wäl omfattar den kristliga offerwilligheten och tjenstbewisningen till Guds ära alla de trenne af honom insatta och widmakthållna ståndena eller embetena: 1. kyrkan, skolan och missionen, 2. familjen, och den allmänna uppfostran samt de borgerliga yrkena och näringarne, och 3. (till båda dessa ståndens beskydd och säkerhet) öfwerheten eller det widtomfattande politiska ståndet. Och det skulle sannerligen illa anstå oß att neka Gud i någon enda af dessa hans gåfwor och angelägenheter. Men wi wille nu i synnerhet framhålla de andliga och kyrkliga angelägenheterna. Dertill hafwa wi twenne skäl. För det första äro wi nemligen lätt ledda af omständigheterna till att uppmärksamma wåra familje-förhållanden och privata intreſſen. Hwem anser det icke för sin pligt att sköta om sig sjelf och de sina, åtminstone hwad det lekamliga angår? Hwad man anwänder af omsorger, arbete och penningar på sig sjelf, sin maka, sina barn, sina öfriga anhöriga och på sina ekonomiska intreſſen, det anser man icke förspildt, utan wäl anwändt, eller åtminstone klagar man icke öfwer sådana omsorger och omkostnader, som man i familjen ej kan undwika. Eller hwilken är den fader, som klagar wid hwarje beta bröd och dryck watten, som han måste bestå sin son eller dotter? Hwilken moder är så onaturlig, att hon anser hwarje mjölkdroppe, som hon ger sitt dibarn, för en förspild eller illa anwänd skatt? Kläder och föda består man sig och de sina så godt man förstår och förmår, utan att deröfwer beſwära sig eller sjunga den ena klagowisan efter den andra. För det andra blifwer nog hwar och en påmint om sina borgerliga skyldigheter, och om man än klagar öfwer höga skatter och utskylder, så gör man dock sitt bästa, för att icke af den borgerliga lagen beröfwas sina menskliga rättigheter såsom medborgare. Har man än icke nog förstånd till att inse, att skatter måste erläggas af ett samhälles medlemmar, för att ordning, trefnad och trygghet till lif och egendom o. s. w. skall kunna upprätthållas, så anser man dock åtminstone för en dårskap att blottställa sig för stränga åtgärder från samhöllets sida. Om sina politiska skyldigheter och rättigheter blifwer man nog påmint och wet, att det ej lönar sig att klaga och jemra sig. Dock är det sant, att wi ganska wäl behöfwa af Guds ord underwisas och läras, huru wi skola i det husliga och borgerliga älska och tjena wår Her-

re och Frälsare. Och många äro de, som synas så illa mißförstå Jesu ord, att hans rike icke är af denna werlden, att de aldrig kunna lära sig förstå, huru Kristus och hans kristna kunna hafwa något att beställa med det timliga och werldsliga.

Hwad wi hafwa swåraft att förstå i fråga om bruket af wåra egodelar, det är, att wi äro skyldige att uppoffra krafter, tid och penningar för skolans, kyrkans och missionens angelägenheter, så wäl som för familjens och statens, och att wi äro heligt förpligtade att göra allt för Herrans skull och till hans ära. Eller borde det icke wara så, att wi skulle anse wårt lifs uppgift wara att känna, älska och prisa wår Gud, som oß skapat, återlöst och helgat hafwer? Eller wilja wi göra förbehåll, när det är fråga om att tjena Herren med hwad han gifwit och ännu dagligen gifwer oß? Wi skola gifwa oß åt Herren Jesus. Men han will hwarken hafwa delade hjertan, delade händer eller delade egodelar. Tänk på Ananias och Sapphira! De stulo undan somt af wärdet och ljögo icke för menniskor allena, utan för den helige Ande, fastän de tänkte att de hade endast med menniskor att göra. Men huru gick det med desse skrymtare? Läs Apostla-Gerningarnes femte kapitel! I denna sjelfwiska och skrymtaktiga tid, då man will dela sig och sitt mellan Gud och mammon, må det wäl med all kraft ropas: Kom ihåg Ananias och Sapphira! Kom ihåg Loths hustru! Man menar, att man endast delar sina egodelar, men Gud ser till hjertat och finner det deladt. Will man ursäkta sig dermed, att wi kristna hwarken kunna eller böra hafwa allting gemensamt så, som de förste kristne enligt Ap. Gern. hade, så är det blott en lam ursäkt, som ingalunda tillfredsställer hwarken samwetet eller kärlekslagen. Nog äro wi rädda för att hafwa allting (d. ä. allt godt) gemensamt med hwarandra, men dermed äro wi ock rädda för att hafwa allting gemensamt med Herren Jesus. Wilja wi icke låta wårt (ondt och godt) wara hans, så kan icke heller hans wara wårt. Wi skola wara i god och sann, ej i sjelfwisk, köttslig och bedräglig, mening kommunister. Inför den borgerliga lagen och samhällsförfattningen må wi wäl hafwa hwar sitt och sköta hwar sitt, men inför den himmelska kärlekslagen böra wi icke säga: det och det är mitt eller ditt, utan der böra wi hafwa allting gemensamt; märk wäl, icke så, att man twingar sin nästa dertill, utan så, att man friwilligt twingar sig sjelf dertill. Deraf blifwer då ingen anstöt eller skada, utan mycken sannskyldig tjenst, nytta och Guds lof. Allt är det edert, säger apostel'n. Det må wi ock besinna, och icke göra hwar och en sig sjelf till medelpunkt för alla intressen och omsorger. Sednare såwäl som äldre tiders försök till att i yttre samhällsordning och lefnadssätt förwerkliga den s. k. kommunismens idé hafwa mißlyckats och kunde icke annat än mißlyckas, emedan wilkoren för deß förwerkligande icke woro förhanden. Och wisserligen lära de wilkoren ännu en tid låta wänta på sig. Så länge sjelfwiskhet och skrymteri fortfara att finnas't o. m. i kyrkan och på missionsfältet, är tanken och försöket att införa en yttre egendomsgemenskap en förderflig dårskap, ett olyckligt swärmeri. Men att i kärleken anse sina egna medel och tillgångar ge-

mensamma med de behöfwande och på det sättet göra sig sjelf till allas tjenare, det är alltid godt, helsosamt och wälsignadt, förutsatt likwäl att det går af tron på Guds sjelfuppoffrande och sjelfmeddelande kärlek i Kristus Jesus. Men de flesta wilja endast se på sitt eget bästa.

Jesus är ju himmelens och jordens Herre och Konung, såsom han sjelf betygar: Mig är gifwen all makt i himmelen och på jorden. Derför har han obestridlig rättighet att befalla och att förfoga öfwer alla och allt. Att förneka Jesus denna rättighet, det wore att förneka hans konungsliga ära och majestät. Och det åter wore detsamma som att neka att hylla Sonen, att hylla Jesus såsom sin Mästare och Öfwerstepräst, sin Frälsare och Saliggörare. Den som ej af hjertat will lyda Jesus, han älskar honom icke, och han tror honom icke heller. Kärleken går af tron, der tron finnes. Och kärleken är lagens fullbordan. Huru sällt är det icke att i kärleken hafwa allt sitt gemensamt med Jesus och dem som han älskar!

En annan sak är, huru uppriktiga och ödmjuka kristna wid sjelfpröfning finna sig hafwa utfört sin affigt och åstundan att lyda och tjena Herren Jesus. Tycka de sig sjelfwa hafwa gjort det wäl eller illa? O, de anse sig **aldrig färdiga med saken**, fastän de **alltid wilja wara färdiga och beredda till saken**. Uti sin hjertliga lydnad i sinne, tankar och gerningar täckas de icke sig sjelfwa, och om de någon gång begynna tycka om sig sjelfwa och sin lydnad, tuktar Guds Ande dem, så att de åter besinna sin egen swaghet och synd och näpsa sig sjelfwa för sin falska sjelfberömmelse. Då lära de alltmera att på Pauli sätt berömma sig af sin swaghet, på det att Kristi kraft skall bo uti dem. När sådana rättsinniga kristna få höra talas om Jesu lärjungars oförstånd, försumlighet och oskicklighet, räkna de genast sig sjelfwa med. Men när de få höra det erkännande och beröm, som Herren Jesus i sitt ord gifwer sina redliga wänner till deras uppmuntran, så äro de allt för rädda och sena att räkna sig sjelfwa med eller tillegna sig sådan uppmuntran. Då en redlig lärjunge hörer Jesus i ordet tilltala de ohöriga, swarar han genast: Här är jag, o Herre! Jag är den ohörige tjenaren. Misskunda dig öfwer mig syndare för ditt blods och din fullkomliga laguppfyllelses skull! Herre jag tror; hjelp min otro och hjelp min ohörsamhet. Jag behöfwer dig, o Jesu!

(Forts.)

Från Jowakonferensens möte i Sioux City, Jowa.

Undertecknad fick i uppdrag att till Aug. och Miss. insända ett referat öfwer diskussionen wid detta möte, ett uppdrag som han ej wille afsäga sig, ändock han för andra påträngande göromål ej kan utföra det såsom sig borde. Skröpligt blir således referatet, men dock tro wi, att det skall lända wåra medbröder i tron till glädje att få höra, det Herren, deras hjelpare som elände äro, ändå war med oss och "beredde oß ett bord emot wåra fiender", stärkte och wederqwickte oß med "goda ting" ur sitt rika förråd.

Meddelanden från möten plägar man inleda med en kort redogörelse för den plats och den församling, man

gästat, i synnerhet då det är första gången, man der warit samlad. Jag skulle gerna göra så i fråga om Sioux City, men jag kan knappt säga mer än att jag wäl warit på platsen, men icke sett den. Jag hade att stanna i den kant der jag kom in, och jag war alltjemt så sysselsatt, att jag ingen tid fick att se mig widare om. Om församlingen kan jag icke heller meddela några enskiltheter. Hon är liten och swag till antalet, och i ekonomiskt hänseende har hon nog och har ännu sin dryga känning af "de hårda tiderna". Hon har dock fått sig en liten nätt och wacker kyrka färdig, så när som tornet, hwilket ännu fattas. Fastän wi nu med wår tillbedjan icke äro bundna wid wissa rum, så behöfwa wi dock på hwarje ort ett särskildt rum till den gemensamma uppbyggelsen. Det är derför en glädje och wäl wärdt att omnämna med tacksamhet till Herren, af hwilken wi i allting bero, då en församling hunnit derhän, så mycket mer då hon haft att kämpa med fattigdom och andra swårigheter. Och att der äfwen finnas många "sådana som Fadren will hafwa", som "tillbedja honom i Anda och sanning", det förnummo wi till wår glädje och trefnad under wår wistelse der.

Utom de egentliga konferensmedlemmarne woro ock många andra wänner från widt skilda håll närwarande. Det sades mig, att somliga woro komna så lång wäg som 40 mil på häststkjuts. Och det är lätt att förstå att de, som låtit af hunger efter Guds ord drifwa sig så långt, äro inga ledsamma åhörare. De trampa icke brödet med fötterna, äfwen om det icke skulle wara så wäl skuret. Det hjertliga afsked, wi hade tillfälle mottaga af somligo, tillkännagaf också, att de fingo återwända mättade af "Guds huses rika häfwor".

Predikningar höllos hwarje dag, morgon och afton, och diskussionen egde rum på eftermiddagarne. Samtalsämnet war det förut tillkännagifna: Rättfärdiggörelsen af tron, med anledning af Rom. 3: 24. Theserna deröfwer, som ock äro förut kända, togos, såsom ledning, ehuru man för tidens korthet skull icke kunde gå så punktligt och widlyftigt tillwäga, utan rörde sig mera fritt i ämnet. Jag skall nu i sak kortligen angifwa de punkter, som hufwudsakligen diskuterades.

Först påpekades rättfärdiggörelsens nödwändighet, emedan wi äro orättfärdige och icke kunna såsom sådana warda saliga; widare att wi äro af synden så genomförderfwade till alla krafter och förmögenheter, att wi äro ur stånd att sjelfwa hjelpa oss i ringaste mån. Skriften wisar denna wår wanmakt genom följande fråga: "Kan ock en ethioper (neger) förwandla sin hud eller en parder sina fläcka". Jer. 13: 23. Saktadt syndafallet war så swårt och tog så djupt, fanns dock möjlighet till menniskans frälsning, och härutinnan är hennes fall olikt de fallne änglarnes. Tänk hwilken lycka midt i olyckan! "Det som är omöjligt för menniskor, det är möjligt för Gud". Men icke blott så der hjelplösa och olyckliga hade wi blifwit genom synden, utan wi äro derigenom äfwen komna i ett skuldförhållande såsom brottslingar inför den helige och rättfärdige Guden. Detta skuldförhållande war af den beskaffenhet och Guds heliga lags fordringar sådana, att wi icke kunde rättfärdiggöras och helas på så sätt, att Gud utan widare läte lagens fordringar fara och

omintetgjorde deß domar. Derom witnar hela den gammaltestamentliga offerinrättningen, som skulle wara en ständig påminnelse om synden och om det ena enda tillräckliga offret, Guds Lam, som naglade skuldebrefwet wid korset. Så heter det för den skull: "Utan blodsutgjutelse sker ingen förlåtelse." — "Kan dock en broder ingen förlösa eller Gudi (åt Gud) någon försona; ty det kostar för mycket att förlösa deras själ; så att han måste låta det bestå ewinnerligen". Ps. 49: 8, 9. På det wi skulle kunna rättfärdigas och salige warda, fordrades sålunda ett offer, större än någon menniska kunde gifwa. På hwad grund skola wi då kunna blifwa rättfärdiga? Jo, på samma gång som Gud enligt lagen fordrade ett sådant offer, så älskade han så den fallna, hjelplösa och brottsliga werlden, att han äfwen sjelf gaf detta offer. Så älskade Gud werlden, att han utgaf sin ende Son o. s. w. Han gaf oß en broder, som kunde betala hela skulden och förlossa "dödens barn". "Till ende Sonen sade han: Jag måste mig förbarma. Far ned uti det syndaland och lös de fångar arma". Sw. ps. 46: 4. (Läs hela denna psalm.) På honom kastade Herren all wår synd och orättfärdighet och thy åtföljande domar, och han gaf sitt lif till skuldoffer för oß. Es. 53. (Läs detta kap. och begrunda det wäl.) Jesu Kristi dyra werk, lidande, död och uppståndelse är således rättfärdiggörelsens så wäl som all nåds och salighets fasta och oswikliga grund; eller, som är detsamma, Kristus sjelf, derför att han allt detta uträttat. Derom witna bland andra följande språk. "Det lagen icke kunde åstadkomma, i det hon wardt förswagad af köttet, det gjorde Gud, sändande sin Son" o. s. w. Rom. 8: 3. "Honom, som af ingen synd wißte, hafwer han för oß gjort till synd, på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom honom". 2 Kor. 5: 21. "Hwilken är för wåra synders skull utgifwen och för wår rättfärdighets skull uppwäckt". Rom. 4: 25. "En annan grund kan ingen lägga än den som lagd är, hwilken är Jesus Kristus". 1 Kor. 3: 11. Detta är nu Guds kärleks werk, nödwändiggjordt af wårt djupa fall och wår oförmögenhet att uppfylla rättfärdighetens fordringar, i lagen framställda. Och det werket är nu fullkomnadt. Lofwad ware Gud! Så kunna wi då börja känna oß glada och trygga öfwer en säker grundwal. Ty just för oß är den lagd. "Wänden eder hit, så warden J salige, alle werldens ändar".

Dereſter talades om rättfärdigörelsen sjelf, hwarwid för tydlighetens skull wisades å ena sidan hwad den är. Den framställes i Skriften såsom en rättegångshandling. Herren säger: "Drag mig till minnes; låter oß gå med hwarandra till rätta: säg, huru will du rättfärdig warda?" Es. 43: 26; 1: 18. Att rättfärdiggörelsen är en sådan domshandling wisar sig också af uttrycken "räkna", "förklara", som derom begagnas. Rättfärdiggörelsen är icke en handling, hwarigenom någon wid företagen undersökning finnes wara rättfärdig och derpå förklaras och erkännes som sådan. "Hwar finner man en ren, der ingen ren är". "Den är icke till, som rättfärdig är; icke en". "Alla wåra rättfärdigheter äro såsom ett orent kläde". Es. 64: 6. Den är twärtom en sådan handling, hwarige-

nom af Gud sjelf fullkomlig rättfärdighet tillräknas den i sig sjelf orättfärdige, och detta "utan förskyllan, genom den förloßning, som i Kristo Jesu skedd är", då han "tror på honom, som den ogudaktige gör rättfärdig". — Det är icke heller så, att en, som wäl warit orättfärdig, genom egna gerningar eller i bättring och tro kommit till en sådan ståndpunkt, att han deri kan anses rättfärdig. Att ingen kan af lagens gerningar warda rättfärdig, är uppenbart, säger Apostelen. På den wägen gäller det icke blott hålla allt i yttre gerningar, utan äfwen i hjertat wara helig såsom Gud, eller ock warda förbannad. Här blir "hwarje mun tillstoppad och all werlden för Gud brottslig". Beträffande tron heter det wäl om Abraham, att han trodde Gud, och det wardt honom räknadt till rättfärdighet. Men detta är icke så att förstå, att tron sjelf skulle wara den rättfärdighet, i hwilken Abraham då stod klädd. Detta är tydligt af Skriften i sin helhet, men i synnerhet af Fil. 3: 9, der Apostlen wisar, hwad för rättfärdighet han i sådana uttryck åsyftar. Han säger: "Och warda funnen i honom, icke hafwande min rättfärdighet, som af lagen kommer, utan den som af Kristi tro kommer, nemligen **den rättfärdighet som af Gudi kommer genom tron**". — Icke heller är sjelfwa rättfärdiggörelsen det, att Gud skulle liksom ingjuta en rättfärdighet i oß och sedan på grund af wårt wäsendes renhet förklara oß rättfärdiga. Wäl är det så, att på samma gång Gud rättfärdiggör den ogudaktige, då han tror på honom, gör han honom ock delaktig af sin natur; i honom warder född en ny menniska, den efter Gud skapad är i sannskyldig rättfärdighet och helighet. Men den nya menniskans helighet är dock icke wår rättfärdighet, i hwilken wi bestå inför Gud. Helgelsen, eller att förnyas i wår sinnes anda, är ju ett werk, som fortgår, så länge wi äro här i lifwet. Och då kunde man icke tala om, att någon redan wore rättfärdiggjord; man kunde blott säga: han håller på att rättfärdiggöras. Nej, rättfärdiggörelsen omtalas såsom en wid ett wißt tillfälle afslutad handling, som då ock är fullkomlig, och det tillfället är trons begynnelse. Och Herren sjelf är wår rättfärdighet, har han sagt. Jer. 23: 6. Rättfärdiggörelsen framställes derför såsom ett på- eller iklädande af rättfärdighet, d. ä. Kristus. Wi skola iklädа oß Kristus och warda funna i honom, icke hafwande wår rättfärdighet o. s. w. Och hwad är det annat, än att hans förtjenst räknas oß till godo, då wi sjelfwa ingen rättfärdighet hafwa, men i tron tillförse oß den af honom, på gruud af försoningen? Skriften liknar rättfärdigheten wid en klädnad, som är färdig på förhand, och kallar henne "den yppersta klädningen", "rättfärdighetens kjortel och saligheten kläder" samt "högtidskläder". Ja, en högtidsskrud är hon, ty den deri klädde skall fira högtid. Han är redan nu "bland den hopen, som högtid håller" (i öknen) och "sjunger med glädje om seger i de rättfärdigas hyddor". Och så skall han, om han annars tron intill ändan fast behåller, till slut i dessa sida hwita kläder och med segerpalm i sin hand fira ewig högtid, sjungande Lammets lof, som har köpt honom Gudi med sitt blod, tagit och twagit hans synder bort och klädt honom i högtidskläder. Om du nu will när-

mare öfwerwäga, med anledning af det föregående, hwilka de äro, som Gud sålunda will rättfärdiggöra, så skall du få se, att wi ej blott hafwa en god grund, utan äfwen en god utsigt för de elända att få wara med och blifwa uppbyggde derpå. Det är en fri och öppen tillgång, och Jesus kastar ingen ut, som kommer till honom.

Medlen för rättfärdigörelsen wisades wara å Guds sida de af honom gifna och för allt hans werk med oß till wår salighet begagnade nådemedlen, och å menniskans sida tron. Derwid framhölls särskildt, att äfwen den swagaste tro har fullkomlig rättfärdighet. Då tron wisserligen har olika grader eller stadier, så är det dock icke så med rättfärdigheten. Den hwarken ökas eller minskas efter trons beskaffenhet, lika litet som efter wißhetens och den fröjdefulla förnimmelsens olika klarhet och styrka. Man har antingen allt eller intet. "Kjorteln war icke sömmad (af stycken), utan wirkad (hel)". Och "skärom honom icke sönder", sade till och med krigsknektarne. Och att Gud icke låter den swage wänta på rättfärdighet, till deß han blifwer stark, är wißt, då han till och med säger till dem som starkare äro: "Den swage i tron tager upp och bekymrer icke sammetet". Nog gör han då så sjelf. "En förbråkad rö skall han icke sönderbryta, och en rykande weke skall han icke utsläcka". "Salige äro de som hungra och törsta efter rättfärdigheten; ty de skola blifwa mättade". Så fick för den skull publikanen, som slog sig för sitt bröst och ropade om förbarmande, gå hem rättfärdig midt i känslan af sin synd.

Sist talades om rättfärdiggörelsens frukter. En frukt deraf är frid med Gud. Den gamla fiendskapen är upphäfd och fridsförbund slutet. Å sin sida är Gud wisserligen nöjd med en sådan menniska, ty hon är täck gjord i honom som kärkommen är, och har hwarken skrynka eller fläck, fastän han beträffande hennes wandring har mycket att tukta henne för och rensa henne ifrån. Den, som twagen är, han är all ren, och honom göres icke behof att twå mer än fötterna. Å sin sida har den upproriska menniskan nedlagt wapnen mot Gud, sin himmelske Fader, är af hjertat nöjd med honom och lycklig i att få höra honom till såsom hans barn och lyda hans wilja. De hafwa kommit att stå wäl med hwarandra. Hon har ock funnit "ro till sin själ"; samwetets anklagelsedomar hafwa wikit för rättfärdiggörelsens dom; det sargade hjertat har funnit helsa och wederqwickelse hos Israels läkare, som säger till de förtwiflade hjertan: waren wid godt mod, som gjuter olja och win i såren och läker dem med "salfwan i Gilead". "Hans namn är en utgjuten salfwa". Wi behöfwa dock icke reglera wår rättfärdighet inför Gud efter känslan af frid hos oß. Det kan wäl hända, att mången icke hos sig får förnimma friden samma stund, som utslaget fallit hos Gud: "Du skall icke dö utan lefwa." Och äfwen sedan man smakat fridens sötma, kan man få en bitter kalk att dricka, så att man ingen frid förnimmer. Dock är det frid på djupet. Man hwilar ändå på fästet. "Känslan, den skiftar ju stund efter stund, men friden, si, den hwilar på säkrare grund". Hafwa wi fått frid med Gud, så hafwa wi dock icke fått det med oß sjelfwa eller med werlden och deß furste. Wi hafwa twärtom

gjort uppror mot ett mäktigt läger. Det har nu blifwit strid mellan anden och köttet; wi kämpa mot otro och swaghet, mot werldens retelser, djefwulens tjusningar och hans glödande skott och pilar. Det kan ock wara olika för olika kristna. Somligas wäg synes wara mera ljus och lätt, och somligas mera mörk och tung. För att belysa denna sak anwändes följande bild: Det heliga folket och egendomsfolket är såsom en byggnad med olika sidor, den ena wänd mera mot solen, den andra mot de kalla windarne från nordan. För somliga är således solen dold, då hon står som högast, och skiner för dem endast wid upp och nedgången. Likwäl hafwa de under tiden ljus af solen, så att det är ofta mindre skilnad på ljuset än på wärmen. Såsom exempel härpå anfördes följande berättelse: Det war en qwinna i Swerige, som hade ljusliga bröllopsdagar i början af sitt nådelif. Sedan hade hon det ständigt mörkt och tungt, såsom det syntes. Hon blef nedlagd på sotsängen och samma tillstånd fortfor. De kristne hade alltid haft förtroende till henne såsom ett Guds barn, men woro nu ängsliga att se, huru det skulle aflöpa till slut. Innan solen gick ned, kastade hon sitt sken på samma sida som då hon gick upp. Litet före slutet strålade den trötta korsdragerskans ansigte af fröjd och en förunderlig klarhet, och hon sade till afsked åt sina omgifwande wänner: "Nu får jag hwila". Så blef hon, som Lazarus, buren af änglar till hugnaden i Abrahams sköte. Der får hon nu hwila sig ifrån sitt arbete.

En annan frukt af rättfärdiggörelsen är frihet från lagen, hwilken åter är ett wilkor för att kunna "göra Gudi frukt". Det är en frihet från lagens salighetswilkor, men ej från deß efterlefnad. Se Rom. 6: 15 följ.

Andra punkter kunde wara att påpeka, men mitt anförande har redan blifwit längre än jag ämnade. Så farwäl! En fridens helsning till alla dem, som wår Herre Jesus Kristus rättsinneligen kär hafwa.

Får bedja att här citera de afskedsspråk, som gåfwos på söndagsqwällen, emedan jag hörde den önskan uttalas. De woro: Rom. 5: 1; Jer. 51: 50; Upp. 2: 4; Es. 53: 6; Apg. 15: 29 (Farer wäl); Fil. 3: 15—17; Upp. 3: 11; Rom. 1: 16; Ebr. 13: 14; Kol. 3: 16; Matth. 28: 20; 1 Joh. 3: 1; Neh. 2: 6. — Det war saligt att höra dessa språk och de enkla och hjertliga tillämpningarne deraf.

"Prediker om de rättfärdige, att de stå wäl". M. F.

Pastorala erfarenheter.

En gammal historia och dock icke en "historia". — I en lutherst församling — om swensk, norsk eller tyst kan göra detsamma, dock i Amerika war det — skulle ett stort kyrkobygge företagas. De flesta församlingsmedlemmarne woro, såsom wanligen är händelsen, fattige eller mindre bemedlade. Willige woro de, men de twekade, bäfwande för för utgifterna. Då säger pastorn, hwilken törhända hade litet rygg eller, med andra ord, kunnat lägga undan litet "for a rainy day", sätta af något för nöds- eller sjukdomstid, wi weta icke, så mycket är wiß, i förtröstan till Honom, som sagt, jag skall icke lemna eder faderlösa, säger han: "Käre wänner, jag skall hjelpa mig utan lön detta

året". Så skedde, och församlingen, muntrad af denna offervillighet, gick glad till werket; kyrkobygget företogs, kyrkan byggdes och står der än ett skönt monument. Men det underliga war, att pastorn det året, när han tjenade utan lön, hade större inkomster än förut. Huru kunde det tillgå? Helt enkelt. Stadsbon tänkte: men wår pastor får ju intet att lefwa af, och så tryckte än en än en annan en tia eller femma i hans hand wid tillfälle, eftersom Herren gaf dem wid handen i deras arbete. Landtbon tänkte: ja, men wår pastor skall då åtminstone icke swälta ihjäl; och så förde den ene in ett laß potäter, den andre lemnade några skålpund smör, några marker kött eller fläsk o. s. w. Så gick det till, så besynnerligt hushållar Herren för sina.

Icke tro wi, att dessa församlingsbor räknade sig hafwa något förlorat genom den frimilligheten, och wi hoppas att de icke heller tillräknade sig såsom förtjenst, att de så woro willige. Säkert är, att hwad de eljes wunno å ömse sidor, kärlekens band befästades emellan hjorden och herden, hjertan sammanwuxo.

Med anförandet af denna werkliga tilldragelse hafwa wi ingalunda welat säga, att andre böra göra så efter — att "göra efter" af eget råd och i egen kraft det mißlyckas säkerligen. Wi hafwa omtalat detta, endast för att wisa hwad som kan göras i kärlek och i tillit till Gud. Hwad som så göres, det warder af Honom wälsignadt och till en god utgång bestyrdt.

A.

Frukt af bönen.

I Sweriges sydligaste provins tilldrog sig för en god del år sedan följande händelse, den wi dess mindre anse oss här förhindrade omtala som personerna, som berättelsen berör, äro döda. — Det war en till området ej just stor församling i en bördig trakt. Församlingens kyrkoherde, en äldre man, war en otrogen lärare, men annars gick allt sin gilla, wanliga gång. Den största delen af folket sof, såsom man kan wänta, dock funnos der några som wille höra Herren till. När någon "snäll" studerande från universitetsstaden eller eljes troende predikant kom dit, brukade de förströdda fåren samlas i en sal på herresätet T., ty en stor herregård med widsträckt ladugårdstillwerkning hörde till församlingen. Någon herreman lefde ej på gården, utan sköttes den af en inspektor. Denne war en from man, dansk till börden. Nu händer wäl, att en gammal otrogen lärare till slut äfwen tappar bort den smula sanningskunskap han för sin prestexamen inhemtat. Åtminstone war detta händelsen med denne kyrkoherde; han predikade ren willolära, salighet af egna gerningar eller hwad, det weta wi icke. Nog af, den christne inspektoren drog saken för kapitlet, och det kom så långt, att detta nödgade gifwa kyrkoherden en s. k. skrapa, hwilken bestod deri, att han åtwarnades att för framtiden taga sig till wara.

Medan processen pågick, waknade hos inspektoren en synnerlig längtan efter Herrans heliga nattward. De moderna nattwardsföreningarna hade då ännu ej uppkommit, äfwen den äldre separatismen med sina nattwards-

utdelningar af lekmän war ännu icke anhörd. Hade ock så warit, skulle nog den mannen ej welat wara med derom. Han wille gå till Skrift i den församling han tillhörde och i socknens kyrka med andre församlingsmedlemmar i wanlig ordning. Men han låg ju i proceß med kyrkoherden, som skulle meddela honom sakramentet! Mannen gick i bön till Gud, och befallande Honom saken anmälde han sig till skrift och gick. Hans besök wid nattwardsbordet blef också wälsignadt; han försäkrade sedan, att han sällan erfarit sådan frid och fröjd af något nattwardsbesök som den gången. A.

Upprop!

Till Augustana-Synodens Församlingar och Pastorer.

Att wårt Lärowerks bestånd och framgång är af allra största wigt och betydelse för wårt samfund, inses lätt och erkännes allmänligen. En kraftig ansträngning gjordes under förlidet år för att aflyfta lärowerkets stora skuld, och fastän detta företag krönte s med uppmuntrande framgång, i det att $17,738.34 insamlades till skuldens betalande; så äro dock lärowerkets finanser icke i den ställning de borde wara.

En betydlig del af den gamla skulden står ännu qwar, men härtill kommer, att de löpande utgifterna för de fyra sista åren hafwa öfwerstigit de årliga inkomsterna med fyra à fem tusen dollars årligen. Till de löpande utgifterna räknas lärarnes löner, byggnadernas brandförsäkring och nödiga reparationer, frielevernas underhåll, lärosalarnes eldning och upplysning samt intresset på skulderna.

Den förnämsta inkomstkällan till mötandet af dessa utgifter äro de af Synoden beslutade årliga bidragen från wåra församlingar efter $25.00 per hundra kommunikanter; men beklagligen hafwa dessa bidrag inkommit oregelbundet. För innewarande år skulle dessa bidrag uppgå till $7,600.00, nämligen $3,600.00 från Ills, $1,125.00 från Minnesota, $700.00 från New York, $1,275.00 från Jowa och $900.00 från Kansas-konferensen; men till datum hafwa sedan sistliden Synod endast $1412.80 inkommit. Hwart detta skall taga wägen är ej swårt att inse. I egenskap af lärowerkets finans-kommitté hafwa undertecknade ansett sig böra framlägga dessa förhållanden för Synodens pastorer och församlingar, och wi göra det i hopp om, att denna sak skall af wederbörande behjertas samt med ifwer och allwar omfattas.

Kommitteen har låtit trycka anmaningskort och sändt till de resp. konferensernes kassörer med anhållan om att sända dem till församlingar, som ej inbetalt fulla beloppet. Medlen sändas till konferensernas kassörer, och genom dessa till lärowerkets skattmästare, Mr J. H. Wistrand, Moline, Ill.

Herren Gud, hwars ära och rike äfwen denna sak gäller, uppwäcke och lifwe både pastorer och församlingar till nit och uppoffring för wår skola, deß bestånd och framgång!

Erl. Carlsson)
A. Andrén } Kommitterade.
Peter Colseth)

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

I dag, den 17:de, anlände bref från wår resande broder, prof. Olsson. Han skrifwer: "Efter en rullande resa segla wi nu i det härligaste wäder utefter Irlands kust. I Queenstown, dit wi om en stund anlända, aflemnar jag detta bref. Jag har under hela resan känt mig och är ännu frisk och kry som wåren. Herrens bewarande näd är outsägligt stor."

Ett senare bref, affändt från Liverpool, d. 3 Apr. kunna wi ej annat än nästan fullständigt aftrycka; det är skrifwet till härwarande medarbetaren, T. N. H. "Wi äro nu nära Liverpool och tager jag mig en stund för att sända några rader. Herren har underbarligen warit mitt beskärm. Det kära respasset Ni gaf mig afskedsmorgonen ("Jag är ditt beskärm". Red.) har i sanning bewisat sig så mäktigt, att de wågor i hafwet, som fräsa så grufligen, hafwa mäst låta mig oskadd passera, ja de hafwa mäst bära och wyssja mig såsom man sköter ett litet barn. Så tryggt och saligt det är att få resa på den Allsmäktiges ord och löften. Skeppet har under hela tiden rullat så starkt, att jag ingenting kunnat skrifwa. De twenne sista dagarne hafwa warit så härliga, att det skulle hafwa warit det gröfsta röfweri att sätta sig ned för att skrifwa resebilder. Ingenting är att wänta från mig för Augustana förrän efter Påsk. Under hela resan har Herren hållit mig frisk och kry. Ingenting kunde mera stärka och uppfriska mina sjunkna krafter, än en sådan hafsresa.

Mycket tänker jag på eder alla. Jag är af själ och hjerta tillgifwen wårt kära samfund i Amerika. Ack, att Herren finge mer och mer gifwa oss och behålla oss wid trons enhet och enfald i Kristo Jesu!

Under resan har jag tänkt på wår katekes och äfwen ögnat i den nya swenska. Låtom oss bedja, att Herren i nåd afhåller wår synod från att antaga den nya swenska katekesen! Den lutherska rättfärdiggörelselära är i den katekesen förtegad och derföre förnekad. Det friaste spelrum är lemnadt för Myhrbergianism och fariseistisk rättfärdiggörelselära. We! om denna katekes blifwer antagen af wår synod. Jag will ej hafwa en hårsmån skuld i ett sådant brott emot wår kyrka. Huru fria wi äro i all wår ringhet! Må wi till intet pris sälja denna wår frihet! Wårt förslag till katekes är härligt i jemförelse med omnämnda swenska. Helsa katekeskomiteen från mig på det hjertligaste. Säg dem, att om wi blott bekänna sanningen rent, fritt och enfaldigt, så behöfwa wi ej bekymra oss om, huruwida Swenska Akademien skulle wilja prisbelöna oss för språklig elegans eller ej. Ren, frisk sanning framför allt! Helsa hela skolan med ett innerligt Guds frid".

Föreståend utdrag ur prof. Olssons bref war naturligtwis icke skrifwet för att offentliggöras; men då det utgör ett "rent, friskt" uttryck af hans tankar och sinne, hafwa wi ej ansett oss böra tillbakahålla det och hoppas att den k. brefskrifwaren ej ser illa derpå.

— Församlingen i Moline har wid hållet prestwal enhälligt kallat pastor J. Telleen, hwilken, så widt kändt är, ännu ej lemnat sitt swar.

— Direktionen för Augustana College kallade för en tid sedan till assisterande lärare herr C. J. Petri, hwilken efter att hafwa graduerat härstädes uppehållit sig ett år wid Minnesota statsuniversitet för att fullkomna sig i engelska språket. Han har nu tillkännagifwit sig wilja antaga kallelsen och kommer att nästa höst tillträda platsen. H.

Utom Synoden.

Skollärare räknar norska synoden (den till synodalkonferensen hörande) enligt sin synodalberättelse 261, nemligen i östra distriktet 90, i Jowadistriktet 86 och i Minnesotadistriktet 85.

Hwad wållar, att Swenska Augustanasynoden har så få barnlärare?

— I Förenta Staterna räkna baptisterne öfwer twå millioner kommunikanter, i alla jordens öfriga länder tillsammans ännu icke en half million.

— I Chicago finnas 21 skandinaviska kyrkor, 12 norska, 6 swenska och 3 danska. Staden räknar nu 540,000 inwånare, uppgifwes det. Enligt biskop Cheyney's nyligen uttalade mening kunna blott 50,000 af desse räknas som ordentliga kyrkobesökare.

— **Godt skäl.** En luthersk pastor frågade en af sina konfirmander, hwarför han så ofta saknades i kyrkan. Efter ett längre dröjsmål swarade den tilltalade: "Jag går till methodistkyrkan". "Hwad?" swarade pastorn, "huru kan du göra det?" — "I have more fun there", blef swaret.

— **Dyrt söndagsnöje.** Några swenska ynglingar från Moline, utan kyrklig förbindelse, togo sig före att söndagen den 13 Apr. besöka en krog, hwaraf följden blef rus och slagsmål, hwarunder en af dem stacks i sidan så illa, att hans wederfående är owiss. De öfrige fingo gå i häkte, i stället för till sitt arbete, och en eller annan af dem torde få tillbringa flere långa år i fängelse, dereft den sårade dör. Men kan någon beräkna följderna, de andliga och ewiga, af detta söndagsnöje? Hwilka ohyggliga röfwarenäften äro icke dessa krogar, der dryckenskap öfwas och der man isänker för sin nästa det döfwande och dödande giftet? Är det rent af omöjligt att någon gång inse detta!

— Öfwer dåliga tider har länge klagats. I fjor förbrukades likwäl i wårt land 50 mill. gallons bränwin, 10 mill. fat beer, 27 mill. stålpund tobak och 2 billioner cigarrer.

Yttre Missionen.

Negermissionen.

Weckoskola. Missionär Berg hade alltmer kommit till den öfwertygelsen, att utan hwardags- eller weckoskola missionen icke kunde hafwa trefnad. Han gjorde derför i hela staden bekant, att han wille öppna en skola för negerbarn. Wilkor för upptagande deri är, att hwarje barn som besöker weckoskolan äfwen skall besöka den luth. negerförsamlingens söndagsskola, på det att den under weckan utsådda goda säden icke genom besök i andra samfunds söndagsskolor skall förstöras. — Snart dereft er, d. 16 Sept., öppnade miss. B. weckoskolan med 45 barn, ett antal som snart wäxte till öfwer 60 och 70. Sedan han hållit på en månad, skref han: "Plågan, förargelsen, tålamodsprofwen under de sista fyra weckorna låta icke beskrifwa sig. En sådan wild, obändig, wid ordning ännu aldrig wand barnhop har wäl sällan samlats i en lutherst skola.... De flesta hafwa ingen aning om Gud och Gudomliga ting. Lydnad kan ej winnas hwarken med böner, förmaning, bannor eller hotelser, endast aftwingas med käppen. Uppriktighet och flit stå hos få att finna. Att göra denna skara till lydiga, flitiga, uppriktiga, wälartade skolbarn, men framför allt att, såsom grundwal, med Guds ord inwerka på förstånd och hjerta, är mitt mål och min uppgift." — Skola hålles 5 dagar i weckan, 3 timmar på förmiddagen och 2 ½ på efterm. En beskrifning, huru det tillgår en dag, föreligger, men wi förbigå den, och wilja blott säga, att när skolan kl. 4 slutar, "wacklar missionären hem upphettad, trött, hes och såsom sönderträskad, för att förja för sitt öfriga missionsarbete."

En medhjelpare i arbetet. Att på detta sätt länge ensam hålla på, jemte söndagsskola, weckopredikan (thorsdag) och två söndagsgudstjenster, och derjemte wara ute i missionsärenden m. m., allt detta i Arkansas heta, krafterna försmagande klimat kunde icke bära sig. För en tid fick Berg hjelp af pastor Siek i Memphis. Efter dennes afresa begärde B. en medhjelpare, och då en sådan icke strax kunde sändas, wisade sig missionären sjelf en dag i St Louis för att hemta en. Den ifrige mannen måste hafwa någon, och det fort. Det tillåts honom nu att wälja bland ynglingarne på college. Flera funnos willige att en tid betjena negermissionen och bland desse frimillige walde Berg studerande Fr. König, hwilken, sedan han fått sina föräldrars tillåtelse, i slutet af November afreste med missionären såsom hans biträde under trenne månader.

Den lilla, inskränkta bostaden i kyrkans westra ända delas sedan af missionären och hans medhjelpare, lika som de dela arbetet. Under de första fyra månaderna af sitt bestånd har denna skola icke blott kunnat fröjda sig åt ett godt besök, då lärjungar kommit från alla stadens delar, äfwen från den omedelbara närheten af den offentliga skolan, utan den åtnjuter äfwen namn för att wara den bästa negerskola i staden. Skolan afser att blifwa en plantskola för församlingen. Lutherskt religionsunderwisning, lutherska psalmer och sånger, lutherskt gudstjenstordning, detta, hoppas man, skall äfwen göra lutherska christne till sist. Ja, man hoppas äfwen med tiden kunna uppfostra swarte lutherske missionärer och barnlärare. Skolbarnen missionera redan i sina hem medelst de religionsbegrepp de inhemtat, de psalmer och sånger de lärt, och de böner hwarmed de öfwerligga föräldrarne. Några föräldrar hafwa, såsom missionären berättar, redan låtit draga sig genom barnen.

Fiendskap. Redan rörer sig dock satans fiendskap mot denna werksamhet bland de swarte i Little Rock. "Icke blott katholikerne och sekterna, utan äfwen friskolorna göra front" emot den nya skolan. Dock hafwa de icke kunnat förhindra, att skolan beständigt tillwuxit, så att den i slutet af Januari räknade 115 lärjungar. Mera flit bland barnen har inträdt, den är i allmänhet god. Ordning och snygghet deremot lemna ännu mycket öfrigt att önska, näsdukar äro sällsynta, trasor för kläder finnes i öfwerflöd. Hwad förmågan att lära beträffar, synes den wara större, af ju ljusare hudfärg barnen äro, ju mera hwitt blod de hafwa i sina ådror.

Julfest. Likasom 1877 så firades äfwen 1878 en julfest för barnen med julträd och julgåfwor — äpplen, apelsiner, "candy", skänkte af missionswänner, katekeser och bilderböcker, gifna af missionskommiteen. Nära 80 barn woro tillstädes, äfwensom ett stort antal wuxne negrer, de fleste barnens föräldrar, och några hwite wänner. I sin spända wäntan suto barnen, mot all wanlighet, alldeles stilla ljudlöse, tills högtiden begynte. Julsånger, flera stycken, hade inlärts, på engelska natur ligtwis, och sjöngos wäl. En examen i Julhistorien skulle hållas. Så godt sig göra lät, hade något af Gamla Test. profetior om Kristus, något om Johannes Döparen, om Julhistorien sjelf, om de wise männen, om Frälsarens person och embete inpräglats i hufwud och hjerta. Wid förhöret utföllo swaren öfwer förwäntan wäl, till stor glädje för barnen och alla närwarande. Efter examen utdelades julgåfworna; negerbarnen och wuxne negrer hade äfwen tänkt på lärarne med små gengåfwor i kakor, apelsiner, tidningshållare m. m. Flere föräldrar uttalade i warma ordalag sin hjertligaste tacksamhet för hwad som gjorts för barnen såwäl som för den njutning de haft den aftonen.

Söndagsskolan. Sedan kyrkans inwigning och weckoskolans öppnande har antalet af barn i söndagsskolan äfwen ökats. Innan kyrkan fanns, war antalet mycket wacklande. Med byggnadens fullbordan blef antalet 60 och har sedan aldrig minskats, utan ständigt ökats, så att söndagsskolan i början af Mars räknade 130 lärjungar. Med början af Mars war studeranden Kö-

nigs tid ute, men en annan skulle sändas i hans ställe. Det torde roa wåra läsare att höra hwilka psalmer och sånger dessa negerbarn lärt. En del äro oß på swenska bekanta, såsom: "Nu tackar Gud allt folk"; "O Jesu Christ, dig till oß wänd"; "Wår Gud är oß en wäldig borg"; "Rock of ages". Ett par andra från tyskan öfwerflyttade psalmer äro för oß swenskar obekanta. Sångstyckena i den engelsk-lutherska liturgien skulle sedan inöfwas.

Wi hoppas, att tidningens läsare icke skola anse att förmycket rum egnats åt denna oß både som lutheraner och inbyggare i För. Staterna så nära liggande mission, helst deruf kan för oß wara att lära, ifall Guds wilje är, att wi sjelfwe skola företaga mission bland indianerne.

Missionär Döscher i Baltimore. Till widare fortsättning af hwad som meddelats om missionär Döschers resor i sydstaterna wilja wi nu tillägga, att han i November förlidet år besökte Baltimore. Der predikade han flera gånger för negrerne och började en söndagsskola, hwilken efter hans afresa fortsättes af tyske bröder der. Här lärde han äfwen känna en swart predikant af presbyterianska kyrkan, Rev. Polk, hwilkens sansade wäsende wäckte hans uppmärksamhet. Han gjorde sig bekant med denne, talade mycket med honom om den christna läran och gaf honom Luthers katekes och andra lutherska skrifter. Äfwen en annan pastor, Hanser, talade mycket med den swarte predikanten, och slutligen förklarade denne, att han funnit den lutherska läran wara den rätta, och att han derför måste utträda ur det kyrkosamfund han hittills tillhört, hwars lärobegrepp han erkände wara falskt. Så skedde också, han lemnade presbyteriankyrkan, i hwilken han intagit en aktad ställning. Han medförde äfwen wacka intyg, att han på ett college i Georgia blifwit utbildad till predikant och ordinerad samt att han redan i flera år wäl tjenat i predikoembetet. Han förklarade sig nu wilja tjena lutherska kyrkan. Pastor Döscher måste begifwa sig tillbaka till New Orleans, der han börjat arbete bland negrerne och har en weckoskola af 100 barn. Hanser och andre bröder i Baltimore underwisade past. Polk widare i lutherska läran, skaffade honom respenningar och skickade honom till New Orleans till pastor D., som önskade honom till medhjelpare. Polk medtog tillika sina båda barn (hans hustru hade aflidit några weckor förut). Från New Orleans har sedan berättats, att pastor Polk gör god tjenst i skolan och gör intryck af att wara en lefwande kristen. Han är en ung, kraftig man, som med Guds nåd kan blifwa ett wälsignadt werktyg för missionen. Missionär Döscher har äfwen i en annan stadsdel af New Orleans börjat mission och utsigterna för grundandet af en luthersk negerförsamling äfwen i New Orleans äro gynsamma.

Om katholska kyrkans stora missionsifwer för negrerna i sydstaterna upplyses i ett "upprop" från ett antikatholskt, dock derjemte hemligt, sällskap följande: Så länge slafweriets förbannelse hwilade öfwer negrerna i sydstaterna brydde sig påfwekyrkan icke om dem; men sedan de nu äro frie och hafwa del i den allmänna walrätten, har

Rom skyndat att för sig winna denna stora och wigtiga folkklaß. Hela skeppsladdningar af prester, munkar, nunnor, jesuiter och skollärare hafwa landsats i sydstaternas hamnar; och de hoppas, att genom ett widt utsträckt nät af skolor så uppfostra desse swarte statsborgare, att de i politiska frågor skola rösta för de katholska intressena. Icke för att rädda själar, utan för att winna röster och genom dessa röster rycka till sig herrawäldet i För. Staterna, sker allt detta. Trehundra af de lifligaste swarte ynglingar, som man kunnat finna i Södern, hafwa blifwit skickade till Rom, hwarest de uppfostras i Propagandan (den katholska missionsanstalten), för att framdeles återwända till Amerika och der nitiskt arbeta för sitt ofelbara öfwerhufwud i Rom. Guld utan ända sändes hitöfwer till Rom för att befordra werket. Katholska skolhus och kyrkor uppstå i samtliga sydstaterna och uppwäcka allwarsamma farhågor hos de mera insigtsfulle hwite." O. s. w.

Huru angeläget för protestanterne, synnerligen för lutheranerne, att bringa de swarte evangelium om "det rike, som icke är af denna werlden", och dermed äfwen möta den hotande faran af påfwekyrkans öfwerwälde i landet.

Anmärkning. Ett stycke om en högtidlighet i Bucklin, Mo., war uppsatt för detta nummer, men måste lemnas till härnäst. A.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Attica 28,00; församl. i Sycamore 31,25; församl. i Port Byron 6,25; församl. i Bloomington 14,50; församl. i Rock Island 35,00. Summa: $115,00.

Kära pastorer och församlingar glömmen ej wårt Lärowerks underhåll, ty derpå kommer församlingarnes framtida tillstånd att bero.

Till presidentens lön:

Prof. O. Olsson 5,00; do för i fjor 3,33; do past. G. O. Gustafsson 2,50. Kollekter från församlingar: Moline 6,74; do Galesburg 5.50; do Immanuels, Chicago 16,20; do Woodhull 3,70; do Orion 3,00; do Geneseo 3,00; do Andover 5,13; do Knoxville 2,58; do Wetaga 4,11; do La Porte 6,00.

Summa under året från Illinoiskonf. $233,58.

Orion den 10 April 1879.

V. Setterdahl.
Ills-konf. kassör.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. — Jowakonferensens årsmöte hålles i Ottumwa, Jowa, och börjar Tisd. den 6 Maj 1879 kl. ½8 e. m. — Diskussionsämne: Nya födelsen.

Konferensens pastorer och katekeler erinras om konstitutionens bestämmelse, att de skola 3 weckor före detta möte till ordföranden insända rapport om det religiösa och kyrkliga tillståndet inom de församlingar och predikoplatser de förestå eller besöka. Ordförandena inom konferensens olika missionsdistrikt skola likaledes insända rapport om distriktens werksamhet under året och om missionssakens tillstånd. Andra ämnen, som önskas behandlade wid mötet, böra äfwen på förhand skriftligen insändas till konferensens ordförande, pastor B. M. Halland.

På begäran meddelas särskildt, att pastoralkonferensen hålles Måndagen den 12 Maj, hwarföre wederbörande bora wara beredda att slanna öfwer den dagen.

Chariton, Jowa, den 29 Mars 1879.

M. Frykman, sekr

Innehåll: Herren behöfwer dem, sid. 257. — Från Jowa konf. möte i Sioux City, sid. 260. — Pastorala erfarenheter, sid. 265. — Frukt af bönen, sid. 266. — Upprop (till Aug. Syn. past. o. förs.), sid. 267. — Kyrkliga Underrättelser, sid. 268. — Negermissionen, sid. 269.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Bihang till Augustana och Missionären.

Katekesförslagets revision.

Det wid Synodens sista möte framlagda katekesförslaget har nu undergått den af Synoden anbefalda revisionen. Katekeskomiten, som i sista hand hade att werkställa denna revision, har wid fullgörandet af sitt uppdrag noga påaktat de anmärkningar och ändringsförslag, som af de särskilda konferenserna blifwit gjorda i afseende på det föreliggande katekesförslaget.

Ehuru de gjorda anmärkningarna och ändringsförslagen stundom warit sådana, att de icke med rätta kunnat föranleda ändringar i katekesförslaget, så hafwa de dock warit komiten till icke ringa hjelp wid revisionen, och ganska många af dem ligga till grund för de förändringar i katekesförslaget, hwilka komiten widtagit. Särskildt gäller detta om de anmärkningar och ändringsförslag, som gjorts af Jowa konferensen, hwilken ådagalagt en synnerlig flit och noggrannhet wid sin granskning af i fråga warande katekesförslag.

De förändringar i katekesförslaget, hwilka komiten ansett sig böra föreslå, äro nedanför uppgifna.

Rock Island, Ills. d. 17 April 1879,

Å katekeskomitens wägnar

Erl. Carlsson.

A. Lilla Katekesen.

Sid. 3. Före Första Hufwudstycket insättes:

Doktor Martin Luthers

Lilla Katekes.

Anm.: I enlighet härmed ändras titelbladets Mårten till Martin.

Sid. 8. Ordet **förlossat** i 10:de raden utbytes mot **återlöst.**

Sid. 9. Orden **äst i himlom** ändras till: **är i himmelen.**

Sid. 10. Ordet **egnar** i 3:dje raden utgår.

Sid. 12. Slutet af 2:dra raden lyder: **som bryta emot oß.**

Sid. 13. Matth. 28: 19 anföres efter grundtexten.

Sid. 13. **Ewinnerlig** utbytes mot **ewig.**

Sid. 14. **Liffens watten** i 7:de raden ändras till **lifwets watten.**

Sid. 16. Ordet **anständighet** i sista stycket utbytes mot ordet **tukt,** och sista raden ändras till: **framförallt troende hjertan.**

B. Förklaringen.

I anm. under stycket 4 efter profetior insättas orden: **den underbara enheten och inbördes.**

Under st. 5 citeras Ebr. 1: 1.

Anm.: under st. 6 införes mellan st. 5 och 6 sålunda:

Gamla Testamentet indelas i:

a) Historiska böcker, som äro: — — —

b) Läroböcker, som äro: — — —

c) Profetiska böcker, som äro skrifna af — —

Nya Testamentet indelas i:

a) Historiska böcker, som äro — — —

b) Läroböcker, som äro: Pauli bref o. s. w.

c) En profetisk bok: Johannes' Uppenbarelse.

Deßutom förekomma wid slutet af G. T. några böcker, kallade Apokryfiska, som ej hafwa gudomligt anseende. Dessa äro: — — —

St. 7 och 8 utgå.

Under st. 9 införes 1 Mos. 17: 1

St. 12 lyder: Guds lag måste skriftligen kungöras, emedan lagen i samwetet blifwit o. s. w.

Rom. 8: 3 citeras under de anförda bibelspråken.

Frågan 14 lyder: Med hwilka ord inleder Gud lagen?

I st. 15 utbytes **förbunds Gud** mot **Fader.**

I frågan 16 utgår **det.**

Frågan 17 lyder: Hwad är afguderi?

Sw.: Afguderi är att dyrka o. s. w.

I frågan 18 utgår **det.**

Sw. Gud befaller i första budet o. s. w.

I st. 22 utgår **wår.**

St. 24 lyder: Hwad förbjuder Gud i andra budet?

Gud förbjuder oß i andra budet, att bruka Hans namn till onda önskningar, swordom, widskepelse, lögn och bedrägeri; så ock att smädeligen tala om Gud, tanklöst föra Hans namn på tungan, bedja Honom utan andakt, och utan wördnad umgås med Hans ord och andra heliga ting.

St. 28 lyder: Syndiga eder äro mened och allt bedyrande i dagligt tal wid Guds namn, eller wid något utom Gud o. s. w.

Under st. 30 citeras 5 Mos. 18: 10—12.

St. 33 lyder: Hwad befaller Gud i andra budet?

Gud befaller i andra budet, att wi skola med helig wördnad bruka hans namn o. s. w.

Under st. 34 börjar språket med: Uti sex dagar o. s. w.

I tredje budet så wäl som i alla följande buden införes samma **form** i fråga och swar till **hwad förbjudes** och **hwad befalles**, som i de två första buden.

Under frågan 35 införes 2 Mos. 20: 8—10.

St. 37 lyder: Hwad hörer till hwilodagens rätta helgande? Till hwilodagens rätta helgande hörer att hålla Guds ord och Herrens dag heliga.

I st. 38 insättes **ett** före troget hjerta.

I st. 39 utbytes **afsöndra** mot **afskilja.**

I st. 42 utbytes **man** mot **som** och **uppskjuta** mot **uppskjutas.**

Jak. 1: 27 citeras under de anförda bibelspråken.

I fråga och swar 43 utbytes **din och min** mot **wår.**

I frågan 46 utgå orden **i fjerde budet.**

I st. 47 utbytes **och** i andra raden mot **dem**, och efter älska tillägges **dem.**

Efter st. 48 citeras Ordspr. 6: 20—22.

Frågan 50 lyder: Hwad lofwar Gud dem, som hedra fader och moder?

Frågan 51 lyder: Hwad innebär Guds löfte wid fjerde budet?

I swaret utbytes **till** mot **wid.** Ef 1: 19 citeras.

Under st. 57 utgår 2 Kor. 7: 10.

I slutet af stycket 59 utgå orden så **inom som utom äktenskapet.** Ebr. 13: 4 anföres helt.

I st. 64 skola orden **oß gifwer** byta plats.

St. 71 lyder: — — — — —, som kunna förleda oß att från wår nästa draga, locka eller tubba hans hustru eller tjenstefolk m. m.

Språken under st. 76 skola förekom-

ma i följande ordning: 1 Joh. 3: 4; Rom. 8: 7; Gal. 3: 10.

I frågan 87 utgå orden **hålla eller.**

St. 89 utgår.

Under st. 90 tillägges 1 Tim. 4: 10.

Under st. 91 citeras Joh. 3: 16.

Styckena 93 och 94 sammanslås så lydande:

Hwad kallas denna bekännelse?

Denna bekännelse kallas den apostoliska tron, emedan hon innehåller en kort sammanfattning af apostlarnes lära och utgör den kristna kyrkans äldsta bekännelse.

Det andra språket under stycket 97 skall lyda efter gr. t.

St. 100 lyder: Jag tror och bekänner, att Gud o. s. w.

I st. 106 insättas orden **och otro** efter synd.

Under st. 109 anföres Pred. 7: 30.

Första språket under stycket 114 skall börja med **Rädens.**

Mellan st. 120 och 121 införes följande stycke:

Huru böra wi anse de olyckor, som träffa menniskor här i lifwet?

De olyckor, som träffa menniskor här i lifwet, böra wi anse såsom för syndens skull skickade af Gud, de ogudaktiga till straff, warning och wäckelse, men de gudfruktige till tuktan, pröfning och stadfästelse.

Jer. 2: 19; Job. 5: 17; Rom. 8: 28; Ebr. 12: 11.

I st. 123 börjar: Jag tror och bekänner att Jesus Kristus o. s. w.

I st. 125 utgå orden **i Guds ewiga frälsningsråd utsedde och.** Likaledes utgår det första språket.

Anm. under st. 127 lyder:

1) Wår Frälsare måste wara sann Gud,

a) emedan ingen blott menniska kunde försona syndare med Gud;

b) på det att hans werk skulle hafwa ett oändligt och ewigt wärde;

c) för att kunna wara allestädes närwarande och meddela hjelp och frälsning.

Ps. 49: 8, 9; Ebr. 7: 26; Ebr. 10: 14; Ef. 4: 10.

2) Wår Frälsare måste wara sann menniska, o. s. w. Under c) utbytes och mot för att. Ebr. 2: 14, 17; Ebr. 1: 1; 1 Pet. 2: 21.

St. 130 och 131 skola byta plats.

I st. 131 utgår ordet **förnämligast** i både fråga och swar, och **aflelse och** utgå efter **hans.**

I st. 133 utgår ordet **förnämligast** i både fråga och swar samt **hans** näst före återkomst.

Under st. 134 anföres Kol. 2: 15 samt citeras Ef. 4: 8; Ap. G. 2: 30, 31.

St. 135 lyder: Hwad förstås dermed att Kristus sitter på Fadrens högra hand?

Med Kristi sittande på Fadrens högra hand förstås, att han äfwen efter sin mensklige natur regerar tillika med Fadren och den Hel. Ande i härlighet öfwer allt skapadt i himmelen och på jorden.

Joh. 17: 5, 5 utgår och Ebr. 1: 3, 8 införes.

I st. 138 utbytes ordet **förlossat** mot återlöst.

Frågan 141 lyder: Hwilka äro wår Frälsares embeten i utförandet af återlösningens werk?

Under st. 143 införes 1 Joh. 2: 2.

Styckena 146 och 147 byta plats.

Frågan 149 lyder: Hwarpå grundar du wißheten om din återlösning och ewiga salighet?

1 Kor. 3: 11 anföres.

St. 151 utgår.

Frågan 152 lyder: Huru blifwa

wi delaktiga af Guds nåd i Kristus Jesus?

Ordningen i Andra artikeln ändras så, att styckena om Kristi olika tillstånd (128–135) ingå efter stycket 144.

Swaret till 153 lyder: Jag tror och bekänner, att den Helige Ande o. s. w. Joh. 16: 7 anföres.

St. 156 och 158 utgå.

St. 159 införes efter 161 och lyder: Genom hwilka nådewerkningar och i hwilken ordning werkar den Hel. Ande helgelsen?

Den Helige Ande kallar o. s. w.

Under st. 160 anföres Rom. 8: 17.

I st. 161 utgå orden **kallande och upplysande**, och **bättring och** införas efter sann.

Under st. 163 anföres Upp. 3: 20 och Joh. 3: 21 utgår.

I st. 166 utgår det första **och**, det första **dem** utbytes mot **och**, det sista **och** utbytes mot **samt**.

Sw. till 167 lyder: Den Hel. Ande werkar genom evangelium hos den ångerfulla menniskan den rätta tron på Jesus Kristus.

St. 169 utgår.

I fråga och swar 170 utbytas **menniskan** och **hon** mot **oß** och **wi**.

Sw. till 171 lyder: — — — förlåter oß alla wåra synder, tillräknar oß Kristi — — — upptager oß till sina barn.

St. 172 lyder: Huru helgar den Hel. Ande oß o. s. w.

Genom tron föder oß den Hel. Ande — — — — i wåra hjertan, så att wi blifwa nya menniskor och få håg o. s. w.

Sw. till 173 lyder: Rättfärdiggörelsens och nya födelsens närmaste frukter äro: frid med Gud o. s. w. Rom. 8: 17 utgår och Rom. 14: 17; Gal. 5: 22 införas.

I fr. 175 utbytes **menniskan mot oß**.

Sw. lyder: Den Hel Ande behåller oß i den rätta tron, i det han i den dagliga förnyelsen fortfarande kallar, upplyser och helgar oß samt under anfäktning, kors och lidande tröstar, styrker och stadfäster oß i Guds nåd. Kol. 3: 10; Rom. 8: 14, 26; 1 Pet. 5: 10; 1 Pet. 1: 5—9.

I fr. 176 utbytas **har den troende menniskan mot hafwa wi**.

Sw. lyder: För att blifwa behållne i den rätta tron böra wi enligt wår Frälsares o. s. w.

Fr. 177 lyder: Hwad är hufwudsumman af o. s. w.

Fr. 178 lyder: Inom hwilket samfund utför den Hel. Ande helgelsens werk?

I st. 181 utbytas **menniskornas mot wår**.

Sw. till 184 lyder: — — — — ord läres rent och klart och der de hel. Sakramenten förwaltas o. s. w. **Utdelas** utgår.

Matt. 18: 20; 1 Kor. 12: 13; 2 Mos. 20: 24.

I fr. 185 utbytes **förnämsta mot särskilda**.

Sw. till 187 lyder: Det samfund, som trognast blifwit wid Guds ord, är det evang. lutherska.

I stället för st. 188 och 189 införes följande:

Anm. Att den lutherska kyrkan helt hwilar på och troget håller sig wid Guds rena ord, ådagalägger hon genom sina bekännelseskrifter, hwilka innehålla Guds ords och den äldsta kristna kyrkans lära. Dessa bekännelseskrifter äro:

a) de tre äldsta symbolerna (det Apostoliska, Nicenska och Atanasianska);

b) Augsburgiska Bekännelsen, Apologien, de Schmalkaldiska Artiklarne, Luthers twenne Katekeser och Konkordieformeln.

Under st. 195 citeras Matt. 16: 18; Ap. G. 1: 8; Ef. 1: 19—22.

Efter st. 198 citeras Ebr. 10: 26, 27.

Sw. under 199 lyder: — — — förstås, att de dödas kroppar skola på den ytterſta dagen uppstå och med o. ſ. w.

I st 200 utbytes **Guds barns** mot **utwalde** och framför **få skåda** insättas orden **tillsammans med alla heliga änglar.**

Efter 200 införes ett nytt st. så lydande:

Hwilka äro de utwalde?

Utwalde äro alla de, om hwilka Gud af ewighet förutsett, att de blifwa beständige i tron på Kristus intill lifwets slut. Rom. 8: 28—30; Ef. 1: 4; Joh. 17: 24; Upp. 2: 10.

I st. 203 utbytes **i wår heliga tros** mot **i trons.**

Sw. till 209 lyder: **Fader wår som är i himmelen.**

St. 213 ändras i likhet med sw. under 209.

I st. 215 utgår ordet **egnar** och stycket slutar: och wi derefter såsom Guds barn lefwa heligt.

I st. 226 införes ordet **blott** efter söka. 1 Joh. 2: 15, 17 citeras.

Under st. 227 utgår Rom. 8: 7 och 1 Mos. 8: 21; 1 Mos. 6: 5 anföras.

Sw. till 231 lyder: Wi böra bedja om det dagliga brödet, emedan wi icke kunna hafwa den rätta wälsignelsen deraf, om wi icke mottaga det såsom en Guds gåfwa. Spr. under byta plats.

Fr. 236 lyder: Behöfwa wi äfwen såsom Guds barn bedja o. ſ. w.

Sw. till 238 lyder: Frestelserna komma icke ifrån Gud, utan ifrån de andlige fienderna, djefwulen, werlden och wårt eget kött; ty Gud pröfwar wäl sina barn, men han frestar dock ingen.

Wid slutet af st. 245 tillägges **Amen.**

Under st. 247 anföres Joh. 16: 23.

I st. 248 utgår **i rättan tid, och antingen utbytes mot i rätt tid;** är i slutet framflyttas.

Under st. 251 citeras Kol. 2: 11, 12; 1 Kor. 5: 7.

Sw. till 253 lyder: — — — — — ty i döpelsen födes och i nattwarden näres det andliga lifwet.

St. 255 utgår.

I fr. 256 utgår **elementet.**

I Anm. under samma stycke utgår **emedan — — — — — — wälsignelse**

Swar till 257 lyder: Det osynliga och himmelska i döpelsen är den Hel. Ande, som der gifwes oß och werkar i oß tro och ett nytt lif.

I st. 258 införes **och efter Fadrens,** samt **har före eder befalt.**

Mellan 259 och 260 införes st. 263. Fr. börjar: Skola således äfwen barnen o. ſ. w.

I st. 261 och fr. 262 insättes **och efter Fadrens.**

I sw. till 262 utbytes **den treenige Gudens** mot **Fadrens och Sonens och den Hel. Andes.**

Under st. 265 anföres Ap. G. 8: 21.

I sw. till 266 utbytes **der mot som.**

St. 267 utgår.

Slutet af st. 271 lyder: — — — — blifwa födda på nytt till lif i Kristus. Joh. 3: 5, 6 hela.

I st. 272 utbytes **wisserligen sant** mot **ett fast ord.**

Fr. 273 lyder: Hwad är döpelsens sinnebildliga betydelse?

Näst under st. 276 anföres 5 Mos. 6: 6, 7 sålunda: Dessa ord etc.

I slutet af st. 277 utbytes i mot **till**. Ps. 119: 109 utgår och Joh. 8: 31, 32 införes.

Sw. till 278 lyder: — — — — — söker de fallne och upptager dem åter till nåd och barnaskap, då de o. s. w.

I slutet af st. 279 utbytes **med** mot **när**.

I Anm. under 282 utbytes **betyder** mot **betecknar**; **sitt sanna** utgår; **till** insättes efter **förwandlats**; **apostelens** utbytes mot **Pauli** och **Paulus** mot **han**.

I st. 283 utgår **som** med föreg. komma, och efter nådeförbundet utbytes **komma** mot **och**.

Efter st. 283 införes 298.

Sw. till 284 lyder: I den heliga nattwarden näres och tillwäxer det andliga lifwet: tron förökes, kärleken upplifwas och hoppet stadfästes. Joh. 6: 55, 56.

I fr. 285 utgå orden **som den heliga**.

Efter 286 införas följande st.

Hwad förstås dermed, att syndernas förlåtelse gifwes i den heliga nattwarden?

Kristus gifwer genom löftesorden i nattwarden åt de trogna en förnyad syndaförlåtelse och bekräftar den genom meddelandet af sin lekamen och sitt blod.

Hwad förstås dermed, att lif och salighet gifwas i den heliga nattwarden?

I den heliga nattwarden befästas de trogna i den innerligaste lifs och kärleksgemenskap med Kristus och med hwarandra inbördes samt förwissas om en salig uppståndelse. Joh. 6: 53; Kor. 10: 17; Joh. 6: 54.

Anm. under st. 286 utgår.

Sw. till 287 lyder: Nattwardens wälsignelse beror icke af blotta ätandet och drickandet, utan af Jesu löftesord: för eder — — — — — förlåtelse och af tron, som omfattar dessa löftesord och förtröstar på dem.

Härpå tillägges följande st:

Huru beror nattwardens wälsignelse af löftesorden?

Genom löftesorden blir den heliga måltiden Herrens nattward; ty dessa ord jemte det lekamliga ätandet och drickandet äro det wäsentliga i detta sakrament.

Fr. 288 lyder: Huru beror nattwardens wälsignelse af tron?

I st. 289 utbytes **anständighet** mot **tukt**, och **blott den är** uppflyttas näst efter **men**.

I st. 290 utbytes **betyder det mot är**.

St. 291 och 292 utbytas mot följande:

Hwilken är owärdig till den heliga nattwardens begående?

Den är en owärdig nattwardsgäst, som går till den heliga nattwarden af blott sedwänja, skrymteri eller werldsliga affigter; utan sjelfpröfning, förfonlighet och uppsåt till bättring; utan ånger öfwer sin synd och utan att tro Jesu löftesord: ty det ordet **för eder** fordrar framför allt ett troende hjerta.

Sw. till 293 lyder: Owärdig nattwardsgång medför säkerhet, förhärdelse och ett förökadt answar.

I slutet af katekesen införas: **Hustaflan, Syndabekännelsen, Morgon-, Afton** och **Bordsböner** samt **Nicenska** och **Atanasianska** trosbekännelsen.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 30 April 1879.** **N:o 18.**

Om Bokstafwen och Anden.

Det gifwes twänne hwarandra motsatta afwägar, som båda leda bort från ett rätt förstånd och uppfattning af Guds ord. Båda blifwa de äfwen, hwar och en på sitt sätt, mödrar och ammor åt allehanda slags willfarelser. För bäggedera måste wi derför wakta oß, ty här gälla Luthers ord: "man må falla ur skeppet från fören eller från aktern, så ligger man i alla fall i wattnet". Den ena afwägen är då den, att man blir en träl under skriftens bokstaf och menar, att en sanning ej kan finnas i skriften, såwida ej denna sanning står der skrifwen ordagrannt efter bokstafwen, eller också menar man sig der finna en sanning, emedan skriftens yttre ordalydelse tyckes säga det, änskönt den dock i **werkligheten** ej i skriften finnes. Den andra afwägen åter är den, att man blott söker efter andemeningen i skriften, men förbiser helt och hållet den yttre bokstafwen och "hwad som står skrifwet". Wi wilja nu först tala om denna sednare förwillelsen. Denna är inom kyrkan mycket gammal. Den lärde Origenes, om också kanske ej den förste, så kan han dock kallas denna skriftförklaringens fader. Han är mycket rädd för "den bokstafliga uppfattningen" och älskar den s. k. allegoriska tolkningen. Den historiska werkligheten i skriften går han nära nog förbi, hwarför t. ex. syndafallet ej äger för honom sin fulla werklighet och betydelse; berättelsen om de kjortlar, som Gud gjorde menniskan efter fallet, är för honom allegori, och kjortelen **betyder** kroppen. I förbigående wilja wi anmärka, att det är han, som framkom med den läran att Jesus gaf lösepenningen åt satan, äfwensom att den läran hos honom framskymtar, att det gifwes en frälsning efter döden eller "att hwarje syndare skall frälsas, helwetet ej finnes mer". Då wi nu weta huru den första willfarelsen omfattats och den sednare börjar att omfattas af dem, som i motsats till Origenes strängt hålla på skriftens bokstaf, så se wi äfwen af detta huru "ytterligheterna mötas". Emellertid det utmärkande kännetecknet på dem, som blott söka efter skriftens andemening med förkastande af den yttre bokstafwen, är det, att de alltid i skriften wilja läsa: "**det betyder**" i stället för "**det är**". På detta sätt

finnes för dem i sakramenterna inga **gudomliga werkligheter**, utan blott **betydelsen eller beteckningen af gudomliga werkligheter.** Derför heter det med afseende på nattwarden: detta **betyder** min lekamen, i stället för: detta **är** min lekamen. Och då det i fråga om dopets sakrament i Joh. 3: 5 talas om födelsen af "watten och ande", så får det enligt deras mening ingalunda heta, att det **är** en döpelse af **watten och anda**, utan wattnet **betyder** der detsamma som ordet "anda". De bibliska profetiorna och liknelserna äro ett område, som de älska att röra sig på, ty der kunna de hafwa ett friare utrymme för att inlägga sina "betydelser". Så hörde jag här i Swerige en man förklara liknelsen om "himmelriket såsom en surdeg". Surdegen betydde äfwen här något ondt. Qwinnan betydde statskyrkan; hon tog nu denna surdegen och blandade den i mjölet, hwarwid alltsammans blef surt, d. w. s. Guds rike blef helt och hållet förstyradt af den onda statskyrkans surdeg. Men hwarför kunde icke qwinnan lika gerna betyda "frikyrkan" eller något annat hwad som helst? Hwar och en förstår huru "godtycket" förer spiran wid en sådan bibeltolkning. Tager jag derför alldeles bort "bokstafwen", så kan jag aldrig blifwa wiß på, hwad Gud menar på det ena eller andra stället i skriften, utan det beror på **hwad jag tror** att Gud kan hafwa för mening dermed, men bestämdt wiß kan jag ej wara att det betyder så, då ej det klara ordaförståndet får tagas till hjelp. På detta sätt sammanblandas äfwen skriftens mening eller betydelse med skriftens tillämpning. I afseende på det sednare eller skriftens tillämpning får ju en kristen wara mera fri, och då kan man af en historisk berättelse i skriften göra en andlig tillämpning. Då det t. ex. i skriften talas om Cain och Abel, så kan jag ju gifwa denna bibliska berättelsen en andlig tillämpning och säga såsom Luther: "hwar och en Abel har sin Cain, som strider mot själen", eller såsom Johan Arndt: "betrakta Cains och Abels historia, så lär du i deras art och beskaffenhet finna just detsamma, som är i dig sjelf, nämligen den gamla och nya menniskan med alla deß gerningar". Skulle man nu deremot göra som Origenes och hans efterföljare, så finge man ej lägga någon wigt wid sjelfwa berättelsen om Cain och Abel, utan wigten läge uppå att få dessa personer till att **betyda** något på det andliga området, eller Gud har liksom welat låna deras namn för att kunna beteckna den idén eller tanken att det måste wara strid mellan en kristens kött och Ande och emellan djefwulens rike och Guds rike på jorden. Alltså, de nämda personerna äro egentligen icke "personer", utan snarare "personifikationer" af det goda och onda i werlden. Genom en sådan skrifttolkning blir skriften någonting luftigt och flygtigt och på henne passar icke in hwad David säger: Herrans wittnesbörd är **wißt** (Ps. 19), ej heller kan ordet då göra hjertat **wißt.**

Nu wilja wi gå att betrakta den andra afwägen, som är lika så farlig, om icke farligare än den förra, nämligen träldomen under skriftens yttre bokstaf. Wi weta då att denna afwikelse i wåra dagar på ett hotande sätt börjat göra sig gällande hos dem, som idkeligen framkasta den frågan: "Hwad står skrifwet?" Såwida man ej har skrif-

tens ordagranna bokstaf på en sak eller sanning, så förnekar man, att den saken eller sanningen finnes i skriften, men har man åter en ordagrann bokstafsmening på någon sak, så står den saken i skriften, huru orimlig den för öfrigt i sig sjelf månde wara. Med anledning af detta sednare påstå då mormonerna, att Jesus hade lekamliga barn, ty så står det skrifwet: "derför skall Han få säd och länge lefwa". (Es. 53: 10). Så har jag läst om en sekt i Amerika, som fattade det språket: "utan J omwänden eder och **warden såsom barn**" alldeles bokstafligt, så att de i det yttre äfwen wille wara såsom barn. Gamla gummor lekte som barnen med dockor; karlar och gubbar hade hwarjehanda lekar för sig såsom att springa med "drakar", rulla tunnband, ja med ett ord, allt hwad gossar pläga leka med skulle också de leka med, ty Jesus hade sagt, att de skulle warda såsom barn. Då någon föreställde dem det willfarande häruti, så swarade de med detta språk: "jag tackar dig Gud, att du har detta fördolt för de wisa och förnumstiga och uppenbarat det för de såkunniga, eller för "babies" såsom ordet "såkunnig" är öfwersatt i engelska biblen. Sålunda satte de en ära uti, om de i det yttre kunde likna "babies". Med förfäran läste jag också i "Augustana" om den man, som uppfattat Jesu ord om "ögats utrifwande" alldeles bokstafligt. Nog kan denne man förswara sig med det "som står skrifwet", men att han wäldfört skriften är ju alldeles tydligt. Nu föres ofta detta talesätt i munnen, att "skriften ej menar annat än hwad hon säger". Detta är wisserligen på sätt och wis sannt, men menar man med ordet "säger" detsamma "bokstafligt säger", så kan ju denne ofwannämde person trösta sig med att "skriften med ögats utrifwande ej menat annat än hwad hon bokstafligt sagt". Sålunda borde ju hwarje kristen wara en „enögd kristen", ty klart är att ingen kristen finnes, hwilkens öga ej warit till förargelse. Skriften säger ock (Joh. 9: 3): "hwarken har denne (blindföde man) syndat eller hans föräldrar" — ja nog säger skriften så, men icke **menar** hon så. Af allt detta se wi, att skriften icke alltid menar så, som hon **bokstafligen** säger. Men nu frågas: "om än skriften **icke** alltid menar, hwad hon **bokstafligt** säger, kan hon då twärtom mena något, som hon **icke** bokstafligt säger, eller med andra ord: finnes i skriften någon lära uttalad, som ej der står **bokstafligen** skrifwen?" Härpå swara wi ett tydligt: ja. Hwarmed skola och kunna wi bewisa detta? Med skriften sjelf, låtom oß derför skynda oß till henne. Wi slå då upp Matth. 22: 23—33 och Luc. 20: 27—40. Af denna berättelse finna wi då, att till Jesum kommo en gång de Sadduceer, som förnekade de dödas uppståndelse och sökte göra Honom swarslös med sina listiga frågor. Sadduceerna trodde blott på Mose skrifter, eller om de också trodde på de öfriga böckerna i Gamla Testamentet, så tillskrefwo de dem ett mindre anseende, så att om någon lära, som stod i de öfriga böckerna, ej war bestämdt och bokstafligen lärd i Mose böcker, så förnekade de den läran. Nu står i Mose böcker ingenstädes i något språk **enligt bokstafwen** så här: "de döda skola uppstå", och på den grund förnekade de också de dödas uppståndelse. Om då någon kommit till dem och sagt: "wißt lärer Moses om

de dödas uppståndelse", så skulle de hafwa swarat: "nämn oß då ett enda ställe hos Moses, der det står, ty wi kunna ej lita på annat än 'hwad som står skrifwet'." Men när de nu stå framför Jesus och af Honom fordra bewis för de dödas uppståndelse, så gifwer han dem ett sådant och det ur samme Moses' skrifter, der de mente att det ej fanns ett ord derom. Han säger nämligen (Matth. 22: 31 ff): "men om de dödas uppståndelse, hafwen I icke läst hwad eder sagdt är af Gud, som säger: Jag är Abrahams Gud och Isaaks Gud och Jakobs Gud? Gud är icke de dödas Gud, utan de lefwandes". Men är icke detta ett besynnerligt bewis för de dödas uppståndelse? Wåra dagars bokstafsträlar skulle ju här inwända och säga: "här står blott, att Gud är Abrahams Gud och Isaaks Gud och Jakobs Gud, men det står ej med ett enda ord nämdt, att 'de döda skola uppstå', utan är allt sådant 'inlägg' af de skriftlärde och theologerna". Ja, så skulle de swara dig, om du komme med detta bewis för de dödas uppståndelse, ifall nämligen Jesus ej brukat detta bewiset före dig, men nu — nu är det Jesus sjelf, som bewisar på detta sätt, och Honom wåga de wäl ändå icke beskylla för 'inlägg'. Men låtom oß närmare se, huru Jesus bewisar sin sak. Jo Han bewisar det så. "Herren Gud säger icke: Jag **war**, utan jag **är** Abrahams o. s. w. Gud, och emedan nu Gud ej är de dödas utan de lefwandes Gud, så drager jag af detta språk och uttryck **den slutsatsen**, att de döda måste uppstå". Går det nu an för Jesus att draga sunda slutsatser ur ett språk i skriften för att dermed bewisa en lära, fastän denna läran i det språket ej står **bokstafligen** skrifwen, **hwarför**, ja wi fråga ännu en gång **hwarför** skall det då wara oß förmenadt att häri följa wår kåre mästares exempel? Men berömmer nu Jesus Sadduceerna derför, att de woro sådana bokstafsträlar? Nej Han säger: "I **faren wille** och förstån ej skriften". Ja der hafwen I det, I som ännu i dag ropen blott på skriftens bokstaf. Hören I, att Jesus säger, att I **ej förstån** skriften, utan **faren wille**. Drömmen derför icke längre om att I med detta slagord: "hwad står skrifwet" hafwen fått nycklarne till förståndet af Guds ord. Men hören ännu ett exempel ur skriften. I Joh. 7: 38 läsa wi: "hwilken som tror på mig, af hans qwed skola, **såsom skriften säger**, flyta lefwande wattuströmmar". Men **hwar säger** nu skriften detta? Ingenstädes, nämligen bokstafligen. Huru kan då Jesus säga, att skriften **säger** så? Jo, fastän skriften ingenstädes bokstafligen så **säger**, så **menar** hon dock så, i det hon "antyder" denna sanning i flera språk i Gamla Testamentet. Wi nämde nu ordet "antyda", och wi fråga nu åter: går det an att säga, att skriften **säger** en sak, som den blott **antyder**? För att swara härpå, gå wi tillbaka till den ofwanämda berättelsen i Luc. 20, der den 37 versen lyder så: "men att de döde uppstå, **bewisade** Moses wid busken, då han kallade Herran Abrahams Gud o. s. w." Det ordet "bewisade" betyder egentligen "antydde". Således: Moses "antydde", att de döda uppstå, i det han kallar Herran Abrahams Gud o. s. w. Säg, hwad wilja wi till sist nu göra med denne Jesus, som anser sig kunna **bewisa** de dödas uppståndelse med ett språk, som

blott **antyder** denna lära? Huru illa skulle icke Jesus stå sig i dag inför wåra bokstafsträlar, om Han komme och sade: "men skriften **antyder** dock denna läran i det eller det språket". Skulle de icke i chorus ropa mot Honom: "du må se det "antydt" huru mycket som helst, men wi åter kunna ej lita på annat än 'hwad som står skrifwet'." Af allt det sagda framgår, att skriften kan säga en sak, fastän denna saken ej alltid står der bokstafligen skrifwen. Är nu detta sannt, då får du äfwen tro på Gud såsom en **treenig** Gud, änskönt ordet "treenig" ej står bokstafligen i skriften; då får du äfwen, om du är en qwinna, gå till nattwarden, äfwen om skriften ej bokstafligen nämner, att qwinnorna få deltaga deruti; då måste du äfwen tro, att skriften talar om "arfsynd", fastän detta ordet ej bokstafligen brukas der. Ja då finner du äfwen, att försoningen gällde Gud, äfwen om sjelfwa detta ordasätt ej skulle förekomma i skriften. Ty förutom på så många andra ställen, läsa wi detta tydligt i Ebr. 2: 17, der det heter, att Kristus war en trogen öfwerstepreste för Gudi att försona folkets synder. Ordagrannt lyder det, att Kristus war en trogen öfwerstepreste **i det, som syftar på Gud** till att försona o. s. w

Sedan wi nu betraktat de båda afwägar, som leda oß bort från skriftens rätta förstånd, så böra wi nu fråga oß: huru skola wi då rätteligen förhålla oß wid skriftens tolkning? Jo så, att wi å ena sidan ej förakta skriftens utwärtes bokstaf och å andra sidan ej lägga en sådan wigt wid den bokstafliga ordalydelsen, att wi gå miste om sjelfwa andemeningen, ty dessa båda måste följas åt. Guds ord är ej bokstaf, utan är ande och lif. Men denna skriftens "anda" har Gud klädt i det yttre ordets drägt. Anden i skriften är deß själ, men det yttre ordet och uttrycket är deß kropp, eller för att begagna en annan bild, anden är sjelfwa winet, men den yttre bokstafwen är flaskorna, hwari detta winet förwaras. Den som nu will hafwa winet utan flaskorna, för den spilles ju winet bort och förderfwas, men den åter, som gläder sig blott åt sjelfwa flaskorna utan att wilja få att säga taga korken derur, han går ju, äfwen han, miste om "det goda winet" d. w. s. om skriftens andemening. Men låtom oß äfwen i denna sak rådfråga skriften. Wi slå då upp Luce 10, der wi träffa en lagklok, som frågar Jesus efter det yppersta budet i lagen. Jesus frågar honom tillbaka och säger: (v. 26) "hwad är skrifwet i lagen?" "huru läser du?" Märk nu här huru Jesus säger. Han säger ej blott såsom bokstafwens trälar säga: "hwad är skrifwet"?, utan han lägger till detta också en andra fråga och säger: "**huru** läser du?" (nämligen det som är skrifwet). Icke heller förkastar han den utwärtes bokstafwen såsom Origenes och hans efterföljare och blott frågar: "**huru** läser du?" utan båda frågorna förer Han tillsammans. När du derför i wåra dagar hör ensidigt ropas: "hwad är skrifwet?" så märker du, att de taga grufligen miste, då de ej bry sig om den andra frågan: "**huru** läser du?" Ja, "hwad är skrifwet?" och "huru läser du?" — se der de båda **lika wigtiga** frågor, som Jesus ännu i dag ställer till hwar och en uppriktig bibelläsare, och endast den, som sammetsgrannt respekterar dem båda, endast den kan blifwa bewarad i denna freste-

sens tid, som tyckes öfwergå all werlden till att fresta dem, som bo på jorden. Låtom oß alltså, mine wänner, manligen wärja oß mot alla angrepp från både höger och wenster.

En annan sak wilja wi nu äfwen föra på tal i denna uppsats. Man får nämligen ibland höra personer säga: "jag bryr mig icke om några menniskoskrifter, utan jag läser endast biblen." Att man läser biblen är ju synnerligt godt, och det skulle ofta stå bättre till, om biblen mera lästes och begagnades. Icke destomindre går man för långt och gör sig saker till andligt högmod, då man ringaktar och föraktar hwad fromme och erfarne lärare hafwa hämtat upp ur biblens guldgrufwa och hwilket de meddela oß i sina skrifter. Guds ord är ju sådant, att det likt de äkta perlorna ofta ligger "på djupet", och det måste derför wara "dykare", för att hemta dessa perlor upp. Nu är wisserligen äfwen den enfaldigaste kristen i sin mån en sådan "dykare", och dock finnas andra, som hafwa trängt längre ned i djupet än han och derur hämtat dyrbara perlor. Wore det nu icke barnsligt och förmätet af en nybörjare att säga: "jag dyker lika djupt som den eller den." Erfarne lärare i sina anderika skrifter likna "mjölnaren" och "bagaren"; de hafwa tagit "sjelfwa kornet" och fört det först till qwarnen och af mjölet hafwa de sedan beredt oß det "bröd," som de nu gifwa oß. Dermed hafwa de ju gjort oß en stor tjenst. På samma sätt göra ju äfwen predikanterne. När predikanten predikar, så kallas det ej predikan att blott läsa kapitel efter kapitel ur biblen, utan sedan en text ur biblen är tagen, så tager predikanten denna bibliska textens korn och maler och bakar dem, samt gifwer dessa kornen "såsom malde och bakade" åt åhöraren. Och hwarföre gifwer predikanten åt åhörarne ej "bara kornen" d. w. s. "bara bibelspråken"?. Ja, hwarföre säger icke någon så här: "Jag bryr mig ej om att äta den säd, som blifwit mald och bakad till bröd, utan jag går till sjelfwa ladan och äter kornen sådana de äro". Nej, så säger ingen i lekamligt afseende — och derför borde ingen heller säga det i andligt afseende, så att han föraktar t. ex. erfarne lärare, som med sina skrifter hjelpa honom att få Guds ords korn malde och bakade d. w. s. rätt förstådda för hans hjerta. Men se nu på den ethiopiske kamreraren Ap. G. 8. När Filippus träffade honom, satt han med biblen i sin hand och läste. Filippus wänder nu icke om och säger wid sig sjelf: "jaså, den mannen har gått till sjelfwa källan, biblen, då behöfwer han ej min underwisning". Nej, Filippus går ändå fram till kamreraren och frågar: "förstår du ock hwad du läser?" Och kamreraren swarar ej: jag behöfwer icke någon mensklig underwisning, ty nu har jag biblen sjelf i min hand och deßutom har Gud lofwat mig anden, som skall underwisa mig i allt. Nej i det stället säger kamreraren ödmjukt: jag behöfwer någon, som mig (enligt grt.) "wisar wägen" (i de heliga skrifterna). Deßutom heter det, att Anden bad Filippus gå fram till kamrerarens wagn. Hwarför kunde ej Anden sjelf göra detta och underwisa kamreraren? Men "anden sjelf" skall ju lära oß allting, hwartill behöfwes då några andra medel? Ja wißt skall Anden lära oß allt, men för det första gör han icke detta på en enda gång. Till och med Jesu lär-

jungar, efter det att de på pingstdagen hade fått Andens utomordentliga gåfwor, fingo icke i och med detsamma weta af Anden allt på en gång, hwarför wi finna Petrus efteråt blifwa underwisad om att evangelium ej blott skulle predikas för judar, utan ock för hedningar. (Ap. G. 10). Men intill denna stund hade ej Petrus denna sak klar för sig, oaktadt han förut hade fått Andens utomordentliga gåfwa. För det andra har Gud aldrig lofwat Anden **utan mått** eller **alla** andens gåfwor åt en enskild kristen; detta har Han blott lofwat åt församlingen i deß helhet. Ty apostelen säger 1 Cor. 12: 12, att Anden fördelar (sina gåfwor) åt hwar och en sitt, såsom Honom täckes. Här se wi tydligt, att hwarje enskild kristen blott får "en del" af andens gåfwor; den ene warder gifwet en gåfwa och åt den andre en annan gåfwa (v. 7—10). Detta förhållande belyser apostelen med bilder af en lekamen med sina många lemmar. Ögat har ej fått på sin lott hela lekamens egenskaper, utan det har blott fått gåfwan att se, men nu behöfwer ögat för att t. ex. få det föremål, som det ser, fotens och handens hjelp. Ögat kan derför icke säga åt handen: "jag **behöfwer** dig icke". (v. 21). Sammalunda i Kristi lekamen, som är församlingen. Är du i denna lekamen, så utgör du icke hela lekamen utan blott en lem i denna lekamen. Är du då såsom en hand i denna lekamen, så kan du ej säga åt en annan, som är såsom ett öga: "jag **behöfwer** dig icke". Men om du nu föraktar bepröfwade lärares anderika skrifter så säger du dermed: "jag är hela lekamen och behöfwer ej eder såsom öga, såsom fot, såsom öra o. s. w., ty jag är allt detta sjelf." Nej Herren will att en hwar skall tjena den andra till hela lekamens uppbyggelse. Men nog är säkert, att wi måste begagna menniskors skrifter med urskiljning och ej taga allt för klingande mynt. Låtom oß derför belysa denna sak med en bild. Se på det lilla barnet, som bäres på modrens arm. Det spritter till af glädje, då någon af de små syskonen leker och hoppar omkring detsamma; men skulle samme lilla broder eller syster, åt hwars lek det så mycket gläder sig, fatta uti detsamma för att taga det på sin egen arm, så wänder det sig strax från den lekande; det börjar skria och griper med sina små händer fastare tag i sin moder, ty det tycker nog om syskonens lek, men icke så om deras swaga armar, liksom hade det en förkänning af att de armarne dock icke äro några trygga modersarmar. På samma sätt må ju äfwen Guds barn, som sitta på sin Guds arm, fröjda sig, då någon af deras mera begåfwade stallbröder sjunger för dem om Guds dråpliga gerningar. Men är det så, att en sådan stallbroder will draga barnet ur fadersfamnen till sig, då böra de göra motstånd och icke lemna sitt trygga säte.

Må nu Herren gifwa oß i allting förstånd! A. G. S—t.

Tron, om den är af rätta slaget, werkar icke blott, att jag **eger** och **besitter** något, utan äfwen att jag **blifwer**, är och **åtnjuter** något. Tron är det sanna motgiftet emot ögonens begärelse, köttets begärelse och ett högfärdigt lefwerne.

En konfirmation.

Käre Missionär.

Mycken tack för de många underrättelser, som du hwarje wecka bringar oß från nära och fjerran om Guds rikes framgång.

Att tillmötesgå en önskan wilja wi genom dig sända till dina många wänner och läsare några rader om en liten högtidsstund, hwilken egde rum norr om Bucklin, Mo., söndagen den 6:te April. Genom de så nära handgripliga lärostrider, som der blifwit utkämpade, har mången kanske fått samma tankar om Bucklin som fordom Nathanael hade om Nazareth: kan något godt komma från Bucklin? Derom må du nu sjelf döma. Sedan wi enligt gammal wana tagit br. J. F. Johnsons gästfrihet i anspråk, reste wi på lördagen upp till det swenska settlementet.

Söndagen kom och med denna dag en wigtig stund för dem, som under en lång följd af månader blifwit underwisade uti den kristna och lutherska lärans hufwudsanningar. Konfirmanderne, nio till antalet, ådagalade under det förhör, som br. A. W. Hellström anställde med dem, att de gjort hwad de kunnat. I korthet genomgicks läran om lagen eller tio Guds bud och läran om evangelium. Sedan hwarje bud blifwit i korthet genomgånget och budens inre sammanhang påaktadt, och sedan man åtminstone med munnen bekänt, att man af egen kraft ej kan hålla denna Guds heliga lag, hwilken bekännelse wi dock tro, om icke hos alla, dock hos några war hjertats erfarenhet, wisades den öppna wägen till frälsning — den utwägen, som Guds ord lemnar oß, och som i korthet är sammanfattad uti de tre trons artiklar. Det war i sanning uppmuntrande att se och förnimma, att icke de unge ännu fått denna tidens anda till egendom — den tidsandan, mena wi, som anser, att all underwisning uti Guds ord är öfwerflödig. Då wi gång på gång endast försport ledsamheter, strider och andliga slitningar, bör det wara oß en glädje att få höra något godt från denna det andliga wirrwarrets walplats.

Sedan br. A. W. Hellström afslutat förhöret, talades några ord med särskildt afseende fästadt på den närwarande stundens betydelse. "Hwad fattas mig ännu?" war den frågan, wid hwilken några tankar knötos. Den man, som framställde denna fråga till Kristus war (1) **en uti Israels barns tro wäl underwisad yngling.** Äro wi öfwertygade om, att den tro wi bekänna är en saliggörande tro, så är och blir det oß en ren omöjlighet att wara likgiltiga om denna tros framgång. Att man skulle wara liknöjd derom, hurupida barn och efterkommande uti denna tro blifwa underwisade, är mer än någon kan begripa. Månne det icke ofta så förhåller sig, att denna likgiltighet för ungdomens underwisning uti sig innesluter en dold mißtro till ens egen tro? Är detta icke förhållandet, så har man wäl sjelf ej fått nog smaka innehållet af sin egen tro, för att anse det mödan wärdt öfwerlemna den såsom ett kostligt arf åt sina barn.

Den, som framställde denna fråga war (2) **En man af utmärkt sedlig halt.**

Den barnunderwisning, som han redan såsom späd gosse fått emottaga, blef sedermera för hans lif bestämman

de. Tidsandan må nu hafwa warit warit sådan, att man icke skulle låta sig såsom fullwäxt man fjettras af något sjoller och lappri-saker, såsom ju de kristendomssanningar, man såsom barn inhemtat, nu för tiden af många betraktas. Både denna och många andra åsigter gingo nu i swang på Kristi tid, men denna uti barnaåren inhemtade kunskap war och blef för denne yngling det bestämmande. En död, gammaltestamentlig bokstafskunskap hade han fått sig meddelad af någon uti nära andlig frändskap med den sig sjelf tillräcklige engeln i Laodicea. Att han styrde kurs på en falsk himlastrand är beklagligt, men till och med denna döda bokstafskunskap dref honom dock, wid ett tillfälle åtminstone, till Jesus. Om wi nu lemna wåra barn en lefwande kunskap om den uppståndne Jesus, månne det icke uti många fall blifwer det för mången yngling bestämmande för tiden och ewigheten.

Denne märkwärdige unge man (3) **war rik.** Träffar man några fattiga ynglingar och jungfrur, då kan wäl hända, att man får tala med dem om det enda nödwändiga, men börjar börsen blifwa stinn, så får man ofta passa sig, om man icke skall stöta på motstånd, då man will framhålla den rätta skatten. Är man nu på samma gång, såsom förhållandet war med denne rike ynglingen, (4) **uti sina bästa dagar**, så är i sanning ganska swårt att föra tanken på något högre än denna jordens skatter. Månne man icke uti denne yngling har idealet till all jordens lycka. Är någon en sedlig man, uti blomman af sina lefnadsdagar, rik på allt hwad jorden kan bjuda — hwad återstår? Hör denne unge man, till hwars förfogande allt står, som ögat kan begära — han frågar: Hwad fattas mig ännu?

Du besynnerliga sjolla, som mera bekymrar dig om dina oändliga fållor och weck m. m. än om din fattiga själ, du säger: han är tokig. Du, unge allt för snäft tillskurne filosof, som genom din förmenta wishet kommit så långt, att du twiflar på Gud och hans ord, du som wäl annars kunde förlika dig med denne unge man, blott han icke grubblade på sådana der frågor — du säger: han är dum.

Jesus Kristus, den himmelska wisheten sade icke så; han omtalade rätt fram hwad som fattades. (5) **Skatten i himlen fattades.** O, att icke denna skatt måtte fattas för desse unge wänner! Skulle så illa wara — gå till Jesus, fråga honom; han skall utan alla omswep säga eder hwad som fattas.

Fastän wi började kl. 10 f. m., lemnade många ej kyrkan förr än kl. 5 e. m. på grund af det strida regnet, som under middagshwilan föll i täta skurar. Om församlingsförhållanderna wilja wi ej säga något, då wi kanske få en upplysning derom en annan gång af br. A. W. Hellström. Så mycket tyckte wi oß åtminstone märka, att allt sedan den stora andliga förbistringens tid man aldrig så wäl förstått hwarandra som nu. Wänner, hållen fästet, Herren kommer! Wänligen.

Pistevås.

Den rätta **storheten** wisar och bewisar sig först då rätt, när man — **intet mer kan** göra. Frälsarens största storhet ligger i **Hans lidande.**

(Huhn.)

Brefwexling
mellan Trofast och Enfaldig.

April 1879.

"Men Herrans ord blifwer ewinnerliga; och det är det ord, som predikadt är ibland eder". 1 Petr. 1: 25.

Tack, broder, för ditt bref! Det war ock ett kärt och kosteligt Herrens ord, som du begagnade till öfwerskrift och ämne för ditt bref. "Det rättfärdiga folket, som tro bewarar", och som en gång skall få gå in genom portarne, är i sanning ett förunderligt folk, såsom du ock synes antyda. Många, många gånger har äfwen jag förundrat mig öfwer det folket och de besynnerliga omständigheter, uti hwilka det synes wara stadt. Broder, dessa omständigheter synas mig allt mera förunderliga. Jag wille sjelf så gerna räknas med bland det folket, men huru skall jag wåga? Jag frågar åter: **huru** skall jag wåga? Jag minnes en tid, när jag kunde smaka och se huru ljuflig Herren är, och jag gladdes i tron och i hoppet öfwer min lycka och salighet. Det gick så lätt, så lätt att wandra på Kanaanswandrarenas stig; men nu! Jo, nu känner mitt hjerta sällan och litet af den glädjen, utan det är twärtom wanligtwis så dystert och mörkt derinne i själen. Min frälsare synes borta, och jag är mången gång färdig att äfwen i utwärtes måtto gifwa fritt lopp åt den ångest som ansätter mig. Synden, synden reser sig med förfärlig magt och tager mig fången, så att jag ofta gör det jag icke will. Deßutom, och det synes mig aldrawärst, erfar jag nu för tiden så liten werklig hunger efter Guds ord. Broder, undrar du, att jag under sådane omständigheter börjar rent af betwifla mitt barnaskap? Skall jag under sådane **omständigheter** likwäl få wara en sann kristen?

Jag erfar två swar i mitt inre på min fråga. Det ena swaret är ett klart och tydligt nej. Det andra swaret ger mig ännu hopp. Det första swaret stöder sig på min synd, min kallsinnighet, min otrohet och ännu mer, men det andra swaret stöder sig på Guds nåd i Kristus. Det talar om en ewig nåd, ja, om outtömliga nådesrikedomar; det talar om en frälsare, som är de fattige syndarenas wän och broder; det talar om ett hjerta, som brister af förbarmande, och om en Gud, som icke will någon syndares död; det talar om ett blod, som bättre talar än Abels blod, och som renar af alla synder. Detta inger mig tröst. Jag wågar, jag kan ej betwifla, att dessa orden gälla äfwen mig. Men mitt otrogna hjerta? Ja, det gör mig ändå mycket bekymmer. Men då ger jag mig sjelf och mitt hjerta till tänkespråk hwad jag skref till öfwerskrift på detta bref: **Herrans ord blifwer ewinnerliga.**

Det är werkligen godt att få weta detta midt i bedröfwelsen. Wet du, broder, mången gång undrar jag, om denna wemodsfulla, trånande känsla, som jag så ofta, ja, nästan alltid känner, är berättigad eller ej. Werlden och jordelifwet synas mig så innehållslösa och tomma. Tror du att jag gör rätt med sådana tankar, eller röja de kanske någon sjuklighet i min kristendom, ty jag känner dem ofta, tror jag, när jag rätt djupt kan se in i mitt hjertas ondska och otrohet. Om du will, så låt mig weta dina tankar i saken. Men huru det än är, så gläder jag mig deråt,

att **Herrans ord bliſwer ewinnerligen.** Jag ſer, att det ordet förſona har hulpit Guds utkorade helgon igenom ſtridernas hetta och freſtelſernas eld, hem till de utwaldas härliga boningar. Jag hör den frälſta ſkaran deruppe ropa ett högt amen: hans löften woro trofaſta. Will jag öppna ögonen, ſå måſte jag erkänna, att både det förflutna och det närwarande bewittnar Guds ords ſanning och oförgänglighet. Detta allt ſtyrker mig. Jag gläder deröfwer Herrens ord har hittills förbliſwit, det ſkall ock hädanefter ega beſtånd! Hallelujah! Broder, låtom oß bedja om trons härliga gåfwa, ty den gåfwan är en gåfwa ofwanefter.

Påſken är nu öfwerſtånden. Tron ſer härliga ſaker i påſkdagsbudſkapet, om ock förnuftet will fram med ſina djupt utſtuderade inkaſt att betaga tron hennes glädje. **Han leſwer!** Det är ett gladt budſkap, ty den ſom leſwer är denſamme, ſom på långfredagen gick i döden för oß. "Wi haſwe ock ett påſkalam, ſom är Kriſtus offrader för oß", och det är han ſom "för wår rättfärdighets ſkull är uppwäckt". I detta förhållande ſer tron grunden till ſin glädje. Ack, broder, huru godt är det ej, att ur den uppſtåndnes mun få höra de ſaliga orden: **Jag leſwer, I ſkolen ock leſwa.** Här will jag åter bedja om trons gåfwa.

Med påſken är ock den ſköna wårtiden inne. Naturen ſtår i helgdagsſkrud och hwarje gräsſtrå ſynes uppſtämma ſitt lof till all tings ſkapare. Wårtiden är wår wanliga konfirmationstid. Ack, huru många högtidsklädda ſkaror af ungdomen ſamlas icke då för förſta gången wid nådens nattwardsbord och förnya ſitt dopförbund wid löftenas heliga altare. Jag tänker ſå mycket på deſſe unge. Hwilken ſkön dag för dem. Det bör wara den ſkönaſte högtidsdag i hela deras liſ. Nu bliſwa de fullt medborgare i det himmelſka Iſrael, i den mening, att nådens ſkatter ſtå dem till buds på ett härligare ſätt än förut. Wanligtwis känner ſig deras hjerta gripet af högtidens allwar, de kanſke oftare än man tror giſwa uppriktiga löften. Men huru går det icke alltför ſnart! De willas bort, löftena förgätas, hjertat hårdnar och wägen bär utför alltmer och allt haſtigare. Alltid går det ej ſå, Herrens namn till pris, men alltför ofta händer det dock. Huru ſorgligt är icke detta! Men hwad ſkall man göra? Tror du dock icke, broder, att de unge mången gång och mångenſtädes lemnas allt för mycket åt ſig ſjelfwa. De äldre hålla ſig helſt till hwarandra och i många hem och förſamlingar nödgas ſålunda de unge att ſtå enſamme, ſåſom om de utgjorde ett folk för ſig. Att det icke borde wara ſå, det begriper hwem ſom helſt, men **huru och när** får man wänta ett bättre? Jag har länge, ja, under åratal förgäfwes wäntat få ſe både konfirmations och andra ungdomen ſerſkilt rörande frågor behandlade af wår ſynods meſt erfarne och kunnige män. Det är werkligen ſorgligt, för att ej ſäga ſkadligt, att ſå litet ſäges och ſkrifwes om deſſa ſaker. Ungdomen är wårt framtidshopp. Hwarför göres då ſå litet i allmänhet för honom? Så frågar jag med fullaſte allwar, och det ſkulle glädja mig, om du eller någon annan deraf finge anledning att ſkrifwa något i denna ſak.

Ett par andra ſaker wille jag ock ſkrifwa om, men de duga att gömma.

Herren låte en frisk wårwind blåsa öfwer wåra kalla hjertan och uppmuntre och styrke oß med sin kärleks sötma, önskar

din ringe broder

Enfaldig.

Twå tungor i munnen.

Här i landet tala metodisterna och deras blad mycket om union mellan alla kristna och samarbete dem emellan; isynnerhet då berömma de en dylik union, när derjemte kan framhållas lutheranernas motwilja deremot eller icke-deltagande deri. Att metodismen dock är full af krig, synnerligen emot lutheranerna, derom bär hela deras method witne, och särskildt tidningen "Sändebudet". Ett eget witnesbörd om metodisternas kärlek till union finne wi uti ett bref från Swerige till en af samfundets engelska tidningar, hwilket blifwit öfwersatt på tyska, derifrån wi nödgas öfwerflytta det till swenska. Såsom ett uttryck af hjertemeningen hos de ledande männen för metodismen förtjenar det all uppmärksamhet. Det heter i brefwet: "för närwarande röna wi ingen oppositon som är wärd att tala om. Om detta är ett godt tecken eller ej, kan jag icke säga. På många ställen öppnas de lutherska församlingshusen för oß och lutheranerna äro synnerligen wänliga emot oß. Det är dock min uppriktiga mening, att just detta sakförhållande mycket hindrat wår utbredning, emedan derigenom den tidigare ifwern (skall wäl wara fanatismen; tyske öfwersättaren) hos wårt folk betydligt afkylts och metodisternas gamla gå-på-anda, som drager genom landet och lägger det under sig, blifwit dämpad. Det gläder mig att kunna säga, att ett stort antal af wåra bäste medlemmar begynner inse detta och till följe deraf wilja hafwa så litet som möjligt att göra med denna bedrägliga union, emedan hela ändamålet och afsigten med detta wänliga tillmötesgående är den att föranleda de omwände att icke ansluta sig till oß. Hwar och en bör stå wid sin egen fana. De kunna då wara wänliga emot hwarandra, men en förtroligare union är endast skadlig. Denna wänliga enighet är orsaken dertill att wåra församlingar på de sednare åren gjort så ringa framsteg här i Swerige. På andra orter, der man icke mottager och behandlar oß så wänligt, utan der man förföljer oß, finnes densamma gamla andan och ifwern hos oß och der har man icke blott att berätta om framsteg, utan om wälsignelse och blomstring".

Hwilket är nu sannt? Metodisternas starka tal om union i Amerika? Eller deras förkastande deraf i Swerige? För min del tror jag, att utgjutelserna från Swerige äro komne från hjertat och öfwerensstämma närmast med metodismens ande. Talet om union här i landet är en krigsliſt. Man kan emellertid med skäl fråga: Hwad wilja wåra metodistwänner? "Blifwa wi wid wår fana", så klagar man bitterligen deröfwer; bemöter man dem med förtroende och öppnar dörrarne för dem, så är det illa. De böra hädanefter åtminstone upphöra med talet om att endast "frälsa själar"; ty deras affigt är att göra dem till metodister och ingenting annat. H.

Frimurarebegrafningen.

(Swar på en, såsom wanligt, bitter artikel i Sändebudet, hwilken förtjenade ännu flera kommentarier. Red. af A. och M.)

Sändebudets artikel har jag ej sett. Den person, som är i fråga tillhörde wår församling. Jag hade flera gånger warnat honom för hemliga sällskap. Hade ett samtal med honom härom en tid, innan han dog. Han försäkrade att han ej tillhörde något som helst hemligt sällskap (hade då gjort application om inträde!), och aldrig kom att tillhöra något. Jag trodde honom. Dagen efter, sedan han war död, kom "loge-mästaren" och wille att wi skulle gemensamt begrafwa honom. Jag blef såsom träffad af en blixtstråle. Trodde, det war uppdiktadt. Begärde tid för undersökning och eftertanke. — Mitt slutswar blef, att antingen skulle jag få gifwa honom en kristlig begrafning, eller ock de gifwa honom en hednisk begrafning. Wi kunde ej förena ljus och mörker. Slägten hade jag sett, och den wille, att jag ensam skulle begrafwa honom på kristligt sätt och i kristlig ordning. Medan jag war i Rock Island d. 31 Okt. lismade frimurarne med slägten och ändrade hwad beslutadt war. Då jag hemkom, sade "loge-mästaren" till mig, att wille jag ej gå in på hans ursprungliga förslag, att wi hulpos åt, han och jag, så fick jag träda åt sidan, och hade han redan engagerat Congregationalist-predikanten och den swenske Methodistpredikanten. Och så blef det. De togo honom, såsom förut nämdt är. Att jag "nekade begrafwa honom" är (hwad skall man kalla sådant?) en nedrig lögn, allraminst wärd ett kristligt (?) blad! Jag fick ju ej begrafwa honom. Att "halfwera" med mörkrets rike, det går jag ej in på. De wille då, såsom alltid, gå under Kristi kyrkas täckmantel och så blåsa dunster i ögonen på de swaga. Att de ej fingo detta, det förtröt dem storligen. Amerikanarne woro också rätt uppbragta på mig. Det är owärdigt af Sändebudet att på detta skefwa werldsmaner söka ursäkta en af deras felande prester. Hade han, som en kristen, stått wid min sida den dagen, så hade wi gifwit odjuret ("hemlighet") ett slag som känts. Nu smekade han, der sanningens slag träffat.

Des Moines d. 24 April 1879

J. Telleen.

Kyrkliga underrättelser.

Augustana Synoden.

Wi kunna ej annat än lemna följande utdrag af ett bref från wår östra konferens: "Trots alla slitningar och swårigheter, som wåra församlingar här i Östern hafwa att kämpa med, ser det likwäl ut som skulle sanningen winna och komma till erkännande, och känner jag mig werkligen uppmuntrad af hwad jag haft tillfälle att iakttaga. Metodismen och baptismen här i New York och Brooklyn hafwa i det närmaste spelat ut; de äro i alla fall utan betydelse och fältet ligger öppet för oß. Och just nu är det werkligen förunderligt här; ty sinnena äro öppna för att höra Guds ord. Man synes wara uttröttad på det mångahanda, af hwilket man förut warit förtjust, och många skola winnas, om de blott få höra den enkla sanningen".

Anm. Man måste ursäkta oß, om wi göra små utdrag ur enskilta bref, då wi finna något i dem af allmänt intresse. Då man försummar insända notiser eukom för Aug. och M., nödgas wi på detta sätt skaffa oß det nödwändiga.

— En af wåra pastorer westerut skrifwer: "Herren werkar kraftigt med sitt heliga ord ibland oß; många hafwa waknat till besinning

och kommit till lif i Jesu Kristi, Guds Sons tro. Allt tillgår stilla och utan denna tidens stormiga uppträden".

— Pastor Telleen har afslagit kallelsen från församlingen i Moline.

Utom Synoden.

En swensk metodistförsamling i Dayton, Jowa, anklagar i "Sändebudet" sin pastor, L. Lindqvist, för predikande af Waldenströms lära. Han "talar i mer eller mindre mån emot alla organiserade protestantiska kyrkor i allmänhet, samt beskyller metodistkyrkan, att hon tröstar sina medlemmar med den allmänna försoningen, och icke påyrkar personlig frälsning"; han "will aldrig tillåta att en sådan mörk fläck sättes på Guds karakter, att han kunde wara wred på en syndare". "Kristus sändes till wårt exempel endast" (unitarisk lära). "Kristus förwärfwade intet åt den fallna menniskan genom sitt lidande och död". "Gud tillät, att Kristus blef mördad af ogudaktiga menniskor, just såsom en far, hwilken wiste, att hans son skulle mördas på wägen, icke hindrade sonen att gå". "Br. Lindquist slutar naturligen aldrig en bön i Jesu namn eller för Kristi skull". De klagande berätta ock följande, lärorikt äfwen för andra än metodistförsamlingar: "I Boone byggdes för 7 eller 8 år sedan ett swenskt missionskapell, som nyttjades af lutheraner, metodister och "missionswänner"; ty alla hade gifwit för ändamålet. Men "missionswännerna" hafwa "tillegnat sig det helt och hållet". Af klagoskriften synes som ämnade man försöka samma utwäg i Ft Dodge.

— I en rapport från en fångpredikant i Connecticut uppgifwes att af 289 fångar 179, ja lenära två tredjedelar, woro utan all religion; af de öfrige woro 65 katoliker och 34 tillhörde någon af de många protestantiska samfunden. Som detta är den wanliga proportionen af brottslingars förhållande till kristendomen, kan deraf tydligen slutas till den werkan som otrostidningar och sådana kringresande gudsförnekare som Ingersoll åstadkomma ibland oss. Till och med utan afseende på den annalkande ewighetens salighet eller fördömelse, borde man med största allwar motsätta sig den kring sig gripande otron och förnekelsen, redan af den orsak att den undergräfwer samfundsordningen och förstör husfriden.

— **Besynnerligt testamente.** Theodor Marsh, hemma i Passaic, N. J., lemnade efter sig ett testamente, hwari åtskilliga summor bestämdes åt hans anhöriga, men derjemte föreskrefs att utredningsmannen skulle draga försorg för underhållet af hans hästar, så länge de lefde. Till en hwit häst, en swart, ett kastanjebrunt sto och ännu en fjerde häst anslog han $300 om året för hwardera, att månadtligen utbetalas, samt en farm, der de kunde få föda och rörelse. Slutligen bestämdes $25,000 till uppbyggande af en stall för dem. Om menniskor förjde ungefärligen så för det uppwäxande slägtet, som säkert är mer wärdt än hästar, sluppe skolhus att förfalla och läroanstalter att nedtyngas af skulder. Detta borde testamentsgifware besinna!

Yttre Missionen.

Bref från Indien.

Telugulandet.

Rajahmundry d. 10 Mars 1879.

Käre wänner i Christo.

Som wi nyss äro hemkomna från en afgudafest och wi der sett mycket som förundrade oss, will jag säga eder några ord derom. Men en kristen kan aldrig med nöje skåda en sådan fest, nej detta arma folk känner icke wår käre Frälsare, utan knäböjer för stengudar. O, huru swårt det är att bewittna sådant! Wi må då med wår gode Herde gråta öfwer Jerusalem och bönfalla om nåd, att wi i tålamod må kunna fortsätta arbetet i den stora wingården. Wi wilja tywärr gerna se frukt, innan höften är inne — men Fadren känner barnens swaghet och gifwer gerna det wi bedja om. Det är nyttigt för oss att lära känna wår egen oförmåga, ty då blir Herren stor. Han lemnar oss icke. Ett härligt löfte hafwa wi härpå: **Si jag är när eder alla dagar**

intill werldenes ända. Herren ware lof och pris!

Hwarje dag predikades för hedningarne på gatorna af broder Paulsen och flera af wåra kristna. Jag förstod intet deraf, men jag wisste att de förklarade Fadrens kärlek, att Han sändt sin Son i werlden att frälsa syndare. Om I wisten, käre wänner, hur swårt det är att se så många förakta dessa heliga sanningar som så ofta tröstat wåra hjertan. En del le deråt, andra stanna en stund och gå sedan. Men Herren är den som gifwer wäxten; kanhända något ord får slå rot och bära frukt i sinom tid. Söndagsaftonen gingo wi upp till templet, som ligger på spetsen af ett berg, tre hundra fot högt. Mången gång hade jag föreställt mig ett sådant tempel; nu stod jag här och betraktade dessa afgudabilder, som tillbedjas af flera tusende menniskor. Jag war ensam inne i templet, ty min man och broder Paulsen war utanför och betraktade den sköna utsigten. Då kommo fyra hednagossar in. Jag ropade då in wår skollärare, som är en inföding och kunde tala med dem. Jag frågade barnen genom honom namnen på deras gudar. De omtalade dem och sade, att den största guden der hade byggt detta tempel. Stackars barn, de äro i mörkret. Jag talade för dem om den ende sanne Guden, den dyre barnawännen Jesus, som med en sådan kärlek omfattar oß alla. De sade, att om de skulle tro på wår Gud, då skulle de blifwa utdrifna från sina hem och utstötta från sin kast; och detta är för dem mycket swårt. Äfwen tillade de: Brahminerna säga, att detta är rätt; de äro en högre kast än wi, och således måste de hafwa rätt. Ja, den stora sanningen om wår Himmelske Fader är det swårt för menniskor att i enkelhet förstå. Gud förbarma dig öfwer detta folk! Dock hade wi glädjen att se någon lyßna med begär, likson hungrande och törstande efter rättfärdigheten. Herren säger att "sådana skola blifwa mättade." Hwad som ser omöjligt ut för menniskor, det är möjligt för Gud; derför förglömmen ej missionen i edra böner.

På den stora festdagen drogs en stor wagn omkring på gatorna. I densamma åkte den förnämste guden och hans maka. Deras bröllop firas hwarje år, då det äfwen offras till dem frukt, penningar m. m. Brahminerna störda då. En man lyßnade uppmärksamt på en förklaring af broder Paulsen, då en brahmin kom och gjorde narr af honom. Denne man swarade då, "naturligtwis, du tycker denna lära är orätt; ty I tagen ju all offringen som eder del."

En dag woro wi i litet bekymmer, ty wårt matförråd war mycket klent, och man kan knappast få något af inföddingarne. (En del twätta det mynt de erhålla af en kristen, innan de begagna det.) Wi woro denna dag litet oförnöjda. Nog tror jag, Herren tänkte så, ty märk hwad han gjorde. Han wille wisa oß wår otro, ty innan middag sände en engelsman till oß fisk, twå änder samt kött. Nu hade wi mera än wi behöfde, så att wi kunde meddela till de kristna, som woro med oß. Nu behöfde ej wårt hjerta fråga, med Israels barn: "kan wäl Gud duka ett bord i ödemarken." Men wi fingo hembära tack och lof för all Guds godhet. Tänk, så tålig och god wår Fader är emot sina så ofta felande barn!

Efter sex dagars wistelse der packade wi in allt samt togo ned wåra tält. Just som wi woro färdiga, uppkom en stark storm och regn. Wi stodo under ett stort träd med wåra paraplyer öfwer oß, samt med tacksamma hjertan, att icke detta kommit en half timma förr. Men ett hår skall icke falla af wårt hufwud Guds wilja förutan. Resan gick lyckligt. Så äro wi åter i wårt hem i Rajahmundry. En god helsa har Herren hittills gifwit oß. Twå engelska gudstjenster hafwa wi haft. Det är så godt att få höra det ord, som man förstår. Äfwen i hednalandet kan Herren taga oß på gröna ängar och till friskt watten; wi behöfwa det så wäl. Ty såsom man här i den starka wärmen mår wäl i skuggan, så trifwes äfwen själen bäst under skuggan af Fadrens wingar. Der skola wi erhålla all den styrka och tröst som behöfwes på wägen, tills wi hinna fram till det kära hemmet derofwan, då wårt arbete är slut. Intill deß låtom oß icke tröttna, utan wara glada att äfwen i det ringaste få tjena wår Gud.

Herren Zebaoth är med oß, Jakobs Gud är wårt beskydd! En wänlig helsning till alla Zions wänner från eder i Herren tillgifna

Hilda Carlson.

Erkännanden.

Samladt inom Jowakonferensens norra missionsdistrikt:

Till Hem-Missionen:

Kollekt i Marcus 2.00; do i Alta 2.17; do i Pomeroy 8.79; do i Manson 4.72; do i Des Moines 4.00; do i Moingona 14.06; do i Swede Valley 8.16; Sparbössa i Boone 2.30; Wid Andrew Johnsons bröllopp i Moingona 1.68.

Till Hedna-Missionen:

Kollekt i Moingona 10.30; sparbössa i Boone 7.35.

Kassören.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. — Jowakonferensens årsmöte hålles i Ottumwa, Jowa, och börjar Tisd. den 6 Maj 1879 kl. ½8 e. m. — Diskussionsämne: Nya födelsen.

På begäran meddelas särskildt, att pastoralkonferensen hålles Måndagen den 12 Maj, hwarföre wederbörande bora wara beredda att stanna öfwer den dagen.

Chariton, Jowa, den 29 Mars 1879.

M. Frykman, sekr.

Missionsmöte. — Rock Island-distriktet will hålla sitt nästa möte i Aledo och börjas det derstädes i Sw. Luth. kyrkan med predikan Måndagen d. 5 Maj kl. 3 e. m.

B. Setterdahl. Sekr.

Påminnelse.

Enligt Synodens wid sista årsmöte fattade beslut, påminnas församlingar och pastorer att insända bidrag till Aug. Synodens Pensions- och Enkekassa. Bidragen kunna sändas till undertecknad innan den den 20 Maj; sedan till kommitteens ordförande Rev. E. Carlsson, Andover, Illinois.

Moline, Ills, den 25 April 1 79.

A. G. Setterdahl,
kassör för Pensions- och Enkekassan.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Om bokstafwen och anden, sid. 273. — En konfirmation, sid. 280. — Brefwerling mellan Trosfast och Enfaldig, sid. 282. — Twå tungor i munnen, sid. 284. — Frimurarbegrafningen, sid. 285. — Kyrkliga underrättelser, sid. 285. — Bref från Indien (Telugulandet), 286.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den Maj 7 1879. N:o 19.

"Dock, icke som jag will, utan som Du will."

I Sachsen bodde i början af detta århundrade en christlig godsegare, hwars äktenskap, efter lång wäntan, blef wälsignadt med en enda son. Barnet uppblomstrade på det älskligaste sätt och utmärkte sig genom ett wälbildadt yttre och de mest lofwande anlag, och war derför ett föremål för allas kärlek och beundran. Föräldrarne kände sig öfwerlyckliga i hans egande och woro hjertligen fästade wid barnet. Då föll det helt oförmodadt i en dödlig sjukdom, och deß slut närmade sig med hastiga steg, trots alla läkarnes bemödanden. Fadrens sorg war förskräcklig, ty med denne ende älskling förbleknade hans lifs ljufwaste förhoppningar, och han kunde icke underkasta sig denna skiljsmessa. Samlande all sin tro på Christi allmakt begaf han sig upp på winden, kastade sig på knä och förehöll Frälsaren i en lång, ifrig, stormande bön alla de Skriftens ord som tala om Hans gudomliga makt. "Jag kan icke lemna dig detta barn!" sade han. "Du öfwerherde, som har millioner lam, kan Du rycka ifrån mig mitt enda lilla lam, såsom den der rike mannen beröfwade den fattige? Låter Du Dig ångra din gåfwa? Hwarför har Du då skänkt mig den? Kanske för att så mycket mer och smärtsammare bedröfwa mig, och göra din höga företrädesrätt så mycket skarpare gällande emot mig wanmäktige? Har jag icke ditt löfte, att Du will göra hwad wi i ditt namn bedja? Står detta ordet: Jag släpper dig icke, med mindre du wälsignar mig, står det förgäfwes i Skriften? Nej, Du måste låta mig behålla mitt barn, så sant som Du sitter på kraftens högra hand, så sant Du är en allsmägtig Frälsare!" I detta oböjda naturssinne pockade han allt häftigare på sin konungslige återlösares makt, och bedyrade slutligen: "Jag går ej ur stället, förr än du har hört mig!" — Då föreföll det honom med ens, som om en röst inwertes sagt honom: "Nä ja, om du då alls icke will annorlunda, så skall du få behålla din son." — En wißhet att barnet skulle få lefwa genomträngde strax hans själ; men — utan någon glädje derwid. Med outsägligt blandade känslor i sitt samwete, liksom rörd af blixten, återwände han till sjukrummet, och betygade för de närwarande: "barnet dör icke!" men han kände ingen glädje der-

wid, ty han wißte med sig, att han gjort ett egenmäktigt ingrepp i den ewige öfwerstepreſtens allena ofelbara wilja och rådslut. — Barnet dog werkligen icke, till läkarnes förwåning, men försjönk, efter en kort synbar förbättring, i en lång sjukdom, från hwilken det, efter långa och dyrbara kurer, blott mödosamt och ofullkomligt repade sig. Och då det slutligen efter lång kamp tillfrisknat — då befanns, att det under febern förlorat, icke blott sin blomstrande yttre gestalt, utan också till större delen de sköna förstånde's och själens gåfwor, som det förut egt. Föräldrarne fingo behålla det, wäl icke som en olydig, men icke heller som en tillgifwen son; såsom en, som med slutet sinne gick sin egen wäg, så att man wäl icke kunde banna honom, men heller icke wara glad åt honom. Fadren fick icke någon tack af sin son för den ifriga, sjelfwiska kärlek, med hwilken han tillkämpat sig honom. Med stilla suckar följde han honom i sitt eget hus, som en främling, såsom en menniska hwars sinne hellre är all annorstädes än hemma hos föräldrarna. Då fadren en förmiddag förtroligt berättade detta för en wän, gick sonen just förbi på gården under fönstret. Fadren pekade wemodigt på sonen och sade: "Se der, käre broder, der går min arme son, som jag i egensinne ropade mig till af Frälsaren!"

Såsom ett slags motstycke till ofwanstående må fogas följande märkwärdiga erfarenhet af en slägtinge till den, som skrifwer detta, en enfaldig hustru till en landtpastor.

Hennes man låg swårt sjuk. Flera barns död hade redan djupt böjt fadrens hjerta, då sjuknade det enda de ännu hade qwar, en älsklig dotter, som war fadrens lust och tröst. Läkaren förklarade, att barnet icke kunde räddas. Detta föll som ett åskslag på den arma hustruns hjerta, mindre för den bittra förlusten af barnet sjelft, än för mannens skull, hwilken hon fruktade skulle få dödsstöten wid denna förskräckliga underrättelse, då hans lif derförutan swäfwade i fara. I denna hjertenöd skyndade hon in i sin kammare, kastade sig på knä och utgöt i ifrig bön sitt hjerta för Herren, förehållande Honom på rörande sätt det qwalfulla och sorgliga i sitt läge. Blott **nu** ropade hon, blott tills far är utan fara; **blott ännu 14 dagar**, wille Du, Herre, lemna mig barnet. — Hwad hände? Hon uppstod från sin bön, med fullkomlig tillförsigt om bönhörelse, och då hon återkom till sjukrummet, ropade läkaren, som qwarbliswit wid barnets säng, full af fröjd emot henne: "Fru pastorska, tänk bara, medan Ni war borta, har till min stora förwåning en sådan förändring inträdt med barnet, att jag kan försäkra er, att barnet icke dör". "Nej, herr doktor, jag skall säga er, hur det är," swarade pastorskan, "det dör icke nu, men om 14 dagar, då är det förbi." Doktorn skakade otroget på hufwudet. Barnet uppstod snart tillfrisknadt från sin säng, det hade återfått sin munterhet och ingen sjukdom märktes. Men efter 14 dagar, då fadren tillfrisknat, måste det åter intaga sängen och war inom kort ett lik!

(Luth. Volksblatt.)

"Wi wilja akta på bönen".

Ap. G. 6: 4.

Hwilken ljuf sanning, hwilken dyrbar förmån, hwilken hög kallelse? Huru lämpar sig detta på wår tids kristna? **Akta** wi på bönen? Följa wi alltid Andens maning? Stänger **intet** och **ingen** wägen till nådastolen? Huru mycken samwetsfrid, huru mycken själaglädje, huru mycken trosfröjd gå wi ej miste om, derför att wi ej "**akta**" på bönen, såsom Gud will och wi det behöfwa? Hur ofta blir ej trons öga matt och själens blick skum, derför att wi ej **akta** på bönen? Wi se ej oß och wårt elände i rätt och sann dager, ej heller i klart ljus Herren Jesus, såsom werkligen wår syndabärare och syndaborttagare. Wi behöfwa tagas affides. I bönekammaren reses din ebenezer, wid blicken tillbaka på den mycknа, mottagna Guds nåd. **Pröfwande** blifwa dessa böneſtunder. Du **ransakar** ditt wäsende. Har icke werlden fått insteg? Har ej kärleken till Gud, Guds barn, till dem som utantill äro, förkolnat? Har ej köttet börjat föra spiran öfwer anden? Det egna jaget blifwit temligen uppblåst och betydande? Din tunga förklenar, kanske, bröderna! Du sitter fången i något hemligt nät, och märker det ej!

Då du **aktar** bå bönen, ställer Herrans ande på dig äfwen sådana frågor som: Öser du i fulla drag ur helsobrunnarna? Håller du till i syndernas förlåtelse? Ser du ock hwilka salighetsskatter dig genom Jesum skänkta äro? Lyfter du blicken uppåt? Kommer du ihåg, att du är en gäst och främling i jorderike? Hwad gör det, om det är mulet eller klart? Sådant och mycket mera framkommer Guds Ande med, då wi **akta** på bönen, detta själens **samtal** med Gud. Många anse bönen blott som ett menniskans **tilltal** till Gud. De inhemta ej Herrens tal och swar, och gå derför miste om Hans tröst, bewarande och wälsignelse.

O, låtom oß **akta** på bönen, käre nådesyskon! Rik wälsignelse wäntar oß i bönens rustkammare! Wälsignelse för wår person, wåra hem, wåra församlingar, hem- och hednamissionen! Nu hafwa wi litet, ty wi akta så litet på bönen.

Nu "wille wi upplyfta wåra hjertan samt med händerna till Gud." "Han gifwer hwad de gudfruktiga begära." Hwem will wara med i nödens preß, att **akta** på bönen wid nådastolen?

Johannes.

Då wi ej haft tid att belysa eller bemöta "Sändebudets" ständiga pikar och illa dolda anfall på Augustana-synoden och deß församlingar, intaga wi denna gång ett stycke ur en tysk tidning rörande methodistsamfundet, hwilket wi önskade icke wore sant, men såsom innehållande werkliga fakta swårligen låter motsäga sig. Red.

En skildring af methodisterna sådana de äro.

(Ur ett enskildt bref af en amerikansk prest i tidningen "Gotthold").

Så ofta jag hör talas om methodisternas ansträngningar i Tyskland, och nu i Bayern, att göra proselyter för sin sekt, griper mig hwarje gång en owilja mot dessa sektmakares hycklande förfarande. De skicka missionärer till ordnade kyrkosamfund och äro förmätne att wilja rensa dessa från deras miß-

bruk. Och dock finnes det troligen icke något religiöst samfund, som har mera orsak att först taga bort den grofwa bjelken ur sitt eget öga, innan det bemödar sig att gå in på andra kyrkors områden och döma deras grand eller bjelkar. Ty intet kyrkosamfund är mera förruttnadt i sitt eget inre än det methodistiska. Detta är nu wisserligen ett hårdt omdöme, men dock ett sant, som jag nu genom fakta will bewisa.

För det första är det en werklig förbannelse, som ligger på denna kyrka, att den är så allt igenom uppfyld af medlemmar af hemliga sällskaper, såsom Frimurare, Oddfellows m. fl. Icke blott största antalet af deras församlingsmedlemmar tillhöra sådana sällskaper, utan ock många af deras prester och biskopar. Huru långt denna styggelse drifwes, kan jag wisa med några exempel. Så länge jag har warit här, hafwa de olika predikanterna i methodistkyrkan i grannstaden Bl. icke blott warit medlemmar af flera loger, utan också alltid deras kaplaner. Och då har det t. ex. förekommit, att en engelsk frimurare dog, hwilken jag noga kände. Han war icke döpt, tillhörde icke någon kyrka på något sätt, åstundade icke på sitt långa sjukläger att se någon prest, icke en gång sin methodistiske logebroder, och blef dock begrafwen af frimurarne med alla kyrkliga ceremonier. Methodist-predikanten såsom logekaplan begagnade alla frimurare- och kyrkliga hedersbewisningar, höll likpredikan, i hwilken han sade, att emedan den hädangångne warit en ordensmedlem, så hade han nu wisserligen ingått i den himmelska helgedomen! Sådant förekommer så ofta bland methodisterna, att nästan ingen tager anstöt deraf.

Ännu en annan sak kan tjena såsom bewis för den uttalade domen. Der är en gren af methodistsamfundet, som kallar sig "Evangeliska Samfundet", men är mera bekant under namnet Albrechtsbröder. Dessa lade för några år sedan grundstenen till en kyrka i Tamaqua i Pennsylvanien, och då presterna hörde till logen, så beslöts, att lägga grundstenen på frimuraresätt. Den tiden war en jude den derwarande logens kaplan och skulle således förrätta ceremonien. Han smorde stenen med olja och förrättade de öfriga frimureriets hokus pokus wid grundstenslägguing. Sedan gingo alla, prydda med ordens insignier, in i den gamla kyrkan, och der höllo presterna, klädda i frimurareornat, gudstjenst och högtidspredikan. Så har skett i Tamaqua i staten Pennsylvanien.

Ännu en tredje sak. I denna af logewäsendet, såsom af kräftan, genomfrätta sekt finnes dock ännu, Gudi ware tack, en liten minoritet, ehuru utan inflytande, som protesterar emot sådana styggelser. Men man låter dem icke få ordet i de kyrkliga bladen eller förklarar man oförtäckt (såsom jag med egna ögon läst), att om man med allwar wille skrida till att bekämpa logewäsendet, så skulle församlingarne bli allt för små och kyrkan (d. w. s. den methodistiska) skulle förlora allt inflytande.

Jag kommer nu till en annan punkt, som skall bewisa, att methodisterna först skulle förrätta arbetet i sitt eget hus, innan de inträuga i andra kyrkors hushållning. Methodismen kan blott lefwa af det rof den frånjagar andra kyrkor. Den kan icke behålla hos sig sina egna afkomlingar, och kan wara glad, om af hundra i samfundet födda

barn 10 en gång blifwa med lemmar af samma kyrka. Till detta mißförhållande är methodismen sjelf hufwudorsaken. För det första är den mer än likgiltig i afseende på barndopet; på det högsta är det de, som från andra kyrkosamfund gått öfwer till methodisterna, som i wiß mån ännu fasthålla barndopet. Men, då presterna sjelfwa hålla barndopet för likgiltigt, så förekommer det till och med i sådana församlingar, som bestå af nya proselyter, att alla barn äro odöpta. Huru det står till med dopet i de äldre methodistiska församlingarna, derom kan man öfwertyga sig, om man tager i hand den första parochial-rapport man får tag uti. Der kan man läsa, att uti en församling af 800—1000 själar ofta på ett år intet barn eller blott 2 till 8 blifwit döpta Så har t. ex. den härwarande methodistpresten sjelf 6 barn, och icke ett af dem är döpt.

Såsom det står till med dopet, så står det ock till med ungdomens kristendomsunderwisning. Hwad som i de så kallade söndagsskolorna inpreglas hos barnen, är ofta intet annat än skral moral. I alla händelser få barnen icke någon ordentligt sammanhängande underwisning i den kristliga lärans hufwudstycken, och de äro i detta hänseende bottenlöst okunniga. Hufwudwigten lägges på wäckelsemötena med deras botbänk, och man arbetar på wäldiga sinnesskakningar. När då känsloruset är förbi, då qwarblifwer icke något waraktigt intryck i sinnet, och det kan icke förundra någon, om den uppwäxande ungdomen icke will weta af kyrka eller gudstjenst, och sålunda en hedniſk generation uppwäxer. Dertill är methodismen hufwudskulden. I anseende till sitt förakt för barndopet och sin försummelse af ungdomens underwisning **är methodismen bryggan från christendom till hedendom.**

Huru skändligt methodisterna umgå med den heliga nattwarden låter icke omtala sig. Alla inbjudas dertill, och till följe deraf deltaga ofta unitarier, odöpta, m. fl. d. deri. Likaledes äro methodistpresterna alltid färdiga att med kristlig hedersbewisning begrafwa alla döda, kristna, judar och hedningar. De wiga äfwen alla, som den werldsliga öfwerheten gifwit tillåtelse dertill, rättmätigt och orättmätigt skilda, omyndiga som gifta sig med eller utan föräldrarnas wilja. I aldra nyaste tid hafwa till och med fall förekommit, då methodistpreſter haft predikstolsgemenskap med reformjudiska rabbiner, så att de antingen låtit sådana predika i sitt ställe, eller hållit gudstjenst tillsammans med dem, hwarwid naturligtwis allt sådant måste undwikas, som påmint om Jesu gudom.

Låt mig nu slutligen öfwergå till en punkt som måste lända methodisterna till förebråelse; det är det sätt hwarpå de ofta skaffa penningar till kyrkliga ändamål. Att de årligen sälja kyrkoplatser — bänkrum — till den högst bjudande, för att så få pastorslönen tillsammans, det är det minst anstötliga. Mycket mera anstöt gifwer det då t. ex. i de stora kyrkorna stora kalas föranstaltas, hwarwid upptages inträdesafgift af deltagarne till förmån för kyrkan. Maten har förut af fruntimren i församlingen tiggts tillsamman af kristna, judar, hedningar. Werldsliga concerter gifwas icke sällan i methodisternas kyrkor, och någon gång komedier till omwexling, eller annat

gyckelspel. Här och der hyr man ett operahus, för att deruti tillställa werldsliga lustbarheter till kyrkans bästa. Äfwen föranstaltas gemensamma förlustelseresor till detta ändamål. Det är rent af omöjligt att uppräkna alla de olika medel, som man å methodisternas sida anwänder, för att "göra" penningar åt kyrkan. Ett äkta amerikanskt sådant medel äro de så kallade halsduks-sällskapen. Då köper hwarje qwinlig medlem af kyrkan ett stycke calico, hwaraf hon förfärdigar en liten herrehalsduk och åt sig ett förkläde. På en dertill bestämd afton — som naturligtwis förut annonserats i tidningarna eger högtidligheten rum. Alla halsdukarne läggas i en urna. Den som nu lägger en dollar i kyrkokassan, får taga en halsduk ur urnan. Den knyter han på sig, uppsöker det fruntimmer som har ett likadant förkläde och hon är sedan för aftonen hans dam. Detta är mycket nöjsamt för kyrkomedlemmar och likaså för werldsbarnen, som gerna låta sådana andliga öfningar behaga sig. Naturligtwis förorsakas mycken munterhet, om en ung sprätt kommer tillsammans med en gammal farmor, eller en gammal herre med en flicka på 8 år. När nu alla halsdukar äro uttagna och hwarje dam fått sin kawaljer, då går man — hwarje herre med sin dam wid armen — till nästa hotel till en gästabudsmåltid. Sedan roar man sig med sällskapslekar och slutet blir en oskyldig dans. Då har man haft roligt och derwid till på köpet det ljufwa medwetandet att ha hulpit till att uppbygga Guds rike.

Huru tager det sig nu ut inför sådana fakta, att methodisterna utsända missionärer till fremmande kyrkosamfund för att hela dessas skada? Jag har den öfwertygelsen, att man i Tyskland allt för litet känner det methodistiska kyrkowäsendets styggelser, och jag håller det derför för min pligt att något litet upptäcka dessa omständigheter, på det man i det gamla fädernesslandet måtte kunna säga sådana methodistiska smygare, då de pråla med sin kyrkas helighet och brännmärka hemlandets kyrka såsom ett Babel hwarur man måste fly, att de skulle först sopa för sin egen dörr och rensa bort orenligheten från sitt eget hus, innan de uppkasta sig till läkare och domare öfwer fremmande kyrkosamfund.

(Pilger).

Kyrkliga notiser.

Bland dödsfall i fädernesslandet torde wi här böra omnämna kyrkoherdens i Stenbrohult, B. Nylanders, som timade den 10 sistl. Januari. Han war wid sin död 67 år gammal. Ej få i Amerika hafwa warit bland hans åhörare och wäckts genom honom till omsorg om det ena nödtorftiga. Må han finna alla sina andelige barn en gång på Domarens högra sida! — Bland dem, som flyttat öfwer till Amerika, men härstädes gjort den sista flyttningen kunna wi nämna Jonas P. Magnusson, som först bodde i Geneva och derefter i Galesburg, samt Peter Carlson, som flyttade från Geneva till Baileytown.

Gud finner icke rättfärdighet, fromhet, lif, kraft hos någon menniska, utan Han gifwer oß allt detta. Derför må du icke mißtrösta, när rättfärdighet, lif, kraft och starkhet fattas dig; ty ju djupare du känner detta, och ju skändligare du synes dig sjelf, desto förr gifwer Gud dig sin nåd.

Luther.

Missions-Afdelning.

Judemissionen.

Isak Nathanael Rosenthal är namnet på en jude, som i fjor i Swerige upptogs i kristna kyrkan I "Missionstidning för Israel" har han för "sina judiska bröder" framlagt sin lefnadsteckning och Herrens förande med honom dertill, att han blifwit kristen. Denna teckning, äfwen i öfrigt intressant, har för oß i Amerika genom en wiß omständighet ett särskildt intresse, hwarför wi här intaga den något förkortad.

Isak Rosenthal föddes i staden Raygrad i det ryska Polen d. 20 Maj 1855. Hans föräldrar woro fromma efter judeséd och höllo honom från barndomen troget till fädernas stadgar. Hans fader, som war handlande, fattades af en oöfwerwinnelig lust att resa till Amerika, och ehuru hans hustru icke wille följa med, begaf han sig ensam hitöfwer 1867. Intill 1871 skref han flitigt hem och skickade icke litet penningar till de sinas underhåll, men på sina böner, att de skulle komma efter, emedan han längtade efter dem, fick han alltid nekande swar, då hustrun och hennes slägtingar icke wille det. I December 1871 ankom ett bref från honom, att han i Chicago låtit döpa sig och blifwit en kristen. Han sade, att han genom tron i Jesu namn fått syndernas förlåtelse och frid för sin själ. Han uttalade nu återigen sin önskan att få se alla sina hos sig. Men hade hustrun förut warit owillig att efterkomma denna önskan, blef hon det nu ännu mera. Alla woro genom detta bref försatte i största sorg. Hans gamle fader förjde synnerligen och skref till sonen, att han aldrig mer wille hafwa något bref ifrån honom, och hans hustru begärde skiljobref. Då begärde han, att åtminstone något af barnen måtte skickas till honom. Isak, såsom den äldste, tillfrågades, om han wille, men swarade, att han hellre wille dö än resa till en sådan fader, som blifwit en "goj" (hedning), ändock han war så kunnig i talmud (judarnes förklaring öfwer och tillägg till G. T.). Man bör märka, att desse judar icke sett någon annan kristendom än den katholska med deß afgudiska ceremonier. Så nödgades fadren skicka skiljobref och utbetalte tillika till hustrun en wiß ersättning i penningar, hwartill han wid äktenskapets ingående förpligtat sig, ifall han komme att upplösa förbindelsen. Hans rättänkande sinne röjer sig nog i denna handling.

"Ifrån denna tid", berättar sonen, "hade jag aldrig någon trefnad i hemmet. Satt jag inne hos de mina, ängslades jag att se min moders sorg och min gamle farfaders djupa bedröfwelse. Gick jag ut bland jemnåriga och kamrater, kränktes jag af deras begabberi och skymford, hwarmed de öfwerhopade mig för min faders skull. Derför beslöt jag att resa hemifrån, så snart jag kunde. Wid 18 års ålder tog jag farwäl af min moder och morfader". Han måste wid afskedet lofwa att icke uppsöka sin fader. Först begaf han sig till Königsberg i Preussen, der han hos en judisk wärdshuswärd hade tjenst i två år och ännu bibehöll sin judefromhet. Wid ett besök i hemmet beslöts, att han skulle resa till Swerige, då han i deß hufwudstad hade två kusiner, hwilka

omtalat, att de der gjorde goda förtjenster.

Efter åtskilliga felslagna förhoppningar fick han till sist plats hos en judisk handlande i en af Norrlands städer. I Swerige började han snart öfwergifwa den yttre fromhet han hittills iakttagit, såsom han säger de fleste judar göra, så snart de wäl kommit ut i werlden från tukten i hemmet. Emellertid fann han aldrig någon rätt förnöjelse i de lustiga sällskapen, och denna ofrid, lika mycket som nyfikenhet, dref honom att besöka de kristnes kyrkor och bönhus. Af en predikant R. fick han waraktigare intryck, och hwad han jultiden 1877, då han flere gånger biwistade gudstjensterna i L—s kyrka, hörde om Jesus, syndares frälsare, utöfwade en underlig dragning på honom, så att han en hel natt låg waken och ej kunde få de hörda orden ur sina öron. Den predikant, hwars predikan på honom gjort sådant intryck, brukade för hwarje månad sända Israels Missionstidning till judarne i den stad, der Rosenthal hade sitt hemwist. Den lästes af honom med stor ifwer, och han fann sig ofta tilltalad af de ord som deri funnos.

En kolportör talade ock med R. om Jesu kärlek, och dennes ord följde honom, när han nu åter skulle på sina handelsresor, och då han under dessa ännu en gång fick tillfälle besöka den kyrka, der han hört julpredikningarne, greps han så af ordets kraft, att det blef honom omöjligt att längre motstå sin önskan att blifwa kristen.

Han reste derför till Stockholm, der han trodde sig skola finna en judemissionär, som kunde underwisa honom i kristna läran. Han uppsökte der en pastorsexpedition. Pastorn bad honom först gå upp till rabbinen i Stockh. att få betyg. Men då R. war för rabbinen obekant och han fruktade, att denne skulle lägga hinder i wägen för hans affigt, beslöt han sig resa ned till staden S. i Westergötland. Han hade nemligen i Missionstidning för Israel läst om en jude, som en tid förut blifwit döpt i S., sedan han i deß närhet njutit underwisning. I S. uppsökte han domprosten derstädes, för att få anwisning på någon, som kunde underwisa honom till dopet. Domprosten sände honom med bref till H. prestgård, der han också blef mottagen och i tre månader dagligen underwisades i G. och N. Testamentets ord och den kristna läran och sedan genom dopet blef uppstagen i den kristna kyrkan.

Förmodligen har han sedan skrifwit till sin fader, om han lefwer, och då hwilken glädje för denne.

I Swerige synas judarne här och der berörde af evangelium. Så hafwa i Stockholm tre judar begärt underwisning i kristen tro. I en annan stad erhålla redan några af judiska nationen kristen underwisning. Den 16 Februari döptes i Kristinehamn en yngling af judisk börd, hwilken redan under höstten syntes hafwa fått lif i Guds Son. En under förra året döpt israelit skrifwer från samma plats: "Här äro nu så många judar och några, som werkligen fara efter sanningen. Af en judefamilj taga både man och hustru underwisning."

Man har i Swerige nu länge bedt för Israel, och så synas dessa böner hörda. Hwad som nu mycket göres behof är ett s. k. proselythem, der judar

som anmäla sig till underwisning kunde mottagas. De äro wanligen fattige, de böra under sin underwisning sysselsättas med arbete, och det behöfwer utrönas hwad allwar de hafwa med sin begäran. För allt detta behöfwes ett proselythem.

Doktor Nyström har i början af året skrifwit från Beirut i Syrien, der han är stationerad. Antalet judar der kan anslås till 1,500 @ 2,000. En del af dem äro förmögna, stolta och likgiltiga för all gudaktighet, äfwen den som mest består i yttre former. Deras qwinnor utmärka sig för syßlolöshet, fåfänga och toalettprål. Den andra delen lefwer i yttersta armod och elände, och hwad okunnighet beträffar, äro de jemngoda med befolkningen i allmänhet. Flertalet af judar äro arabiskt talande.

I Beirut och Syrien finnas judemissionärer förut, men tecknen till missionswerksamhet bland judarne är dock ringa. Skotska statskyrkan har i många år haft en prestman der, som skulle arbeta bland judarne, men då han tillika haft i uppdrag att tjenstgöra som pastor wid den engelsk amerikanska församlingen i Beirut, har hans arbete för judemission warit mera inskränkt och resultatlöst. — Det enda Dr N. försport af någon betydelse är att flera judiska barn af sina föräldrar tillåtas biwista underwisningen i de kristna skolorna derwid äfwen i Nya Testam. — Dr N. hade haft swårt blifwa bekant med de s. k. evangeliske (från Europa) i Beirut, helst man i allmänhet war i en märkwärdig okunnighet om Swerige, om kristendom och missionssällskap der. Emellertid hade han fått rådföra sig med några och anför olika omdömen och råd af elfwa personer, deribland åtta missionärer eller pastorer. Blott trenne af dem, en swensk missionär doktor Bliß, föreståndare för det stora amerikanska kollegiet i Beirut, samt en omwänd jude från Damaskus hade uppmuntrat honom för hans werksamhet. De öfrige woro mer och mindre mißtröstande om judemissionen.

Dr N. har dock beslutat att tillswidare stanna, göra sig wäl förtrogen med språken och så småningom bekant med enskilde judar, begynnande med de fattige. Han hustru tager dagligen lektioner för en arabiska, som förstår engelska. Hon har börjat med en syförening för endast judinnor, de fattiga, som komma med deras barn. De samlas hwarje tisdags eftermiddag. Julafton hade hon 40 judebarn samlade kring en julgran. De undfägnades, en kristen arabisk fru talade till dem om Jesu födelse, och, då hon kunde engelska, fick äfwen fru N. glädjen tala till dessa barn genom henne såsom tolk. Äfwen sysselsätter hon sig med att lappa ihop de trasiga barnens kläder eller sy dem något nytt. Till hjelp i werksamheten för de fattige judarne i Syrien hade pastor N. just fått 134 kr. i ett bref från Swerige, insamlade genom "Wäktaren."

Böneweckan iakttogs äfwen i Beirut med sammankomster i den amerikanska kyrkan. Engelsmän, tyskar, judar och till kristendomen genom amerikanska missionen omwände unge araber deltogo deri.

Rörande **judemissionen i För. Staterna** upplyser "Missions Taube" att här i landet finnas 250,000 judar, af

hwilka icke mindre än tredjedelen är bosatt i New York. Engelska episkopalkyrkan har för mission bland judarne bildat ett missionssällskap. I slutet af ett upprop från detta sällskap heter det: "Judendomens närwarande tillstånd i Amerika erbjuder särskildt öppna dörrar. Under år 1877 döptes i New York af biskoplige prester 12 judar. Flera andra wäntade på att bli döpte. Detta allt genom en israelitisk priwatmans stilla bemödanden. Sällskapet har upprättat en skola, i hwilken 50 judiska barn få kristlig underwisning."

Fosterlands-Stiftelsens mission i Indien.

Mot slutet af fjoråret utsändes ännu fyra missionssyskon till Indien. De woro missionärerne **Lundborg** och **Hedén** samt missionärsbrudarne **Maria Andersson**, bestämd för Eriksson, och **Wilhelmina Attoff**, Ungerths tillkommande maka. Den 13 Januari woro de framme i Bombay, der Eriksson och Ungerth om bord kommo dem till mötes. Hedén och Lundborg hade under uppehållet i Bombay allt fritt hos en engelsk missionär Grieve, hos hwilken de woro inbudne. Fruntimren åter woro inbudne i Zenana missionens (mission för de hinduiska qwinnorna) missionshus. Dit woro också de båda nämde bröderna och alla wänner, som woro med på bröllopet, inbjudna på förfriskning efter wigseln, hwilken skedde i skotska frikyrkan af pastor Mackichan. Bröderna Ungerth och Eriksson bodde hos en Mr Simpson, hwilken berömmes som en god man, den der gör mycket både för denna och andra missioner.

De nygifta foro förut till Narsingpur, dit Hedén och Lundborg kommo efter den 21 Januari. De funno der Edman ännu sjuk. Han har tidtals warit klen en lång tid, men war nu mycket bättre.

I Narsingpur stannade de alla en wecka till d. 28 Januari, då Ungerth och hustru samt Hedén fortsatte resan till sin station Sagar, dit de framkommo efter trenne dagar. Missionär Danielsson, som war qwar der och äfwen warit sjuk, träffades nu någorlunda frisk.

Söndagsmorgonen d. 2 Febr., skriwer Hedén, gingo Ungerth och jag till ett ställe, der en infödd kolportör (en 80 årig gubbe, men som ser "ung och frisk ut som en örn") predikar för stadens eländigaste. Jag kunde naturligtwis ingenting förstå, men tyckte ändå det war roligt att gå med. O, hwilken syn! Här samlades blinda, halta, borttwinade, spetelska, på hwilka händer, näsa och andra lemmar woro bortfallna, och andra stackare af flera slag till ett antal af omkring 80. Hwad war det som gjorde, att så många eländets barn samlades? Månne begäret att få höra ewangelium? O, att så wore! Men nej, de kommo derför, att det efter predikan hålles fattigutdelning, då en hwar af dem får några slantar. Huru war icke mitt hjerta brinnande wid åsynen af alla dessa stackars menniskor, till hwilka jag ej kunde säga ett ord om Jesus, som äfwen för dem lidit döden. Jag har ofta förebrått mig, då jag war hemma och kunde tala, att jag så många gånger teg om Jesus; nu önskar jag kunna

tala, "men måste wara som en dumbe, den sin mun intet upplåter och såsom en, den der intet genswar i sin mun hafwer". Dock hoppas jag, om Herren förlänar helsa och krafter, en gång kunna för detta folk predika den korsfäste Kristus.

På hwardera af de twå stationerna äro således nu tre missionärer, en gift och twå ogifte.

Reseskildringar från södra Afrika.

[Ur bref från missionär Fristedt.]

[Forts. fr.nr 14.]

Fristedt omtalar widare, att, sedan deras ressällskap basuto tagit afsked af dem, fingo de mot betalning en swart polis till wägwisare. På söndagen, Mikaeli dag, stannade de öfwer i en kraal (kaffergård), der Flygare predikade för kaffrerne.

Drakbergen synliga. Sedan wi om måndagen farit utefter wattenskilnaden (en bergsrygg) mellan Umkomanzi och Umziunkulu på långa sträckor så utpreglad, att der blott war plats för wagnen att gå på, bestego wi wid middagstiden ett högt berg, hwarifrån i ett aflägset fjerran (10 sw. mil) de blå topparne och bergskedjorna af Drakbergen syntes, betäckta af snö. Dessa bergskedjor följde såsom kolonner af soldater Umziunkulus flodbädd, öfwerallt hotande att afskära deß raska framskridande. Längst bort förefölło bergen kala, ödsliga och wilda. Men närmare oß woro de från foten till spetsen smyckade med den ymnigaste och mest omwexlande vegetation. Plötsligt upphörde de på några mils afstånd från den höjd, der wi stodo, liksom fruktande denna, hwilken på alla sidor war omgifwen af de täckaste dalar. I bland dessa sistnämnda framstod i synnerhet Umziunkuludalen genom sin stora utsträckning och fruktbarhet. Wi räknade der ända till femtio kaffergårdar. Då här inga missionärer finnas, men en oerhörd myckenhet af kaffrer (30,000), så kunde intet lämpligare arbetsfält wäljas än just detta. Nu färdades wi till sent på natten, oupphörligen stigande nedföre. I skymningen ingingo wi i en kafferkraal för att utfråga wägen, hwarwid Flygare talade till folket om Frälsaren, som de ej tycke sig behöfwa, emedan de hade det godt nog ändå och en sådan religion passade blott för främlingar. Då uppwisade Flygare deras förwillelse genom att framställa döden, domen och ewigheten. Dessa kaffrer uttalade med otwetydiga ord en sanning, som få många kristna fördölja, att den, som ej känner sin synd, han har intet behof af Frälsaren. För honom måste lagen med deß följder, döden och fördömelsen, företrädeswis predikas.

Hwad kaffrerna behöfwa. Äfwen i afseende på kaffrernes timliga ställning uttalade dessa infödingar den sanningen, att de ej behöfwa en Frälsare, som skulle göra dem lyckliga endast för detta lifwet. Ty här ser man Rousseaus drömmar om det rent naturliga, lyckliga tillståndet i någon mån förwerkligade. Kaffrerne framlefwa under engelskt wälde lyckligt och lugnt sina dagar. Ja, de hafwa det med sina ringa behof och enkla lefnadswanor i wiß mening bättre än wi kristne. Här äro de förhindrade från att hejdlöst utgjuta hwaranoras blod, skyddade för krigets rysligheter och förwarade från

hungersnöd samt oantastliga i sitt afgudawäsende (med undantag deraf att de ej få döda någon) och lefnadswanor (skyddade i sina syndawanor), hwilket dock i andligt hänseende, emedan de hafwa swårare att få sina ögon öppnade öfwer sina synder, gör dem så mycket beklaganswärdare och sluter deras hjertan för nåden. Handlade det för den skull blott om att bibringa yttre upplysning och civilisation, wore det blott fråga om detta lifwet, så wille jag sannerligen ej röra ett finger derför. Men nu gäller det att rädda odödliga själar, som hotas med en ewig undergång, att återställa Herren Gud hans rättmätiga egendom, att frälsa från döden och en ewig fördömelse menniskor, som blifwit skapade för och återlösta till ewigt lif och salighet. Huru dåraktigt wore det slutligen icke af oß kristne, om wi wille först meddela kaffrerna civilisation och bildning samt derefter kristendom; wore det icke att gå öfwer ån efter watten? Hafwa wi icke nog sorgliga exempel der hemma på sådana bildade hedningar, utan att öka deras tal härute? Hwar hafwa slutligen det lefwande witnesbördet om och den werkliga tron på Frälsaren Kristus icke åtföljts af en sann bildning och civilisation?

Återresan. Den egentliga underfökningsresan war nu slutad. För återresan beslöts wälja en annan wäg, krökande åt hafskusten.

De gingo öfwer Umziunkulu-floden in i Griqua-landet. På andra dagen af återresan anlände de till en stor handelsbod wid bifloden Ibizi. Här woro en mängd kaffrer samlade, som uppmanade dem att der börja sin werksamhet, emedan de och alla färgade derstädes önskade underwisning. Egendomar, som kunde passa för anläggande af en station, woro också der till salu. Miss. Fristedt anför ordagrant följande yttrande af en kaffergumma: "Wi hungra i andan efter Guds ord och lärare. Han (härwid pekade hon på sin bredwidstående man) har uppwuxit hos en missionär och önskade att åter höra Guds ord, som smakade så godt, och att barnen ej måtte uppwäxa i hedendom. Se huru långt härifrån och till Umziunkulu (hwarest en engelsk missionsstation finnes), wi kunna ej sitta och hungra ihjel här. Låtom oß bygga en kyrka här!"

Besynnerligt bruk. Tredje dagen en thorsdag, gingo de in i en kafferkraal, der Flygare talade till folket. Der spisade de ock middag. "Härunder", skrifwer F., "gingo fem fullwuxna kafferflickor förbi wagnen och begärde, att wi måtte gifwa dem litet mat. Aldrig i mitt lif har jag sett menniskor wid så unga år så feta som dessa. Då jag frågade Flygare härom, berättade han mig, att kaffrerne ordentligt göda sina giftaswuxne döttrar, på det de måtte få dem bättre betalda. Ursprungligen har swärsonen frimilligt bringat swärföräldrarne en morgongåfwa, hwilket bruk nu öfwergått till en ordentlig köpenskap. Der ser man, hwarthän det leder, om menniskor blindt följa gamla bruk och wanor" (1 Moseb. 29: 26, 27)!

En bildad kaffer. "I det samma wi bröto upp, ser jag en till gentleman klädd kaffer spränga fram, stiga af sin häst och så hjertligt helsa på Flygare, som hade det warit hans broder. Härefter blef jag föreställd för honom, som war en höfdingeson från Amaponda-

landet, der han blef uppfostrad å en engelsk missionsstation. Hos honom syntes kristendom och civilisation wara förenade. Han skämdes ej såsom andra kaffrer, som lärt engelska, att tala sitt modersmål, ehuru han kunde det förra språket lika wäl som det senare."

Fjerde dagen ankommo de till **Hermannsburgs-stationen Ebenezer.** "Här trädde isynnerhet troheten i det lilla mig till möte först i sjelfwa missionskallet, i det missionären i åratal hållit ut med arbete å en plats utan att se någon frukt (nu senast hade han haft glädjen döpa några, så att församlingen utgjordes af 20 medlemmar), derefter äfwen i det yttre, så wäl å mannens sida, som med egen hand uppfört och byggt bonings- och uthus, skola och kyrka, som ock å hustruns, hwilken hade allt inom hus ordnadt, enkelt och trefligt. Hela husets inre syntes aflägga wittnesbörd om wälsignelsen af en flitig husmoder (Ordspr 31: 10—31)".

Femte dagen foro de genom ett det rikaste betesland med otaliga sköna boskapshjordar. Wid middagstiden hade de att bestiga ett 2500 fot högt berg. Härifrån sågo de för första gången under sin resa det om hemmet påminnande hafwet. Å andra sidan framstod i ett härligt alpland, det metallrika Ingelaberget.

Plats der Flygare förr gjort missionsförsök. "På aftonen samma dag framkommo wi till Hermannsburgsstationen Elim, som Flygare först utsett.†) På wägen dit utwisade Flygare den plats der han och hans hustru bott två år i en kafferhydda. Här hade de att utstå många och stora beswärligheter och lidanden för kaffrernas skull, hwilka till sist gjorde öppet spe af dem, frågande, hwad de, som bodde i en så dålig bostad, ej bättre än deras, kunde lära dem. Pauli yttrande: "judarne är jag en jude och grekerna en grek", hade alltid warit den käre brodrens ideal. Härwid hände det honom, såsom det i medeltiden gick en tiggarmunk i Pommern, hwilken, då han barfotad med en trasig rock och rep om lifwet predikade för pomrarne, blef bortdrifwen med den hånfulla tillsägelsen: Har du en så dålig Gud, att han ej gifwer dig mat och kläder, så wilja wi hwarken hafwa med dig eller din Gud något att sköta. Då den älskliga biskop Otto af Bamberg hörde detta, begaf han sig oförtöfwadt till Pommern, uppträdde der i all sin biskopliga pomp och ståt, omgifwen af en mängd prydligt klädda tjenare och predikade så Guds och Jesu Kristi kärlek. När så den wördnadsbjudande mannen slutade sitt tal, ropade hela den talrika församlingen af pomrare: dig wilja wi gerna höra och din Gud wilja wi genast tjena. Och så kommo tusenden af dem till underwisning, och läto sig döpas. På samma sätt måste missionärerne, om de med Guds nåd och hjelp wilja uträtta något ibland kaffrerna, stå icke under eller bredwid utan öfwer dem. De äro ännu för långt bortkomna för att kunna fatta storheten af Jesu tjenareskepelse. Men betänk, dyre medkristne: "många de ytterste skola blifwa de främste". Så wäl häraf som af de engelske, skotske och amerikanske missionärerne (ehuru de synas mig i den wägen öfwer-

†) Läsaren erinrar sig, att Flygare i Hermannsburg utbildades till missionär, derifrån utsändes och werkade i deß tjenst.
Red. af Miss.

drifwa) hafwa wi att lära, det wi ej på katolskt wis böra utsätta oß för umbäranden och lidande, der det ej är af nöden. Ty i sanning är det sjelfwalda korset för djefwulen den starkaste snaran att fånga oß i högmod och egenrättfärdighet. Kors och lidanden saknas wisserligen icke för en redlig Kristi efterföljare. Må wi blott hålla oß till och följa honom, som willigt efter sin Faders wilja ödmjukt emottog så wäl ära och pris som smälek och hån, så kan han gifwa oß den rätta wisdomen både härwid och i allt annat."

Elim. På Elim stannade de öfwer söndagen och åhörde en predikan för kaffrerne, "utmärkt så till innehållet som formen". Efter deß slut presenterade missionären Fristedt för församlingen såsom en den der warit lärare för de hwite männen på andra sidan hafwet, men öfwergifwit allt af kärlek till kaffrerne. Flygare, som här kände de flesta, höll derpå tal till folket. "På eftermiddagen förrättade wi enskild andakt på tyska och besökte missionärens hustru, hwilken i många år warit sjuk till följd af utstådda lidanden i Zululandet. O! huru tålig, stilla och halft förklarad låg icke den kära systern der, wäntande på förloßningens timme, beredd att möta sin Herre och Frälsare. Nu har hon fått orlof och är, såsom jag hoppas, saligt hemgången, för att wara när Herren alltid."

"Sedermera företogo wi till häst en liten utflykt för att beskåda det sköna landskapet. Stationen har sitt namn af det bibliska Elim med sina 70 palmträd och 12 wattenbrunnar. Och sannerligen war denna plats den mest underskröna jag någonsin sett. I en liten täck dal, genomfluten af en bäck samt helt och hållet uppfyld af en wäldig urskog, framstod den höjd, på hwars spets stationen war anlagd. Denna lilla intagande höjd, från hwilket det fruktanswärda hafwet lät sig ses (såsom en hwit strimma) och höras, på tre sidor omgifwen af wäldiga klippor, erinrade om ljudet af det sakta wädret (1 Kon. 19: 12.) I en uthuggning passerade wi urskogen, hwilken dock trots all sin prakt och storhet, sanningen att säga, för mig ej hade det intresse och behag, som wåra allwarsamma, luftiga och uppåtsträfwande barrskogar. Här wäxte de ädlaste och mest olika trädslag, från och med det jättelika gulwedsträdet till och med de minsta palmarter. Marken war smyckad af calla-arter samt otaliga liljor och andra blommor. Täta slingerwäxter stängde öfwer allt wägen och hindrade jemte ett tätt löfwerk ljusstrålarne från att nedtränga, hwarför det war helt dunkelt och underligt i dalen. Efter en stunds mödosam ridt nådde wi bergsplatån. Framför oß utbredde sig på 2½ sw. mils afstånd det hemlängtan wäckande hafwet, på hwilket wi sågo en ångbåt och flera segelfartyg Rundt omkring oß hade wi ett det härligaste med de skönaste liljor och blommor prydt och med det ymnigaste bete försedt slättland, begränsadt på alla sidor af ett omwexlande alpland. Ja, en mera storartad och skönare utsigt, än här låg framför oß, har jag aldrig någonsin sett."

Morburg är en tredje Hermannsburgs-station, till hwilken de framkommo måndagsafton. "Denna är i synnerhet märkwärdig för sina stora kaffeplanteringar, skröna läge (på en höjd

med utsigt åt hafwet) och storartade byggnader. Här hade konst och natur förenat sig att i yttre hänseende förwandla stationen till ett litet paradis. En sådan skön prestgård gifwes det sannerligen icke i Swerige och hwilken kyrkoherde, prost eller biskop der hem ma skulle icke fröjda sig öfwer att ega ett sådant sommarställe? Här woro några tyske kolonister och flere kristne än på de andra tyska stationerna i Alfredia."

Alla tre de tyske missionärerne i provinsen Alfredia uppmanade dem att om möjligt der börja sin werksamhet. Der war plats för ännu tre missionärer, provinsen erböde samma fördelar som någon annan i Sydafrika, och de önskade hellre trosförwandter till grannar på missionsfältet än engelsmän.

Dagen derpå öfwergingo de Umziunkulu för andra gången.

(Forts.)

Följande theser öfwer IX:de Art. i Augburgiska Bekännelsen komma att behandlas wid Kans. konferensens näste möte i Kans. City, den 12:te Juni 1879.

1. Dopet är ett nådens och salighetens medel, af Herren Jesus sjelf instiftadt och derför nödwändigt till salighet.

2. Dopet är nödwändigt till saligheten, emedan hwarje menniska af naturen är ett syndens och wredens barn och såsom sådant utan Guds rikes delaktighet.

3. Dopet är ett nya födelsens bad och derför nödwändigt till salighet för alla, ware sig man eller qwinna, barn eller spenbarn, emedan barnaskap hos Gud, lif och salighet icke genom andra medel gifna warda.

4. Dopet såsom pånyttfödande, då icke uppenbart motstånd göres, meddelar syndernas förlåtelse, frälsar ifrån döden och djefwulen och framställer den troende och döpte rättfärdig helig inför Gud.

5. I det heliga dopet meddelas den troende och döpte nåd och kraft att i daglig ånger och bättring korsfästa och döda den gamla menniskan.

6. Åt den troende och döpte meddelas nya andliga krafter under flitigt bruk af ordet och altarets sakrament, så att han dag från dag förnyas till Jesu kunskap och beläte.

Å Kans. konferensens wägnar.
Sekreteraren.

Bokanmälan.

Wår företagsamma bokhandelsfirma, Engberg & Holmberg i Chicago, har nu färdig en ny upplaga i oktav af Swenska Psalmboken jemte evangeliiboken, pinohistorien, morgon- och aftonböner m. m. Särskildt böre wi nämna, att boken äfwen innehåller den s. k. "kyrkohandboken" med gudstjenstordningen och formulärerna för de presterliga förrättningarne, såsom de inom Augustanasynoden brukas. Boken är tryckt med rena, stora, wackra stilar på hwitt, godt papper och ser werkligen prydlig ut. Wi önska den stark afsättning. H.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Kollekt wid Julgranen i Andover, Ills 1,60; C. J. Magnusson, Berlin, Ills 12,50; A. Strand, Des Moines, Iowa 2,50; S. Norman do 1,00; Mrs Anna Peterson do 1,00; Miß Nelly Lewis do 1,00; J. Rudebeck do 1,00; A. Jern do 2,00; koll. af St Ansgarii förs., Cannon Falls, Minn. 7,28; J. P. Skarp do 1,00; John P Anderson do 0,25; John R Sannquist, Cambridge, Ills 5,00.

Till Lärowerkets underhåll:

Illinoiskonferensen 532,25; Minnesotakonferensen 34,00.

Till Indian-ynglingarnes underhåll:

Från Söndagsskolbarnen i Bethlehemsförsamlingen, Batavia, Ills 2,50.

Moline, Ills, den 1 Maj 1879.

J. H. Wistrand

Sedan redowisningen i n:r 4 af "Aug. och Miss." för i år hafwa följande bidrag emottagits:

Till Illinois-konferensens Inre Mission:

Kollekt i Andover 3,66; Rockford syförening 30,00; Altona syförening 16,46; Knoxville 15,00; koll. wid missionsmötet i Berlin 6,00; Geneseo syförening 15,00; Wataga 5,00; Woodhull syförening 10,20;

kollekt wid missionsmötet i Woodhull 6,56; And. Dahlström, Andover 1,00; Gust. Levin, Orion 0,50; New Windsor 11,05; en onämd i Nekoma 1,00; Salems förs. Chicago 17,54; Moline 35,00; Tio cents föreningen, Princeton 30,00; Ishpeming syförening 5,00; Gethsemane församling, Chicago 10,00; White Hall 10,00; Parton 10,47; La Porte 13,35; Elgin 7,31; South Chicago, subs. 18,30, kollekt 2,70 (summa 21,00); Immanuelsförsaml., Chicago, kollekter 30,00, syföreningen 130,00 (summa 160,00); Gustaf Anderson, Andover 2,00; kollekt wid missionsmötet i Cambridge 3,24; Rock Island 8,51; De Kalb syförening 8,00; kollekt wid missionsmötet i Kewanee 1,69; Varna 4,75; John R. Österdahls, Varna, sparbössa 0,75. Kollekter, genom kolportör C. J. Johnson 40,25 nemligen från Swachwine 2,31; Kewanee 2,83; Princeton 5 50; Wyanette 1,00; Knoxville 1,47; Henderson Grove 1,71; på landet wid bingdon 2,59; Abingdon Station 1,44; Monmouth 5,13; Sagetown 4,00; Elmwood 3,00; Peoria 3,80; Woodhull 1,63; Roseville 1,20; Galva 2,64. Summa: 510,29.

Till Indian- och Hednamissionen:

Syföreningen i Altona 16,00; En cents föreningen i Millers, Ind. 8,00; kollekt i Orion 2,17; syför. Geneseo 10,00; i Woodhull 10,20; i Beaver, 14,50; i Ishpeming 5,00; Gethsemaneförs., Chicago, 5,00; syför. i Henderson Grove 13,00; Unga fruntimmers syför. i Knoxville 18,00; Parton 10,47; La Porte 5,00; Hanna och John Lekbergs i Chicago sparbössa 1,20; Elgin 7,31; Gustaf Anderson, Andover 2,00; Moline 50,00; Mrs Fristedt, Rock Island 1,00; syföreningen i De Kalb 4,00; församl. i Bloomington, Ills 2,04; syföreningen i Eagle Lake förs., Minn. 5,00; F. A. L. Augustana College 0,50. Summa: 190,39.

Till Synodens Inre Mission:

Syföreningen i Rockford 30,00; församl. i Rock Island 5,55; Ishpeming 7,00; Berlin 1,85; Orion 2,70. Summa: 47,10.

Till Missionär Sandegrens Barnhem i Indien:

Syföreningen i Rockford 30,00.

Till Barnhemmet i Andover:

Andovers och Westsidans syförening i Andover 50,00; barnens på Barnhemmet syförening 60,00; syföreningen i Rockford 30,00. Tacksägelsedagskollekt: i Rock Island 3,57; i Attica 5,27; i La Fayette 4,10; i Gethsemaneförsaml., Chicago 2,11; och i Pecatonica 7,11. Anna Eriksson, Geneva 0,80: syföreningen i Altona 16,00; wid pastor Borgs bröllop i Altona 5,51; å subskription i Knoxville 45,00 (deribland 10,00 från Mrs Mur); And. Dahlström, Andover 2,00; syföreningen i Woodhull 20,00; Anders Lindgren och J. A. Swensson från Lindsburg wid ett besök på hemmet 5,00; Fredrik M. Lundbergs i Galesburg sparbössa 1,00; Petrus Emanuels i Varna sparbössa 2,50; Anton W. Forsbergs i Tustin sparbössa 1,00; genom pastor Ewald å subskriptionen i Immanuelsförsamlingen, Chicago 15,00; Johannes Samuelson Opheim 15,00; N. Frith. Larson, Andover wid barndop 0,50; John R. Österdahls barns i Varna sparbössa 1,00. Summa: 292,47.

Widare inkommet å söndagsskolornas insamling:

Gethsemaneförsaml., Chicago 25,89; ytterligare från Immanuelsförs:s, Chicago 1,00; do fr. Orion 0,50; do från Varna 2,50; sönd.-skolan wid Mc Cormicks Shop 2,15; i Tustin 3,75; Indianapolis 6,00; Attica 3,95. Summa 45,74. Hela insamlingen genom söndagsskolorna uppgår till $1,529.91.

Följande gåfwor i natura hafwa för Barnhemmets räkning mottagits från wänner till hemmet inom Andovers församling, nemligen af Alex Johnson från sydwestra roten 5 ostar; N. P. Peterson 14 skål pund smör; Jonas Aug. Ljungqvist 1 ost; Nils Swensson 4 ostar; Hans Möllenhoff 2 ostar; och af Peter Anderson 15 bushels äpplen.

Med hjertlig tacksamhet får undertecknad å konferensens och Barnhemmets wägnar erkänna dessa bidrag så wäl till missionen, som barnhemmet; men tager sig tillika friheten återigen fästa pastorers och församlingars uppmärksamhet på synodens beslut om en kollekts upptagande under synodaläret inom hwarje församling för wår synods inre mission. Endast en femtedel af wåra församlingar har efterkommit synodens beslut. Från de öfriga har ännu inga medel för detta ändamål, missionen bland wåra egna landsmän, influtit. Detta är ej som det bör wara, mine bröder!

Andover, Ills, den 1 Maj 1879.

Erl. Carlsson.
Kassör.

Rättelse. — I n:r 18, sid. 283, sp. 1, rad. 2 upfr. står: "ordet förfona bar", hwilket måste rättas till: ordet fordom har.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från tryckt och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

Innehåll: Dock icke som jag will utan som Du will, sid. 289. — Wi wilja akta på bönen, sid. 291. — En skildring af methodisterne sådane de äro, sid. 291. — Kyrkligan notiser, sid. 294. — Judemissionen, sid. 295. — Fosterlandsstiftelsens mission i Indien, sid. 298. — Reseskildringar, sid. 299.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 14 Maj 1879. N:o 20.

En swår klämma.

En sådan omtalade wi i n:r 7 af detta blad och hafwa nu en annan att för wåra läsare beskrifwa. Ej är klämman så swår att den förorsakar jemmer; men det är dock en lättnad att få meddela sig med wänner i dylika ting.

Förliden sommar skref en af wåra duglige Kansasformare, som utlofwat en wacker summa till wår Läroanstalt, att han kände sig owillig att erlägga den, så länge han såg många bruka den usla waran, tobak, dermed de låta gå upp i rök sådana summor, som kunde många gånger om betala skulden å lärowerket och deßutom sätta det hela på "gyllene fötter". Wi kunde ej annat än gifwa honom rätt i det sednare, utan att derför gå in på hans påtänkta föresats i anledning deraf. Men wi gå nu i ständig fruktan att någon af wåra farmarewänner, eller någon wän, äfwen om han icke är farmare (ty wi hafwa många af dem), skrefwe till oß med tillkännagifwande att han icke anſåge sig behöfwa betala sin subskription till skolan, så wida icke alla i skolan rökade och han således kunde få sig en "rök", när han wid något tillfälle infunne sig här. Wore icke detta en swår klämma?

Wi skulle önska, att wår wän från Kansas kunde taga till orda och förswara sitt påstående. Som han är en mycket mild och wänlig man, föreställa wi oß, att han skulle säga t. ex. så här: "Tobak! fy! huru kan man förswara, för att ej säga bruka, sådant fnask! Se blott, huru osnyggt det är; tänderna färgade och anstrukna, spotten otäck att se; rena golf och mattor är ej att tänka på, der man öfwar denna fula wana. Och hwilken gruflig werkan måste icke denna förgiftade wara, tobaken, hafwa på de inre lifsdelarne, synnerligen de finare, som taga intryck och skada af obetydligare ting än tobak! Jag läste nyß om swåra sjukdoms- och dödsfall af "trichiner"; alla äro rädda för färsk fläsk, af fruktan att blifwa angripna af "trichiner". "Ha, ha", utbrister nu min wän rökaren, "jemföra tobak med trichiner!" Men den förre återtar: "går godt an; endaſt att tobaken är wida allmännare och förderfwar långt flera än nånsin trichiner gjort. Hwad jag wille genom jemförelsen säga war det, att, då man nu känner trichin-sjukdomen, är man rädd för att äta fläsk, för att ej ådraga sig nämda sjukdom; men oaktadt menniſkorna weta att to-

baken är skadlig, handlar man dock emot sitt förnuft och fortsätter med bruket. Tobaken är ej allenast en giftplanta i sig sjelf, utan wid beredningen tillblandas rent gift.*) Man kan ock se på en rökare, huru det insmuglade giftet förtär lifskrafterna eller, likasom starka drycker, förorsakar en onaturlig fetma. Kan du taga på ditt sammwete att bruka sådant?" Wår rökande wän blir säkerligen wid dessa allwarsamma saker något upphettad, hwilket wår beskedlige Kansasbo wisserligen icke will öka, hwarför han slår in på en annan sida af frågan ungefär så här:

"Antag, att tobaken wore alldeles oskyldig till alla dessa anklagelser, så synes det mig likwäl allt för galet att slösa så mycket på denna, åtminstone onyttiga, wara. De som bruka den simplaste tobak, anwända dock på den flere dollars om året; jag will icke uppgifwa summan, emedan jag är oerfaren i den frägan. Jag tror dock att jag kunde uppgifwa allehanda småexpenser bredwid tobaken, så att utgiften är ej så liten. Antag widare att omkring hälften af de män, som stå såsom medlemmar i Augustanasynodens församlingar, eller i runt tal 10,000, bruka tobak; och åter hälften utaf dessa eller 5,000, hålla sig blott med simpel röktobak och utbetala för det nöjet 5 dollars hwardera (somliga måhända mindre men de flesta mer); hwilken summa belöper det sig icke till? Ej mindre än till $25,000 på året. Jag beräknar antalet af cigarrökande till minst fem tusen och att dessa 5000 endast röka öfwerhufwud en cigarr om dagen; hwad tror du wäl utgiften uppgår till för hwardera på ett år? Jo, till ej mindre än 18,25, säger aderton dollars och tjugu fem cts! Och hwad gör summan för alla fem tusen cigarrökarne efter blott en cigarr om dagen? Nittioett tusen twå hundra femtio dollars, eller för alla tiotusen rökarne tillsammans den förfärliga summan af öfwer $116,250 på året. Kunna wi swara för sådant? Huru stolte woro wi icke, måhända trötta, som hade wi tagit den sista slanten ur fickan, när "Skolwännen" i sjor hade skrapat ihop $18,000 till skulden å wårt lärowerk? Summan war wacker; men.... men! Icke mer än sjettedelen af hwad som utgår för tobak!" "Det är bäst jag går", utropar nu wår wän, rökaren, med någon otålighet och med en inre lust att med ett leende samt en och annan qwickhet afwärja de swåra huggen, emedan inga andra skäl äro till hands. Dock för att förebygga allt

*) Här må det tillåtas bestyrka Kansaswännens påstående genom ett faktum: för ett par weckor sedan tog en cigarrmakare i Davenport lifwet af sig genom förgift. Han hade sjelf i ett "drugstore" köpt det och det af sådan beskaffenhet, att döden följde ett par minuter efter intagandet. Man tilltrodde honom icke den afsigten att sjelf begagna det, emedan han esomoftast plägade köpa sådant, för att anwända det i tobaken, särskilt cigarrer. Enda skilnaden war, att han annars plägade köpa giftet uppblandadt, men sista gången tog han det rent. De der cigarrerna torde deßutom innehålla allehanda annat, mindre behagligt, att ej säga något ännu wärre, om man skall tro beskrifningar på hwad som wanligen till dem anwändes.

Den berömde swenske läkare, Melander, yttrar i sin läkarebok följande eftertänkliga ord: "Tobaks-rökning är på twå sätt högst skadlig för helsan, enär den å ena sidan orenar lusten samt å andra sidan såsom ett skarpt narkotiskt gift förslappar nerverna och störer lifsprocessen. Tobak, i hwad form som helst, bör derför icke brukas af friska personer, som önska behålla sin helsa, ej heller af sjuka, som wilja återfå densamma".

obehag och mißnöje, träder utg. af Augustana emellan med ett förlikningsförslag af detta innehåll: "Jag föreslår att anti-rökaren från Kansas (en, i parentes sagdt, werklig personlighet, som subskriberat $500 till wår läroanstalt) gifwer hwad han inbesparar genom att icke bruka tobak; han winner i alla fall, emedan han är fri för wådan af tobaksbruket; wännen, rökaren, åter gifwer hwad han ett år annars skulle förbruka på tobak, hwilket blifwer för honom den största winsten, alldenstund han ej allenast derigenom går oskadd af tobaksgiftet, utan sedan året är tillända skall blyggas för att återwända till sin gamla wana och sålunda gör en fortfarande winst. Bådas gåfwor, eller rättare winster, gå till wår högskola, som derigenom ej blott skall betala sin skuld, utan komma riktigt på "grön qwist". Nu äro wi wänner allihop.

En och annan wän har gifwit mig en wänlig wink, att det wore bäst att icke röra wid det kinkiga ämnet, tobak; men jag hoppas hafwa sådana läsare hwilka ej äro rädda för att se sanningen i synen, ej önska hafwa sådane lärare som profet. Micha karakteriserar, (2: 11), utan wilja pröfwa allt och behålla det godt är, och mera begär jag icke. Jag säger med Paulus: "jag talar såsom med förståndiga; betrakten I hwad jag säger". En reform behöfwes i sanning i detta hänseende och den bör, såsom alla rätta reformer, komma på öfwertygelsens wäg. Ingen skall emellertid kunna förhindra mig att uttala hwad jag anser rätt wara. Jag will hellre nedlägga pennan, än fördölja sanningen. H.

"Fader, förlåt dem."

Jakob Nelson war född i Skotland af kristliga föräldrar och war som barn en from och älsklig gosse. Men i sitt 14:de år miste han på en gång både fader och moder, hwarefter hans slägtingar skickade honom till London, såsom lärling i ett boktryckeri, der för det mesta trycktes okristliga böcker och tidningar. Genom att läsa sådana skrifter, i umgänge med lättsinniga kamrater förlorade han de goda grundsatser och den wördnad för Guds ord, som hans fromma moder sökt inplanta hos honom. Först lärde han att förakta Guds ord, sedan blef han en bespottare och fritänkare. Otrons frukter uteblefwo icke; högmod, osannfärdighet, köttets och werldens begärelser uppfyllde hela hans själ, och i sitt tjugonde år war Nelson redan en inöfwad syndare. Isynnerhet war söndagen den dag, då han gaf sina laster och begärelser fria tyglar. Förmiddagen tillbragte han med likasinnade wänner, antingen wid spelbordet eller i dryckeslag, aftonen anwändes att besöka wärdshuset, teatern, danssalen och andra syndens nästen. Emellanåt, i synnerhet i den första tiden af hans syndfulla lif, höjde wäl sammetet sin warnande röst, och stundom förföljdes han af mörka aningar och drömmar. En gång drömde han, att hans bortgångna moder med sorgbundna blickar och miner warnade honom för en förtjusande qwinna, som under muntert skämt lindade en blomsterkedja om hans armar; men han föraktade alla modrens warningar, till deß det förfärliga ögonblick kom, då den sköna qwinnan förwandlades till

en djefwul och blomsterkedjan till en jernlänk, hwarmed hon drog honom ned i den lågande afgrunden. Förskräckt anropade han sin moder om hjelp, men nu war hon förswunnen — och han waknade genomwåt af ångestswett. En annan gång blef en af hans kamrater wid hans sida dödad af ett machin-hjul, som sprang sönder medan det war i full fart. Gripen af förskräckelse tänkte han nu: Om detta nu hade träffat mig, och jag blifwit dödad, hwar wore då min själ? Derpå swarade en inre, omutlig röst: "Då wore du wisserligen i helwetet, om du dött sådan du nu är." Men dessa obehagliga tankar slog han snart bort, och qwäfde dem i utswäfningarnes dy.

Så förgingo några år, och det förekom Nelson som wore han en ganska lycklig och lefnadsglad man, då han så fritt kunde följa sina lustar och begärelser. Men den tid skulle komma, då han skulle få ersara, att djefwulen är en hård herre, och att "den som synden gör, han är syndens träl." Det "glada lif" han förde, förledde honom nemligen stundom till oordentlighet och försummande af sitt arbete, och när han då fick förebråelser af sin principal, gaf han ofta ett ohöfligt swar. Då nu sådant flera gånger inträffat, blef han afskedad från boktryckeriet, hwilket han dock icke tog sig mycket när, "ty en karl som jag", tänkte han, "kan ju få arbete öfwerallt". Han fick också plats på ett annat tryckeri, men samma orsak, frambringar samma werkningar, också här war han oordentlig i sitt arbete och uppstudsig mot sin husbonde; hwarför han äfwen här blef afskedad.

På samma sätt fick han lemna en plats efter en annan, till deß han blef så illa känd för sitt högmod och sin trotsighet, att ingen mer wille anwända honom. Han kom nu i nöd, och måste i denna nöd uppsöka en gudfruktig boktryckare, om hwilken han ofta hånande sagt: "förr än jag skulle arbeta hos ett sådant hänghufwud, förr skulle jag swälta ihjel." Nu war han dock glad att få plats hos denne boktryckare, fastän det war honom mycket obehagligt, att han alltid fick sätta kristliga skrifter och Guds ord. Detta war honom mycket plågsamt och olidligt, af det skäl, att han mot sin wilja blef twungen att höra sanningar, som straffade hans ogudaktiga lefnad och störde hans säkerhet. Han bad att få slippa detta arbete och försäkrade, att han "hellre wille sätta de tråkigaste tabeller eller hwad annat som helst." Men då hans husbonde blott sysselsatte sig med utgifwandet af andliga böcker, måste han finna sig deruti, då han ej kunde få plats på något annat ställe. Han försökte då att taga sin skada igen, genom att för sina kamrater förlöjliga hwad han war twungen att sätta; — ofta uppläste han stycken af sitt manuskript för dem, och beledsagade läsningen med hånande och smädande anmärkningar. Och då många af kamraterna likaledes föraktade Guds ord, så instämde de i hans smädelser, och de få, som ogillade dem, hade icke mod att tillrättawisa honom derför. Ofta förändrade han meningen i hwad han satte, och gladde sig åt när det icke alltid märktes wid korrekturläsningen, och der sålunda utkom böcker med förargliga tryckfel. Hans husbonde bestraffade honom ofta derför, och hade många gånger i sinnet att afskeda honom, men han tillbakahölls alltid dels af med-

lidande, dels af hopp att han genom Guds nåd någon gång skulle komma till besinning. Och detta hopp gick också, som wi nu få se, i uppfyllelse, ehuru på ett owäntadt sätt.

En dag hade Nelson satt en predikan öfwer Jesu ord: "Fader förlåt dem, ty de weta icke, hwad de göra", hwarwid han hånande anmärkte: "att det hade Jesus wißt icke sagt, ty att bedja för dem, som pinade och plågade honom, det war mera än någon menniska kunde." (Att Jesus war Gud, hade han för länge sedan lärt att anse för wantro.) Derwid hade han, som wanligt, gjort bittra anfall mot "alla de galningar, som kunde tro, att Bibeln war Guds ord, så mycket kunde dock hwarje förnuftig menniska inse, att dylikt icke war annat än prestpåfund för att narra och bedraga godtrogna menniskor." Men hela dagen igenom kunde han icke få dessa Herrans ord ur sina tankar; dessa ords underbara skönhet, den kärlek de andades, werkade med oemotståndlig kraft på hans hjerta. Han kände ett slags mißnöje med sitt hittillswarande lif, och kunde ej annat än tänka tillbaka på sin barndom, då han så ofta hört sin moder omtala dessa ord, i hwilka hon funnit glädje och frid. En känsla af stigande oro och mißnöje med sig sjelf begynte mer och mer plåga hans hjerta, han såg tillbaka på sitt lif och ryste wid den syn, som nu öppnade sig för hans ögon. Snart blef det honom för trångt i arbets-salen, och han gick ut att på wärdshuset fördrifwa "dessa griller, som plågade honom." Men äfwen detta wille icke lyckas; wäl drack han så mycket, att han nästan blef berusad, wäl skrattade och skämtade han mera än wanligt med gästerna, men ändå kunde han icke tysta den röst, som oupphörligt ropade i hans inre: "Tänk om det ändå wore sant, hwad der står i Bibeln! Tänk om Kristus werkligen är Gud, hur går det då en gång för dig, du som oupphörligt har smädat och hånat Honom och trampat Hans bud under dina fötter? Skulle Han wäl också hafwa bedit för dig: 'Fader, förlåt honom?' Nej, nej, det har han aldrig kunnat, ty du har aldrig älskat honom, huru skulle han då älska dig?"

Oroad och gnagad af dessa tankar, mißnöjd med sig sjelf och med hela werlden, gick han sent om aftonen hem, sjungande och bannande ömsom, likSom för att uppehålla sitt mod. Just som han skulle wända wid ett gatuhörn, stötte han emot en wälklädd herre, som gick på samma del af trottoaren som han sjelf, och stöten war så häftig att att båda parterna förlorade jemnwigten. Nelson, som war glad att finna någon, på hwilken han kunde låta sitt dåliga lynne bryta ut, kastade sig straxt öfwer den främmande och beskylde honom för, att han öfwerfallit honom, och innan den främmande kunde sätta sig till motwärn, hade Nelson redan gifwit honom flera hårda slag i ansigtet, så att hans mun blödde och hatten flög af. Men den anfallne war en stark man, och fattande fast tag i Nelsons axlar satte han honom mot muren och sade: "Om jag nu följde naturens röst, så genompryglade jag dig dugtigt, för det du har öfwerfallit mig, och du ser nog, att jag kunde göra det; men jag förlåter dig, ty du wet icke hwad du gör." Med dessa ord släppte den främmande — hwars namn war Howard — sitt tag och wille gå widare,

då Nelson kallade honom tillbaka. Att han nu åter skulle påminnas om samma ord, som förföljt honom hela dagen, det blef honom för mycket. "Slå till", ropade han, "men säg inte, att ni förlåter mig, ty det kan ni icke, det kan icke Frälsaren göra, ty jag är den uslaste syndare på hela jorden." Den främmande, som war en kristen, stannade ögonblickligen wid dessa ord och frågade: "Menar du hwad du säger?" "Jag wet ej", swarade Nelson, "men det wet jag, att om der än icke finnes något annat helwete, så har jag dock nu ett i mitt eget hjerta." Dereftter omtalade han hwad som händt honom samma dag, huru han redan känt sig gripen af en oro och ångest, som han förgäfwes sökt frigöra sig från. Slutligen bad han den främmande följa sig hem, "ty", sade han, "jag törs ej wara ensam i natt. En dröm, som jag hade för många år sedan, står nu så lefwande för mig; — jag är rädd; ja, jag, som icke har welat tro på djefwulens tillwaro, jag erkänner nu, att han är mig när, och att jag är i hans wåld."

Herr Howard samtyckte gerna härtill, han följde Nelson hem och wisade honom på hwilken farlig wäg han wandrat, samt huru Herren dock ännu i nåd wille gifwa honom tillfälle till bättring — sinnesändring. Han lade honom allwarsamt på hjertat att åtminstone nu wända om, ty det kunde wara sista gången Herren kallade honom. De bådo innerligt tillsammans, och då Herr Howard gick, lemnade han Nelson sitt Nya Testamentet, som han hade hos sig samt lofwade att komma igen nästa dag.

Denna afton war en wändpunkt i Nelsons lif. Denna gång följde han Guds kallande röst, och likt den förlorade sonen wände han om till sin fader. Dock warade det flera weckor innan han rätt kunde sätta sin lit till, att hans synder woro förlåtna; men just det språket: "Fader förlåt dem", som han förut föraktat, blef nu, genom Guds nåd, ett säkert ankare för hans ängslade samwete, och en balsam, som skänkte lif och frid åt hans själ. Ifrån denna stund war Nelson en troende kristen, som med ståndaktighet fördrog, att hans förra wänner gjorde honom till ett mål för sin förundran och sitt hån.

Han blef också från nu en stilla, flitig arbetare, och Gud lade sin wälsignelse till hans bemödanden, så att han efter några års förlopp kunde nedsätta sig i sin födelsestad såsom boktryckare. Här lefde han och dog såsom en aktad man, och erkände sanningen af det ordet: "Gudaktighet med ett förnöjdt sinne är en stor winning och har löfte om detta lifwet och det tillkommande."

Men det ordet: "Fader, förlåt dem", war beständigt det käraste för honom i hela Bibeln, och för att dagligen minnas det, tryckte han det med gyldene bokstäfwer på en tafla, som upphängdes i hans bästa rum.

(Kristl. Samler.)

Kyrkliga notiser.

Årsexamen

wid Augustana College och Teologiska Seminarium hålles Tisdagen och Onsdagen den 10 och 11 nästkommande Juni och börjas förstnämde dag kl. 9 f. m. samt afslutas med wanliga högtidligheter Torsdagen den 11:te. Wi hoppas att så wäl examensöfningarne som de under de tre dagarne förekommande högtidligheterna skola locka många af wårt Lärowerks gynnare

och wänner att hedra oß med sin närwaro.
Aug. Coll., Rock Island, Ills, d. 9 Maj 1879.
T. N. Hasselquist.

— Församlingen i Moline har förnyat sin kallelse till pastor Telleen.

— Från prof. Olsson ankomma esomoftast bref, det sista adresseradt d. 12 April i Dresden i Saxen. Han ämnade sig genast derifrån till Karlsbad för att försöka hwad wattnet der kunde uträtta till återställande af hans helsa. Ehuru brefwen innehålla intressanta saker, intaga wi ingenting af dem i A. o. M., emedan wi wänta att om en wecka eller twå kunna meddela ett längre bref med reseunderrättelser och betraktelser, enligt gifwet löfte.

— I Hemlandet finnes nu annons om nästa synodalmöte, som hålles i Immanuelskyrkan på nordsidan i Chicago och begynnes Torsdagen den 19 instundande Juni kl. ½8 e. m. Synodens ministerium möter Onsdagen d. 18 Juni kl. 9 f. m. på samma ställe samt synodalrådets medlemmar den 16 Juni kl. 9 f. m.

Föreskrifterna för öfrigt äro de wanliga.

Wid synoden förekomma flera wigtiga frågor, med hwilka man på förhand borde göra sig bekant och derigenom sätta sig i stånd att med klar insigt och på grund af öfwertygelse gifwa sin röst med eller mot. Detta gäller isynnerhet den nya synodalkonstitutionen, som wid sista årsmötet antogs som hwilande och nu måste utan diskussion antagas eller förkastas. Katekesfrågan är ett annat utomordentligen wigtigt ämne, som kommer att behandlas.

— En hr Loats i staden Frederick, M., berättas hafwa testamenterat egendom, i wärde uppgående till minst $75,000, som fond för ett lutherskt barnhem. När skall denna kristliga sed begynna wisa sig bland wåra amerikanare-swenskar?

— Luth. Obs. påstår att luth. kyrkan utan twifwel har flera hem för föräldralösa barn i förhållande till sina medlemmars antal, än något annat protestantiskt samfund. Må det alltid så blifwa, eller snarare, blifwa allt bättre och bättre i detta hänseende!

— I n:r 11 af A. och M. intogs en underrättelse om ett olika förhållande af 2 sw. metodistpastorer med afseende på frimurarebegrafningar. Derwid yttrades att metodistpresten i Des Moines, Jowa, ej allenast deltagit i en dylik begrafning, utan ock "klandrat och smutskastat" den sw. lutherske pastorn, som nekat wara med. Metodistpresten sökte nu i "Sändebudet" förswara sig, hwarpå pastor Telleen gaf ett genswar i n:r 18 af detta blad. De som nu haft tillfälle genomläsa båda skrifwelserna, skola medgifwa, att pastor Telleen handlat rätt, fullkomligt rätt i saken, men metodistpastorn orätt, ja okristligt och kärlekslöst, alldenstund han ej blott deltog i begrafningen af medlem af annan församling, utan att underrätta sig om de grunder som förmått den förre att neka sitt biträde, utan äfwen wid begrafningstillfället åtminstone klandrat, om icke rent ut smutskastat, en grannförsamling. Han nekar wäl dertill; men hans swar wisar klarligen den bittra anda, hwaraf talaren måtte hafwa drifwits. Wi skulle gerna hafwa intagit hela swaret i denna tidning, dereft det ej warit för långt och bättre ämnen borde fylla rummet, endast för att wisa den anda, som regerar dem, hwilka bekänna sig wara "fullkomliga". På alla hans anfall kunna klara och bestämda swar gifwas; men wi wilja här endast widröra hans ställning till hemliga sällskaper, hwilken är lika falsk som så mycket annat hos honom. Han yttrar: "Jag kan icke nu inse att en kristen behöfwer wara med uti sådana föreningar; men på samma gång detta är mitt enskilda tänkesätt, kan jag dock icke anse mig sjelf hafwa rättighet att "döma en annans samwete" i den saken, förutsatt att han i sitt lif wisar en sann kristlig karakter, bärande Andans frukter, samt nitiskt werkande Guds sak. Domen will jag helst lemna åt den, som känner hjertat, och följaktligen kan fälla en rätt dom". I afseende på frimurare är denne prest willig att lemna domen öfwer hjertats tillstånd åt Herren, ehuru de hemliga sällskapernas grundsatser icke äro Andans, utan köttets frukter. Här erinras blott om deras upprepade gräsliga eder, rakt stridande emot Guds klara ord. Men deßutom skola de ogudaktige swärjarne förbinda sig med helig eller rättare ohelig ed till hwad de icke känna: kan en kristen göra det? Icke någon, som har ett werkligen waket samwete. Denna förklaring å pastor Gabrielsons sida förekommer mig hafwa mycken likhet med Pilati handtwagning, hwarmed han wille göra sig ren från synden i domen öfwer Jesus, men war dock willig att fälla den. Nej, man kan med sådant snack icke frigöra sig från delaktighet i de hemliga sällskapernas synd. Det är i sjelfwa werket att understödja densamma.

Besynnerligt; då nämde metodistpastor är

så rädd för att döma hjertat, då det gäller frimurare, är han platt icke rädd för att döma det inre tillståndet hos lutheraner. De skäras gerna öfwer en kam, lärare som åhörare. Kan icke hwar och en inse den falska ställning en sådan man intager till Guds ord och sanningen? Och ändå frånsäger sig sådant folk "partisinne" och påbiktar det andra!

Det gör oß ondt att nödgas begagna så allwarsamt språk i denna sak, men den kan icke med mildare ord tecknas eller mötas.

— Ett antal baptistpresters behandlade nyligen wid ett möte i Brooklyn den frågan, huruwida barn kunna blifwa saliga. Så underligt detta ock må synas, så war det dock dessu mäns fulla allwar. Det war nemligen baptister, hwilka såsom bekant är beröfwa de kära små det isynnerhet för barn stiftade nådemedlet, det heliga dopet, och låta dem uppwäxa som hedningar, icke förstående Jesu ord: "låter barnen komma till mig och förmenen dem icke; ty sådana hörer himmelriket till". Deßutom woro desse män calvinister (såsom utan twifwel wåra swenske äfwen äro), d. w. s. de höllo den oevangeliska läran, att Gud redan från ewighet öfwerlemnat ett antal af de små barnen åt fördömelsen. En prest menade, att man dock mäste låta denna lära fara, dereft man icke wille antaga att åtminstone några barn blefwo förtappade. (Detta efter L. Z.) Ja, det är swårt i sanning med de de små, då man ej tager sitt förnuft tillfånga under Kristi lydnad och tror i ödmjukhet Jesu ord: "Det som är födt af kött det är kött", det ena barnet likt det andra, och: "utan en (hwem det wara må) warder född af watten och andan, kan han icke ingå i Guds rike", samt ytterligare: "utan J (äldre) omwänden eder och warden såsom (just like) barn, kunnen J icke komma i himmelriket". men "sådana (just barn, stora och små) höra himmelriket till", för dem är himmelriket öppet. Man borde bäfwa för det ordet: "Den der icke undfår Guds rike såsom ett barn, han kommer der aldrig in". Hören det, J äldre, synnerligen J, som neken edra barn dopet!

Det war icke underligt att man wid ofwannämde möte råkade i owißhet hwad man skulle tro om de små. Många mena att barnen blifwa salige allihop, oaktadt medfödd synd och utan tro, nyfödelse och allt möjligt, hwilken salighetswäg de dock hafwa diktat sig till i sin egen inbillning och utan Guds ord; andra tyckas wara willige att anse dem ungefär som grisar och kalfwar: dö de i barndomen, så är det alldeles slut med dem, emedan de icke kunnat hwarken synda eller göra något dodt. Är icke allt det hiskeligt! Kan du, fader och moder, så tänka om det barn du bär i din famn eller äfwen nödgas bära bort till den mörka grafwen? Nej, kasta bort alla de der förnuftiga spekulationerna rörande barnen, fatta helt enkelt Jesu ord: "låter barnen komma till mig" och det genom det medel han sjelf förordnat dertill, då han sade: "utan en warder född af watten och anda, kan han" m. m. Låt ingen taga dig detta ordet ifrån! Här är icke fråga om en dubbel födelse, en af watten och wid ett annat tillfälle af andan; ej heller om något annat än watten och anda, der de således äro tillhopa, och hwar är det utom i det heliga dopet? Funnes intet dop med watten annars omtaladt i N. T., så skulle äfwen jag wara willig förföka en annan tydning af Joh. 3:5; men nu låter det sig icke göra utan det största wåld på Guds ord. Stöter ditt stora förnuft sig ändå på det ringa dopet, så besinna hwem det är, som instiftat det, hwilken säger om sig: "Mig är gifwen all magt i himmelen och på jorden, går fördenskull ut och gören alla folk till mina lärjungar, döpande dem" m.m. Mera härom en annan gång. H.

— Wid ett kongregationalistmöte under sistlidne April månad öfwerlade man ock om kongregationalisternas Teologiska Seminarium i Western och deß angelägenheter. Sådant intresse wisade sig i den frågan att, oaktadt Seminariet redan har en lönefond af $200,000, man dock beslöt föröka den med att ännu ytterligare samla $150,000.

Missions-Afdelning.

Indien. – Telugulandet.

Ett besök hos pastor Joseph.

Till en broder i Östern har missionär Carlsson skrifwit ett bref, som lemnats oß till meddelande åt läsarne af "Aug. och Miss."

"Fridsdufwan" Lördagen den 15 Mars 1879.

"Lide wi med, så skole wi ock regera

med honom." — — — — — — — —

Min hustru och jag äro nu här om bord på Schmidts båt i sällskap med den infödde pastor Joseph på väg till Jagrupad, hwareft Joseph har sin församling. Han och hans församlingsboar hafwa flera gånger bjudit oß komma och helsa på, och nu wilja wi uppfylla denna deras önskan, fastän wi ännu icke kunna tala med dem. Pastor Joseph har haft stor wälsignelse i sitt arbete. Han har sedan början af det nya året döpt 21 personer. Wi stego ombord i går afton, på det wi måtte kunna resa tidigt på morgonen, ty midt på dagen är det nu så warmt — 95 grader i skuggan i husen — men wi kommo likwäl icke åstad så tidigt, ty det går sakta för detta folk att blifwa i ordning.

Forts. måndagen. — Wi kommo lyckligt till Jagrupad lördagseftermiddag. På aftonen gingo wi upp i byn och helsade på pastor Joseph m. fl. i hans hus. På samma gång hade wi tillfälle att taga der pågående kyrkobygge i skärskådande. De hålla nemligen på att bygga en kyrka wid norra ändan af nuwarande pastorshuset. Det skulle säkerligen wara nödwändigt att säga er, att det är en kyrka som bygges, ty eljes skulle Ni wißt icke anse det så, äfwen om Ni säge det. Den skall blifwa 22 fot lång och 12 fot bred, men då mellanwäggen tages ned och norra delen af det nuwarande huset lägges till, blir den något längre. Då wi kommo dit på lördagsafton woro Jagrupadboarne mycket upptagne med att bygga. Byggandet gick till på följande sätt. Lera hade burits lång wäg. Den lades utanför kyrkowäggarne och blöttes med watten. En man trampade den uppmjukade leran med fötterna, ett par andra rullade den tillsammans uti bollar hwilka kastades från man till man, tills de kommo till den siste som stod på muren, och han gaf dem nu deras rätta plats i densamma. I wäggarne lemnas gluggar, som skola tjena som fönster. Wäggarne skola, sedan de blifwit färdiggjorda, bestrykas med kalk, men de stora sprickor, som wid torkandet öppna sig under den brännande hettan, måste deßförinnan tillstoppas.

Wi höllo med dem som kommo för att se oß ett litet samtal som af pastor J. öfwersattes. Många hedningar infunno sig äfwen. Jag frågade dem "hwart man tar wägen efter döden," och fick till swar, "huru kunna wi weta det?" Jag sökte framhålla för dem att wår himmelske Fader wille samla oß till sig om wi, fastän syndare, wilja mottaga den frälsning Han i Jesu oß tillbjuder.

På söndagsmorgonen sågo wi många gå till sina göromål, somliga att sätta ut risplantor i wattnet, andra att tröska ris — någon hwilodag hafwa dessa stackars menniskor icke. De kristna samlades dock till gudstjenst, äfwen ett icke obetydligt antal hedningar kommo också, åtminstone för att se oß, många qwinnor isynnerhet infunno sig för att taga min hustru och mig i skärskådande. De äro lika angelägna att se hwitt folk här i byarne som folk i Amerika att se elefanter. Wi fingo till och med stolar att sitta på denna gång, pastorn hade äfwen en, och då wi medförde en stol från båten fick pastorsfrun äfwen denna gång sitta på stol. Gudstjenften skulle börja kl. 8, men såsom solen är den enda klocka hinduerna hafwa, händer det ofta att hon löper detta saktfärdiga folket förbi allt för snabbt,

och nu war kl. öfwer 9, innan de blefwo samlade. Gudstjensten hölls i ett tabernakel för närwarande behof uppfördt af palmblad, som skyddade för solen och war eljes luftigt och swalt. Pastorn kommer barfotad, klädd i snöhwit kjortel, bär glasögon och ser rätt wördnadswärd ut. Andakten börjas med en psalm och bön. Sedan lästes Joh. 15, en psalm till sjöngs. äfwenså uppsändes en böneſuck som slutades med "Fader Wår." Derefter kom predikan öfwer 1 wersen af det uppläſta kapitlet. Gudstjensten slutades med bön och sång, hwarefter mig erböds tillfälle att säga något, hwilket jag äfwen gjorde. Den stillhet, som är önskwärd wid Guds ords predikan, kunde man icke wänta här. Den ene då och den andre då framträdde med sin "claß" (¼anna) som lades på en tallrik stående på ett bord framför pastorn. Den ene hedningen kom efter den andre och ställde sig i de öppna gaflarne af tältet; många talade sins emellan, höga rop till dem som gingo förbi till sitt arbete hörde man äfwen, men pastor J. lät sig icke störas af sådant, utan fortsatte lugnt och stilla som han ingenting hört eller sett.

Pastor Joseph hade sagt oß, det woro 3 som hade anmält sig till det heliga dopet. Dopwattnet framsattes äfwen, men wid gudstjenstens slut befunnos dopkandidaterna frånwarande. Det war en hustru till en man, som redan war kristen jemte två deras barn, hwilken begärt det, men en hennes broder hade lagt hinder i wägen. Efter gudstjensten begåfwo wi oß åter till båten "Fridsdufwan", som på resor till watten utgör wårt hem.

På aftonen, då det för hettans skull åter blef drägligt, begåfwo wi oß ånyo till kyrkan. Gudstjenst hölls äfwen nu för ungefär ett lika stort antal åhörare (cirka 100) som på förmiddagen. Under gudstjensten frambars dopwatten äfwen nu och wi gladde oß i hoppet att få se de omtalade upptagas i Kristi kyrka genom det heliga dopet, och häri blefwo wi denna gång icke bedragna. Det war för oß en kostlig stund. Dessa woro de första hedningars döpelse wi warit wittne till. Efter gudstjensten framträdde qwinnan med sina 2:ne barn, att mottaga nya födelsens bad. Hon war klädd i en mörkröd mantel och åtföljdes af närmaste wänner (kristna). Hon fick till namn Mirjam, som påminner om Mose syster, och hennes son kallades Isaak, i sanning ett betecknande namn; han war ju löftets säd. Det andra barnet war en dotter. Hon kallades Rosina. Måtte Herren wälsigna dem och göra dem till en wälsignelse. Efter en sång uppmanades jag ånyo att säga något till församlingen. Jag talade då något öfwer dopet, hwilken wälsignelse Herren deri meddelar, samt huru man wärdigt undfår det, samt huru en kristen bör lefwa Herren till pris och menniskor till wälsignelse. De lyßnade med begärlighet, och isynnerhet syntes det glädja dem, då jag en och annan gång kunde inkasta något ord i deras språk, som jag lärt. Wi sjöngo engelska och swenska sånger för dem, hwaråt de gladde sig. Mödorna som möta oß äro nog mångahanda, men med Herrans Jesu bistånd går det segerrikt framåt. Nu äro wi i Rajahmundry, men det är så warmt, att wi icke ännu wåga begifwa oß till wårt hem — du må tänka dig swårigheten, att skrifwa under sådana omständigheter. Din i Kristo tillgifne.

A. B. Carlsson.

Tijo Soga och hans fader.

En kaffergosse berättar om sina tidigaste lefnadsöden i Afrika följande: "Då jag war en gosse i Afrika, skickades jag af min fader att wakta fåren. I Afrika arbeta icke männerna; endast qwinnor arbeta; männerna putsa sitt hår, föra krig och prata. Gossarne wakta boskapen, men icke på wackra inhägnade ängar som på många ställen i Europa, utan på widsträckta öppna slätter, der ett lejon eller en leopard kan röfwa bort dem. Gossarne wakta kreaturen och, då ett lejon kommer, skrika de fasligt och skrämma bort det. Der hafwa gossarne ofta roligt med kerris (kastklubbor). Dem taga wi med till betesmarkerna, hwar och en har åtminstone två med sig, och der lär man sig sigta och träffar ofta en hare eller en liten rätthund, som der kallas tsenik, så att han slår alla fyra benen i wädret. Och stundom springa wi efter jägarne, då de gå till skogen och komma just lagom för att se huru en gnu eller en hartebest blir skjuten. Så blir man allt större och lär sig äfwen att kasta med spjut och gläder sig åt att en gång blifwa en dugtig krigare och få en bössa, om det kan sträcka sig så långt med tillgångarne." Den gossen som talar så om sin barndom kom sedan till England, blef omwänd och en snäll kristen, och så gick det också med den kaffergosse som jag här will tala om, Tijo Soga. Men han blef något mera än en snäll kristen, han blef den förste prestwigde kafferpastorn bland sitt folk, en fint bildad man med många och stora kunskaper, hwars inflytande sträckte sig öfwer stora trakter af hans fädernesland och hwars minne ännu hålles i stor wördnad både bland hwita och swarta menniskor i kafferlandet. Han föddes år 1829 och hans fader war en förnäm man bland sitt folk, en talare och rådsherre hos landets konung. Faderns namn war Soga; modern hette Nosuto, och hon trifdes icke länge bland hedningarne, utan blef snart en kristen, emedan hon icke kunde fördraga att hennes man efter de hedniska kaffernas sed tog sig allt flera hustrur. Hon tog sina båda söner med sig och flyttade till en missionsstation. Det war redan 1841. De båda sönerna woro ganska flitiga. Tijo reste till och med till Skottland icke mindre än två gånger och inträdde sista gången wid universitetet i Glasgow, der han studerade med stor sammwetsgrannhet och blef en utmärkt man med en finhet i skick och en ädelhet i ansigtsuttryck, tal och åtbörder, som förskaffade honom en mängd wänner bland höga och låga. Han prestwigdes och predikade ofta i Skotlands kyrkor under ett stort tillopp af åhörare, icke blott emedan hans hudfärg war swart, utan äfwen emedan hwad han hade att säga war den heligaste sanning, uttryckt i ett ädelt och skönt språk. Så hände det sig en gång, att han skulle predika i en landskyrka der predikstolen war så låg att den knappt höjde sig något öfwer de församlades hufwuden. Tijo satt i predikstolen under det en psalm afsjöngs och war för tillfället något orolig, emedan kyrkan war alldeles full af folk. Medan han så satt, lät han sin ena hand hänga utanför randen af predikstolen. En liten gosse, som stod på bänken alldeles inwid predikstolen, fick syn på handen och förundrade sig storligen öfwer den swarta färgen. War det en

sotare? Han wille se efter. Tijo kände huru gossen sakta med sitt finger for öfwer hans hand och såg sedan huru han synade sin fingerspets. Den war icke swart. Ännu ett försök! Han för fingern till sin mun, wäter den och far sedan med den wåta fingern öfwer den sotiga handen. Återigen håller han fingern upp i dagern för att se efter och, då han nu icke heller såg någon swärta, blickade han upp till Tijo Soga med ett så genomlöjligt uttryck i sitt lilla ansigte att denne hade swårt att hålla sig allwarsam. Detta lilla mellanspel inwerkade så fördelaktigt på predikanten, att all hans oro förswann och han höll en utmärkt predikan. — Tijo förde med sig en hwit fru till sitt fädernesland år 1857 och arbetade med sådan wälsignelse att få missionärer hafwa gjort det. Han förtärde sig i sin Herres tjenst, och dog, ömt wårdad af sin trogna hustru, som för hans skull lemnat allt samt af sin moder Nosutu, som fått erfara så mycken glädje af denne sin son, hwilken, som hon sade, warit för henne "liksom en fader, make, son och allt." De omwända kristna besökte honom under hans sjukdom, den ene efter den andre, och för en hwar hade han ett kärlekens ord. Då hans moder satt stilla wid hans säng under nattens tystnad, hörde hon honom ofta uppsända brinnande böner till Gud, med hwilken han trodde sig wara ensam. Natten före sin död, den 11 Aug. 1871 reste Tijo Soga sig plötsligt, bad i sittande ställning en lång, härlig bön på sitt språk. Först bekände han sin orubbliga tro på Kristus och talade med glad undergifwenhet om sitt nära förestående afsked och sin saliga hwila i frälsarens armar. Sedan bad han, att att alla hans förströdda landsmän måtte samlas till tron på Herren Jesus, bad innerligt och brinnande för missionärerna, för alla evangelii predikare, för sin församlings medlemmar, att deras tro aldrig måtte kallna, för skolbarnen, för alla som gjort honom illa eller förolämpat honom, för Galekastammen, som nu skulle blifwa en hjord utan herde. Till slut anbefalde han åt Herren sin familj, isynnerhet sina gossar, som han skickat till Skotland för att uppfostras, och bad att Gud måtte waka öfwer dem, så att de måtte uppwäxa i Kristi kärlek och sedan att han måtte låta dem återwända till sitt folk för att blifwa deß lärare. Efter den bönen sjönk han utmattad tillbaka på sin säng och förlorade talförmågan och följande dag kl. tre qwart på tre e. m. insomnade han utan kamp, utan suck, utan någon annan rörelse än att munnen sakta öppnades och ögonlocken sänktes.

"Tijo Soga är död"! Denna underrättelse utbredde sig med windens hastighet öfwer hela Sydafrika. Alla tidningar egnade den afsomnade kärleksfulla och erkännande minnesteckningar och från månget öga flöto tårar af tacksamhet för den himmelska wälsignelse som hjertat undfått af den oförgätlige mannens predikningar och umgänge. Den 15 Aug. fördes hans jordiska hydda till kyrkan och nedsänktes derefter i jorden. Fem missionärer bådo wid hans graf och uttalade öfwer densamma kärlekens afskedsord. Till wenster om sakristian i kyrkan på stationen Mgwali, hwilken kyrka Tijo i tron hade uppbyggt, sitter en minnestafla, på hwilken står att läsa på kafferspråket:

"Denna sten skall hos oß bewara i åminnelse den högärewördige Tijo Soga, den förste prestwigde mannen bland kaffrerne. Han war en Guds wän, en Kristi Jesu älskare, en af den helige Ande uppfyld man; en den heliga skrifts lärjunge; en glödande fosterlandswän; en widhjertad menniskowän; en pligttrogen son, en god broder, en öm make, en kärleksfull fader; en trogen wän, en grundligt lärd man, en wältalig predikant, en adelsman i sitt uppförande, en uppoffrande missionär, som förtärde sig i sin Herres tjenst; en hög förebild för sitt kafferfolk."

Och han war så älskad af detta sitt folk! Galekafursten Krili klagade wid hans graf: "hwad har jag syndat mot Gud att Han gjort mig detta, att Han tagit bort en missionär, till hwilken både hwita och swarta hade lika stort förtroende?"

Och nu wilja wi också höra talas om Tijo Sogas fader, den gamle rådsherren. Redan tidigt, medan Tijo war liten, tog fadren denne med sig till missionären, på det att han också måtte höra hwilka besynnerliga saker de hwita tro på och bepriså för kaffrerna. Han tillät missionären att bygga en skola wid hans kraal (kafferby) och skickade sina barn dit. De började snart priså den nya läran för fadern, men denne swårsktattade blott för det mesta och ryckte på axlarne; dock kunde han icke alldeles undandraga sig inflytandet af deras ord, utan satt ofta och grubblade, men han kunde icke förmå sig till att taga det afgörande steget.

Då hände en gång något ganska underligt. Det war i Febrnari 1842. En af rådsherrens gifta döttrar hade dött och en af sönerna låg dödssjuk i twinsot. Alla de andra höga rådsherrarne wille nu, att han skulle tillfråga en trolldoktor; den menade de skulle kunna "utlukta" den menniska som hade bragt så mycken sjukdom och elände öfwer hans hus. Soga wille ej gå in derpå, emedan han wißte att sjukdomarne kommo från Gud och icke tillställdes af hexor och trollkarlar. Men rådsherrarne blefwo förargade och sade: om du icke följer wårt råd, så anklaga wi dig hos konungen; ty den som icke söker att bortskaffa sjukdom ifrån sitt hus skadar hela landet. Nu trodde Soga att han måste gifwa efter, emedan han eljes förlorat folkets förtroende, och skickade den hedniske trolldoktorn en ko samt bad honom komma och göra hans hus friskt och "utlukta" den fiende, som förhexat honom. Hans son Festiri, som redan war en kristen, kom och omtalade detta med stor sorg för missionären, ty han wißte wäl hwad som nu skulle ske. Om någon blir "utluktad," så mister han all sin boskap, ja förbrännes understundom med hela sitt hus! Och mycket wanligt är att man på detta sätt straffar en oskyldig!

Men den gången blef det helt annorlunda än man tänkte. Doktorn kom, såg på den sjuke ynglingen och "utluktade" hela huset. Sedan framträdde han i den högwisa rådsförsamlingen för att afgifwa sitt omdöme. Han sade: "I hafwen medfört örter för att dermed försöka att bota den sjuke. Det kan gå för sig kanhända, men icke att "utlukta" något i detta hus. Jag wet hwarifrån sjukdomen kommer. Soga önskar att tjena Gud. Sen der borta! (Han pekade på den nybygda skolan.)

Hwem har bygt det der huset? Icke sant, Sogas son? Hwem lär barnen att läsa der? Det är Sogas son. Hwem går dit morgon och afton för att bedja och sjunga Guds lof? Sogas folk. Allt detta låter han ske och önskar att man skall tjena Gud i hans kraal, men ändå håller han fast wid wåra gamla dåliga bruk och seder. Han syndar mot sin Guds lag. Han will icke lyda med hjertat och derför straffar Gud honom med hans barns sjukdom. Det är den enda orsaken. Jag känner icke till någon annan; jag får icke angifwa någon annan."

Rådsherrarne knorrade och skrapade med fötterna. De fordrade att doktorn skulle betänka sig en gång till, taga tillbaka sina ord eller utbyta dem mot bättre. Men doktorn förändrade ej sin utsaga och så måste till slut Gaikafolkets storkaxar smälta den lexan: att, om man inlåter sig med de kristnas Gud, så får man icke tjena Honom med halfwa hjertat. Men Soga blef stående wid sin halfhjertade tjenst: han kunde wäl förmana sina söner att förblifwa trogna wid det ord som de lärt sig, men han sjelf förblef en hednisk höfding. Såsom sådan stred han också med i de krig som hans folk förde, men alltid rådde han till fred före krigets utbrott. Kaffrerna hafwa sitt fädernesland mycket kärt, det ser man äfwen hos sådana som werkligen blifwit kristna. De må warna för kriget och afråda derifrån; men när det gäller, så gripa de lätt till lans och sköld för att draga med sin stam i strid. Och om det än gör dem ondt att slåss med de hwite, hwilka de hafwa så mycket att tacka för, så äro de dock i stånd dertill, när det werkligen kommer derpå an. Då Tijo Soga återwände till Mgwali 1857, så war det en besynnerlig tröst för honom att höra att fadren och den trogne Tjala woro de enda rådsherrarne, som afrådt från att följa de ingifwelser som en falsk profet föregaf sig hafwa, och enligt hwilka de arma kaffrerna slagtade sina nötkreatur i tiotusental, så att deraf en stor hungersnöd och mycken sjukdom uppkom. Profeten påstod, att efter alla kreaturs dödande, så skulle kaffrerna få en sådan öfwernaturlig kraft att de skulle kunna förgöra de hwite eller jaga bort dem ur landet. Folket war alldeles galet och wille döda alla som icke wille följa med dem; men då lät icke den gamle Soga skrämma sig, utan rådde till lugn och sansning, han fick derefter större förtroende än förut.

Hans dyre son dog sedan han underwisat folket i fjorton års tid och ofta lockat fadern till den gode herden. Men allt war förgäfwes. Många Gaika- och Galeka-krigare blefwo omwända, men icke den gamle rådsherren, fastän hans söner och den gamla trogna hustrun Nosutu bådo för honom. Tijos död måste hafwa gjort ett stort intryck på den gamles hjerta.

Sedan deß dog också ett af den gamles barnbarn, Tawsa Soga. Hon hade utbildat sig till lärarinna i Glasgow i Skotland. Eljes pläga de unga kafferqwinnorna, som wilja låta utbilda sig dertill, studera i kafferlandet; men hon fick en ännu högre underwisning och war en mycket lofwande qwinna. Det war 1877 som hon återwände till sitt folk. Men i närheten af Godahoppsudden strandade skeppet och hon hade att utstå sådana lidanden, att hon aldrig mera tillfrisknade, utan dog ef-

ter några månaders sjukdom, som hon uthärdade med barnsligt tålamod och lefwande hopp. Detta war liksom ett sista klappande på rådsherrens hjerta.

I September 1877 utbröt krig bland kaffrerne. Den gamle Soga rådde sin furste Sandili att bibehålla freden och icke blanda sig nti den kamp som rasade emellan Galekakaffrerna och Fingustammen. Men det blef annorlunda, twärtemot Sogas och Tjalas råd, hwilka äfwen nu öfwerensstämde. Då Galekakaffrerna börjat, så drefwo Gaika-krigarne sin konung att också 'gå med'. Sandilis söner grepo till wapen och började att mörda och bränna. Missionären kördes bort; den ene efter den andre af deras stationer gick upp i rök och lågor. Den gamle Tjala anslöt sig till dem som som öfwergingo till engelsmännen hellre än att föra krig. Soga bad honom helsa engelsmännen, att han wille hålla fast wid freden, men att han icke kunde öfwergifwa sin stam. Följden blef att han dödades tillsammans med stammens krigare.

Huru detta gick till berättar en missionär. Soga stod emot fredsbrottet ända till det sista. Men hans hjerta war deladt. För att icke behöfwa strida med gick han och gömde sig: hans folk funno reda på honom, och för att ej reta dem till wrede utrustade han sig åtminstone med sina wapen. Det blef en häftig strid wid Thomasfloden. Han war icke med i fäktningen, utan hade gömt sig i en håla. Men engelsmännen inträngde i hålan, då flyktingarne förföljdes, och nedgjorde alla som buro wapen. Då de stormade fram med fälda bajonetter mot den gamle, lyftade han afwärjande sina händer mot dem och sade: "låt mig wara, min son, rör mig icke!" men han sade icke hwem han war, ej heller kände de honom och så dödades han med de andra.

Huru sorgligt war icke fadrens slut jemfördt med sonens.

Märk: hela hjertat will Herren hafwa, eljes omkommer du jämmerligt.

Märk: Jesus **ensam** kan göra dig fri, derför förlåt dig **endast** på Honom.

Kunskapen är behöflig, men blott hjertats tro gör mig lycklig.

En pastor besökte en dag ett institut för döfstumma, för att undersöka hurudan kristendomskunskap barnen der erhöllo. Han wände sig först till en liten gosse och skref på en tafla: "Hwem har skapat werlden?" Gossen skref till swar: "I begynnelsen skapade Gud himmel och jord".—Åter skref pastorn: "Hwarför har Herren Kristus kommit ned på jorden?" — Gossen skref: "Det är ett fast ord och i alla måtto wäl wärdt att man det anammar, att Jesus Kristus är kommen i werlden att frälsa syndare".

Nu framställde pastorn en mer närgående fråga till det döfstumma barnet. Han skref: "Hwarför är du född döfstum?" — Med ett uttryck af ljuflig frid i sitt ansigte tog barnet sin griffel och skref: "Så hafwer warit behagligt för dig, o du, min himmelske fader".

Bokanmälan.

Konfirmationstal, hållet af pastor A. J.

Detta är, så widt wi minnas, det första tal af detta slag, som offentliggjorts i Amerika. Det förtjenar ock att läsas i en widare krets än af dem, för hwilka det blifwit hållet; deß inne-

håll utgöres icke af "smekliga ord", som skulle framkalla tårar, utan af allvarliga, warnande och uppmuntrande tankar. Deß titel borde warit: "Tal till konfirmander wid deras första nattwardsgång"; men i denna wegentlighet har ej den k. brodren, A. J., någon skuld. Det kan reqwireras hos stud. H. Randahl, adr. Augustana College, Rock Island, Ills.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Sheridan, Wis. 12.00; do i Peshtigo 9.25; do i Woodhull 34.00; do i Galesburg 205.00 do i Kewanee 15.00; do i Princeton 75.00; do i Menckaune 22.50; do i Ishpeming 10.00 do i Aledo 10.80 do i Centralia 12.00 do i Orion 20.00.

Summa $447.55.

Orion d. 7 Maj 1879

C. Setterdahl
Ills.-Konf. kassör.

Augustana och Missionären
för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastorerne S. P. A. Lindahl och A. G. Setterdahl. — Prenumerationspris för 1 år 50 cts; ½ år 30, 1 år till Swerige 75 cts. * Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Notice.

Exchanges and Correspondence to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of the Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

Rättelse. I erkännandet i förra numret (19) till Illinoiskonferensens inre mission är uppgifwet att $30,00 influtit från Immanuelsförsamlingen i Chicago, hwilket skulle wara $100,000 hwadan således slutsumman blir $580,29.

Innehåll: En swär klämma, sid. 305. —"Fader förlåt dem", sid. 307. — Kyrkliga notiser, sid. 310. — Indien. — Telugulabet., sid. 312. — Tijo Soga och hans fader, sid. 315. — Kunskapen är behöflig, men blott hjertats tro gör mig salig, sid. 319.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 21 Maj 1879. N:o 21.

Från Prof. Olsson.

Såsom wi förmodade, hafwa nu anländt skrifwelser för "Aug. o. Miss." från wår kære resenär. Wi meddela denna gången den ena, den angelägnaste, och gömma den andra, som är längre, till nästa n:r för att ej gifwa för mycket godt på en gång.

Helsning

från London, England och Karlsbad, Böhmen

om 25 cents-utgiften.

Under min resa betraktar jag med ifwer hwarje skolbygnad, som mitt öga kan upptäcka. Alltid erinrar jag mig derwid wår kära skola, Aug. Coll. & Sem. i Rock Island och jag suckar för mig sjelf: ack, om skulden å wår kära skola wore betald, och om det funnes bland wårt folk en så allmän kärlek för Herrens sak, att hwarje kommunikant med ifwer och willighet årligen gåfwe 25 cents till skolans underhåll! Denna suckan rörde sig särdeles lifligt i mitt hjerta wid mitt besök i den berömde baptistpredikantens C. H. Spurgeons Tabernakel i London sistlidne palmsöndag. Om sjelfwa predikan m. m. will jag wid annat tillfälle berätta i Augustana. Nu är det wår skola och de 25 cents hwarom fråga är. Nå, men hwad ha' nu dessa 25 cents med Spurgeons tabernakel att beställa? Jo, hör.

Jag kom ganska tidigt, nästan en timme innan gudstjensten skulle begynna, men en wäktare utanför gaf mig fritt inträde redan i förwäg, men tillade: "will Ni friwilligt gifwa något, så lägg det i sparbössan Ni ser der". Jag fick mycket riktigt se sparbössan utanför ingången, hwarwid en påskrift upplyste, att hwad som gafs skulle anwändas till underhåll af "The Pastor's College" eller den prestbildningsanstalt, som står i förbindelse med Spurgeons werksamhet. War icke det klokt att passa på redan utanför kyrkan, att insamla för ett sådant ändamål? Ja, fråga nu mina Augustana-läsare, huru skulle wi kunna göra så, wåra kyrkor äro icke så märkwärdiga att främlingar komma en timma före gudstjensttiden för att bese dem? Och någon i Lindsborg säger: "t. ex. wår gamla kyrka med grästaket och öfriga grannlåter, som derå kunde skådas, hon war öppen för besökande natt och dag, ty wi hade ingen annan nyckel än en liten sten som wi plägade lägga emot dörren; ja, till och med en "skunk" gjorde sitt besök derinne och tog plats under predik-

stolen midt på ljusa pingstdagen under gudstjensten, och dylika kyrkor torde finnas många i wåra nybyggen; hwad tjente det till att då hafwa en sparbössa för skolan utanför sådana kyrkor?" Hören dock widare, mina wänner! När jag kom in i Spurgeons tabernakel fick jag se en hel mängd sparbössor, upphängda wid de många dörrarne med wederbörlig påskrift, utwisande att alla inlagda gåfwor skulle tjena till skolans underhåll. Men icke nog härmed; bredwid sparbössorna woro med stora bokstäfwer tryckta följande upplysningar: "under de förflutna 10 åren hafwa 324 pastorer blifwit underwiste, 48 nya församlingar hafwa blifwit bildade och 19, 498 personer hafwa blifwit döpte. För närwarande äro 98 studenter i skolan och 200 i qwällklasserna. £120 ($600) går åt hwarje wecka till skolans underhåll; förra weckans insamling (i tabernaklet näml.) uppgick till £44—9—5." Så lemnas rapport hwarje wecka. Således afgår till den skolans underhåll öfwer 20,000 dollars årligen. Nu tänke man sig, hwad det gör, att folket har detta för ögonen allt jemt wid besöken i tabernaklet, och att sparbössorna stå i wägen för hwar och en, som går ut. Derjemte pålyftes wid gudstjensten om nödwändigheten af att gifwa. Nu tänkte jag: Månne det icke skulle wara godt att hafwa sådana sparbössor i wåra kyrkor. Hwarje kommunikant kunde begagna ett litet kuvert, skrifwa sitt namn derå, lägga in 25 cents deri och när som helst han besökte kyrkan kunde kuvertet kastas i sparbössan, församlingens kassör samlade in kuverten och hölle räkning deröfwer. Kanhända 25 cents-afgiften komme in på detta sättet. Jag har före mitt besök i Spurgeons tabernakel mycket tänkt på en sådan utwäg men när jag der såg denna utwäg med så stor fördel och så litet beswär begagnad, då upplifwades mina fordna tankar. Jag tror nog, att mitt ofkyldiga förslag förkastas, ty, säger man, hwartill tjena dylika påhitt? Ack ja, mine wänner, weten I något bättre sätt, så wäljen det, blott att det blir gjordt, som skall göras. Med sorgset sinne undrar jag, om wi redan hafwa så fina kyrkor, att trälådor med påskrift: **För Aug. Coll. & Sem.** upphängda wid dörrarna, skulle anses såsom en wanpryd̈nad för dessa kyrkor. Ja, jag blott undrar. Mera wille jag säga om denna sak, men jag må öppet bekänna, att mitt hjerta blir så ytterst wemodigt, när jag tänker på, hwilka storartade hus som byggas i werlden (Spurgeons tabernakel kostar 155,000 doll.) och wi, så manstarka wi äro, skola ännu hafwa skuld å wår lilla skola, och wi skola hafwa swårigheter att få 25 cents af hwarje kommunikant om året till skolans underhåll! Jag tycker, om jag får säga rent ut, att förargelsen, om icke kärleken, skulle gripa de wåra, som hafwa medel, att de skulle säga: skulden åtminstone måste bort. Dock, förargelsen är en dålig missionär; wi wänta hellre, till deß Herren får gifwa oß en så barnslig kärlek, att wi ej orka låta bli att gifwa det som behöfwes till wår skolas befrielse ur skuldbanden och till hennes årliga underhåll. Ursäkten Eder tråkige wän O. O.; han menar dock wäl, han tänker ock i fjerran land på wårt swensk-amerikanska Zion; han beder. O. O.

En Gyllene Krok.

Krokar bruka, såsom bekant är, fiskare begagna sig af uti sin handtering och för att dölja det farliga uti dem, plåga de betäcka dem med något "bete", ehuru fiskarne wid wissa tillfällen äro så ifriga att de nappa på hwilken krok som helst utan bete och allt.

De menskliga göromålen och handteringarne begagnas ofta i Skriften till att dermed beteckna och afbilda andliga förhållanden. Så kallar Jesus sina lärjungar och blifwande apostlar "fiskare" med afseende på deras kallelse att predika evangelium för all werlden och insamla menniskor i evangelii not eller i himmelriket. Se isynnerhet Luc. 5: 1—11, och jfr dermed Matth. 13: 2 och Joh. 21: 6 följ. Ehuru Skriften icke förkastar eller dömer de olika sätt, hwarpå fiskare söka få den naturlige fisken i sina händer till sin föda och näring, det må ske antingen med nät eller krok eller med andra medel, är det dock märkwärdigt, att den ej anwänder fångandet med krok på själars fångande och införande i Guds rike, uppenbarligen af den orsak, att fångandet med krok innebär ej allenast ett bedrägligt sätt att gå till wäga, utan äfwen syftar på att döda och förderfwa det lif man kan tillegna sig; då deremot noten samlar fiskarne lefwande att de goda skola omsider upphemtas i käril för att hemföras (Matth. 13: 47 m. fl.). När krok och snaror m. m. tilläggas Herren i hans förhållande till menniskors barn, så antydes dermed Guds wrede och oundwikliga straff öfwer syndaren för förtrampad nåd, såsom när det heter (Pred. 9: 12): "såsom fiskarne warda fångna med en skadlig krok och såsom foglarne warda fångne med snarone, så warda ock menniskorna bortryckte i ondom tid, när han hastteliga kommer öfwer dem". Jfr Es. 37: 29, der "ring" är detsamma som "krok".

Såsom fiskafänge med krok är ett listigt och mördande sätt i afseende på fiskarne, så kan ock dermed klarligen betecknas och afbildas de mångahanda medel, som många anwända för att draga till sig menniskosjälar. Häruti hafwa de en läromästare uti satan sjelf, som från begynnelsen wisat sig wara en "orm", så wäl **rak** (stolt) som **krokig** (full af list), Es. 27: 1; han kallas i Upp. B. 12: 9: "den gamle ormen, den der heter djefwul och satan, som bedrager hela werlden". Paulus uttrycker sin fruktan (2 Cor. 11: 3) att såsom ormen *beswek* Eva med sin *illfundighet*, så skulle ock korinternas sinnen förwändas ifrån enfaldigheten i Kristo. Wid sådana tillfällen plägar han "förskapa sig uti en ljusens engel" för att desto lättare förföra dem, som wandra i ljuset eller åtminstone åstunda komma till ljuset. Alla hans wägar äro lögn och swek och såsom "ulfwen" (Joh. 10: 12) är hans enda afsigt att *bortrycka* så många som möjligt af fåren, och dem han icke kan rycka till sig och bortföra, dem söker han att åtminstone *förskingra*.

Men detta sitt förskräckliga werk drifwer han genom menniskor och detta icke blott genom sådana, som såsom "huggormaafföda" äro honom like, hafwa hans sinne och äro hans willige redskap, utan ock, ty wärr, genom sådana som i werkligheten eller skenbart wilja, eller tro sig, stå honom emot. Så talar apost. Paulus om menniskor, som "gif-

wa sina lemmar orenligheten och orättfärdigheten till tjenst", ja "till orättfärdighetens wapen", hwarmed man jemföre Jesu ord i Luc. 11: 21, 22 om "den starke bewäpnade". Att det gifwes "falske andar", "falske lärare, som skola insmyga förderfliga partier", är af 2 Petr. 2 kap. uppenbart; desse "tala stolt ord", som dock äro fåfäng och tomma, och framförallt "lofwa frihet" från prestwälde m. m. ehuru de sjelfwe äro förderfwelsens tjenare (slafwar). Möjligen hafwa de en gång genom Herrens och Frälsarens Jesu Kristi kunskap undflytt werldens orenlighet, men låtit sig åter inwefwas deruti och öfwerwinnas och råkat derigenom i ett tillstånd ännu wärre än det förra. Ty har menniskan låtit den onde anden öfwerwinna Kristus i sig, så tager han sju andra andar till sig och de bo nu tryggare i ett sådant hjerta än någonsin. Paulus säger att de, likasom satan sjelf, förskapa sig till ljusets englar och taga på sig Kristi apostlars person för att kunna deß mer och lättare bedraga. Så "gick satan in i Judas, en af de tolf", och hwad han gjorde såsom just en af de tolf, icke blott till att hjelpa Jesu fiender, utan ock till att stjelpa sina medlärjungar, wisar redan hans omdöme om Marie gerning, då hon "smorde Jesu fötter" (Joh. 12: 1 o. följ.). I sitt afskedstal till presterna i Efesus (Ap. G. 20) yttrar Paulus: "jag wet det att, sedan jag skiljs ifrån eder, skola komma ibland eder swåra ulfwar, de der hjorden icke spara skola"; och hwarifrån skulle desse komma? Aposteln fortfar: "Och af eder sjelfwa skola män uppkomma, som tala skola det orätt är och draga lärjungar till sig". Man märke wäl dessa ord om partimakare på den tiden. Joh. utsätter såsom kännetecken på den ytterste tiden, att antikrist då skall komma och det i sällskap med "många antikrister". Och om dessa säger han: "de äro utgångne af oß; men de wore icke af oß. Hade de warit af oß, då hade de ju blifwit när oß". De farligaste fiendera till Guds församling skola således utgöras af sådana, som tillhöra eller tillhört församlingen och dermed hafwa så mycket mer inflytande på henne. Den som nu will samla dessa drag af äkta partimakare, af menniskofiskare med krok, han skall kunna få en klar och tydlig bild af många, som wandra omkring midt ibland oß.

Huru olika är icke sådana menniskors förhållande i jemförelse med dem, som med evangelii not gå ut för att fånga menniskor för Guds rike! Paulus bekänner om sig (2 Cor. 1: 12): "Wår berömmelse är detta, nemligen wårt samwetes witnesbörd, att wi uti enfaldighet och Guds renhet, icke uti köttslig wishet, hafwe wandrat på werlden". I samma brefs 2: 17 nedskrifwer han dessa betydelsefulla ord: "wi äre icke såsom de många, de der förfalska Guds ord; utan af renhet och såsom af Gudi tale wi inför Gud i Kristo"; och än widare i 4: 2, "wi flym ock hemlig skam, och farom icke med skalkhet, förfalskom ej heller Guds ord; utan med uppenbara sanning bewisom oß wäl för alla menniskors samwet, i Guds åsyn". Rörande det ordet "flyr hemlig skam", anmärker Melin: "det hemlighetskrämeri, hwarmed de ljusskygge irrlärarne dölja sina werkliga affigter wilje wi icke weta af, utan wi gå öppet och ärligt tillwäga". Och,

för att göra de apostoliske grundsatserna för alla och synnerligen för predikanter än fullständigare, anföre wi äfwen 1 Thess. 2: 3, 5: "wår förmaning war icke till willfarelse, icke heller till orenlighet, icke heller med list; wi hafwe icke umgått med smekligom ordom, såsom I weten, icke heller med tillfälle till girighet; Gud är deß witne; hafwom icke heller sökt pris af menniskom, hwarken af eder eller androm".

Ännu i afseende på en annan punkt skole wi höra apostelns tankar och bestämda regel (2 Cor. 10: 13, 15): "wi berömme oß icke öfwer måttan, utan allena efter reglones mått, med hwilko Gud hafwer oß afmätit ett mått till att hinna ock allt intill eder. Icke berömmande oß öfwermåttan af annans mans arbete". Härmed betygar apost. att han icke gick dit han behagade eller walde sig ett arbetsfält efter egen wilja och tycke, utan aktade på hwareft Gud likfom med ett mätsnöre hade utstakat gränsen för hans andliga arbete. Synnerligen aktade han sig för, att, i likhet med de falske lärarne, "de öfwerhöge apostlarne" såsom han kallar dem efter deras egna tankar om sig sjelfwa, tränga sig in på ett ställe eller bland ett folk, der andra predikade evangelium. Ehuru han kände Herrens Jesu befallning: "går ut i hela werlden", förstod han den icke så, som kunde han gå hwar som helst, utan att fråga efter de andre apostlarne eller evangelii budbärare. Gud gifwe oß nåd att både sjelfwe handla härefter och äfwen frimodigt döma dem, som i sin werksamhet handla i rak motsats till det apostoliska sättet, hwilket wi lärt känna af hwad härofwan blifwit sammanfördt af apostlarnes egna ord.

Ser jag utöfwer wår egen synods historia och förhållande under deß tillwaro, så tror jag man kan, utan att i något stycke tillägga den fullkomlighet, dock med sanning påstå att den i sina medlemmar sökt efterfölja de apostoliska reglorna. Då den funnit ibland sina presterliga medlemmar sådana, som brutit emot dem, ware sig att någon med smekliga ord sökt införa ny och "främmande lärdom" eller trängt sig in på andras arbetsfält, så har det blifwit bestraffadt ända till suspension eller hel affättning från embetet. Snarare kan man påstå och förebrå oß, att wi icke med tillbörlig kraft, frimodighet och ihärdighet förswarat sanningen och dem som bekänt sig till densamma, likfom wi troligen i många wigtiga ting warit allt för likgiltige, det wi wäl må, hwar och en i sin stad, bekänna och begråta. Men wi hafwa icke gjort oß skyldiga till hwad wåra motståndare anklaga oß för eller till det de sjelfwa göra. I afseende på det sednare kunde wi uppgöra en ganska lång lista på förbrytelser emot sanning, rätt och billighet å wåra motståndares sida och således äfwen på sådana synder hos dem, hwilka wi hafwa sett Paulus upptäcka och bestraffa hos partierna på sin tid.

När wi begynte wårt arbete bland landsmännen i Amerika och sökte samla dem omkring den gamla, beprösade Bekännelsen, så läto wåra swenske metodister det ordet utgå, att wi kommo hit endast för penningar, icke för att "frälsa själar", ehuru de wiste med hwilka pekuniera swårigheter wi hade att kämpa. Wäl understöddes wi ett par år af "Am. Home Miss. Soc." med mindre bidrag, men hade ej att på-

räkna ständigt underhåll lika litet från det hållet som något annat, utan hade att taga oß fram bland wåra nybörjande, fattige landsmän det bäſta wi kunde och många ibland oß göra detſamma ännu med mycken förſakelſe och i ſtor fattigdom. Wi hafwa aldrig mißunnat methodiſtpreſterna deras mera oberoende ſtällning i jemförelſe med oß. Hafwa ock många utaf dem ohetydligare lön, ſå hafwa de ſäkerhet mot nöd för ſig och ſina familjer i händelſe af oförwållad oſicklighet till embetets förande, af ſjukdom eller ålderdomsplågor, det ingen af oß har. Det war derför en ſtygg k r o k att utkaſta till fattige landsmän, att man nemligen kunde komma öfwer till metodiſterna, ſå ſlippe man att betala.

En riktig "gyllene krok" har det warit och är fortfarande, att beteckna oß inom Auguſtanaſynoden ſåſom "werlden", "döda", "fiender till Gud", men ſig ſjelfwa, i motſats dertill, ſåſom "Guds barn", "Guds folk". Huru inbjudande är icke detta och ett wälſmakande lockbete på den andliga kroken för att draga ſjälar till ſig. Wi hafwa aldrig berömt oß af wår fromhet, den perſonliga eller i förſamlingen; twärtom höres det heldre klagan ifrån oß i detta ſtycke. Men då nu ett gudlöſt och groft okriſtligt dömande af denna art fortfarande ſker, äro wi berättigade att falla in i Pauli "ſåwitſthet" något litet, och påſtå att wåra åklagare fara med lögn och det, många af dem, med wett och wilja. Wid miniſterii-mötena pröfwas grundligen deras kriſtliga karakter, ſom begära ordination, och ehuru wi ej kunna wara fullwiſſe gå wi dock ärligt och allwarligt till wäga för att förſäkra förſamlingarne om ſådane paſtorer, ſom åſtunda föra fåren och lammen på ordets friſka och grönſkande bete. Wi ſe ock Herrens närwaro och wälſignelſe efter hans löfte i Matth. 28: 20. Men wi hafwa hwarken metodiſternas lära eller begagna oß af deras metod. Wi hafwa ej heller metodiſternas wågſamma djerfhet i omdömet om menniſkors ſjälatillſtånd, ſå att wi beſtämt förklara den för död och den för frälſt, hwarmed man ſwårligen förſyndar ſig och bedrager otaliga ſjälar. Det är det ſäkra kännetecknet på f a l ſ k a och f a r l i g a ſ a m f u n d, från katolſka kyrkan hela raden utåt ned till Erik Janſon, att de djerft dömt till döden dem, ſom icke trott ſom de. Deras metod och ſätt är det egentligen frälſande. Wi kunna icke medgifwa ſådant; wårt ſamwete är bundet i detta, att wi anſe Guds ord, det heliga evangelium, ſåſom den enda "kraften till ſalighet" (Rom. 1: 16), hwadan det icke kan wara oß likgiltigt hwilka meningar om Jeſus menniſkor må hafwa; wi kunna ej åtnöja oß med allehanda, endaſt hans namn föres på tungan. Folket på Jeſu tid hade många höga tankar och föreſtällningar om honom; ſomlige höllo honom för Johannes Döparen, andra för Elias, eller för Jeremias eller för någon annan af profeterna, men ſalig war endaſt den, ſom bekände den fulla, rena ſanningen om Jeſus (Se Mat. 16: 13—17). Från denna wigtiga, afgörande punkt kunna wi icke gå; man ſmäde oß derför ſå mycket man behagar. Wi weta wäl, att mången kan gå förlorad, ſom faſthållit och förſwarat "den rena läran", lika ſom att mången kan blifwa frälſt genom en i många ſtycken felaktig lära; men det upphäfwer platt

icke det ofwan sagda. Hwad Herren will göra, det är en sak; hwad wi hafwa att göra, är att "hålla det wi hafwa", det "ordet som wißt är och lära kan och wåra själar kan saliga göra" samt "kämpa för den tro, som en gång de helige öfwerantwardad är." De begå fördenskull en stor synd, ja många af dem en d ö d l i g synd, som gäckas med wår samwetsgrannhet i denna del och önska wi till Gud att dem måtte warda gifwen nåd till rätt bättring, att tro sanningen, som allena kan rena.

I metodisternas fotspår, såsom fiskare med "den gyllene kroken", gå framförallt "Waldenströmarne" här i landet. Då pastor Princell hade att lemna Gustaf Adolfsförsamlingen war han, enligt "Chic.-Bl.", och de få som höllo med honom, de ende "Guds barnen" i hela församlingen; alla de öfriga woro "werlden." Skall man döma af de tidningsartiklar, som utgått från de olika sidorna, så synes det wara alldeles motsatsen. På samma sätt woro endast de "Guds barn", som afsöndrade sig från församlingen i Paxton. Likaså i Moline. Den som nu någorlunda känner förhållandet, skall f ö r f k r ä c k a s öfwer ett dylikt förfarande och se deruti den "skalkhet och illfundighet", som Paulus omtalar i Ef. 4: 14, som sannerligrn har till följd själamord i stället för själars wälfärd och saligbet. Wi frånsäga både metodister och andra rätten och makten att från- eller tillsäga menniskor så i en hög barnaskap hos Gud. Herren har förbehållit sig det göromålet sjelf, såsom det heter: "Herren känner sina." En annan sak är, att i det enskilta till warning, wäckelse eller uppmuntran yttra sig mer och mindre bestämt om själens tillstånd. (Slut. n. g.)

Ett barns dödsläger.

(Efter Dansk-Lutherst kirkeblad)

En afton, så berättar en pastor, medan flera christna wänner woro samlade hos mig, knackade någon på dörren. Jag öppnade och fick då se en fattig hustru med trotsig uppsyn och torftiga kläder stå framför mig.

På min fråga, hwad hon åstundade, swarade hon, att hennes ärende war att bedja mig besöka hennes barn, som redan en längre tid warit mycket sjukt, och hon fruktade, att det icke kunde lefwa natten öfwer. "Gossen bad mig så enträget att hemta Er", tillade hon, "och efter långt besinnande beslöt jag mig ändtligen dertill". — "Jag känner Eder icke", swarade jag; "hwar bor Ni?" — "En fjerdedels mil härifrån". — "jag tycker mig aldrig hafwa sett Er i kyrkan". — "Nej, herr pastor; emedan jag inga ordentliga kläder har, går jag icke ut om söndagen". — "Och huru känner Edert barn mig då?" — "Ack", sade hon, "han hade den owanan att nästan hwarje söndag gå till Er församling, så snart han kunde komma undan, utan att jag märkte det". Qwinnan syntes mycket uppbragt, medan hon omtalade detta, och tillade, att när barnet om söndagen hade warit i kyrkan, hade det hela weckan igenom nästan icke talat om annat än hwad det hade hört.

Jag bad nu en af mina wänner följa mig, och wi begåfwo oß således genast på wägen. Wid wårt inträde i dessa fattiga menniskors bostad hörde wi barnet tala med dem som woro hos det. Då man sade det att wi woro komne, slog det upp ögonen och fattade

med båda händer min hand. "Ack, herr pastor", sade det, "hwarför har Ni icke kommit till mig förr?" — "Jag wißte intet om dig, ej heller att du önskade mitt besök." — "Jag kunde icke få min moder att hemta Er", swarade barnet. **"men nu dör jag och skall ärfwa det ewiga lifwets krona. Det finnes en krona äfwen för Er, Ni och jag skola wara hos hwarandra i himmelen! Jag skall dö i denna natt."** — "Hwaraf känner du mig?" frågade jag. "Deraf att jag hört Er predika; hwarje söndag; när jag kunde, gick jag att höra Er". Jag bad nu gossen berätta mig något af hwad han hört. "Jag har hört Er predika öfwer detta ord: "Den ogudaktige öfwergifwe sin wäg och syndaren sina tankar och omwände sig till Herran så skall Han förbarma sig öfwer honom, och till wår Gud, ty när Honom är mycket förbarmande" (Es. 55: 7). Barnet anförde texten ganska rigtigt, ehuru det icke kunde läsa. Man märkte på det, att det i sitt hjerta war saligt, och så snart samtalet för ett ögonblick afstannade, utropade det: "Ack, Herre Jesus! jag önskar att dö, för att komma till Dig i himmelen! Jag önskar att dö, för att komma bort från denna onda syndiga werlden." Derwid upplyftade det ögon och händer mot himmelen och upprepade dessa ord med en så allwarlig och genomträngande ton att man skulle trott, att det war en menniska på 20 år, som talade. Då jag frågade barnet, om det icke hellre wille blifwa friskt igen, få nya och wackra kläder och hwarje söndag komma i kyrkan, swarade det: "Nej, nej, jag önskar dö och komma från denna werlden".

Aldrig glömmer jag detta ögonblick; efterhand hade rummet blifwit fullt af menniskor, och alla suckade och gräto. Jag trodde mig nu icke böra låta detta tillfälle gå obegagnadt förbi, utan att warna de församlade för den likgiltighet de wisade med hänsyn till deltagande i den allmänna gudstjensten. Allt emellanåt afbröt barnet oß och ropade, pekande mot himmelen: "Lyß lyß! Jag hör musik!" En stund derefter sade det till modren: "Jag hör ännu den wackra musiken." Derpå återtog det: "Herre Jesus! jag önskar komma till Dig i himmelen." Enfaldigt men af hjertats fullhet talade munnen. Jag stannade en timma hos den lille sjuke gossen och talade och bad med honom, innan jag lemnade honom.

Följande morgon skyndade jag att förnya mitt besök; men gossens bön war redan hörd, tre timmar före min ankomst hade han insomnat i Jesu armar. I samma saliga tillstånd, i hwilket jag aftonen förut funnit honom, hade han slutat sin wädjobana härnere.

Begrafningen som egde rum påföljande söndag, drog tillhopa en ofantlig menniskomassa, och Herren war närwarande med sin wälsignelse, då jag uttalade orden: "Jag prisar dig Fader, himmelens och jordens Herre, att du hafwer detta fördoldt för de wisa och förnumstiga och hafwer det uppenbarat för de såkunniga", eller omyndiga (Matth. 11: 25). I det samtal som jag nu hade med modren sade hon mig, att när det lyckades barnet att om söndagsmorgonen besöka gudstjensten, kom det icke tillbaka igen för att äta, af fruktan att icke få lof att gå tillbaka till kyrkan. Under mellangudstjensterna hade gossen stannat ute under bar himmel, äfwen när snö låg på marken, ehuru han war utan skor.

Detta barns saliga död war i Guds hand ett medel till ännu större wälsignelse; ty under de i sanning rörande tilldragelser, som egde rum wid barnets dödsbädd, waknade modrens samwete, och med djup sorg och bedröfwelse erkände hon den stora synd hon hade begått derigenom att hon wisat hårdhet, mot barnet, derför att det älskade evangelium. Den känsla hon hade deraf war så stark, att hon i förtwiflan wältrade sig på jorden och wäntade hwart ögonblick med förskräckelse på att blifwa bortryckt ur tiden till straff för sina brott. Hon war så andligen nedböjd och nedtryckt, att hon på flera månader icke kunde arbeta. Slutligen blef det henne möjligt att besöka gudstjensten och bönemötet. Sedan den tiden föregick en stor förändring med henne. Hon lade bort sina fula talesätt och lemnade sitt dåliga sällskap, och hennes beständiga rop och suckan till Gud war: "Gud ware mig arme syndare nådig!" — Nu bekände hon för mig, att hon ofta plågat sitt barn med slag, bannor och skälsord hwar gång det smugit sig i kyrkan, och när hon hörde det för sig sjelf upprepa hwad det hade hört i församlingen. Allt detta stod nu lefwande för hennes minne och war en brand i hennes hjerta och fyllde hennes samwete med förskräckelse. Slutligen förbarmade sig Herren öfwer henne och skänkte henne frid, och det är allt skäl att hoppas, att hennes omwändelse war uppriktig, hennes wandel wittnar derom. Förr war hon känd för sin gemenhet, deremot gifwer hon nu hwar man ett godt föredöme, så att till och med fyra eller fem personer, som förut med henne wandrade på syndens wäg uu följa med henne på den som leder till himmelen. Ack, huru obegriplige äro Guds domar och huru outransaklige hans wägar.

Kyrkliga notiser.

Årsexamen

wid Augustana College och Teologiska Seminarium hålles Tisdagen och Onsdagen den 10 och 11 näskommande Juni och börjas förstnämde dag kl. 9 f. m. samt afslutas med wanliga högtidligheter Torsdagen den 11:te. Wi hoppas att så wäl examensöfningarne som de under de tre dagarne förekommande högtidligheterna skola locka många af wärt Lärowerks gynnare och wänner att hedra oß med sin närwaro.

Aug. Coll., Rock Island, Ills, d. 9 Maj 1879.

T. N. Hasselquist.

— Enligt enskilta bref lär nu pastor E. Lindberg hafwa antagit kallelsen från G. Adolfsförsamlingen i New York. Herren wälsigne hans werksamhet på den wigtiga punkter!

Det berättas, att pastor Princell sökt få församlingen i Campello ut ur Augustanasynoden; men då frågan skulle wid stämma afgöras, befunnos endast 7 röster wara för, men 33 emot stiljsmessa. Emellertid har nu pastor Skogsberg afrest till Östern för att möjligen både der och annorstädes bota refworna, d. w. s. fullkomligt sönderslita så mycket görligt är.

— Det är glädjande att se wår swenske misjonär i Indien, Br. A. B. Carlson, så flitigt skrifwa till sina hemmawarande wänner. Wi meddela denna gången ett nytt bref från honom, hwaraf man lär känna hans warma intresse för wår läroanstalt, ehuru han ej derstädes åtrjutit någon underwisning; wi hoppas att hans exempel skall uppwäcka många till att på alla sätt arbeta på deß förkofran både inåt och utåt. — Lärorikt är äfwen det besynnerliga samtal med en bildad hedning, som i brefwet beskrifwes. Denne hednings tankar äro ju alldeles de samme som af den naturliga menniskan midt ibland oß hyses och uttalas; ja, den starka unionismen, som låter hwar och en bli salig på sin tro, är ju i grunden af samma art som hedningens i Indien. Isynnerhet är frimurare-religionen så lik den hedniska meningen, som ett ägg det andra. Se här ett poetiskt stycke, taget ur ett swenskt blad i Amerika:

"Kristen, Jude, hedning och de alla,
Som Mahomeds gud sig anbefalla,
Slingre snart och fast dig kärleksbandet om;
Intet hat orene deras böner,
Alla äro samma faders söner,
Werlden all är Herrens helgedom".

Den som kan, upptäcke skilnaden emellan hedendomen i Indien och den i Amerika. H.

Missions-Afdelning.

Bref från Indien.

Rajahmundry d. 19 Mars 1879.

Ärade Herr doktor Hasselquist.

Jesu Kristi dyra nåd och frid tillönskas på det innerligaste!

"Är Herren för oß, ho kan då wara emot oß!"

Alldenstund Br. Schmidt samlat en del indiska saker, som han ämnat skicka till Amerika, så gifwes mig ett litet tillfälle (fastän jag icke hunnit samla många indiska märkwärdigheter), som jag äfwen icke will låta gå mig förbi utan att betjena mig deraf. Jag lyckades få köpa Br. Paulsens myntsamling, bestående af 124 st. koppar-, 12 st. silfwer- och 2 st. guldmynt, som för sin ålder och egendomliga utseende torde wara af något intresse för Aug. Col. Museum. Äfwen skattade jag mig lycklig då jag kunde finna några små afgudabilder till salu, hwilka icke äro så lätt att komma på — d. w. s. af det äkta slaget.

Bjelrorna som medsändas äro sådana som brukas af religiösa tiggare, halsbanden höra äfwen till samma drägt. Br. S., som är rikare på samlingar, sänder en del till Philadelphia Theol. Seminarium såwäl som till enskilta wänner. Herr doktorn och dr. Cervin torde icke warda alldeles förbisedda, Aug. Col. får wäl något af honom också. Dessa saker komma att lämnas till past. Lindberg i Philadelphia hoppas han sedermera will wara af den godheten ombesörja att de sedan komma fram. Jag sänder en låda från Port Said som jag lyckades samla i Jerusalem och det Heliga landet, icke af så mycket wärde i sig sjelfwa, men fastmer på grund af de ställen de komma ifrån. Hoppas framdeles, om Herran förlänar helsa och krafter, kunna sända något af större wärde i wetenskapligt hänseende än hittills kunnat wara fallet — det skall dock på det innerligaste glädja mig ifall jag, om än i den ringaste mån på grund af små tillgångar, kunde bidraga något wid insamlandet af märkwärdigheter i Aug. Col. Museum. Men nog härom — jag har blott härmed welat gifwa tillkänna min önskan och innerliga deltagande för wårt lärowerks wäl.

Nu borde jag wäl nämna något om missionen. Får först berätta det broder Schmidt med familj håller på att laga sig i ordning för en resa åt bergen för hans helsas skull. Det skulle äfwen wara wäl om br. Paulsen med hustru och barn kunde göra sammaledes, isynnerhet för barnens skull; men det låter sig nu icke göra, alldenstund de woro borta förlidet år. Min hustru och jag äro förnämligast sysselsatta med språkets studerande, och wi finna det temligen mödosamt att studera här, då det är så warmt. Man blir ofta så utmattad, att man har nästan swårt för att andas. Wår gemensamma bön och önskan till Herran är dock, att han måtte gifwa nåd, krafter och tålamod att kunna i tron på hans makt winna

den ena segren efter den andra till wår Frälsares ära och de arma hedningars wäl.

Förliden söndag woro min hustru och jag i Jagrupad, hwareft den inföddе paftor Joseph werkar med synnerlig wälsignelse. Wi hade glädjen wara wittnen till 3:ne hednigars upptagande i Kristi församlings sköte genom det heliga dopet. Förliden gårdag hade wi besök af en framstående och förmögen hedniſk köpman från Coconada. Han hade egentligen kommit för att tala med br. S. om windrufwors skötsel; men han leddes också in i samtal om det ena nödwändiga, och som han både förstod och talade engelska, så fick äfwen jag wara med. Han erkände att hedendomen war mycket bristfällig, men på samma gång då Gud den ende och sanne war allestädes närwarande, så dyrkade man icke afgudarne utan genom dem den sanne Guden. Wi sökte dock bewisa för honom, om han war så allestädes närwarande så war Han äfwen i luften utmed afguden likaså mycket som i afguden; detta medgaf han — och följden blef nu att afguden war till intet nyttig. Men han menade likwäl att wi alla dyrka den sanne Guden, fastän den ene har ett högre och klarare begrepp om honom än den andre — men på sistone skulle likwäl hwar och en blifwa salig på sin tro och genom sin gudsdyrkan. Broder S. framhöll orimligheten för honom att bedja till ett beläte, om hwad man wille ha, häldre än att ställa bönen till det lefwande wäsendet som bilden repreſenterar. Detta woro ju fallet äfwen om bilden woro lik Gud; men huru mycket större skam skulle det icke wara att tillbedja ett beläte som icke alls är likt Gud, utan en wanskaplig form af en menniſka eller ett djur. Tennne man medgaf att alla äro syndare, men han påstod att man nog kunde tillfredsställa Gud och få sina synders förlåtelſe, om man bara gör bättring, ångrar sina synder och hädanefter lefwer ett bättre lif. Men, frågades, huru kan detta godtgöra för wårt förflutna lif i synden? — detta kunde han naturligtwis icke säga — men nog trodde han att Gud skulle förlåta, om man beder honom. Detta kunde han och lättare tro, alldenstund han icke trodde att alla menniſkor födas med synd, men att de sedan blifwa syndare. Denna mening. neml. att man icke födes med synd, synes wara näſtan allmän bland hedningarne. Wi frågade om en liten tigerunge, som icke kunde göra någon skada, ändå icke war en tiger. Förſt sade han: "den har en tigers natur"; "men är det icke werkligen en tiger?" genmälde wi. "Jo, det är en tiger", swarades. "Så är det ock med synden", sade wi, "wi äro syndare innan synden utbriſter i gerning, så wäl som efteråt". Detta tyckte han war wäl träffadt. Han wille weta huru det kommer sig att en del goda menniſkor woro mycket fattiga, då andra återigen icke äro så goda och likwäl äro de rika och lyckliga. Wi frågade honom hwilket wore det högre, kropp eller själ; hwarpå han swarade att själen war högre. Då, sade wi, kunna ju de, som äro fattiga i jordiſka ting likwäl wara mycket rika i andliga ting. Således då själen och menniſkans högre wäſen tillfredsställas kan en menniſka wara riktigt lycklig fastän hon eljes torde wara mycket fattig; och deremot, de som i jordiſkt hänſeende äro mycket rika

kunna likwäl wara mycket olyckliga på grund af sin inre fattigdom. Jordiska skatter wara blott för tiden, men andliga fortfara både i tid och ewighet; det är egentligen de som göra menniskan lycklig och säll. Han wille nu weta om det icke wore synd att göra såsom de kristna, hwilka säga sig hafwa sanningen och wara goda, och likwäl döda fåglar och andra djur. "Det kan ju wara", sade han, "att dessa djur hafwa en själ, såsom wi, är det då rätt att döda dem?" Wi swarade att menniskan är jordens herre, och att hon hade rättighet att bruka allt som är och wäxer på jorden — men hon hade ingen rätt att mißbruka något. Han frågade: "Är det icke då ett mißbruk att taga lif, som man icke genom sitt arbete kan gifwa — det är ju onaturligt att skjuta en fågel; — en moder kan ju hafwa ungar och skjuter man henne, så kunna ungarne derigenom omkomma — —?" Wi kunde ju ej ingå i enskilta fall och säga hwad som der torde wara rätt eller orätt, — men i allmänhet har menniskan rättighet att döda djur för sin föda. Han kunde dock icke förstå att det war rätt att taga lif, ehuru han tyckte bra derom att menniskan har rättighet att bruka allting till sin nytta. — Han menade man borde icke döda djur, ty man kunde ju lefwa af wäxter etc. Detta sednare, medgåfwo wi, gick an här i Indien, men i nordliga och kalla länder, såsom Grönland, hwareft de hafwa ganska få wäxter låter det sig icke göra. Men då han likwäl syntes gerna hålla sig wid sitt påstående, frågade wi, om träd och andra wäxter icke äfwen hade lif? Detta medgaf han — men, menade dock, de hafwa ett annat lif än djuren. Häri instämde wi, men dermed bewisas icke att deras lif icke äro lika wigtiga för dem som djurens. "Men de hafwa icke blod" swarade han. "Men saften är deras blod" sade wi, och genom att taga den, kan man döda dem lika så wäl som genom att taga blodet från ett djur, dermed det dödas. Deremot kunde han ingenting säga, utan han måste nu gifwa med sig i slutsatsen. Antingen måtte det wara rätt att taga lif och lefwa; eller, icke taga lif — och då måste alla dö". Härwid måste nu wårt resonemang upphöra och wi försökte att komma tillbaka till hufwudfrågan för oß alla. "Då wi nu äro ense om, att det blott gifwes **en sann Gud** — och att **alla menniskor** äro **syndare** — så kan menniskan sådan hon är icke behaga denne Guden. På grund häraf är det ju bättre att antaga den af Gud gifna grunden till förlikning än förblifwa i den olycka, hwari man af naturen är stadd. Denna grund är **Jesus Kristus**; — wi kunna icke uti alla stycken förstå huru Gud meddelar oß i och genom honom wåra synders förlåtelse, men att han gör det weta wi både på grund af hans ord och erfarenheten." Han började nu upprälna, uti huru många stycken Chrishna (deras frälsare) och Kristus wår Frälsare stämde öfwerens; äfwen trodde han att det war samma person, fastän wi Europeer och Hinduerna uttala namnet olika. Huru det än måtte wara med den saken, sade wi dock, det de bara ha skuggan och wi werkligheten — deras frälsare hade också begått många och grofwa synder, men wår Frälsare deremot är fullkomligt syndfri och uti alla hänseende fullkomlig — hos dem hade gudsdyrkan nedsjunkit till 330 tusen afgudars tillbedjande,

då wi deremot hafwa upphöjts till förening med den ende och sanne Guden. Wi kunna ingenting bättre önska Er Hinduer än att I måtten ransaka wår Heliga Bibel, bepröfwa deß sanningar och tro på den ende och sanne Frälsaren". Måtte Herran förbarma sig öfwer detta arma folket, och gifwa oß mycken nåd och kraft ifrån höjden att i kärlek och under bön kunna utså den ädla säden som är Guds Heliga Ord, hwilket allena kan omwända och pånyttföda menniskors hjertan.

Helsa alla professorerna och studerande å Aug. Col. och Sem.

Eder i wårs Herras Jesu nåd alltid tillgifne. **A. B. Carlsson.**

Reseskildringar fran södra Afrika.

[Ur bref från missionär Fristedt.]

[Forts. fr. nr 14.]

Åter en swensk. "Nu besökte wi en engelsman, wän till Flygare, och derefter en swensk sjöman wid namn Andersson från Skåne. Huru nedslående war det icke att hos den senare, som war en passionerad drinkare, se hela bordet fullsatt af buteljer, innehållande öl, bränwin och win, och att finna mannen i det eljest snygga och ordentliga huset liggande sjuk af ett under föregående dag intaget rus. Wi kunde knappast af sorg, grämelse och medlidande få fram ett ord. Jag frågade, om han icke hört, att **"drinkare ej skola ärfwa Guds rike."** Flygare bestraffade honom allwarligt och hjertligt samt bad honom ännu i elfte stunden wända om och fly till sin Frälsare. Detta syntes i någon mån röra honom, ty då han följde oß ut och jag hårdt tryckte hans hand, stod han en lång stund och såg efter oß."

Följande dag passerade de utmed hafwet och öfwergingo med stort beswär och icke utan faror twenne flodmynningar. Derpå drogo de sig åter in åt landet, passerande ett härligt alpland. Der framstod isynnerhet ett stort fyrkantigt berg, på hwilket den grymme zulukonungen Utschakas, under sitt skräckwälde, innebränt flera tusen kaffrer (gubbar, qwinnor och barn), som dit tagit sin tillflykt.

En amerikansk missionsstation. Sedan wi nu öfwergått Umtwalumifloden, ankommo wi till en amerikansk missionsstation med samma namn. Här woro ofantligt stora och till en del sköna byggnader, men allt syntes så dödt och öde. Kyrkan föreföll såsom en stor lada. I skolan, som wi biwistade, hörde wi en kafferdam på engelska underwisa sina landsmän i werldshistorien. De här bosatte engelsmännen hafwa med rätta mycket emot missionen, derför att de kristne å många stationer (i synnerhet amerikanska) i yttre måtto wäl lära att läsa och kläda sig (wara herrar), men ej att arbeta och wara underdåniga. Ja, det går så långt härutinnan, att kristnade kaffrer hålla det för opassande, att en civiliserad och bildad kristen befattar sig med arbete. Lifwade af hänförelse för sitt republikanska styrelsesätt och uppfyllde af tomma och höga föreställningar om menniskornas frihet, jemlikhet och broderskap fostra amerikanarne sina lärjungar rent af för uppror. Till följd häraf behandla de kaffrerna allt för broderligt och leka kamrat med dessa. Huru annorlunda förhöll sig ej apostelen Paulus? Huru allwarligt,

hjertligt och eftertryckligt bestraffar han icke sina åhörare, hwilka wäl hade många smickrare och många tuktomästare men få fäder, hos hwilka stränghet och hjertlighet woro förenade i sanningen. Må föräldrar, husbönder, lärare och öfwerhet betänka, att "den som sparar sitt ris han hatar sin son". Må barn, tjenare, lärjungar och undersåter behjerta, hwad skrifwet står i Ebr. 12: 5—11."

Flygares fordna station. "På aftonen samma dag anlände wi till Ifafa. Hit hade Flygare af en för missionen nitälskande engelsman blifwit kallad att grunda och föreståa en kafferskola för de på sockerplantagerna arbetande kaffrerna. För detta ändamål erbjöds honom att inflytta i ett gammalt obebodt skolhus, som blifwit bygdt på den tid, då plantageegarnes nu fullwäxta barn gingo i skolan. Flygares stationerande der hade blifwit bifallet af superintendenten Hohls, hos hwilken ofwannämnde engelsman med Flygares samtycke derom anhållit. Men då Colenso och hans predikanter ofta hitkommo och höllo sina falska föredrag, så köpte Flygare enskildt för lånade penningar och på superintendenten Hohls tillstyrkan (Hermannsburgermissionen hade för tillfället iråkat stora skulder, så att den ej kunde hjelpa alla sina missionärer till fasta boplatser) 630 acres (516 tunnland) jord, som nästan war belägen midt emellan alla sockerplantagerna wid Ifafa för att derpå drifwa missionswerksamhet. Och då en mängd kaffrer strömmade till honom, sökande arbete och önskande underwisning, begynte han såsom de andre plantageegarne att plantera sockerrör och inköpte en sockerqwarn. Här drabbades han af en mängd husliga inre och yttre beswärligheter och motgångar samt gjorde stora förluster.

"Till häst besökte wi det ställe, hwareft de fyra swenske missionsbröderne*) bott. Hyddan stod nu lutande till fall. Härwid kom jag att tänka på, huruſom tre af dem allaredan kämpat ut, och en böneſuck uppſteg ur mitt hjerta, att äfwen jag, owärdige, af Guds nåd måtte nå det mig föreſatta målet. Med anledning af det, ſom inträffat mellan bröderne och Flygare, erinrade jag mig Apoſtlg. 15: 36—41, hwareſt till och med träta och ſöndring emellan apoſtlarne ländt till Guds rikes utbredande och fromma. Dereſter beſågo wi kyrkogården, hwareſt Flygare hade två barn förwarade till uppſtåndelſens morgon ſamt widare, ſedan Flygare här förrättat bön, ſockerqwarnen, hwilken ännu war i brukbart ſkick, ehuru träwirket war uppruttet, och till ſiſt boningshuſet, owanligt ſkönt beläget. Sedan wi beſökt den plantageegare ſom lånat oß häſtarne och denne derwid önſkade Flygare wälkommen att återtaga ſin miſſionswerkſamhet och ſade ſig ſkola ſända ſina 40 arbetskaffrer till ſkolan, begåfwo wi oß i wäg, hwarwid jag blickade tillbaka öfwer den af kaffrer bebodda dalen å andra ſidan höjderna och med den jemförde den nyß beſkrifna konſt- och naturſköna Ifafadalen. O! hwilken himmelswid åtſkilnad! Hwad kunde icke Afrika bliſwa, om det bleſwe beſolkadt med flitiga och företagſamma menniſkor?"

På eftermiddagen kommo de till en för tillfället öfwergifwen amerikanſk

*) Evang. Foſterlandsſtiftelſen hade en kort tid några miſſionärer i Sydafrika.

missionsstation. Då här ett häftigt regn utbröt, sofwo de om natten i den stora halft förfallna kyrkan.

Affallne norske lutheraner. Dagen derpå woro de tidigt uppe och färdades såsom tillförene igenom de skönaste och på omwexling rikaste trakter, synnerligen som landskapet härstädes öfwerallt war tätt befolkadt och wäl bebygdt. "Wid middagstiden rider en herre förbi oß, om hwilken jag sade till Flygare: 'den der är beständt en prestman; ty han ser helt presterlig ut.' Detta bejakade Flygare och omtalade, att mannen, som ursprungligen warit norsk missionskolonist, blifwit af Colenso utbildad och antagen till predikant så wäl för kaffrerna som engelsmännen. Härwid hade han på ett sorgligt sätt blifwit en warm anhängare af Colenso, ja mera ifrig än Colenso sjelf. Så hafwa äfwen andra norrmän öfwergått i Colensos och engelsmännens missionstjenst och affallit ifrån den evangeliskt lutherska läran. Der ser man faran af att till missionsfälten utsända missionärer och kolonister, som ej äro stadgade och i bekännelsen rotfästade kristna (kolonister böra wara wäl befästade i den gamla uppbyggelseliteraturen Luther, Joh. Arnd och Scriver) och missionärerne så wäl i denna som i de lutherska bekännelseskrifterna och theologien. Dock må man ingalunda sätta sin förtröstan på förstånds- eller bokstafskännedom, utan endast och allenast på Guds förwarande nåd genom Jesum Kristum så wäl härwid som uti allt annat."

En liten helsning.

Ehurn wi redan gjort räkenskap för wårt s. k. tiggeri-arbete, kunna wi dock ej afhålla oß ifrån att ännu en gång sända skolans wänner en warm helsning, isynnerhet som wi hafwa särskild anledning dertill. Det är med anledning af det der "smör-programmet". Äfwen denna gång har det lyckats hittills förträffligt. Wi hafwa fått hwad wi begärde och än mera. Nu kan wår munskänk i det stycket wara glad, ty smörförrådet är rikligt. Hafwen tack, käre wänner! I hafwen gifwit gåfwan åt Herren, så wilja wi hoppas, och han skall rikeligen löna eder. Serskildt wilja wi tacka wåra wänner i Knoxville. De woro ej med på programmet, ej i följd af glömska, utan emedan wi trodde, att Knoxville war nästan uteslutande en stadsförsamling och derför ej borde tagas med wid denna insamling. Hwad hafwa de goda wännerna gjort? Jo, de samlade smör ändå och sålde det och wi hafwa från dem erhållit ett riktigt kärleksfullt bref tillsammans med $10.51. Hafwen tack, wänner! Penningarne skola strax lemnas till skolans kassör.

Wi hafwa ock såsom gåfwa till "Skolwännen" af en wän i Brooklyn fått emottaga en ny och wärdefull symachin. Wi hoppas, att Skolwännens förmyndare under sin genomresa i Brooklyn kom i tillfälle att säga gifwaren ett hjertligt tack.

Från den bekante och wärderade O. Ahnfelt i Swerige hafwa wi ock fått emottoga 10 ex. af Rosenii Romarebref på norska. Får han se dessa rader, så wilja wi säga honom ett kärt och hjertligt tack.

Så lefwer wår skola midt under stormarne i kär och werksam hågkomst hos wåra wänner nära och fjerran. Bröder och wänner, skola wi gifwas upp? Gud förbjude det! Han näpse wår otro och gifwe oß en barnslig förtröstan på honom och hans löften, så skall det gå härligt framåt äfwen med wårt skolarbete. Så kunna wi, sedan wi i år experimenterat, såsom wi tro för nästa år uppsätta ett fullständigt smörprogram. I Kansas hafwa de fått ett uppfriskande regn, och få de blott skörd der, så weta wi nog hwarifrån wi få wänta brödföda för nästa år. Så skall wår fader i himmelen förja för oß äfwen i denna sak, så att skolarbetet kan fortgå och fattige ynglingar allt fortfarande uppfostras att sedermera utgå såsom Evangelii budbärare.

Wänner, bedjen för wår skola och glömmen henne ej!

Skolwännens kommittee.

Tillkännagifwande.

De resp. församlingar inom Kansaskonferensen, som icke deßförinnan insänt sina bidrag till wår skolas i Rock Island underhåll, kunna öfwerbetala dem till mig wid konferensmötet i Kansas City den 12 Juni och dermed bespara sig litet beswär och några små utgifter.

John Rodell.
Konf. kassör.

Bokanmälan.

Wi hafwa nöjet härmed omnämna en liten Homiletik, den som hittills begagnats i ämnet i wårt theologiska Seminarium. Deß egentliga titel är: "Föreläsningar i Homiletiken, i kort sammandrag af A. Grimelund". Den har nu blifwit från norskan öfwersatt till swenskan, är såsom titeln angifwer kort, men innehåller dock det hufwudsakliga af hwad till homiletiken hörer. Deß reglor äro anderika och goda och kan boken icke annat än medföra wälsignelse för hwar och en som studerar den och det bör hwar och en som har det uppdraget att förkunna Guds ord. Subskribenter och köpare i allmänhet kunna erhålla den hos Wistrand & Thulin, Moline, Ills. Priset är 75 cts för häftadt exemplar. H.

PÅMINNELSE.

Herrar agenter, som restera å tidningen, påminnas att ofördröjligen insända liqvid. Såsom bekant tillfaller öfverskottet af tidningen Augustana Coll. och böra rester, för att inkomma i detta årets räkenskaper, vara inlemnade till skattmästaren innan denna månads utgång. Ledsamt nog, stå flera rester för förlidne år, ännu obetalta.

Augustana och Missionären
för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Innehåll: Från prof. Olsson, sid. 321. — En gyllene frok, sid. 323. — Ett barns dödsläger, sid. 327. — Kyrkliga notiser, sid. 329. — Bref från Indien, sid. 330. — Reseskildringar från södra Afrika, sid. 333. — En liten helsning, sid. 335.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 28 Maj 1879.** **N:o 22.**

Helsningar

från

När och Fjerran

genom O. O.

Nåd och frid!

Ja, hwad är det wi alltid och allestädes behöfwa? Nåd, öfwerflödande nåd för wåra oß alltid och allestädes härnere åtföljande synder. Hwilken helsning kan wara en innerligare hjertehelsning att sända hem till fränder och wänner från fjerran land, än denna helsning af "nåd och frid", den nåd och frid neml. som wi få hafwa, derför att Guds Lam bar wåra synder. Alltså från den plats, der jag nu sitter bland Böhmens berg wid stranden af den lilla Teplfloden tillropar jag alla mina kära wänner i Amerika: nåd och frid. Det är ju sjelfwa påskhelsningen och denna helsning har äfwen jag fått höra, fastän jag måste fira detta årets påsk i fjerran land.

Mången bland mina wänner undrar nog öfwer min resa. Jag will kortelligen säga, att jag länge hyst den önskan att få företaga en resa, hwarunder jag kunde få hwila ut från predikan, studier, bråk och bestyr. Nu kände jag ock mina krafter så sjunkna, att jag tydligt såg, att Herren wille, att jag en tid skulle få hwila. Att jag styrde min kosa till Tyskland berodde deraf, att jag dels önskade besöka någon helsobrunn, men ock deraf, att jag wille se "bildningens", "kulturstridens" land, men särskildt reformationens hemland. Jag trodde att mycket wore att se och lära i detta land, som kunde komma mig till nytta, om jag widare skall fortsätta min werksamhet såsom lärare. I sanning må jag ock säga, att jag redan sett och lärt så mycket på denna resa, att jag för min enskilda del anser resan wäl betald. Att jag icke nu strax kan uppräkna hwad jag lärt, torde mina wänner inse, men under fortgången af helsningarna torde jag dock få meddela mina wänner några helsosamma lärdomar, som jag inhemtat.

Ett kan jag dock nu genast säga och det är, att jag, efter allt hwad jag i England och Tyskland sett och hört, nu älskar och wärderar Amerika mer än någonsin, och att jag under skenet af kunglighetens och kejsardömets glans blifwit djupare och kraftigare republikanskt sinnad, än jag någonsin förut warit, så att jag nu kan helsas såsom

warande i själ och hjerta en Förenta Staternas medborgare. Ja, jag will af hjertat tacka Gud för den **statsförfattning** som är i Amerika, men isynnerhet will jag prisa Herren för den kyrkliga frihet wi hafwa i Förenta Staterna. Statskyrkornas tid är förbi och öfwer det sakförhållandet kunna wi gerna af hjertat sjunga: "Te deum laudamus", och dock sträfwa så många älskliga män i Europa att uppehålla, hwad som dock måste falla. Hwilken syn att se dessa män af alla krafter försöka stödja den byggnad, i hwilken man för hwarje dag hör allt starkare knakande och brakande. O, jag tänkte, att de kära männen skulle wara betänkte på att nu redan hafwa ett stilla frids- och frihetshem färdigt för de inwånare i den gamla statskyrkobyggnaden, hwilka ännu behöfwa den fulla sanningen i Kristo, på det detta kära folk icke måtte behöfwa krossas under spillrorna af den fallande byggnaden. Men nej, de fleste af desse män hålla ännu på att betala hushyra för Guds församling hos denna werldens store. När Guds församling skall hyra in sig hos Lord Beaconsfield och i synnerhet hos Furst Bismark, då måste hon sannerligen bo trångt, ja det är fråga om, att hon får lungsot; åtminstone synes kyrkan i Preussen wara starkt angripen af denna sjukdom. När Guds församling måste gå in på desse herrars hyreskontrakt, då får hon betala så hög hyra, att hon knappast kan lefwa på hwad som står henne åter af sanningens lifsmedel. Att wara andlig dagswerkskarl på de werldslige herrarnes kyrkogods, det är i sanning den mest förnedrande tjenst man kan åtaga sig. O, huru mycket härligare det då är att hafwa ett pastorat bland jordkojorna i Kansas och Nebraskas nybyggen eller bland "log"husen i Minnesotas skogar. Lidande och försakelse, det är sant, inga ordnar andra, än dem Swenska Amerikanaren och dylika tidningar utdela åt oß, men dock frihet, så att man kan ropa ut hela Guds ords sanning. Ja, ehuru jag aldrig warit, ej heller någonsin blir en wältalare, förrän jag kommer med inför Lammets thron, så wore jag nästan färdig att lofwa att, när jag, om Gud will, kommer hem till Amerika, hålla ett **wältaligt** (hade jag så när sagt) föredrag öfwer förmånen och wälsignelsen af en **fri kyrka i en fri stat**. Till alla Augustanas läsare wille jag ropa med tordönsstämma: "I weten ej, hwilka stora förmåner I hafwen både i andligt och lekamligt afseende".

Till detta stora hopp i helsningarnas ordningsföljd har min hjertliga fröjd öfwer wår amerikanska frihet warit orsaken. Under helsningarnas gång skall jag nog försöka att gifwa rättwisa åt det goda som ännu finnes i statskyrkorna, så widt jag kan känna och se det, "Herren känner sina", det är den stora hufwudsaken.

Emellertid, gifwer Herren mig ännu några krafter och några år på jorden, så will jag med glädje offra dem i wår fria Sw. Ev. Luth. kyrkas tjenst i Förenta Staterna.

Mitt afsked från wår kära skola i Rock Island war hjertligt; jag behöfde ej fara såsom en, till hwilken man skulle welat säga: wi äro glada, om du aldrig kommer tillbaka. Afwen i den delen will jag tacka Herren. Medlemmarne af skolans musik- och sångkör bewisade mig en kärlek, hwilken under

resan och ännu är mig ett kärt minne. De kåre gossarne samlades näml. sent på måndagsqwällen den 17 Mars utanför mitt hus, der de i kylan af hjertans lust sökte uppwärma mitt hjerta med musik och sång. Efter afsjungandet af flera sånger inom hus förenade wi oß i bön inför Herren och sade hwarandra "farwäl" såsom de säga farwäl, hwilka åter snart gerna wilja träffa hwarandra. Ännu ett musikstycke utanför huset, och så nickade wi hwarandra "godnatt".

Tisdagsmorgon d. 18 Mars war jag närwarande wid morgonbönen på skolan, ty jag wille gerna säga alla ett farwäl "i Herranom". Efter morgonbönens slut talade Dr Hasselquist till mig några hjertliga ord, hwarwid han ock gaf mig det oförgätliga tänkespråket, som Herren en gång sade till en trons man, men som Han ock säger till mig och andra arma syndare, hwilka ej kunna lita på sig sjelfwa: "Jag är ditt beskärm". Nu hade jag i sanning fått det kraftigaste respaß, som någonsin kan gifwas, ty detta paß är kommet från alla konungars konungs thron, och Hans eget treeniga Namn är borgen för, att detta paß måste aktas i himmelen, så att de helige änglarne stå färdiga att alltid tjena den resande, som är utrustad med detta paß; ja, i helwetet, så att mörkrets alla wäldigheter bäfwa för detta paß och träda åt sidan, när den wägfarande wisar på de orden: "Jag är ditt beskärm". På jorden måste ock detta paß högaktas af alla naturens makter, ja, af hafwets fräsande wågor, så att de ej wåga uppsluka den, som är rustad meddetta respaß, så sant ej Herren sjelf bestämt, att den resande skall begagna hafwets djupa wåg såsom resewäg till himmelen. Äfwen menniskorna måste, om än omedwetet, respektera detta paß. Man wet, att en resande måste, i wissa länder åtminstone, wara utrustad med paß; det paß jag nu fått i de omnämda orden, war mer än alla paß från jordens alla monarker och makter.

För att wara all mensklig ordning underdånig uttog jag ett paß hos Amerikanske Ministern i London, men hwad wore det papperet, för hwilket jag måste betala $5,25, wärdt, om jag ej hade de orden: "Jag är ditt beskärm", hwilka ord med alla de skatter, de innehålla och medföra, jag fått och dagligen får för intet.

Sedan jag med min familj läst Davids 91 Psalm såsom ytterligare bekräftelse på mitt respaß och såsom en borgen för, att Herren under min bortowaro skulle behålla och bewara min älskade hustru och mina små och sedan wi tillsammans bedit, begaf jag mig till stationen, dit medlemmarne af de theologiska klasserna följde mig. En af de kåre gossarne lemnade mig ett tänkespråk, som ock innerligt gladde mitt hjerta, näml.: "all eder omsorg kasten på Honom, ty Han hafwer omsorg om eder", och "den Högstes högra hand kan allting förwandla". Sedan wi nickat hwarandra farwäl, for jag åstad, lugn, fridfull, glad, ty jag kände, att Herren war med, och att många Guds barn buro mig på sina förböners armar. Förbönen, o, hon är mer än många aktier i denna werldens bank- och jernwägsbolag.

Anländ till Chicago, träffade jag oförmodadt wännen N. P. Swenson från Lindsborg. Wi begåfwo oß till C. P. Holmberg, der wi kände oß hem

ma. Dagen derpå, den 19:de, besökte wi wåra wänner på Hemlandets kontor, bestälde sedan om wår resa, hwarwid agenten för Nationallinien, Hr. P. B. Larson bewiste oß mycken wälwilja, särdeles ock emot min reskamrat Lindey från Lindsborg, hwilken reste till Swerige för att återwinna sin under flera år brutna helsa. Kl. 5 e. m. bar det af mot New York, sedan wåra wänner i Chicago affärdat oß med de hjertligaste wälgångsönskningar, hwarjemte ock en broder bad mig skrifwa, ifall mig fattades pengar, så skulle han, sade han, söka skaffa. Denna kärlek föranledde mig att se, att Herren förjer för mig och gaf mig orsak att tacka och prisa.

Resan till New York war i det yttre icke så angenäm. Wi hade 2:dra klassens biljett och allt war begwämt nog, blott att wi sluppit "rökas". Det är märkwärdigt, att när man icke will betala första klaß biljett, så får man både den finaste och den gröfsta tobaksrök för intet. Jag har sjelf plägat röka måttligt, men på resan mellan Chicago och New York började den leda för tobak, hwilken nu, sedan jag kom till Tyskland, blifwit så stark, att jag nu ej kan frimilligt begagna det ringaste grand tobak ware sig för näsa eller mun.

Tänk, hwad Farbror Hasselquist skall få roligt af detta mitt tobaks-miß-öde.*) Ja, längre fram har jag flera tobakshelsningar att framföra. Under resan till New York föreföll intet af särskildt intresse. Dock må jag nämna, att min gamla aßsky för städer började tillwäxa, och att mitt deltagande för de arma arbetarne i städerna blef allt djupare, i synnerhet när jag fick se Pittsburgh. Uj! uj! dessa hemska arbetare-boståder i fabriksstäderna. Naturligtwis har man förlagt arbetarnes boståder i de uslaste dalhålorna bland dy, smuts och rök utan tal och mått. Hwad är en 5-årig wistelse på prärien med en jordhåla till bostad bland wägglöß (ursäkta) och i skallerormars grannskap mot ett helt lifs wistelse i dessa eländiga kyffen i fabriksstäderna. På prärien har dock äfwen den fattigaste, när han stiger ut ur sin jordkula frist luft och Guds härliga solsken för intet. Ack, en wår- och sommarmorgon på prärien, huru glömmer man ej derwid alla nybyggarelifwets beswärligheter! Om derför min röst kunde nå ynglingarne i städerna, hwilka tycka att det är stort när de på någon ledig stund kunna gå fint klädda på gatorna med en cigarr i munnen, så skulle jag ropa: yngling kasta din cigarr, köp dig en spade, gå åt western, underkasta dig några års mödor och försakelser, tag Herren med på din resa, gif ditt hjerta åt Honom, och när du har ditt bo något i ordning, så bjud i Herrens fruktan en flicka, som älskar Jesus, att blifwa hustru till en fri odalbonde, som i ödmjukhet tjenar Herren och arbetar i sitt anletes swett, men som ej behöfwer krusa de stolta stadsherrarne. Hwad skulle det blifwa, säger man, om alla flyttade ur städerna? War icke rädd: det fins icke så mycket wett i werlden, så att man behöfwer frukta, att de eländiga städerna blifwa folktomma.

Se der, nu har man fått läsa några af mina Pittsburghs betraktelser. Skratte deråt, den som will. Jag talar dock allwarligt. Jag är dock förtörnad på

*) Mycket, mycket roligt! H.

det kära landtfolket, att de icke äro mera nöjda med sin lott, och att de icke prisa Herren för sin stora lycka. När jag fick se New York, blefwo mina känslor för landtlifwet ännu mera lågande. Hwilket eländigt kyffe hela New York är!! Ja, det säger jag, man må kalla mig dumbom, om man will. Man talar om palatser, och wisserligen såg jag sten- och marmorrösor bland de andra husen, men palats kallar jag den byggnad, som står i Guds fria natur med fri tillgång på luft och solsken. Rysningar genomforo mig oupphörligen, när jag wandrade Broadway upp och ned. Der såg jag gamla lutande gråhårsgubbar wandra på gatan med stora annonsbräden, ett på ryggen och ett på bröstet. Hwilken ömklig syn! Der måste dessa män gå i köld och regn, och huru stor är deras dagspenning; hurudant ser deras hem ut? Med ens for den frågan såsom en löpeld genom mitt hjerta: skulle du hafwa welat se din gamle fader gå på New Yorks gator såsom ett lefwande annonsbräde? Mitt hjerta wille brista bara blott wid tanken på någonting sådant. Och dock hade wäl några af de många annonsgubbarne jag mötte på Broadway söner och döttrar, som hyste någon känsla för dem. Widare frågade mig mitt hjerta: skulle du wilja se din broder först såsom skoborstare och sedan såsom försupen "runnare" eller något dylikt? Det blef mig så hemskt på Broadway. Ännu starkare skakades mina känslor, då jag frågade mig sjelf: skulle du wilja hafwa en syster bland inwånarne i de hemska nästena på de och de gatorna i New York? Jag will ej fortsätta; dock, det är ej blott spöken jag talar om: det är hemska werkligheten. Och sedan, när man tänker på tjenstepiskorna på hoteller etc. ja, till och med i s. k. bildade hus, der s. k. äkta män bo! Ack, ack, hwilken tafla, om hon wore upprullad för werlden! Än sedan åsynen af de stolta penningmännen, hwilka skulle lyfta sina näsor jemnhögt med taken på Broadways palatser, om de kunde! O, I fåningar, tänkte jag om de många uppasarne, som gån här och bugen Er för desse stolte herrar, då Gud har gifwit Eder ett fritt och widt land! O, hwilken härlig syn på jorden det deremot är för mina ögon, då jag ser en fri farmare, jag menar icke nu en oborstad farmare, utan en i Herrens fruktan ödmjuk, men fri och sjelfständig man. Man märke wäl, att det är stor skilnad mellan frihet och fräckhet. Jag åkte i New York på den gatujernwäg, som ligger högt öfwer gatorna. Det war för mig en wäldig predikan att se in i de många rummen, som man for förbi. Mig förefaller lifwet i de stora städerna som ett fängelselif.

Dock ser man äfwen i New York sådant som måste fröjda ens hjerta: man ser barmhertighetsinrättningar af olika slag. Wid åsynen af sådana kan det beklämda hjertat icke annat än gifwa sig luft i tacksägelse till Herren, att Han bewekt den annars så hårda menniskan att uppoffra för lindrandet af den hemska andliga och lekamliga nöd, som måste finnas i en så stor stad. Ja, nu har jag lemnat en teckning af New York, tagen under en kall regnwädersdag. Jag fruktar, att det gladaste solsken icke skulle ändra mycket i mina dåliga tankar om New York. Dock, Herren har nog några af sina barn äfwen i New York. Om den Sw. Luth.

Gust. Adolfs församlingen och deß ställning will jag naturligtwis ingenting nämna, alldenstund jag blott flyktigt hört derom. Mot qwällen den 21 Mars gingo wi till Broder Fogelström i Brooklyn. I hans hem wälkomnades wi hjertligt och funno ett kärt herberge. Alltså ett **hem** för oß främlingar äfwen i New York. Ja, det kändes i sanning ljufligt. I detta hem träffades ock ett under, nämligen en kristligt sinnad swensk sjökapten, enfaldig i tron på Herren. Ett under säger jag? Ja, sannerligen. Dock, hwarje syndare, som Herren Jesus funnit är ju ett under. Följde af broder Fogelström, begåfwo wi oß Lördagen den 22 Mars af till Nationallinjens skepp **Erin**, som under Guds skyddande nåd skulle föra oß öfwer Atlanten. Sedan jag tagit afsked af broder Fogelström, skref jag några bref, innan skeppet lyfte ankar. Kl. något öfwer 3 e. m. Lördagen den 22 Mars lemnade wi New York och Amerika. Att staden New York förefaller mig så wederwärdig eller är såsom ett engelskt fruntimmer nnder resan sade "a horrible place", kommer särskildt deraf, att staden är belägen i Förenta Staternas republik. Sådana städer som New York äro de allra wådligaste uppfostringsplatser för medborgare i en republik. Staden Rom förorsakade romerska republikens död. New York med flere stora städer inom Unionen, skola icke de påskynda Förenta Staternas fall? En sann republikan afskyr de stora städerna; en sann kristen gråter öfwer dem. Ett annat är med de mindre städerna, der äfwen den fattige har solsken och frisk luft för intet; flere af dem äro i Amerika ganska trefliga.

Emellertid, Guds ord behöfwes, allestädes, ty der Guds ord icke finnes, der hwilar förbannelse öfwer både stad och land. Tänk, hwilken mission wi hafwa, om wi skola i någon mån gå Herrens ärende i att med ordet återhemta de förwillade bland swenskarne i Amerika, och om wi skola gifwa Guds ords predikan till dem, som behöfwa lifsens bröd såsom näring för det nya lifwet!

När ångaren blåste till affärd, nog kändes det underligt, nog flög tanken till **de mina**, till skolan och de många wännerna allestädes. Amerika är mitt jordiska hem, det kände jag. Wädret war mulet och regnigt; att wi skulle få stark sjögång, det kände man på förhand. "De wågor i hafwet fräsa grufligen, men Herren är ännu större i höjden", tänke jag. Swenson från Lindsborg och jag, som woro hyttkamrater, böjde oß i ensamheten ned i wår lilla kammare och talade med den himmelske kaptenen, att Han skulle styra rätta kosan. Huru fridfullt att få lemna allt i Hans händer.

(Forts.)

Under lidandet förstå wi ofta icke Guds wilja och råd dermed. Derför bäfwa de så förfärligt, hwilka blifwa bedröfwade och straffade; ja, de kämpa med otro, förtwiflan, wrede otålighet emot Gud. Men om de med Guds hjelp hålla sig fasta wid tron och hoppet, så att de icke alldeles förlora modet, så har det ingen nöd. Gud tillräknar dem ock icke deras klagan och knorr för någon synd. Men sedermera kommer Han och säger: "Jag är Herren din Frälsare".

En Gyllene Krok.

(Slut fr. föreg. n:r.)

Men en annan ting, hwaröfwer metodisterna berömma sig emot oß och deremot nedsätta oß, är deras församlingars förträfflighet, renhet och helighet, då wi i stället skola mottaga hwem som helst. Man läse en art. i "Sändebudet", för den 5 Maj af utg. och man skall sannerligen häpna öfwer den kärlekslöshet, domaremyndighet, öfwerdrift, ja, uppenbar lögnaktighet, som genomgår densamma i deß beskrifning på Augustanasynoden. Det heter deri bland annat: "Om wi finna en s. k. församling, der det påstås, att Guds ord "rent och klart" predikats och sakramenten förwaltats, utan ati dock en enda själ kommit till lif och frid eller någon wäckelse wisat sig, hwart hör wanligen en sådan kyrka? Till "Augustana". När församlingen behåller ibland sig supare, swärjare och andra uppenbara syndare, blott de lyda och betala presten samt ej ingå i hemliga sällskap; till hwad namn bekänner sig i allmänhet en sådan församling? Till "Augustana". Allt i art. andas den möjligen största arghet emot den lutherska kyrkan, hwilken den benämner "den lilla lutherska sekten", naturligen i jemförelse med metodistsamfundet i Amerika, som dock wida öfwerträffas af det katholska samfundet, om mängden skall utgöra något bewis. Man kan blott af sådant se den låga anda, som regerat författaren af art. i "Sändeb." Emellertid finner man eget nog i samma nr af Sändeb. att samma anklagelse för att "ingen enda själ kommit till lif och frid", göres af metodisternas egna medlemmar emot enskilda församlingar ibland dem sjelfwa. Häremot må göras gällande till förswar "det goda som skett", det man kunnat se blott man welat. Men hos Augustanasynoden will man icke se annat än det onda. Man besinne härwid de stränga orden: "we dem, som kalla det goda ondt" m. m. Wi lida wisserligen af ett ondt såsom utgångne ur statskyrkan i fäderneslandet, i det mängden som kommer derifrån anser sig tillhöra den lutherska kyrkan och derföre will utan widare tillhöra den här. Men först och främst är det ej på långt när alla, som komma till oß, såsom uppenbart är, då man jemför det stora antalet af utflyttade, stundom anslaget till en half million, och det antal af omkring 40,000 som stå i förening med wår synod. Dernäst fråga wi, om wi skulle handla samwetsgrant och i kärleken, om wi bortstötte många som begära förena sig med oß, emedan wi ej alltid kunna förwissa oß om ett medwetet, utbildadt troslif. Då de här ej nödgas att förena sig med någon församling, utan kunde såsom så många stå utom kyrklig förbindelse och i stället lägga sina förtjenster på krogdisken eller i ett hemligt sällskaps fickor, så wisar deras åstundan att förena sig med församlingen åtminstone ett öppet sinne för ordet och i så många fall ett djupt behof, ofta wäckt under kringflyttningens sorgliga erfarenheter. Wi wilja icke och böra icke tillbakawisa dem, om de icke bära hos sig tecken till uppenbar obotfärdighet och syndigt lefwerne. Men under de samtal, som föregå upptagandet, wisas dem både hwad de borde wara och blifwa för att wara en ädel säd och icke oyräs på församlingsåkern. Och efter uppta-

gandet öfwas tukt, men i evangeliskt sinne, och ej som lagtwång, såsom i så många samfund. Måhända hafwes mera tålamod än tillbörligt med uppenbara syndare; men kanske understundom för litet deraf. Möjligen har ock der och hwar afseende gjorts på hwad wår Frälsare säger i Matth. 13: 29. Wore wi metodister, så borde wi bearbeta dem, som wi kunna få fatt på, tills de woro rätt upprörde och så upptaga dem som "Guds barn", som bröder och systrar och derefter behandla dem och predika för dem såsom sådana, de der ingen bättring behöfwa. Ja, sannerligen, det går så till; Gud förbarme sig! I wåra kyrkor inbilla wi ej menniskor, att de äro kristna blott derföre, att de äro kyrkomedlemmar. Det som gör dem till kristna är en inre förändring, som den hel. Ande werkar genom ordet; derföre predika wi både lag och evangelium, både bättring och omwändelse, såsom nödwändiga både för oomwända och omwända. Skall Kristus wäxa till uti oß, så måste wi förminskas, Joh. 3: 30. Wårt wäxande går derför nedföre, såsom Jesus säger till sina troende lärjungar i Matth. 18: 3, 4: "Sannerligen säger jag eder, utan I omwänden eder och warden såsom barn, skolen I icke komma i himmelriket; hwilken nu sig sjelf så förnedrar, som detta barnet, han är den störste i himmelriket". Metodismens helighet, hwaraf den mycket berömmer sig, bär uppåt ända till fullkomlighet; men den behöfwer i sanning en satans engels kindpustande för att lära att den är "intet". Wi hålla hellre med Luther, som yttrar: "Den barmhertige Guden beware mig för en kyrka, deri idel heliga finnas. Jag will blifwa i den kyrkan och ibland den hopen, hwari äro klenmodiga, swaga och kranka, som känna och erkänna sina synder, sitt elände och jemmer, också utan återwändo hjertligen sucka och ropa till Gud om tröst och hjelp och tro syndernas förlåtelse". Metodismen bär inom sig ett sprängämne, nemligen det hemliga sällskapswäsendet, som måste förorsaka deß upplösning; ty att så förena Kristus och Belial går icke i längden. Den borde redan kunna se tecknen dertill. Sändeb. smädar oß för det wi upphöja "den rena läran", ehuru wi göra det mera i sak än i ord, samt för wår räddhåga för hemliga sällskap, aftrycker deremot frimurare-moral utan Kristus och full med hwad menniskan bör wara och göra utan Honom, som förklarat: "mig förutan kunnen I intet göra".

Men i afseende på att samla folk in i församlingar, så är det icke wårt sätt att blott söka förmå så många som möjligt att ingå, snarare sker ett wänligt afrådande. Deremot har det ej sällan förekommit att metodisterna med glädje mottagit dem, som blifwit på riktiga grunder uteslutne ur wåra församlingar och strax upphöjt dem till "frälsta"; ja än mer, de ej blott inträngа i församlingar, twärtemot den apostoliska regeln i 2 Kor. 10 - 15, utan söka hufwudsakligen upp wäckta och troende själar, af hwilkas omwändelse de derefter berömma sig. Förmärkes andelig rörelse och wäckelse någonstädes, så infinna de sig strax för att draga fördel deraf; lifwades de af en werklig Herrens fruktan, så skulle de samwetsgrant afhålla sig från inblandning i Herrens eget werk, af billig räddhåga att göra krokigt det Herren will göra

rätt. De berömma sig af att gå omkring i husen i wåra församlingar, men bewisa dermed ej blott sitt proselytmakeri, utan ock sin glömska af 2 Tim. 3: 6. Finnes icke många tusenden, äfwen ibland swenskarne, dem ett gudeligt nit borde söka draga upp ur otrons. werldskärlekens och lastens djup? Men desse går man försigtigtwis förbi, och håller sig till dem, som redan stå under det heliga ordets inflytande.

En sträng, som metodismen ofta anslagit och ännu anslår, och som klingar så wäl, är talet om förföljelse. Äfwen häruti far den med osanning; wi tala nu ej om förhållandena i Swerige, ehuru wi äro redo att anställa jemförelser, om så skulle erfordras. Här kan det ej gerna blifwa fråga om förföljelse på annat sätt än med ord; och i detta hänseende påstå wi, att metodisterna äro de förföljande. De fordra af oß, att wi skola tiga som muren, när de ingå i wåra församlingar och på allehanda wägar söka draga wåra församlingsmedlemmar till sig; öppnar någon sin mun emot dem, så är det "förföljelse". Men man gifwe blott akt på utgjutelserna i Sändeb., så skall man snart finna, hwarifrån förföljelsen utgår. Knapt en enda berättelse om metodisternas andliga arbete insändes och aftryckes utan en spark åt lutheranerna, såsom fiender till menniskors frälsning och till Guds folk. De hwassaste spjut kastas åt dem, och domar nedskrifwas emot dem med den största djerfhet. Beskrifwa de något af wåra möten, så sker det alltid på det mest förwrängda sätt och i hånande ordalag; se t. ex. beskrifningen på ett missionsmöte i Chesterton, Ind., som helt nyß stått att läsa i "Sändeb." De tydligaste bibelläror, som wi bekänna, begabba de och göra gäck af dem. Och dock will detta folk gälla för det frommaste och isynnerhet fullt med kärlek — då dock så litet häraf, för att ej säga motsatsen, träder fram i dagen. En dålig anda gör sig i sanning gällande ibland dem och de borde slå in uppå en bättre wäg medan det är tid. Wi känna en och annan af både deras pastorer och lekmän och wärdera deras wänskap och hafwa aldrig sökt göra dem till annat än hwad de äro; twärtom, då en af de förre bekände sig wilja återgå till lutherska kyrkan, warnade wi för förhastande i en så wigtig sak och bådo honom taga sig tid till pröfning.

Härmed må det för denna gången wara slut; till detta försmar hafwa metodisterna sjelfwa nödgat oß genom sina täta och ilskna angrepp. Låt dem anwända sin omwändelsekonst på de många landsmän, som ingen församling tillhöra, och hwad werklig framgång de ibland dem kunna hafwa skola wi glädja oß öfwer. Men må de ej heller bedraga någon med läran om en helighet, som de icke ega, eller göra medlemskap i hemliga sällskap till något oskyldigt och dermed lära dem draga i främmande ok med alla möjliga otrogna. I denna del mäste wi stå dem emot. Herren rene allas wåra hjertan genom tron, så skola wi hafwa frid både med Gud genom wår Herre Jesum Kristum och med hwarandra inbördes, äfwen om wi på olika ställen samlas till gudstjenster! H.

De mest wälsignade platser på jorden äro de, som äro afnötta af bedjandes knän och twagna med deras tårar.

Krummacher.

Förhållanden i Kansas.

Wi hafwa mottagit en längre artikel från Kansas rörande de s. k. separatisternas tillwägagående i Saline county och särskildt i trakten af Lindsburg. Huru obehagligt det kan wara att till och med läsa något derom, är dock nödwändigt att saken blifwer känd; den skall wäl ock så småningom blifwa förstådd till sin natur. Wi äro fast öfwertygade, att, om ock den barmhertige och tålmodige Guden begagnar sig af de 'konster', som menniskor uppfinna (Pred. 7: 30; "Allena skåda härtill: jag hafwer funnit, att Gud hafwer gjort menniskorna rätta; men de söka många konster"), och gör ett och annat sinne rätt, förwändas långt flere från sanningens wäg och göras till föraktare af och fiender till kristendomen.

Wi intaga denna gång endast ett stycke af det insända och utelemna reflektionerna öfwer hwad som berättas, hufwudsakligen derför, att de göra sig sjelfwa:

"Efter folket länge blifwit narradt, spordes till sist, att S—g war kommen till Salina. Han säger nu, bland mycket annat: 'det är ju förskräckligt, om jag skall hafwa rest en så lång wäg, utan att någon själ skulle blifwa omwänd; nu bören I begagna eder af tillfället, ty jag stannar blott några dagar'. — Kommen till L., sade han: 'I tänken wäl att få höra S—g flera gånger, men då ären I bedragne, detta är sista qwällen'. Ja, S—g tror sig nog bära himmel och jord på sina axlar och med honom warder wisheten död! — Han stannade dock flere dagar och predikade än i skolhuset än i methodistkyrkan, så att man fick tillräckligt tillfälle att höra honom och se de många märkwärdigheterna.

En afton medhade en person sin annotationsbok och upptecknade åtskilligt af predikan. Som text lästes 23:dje psalmen.

Efter predikans slut kom en man (W.) till antecknaren (—s) och beklagade sig öfwer, att denne war kommen icke för att höra utan skrifwa. Men är det wäl möjligt att efter en muntlig predikan anteckna något utan att höra?

W.: "Huru har Ni er sak med Gud, är Herren er herde?" —s: "Huru har Ni det, är den Herden, om hwilken David sjunger, eder herde?" W. förargad, swarar: "det war icke frågan, utan huru Ni har det." —s: "Ja, men efter eder regel, är ju nödwändigt att weta, huru den har det, som will underwisa och lära andra? Och häri instämmer äfwen jag, blott man icke gör Ordets kraft, lif och werksamhet beroende af menniskor, utan twärtom; derför måste Ni först gifwa skäl för det hopp, som är i eder, på hwilken wäg Ni är, för hwad sak Ni kämpar och mot hwilket mål Ni leder."

W.: "Jag will icke strida om partier eller läror; utan will blott weta, om Ni har Herren till herde?"— Emedan —s wek undan för att låta W. klämma åt af alla krafter och gå så nära inpå lifwet som möjligt, fortsatte nu W.: "Det är ju förskräckligt, att wara predikant och likwäl död, wilja leda andra och sjelf wara blind!" Häri instämma wi af allt hjerta och råda, att de allwarligt betänna detta, innan de gifwa sig ut för predikanter och ledare utan både gudomlig och mänsklig kallelse. Om de allwarligt eftersinnade detta, skulle de säkerligen få stanna

hemma och först göra bot i stoft och aska; men nu kan det aldrig gå dem väl. — S: "Ni har ännu icke sagt, om Herren är er herde." — W: "Jo, jag har honom till min herde." —S "Jag har den gode herden till min herde, som låter sitt lif för fåren, lidit och dött för mina synders skull och i mitt ställe." — W.: "En sådan herde har icke jag." S: "Då har Ni icke heller den herden, som David kallade sin." — De sjöngo och språkade nu om hwarandra, några sprungo ut, andra kommo in, så att det war omöjligt att höra eller säga någonting. S—g war på andra sidan och talade med qwinspersonerna. En flicka började gråta och strax utropades: "här är en jungfru, som will blifwa frälst!" Till en annan, som kände sig litet uppskakad, sade han, klappande henne på axeln: "min dotter, dina synder förlåtas dig, gack med frid — god natt!" Under allt detta sjöng och skrek den ene wärre än den andre. Den som icke kunde skrika nog, tog ut sin andel genom att stampa desto hårdare i golfwet. Några greto, en del skrattade, andra språkade och wimlade om hwarandra, att det hördes och såg ut, som hade man kommit in på en krog och ibland en mängd berusade, i stället för i Herrens hus och ibland sådana, som säga sig söka sin och andras frälsning inför lefwande Guds ansigte. Under detta wimmel och wäsen hördes en man öfwerröста allt genom att slå händerna tillsamman och utropa: "se här är en yngling, som kommit till frid med Gud!" — "Stig upp", ropade en annan, "att wi få se hwem du är!" Ynglingen stiger upp på bänken för att wisa sig, och S—g utropar: "nu ha wi orsak att tacka Gud, här äro två jungfrur, som wilja blifwa saliga —det är nog tid att sluta, men det är icke alltid Gud orkar (?) upplifwa oß så."*)

Allt sådant kallas nu nit för Guds ära och själars frälsning; men ack, huru många blifwa icke härigenom bortwända från sanningen och odugliga till tron!

Man ryser wid tanken på de många krognäsen i de större städerna och det ohyggliga wäsen och de hemska uppträden i desamma, der de berusade likna mer wilda än förnuftiga, civiliserade menniskor. Är det för mycket sagdt, att hwad ofwan blifwit anfördt, just liknar dessa? Här utminuteras andliga rusdrycker, som ställa till oenighet och skilsmessa i Herrens familj (församlingen), döda — om än småningom — det andliga lifwet, åstadkomma möda, fattigdom, sorg och strid.†)

Af E., som nyligen warit här ute, fick man höra den mest häpnadswäckande och hjerteförskräckande utläggning af profeten Es. 53:dje kap. Här wore mycket att anföra, men tid och utrym-

*) Hwem tänker icke härwid på 1 Kor. 14:23: "månne de icke skola säga, att J haden mist sinnet?" och v. 40: "Låter allting ärliga och stickliga tillgå?" Red.

†) Den som har "Skaffaren" till hands, finner i n:o 10 en temligen liknande beskrifning på ett dylikt larmmöte, tillståldt af en F. Fransson i Burnett och Polk Counties, Wisc., inom några swenska församlingar derstädes. Herr Fransons metod är dock något rikare, i det han f a m n t a g e r män och fruntimmer. Förmodligen tillegnar sig snart herrar S—g och E. äfwen denna konst, hwilket så till wida wore wäl, emedan folk desto snarare kunde "få ögonen upp", liksom i Wisconsin. Okristligt och wederstyggligt är dock detta framgångssätt, och tyckes det som stor skarpsynthet ej behöfdes för att inse bedrägeriet. Red.

me tillåter det icke. Blott några yttranden, som särskildt betonades.

"Blott i så måtto", sade han, "bar Jesus wår krankhet och lade uppå sig wår sweda, att han gick omkring och botade sjuka"....."Att hålla honom för den, som plågad och af Gud slagen och pinter war, är willfarelse, ty Profeten säger så". — Hwar står det hos profeten, att det war willfarelse? Säger han icke längre ned i v. 10: "Herren wille alltså slå honom?" — Men denna vers gicks nästan förbi. — Eller hwem har nu utskrapat de orden i Ps. 69: 27: "De förfölja den Du slagit hafwer?" Och hwad säger Jesus sjelf derom? Jo: "Skall jag icke dricka den kalken, som min Fader mig gifwit hafwer?"

Är det nu willfarelse, att Fadren slog Sonen, så hafwa Profeterna, Apostlarne och Jesus sjelf lärt oß den, och de må derför göra räkenskap. Antingen hafwa de eller E. orätt, ty de lära tu ärt emot hwarandra. Men wi få nog se, hwem som skall behålla segern.— Wid ett annat tillfälle sade E.: "att blott weta något om Jesus, då kan man fara hit och dit, till än den ena än den andra läran; men då är Han icke uppenbar i hjertat." Nu har E. fält domen öfwer sig sjelf och alla sina likar, att de äro sådana som blott weta något om Jesus, men sakna Honom i hjertat. Detta är nu E:s eget wittnesbörd; ty han sade, förliden höst om sig sjelf, huru han hade wändt sig hit och dit, till det ena och till det andra, men trodde sig nu icke kunna så lätt wändas ifrån sin nuwarande ståndpunkt.

Den, som nu icke kan gå in på deras Kristusfiendtliga åsigter, hylla och förswara dem, utan wågar emotsäga och med Skriftens klara ord bewisa deras förwillande läror och öfwertyga dem om deras från sanningen wända sinne, han dömes och utan minsta betänklighet fördömes till nedersta helwete. Hwaraf kommer nu ett sådant sinne? Månne af Guds ord och af den Hel. Ande? Är det Herrens Ande, som leder, och Kristi kärlek, som twingar till sådant? O, nej! Det är nog en ande, som leder, men en "willones ande"; en kärlek, som twingar, men egenkärlek. Ex. härpå gifwas otaliga. — Det är dock wår tröst, att wi hafwa sanningen och skola derför ej låta stoppa oß munnen till, och oaktadt deras gräsliga domar blifwer dock "den fasta Guds grund ståndande, och hafwer detta insegel: "Herren känner sina."—Ett ytterligare bewis på hänsynslöshet, att ej säga samwetslöshet, är att några här ute sprida det ryktet, att pastor H. Olson skall, som de säga, hafwa fått "ögonen öppnade" och öfwergått till separatisterna. Liknande uppdikta och utsprida de, då deras nit och arbete icke will winna gehör — då säga de: nu har X eller Y blifwit "omwänd, fått ögonen öppnade" — för att wisa hwilka storwerk, som genom dem utföres på andra platser. Och så talar man derom, tackar Gud derför, upprör känslor dermed; ty man måste då äfwen tala om huru "omwändelsen" förstiggick, hwilket motstånd man mötte, huru wäldigt man talade, och huru kraftigt det werkade; ändock man wet, att det är alltsamman osanning, så begagnar man sig dock af sådant för att förwilla och bedraga sina medmenniskor samt med lögn och list fånga dem i sina bedrägliga snaror.

Adventistmordet.

De allmänna tidningarna hafwa redan lemnat underrättelse om det ohyggliga mord, som begicks i Pocasset, Mass. den 1:ste dennes. Second Adventisterna hade hållit en wäldig "revival" och föreståndaren för församlingen i nämde stad, C. F. Freeman, hade känt sig alldeles hänryckt. Han fick uppenbarelser och i en af dem befalde Herren honom offra sitt käraste barn, en dotter, Edith, på femte året. Föräldrarne samtalade derom och bådo att det swåra offret icke skulle fordras af dem. Men tidigt på morgonen den 1 Maj wäckte Freeman sin hustru och sade, att Herren fordrade offret, hwarpå hon tog den äldsta dottern på sin arm, gick in i ett annat rum och war snart ånyo i hård sömn, medan mannen fullbordade den hemska gerningen. Han stack sitt barn med en knif; det arma barnet wände sig om och sade: "O, pappa!", hwarefter hon dog i fadrens armar. På eftermiddagen höllo Adventisterna "meeting" i Freemans hus och woro alle öfwerens, att det, som war skedt, war i enlighet med Guds befallning. Emellertid fick polisen fatt på saken och arresterade både fader och moder. Ingen af dem ångrade den ohyggliga gerningen, utan twärtom förswarade den. Freeman ansåg sig som den "andre Abraham" och war wiß på att hans barn skulle stå upp påföljande söndag. Han war så ifrig, att han under resan till fängelset predikade för medresande i jernwägswagnen. Barnet blef begrafwet i en methodistkyrka, dit det inbars af en af adventistbröderna. Denne war ock så hänryckt, att han wille tala i kyrkan till folkhopen och hindrades derifrån endast genom hotelse af arrestering. När man kom ut med liket på kyrkogården steg han upp på en grafwård och begynte predika, ehuru de närwarande ej tillåto honom gå på länge.

Är icke detta fasawäckande? Och hwad är wäl orsaken dertill? Dels en **bokstaflig** tolkning af skrift-uttryck af samma slag som wid ögonutrifningen i Kansas, dels och egentligen det wanliga sättet att begagna sig af alla möjliga medel och wägar att sätta de mensk-liga känslorna i den häftigaste rörelse, derunder uppenbarligen onda andekrafter bemäktiga sig de arma warelserna, inbilla dem hwad de wilja och leda dem hwart de behaga. Men är icke detta farliga sätt det wanliga wid s. k. revival-möten? Man akte på stycket från Kansas i detta nr. Hwilket förskräckligt answar hwilar icke på dem, som sätta sådant i gång! Wi hafwa förr i detta blad erinrat om det olika i Elias offring och Baalsprofeternas på Karmel (1 Kon. 18 kap.). De senare sprungo kring altaret, skreko och ristade sig med knifwar, så att blodet gick der ut efter, och ut på eftermiddagen blefwo de så hänryckte att de "profeterade" d. w. s. hedniska andemakter drefwo sitt spel med dem. Att så bearbeta känslorna är en farlig konst; derigenom döfwas förståndet och menniskan blir andligen **drucken**, äfwen om hon derigenom får en förwånande talgåfwa och taleluft. Det är icke af Gud; fly sådant, om du icke will blifwa förderfwad! H.

Hwarje bedröfwelse är en födelse, genom hwilken den nya menniskan föds och den gamla dör.

Huru en afrikansk höfding skämmer ut kristna.

Bamangwato, en sydafrikansk folkstam, äga den lyckan, att icke blott hafwa kristliga missionärer, som säga dem sanningen, utan de hafwa ock en förståndig höfding, som lyssnar till de hwita lärarnes råd. Denne höfding heter Khame och har hittills wisat sig som en afgjord wän till London-missionärerna, som bosatt sig i hans hufwudstad Schoschong. Såsom en wis regent har denne redan längesedan låtit utgå en lag, att i hans land får bränwin hwarken säljas eller drickas. Han hade sett, huru eldwattnet förderfwar både swarta och hwita och wille spara sitt folk de sorgliga följderna af dryckenskap. Nu kommo hwita handelsmän till hans land. De handlade wäl icke med de berusande dryckerna, men de drucko sjelfwa, och det omåttligt. Khame både warnade dem sjelf, och lät warna dem. Men de läto icke säga sig. Hade de blott då och då druckit ett glas, så hade höfdingen, såsom han sjelf sade, blundat derför, men detta war dem icke nog, utan de drucko sig grundligen fulla, tyckes det. Men nu blef Khame wred. Han lät öfwerträdarne komma inför sig och höll till dem följande tal: "Jag försöker lära mina undersåtar bättre ting, och höja dem; men huru kan jag hoppas att uträtta något, då de se, att de hwita, som så länge ägt Guds ord ibland sig, göra så orätt? Men jag will icke längre tåla sådant; måsten lemna mitt område; jag will aldrig mera se eder. De, som icke hafwa öfwerträdt min lag, kunna stanna. Dem ser jag gerna"

Kyrkliga notiser.

Pastor P. J. Brodine har antagit kallelsen till Geneseo med wilkor att få besöka sin hittillswarande församling i Warna, Ills.

— Sistlidne Onsdag den 21 Maj begaf sig ett litet sällskap från Augustana College på wäg till gamla fäderneslandet, neml. Dr Cervin samt studerande Vender, Erikson och Johnson. De önskade genom sjöresan och besöket i forna hem stärka förswagade kroppskrafter. Gud wälsigne deras färd!

— Det är med ej ringa förwåning wi läste följande ur Göteborgs Weckoblad: "Af för mig fullt giltiga skäl har jag denna dag nedlagt min befattning såsom Presiderande Äldste inom Methodist-Episkopalkyrkans swenska konferens samt på samma gång utträdt ur all gemenskap med ofwannämda kyrkosamfund, hwilket härmed tillkännagifwes.

Göteborg den 22 April 1879

V. Witting.

När man besinnar, den framstående platspastor Witting haft inom Metodisternas swenska s. k. mission så wäl här i landet som under ej få år i fäderneslandet, och den ifwer och nitälska han bewisat och derför alltjemt blifwit prisad och uppburen af sina bröder, så är ej att undra på den förwåning, som uppstått med anledning af det af honom tagna bethydelsefulla steget, afkunnadt i så bestämda och allwarliga ordalag. Bewekelsegrunderna dertill känna wi icke och med gissningar wilja wi icke framkomma, så mycket mindre som saken blir nog snart klar.

— Episkopalerna arbeta mycket flitigt bland Indianerna. De hafwa nu missionsstationer bland Oneidas, Sioux, Chippewas, Dakotas, och Shoshones. Att uppehålla dessa stationer och bedrifwa missionsarbetet åtgår $40000 årligen. Missionärerna utgöras af en biskop, tio hwita pastorer och tio Indian-pastorer, sexton kateketer och skollärare, femton diakonissor.

— I Italien, Romerska kyrkans hemland, arbeta Protestanterna med mycken framgång. Deras skolor besökas af omkring 4000 barn. Äfwen katholiker sända sina barn till dessa skolor.

Bokanmälan.

Läsebok för Småskolan af K. och Kn. Kastman. Denna lärobok i swenska språket, som i Swerige eger stort anseende och allmänt förtroende, har nu blifwit upplagd af Engberg och Holmberg i Chicago. Wi förmoda att detta med redig stil tryckta arbete skall winna samma förtroende inom de swenska skolorna här i landet som det wunnit i fäderneslandet, hwad det ock ärligen förtjenar.

Samma firma har äfwen publicerat flera småskrifter, för det mesta hämtade ur Rosenii arbeten, hwilka derför icke behöfwa någon rekommendation. Wi nämna följande:

Enkan i Zarpath.
Den sanna bättringen och tron.
Om syndernas förlåtelse.
Några ord om barndopet.
Det heliga dopet.
Lagen och deß förnämsta ändamål.
Om de trognas rätta förhållande mot ny och främmande lärdom.
Små synder.
Fröjden i Herran.
M. fl.
I sanning wigtiga ämnen! H.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Fremont 35,45; för försålda ägg och smör i do 6,92; församl. i Hazard 3,25; församl. i Swede Valley 11,50; församl. i Dayton 3 70; förs. i Sioux City 8,00; förs. i Marshalltown 18,75; förs. i Swedesburg 11,80; förs. i New Sweden 13,50; förs. i Upland 5,00; förs. i Pomeroy 5,25; församl. i Manson 9,75; församl. i Ottumwa 30,50.

Till Inre missionen:

Kollekter i Bethesda 4,72; Syföreningen i Bethesda 13,00; kollekt i Charlton 5,15; syföreningen i Charlton 7,75; Af Mr C. A. Anderson i West Dayton 5,00; kollekt i W Dayton 5,28; församl i Marshalltown 7,75; församl. i Swedesburg 16,40; syföreningen do 6.95; kollekter do 17,34; New Sweden 10,00; från Burlington 10,30.

Till Yttre missionen:

Clara Carlson i Swede Point 0,50; församl. i Swedesburg 3,00; ur sparb. i prestbuset i Swedesburg 1,75; församl. i Burlington 5,00; församl. i New Sweden 5,00; syföreningen i Charlton 11,50; från församl. i Fremont till Indianyngl. 4,48.

Till Synodens presidents lön:

Kollekt i Esser 1,40; do i Fremont 1,86; do i Red Oak 1,56; do i Sioux City 1,46; do i Marcus 1,00; do i Hazard 1,10; do i Ljungbed 0,80; do i Marshalltown 2,59; do i Gowrie 4,88; do i Kesho 1,12; pastor Widén 2,50; pastor Siljeström 3,00; pastor Pihlgren 3,00; Pastor Erlander 3,00: pastor Benzon 2,25.

Till Central-Bestyrelsens kassa:

Kollekt i Sioux City 1,54; do i Marcus 1,10; do i Hazard 1,15; do i Fremont 2,92; do i Marshalltown 3,52; do i Burlington 2,20.

Red Oak, Iowa, den 17 Maj 1878.

J. E. Rehnström.
Iowa Konf. kassör.

Till Synodens presidents lön:

Stud. Hedgren 1,00; Zionsförsaml. i Philadephia 3,29; förs. i Kane 3,44; forsaml. i Kanesholm 2.09; församl. i Wilcox 5,49.

Till Central Bestyrelsen:

John Rodström, Boston 1,50; genom pastor C. F. Johansson, Boston, till Fosterlands Stiftelsen 5,00.

Pontiac, R. I., d. 1 Maj 1879.

T. O. Linell.
New York konf. kassör.

Till afbetalande af församlingens i Beaver skuld hafwa följande bidrag influtit, hwilka härmed tacksamt erkännas:

Från församl. i Rock Island 5,00: från Doktor A. R. Cervin 1,00; från församl. i New Windsor 2,00. På en subskriptionslista från Charley J. Lindberg i Chicago: Charles J. Lindberg 1,50; Emma Lindberg 1,00; Anna do 1,00; A. Nilson 0,50; A. T. Lindberg 1,00; Thilda do 1,00; Mary do 1,00; Fred. O. do 1,00; Christin Johnson 0,50; Mathilda Anderson 0,50; C. A. Lindahl 1,00; August Lindberg 1,00.

G. A. Anderson.
Skattmästare.

Redowisning

för ytterligare genom Skolwännen inkomna medel.

Förut erkända $17,738.34.

Onämd, Galva, Ills 1,00; Galesburgh, Ills 11,50; Calumet, Mich. 6,00; Gowrie, Iowa 17,50; Newton, Kan. 3,00; genom auft. wid reformationsfesten å ett ur 9,50; Aug. Coll. & Sem. 18,00.

Genom ett förargligt misstag hade från Barna blifwit redowisade $15,00, som ej borde till dessa räkenskaper.

Alltså är totalsumman $17,789 84.

Skolwännens komitee.

Tillkännagifwande.

De resp. församlingar inom Kansaskonferensen, som icke deßförinnan insänt sina bidrag till wår skolas i Rock Island underhåll, kunna öfwerbetala dem till mig wid konferensmötet i Kansas City den 12 Juni och dermed bespara sig litet beswär och några små utgifter.

John Rodell.
Konf. kassör.

PÅMINNELSE.

Herrar agenter, som restera å tidningen, påminnas att ofördröjligen insända liqvid. Såsom bekant tillfaller öfverskottet af tidningen Augustana Coll. och böra rester, för att inkomma i detta årets räkenskaper, vara inlemnade till skattmästaren innan denna månads utgång. Ledsamt nog, stå flera rester för förlidne år, ännu obetalta.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Notice.

Exchanges and Correspondence to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of teh Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastorerne S. P. A. Lindahl och A. G. Setterdahl. — Prenumerationspris for 1 år 50 cts; ½ år 30, 1 år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqvireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqvireras till $1.25.

Swensk Luthersk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga riktningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

Innehåll: Helsningar från nar och fjerran genom O. O., sid. 337. — En gyllene krok, sid. 343 — Förhållanden i Kansas, sid. 346. — Adventistmordet, sid. 349. — Huru en afrikansk höfding skämmer ut kristna, sid. 350. — Kyrkliga notiser, sid. 350.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 4 Juni 1879. N:o 23.

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Hafwet.

Ja hafwet! Hwem kan beskrifwa de känslor man erfar då man i werkligheten befinner sig på hafwet, willande hafwet? Nog inser man då, om man något will werkligt inse, att man är stoft och aska. "O, huru stor Herren Zebaoth är, o, huru ringa menniskan är", det war den sång, som sjöngs för mig under acompagnement af hafwets wäldiga brus. Dock, jag är ej ringa och obetydlig i samma mening som hafwets wåg, hwilken snart försvinner, är det. Nej, på samma gång jag är så ringa är jag dock omätligt stor, ja, så att himmelens änglaskaror wäl må buga sig för mig. Hwad? Himmelens rena och heliga änglar buga sig för en arm, stor, owärdig syndare! Ja, i sanning. Och hwarför så? Ty Guds egen älskade Son har utgjutit sitt dyra och heliga blod för mig arme syndare. Tänk, hwilket oändligt wärde jag och hwarje syndare då måste hafwa i Guds ögon. Det war under fastlagstiden jag for öfwer hafwet.

Ack, om jag ej wißte, att Gud blifwit menniska och lidit döden för mig, syndare, till att frälsa mig till ewigt lif, så skulle jag täras bort af förtwiflans qwal deröfwer, att jag är menniska och syndare. När jag betraktar mig såsom en del af det stora hela i naturens rike, då finner jag mig wara endast ett stoftgrand, som antagit en wiß form för några dagar, men sedan strax dör, oupphörligen dör utan sjelfmedwetande lif och werklig tillwaro. Uj, uj, materialisternas hemska tro, d. w. s. deras tro, hwilka betrakta menniskan endast såsom en oxe, ett får, en apa, ett infusionsdjur! Trodde desse galningar, hwad de säga sig tro, så skulle de af grämelse likt Kettil Okristen rusa ned i sin graf åtminstone 3 år före sin död. Deras lif är dock i werkligheten bara död, ja, enligt deras lära finnes ingenting annat än ewig död. Det är ju förunderligt, att just de otrogne naturforskarne äro de, som på det gräsligaste lära och bekänna den ewiga döden. När s. k. prester och theologer i Amerika och annorstädes förneka tillwaron af ewig död och fördömelse, då lära wår tids naturforskare på det bestämdaste att hela werlden och alla som finnas till icke är annat än idel helwete,

ewig död och fördömelse. Se huru det går! När menniſkorna förkaſta bibeln, då komma de i händerna på ſådant folk, ſom till en början ſäga dem att ingen fara är, men ſom ſnart ſluta med att förklara för de arma bedragne: I mäſten låta Eder nöja, det finnes ingenting annat att wänta än **ewig död**. Åt djupet, åt djupet, åt det ewiga **intets** djup bär det med hela menniſkoſlägtet, det är naturforſkningens och den moderna filoſofiens oumkullkaſtliga lära, det är nittonde århundradets upplyſning, det är den ſtörſta uppfinning i uppfinningens tidehwarf, ſom förmått att förwandla dagen till mörkan natt, det är — **det elektriſka mörkret.** På willande haf filoſoferade äfwen jag, och när allt war inſwept i tjock dimma, när man ſåg bara **mörker**, när man hörde bara ſtormens tjut, nog kunde man då tycka: allt bär åt djupet. Men ſolen lyſte åter fram, då hoppade mitt hjerta af fröjd, då ropade det i ens inre: O, du kära ſol, du lyſer öfwer det dyſtra djupet, du genomtränger dimman, du helſar från ofwan, du ropar till jordebarnen: ſen på mig och ſägen ſedan, om det fins bara mörker, ſen att det fins ock ett rum, der det är bara ljus bara härlighet, bara fröjd. O, när du, kära ſol, är ſå ſtrålande, huru outſäglig måſte icke då Han, ſom dig ſkapat, wara i ſin härlighet! Ty under det jag grubblar öfwer haf, ſol, ja, alltſammans, ſå ropar det i mitt inre med tordönsröſt: **det måſte finnas en lefwande Gud, ja, det finnes en lefwande Gud.** Jag öppnar min bibel, jag läſer — — — "här talar ju denne lefwande Gud, det är ju Hans röſt, Hans ord här"! Huru wet du det? Hwem kan bewiſa det? — Huru känner barnet ſin moders röſt? Hwem kan och hwem behöfwer bewiſa för barnet, att det är deß fader ſom talar? Om hela Amerika blefwe full af Ingerſolls, om hela Frankrike ej alſtrade annat än Voltaires, om i Tyſkland ej wäxte annat än Häckelianer, det wore ſak ſamma, ſolens ljus fins ändå, bibeln fins ändå, och de ſom äro af ſanningen, de höra deß röſt: Hwad gäller om maſſan af den civiliſerade werlden will göra förſöket att lefwa utan Gud, kan jag derför lefwa utan min Gud och Frälſare? O, nej. De ſom wilja och kunna, de må förſöka, de hafwa ſin frihet; jag kan det ej. Herre, till hwem ſkulle jag gå; du allena hafwer ewiga liſſens ord. Så ſnart jag ſläpper bibeln, ſå hör jag intet annat i werlden än **ewiga dödens ord.** Huru jag än förſöker att förklara mig ſjelf och werlden **utan** Guds ord, ſå blir allt upp och ned wändt, allt idel mörker: det är blott bibeln, Guds ord, ſom ſprider ljus öfwer det, ſom annars wore bara ewigt mörker. O, jag förſtår ej, huru de menniſkor, ſom ej i barnslig bön kunna wända ſig till lefwande Gud i Jeſu namn, kunna lefwa. Det är ju ſå många tillfällen i liſwet, då man ſärſkildt känner behof af att öfwerlemna ſig och de ſina i dens ſkydd och omwårdnad, ſom ſtarkare är än jag och alla menniſkor.

Skulle jag då blott lita på menniſkor eller menniſkowerk, eller ſkulle jag öfwerlemna mig åt det blinda ödet, den känſlolöſa ſlumpen? T. ex. på det wilda hafwet, då jag är långt ſkild från dem, ſom äro mig kärare än jag med ord kan uttala, ſkulle jag der lita blott på ſkeppet, på kaptenen och på ſlumpen? Ingen grymhet finnes gräsligare än

den, då man will beröfwa oß en lefwande Gud, som älskar oß och förjer för oß. Af en slump (?) hade en af mina reskamrater fått på jernwägen en af den store humbugmakaren Ingersolls fritänkareskrifter. Jag ögnade genom boken. Aldrig kan amerikanska folket hafwa så litet wett, att de i längden låta narra sig af en sådan humbugfilosof som Ingersoll. Aldrig trodde jag, att fritänkeriet på modet war så uselt. Att försöka wederlägga sådana skrifter wore en dumhet af högsta grad. Låt aset ruttna riktigt, så att det luktar bara döden lång wäg. Alla dylika alster böra dömas att begå sjelfmord. De äro dödligt gift, dylika böcker, men de dö ock sjelfwa af giftet. I de flesta fall bör man alls icke försöka disputera med en fritänkare. Den som will försöka sin lycka utan Gud och Guds ord, låt honom försöka. Det står ej, att fadren försökte disputera med den yngre sonen, som wille gå bort. Sonen fick gå, men nog hade han minnet af fadrens kärlek med ett långt stycke på wägen, och hwad mer: fadershuset stod öppet för den återwändande. Liknelsen om den förlorade sonen är oß en bild, huru wi skola behandla fritänkare. Men tänk, att se och höra sina barn blifwa fritänkare. Denna den gräsligaste af alla sorger på jorden får nog i wåra dagar mången fader och moder utstå till följd af sådana skrifter som nyßnämde Ingersolls. Mången tager helt djerft en sådan bok i sina händer och menar sig wara stark nog att swälja giftet och ändå lefwa. Härwid må jag i förwäg berätta en gripande händelse, som Rev. Wood, hwilkens predikan jag afhörde i Spurgeons tabernakel i London, omtalade. En ung wetenskapsman i Tyskland gjorde nyligen hwarjehanda försök med de farligaste gifter. En dag utropar han med förtjusning till sin uppassare: "se, huru långt wetenskapen framskridit i wåra dagar, jag kan smaka och lukta på detta farliga gift utan att taga ringaste skada. Men, men — — inom några sekunder låg den lärde mannen lifslös der; wetenskapen kunde ej betaga döden deß udd. Så utropar ock mången yngling: se, huru upplyst jag är, jag kan läsa hwad som helst utan att taga skada och — inom en kort tid har den arme ynglingen förlorat allt, för hwilket lifwet är wärdt att lefwa — Gud och Hans ord.

Men, säga nu mina wänner, det här war oß en besynnerlig resa öfwer hafwet, wi få ej höra om några äfwentyr. Jag war ej ute på äfwentyr, mine älskade. Resan war mig ytterst allwarsam, jag reste ej på lek.

Skulle jag göra längre utdrag ur min enkla dagbok, som jag på hafwet förde, skulle det nog blifwa för långtrådigt. Jag will derför korteligen tala om wår sjöresa. Första natten war ytterst dimmig och farlig, men i denna molnstod war dock Herren med, ja, Han war ock med i eldstoden, ty wi kunde om natten se starka blixtar genomlysa molnen. Andra dagen på hafwet war söndag. Hwilken underlig, ja, jag må säga ödslig söndag. Det stormade, hwarför de flesta passagerarne woro kraftigt sjösjuka. Ingen slags gudstjenst kunde derför hållas. Jag, som aldrig känt sjösjuka, war friskare än jag på länge warit. För mig sjelf sjöng jag några sånger, läste Guds ord och bad. Det förstås af sig sjelft, att jag mycket tänkte på mina egna

kära, skolan, Lindsborg och wåra församlingar i allmänhet. De två första dagarne af den då följande weckan woro temligen wackra, sedan hade wi hela tiden stark blåst och rullning. Herrens ord war min dagliga tröst. En morgon, då det blåste starkt, fick jag en synnerlig glädje af Heml. sång. n:r 236: "På Herrens ord war trygg". Jag förwånades öfwer de få herrar och damer, som woro salongspassagerare, då jag såg och hörde, hwad som war deras hjerteträst. Hwad då? Romaner! Derom talades, när något samtal skulle och kunde föras. Romaner, ja, hwilken gräslig kräftskada i wår tid! Romaner och rusdrycker äro af samma art och beskaffenhet. Likasom det finnes stora bryggerier och fabriker, der man tillwerkar rusdrycker, så gifwes det ock stora fabriker, der man tillwerkar romaner, och likasom rusdrycksfabrikanten måste försöka de bästa methoder för att göra rusdrycken så smaklig, att den största möjliga mängd må drickas, på det tillwerkaren må få affättning, så måste ock på romanfabrikerna den största konst anwändas att göra romaner så retande som möjligt, på det den största möjliga mängd må affättas till winst för tillwerkarne. Det är alldeles otroligt, hwilka orimliga penningesummor de förtjena, som wilja och kunna skrifwa riktigt berusande romaner. Naturligtwis förtjena också förläggarne ofantliga summor. Bränwins- och bierbryggare, krögare, romanförläggare blifwa nu rika i wår tid. När männen sitta på klubben eller krogen wid sina rusdrycker, då sitta fruntimmern wid sina rusdrycker — romanluntorna. När man will hafwa riktigt storartade kalas i romanberusning, då samlas man på teatern, på det den ädla musiken också måtte twingas att göra rusdrycken så mycket smakligare. Will man weta, hwad som allra kraftigast befordrar gudlösheten i wåra dagar, så behöfwer man sannerligen ej tweka om swaret. Det är romanen, som är all sann kristendoms och sedlighets wärsta och farligaste fiende. Och den gudlösa romanen är så mycket farligare som det just är den, som borttager från qwinnorna tron på Gud och Hans ord. Och sedan qwinnorna hafwa blifwit fritänkare, sedan må man wara wiß om, att det är slut med hem, kyrka, republik och alltsammans. Så snart de rommerska qwinnorna woro förderfwade, war det slut med romerska statens lycka och storhet. Man ifrar särdeles i Amerika emot dryckenskapen, och det är wäl att man så gör; hwarför drager man icke i krig emot den fullt ut lika så farliga, om än finare dryckenskap, som heter romanläsning? Hwad angår de andliga romanerna wore wäl wärdt att skrifwa ett långt kapitel derom, men jag måste sluta denna romanhelsning. Att jag på det högsta är emot de flesta andliga romaner kan jag betyga. Då wi hafwa så mycken sann och werklig historia, lefwernes-beskrifningar och dylikt, hwarför kunna wi ej sätta sanningen i händerna på wår ungdom i stället för dikten. Men det är sant: romanen skrifwes i allmänhet med enkelhet, ledighet och behag, så att sjelfwa skriffättet intresserar; historien åter är ofta skrifwen höglärdt, klumpigt och tråkigt. Se der, den stora skadan. Den dumma lärdomen, som icke kan tillåta, att sanningen framställas helt enkelt och barnsligt utan lärda fraser! Jag ha-

tar sådan lärdom, men älskar sådana historieskrifware som Merle D'Aubigne. Kunde icke Herren få fostra sådana män ibland oß som hade gåfwan att skrifwa sådana enkla böcker för wår ungdom? Och skulle wi ej uppmuntra sådant? Jag har, om jag skall tala om det, sedan jag kom till Karlsbad, köpt en roman på franska språket af en ny författare, som skrifwit en mängd romaner, hwaraf somliga redan uppnått 54:de upplagan. Jag köpte och läste denna roman för att se huru de skrifwa, som så kunna fängsla folk. Skriffättet är det allra enklaste, naturligaste och derför behagligaste man kan tänka sig. Innehållet då? Ja, det ber jag att få slippa tala om. O, arma folk, som måste få sin uppfostran hos sådana lärare! Man säger, att de engelska romanerna äro mycket bättre än de franska. Huru som helst. Af frukten känner man trädet. Wårt kära Amerika, wår älskade republik (ja, jag säger så af hjertat) månne den skall förstöras af romaner? Ja, så snart de gudlösa romanerna hunnit rifwa wördnaden för Guds ord ur det amerikanska folkets hjertan, är det slut med friheten och republiken. Just medan jag skref dessa rader, gjorde jag ett uppehåll, gick ut och hade ett par timmars intressant samtal med en gammal engelsk sjökapten, en man som i många år warit kommendant på stora ångare och farit öfwer jorden hit och dit många gånger. Han är ock en man med djup wördnad och kärlek för Guds ord. Han sade: "om wördnaden och kärleken för Guds ord förswinner hos engelska folket, så är det förbi med England". Ja, så är det i sanning. Men mera öfwer detta ämne längre fram i mina helsningar. Wi woro ju på hafwet. Ja, just derför kom jag på ämnet om romanerna, emedan de äro ett haf af skada och förderf för de civiliserade folken. Men nu ytterligare något litet om wår hafsresa och deß slut.

Min wän och hyttkamrat, Swenson, war sjuk hela tiden, tills wi började få se land. Då blef han så kry, att han med saknad lemnade sjön. Andra söndagen på hafwet war något bättre än den första. Wädret war bättre. På kaptenens wälwilliga tillåtelse samlades wi swenskar, som funnos om bord, till gudstjenst i ett större rum på akterdäck. Wi woro inalles sju. Jag talade öfwer dagens text Joh. 8: 31—45. Det war 5:te sönd. i fastan. Wi hade en allwarlig stund omkring Herrans ord; det war oß kärt att få i stillhet få samlas omkring det gamla ordet ute på wilda Oceanen. Efter söndagen gingo dagarne ganska raskt tills onsdagsmorgonen den 2:dre, då man tidigt på morgonen med ansträngt öga spårade Irlands kust. Att det då blef jubel ibland oß, weta alla, som rest öfwer hafwet. Men hwilken härlig dag den onsdagen! Efter all storm nu stilla lugnt, efter moln och dimma nu solen i den mest strålande klarhet. En mängd båtar och fartyg på alla håll. Jag hade den dagen den mest lefwande bild och predikan öfwer den strålande dag, då Guds barn, seglarne öfwer werldens stormupprörda haf, segla in i den ewiga fridshamnen. O, tänk, när man begynner få se land, den ewiga härlighetens land. Hwilket jubel, hwilken fröjd, hwilken sång, och ännu mer, när man werkligen kommer in i hamnen och blir mottagen af englaskarorna, ja, af Herren sjelf. Då får man ock se här en båt, der en annan,

landsättande en för ewigt frälst syndare från Indien, Amerika, Japan, ja, från jordens olika länder. O, huru lätt man då glömmer resans beswärlighet, ja, huru man skall erkänna, att det war mera än wärdt en beswärlig resa att blott få wara med om inloppet i hamnen, och tänk sedan den ewiga härligheten! Wi tyckte, när wi Onsdagen den 2 April seglade utefter Irlands kust, att denna enda så sköna dag många gånger ersatte resans alla beswärligheter. Minnet af, huru wårsolen kastade sin glans öfwer det lugna hafwet den Onsdagen och äfwen följande Thorsdag skall ej lätt hos mig utplånas. Det war såsom en af befälet sade till mig: "now you see the beauty of being at sea." Det will jag ej glömma att säga, att kaptenen, befälet och hela besättningen på Erin bewisade mot oß alla den ytterste artighet. Allt gick med den stillhet och ordning, att wi hafwa stor orsak att berömma Nationallinien, om på hwarje deß skepp är sådan kapten och sådan besättning som på Erin. Thorsdagen den 3:dje war ock, såsom redan nämdt är, en skön dag. Solen belyste härligt Irlands och Englands kust. Ack, det sköna Irland skall ligga under påfwens förslafwande och förfärande wälde! Hwad kunde ej blifwa af det lifliga irländska folket, om de anammade fridens evangelium! Härpå tänkte jag lifligt under färden utefter Irland. Hwad är det som här ställer Englands folk så högt öfwer Irlands? Hwad är det? Man sware sjelf, men man sware i enlighet med sanningen. War icke Spanien fordom det allra rikaste land med den största sjömakt? Hwad har sänkt Spanien så lågt, hwad har lyftat England så högt? Erkännande Englands alla lyten och seende deß mörka skuggor och dimma, beundrar jag dock detta land och folk det må jag fritt bekänna. Hade England brändt evangelium såsom Spanien gjorde, så hade säkerligen Englands makt warit bruten på samma gång som Spaniens sjönk eller qwäfdes i autodafeernas rök. Wissa af Englands regenter försökte nog qwäfwa evangelium, men Englands folk anammade ordet om friheten i Kristo och blef derför ett folk, hwars röst hörts och ännu höres öfwer werlden. Nu försöka wisserligen, både i England och annorstädes många, sig så kallande frihetsmän, att förleda de folk, som blifwit stora och fria genom evangelium. Hwad skulle folken få i stället för Guds ord? Mähända Krupps kanoner och tändnålsgewär? Derom framdeles.

Herren förde oß lyckligt i land. Sedan wi på qwällen den 3:dje April hade funnit ett hyggligt qwarter i Liverpool höllo wi, swenska reskamrater, en liten tacksägelsefest omkring Guds ord. På morgonen den 4:de skiljdes wi åt; jag for ensam till London, derifrån jag nästa gång har hwarjehanda helsningar att framföra. O. O.

Skiljewäggar.

Under en wäckelsetid kom en moder till mig och berättade för mig att hon hade skäl tro att hennes dotter, en hoppfull flicka om femton eller sexton år, waknat till bekymmer om det ena nödwändiga, och hon önskade att jag skulle besöka henne och samtala med henne. Då jag under samtalet med modren fann att hon ännu icke sjelf talat med sin dotter om den stora ange-

lägenheten, rådde jag henne att först sjelf gå till henne och få reda på hwad som egentligen oroade henne och låta mig weta det, så att jag kunde utan hinder inlåta mig med henne. Hon gick, men återkom morgonen derpå samt yttrade att hon hade försökt inleda ett andligt samtal med sin dotter, men att det ej lyckats. Oaktadt hon hade gjort upprepade försök, hade hon dock icke kunnat öfwerwinna sin skygghet och orden wille icke fram. Jag insåg nödwändigheten af att denna onaturliga tillbakadragenhet blefwe öfwerwunnen och afslog derför hennes enträgna begäran att tala med hennes dotter, till deß hon hade sjelf talat med henne och bad henne gå hem och oförtöfwadt nedbryta denna onaturliga skiljewägg.

Striden förnyades samma afton. Modren gick, efter allwarlig bön, till sin dotters kammare och fann henne ensam, men samma swårighet stod henne i wägen. Hon sökte den ena gången efter den andra att tala i den wigtiga frågan, men förgäfwes, tills hon slutligen, öfwerwäldigad af rörelse fattade sin dotters hand i sin och utbrast i en ström af tårar.

Denna skygghet war så mycket underligare som annars emellan moder och dotter rådde det friaste förtroende och största öppenhjertighet rörande alla möjliga frågor, med undantag af den ena. Med afseende på andra ämnen, undantagandes dotterns personliga delaktighet i Kristus fann modren ej den ringaste swårighet att tala till henne. Men rörande det ämnet kunde hon lättare hafwa talat till hwilken annan menniska i werlden som helst, utom med sitt eget barn.

Inom huru många familjer eger icke just detta förhållande rum, en fullkomlig förtrolighet föräldrar och barn emellan rörande hwilken sak som helst, men en smärtsam blygghet och rädsla rörande den allwarligaste saken af alla. Och när wi wilja uppsöka orsakerna dertill, måste wi gå många år tillbaka, till barnaåren, då faders- och moders-bröstet war den brunn, ur hwilken barnet hemtade swaren på alla frågor, både angående lekamliga och andliga ting. Då hade det warit lätt att tala till barnet om Frälsaren och om delaktigheten i honom genom tron; om tillfället hade då blifwit begagnadt och det blifwit en sak hos barnet att fritt samtala med föräldrarne om dessa afgörande frågor, så hade ingen skygghet i den delen sedermera behöft uppkomma.

Men kristliga samtal uteslutas så småningom ur familjekretsen, wid bordet och wid andra tillfällen, äfwen när efter aftonbönen den wänliga hwiskningen och godnatt-kyssen gifwes. Och på det sätt reser sig, omedwetet måhända, så småningom en skiljewägg, wäxer mer och mer och blifwer allt swårare att öfwerstiga, tills omsider, när barnet blir fullwuxet, skiljewäggen blifwit ogenomtränglig. Hwad i barnets inre föregår af fruktan och hopp, af djupa behof och innerlig längtan blifwer dermed ock för föräldrarne en hemlighet.

Om någon af wåra läsare höra till dem, som låtit sådana skiljewäggar uppstå, så låten mig förmana eder att genast bryta ned dem, äfwen om det endast kan ske genom att under strida tårar trycka den älskades hand. Och till de föräldrar, som hafwa barn kring sina knän, låten mig säga: akten eder för skiljewäggen. Indragen edra barn i

den innerligaſte förtrolighet rörande alla ämnen, i ſynnerhet rörande den egna frälsningen. Låten edra hjertan bliſwa det förwaringsrum, der de kunna nedlägga ſina ſwårigheter, fruktan och förhoppningar, deras freſtelſer och ſmå glädjeämnen. Låten ſjälens ſalighet ofta wara ämnet för förtroliga ſamtal. Låten barnen gerna förmärka eder omſorg om deras ſjälar.

Föreſtående, fritt efter "Chr. W.", torde ibland oß behöfwa wäl uppmärkſammas. Wi förſwara icke det djerfwa, oförſynta ruſandet, den ene på den andre, med den ſtående frågan: "hur har Ni det med Gud"? en fråga, ſom ofta kommer af ett kärlekslöſt, ſtolt hjerta och ofta tillſluter, i ſtället för öppnar dörren för Herrens Ande; men det ſäkra är, att wi för litet "tale ſåſom Guds ord" eller omgås med hwarandra ſåſom Paulus förmanar i Kol. 3: 16. Och ſtor är förluſten i anledning deraf. H.

Lord Rodſtock och P. W.

I Aug. o. Miſſ. meddelades för en tid ſedan ett ſamtal emellan de båda männen, taget ur ett enſkilt bref. Berättelſen härom har gifwit lektor Waldenſtröm anledning att låta offentliggöra ett bref från honom ſjelf, deri han rättar något i det uppgifna ſamtalet, men medgifwer dock ſanningen af det hela. Lektor W:s bref haſwa wi icke ſett; endaſt ett utdrag har benäget bliſwit oß tillſändt och det är ſå karakteriſtiſkt för P. W. ſom wäl något kan wara, och ſtadfäſter den meningen att han är denſamme ſom han warit, ſedan ſitt affall från ſanningen, utom det att han ſitter faſtare i ſnaran. Det oß tillkomna utdraget ur P. W:s bref lyder ſå: "Någon fråga om Kriſtus med ſin död betalt werldens ſynder, ſtälde han aldrig till mig; och hade han det gjort, ſå ſkulle han utan omſwep haſwa fått det ſwaret, att ſyndaſkuld icke kan betalas, att Skriften aldrig heller lärer något om en ſådan betalning. — — Hwad Rodſtock frågade mig om och ſom kan haſwa gifwit anledning till det ryckte, ſom notiſen omnämner, det war, om jag trodde att Kriſtus war wår fullkomliga rättfärdighet inför Gud, hwarpå jag ſwarade ungefär ſålunda: 'ja, på ſamma ſätt ſom han är wår frid, wår wisdom, wårt lif, wår kallelſe o. ſ. w. hwilket ju icke betyder att han har frid, är wis eller leſwande eller helig i wårt ſtälle; utan att wi, derigenom att han är i oß och wi i honom, warda rättfärdige, få frid, warda wiſa och leſwande och heliga, o. ſ. w. Det ſimplaſte bondförſtånd kan fatta den ſaken och det har behöfts mycket teologiſkt arbete för att inweckla denſamma. Att lorden hade en annan mening war nog tydligt. För honom war det klart, att Gud, om han ſkulle wara rättfärdig, icke kan förlåta ſynder utan betalning. Tänk om en menniſka bleſwe lika rättfärdig, ſå att hon icke heller kunde förlåta ſynder utan betalning, hwad ſkulle man wäl då ſäga? Jo, äſwen lorden ſkulle ſäga, att hon wore orättfärdig och Gud olik, men under tiden lärer han, att Guds rättfärdighet juſt är ſå beſkaffad. O, hwilket mörker!" Waldenſtröm gör derefter ſmått gäck af lorden för det han "ſitter faſt i de gamla, under medeltiden utbildade menniſkofunderna om en Gud, ſom ej kan förlåta ſynder utan betalning, en Gud, ſom i gamla teſtamentet

förlät synder på kredit och i nya testamentet förlåter på grund af öfwerskotts-betalning".

Apost. Paulus talar dock om en **handskrift**, en skuldsedel (Kol. 2: 14) hwilken kom af buden i stadgarne, och war oß menniskor emot. Efter P. W:s lära kan denna skulden icke betalas. Enligt Pauli ord måste den betalas och blef äfwen betald. Men då ingen menniska har något, ej heller kan få något att betala med, *afplånade* och upphäfde Gud den; men när och på hwad sätt? Jo, **derigenom** och **då** när Kristus spikades wid korset, ty då blef ock handskriften **naglad** derwid. Jag anför detta ställe endast för den skull att deri är fråga om wår **skuld**, samt att den **måste betalas** och äfwen **när** och **huru** den betaltes. Med all lärd konst kan icke Pauli klara mening borttagas. Ofwanstående brefutdrag är märkligt i flere hänseenden. Lord Rodstock är reformert, men försoningen i Kristi död bekänner han och will icke weta af något konstlande med den. Han finner deri det enda ljuset i syndanattens mörker; men P. W. utropar om detta ljus: o, hwilket mörker! P. W. tillskrifwer det medeltiden och dermed katolicismens mörkaste tid, — och ser icke att han sjelf sitter midt i det katholska mörkret, i det han förnekar rättfärdiggörelsen, just den lära, som utgjorde Reformationens medelpunkt och segerkraft, eller sätter den uti Kristi inneboende i oß, rättfärdighetens ingjutande i hjertat, just hwad den katholska kyrkan påstår.

Det är ock färfärligt att höra huru P. W. drifwer gäck med försoningsläran. Mig synes som skulle en ganska ringa grad af fruktan för Gud jaga alla dylika ord och tankar långt bort och göra honom mißtänksam emot sig sjelf, då han ser, huru troende kristna öfwer allt äro ense i denna punkt och se den så klart i det heliga ordet; de måste dock hafwa *något* skäl för sin tro. Han sjelf deremot har nästan alla rationalister och de gröfsta swärmare i sitt sällskap.

I anledning af en anmälan hos Domkapitlet i Upsala af Dr Collinder i Bollnäs, infordrades en förklaring af lektor Waldenström, i hwilken han sökte framställa sin lära i det renaste ljus och derwid anförde en mängd bibelspråk, som tycktes wisa att han trodde och bekände det samma om Kristi werk för oß, som Kristi kyrka i allmänhet; detta dokument spriddes flitigt, äfwen af P. W:s wänner i Amerika, och hos många, som äro emot hans lära, uppstod en undran, om han dock icke *menade* riktigt eller war på återwäg från sin förwillelse. Men så inflöt en artikel i "Wäktaren", hwari wisades tydligen att P. W:s förklaring kunde *utgöra* den gamla sanningen och på samma gång *förneka* den; och hans bref angående samtalet med lord Radstock wisar på det bestämdaste att förnekandet war och är hans egen ståndpunkt och drifwer han således gäck både med Gud och menniskor. Det är i högsta grad sorgligt att så mycken lärdom och så stora gåfwor, hwarmed P. W. blifwit utrustad, skola så illa anwändas.

Slutsatsen af alltsammans är, att P. W. förnekar och begabbar, lika kraftigt som någonsin, Kristi werk för oß. Såsom hans stora förnuft wridit denna lifssaft ur Guds ord, så tömmer det ock ut det heliga innehållet af många

andra läror. Hwad är det myckna talet om "brödsbrytelsen" annat än ett förwandlande af den heliga nattwarden till en måltid med tomma fat. Men detta betänkliga ämne behöfwer något utförligare behandlas. H.

Trött wid att gifwa.

"Pappa, föta pappa, låt mig komma in", ropade lilla Ada Bertram, under det hon af alla krafter knackade på dörren till sin faders arbetsrum. Herr Bertram war derinne sittande wid ett stort bord öfwerfyldt af papper, handlingar, utkast och kontoböcker. Det moln af mißnöje, som drog öfwer hans ansigte, när han hörde sig störd, förswann genast wid ljudet af hans lilla dotters röst, och uppstigande från stolen öppnade han snart dörren för den objudne lille gästen, hwilken war den enda person uti hela huset, som alltid kunde wara wiß om att få komma in, när deß herre war upptagen af angeläget arbete. "Hwad är det du will, min älskling?" frågade han, när Ada kom inhoppande. "Jo, att pappa skall komma ner, för der äro twå herrar uti salen, som fråga efter pappa, och mamma skickade mig för att bedja pappa komma". "Nå, wet du, min lilla slarfwa, hwad de wilja mig?" "Ja wißt", swarade Ada, mycket lycklig att kunna lemna den begärda upplysningen, "de wilja hafwa en ... en ... en ja det är ett alldeles för långt ord för mig ... men pappa wet wäl — det är någonting som de alltid begära, när de wilja hafwa penningar. Jag wet det så wäl, för en af de der herrarne tog mig på knäet och berättade för mig, och wet pappa, han är en sådan snäll herre! De wilja på nyårsdagen ställa till en bjudning för de fattiga — en så rolig bjudning med thé uti skolrummet, och sedan skola de äfwen skänka dem warma kläder, och jag tror han sade, att de äfwen skulle få litet wed att wärma sig wid. — Skall det icke blifwa roligt, pappa?" fortsatte barnet, förwånadt öfwer att icke uti fadrens ansigtsuttryck finna sin hänförelse beswarad.

"Jo, wisserligen rätt roligt för dem", genmälte han, "men alldeles icke nödwändigt. Somliga menniskor äro aldrig nöjda, om de icke få ställa till med sådana der påhitt, som andra sedan skola betala. Jag hinner ju knappt taga handen ur fickan, innan de ropa på mera, och detta från morgon till qwällen, i synnerhet wid jultiden, så att jag nu är alldeles upptröttnad derwid."

Det war werkligen onödigt beswär för herr Bertram att, såsom han sade, så ofta sticka sin hand i fickan, ty det war mycket sällan han fann någonting uti den. Han war den rikaste man uti hela trakten, rik på jordiska egodelar och äfwen rik på tro skulle man hafwa tänkt, när man hörde honom tala eller bedja på de allmänna mötena uti den församling, han tillhörde. När några listor skulle utsändas, så war det märkwärdigt att se, huru alltid de modigaste samlarne skickades att gå till herr Bertram, sådana som icke bleswo hwarken skrämda eller modfälda af hans ord och sätt. Han nekade alltid med någon ursäkt, så ofta det war honom möjligt, och i annat fall gaf han det minsta, som kunde anses för hans ställning passande; men den glädje, som Herren älskar att se hos en gifware, och som är så utmärkande för Guds barn, saknades

alltid. Alla herr Bertrams wänner kände till och förjde öfwer de swåra bristerna uti hans kristendom; men lilla Ada war alltför ung, att förstå någonting derutaf. Likſom hwarje annat barn af sex års ålder fattade hon hans ord endaſt bokſtafligt, och när han sade ſig wara trött wid gifwande, såg hon derför på honom och frågade, "om det war någonting orätt uti att ſtändigt gifwa". — "Åh icke juſt orätt", swarade han, "men jag tycker att det är oförſtåndigt." "Är pappa då icke rik?" "Nog är jag rikare än många andra, men så har jag också flera utgifter", genmälte han. "Bruka menniſkor alltid tröttna wid att gifwa, när de hållit på dermed någon tid?" "Jag wet inte — ja, det tror jag näſtan. Men hwarför frågar du mig så mycket härom?" "Jag är så ledſen", swarade den lilla, näſtan gråtande, "ty jag fruktar, att Gud också kan blifwa trött wid att gifwa. Mamma säger, att det är han, ſom gifwer oß allting, — min warma ſköna ſäng, min fina klädning, min lilla ſöta ölänning och pappas alla wackra ſaker, och taflor, och det ſtora huſet, och trädgården — allting. Jag wet nog, att Gud är mycket rik, men så måſte han wäl också hafwa många utgifter, och om han derför blir trött wid att gifwa, och tycker det är obeſkedligt af oß att bedja honom om allting, huru ſkola wi då bära oß åt, pappa?"

Ja, i ſanning, det war en fråga, ſom herr Bertram icke kunde beſwara. Helt wänligt ſade han blott: "ja, det wore mycket ſwårt, — men nu får jag wißt loſ att gå till de der herrarne." Deſſa lemnade denna gång herr Bertrams hus alldeles förwånade öfwer hans owanliga wänlighet. De woro lika okunniga ſom lilla Ada om, huru Herrens helige Ande gjort hennes ord ſå hwaſſa, att de kunnat genomtränga hela hans hjerta. **"Om Gud blir trött wid att gifwa, huru ſkola wi då bära oß åt?"** Denna fråga förföljde honom ſtändigt och wäckte förebrående tankar på hans egen ſjelfwiſkhet och otackſamhet. "Jag har mottagit allt af Gud, och hwad har jag deremot gifwit honom?" Detta war den fråga, ſom ſamwetet ſtällde till honom, när han återwände från ſitt möte med de ofwannämnde ſamlarne. Han ſtängde dörren till ſitt bibliothek och nedföll på ſina knän inför Herren uti djup förödmjukelſe. Och denna ſtunden blef för herr Bertram en ſalig ſtund, en födelſedagsſtund för nya ſträfwanden, nya fröjder. Numera erkände han, att hans egendom ſåwäl ſom hans kropp och ſjäl tillhörde Herren, och ehuru ett helt lifs wanor och falſka begrepp icke kunde på en gång, eller utan mycken bön och allwarlig ſträfwan, öfwerwinnas, ſå wann han dock dagliga ſegrar deröfwer, till ſina wänners ſtora förundran och glädje, och lilla Ada behöfde aldrig mera göra några frågor, om det war rätt att gifwa eller ej.

Så långt ſkall det aldrig komma; du ſkall alltid ſe att det finnes fel och briſter hos dig och andra. Då måſte werkhelgonen och det kloka förnuftet ſluta och ſäga: det är icke rent, det bor ingen kriſten der. Men Evangelium ſäger: du är wäl ſwag och en ſyndare, men ſtark och from i Kriſto, ſom bor i dig.

Luther.

Tro eller känna.

"Om jag bara kunde känna det", sade en ung officer till mig, då jag wille öfwerbewisa honom, att Herren Kristus på korset gjort nog för att frälsa hans själ.

"Ni behöfwer icke **känna** utan endast **tro** det", sade jag till honom. "Genom tron är det, och icke genom känslan, som Ni skall frälsas. Jag **trodde** på Herren Kristus omkring fjorton dagar, innan jag war **frälst**. Jag kunde med ens hafwa wetat det; men jag wäntade på att äfwen i **känslan** få erfara det. Slutligen sade jag till mig sjelf: nå wäl, om jag också icke får **känna** mig frälst, förr än jag inkommer i himmelen, så will jag likwäl förlita mig på Guds ord allena; och Gud har i sitt ord sagt, att "hwilken som tror Sonen, han hafwer ewigt lif". Och nu **wet** jag, att jag tror på Kristus. Förr brukade jag förtrösta på mina **böner**, eller på **något** som jag sjelf kunde göra, men nu litar jag på **intet** annat än på Kristus och hwad han på korset gjort för min frälsning, och **derför** wet jag mig hafwa ewigt lif. Guds ord säger så. När satan tillhwiskade mig sina frågor, om "jag **kände**, att jag hade ewigt lif", så kunde jag wisserligen icke swara honom, att jag kände det så, men wid hans inwändning att jag då icke heller **kunde hafwa det**, påminde jag mig, huru "**det står skrifwet**": "Hwilken som **tror** Sonen, han **hafwer** ewigt lif!" Nu wißte jag mig werkligen tro på Sonen och derför hafwa ewigt lif, antingen jag **kände** det eller ej. Då Gud säger, att så är, måste det wara rätt att tro Honom, utan något afseende på mina känslor. På detta sätt blef jag öfwertygad, att jag war frälst, icke emedan jag **kände** det så, utan emedan det uti Guds ord, som är orygglig, står så skrifwet. Icke förr än **långt** efteråt war det, som jag äfwen fick **känna** frid och glädje".

"Ja, ni måste hafwa rätt", sade den unge mannen, hwilken med den största uppmärksamhet lyßnat till mitt tal. Jag har hela tiden trott, att jag måste komma med goda känslor till Gud, innan jag kunde blifwa frälst".

Kære läsare, satan har nu i nära sex tusen år sökt wilseleda arma själar. Han är en erfaren, fiende och kan icke öfwerwinnas annat än med "andans swärd, som är Guds ord". Se till att han icke wilseleder äfwen dig, frestande dig att förlita på dina känslor i stället för på Jesus Kristus, eller att wänta på att få **känna** dig frälsad, i stället för att **tro och blifwa frälsad**. Känslorna äro äfwen i bästa fall, föränderliga, likſom qwicksilfret uti barometern, ömsom stigande och fallande. Glöm icke huru ofwannämnde officer hindrades från att blifwa frälst genom att wänta på att i **känslan** få erfara det, och huru satan frestade honom att framkomma med fromma känslor till Gud i stället för att, uti det tillstånd han då war, helt enkelt trygga sig wid kraften af Jesu för honom utgjutna blod. — Huru är det med dig, kære läsare? Är du månne en af dem, som tror på Jesus och likwäl icke känner dig wara frälst? Om du werkligen tror på Honom, så har du städse en säker grund för din själs frid, emedan Gud uppwäckt Honom ifrån de döda, på det din tro och ditt hopp måtte wara till Gud, och att du, "rättfärdiggjord genom tron (icke genom några känslor) måtte

hafwa frid med Gud". Låt mig nu fråga dig: om "Jesu Kristi kropps offer blifwit utgifwet och af Gud mottaget såsom ett tillräckligt offer för synderna, är det då icke rättwist af honom att göra dig rättfärdig, om du tror på Jesus? Och är det icke också hans glädje att så göra?" Jo, säger du, jag är wiß derpå, emedan jag wet, att han sjelf gifwit blodet till själens förssoning, och att, "Jesu Kristi Guds Sons blod renar af alla synder", men jag känner icke att jag är **rättfärdigad**, och derför tänker jag ofta, att jag icke **måtte wara det.** Men Herren Gud säger ju: "Hwar och en som tror är rättfärdigad från synden". Det är blott en satans ingifwelse att, emedan du icke känner dig rättfärdigad genom tron, du då icke heller kan wara det.

Kære wän, satan bedrog mig länge på detta sätt, derför tackar jag Gud för att nu få warna andra för hans snaror. Omkring fyra år har jag nu tröstat mig endast wid Jesu blod, såsom förssoningen för mina synder. Jag litar på Guds ord, och icke på **mina känslor** såsom grunden för min fräisning. Och finnes det wäl någon säkrare grund? Skulle den kunna finnas uti mina kän slor? Nej, ju mera satan söker förleda mig att uti dem söka grunden till min frälsning, ju lättare igenkänner jag honom såsom fienden till min själafrid. Om du hwilar wid Jesus såsom en Frälsare och wid hans blod såsom förssoningen för alla dina synder, så är du utan answar, wetande att du genom tron är rättfärdigad uti honom, antingen du **känner** det eller ej, just emedan Gud sagt, att så är. Lyßna då till hans ord, på det du må ega hans frid: ty "hwar och en som tror är rättfärdigad från synden".

Kyrkliga underrättelser.

"K. Härold" lemnar den upplysningen, som wi ingen annorstädes fått syn på, att en "Waldenströmsk församling," som blifwit stiftad i Fredrikshald, i Norge, nu öfwergått till Baptisterna. Hwar tager den mycket förordade enigheten wägen, hwilken den "nya läran" satte som sitt mål? Att lösa båten från deß fäste och släppa den ut på en lusttur, är lätt nog; men att sedan styra den och hindra den från att af de starka windarne drifwas till sjös för att måhända aldrig se land mera — det är wida swårare, ehuru detta sällan besinnas. Det torde wisa sig att mycket så kalladt "föreningsarbete" är i sjelfwa werket ett söndringsarbete; att söndringen blir frukten af den falska föreningen, eller att talet om "samwerkan" och "enhet" endast är en skylt för att dermed locka folk till sig. Wi arbeta icke för söndring, ännu mindre owänskap och kärlekslöshet emellan kristne af äfwen olika samfund. Låt oß bewisa personlig kärlek och hjelp, närhelst anledning är dertill, och samwerka i sådant, hwari wi stå på gemensam grund; men alltid så att kärleken till sanningen ej derigenom förswagas eller afkyles.

— I Paxton har församlingen beslutat renovera sin stora, wackra kyrka och arbetar med mycken enighet på sin både inre och yttre förkofran. Den "nya" församlingens prest lär nu hafwa förklarat sig ej hylla den Waldenströmska läran; men will wara "independent". Måtte den arme mannen komma till klarhet i sanningen! Han har säkerligen icke förstått hwarken hwad han gjort eller hwad som borde göras. "Independent" är att följa sin egen wilja. De som tillställt oreda ha en swår räkenskap att aflägga. De förförde blifwa de swåraste åklagarne.

— Andre söndagen i Juni kommer att firas inom de amerikanske methodistförsamlingarne, förmodligen äfwen inom de swenske, såsom "barnens dag". Meningen är, att på den dagen upptaga kollekter, icke ett par dollars, utan hundratals, till förmon för uppfostringskassan hwaraf fattige studerande få understöd. Öfwer femtio erhålla för närwarande derifrån sitt underhåll.

— "Wännerna" (Qwäkarne) i England disputera ifrigt om frågan, huruwida sång skall tillåtas wid deras gudstjenst. Somliga anse sången nödwändig, under det andra påstå att

deß införande skulle afgnaga sjelfwa samfundsrötterna. Det är dock godt att ha den rätten att sjunga.

— Det berättas att modren till den lilla flickan, som mördades af sin fader Freeman i Pacasset, Mass., såsom ett Gudi behagligt offer, är nära döden i fängelset, der hon jemte mannen är inspärrad. När barnet icke, såsom man hade hoppats, uppstod från de döda och det blef allt tydligare att hennes man werkstält mordet, platt icke på gudomlig befallning, utan i religiös fanatism, öfwerlemnade hon sig åt förtwiflan och ropade oupphörligen sitt barns namn, Edith. Hon gråter jemt, hwarken äter eller sofwer, tillfölje hwaraf hon hastigt aftager. Borde icke de straffas, som satt en sådan känslorörelse i gång och skall icke dylikt owäsende bringa begabberi och hat öfwer den sanna kristendomen!

Emellertid synes eländet ej wara slut med det redan skedda barnamordet. Freeman hade ibland sina fanatiske wänner ifriga och högljudda förswarare, hwilka endast kunde tystas med hotelser af wåldsamhet. Men då bröt samma "excitement" ut i Portsmouth, N. H. Kringresande "äldste" uppslå sina tält för några dagar eller weckor, samla ifynnerhet qwinfolk och arbeta upp en "wäckelse". Fruntimren kastade sig in i rörelsen med både kropp och själ och buda och arbeta för den af alla krafter. Men männerna taga den wärsta skadan. Flere hafwa blifwit wansinniga och sända till dårhus. En af dessa, förut en stilla man, sprang i flera dagar gata upp och gata ned, ropande att Herren befallt honom döda sina barn, likasom Freeman, men bad folk att de skulle gömma barnen undan för honom. Tidningen, hwarur dessa underrättelser äro tagna, frågar med rätta, huru länge klokt folk will tillåta dessa "kringresande äldste" förwrida sina hjernor och jemför dessa företeelser med de gamle beryktade trollerierna o. dyl. som förekom i Amerika i slutet af 17:de århundradet och ansågs såsom en besättning af djefwulen.

— En pastor T. H. Carlson, tillhörande norska Hauge-synoden, har ansett sig böra organisera en församling i Mallvi Co., Minn., bestående hufwudsakligen af swenskar. Den bär namnet: "Den skandinaviska ev. luth. Emanuels församlingen", har antagit nämnda synods församlingskonstitution och ämnar begära att blifwa upptagen i synoden. Den swenska psalmboken och handboken skall begagnas, men predikan blifwer på norska. Det synes oß, som borde icke wåra norske bröder befatta sig med stiftande af församlingar bland swenskarne, innan de åtminstone rådfört sig med t. ex. wår synods ämbetsmän, eller närmaste konferens, Inom wår synod hafwa wi så fullt upp att göra för att någorlunda kunna förja för landsmän, att wi kunna icke egna oß t. ex. åt Norrmän, så wida de ej bo i n o m wåra församlingar, då wi med glädje göra för dem hwad wi kunna. Förmodligen hafwa wåra norske bröder likaledes tillräckligt att beställa bland sitt eget folk.

— En nyligen afliden rik baptist i Boston har testementerat stora summor till allehanda kyrkliga ändamål inom baptistsamfundet: t. ex. till ett theologiskt lärowerk $60,000, till annat lärowerk $12,000 o. s. w. Kunna wi ej bland Swenskarne wänta sådana summor, så tro wi dock, att wårt lärowerk borde ihågkommas äfwen i testamenten. Wi känna barnlösa familjer, dem Herren storligen wälsignat med denna werldens goda och som må wäl besinna Herrens ord: "hwad hafwer du, det du icke undfått hafwer?" och derför såsom Hans "gårdsfogde" eller förwaltare borde gifwa Honom tillbaka lånet. Att förja för anhöriga, som ej kunna försörja sig sjelfwa, är tillbörligt; men att rikta sådana som redan äro wäl försörjda anse wi wara rent af synd.

— Metodistiska teologiska Seminariet i Evanston, Ills., har bland sina "graduates" en flicka, miß Philips, som ock tjenstgör såsom lokalpredikant i södra Illinois. Wi anse det icke förenligt med apostolisk regel (1 Kor. 14: 34) att qwinnor blifwa predikanter; men oaktadt Pauli förbud tyckes wara så klart som möjligt, kan man ju få den stackars aposteln att hysa och till och med uttrycka en annan mening än han trodde sig hafwa. Ty hwad kan man icke få de heliga Guds männen till att lära?

Sammandrag

af genom Skolwännen influtne medel till Augustana College & Sem. till Maj 1879.

Illinoiskonferensen.

	Å subskr.	Kontant gåfwa.
Andover	1664.75	235.80
Moline	64.50	601.61
Galesburg	32.75	347 77
Knoxville	14.50	117.00
Imm'ls, Chicago	98.50	467.02
Geneva	55.00	85.55
Rockford		774.55
Princeton	25.00	62.42
Wataga	10.00	162.11
La Porte	130.50	45.00
Bailytown	42.50	22 89
Pecctonica	10.00	9.50
Attica	63.00	31 45
Berlin	381.25	160.75
Geneseo	78.00	180.41
Altona		429.49
De Kalb	109.25	87.05
Hobart	32.50	1.50
Parton	0.50	76.77
Lisbon		23 75
Farmersville	12 00	48.76
Salems, Chicago	10.00	182.81
Monmouth	1.00	10.50
Woodbull		110.15
Varna	1.00	178.50
Aurora	8.00	15.25
New Windsor	210.00	141.29
Galva	2 00	116.18
Kewaunee		11.25
Sycamore	48.00	26.90
Henderson Grove		26 50
Beaver		13.50
Orion	100.00	27.75
Rock Island	22.00	380.45
La Fayette		7.25
Gethsemane, Chicago		23.85
Elgin	20.00	47.75
Ishpeming		229 25
Sterling	77.00	13.00
Batavia		24.55
Lemont		20.13
White Hall		86.15
Sagetown		10.00
Cherry Valley		4.50
Grand Rapids		6.50
Aledo		22 35
Bloomington		36.00
Franklin		8.00
Elkhart		6.00
Centralia		49.30
Tustin		22.25
Ludington		17.60
Muskegon		7.93
Cambridge	8.00	31.85
Englewood		28.40
New Bedford		30.75
Port Byron		21.50
Lockport	0.50	23.20
Peshtigo	1.00	26.75
Amherst		1.50
Menekaunee		86 60
Tampico		20.00
Oregon		16.50
Calumet		61.45
Oconto		10.50
Wyanette		18.00
Otsego Lake		17.00
Coal Valley		1.60
Cede Creek		1.50
Champion		6 00
Biggsville		10.50
Raritan		9 75
Elmwood		9.00
Prophetstown		2 00
Mercer		0 40
Gibson		3.50
Onamb		1.00
Dallas		0.75
Rankin		9.00
Indianapolis		9.75
Jefferson		1.55
Peoria		1 00
Neoga		6 00
Sheridan		21.50
Bonds Mills		2 00
Summa:	3333 00	6346 94

Jowakonferensen:

New Sweden	78.25	17.00
Bergholm	26.00	43.00
Swede Point	26.75	126.60
Hooks Point	14.00	20.45
Burlington	5.00	123.25
Menden (Mc Gregor)		33 30
Aby (Lansing)		4 85
Swedesburgh	118.00	116.29
West Darton		65.00
Kingston		39.20
Swede Valley		65 30
Des Moines	9 00	187 95
Charlton	25.50	60.10
Stanton	319.00	32.10
Freemont		254.20
Boone	6.00	41.00
Gowrie		48 10
Ottumwa	15 00	75.00
Marsha town		57.50
Ft Dodge		10.00
Clinton		25 50
Red Oak	14.00	9.25
Pomeroy		13.45
Moingona		140.98
Sioux City		30.00
Sugar Creek		6.75
New London		3.50
Newell		19.40
Mt Pleasant	5.00	24.01
Kiron		6.75
Newton		17.05
Alta		10.30
Swea		11.50
Summa:	661.50	1738 63

Kansaskonferensen:

	Å subskr.	Kontant gåfwa.
Mariedahl	90.00	218.56
Omaha		111.85
Oakland		15.25
Salemsburg	219.75	292.09
Fremount	30.00	295.14
Lindsborg	390.63	384.25
Kansas City		64 25
Topek	5 00	15.50
Bucklin		16.50
Alma		57 06
Edensburg		32.25
Swedeburg		31.61
Osege City	70.00	53.05
Salina	14.00	97.60
Waterville	19 50	28.09
Swedesburg	15.00	106.77
New Gottland	96.50	97.25
Walsburg	2 50	22.30
Amana		5.15
Ada		38 75
Neilsburg		2.00
Swede Home		71.00
Brantford		40.50
Logan		19 25
Bethesda, York Co		35.00
Hurley		4.00
Frankfort		14.00
Maria	158.50	19.65
Austin		14.25
Brusby		68.00
Manor		16.00
Marion Hill		42.00
Wahoo		5.00
Newton		14.00
Enterprise		10.00
Black Hawk		26.65
Longmont		3.50
Fairfax		4.00
Junction City		23.80
Denmark		10.00
Newberry		0.50
Gypsum Creek		33.80
St Marys		17.40
Freemont		8.00
Manhattan		9 35
Rockton		8.00
Waverly		4.00
N L., Neb		0.40
Onamb		5 00
Genoa		5.00
Moberly		5.00
Denver		10.50
Hannibal		12.50
Kearney Co., Neb	5.00	27.80
Mount Cenis		8.00
Summa:	1116.38	2581.12

New Yorkkonferensen:

	Å subskr.	Kontant gåfwa.
Hesselvalley		66.00
Jamestown	127.50	174.65
Warren	10.00	15 00
Freehold		24.99
Ackley Station		3.00
Kanesholm	5.00	5.45
Tabor	17.50	19.25
Boston		37.00
Brooklyn	17.00	94.00
New York	20.00	
Wilcox	3.00	18.25
Pontiac	25.00	
Irwins Station		10.00
Pittsburgh		1.00
Hartford		14.00
Philadelphia		48.75
Portland	1.50	22.00
Crompton		2.40
Summa:	226.50	555.74

Minnesotakonferensen:

	Å subskr	Kontant gåfwa.
Vasa		192.10
Chisago Lake		30.75
Minneapolis, South		43.25
Do North		7.75
Vista		23.86
Hastings		18.00
Farmington		10.00
Welch		19.00
West Union		46.00
East Union		12.50
Marine (stadsförs.)		3.00
Audubon		5.00
Jordan		4.08
Wennersborg		5.25
Stillwater		1.00
Dahlsborg		10.00
Ahlsborg		3.32
Union Creek		9.55
Cokato		11.00
Cambridge		4.00

	Å subskr	Kontant gåfwa.
Spring Garden		7.00
Eagle Lake		5.00
Trade Lake		2.50
Summa:		473.91
Augustana Coll. & Sem.		605.83
Sverige		109.75
Gen. auktioner wid reformationsfesten		40.00
Summa:	5337.83	12452.01
Summa summarum:		17789.84

Rock Island, Ills i Maj 1879.

Tiggare-kommiteen.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Från L. Anderson, One Hundred and ten Creek, Kansas 5,00; genom S. A. Sandahl från Thilda Paulson, Omaha, Neb. 8,40; från A. Anderson, Stockton, Cal. 2,00; från Jakob A. Swenson, Andover, Ills 5,00; Magnus Johanson do 20,00; Carl P. Peterson do 25,00; And. M. Johanson do 5,00; Alexander Johnson do 10,00; Mrs Helena Johnson, Burlingtou, Iowa 1,00; Charlotta Läfwing, Chandlers Valley, Pa. 5,00; pastor A. G. Setterdahl Moline 12,00; John Pehrson, Tampico, Ills, 2,50.

Till Lärowerkets underhåll:

Från onämd, Lookinglaß, Neb. 0,50; "smörpengar från wännerna i Knoxville, Ills 10,51; Mrs Andr. Larson, Wataga, Ills 3,00; Mrs Anna Fredrickson, Moline, Ills 1,00; Chas Ahlstedt do 0,25; Iowakonferensen 188,37; Kansas do 130,50; Illinois do 290,62; New York do 48,25; Minnesota do 161,68.

In natura:

Från Peter Knutson, Moline, Ills 16 lb smör; prof. T. N. Hasselquist 17 dussin ägg; församl. i Fremont, Iowa 135 lb smör och 1 ost; församl. i Swedesburg, Iowa 170 lb smör; John Nilson, Watertown, Ills 6 lb smör; församl. i Fulton, Ills 32 lb smör; Knut Nilson do 7 dussin ägg; Bethl.-förs. i Page Co, Iowa 120 lbs smör, och 16 dus. ägg; Mrs S. P. Swenson, Osco, Ills 15 dussin ägg; N. F. Johnson, New Windsor 10 lb smör och 7 dussin ägg; E. P. Johnson do 4 lb smör; Nels J. Nelson do 7½ dussin ägg; Bengtson do 8 lb smör; A. W. Anderson do 8 lb smör; Frank Lönn do 5 lb smör; Chas Lönn 9 lb smör; Nelson do 3 lb smör; Andrew Swenson do 9½ lbs smör; Nils Person do 3¾ lbs smör; A. P. Falk do 12 lbs smör och 3½ dussin ägg; A. G. Anderson do 5 lbs smör och 3 dussin ägg; John Melin do 3 lbs smör; A. W. Grant do 5 lbs smör; John Briggs do 10 lbs smör och 4 dussin ägg; John Peterson do 3½ lbs smör; J. F. Folk do 4 lbs smör; S. J. Swenson do 6 lbs smör; C. J. Johnson (Wik) do 4 lbs smör; C. W. Swenson do 4 lbs smör; Törnquist do 2½ lbs smör; C. L. Larson do 4½ lbs smör och 3½ dussin ägg; Johan Carlson do 4½ lbs smör; Jonas Blick do 4 lbs smör och 8 dussin ägg.

Moline, Ills, den 31 Maj 1879.

J. H. Wistrand.

Rättelse. I n:r 19 Augustana erkändes 5.00 från John N. Sannqvist, Cambridge, Ills; skulle warit "från Joh. Nye, Cambridge, Ills".

Från nedanstående församlingar hafwa följande bidrag till fattige studerandes underhåll i Rock Island inkommit:

Från Christdala församling 2,25; Beaver Valley 6.00; East Union, Carver Co. 25,00; Bethaniaförs. do 1,50; St Paul 27,17; Cambridge genom syföreningen 25,00; New Prairie församling 4,10; Welch 12,10; Hastings 8.00; Prarie Island 4,51; Geneseo 3,05; Beckville 1,00; Little Cottonwood 2,00; Norra Crow River 5,00; Vista genom syföreningen 10,00; Spring Garden 25,00.

Cannon Falls den 27 Maj 1879.

A. Wahlin.
Minn.-konf. kassör.

☞ Alla pastorer, delegater och andra som ämna sig till synodalmötet i Chicago erhålla nedsatt pris å biljetter på C. R. J. & P.-jernwägen om de till prof. H. Reck, Aug. Coll., Rock Island, Ills, insända sina namn jemte uppgift från hwilken station å C. R. J. & P.-jernwägen de begynna resan.

Innehåll: Helsningar, sid. 353.— Skiljewäggar, sid. 358. — Lord Rodstock och P. W., sid. 360.— Trött wid att gifwa, sid. 362. — Tro eller känna, sid. 364. — Kyrkliga underrättelser, sid. 364.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 11 Juni 1879. N:o 24.

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Carlsbad Böhmen d. 15 Maj 1879.

Nu skulle alltså helsningarna från England och London framföras.

Mina wänner må dock tillåta mig att först med några ord gå ifrån det egentliga ämnet, hwartill jag sedan strax will återkomma.

När jag sednast helsade från fjerran, nämnde jag om den wisdom som nu är på nyaste modet i Europa, synnerligen i det af inbillad lärdom wansinniga Tyskland, näml. den wisdom som på fullt allwar gör menniskan till blott och bart ett djur, hwilket är underkastadt den ewiga döden d. w. s. den ewiga förintelsen. Litet anade jag, då jag härom skref, att jag skulle få till närmaste granne en man med så djurika åsigter. Någon dag derefter flyttade en herre in i närmaste rum, och naturligtwis wille jag efter några dagars förlopp göra en påhelsning hos min granne. Det skedde. Jag blef artigt mottagen; wi kommo i lifligt samtal. Mannen wisade mig porträtter af sin hustru och sina barn, 3:ne små flickor. Och man tänke sig huru wansinnig Tysklands filosofi är! strax derpå hade mannen mod nog att bestämdt förklara, att menniskan födes ett djur, lefwer som ett djur och dör som ett djur, ja, att det alls icke kan blifwa fråga om ett lif efter detta för oß. Tänk! en man kan se sin hustru och sina älskliga små barn i ansigtet med sådana åsigter. Jag trodde knappt mina öron. Jag har wäl läst en del af nya tyska djurfilosofien, men jag trodde dock ej, att folk i allmänhet hyste och med bestämdhet uttalade sådana åsigter. Jag twiflade dock om min granne werkligt menade hwad jag hört honom säga, hwarför jag några dagar efter på en spatsertur allwarligt åter frågade honom. Han bedyrade på det bestämdaste, att något lif efter detta för menniskan icke finnes, och att wetenskapen i Tyskland, Frankrike och Italien hunnit till den ståndpunkt, att denna sanning är fullt wetenskapligt bewisad. Således den sanningen (!!) att menniskan är blott och bart ett djur, är i de nämda bildade länderna med alla wetenskapliga skäl och grunder fastställd! Jag måste nu tro, att min granne mente, hwad han sade. Jag följde det råd jag gifwit andra: att i wanliga fall alls icke disputera

med fritänkare. Jag sade blott: alldenstund den tyska wetenskapen förlorat wettet, så anser jag mig för min ringa person hwarken skyldig eller mäktig att ersätta den oersättliga förlusten. Huru skulle man kunna öfwer andliga ting samtala med — ett djur. Och dock äro dessa djurmenniskor werkligt odödliga själar, för hwilka Jesus Kristus lidit döden. Tänk, hwad det griper ens hjerta, när man tänker derpå. Nu tänke man sig dock ej, att den man jag omtalat är ett enstaka exempel. Ack nej!! Den tyska naturwetenskapsfilosofien kommer att dö af "delirium tremens"; men tänk huru många tusenden och åter tusenden, som förlora allt, allt genom denna hemska s. k. wetenskap. Dock, om denna djurlära och om lifwet i djurmenniskornas land skall jag framdeles försöka lemna en beskrifning i "Ungdomswännen".

Man märke dock, att ännu många Guds barn finnas i detta Babel. Härom skall jag helsa, när jag kommer till helsningarna från Tyskland.

Man ursäkte detta afbrott i ordningen! Jag wille meddela något af det hemska, medan det war mig färskt i sinnet.

Nu till England!

Hwem af dem som rest öfwer England, har ej med förwåning betraktat detta lands jordbruk? Jag behöfwer icke för mina wänner säga, att mina ögon mellan Liverpol och London med förnöjelse skådade en enda stor sammanhängande trädgård och park, deri fabriksstäder woro strödda, såsom hade de blifwit med wäldig hand sådda deri Det ståtliga! Det stolta Albion! Och dock — en sorglig tanke förföljer betraktaren: dessa fabriksarbetare, huru bo de mångenstädes! dessa werkliga jordbrukare, äro de ej i det flesta blott torpare? Der, bortom de der lummiga träden i det sköna slottet, som skymtar fram, bor någon lord eller annan rik herre, som eger allt det härliga landet, som du nu så beundrar, och de som bo i de der egendomliga engelska bondgårdarna äro blott torpare! Den tanken gjorde mig så sorgsen. Detta land, tänkte jag, wore wäl wärdt att egas af fria landtmän, som odla sin egen torfwa. Derwid flög tanken oemotståndligt till det fria Amerika och naturligtwis i all synnerhet till mitt allra kära-ste Kansas och öfriga swenska nybyggen i andra stater. Ack, tänkte jag, om wåra jordbrukare i Amerika förstode att wärdera och bruka sin frihet! Ack, om de blott framförallt wille hålla sig till Herren wår Gud, wår wäldiga frihetsborg och akta sig för den lockande frestelsen att kasta sig i händerna på de fintlige kapitalisterna. Skuldfria bondgårdar, hwilkas egare arbeta icke såsom girigbukar utan såsom Herrens tjenare, hwilken owärderlig nationalrikedom. Men Augustana är ju ingen åkerbrukstidning, hwarför införa sådant här deri?

Ja så, man kanske icke betänker, hwilken betydelse fria, kristna bönder hafwa för en fri kyrka så wäl som för en fri stat. Här är ett ämne, som wäl wore wärdt en längre betraktelse i en kyrklig tidning. Det är alltså en helsning, som sändes från Englands landtgårdar till wåra swenske farmare, att man bör tacka Herren för ett eget fritt hem på landet, men att man ock må tjena Herren, som oß dyrt köpt hafwer, på det man må slippa blifwa menniskors träl.

Under sysselsättning med dessa och dylika tankar gick tåget hastigt och närmade sig London. Fredagen den 4:de April framp̊a eftermiddagen war jag således i werldsstaden. Man får underliga känslor, då man första gången föres in i en sådan stad. I tidningarne hade jag redan sett, att det så berömda oratoriet Messias af Händel skulle uppföras i den bekanta Exeter Hall just samma Fredagsqwäll.

Att min glädje redan i förwäg war stor, skall icke förundra den, som förstår, hwad ett sådant sångstycke som Messias af Händel måste hafwa för betydelse för hwarje älskare af god, andlig sång och musik. Jag bestyrde om bostad i närheten af Exeter Hall, hwilade något och trött som jag war begaf jag mig af till Exeter Hall, i min enfald bedjande Herren, att Han måtte stärka min kropp och förunna mig den glädjen att redan på jorden få höra att det i himmelen måste wara outsägligt härlig sång och musik inför Lammets thron. Man märke, att detta stora sångstycke af Händel har för mig särskild betydelse, emedan det är ett musikstycke, deri den jordiska musikens högsta konst blifwit anwänd till att lofsjunga wårs Herras Jesu Kristi kors och blod. Jag köpte billigaste biljett och blandade mig med den ofantliga folkskara, som den qwällen war samlad i Exeter Hall. När solosångarne och solosångerskorna wisade sig hördes lifliga handklappningar. Men i synnerhet helsades med jubel anföraren Michael Costa, hwilken högtidligt intog sin fina anförarestol, när tiden war inne och allt war färdigt.

Ack, tänkte jag, när jag såg öfwer den stora församlingen och hörde jublet wid Sir Costas inträde, hwad skall det ej blifwa, när Messias sjelf inträder bland den ewigt frälsta skaran till att wara anförare wid sången i den ewiga härligheten! O, hwilket jubel! Måtte jag och alla Augustanas läsare då wara med! Glöm ej biljetten, min wän! Har du den redan? Har du ännu ej biljett till inträde bland himmelens sångarskara, så skynda nu att köpa. Es. 55 kap. Kom ihåg de fåwitska jungfrurna! Försent kommo de. Ack! om jag kunde med ord uttrycka, huru innerligt jag tänker på wår Synods medlemmar. Tänk, att wi hafwa så många, som ännu äro i hjertat främmande för det nya lifwet i Kristo. Om dessa rader nå dig, du som lefwer främmande för Jesus, som köpt oß med sitt blod, besinna dock, jag beder dig, hwilken förlust du gör, ifall du försummar tillfället att få wara med om den ewiga sången inför Lammets thron. Hade jag försummat wara med i Exeter Hall den nämda qwällen, skulle jag anse den förlusten nästan oersättlig. Och dock hwad är den storartade sången i Exeter Hall mot sången i himmelen. Hwad är en qwäll mot en hel ewighet?

Emellertid, wi sutto nu alla med spänd wäntan; kl. wisade ½8, man stämde fiolerna och snart höjdes Sir Costas taktpinne, hwarwid orchestern begynte spela inledningsstycket. Redan detta gjorde ett wäldigt intryck. Man besinne att musikanterna och sångarne utgjorde tillsammans ett antal af 6 à 7 hundra personer. Jag wet ej det exakta antalet, men jag såg i Times, att wid en annan andlig koncert, som hölls under Costas ledning i samma månad, utgjorde orchester och kör ett antal af 700 personer. Jag hade min plats på

läktaren midt emot kören och när jag såg öfwer sångarskaran, syntes den mig såsom en stor församling. Jag må undra, hwad min gamla moder skall säga, när hon får se, att jag fröjdade mig så öfwer musik på fioler. Hon nödgade mig näml. att förstöra en fiol, som jag i min barndom anskaffat, emedan jag med största iswer wille lära spela. När fiolen anwändes i Herrens tjenst, är den ett underbart skönt instrument. Tänk, om wi på wår skola skulle börja spela fiol, skulle wäl wåra käre wänner alldeles fördöma oß såsom ogudaktiga warelser. Några af wåra käre wänner wilja nästan förkasta wår skola, för de blåsinstrumenter wi hafwa. Tänk dock, huru menniskoröften anwändes i satans tjenst, och likwäl förstör man wäl ej sin röst, när man blir en kristen, utan man börjar i stället sjunga Herrens lof med samma röst som förut tjente mörkrets rike. Så ock med instrumenterna. Fiolspelet i Exeter Hall fröjdade min ande, själ och kropp, och jag kan i sanning säga, att jag icke blott fröjdades öfwer musiken, utan att jag war glad i Herran, och glad isynnerhet deröfwer, att sådan musik utföres i werldsstaden för en sådan menniskoskara. Man märke, att orden i oratoriet Messias äro rena bibelns ord; alltsammans en sång med bibelord om Kristus. Nu will jag ej försöka skildra det hela, ty jag förmår det ej. Jag war emellanåt så hänrykt, att jag knappt wiste till mig. Mina wänner skratta nog åt min barnslighet. Det må wara. Jag wet ej hwad den är för en menniska, som ej har känsla för skön andlig musik. Bland annat sjöngos wår frälsares namn i Es. 9 kap: **Underlig, Råd, Gud**, m. m. När hela kören sjöng och hela orchestern spelade dessa ord, trängde det mig så genom märg och ben, att jag fruktade, att jag ej skulle stå ut med den uppskakning jag erfor. Och sedan den underbara kören öfwer de orden: "Men Herren kastade allas wåra synder uppå honom!" Det war en wederläggning af P. W:s lära så hjerteöfwertygande och hjerteöfwerwinnande, att jag will se den theolog, som kan göra det efter. Först sjunga syndarena i wild yra: "Wi gingo alla i willfarelse såsom får". Kören öfwer dessa ord uttrycker wild glädtighet; så att man skulle wilja disputera med den store Händel, huru han kunnat sätta en sådan melodi till sådana ord, men wid närmare eftersinnande finner man, att han welat i sjelfwa sången uttrycka den wilda sinnesyra, i hwilken menniskan befinner sig, så länge hon är främmande för Herren. Sedan kommer sången öfwer de orden: "men Herren kastade allas wåra synder uppå Honom" och denna sång är ett underbart musikstycke i sanning. Deri uttryckes med det högtidligaste allwar werkligheten af Guds straff öfwer synden, hwilket straff Jesus måste lida, derjemte syndarens hjerteånger såsom om han (syndaren) wille säga: Herre, jag är den skyldige och du lider!

Deßutom uttalas i sången syndarens barnsliga förtroende till Guds Lam, huru den förlorade sonen faller i Fadrens armar och får frid, emedan näpsten låg uppå Sonen. Med ett ord: det är en predikan om synd och nåd af wäldigaste slag.

Öfwer Jobs ord: "jag wet, att min Förloßare lefwer" m. m. förekommer en sång med en hjertegripande melodi, deri det kristna hoppet funnit det allra härligaste musikaliska uttryck. Slutli-

gen det stora Halleluja och amen. Om jag mins rätt, war kl. mycket öfwer 10 på qwällen när det war slut, men om man welat börja igen, nog hade jag stannat. Så skönt och dock så snart slut! Jag kände mig så hemma bland den stora folkmassan, jag trodde, att här woro många lefwande kristna, och att wi skulle mötas inför Lammets thron. Kristendom är dock en stark makt i werlden, hwilket man kan se äfwen deraf, att sådana sångstycken uppföras i werldsstaden inför en sådan folkmassa. Såsom sagdt, kände jag mig glad, fastän jag war helt och hållet en främling. Folket i London äro så wänliga mot främlingar, åtminstone woro alla, som jag sammanträffade med så utomordentligt och hjertligt artiga mot mig, att jag förwånades. Så war det ock redan denna första qwäll. Jag satt bredwid en ung herre. Han hade noterna till hela oratoriet Messias och erbjöd mig strax att se med honom i hans bok, hwilket jag gjorde hela tiden; wi wexlade några ord, så att jag kunde säga honom, att jag war en swensk från Amerika. När han gick, tog han ett hjertligt farwäl och önskade mig lycklig resa. Sådan hjertlig wänlighet gör ett så godt intryck på en främling. Jag tyckte naturligtwis, att jag war långt borta — ensam i London och dock kände jag mig hemmastadd. Denna qwällstund i Exceter Hall kommer att stå såsom jag må wäl säga det skönaste minnet från min resa. Starkt är det fråga om, att jag, när det lider mot påsk nästa år, om jag lefwer, rymmer från Rock Island på några weckor, för att åter i London höra "Messias", hwilket årligen der uppföres. Dock, man frukte ej: jag wäntar nu tills jag får se Messias sjelf ansigte mot ansigte, då får jag ock höra en Messiasmusik, som är skönare, än den store Händels.

När jag kom ut på gatan, fick jag höra en annan musik och fann deraf, att jag war ännu i jemmerdalen. Ett par wälklädda personer samtalade owanligt högt, och jag fick snart höra, att en hustru midt på gatan bannade upp sin man med så hög röst, att hon troligen hade kunnat höras öfwer hela St. Paul's katedral. Det war disharmoni, som så skar i mitt hjerta och öra, att jag med det snaraste skyndade in i mitt qwarter.

Lördagen den 5:te på förmiddagen besökte jag den berömda katedralen eller domkyrkan St. Paul, den protestantiska kristenhetens största tempel, 500 fot lång, 249 fot bred med en höjd af 404 fot till toppen på korset ofwan på kupolen. Det woro icke på sin plats att här försöka beskrifwa byggnadsstilen m. m. Byggnadsstilen är den s. k. klassiska, men för min ringa del kan jag fritt bekänna, att St. Paul på mig på långt när icke gör det intryck som en af de stora i Gotisk stil bygda kyrkorna. I mina ögon är St. Paul en ofantlig byggnad, en massa sten ordnad på ett wißt sätt, wäldiga stenpelare, en storartad kupol, rikt förgyld inuti, men det är på långt när icke den ande i denna byggnad som i de gotiska kyrkorna.

Såsom ett minnets tempel, är St. Paul storartad och wördnadsbjudande, såsom en kyrka är hon, såwäl som flera stora kyrkor, förfelad. Tänk hwad det woro om så ofantliga penningesummor, som blifwit offrade på dylika minnets tempel, woro anwända på hus werkligt

afsedda för Guds ords predikan. Att kyrka och stat i England äro **hopmurade**, det ser man strax wid inträdet i St. Paul. Om murbruket håller i längden, det är frågan; om ej kyrkan genom denna hopmurning warder en stenkyrka, det är ock en fråga. Men märk ock: Englands store män hwila och hafwa sina minneswårdar i en **kyrka**. Så har det warit i England och i andra kristna länder hittills, huru skall det blifwa hädanefter, många djurmenniskornas store män eller stora **djur** skola wilja hafwa sina minneswårdar i kyrkan, deri bibeln fortfarande läses, och deri evangelium sjunges och predikas? Djurmenniskor i Tyskland hafwa redan under bittert hån uttalat den bestämda önskan, att deras graf ingen beröring måtte få med det kristna korset. Strax wid inträdet i St. Paul ser man till höger det storartade monumentet öfwer hertigen af Wellington, Englands firade hjelte under de Napoleonska krigen. Den som känner historien undrar ej på, att England firar Wellingtons minne. Widare ser man lord Nelsons monument och en massa andra. För en Amerikanare tar det sig underligt ut, att se monumentet öfwer Cornwallis. Den älskligaste synen jag såg, war minneswården öfwer **John Howard**, den man, som med outtröttlig ifwer besökte Europas fängelser för att bringa andlig och lekamlig tröst till de elända. Der står bilden af honom, hållande i ena handen en nyckel, i andra en rulle papper, hwarå är skrifwet förslag till fängelsewäsendets förbättring. Likaså fängslade mig bilden af Dr Middleton, Englands förste biskop af **Indien**. Denna bild står utsträckande händerna till att wälsigna ett par infödda, hwilka äro afbildade. Det är en missionspredikan. Likaså monumentet öfwer Heber, också missionsbiskop i Calcutta.

Nu om Gudstjensten i St. Paul. Det hölls näml. gudstjenst äfwen på Lördagsförmiddagen. Den engelska episkopalgudstjensten, hwad skall man säga derom? Den första känsla jag hade war denna fråga: är jag werkligen i **Rom**? Mera härom nästa gång.

Katekesförslaget.

Då detta är ett af de wigtigaste ämnen, som föreligga till behandling wid nästkommande synodalmöte, torde följande upplysningar wara wälkomna.

I sin rapport till synoden i Paxton 1873 wäckte synodens då warande president, pastor Jonas Swensson, pastorers och församlingars särskilda uppmärksamhet på wigten af, att det uppwäxande slägtet meddelades en god och sammanhängande kristendomskunskap samt det stora behofwet af en för detta ändamål passande lärobok. Med anledning häraf tillsattes en katekeskomite bestående af Dr Hasselquist och fem pastorer, och erhöll denna komite i uppdrag att antingen granska och till synoden rekommendera något af de redan i Swerige utkomna katekesförslagen eller ock utarbeta ett nytt förslag och rapportera wid nästa möte. Wid synodalmötet i Rockford 1874 rapporterades, att komiten ingenting kunnat göra. En ny komite bestående af pastorerna Erl. Carlsson, O. Olsson och G. Peters blef då tillsatt för samma ändamål. Denna komite rapporterade till

synoden i Jamestown 1876, att den utarbetat ett katekesförslag som war färdigt att öfwerlemnas till synodens granskning. Synoden, som ej wid detta möte hade tillfälle att skänka denna wigtiga sak den uppmärksamhet den kräfde, ökade komiten med tre nya medlemmar, nemligen prof. A. N. Hasselqvist, C. O. Granere samt pastor A. G. Setterdahl, och gaf föreskrift om förslagets tryckning. Den sålunda förstärkta komiten beslutade att lägga såwäl det af komiteens ordförande utarbetade som det för kyrkomötet i Swerige framlagda katekesförslaget till grund för sitt arbete och söka sammansmälta dem till ett helt. Under tiden kom äfwen det i Swerige senast utarbetade och af kyrkomötet i Stockholm förliden höst antagna katekesförslaget till handa. Men utom de i Swerige senast utgifna katekesförslagen hafwa komiterade begagnat sig af både äldre och nyare kateketiska arbeten.

Förslaget, tryckt i katekesformat, förelades synoden wid deß senaste möte och utdelades bland lärare och församlingar till granskning. På grund af de från konferenserna insända anmärkningar och förslag till ändringar har en särskild revision företagits och resultaten af densamma offentliggjorts i bihang till Augustana och Missionären nr 17. Genom denna revision hafwa 80 stycken blifwit mer eller mindre förändrade, 13 stycken uteslutna och 6 nya tillagda, så att styckena i katekesförslaget nu utgöra 293. Det torde intressera allmänheten att weta i hwad förhållande detta katekesförslag står till den i Swerige antagna katekesen. Komiterade hafwa konsequent utfört den grundsatsen, att hwarje swar bör wara en fullständig sats. I den swenska katekesen har detta icke alltid blifwit iakttaget. På samma gång som den nya swenska katekesen har sina stora förtjenster i jemförelse med den Lindblomska, är den dock i många wigtiga läropunkter ej så bestämd och afgörande som önskligt wore. Komiterade wåga hoppas, att en noggrann pröfning och jemförelse mellan den nya katekesen i Swerige och det inför synoden framlagda katekesförslaget skall förwissa synoden om det senares företräde och lämplighet för oß och wåra församlingar. Att ifrågawarande förslag ej är ett plagiat af den swenska katekesen, på samma gång som det på det närmaste ansluter sig till detsamma, torde följande jemförelse bewisa:

	Nya stycken i Augustana synodens förslag.	Stycken som äro lika i båda.	St. som finnas i sw. katekesen, men mer el. mindre förändrade i synodens förslag.	St. i sw. kat. som saknas i Aug. syn. förslag.
Första hufwudstycket	14	21	51	10
Andra „	34	17	59	7
Tredje „	1	15	30	3
Fjerde „	6	9	13	7
Femte „	5	6	12	8
Summa	60	68	165	35

Häraf wisar sig, att swenska katekesen innehåller 268 stycken, och Augustana synodens förslag 293 och sålunda 25 st. mera. Af de 68 st., som äro lika i båda katekeserna äro 10 från Lindblomska katekesen, 31 stycken hämtade ur Luthers Lilla Katekes och endast 27 utgöra nya frågor och swar.

Att här anföra och jemföra särskilda stycken, skulle taga för mycket både tid och rum. Likwäl må nämnas, att lä-

rorna om synden, om Kristi werk, återlösningen, om den Hel. Andes nådewerkningar, om tron och rättfärdiggörelsen, om kyrkan och de ytterſta tingen, samt om döpelsen, haſwa i Aug. synodens förslag erhållit en utförligare behandling och, som wi wåga hoppas, en full och hel bibel- och bekännelsetrogen pregel.

Intet mensſkligt werk är, eller någonsin blir, fullkomligt. Det ifrågawarande katekesförſlaget har äfwen oaktadt komiterades trägna flit, bön och pröfning sina brister. Och detta inse komiterade bättre än någon annan. Men att fördenſkull ännu ytterligare upp skjuta med förslagets antagande skulle ej wara rådligt, och ännu mera beklagligt skulle det wara, om förslaget blefwe kastadt öfwer bord. Att wänta att få en fullkomlig katekes, och en som skulle tillfredsställa allas önſkningar, är ju fåfängt, ja rent af omöjligt, och att antaga ett annat, t. ex. den nu i Swerige anbefalda katekesen, wore nog det begwämaſte, men man finge då en katekes, som ej är skrifwen med afseende på wåra församlingars och wår ungdoms särſkilda ställning och behof, och det skulle blifwa till skada och olycka för wåra församlingar och wårt samfunds framtid här i landet.

Detta wigtiga ämne, kanſke det wigtigaſte synoden ännu haft för sig till afgörande, anbefalles derför åt alla wåra wänners trogna förböner och serſkildt åt alla synodalmedlemmars samwetsgranna och allwarliga bepröfwande, men förſt och ſiſt åt Honom, som förwärfwat sin församling med sitt blod och som lofwat att genom sin Anda leda oß i all sanning och hwars ära och rike äſwen denna sak gäller.

Andover, den 31 Maj 1879.

Erl. Carlsſon.

(Inſändt.)

Ett outtömligt wetande.

Man har skrifwit böcker öfwer wetenſkaper af alla möjliga slag, och man kan finna tuſentals böcker, från perm till parm fulla af wetande, men ändå har ännu aldrig ett mera outtömligt och betydelſefullt wetande kommit till menniſkors kännedom än det Ap. Petrus genom Guds Ande efterlemnat åt oß i sin 1 Ep. 1 kap. 18, 19 v., der han säger: "Weten, att J icke med förgängligt silfwer eller guld igenlöſte ären ifrån edert fåfänga lefwerne, efter fädernas sätt, utan med Kriſti dyra blod, såſom med ett menlöſt och obeſmittadt lams." Gud öppne wåra ögon och hjertan för detta dyra och outtömliga wetande!

Det war wäl en tid då Ap. ſjelf icke mycket förſtod af detta wetande, då han sade till Herren: "Skona dig ſjelf, detta wederfares dig icke!" Han menade ſig då wara så ſtark, att han intill döden ſkulle bekänna ſin Herre, men war i ſjelfwa werket så swag, att han icke wågade bekänna honom inför en fattig tjenſteqwinna. Sedan han lärt förſtå wetandet på Golgatha, kan han inför wänner och fiender, höga och låga icke afſlåta att predika den Korsfäſte, om det ock koſtade honom hans eget liſ. Det som i förſtone war så motbjudande för Petrus, att Jeſus ſkulle lida och dö för att igenlöſa oß arma menniſkobarn, det blef för honom, då han i Andens ljus lärt känna betydelſen deraf, det meſt koſtliga och dyrbara. Ap. omnämner ſilfwer och guld, jordens allrabäſta och wärdefullaſte metaller, men som dock till wår igen-

lösning äro odugliga och gälla alls intet, ty all werldens silfwer och guld blifwa här som en droppe i det stora werldshafwet, den förswinner och man wet icke hwart den tar wägen. Till wår igenlösning fordrades någonting mera än silfwer och guld; här fordrades icke mindre än "Kristi dyra blod." Häri ligger det stora och outtömliga wetandet, hwarpå ewigt lif och salighet beror. Kristi dyra blod är den penning, hwarmed hela werlden är igenlöst, återlöst och försonad.

Apostelen säger igenlöste, hwilket ord tillkännagifwer, att wi en gång woro lösa eller fria, hwilket ock wåra första föräldrar werkligen woro, innan de föllo i synd. Men genom syndafallet blefwo de och deras efterkommande "syndens ock dödens trälar; döda i öfwerträdelser och synder." De och hela slägtet kommo nu under lagens dom och förbannelse, och friheten fanns nu till blott såsom ett minne från barnaumgänget med Gud i paradiset. Gud utlofwade dock frihet genom "qwinnans säd," och det förutan fanns ingen möjlighet för Adams barn att blifwa fria. Hwilket wi ock med sångaren bekänna, då wi sjunga:

"Wore ej det barnet född,
Förtappadt blefwe då allt kött."

Men lofwad ware Gud, ty nu har icke blott löftet om detta barns födelse gått i fullbordan, utan nu har äfwen detta barn såsom Guds Lam burit och borttagit werldens synd och genom sitt blod funnit en ewig förloßning. Det är detta senare Ap. här will lägga oß på hjertat, den stora och högwigtiga läran om försoningen, som wår korsfäste Jesus utförde på Golgatha. Du frågar kanske här: "Är då werkligen werlden igenlöst och försonad?" Jesus och hans wittnen swara enstämmigt ja, "det är fullkomnadt!" "Jag hafwer fullbordat det werk, som du mig gifwit hafwer, att jag göra skulle." Joh. 17: 4. "Kristus är försoningen för hela werldens synder." "Kristus har gifwit sitt lif för alla till återlösen." Att werlden är försonad genom Kristus, det wet Skriften om, och wille du, som häröfwer är twifwelaktig, blott i Guds ords ljus wandra till Golgatha, så skulle dina twifwel förswinna och du sjelf skulle få erfara, hwad Kristi dyra blod betyder för din igenlösning och frihet. Dock frågar du ännu: "Huru kan werlden wara försonad och igenlöst, då hon ju lefwer i synden och är stadd i det onda?" Detta är Nikodemi stora "huru?" Joh. 3: 4. Wi måste noga skilja på igenlösningens **utförande** och igenlösningens **mottagande**, ty ett är att wara igenlöst och ett annat att hafwa anammat denna igenlösning Igenlösningen eller försoningen är Guds werk **utom** oß för all werlden, men igenlösningens eller försoningens anammande är Guds werk **inom** oß, i wåra hjertan. Dessa twenne sakförhållanden få wi på intet wis förblanda med hwarandra, ty då komma wi in i ett wirrwarr, som lätt kan tillfoga oß döden. Försoningen i menniskans hjerta är delaktiggörelsen af den på Golgatha skedda försoningen, hwilken wi kunna likna wid trädet och den andra wid frukten. Den sanna friheten har utgått från Golgatha och är förmedlad genom den "förloßning, som i Kristo Jesu skedd är." Wår "store Öfwerstepreste, Jesus Guds Son" wann segern, ty "genom sin död nederlade han honom, som döden i

wåld hade," och härigenom fann Jesus en ewig förloßning för alla arma trälar.

Striden på Golgatha åsyftade wår ewiga frihet, eller ock träldom. Hade djefwulen wunnit, så hade wi i ewighet måst wara hans trälar, men Jesus wann, och dermed war wår igenlösning och frihet wunnen. Hwar står det skrifwet, att detta har skett? I böckernas bok, Bibeln. Wi wilja för korthets skull blott anföra några ställen. I Rom. 5: 10 heter det: "Ty efter wi wordo förlikte med Gud genom hans Sons död, den stund wi ännu woro owänner" etc. Fråga wi då: "Hwad skedde i Kristi död?" Wi wordo förlikte. Hwarigenom skedde det? Genom Hans Sons död. Då woro wi wäl gudfruktiga? Nej, det skedde "den stund wi ännu woro owänner"; "ännu woro syndare" v. 8. Skedde detta detta för hela werlden? Ja, 1 Joh. 2: 2; 1 Tim. 2: 4—6, m. fl. st. Och i wår text säges med bestämdhet, att wi äro igenlösta med Kristi dyra blod. "Huru kan det wara möjligt, att werlden redan är igenlöst och försonad?" Lägg bort dina stora med otro öfwerflödande "huru?", ty i annat fall blir Kristus dig en "stötesten och en förargelseklippa", på hwilken du stöter dig och faller, och ditt fall blir stort; ja, kanske ända ned i helwete. Wet du för öfrigt något som är omöjligt för Gud? Det är också Gud, allswållig, som utfört detta werk, ty "Gud war i Kristo och försonade werlden med sig sjelf." Att neka det Kristus kommit till werlden är judiskt, men att lära att han kommit till werlden och dock icke försonat werlden är djefwulskt.

Apostelen säger att wi äre igenlösta med Kristi dyra blod. Häri ligger det stora outtömliga wetandet, Kristi dyra blod. Här det blodet, som bättre talar än Abels blod; här det blodet, som är lösen för lifwet; här det blodet som renar af alla synder; här det blodet, hwarigenom både det i himmelen och det på jorden är tillfredsställdt; här det blodet, som är utgjutet till syndernas förlåtelse; här det blodet, hwarpå en syndares lif, frid och frihet grundar sig; ja, här hafwa wi det blodet, för hwilket helwetets härar darra och bäfwa, ty de helwetiske mordänglarne wåga icke bestiga den tröskel, hwars dörrträn äro bestrukna med detta Offerlams, Kristi, dyra blod.

Predika om allt wetande i werlden, om wäckelser och underliga bönhörelser, om Jesu kärlek och felfria lefnad, om Guds helighet och rättfärdighet, om helgelse och goda gerningar — men förtig och widrör icke wetandet från Golgata, Kristi dyra blod — så skall du få predika, så länge du lefwer, utan att en enda själ genom dina predikningar skall blifwa rätteligen omwänd och komma till nytt lif och ewig frid. Predika om den korsfäste, om blodet och såren, och syndare skola få ett styng i sina hjertan, Ap. Gern. 2: 36, 37. I en församling och kyrka, der man eger och uppskattar silfwer och guld högre än Kristi dyra blod, der trifwes djefwulen ganska wäl, ibland silfwer och guld älskar han att lefwa. Om man förfärdigade en predikstol af silfwer och guld, så skulle djefwulen finna sitt nöje i att bekläda densamma, förutsatt att man från den predikstolen wille förtiga Golgatha-undret, Kristi dyra blod. Der detta blod framhålles och mottages, der måste djefwulen fly, ty det är döden för honom.

I wår tid är dock djefwulen så liberal, att man wäl af gammal wana och för seds skull får nämna och tala om detta blod, blott man frånkänner och förnekar det deß försonande kraft och betydelse. Ware det dock långt ifrån oß, att wi skulle i minsta mån så göra, ty sedan hade wi icke Kristi dyra blod, utan på sin höjd litet oxablod och bockablod, "hwilket icke kan borttaga synder." Tag bort detta Kristi dyra blod, och du skall göra djefwulen den största tjenst i werlden, men dermed skall du ock gifwa honom fria tyglar öfwer allt hwad menniska är och heter; tag bort blodet ur bibeln, och sedan skall djefwulen med fägnad och förnöjelse läsa den, men fattige syndare skola icke igenkänna den, då de nu fullkomligt sakna hwad de till sina hjertans tröst och frid med nödwändighet behöfwa. Tag bort blodet, och djefwulen skall genast sjunga triumf- och seger-sånger, men du skall för tid och ewighet nödgas sjunga sorge- och klago-sånger; tag bort blodet, och djefwulen skall dubba dig till sin hjertewän, åt hwilken han skall lofwa guld och många stora hederstitlar, hwari ock hela werlden skall instämma och kalla dig en tapper hjelte, en upplysningens målsman m. m. Tag bort blodet, och du skall i tid och ewighet förtwifla om din salighet; tag bort blodet, och du skall utan twifwel gå förlorad ewinnerligen.

We eder!

"I lättsinnige själar, som tagen
Nu öfwer Golgatha lättaste språng,
Trampande blodet och trotsande lagen,
O, huru swårt Er skall blifwa en gång
Möta Hans syn,
Herlig i skyn,
Hwilken I stungit, förakten och slyn!"

Låt blodet hafwa den fulla betydelse, som Guds ord gifwer det, och anamma det med hjertats tro, så skall du få erfara "den frid, som all kunskap öfwergår." Mottag detta dyra blod, och du skall "wara i outsägelig glädje i all din bedröfwelse"; mottag blodet, och du skall hafwa rening af alla synder, glädje och fröjd i Herren under öfwerwandringen, tröst i döden och ett "lefwande hopp" om barnaskap och arfsrätt hos Gud i himmelen. Mottag blodet, och djefwulen och werlden skola blifwa dina hätskaste fiender, hwilka skola utropa dig för en narr, en dåre, ett dumhufwud, som motwerkar all upplysning och framåtskridande. Låt Kristi dyra blod få rum i ditt hjerta, det skall utdrifwa djefwulen, uppfylla ditt hjerta "med goda ting" och du skall omöjligen kunna förtiga eller hålla inne wetandet från Golgatha, Kristi dyra blod, utan du skall med profeten säga: "För Jerusalems skull kan jag icke hållat inne." Mottag i tron blodet, och du skall redan i nådatiden ega samma Guds barns segertecken, som Johannes såg den frälsta skaran ega i himmelen. Anamma blodet såsom din försoning, och du skall icke längre bäfwa och fly för Gud, som genom detta blod är din älskliga och huldе Fader, men utom detta blod är Han en förtärande eld, Ebr. 12: 29, och utan detta blod är det gräsligt att falla uti lefwande Guds händer, kap. 10: 31. Anamma blodet och du skall icke bäfwa för döden, emedan du genom blodet är friad från döden, hwadan ock den lekamliga döden blir din ingång och hemförlofning till det ewiga och härliga lifwet inför Lammets thron i himmelen. Gud ware tack och lof! Wetandet från Golgatha, werkan och frukten af Lammets blod, kunna hwar

ken fiendtliga menniskor eller onda andar så bort från jorden, och i böckernas bok, Bibeln, skall det ock så stå beskrifwet, ty evangelisterna och apostlarne hafwa wid beskrifwandet af detta werk så wäl som ock wid det öfriga doppat sina skrifpennor i detta Kristi dyra blod. Dyre älskliga bröder wid wår skola i Rock Island, tacken Gud, att detta wetandet från Golgatha står högst bland alla wetenskaper och studeren allt mera häruppå och besinnen allt fortfarande, att I ären igenlöste med Kristi dyra blod! Låtom oß i Jesu namn upphöja korsets banér, ty för deß fana skola syndare böja sig i stoftet. Ware wårt hjerta beständigt med detta blod och må detta wara wår sång och wårt tal i det offentliga och enskilda! Jag är af hjertat glad, att man wid wår skola anammar, tror och bekänner den korsfäste Kristus, så att wi derifrån få hoppas, att många lefwande wittnen skola utgå och predika om Lammet och fären, om blodet, som renar af alla synder, hwilket skall skaffa en odödlig frukt för himmelen. — Till sist, dyre wänner, som med oß lika dyrbar tro fått hafwen, men gån och sucken, weten att I ären igenlösta med Kristi dyra blod, så skolen I bortbyta edert "ack! ack!" emot ett "tack! tack!" Gån ut från eder sjelfwa och gån med ordets lykta till Golgatha, der skolen I få se en man i blod och sår, en man, som dör, på det wi skola ewigt lefwa: der skolen I ock få orsak att slå eder för edra bröst och prisa Gud, som gifwit oß en sådan Frälsare. Här skola wi frimodigt med Luther säga till motståndaren och blodsförtramparen: "Du skjuter på mig med mina synders flod, men jag will möta dig med Kristi dyra blod!" Twagne i Lammets blod kunna wi med apostelen sjunga: "Du död hwar är din udd; du helwete hwar är din seger!" "Det är en smitta i dens mod, som ej wärderar Jesu blod." Möten alla munkristna och skrymtare med Kristi dyra blod, och de skola snart lemna eder, fullt medwetna, att de med eder ingenting kunna uträtta. Glömmen icke, att lifwet är i blodet och utan blodsutgjutelse sker ingen förlåtelse! Weten, att I ären igenlöste med Kristi dyra blod!

S. A. Sandahl.

En 5 @ 6 års gammal flicka, som af sina kristligt sinnade föräldrar fått lära hwad blodet hade för wärde, frågade mig i sin enfald: "Hwad är det Gud inte kan?" Innan jag han swara eller säga något, swarade den lilla älskliga flickan: "Då Kristus med sitt blod öfwerstrukit mina synder, kan Gud inte se dem." Om jag icke mißtager mig, så har hon nu fått gå hem till Jesus, der hon nu lofsjungande står med segerpalmen inför Lammets thron. Hwad wet du, käre läsare, om detta blod?

S. A. S.

Att wara helig will säga wara inbegripen i helgelsen.

I tron äro alla ting fullkomliga; efter den regeln äro wi konungar, prester och Guds folk. Men medan wi ännu lefwa på jorden och ännu bära den gamla säcken kring halsen, som ännu har synd, så känna wi ännu alltjemt ond böjelse, såsom otålighet, wrede, dödsfruktan o. s. w. Detta allt är bräckligheter hos den gamla menniskan, ty tron är ännu icke sådan den skall wara, har icke fullkomligt wälde öfwer kötet.

Kyrkliga underrättelser.

Iowakonferensens möte i Ottumwa den 6—11 Maj.

Mötet öppnades med predikan af konferensens ordförande, pastor Halland. Utom en, woro alla konferensens pastorer närwarande.

Wid wal af embetsmän blef pastor Ranseen utsedd till ordf., past. Frykman till sekr. och past. Rehnström till kassör.

Af göromål, som förekommo, må särskilt omnämnas:

Wårt Barnhem. Hemmet häftar i $1500.00 dollars skuld. Det beslutades söka afbyfta denna skuld under året om möjligt.

Wårt Lärowerk i Rock Island. Som blott några församlingar inbetalt sin 25 cts afgift, beslutades uppmana alla församlingar, att inbetala sin fulla andel, samt deßutom göra, hwad göras kan för afbetalande af den återstående skulden.

Afhandling. Det beslutades att hädanefter skall, wid hwarje möte, uppläsas en afhandling öfwer något kyrkohistoriskt ämne.

Hemmissionsfältet. Detta befanns wara, såsom alltid, stort och wigtigt. De platser, som ej kunde tillgodoses af närboende pastorer, anbefaltes åt konferensens missionsbestyrelse.

Deßutom dryftades: Katekesförslaget, konstitutionsförslaget, lärowerksfrågan.

Diskussionsämnet under mötet war: **Nya födelsen.**

Följande theser woro uppsatta af pastor Forsander och antogos till ledning under diskussionen:

1) Nya födelsen är den Helige Andes nådewerk, hwarigenom Han hos den botfärdiga menniskan werkar den sanna och lefwande trosgemenskapen med Frälsaren.
2) Nya födelsens grundorsak är Guds Faders barmhertighet genom Jesu Kristi uppståndelse, och deß medel äro ewangelium och det heliga dopet.
3) Nya födelsens utgångspunkt är den rättfärdiggörande tron; deß frukt är helgelse, och deß mål är den troende menniskans härliggörelse.
4) Nya födelsens nåd kan af menniskan dels emotstås och dels förspillas; men den kan också genom Guds hjelp under nådatiden återwinnas.

En afhandling öfwer ämnet blef ock uppläst af broder Forsander.

Diskussionen war i allmänhet god och lärorik. Wi skulle wilja anföra en del, om utrymmet tillät. En predikan hölls deßutom öfwer samma ämne, som man önskade måtte publiceras.

Predikningarna under mötet woro både många och goda. De flesta omsorgsfullt beredda.

Kyrkan i Ottumwa hade blifwit på ett smakfullt sätt inredd, strax före mötet.

Nästa möte hålles i Swedesburgh, i Sept.

"Frid öfwer Guds Israel".

—s.

— Hwarken tid eller utrymme medgifwer intagande af många nyheter denna gång. Wi måste äfwen begära wåra benägne läsares ursäkt för utelemnande af missionsunderrättelser, nu i flere nummer. Wi skulle icke handla rätt emot wåra wänner, ej heller emot wår resande medarbetare, om wi läte något utränga de helsningar han sänder oß från gamla werlden; deßutom fordrar hwarjehanda sitt rum just strax före det stundande synodalmötet. Men snart återtager allt sin wanliga gång och dermed få missionsunderrättelserna sin plats.

— Theol. studeranden M. Wahlström har nu definitivt antagit synodens missionsbestyrelses kallelse att utgå som missionär till Indianerna, och som han genomgått kursen wid wårt seminarium, kommer han äfwen att wid synodalmötet ordineras. Så wida nu synoden ser sig böra werkställa sitt förut fattade beslut rörande denna mission, har den äfwen offret dertill förseedt af Herren. Br. Wahlström hade en annan kallelse, wäl answarsfull, men ej af den allwarsamma beskaffenhet, som den han sedermera erhöll och nu antagit. Han har handlat med mycken samwetsgranhet i frågan och Guds finger syntes både honom och andra peka hän på det nya arbetsfältet. Må nu Herren leda honom och saken till sitt rikes utbredande!

— Måndagen i denna wecka lemnade pastor A. G. Setterdahl med familj Moline för att begifwa sig till det gamla fäderneslandet i hwars kyrka han sökt och erhållit inträde. Han har i tio års tid med flit och trohet wårdat församlingar inom Augustanasynoden och lemnar efter sig wänner, som djupt sakna honom. Alla kunna ej gilla de skäl, som förmått honom till det betydelsefulla steg han tagit, då här upphörli-

gen flere arbetare i wingården behöfwas; men lemnande utslaget åt Herren tillönska wi honom i de för honom nya förhållandena nåd att med frimodighet och i Herrens kraft förkunna det gamla men ewigt nya evangeliet och bidraga i sin mon till utweckling af lutherska kyrkan i fäderneslandet, hwilken wi alla älska.

— Wi kunna ej annat än erinra wåra många läsare om det fortsatta utgifwandet af "Schibboleth", hwari de båda wigtiga frågorna om hemliga sällskaper och dryckenskapen allwarligt behandlas. Läsarne bedraga sig, om de mena sig känna tillräckligt dessa båda ämnen för att behöfwa någon underrättelse om dem. Dryckenskapen är en förfärlig makt i landet, en dödlig fiende till så wäl enskilt som allmänt wäl, och det hemliga sällskapswäsendet är en ännu farligare fiende, fiende äfwen till Guds församling och Kristi ewangelium. Måtte alla wakna upp att se faran, innan de stupa uti deß djup! De bröder, som arbeta i den nämda tidningen, förtjena all uppmuntran och wi uppmana till allmännare subskription å densamma innan den 1 näskommande Juli.

— Under detta århundrade hafwa omkring 150 millioner biblar på allehanda språk blifwit utspridda. Det stora, år 1804 stiftade, engelska bibelsällskapet står i spetsen för alla med en spridning af 82 millioner ex. Dernäst det amerikanska med 35 millioner; i tredje rummet de tyska sällskaperna med 8 millioner 500 tusen ex.; det franska med 4 millioner 600 tusen ex.; det swenska med en million; m. fl.

— Heml. för den 28 Maj berättar: "I söndags åtta dagar sedan höll en af Chicagos engelsk-amerikanska prester en predikan i hwilken icke förekom ett enda bibelspråk eller bibliskt uttryck mer än ingångsspråket (såsom text naturligtwis). För att styrka sina framställda satser åberopade predikanten Sokrates, Plato, Aristoteles, Cicero, Shakespeare, Milton, Newton, Locke, Bolingbroke, Rousseau, Parker, Emerson och Renan". Är detta ej förfärligt? Kan detta ej mana oß att "hålla det wi hafwe"?

— Midt under det man söker nedrifwa det gamla Testamentet och deß historia låter dock Herren det ena wittnesbördet efter det andra framkomma för deß sanning. Så har en forskare, H. Rosam, under gräfning i Nineve funnit i ruinerna efter ett stort palats ett åttakantigt cylinderformigt torn, hwars yta innehåller i wäl förwarade skrifttecken en berättelse om konung Sanheribs krig under en tid af tio år. Deri finnes äfwen en beskrifning på hans krig med Judarne under Hiskia (Es. 36 och 37). I England har man redan med fotografi tagna afbildningar af den funna skriften. Denna skrift inristades omkring 700 år före Kristus. — Wid gräfning i det gamla Joppe har man träffat på qarfwarekar, inhuggna i klippan, just utanför det hus, som anses hafwa warit Simons, "lädermakarens". Det funna stadfästar åtminstone så mycket Ap. G. 10: 5, 6, att i den staden öfwades garfweri, synbarligen i stor skala. Amerikanske konsuln i Jerusalem har lemnat förestående upplysning.

— Staden Greely i Colorado med en befolkning af 3000 behöfwer ingen polis, ty den har ingen krog, och har på två år anwändt endast sju dollars på sina fattiga.

Inre Missionen.

Om wår synods missions-arbete i Connecticut.

Till Centralbestyrelsen af Sk. Ev. Luth. Augustana Synoden.

Ärade Bestyrelse!

Råd och frid!

Enligt Bestyrelsens kallelse har underteknad, dertill af konferensen tillrådd, en längre tid arbetat på missionsfältet i staten Connecticut. Jag kom hit i början af sistlidne Oktober månad. Wåra landsmän äro i denna stat skingrade i små grupper här och der. Länge hade konferensen försökt att få en respredikant till denna stat. Behofwet är också stort. Många äro de som ropa efter lifsens bröd. I wår dyre Frälsares namn har jag i all ödmjughet försökt att wittna om den frälsning och saliget, som finnes i Kristus Jesus. Med Johannes har jag sökt peka på detta "Lam, som bär werldens synder". Huru saligt att få wisa syndare till

en sådan Frälsare, som "är sargad för wåra miſsgerningars skull, och slagen för wåra synders skull o. s. w." Detta är dock, det enfaldiga evangeliet, som oftast föraktas. Och menisskor, som en längre tid warit utan Guds ord, wänjas också, tywärr, att reda sig det förutan. Ju längre de warit utan det, desto likgiltigare äro de. Dock måste jag säga att gudstjensterna äro mera allmänt besökta, än jag hade wäntat. Och det är ju glädjande att de komma och höra. Wår förhoppning är, att Herren enligt sin utsago ej skall låta ordet såfängt komma tillbaka. Han som söker efter förlorade får och är angelägen om att få bära dem på sina axlar, Han är icke owerksam der korsets evangelium förkunnas. Då är jag också wiss om, att huru mörkt det ser ut och huru liten frukten må synas, evangelii surdeg skall mer och mer sprida sin kraft. Det är en såningens tid, men det kommer också en skördens. Under tiden har jag besökt följande platser:

Portland. Här finnas bortemot 200 swenskar. De arbeta uti s. k. "Quarries", stenbrott. Omkring 7 år sedan kommo de förste swenskarne hit. De kommo under ganska ofördelaktiga omständigheter, ty Irländarne hade då gjort en "strike". Med förargelse sågo de huru swenskarne kommo och började arbeta. Swenskarne woro utsatte för många faror. Icke desto mindre wäxte deras antal. Oaktadt det är blott en arbetsplats winnlade de sig dock om att få Guds ord ibland sig. Följden blef att en församling stiftades, som de sista åren warit betjent af broder Linell. De hafwa haft många swårigheter att bekämpa. Under det de hafwa hyrt gudstjenstrum, hafwa de också en längre tid arbetat på med att få sig ett eget gudstjensthus. Fastän de i ekonomiskt afseende hafwa warit betryckta, hafwa de dock kommit så långt med sitt företag att de wänta redan i sommar få hålla gudstjenster i eget hus. Med de knappa tillgångar, som stå dem till buds, arbeta de på att få kyrkan så färdig att de kunna i sommar begagna den. Den blir ej så särdeles stor, men stor nog. Den skall blifwa 46 fot lång, 31 fot bred, byggd i götisk stil med torn. Måtte Herren bekröna dem med framgång. Måtte de som arbeta på detta yttre tempels uppbyggande, sjelfwa af den store byggmästaren såsom lefwande stenar inbyggas uti den andliga tempelbyggnaden! Wi hafwa här gudstjenster hwarannan söndag förutom weckogudstjenster. De samla sig temligen allmänt omkring guds ord.

Foresttville. Här finnas omkring 40 eller 50 swenskar. De flesta äro farmare. Här synes ett djupare behof efter Guds ord finnas. De samlas i husen och ibland på en sal. Olyckligtwis kunna de ej draga ense. Några methodister finnas der. Till en början hade jag dock glädjen se dem alla tillsammans. Det såg ut som wi skulle kunna ganska bra sammansmälta. Men själafienden kunde ej fördraga detta. En methodistpredikant kom. Han hade warit der förut. Så snart han nu kom tillbaka, så war söndringen gjord igen. Det är dock glädjande att några finnas som med glädje höra korsets evangelium.

New Britain. Omkring 50 swenskar, mest ungdom. Till en början trodde jag, att här kunde ingenting uträttas, men de började dock mera allmänt att besöka gudstjensterna. Foresst-

ville och New Britain besökas en söndag i månaden. Deßutom besökes Foreſtville en weckodag i månaden.

Hartford. Omkring 40 swenskar, meſt ungdom. Här haſwa flera förenat ſig med amerikanska kyrkor. Tror ej mycket kan utträttas här.

South Manchester. Omkring 50 swenskar. Här samlas de ganska allmänt omkring Guds ord. Hartford och S. Manchester besökas en söndag i månaden, utom weckobesök. Wet dock ej, huru länge dessa platser kunna besökas på samma söndag, emedan jag då måste haſwa häſtſkjuts. Det faller ſig dyrt.

Deßutom besöker jag Collinsville, Haddam Neck, Higganum, på hwilka ställen ett mindre antal swenskar finnas. Äfwen ämnar jag besöka Deep River.

Häraf finner Beſtyrelsen, att det ej är så få platser. Besöken måste naturligtwis wara färre, än önſkligt wore. Det är i allmänhet swårt att samla folk på weckoqwällar. Söndagarne wilja ej räcka till. Måtte Herren uti nåd wälſigna ſitt ord öfwer allt, att Han må äras och ſjälar blifwa frälſta! Till ſlut får jag bedja om att inneſlutas uti Edra förböner. Herren besöke och wälſigne ſitt folk.

Beſtyrelsens ringe tjenare
J. Mellander.

Portland, Conn., d. 21 April 1879.

Erkännanden.

Till presidentens lön:
Pastor C. G. Hultgren 3,00.
Till Lärowerkets underhåll:
Från Zionsförſamlingen i Philadelphia 23,25; Emanuelsförſamlingen i Boſton 25,00; förſaml. i Pontiac, R. J., den 29 Maj 1879.

T. O. Linell.
Konf. kaſſör.

Till Lärowerket:
Från paſtor C. P. Rydholm 50,00; från H. A. Clementſon, Andover, Ills 20,00; En ſkolwän, F. O. S., Montvideo, Minn. 10,00.
Till Lärowerkets underhåll:
Illinoiskonferenſen 303,25; Kanſas do 172,00; Minneſota do 5,00.

Moline, Ills. den 7 Juni 1879.

J. H. Wiſtrand.

Den ſom fått låna ett ſkrifwet häfte med exegetiſka anmärkningar öfwer Efeſerbr. anmodas att återſtälla det till mig wid ſynoden.

T. N. Haſſelquiſt.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Auguſtana och Miſſionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelſer, Läroſrågors behandling m. m. Miſſionsunderrättelſer m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantſamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, ſom önſka haſwa tidningen, är priſet ſatt till 6 kronor. De kunna wända ſig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Chriſtianſtad, Åſum, Folkſkolläraren J. Ljungh, Helſingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelſer är nu utkommen från trycket och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Auguſtana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omſlag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

Hemåt, "illuſtrerad tidning för uppbyggelſe i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wiſtrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Helsningar, ſid. 369. — Katekesförſlaget, ſid. 374. — Ett outtömligt wetande ſid. 376 — Kyrkliga underrättelſer, ſid. 381. — Om wår ſynods miſſionsarbete i Connecticut, ſid. 382.

Moline, Ills 1879.
Wiſtrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 18 Juni 1879. N:o 25.

För-anmärkning.

Ifrån prof. Olsson hafwa wi denna gång inga "helsningar" att meddela. Ett enskildt bref gifwer dock tillkänna att fortsättningen af helsningarne äro att wänta, troligen redan i nästa n:r. Br. O. O. hade lemnat Karlsbad och skref brefwet Kristi himmelsfärdsdag i staden Prag; dagen derefter ämnade han sig till Herrnhut och hoppades kunna sända bref derifrån. Ehuru han naturligtwis kommer att beskrifwa Prag, wilje wi dock göra ett utdrag af brefwet derifrån, deraf kan ses hwad som der wäcker hans intresse:

"I dag har jag wandrat helt och hållet i Husiterhistorien. O hwilka känslor, när man ser Prags rika historiska minnen! Jag will ej nu försöka berätta. Emellertid har jag i dag sett katholicismen i deß glans och deß gräslighet. O Luther, huru stor du war i Herrens kraft! Jag har warit i salen, der 30-åriga kriget började, den ryssliga hala, der Husiter och andra såsom statsfångar dogo hungersdöden; jag har sett den ståtliga guds(?)tjensten i St Weits dome och det stora helgonet Nepomuks benrangel m. m. m. m. — Helsa nu alla så innerligt från Hus' gamla stad och från Hus' husdörr, der jag i dag warit; men säg alla, att lifsens evangelium skall tros och bekännas, men ej med swärdet utbredas. "De som taga till swärd, de skola förgås med swärd", har det ropats till mig i dag från alla Husiterminnen som jag sett".

Detta må wara en försmak af hwad wi kunna wänta få läsa härnäst. H.

Guds lof i stillhet.

Såsom inledning till "Årsberättelsen för Alsheda Postorats Barnhem", tryckt i "Budbäraren" i Stockholm, förekommer under ofwanstående öfwerskrift följande goda betraktelse, som wäl förtjenar att behjertas:

> Gud, man lofwar dig i stillhet i Zion, och dig betalar man löfte. Ps. 65: 2.

Då något skall förhandlas inför en jordisk konung, bör det ske i stillhet. Konungens höghet och närhet bjuda och framkalla denna stillhet. Ett motsatt förhållande wore opassande. I ännu högre grad opassande wore det att icke iakttaga stillhet, då något skulle förhandlas inför Gud, antingen det gäller att höra Herrans ord, bedja något utaf

honom, tala eller wandra inför honom. Herren sjelf kommer saktmodig, och när ljudet af det sakta wädret höres, då är Herren när, då är rätta stunden att skyla sitt ansigte, träda fram och buga sig. Wisserligen heter det ock, att **Herrans wägar äro uti wäder och storm** (Nah. 1: 3), och att wår **Gud kommer med förtärande eld framför sig och med en mägtig storm omkring sig** (Ps. 50: 3); men då kommer han för att näpsa och straffa. Job erfor det, då han klagade: **Herren far öfwer mig med storm** (9: 17). Detta är dock en mera främmande wäg för honom, **som sakta framfar**, och som bjuder sina tjenare att fara sakta med menniskorna, ty **han wet hwad för ett werk wi äro, han tänker derpå att wi stoft äro** (Ps. 103: 14). Om Herren sjelf heter det: "**han war stilla**" (Job. 4), och han hafwer ock stillheten kär samt betygar för menniskorna: **Om I stilla bliswen, så warder eder hulpet.** Herren låter ock predika för dem: **Så hafwer man ro, så wederqwicker man de trötta, så warder man stilla** (Es. 28: 12); men — många wilja ej höra på denna predikan, utan "förakta det wattnet i Siloa, som så stilla löper", och hafwa mer behag uti att swäfwa som ett skepp på stormande haf. Att Herren har mißhag till allt stormande synes klart af Es. 17: 13, der det heter: **Såsom stora watten storma, så skola folken storma; men Herren skall näpsa dem, och de skola fly långt bort.** Deremot heter det genom samme profet (30, 15): "**genom stillhet och hopp warden i starke**".

Sådane "**stilla i landet**" finnas ju alltid, och wi anse deras lycka stor. Stillhet är en gåfwa, som är wäl wärd att fara efter, och wi wilja derför i skriftens ljus söka hämta klarhet i följande frågor:

1:o. **Hwem gifwer den rätta stillheten?** 2:o. **Hwar gifwes den** och 3:o. **Huru yttrar den sig?**

1:o. **Hwem gifwer den rätta stillheten?** Jo Gud, från hwilken all god gåfwa kommer, och som derföre bör prisas: **Gud, man lofwar dig i stillhet.** Gud bjuder den: **Allt kött ware stilla för Herren** (Zak. 2: 13); Gud gifwer den ock genom Jesum Kristum, som är wår frid och som inbjuder alla betungade att komma till sig för att gifwa dem ro till sina själar. Utan Gud ej finnes frid. Denna sanning är **gammal** och kan af ingen **ny** sanning upphäfwas. **En ny sanning kan wäl läggas ofwanpå eller bredwid en gammal**, såsom sten lägges på och bredwid en annan sten, då ett hus uppbygges; men **aldrig kan en ny sanning göra en gammal sanning om intet.** Sanning är sanning, alltid och ewinnerligen. Redan David sjöng: **Så länge jag icke satte och stillte min själ, så wardt hon afwand, såsom en ifrån sin moder afwand**, d. w. s. själen fann ingen ro, förrän hon wände åter till Herren och återfann honom, som är wår frid. Så sjunges än i dag: **jorden har ej den ro jag söker.** Här är alltid fruktan, oro, wäntan, men frid hos Gud allena. **De ogudaktige äro ju såsom ett stormande haf, det ej stilla wara kan**; de drifwas hit och dit af egna och werldens lustar, och **hafwa ingen frid**, säger min Gud. **Af Gud, genom Gud och i Gud** är frid och ewig stillhet. Är **sammetet** oroligt af syndens minnen eller af widlådande synd; Herren kan stilla den oron. Är **hjertat** fullt af sorg för egen eller andras del, Herren kan uppfylla wåra hjertan med

glädje. Är det ingen frid i lemmarne för werk och plågas skull; Herren kan hela och hjelpa. Herren kan stilla förderfwet på jorden, för honom är intet ord omöjligt, icke ens detta: **Nu hafwer dock hela werlden ro och är stilla och fröjdar sig i glädje** (Es. 14: 7). Gud man lofwar dig i stillhet för stillhet.

2:o. **Hwar gifwes denna stillhet; hwar höres detta lof?** Wår text swarar: **i Zion.** Gud man lofwar dig i stillhet — **i Zion.** Med Zion menas egentligen det berg, på hwars högsta spets templet i Jerusalem war grundadt, detta tempel, som kallas Herrans ro. Bergets namn öfwerflyttades sedan på sjelfwa templet, som ock kallades Zion. Se i wår text, der det heter: Gud man lofwar dig — i Zion. I templet, der Herrans ord förkunnas och i barnslig tro anammas, der Gud tillbedes i anda och sanning, och åminnelsen af hans under firas; der han sjelf lofwat att wara när, der, der, gifwes den rätta stillheten. Den som här ingår gripes mägtigt af hans ande, som bor i höjden och i helgedomen och när dem, som en ödmjuk ande hafwa, den som här ingår bör gå in (i Herrans gårdar) med lofwande, ty rummet är heligt genom Herrans ord och bönen i Herrans namn, **hela werlden ware här tyst för Herren** (Hab. 2: 20); **ja waren tyste för Herren, Herren** (Zef. 1: 7). Inför den Helige i Zion tillstoppas icke blott den ogudaktiges mun, utan äfwen en from Job måste sätta sin mun i stoft, då "Lagen utgår af Zion". Och likaså **skall du skämmas och icke upplåta din mun, då Herren förlåter dig dina synder,** eller då Herrans ord, det rättfärdiggörande, **utgår af Jerusalem.** Herrans ord, som utströs i stillhet, slår endast rot i ett hjerta, som är stilla inför Gud — och i Zion utströs detta ord, der förtäljas alla Herrans wår Guds werk (Jer. 51: 10). Der uppträda de, som rättfärdighet predika, och **rättfärdighetens nytta skall wara ewig stillhet,** der finnes Herrans altare, hwareft själen kan lägga alla sina bekymmer. Derför hafwa "de stilla i landet" alltid haft Herrans huses boning kär och med tålamod och hopp lyft sina ögon upp till bergen, der de så ofta blifwit hugswalade under tidens oro och fått en herrlig utsigt på de ewiga fridshusen. Der i Zion hafwa de så ofta hört: **synderna förlåtas dig; gack med frid** — och det ordet har stillat deras sammeten. Der ljöd så wänligt: **hwi gråter du, war till frids, Herren gör dig godt;** och det stillade deras hjertan och höll dem uppe i deras hjertesorger. Der hejdades de ofta på en orätt wäg med det warnande tillropet: **Käre! håll dock stilla och löp ej så oförwägen,** der styrdes och styrktes deras fötter på fridens wäg genom förfoningens ord och förfoningens bord. Der i Zion fostras de, som säga: **Min själ wäntar allenaft i stillhet efter Gud som mig hjelper.** Der Herren har sin ro, der wilja de ock wara, och "**Herren har luft att bo i Zion**". Bekännandeoch **bedjande** lägga de der fram för Herren allt, som oroar dem, och, **aktande på Hans bud,** kommer friden öfwer dem såsom en wattuström, samt med sång lofwa de Herren, den i Zion bor (Ps. 9: 12). **I Zion gifwes stillhet, och i Zion lofwar man Gud i stillhet.**

Huru yttrar sig denna stillhet? a) **I en inre stillhet,** som erfares i menniskans innerfta wäfen, i sjelfwa Anden, och som är något så dyrbart,

att den t. o. m. kallas **kostelig inför Gud**, såsom Petrus skrifwer: **om den fördolda menniskan i hjertat är utan wank, med saktmodig och stilla anda, det är kosteligt för Gud.** Denna stillhet i andan kan ej beskrifwas; om den kan blott sägas, att den är outsägligt ljuf. På den samma följer ock en **själens stillhet**, så att alla tankar, hwilka förut irrat hit och dit, alla föreställningar samlas i det ena, att alla Herrans wägar äro godhet och sanning. Allt knorr emot Gud och menniskor tystnar, och hwarje Herrans ledning och tillstädjelse prisas. Äfwen då man måste tiga om glädjen och lida för rättwisans skull, är **man stilla worden** (Ps. 93: 3). Ja t. o. m. då hjertat fördömer, kan man stilla sitt hjerta inför honom, som wet allt, stilla sig wid **hans goda wilja, fasta ord** och ewiga fridsförbund. — Widare yttrar sig denna stillhet i b) en **yttre stillhet**, som förklarar hela menniskans wäsende och förhållande. Ögat blir stilla, talet likaså, man gör ej mycket wäsende af sig. Ordet anammas med saktmodighet, och så mycket till enom står, håller man frid med alla menniskor, hemställande allt åt Gud och tagande allt från Gud, äfwen det swåra, som efter Guds tillstädjelse påkommer. Man tager skuld på sig och kastar den ej på andra samt tiger stilla, äfwen då det käraste tages bort, man offrar Herran tack för den minsta gåfwa såsom oförtjent nåd, och will betala Herren sina löften, werkande Herrans werk i tysthet, man lider efter hans wilja med tålamod och lofwar Gud för allt. De tystaste löften, gifna åt Herren i nödens tid, äro för dem heliga förbindelser, dem de ej dröja att fullborda; deras så wäl inre som yttre lif afmålas i sw. ps. 275. — Ja

Stilla må min wandel blifwa
Så i handling som i ord
Och förargelse ej gifwa
Någon själ på denna jord!
Bygga upp, ej rifwa neder,
Är en kristens pligt och heder. Amen

Wi kunna ej neka oß nöjet att här inrycka sjelfwa årsberättelsen, ehuru den afgafs under sednare delen af förra året. Den är så full af barnslig tro, att det kan ej annat än göra godt att genomläsa den. Förmodligen skall den äfwen uppmuntra många att gå och göra sammaledes som de många wännerna till barnhemmet i Alsheda. Wi hafwa ock barnhem de borde icke stanna i skuld. Wårt College lefwer ock på frimilliga sammanskott och fastän det icke afser skötandet af små barn, är deß arbete af ej blott lika stor, utan af ännu större betydelse. Derför låten kärleken widga hjertat och flöda öfwer i allehanda bewisningar. Årsberättelsen lyder så:

I förra årets redogörelse antecknades såsom en då gjord erfarenhet: "**När Gud wälsignar wår korg, blir hjertat ofta fattigt**". I år få wi anteckna i stället: "**När wår korg är fattig, wälsignar Gud hjertat med stillhet**". I nämnde årsberättelse uttalades ock den bönen, att wårt kära Barnhem alltfort måtte få blifwa en samlingsplats för "de stilla i landet". Denna bön har Gud allt hittills hört. Så wäl denna fattigdom som denna stillhet i anda och samlif hafwa till naturlig följd, att wi icke hafwa så mycket att berätta.

Såsom i förra årsredogörelsen antyddes, blef wår första sorgliga pligt att afskrifwa 239 kr., förlorade i en konkurs, hwartill kom, att wi i **Juli** månad måste utbetala 329 kr. När nu

inkomsterna under samma tid endast uppgingo till 184 kr., funnos nog anledningar till oro. Men uppmuntringar saknades ej heller. Isynnerhet erinra wi oß ett bref från L. i N., hwilket framkallade stilla frid, ja glädjetårar hwar gång det lästes och det lästes mer än en gång. Den trosfriskhet och trosstadga, som genomandades detta bref, bidrog att lösa oß från ostadiga menniskor och påminte oß om att allenast i stillhet wänta efter Gud, som ej skall låta den fattige förgås, "om ock brödet skall hemtas från andra sidan hafwet". Under **Augusti** blef wår korg ännu fattigare, då gåfworna utgjorde endast 9 kr., och utgifterna 146 kr. Men wi kunde ändock lofwa Gud i stillhet, då wi fingo wittnesbörd om, att Barnhemmet kunnat wara till gagn i mer än ett hänseende. Deß lilla Idiotskola hade nemligen uträttat så mycket, att en 31-årig idiot nu kunde konfirmeras och få tillträde till H. H. nattward. Måtte deltagandet för dessa wanlottade barn uppwäckas, så att äfwen de säkunniga måtte få tillfälle att lära känna Gud och deltaga i hans lof. Under **September** ökades wäl gåfworna till 175 kr., men utgifterna ock till 245 kr., och med detsamma fattigdomen i wår korg, så ott tiden syntes wara inne att taga fram den 5-krona, som enl. förra årsberättelsen skulle gömmas tills nöden blef rätt stor. Under sådana förhållanden war det med blandade känslor wi upptogo två nya barn i wårt hem, det ena såsom frielev, men Gud gjorde wåra hjertan stilla, t. o. m. då ett af dessa barn förskräckte oß med sitt djupa sedliga förderf. **Oktober** månad war töcknig och regnfull i naturen — och i wårt barnhem saknades icke heller moln. Inga medel till tjenares aflöning och till slagt m. m. afhördes; men wi läste Marc. 6: 42: **de åto alla och wordo mätta**, och bådo bönen i Math. 6: 11, och stillade oß dermed. I **November** inbjödos wi att hålla wårt månadsmöte i Karlstorps kyrka, der insamlingen uppgick till 63,72. Denna insamling ökades med 2 öre, som en fattig enka aflemnade i sakristian. Wi nämna denna gåfwa särskildt, emedan wi aldrig kunna glömma den fröjd, hwarmed denna enka wid utgåendet utbrast till en bekant: "han tog emot det lilla". Ja. Enkans skärf är af stort wärde för Herren, och en glad gifware älskar Gud. Barn glädja sig af småsaker, och fröjd i Herren kommer ofta genom små ting, och den rätta fröjden är en **stilla fröjd**, en djup och ljuf stillhet i andan är en glädje, som man helst säger för Gud i stillhet. I **December** månad klarnade det för oß, då wi räknade in i wår korg 300 kr. af hwilka 100 kr. woro från "Barnhemmets gamla wän", grefwinnan C—m, och då med den sista gåfwan på det gamla året från "den gamle wännen i Sörby" äfwen följde 1 Petr. 5: 7: "All eder omsorg kasten på Herren", fördes wåra tankar till den gamle Guden, hwars gamla anslag äro trofasta, och wi kunde ej annat än **lofwa Gud i stillhet**.

På det nya årets första månad mötte oß obetalta räkningar å tillsammans 500 kr., och när wi öfwerskådade förhållandet mellan inkomster och utgifter under det förflutna halfåret, hade utgifter öfwerstigit inkomster med 400 kr. Det såg oroande ut, men kassabristen fylldes under **Januari** månad af Jönköpings Läns Landsting, som wälwil-

ligt anslagit 245 kr. årligen under 4 års tid, och af Barnföreningen i Göteborg, som gaf oß 110 kr., utom 40 kr. särskildt från en Barnhemmets wän. Att dessa gåfwor bidrogo till att göra oß stilla, neka wi ej, men en waraktigare och ljufware stillhet erforo wi, då en äldre qwinna testamenterade oß en s. k. Kyrkobibel, i 2 wackra band. Ur den källan hämta wi wederqwickelse, hwar gång wännerna samlas i Barnhemmet. Med stilla glädje mottogo wi ock en 10 kr. i guld från Ch. M—r i Bornholm, men ännu mera stannade wi för Joh. Ev. 6:11, som i brefwet påpekades med bön till all wälsignelses Gud, att han måtte wälsigna Barnhemmet i alla stycken, jemte tillägget: "då han wälsignar blir det lilla stort, och då hans wälsignelse fattas, är det stora litet". I **Februari** hade Barnhemmet sin wanliga Tiondedag, hwarifrån wi för jemförelse skull anteckna det, som wännernas offerwillighet då ditförde, neml. 27 fot råg, 4½ fot korn, 26 fot hafre, 63 fot potäter, 8 £ hafregryn, 2 kappar ärter, 1 £ wed, hwetemjöl, en ost, 12 lb. lin, kött, ister, kardor m. m., och 17 kr. i penningar. Att intresset härwid sträcker sig utom Pastoratets gränser, kan synas deraf att från Hults och Edshults församlingars arbetsförening wid samma tillfälle skänktes 50 kr. Att denna offerwillighet, som under så många år fortwarat, stillade wåra hjertan, behöfwa wi knappast säga, men hwad wi hafwa behof af att säga är, att ett stilla lof uppsteg till Gud för den märkbart kärleksfulla stämning, som förnams wid den auktion, som på samma dag hölls å de arbetsföreningars saker, hwilka hufwudsakligen asse Barnhemmets nytta.

En dag i slutet af **Mars** månad beger sig ordf. i Bestyrelsen till Barnhemmet för att se till barnen och deras tjenare. På wägen möter han barnhemsdrängen, som lemnar en räkning å 40 famnar wed och tillägger: "rågen är ock slut". Så snart tjenare och barn blifwit samlade i hemmet, meddelar ordf. dem, att inga medel finnas för dessa behof. Det är nemligen wanligt att låta barnen få del af nöden, på det att de sedan måtte kunna deltaga i Guds lof för hjelpen, som aldrig uteblifwit, då wi åkallat honom derom. Äfwen nu enade wi oß i bön. Wid uppstigandet derifrån, föll ögat på sparbössan, som har sin plats i föreståndarskans rum, och den frågan framkastades: "Månne något finnes der?" När den blifwit öppnad, sågo wi genast 4 enkronor i silfwer och en penning å 50 öre. Men der låg ock ett litet papper, och när det undersöktes, fanns deri en sedel å 50 kronor, och på papperslappen stodo blott de orden skrifna: "**Wi tacke Gud**". Denna uppmaning och denna gåfwa grepo wåra hjertan. Wi föllo åter ned på wåra knän och **lofwade Gud i stillhet**. Wid återkomsten till sitt hem på qwällen erhöll ordf. ett bref från Kronobergs län af följande innehåll: "Friherrinnan T—e will skicka Barnhemmet 2 t:r råg, uppgif jernwägsadreß". Hwarje enfaldigt öga ser här klart Guds finger, och hwarje troende hjerta lofwe med oß Herren, som swarar förrän wi ropa. Dagen derpå komno 20 kr. från Skåne.

En särskild högtidsdag hade Barnhemmets wänner i **April** månad, då de wid sitt månadsmöte hade glädjen se ibland sig för första gången den nyß-inwalde församlingsläraren, som wid

den nuwarandes aflyttning kommer att öfwertaga ledningen af Barnhemmets angelägenheter. Att hans första besök i sin nya församling, gälde detta hem bewisar, hwad han ock yttrade, att kärlek till denna werksamhet bewekt honom att här söka anställning. Herren styrke och stadfäste honom i det sinnet och fröjde honom i det arbetet som har sin lön både i andliga erfarenheter och timlig wälsignelse. Gåfwan af willige och snälla tjenare är icke den minsta, och att wi i denna stund särskildt manades att lofwa Gud i stillhet har sin förklaring af den öfwertygelsen att så länge Gud bereder och skickar willige tjenare, han ock har i sinnet att uppehålla barnhemmet. I händer, som gifwa sig till offer, lemnar Gud alltid de medel, som behöfwas. Herren skickar ej ut sina tjenare tomhändta då de skola bryta brödet ibland de hungriga eller kläda de nakna. Han förser brödet — kläderna likaså. Bewis på det senare gafs oß på denna månads sista dag, då "barnhemmets nya wän," grefwinnan W— gaf oß en bundt bomullsgarn. Herren gifwe nya tjenare och nya deltagande wänner och för dem och allt genom dem, wilje wi lofwa Gud i stillhet. Wi wilja ej heller förtiga utan tacksamt erkänna att, under räkenskapsårets sista månader, Maj och Juni, Barnhemmets gamla, närmast boende wänner ådagalagt en tjenstwillighet, som påminte om den första kärleken till detta hem. En stor gräfd kanal, afsedd att torrlägga en barnhemmet tillhörig mosse, reparatwner å alla husen både in- och utwändigt m. m., bära wittnesbörd härom. Att både tanken häruppå och werkställandet häraf framstått hos barnhemswännerna utan yttre påstötning, bewisar att werket ledes af Herren sjelf, som är mäktig så laga, att de sista gerningarna blifwa flera än de första. Då penningbristen nekat dem att offra penningar, hafwa de gifwit sina lemmar till offer, och att penningbrist är för handen, märkes wäl i barnhemmet. Såsom något owanligt antecknas, att under dessa två sista månader i gåfwor influtit endast 5 kronor, utom några kronor i sparbössan. Ej under då, att barnhemmet åter råkat i skuld, men ännu större under är det, att upptagna årsbristen ej är större, derför wilje wi lofwa Gud i stillhet. Amen.

Dans m. m.

I swenska tidningar berättas: "den 1 Maj på aftonen war åtskilligt ungt folk samladt å den wid Rålambshofsängen (å Kungsholmen) warande bryggan. Wid en dragharmonikas toner började man att dansa på bryggan. Så småningom deltog det ena paret efter det andra i nöjet. Hurtigast dansade dock Wilhelmina Carol. Öberg, förd af en pontonier wid namn Liljeros. I ifwern märkte de ej, att de kommo för nära yttre kanten af bryggan. Plötsligt hörde de öfriga dansande ett skrik: Öberg och Liljeros hade störtat i wattnet, som der är mycket djupt. Försök gjordes att rädda de drunknande, hwilket lyckades med Liljeros, men ej med Öberg, som efter ett par minuters förlopp sjönk och syntes ej mer".

Det berättas icke, om de danslystne fortsatte dansen efter den förfärliga händelsen eller ej; men om de ock slutade för tillfället, så taga de wäl till nöjet en annan gång, der de hoppades

icke drunkna; dödssynderna derwid komma wäl icke de tanklöse i sinnet.

Ännu hemskare är det med olycks- och dödsfall till följe af starka dryckers bruk, — men supa gör man ändå. Hwarenda dag hafwa tidningarne att omtala mord och allt möjligt elände, begångne och åsamkade under det bränwinet warit inne och wettet ute, men hwem tager warning? — Lördagen d. 7 dennes fanns om morgonen på jernwägen i staden Milwaukee en menniskokropp skuren midt i tu nedanför bröstet. Hans namn war Christian Johnson, helt säkert en norsk eller swensk. Enda förklaringen war att han föregående afton supit sig full och förmodligen insomnat på banan. Hwilken ryser icke wid sådant? — men supandet fortgår och det allt wärre och wärre! Den olycklige afskurne efterlemnade enka och 2 barn.

"Det har jag icke råd till".

"Jakob, kom in till mig en söndagsmorgon och hjelp mig med några spadtag i min trädgård, will ni icke det?" sade en arbetare, som med sin hacka öfwer skuldran gick förbi en gammal trädgårdsmästare, som höll på att putsa en häck.

Jakob skakade på hufwudet och sade: "Nej, jag har icke råd dertill".

"Ack, jag begär icke, att ni skall göra det för intet. Jag är willig att betala er".

"Nej, jag har inte råd".

"Hwad, Jakob? Jag will ju sticka något i er ficka, om ni bara will göra mig den tjenst jag begär af er".

"Ja, men jag har inte råd dertill".

"Har icke råd, hwad menar ni dermed? Ni tyckes icke förstå mig".

"Jo, det gör jag, och jag will säga er, huru det är, om ni blott ger mig tid. Det är wisserligen hårda tider nu för oß, men om jag icke har fullt upp i denna werld, har jag dock ett wälsignadt hopp om den tillkommande. Min Herre och Frälsare säger sjelf dessa ord: Jag går bort att bereda eder rum, att hwar jag är, der skolen I ock wara. Jag lärde känna det språket för tjugu år sedan och har upprepat det hundradetals gånger sedan deß, då allt synts mörkt och tröst felats mig och min hustru".

"Wäl, wäl, men hwad har allt detta att göra med ert yttrande: Jag har icke råd till det".

"Jo, det står i sammanhang med hwartannat. Jag har icke råd att förlora mitt hopp om ett bättre, tillkommande lif. Om min Herre will bereda rum åt mig deruppe, så är det wäl det minsta jag kan göra, att jag talar med honom derom. Jag behöfwer deßutom oupphörligt genom Hans ord på nytt förwissas om dessa Hans löften. Och ni förstår, att söndagen är den enda dag, som jag kan helt egna mina tankar åt denna sak. Jag har derföre icke råd att förlora en enda timme af en sådan dag. Jag går till Herrens hus och hör talas om Hans rike och Hans himmel. Denna dag är då såsom en hwilopunkt på den eljes så mödosamma wägen och tillika en påminnelse om den stora, ewiga hwilodag, som wäntar Guds barn. Nej, nej, wi må arbeta på arbetsdagarna, men — på Guds dag, det har jag icke råd till".

Skulle icke den olärde, fattige Jakob kunna gifwa äfwen oß en lärdom med afseende på Herrens dag? Den gamle mannen tyckes hafwa uppfattat denna

dag såsom en nådegåfwa af Herren, som han war mycket mån om att taga wara på. Han sade sig ej "hafwa råd" att på den dagen sysselsätta sig med något annat än det, som kunde blifwa till nytta för hans själ. Det war icke heller af fruktan för Guds wrede, han afhöll sig från att arbeta på den dagen, icke för att dermed förtjena något hos Gud, utan Herren sjelf, Hans nåd, Hans himmel och hans ord hade blifwit kostliga för den gamles hjerta. Han hade sin lust i Herren. Derföre war ock Herrens dag dyrbar för honom.

Men du, hwad är Herrens dag för dig? Har du "råd" att anwända den huru som helst? Ack, betänk dock, hwilken dyrbar gåfwa du då förslösar! Det är den dagen Herren gaf dig till din själ. Tänk om du försummar att rätt bruka en sådan dag! — Men kanske du fått erfara så mycken nåd af Herren, att du håller sabbatsdagen för en dyr gåfwa, du tycker dig icke "hafwa råd" att förslösa den. Wäl dig kära själ! Låt den då äfwen blifwa dig ett löfte om och en underpant på den sabbatsro, som står Guds folk tillbaka, då den ewiga sabbatsdagen skall inbryta.

Kyrkliga underrättelser.

En werklig högtidsdag.

En sådan war i sanning den s. k. commencement-dagen wid Augustana College. Såsom förut tillkännagifwits begynte examensgöromålen Tisd. den 10 Juni och fortsattes påföljande dag, Onsdagen, 6 timmar hwarje dag, dock i flere rum och olika ämnen på samma gång. Sista dagen woro ganska många närwarande. Påföljande dag, Thorsdagen, war den behagligaste dag i afseende på wäderleken, som wi kunde önska. Också sammankom en betydlig skara menniskor från alla håll med en mäktig tillökning på eftermiddagen då en excursiontrain af 13 passagerarewagnar medförde till oß åtminstone 700 wänner. Detta wäldiga tåg war uppgjordt i Rockford och medtog derifrån 9 wagnar fulla; de öfriga fyra woro befolkade i Sycamore och De Kalb. Folkmängden beräknas olika; af somliga anses den hafwa uppgått till 2500 personer, men 2000 kommer förmodligen närmare sanningen. Det war i sanning en härlig syn, en i högsta grad uppmuntrande anblick, att skåda en sådan mängd af wänner samlas från när och fjerran och skall detta besök egga till bemödande att en annan gång göra dagens öfningar än mera intressserande, ehuru wi hoppas att hwad som i år förekom skall wäcka lusten att hedra oß med flera besök.

Öfningarne woro omwäxlande; bön och tal af olika innehåll på swenska, engelska och till och med något på latin, sång på både swenska, engelska och tyska samt musik, icke på flera språk just, men åtminstone af twenne musikkårer, den ena från Rockford och den andra Collegiets egen. De der blåsinstrumenterna gifwa ett förträffligt ljud ifrån sig och är det ståtligaste man på fria fältet kan höra. Och wi tro att både sången och musiken gick wäl och förnöjde alla. Mer behöfwa wi ej säga. Men:

tack och åter tack för det uppmuntrande besöket sända wi efter de hemfarna och hemfarande och särskildt hembäre wi tack till dem, som ordnat tågen hit.

Det må här, till Guds pris och till bewis uppå wälsignelsen af wår fest nämnas, att ett bref dagen derefter lemnades i mina händer från en af wåra arbetsamme farmare i B. (jag törs ej säga mer). Brefwet sjelf andades en innerlig kärlek till wår skola såsom en för wår kyrka och för landsmän lifswigtig anstalt, men innehöll derjemte en "lapp", en 10 dollars sedel, till Skolwännen eller till lärowerks-skuldens betalande. Gifwaren yttrar, att ehuru han icke orkar "taga så stora tag i sender", will han icke glömma att göra hwad han förmår. Herren wälsigne gifwaren och uppwäcke många sådana!

H.

I ett tillkännagifwande af pastor Kerfstedt rörande Fjelstedtska skolans fortsättning, finnes wid slutet ett stycke, som har åtskillig likhet med hwad som någon gång förnummits i Amerika, hwarför wi här aftrycka det:

"Som det händt mer än en gång, att ynglingar, som antingen lemnat skolan eller blifwit från henne uteslutna och som genom s. k. predikande eller eljes genom sitt uppträdande wäckt anstöt eller förargelse, utgifwit sig för att wara elever från Fjelstedtska skolan, när de funnit sådant för sig fördelaktigt, få wi bedja hwar och en, som mottager dylika resepredikanter, att göra sig noga underrättad, om en sådan deras uppgift är sann eller ej. Att äfwen åtskilliga bland dem, som fortfarande tillhöra skolan, när de under jul- och sommarferierna lemnat henne, hålla föredrag och nog icke alltid weta att iaktaga ett sådant sätt som höfwes, måste wi beklaga, likwäl som wi ock beklaga, att det är kommet derhän med icke få kristna, att de tro hwar och en wara skickad att "tala Guds ord", så snart han nödtorfteligen inhemtat de första bokstäfwerna af saligheten kunskap och derför på allt sätt locka och med öfwertygande twinga ynglingar, omogna för en sådan werksamhet, att blifwa predikanter, samt sedan förderfwa dem genom lika oförståndigt som tanklöst beröm. Och naturligtwis får skolan uppbära skulden för både det ena och det andra och sålunda känner den ene sig föga hågad att understödja en anstalt, som så illa motswarar sin uppgift, under det den andre wägrar att skänka sitt deltagande åt en inrättning, som han anser wara en "prestfabrik" i den förkastliga statskyrkans tjenst. — Hwad hafwa wi nu under allt detta att göra? — Rätt fatta wår uppgift och troget fullfölja den under med- och motgång — såsom tjenande Gud och icke menniskor.

— Det lutherska Myhlenberg College i Allentown, Pa, har genom testamente erhållit ett understöd af $30,000, hwilken summa afslyftar ungefärligen deß halfwa skuld. Den betydliga summan gafs af f. guwernör Packard, sjelf en episcopal,men som intresserade sig för underwisning, äfwen utom sin egen kyrka, till hwars inrättningar han dock, såsom man kunde wänta, öfwerlemnat det mesta af sin stora förmögenhet Hwarifrån skall den första hjelp af detta slag komma till Augustana College?

— Af Maj-numret af Fosterl. Stiftelsens tidning "Budbäraren" synes, att Waldenströmska partiet ej uppgifwit hoppet, att ännu kunna tillegna sig styrelsen öfwer nämda stiftelse. Det heter: "ett och annat tecken ger wid handen, att oppositionsmännen ännu icke uppgifwit hoppet om att kunna komma till makten. Förra årets seger war så glänsande, att den hos segerwinnarne lätt kan inge den tanken, att ingen fara är för handen, i följd hwaraf wid en fåtaligare konferens en öfwerrumpling skulle kunna ske. Derföre: Waka, bed och strid, Än en liten tid."

Wi hafwe sett uppgifwit att de Wermländska missionsföreningarne allmänneligen nog stå med den ena foten, förmodligen den högra, uti P. W:s nya sekt, "Swenska Missionsförbundet", och med den andra i Ev. Fos. Stiftelsen. Det må wäl icke wara för att med sina röster wid Stiftelsens årsmöte werka i den riktning i "Budb." antydes. Wi hoppas det icke är så, emedan det annars skulle wara ett ohyggligt drag hos detta folk, som will wara renare än alla andra.

— Den berömde biskoppen i Jerusalem, Gobat, har nyligen afsidit. Han skulle wara biskop öfwer det protestantiska kyrkliga arbetet i det heliga landet och tillsattes af dåwarande konungen af Preussen; hans efterträdare skall tillsättas af drottning Victoria i England.

Yttre Missionen.

Fost. Stift. mission i Ostafrika.

Bref från missionär Lundahl.

M'Kullo den 1 April, 1879.

Till missionsföreståndaren, pastor Neander!

Käre broder!

Längre än jag hade welat, har det dröjt med att skrifwa, och nu måste jag försöka att afbörda något af min skuld i detta stycket. Min hustru skref på nyåret om det wigtigaste dittills; sedan deß hafwa flera saker passerat, som kunna wara af intresse att omnämna. I Februari månad gjorde br. Karlson och jag en resa upp till klostret Debra Bizen, ty munkarne der hade fått löfte att köpa den qwarn, som stod i Eilet sedan Lagers tid, och då wi icke anságo oß kunna begagna den med fördel, emedan den war något stor och fordrade mycken dragarekraft, kommo bröderna öfwerens att sälja den till munkarne för 150 M. Th Thaler, och sedan de burit upp den, hade wi lofwat resa dit upp för att uppställa och sätta den i gång; detta lyckades för oß till allas deras belåtenhet, och man säger, att ryktet om oß och qwarnen har spridt sig wida omkring, ja, till och med kommit för konungens öron. Wi hafwa alltså, hoppas jag, derigenom gjort oß wänner af den orätta mammon, och hwem wet, om icke konungens hjerta derigenom kan stämmas wänligt mot wåra bröder deruppe.

I Debra Bizen bo 160 munkar, och klostret anses såsom ett af de förnämsta i Abessinien både till storleken och hwad anseende för rättrogenhet och askes (späkning) beträffar. Munkarne hafwa nedsatt sig på ett högt berg, troligen mer än 8,000 fot öfwer hafwet, der bo de mellan stora stenar, en del utan annat tak än Guds fria himmel, andra åter hafwa gjort sig hyddor af några käppar och gräs, och de bästa hyddorna äro bygda af gråsten och lera, runda, med ett spetsigt grästak öfwer. En ganska stor kyrka, bygd af sten och lera, hafwa de; den är rundformig med tre afdelningar inuti. Först en rund afdelning i midten, hwari en afbildning af den hel. förbundslådan är förwarad, och detta kallas det allra heligaste, dit endast presterna hafwa tillträde, och der begå de Herrans heliga Nattward hwarje dag under fastetiden, eljest söndagligen. Utanför detta rum är en cirkelformig plats, hwarest gudstjensten och bönerna förrättas; dit fingo äfwen wi komma och sitta eller rättare stödja oß mot en kryckkäpp och höra på gudstjensten. Utanför sjelfwa templet sträcker sig en pelarrad rundtomkring till hwilken folk i allmänhet hade tillträde, och denna afdelning skulle wäl beteckna förgården efter mönstret af Jerusalems tempel, tänker jag. Öfwer

kyrkan fanns ett ganska högt grästak, hwars spets man ser flera mil, ja, ända till Eilet med kikare. Deras gudstjenst är, som bekant, till en stor del menniskobud, helgonlegender, tomma former, till en del gammaltestamentliga. Deras sånger, de flesta till helgonens ära, äro mycket enformiga. En börjar sången, sedan falla de andra in så fort de hinna och skrika med full hals sålänge de orka, nästan samma ord i alla strofer och äfwen samma ton, på sin höjd wariera de 4 eller 5 toner. De begagna etiopiska språket till kyrkospråk, och allt som icke är skrifwet på etiopiska anse de icke för Guds ord och knappast wärdt att läsa; de wilja blifwa i mörkret, arma folk. Etiopiskan är ett dödt språk, som endast de lärde förstå, såsom latinet hos oß, och då de nu icke wilja hafwa bibeln på sitt modersmål, amhariska eller tigrinja, så ser det mörkt ut med deras upplysning. De fasta och bedja mycket, och det är förunderligt att se, hwad menniskan kan underkasta sig, då det gäller att på gerningarnas wäg förtjena himmelen. De bo, som nämdes, mellan stenar, utan en matta eller något annat utom stenen att ligga på, många af dem fasta hela lifwet igenom, d. w. s. äta aldrig smör, mjölk eller kött, äta endast en gång om dagen wid solnedgången, och födan består till det mesta af bränd eller kokt säd. Fem gånger om dagen ringes på bönklockan, som består af en gråsten, men som dock ljuder wackert; då församlas de i kyrkan till bön, och den som icke orkar gå dit, han beder i sitt hus. Lördagen och Söndagen firas båda såsom sabbater, då äro presterna uppe hela nätterna och sjunga och bedja, och under fastlagstiden förändra de fullständigt Guds ordning, ty de waka, sjunga och bedja hwarje natt och sofwa om dagarna.

Under de två weckor wi wistades der, hade wi tillfälle både att se och höra deras seder och läror. De woro mycket gästwänliga mot oß, gåfwo oß mat och dryck i öfwerflöd, ehuru de sjelfwa hade fasta. Der språkades mycket om skilnaden mellan wår religion och deras, och de woro icke owilliga att höra då wi läste Guds ord, somliga tyckies till och med blifwa rörda af sanningen. Wid afskedet följde många gråhårsmän oß utför de första branterna af berget och med tårar i ögonen togo de afsked. Guds ord är en magt, som kan böja äfwen de egenrättfärdigas hjertan, och det skall segra till slut, äfwen i Abessinien, enligt Guds löften.

Wi hafwa nu flyttat in i wårt nya hus här i M'Kullo och redan bott här tre weckor. Ehuru huset ännu icke är färdigt, ansågo wi det dock wara bäst att komma hit före hettiden, isynnerhet som br. Karlson skulle resa till Mensa för att der uppföra ett litet hus för Massaua-fysikonens sommarwistelse, det behöfs då att jag är behjelplig med att se till arbetet.

Wåra skolor äro stora och fordra bra nog utrymme; wi hafwa nu 35 gossar och Månsons lika många, om icke flera, flickor, wi arbeta dagligen med underwisningen, och många af barnen göra wackra framsteg både i kunskap och gudsfruktan. I Söndags hade wi nattwardsgång med föregående konfirmation af br. Månsson; fyra af deras flickor fingo aflägga sin trosbekännelse och ikläda sig sina doplöften sedan de blifwit förhörda i alla hufwudstycken af wår kristliga lära och gåfwo swar,

som wittna om god kunskap och kristligt allwar. Tio medlemmar af de swarta jemte syskonen begingo sedan nattwarden, och det war en mycket högtidlig stund.

Ifrån syskonen, som reste till Galla, hafwa wi haft många och långa bref, de hafwa icke kunnat tränga fram till Djemma, utan tills widare måst stanna i Godjam. Gallaländerna hafwa blifwit plundrade af Menelek, och wägen har till följe deraf warit osäker, så att de icke wågade framtränga, isynnerhet som deras följeslagare slagit sig ned der i Godjam. Emellertid hafwa de icke warit owerksamma der, de hafwa skolunderwisning och 12 lärjungar, de flesta Gallabarn, att underwisa. Dessa barn kunna redan skrifwa och läsa och hafwa skrifwit hwar sitt lilla bref till oß, som witnar om att de hafwa funnit lif och frid i Jesus. Negusie är hufwudmannen och läraren, han disputerar med de lärda, underwisar de okunniga och är som en fader för alla; wi glädja oß mycket deröfwer, att de stå fasta i tron och bekännelsen. Deras bref andas mycken lifaktighet och förtröstan till Herren, och de stå faste wid att Herren sändt dem och att han skall utföra deras sak. Hur snart de kunna gå till Djemma weta de icke än, men de längta mycket att komma dit. Tänk så stort, att kunna sända ut sådana ljuspunkter. Mannen, som kom med bref wen, hade genom Negusies predikan blifwit wunnen för Herren, och nu wille han af kärlek till dem blifwa deras brefbärare och gick ensam den långa wägen hit på 5 weckor och tiggde sig uppehälle och herberge under wägen. Det behöfs mycket mod och förtröstan på Herren för att wåga sig ensam en så lång wäg under faror för röfware och wilddjur.

Det börjar nu lida till den heta tiden, som är mera tryckande än wintern hemma. Att komma till höglandet är wißt ett sätt, men då skolbarnens antal är så stort, är det nästan omöjligt att resa med hela denna skara, att lemna dem ensamma är wäl ett sätt, dock swårt, derför att de äro utan tillsyn. Om wi skulle kunna stanna i M'Kullo öfwer sommaren, wore det wisserligen det allra bästa; dock, de nya syskonen kunna icke, och kanske det blifwer omöjligt äfwen för oß. Herren hjelpe och wise den bästa wägen.

Min hustru och Mimmi be mycket om sin helsning. Alla bröderna och särskildt Onesimus helsas.

Med kärlek och tillgifwenhet
Broderligen B. P. Lundahl.

Ordet, genom hwilket Anden werkar, har sitt wärde i sig, icke i werktyget, genom hwilket det predikas.

Den talar lika så wäl Guds ord, som talar illa, som den som kan tala wäl. det är icke något annat ord, som en lärjnnge talar, än det engelen Gabriel talar, blott att den ene framställer det bättre än den andre. Låt faten wara olika, några äro af silfwer, andra af tenn, eller af ler glaserade, lerkärl; men enahanda mat anrättas på silfwerfat, tennfat o. s. w. och willebrådet som är kryddadt och wäl tillagadt, smakar lika wäl ur ett träfat som ur ett silfwerfat. Häll likaså om dop och absolution. Låt de ta wara din tröst. Men de erkänna icke Guds person, utan gapa allenast efter menniskans person; liksom om en trött och hungrig icke wille äta utan om han finge maten på ett silfwerfat.

Ett missionslif.

Missionär Roß, en skotte, dog den 7:de Juni 1878 i Södra Afrika. Han war född den 28:de Juni 1799, och skickades 1822 från Glasgow såsom missionär för Kafferlandet. Han har der arbetat 56 år och icke en enda gång warit tillbaka i sitt hemland. Ofta blef hans arbete störd genom krig. Sex gånger blef hans hus nedbrändt af krigiska horder, och sex gånger återwände han till den gamla platsen, för att med egen hand bygga upp det förstörda. Hela hans familj war församlad omkring honom, då han dog. En sonson, som hade studerat i Skottland, hade just kommit tillbaka derifrån. Hans hustru war icke närwarande, ty hon hade 14 år förut gått före honom till det ewiga hemmet. Man hade då begrafwit henne under ett träd på en stilla plats, dit hon ofta dragit sig undan till stilla bön. På samma ställe blef han nu begrafwen. Hans två söner äro också missionärer i Syd-Afrika. Hans sonson, som studerat i Skottland, är missionsläkare i Kaffermissionen.

På slaftorget i West Afrika.

Missionär Buß skrifwer: "Nu stod jag på den jättestora torgplatsen i Salasa, som är 1½ mil lång." Först beskådade han warutorget, sedan boskapstorget. "Derefter beträdde jag slaftorget, och fann strax, att **här war intet spår af trög handel.** Twertom, här tycktes affärerna gå raskt. Ty många åsnor kommo lastade med säckar fulla af Kauris, och handeln war liflig. Ryttare redo fram och tillbaka, slafwar fördes hit och dit, såsom man för boskap till försäljning.

Slafwarne äro de uslaste warelser man kan föreställa sig. Ett outsägligt medlidande kom öfwer mig, då jag såg dessa flera hundrade, sammankedjade slafwar — och huru obeskrifligen bedröfwade alla dessa arma menniskor sitta der; ja, utmattade intill döden af hunger och törst. Wattnet i Salaga måste under Harmatons (den glödande windens) timmar hemtas långt bort i från, och derför köpas, och då kan man tänka sig, att icke mycket watten kommer på de arme slafwarnes del! Födan de erhålla består i en dålig gröt, och de erhålla blott litet om dagen. Ett europeiskt swin skulle aldrig äta den maten. Jag frågade huru de arma slafwarne kunde lefwa af så dålig och så föga mat? Derpå swarade en mig: **att man klöf tungan något litet på hwarje slaf och lade in medecin i såret** och sedan lät det fort läkas; detta förorsakade, att slafwen kunde äta föga mer än han fick, men ändå bibehålla krafter! Jag undersökte tungan på en slaf, och fann werkligen skåret i densamma. Nu wände jag mig till en slafhandlare och frågade honom, hwad dessa menniskor gjort för ondt, att man behandlade dem så illa, och sålde dem som slafwar – de woro dock alla hans bröder och systrar! Han swarade mig ej, blott skrattade. Då sade jag, att han således icke wiste någon ursäkt; alla slafhandlare woro mördare, och skulle alla få mördares lön. Sedan bad jag min wärd föra mig till mitt logis, ty jag kunde icke längre uthärda på denna jemmerplats.

Bokanmälan.

Philip Jacob Spener, a historical life Picture, Translated from the German, by Rev. G. A. Wenzel. Philadelphia 1879.

En förträfflig bok, utgörande en i berättande stil hållen skildring af den märkwärdige Speners lif men derjemte och af tiden, i hwilken han lefde. Här kan man lära känna den äkta pietismen och de werkliga storwerk den uträttade under deß förste och utmärkte ledare. Här är en roman, om man så will, men en ej allenaft sann, utan af allwarligt kristligt innehåll, som icke förstör, utan uppbygger. Då man ofta köper "wackra" böcker på engelska, äfwen om man ej widare känner deras innehåll, skulle jag anse wida bättre att man skaffade sig ofwanstående arbete, det man äfwen borde uppmana andra att förskaffa sig, samt äfwen föreslå den till inköp för offentliga biblioteker, der de fleste söka endaft usla romaner. I den här anmälda boken finnes något, ja mycket att lära. Den erhålles hos J. Fr. Smith, 914 Filbert Str. Philadelphia, Pa, och kostar $1,50.

Wi höra med glädje, att flera liknande skildringar af samme författare neml. Wildenhahn, äro under öfwersättning till engelska, såsom af Paul Gerhard, Joh. Arndt, m fl. Må de lärorika skrifterna finna många läsare! H.

"Ungdomswännen".

Denna illustrerade halfmånadtliga skrift är ämnad att innehålla werkligen bildande läsning för ifynnerhet den uppwäxande ungdomen, men är naturligtwis lärorik för alla som wilja lära; och hwem borde icke wilja det? Men den will söka meddela sådan läsning, som icke förderfwar, upphetsar fantasien, till mehn för själens högre egenskaper, eller som uppblåser med tomhet eller "fåfängt bedrägeri", utan sådan som förer till en sann kunskap, hwarpå sjelfwa de gamle hedningarne satte sådant pris: "känn dig sjelf". Den will se allt i det ljus, som icke bedrager, nemligen det heliga Ordets. "Ungdomswännen" har begynt sin wandring och gjort bekantskap med ej få unga menniskor och ungdomswänner, ehuru ej med så många som ske bordt. Har den ock icke kunnat tillfredsställa allas önskningar (hwem eller hwad kan wäl det!), så har den dock uträttat godt. Man bör ock ihogkomma att den är nybörjare och tänker förkofra sig och skall känna sig manad dertill, om hans wänkrets förökas, såsom den bör. Prof. Olsson har, såsom i detta blad synts, lofwat skildringar åt den från Europa, och när andra medarbetare blifwa rätt warma i kläderna, intresserade genom deß läsares intresse, skall deß innehåll blifwa än warmare och omwäxlande. Emellertid wilja wi på det hjertligaste uppmana alla wåra läsare, att hålla och sprida wår "Ungdomswän". De torde komma att ångra det, om de försumma sig. Requisitioner insändas till Enander & Bohman, Chicago, Ills, 6 S. Clark Street. Priset är $1.50.

H.

Erkännanden.

Från nedanstående pastorer och församlingar hafwa till presidentens för Augustana Synoden lön följande medel inkommit:

Pastor J. J. Frodin 4,30; pastor J. P. Swärd (för 1877—78) 3,00; do 1878—79 5,00; pastor L. A. Hreanzon 2,75; pastor S. A. Lindholm 2,00; pastor G. Lagerström 3,00; pastor J. Nelson 0,52; pastor Swante Anderson 1,75; pastor Peterson 2,00; pastor C. A. Cederstam 2,75; pastor A. Anderson 1,25; pastor J. Spångberg 3,00; pastor A. F. Tornell 3,25; pastor Person 1,00; pastor C. M. Roden 2,00; pastor P. Bäckman 1,00. Församlingen i Spring Garden 5,30; do i Norra Crow River 1,75; do Cokato 2,75; do i St Paul 3,00; do i Prarie Island 2,50; do i Vista 4,00; do i St Peter 2,00 do i Carlslund 0,83; do i Swedesburg 0,65; do i Swede Home 1,50; do i Chisago Lake 5,36; do i East Union, Carver 4 85; do i Trade Lake, Wis. 2,00; do i West Sweden, Minn 1,08; do i Moores Prairie 1,94; do i Dassel 0,64; do i Fisb Lake 3,25; do i Christdala 1,23; do Zion Goodhue 2,00; do i Bethania 0,55; do i Clear Lake 1,46; do i Jordan 1,15; do i Welch (för 1877—78) 2,60; do 1878—79; 3,50; do i Hastings 2,11; do i Gothaholm 2,41; do i Cambridge 5,13; do i Eksjö 2,17; do i Swede Grove 2,53; do i Geneseo (för 1877—78) 1,75; do 1878—79 2,00; do i Taylors Falls 1,50; do i Bethesda, Wis. 2,48; do i Stillwater 4,86; do i Skandian Grove 1,50; do i West Union 3,21.

Cannon Falls, Minn., den 10 Juni 1879.

A. Wahlin.
Minn.-konf. kassör.

Till Lärowerkets underhåll:

Immanuelsförsamlingen i Chicago 150,00; förs. i Rockford 100,00; do i Lockport 6,62; do i Batavia 22,50; do i Moline 40,00; do i Knoxville 20,00; do i Galva 19,50; do i Ishpeming 18,00; do i Andover 257,00; do i Bailytown 20,00; do i Sterling 8,25; do i De Kalb 51,75; do i Berlin 137,50.

Till synodens presidents lön:

Pastor S. G. Larson 3,00; prof. C. O. Granere 5,00. Kollekter från församlingar: Sycamore 4,00; Grand Rapids 1,50; Geneva 3,00; Batavia 2,45; Pecatonica 2,15; Sterling 0,66; Lisbon 1,28.

Orion d. 13 Juni 1879.

V. Setterdahl.
Ills-konf. kassör.

Sedan sista redowisningen i n:r 19 af Aug. och Miss. hafwa följande bidrag influtit:

Till Illinoiskonferensens Inre Mission:

Kollekt wid missionsmötet i Aledo 5,21; kollekt i Andover 7,00; i Aurora 2,50; S. P. Peterson Andover 1,00; syföreningen i Rock Island 50,00; församl. i Rockford 50,00. Summ: $115,71.

Till Indian- och Hedna Missionen:

Luth. Bethaniaförsamlingen i Escanaba 2,03; Zionsforsaml. i Menekaune 1,35; Mrs Zakrisson ibm 0,75; Salemsförsaml. i Chicago 21,00; Söndagsskolan i Lemont 3,40; församl. i Rockford 50,00; E. Bergeström Evansville 1,00. Summa $79,53.

Till Central Bestyrelsen.

Församl. i Lisbon 1,93; Z. W. O. ibm 1,00; förs. i Moline 7,57; förs. i La Porte 5,20. Summa: $15,70.

Hwilka summor härmed tacksamligen erkännes.

Anddver den 13 Juni 1879.

Erl. Carlsson.
Kassör.

Rättelse. I erkännandet af bidrag till lärowerket i Aug. och Miss. n:r 23 står: "Jakob A. Swensson, Andover" bör wara: Jakob A. Johnson, Andover; på annat ställe i samma n:r står: Magnus Johanson do, bör wara: Magnus Magnusson.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Notice.

Exchanges and Correspondence to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of teh Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqvireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastorerne S. P. A. Lindahl och A. G. Setterdahl. — Prenumerationspris för 1 år 50 cts; ½ år 30, 1 år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga riktningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare besvär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqvireras till $1.25.

Rättelser. I n:r 23 af A. o. M. finnes i erkännanden för gåfwor in natura från "Bethl.-förs. i Page Co. Iowa 120 ℔ smör och 16 dusf. ägg"; bör wara: "Bethesda-förs." och "60 dusf. ägg".

Innehåll: För-anmärkning, sid. 385.—Guds lof i stillhet, sid. 385. — Dans m. m, sid. 391. — Det har jag icke råd till, sid. 392. — Kyrkliga underrättelser, sid. 393. — Fost. Stiftelsens mission i Ost-Afrika, sid. 395. — Ett missionslif, sid 398. — På slaftorget i West-Afrika, sid. 398.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 15 Juni 1879. N:o 26.

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Wi woro i St. Pauls dom i London. Wid åhörandet af den i mitt tycke ytterst långtråkiga liturgiska sången, wid åsynen af de hwitklädde chorgossarne och chormännen, wid anblicken af de i swart uniform klädde och med wederbörliga stafwar försedde kyrkowäktarne kan man på fullt allwar fråga sig sjelf: är jag werkligen i Rom. Sant är ock, att engelska kyrkan har behållit en sådan massa af det romerska ceremonikramet, att folket till den grad äro betungade, att den ene efter den andre tumlar öfwer i påfwiska kyrkans sköte. Idkeligen får man i Englands statskyrka höra om krångel med s. k. ritualister d. ä. sådana, som med ena foten stå på påfwekyrkans område och göra allt möjligt för att släpa andra med sig. Jag läste under min korta wistelse i England artiklar och petitioner i tidningarne med och mot desse ritualister. Det är märkligt, hwilken tjusningskraft allt högadeligt prål har öfwer det engelska sinnet. Hwarje Engelsman är född adelsman och aristokrat. Sjelfwa skoborstaregossen på Londons gator bär uniform och man märker på hans anletsdrag och rörelser, att han känner sig wara **Engelsman**. Och dock, oaktadt denna högadeliga stolthet, finner man i England så mycken hjertinnerlig, älsklig wänlighet. Hwad jag wille säga är, att högadligheten satt sin prägel äfwen på gudstjenstformen. Med den barnsligaste wördnad synas Engelsmännen betrakta all denna episkopala kyrkans gudstjenstsåt: det är ett starkt högadeligt drag deri, som tilltalar den engelska karaktären, det är saken. Nu tänke man ej, att jag förer gyckel med alla dessa ceremonier, som dock för mig äro så motbjudande. Jag kan ej ens i en katholsk kyrka, der man dock ser gyckelspel i stället för gudstjenst, tillåta mig hån och gyckel öfwer de arma menniskor, som jag beklagar. I Kölnerdomen och St. Veits dom i Prag, deri jag dock såg ömkligheternas ömklighet och löjligheternas löjlighet, hwarom jag längre fram will berätta, gick jag på tå det tystaste jag kunde för att ej störa de andäktige. Huru skulle jag då kunna gyckla öfwer den engelska episkopalkyrkans gudstjenst? Episkopalkyrkan har dock **evangelisk lära** och det är hufwudsaken. Guds ord för-

kunnas dock i episkopalkyrkan och flere-städes i anda och sanning, och deröf-wer mäste man fröjdas. Tänk, så lifs-kraftigt evangelium är: det kan lefwa och röra sig äfwen under tyngden af katholska kyrkobruk, kräcklor, biskopskåp-por, mössor, ordnar och dylikt otyg. Ja, man tillåte mig det ordet icke på gyckel utan på fullt allwar, ty otyg äro dock alla dessa uniformer, titlar och ceremonier, hwarmed engelska episko-palkyrkan prålar och hwari äfwen swenska statskyrkan, i synnerhet när det gäller biskopskåpor, titlar och ordnar, följer henne efter. Farliga äro alla dessa wedertorftiga stadgar, derom framlägger den sednare engelska episko-palkyrkohistorien ett owedersägligt be-wis. När jag tänker på de swenska biskopskåporna, ordnarne och dylikt, så nästan rodnar jag af förargelse; så motbjudande är mig allt detta. Glad och tacksam är jag, att jag nu är med-lem af en lutherst kyrka, der jag slip-per se sådant der skräp. Och dock, än-nu en gång: bara Guds ord i sanning predikas, så får man se bort ifrån så-dana der yttre ting, hwilka dock äro bisaker. Allraminst skulle jag wilja håna den wördnad, som t. ex. engelska folket wisar för gudstjensten äfwen un-der den beswärliga episkopalformen. Wördnad för Gud och heliga ting är ett folks grundkapital. Är denna wördnad borta, så har hela folket gjort bankrutt. När jag såg en stor folk-mängd i en engelsk kyrka stå under den för mig odrägligt långa liturgiska sån-gen, när jag såg fina damer och herrar med aristokratiska anletsdrag ödmjukt böja hufwudet under trosbekännelsen och högljudt instämma, då tänkte jag: wäl du stolta engelska folk, så länge du dock ödmjukt böjer ditt hufwud inför din Gud och Frälsare. Låt wara att det är mycket utwärtes sken i den en-gelska andligheten och kyrkligheten, jag frågar: huru står det till, der intet sken är; låt wara att der är mycken ogudaktighet i England, en märklig sak är dock wördnaden för Gud äfwen hos de annars oomwände. Det är dock (man märke det noga!) en wäsentlig skilnad mellan den engelska episkopal-kyrkans ceremonialgudstjenst och den romerska kyrkans. I Engelska kyrkan sjunges och läses dock till den treenige Gudens ära, lof och pris; i romerska kyrkan så Maria och helgonen det mesta af presters och folks oräkneliga ceremo-nier. Alltså, jag måste stilla mitt sin-ne under åhörandet af den långa lejda sången i St. Paul; församlingssång war det icke, man komme ihåg det. Stilla måste jag wara, men wäl mådde jag icke. Snart tänkte jag, måtte wi wäl få höra något annat än denna en-toniga koncert. Ändtligen får jag se kyrkowäktaren, hållande sin staf mycket högtidligt, komma mot läsepulpeten och efteråt kommer en prest, utstyrd röd och hwit, om jag mins rätt. Kyrkowäkta-ren ställer sig mycket högtidligt såsom wäktare wid läsepulpetens trappa och presten begynner läsa. Nu, tänkte jag, så wi wäl höra en kort, enkel morgon-betraktelse, ty det behöfde både jag och de öfrige, som der woro, ty flera sågo mig rätt enfaldiga ut. Kort om godt lästes några bibelwersar och utan wida-re stiger presten högtidligt ned, hwar-wid kyrkowäktaren går före med sin staf; allt ser så kungligt och adeligt ut. Således, wi fingo dock höra ett stycke ur bibeln läsas, det war det i sanning pro-testantiska i den gudstjensten; för öf-

rigt war det blott chorgossarnes entoniga, långa, långa sång.

Nog hade det warit skönare om de församlade fått instämma i en kort morgonpsalm och höra en liten hjertlig och enfaldig betraktelse öfwer den lästa bibeltexten. För öfrigt måste jag säga helt uppriktigt, att de der lejda sångpresterna och sånggossarne, som wi måste hela tiden höra, sägo mig rätt liknöjda ut. Så war den första gudstjenst jag hörde i England till ända. Det war lördagsförmiddagen den 5:te April. På eftermiddagen ämnade jag besöka det berömda kristallpalatset.

Det bar alltså af först under jorden ett långt stycke på den underjordiska jernwägen, sedan ofwan jord, hus och allt, tills wi kommo utanför London, då wi först fingo komma ned på jorden. I London är det wanligtwis trångt på jorden; man måste färdas antingen under jorden eller ofwan jorden. Ändtligen alltså sjelf i kristallpalatset, hwarom jag många gånger läst. Skulle jag försöka beskrifwa hwad jag der såg under den eftermiddag jag der war, skulle en sådan beskrifning föra mig utom mina helsningars gräns. Blott några drag från glaspalatset. Detta palats gör hwarje man i London till en kung, hwarje hustru till en drottning, hwarje gosse till en prins och hwarje flicka till en princessa. Huru så? Jo, palatset med den sköna stora parken är till ganska ringa pris öppet för allmänheten. Tydligen är en sådan plats en stor wälgerning för en sådan folkmassa som Londons. Folket kan der lustwandra som kungliga personer i ett praktfullt palats och i en skön natur. Man wandrar der än i Assyriens, i Egyptens, än i Greklands och Roms praktfulla salar, man sitter der än i Alhambra, än i en medeltidens kungasal, än i sednare tiders praktwåningar. Salar äro nemligen byggda inom kristallpalatset efter olika länders och tiders byggnadsstil. Man ser der ock de wilda folkslagens utseende, seder och bruk. Rätt som man ser sig om står der bredwid en wild indian färdig att klyfwa ens hufwud med en tomahawk, eller en menniskoätare med öppnad mun färdig att slagta och äta, eller en annan wilde med en förgiftad pil färdig att genomborra en, eller ock är en hel grupp af wildar inbegripna i krig, rusande löst på hwarandra med de gräsligaste miner och åtbörder. Det blir en stackare hemskt om hjertat i detta sällskap — dock, man kan wara wid godt mod, ty alla dessa grufliga wildar äro blott bilder, men så wäl gjorda, att de se ut såsom lefwande. Ja, mine wänner, dylika lifslefwande består woro ännu wi, om icke Guds ord hade kommit till oss. Wåra Bråwallahjeltar woro nog ej så ljuflige att åse. Ja, England må med rätta uppställa bilderna af de wilda folken i sitt kristallpalats, ty England har dock gjort mycket för missionen bland hedningarna. Sant är, hwad ock kristna Engelsmän sjelfwe, erkänna, att den engelska köpmannaglupskheten har samlat öfwer England swåra blodsskulder i de hedniske länderna, men sant är ock, att Englands folk sändt bibeln ut öfwer werlden. Med tacksamhet och glädje borde alla kristna folk erkänna denna sanning. Om ingenting annat wore hos engelska folket lofwärdt så skulle jag dock för min del med innerlig kärlek och aktning helsa en Engelsman blott för det

stora werk, som England har gjordt för werlden genom det Brittiska bibelsällskapet. Jag är af hjertat lutheran, men just derför fröjdar jag mig ock öfwer det sant kristliga, som finnes hos andra kristna folk.

Nyligen läste jag i en Wienertidning en smädeartikel öfwer engelska missionen. I denna artikel, skrifwen af en fritänkare eller katholik, sades, att England söker blott att få wälde öfwer hednafolken och derför sändes missionärer före att förstöra hednafolkens tro och sammanhållning, på det soldater, kulor och krut må komma efter och fullborda förtryckelsearbetet. Denna artikel upprörde mig på det djupaste, ehuru jag ingen Engelsman är. Gud har bewärdigat England med den höga äran att wara werldshafwens drottning och att på samma gång hafwa kolonier och handelsplatser i hednaländerna. Andra kristna folk borde ära denna höga kallelse. När England gör sig owärdigt det höga embetet kallar Gud någon annan, men så länge England befordrar och understödjer Guds ords utbredning bland hedningar, ropar jag "bravo" för hwarje ny eröfring, som England gör, men jag ropar ej "bravo" öfwer sjelfswåldig blodsutgjutelse, som England låter komma sig till last, och öfwer sådana orättfärdiga handlingar å Englands sida ropa ej Englands kristne "bravo" utan de förja, bedja och bestraffa sin egen regering; det har jag med egna öron hört. Att engelska kristna wid missionsarbetet mången gång lägga i dagen ett sorgligt partisinne det wet jag ock, det berömmer jag ej, allt sådant är hwarje kristens sorg, men stå ock wi Lutheraner i detta stycke rena? Wi böra hålla hårdt på wår rena lära och jag försäkrar, att jag af hjertat är lutheran, så att hwar jag än kommer och hwad jag än hörer under min resa i andra kyrkor, så säger jag dock helt barnsligt: borta är bra, men **hemma** är bäst och mitt andliga **hem** är dock lutherska kyrkan. Men nog må wi bekänna att wi mången gång tillåta oß domar öfwer dem, som dock hålla fast kristendomens grundläror, hwilka domar ej äro tillbörliga. Wid missionsarbetet skulle Abrahams sinne i förhållande till Lot rätt tydligt herska. Här är ju rum, ack ja, här är rum, hwarför behöfwer det wara träta mellan herdarne? Men det säger jag ock, att mitt sinne och hwarje sann kristens sinne, måste på det högsta upprös, när de, som wilja wara kristna, gifwa sig in i församlingar, **der Guds ord redan är**, för att göra proselyter. I sådana fall kan man aldrig wara för sträng. Då må man högt ropa: "gack bort, satan, du är mig till hinders, ty du besinnar icke det Gudi tillhörer, utan det **menniskor** tillhörer." Ja, **Herren** sjelf ropar så till proselytmakare.

Nu kommo wi wäl för långt bort från kristallpalatset. Nej men. Man måste ock samtpråka öfwer det man ser och hör. Ibland grönskande träd och wäxter, finner man ock i palatset en hel mängd bilder af historiska eller mythologiska personligheter. Jag skall ej försöka beskrifwa dessa bilders konsthistoriska wärde, ty jag gör ej alls anspråk på att wara konstkännare. Om twenne bilder måste jag dock tala. Under mina wandringar i kristallpalatset kom jag helt plötsligt till statyerna öfwer Voltaire och John Bunyan. De stodo alldeles bredwid hwarandra: Åsynen af dessa bilder gjorde på mitt sin-

ne det djupaſte intryck, med ett ord: det war det märkwärdigaſte jag ſåg i hela kriſtallpalatſet. Bunyan — hwem känner ej Bunyan, den eldige pilgrimen till det himmelſka Kanaan: författaren till Kriſtens Reſa, en man, ſom led för evangelii ſkull, dock under allt i tron hoppfullt ſåg upp mot det himmelſka hemmet, ja, Bunyan är i ſanning en repreſentant af det kriſtna hoppets härlighet och kraft under lifwets ſtrider. Och Voltaire — hwem har ej hört namnet på Frankrikes fräcke beſpottare, en man, ſom trodde ſig kallad att med ſitt hån blåſa bort kriſtendomen från jorden — ett ſnille, ja, ett ſnille i hån och gäckeri, ſom dock måſte tjena ſåſom gisſel öfwer ſ. k. kriſtna preſter, ſom hade glömt att de woro preſter. Huru olika woro ej deſſa män i lifwet! Lika woro de endaſt deruti, att de båda woro ſnillen, ty att Bunyan war ett ſnille, derom är ej minſta twifwel bland förſtåndigt folk, men tänk i huru olika leſnadsomſtändigheter dock Voltarie och Bunyan framlefde ſitt jordiſka lif. Bunyan fattig, förakтad, 12 år fånge i ett uſelt fängelſe. Hwem har ej med rörelſe, ja, jag må wäl ſäga med tårfylda ögon, ſett bilden af Bunyan i fängelſet, då hans blinda, lilla dotter kommer till honom? Ack Herre huru Du handlar med de dina! Och Voltaire uppburen af werldens ſtore herrar, boende med kung Fredrik den ſtore i Preuſſen i de kungliga gemaken i Potsdam, bekranſad och öfwerhopad med blommor och loſſånger af franſka folket, och dock — Bunyan hade under allt ſitt jordiſka elände ett orubbligt hopp om en ewig härlighet och Voltaire under all ſin jordiſka ſtåt och prakt hade intet hopp för ewigheten.

Nu ſkulle man ſe bilderna af deſſa båda män, der de ſtå bredwid hwarandra i kriſtallpalatſet. Der har man ſannerligen en predikan. Den ſom hafwer ögon till att ſe, han ſe och den ſom hafwer öron till att höra, han höre i ſådana fall! Der ſitter Bunyan ungdomlig med ögonen mot himmelen och ur hela det förklarade anletet lyſer, ja, lågar det kriſtna hoppet, den orubbliga wißheten om den ewiga härligheten. Det är icke ſwärmeri ſom talar ur detta anlete, det är ſtilla, ſanſad, på Guds ord grundad tro, ſom under lidandet och efter alla ſtrider ropar med Aſſaph: "När jag hafwer dig, ſå frågar jag efter himmel och jord intet, om mig än kropp och ſjäl förſmäktade, ſå äſt du dock Gud alltid mitt hjertas tröſt och min del. Ty ſi, de ſom ifrån dig wika, de ſkola förgås (ſå tycker jag mig höra Bunyan ſäga, pekande på den bredwid ſittande Voltaire). Du förgör alla dem, ſom emot dig hor bedrifwa. Men det är min glädje, att jag håller mig intill Gud och ſätter mitt hopp till Herren, att jag må förkunna, huru du det gör." Pſ. 73: 25—28.

Bredwid ſitter Voltaire, gammal, mager ſom ett benrangel; hans ögon äro wända nedåt, ty någon himmel och ſalighet wet ej Voltaire af. Men det är anſigtsuttrycket, ſom är det märkwärdigaſte i denna bild! Ögonen ſe med hån ned öfwer jorden och menſkligheten, förtwiflans bitterhet ſkriar ur den wilda blicken, ur hwarje fåra af den rynkade pannan tyckas ännu ſtrömma de lättſinniga poemer, ſom ſpolade den katholſka tron, men ock all kriſten tro, ur franſka folkets hjertan; ur munnen-fräſer ännu det wildaſte begabberi öfwer Kriſtus och Hans trogna; det

är som skulle Voltaire med sin utmagrade hand wilja gripa efter sitt eget hjerteblod för att i förtwiflan slunga det mot höjden och likt Julianus utropa: "så har du dock segrat du Galilee." Det är ej, mine wänner, fantasier jag nu språkar, det är werkligheter. Bilderna äro werkliga porträtt af de båda männen, och ansigtsuttrycket hos ett porträtt talar för den, som förstår det språket. Ja, det är så: Voltaire sjönk i förtwiflans graf, Kristus med de sina segrade och skall fortfarande segra.

Jag beklagar, att jag ej ännu en gång kan besöka kristallpalatset och se den märkwärdiga synen, som jag nu något litet beskrifwet, jag beklagar, att Augustanas läsare ej med egna ögon kunna förwissa sig om sannfärdigheten af min berättelse.

Så woro snart mina syner i kristallpalatset slutade; jag hörde slutligen den storartade Händelorgeln i bygnadens midt, hwarwid jag ock med glädje såg i stora bokstäfwer i hwalfwets kant de härliga orden: "**jorden är Herrens med allt hwad deruppå är.**" Det är en härlig bekännelse af werldens största handelsfolk. Någon säger åter: det är bara tomt sken. Må så wara: jag älskar dock att se ett sådant Guds ord i en sådan bygnad, der menniskors konst håller sin uppwisning. Det war qwäll, lördagsqwäll. På söndagsmorgonen gjorde jag upp ett storartadt program. Huru det lyckades och mißlyckades, skall jag nästa gång berätta.

Må wi aldrig glömma, att wi äro här på jorden icke för att "wara lyckliga", utan för att "blifwa saliga".

Helsning till Augustanasynoden.

(Wid deß 20:de årsmöte i Chicago 1879.)

Herrnhut, Sachsen d. 30 Maj, 1879.

Till Skand. Ev. Luth. Augustana Synoden!

Älskade bröder!

"Önsker Jerusalem lycka, dem gånge wäl, som dig älska. Frid ware inom dina murar och lycka i dina palats. För mina bröders och fränders skull will jag dig frid önska. För Herrens wår Guds hus skull will jag ditt bästa söka." Ps. 122: 6—9.

I dessa psalmistens ord finnen J, mina i Herren så högt älskade bröder, min ställning till Synoden uttryckt. Jag hade ej trott, att det skulle komma att förorsaka mig så smärtsam saknad att icke få wara med i eder brödrakrets wid detta års synodalmöte. Sorg förorsakar mig bortowaron, och dock kan jag på samma gång ej annat än glädjas deröfwer, att redan härnere mellan oß, som dock hafwa så mycken synd och uselhet med oß i wårt umgänge, finnes ett så starkt brödraband, att man under en resa i fjerran land känner det så som jag nu gör. När jag ser Brödraförsamlingens Generalsynod, som här just nu är samlad till möte, är det mig mången gång så, som wille jag hals öfwer hufwud resa mot Chicago för att få wara med wid edert möte. Dock wore det ej klokt att så göra, hwarföre jag beder att med några ord få skriftligen helsa synoden.

Först och främst wille jag i kärleken påminna om det, som här i det arma förwirrade Tyskland synnerligen kan ses, näml. huru nödwändigt det är för Guds församling att orubbligt, hålla fast wid den rena oförfalskade Guds

ords lära och dock derunder wara fridsam, så att man ej ständigt, likt de annars aktningswärde Missourianerna, will rusa på folk för att strida och slå omkring sig med fältropet: ren lära. Man skilje noga mellan försvars- och anfalls-krig i Guds rike. Att anfalla den ogudaktige och oomwände med Guds ords swärd äro wi kallade; förswara sanningen måste wi äfwen mot kristna, då de genom satans bedrägeri blifwa partisinnade och wilja röfwa ifrån oß sanningens kostliga perla, men så snart nödwändigheten af sådant stridsförswar upphört, böra wi anwända all nåd och kraft Herren oß gifwer på uppbyggelsearbetet inom wårt af Herren oß anwisade område. O, må wi ej heller glömma hwad som är Guds ords och derför lutherska lärans kärna och stjerna: Kristus och försoningen för werldens synder i Hans död. Jag har under min resa hört flera renlärige predikningar, i hwilka har fattats den allwarliga lag- och bättringspredikan, som skoningslöst går syndaren rakt på lifwet, samwetet och hjertat, och i hwilka derföre ej heller warit att finna det enfaldiga, på hjertat tillämpande wittnesbördet om kraften af Lammets blod. Ack, har jag tänkt, månne wi ibland oß hafwa sådana här **matta** renlärighetstal? Månne det skall komma derhän ibland oß, att enfalden förswinner, och att wi wäl hålla wackra regelrätta predikningar, men att derigenom dock ej lifssaften från winträdet ledes in i grenarne, emedan den rätta trosenfalden hos predikanten saknas? Ursäkten mig, mine bröder, att jag talar så: jag känner genom Guds nåd min egen uselhet i detta stycke. Wi stå i fara: wägen är smal, men allramest för en prest. Likaså önskar jag innerligen till Herren och beder, att wi aldrig måtte bära med oß upp på predikstolen den mensklige lärdomens traspåsar för att tömma deras brokiga innehåll öfwer de arme åhörarne. Lärdomen, äfwen den mensklige, är god och nödwändig, men på predikstolen är plats endast för enfaldiga Jesu Kristi lärjungar.

Angående de allwarliga ämnen, som föreligga till synodens behandling wille jag bedja om att få säga några ord i all ödmjukhet.

Först frågan om wår skola i Rock Island, som naturligtwis ligger mig så innerligt och nära om hjertat. Jag är så rädd, att man med köttsligt miß-nöje skall komma att se derpå, att skulden ej ännu är betald, fastän wårt folk redan ansträngt sig så hårdt för att härwid hjelpa. Kanhända skall man härom kasta hårda ord åt dem, som haft bestyr om skolans angelägenheter. Ack, mine bröder, låtom oß lugna oß inför Herren; låtom oß icke behandla denna ömtåliga sak blott såsom en mensklig affär! Det lilla samfund, i hwars stamort jag nu wistas, har en mängd skolor och uppfostringsanstalter. De kära syskonen i Brödraförsamlingen hafwa ofta warit i skulder för sina många skolor. Hwad hafwa de gjort? De hafwa helt enkelt bekänt sina synder inför Herren, sitt oförstånd, oförsigtighet, girighet och annat, de hafwa för dessa synder sökt rening i Jesu blod, de hafwa i samma blod sökt ny uppoffringslust och uppoffringskraft, och dessa ringa, men i Kristi starka små församlingar, hafwa segrat i alla swårigheter nu i nära 150 år.

Ja, så är det med oß, mine bröder, blifwa wi stora herrar och wäldige män,

då gå wi under till själ och kropp, blifwa wi åter små och ringa, så att wi söka allt lif och kraft i Kristo allena, då segrar Herren och wi med honom.

Icke heller, mine bröder, skole wi afundas sinsemellan med afseende på de twenne skolorna, jag menar skolan i Rock Island och skolan i St Peter. Brödrakärleken skall finna på råd att få ordna saken, att dessa skolor hjelpa, men icke stjelpa hwarandra.

Konstitutionen och författningsfrågan är en annan wigtig fråga inför detta års synodalmöte. Äfwen härwid går allt wäl, blott den stilla ödmjuka brödrakärleken får råda. Wi weta, att någon misstanke är rådande mellan bröderna i Minnesota och den öfriga delen af Synoden i författningsfrågan. Af hjertat skulle jag rösta för det nu föreliggande konstitutionsförslaget, ja, för hwarje konstitution, som kan bidraga att hålla oß tillsamman och dock gifwa hwarje konferens, eller hwad det nu må heta, den sjelfständighet, som är nödwändig för den kyrkliga werksamheten. Må Herren få gifwa Eder ett sinne i detta stycke! Är det icke förunderligt att Brödraförsamlingen, som är utspridd öfwer hela werlden, håller tillsammans i en synod? Här äro wid mötet delegater från Europas länder, Amerika, Westindien, Afrika, m. m. Ett märkligt exempel är det.

En annan fråga är den om wår förbindelse med General Council. För min del önskar jag att wi blifwa stilla, att wi ej widare strida med dem öfwer de omtwistade punkterna; wi hafwa wår fasta hållning, derwid må wi för wår del förblifwa, men med Council böra wi dock arbeta, på det wi ej må wara någon orsak till deß söndring.

I synnerhet borde det wara wår bön, att församlingarna i General Council måtte uppwäckas till enfaldigt kristligt lif och wärma, och att den yttre missionen måtte bedrifwas med kraft. Det måste fattas kristlig innerlighet inom de stora mäktiga Österns församlingar. Bot och bättring måste predikas för den fina kyrkowerlden. Om Herren will begagna oß swenskar eller någon annan att ropa ett "wak upp" in i det fina amerikanska örat, wet jag ej, men ett se wi, och det är, att bättring behöfwer predikas och det äfwen för oß.

Och nu katekesfrågan! Jag wille bedja Synodens medlemmar så innerligt och hjerteligt, att de ej måtte förhasta sig wid afgörandet af denna fråga. Äro wåra barn oß kära? Önska wi, att wåra älskade små måtte få en enkel men bestämd, tydlig och afgjord kunskap i Guds ords sanningar, då må wi ock weta, att katekesfrågan är en af de allra ömtåligaste angelägenheter. Hellre må man dröja ännu ett år än att förhasta sig! Jag har hört, att somlige af bröderna önska den nya swenska katekesen. Ingalunda wille jag såra de kära bröderna, men nog kommer mitt hjerta att blifwa såradt på det djupaste, om Synoden antager den i Swerige nu antagna katekesen. Detta säger jag ej derför att jag är medlem i wår katekeskomité. Mitt arbete i den komiteen är ej mycket wärdt, men hwad som är af wärde det är bestämd, frisk, fulltonig bekännelse, då det gäller kristendomens hufwudläror, och då wi äro fria, hwarföre kunna wi icke sjunga ut så, att wåra barn må höra hwad "pipadt och harpadt är"? Den swenska katekesen har i tidens luftdrag tagit förkylning och är hes.

Bröder, förlåten min dristighet, att jag så skrifwer. Jag wille ej med denna min lilla skrifwelse göra mig wigtig, jag hoppas ock, att bröderna ej miß-tycka, att mina känslor för wår gemensamma höga kallelse hänfört mig att afsända denna helsning. Djup sorg och förödmjukelse har min sjukdom förorsakat mig, emedan jag derigenom ofriwilligt måst wara wår kära skola till skada under det gångna läsåret. Finnes någon annan att sätta på min plats wid skolan, så må bröderna ej draga i betänkande att wälja en sådan; jag skall genom Guds nåd ej taga det illa upp, ehuru jag genom kallelsen till skolan måst lemna min så älskade församling.

Frid ware med eder alla.

Eder innerligt förbundne

O. Olsson.

Tacksägelsefester.

Sådana kunna hållas för hwarjehanda ändamål och wara berättigade; men wi tro att de som nu börja anställas kunna lända till mycken wälsignelse. Den ena församlingen efter den andra inom synoden börjar erinra sig att den bestått i 25 år, ett fjerdedels sekel, och tager sig deraf anledning att betrakta sin ringa begynnelse, den fattigdom och många andra swårigheter den haft att genomkämpa, för att ej tala om de flerfaldiga splittringsförsök, som satt sjelfwa deß tillwaro på spel — och förundrar sig öfwer att den ej blott består, utan förkofrat sig och det ofta på det ögonskenligaste sätt.

Tisdagen den 17 Juni firade församlingen i Princeton sin 25:te födelsedag. 1852, i medio af Oktober, kom jag i sällskap med dåwarande pastor Esbjörn första gången genom staden och minnes ännu någorlunda, huru det då såg ut för de redan ditkomne landsmännen. Först 1854 stiftades församlingen och betjenades ett års tid af licenciaten Valentine. Efter hans afresa hade jag att besöka församlingen en gång i månaden. Omsider erhöll den en egen pastor i prof. Esbjörn, efter honom war J. Johnson deß lärare tills hon slutligen kallade och erhöll sin nuwarande pastor, Wikstrand, som wårdat henne sedan 1872. Den tiden jag besökte henne, hade wi wåra gudstjenster i ett skolhus derefter i tingshuset, tills man slutligen fick sig en egen liten kyrka, omkring 40 fot lång och 30 fot bred, men som sedermera förlängdes, så att hon nu är öfwer 70 fot lång, inuti frescomålad samt försedd med läktare och orgel. Bredwid kyrkan har församlingen ett bra skolhus och lät för några år sedan bygga ett prydligt pastorsboställe ett litet stycke ifrån kyrkan. Att här beskrifwa de swårigheter hon haft att genomgå, är ej möjligt. Nog af: församlingen består och har ett antal medlemmar af emellan 5 och 6 hundra. Intet under om församlingen, kände sig glad och tacksam, och det isynnerhet de få, numera till åren komne, som woro med wid den ringa begynnelsen.

Tacksägelsedagen firades först och egentligen med högtidlig gudstjenst kl. ½11 på dagen hwarwid utom sånger och psalmer, församlingens pastor höll inledningsbön samt föreläste några walda bibelställen. Predikan nödgades underteckned hålla öfwer en honom gifwen text, handlande om Guds rikes

närwaro och makt i församlingen. Derefter uppläste pastor ett kort sammandrag af församlingens historia, hwarefter kandidat Swanbom afslutade med en kort betraktelse.

Nu aftågade alla till den s. k. "fair-ground", der allmän fri middag intogs och en riktig Princeton-middag war det; men oaktadt den syntes bekomma alla wäl, tillhör det oß ej att tala derom. På samma ställe höllS dock åter tal åtföljdt af sång, hwarwid engelska språket anwändes. Pastor Telleen höll härwid tal om swenska lutherska kyrkans historia här i landet. För att kunna nedskrifwa dessa rader om högtiden, nödgades jag draga mig tillbaka.

Det war ju ej heller mer än rätt och billigt att församlingen lät sin tacksägelse brista ut ej allenast i ord, utan äfwen i gerning. Det bestod dock denna gång i frimilliga gåfwor till betäckande af församlingens qwarstående skuld, ej stor, men dock beswärande. Huru dermed gick, blef ej bekant. Jag tror ock att hwarje 25:te födelsedag borde sätta så hjertan i brand att stora offer då skedde för något ändamål.

Det må tillåtas mig att tillägga några ord om en annan något liknande fest ehuru berättelsen derom kommer sent och nästan för sent. Så widt jag minnes har endast en församling firat en dylik födelsedag, om den skall rätteligen så kallas. Och detta war församlingen i Galesburg och är det nu snart 2 år sedan. Det war dock snarare den 25:te årsdagen af min egen ankomst till mitt första och alltid kära hem i Amerika. I fattigdom begynte jag min werksamhet bland fattiga landsmän i Galesburg, Knoxville och på många andra ställen deromkring, äfwen på aflägsnare håll. Ett eget kapitel förtjenade de många och wexlande erfarenheter jag under mer än 10 år der fick göra, men som alla sammanbundo mig med den kära församlingen, som jag sedermera ock ej kunnat annat än betrakta som min. Ingen kan förtänka mig, att jag önskade tillbringa den 26:te Oktober 1877 på samma ställe, dit jag anlände den 26 Oktober 1852. Hwilken skilnad emellan då och nu? Den första andaktsstunden 1852, en mörk afton i ett hus ämnadt till en liten kyrka, men utan rappning och innertak, utan bänkar, endast med några bräder lagda wid sidorna och med en upplysning af ett par ljus i händerna på några af de närwarande, — och den nuwarande stora, praktfulla kyrkan full af folk, såsom den alltid warit och är! Och en församling med en stam af fasta, ödmjuka och nitiska församlingsmedlemmar, m. m. Herren wälsigne, stärke och uppehålle henne allt framgent, att jag kan få glädja mig af henne, så länge jag wandrar härnere! Icke för min skull bör det nämnas, men för församlingens skull, att hon öfwerraskade mig med en stor hedersskänk. Jag förmodade att någon då skulle offentliggöra en berättelse öfwer högtidsstunden, emedan jag ej ansåg det för mig passande; men då det icke skedde, må nu en tacksam erinran derom här inflyta. H.

Afskedsord.

Då pastor Setterdahl höll sin sista predikan i Moline, tillade han följande afskedsord, som af en åhörare blifwit inlemnade till intagande i Aug. o. M., hwilket wi härmed ock fullgöra. De äro wisserligen icke skrifna för att of-

fentliggöras, men enkla som de äro, kunna de wara lärorika för många. Afskedsstunder äro allwarsamma stunder; då kännes mera än orden kunna uttala. Att Br. Setterdahl war afhållen i församlingen wisade sig på många wis och ej minst wid sjelfwa afresan.

— — Wi få wäl tro att Herren förde mig hit och att Han låtit mig arbeta ibland eder dessa fem och ett fjerdedels år; om än detta skett under mycken skröplighet och brist. Samma Herre har äfwen nu behagat leda saker och förhållanden så, att wi nu måste skiljas. — Jag måste bekänna att skiljsmessan från församlingen såsom ett helt, och enskilda wänner isynnerhet, kännes för mig rätt påkostande; ty det är icke en skiljsmessa för en liten tid utan troligen för alltid. Wissa omständigheter hafwa dock tydliggjort för mig, att Gud wille hafwa mig från denna plats, ehuru det warit swårt att komma till denna wißhet. Det är ingenting utifrån som lockat mig härifrån; det är twärtom omständigheter härstädes, som föranledt och pådrifwit min flyttning. Hwad Herren tillagat åt mig för framtiden, wet jag icke; kanske mera lidande, nöd och trångmål, än hwad jag här haft. Något himmelrike på jorden, fritt från lidande, har jag aldrig wäntat eller sökt.

Hwad nu Herren genom min wistelse här fått uträtta till församlingens uppbyggelse och enskildas frälsning, känner Han allena. Mig är det nog att jag fått werka Herrens werk ibland eder. Och wäl har någon hwetekärfwe blifwit inbergad i den himmelska ladan. Och det är ju den största lönen för arbetet. Herrens löfte är wißt: "Ordet, som af min mun går, skall icke återkomma fåfängt, utan skall framgång hafwa, ithy jag utsänder det." — Oaktadt all bristfällighet wid ordets framställande har det dock warit min önskan och sträfwan att förkunna eder "allt Guds råd": Lagen såsom en tuktomästare till Kristus samt ett rättesnöre för de trognas wandel, och evangelium såsom en Guds kraft till salighet för alla dem som tro. Serskildt synes Herren hafwa wälsignat sitt ord på deras hjertan, som legat inför döden. Genom flera glädjande exempel har Herren wisat under detta år, huru Hans ord är mäktigt att äfwen på sotsängen wäcka det säkraste hjerta till besinning och föra de förnämligaste ibland syndare till tron på Jesus. Och ingen kan föreställa sig hwilken glädje det skänker en lärare då han märker sådant Guds werk på sjuksängen. — Då du, min wän, en gång ligger på sotsängen, skall då din lärare få denna glädje af dig?

I afseende på Söndagsskolan har jag allt för litet kunnat wara tillstädes och deltaga i den. Det har dock hwarken warit owilja eller olust, som hållit mig borta, utan det har warit dels bestämda hinder och dels den omständigheten, att jag ansett min närwaro mindre behöflig så länge Söndagsskolan haft så dugliga ledare. Måtte Guds ord fliteligen utsås hädanefter såsom hittills på barnens hjertan, så will och skall Herren wälsigna detta arbete och gifwa en rik ewighetsskörd sitt namn till pris.

Hwad församlingsskolan angår har den i likhet med Söndagsskolan betydligt förbättrats under dessa åren, ehuru den ännu icke är hwad den borde wara, tillfölje af, att lärarekrafterna äro för få i jemförelse med barnens antal. Måtte Herren wälsigna denna för församlingen så wigtiga inrättning och gifwa församlingen en lika duglig och nitisk skollärare, som den församlingen under dessa åren haft.

De nattwardsbarn, som jag under dessa åren underwist, utgöra ett antal af 249, hwilka ofta legat såsom en tung börda på mitt hjerta. Jag är medweten om, att jag icke kunnat bibringa dem den tillräckliga kunskap i Guds ord som de behöft; men de flesta hafwa dock erhållit så stort kunskapsmått, att de weta hwad som är Guds wilja. — Med stor sorg har jag åsett att många förlorat kärleken till Guds ord och öfwergifwit både Herren och församlingen. Måtte Herren få återföra dessa förlorade söner och döttrar till Guds ord och Jesu gemenskap, och i nåd behålla dem som ännu hafwa någon kärlek till Guds ord, fasta wid detta ordet som allena kan göra dem rättsligen lyckliga och ewigt saliga!

Ehuru jag ser mycken försummelse i både det offentliga och enskilda arbetet för församlingen och derjemte många misstag och förseelser, för hwilka jag dagligen sökt Guds förlåtelse, kan jag dock icke erkänna såsom rättmätigt de många obilliga anspråk, enskilda gjort i afseende på min tid och mitt arbete. Will man förstöra en lärares både krafter och duglighet, så drifwe man honom bort från studerbordet och förneke honom hwila och tillfälle att bereda sig för predikan.

Jag wet mycket mål att många ansett mig

för sträng och hård, serskildt i afseende på kyrkotuktens öfwande. Sådant omdöme bekymrar mig dock föga, twärtom har jag stor fruktan, att wi såsom kyrkoråd warit allt för slappa i afseende på kyrkotukten. Och jag fruktar att om min efterträdare skulle blifwa slappare i detta fall, så går församlingen sin upplösning till mötes. Läsen de sju sändebrefwen i Upp. B. såsom bekräftelse på hwad jag sagt. Och det är wisst bättre för en pastor och ett kyrkoråd att mista wänner genom att handla efter Guds ord, än skaffa sig wänner genom att afpruta på Guds ord.

Angående tillståndet i församlingen, sådant jag uppfattat det, är wisst icke så mycket glädjande att säga. Dock har Herren äfwen här dem som söka det ofwantill är. Måtte den lilla hopen förökas! Herren göre många halte gående, så att de må helt tillhöra honom och utgå från werlden och deß syndiga wäsende. Han borttage täckelset från alla skrymtares ögon, att de må se och erfara sin andliga blindhet och sitt sjelfbedrägeri! Han wäcke de säkre och sofwande till besinning om deras ewiga wäl! Han frälse många i denna församling till sitt himmelska rike!

I afseende på det yttre har församlingen förkofrat sig icke så obetydligt. Den har ökats under dessa fem åren med omkring 300 kommunikanter. Församlingen har äfwen under denna tid bygt sig en stor och prydlig kyrka samt ett rätt beqwämt presthus. Och ehuru somliga känt det betungande, de allramest, som ingenting gjort, så tror jag dock att de fleste äro glada och tacksamma mot Herren, att dessa församlingshus äro byggda. Trots de många bekymmer jag haft, jemte mycket förtret och smädelse både inom och utom församlingen för kyrkobyggets skull, kan jag dock icke annat än glädjas och prisa Gud, att denna kyrka är byggd; ty församlingen behöfwer den för framtiden. Nog hade jag gerna welat se detta tempel färdigt innan jag lemnade eder, men då det icke låtit sig göra, så får jag wara belåten med att i en framtid få höra, att det är fullbordadt. — En önskan wille jag uttala, och det är, att Herrens ord i sin fullhet och klarhet måtte alltid ljuda inom detta tempels murar och allt för Guds hus opassande måtte wara och blifwa utestängdt, på det Herren icke måtte finna orsak att klaga: "Mitt hus är ett bönehus, men I hafwen gjort det till en röfwarekula."

Till sist will jag frambära till församlingen min tacksamhet för all kärlek och wälwilja mot mig och de mina under den tid wi wistats här. Jag får äfwen till enskilda wänner i församlingen hembära hjertlig tacksamhet för all uppriktig kärleksbewisning. Skolföreståndare, diakoner, trustier och andra församlingens tjenare, hembär jag härmed hjertlig tack för det gemensamma arbete wi haft och det förtroende och den upprättiga kärlek jag fått röna. Aldrig will jag förgäta den endrägt och inbördes kärlek, som gjort sig gällande inom kyrkoråd et, oaktadt wi ofta haft rätt swåra frågor att afgöra. Bröder förtröttens icke i edert swåra arbete! — Syföreningarne hembär jag äfwen tack för de stunder wi fått wara tillsammans i kärlek och endrägt. Fortsätten edert arbete med kristeligt nit och allwar! Och i öfrigt will jag säga till alla föreningar, som arbeta inom församlingen dessa apostelens ord: "Ewodian förmanar jag och Syntycken förmanar jag att de äro ens till sinnes i Herranom." Sann och kristlig endrägt är behöflig, icke blott inom de särskilda föreningarne, utan äfwen emellan de olika föreningarne, om Herren skall wälsigna werket till församlingens werkliga nytta. Jag tillönskar derför all framgång åt alla företag i församlingen, som i kristlig kärlek och endrägt enligt Guds ord uträttas.

Denna församling skall icke snart glömmas ur mitt minne och mina förböner, äfwen om jag och de mina icke alltid haft så glada dagar på denna plats. Serskildt will jag ihågkomma dem, som göra sällskap på wägen till den ewiga härligheten hos Gud. Af eder, bröder och systrar i Kristo, begär jag, att I måtten bära mig och de mina på bönens armar under wår långa färd. Det är saligt weta sig wara åtföljd af sådane som äro werkliga wänner. Deremot kännes det rätt swårt, att sådane personer skola finnas i församlingen, som sökt gå efter wårt argesta och som fördenskull med bittert sinne tänka på oß, ifall de tänka på oß alls. Jag wet mig dock icke på något sätt hafwa gifwit anledning dertill; och om jag utan min wetskap gifwit anledning till sådan fiendskap, så hoppas jag för Kristi skull, att det är förlåtet. — Medwetandet om, att personer sökt på åtskilligt sätt förswåra min werksamhet och bedröfwa mitt sinne på sista tiden har ensamt warit nog för att påskynda wår skiljsmessa.

Ännu återstår en önskan: "Tänker på edra lärare de eder Guds ord sagt hafwa." Det Guds ord jag såwäl som mina företrädare fått nåd förkunna eder, önskade jag finge stanna qwar i mångas hjertan. Om I lätt och snart

glömmen mig så glömmen dock icke Guds ord, som eder förkunnadt är. Jag känner det dryga ansvar jag har, huru jag predikat ibland eder; men I hafwen ock ett stort ansvar huru I hafwen hört och anammat det predikade ordet. Låtom oß komma ihåg detta då wi nu såsom församling och lärare skiljas åt. Wi skiljas i utwärtes måtto för att troligen aldrig mera i detta lifwet se hwarandra. O, hwad det är mycket jag wid afskedsstunden wille säga eder alla och en hwar. Men jag får endast tillägga dessa Apostelens ord: "Wandra wi i ljuset såsom Han är ljuset, då hafwa wi sällskap inbördes — och wårt sällskap skall då wara med Fadren och Hans Son Jesus Kristus". Det fins ett ewighetsband som binder Guds barn tillsammans, och detta band kan hwarken tid eller rum afklippa.

Wi få derföre dagligen mötas wid nådastolen och sedan få wi mötas hemma hos Herren efter detta korta nu — och sedan behöfwa Guds barn aldrig skiljas mer. "Det står Guds folk en rolighet tillbaka". — Och huru gerna wille jag icke möta eder alla hemma hos Herren!

Skall detta myckna Guds ord wi gemensamt betraktat wara förgäfwes? Skall Herrens Ande förgäfwes klappa äfwen i dag på edra hjertan? Skola de flesta blifwa qwar i synd och otro och så på sistone gå förlorade? "Söker Herren medan man kan finna Honom". Annu är det icke försent, Herren har ännu icke flytt bort; men snart kan det wara försent, då nådens Ande bortfar. Och I, som älsken Herren, haten det onda och flyn allt som ondt synes. Följen Jesus både genom ondt rykte och godt rykte och snart få wi komma hem till Herren för att wara när Honom ewinnerligen. Härmed får jag i den treenige Gudens namn säga eder farwäl.

Kyrkliga underrättelser.

Synodalmötet. Under onsdagen och thorsdagen d. 18 och 19 Juni, hade synodens ministerium sina sammanträden för att hålla colloquium och besluta, hufwudsakligen, rörande dem, som skulle påföljande söndag ordineras. Thorsdagsaftonen den 19:de begynte synoden sitt möte med högtidlig gudstjenst i Emanuelskyrkan, derwid synodens president, pastor E. Norelius predikade öfwer "den rätta winsten för Guds rike på jorden" med Luce 5: 1—8 till text, hwarwid många goda lärdomar uttalades. Kyrkan war fyld med menniskor och en högtidlig syn war det i sanning att se denna wäldiga skara af dyrköpte landsmän i det icke blott rikt upplysta utan ock med blommor wäl prydda templet. På altarskranket war uppreſt en grön båge och på framsidan af predikstolen syntes i stora bokstäfwer ett "welcome", hwarjemte Luthers porträtt war uppstält på en framstående plats i rikt förgyld ram. Fredagsmorgonen, efter bibelförklaring och morgonbön, begynte synoden sina egentliga förhandligar kl. 9 förm. Sedan presidenten uppläst sin, som wanligt innehållsrika rapport, blefwo de hittillswarande embetsmännen återwalda och göromålen togo på allwar sin början. 101 pastorer äro närwarande, med 22 frånwarande. och 81 församlingsombud; derjemte upptogs ett antal till rådgifwande medlemmar. Synodens hela medlemsantal uppgår till fullt 200. Ibland de första göromålen förekom upplåsandet af en utförlig helsning till synoden från en af deß frånwarande medlemmar, prof. O. Olsson, hwilken wi denna gång intaga i sin helhet å annat ställe i detta nr. Ett dussin församlingar äro upptagna i gemenskap med synoden och deribland Gustaf Adolfsförsamlingen i New York.

— Pastor Tellen har sett sig nödsakad afslå den förnyade kallelsen från församlingen i Moline. Måtte Herren snart sända henne en waksam herde!

— "Plymouthbröderna", hwilka hade tillstält skandal i St Louis genom att utdela den heliga nattwarden, utan att wara dertill befogade, blefwo uteslutne ur Y. M. Christian Association, hwaraf de woro medlemmar. Således icke ens denna, af alla möjliga slag af kristna sammansatta, förening kan lida, att hwem som helst befattar sig med den heliga nattwardens utdelande. De borde alla sättas i skola hos prof..... i K.

— Den stora katholska katedralen i New York, som under ytterste stått inwigdes för några söndagar sedan, rymmer 17,500 menniskor och finnes endast 10 andra kyrkor i hela den katolska werlden, som rymma flera. Att komma in i den på inwigningsdagen kostade $5, om man wille sitta, annars $3 personen, och kyrkan war dock full.

— Bier-bryggarne i Förenta Staterna hafwa hållit ett stort möte i St Louis i början af

denna månaden och woro högst förnöjda öfwer den ljufliga underrättelsen att under förlidet år försålts nära 9½ millioner tunnor af den kära drycken och man uppmuntrades med utsigten att detta år skulle bewittna en ännu större afsättning. Man klagade öfwer att man icke i landet wid nykterhetsarbetet skiljde emellan distillerade och jästa drycker och beslöt föra krig på lif och död emot dessa nykterhetsfrare, som wåga härleda de röda ögonen, den högröda näsan och de blodröda käftarne från det beskedliga och oskyldiga bier-et. — Härpå anwända dock drinkarne den ohyggliga summan af omkring 150 milloner dollars om året. Är det underligt att lösdrifwarnes (tramps) antal storligen förökas och deras wildhet blifwer allt större? — Detta är wisserligen en o-kyrklig underrättelse, men dock nödwändig att akta på.

Inre Missionen.

Rapport till Central Bestyrelsen.

Mirage, Nebraska, den 1 April 1879.

Till ärade Centralbestyrelsen!

Säden är mycken och arbetarena äro få Matth. 9:37.

Dessa Herrens Jesu allwarsamma ord kunna i bokstaflig mening tillämpas på arbetsfältet i Nebraska.

Då jag nu i Herrens och C. B. tjenst i sex månader arbetat på detta fält, får jag inrapportera något om min werksamhet härute. Då jag antog C. B:s kallelse kunde jag aldrig föreställa mig det andliga tillståndet i Nebr. sådant det werkligen är. Nog hade jag hört att folket härute war delaat i många partier, men att det skulle finnas så många bland wårt folk kunde jag knappast föreställa mig. Man kan icke finna en enda plats med mindre flera eller färre äro dragna än hit än dit, och ibland åt alla möjliga håll. M—wänner, An anare, B—ister, M ister, M—oner, Josephiter, Ad — ister, Hemliga sällskaper och fritänkare, finnas, som draga hwar till sitt, och synas i Nebr. hafwa god jordmån. En orsak till allt detta synes mig wara att här ute har warit allt för litet arbetadt med Guds rena ords predikan. Hade C. B. kunnat sända och underhålla respredikanter för 9 @ 10 år sedan torde många själar warit wunna, som nu äro afwikne på sådana willowägar, att Gud allena wet om de någon gång skola komma till rätta igen. Den enda plats jag funnit är Kearney Co. hwareft de olika tänkande hafwa mera delat sig, ty der wi hafwa församl. äro jemförelsewis få utaf andra bekännelser bosatta. I Phelps Co. deremot äro de mera blandade om hwarandra.

Jag will nu uppräkna alla de platser jag besöker för att låta C. B. se huru stort mitt fält är och huru litet som kan uträttas med blott en man. Nog borde härute wester om Kearney Junction uti Kearney, Phelps, Adams och Harland counties wara en man jemt; ty här finnas för närwarande tusentals swenskar, och hwarje dag strömma de hit från de östra staterna. De äro dock alla nybörjare och hafwa ganska litet att uppoffra för missionen, hwarför C. B. finge hufwudsakligen löna missionären. Der jag för närwarande bor är en liten församling, som ökar sig jemt; de hafwa en liten kyrka af torf (sod) men är dock rätt treflig att predika i. Här finnas också, såsom wi hafwa skäl att hoppas, några lefwande själar, som finna sig allena trygga wid Jesu Kristi kors.

I Phelps Co. hafwa de äfwen en organiserad församl. men ingen kyrka och man får der predika för det mesta i torfhusen, hwilket är rätt mattande, ty

ehuru dessa hus äro warma och för den fattige nybyggaren förmonliga under wintern isynnerhet, äro de dock rätt tunga att både sjunga och predika uti. Herren bekänner sig dock till dessa gudstjenster ty icke så få äfwen här hafwa fått syn på det blodet som renar af alla synder. Mr Hedlund arbetar här efter bästa förmåga och allt hans tid tillåter.

I Harlan Co. finnes också församl. Här uppföra de en ändamålsenlig kyrka af "frame" hwilken är snart nog färdig och betald. På gränsen mellan Kearney och Adams Co:s organiserade jag en församl. den 3:je Februari; somliga af dessa swenskar hafwa bott här i tre års tid och aldrig haft något besök af predikant förr än nyårsdagen, då jag kom dit. De woro synbarligen glada åt besöket, och oaktadt ett förfärligt yrwäder kommo de dock alla till gudstjensten. Här hafwa de ett ändamålsenligt skolhus att samlas uti till sina gudstjenster. De äro hufwudsakligen dalfolk och hitkomna från marmorbrotten i Vermont, annars från Falun hwarför de kallade församlingen Falun. Kearney Junction, i Buffalo Co. äro några swenska familjer bosatta, men föga utsigt för någon församling; jag har besökt dem några gånger.

Öster om Kearney J. får jag besöka 12 counties, hwareft swenskar äro bosatta. Börjar då på Sutton i Clay Co. hwareft många swenskar finnas; der är äfwen en liten församling tillhörande wår synod, som betjenas af pastor Torell. Dock synes största delen af folket på denna plats wara mycket willrådiga hwar de skola höra till. En metodistförsamling med temligen wacker kyrka finnes här samt äfwen predikant. Den lutherska församlingen har ingen kyrka, dock om de kunde hålla litet mera tillsamman skulle de lätt nog kunna få eget samlingshus, emedan de hafwa 80 acres jord och ett ändamålsenligt pastorshus. I Fillmore Co. finnes också en liten församling tillhörande wår synod, men de äro utan lärare och hafwa föga hopp om att få någon ifall de icke wilja förena sig med förs. i Sutton. Metodisterna hafwa så att säga intagit förskansningarna till församlingen och arbeta med rastlös ifwer för att winna proselyter. I York Co. är äfwen en liten församling med några anexrotar, som pastor Ahlquist betjenar. Här hafwa Ansgarianerna, ett ifrigt arbete, ehuru med obetydlig framgång. En mormonprofet har här äfwen sökt byte, men mig weterligt icke wunnit mer än en qwinna af församlingsmedlemmar, oaktadt han uppehållit sig här hela förliden sommar och höst. Oaktadt alla anfall och försök att utså mißtroendets frö, som hafwa blifwit gjorda, synes dock enighet, och kärlek till läraren, råda i församlingen. I Hamilton Co. äro många swenskar bosatta, men de flesta baptister. De hafwa en prest, som förr war Ansgarian, men såsom det säges öfwergått af helt andra bewekelsegrunder än af samwetsförebråelser. — Här finnes dock en del, som hafwa förenat sig med församlingen i Swede Home, Polk Co.; de hafwa, om jag mins rätt, 16 mil dit, hwarför pastor Ahlquist besöker dem så ofta hans tid det tillåter.

I Swede Home hwareft pastor A. är bosatt, är en temligen stor och stadgad församling. Här hafwa de både kyrka, pastorsboställe och kyrkogård; nog

kunde denna församling warit mycket större om icke Swedens här hade börjat med det fåfänga försöket att stifta en församling af idel heliga själar. Sedan kom då förut nämde Falk och drog till sitt. En icke liten skara finnes dock här, som trotsar satans list, och som är stadgad wid korset och will hålla till der. Herrans nådewind har äfwen gått öfwer här och många själar har Jesus fått till rof. Lofwad ware Hans namn nu och ewinnerligen!

(Forts.)

Hushålls Föreståndarskapet

wid Augustana College, Rock Island, Ill., blir ledigt den 1:ste September d. å.

Ansökningar till denna befattning böra insändas till undertecknad **före den 4:de nästkommande Juli.** Till upplysning för sökande må nämnas följande:

De med syßlan förknippade göromålen kräfwa twenne personers, en mans och en qwinnas, **hela tid.**

Det åligger **hushållsföreståndaren** att ombesörja alla uppköp för spisinrättningen, att hafwa wården om lärowerkets ladugård, att för öfrigt stå till tjenst wid hwarjehanda förrättningar, t. ex. wid tillfälliga mindre reparationer etc., samt att, så widt möjligt är, sköta lärowerkets wärmeapparat. Han bör wara något kunnig i snickareyrket samt förstå att föra wissa för hushållet nödwändiga enkla räkenskaper.

Det åligger **hushållsföreståndarskan** att med behöfliga biträden, hwilka aflönas af lärowerket, omhänderhafwa allt, som rör matlagningen.

Ehuru en familj (helst barnlös) är för denna befattning tjenligast, må dock ogift äldre fruntimmer wara oförhindradt att söka platsen som hushållsföreståndarska, då hushållsföreståndarens göromål kunna anförtros åt särskild person.

Lönewilkoren äro, utom kontant lön, fria husrum och i öfrigt allt fritt. Sökande torde i sina ansökningar uppgifwa den lön, för hwilken de wilja tjena, äfwensom familjemedlemmarnes antal och ålder. Närmare upplysningar meddelas af undertecknad.

Å Edukationskomiténs wägnar,

C. O. Granere.

Adr. Augustana College Rock Island Ill.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Nils Tycho Olson, New Gottland, Kansas 10,00; L. P. Johnson do 5,00; E. N. Swalen, Mendota, Ills 5,00; A. G. Royd, Princeton, Ills 1,00; Lars Anderson, Sugar Grove, Pa 1,00; Carl Peterson, Tampico, Ills 1,50; Swen Månson do 0,50; N. Larson, Omaha, Nebr. 2,00.

Till Lärowerkets underhåll:

Illinoiskonferensen 69,00; Minnesotakonferensen 77,80; Iowakonferensen 75,00; Kansaskonferensen 89,65; New Yorkkonferensen: genom L. P. Stenström, Hesselvalley, Pa 8,20; genom Lars Person do 8,20; genom A. Hultberg do 6,60; söndagsskolan do 1,82; genom Frank Lind, Freehold, Pa 5,70; genom P. Samson do 1,80; af John Wennerberg, New London, Iowa 0,50.

In natura:

Församlingen i Färlöf, Bureau Co., Ills 77 ℔ smör, 39 dussin ägg; församl. i Henderson Grove, Ills 64 ℔ smör, 38 dussin ägg och 3 stenkrukor; församliugen i Woodhull 3 krukor smör och 30 dussin ägg; församlingen i Altona, Ills 156 ℔ smör och 26 dussin ägg; Mrs Gustafwa Grinlee, Geneseo, Ills 2 rökta skinkor.

Till Indian-ynglingarnes underhåll:

Från söndagsskolan i Hesselvalley, Pa 5,35.

Moline, Ills, den 19 Juni 1879.

J. H. Wistrand.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rudholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 2 Juli 1879.** **N:o 27.**

Ordinationstal.

hållet i Immanuelskyrkan söndagen den 22 Juni 1879 af T. N. H.*)

Samuel wäxte till och Herren war med honom och intet af all hans ord föll på jorden. 1 Sam. 3: 19. Detta är ett märkwärdigt wittnesbörd om profeten Samuels person och werksamhet och wisar så wäl hwad han redan war, som ock hwad han allt mer blef, hwari han är en förebild, ett exempel för alla dem som inträda eller redan befinna sig i Nya Testamentets heliga embete. Wi wilje derför efter den nåd Herren förlänar öfwerwäga detta wittnesbörd till pröfning af hwad wi äro och eftersinnande af hwad wi borde blifwa.

Det första wår text berättar om den unge Samuel war att **han wäxte till.** Men detta förutsätter, att det war något hos honom som kunde wäxa till. Textens ord säga oß icke uttryckligen hwad detta war; men då det heter: Herren war med honom, måste wi sluta att, om ock deri innefattas det naturliga själslifwet, det war icke det allena som wäxte, utan någonting derjemte eller deruti, som war af Gud. Menniskosjälen är wisserligen en härlig Guds gåfwa, en underbar enhet af höga egenskaper och förmögenheter, en reflex af Guds egna. De äro wäl icke hwad de woro till sin art och beskaffenhet; men till wäsendet äro de desamme. De äro menniskan gifna och således hennes egendom, men hon är ansvarig för deras utweckling och bruk. Själen, eller hjertat benämnes af wår Frälsare **fatabur**, en skattkammare, således mera ett **käril**, som fylles annorstädes ifrån med sitt innehåll. Men menniskan kan utbilda och utwidga dessa själsegenskaper, och det i en otrolig grad, samt dermed göra dem tjenliga att mottaga desto större mått af nådegåfwor, eller att dessa kunna uppenbara sig desto mäktigare i dem. Gud utdelar äfwen naturgåfworna olika, den ene gifwer han ett den ondre tu, och en annan tre pund; han fordrar ock att hwad han gifwer skall troget anwändas i hans

*) Några enskilta medlemmar af Augustana synoden hafwa begärt få se ofwanstående tal i tryck. Ehuru det blifwit nedskrifwit på flere olika ställen och wid ett tiotal af tillfällen, torde det, oaktadt all ojemnhet i framställningen, innehålla en del sanningar, som torde wara wärda och nödwändiga att lägga på hjertat.

stora hushållning på jorden. Men dessa gåfwor, som Herren gifwit, will han nu att hans församling skall draga försorg om må blifwa utbildade och skicklige gjorde att tjena honom. Ej will han, att kärlet skall först göras i ordning, utwidgas och tillpyntas och att derefter skall den nya lifskraften deri ingjutas; utan, såsom hans wilje är, att själsbildningen skall från de spädaste dagarne begynnas, så gifwer han ock lärjungasinnet genom det heliga dopet och derefter bör det ena utwecklas uti och genom det andra. Jag sade att det tillkommer församlingen att draga försorg om dessa gåfwors utbildning. Der äro föräldrar, som hafwa det höga embetet att wårda, sköta och wattna den späda plantan under deß första wäxt; församlingsskola och andra skolor hafwa att fullfölja detta arbete och de s. k. lärda skolornas pligt är det att ytterligare utföra detta wärf, jag will ej säga fullborda det; ty det kan endast ske uti lifwets skola under den himmelske wingårdsmannens tillsyn och kärleksfulla omsorg. De finnas, som anse en sådan de naturliga gåfwornas utbildning plat icke nödwändig, snarare skadlig; utan, mena de, när blott det nya lifwet är födt, så uträttar det af sin egen kraft hwad naturen aldrig förmår. Det är en sanning, att det nya lifwet och de himmelska krafter, som dermed undfås är hufwudsaken; det är likaledes sannt, att Gud gör under, när det honom behagar, och tyckes understundom likson gå förbi naturen och helt och hållet gå sina egna wägar wid sina werks utförande. Men det är lika säkert, att detta ej är hans wanliga sätt; profeter och apostlar woro icke de ende personerna han begagnade sig af och genom en underbar utrustning gjorde till sina redskap, ehuru äfwen de ofta genomgingo en flerårig beredelsekurs och mångahanda prof, innan, de anwändes. Farligt är det deßutom att åberopa sig på dessa Guds undergerningar; ty först och främst har ofta sådant warit inbillning och en korintisk sjelfupphöjelse, och icke det allenast, alltsammans har så småningom wisat sig wara rent af djefwulens werk, ogräs i st. f. ädelt hwete. Wi måste derför gå den wanliga, jag will till och med kalla det den naturliga wägen, och beflita oß om att bilda och utwidga de gåfwor Herren redan genom den naturliga födelsen förlänat, utan att derför bestrida eller förneka Guds rätt och makt att gå underbara wägar när han behagar wälja dem. Men det säga wi, att den sanna bildningen kan och bör endast ske i sammanhang med det uppenbarade ordet; derigenom ej allenast renas kärlet från den medfödda orenligheten, Joh. 15: 3, utan dermed inströmmar ock den "Guds kraft", som evang. innehåller, enl. Rom. 1: 16, "den tillkommande werldens kraft" (Ebr. 6: 5) såsom Ebr. brefwet witnar. En bildning utan Guds ord kan wäl gifwa menniskan en wisdom, men då en sådan som Jakob kallar "jordisk, rent menskklig och till och med djefwulsk". Wårt samfund har gjort något till meddelande af den wisdom, som ofwanefter är, om det icke gjort allt hwad det kunnat och bordt; och I bröder, som stån färdiga att inträda i det andliga arbetet i församlingarne, hafwen åtminstone förmånen deraf. Hwad under wåra förhållande hittills kunnat göras har blifwit gjordt och wi

hafwa äfwen sökt öfwertyga oß om, att Herren fått **wara med** om underwisningen och gifwit deråt den rätta riktningen och innehållet. Wi kunna säga att grunden är lagd, att begynnelsen är gjord, men också icke mer. Det måste hädanefter heta om hwar och en af eder som om Samuel: **han wäxte till.** Redan i afseende på den rent werldsliga wetenskapen, är nödwändigt att wäxa till. Herrens werk äro till, för att kännas och hans wägar för att uppmärksammas. Naturens kännedom är i högsta grad wälsignelserik för en predikant. Jesus sjelf wisade sig känna naturen i grund och förstod äfwen att så anwända denna sin kunskap som ingen annan, såsom redan Matth. 6 kap. bewisar, der blomstren på marken och foglarne under himmelen blifwa betydelsefulla bilder af andliga förhållanden. Och historien, äfwen den allmänna, werldsliga, är en läromästarinna öfwer många; i den uppenbarar sig wisserligen menniskornas egenwilja, falskhet, mordlust och allehanda andra, för att ej säga alla, hjertats onda lustar och begärelser, med deraf följande elände och jemmer; men den som betraktar den i Guds ljus med en andlig blick skall deri lära så wäl menniskornas stora behof af försoning och frälsning, som framförallt märka Guds finger, som midt i wirrwarret och slitningen håller allt sammans och leder det hela till ett wißt mål. Historien stadfäster hwad det heliga ordet uttalar (Es. 55): "edra tankar äro icke mina tankar, och edra wägar icke mina wägar säger Herren: utan så mycket himmelen är högre än jorden äro mina wägar högre än edra wägar och mina tankar än edra tankar". Wisserligen får icke en pastor göra hwarken alla eller någondera af dessa wetenskaper till ett hufwudstudium, (om någongång detta skett måste det ans:s som ett undantag, om icke som ett mißtag;) men alldeles främmande får han icke heller wara uti den, i wåra dagar mindre än någonsin, alldenstund det fiendtliga förnuftet nu mer än någonsin försöker resa upp naturens Gud (i fall den medgifwes hafwa någon) emot Bibelns. Ransakandet i dessa ämnen gör blicken klarare och omdömet skarpare i fråga om mindre och dock ganska wigtiga saker och händelser; en skatt af erfarenheter insamlas, som i ens hela werksamhet kan blifwa till oberäknelig winst.

Det är dock tydligt, att en församlingslärares kallelse gör ett annat studium för honom ännu angelägnare och owilkorligt nödwändigt, deruti han för den skull framförallt har att **wäxa till.** Jag behöfwer ej uppräkna de stora grenar, hwaruti den kristliga theologiens stora träd har under kyrkans utweckling också utwecklat sig. Det må blott nämnas, att ingen af dem får försummas. Skriftens grundspråk, och framförallt Nya Testamentets, borde wara en pastor nästan så wäl bekant som hans modersmål. Det gifwes något genom grundspråket, som ingen öfwersättning förmår meddela. Att goda och pålitliga utläggare härwid böra begagnas inses lätt. Om den allmänna werldshistorien är en god läromästarinna, så är klart att kyrkans egen historia är det fast mer. Men för att wara kort, ingen, ens af de s. k. hjelpwetenskaperna får förgätas eller försummas. Den det gör, ådrager sig skuld, och gör sig sjelf så småningom obrukbar, wänjer sig wid att trampa

i samma fotspåret och följden blir att man finner ingen förkofran eller föda i hans predikan; emot detta onda hjelper icke det lifliga i predikan, än mindre deß längd. Paulus förmanar sin son Timotheus: "försumma icke den gåfwa som i dig är; detta akta; blif deruti; på det din förbättring må hwarjom man uppenbar warda."

En församling gör illa **emot sig sjelf** mer än någon kan föreställa sig, om hon fordrar så mycket af sin pastor: gudstjenster, andaktstunder, besök, resor m. m. eller gifwer honom så ringa lön att han hwarken kan skaffa sig någon tillökning i sitt bibliothek eller få tid att sysselsätta sig med sina böcker. Dock får ingen lärare ursäkta sig. Tages tiden i akt, isynnerhet morgonstunden, som, såsom de erfarne gamle sade, har guld i mun, och **indelas** tiden till arbetet man har för sig, så skall man finna ej få lediga stunder till det här påpekade nödwändiga göromålet. Hwar och en wakte sig för, att ej för många timmar må komma att räknas under öfwerskriften: "förlorade stunder"; det wore nästan detsamma som "illa anwända".

Men det är en annan öfning och ett annat wäxande, som jag wille lägga eder innerligt på hjertat och förutan hwilket det hittills omtalade blefwe utan kraft. Wi kunna kalla det att **wäxa in i Kristus**, wäxa i gemenskap med honom, hafwa sällskap med honom. Detta kan endast ske genom ett rätt bruk af de medel han lemnat i wåra händer dertill, hufwudsakligen det heliga Ordet, såsom Jesus sjelf säger: "den mig älskar, han warder hållande min ord och min Fader skall älska honom, och wi skola komma till honom och **blifwa boende** när honom" och åter: "honom skall jag **uppenbara** mig" (Joh. 14: 23, 21). Men här mena wi icke det lärda, mera wetenskapliga omgåendet med Skriften, som dock icke heller bör försiggå utan med ett allwarligt sinne och i Guds fruktan; utan detta stilla sittande wid Jesu fötter med ett törstigt Marie-sinne, detta den inwärtes menniskans sysselsättning med, öfwerwägande af, och inträngande i det gudomliga ordet, då det händer den andäktige betraktaren som Paulus kallar att i ordets spegel med upptäckt ansigte skåda Herrens Kristi klarhet eller herrlighet och till och med i denna klarheten se hans beläte, hans ljufliga anlete. Att Skriften sjelf bör wara den egentliga "uppbyggelseboken" är af sig sjelf klart, ehuru en eller annan begåfwad författare må begagnas till uppbyggelse. Helst må man härwid anwända dem, som genomgått ett eller annat århundrades eldsprof och befunnits innehålla äkta guld. I den såkallade "uppbyggelselitteraturen" finnes mycket slagg, som lyser som fradgan på wattnet, men mera föder fantasien och känslan än det egentliga lifwet och gör snarare drucken, än mätt. Mera wigt ligger på det här sagda, än mången anar, emedan man omedwetet mottager intryck af det man läser och sinnet och tankarna kunna antaga en ny riktning, för att ej säga bortföras ifrån enfaldigheten i Kristo. Hela Davids första psalm kan läsas härom. Paulus säger om Timotheus att han war uppfödd i ordet om tron och den goda läran, "med hwilken du alltid warit", hwilket sednare uttryck egentligen innebär att han **följt efter** den läran han mottagit, följt henne stadigt

med sina tankar så väl som med sitt yttre förhållande. Detta menar han ock med den korta förmaningen: "Öfwa dig sjelf till gudaktighet"! Det heliga och helgande ordet har alltid med sig en renande kraft, såsom Jesus säger: "I ären rene för det tals skull, som jag hafwer talat med eder", det förwandlar menniskan både till det inre och yttre wida mer än man förstår; men ej förgäfwes skrifwer Paulus till samme Timotheus: **försumma icke** den gåfwa som i dig är. Wi skola **öfwa oß** i ordets lydnad och efterföljd; derföre säger Paulus ytterligare: "detta akta"! Det underbara nalkandet till Gud, som heter bön nämnes här sist, emedan det är det innersta, djupaste och högsta af all gemenskap med Gud; isynnerhet är det förhållandet med bönen i kammaren, der Gud i löndom ser och hör, men gifwer swaret uppenbarligen. Wi erinra oß den inwerkan på Moses, som hans warande hos Herren de 40 dagarne på berget hade med sig, och Johannes, som låg wid Jesu bröst, mottog wisserligen af mästaren den karaktär af mägtig kärlek, som utmärkte hans person och utmärka hans härliga skrifter.

Genom detta **wäxande** i den utsträckning wi nu hafwa tecknat det, skall en församlingslärare insamla kunskaper, men ej allenast kunskaper utan erfarenheter; och erfarenheterna och kunskaperna skola belysa hwarandra och båda göra sinnet wißt, omdömet skarpt och gifwa umgängelsen i sin helhet eller den kristliga karaktären en fasthet, som gör att andra wåga lita på den samt förtro sig åt densamma, som således ingifwer förtroende, en så nödwändig sak för den som skall stå andra före i Herren och hwarförutan så mycket af hwad han predikar blifwer fåfängt. Jag fruktar ej för att säga att ett sådant wäxande ingifwer och bjuder wördnad och aktning. Paulus brukar ett ord som fullt motswarar hwad jag här säger. I wår gamla bibel är ordet i grundspråket återgifwit med "ärlighet", såsom i Titi 2: 7, der det heter: "Uti all ting ställ dig sjelf för en efterbyn till goda gerningar, med oförfalskad lärdom med **ärlighet**", d. ä. med ett uppförande och umgängssätt, som är wärdigt det embete du har. Men på det sätt jag här sökt framställa denna goda egenskap hos en lärare blir den ej en utifrån påklädd wacker drägt, som dock blifwer obehaglig och frånstötande för hwar och en uppmärksam; utan en ofta omedweten yttring af själens ro och andeliga stadga. När Herren bor och uppenbarar sig i menniskan och wandrar uti henne, då är det ej underligt, om det yttre tager prägeln af det inre lifwet i Guds gemenskap och bjuder aktning. Paulus synes wara angelägen om detta umgängessätt; både Tim. och Titus förmanar han: "låt ingen förakta dig", hwarwid han wisserligen fordrade ett sådant förhållande å deras sida, att de ej wäckte förakt emot sig.

Wi hafwa nu betraktat **tillwäxten** och det isynnerhet för så widt det beror på menniskan och framförallt förwäntas af en församlingslärare; wi wilje nu taga för oß det nästa lilla, innehållsrika ordet i wår korta text, nemligen då det om Samuel heter: **och Herren war med honom.** Ja, annars hade det wisserligen icke blifwit af honom hwad det blef. Och så nödwändigt detta Guds warande hos Samuel war för honom, lika nödwändigt är det för hwar och en som inträder i nya

Testamentets embete. Detta uttrycket: "Herren war med honom", innebär ej allenast en gemenskap med Herren i tron, utan derjemte eller fastmer ett förhållande å Guds sida emot Samuel och det just under wäxandet, hwarigenom det sednare skedde på ett rätt sätt och erhöll det rätta innehållet. Herren är ju den, som utrustar menniskan med de egenskaper, de krafter och gåfwor hon eger, och Han behöfwer i sin hushållning på jorden på de olika tiderna och deras behof med afseende på det han will hafwa uträttat. När Paulus betygar om sig sjelf, att Gud från hans moders lif afskilt honom till det embete han innehaddе, så innebär detta icke blott ett bestämmande af honom till något, utan ock hans utrustande derför, hwarom apostelns lif och werksamhet bär wittne. Wi må wäl ock tilltro wår käre himmelske Fader att han än i dag utrustar barnet i moderlifwet med de gåfwor, hwarmed han will det sedermera skall tjena honom; häraf följer att wåra gåfwor, större eller mindre, äro wäl wåra, men dock egentligen Herrans, och oß gifna för wissa ändamål. Akte wi icke häruppå, står oß en swår räkenskap före. Men besinne wi denna sida af saken wäl, så skulle wi lätteligen finna, att ingen, äfwen den högst begåfwade, har något att yfwas öfwer, lika litet som han har rätt att sätta sig öfwer eller se med ringaktning ned på den mindre begåfwade. Hwar och en har sin gåfwa eller gåfwor för att dermed tjena; den ypperste bör wara allas dräng, d. ä. wara alla till gagn med hwad han har och just dermed bewisa att han är den ypperste.

Men Herren **är med** sina barn och redskap äfwen under **utbildningen** af de gåfwor han förlänat dem. Detta utsäger uppenbarligen wår text. Monne icke han så styrer menniskornas lefnadsförhållanden och yttre omständigheter, att han får just de gåfwor framkallade och öfwade, som han will begagna sig utaf och som just äro passande för den tid på hwilken de bringas i utöfning. Jag erinrar här åter om Paulus; han war afskild från moderlifwet till sitt apostoliska kall, såsom wi redan hafwa hört; men i hwilken besynnerlig och dock förträfflig skola höll icke Herren detta sitt stora redskap? Han war Gamaliels lärjunge och blef en nitisk farisé, intill den tiden då Herren kallade honom till sin tjenare; han hade då grundligen lärt känna den egna rättfärdighetens högmodiga och dock omöjliga wäg och kunde fördenskull klarare än någon predika rättfärdiggörelsen af tron. Och **war** icke **Herren med** Martin Luther och fostrade honom i sjelfwa påfwedömet till en sådan hänryckande upprycka af den gamla egenrättfärdighetsroten, och till en planterare af evangelii ädla säd? Med dessa exempel må det wara nog, ehuru sednare tiders erfarenheter rikeligen intyga detsamma. Gud ware lof att wi se denna sanning betygad i Skriften och bewittnad af den kristna kyrkans erfarenhet. Wi äro förwissade att Herren handlat på samma sätt än i denna dag och midt ibland oß. Utan twifwel har han wäckt tanken och lusten hos dessa unga bröder, att söka förbereda sig på det embete de äro kallade att i dag mottaga; så naturligt alltsammans har tillgått, tro wi dock att han **warit med** om allt. Hwilken betydelse få icke studier för lärare och lärjungar, när de betraktas i ljuset af det ordet i wår text: **Herren war med**

honom. Här är anledning att bekänna det skröpliga i underwisningen och det försumliga i insamlandet af kunskaper.

Men Herren ej allenast styrer och leder deras uppfostran, som öfwerlemnat sig till hans tjenst; Han deltager äfwen i underwisningen och meddelar sjelf åt öppna och ödmjuka sinnen den högre kunskap, som behöfwes, och sammanbinder till ett helt det mångahanda som inläres samt förlänar det ljus och kraft af höjden. Jag anser wår text äfwen antyda detta; ty Herren är ej med såsom wittne allena till hwad som föregår, utan såsom werksam, ja såsom den egentligen werksamme. Wi påminna oß wår Frälsares ord, de werkligen underbara orden till Petrus, då denne aflagt den stora bekännelsen: "Du är Kristus, lefwandes Guds Son": "Salig är du Simon, Jona son; kött och blod hafwa dig det icke uppenbarat, utan min Fader som är i himmelen". Wisserligen har Petrus anwändt sina naturliga själskrafter att förstå och fatta hwad wår Frälsare sade och gjorde, och deraf sluta till hwem han war; men derunder war det Herren Gud, som ledde eftertanken och meddelade den sanning som söktes. Salomo säger: om du söker efter wisheten såsom efter silfwer och letar efter henne såsom efter en skatt, så skall du förstå Herrens fruktan och hans kunskap finna; ty Herren gifwer wishet och utaf hans mun kommer wett och förstånd". (Ordspr. 2 3—5). Och med enkla ord förmanar Paulus sin Timotheus: "Märk, hwad jag säger", härmed fordras den mensklige fliten att lära, "men Herren skall gifwa dig i all ting förstånd", med dessa orden wisas på kunskapens egentliga källa, hwarur den rätta wisdomen tillflyter den uppmärksamme, men också icke utan denna stadiga uppmärksamhet. När jag nu här förut framhållit så godt jag kunnat nödwändigheten af att wäxa till såsom Samuel, så wille jag hafwa intryckt den sanningen djupare genom de följande orden i texten, hwilka utlofwa den gudomliga närwarelsen och wälsignelsen.

Men hwarföre då allt detta? Det kan icke med färre ord eller på ett fullkomligare sätt uttryckas än så: och intet af all hans ord föll på jorden. Här är egentligen fråga om orden och det alla en pastors ord. Det är wäl förut wisadt att genom wäxandet, umgängelsen i sin helhet, den kristliga karakteren, renas, stadgas och helgas; wi kunde derför säga att allt hos en menniska och synnerligen hos församlingsläraren talar; hans ansigte, hans sätt att wara, sjelfwa hans klädedrägt har ej så litet att säga; det sätt hwarpå han förrättar sina embetsgöromål i allmänhet, särskilt sköter hwad till den offentliga gudstjensten hörer talar tydligen och låter de närwarande ana, kanske djupare förstå betydelsen af embetsgerningen. Men så mycken wigt wi wilje lägga häruppå, så wi wäl hufwudsakligen handla om orden och deras beskaffenhet såsom en frukt af wäxandet och Herrens egen werksamhet derwid. Att orden falla på jorden will klarligen säga att de äro tomma och innehållslösa och derför ock kraftlösa. Samuels ord woro alldeles motsatsen dertill. Hwad han talade, innehöll sanning och bewisade sig alltjemt såsom sanning, och det icke ett och annat af hwad han sade, utan all hans ord, intet undantaget. Här wilje wi wäl ihogkomma att Samuel

war en profet, hwaruti grunden kan sökas till hans mäktiga ord; men wi hafwe ock sett på hwad wäg han blef hwad han war, och samma wäg står hwar och en af oß öppen. Kunna wi nu icke komma dit han war, så böre wi dock wara ungelägne att blifwa honom så lika som möjligt. Domaren öfwer oß har på förhand gifwit oß en regel, efter hwilken utslaget en gång skall falla: "För hwart och ett fåfängt ord, som menniskorna tala, skola de göra räkenskap på domedag." Gäller detta alla menniskor, så gäller det fastmer lärarena. Skola orden icke falla på jorden, så måste de **innehålla sanningen, den rena, oförfalskade sanningen**, sådan den i det heliga ordet blifwit oß gifwen; wi kunna sammanfatta den i det Paulinska bekännelseordet: **Jesus Kristus och honom korsfästan.** I evangelium om Jesus ligger den Guds kraft, som frälsar; derförutan är ordet tomt och bör icke nämnas "Guds ord". Paulus talar om "oförfalskad lärdom" eller lära, "helsosam och ostrafflig ord", äfwensom att rätt dela sanningens ord, och har dermed betecknat såwäl talets innehåll, som beskaffenheten af de ord, hwari innehållet bör läggas. För att neml. äfwen det helsosamma ordet ej skall falla på jorden, måste det ock framställas i de rätta ordalagen, så att innehållet lyser igenom ordets skal och ingen owißhet eller otydlighet derigenom uppstår. An mer! meningen af det framställda blir klar och bestämd, då icke blott de riktiga orden utan ock endast så många ord som nödigt är anwändas. Mycken otydlighet och owißhet uppstår, der man wänjer sig wid att bruka öfwerflödiga ord; man kan deraf ej blifwa wiß på "hwad pipadt eller harpadt är." Det är derför en farlig och skadlig sed att utbreda sig med många ord öfwer ett ämne, eller sätta för sitt mål att hålla "långa predikningar." Det mesta af hwad då säges, faller på jorden, blifwer ett tomt, fåfängt talande och skrifwes på listan af de fåfänga ord, för hwilka räkenskap skola afläggas. Det är sant, en lång predikan är ej för lång eller hon är kort nog, om hon är full af andeligt innehåll och ren föda för själarne; då deremot ofta korta predikningar äro allt för långa, då de bestå af obetänkta ord utan anda och sammanhang. Paulus förmanar: "oandelig och onyttig ord kasta bort; ty det hjelper mycket till ogudaktighet; och deras tal fräter omkring sig som kräftan."

Hwad här är sagt gäller wisserligen i främsta rummet predikan inför församlingen; men huru wigtiga och afgörande måste icke orden ofta blifwa, som yttras i samtal med själar i deras andeliga angelägenheter, wid sjuk- och dödsbäddarne, i sorgehusen och wid många andra tillfällen: äfwen de böra wara af en sådan art, att de ej falla på jorden. Ja, talet under till och med hwardagliga förhållanden bör icke bestå af fåfänga ord, äfwen om de icke handla om andeliga ting. Den som nu beflitar sig om sådant tal, han kan wara förwissad att Herren är med honom under både beredelsen till, och afläggandet af, det andeliga wittnesbördet och skall förläna åt hans ord den rätta kraften och ljuset och ej tillstädja att de falla på jorden. Den som nu har ondt om ord och dock är kallad att predika, förskräckes icke häröfwer, utan winlägge sig om få, men de rätta, innehållsrika orden; och den, som har rikt förråd på ord och lätt för att tala tacke Gud för gåfwan, men wakte sig dock för

de många orden, med hwilka man kan predika menniskor till döds.

Den nu i korthet förklarade texten angår wisserligen oß alla utan åtskilnad, om ock den ene mer, den andre mindre. Tydligen äro dock orden talade med särskilt afseende på eder, bröder, som, med undantag af en ibland eder, hafwen tillegnat eder den grad af utbildning, som wår läroanstalt för närwarande förmått gifwa. I gån nu ut i arbetet för att handla med de pund I hafwen erhållit. Utan twifwel kännen I sjelfwe det betydelsefulla och allwarsamma i hwad som föreståt. I kunnen dock icke känna det såsom de, hwilka wänta eder trägna och trogna tjenst ibland sig; än mindre som de, hwilka redan tillbragt en kortare eller längre tid i själars wård. Och I undren wäl icke på, om jag bekänner att jag känner det till och med mer än andra, som haft mest att göra med eder under de sednare åren. Med fruktan och hopp se wi eder begifwa eder af hwar och en till sitt arbetsfält. Kännande menniskohjertat och dermed äfwen edra, samt de faror och snaror, som komma att ligga i eder wäg, de swårigheter och helt säkert lidanden som helt säkert skola möta eder, kan man icke hålla tillbaka fruktan, att någon ibland eder möjligen icke består i pröfningarne, blifwer till bekymmer för oß och till ett sorgebarn af wårt seminarium. Wi wilje dock icke lemna denna fruktan rum, utan heldre skåda in i eder framtid med hopp, seende eder werksamme med edra gåfwor i Guds wingård, att sköta de ädla winträden deri, grafwande omkring dem, wattnande dem ur den friska källan. Och detta skall ske, om det wittnesbördet kan under edra dagar gifwas hwar och en af eder och särskilt wid arbetets slut uttalas såsom en kort men sann historia om edert lif: **han wäxte till och Herren war med honom och intet af all hans ord föll till jorden.**

Stänkelseblodet.

Under den fruktanswärda natt, då Herren slog ihjel allt förstfödt i Egypti land, kom en förstfödd judisk gosse till sin fader och, under synbar oro i sin själ, frågade om påskalammets blod hade blifwit struket på dörrträden till deras hus. "Ja, wißt har det det blifwit, min gosse", blef swaret. "Men är du wiß, fader, att werkligen så är", återtog gossen ännu oroligare än förut. "Ja, det tror jag säkert", genmälde fadren. "Men wet du icke, älskade fader, att blodet har blifwit struket på dörrträden efter Jehovas befallning", fortfor gossen alldeles utom sig af ångest. "Jo, wißt wet jag det. War icke rädd mitt barn det är ingen fara. Jag har sagt till drängen, att han skulle göra det". Men gossen blef häraf ännu mera förskräckt och bad med den häftigaste ifwer sin fader, att han skulle tända ljus och gå och se efter, om blodet werkligen war struket på dörrträden. Det led redan mot midnatt, då fadren och hans förstfödde son kommo till dörrträden för att werkställa den wigtiga undersökningen om stänkelseblodet, och de lyste wid öfre dörrträdet och wid båda sidoträn, men ingenstädes funno de något blod påstruket, och den arme gossen blef dödsblek af ångest, ty mordengelen kunde komma till deras hus hwilket ögonblick som helst. Ännu blott några minuter och dödsminuten war inne. Här blef nu ett oroligt sökande

i hwarje wrå efter det slagtade lammets blod och isopsqwasten. Slutligen funno de det i ett ämbar åsidosatt i en skräpwrå på bakgården. Derpå funno de isopsqwasten och skyndade till dörrträden och doppade isopsqwasten i blodet och ströko på öfre dörrträdet och på bådo sidoträn. Och nu war den arme gossen lugn, ty han wißte att det blod, som skyddade hans lif för Herrens swärd, war struket på dörrträden. Just som detta war wäl fullbordadt, hördes de förskräckligaste jemmerrop. Klockan hade slagit tolf, och Herren hade slagit allt förstfödt i hela Egypten, ifrån Faraos förstfödde son, den på hans thron satt, allt intill den förstfödde sonen, som fången satt i fängelset. Men den dörr, hwars dörrträn nyligen blifwit med offerlammets blod bestänkta, hade han efter sitt ord skonsamt gått förbi. Och när han (Herren) får se blodet på öfra dörrträdet och på de twå sidoträn, går Herren framom dörren och icke låter förderfwaren komma uti edert hus till att plåga. 2 Mos. 12: 23.

Guds Lamm, som borttager werldens synd, är redan slagtadt; offerblodet, utgjutet till syndernas förlåtelse, har för öfwer 1800 år sedan runnit på "Galgaberget". Men har ditt hjertas dörrträd blifwit med detsamma bestänkta? Säg icke i likhet med den judiske gossens fader: "Ja, wißt har det det. Det tror och hoppas jag. Det kan wäl icke annorlunda wara" o. s. w. Utan förwissa dig derom, innan det blir för sent. Låt Guds Andes ljus lysa in i din själ, så att du först får göra den häpnadswäckande upptäckten, att ditt hjertas dörrträn werkligen icke äro med Jesu blod bestänkta och låt sedan samme Helige Ande föra dig till stänkelseblodet, som bättre talar än "Abels blod", att ditt sammete derigenom må blifwa "renadt från de döda werken till att tjena lefwande Gud". **Hafwa oxablod och bockablod och strödd aska af kon helgat de orena till köttslig renhet, huru mycket mer skall Kristi blod, som hafwer sig sjelf obesmittad genom den helige Ande Gudi offrat, rena wårt sammete af de döda gerningar till att tjena lefwande Gud.** Ebr. 9: 13, 14.

Besynnerliga frågor.

En liten tysk baptistsekt, kallad "Tunkers" har wid ett större möte haft ett par egna frågor för sig till afgörande. Den ena rörde ett wißt sätt wid neddoppningen, nemligen, huruwida den ej bör ske så hastigt, att dopkandidaten ej finge tid hämta anden emellan neddoppningarne. Detta nya sätt säges hafwa kommit i bruk för att lemna bewis att 3000 werkligen kunde döpas på första pingstdagen. Man gick dock icke in på denna nyhet. Det har ibland dem warit mycket omtwistadt, om dopkandidaten skulle doppas genom att böjas framåt eller baklänges. Det förra sättet har blifwit antaget på den grund att Frälsaren i sin dödsstund "böjde ned hufwudet". Hwad tyckes om sådana bibelbewis? Den andra wigtiga frågan war, "huruwida det war öfwerensstämmande med evangelium att bröderna bära sorgeflor på rockärmarne när de äro likbärare"; detta förnekades, och är det således icke evangeliskt att bära sorgeflor. En tidning säger, att den wid flera tillfällen noga undersökt sorgeflor, men ej kunnat upptäcka något emot evangelium stri-

dande deri och önskar derföre mera ljus i frågan. Wi berätta härom, ej för att drifwa gäckeri med dylika lagträlar, utan för att wisa, hwart menniskor drifwas hän under namnet af lefwande och sann fromhet samt med deras reglerande af yttre ting, hwarom ordet ingenting säger. Synd kan drifwas med all ting; men det är sinnet som här afgör saken.

Kyrkliga underrättelser.

Synodalmötet. I underrättelserna om mötet, som i förra numret lemnades, får den ändringen göras, att 16 församlingar intogos i Synoden; 2 blefwo utstrukne på egen begäran och 3 utgingo såsom genom afflyttning, upplöste, hwadan församlingarnes antal ökades med 11. Söndagen den 21:ste höllS skriftetal af pastor Sannquist, högmessopredikan af pastor Fremling och ordinationstal på eftermiddagen kl. 3 af T. N. H. hwarefter 9 bröder inwigdes till det heliga predikoembetet, neml. M. Wahlström, C. A. Swensson, J. Swanbom, M. P. Oden, C. H. Johnson, J. P. Aurelius, J. H. Randahl, J. E. Nyström, och L. Johnson, den sednare på den grund att han flitigt och träget tjenat inom konferensen i Minnesota. Att den stora, rymliga kyrkan war till trängsel uppfyld behöfwer knappt nämnas. Troligen woro 2000 menniskor församlade. På aftonen war barnfest, hwarwid tal höllos till barnaskaran af pastor E. Carlson, m. fl.

Flere förmiddagar hafwa blifwit anwända på diskussioner öfwer katekesfrågan och slutades dermed, att det fullbordade katekesförslaget med de förändringar, som deri blifwit gjorde och offentliggjorda i Augustana, blef antaget, dock på det sätt, att den eller de, som ännu hafwa anmärkningar att göra, eller ändringar att föreslå, böra inom en månad insända dem till katekeskomiteens ordf. pastor E. Carlsson i Andover, Ills, hwarefter komiteen har att ånyo genomgå förslaget och sedan öfwerlemna det till tryckning åt den minstbjudande. Deß pris blir 25 cts. Till katekesen kommer att läggas de wanliga bönerna, hustaflan, de tre äldsta bekännelserna samt Augsburgiska Bekännelsen. Må nu Herren förläna ett godt slut på detta wigtiga företag och låta det lända till rik wälsignelse för oß och wåra barn!

Diskussionen, som höllS öfwer detta ämne, ådagalade att frågan kändes såsom wigtig. Att tankarne woro i många hänseenden delade, kan ju ingen förundra sig öfwer, men märkbart war att enigheten wid afgörandet blef allt större och större; en annan tanke upprepades gång på gång af pastorer och delegater, nemligen att behofwet af katekesen och wäntan på den war öfwer allt stor och belåtenheten syntes äfwen stor, när frågan war afgjord. För öfrigt war diskussionen liflig och warm, stundom till och med allt för warm, så att ej få sårades af hwad som förekom. Detta är något som den förökade erfarenheten wid de årliga mötene borde undanrödja, så att alla kunde med glädje tänka på den dag, då gammal wänskap skulle upplifwas och ny tändas samt den inbördes förtroligheten och brödrabandet stärkas. Nu synes wisserligen ofta lusten att "hålla tal", och det stundom längre än som kunde behöfwas, wara stor och önskan att förbättra ett framstäldt förslag genom "substitut", "amendment" m. m. wara innerlig; men om detta ofta kan wara nödwändigt, kan man dock säga att rätten härtill begagnas allt för flitigt, och följden blir ej sällan att man traßlar in hela saken och nödgas återgå till det första såsom det bästa. Härigenom förspilles ej allenast mycken tid, utan de ofwan antydda olägenheterna blifwa ofta de märkbara frukterna.

Sedan ett par dagar blifwit anwända eller nästan förslösade, begynte arbetet gå undan och man hann det wigtiga förslaget till ny synodalkonstitution, hwilken efter ej få allwarsamma anmärkningar deremot antogs med öfwer 100 röster emot 28. Detta skedde Thorsdagen den 26:te Juni på aftonen. Härmed hade synoden bestigit sin nya "båt", såsom man kallade den nya grundlagen. Ej underligt, att mången, som seglat i den gamla "båten" i 19 års tid och derunder styrt en god kurs med god wind, bäfwade något för att lemna det gamla beprößwade och slå in på något nytt, ännu obeprößwadt. Wi weta wäl att ej allt beror på samfundsordning; dock hafwa wi erfarit huru wälsignelserik äfwen den yttre ordningen är. — I sammanhang med den nya konstitutionen, skulle äfwen förslag till konferenskonstitution genomgås; men detta blef på grund af tidens korthet hänskjutet till nästa synodalmöte.

Göromålen undansköttes nu raskt och somliga allt för raskt.

Wi behöfwa ej här berätta om allt hwad som beslutades och afgjordes, utan afsluta berättelsen med att nämna om utgången af walet till synodens embetsmän, samt tiden och stället för synodens nästa möte.

Till synodens president waldes pastor E. Norelius; till vice president, i enlighet med nya ordningen, waldes pastor E. Carlsson i Andover, till sekreterare pastor P. Sjöblom och till kassör J. H. Wistrand.

Des Moines, Jowa, utsågs till synodens nästa mötesplats och tiden för deß nästa sammanträde till Thorsdagen den 17 Juni 1880. Inbjudningar woro äfwen ingångne från Andover, Ills, och Lindsburg, Kansas. Det sednare stället hade wunnit företrädet, men då tiden war olämplig i anseende till den tidiga skörden i den staten, antogs inbjudningen från Des Moines. H.

— Pastor H. O. Lindeblad i Sugar Grove, Pa, har blifwit enhälligt kallad af församlingen i Moline.

— Enligt ingångna underrättelser har H. M. Konung Oscar bewiljat Augustanasynodens begäran att få sända sådana af wåra studerande, som genomgått wårt College, till något af Universiteterna i Swerige att derstädes fortsätta sina studier och absolvera examina, utan att i Swerige aflägga det s. k. mogenhetsprofwet; — och dermed är, oaktadt allt motstånd och begabberi, den saken efter önskan afgjord.

— Ungefär i midten af förra århundradet fanns i staden Chester, wid Delaware-floden, 16 mil sydligt från Philadelphia, en liten tyst, lutherst församling; sedermera uppstod derstädes en liten swensk lutherst församling med en egen kyrka. Båda kunde icke uppehålla sig, utan förswunno, och intet annat finnes qwar af dem än en hop tyska och swenska namn.

För några år sedan försökte presbyterianerna att samla ihop de inkommande tyskarne, men det wille icke riktigt lyckas; tyskarne wille icke så utan widare lemna sin moderkyrka. Sistlidne Januari organiserades ånyo en lutherst församling. Denna har nu erhållit en egen, ganska stor kyrka i stadens medelpunkt. Denna kyrka uppbyggdes 1846 af metodisterna, blef derefter samlingssal för ett hemligt sällskap ("rödmännerna") och anwändes efter en del år till teater. En rik baptist, Crozer, blef derpå egare af den och beslöt att om möjligt sälja den ånyo till en kristlig församling. Den ofwannämde luth. församlingen erhöll den för endast $6,000 på lindriga betalningswilkor. Inwigningsdagen lade den wänlige säljaren $50 i den kollekt, som upptogs till kyrkans förmån. Så går det ofta med kyrkorna i detta ombytliga land.

Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen"?

Namnet Henry M. Stanley är wäl genom tidningarna bekant nog för de flesta af wåra läsare. Men att denne djerfwe amerikan, som ifrån tidningsrapportör hastigt uppsteg till lycklig utforskare af det inre af Afrika — "den mörka werldsdelen" — att han blifwit af betydelse för missionshistorien, det torde icke wara alla bekant. Och dock har Stanley, som icke drog ut såsom missionär (såsom Livingstone) utan blott för att undersöka landet, icke gjort så litet för missionen. Han har nemligen 1) **nära nog fulländat det så länge eftersträfwade öppnandet af det inre Afrika, och dermed icke blott för missionen öppnat dörren till Afrikas hjerta, utan också der wisat henne ett icke ens anadt, stort och förhoppningsfullt arbetsfält,** och sedan har han ock 2) **hos en af de derwarande mäktigaste furstarne, så godt han förstod, icke utan framgång gjort ett förarbete för missionen.**

Om wi nu i det följande söka framställa detta i korthet, så hafwa wi närmast för afsigt, att i missionens intresse göra wåra läsare uppmärksamma på detta tidens tecken; isynnerhet, som tillfölje af Stanleys sista resa, icke blott de lärdas ögon, och deras som betrakta Afrika med politikens ögon och i handelns intresse med wäntan och förhoppning blifwit wända till Central-Afrika

och isynnerhet till deß östligare del, utan äfwen missionswännernas ögon inom och utom wår kyrka, wända sig åt samma håll. Härwid wilja wi erinra oß, att det inre af Afrika har till helt nyligen warit det egentliga området för det obarmhertiga menniskofångandet och slafhandeln, och för de mägtige negerfurstarnes tyranni.

"Jag går för att öppna dörarna till det inre af Afrika. Det är sannolikt, att jag kommer att dö der, men, bröder, jag beder eder, förjen derför, att den dörren aldrig mer stänges." Med dessa afskeds- och testamentsord till sina wänner i hemorten — Skottland och England, — afreste den bekante missionär David Livingstone för ungefär 13 år sedan, till en ny och afgörande undersöknings- och missionsresa i Afrika, hwars inre ännu alltid war tillslutet och obekant för den civiliserade werlden. Wäl hade redan före honom flera resande sökt framtränga till Afrikas hjerta, men på dessa djerfwe europeiske resande lurade döden än under gestalt af swåra sjukdomar, än under förgiftade pilar, och deßutom funnos swårigheter af alla slag, som syntes oöfwerstigliga, och Afrika förblef tillslutet.

Huru den bekante utforskarens, och ostafrikanska missionens störste förkämpes dödsaning gick i fullbordan, weta wi. Sedan han framträngt till källfloden till Congo, utandades han, liggande på knä, sin sista suck i en usel hydda i Ilala, djupt inne i Afrika, på morgonen den förste Maj, 1873. Må så wara, att allehanda brister widlådde denne mans lära och missionspraktik, hos honom tyckes dock hafwa "slagit så starkt som någonstädes ett missionshjerta, som i uppoffrande kärlek helt egnar sig det folk, i hwars tjenst det ställt sig." Ur detta hjerta flöt ett testamentsord, till wännerna i hemorten. Och likſom hans afskedsord, så har ej heller detta blifwit ouppfyldt.

Det inre Afrikas öppnande, war wid Livingstones hemgång ännu icke fulländadt. Detta skulle wäl utföras genom Henry M. Stanley, som redan 1871 wisade sig såsom räddande engel för den nära målet stående Livingstone. Mången läsare erinrar sig säkert ännu ur tidningarna, eller andra berättelser, huru Stanley — då rapportör för "New York Herald" — efter en kort uppmaning af James Gordon Bennet — bladets utgifware — beslutsamt begaf sig på wäg för att i det inre Afrika uppsöka Livingstone, om hwilken man ingenting hört, och huru han efter öfwerwinnandet af ofantliga swårigheter werkligen fann den saknade, den 10 November 1871 i Udschidschi wid Tanganjikasjön. Livingstone hade blifwit beröfwad sina förråder, och derigenom råkat i högsta nöd, han hade af ålder och sjukdom blifwit bruten till kropp och själ, men wederqwickтes nu af Stanley och försågs med nödiga förråder; tillsammans undersökte de en del af Tanganjika-sjön, och derefter återwände Stanley, wåren 1872 till England för att afgifwa berättelse om sin resa.

Hans berättelser troddes blott till en del; ja, här och der förklarades de till och med för "humbug". Men den då 29 eller 30-årige mannen bryddе sig ej derom. Twertom, då han 1874 i April fick underrättelse om Livingstones död, fattade han genast beslut att fullborda hans undersökningar, äfwen om det skulle wara Guds wilja, att han derwid skulle gifwa sitt lif. Efter wi-

dare grundlig förberedelse i London, genom studerandet af mer än 130 arbeten öfver Afrika och full af nya undersökningsplaner inträdde Stanley en dag i "[illegible] Telegraphs" (en stor London tidnings) kontor, och kom i samtal med den sammes rike utgifvare; de talade om Livingstone, och Stanley öfverraskades med den frågan, om han wille och kunde fullständiga Livingstones werk? och hwad man då skulle göra? Stanley swarade genast ja, men emedan utgifvaren af New York Herald hade äldre anspråk på Stanleys tjenster, så skickades genast ett telegram under hafwet till Mr Bennett, om han wille förbinda sig till ett gemensamt sändande af Stanley, och genast bragte atlantiska kabeln det lakoniska swaret: "Yes. Bennett." Och dermed war saken på äkta engelska och amerikanska afgjord. Såsom ändamål för det nya förslaget betecknades uttryckligen och offentligen: "att om möjligt lösa de ännu öfriga problemerna af den inre afrikanska geografien, och uppsöka och aflägga berättelse om slafhandelns smygwrår och handelsplatser", sednare heter det ock, att expeditionen äfwen blifwit företagen "i affigt att finna nya tillgångar för handelswerlden, till ömsesidig nytta för civilisationen, och undersöka hwilka länder kunde wara passande för handelsmän och missionärer".

Den 15 Augusti 1874 reste Stanley från England, för att i främsta rummet begifwa sig till det på Afrikas östra kust belägna Zanzibar; ty derifrån wille han företaga sitt tåg till westra kusten, twers igenom Afrika. I spetsen för 224, mest swarta, bewäpnade följeslagare, som han antagit i sin tjenst, och medförande ofantliga förråder af lifsmedel, waror och resebehör bland de senare ock ett i England förfärdigadt fartyg, som kunde tagas alldeles i stycken, upphröt han redan 17 Nov. från Zanzibar, för att på en af Europeer icke beträdd wäg göra det första djerfwa steget till Victoria Nyanza- eller Ukerewe-sjön. Tre år tillbragte han på denna resa, utförd med lika mycket mod och ihärdighet, som skicklighet och lycka; den war öfwermåttan beswärlig och full af faror, men gaf också desto rikare resultater. Augusti 1877 hade han uppnått Congos mynning på Afrikas westra kust. (Forts.)

Berättelse om en judisk gårdfarihandlare och predikant.

År 1851 sågs på staden Princetons gator — New Jersey — en liten judisk krämare, som gick omkring och sålde grannlåter, papper o. d. Men denne lille jude war icke någon wanlig krämare, hwarken till utseende eller karakter. Ja, då han med sådant allwar och wältalighet utbredde sig öfwer de många oförrätter, som blifwit tillfogade hans fädernesland, trodde många att hans handel blott tjenade till att dölja politiska affigter. Till sin storlek war han nära nog blott en dwärg, men hans swaga och obetydliga kropp hade ett ypperligt hufwud, en stark wilja och en ihärdighet, som kunde passat en jätte. Wid den tid wi tala om war han ungefär 20 år med owanligt förstånd. Han war polack, och hade af regeringen blifwit misstänkt för politiska intriger till förmån för Polen och flydde derför från sitt fädernesland. Han seglade till Amerika och fann sin wäg till Princeton, N. J. I eller nära denna stad

bodde en prest, som förde ett indraget lif, men studerade mycket. Denne samtalade flera gånger med den wältalige krämaren. Då han hos honom bemärkte owanliga gåfwor erbjöd han sig att hjelpa honom till att kunna studera. En anhållan om hjelp hos twå eller tre köpmansfurstar i New York, skaffade de nödiga medlen att skicka krämaren till "Princeton University". Wid denna tid war han en ifrig jude, men hans studier, hans umgänge med lärarne och särskildt med den wänlige pastorn förorsakade hans omwändelse, och han uttalade öppet sin öfwertygelse och begärde dopet. Många stora wägar öppnade sig för honom, men med en ung lärjunges nit och ifwer afslog han dem alla, och beslöt att egna sitt lif åt att utsprida kunskapen om Frälsaren. För detta ändamål erbjöd han sig såsom missionär åt amerikanska presbyterianska sällskapet. Han reste till Indien i hopp att bland afghanerna skulle finnas spår af de tio israels stammar. Han föreslog att bli sänd till Peshawur så som missionär bland afghanerna. Der började han 1856 sitt arbete, och der blef han 1864 dödad af en mördare.

Den unge krämaren och sedan så wälsignade missionären, war Isidor Löwenthal. En större förlust kunde icke gerna träffa Indien; han war märkwärdig såsom krämare, men ändå märkwärdigare såsom missionär. Man kan få något begrepp om hans förmåga att lära språk, då man hör, att han på fyra år icke blott war fullt mägtig det swåra hushtospråket, utan ock kunde fullborda en god och trogen öfwersättning af Nya Testamentet. Han war den främste i Indien i fråga om kunskap i asiatisk litteratur, seder och bruk bland infödingarna, och i orientalisk politik. Hans bibliothek, som fyllde alla fyra sidorna i hans rum, war det rikaste i Calcutta med hänseende till gamla manuskripter och sällsynta böcker. Det sades om honom, att ingen man utom han, hade gått eller wågat gå i Khyber paß, och han war wördad af alla, som kände honom, antingen de woro europeer eller infödda och älskad af många. Under upproret och sedan under gräns-kriget war hans kunskap om infödingarna och hans råd af stort wärde. Ja, hade han ej warit en missionär, så kunde han ha warit en statsman. Det har ofta blifwit anmärkt, af dem som kunde bedöma det, att Isidor Löwenthal egde ett af de wäldigaste förstånd, som någonsin kommit till Indien. Man kan föga göra sig begrepp om mannens arbetsamhet. Tre eller fyra timmars hwila war allt hwad han tillät sig. Artiklar för "Blackwood" eller "Westminster", uppsatser öfwer olika ämnen, bidrag till missionslitteraturen, hjertlig brefwexling med många wänner, tillsammans med daglig predikan i bazaren, utgjorde ett ombyte från de allwarsammare studier hwilka årligen undergräfde hans bräckliga kroppshydda. Att få wara en timma i hans sällskap war en traktering, som man aldrig glömde. Med fullkomlig magt öfwer språket förenade han en rikedom på bewis och ett ofantligt kunskapsförråd, som gjorde honom werkligen fängslande såsom sällskapsman. Han war icke mindre märkwärdig såsom predikant än som skribent eller talare, och skall alltid ihågkommas för de herrliga predikningar han höll för soldaterna i Umbaila paß.

Måtte den lefwande Guden snart

sända många sådana judiska missionärer och predikanter, som med framgång kunna framhålla den glada tidningen om den försonande kärleken för millioner!

Bokanmälan.

"Kyrklig själawårdslära, belyst af Anmärkningar i urwal ur Bengels skrifter, ett försök i praktisk theologi af C. W. Skarstedt". Detta är ett utmärkt arbete och förtjenar att studeras och behjertas af alla som äro eller bereda sig på att blifwa församlingslärare. Af det får man se, att, huru utomordentligt stor wigt det ligger på ordets offentliga predikan, det dock på långt när icke är allt som åligger en pastor. Denna bok wisar oß hwad som oftast ligger nere i den pastorala werksamheten, neml. den wård om de enskiltes själar i deras olika omständigheter och förhållanden, hwarigenom en församling kunde "wäxa till" och allt mer blifwa hwad den bör wara och är kallad att blifwa, en lefwande organism, en Kristi lekamen, deri "en lem hänger intill den andra, genom all ledamöten, der den ene tjenar den andre, efter det werk som hwar lem hafwer i sitt mått, och gör att kroppen wäxer sig sjelf till uppbyggelse". Wäl skall församlingen, lika litet som den enskilte, kunna undgå inre slitningar till följe af det inneboende köttsliga; men egde en rätt och samwetsgrann själawård rum, så skulle icke församlingar stanna så i deras inre och yttre wäxt, som nu ofta sker. Det här anmälda arbetets innehåll bör derföre tillegnas och bringas i utöfning och det snart, ty en kristendom wäxer upp ibland oß, som snart wäxer ifrån all wård och derigenom dömer sig sjelf. Wi skulle önska att äfwen församlingsmedlemmar kunde betrakta Dr Skarstedts bok; de skulle då få se hwilka allwarliga pligter åligga deras pastorer och blifwa desto willigare att understödja dem, i stället för att kasta hinder i wägen för dem. Men den är wäl alltför swårläst för en större allmänhet. Det må wäl äfwen sägas, att den ej uttömmer sitt stora och omfattande ämne; men utpekar dock wägen som bör tagas. Måtte den tagas af många! H.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller till Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. — Prenumerationspris för 1 år 50 cts; 2 år 80. 1 år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr C. G. Thulin, Moline, Ills.

Swensk Luthersk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran genemot olutherska och okyrkliga rikuingar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare besw'r.

Redaktionen.

Innehåll: Ordinationstal, sid. 417. — Stänkelseblodet, sid. 425. — Besynnerliga frågor, sid. 226. — Kyrkliga underrättelser, sid. 227. — Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen", sid. 428. — Berättelse om en judisk gårdfarihandlare och predikant, sid. 430.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 9 Juli 1879. N:o 28.

Skolfrågan.

Att denna skulle uppkomma wid synoden är klart, alldenstund inberättelser skulle afgifwas så wäl af Direktionen som uppfostringskomiteen. Af den förra inhemtades att skulden förökats betydligt och det endast af det skäl, att det fattiga 25-cents-bidraget ej ordentligen inkommit; ja det wisades att, dereft den blifwit inbetald under de år wår skola befunnits i Rock Island, wi ej nu haft någon skuld att bekymras, för att ej säga förargas öfwer. En diskussion öfwer denna sak kan föras så, att den nedslår intresset för den wigtiga uppfostringsanstalten, eller ock uppmuntrar till allt större intresse derför. Alla, som yttrade sig, bekände sig wara högligen intresserade af skolans framgång, och dock förekom det mig, som diskussionen snarare werkade nedslående, och hwarföre? Emedan den der penningefrågan alltid stod fram som ett afskräckande spöke, eller kanske snarare såsom ett swart moln, som fördunklade utsigten. Besinnade wi blott den stora och afgörande betydelse wårt lärowerk har för oß såsom nation och än mer såsom en bildningsanstalt på bestämd kristlig och konfessionell grund, så skulle för detta stora mål alla swårigheter blifwa små och ringa och wi skulle så tänka och tala derom att wåra hjertan skulle uppwärmas till kärlek dertill och uppoffring derför. Wi skulle "i Herrans Zebaoths namn" slå ned den store motståndaren Goliath och ej tillåta honom begabba och hota wårt företag som afser oß och wåra barn.

Wår skola är ej för stor, deß lärare ej för många och ej heller för wäl lönade. Jag kan försäkra att ingen dagswerkare arbetar så många timmar om dagen som de fleste af oß, för att ej tala om det swåra och answarsfulla i underwisningsgöromålet. I ett theologiskt Seminarium finnas alltid fyra eller fem professorer och till exempel bland presbyterianerna wida flera; wid wårt seminarium två; i Lunds lärdomsskola finnas 22 lärare med wisserligen ett större lärjungaantal än wi hafwa, men med hufwudsakligen samma läroämnen som wi, — och här skulle sägas wara sju! I stället för att krympa ihop, borde wi föröka lärareantalet så wäl i College som Seminarium och skaffa flera rum, ja försköna platsen och göra det hela här till ett behagligt hem för dem som un-

der åratal slogo ned sina bopålar härstädes. Här borde deßutom wara en man, som kunde hafwa uppsigt öfwer det hela, besöka klasserna till uppmuntran både för lärare och lärjungar, och öfwa en andlig wård inom skolan, hwilken nu omöjligen kan handhafwas som sig bör, till ej ringa skada för de enskilte och det hela. Synodens president borde bo i närheten och hafwa nämda uppsigt sig anförtrodd, eller någon af de äldre, som anwändt sin tid och krafter i synodens tjenst och ej kunde påräknas numera förmå uträtta hwad yngre krafter borde kunna. — Platsen, på hwilken wårt lärowerk är bygdt, är af naturen wacker, men borde äfwen genom konst förskönas. En förträfflig plan härför är uppgjord, men just begynnelsen af deß utförande kostar en temlig summa. De, som besökt oß, erinra sig att genom westra delen af den 16 acres stora lotten går en djup dal, genomfluten af en bäck, hwilken wid stora regn är rätt orolig. Enligt planen skulle en omkring 300 fot lång hwälfd kanal byggas och öfwer densamma utföras den förhöjning som nu finnes emellan skolhuset och nämda dal. Ingenting kan företagas förrän detta är undangjordt; men derefter kunde det ena efter det andra så småningom werkställas, till god del af de studerande, som wisat sig både wilja och kunna göra allehanda till platsens försköning. Hwad här är sagdt, hänger äfwen nära tillsammans med ett nödwändigt afseende på helsowården inom anstalten, hwilken måste på alla sätt tillgodoses.

Ingenting häraf kan Direktionen företaga, förrän ej blott den närwarande skulden är afplånad, utan medel dertill gifna.

"Men, men", ropas nu, "hwar taga penningar ifrån?" Wilja wi målet, så finna wi ock wägen. Låten mig nu säga något härom. Der hafwa wi den der 25-cents-afgiften; låt den inkomma allt allmännare. Men låt det icke stanna derwid. En hop finnes alltid som icke **will**, och en annan som icke **kan** erlägga den (den senare hopen är i sjelfwa werket ganska liten); derföre du, som förmår mer, gif två, fem, tio gånger mer än dessa 25 cts. När ett företag lyckats, en god gröda blifwit inbergad, en sjukdom öfwerwunnen m. m., m. m. tacka Gud genom att meddela af ditt goda. Låt wår gemensamma uppfostringsanstalt, medelpunkten för wårt samfunds andliga och sedliga arbete i detta land, blifwa ihogkommen i testamenten, såsom wanligt är ibland amerikanarne och tillbörligt i alla fall och de nödiga medlen skulle icke saknas, och äfwen wälsignelsen ej uteblifwa. Låt syföreningar meddela t. ex. hälften eller blott en fjerdedel af sina förtjenster, rökaren hwarannan eller hwartionde af sina cigarrer, tjenstflickan en och annan af sina öfwerflödiga prydnader, mångfaldiga andra utwägar att förtiga — och jag behöfwer ej säga hwad resultatet skulle blifwa. Wi hafwa här ett werk för oß, som är wida mer betydande än någon kan föreställa sig, och wi kunne hwarken låta det falla eller stanna. Hwad dertill behöfwes, kan icke tagas ur statens kassor, borde det ej ens, äfwen om man kunde, ty dermed undergräfde wi det hela, emedan kristendomen då måste derifrån utestängas; det werk wi hafwe för oß måste ombesörjas af **den fria kärleken**, men just derföre måste den wäckas och uppenbara sin rikedom.

Kärleken är stark, att ock mycket watten icke förmår utsläcka den eller strömmar fördränka den.

För att komma tillbaka till diskussionen öfwer ämnet wid synoden, slutades den dermed att man öfwerenskom om, att med årets slut, d. w. s. den 31 December 1879, hafwa skolans skuld betald på följande sätt: genom finanskomiteer inom de särskilta konferenserna och i församlingarna i höst insamlas det belopp som anses böra komma på hwarje konferens och att hwarje konferens förbinder sig att betala 6 proc. intresse från och med den förste Januari 1880 på den summa af deras andel, som då återstår, intill deß hela andelen af skulden är till fullo betald.

Det kunde warit bättre att här intagits synnerligen finanskomiteens rapport; men då synodens hela protokoll detta år blifwer hastigt tryckt, så att det kan wäntas wara i läsares händer innan denna månadens slut, wilje wi ej upptaga rummet dermed.

Det wilje wi tillägga, att de beslut, som synoden fattar i afseende på skolan, hafwa delwis stort inflytande på disciplinen härstädes och kunna alldeles omintet göra den och dermed öfwerändakasta allt, hwadan man borde wara försigtig. Sat sapienti! H.

I kristendomen är det isynnerhet fyra ting, hwarpå allt beror: Tron **gör** oß till kristna; lefwernet **bewisar**, att wi äro kristna; lidandet **pröfwar**, om wi äro kristna; döden **kröner** oß såsom kristna.

Höpfner.

(Insändt af N. Forsander.)

Nya födelsen.

I.

Nya Födelsen är det den Helige Andes nådewerk, hwarigenom Han uti den botfärdiga menniskans hjerta werkar den sanna och lefwande trons lifsgemenskap med Frälsaren.

Wi angifwa härmed redan från början den beaktanswärda sauningen: att den nya födelsen wisserligen är ett werk hos och uti menniskan, men att denna födelse dock icke är ett werk af menniskan utan af Gud. Joh. 1: 12, 13. Så förutsätta också den Heliga Skrifts benämningar på denna Guds Andes nådewerkning nämligen nya födelsen, att densamma måste hafwa en wiß likhet med menniskans naturliga födelse. I den Heliga Skrift förekomma flera gånger sådana ord som, "den nya födelsens bad," "blifwa född på nytt," "wara född af Anden," med hwilka man kan jemföra andra ord såsom "ett nytt lif," "nytt wäsende," "den nya menniskan," m. fl. Likheten mellan dessa båda födelser synes nu wara denna, att liksom ingen menniska kan uti wåra naturliga förhållanden föda sig sjelf eller gifwa sig sjelf några lifskrafter eller skapa någon ny tillwarelse, så kan icke heller någon menniska göra något i de andliga förhållandena. Icke heller kan det rent naturliga och syndiga, det är köttet, af sig sjelf eller af något annat werka något andligt lif. Joh. 3: 6. Wi wilja derför också i detta sammanhang fästa uppmärksamheten derpå, att Guds Ord betygar och bekräftar den nya födelsens nödwändighet hos menniskan, att hon må-

ste födas på nytt för att kunna ingå i Guds rike. Sammalunda betygar också Guds Ord bättringens och trons nödwändighet hos menniskan. Nu heter det wisserligen om bättringen och tron, "att Herren gifwer bättring" (Apg. 5: 31; 11: 18; 2 Tim. 2: 25 m. fl.); att "Herren Jesus begynner och fullkomnar tron" (Ebr. 12: 2), och flera dylika språk; men det heter dock också i Guds ord: "bättrer eder och tror Evangelium" (Mark. 1: 15). "Görer bättring" (Matth 3: 2) m. fl. Sålunda förekomma i den Heliga Skrift till menniskan uppmaningar och befallningar att hon skall bättra sig och tro evangelium; men det finnes icke dessutädes någon som helst befallning och tillsägelse, att hon skall pånyttföda sig sjelf eller andra. Med afseende å ena sidan på uppmaning till menniskan att bättra sig och söka Guds nåd, och å andra sidan Guds löfte om att genom Den Heliga Ande pånyttföda henne, må wi akta på Petri ord: "Görer bättring och hwar och en af eder låte sig döpa i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse; och I skolen undfå den Helige Andes gåfwa." (Apg. 2: 38). Med dessa föregående anmärkningar hafwa wi welat wisa, huruwida Skriften tydligen säger, att den nya Födelsen icke är ett menniskans utan Guds werk uti menniskan.

Då wi nu widare taga oß före att beskrifwa nya födelsen, så må anmärkas på förhand, att det är omöjligt för oß att beskrifwa huruwida densamma sker och werkas, och huru detta nya lifwet tändes hos den menniska, som blifwer pånyttfödd. Härom gälla tydligen Jesu ord i Joh. 3: 8. Det är synnerligen af denna orsak, om än också andra skäl dertill finnas som det genom den nya födelsen komna nya lifwet kallas "den fördolda menniskan i hjertat" (1 Pet. 3: 4), och det säges om detsamma: "edert lif är fördoldt med Kristus uti Gud" m. m. Afwenså heter det i Guds ord härom: "Han hafwer oß födt på nytt efter sin wiljas goda behag." (Jak. 1: 18). Den nya födelsen är sålunda uteslutande ett Guds werk, hwarifrån icke blott all mensklig wiljas werkan är utesluten, utan äfwen allt mensklig wetande, förstånd och omdöme. Denna handling är ett den treenige Gudens eget werk, Gud Fader, som bär fadersnamnet såsom Jesu Kristi Fader, älskade werlden så, att Han sände oß sin ende Son, född af qwinna, gjord under lagen, att wi skulle få barnaskapet och blifwa arfwingar med Honom. Denna wår Herres Jesu Kristi nåd är det som den Helige Ande meddelar och tillämpar på alla dem som tro på Herrens Jesu Kristi namn. "Sen till," säger derför Guds ord (1 Joh. 3: 1), "hurudan kärlek Fadren hafwer bewist oß, att wi kallas Guds barn." Och då Jesus fullbordat sitt werk på jorden skickade Han denna helsning till sina lärjungar: "till min Fader och eder Fader och till min Gud och eder Gud" (Joh. 20: 17). Men denna nya födelsens handling tillägges dock synnerligen den Helige Ande, emedan Han genom de heliga nådemedlen är närwarande och werkar densamma hos hwar och en som ej genom obotfärdighet och otro fördrifwer Honom från sig. "Ingen kan hwarken kalla Jesum en Herre eller en broder utan genom den Helige Anda" (1 Kor. 12: 3). Det är Guds Sons Anda som Gud hafwer sändt i de troendes hjertan, hwilken ro-

par Abba, käre Fader (Gal. 4: 6; jemf. Rom. 8: 14—16).

Wi tillägga nu widare, att detta den treenige Gudens werk är ett nådewerk och i synnerlig mening ett den Helige Andes werk hos menniskan. Härmed wilja wi framhålla den sanningen, att det är ingen ting hos menniskan sjelf, som medwerkar med Gud wid hennes pånyttfödelse; ej heller är det någonting hos henne, hwarmed hon förtjenar eller gör sig beredd till sådan Guds nåd. Denna födelse sker utan någon wår förskyllan eller wärdighet. Om Gud icke genom den Helige Ande föder menniskan på nytt, så är och förblifwer hon ewigt förtappad, död i synden och kan icke ärfwa Guds rike (Joh. 3: 6; 1 Cor. 15: 50). Tydligen angifwes nya födelsen såsom en den treenige Gudens fria, oförskylda nådegåfwa, då Guds ord säger derom: Icke för rättfärdighetens gernings skull, som wi gjort hafwa, utan efter sin barmhertighet gjorde Han oß saliga, genom den nya födelsens bad och den Helige Andes förnyelse, hwilken Han öfwer oß rikligen utgjutit hafwer genom wår Frälsare Jesum Kristum (Tit. 3: 5, 6).

Denna werkan kallas en nådewerkan, derför att den sålunda är grundad på nåd, meddelas af nåd och utgör i sig sjelf en nådebewisande. Detta meddelande och bewisning af nåd är en den Helige Andes tillämpande nåd och wisar sig här såsom en till menniskors hjerta ingående nåd. Denna nåd meddelas af den Helige Ande, för att blifwa menniskans egendom och lif.

Denna nådewerkan sker hos menniskan och i hennes hjerta, och under hennes nådatid. En motsats till nåden i och hos menniskan är den nåd, som är bewisad utanför henne en gång för alla, och för alla menniskor. En sådan nåd är försoningens nåd. En annan wiß motsats till nåden hos menniskan är den nådeshandling, som wäl sker med den enskilda menniskan och under hennes nådatid, men som dock sker utanför henne och så att säga inför Guds domstol i himmelen. En sådan nåd är rättfärdiggörelsen. Nya födelsens nåd är icke heller någon blott och bart förberedande, uppwäckande och upplysande nåd, hwarunder menniskan waknar till besinning om sin själs frälsning och lärer känna såwäl sitt eget syndaförderf som också sin Frälsares kärlek. En sådan nåd är menniskans kallelse och upplysning genom den Helige Ande, och denna nåd föregår och bereder wäg för nya födelsen (Rom. 10: 14, 17). Wi må dock äfwen akta derpå, att då nya födelsen sker hos menniskan, så sker densamma i hennes innersta och i hennes hjerta för att sedan inifrån och utåt genomtränga, omskapa och förnya hela menniskans tillwarelse. Denna omskapande och förnyande nåd är icke nya födelsens nådewerk, utan den är den Helige Andes förnyande och helgande nåd, som fortsättes under hela den troendes nådatid. Men den nya födelsen will och måste genomtränga hela menniskan och winna gestalt i henne. Derför beder David i botpsalmen: Skapa i mig, Gud, ett rent hjerta och gif mig en ny, wiß Ande (Ps. 51: 12); och Paulus säger: Mine käre barn, hwilka jag på nytt föder med ångest, till deß Kristus kommer till stadga i eder (Gal. 4: 19). Härunder heter det dock äfwen: Synden låder alltid wid oß,

och gör oß tröga (Ebr. 12: 1; jemför härmed den pånyttföddes beskrifning i Rom. 7 kap).

Icke alla menniskor äro eller blifwa pånyttfödda Guds barn. Det fattas wisserligen intet å Guds sida; Han will att alla menniskor skola frälste warda (1 Tim. 2: 4). Han will icke att några skola förgås. (2 Pet. 3: 9). Likwäl äro wi af naturen wredens barn (Efes. 1: 3), och många wandra, hwilkas ände är förtappelse (Fill. 2: 19). Orsaken uppenbarar Guds ord för oß, då det lärer, att wi af naturen äro motståndare och fiender till Gud och Hans nåd, och att Gud icke kan meddela oß sin nåd, förrän detta ondskefulla motståndet blifwer öfwerwunnet och besegrad. Den menniska, hos hwilken den Helige Anda werkar ny födelse, är sålunda den botfärdiga menniskan. Botfärdig är den menniska som bekänner och afskyr sitt stora syndaförderf och med en längtande tro griper efter frälsningens nåd i Kristo Jesu. Liktydiga med ordet botfärdig äro Skriftens ord, "ett förkrossadt hjerta", "en ödmjuk och förkrossad anda; m. fl. t. ex. "Gud bor när dem som en ödmjuk och förkrossad ande hafwa", (Es. 57: 15). Innan menniskans eget gamla jag blifwit nedbrutet och dödadt och hon i den sorg som är efter Guds sinne blifwit arm och eländig, kan hon ej wara ett Guds barn. "Jag lefwer, säger Paulus, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig" (Gal. 2: 20). Denna förkrosselse och detta dödande är egentligen ett Guds heliga lags arbete, "Budordet war mig till döds" (Rom. 7: 10).

Af ofwanstående framställning följer nu, att **nya födelsen är ett Gud den Helige Andes werk, hwarigenom Han i den botfärdiga menniskans hjerta gifwer och upprättar ett nytt lif.** Hwilket lif och hurudant lif? Kristus, så swarade apostoln. Detta är så mycket som ett sällskap och en delaktighet med Kristus. Skriften förliknar denna den pånyttföddes delaktighet med Kristus och Hans lif wid föreningen emellan lemmarne och hufwudet (Efes. 5: 23), mellan grenarne och winträdet (Joh. 15: 1, 4). Nya födelsen är sålunda ett inplantande och en delaktiggörelse i Kristi lif, deß kraft och nåd. Men nu är det genom tron, som Kristus bor i hjertat, och denna tro måste wara sann och lefwande (Efes. 3: 17). Den som i sådan tro håller sig till Herren, han blifwer en ande med honom (1 Cor. 6: 17). Kristus är oß gifwen, Han är för oß utgifwen! Honom måste man anamma, så får man magt att blifwa ett Guds barn (Joh. 1: 12). Den Sonen hafwer, han hafwer lifwet; "Hwilken som tror Sonen han hafwer lifwet; "hwilken som tror Sonen han hafwer ewinnerligt lif; men den som icke tror Sonen, han skall icke få se lifwet" (Joh. 3: 36). Någon kunde säga, att nya födelsen är ett upprättande af Guds beläte; men den Heliga Skrift talar icke så. Man har wäl äfwen försökt, att på många andra sätt förklara denna nådewerkan. Men af ofwanstående bibelspråk finne wi tydligen: att den samma är ett upprättande och gifwande af nytt lif och lifsgemenskap med Frälsaren, i den botfärdiga och troende menniskans hjerta.

(Forts.)

Kort sammandrag

af den Sw. Ev. Luth. församlingens i Princeton, Ills., historia, uppläst wid tjugofemårsfesten den 17 Juni.

År 1850 anlände några få familjer från Swerige till Princeton efter en kort wistelse i Chicago, St. Charles och andra städer. Såsom owisse, om Princeton skulle blifwa dessе familjers hem i detta främmande land, fingo de tillbringa en längre tid på platsen utan andlig wårds erhållande. Ändtligen erhöllo de ett oväntadt besök af pastor Unonius, dåwarande episkopalpreſt i Chicago. I sällskap med honom eller på samma tid som han, kommo äfwen P. Palmqwist, baptistpreſt från Stockholm; Källman, metodistpreſt från Galesburg; Hedström, metodistpreſt från Victoria, samt deßutom John Anderſon och C. J. Valentin, hwilka enligt berättelsen woro lutherska predikanter. Härigenom uppstod en stor oreda bland folket och man wißte icke, hwilken lära, som skulle wara den rätta och bästa. Utan ersättning öppnades tingshuſet och skolhuſen för alla dessa repreſentanter af olika kyrkosamfund, när besök kunde göras. Emellertid woro swenskarne för få ännu att organisera sig till någon församling af något samfund. År 1854 tilltog emigrationen och ett stort antal swenskar anlände då till Princeton. Många af dessa älskade sina förfäders tro och lära (den Lutherska), hwadan behofwet af att organisera en swensk luth. församling blef allt mer och mer trängande. Prof. L. P. Esbjörn från Andover, Henry C:o, Ills., blef kallad att organisera församlingen, hwilket skedde i den engelska baptistkyrkan den 16 Juni 1854. Wid samma tillfälle beslutades äfwen enhälligt, att församlingen skulle förena sig med Norra Illinois-Synoden och uppsattes för den skull en formlig petition, hwilken undertecknades af P. Fagercrans, N. T. Lindquiſt, E. Weſter, J. Nyman, N. Linderblad, S. Frid och Lars Andersſon.

Härmed war första steget taget. Omkring twenne år derefter kallades Prof. Esbjörn att öfwertaga pastoralwården och således göra regelbundna besök i församlingen. Denna kallelse antogs. Deßutom besöktes hon af Dr Hasselquiſt, pastor A. Andrén och pastor P. A. Cederstam. På wåren samma år, eller den 27 Maj 1856, waldes de första truſtees. Man skred nu så småningom till werket med att köpa lotten och bygga kyrka, hwilket allt gick wäl. Innan årets slut 1856 war således den kyrka uppbyggd, hwilken ännu står såsom en åldrig "Moder" i Herrens tjenſt, ehuru till utseendet något wittnande om förgängelsen. Kyrkan war, då hon förſt byggdes, 40 fot lång, 30 fot bred och 18 fot hög jemnwägges. Kostnaden utan inredning uppgick till $1100. På wåren 1868 tillbyggdes hon på längden 36 fot, hwadan hon då blef 76 fot lång och 30 fot bred, hwilken storlek är densamma, som hon nu har.

Under den tid af 25 år, som församlingen i dag ser bakom sig, har hon betjenats af tre pastorer, neml. L. P. Esbjörn, J. Johnſon, A. Lindholm, hwilka wäl alla af giltiga skäl lemnat församlingen, och af undertecknad, som wid synoden i Galesburg den 29 Sept., 1872, ordinerades och strax derefter inſtallerades i embetet såsom denna församlingens pastor. På dessa snart 7

åren har anderteckнad döpt 450 barn, konfirmerat 165, wigt 106, hållit 60 nattwardsgångar och förrättat 62 begrafningar. — En tid af omkring 12 år har förlupit i församlingens historia, från hwilken saknas alla källor till historik. Detta af den orsak, att församlingens alla dokumenter från denna tid under en större wådeld i staden uppbrändes. Till följd häraf kan icke i dag, som önskligt wore, någon historik framställas öfwer församlingens successiva utweckling, utan blott en antydning dertill. Hon räknar nu omkring 525 kommunikanter; eger såsom egendom 4 lotter, på hwilka kyrka, skolhus och prestgård äro uppförda. En skuld af omkring $400 hwilar ännu på församlingen och är att hoppas, att hon i dag helgar sin historia genom att utplåna denna skuldsumma.*)

Emellertid ware Herren lofwad för allt, och wi wilja utbrista med psalmisten: Detta är den dagen, som Herren gör; låt oß på honom glädjas och fröjdas.

Princeton, Ills., den 17 Juni, 1879.

J. Wickstrand.

Kyrkliga underrättelser.

Den fägnesamma nyheten kan här meddelas, att här på ett par ställen har man redan gått i beſattning med insamlande af sin andel, i skolskulden. Detta går lättare, än "dragg behind."

— Den förra styrelsen för Fosterlandsstiftelsen blef wid det i Juni hållna årsmötet återwald, hwadan de af Stiftelsen hittills följda grundsatser blifwa oförändrade.

— Swenska tidningar berätta nu om pastor Witting, som utgått ur metodistsamfundet, att han ämnar stifta ett nytt samfund af "fria församlingar", deri alla troende skulle upptagas, utan afseende på bekännelse eller lära. Pastor W. lär uppehålla sig i England för att lära närmare känna de fria församlingarna. Detta företag kan naturligtwis endast slutas på det sätt, att ett nytt samfund eller sekt uppstår. Många sekter här i Amerika hafwa begynt med samma plan, att nemligen blifwa föreningspunkten för all fromhet, men mißlyckats; deras upphofsmän hafwa påstått sig bygga på kärlekens starka grund, men hafwa ej märkt att e g e n kärleken war den djupare grunden.

*) Ett offer upptogs, som uppgick till omkring $175.00.

Bref från Indien.

Rajahmundry den 17 April 1879.

Till ärade Augustana Synoden!

Dyrt älskade Bröder i Herren; mycken nåd och frid, wisdom och wälsignelse af Gud wår Fader genom wår Herra Jesum Kristum!

Käre bröder, då jag tänker tillbaka på de tillfällen, då jag haft den stora glädjen att wara ibland eder, kan jag icke undgå att på ett ringa sätt wara med äfwen i år. Edra många bewis på kärlek och innerligt deltagande förlidet år kunna wi aldrig glömma. Ännu mera uppskattas dessa, alldenstund man wet dem hafwa sin grund, icke blott uti en kristlig och broderlig kärlek, utan fastmer uti ett heligt nit för Jesu ära, Guds rikes framgång och själars frälsning och salighet. Ack, huru innerligt kärt skulle det icke wara för mig, om det wore möjligt wara ibland eder och uppwärmas af eder kärlek äfwen detta år. Men Herren har i sin nåd funnit för godt i det stället sända mig här ut i öknen. Och huru swårt och förödmjukande det än må kännas för den gamle Adam, så torde det dock wara helsosamt för den inre menniskan. Bättre tillfälle att lära

känna sitt eget intet än här, kan man icke önska sig. Om dagen känner man sig oförmögen på grund af att man icke kan tåla wara ute i solen. Och för närwarande förmår man icke mycket inomhus heller, ty den tryckande wärmen gör en så wanmäktig — men efter ett par månader, säges det, skall det blifwa bättre i det hänseendet. Detta gör också, att det går ganska sakta med språkets lärande. Man har ock från många sakkunnige fått det rådet att taga det makligt, hwilket också torde wara det rådligaste. Men huru swårt kännes icke äfwen detta, då man tror sig af Herren kallad att wittna om Hans kärlek till syndare och den enda frälsningen i Jesu blod, som renar från alla synder, och man likwäl måste tiga, derför att man icke känner deras språk. Denna förqwäfwande känsla har dock något lindrats deraf, att en del ynglingar (mohammedaner och brahminer med andra), som kunnat tala engelska hafwa besökt mig i affigt att öfwa sig i det språket, såwäl som att disputera med mig i religionsfrågor. Wid dessa besök har det gifwits många tillfälle att wittna om Jesus och om den genom honom förwärfwade frälsningen som allena tillfredställer själen. Någon synbar frukt af dessa samtal har jag icke att omtala — men nog har talet om korset för tillfället hos en och annan gjort intryck — hoppas ock på grund af Herrens eget löfte detta arbete icke skall wara förgäfwes. Sedan min ankomst hafwa wi äfwen börjat med engelska gudstjenster hwarannan Söndag —detta har också warit uppmuntrande; ty de hafwa besökts af rätt många. Engelsmännen hafwa i allmänhet icke brytt sig om dem — men många till hälften engelsmän hafwa gladt sig deråt. Jag har icke kunnat deltaga i detta arbete med den kraft som jag önskar, ty min bästa kraft måste brukas för språkets inlärande. För att gifwa missionen den impetus, som wore önsklig, behöfs i sanning edra förböner och uppoffrande bidrag. Men icke det allenast, jag hoppas I wiljen snart börja det **monument** jag bad eder om förlidet år. Det må wäl synas som I icke "i dessa swåra tider" hade råd dertill. Jag känner wäl det behof af predikanter bland eder, älskade landsmän derute i Amerika; och att se saken från mensklig synpunkt skulle jag wißt icke hafwa hjerta att bedja en enda af eder, eller edra barn, komma hitut. Men denna sak kan icke menskligen dömas, den måste skådas med trons öga. I mitt eget fall måste jag handla gent emot mina egna och andra menskliga beräkningar — **för Herrens skull.** Kunnen I, i tron på Herrens löfte "**gifwer, så warder eder gifwet,**" bland eder utwälja någon, som är willig och skicklig att utgå som missionär, och rekommendera honom till missionsstyrelsen före eller wid det kommande General Conciliets möte nästa höst, så skall, så wißt **Herrens ord är sant,** detta löfte gå i fullbordan på eder. Jag, i min Herres Jesu namn, ropar till eder ännu längre bortifrån än Macedonien — ja måtte det macedoniska skallet ljuda och genljuda öfwer allt inom det lutherska Zion: "**Kom hit öfwer och hjelp oß!**" "Säden är i sanning mycken, men arbetarena äro ännu få". I synnerhet är detta fallet inom wår Telugumission. De bröder, som redan warit härute så många år, kunde wißt behöfwa att resa hem ett år eller två; det skulle

wara uppfriskande för själen och återställande för kroppen — men huru kan detta låta sig göra, då ingen är att intaga deras plats i werksamheten? Det är ett utmärkande drag af detta warma klimat, att i samma mån som kroppskrafterna aftaga, förswagas äfwen själsförmögenheterna, d. w. s. man kan icke uthärda ansträngande själswerksamhet. Mätten J, käre bröder, icke förgäta att wid Gen. Con. nästa möte lägga missionssaken på deras hjerta, som wåra medbröder äro i tron.

Wi hoppas af eder wid detta synodalmöte särskilt blifwa ihogkomna — bären oß på bönens armar inför Fadrens thron. — Pastor Paulus (den infödde pastorn) beder om sin helsning; han räkade komma in medan jag skref.

Det skulle fägna oß på det hjertligaste, om bröderna derhemma wille ihogkomma oß härute i öknen med några rader — brefskrifningen för tidningar skulle ock dermed hjelpas — man kunde få anledning att swara på frågor och anmärkningar m. m. Tänken eder, då wi äro på en gång afskurna från slägt och wänner, huru glada wi äro att höra från eder, käre bröder. För öfrigt äro wi i behof af eder broderliga och kärleksfulla uppmuntran; hoppas J derför wiljen komma oß ihog både på edra knän och med eder penna. Skulle wi icke finna tid och krafter att swara er personligen, så skola wi icke glömma att låta höra af oß i edra tidningar.

Innerliga helsningar från mig och hustru till alla bröder och wänner tillönskas.

Låtom oß i Jesu dyra namn:

Predika glade år från år
Om Jesu död och blod och sår,
Och märken wäl de orden,
Att det åt Fadren ära ger,
När Sonen, Sonen mer och mer
Förklarad blir på jorden.
I Honom är all salighet,
All frid för tid och ewighet.

Må Herren gifwa eder seger öfwer alla fiender och bekröna eder med frid!

Eder ringe tjenare.

A. B. Carlson.

Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen"?

(Slut fr. föreg. nr.)

Sin undersökningsresa har Stanley utmärkt wäl beskrifwit i två stora band — tryckta hos Harper i New York. wårt blads utrymme och ändamål tillåta oß icke att återgifwa skildringarna af hans wandringar, icke ens i korthet. För wårt ändamål wilja wi blott anmärka hufwudresultatet af hans noggranna forskningar och undersökningar. Han har — för att säga det kort — fastställt 1) att de båda med hwarandra förbundna sjöarna, Victoria-Nyanza och Albert-Nyanza, äro de så länge sökta källorna till Nilen; 2) att Tanganjikasjön hufwudsakligen lemnar sitt watten till Congofloden; 3) att Luaba-floden är öfre loppet till den stora Congo-floden, hwilka båda på Stanleys förslag, utan twifwel hädanefter komma att finnas på kartorna under Livingstones namn. Med rätta anmärker Dr Gundeman med affeende härpå: "Det är ett wärdigt minnesmärke åt den man, som lagt grundwalarna till inre Afrikas utforskande, hwilket med denna upptäckt åtminstone till hufwudsaken är fullbordadt. Men wi helsa

och detta namn med glädje derför, emedan derigenom den mycket smädade missionen fått en hedrande plats för en af sina tjenares namn på hwarje karta öfwer Afrika, och i hwarje lärobok i geografien."

Härmed är nu slöjan borttagen, hwarmed det inre af Afrika dolde sig för wetenskapen under långa årtionden, trots kulturfolkens alla ansträngningar. Nu ligger den werldsdel öppnad för oß, hwars obekanta inre ännu för 25 år sedan, på wåra kartor betecknades med ett stort, tomt färglöst rum; ja, "löst är årtusendens gåta, och en wäg är funnen till hjertat af den werldsdel, hwars utforskande från norden hindrades af Saharas oöfwerskådliga, glödande bälte, från söder likaledes af öknar och otillgängliga berg; men från öster och wester af urskogarnes feberrika regioner och den otaliga splitringen af wilda, barbariska folk". Men då wi nu genom Stanley fått se hela loppet af en flod, som i hänseende till sin wattenmassa hör till de största på jorden, ligger tillika framför oß ett område af 40,000 qwadratmil, ett område så stort som Tyskland, Österrike, Frankrike, Belgien och England tillsammans, och, hwad som för missionen är det wigtigaste, ett område, som är både fruktbart och befolkadt. Låtom oß höra Stanleys egna ord om betydelsen af denna wattenwäg till Afrikas hjerta. "Livingstone" (Congofloden f. d.) säger han, "är Afrikas Amazonflod, under det man kan jemföra Nilen med Mississippi. Den senare är wäl längre, men deremot kunde Livingstone förse tre Nilar med watten. Blott genom ofantlig bredd eller stora djup mildras denne wattenmassas wäldsamhet, och om redan Nilen är af stor betydelse för handeln, så är Livingstone det ännu mera. Nilens lopp afbrytes på flera ställen, under det Livingstone har samlat sina swårigheter blott på två. Först äro der mellan 25te och 26te östliga längdgraden 6 stora wattenfall, hwilka sätta ett mål för all skeppsfart nedåt floden; och längre nedåt finnas 62 fall och rapids, några mindre hinder af denna art icke inberäknade. Har man så en gång dessa sista wattenfall bakom sig, så ligger halfwa Afrika öppet för en utan afbrott för skeppsfarten, och icke öknar såsom wid nedre Nilen, **utan en jättestor, folkrik slätt, hwilken hwimlar af bara menniskolif, så att jag icke känner något afrikanskt landskap, med undantag af Ngogo, som är lika starkt befolkadt.** Det wanliga namnet **by** passar icke för de flesta af dessa tätt bebyggda boningsplatser, hwilka i sanning äro **städer**, ofta nära en mil långa och förseda med en eller flera breda gator, mellan rader af nätta, wälbygda hus, som öfwerträffa allt hwad man ser i det inre af östra Afrika. Afwen infödingarna äro här annorlunda. All deras diktan och traktan tyckes riktad på handel: öfwer allt hållas torgdagar och årsmarknader. Man har allmänt hyst den fruktan, att elfenben snart skulle blifwa en stor fällsynthet; men jag kan swara för, att detta åtminstone icke skall inträffa under de tre närmaste mansåldrarna. Den af mig genomresta trakten, är det land der tempel och afgudasäten äro af elfenben, der äfwen de wanligaste hushållssaker äro förfärdigade af elfenben.... Ett annat karakteristiskt drag för denna slätt är deß palmlundar. Öfwerhufwud taget finnas nästan alla Afrikas produkter inom

Livingstones flod område: bomull, gummi, jordnötter, sesam, röd och hwit kopal, palmkärnor, palmolja, elfenben m. m. På deß herrliga, breda watten kan man också lätt uppnå det guld- och silfwerrika Katangadistriktet. Öfwerhufwud taget är det område, som kan befaras med tillhjelp af jätteströmmen och deß biflober, utomordentligt stort, och den magt må skatta sig lycklig, som wid skeppsfartens yttersta ändpunkt, wid nedra Livingstone, kan försäkra sig om ett landstycke till nederlagsplats".

Det härigenom möjliggjorda utbytet mellan Europa och Amerika och det inre af Afrika lättas icke heller litet derigenom, att tre andra flober sammanhänga med de stora sjöarna i öster, **Schiree** som faller i Zambesifloden och förenad med denna går ut i **indiska oceanen**; **Nilen**, som utgjuter sig i medelhafwet, och Congo som skickar sitt watten till Atlantiska hafwet, äro lika många wattenwägar, som från de nämda hafwen föra uppåt till östra delen af det nu öppnade central-Afrika. Och om också det inre Afrikas höjd och form förorsaka att dessa flober genom wattenfall äro ofarbara här och der, så har Stanley genom farkoster som kunna söndertagas och bäras, wisat huru dessa swårigheter kunna öfwerwinnas.

Men genom det inre Afrikas öppnande har Stanley också öppnat dörren för missionen, till ett område, som icke blott är stort och rikt befolkadt, utan som också — emedan det hittills warit tillslutet— **ända tills nu warit undandraget hwarje direkt europeiskt inflytande.** Detta stora, folkrika område är derför ännu en "virgin soil", en jungfrulig jordmån, för missionsarbetet — en omständighet som i den nyare missionshistorien nästan aldrig, eller åtminstone blott undantagswis, erbjudit sig.

Så mycket mera gäller det nu för de kristna, att begagna denna fördel till Kristi rikes utbredande, innan den samwetslöse köpmannen och handlaren intränger på detta område med krut, bränwin och andra saker. Just derför lägger Stanley wigt på, att missionären icke blott skulle följa i hack och häl på köpmannen, utan att på de afrikanska områdena, der större riken äro förenade under ett fast herrawälde, missionären skulle gå före och genom honom wäg banas för den ärlige handelsmannen.

Hafwa de kristna nu rört på händer och fötter? Ja, och det redan innan Stanley fullbordat sitt werk.

Knappt hade nemligen underrättelsen om Livingstones död trängt till England och Skottland, så tänkte man på hans testamentsord. Fem år hade icke förflutit, så simmade redan, på den af Livingstone 1859 upptäckta sjön Njassa, den lille ångaren Ilala, kallad efter den lilla by, der Livingstone på den stilla majmorgonen ingick till den ewiga hwilan. Detta fartyg har intet annat ändamål än det, att utbreda evangelium på stränderna af denna stora insjö, och derjemte med fredliga wapen bekämpa den afrikanska slafhandeln. Det äro **skottarna**, Livingstones landsmän, som sedan hösten 1875 utsett åt sig dettq fält. Redan hafwa twå skottska missionsarbetare, och en af missionsnit uppfyld kristlig kafferyngling, fallit offer för den der rådande dödliga febern. Men icke blott äro på stället twå missionsstationer, Livingstonia och Blantyre, grundade, utan ingen tänker

en gång på att uppgifwa dessa två förposter, fastän denna hemsökelse djupt skakade och man dertill gjorde den modbetagande upptäckten, att Livingstonia ligger inom den giftiga tsetseflugans område; hwars dödliga styng gör det omöjligt på långa sträckor i Afrika, att hålla oxar, kor o. d. "Afrika får icke uppgifwas, om det ock skulle kosta tusentals menniskoliv", skref nyligen kort före sin död en af de hemgångne, den blott trettioettårige presbyterianske missionsläkaren, Dr Black.

Norr om Njassa ligger den ännu större och långsträcktare Tanganjikasjöns wattenspegel, med den på östra stranden af arabiska slafhandlare grundade staden Udschidschi. Här, der Stanley 1871 fann Livingstone, utkastar Londons missionssällskap sina nät. Livingstone war ju egentligen sänd derifrån, och utgick med uppdraget, att inträngа i det inre Afrika.

Och återigen något åt norr ligger ännu en wäldig insjö, större till sin yta än båda de andra. Det är Victoria-Nyanza, äfwen kallad Ukerewe-sjön. Genom de tyska missionärerna Erhardt och Rebmann trängde först underrättelsen om denna sjö 1855 till Europa, och engelska öfwerstarna Burton och Speke, och ännu mera till sist Stanley, funno wid deß stränder flera stora konungariken med mägtiga, wäl barbariska, men för kultur och kristendom icke otillgängliga herrskare. Det mägtigaste af dessa riken är kejsar, eller konung, Mtesas i Uganda på norra stranden af sjön. Hos honom uppehöll sig Stanley en längre tid, och huru han sökte winna denne för kristendomen, och åtminstone sökte bana wäg för densamma, derom skola wi framdeles tala mera. Här wilja wi blott säga, att då Stanley, full af hänförelse, gjorde ett upprop till missionärer att komma, swarade **kyrkliga missionssällskapet** i London med att sända missionsarbetare, och på Victoria-Nyanza far missionsångaren Daisy hit och dit, och sedan den 8 Juli 1878 håller missionär Wilson hwarje Söndag gudstjenst wid Mtesas hof.

Skottska **presbyterianer** och engelska **episkopaler** hafwa således börjat arbetet i central Afrika. Storartadt äro de nämda missionsstationerna anlagda, och med omtanka och ihärdighet hafwa de hittills blifwit ledda. Så synes det, som om före den yttersta dagen evangelii sol skulle lysa för den del af Afrika, som så länge warit höljd i natt.

Men redan hafwa också den **romerske antikrists** sändebud begifwit sig på wäg till det öppnade inre Afrika. Enligt meddelande i "Allgemeine Zeitung" skulle i slutet af Mars 1878 sändebud skickas till Suez från det för 10 år sedan af herr Lavigerie i Algier grundade sällskapet till Afrikas omwändande; från Suez skulle de begifwa sig till Zanzibar och med det der förberedda tåget redan i slutet af April anträda resan till Tanganjika- så wäl som Victoria- och Albert-sjöarne, ja, ännu längre åt wester skulle grundläggas såkallade apostoliska vicariater. Denna plan "att genom katholska missionärer för all framtid taga det inre Afrika i besittning, började under Pius IX och blef fullgiltigt bestämd under Leo XIII. En pater Livinsac är utnämd för missionen wid Victoria-Nyanza, en pater Parcal för den wid Tanganjika och i Kabebe. Missionärerna äro försedda med instrument för att ock kunna göra wetenskapen tjenster.

Redan 1505 började portugiserne bosätta sig i östra Afrika. Jesuiter och dominicaner, som sedan slöto sig till de portugisiska kolonierna, hade i midten af 16:de århundradet och i början af det 17:de i det dåvarande riket Monomotopa wid Senna mycken framgång, hwilken dock, liksom dominikanernas i Mozambique, Sofala och det sydligare Inhambane, sedermera nästan fullkomligt utplånades; blott på ön Zanzibar hafwa sedan 1863 ett par ordnar warit werksamma. Nu, då genom protestanterna wägen är banad till det inre, nu röra papisterna på en gång både händer och fötter med stor ifwer.

Måtte det wara det rena ordets och sakramentets kyrka så mycket mer beskärdt, att låta evangelii fulla ljus lysa i den "mörka" werldsdelen!

(Ur Missionstaube.)

Olika fjerde Juli.

Herren är underlig, och det är underligt huru Han regerar. Hans hand slår, Hans hand helar — och wi kunna icke fråga "hwi gör du så?" Wi måste lägga handen på munnen och tiga; tacka då Han helar, sätta wår mun i stoft och böja oß djupt ned, då Han slår, wäl wetande, att Han kan hela och upphöja igen, då Honom täckes. Sådana och dylika tankar måste uppkomma, då man betänker huru olika Barnhemmet i Andover, Ill. och det i Wasa, Minn. fingo fira den fjerde Juli i år. I Andover samlades från när och fjerran en wäldig skara (1500) menniskor till barnhemmet. Wädret war det behagligaste man kan få se i Juli. Tal höllos af flere, riklig middag intogs, barnhemsbarnen underhöllo åhörarne med några små inöfwade tal och samtal o. s. w. Alla woro så innerligen belåtna med sin dag; ja, somliga menade, de wille aldrig fira fjerde Juli på annat ställe än der. Och i Wasa då? Ja, der w a r ett barnhem med 28 personer uti, men natten emellan den andre och tredje Juli gick ett förfärligt owäder öfwer trakten, hwilket några mil wester om Wasa kyrka, bildade sig till ett förstörande skydrag och som sådant gick öfwer barnhemmet, beläget ett litet stycke nordwest om kyrkan. Huset förstördes i grund, tre af barnen dödades genast, sjutton andra sårades af hwilka tre ej ansågos kunna blifwa lefwande. Föreståndaren och twenne skollärare äro ibland de illa sårade. Twenne hus nära barnhemmet sönderslets och lemningarne kastades långt bort; i det ena bodde Gustaf Holm och hustru, båda dödades; i det andra Erik Swensson dödad, och hans hustru blef under eländet hastigt förlöst och tros ej kunna lefwa. Twenne gossar, Emil Lindstedt, 9 år, och Georg Hamburg, 2 år, dödades och deßutom en gammal man. De tre dödade barnhemsbarnen uppgifwas heta: Ellen och Minnie Eklund, 9 och 7 år; samt Elias Brandt, 7 år. Således nio dödade och 30 sårade. Taket å pastorshuset bortfördes. För öfrigt uthus m. m. Att grödan på åkrarne led under det wåldsamma regnet är tydligt. På östra sidan om "Lake Pepin" war förstörelsen stor och flera lif förlorades, dock icke, så widt telegrafen meddelat någon swensk.

Midt under den allmänna glädjen och förnöjelsen i Andover, war jämmer och klagan i Wasa och förmodligen sysselsatte man sig der med att begrafwa de så hastigt hädantagne. Sådant bör förmå oß att alltid "fröjda oß med bäfwan."

Det här meddelade har blifwit sammandraget af hitkomna telegrafunderrättelser.

Bokanmälan.

Epistelen till de Romare, till uppbyggelse i tron och gudaktigheten utlagd af C. O. Rosenius.

Detta färträffliga arbeten, som nu är färdigt, wäl tryckt på godt papper och dertill i ärligt och prydligt band, tillhandahålles subskribenter och köpare af förläggarne, Engberg & Holmberg i Chicago. De hafwa i sanning haft både möda och omkostnader osparda för att få detta werk fullbordadt. Rosenii förklaring öfwer Romarebrefwet kunna wi räkna till det yppersta af allt hwad som utgått från den flitige och trogne författarens hand och hjerta. Det förnämsta af Pauli bref har här både grundligen och fullständigt blifwit utlagdt. Wi önska det i hwarje hus. Priset är werkligen lågt, från $3.25 och mera efter bandens beskaffenhet.

Lagbok för hwar man. En öfwersigt af den amerikanska, civil- och privaträtten af David Monrad Schoyen. Öfwersättning; utgifwen af "Hemlandet."

Som jag ej är "lawyer", är det mig otillständigt att bedöma ett arbete likt det här anförda; men då det är för "hwar man," må jag wäl anmäla deß tillwaro. Det kan wäl äfwen sägas, att det synes wara utarbetadt med mycken sakkunnighet och, att döma efter registret öfwer innehållet, wara ganska fullständigt och derföre mäste denna "lagbok" blifwa en nödwändighetswara för "hwar man." Jag har ej kunnat erinra mig något ämne hwaröfwer man ej här kan få upplysning och kan jag derföre rekommendera arbetet hos alla swensk-amerikaner.

Familjealtaret, för barn och ungdom. Tredje häftet. Af A. Hult. Chicago.

Detta häfte innehåller en "barnpredikan" samt deßutom berättelser och sånger: allt ganska godt och läswärdt.

Barth. Bibliska Historier. Lärobok för skolan och hemmet. Chicago, på Alfred Lindells förlag.

Detta är en ny upplaga af den wälkända bibliska historien af Barth, utmärkt wäl tryckt och med en mängd ganska fina gravyrer förseds, — en praktupplaga af denna skolbok. Det man kunde anmärka emot den, wore, att den är i dubbelt så stort format som den wanliga och temligen tung för barn; men detta kunde icke hjelpas, då man will begagna så stora illustrationer. Stilarne äro dels de latinska och dels de swenska.

Jesu blod af W. Reid. Moline, hos Wistrand & Thulin. Pris 10 cts.

Denna lilla bok är wäl af engelsk ursprung och smakar deraf; deß mål är dock ett godt, neml. att uppwisa "Jesu blod" såsom enda grunden till wår rättfärdiggörelse och således icke wåra gerningar. Den bekämpar derföre omedwetet det nya evangeliet i Swerige och här, enligt hwilket man wäl talar om Jesu blod, men frånsäger det all kraft såsom "brunnen emot synder och orenlighet." Författ. har uppenbarligen känt nödwändigheten af Jesu blod, "utgjutet för oß."

Wistrand & Thulin hafwa äfwen, enligt mångas önskan, tryckt en serie af stafningstabeller, 6 till antalet; stilen i dem är stor och klar och rekommenderas de til dem, som hafwa med nybegynnare att göra. Priset är 5 cents stycket eller 25 cts för hela satsen.

Läsebok för Småskolan af K. och K. Kastman. Chicago Engberg & Holmbergs förlag.

Denna bok har i Swerige wunnit stort anseende, hwilket tydligt nog synes deraf, att den blifwit omtryckt 21 gånger. Utan twifwel skall den äfwen här tillwinna sig allmänt förtroende, det den ock förtjenar.

Barnwännens Lyra, andliga sånger för kyrkan, skolan och hemmet, samlade och utgifna af A. Hult.

Denna sångbok, som utmärkes genom mycken omsorg, har wunnit och winner betydlig spridning uti wåra söndagsskolor och eger utan twifwel förtjenster framför de flesta dylika. Der finnas både originalsånger och öfwersatta; både swenska och engelska melodier. Är ej allt efter önskan, så finnes att wälja på i en samling af 132 sånger i denna förökade upplaga.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Mrs Törnwall (Nihl) Jamestown N. Y. 10,00; fem cents föreningen i Attica, Ind. 10,50; Carl Johnson, Varna, Ills 5,00; A. Bergwall, Jamestown, N. Y., 3,00; Hulda Gustafsson do 3,00; G. P. Gustafsson, Chariton, Iowa, 2,00; Carl Sundqwist do 1,00; pastor L. J. Lundqwist 5,00; John Lindberg, Bethesda, Page Co., Iowa 10,00; August Nilson do 5,00; P. J. Peterson, Red Oak do 2,00; P. Carlson Swedesburg, Kansas 6,00; Maria Nordgren, De Kalb, Ills 1,00; Albert Nordgren do 1,00; Ludwig Nordgren da 1,00; pastor H. O. Lindeblad 10,00; genom Aug. T. Floberg, Rockford Ills (del af behållningen å excursion fr n Rockford till Rock Island den 12 Juni) 100,00; en farmare i N. B. 10,00.

Till Lärowerkets underhåll:

Iowa konferensen 150,00; Illinois do 221,30; Kansas do 134,31; Minnesota do 125,56; New York do 49,02.

Till Indian-ynglingarnes underhåll:

J. W. Carlson, East Union, Minn. 1,00.

Moline, Ills. den 3 Juli 1879.

J. H. Wistrand.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Bergholm 10,00; do i Sioux City 2,75; do i Marcus 6,00; do i Fremont 40,00; do i Swedesborg 25,00; do i Stanton 50,00; do i Boone 6,00; do i Gowrie 41,75; do i Kesho 9,00; do i Burlington 20,85; do i Swede Point 50,75; do i

Ljungheð 9,00; do Chariton 18,10; do i Salems, Luc Co., 2,00.

Till Indian-ynglingarnes underhäll:
Från Stanton 2,33.

Till Inre Missionen:
Från syföreningen i Fremont 25,00; J. A. Johnson i West Dayton 6,00; kollekt i Gowrie 1,25; från New Sweden 5,00; Swede Point 20,00.

Till Yttre Missionen:
Från Swede Point 15,00; Marshalltown 5,30.

Till synodens presidents lön:
Från Stanton 3,14; från Elfsborg 2,25; från Moingona 3,75; från Swede Valley 2 10; från Boone 1,20; från New Sweden 1,25; från Upland 0,80; från Swede Point 2,50.

Till Central Bestyrelsen:
Från Gowrie 5,14.

Red Oak, Iowa, d. 30 Juni 1879.

J. E. Rehnström.
Iowakonf. kassör.

Kyrkoinvigning.

Söndagen den 20 Juli kommer swenska Lutherska kyrkan i Grand Rapids, Michigan, att invigas. Gudstjensten börjas kl. 10 f. m.

I sammanhang med kyrkoinvigningen hålles gemensamt missionsmöte af Michigan- och Chicago-distrikten, hwilket börjas Måndagen den 21 Juli kl. ⅛8 e. m.

Trosbröder och landsmän äro hjertligen inbjudna.

Erl. Carlsson.
Ill.-konf. ordf.

Augustana och Missionären
för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00 Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Notice.

Exchanges and Correspondence to the "Augustana och Missionären" we would request to be sent to the Editors of the Paper. Address Rock Island, Ills. But what pertains to the expedition of the Paper should be addressed to

Mr. C. G. THULIN,
Moline, Ills. Drawer 379.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqvireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. Prenumerationspris för ett år 50 cts; ett halft år 30, ett år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Swensk Luthersk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Sverige, försvarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare besvär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqvireras till $1.25.

Innehåll: Stolsfrågan, sid. 433.— Nya födelsen, sid. 435. — Kyrkliga underrättelser, sid. 440. — Bref från Indien, sid. 440. — Hwad har Henry M. Stanly gjort för missionen i "den mörka werldsdelen", sid. 442. — Olika sjerde Juli, sid. 446.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rudholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 16 Juli 1879. N:o 29.

Från prof. O. Olsson

hafwa ej några längre "Resehelsningar" ankommit, men bref hafwa esomoftast anländt, hwaraf man finner att han är nästan ständigt på resande fot och anwänder den lilla tid han har på hwarje ort att se och höra sådant som är wärdt uppmärksamhet. Han känner sig trött af resandet och ämnar sig till Swerige för att der hwila ut (om han får) ett par weckor, hwarunder han hoppades kunna afsända fortsättning af sina wälkomna "helsningar". Emellertid, om wi ock gå hans helsningar i förwäg, kunna wi ej undanhålla wåra läsare delar af hans bref, i sammanhang med hwilka wi då ock kunna meddela några korta helsningar från de historiska ställen han besökt. — Den 16 Juni skref han från "Wittenberg, Luthers stad". "Gårdagen tillbragte jag i denna så på härliga minnen rika stad. Först hörde jag predikan i stadskyrkan, der ock nattwardsgång firades. Deri höllo ju ock första gången nattward under bröd och win. Sedan war jag i slottskyrkan, der jag såg porträtterna af Luther och Melanchton, kopparplåtarne öfwer deras grafwar, de nya dörrarne, hwarå (de 95) theserna äro ingjutna, m. m. På eftern. war jag wid eken, der Luther förbrände påfwens bulla, stod der länge i min ensamhet, tänkande inför Herren på wår synod, wår skola m. m. Det kännes så godt att i fjerran land få sända en förbön till Herren för den man älskar. Särskildt påminte mig Luthers lössägelse från påfwedömet om den saliga frihet wi hafwa i Kristo. Sedermera besökte jag Luthers rum, satt i hans stol, stod på katedern, derifrån hans wäldiga röst fordom hördes af de många studenter, som då besökte Wittenberg, beså tasslorna m. m. Allt detta war för mig så intressant, att jag ännu en gång måste bese dessa minnen". Brefwet innehöll deßutom följande lilla epistel:

"På Luthers stol i Luthers rum i Wittenberg
den 16 Juni 1879.

Helsning till alla Augustana synodens medlemmar, synnerligen Aug. Coll. & Sem.!

Lätom oß i Jesu Kristi kraft, som oß mäktiga gör, orubbligt fasthålla Guds Ords rena lära såsom Luther henne under Guds Andes ledning ur Guds egna ord framstält.

Låtom oß ock i hjerta och lefwerne werkligt i trons enfald lefwa i denna lära! Eder wid korset

O. Olsson".

Ett annat bref är daterad "Wartburg d. 17 Juni 1879", Att han här war något hänryckt, må ju ingen förundra sig öfwer. Han skrifwer: "I går i Wittenberg, i dag på Wartburg. Tidigt war jag uppe, för att se solen gå upp öfwer denna undersköna trakt. I kunnen aldrig tro, huru Gud har slösat sina skapareunder i skötet på denna nejd. Korset öfwer mig på Wartburgs torn, den grönskande naturen under mig på alla håll, — wore det möjligt att af mig göra en poet, måste jag blifwa det här. Omöjligt dock! I mitt hjerta prisar jag dock Herren för ordets ljus, som utspriddes ånyo öfwer werlden från denna sköna borg". Han önskar sig kunna haft alla sina wänner, hela synodalförsamlingen och "mina Lindsborgare" hos sig jemte alla skolans lärjungar, "bandet ock"; då wille han hafwa ordnat en wäldig chör för uppstämmandet af "Wår Gud är oß en wäldig borg". Brefwet slutar med följande:

"Å Luthers bord i Wartburg.

Helsning!

Låtom oß flitigt studera den Heliga Skrift; ty detta studium är hufwudsumman af all teologi. Wid detta bord arbetade Luther på sin bibelöfwersättning. Må wi arbeta med bibelns spridning, biblisk predikan och bibliskt lefwerne! Till alla helsas från detta rum genom O. Olsson.

I brefwet från Wartburg heter det ytterligare: "Denna borg är mera wärd än flera museer. En oerhörd mängd af gamla, dyrbara saker får man här se. Först och främst är naturligtwis Luthers rum af det största intresse för hwarje evangelisk kristen. Rummet har stengolf, brädwäggar och brädtak (inwändigt) allt omåladt, fönsterfordringarne ock omålade, likaså bordet, öfwer hwilket ett litet bokskåp hänger. Deruppöfwer är ett porträtt af Luther i olja af Cranach, dock för något år sedan af mästarehand renoveradt. Det är det skönaste porträtt af Luther jag hittills sett. Jag såg dock i Wittenberg många. Å hwardera sidan syntes Luthers fader och moder. På samma wägg hänga inom glas och ram trenne bref från Luther af honom sjelf skrifna, dock swårläsliga för den owane. Längre till höger mot samma wägg står den gamle kakelugnen, glaserad och i grön färg. Inwid kakelugnen skulle märket efter bläcket hafwa warit, men det är afrifwet af Engelsmän, sade min förare. Wid andra wäggen står den gamla sängen och deri en gren af det träd, hwarwid Luther tillfångatogs. Wid samma wägg, hwarå ingångsdörren är, står den gamla stolen och skåpet. Ja, ännu flera saker finnas derinne. För öfrigt är Wartburgs inre och yttre renoveradt med sådan kostnad och smak, att man derinne kan se medeltiden i all deß härlighet. Storhertigen af Weimar, som eger borgen, har kostat på den ofantliga summor. Så har han bland annat låtit måla scener ur Luthers lif å wäggarne i ett rum, hwilket hörer till det skönaste man i konstwäg kan se. Deßutom finnas i de olika praktrummen många ålderdomliga saker af synnerligt intresse. Särskildt fästade jag mig wid Luthers luta, som har haft

sex strängar, hwaraf en ännu är qwar. Lutan är utmärkt wäl gjord. Jag tycker mig se och höra den trosfrimodige mannen, då han derå spelade och sjöng sin segersång".

Det sista brefwet är dateradt: "Worms den 19 Juni". Afwen derur ett utdrag:

"I går war jag på Coburg. Der äro twenne Lutherrum, ett sofrum med nedre delen af sängen och stolen, ett arbetsrum med några lemningar efter Luther och twenne skåp från nyare tid, deri alla upplagor af Luthers werk finnas i en skön samling. Deßutom finnas åtskilliga egenhändiga bref från Luther. Ett s. k. reformationsrum finnes ock med porträtter af Luther och alla kämparne i Augsburg. Att allt intresserade mig på det högsta, behöfwer jag ej säga. Fästet Coburg har ett förtjusande läge och är omgifwet af så branta och breda dalar på alla sidor, att man der med skäl kunde finna anledning att sjunga: 'Wår Gud är oß en wäldig b o r g.' I qwäll sitter jag i ett kloster i Worms. War dock icke rädd, farbror, att jag blifwit munk. Klostret har blifwit förwandlat till ett kaffé och herberge. Nyß war jag med på aftonsången i den ståtliga katholska Wormserdomen. Tre fjerdedelar af befolkningen äro dock protestanter.

Luthers staty å monumentet här är storartad. Det gör ett wäldigt intryck att se bilden af trons hjelte, hållande handen på Bibeln. Orden: 'här står jag' m. m. stå rätt under bilden. I morgon, om Gud will, ämnar jag bese kyrkan, som står å den plats, der fordom det slott stod, hwari riksdagen hölls. Jag reser sedan för att tillbringa nästa söndag i Herrmansburg, om jag möjligtwis kan hinna dit."

Coburg war, såsom bekant, det ställe, der Luther qwarlemnades, och wistades under den afgörande riksdagen i Augsburg 1530, då den Augsburgiska Bekännelsen uppläste för kejsare och ständer. Intet under att Prof. Olsson kände sig högtidligt stämd i det rum, der Luther på egen hand stridde den strid, som fördes i Augsburg och slutades med seger. I denna stämning nedskref han följande:

"I Luthers rum å Coburg, d. 18 Juni, 1879.

Nåd och frid!

Helsning till hela Augustanasynoden!

'Wår Gud är oß en wäldig borg;
Guds ord och löfte skall bestå'!"

O. Olsson

P. W. och "Augustana och Missionären."

Lektor Waldenström har tillsändt "Chic-Bl." ett stycke, riktadt mot denna tidning och särskildt emot prof. Olsson och pastor Setterdahl, samt hållet i den wanliga kungliga tonen. Wi hade tänkt gå det underliga brefwet med tystnad förbi, alldenstund de twenne nämda personerna ej äro i landet och således ej kunna swara för sig; men wi wilja dock swara något, för att wisa att wi ej tiga, som wore ingenting att säga. P. W. gör naturligtwis allt hwad Aug. och Miss. innehållit till "lögn," enligt sitt kända tale- och handlingssätt emot motståndare. Wi kunna försäkra P. W. och alla hans wänner, att wi aldrig tänkt och tänka ej heller hädanefter skrifwa något om P. W., det wi icke på skäliga grunder tro wara sant. Wi ämna icke likna hans wänner här i landet. — Hwad det ut-

trycket beträffar, som P. W. skulle hafwa fält, då han genomläst ett litet stycke i Augustana för i fjor, så blef det ordagrant aftryckt ur ett bref från Swerige och kom från en person, som war P. W. närmare wid tillfället, än han förmodar. Wi hoppades att hans samwete då och då på allwar rörde sig och war det mera i glädje deröfwer som wi offentliggjorde brefutdraget; emellertid, då P. W. nekar att hafwa yttrat det ödmjuka, ångerfulla erkännandet, måste wi med sorg anse brefskriftwaren hafwa mißhört sig.— Hwad åter det af pastor Setterdahl berättade yttrandet om "de sju bockarne" angår, fruktа wi, att det ligger sanning deri, om ock icke orden woro desamma. Han hade uppgiften från så ansedde och trowärdige män, att twiflan på saken ej kunde uppstå. Är det icke ock öfwerensstämmande med den plan, som åsyftade öfwerändakastandet af Fosterlandsstiftelsen förlidet år? Det är ej lönt wara allt för frimodig, att ej säga storordig, i sina förnekanden. P. W. är wan att öfwerwinna och förjaga motsägare mera genom att öfwerhölja dem med owett och rena skällsord, än genom sanningen, så att man skyr kamp med honom. Man erinre sig blott P. W:s sätt att uppträda emot Fosterlandsstiftelsen och Doktor Linnarsson i fråga om Augsburgiska Bekännelsen, hwaröfwer hwar och en kristen med werkligen waket samwete skulle blygts in i själen. Prof. Olsson skall weta förswara sig, då han hemkommer; men det begabberi P. W. utgjuter öfwer honom, länder P W. till både synd och skam inför alla ärliga menniskor och det står för P. W:s räkning allena. Under det andra hoppas att midt under det oroliga, häftiga och bittra lynnet och förhållandet å P. W:s sida, der dock bor hos honom ett fattigt, nådehungrigt hjerta, som många gånger sitter i klämma och ängslas öfwer sig sjelf, kasserar och dömer P. W. sina motståndare, utan att ens tänka på skriftordet: "hwi dömer du din broder? Sin egen herre står han eller faller," m. m. Men hwem kan lita på Lektor Waldenström? Pastor A. Setterdahl har med utdrag ur P. W:s egna skrifter klarligen wisat, att hwad han det ena året bestämt funnit i Bibeln, det förklarar han det andra platt icke finnes der; är den heliga Skrift för honom så ombytlig, fastän ombytligheten ligger endast hos honom sjelf, hwem kan då särdeles högt skatta P. W:s egna meningar eller hans syndiga strid för dem? Han erkänner sjelf denna opålitlighet hos sig sjelf i ett yttrande wid predikantmötet i Stockholm 1877 (Se "förhandlingar" derwid, sidan 230).

I afseende på Lektor Waldenströms ställning till Guds ord i allmänhet och lutherskt bekännelse isynnerhet, wilja wi anföra slutdelen af en opartisk artikel i frågan af den tyske prof. G. Fritschel, som icke tillhör Augustanasynoden:

"Den egentliga kärnan af den Waldenströmska irrläran är, att genom densamma blir wår Herres och Frälsares Jesu Kristi bittra lidande och död beröfwad och alldeles betagen sitt innehåll. Deruti har ingenting skett till werldens försoning, till wår frälsning och salighets förwärfwande. Jesu dödsdag är icke nya testamentets stora försoningsdag, då hela werldens synder försonades för Gud. Det som i

Gamla Testamentet skedde på den stora försoningsdagen, och som innefattas i de orden: Förty på den dagen sker eder försoning, så att I warden rengjorde ifrån alla edra synder. (3 Mos. 16: 30). Det war en förebild icke till det, som skedde på långfredagen, såsom den stora försoningsfesten för hela werldens synder, utan till det, som i ommändelsens stund sker hos de trogna. Det gäller ingenting, löftet om den stora försoningsdagen: Jag will borttaga landets synder på en dag. (Zak. 3: 9). Det finnes intet sådant syndernas borttagande på ett "bestämdt tidsmoment," "på en dag." Då han dog har han icke utwerkat en rensning från synderna, fastän brefwet till de Ebr. säger: efter Han hafwer renfat wåra synder genom, sig sjelf, sitter Han på Majestätsens högra sida i höjden. Christus har icke köpt oß med sitt blod, då han dog, och de saliga kunna icke säga till honom: Du hafwer köpt oß Gudi med ditt blod. (Upp. B. 5: 9). Han har icke förloßat oß, då han wardt en förbannelse för oß. (Gal. 3: 13.) Wi äro icke försonade med Gud genom Hans Sons död, då han dog för oß, då wi ännu woro fiender (Rom. 5: 10), utan först då, när wi genom tro och kärlek blefwo hans wänner, blefwo wi försonade med Gud. Han har icke funnit en ewig förloßning, då han dog, och med sitt blod ingick i det heliga, Ebr. 9: 12. Han har icke fullkomnat återlösningens werk då han dog, så att han triumferande kunde utropa: det är fullkomnadt, utan han började först derefter att så småningom fullkomna det allt efter som de enskilta föras till tro. Försoningen är icke då skedd i Kristi död, så att werlden är försonad med Gud, utan hon blir först efterhand försonad med Gud. Menniskornas synder äro icke borttagna i Kristi död, utan de blifwa först nu efterhand. Och då Waldenström förut sade att i Kristi lidande och död stillades icke Guds wrede, utan menniskornas synder borttogos, så låter han nu icke mer denna werkan wara förknippad med Jesu lidande och död, så att alla de ställen i den hel. Skr. som han anförde mot stillandet af Guds wrede, och för syndernas borttagande genom Jesu Kristi död, alla dessa ställen aflägga wittnesbörd emot honom. Genom sitt eget wittnesbörd blir han wederlagd och och dömd. I Jesu Kristi lidande sker ingenting för att utwerka borttagandet af werldens synder. Han har icke offrat wåra synder i sin lekamen på träd, och så borttagit wåra synder. (1 Petr. 2: 24). Han är icke "en gång" offrad för att borttaga wåra synder. Ebr. 9: 28). Det gäller ingenting, att han på werldens ändalykt är en gång uppenbarad, för att genom sitt eget offer borttaga synderna. (Ebr. 9: 26). Det gäller ingenting, att då Kristus dog å den bestämda tiden, då profetian om de 70 års weckorna fullbordades, synderna betäcktes, mißgerningen försonades, den ewiga rättfärdigheten framhafdes. (Dan. 9: 24. Skriften sammanbinder öfwer allt syndernas förlåtelse med Jesu död. Han är grunden till syndernas förlåtelse genom sitt lidande och död. Då blefwo wi köpta icke med silfwer eller guld, utan med Jesu Kristi dyra blod, såsom med ett menlöst och obesmittadt lams. (1 Petr. 1: 18 ff). I honom hafwa wi förloßning genom hans blod. (Ef. 1: 7). Fadren hafwer satt Sonen till en nådastol, till

ett försoningsmedel genom hans blod (Rom. 3: 24). Gud har försonat oß genom sin Sons död. (Rom. 5: 10) Han har försonat oß med sins kötts lekamen genom döden. (Col. 1: 22). Men W. will icke weta något om detta, som är hela kristenhetens tro, **nemligen att syndernas förlåtelse är sålunda bunden wid Jesu Kristi död**, att genom hans blod och död är densamma oß förwärf wud. Han tror icke att förloßningen har skett genom Jesu Kristi blod, han tror icke att wi werkligen äro försonade genom Jesu Kristi död. För honom är **icke** Jesu Kristi blod **orsaken** till syndernas förlåtelse. För honom existerar icke det ordet: Utan blodsutgjutelse sker ingen syndaförlåtelse. (Ebr. 9: 22.) Enligt honom är Kristi blod **icke** utgjutet till syndernas förlåtelse. Syndernas förlåtelse sker **icke på grund af** den förloßning, som genom Jesum Kristum skedd är. Kristus har öfwerhufwud **icke** förwärfwat, **icke** förtjent **någonting**. Kristus är **icke** en syndautplånare, han är icke en sann, werklig frälsare, som har förwärfwat oß salighet och all frälsning. W. söker bewisa, att enligt Skriften är icke Sonen utan Fadren "egentligen" Återlösaren, för hwilket påstående han sammanskrapar ställen ur gamla testamentet, i hwilka salighetens och nådens Gud kallas sitt folks förlossare, såsom: Es. 48: 11, 43; Ps. 25: 25, 5; 51: 16. Nu är det wisserligen så, att den satsen: Jesus Kristus är "egentligen" icke återlösaren, utan Fadren är det egentligen, det är en nödwändighet i W:s satser. Ty enligt honom har Kristus ingenting förwärfwat, ingenting förtjent, han är blott en medelperson, genom hwilken Fadren, den sanne frälsaren och förlossaren, utdelar sin nåd, liksom han genom Moses och andra medelpersoner halp menniskorna. Gud, den rätte läkaren, gjorde de döende Israeliterna friska, då de sågo på kopparormen, och lika litet som kopparormen war en werklig frälsare, eller hade något att göra med förwärfwandet af helsan, **lika litet har Jesus att göra med salighetens förwärfwande** och syndernas förlåtelse; då är Jesus wisserligen ingen frälsare, ingen återlösare! Lika litet som ormen war Judarnes frälsare, lika litet är Kristus wår frälsare! Det är **ingenting** med talet om Jesu Kristi blodiga förtjenst. Det finnes ingen Kristi förtjenst, på hwilken wår salighet grundas! Och när kristna bedja: **för Jesu skull** skona mig, och löna mig icke efter mina synder, och när i alla deras böner och alla deras tros-yttringar den tanken klingar igenom: för min Herres och Frälsares bittra lidandes och döds skull, ja, när detta: för Jesu **Kristi skull** är den djupaste grunden till deras kristliga tänkande och tro, så är, enligt W. detta: för Jesu **Kristi skull**, den största och farligaste willfarelse. Enligt W. är det den farligaste willfarelse att säga: Gud är oß nådig, för Jesu Kristi skull, han förlåter oß wåra synder för Jesu Kristi bittra lidandes och döds skull. I detta ena stycke framträder redan klart för wåra ögon det stora swalg — öfwer hwilket ingen brygga kan läggas — som skiljer W:s lära från den allmänna kristna tron; och det wisar sig huru fullkomligt han brutit med den gamla kristliga sanningen. **Jesus, ingen Frälsare, ingen Återlösare, ingen syndautplånare, ingen försonare, — ingen syndaförlåtelse för Jesu skull,**

ingen förloßning genom hans blod, ingen förſoning genom Jeſu Kriſti död, ingen Jeſu Kriſti förtjenſt genom hans bittra lidande och död — detta heter i i ſjelfwa werket att hafwa förſärligt plockat bort hufwudſtyckena i den kriſtna läran, i hela den kriſtliga åſkådningen. Då är ju wisſerligen Kriſti kors om intet wordet (1 Cor. 1: 17). Deß innehåll och kraft är fullkomligt uttömdt. Det är en annan tro, ett annat evangelium, än det, ſom innehålles i Skriften, ſom förkunnas af denna nya tros apoſtel." H.

(Inſändt af N. Forſander.)

Nya födelsen.

(Fortſ. från n:o 28).

II och III.

Nya födelſens grundorſak är Guds Faders barmhertighet genom Jeſu Kriſti uppſtåndelſe; och deß medel äro evangelium och det heliga dopet. Nya födelſens utgångspunkt är den rättfärdiggörande tron, deß frukt är helgelſe och deß mål är härliggörelſen.

Wi hafwa redan i det föregående framhållit, att nya födelſen är ett nådens werk, och wi wilja nu till en början framhålla denna nådens källa och orſak. Guds wilja är hïr den ytterſta grundorſaken till Guds barns födelſe. Guds wilja är, ſå lärer oß Guds ord, en nådig och barmhertig wilja: Gud är kärleken. Derför heter det: efter ſin barmhertighet gjorde Han oß ſaliga o. ſ. w. Titi 3: 5, 6. Likaſes: Wälſignad ware Gud och wår Herras Jeſu Kriſti Fader, ſom oß för ſin ſtora barmhertighet hafwer födt på nytt till ett lefwande hopp genom Jeſu Kriſti uppſtåndelſe ifrån de döda" (1 Pet. 1: 3). Uti deſſa och många andra ſpråk angifwes nu orſaken wara Guds Faders barmhertighet, och att denna barmhertighet har blifwit oß bewiſad genom Jeſum Kriſtum och ſärſkildt genom Hans uppſtåndelſe ifrån de döda. Gud Fader är wår genom Jeſum Kriſtum förſonade Fader. Wår Frälſare kallas derför Liſſens förſte (Ap. G. 3: 15) och det heter om Honom: att Han fört många barn till härlighet (Ebr. 2: 10), att Han för ſitt offerlidandes ſkull ſkulle få ſäd (Eſ. 53: 10). Att juſt Kriſti uppſtåndelſe nämnes i ſammanhang med nya födelſen, kommer deraf att i uppſtåndelſen äro alla Kriſti werk ſtadfäſtade och beſeglade, hwarför Paulus ſäger: Är Kriſtus icke uppſtånden, ſå är eder tro fåfäng, och ſå ären I ännu i edra ſynder (1 Cor. 15: 17). En annan orſak är, att Kriſtus är uppſtånden, på det att Han ſkulle utgjuta trons Ande i wåra hjertan (Joh. 16: 7). Jemför nu med deſſa ſpråk äfwen Eſes. 2: 4—6. Genom ſådana Skriftens ſpråk är nu framſtäldt för oß ſå wäl förhållandet emellan Gud Faders kärlek och barmhertighet ſamt Jeſu Kriſti uppſtåndelſe, ſom ock huru detta begrundar och förorſakar nya födelſens nådewerk.

Wi wilja nu i ordningen framhålla de medel, genom hwilka den Helige Ande werkar hos oß nya födelſen. Såſom allmänna bewis för den ſanningen, att Gud den Helige Ande werkar genom wiſſa beſtämda medel och icke omedelbarligen eller godtyckligt, anföra wi följande ord från Gamla Teſtamentet: Skall icke ett folk fråga ſin Gud? Ja, efter lag och wittnesbörd;

om de det icke säga, så skola de icke få morgonrodnaden (Es. 8: 20). Från Nya Testamentet: Höra de icke Mose och profeterna, så tro de icke heller, om någon af de döda uppstode (Luk. 16: 31). Guds nåd har dock ej sin grundorsak i några medel; icke heller äro nådemedlen gifna åt oß, på det att wi genom dem skulle förtjena eller förwärfwa oß nya födelsens nåd. Förhållandet är det, att Herren efter sin nådiga wilja har stiftat och gifwit oß wissa nådemedel, genom hwilka Han meddelar, tillegnar och iklädер oß sin nåd i Kristo Jesu. Tron är å menniskans sida den tomma hand, hwarmed den nådehungriga själen mottager den åt henne i nådemedlen erbjudna och framräckta nåden. Nådemedlen äro Ordet och Sakramenten, och de nådemedel, hwarmed Gud föder menniskan på nytt, äro Evangelium och Dopet. Ordet såsom nådemedel är dels Lag och dels Evangelium. Lagen kan icke göra lefwande (Gal. 3: 21); den war en gång gifwen till lifs, men den är nu till döds (Rom. 7: 10). Deremot nämnes Evangelium såsom eder salighets evangelium (Efes. 1: 13) och derom heter det: Han hafwer oß födt efter sin wilja genom sanningens ord (Jak. 1: 18); I ären födde på nytt icke af någor förgänglig säd, utan af oförgänlig, som är lefwande Guds Ord (1 Pet. 1: 23). Jag hafwer födt eder i Kristo Jesu genom Evangelium (1 Cor. 4: 15) m. fl. Hit höra ock de Skriftens språk, i hwilka lärarena sägas föda på nytt, såsom Gal. 4: 19; Filem. v. 10. Af Sakramenten kommer här Dopet i betraktande; detsamma kallas ju nya födelsens bad (Tit. 3: 5). Det säges uttryckligen om Dopet: utan en warder född af watten och Anda kan han icke ingå i Guds rike (Joh. 3: 5). Der iklädas wi Kristum (Gal. 4: 20). Om döpelsens nödwändighet såsom nya födelsens medel talar Guds ord tydligen i ofwan anförda språk. Och hwad ordets nödwändighet såsom ett nya födelsens medel angår, så må wi besinna, dels att dopet är förbundet med Guds ord och att tron är af predikan och hörandet, och att detta är af Guds ord (Rom. 10: 16—18). Hit höra äfwen de anförda språken om Guds ord såsom nya födelsens nådemedel, och detta gäller särskildt om det personliga förkunnandet och tillsägelsen af Guds nåd och syndernas förlåtelse. Man må äfwen härmed jemföra Ap. G. 10: 44—48, samt 8: 15—18.

Wi hafwa i det föregående åtskilt nya födelsen från så wäl rättfärdiggörelsen som förnyelsen och härliggörelsen. Wi böra dock försöka att något närmare bestämma denna skilnad. Det fins både äldre och yngre lutherske teologer, som ställa nya födelsen före rättfärdiggörelsen, t. ex. Hollazius. Det fins dock äfwen både äldre och yngre sådana i mängd, som sätta rättfärdiggörelsen före nya födelsen, t. ex. Johnson. Detsamma gäller äfwen om den lutherska uppbyggelseliteraturen. Så sätter Rohrborg i sin juldagspredikan nya födelsen före rättfärdiggörelsen, under det att Schartau, t. ex. i sina bref, sätter rättfärdiggörelsen före nya födelsen. Owißt är, om Luther och wåra bekännelseskrifter tillhöra den förra eller senare riktningen. Äfwen böra wi här akta på Apologiens ord: rättfärdiggörelse är ny födelse. Snarare kunna wi derför hos Luther och bekännelseskrifterna och särskildt Kon-

kordieformeln få fram den meningen, att rättfärdiggörelsen och nya födelsen äro samtidiga. Utur Guds eget ord wilja wi här anföra språket: Herren gör den ogudaktige rättfärdig (Rom. 4: 5). Det språket synes gifwa stöd för den åsigten, att rättfärdiggörelsen föregår nya födelsen; men ordet ogudaktig kan ock hänföras till det förra lifwet uti synd och död. Utan tron är omöjligt täckas Gud (Hebr. 11: 6), och således äfwen omöjligt att utan tron wara rättfärdig förklarad af Honom; men nu är ju nya födelsen just trons uppwäckande och deß lifsgemenskap med Frälsaren. Wi förblifwa för den skull wid wår bekännelse, att nya födelsen och rättfärdiggörelsen äro samtidiga, under det att den förra sker i wårt hjerta och den senare i himlen inför Gud. Båda handlingarna äro lika nödwändiga till saligheten, och den ena kan icke wara till utan den andra.

Ofwanstående wilja wi ännu närmare belysa genom utredandet af nya födelsens förhållande till helgelsen. Såsom en den sanna och lefwande trons lifsgemenskap med Frälsaren innebär nya födelsen meddelandet af dels kraft till tro och dels kraft till helgelse. Här möta oß hufwudsakligen fyra olika åsigter:

1) Nya födelsen innehåller blott en kraft, nämligen till helgelse, och rättfärdiggörelsen sker i mån af helgelsen (katoliker, metodister?).

2) Tron är den enda goda gerningen och den bästa, som menniskan kan åstadkomma; är ej wärd syndaförlåtelse, men tillräknas till rättfärdiggörelse (Beck, Myrberg m. fl.).

3) i tron innebo från början två särskilda krafter: dels kraft till tro och dels kraft till helgelse; men endast den förra förutsättes för rättfärdiggörelsen; nya födelsen föregår rättfärdiggörelsen.

4) Kraften till helgelse ingår ej såsom moment i trons första stadium, men den erhålles genom att hafwa omfattat Kristum. Nya födelsen efterföljer rättfärdiggörelsen. Såsom är nämdt finnes många rättrogne lärare för båda dessa sista åsigter. Särskildt den sistnämda synes ganska wäl grundad hos Aposteln Johannes. Jemför Joh. 1: 12, 13 och 1 Joh. 5: 9 - 11.

Nya födelsen är ej en fortfarande nådeshandling, utan den sker på en wiß tidpunkt, dock har den ett mål, och detta mål är den pånyttföddes härliggörelse. Herren kallar den senare derför för nya födelsen (Matth. 19: 28). Wid wår Herres Jesu Kristi tillkommelse skall den troendes hela ande, själ och kropp wara ostrafflig och helig (1 Thes. 5: 23). Herren har då gjort allting nytt (Uppb. 21: 5).

IV.

Nya födelsens nåd kan af menniskan dels emotstås och förhindras dels förspillas, sedan den blifwit anammad; men densamma kan också genom Guds hjelp ånyo återfås; ty nya födelsens nåd är werksam och tillräcklig, men icke oemotståndlig.

"I stån alltid emot den Heliga Anda, såsom edra fäder, sammalunda ock I" (Ap. G. 7: 15) är en Guds ords klagan både i gamla och nya testamentet och gäller alla hårdnackade hjertan och öron. Men att äfwen den pånyttfödde kan mista detta nya lifwet och lifsgemenskapen med Kristus, lärer Guds ord, då det talar om att börja i Anden och lykta i köttet. Sålunda säger Paulus: I hafwen mist Kristus,

J som genom lagen wiljen rättfärdige warda, och J ären fallne ifrån nåden (Gal. 5: 4).

David, Hiskia, Manasse och Petrus m. fl. äro tydliga wittnesbörd och lefwande exempel derpå, att Herren har undfått gåfwor äfwen för dem, som en gång affallit från Honom, så att sådana syndare kunna återigen genom en sann omwändelse och tro komma till lifsgemenskap med Frälsaren. Innan wi lemna denna sanningens framställning, så låtom oß akta på följande frågor. 1) Är nya födelsen en fortfarande handling eller en handling, som sker i ett wißt tidsmoment? 2) Kan denna födelse ske mer än en gång med samma person? På den första frågan swara wi efter föregående utweckling, att nya födelsen sker i ett wißt bestämdt tidsmoment. Den andra frågan beswara wi jakande. Dopet är ej detsamma som ny födelse, det är blott ett af nådemedlen för nya födelsen. Om en fullwuxen menniska emottager dopet, och detta sker i otro, så är hon icke pånyttfödd. Hon skall ej döpas om, men hon kan dock ännu pånyttfödas, om hon bättrar sig och tror på Herren. Jemför Petri ord till Simon trollkarlen. Fastän nu dopet blott kan ske en gång, så förhindrar icke detta, att nya födelsen sker mer än en gång. Utan att upprepa eller utlägga flere wittnesbörd, framdraga wi blott det bekanta språket: Denne **min son** war död och hafwer fått lif igen; han war borttappad och är igenfunnen (Luk. 15: 24).

En dubbel högtid eller rättare två högtider på en dag.

Detta inträffade söndagen den 29 Juni, då twenne kyrkor blefwo inwigda till Herrans tjenst. Dessa båda kyrkor äro belägna i Menekaune och Peshstigo, Wis. De hafwa wisserligen någon tid warit begagnade; men icke fullt i det skick församlingarne önskade få dem innan de inwigdes. Nu war allt i ordning och inwigningen skedde på samma dag, i Menekaune på f. m. och i Peshstigo på e. m. Detta för att få betjening af ett par prester från annat håll.

Innan jag widare omnämner dessa båda högtidligheter, will jag säga något om platserna och församlingarnes uppkomst.

Då man reser från Chicago på Ch. & N. W. jernwägen norr ut och hinner ett godt stycke ofwan om Green Bay, passerar man genom de fordom grönskande furuskogarna, hwilka nu, sedan den stora elden 1871, (samma dag Chicago brann) förete en rätt dyster anblick, ty det är till det mesta en ruin. Man ser dock ett nytt slägte uppwäxa och det är nästan uteslutande löfskog. Under det man sitter och gör sina betraktelser öfwer elementernas förstörelsekraft nalkas man den lilla staden Peshstigo, hwilken, såsom många torde minnas, delade Chicagos öde 1871 och der flere menniskolif spildes än i det stora Chicago. De som räddades stodo i floden i 5 och 6 timmar öfsande watten öfwer hufwudet. Wi måste lemna dessa hjerterörande minnen. Wi wända wåra blickar mot staden och der står icke långt från jernwägen en rätt wacker kyrka med under-

wåning och ett prydligt torn. Hade det fått ett kors till prydnad hade det i wårt tycke ändå sett prydligare ut. Wi stanna nu icke här, utan fortsätta några mil och komma så till Marinette, der wi lemna tåget. Wi mötas af wänliga landsmän och sedan wi hos dem blifwit uppfriskade med något godt till kroppens nödtorft, gå wi att söka den swenska kyrkan. Wi wandra af bortåt den lilla staden Menekaune och ungefär midt emellan de båda städerna på en höjd står den för de båda städerna gemensamma kyrkan. Landsmän bo på båda ställen och städerna gå nära nog ihop, kyrkan har derför det mest passande läget. Det egna är, att den närmast liggande kyrkan är katolsk och har naturligtwis i dyrbarhet och stil företrädet. Dock wi gå den helst förbi och bort till den kära sw. lutherska, som ock med sitt torn pekar mot himmelen och med korset derofwanpå tyst predikar korsets evangelium, hwilket i den katolska är bortbytt för döda gerningar, om än der prälas mycket med korstecknet. Nu äro wi framme och sedan wi sett oß omkring skulle wi gerna wilja lära känna kyrkans och församlingens historia.

Det är ungefär 25 år sedan landsmän först nedsatte sig härstädes. Det som mest bidragit att få folk hit, har warit skogsarbete. Wi kunde på en gång räkna omkring ett dussin stora sågqwarnar i full gång. Det är ett ganska hårdt arbete och icke mycken betalning. Men de af wåra landsmän, som warit sparsamma och icke skattat till Bachus, stå sig i allmänhet godt och hafwa ej sparat då det fordrats för att få sig ett kyrkligt hem. Här äro egentligen tre städer Marinette och Menekaune på ena sidan och Menomone i Mich. på den andra sidan floden.

Den förste af Augustana synodens pastorer, som besökte dessa platser, war past. E. Carlsson. För omkring 20 år sedan gjorde han till största delen sjöledes en ganska beswärlig missionsresa hit upp. Någon församling kunde då, af brist på materialier, ej organiseras. Platsen blef sedan i många år lemnad obesökt. Detta i synnerhet derför att det på den tiden war förenadt med stora uppoffringar och många beswär att komma hit. Häraf följde att wårt folk förenade sig med andra samfund. Om någon af de här sedan den tiden qwarlefwande landsmän i werkligheten tillhöra wår församling wet jag icke. Platsen har warit bearbetad af mångahanda partier, dock utan synnerlig framgång.

Den 22 Augusti 1875 hölls ett möte, hwarwid Past. M. C. Ranseen war ordförande och blef då en församling organiserad under namn af Sw. Luth. Zions församlingen i Menekaune, Marinette Co. Wis. — 120 personer anmälde sig såsom medlemmar. Af dessa flyttade strax derefter 37 från platsen.

Norskarne som tillsammans med danskar redan förut stiftat en församling härstädes hade också nyligen byggt sig kyrka till hwilken ock många swenskar rikligen bidragit. Denna kyrka hade en skuld på $1000, som icke lätteligen af norsk-danska församlingen kunde betalas. Den erbjöd derför den swenska församlingen eganderätt i kyrkan med wilkor att sw. församlingen skulle ikläda sig hälfwa skulden. Anbudet antogs. Efter att således fått passande samlingsrum för sina gudstjenster och äfwen genom ordentlig

kallelse erhållet egen pastor*), som, med undantag af hwar tredje wecka, skulle betjena församlingen, inträffade en egendomlig förändring i församlingens framtidsutsigter. Den tillkallade och nyligen ordinerade läraren tillträdde sin werksamhet den 23 Juli 1876. Några månader innan den tiden hade en dansk grundtwigianst präst tagit sig före att besöka platserna och predika för danskarna, som dock till största delen woro medlemmar i den norsk-danska Luth. församlingen. Denna församlingen sprängdes af den mannen, och med den följd att danskarne wille anse sig som rättmätige egare till fjerdedelen i kyrkan. Då sådana påståenden på det bestämdaste af norskarne wederlades, förorsakade detta mellan dessa båda parter många ytterst heta sockenstämmodebatter. Måhända ansåg Gud det nödigt att i tide göra slut på denna strid, ty då den afgörande slutförklaringen å norskarnes sida Lördagsaftonen och Söndagsnatten den 30 och 31 Augusti under en sorglig motsägelse meddelades åt danskarne, så dröjde det endast till Söndagsqwällen kl. 11 innan kyrkan war lågornas rof. Härmed hade den påpekade förändringen i swenska församlingens framtid inträffat. Det war nu ingen lätt sak att få folket till att tro på möjligheten af att få sig en ny kyrka. Ansträngningar, offerwillighet och Guds wälsignelse bidrogo dock till den werkligheten, att, innan första Söndagen i Adventet samma år, en ny swensk kyrka uppfördes, troligen något större än hon hädanefter behöfde wara, men som i alla fall tillfredsställer behofwen här på platsen. Det war i sanning en "fast bedröflig tid", när den gamla kyrkan hade brunnit, och det icke blott för församlingen utan ock för hennes lärare, som, nyligen ordinerad, skulle börja sin embetswerksamhet under så plötsligen påkommande motgångar. Här war nog arbete på det andliga området och tiden der wäl behöflig för en pastor. Men nu måste han dock derjemte sätta sig i spetsen för det nya kyrkobygget wid sidan af sina egentliga göromål. Detta war ej behagligt, men det måste ske och det lyckades så att nu står kyrkan der fullkomligt färdig. Ja redan i November 1876 kunde församlingen der mötas och hålla sina gudstjenster. Nog kändes det godt för de förut modfällde och fattige landsmännen att återigen få samlas i en egen kyrka och slippa bedja andra att på opassande tid få låna deras. Norskarne byggde ock en egen kyrka sednare.

Wår kyrka är 54 fot lång 34 fot bred och 18 fot på sidorna. Fönstren halfcirkelformiga. Tornet är utbygdt 10 fot i fronten och är med spiran och korset 85 fot högt. En sakristia 14 fot i fyrkant är också tillbygd, hwartill går en dörr på hwardera sidan om altaret. Kyrkan är smakfullt inredd. Predikstolen är anbragt ofwanför altaret och har uppgång från sakristian. Både altarrunden och predikstolen woro målade i hwitt och belagde med rik förgyllning. Choret och altaret samt den stora gången i midten war belagd med nya wackra mattor. Twenne stora förgyllda kronor för lampor woro upphängda öfwer storgången. Kyrkan har också läktare, men orgeln och sångkören hade sin plats icke der, utan på ena sidan om altaret. Kyrkan kostar

*) Pastor C. O. Olander då stud. wid Augustana Coll. & Seminary.

$2,500, och har dock ganska liten skuld. Kyrkan var deßutom wid tillfället smaksullt dekorerad med grönt. (Man behöfwer ej gå långt efter detta härstädes). Jag will nu endast nämna de af grönt wäl gjorda och uppängda ord och tänkespråk, som syntes här och der, Öfwer ingången i tornet stod i stora bokstäfwer "Welcome". Öfwer predikstolen i halfbåge: **"Ära ware Gud i höjden!"** och derunder i rak linea: **"Fröjder eder i Herran!"** På ena sidan om altaret på gafweln stod i halfcirkelform: **"Görer portarna höga och dörrarne wida."** På andra sidan: **"Af Zion går upp Guds herrliga sken".** På läktarebröstet stod i massiva bokstäfwer ett tänkespråk för läraren att se på: **"Tala och tig icke; ty jag är med dig."**

Klockan 10 på Söndags f. m. den 3 Söndagen eft. Trefaldighet samlades församlingen i denna på ofwannämda sätt beprydda kyrkan för att helga den till ett "Guds hus". Akten begynte med afsjungandet af Ps. 325: 2—6. Inwigningen förrättades af undertecknad som dertill erhållit wederbörligt uppdrag, med biträde af pastorerna Olander och Boman jemte 2:ne studerande. Inwigningstalet höllos öfwer Dav. 84 Ps. med ämne: Guds folks fröjd öfwer förmånen, att hafwa ett Guds hus. Efter sjelfwa inwigningen uppstämde hela församlingen Ps. 268 och sedan chören sången: "Görer portarna höga" m. m. Dereſter uppbars en kollekt för församlingens räkning, hwareſter wanlig högmessogudstjenst förrättades hwarwid pastor Boman predikade öfwer dagens text med ämne: "hurn Jesus wisar, att han **har lust till barmhertighet".** Jag kan ej underlåta, att anmärka det högtidliga i denna församlings gudstjenst i det den lärt sig wara med om sången och meßningen, ty den swarade ganska wäl, hwarken för långsamt eller för fort. Denna församling står i denna del långt fram om många äldre församlingar. Hwarföre kunna ej wåra pastorer och organister hjelpas åt, att mera allmänt fostra församlingarne i detta för en werklig gudstjenst så sköna och uppbyggliga deltagande? ty det är i sanning icke blott en tom ceremoni, när det utföres som sig bör. Att det går både fort och wäl, kan man höra i dessa församlingar, som annars räknas ligga långt bort i skogarne. Sedan gudstjenſten war slut talade pastor Olander några hjertliga ord till församlingen samt utlyste gudstjenst till aftonen.

Wi måste nu skynda att få något till kroppens styrkande och sedan bar det i wäg med både prester, studenter och ett stort sällskap till Peshtigo för att der hafwa en likadan högtid, hwilket dock för tidens korthet icke kunde i allo utföras.

Sw. Ev. Lutherska Salemsförsamlingen i Peshtigo, Wis., har sin kyrka 8 mil från kyrkan i Menekaune. Denna församling stiftades år 1875, den 24 November, då Past. V Setterdahl war mötets ordförande. Wid samma tillfälle anmälde sig 30 kommunikanter. I förening med Menekaune församling kallades pastor, som äfwen här tillträdde sin befattning d. 23 Juli, 1876. Församlingen war till en början nöjd med att samlas till gemensam andakt i ett af stadens skolhus, men längtade snart efter egen samlingslokal. Församlingen beſtämde sig derför att

bygga sig en kyrka; men som denna till följe af folkets fåtal och obemedlade tillstånd, måste blifwa högst ringa och snöplig, beslöt man att inbjuda den norska församlingen att deltaga. Detta rönte bifall och en kyrka 50 fot lång, 26 fot bred, 18 fot hög på sidorna med ett 9 fot högt "basement" eller underwåning jemte torn, 10 fot utbygdt i fronten och 90 fot högt, men utan kors. Det har i stället fått den här i landet fordom mycket brukade pilen till symbol. Kyrkan har spetsbågfönster och är werkligen smakfull, men den har ingen sakristia. Predikstolen är något större än i Menekaune, men är dock en "predikstol" och icke någon "disk." Det sades att det är endast omkring 60 à 70 personer som byggt denna kyrka, och ehuru den kostar omkring $2,300 har den helt liten skuld. Kyrkan har wärmapparat i underwåningen jemte rum för skola. Jag hann ej mycket taga kyrkan i betraktande; men kan dock säga att den war rätt smakfull. Ljuskronor hade den också fått. Redan den 1:ste Aug., 1878, war kyrkan i ordning för gudstjensters hållande, men man har ej förr än nu fått den inwigd.

Här höll pastor Boman inwigningstalet öfwer 1 Mos. 35: 1, med ämne: wilkoren för och nyttan af att bygga Guds hus, hwarefter inwigningen skedde på lika sätt som i den andra kyrkan. Sångkören från Menekaune sjöng också här samma sköna och passande stycke, som förut. Här upptogs ett "offer" för kyrkans räkning. Emedan tiden war kort och aftongudstjenst skulle hållas på båda ställena, måste högmessogudstjensten förbigås och endast ett kort tal hölls af undertecknad öfwer de orden: Jesus undfår syndare och äter med dem.

Det bör dock anmärkas, att församlingen nästa söndag får en högtid till, i det att de norske då skola hafwa en festgudstjenst der. Meningen war, att allt skulle skett samma dag, men de norske bröderna kunde ej komma till i dag, utan en wecka sednare. Församlingen förlorar således ingenting utan snarare winner derpå.

Församlingarne härstädes kunna wäl ej hädanefter förökas så mycket, emedan städerna hafwa just ingen framtid för sig. Men som, åtminstone hwad beträffar P., flera landsmän börjat skaffa sig hem på landet och odla jorden, är der utsigt till fortfarande bestånd och förkofran.

Det ledsamma för dessa platser är, att de mista sin nitiske lärare. Han flyttar nu ända upp till Calumet i norra Mich.

Måtte snart Herren sända en trogen herde till dessa platser! Här äro också flere ställen i närheten som behöfwa tillsyn och wård.

Det fattas icke sådana arbetare, som wilja söndra och förderfwa det som med mycken möda blifwit uppbygdt.

Måtte de käre själarne som nu ega ett trefligt hem (kyrkan och församlingen) också bli stilla; ty derigenom blifwa de bewarade och äfwen tillwäxa i sanningens kunskap. Må äfwen de högtidsstunder wi här fingo upplefwa, blifwa en kraftig påminnelse att skynda hemåt, att wi alla må mötas i hemmet der ofwan, der Herren Gud är templet och Lammet deß ewiga ljus, och der alla sorgedagar hafwa en ända. Frid ware med bröderna och kärlek med tron genom Jesum Kristum! Amen. G. P.

En wänlig begäran.

På grund af förekommen anledning får jag wänligen bedja wår kyrkliga allmänhet om tålamod och öfwerseende om man får wänta något på expeditioner af ärenden och swar på skrifwelser. Uttröttad till kropp och själ hemkom jag från synodalmötet; men knappt war jag hemkommen förrän den förskräckliga tilldragelsen genom orkanen timade i Wasa natten mellan den 2 och 3 Juli, då wårt barnhem i grund förstördes, 5 barn dödades tillika med 7 andra menniskolif i närheten, som spildes. Oron häröfwer, nödwändigheten att draga försorg om den sårade och huswilla barnskaran etc. har gjort och gör att jag ännu för en tid ej kan sköta min korrespondens, som jag önskade; men jag hoppas med Guds hjelp att sakerna skola så småningom upprätta sig igen och allt komma i wederbörlig ordning.

En annan sak torde jag äfwen få nämna — skulle gjort det på synodalmötet, men i bråd-skan mot slutet blef det förglömdt — nemligen detta:

1) Konstitutionsförslaget för konferenserna bör wid blifwande konferensmöten granskas och anmärkningarna deröfwer skriftligen insändas till synodalrådet.

2) Handboksförslaget kan godt behandlas på samma sätt, och anmärkningar deröfwer sändas till underteckнad i god tid, för att af komiteen öfwerwägas innan förslaget lägges fram för synoden.

En sådan behandling af dessa ämnen i konferenserna bör blifwa af wärde. Förslaget skall utkomma från komiteen åtminstone till Jul.

Wasa, Minn. den 7 Juli 1879.

E. Norelius.

Skolåret 1879—1880.

Det nya skolårets höstterminwid Aug. College & Theol. Seminary i Rock Island, Ill., kommer, såsom härmed tillkännagifwes, att taga sin början Onsdagen den 3 instundande September kl. 9 f. m.

De, hwilka såsom studerande redan tillhöra Aug. College eller Seminary och der erna fortsätta sina studier, uppmanas, på samma gång de härmed bjudas wälkomna tillbaka, att punktligen infinna sig wid lärowerket till ofwannämde tid. Skulle oöfwerwinneliga hinder göra, att någon icke i ordentlig tid kan anlända, bör underteckнad derom blifwa skriftligen underrättad. Den, som utan sådana hinder och utan att underrätta derom försummar att i wederbörlig tid infinna sig, får skylla sig sjelf, om han, annat obehag att förtiga, wid sin ankomst finner sitt rum intaget af en mera påpasslig kamrat.

Omedelbart efter lärowerkets öppnande hålles dels uppflyttningseramen såwäl med dem, som wid wårterminens slut uppflyttades wilkorligt, som med andra, som möjligen komma att dertill anmäla sig, dels inträdeseramen med nykomna studerande. Hwar och en studerande, som denna termin will blifwa uppflyttad eller winna inträde wid lärowerket, bör då wara der till städes och beredd att undergå den för ändamålet nödiga examen.

Ynglingar, som önska winna inträde såsom studerande wid lärowerket böra på förhand göra anmälan derom hos underteckнad. I händelse de förut bewistat någon läroanstalt eller åtnjutit privat underwisning och derigenom ega några rekommendationer eller intyg om förwärfwade kunskaper, böra de låta dessa (rekommendationer och intyg) åtföljа sin anmälan, hwari de för öfrigt böra angifwa sin ålder samt den kurs de tänka genomgå, likså ock den klaß de ärna söka inträde uti.

Såsom ersättning för wid lärowerket åtnjutna förmåner erläggas i ett för allt — undantagandes en inträdesafgift ($5.00 wid inträde såwäl i Prepar. Departement som i College, $3.00 wid inträde i Seminary), som hwarje nykommen studerande betalar wid sitt inträde — den mycket billiga afgiften $2.60 i weckan af fullt betalande studeraude i Prepar. Depart. och $2.75 i weckan af fullt betalande studerande, som tillhöra någon af lärowerkets högre afdelningar. Af dessa belopp erläggas $2.00 för spisning och boningsrum med dertill hörande förnödenheter, och resten erlägges för underwisning. Halft betalande studerande erläggа för spisning och boningsrum endast $1.00, men för underwis ing samma belopp som de fullt betalande. Dessa afgifter betalas alla i förskott. Frielsesafgiften är $8.00 för höstterminen och $12.00 för wårterminen.

Ansökningar om understöds erhållande wid lärowerket böra ställas till Edukationskommitten och adresseras till underteckнad. Som wanligt böra sådana ansökningar åtföljas af den sökandes egen kortfattade lefnadsteckning, hwari bland annat upplysning bör lemnas om den sökandes förhållande till Gud. Derjemte bör upplysas om den sökandes ekonomiska omständigheter och ändamålet med hans studier. För att kunna erhålla understöd wid lärowerket af allmänna medel måste en studerande ibland annat tillhöra College- eller Seminary-afdelningen.

Ansökningar om inträde i Seminary ,skola ställas till Edukationskommitten och adresseras till underteckнad.

Deßutom måste, enligt Ed. kom. beslut de, som åro

friclever, wara beredde att wid terminens början fullständigt uppgöra med lärowerkets kassör rörande allt som kan wara obetalt från föregående år.

Ang. College, Rock Island, Ill., d. 12 Juli 1879.

T. N. Hasselquist.

Erkännanden.

Bidrag till Kansaskonferensens Barnhem från den 1 April till den 1 Juli 1879:

Kollekt i New Gottland, Kan., genom J. P. Grant 8,25; Amanda Lundins sparbössa. Marion Hill, Kansas, genom pastor C. V. Westling 1,00; koll. i Bethesda, Nebr. 1,42.

Till Inre Missionen:

Kollekt wid missionsmötet i Fremont, Kansas 16,88; do i Walsburg, Kansas 7,10; do i Salemsburg, Kansas 13,97; genom Rev. M. Noyd från församl. i Manor, Texas 4,75; do Austin, T., 6,15; genom Rev. H. Olson från Ada församl. Kansas 4,34; do Skandia, Kansas 2,55; missionskollekt wid konferens-mötet i Kansas City, Mo. 14,85; genom Rev. P. J. Sanden, missionskollekt i Waterville, Kansas 4,29; do Frankfort, Kansas 2,25.

Till Yttre Missionen:

Onämd, genom Rev. A. Rodell, Kansas City, Mo. 2,00; genom Rev A. W. Dahlsten wid Erik Nordlings bröllop i Asfaria, Kansas 2,78; genom stud. Haterius: Nils Kristenson, Maridahl, 1,00; Nils Knutson do 1,00; Swan Peterson 1,00; wid Gust F. Lunds och Hilma Lagers bröllop i Swedesburg, Iowa 2,50

Till Central Bestyrelsens Inre mission:

Salemsburgs församling Kansas 2,70; New Gottland, Kansas 6,32.

Till Presidentens för Augustana Synoden lön:

Bethesda församling, Neb. 1,58; Frankfort, Kan. 1,55; Alma, Neb. 1,60; Rev. M. Noyd, Texas 4,60; Rev Elias Peterson, Neb 3,55; koll. wid konferensmötet i Kansas City, Mo. 7,21.

Till Lärowerkets underhåll:

Forsaml. i Kansas City, Mo. 30,00; församl. i Freemont, Kansas 63,00; församl, i St Mary's do 8,25; församl. Pomeroy do 3,25; församl. i Omaha, Neb. 33,00; församl. i Bethanien Kansas 80,75; församl. i Swedesburg do 10,25; församl. i New Gottland do 41,25; församl. i Topeka do 5,00; förs. i Swedesburg, Neb. 17,50; församl. i Bethesda do 9,75; församl. i Salemsburg, Kansas 67,10; förs. i Asfaria do 18,80; församl. i Salina do 3,75; förs. i Swedesburg do 4 25; församl. Amana do 9,65; församl. i Ado do 5,16; församl. i Walsburg do 21,75; församl. i Mariedahl do 25,50; församl. i Friends Home do 6,25; församl. i Waterville do 11,25; förs. i Frankfort do 8,50; förs. i Edensburg, Neb. 17,50; församl. i Swede Home do 21,00; förs. i Alma do 14,00; onämd (genom pastor A. Rodell), 2,00.

Då penningar sändas till mig i Post Money Orders, böra dessa ställas till Lindsburg, Kansas.

Smoky Hill P. O., Mc Pherson Co. Kansas, den 2 Juli 1879.

John Rodell,
Kansaskonf:s kassör.

Till synodens presidents lön hafwa från nedanstående församlingar inom Minnesotakonferensen följande bidrag inkommit, som härmed redowisas:

Spring Lake 1,00; Zion, Anoka 0,80; Balsam Lake, Wis. 2,22; Minneapolis, Minn. 6,00; Nest Lake 4,68; Mamrelund 2,80; pastor E. Hedin 2,59; New Prärie 1,95; Minniska 1,25; Maple Cbayenne 1,00; Upsala 1,80; Swea Alexandria 3,80.

Tillkännagifwande.

Missionsmöte. Grand Rapids-distriktet kommer, w. G., att hålla sitt nästa möte i Grand Rapids, Mich., och börjas Månd. d. 21 Juli och förtsättes i sw. luth. kyrkan i Lisbon Tisd. och Onsd. Alla pastorer och Guds ords wänner inom Chicago-distriktet äro på det hjertligaste inbjudna.

White Hall, Mich., d. 11 Juli 1879.

O. Chilleen, sekr.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Innehåll: Från prof. O. O'ebon, sid. 449. — P. W. och Aug. och Miss., sid. 451 — Nya Födelsen, sid. 455. — En dubbel högtid, sid. 455.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 23 Juli 1879. N:o 30.

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Hermannsburg, Midsommardagen 1879.

Emedan jag ännu ej har tid och tillfälle att i wederbörlig ordning fortsätta mina helsningar, måste jag göra ett stort hopp i tidsordningen och i hast sända några ord från denna bland alla länders kristna så wäl kända plats. Det är om den sköna midsommarafton en i Hermannsburg jag wille berätta. Sedermera har jag wid annat tillfälle mångahanda helsningar att framföra från Hermannsburg. Ja, från London, Köln, Leipzig, Dresden, Carlsbad, Prag, Herrnhut, Halle, Berlin, Wittenberg, Wartburg, Coburg, Worms m. m. har jag ganska mycket att förtälja. Dock torde Augustanas läsare redan hafwa tröttnat på mina helsningar. Är det så, skall jag ej upptaga Augustanas spalter med mina reseminnen, men will dock för mig sjelf och de mina uppteckna, hwad jag hört och sett.‡)

Att wåra Augustanawänner dock tåligt wille läsa några helsningar från Hermannsburg, derom beder jag hjertligt. Är det så, att dessa mina förberedande helsningar från Hermannsburg i Augustana upptagas, will jag sedermera beskrifwa det yttre och inre lifwet här så godt jag kunnat uppfatta det. Hwar och en i Tyskland, som har något intresse för kristligt lif, följer för närwarande händelserna i Hermannsburg med spänd uppmärksamhet. Pastor Th. Harms har näml. för öfwer ett år sedan med större delen af den gamla Hermannsburgförsamlingen utträdt ur statskyrkan. Att Harms för detta sitt steg på det häftigaste angripes från alla sidor, är ej underligt för den, som wet, att man i allmänhet i Tyskland synes hafwa den tanken, att Kristi kyrka ej kan lefwa, om hon ej näres, födes, wårdas och regeras af staten. Om allt detta kan man skrifwa ett intressant kapitel helsningar. Dock lemnar jag nu alla dessa strider och det samtal jag haft med pastor Harms sjelf härom, för att komma till berättelsen om den enkla men så älskliga fest, som firades i går afton i Missionshuset. Festen rörde sig omkring införandet och wälkomsthelsningen af en ny inspektor för missionsanstalten. Fe-

‡) Wi skola säga till, när wåra läsare bli trötta; till deß håll flitigt på. Red.

sten gick mig rätt till hjertat derför, att jag hörde, att äfwen här såsom hos oß finnes nöd och swårighet angående lärare, ja, äfwen swårigheter mellan lärare och lärjungar. Under talen och samtalen som höllos, tänkte jag naturligtwis på wårt Rock Island och wåra ganska snälla, men ibland icke så litet elaka och skälmaktiga piltar. O, huru gerna jag hade welat hafwa wår kåre gubbe jemte alla lärarne och hela piltescharan med ibland denna enkla men så älskliga skara af lärare, lärjungar och wänner. Huru gerna hade jag ej haft wåra "hornblåsare" med, att de kunnat med en af de bästa amerikanska melodier swara på den sköna tyska melodi, som mötte mig wid uppgången genom den sköna alleen till missionshuset!

Ack, Hermannsburgs landtliga skönhet och enkelhet, huru de tilltala mitt landtliga sinne! Det har jag alltid haft och har emot wåra annars mig så kåra gubbar, att de kastat wår skola till en stor stad. Ja, när jag kommer på det kapitlet att beskrifwa Hermannsburgs yttre skönhet och stillhet, så hoppas jag kunna göra det så, att wi allesammans få lust att samlas omkring wår kåra skola för att bära den till Andover, Lindsborg eller någon annan landtplats, der ej alltför snåla farmargubbar bo. Dock nej, mina älskade, rifwa sönder will jag ej, ack nej, jag will sannerligen ej rifwa sönder. Jag will tacka Herren för hwad wi hafwa, jag will ock tacka Herren derför, att wåra wänner i Moline och Rock Island hittills warit snälla mot oß. Jag will ej wara elak och otacksam mot wåra kåra stadsboer, men att jag älskar landsbygden mer än stad, kan jag aldrig fördölja.

Nu till den kåra festen i Hermannsburg. På den enkla katedern stod Harms sjelf, bredwid honom satt den nye, unge läraren med sin hustru, i närheten satt den gamle älsklige Hermannsburgs wän, köpmannen Nagel från Hamburg. Tårarne kommo ofta i den gamles ögon; man såg, att han af hjertat lider, strider och uppoffrar för Guds werk i Hermannsburg. Der war ock en gammal ytterst liflig pastorsgubbe, som tagit afsked af sin förra församling, men nu tjenar Hermannsburgs mission med underwisning och råd. Der sutto alla lärjungarne och deßutom en mängd wänner och fränder, så många som kunde få rum.

Ps. 120 i wår psalmbok sjöngs på tyska naturligtwis. Huru wäl passade ej denna psalm för förhållandena i Tyskland och för det läge, i hwilket Hermannsburg nu isynnerhet befinner sig! Utom striden inom, har Herren låtit den stora bedröfwelsen komma öfwer den kåra mißsionsförsamlingen i Hermannsburg, att 13 af deß stationer i Afrika äro af Zuluerna uppbrända. Pastor Harms läste 1 Mos. 32: 26 och höll deröfwer ett högst enkelt men innerligt tal. Han wisade, huru Hermannsburg nu är i samma belägenhet som Jakob war. Icke blott Esau wände sig mot Jakob till att döda honom, utan Gud sjelf brottades med Jakob. Det såg ut, såsom om Jakob icke blott hade menniskor, ja, sin ende broder emot sig, utan ock Frälsaren sjelf syntes wara helt emot honom. Ja, Herren gjorde Jakob till en krympling. Så underligt handlar Herren med oß, så hade han nu handlat med Hermannsburg. Hwad under så många år, under

så många böner, tårar, wedermödor och förfakelser blifwit uppbygdt, ja, hwad som dock är Herrens eget werk, missionen och missionsstationerna, det låter han lägga i aska, likſom han lät den höftſenan, ſom han ſjelf gifwit Jakob, förtwina. Men hwarför lät Herren Jakobs höftſena ſå förtwina? Jo, på det ej Jakob ſkulle kunna ſtå och gå på och i ſin egen kraft, på det Jakob måtte helt och hållet falla Herren i händerna. Se, när man ej kan ſtå, måſte man falla, när man af bedröfwelſe ſjunker ned, när man af twifwel, fruktan, oro alldeles nedkroſſas, ſå faller man dock i Herrens hand. Detta är ock i alla ſorger Guds barns arfwedel. Under natten brottades Herren med Jakob; det är bedröfwelſernas djupa, hemſka natt. Och ſlutligen ſäger Herren: låt mig gå, likſom wille han ej längre ens låta den arme bedröfwade ſjälen bedja. Dock i ytterſta nöden kommer morgonrädnaden; Herren låter ljus uppgå i mörkret, ja, han låter under de mörkaſte twifwel tron dock ej wara om intet eller komma på ſkam. Efter en lång, mörk natt och på Herrens ord: "låt mig gå," ſwarar dock Jakob i innerlig tro: "jag ſläpper dig icke, med mindre du wälſignar mig." Här må man erinra ſig apoſt. Pauli ord i 2 Kor. 4: 8—9. Twifla låter Gud de ſina, men förtwifla låter han dem ej. Han fördöljer ſig i nödens tid för de ſina, men han öfwergifwer dem ej. Alltſå äfwen wi, huru illa det än ſer ut på alla håll, må blott fortfara att tala med Herren, må blott ſäga honom ſåſom Jakob wår nöd. Han kan ej ſläppa oß, han kan ej låta oß förgås. Ack ja, Herre, gif ock mig nåd att hålla i ſådana dina ord och löften, ty du kan ej heller ſläppa mig, och jag kan ej ſläppa dig: min nöd nödgar mig att hålla mig till dig, du ende hjelpare i all nöd.

Derefter wiſade paſtor Harms, huru juſt nu det är allra minſt inbjudande för en ny lärare att komma till missionshuſet i deſſa nöds- och ſtrids-tider. Dock wille han ſärſkildt tacka, att Herren juſt nu gifwit en lärare. Widare berörde paſtor Harms ſkolförhållanden i ſådana ſtycken, ſom på det närmaſte röra oß. Jag beder Auguſtanas läſare med den noggrannaſte uppmärkſamhet läſa hwad ſom nu följer.

Paſtor Harms ſade, att både lärare och lärjungar ofta på det ſwåraſte miſstaga ſig angående lifwet i en missionsſkola. Man tänker ſig wanligen, att en missionsſkola måſte wara en förgård till himmelen, inom hwilken ſynd, ſatan och werld ingenting hafwa att ſäga och beſtälla. Juſt motſatſen! Werlden kan man någorlunda hålla på afſtånd, men den gamle Adam och ſatan huſera förfärligt juſt i en missionsſkola. Huru kan det wara annorlunda? En kriſtlig ſkola måſte wara ſatan allra meſt i wägen, derför förſöker han ock i förbund med wår gamla natur, att inom en ſådan ſkola anſtälla de allra grufligaſte förödelſer. Ack ja, ſå är det, tänkte jag, ty jag hade ock ſett och erfarit ej ſå litet i den wägen. Huru mången yngling och huru mången af wåra wänner klagar ej öfwer wår kära ſkola i Rock Island! Huru har ej ſatan mången gång, ſåſom Luther ſäger, farit in genom fönſter och dörrar, ſtormat och blåſt ſå att man trott att han ſkolat få makt att ſläcka Guds ords ljus helt och hållet ibland oß och att lägga wår kära ſkola i en grushög.

Pastor Harms wisade på ett läkemedel mot skolsjukdomar, ett läkemedel, som wi i Rock Island werkligen behöfde hafwa patent på för att kunna hålla det till hands i tillräcklig mängd i alla wåra studentrum och läroſalar, ja, till och med wåra förſamlingsmedlemmar behöfde bra mycket af denna medicin i ſina hus. Icke heller till förglömmandes att de ynglingar, ſom ämna inträ på wår ſkola, behöfwa taga in af denna medicin bra mycket på förhand, för att förekomma ſjukdomar. Ja än mer: i Amerika behöfwa wi mycket större och ſtarkare doſis af medicin än i Tyſkland. Wårt klimat förer det med ſig. Hwad är det nu för ett läkemedel? Jo, det är ganſka enkelt; men ſmakar grufligt bittert: det är helt ſimpelt det läkemedlet, att när någon ſwårighet kommer på, man ſkall ſöka orſaken dertill **los ſig ſjelf** och ej **hos andra**; ty när man finner ſynden och felet **hos ſig ſjelf**, ſå ſöker man ock hjelp **hos Herren**. Jag tänker, att detta gamla läkemedel är wäl wärdt att man rekommenderar det åt kära far och kära mor i hwarje hus.*)

Widare ſade paſtor Harms, att lärjungarne ej ſkulle föra ut i förſamlingen de ſwårigheter, ſom kunna förekomma, utan att de ſkulle wända ſig ſtrax helt förtroligt till ſin lärare och till anſtaltens föreſtåndare. Ack ja, hwad ſkall jag i detta ſtycke tänka och ſäga om wåra kära goſſar? Jag will ej anklaga dem, jag will blott påminna om den wigtiga ſaken. Paſtor Harms wiſade ock, att icke blott lärjungarne utan ock lärarne hade att ſöka ſynd och ſkuld **hos ſig ſjelfwa**. Ja, bliſwa wi blott arme fattige ſyndare, ſom ſöka nåd hos Jeſus, ſå går det.

Sedan Paſtor Harms ſlutat ſitt tal med en bön, höll den nye läraren ett tal öfwer Luk. 22: 23—30. Detta tal war ock ſynnerligen innerligt och älſkligt. Den unge nye läraren är uppenbarligen en begåfwad Herrens tjenare. Han wiſade i ſitt tal på den grufliga ſynd, ſom uppenbarar ſig i det andliga högmodet. Iſynnerhet framſtälde han det ſaliga deruti, att man får i kärleken tjena. Ack, huru Herren Jeſus ſjelf i **tjenande kärlek** gick till det yttерſta med ſjelfwa Judas. Tänk, när Herren böjer ſig ned och twår Jude fötter! Herren wille med denna kärlek faſthålla de fötter, ſom ſnart ſkulle löpa för att förråda. På denna bild af outſäglig tjenande kärlek ſkulle wi ſkåda, då kunde både lärare och lärjungar finna **tjenandet** wara någonting ſtort och ſaligt. Widare uppmanade han ſina lärjungar, att när de hörde af honom något ord eller ſågo någon handling af honom, ſom de anſågo wara orätt, ſkulle de ej ſtrax tyda det till det wärſta, utan de ſkulle i kärleken fråga honom, hwad han med det och det menat. Så wille han, ſade han, handla med dem; han wiſte näml., att man i freſtelſens ſtund ofta faller ſå, att man behöfwer upprättelſe, men ej att man då borde bliſwa ännu wärre omkullſtött genom kärlekslöshet. Ja, jag hade mer att berätta om deſſa tal, men måſte nu ſluta. Efteråt höllſ en enkel måltid deri alla deltogo. Åfwen jag war inbjuden. Wi ſamſpråkade ſedan lifligt gruppwis långt in på qwällen. Naturligtwis **rökas** lifligt i Hermannsburg, det wet ju hwar och en, och det will jag, ehuru icke ſtark wän af

*) Se tillägget till detta bref.

rökandet, säga till dem af de wåra, som rent af wilja undandraga oß all kärlek och allt understöd, om de få se en lärare eller en student röka. Wi få ej ryka åstad för hett åt någotdera hållet, ty göra wi allt för mycket affär af rökandet eller icke rökandet, så går **allt upp i rök.***) Bön och sång afslöt wår sammankomst i Hermannsburg, och en liflig midsommarafton hade wi i sanning haft. Mera härnäst.

Tillägg. Wid läsningen af det goda sammandraget af Harms tal, erinrade en wän om en sann berättelse af Büchsel i hans bok: "En landtpastors lif", den wi ock wilja här intaga för likhetens skull. I nämda bok beskrifwes ett bröllop hos en from bonde. Efter det wigsel war försiggången, berättar författaren, pastor Büchsel:

Fadren tog sin dotter i handen och bad mig följa sig in i hans lilla kammare, här kyßte han henne, tog henne i begge händerna och sade: Se på mig, kära barn, du har hittills gjort mig mycken glädje och har warit en lydig dotter, nu tillhör du icke mig mera såsom tillförne, utan skall lyda din man och blifwa honom en trogen maka; men ett skall du lofwa mig att du håller. Det skall komma dagar och stunder, då mycket skall blifwa dig swårt att bära, men då skall du gå in i din kammare, lägga dig på knä och säga: Käre Herre Jesu, lär mig att känna mina synder — will du det, så lofwa din fader det, här i pastorns närwaro. Flickan såg med sina stora ögon på Fadren och sade: ja, det will jag göra; derpå föll hon på knä och sade: "käre Herre Jesu, lär mig att känna mina synder". Och då fadren icke wille att hon just nu skulle göra det, sade hon: låt mig wara, ty det blir mycket swårt för mig att lemna dig. Men den gamle lade sina händer på hennes med en skön krans betäckta hufwud och sade: höre dig Herren, så ofta du ropar till Honom, och gifwe din själ frid. Två eller tre månader efter bröllopet gick fadren åstad att besöka sin dotter. Han kom oförmodadt; utan att knacka på öppnade han dörren; hans Maria satt, såsom hustrurna i bondehusen pläga göra, på bordet, så att hon kunde se öfwer hela gården, och sydde. Fadren såg att hon hade gråtit och frågade genast: Maria, har du glömt hwad du lofwade mig? och genast wände han om och gick hem. Den unga hustrun hade samma dag haft ett ledsamt uppträde med sin man. Han hade blifwit ond på drängen, hade trätt på honom högt och äfwen swurit; hon hade welat lugna honom och gjort honom föreställningar, hwarpå han på ett rått sätt hade bedt henne hålla sin mun. Wid sådant war hon icke wan och kände sig sårad och högst olycklig. Men så snart fadren war borta, hade hon gått in i sin kammare och fallit ned på sina knän och bedt, såsom hon hade lofwat. Mot aftonen

---

*) Wi hålla med wår käre brefstrifware och wilja ej hafwa dem fördömde, som bruka måttligt sin tobak; men det låter knappt neka sig, att man kan med nära nog lika god grund förswara måttlighetssupande, det dock ingen will. Det kunde man wäl äfwen fordra af tobaksbrukarne, att de följde sitt förnuft, i stället för wana och lust. En medarbetare förordar följande botemedel: "lägg **samwetsgrant** affides så mycket som du under ett år utbetalar för tobak, cigarrer o. d., och du skall förskräckas öfwer förlusten du gör, ehuru den är ej den enda på långt när" Anwänd denna "prescription", på försök. H.

kom mannen hem från åkern. Wid middagen hade han icke talat något, och hon teg såsom den förolämpade. Nu kunde hon gå wänligt emot honom och helsa på honom såsom wanligt. Sedan de gjort sin aftonbön, omtalade hon också, att hennes far hade tittat in genom dörren, men genast wändt om igen, likaledes hwad han sagt och huru hon hade gjort. Detta gjorde ett stort intryck på honom. Tidigt på söndagen sade han till sin hustru: i dag skola wi fara och besöka din far. När jag framemot middagen kom till annexen för att predika, träffade jag den gamle hos klockaren, hans ansigte strålade af glädje; han tog mig hemligen afsides och sade: mina barn äro här, jag har talat med min swärson och wet, att Herren har begynt sitt werk i honom, derföre är jag så glad och önskar, att en tacksägelse göres, att Herren har hört en faders böner.

Ser till,

att ingen bedrager eder.

Denna warning har Herren Jesus gifwit sina lärjungar i sina siste samtal med dem (Marc. 13 5) och afsåg han icke så mycket den dåwarande tiden. om ock anledning redan då fanns till warningen, utan "den ytterste tiden och werldens ända." Warningen har närmaste afseende på "falske Kristi och falske profeter"; "många warda kommande i mitt namn, sägande: Jag är Kristus; och de skola bedraga många." Om det under någon tid kan sägas, kan det sägas om wår, att wi hafwa "många Kristi", och att profeter, begåfwade män och drifne af starka andekrafter, förkunna oß alla slags frälsare och predika ett annat evangelium än apostlarne predikat och bedraga dermed skaror af menniskor. "Si, jag hafwer sagt eder det framföre åt", och bör det således icke förwåna såsom hände någonting egentligen nytt; men nog bör det förmå oß att "se till"; så mycket mer som det brokiga "evangelium", som nu predikas och will anses såsom ensamt frälsande, är af en sådan beskaffenhet och framställes på ett sådant sätt, att det lätteligen **bedrager**. Med detta ord betecknar wår Frälsare icke blott den **werkan**, som detta nya har på dem som höra det, utan förnämligast **det sätt**, hwarpå det förkunnas, hwilket är anlagdt på att **föra bort** ifrån den rätta wägen, eller såsom Paulus beskrifwer denna farliga art af predikan i Ef. 4: 14, att den sker "genom menniskors skalkhet och illfundighet, med hwilka de falla till att de måga bedraga oß". "Falla till" är detsamma som "fara efter", "beflita sig om", hwarmed Apostelen antyder falske lärares stora nit och ifwer att "omwända menniskor" nemligen till sig.

Ehuru Frälsarens warning har i första rummet afseende på innehållet af det som predikas, syftar han dock såsom nämdt är, med ordet "bedraga" äfwen på den list som derwid anwändes. Man skall nemligen ej allenast på ett "kjusande" sätt (Gal. 3: 1) predika, utan ock beflita sig om, att wäcka miß-troende till det bestående och förwirra begreppen derom, för att wända menniskorna derifrån och så mycket lättare fånga dem. Det är wår afsigt att emellanåt uppwisa och blotta en och annan af dessa "skalkheter" och "ill-

fundigheter", hwarmed man bemödar sig om att bedraga oß, och wi göre detta i åtlydnad af Jesu ord: "ser till, att ingen bedrager eder," och fordra af wakna samweten att de akta på och pröfwa hwad som säges. Wi begära icke mer, men det fordra wi.

Det första wi wilja fästa oß wid är något, som man alltjemt ropar emot oß, lutheraner, särskildt oß swenskar, nemligen

1. döda ceremonier och former.

Ser till att ingen bedrager eder med detta rop! "Ceremonier och former" betecknar wisserligen något yttre, sättet hwarpå något utföres och förrättas och rättar sig naturligtwis efter det som derigenom skall uppenbara sig, så att man i dessa "ceremonier och former" liksom med ögonen kan se det som annars är inwärtes och af andlig natur. Den stora processionen, som war på wäg ut ur staden Nain med den döde ynglingen på bår och den gråtande modren följande, war allt en "ceremoni", men ganska allwarsam till sin mening. Då "Herrens klarhet" kringsken herdarne i Bethlehems ängd och en ängel predikade och en skara i skyn sjöngo en kostlig lofsång i sammanhang dermed, så war detta en "form," som uppenbarade hwad som föregick äfwen i änglawerlden. Änglarne hafwa gerna wisat sig i "hwita sida kläder"; återigen "ceremonier och former". Hwarför klädde de sig icke i grått såsom qwäkare? Wi förstå lätteligen att kläderna betecknade något. Man läse i Es. 6 kap. beskrifningen på den syn profeten hade af Guds härlighet, derwid "Seraphim stodo öfwer honom, hwardera hade sex wingar; med två betäckte de sitt anlete; med två betäckte de sina fötter och med två flögo de, och den ene ropade till den andre (i wexel-kör): helig m. m." Så mycket "ceremonier och former"! Uppenbarelseboken är full af sådana "ceremonier"; man betrakte endast det 4 d:e kapitlet för att öfwertyga sig härom. Det går wäl ej an att kalla sådant "dödande och döda former"? Det finnes dock sådana "ceremonier och former", som äro både döda och dödande. När något ondt, syndigt och rent af djefwulskt träder fram och uppenbarar sig i wissa seder och bruk, så må man kalla dessa "döda och dödande," äfwen om de, såsom ej sällan sker, gifwa sig ett utseende af änglaödmjukhet, eller som wore alltsammans ett göromål af ljusets änglar för att ej säga, af den gudomliga kärleken sjelf. När du går förbi en krog och hör det wanliga bullret, skojet och kanske äfwen dryckeswisor — då behöfwer du ju icke gå in för att finna ut hwad som är å färde; eller när du ser ett sällskap rusa omkring i wild dans, ej behöfwer du länge fundera på hwad sådant betyder, det yttre säger dig det tydligen. Sådana "döda och dödande ceremonier och former" förekomma ock i synnerhet i de hemliga sällskaperna. En mängd ceremonier måste genomgås wid upptagande i de olika graderna, hwilka af de döda menniskorna kallas "sköna", "imposanta", o. d. men de äro samt och synnerligen döda, emedan de hwarken hafwa eller meddela lif, och de äro äfwen **dödande** för dem, som underkasta sig desamma. De äro ej blott uppfunne af sluga menniskor, utan innebära en förnekelse af Kristus och kristendomen, med ett ord: äro en **lögn**, härfluten af lögnens fader.

Wi hafwa anfört detta för att wisa,

dels att allting inom menniſkan träder fram och uppenbarar ſig genom wiſſa ſeder, ceremonier och former; dels att deſſa ſeder äro olika och t. o. m. hwarandra motſatta allt efter beſkaffenheten af det, ſom bor inom menniſkorna. Jeſus ſäger derför: "deraf hjertat fullt är, deraf talar munnen".

Wi lemna nu de egentligen döda och dödande ceremonierna, ſom wilja införa menniſkor i det onda och i ſynden, och hålla oß till kriſtendomen och kriſtligt lif, och wi påſtå då, att **ingen kriſtendom eller kriſtligt lif finnes** der, hwareſt det icke uppenbarar ſig i wiſſa ſeder och bruk, i ceremonier och former; ſtäng inne elden och han dör. Kriſtendom och kriſtligt lif är en gemenſkap med Gud i Kriſto; der nu detta lifwet i Gud finnes, der måſte det träda fram, hos den enſkilde troende i kammarbönen (Matth. 6: 6), i umgänge med Guds ord o. d., men då flera mötas ſåſom Guds förſamling måſte det gemenſamma lifwet yttra ſig i gemenſamma ſeder och ceremonier. Och frågar du, hurudana deſſa böra wara, ſå ſwarar jag: de ceremonier och former äro de bäſta, ſom klaraſt uttrycka denna gemenſkap med Gud, i hwilka ſåledes det apoſtoliſka ordet går i fullbordan: "nalkens Gud, ſå nalkas han eder!" Jak. 4: 8. En kriſtens och alla kriſtnas hela lif bör wäl wara en ſtändig gudstjenſt; men de kriſtna känna ett behof af och en längtan efter att i denna oroliga och ſyndiga werld ſå på en affkild dag och på en beſtämd tid möta Herren. Derför har ock Herren, ſom känner ſina, anordnat en wiß dag och ett wißt rum, derwid han lofwat ſin wälſignande närwaro. Synnerligen wid ſådana ſammankomſter med Herren är det ſom wiſſa ceremonier uppkommit. Såſom wi ſett, **måſte** de finnas, och en gudstjenſt kan ej ega rum derförutan. Deſſa ceremonier kunna wara olika, mer och mindre lämpliga och paſſande att uttrycka det heliga mötet emellan Herren och förſamlingen. Somliga öfwerlaſta gudstjenſten med alla möjliga ceremonier och tillägga dem en betydelſe ſom de icke hafwa, nemligen att deras blotta yttre iakttagande är Gud behagligt och förtjenar Guds nåd, ſåſom ſker bland katholikerna; andra frukta för alla "ceremonier och former", om hwilka de tala med förakt, ehuru de icke **kunna** wara dem förutan. För deſſa ſednare blir wanligen gudstjenſten en torr och förtorkande menniſkogerning, emedan wälſignelſen deraf ej beror af Gud, utan af preſtens gåfwor eller extra bemödanden att wäcka på känſlorna, hwilket då får falſkeligen namn af "Guds närwaro", "andeutgjutelſe" m. m. De ceremonier äro de meſt paſſande, i hwilka lifsgemenſkapen med Herren klaraſt afſpeglar ſig; de äro då ej allenaſt ett uttryck af hwad i förſamlingen rör ſig, utan ock en öfning deraf, ett wäxande deri.

Wi wilja platt icke ſäga, att den gudstjenſtordning, de ceremonier och former, ſom äro wanliga wid wåra gudstjenſter äro de aldrayppersta; men det ſäga wi att gemenſkapen med Herren affſpeglar ſig tydligen deri. Hufwudſakliga kännetecknet på det kriſtliga lifwet, nemligen det botfärdiga ſinnet, den andliga fattigdomen, finner ſitt uttryck i ſyndabekännelſen, ſom uppenbarligen bör hafwa ſin plats i gudstjenſtens begynnelſe; ſedermera omwexlas med bön, hörandet af Guds

ord, trosbekännelse, Guds lof och den gudomliga wälsignelsen, — just som det andliga lifwet är beskaffadt och utwecklar sig. Dessa ceremonier äro icke döda, ej heller dödande; twärtom afspegla och befordra de det rätta lifwet. Den enskilte kan beröfwa sig wälsignelsen af alltsammans just derigenom att han i andlig död eller af likgiltighet och oförstånd wänjer sig wid att betrakta dem såsom tomma seder och derför antingen försummar dem eller wäl är närwarande med kroppen, men frågar ej efter ett werkligt deltagande i dem. Detta är då icke ceremoniernas skuld, utan menniskornas egen. Derför borde wi wakna upp till ett werkligt och hjertligt deltagande i gudstjenstens olika delar.

Men wi wända oß nu emot wåra åklagare: hafwa de inga ceremonier och former? Om så wore, skulle wi frånsäga dem all kristendom. Hwar och en wet likwäl, att de hafwa sina seder och bruk och det af ganska besynnerlig art. Den wanliga gången af de wanliga reformerta gudstjensterna är den, att presten och kören sköta den och församlingen är en stum hörare, — en mera förwänd "form" kan man näppeligen tänka sig. Deraf uppstår ett förwändt begrepp om predikan, som bör tillfredsställa smaken och underhålla genom ett skarpsinnigt resonerande; så wäl som om sången, hwilken blir allt mer konstmessig, konstig och teutermessig och bör kittla det musikaliska örat. Methodisterna lida icke så mycket häraf; ty ibland dem sjunger församlingen. De sistnämda berömma sig mycket af "knäböjande" wid bönen; wi bruka det ock, men wilje ej låta det blifwa ett bud, utan behålla wår frihet. Just genom att göra det till lag, blir det lätteligen en tom form. Jag war en gång närwarande wid ett bönemöte, derwid många bådo af ungefärligen samma innehåll, ofta med samma ord. När någon uppmanades att bedja, swängde alla om som på kommando; så åter när amen ändtligen hördes: och när en ny bedjare nämdes, werkställdes samma kroppsrörelse. Jag will icke gäckas med detta sättet; men en form är det och det en lika farlig form som någon annan. Wi tala nu blott om det yttre. Sederna wid "förlängda möten" och "fältmöten" äro bekanta. Jag har sjelf bewistat ett sådant och det ett engelskt; samma sätt följes temligen öfwerallt wid sådana tillfällen, så att den som sett ett sådant har sett alla. Är icke detta "ceremonier och former", och det så mycket sämre och farligare som det derwid ofta går bullersamt, oordentligt, ja oanständigt till. Man läse om igen de beskrifningar på dylika möten, som lemnades i nr. 22 af A. o. M. för i år. Paulus skrifwer med afseende på sådant: "Gud är icke oordningens, utan fridens Gud, såsom uti alla de heligas församlingar", derför "låter allting **skickligen**," d. w. s. wäl, anständigt, på ett passande sätt, såsom det tillhör en högtidlig gudstjenst, och, "**ordentligen**, i en wiß passande ordning i anseende till tid, rum m. m., tillgå". Det fordras i sanning insigt till, om icke denna regel skall brytas; utomordentligen wigtig är den. En stark förebråelse emot bullrande och stormiga gudstjenster ligger i det ofwananförda ordet: Gud är icke **oordningens** Gud, d. w. s. från honom kommer icke **oordning**, förwirring och konfusion, och han är icke med derom;

ty han är fridens Gud. Frid är här motsatt oordning och betyder derför i första rummet stillhet och högtidlighet, och dernäst den frid, som Gud meddelar en församling, som är stilla för Herren och wäntar hwad den behöfwer från honom.

Hållen derför inne med edert ouphörliga tal om "döda ceremonier och former" i edert ordkrig emot oß. I dömen ingen rätt dom. I förderfwen med edra **oordentliga** gudstjenster och åstadkommen ofrid, i stället för att hjelpa folk in uppå fridens wäg.

Emellertid wilje wi ej låta förskräcka oß af anklagarnes så wäl förståndssom kärlekslösa ord; wi wilje älska wåra "ceremonier och former" och allt mer med hjertat så wäl som med mun och läppar deltaga i dem, att wi må allt mer njuta fulla wälsignelsen deraf.

H.

P. W. igen.

Wi wilja nu blott nämna, att Lektor Waldenström begynt hedra Aug. o. Miss. i sina "bref" till Teofilus. Wi kunna naturligtwis icke hafwa något deremot, emedan det wisar att, hwad Aug. och Miss. säger, har icke så litet att betyda.

I "Chic. Bl.", som lefwer af och på P. W. läses det sista "brefwet", deri wår tidning ett par gånger ställes wid skampålen. Wore det likgiltiga ting, som i dessa "bref" behandlas, så skulle det wara ett riktigt nöje att läsa dem, såsom werkliga mästerstycken af qwicka wändningar i språket, hopsamlande och sammanställande af gammalt och nytt till sjelfförswar, mißtydan af motståndarens ord och handlingar på ett högst fiffigt sätt och, korteligen, gifwa saken ett motsatt utseende till werkligheten. Men besinnar man att det, som i dessa bref ofta mißhandlas, är det heliga ordet, således något som rörer enskiltas och Guds församlings ewighetsangelägenheter, så måste en känsla af förfäran och afsky uppstå wid deras genomläsande och wid aktgifwenheten på den konst som på dem anwändes. Wi wilje peka på ett par betecknande saker: P. W. anför emot hofpred. G. Beskow såsom något förwånande att han förr bekämpat Augsburgiska Bekännelsen, men nu är deß ifrige förswarare; men glömmer att P. W. sjelf undergått en wida större och mer förwånande förändring. P. W. klagar öfwer att man uppsöker bewekelsegrunder hos honom till hwad han skrifwer och slutar deraf till hans karakter, men förgäter sticka handen i sin egen barm och märka att han sjelf är nu så wan att begå denna synd, att han icke mer ser den, utom hos andra.

P. W. anför ur en bibelförklaring af kyrkoh. Schwarz i Ockelbo, att de kristnas rättfärdighet är något alldeles utanför dem, ja, att den sitter i himmelen, hwilken lära P. W. förlöjligar med följande ord: "Bibeln säger, att Kristus är wårt lif och wår frid; Kristus sitter på Fadrens högra hand, alltså sitter wårt lif och wår frid i himmelen och icke i oß". Kan man tänka sig en listigare och argare förwrängning? Wi erinra blott om uttrycket: Kristus för oß och Kristus i oß, som, om wi ej mißminne oß, finnes å sjelfwa titelbladet till gamle Retsii postilla såsom en genom boken gående sanning, hwilken äfwen genomgår alla "renläriga" postillor, till exempel den bekante Rohr-

borgs. Båda delarne innehålla fulla sanningen; men den som förnekar endera, han förnekar eller är åtminstone på väg att förneka båda.

P. W. anför prof. Olssons stränga ord om den nya katekesen i fädernesslandet och yttrar derwid: "Hwad skola wåra kyrkomötesmän säga om en sådan beskylning? Sant är, att den nya katekesens lära är en högst wäsentlig afwikelse från det, som allt sedan Konkordieformelns utgifwande gått och gält för äkta lutherst sanning". Wi säga: "Hwad skola kyrkomötesmännen i Swerige säga om en sådan beskyllning" som P. W. här gör emot det wigtiga arbetet, hwilket skall utgöga ledtråden för den swenska ungdomens underwisning i kristendomen? den måste åtminstone "dölja" fulla sanningen och det är redan "en högst wäsentlig afwikelse".

Många andra ting wore att påpeka i det besynnerliga "brefwet"; men wi lemna det denna gång. P. W. sticker omkring sig på alla håll som en riktig igelkott. Allt hwad han säger, det är så sant att ingen får säga något deremot wid fara af att blifwa stucken; hans ord stå allena i Bibeln och ingen annans. Ingen har hittills kunnat läsa och förstå Bibeln, utan P. W.

Ett större sammwetstyrani kan man knappast tänka sig — och derjemte ett större "hokus-pokus". H.

Evangelium är det fulla ljuset, som upplyser werlden.

Lagen lärer om ett godt träds frukter, och det är månen; Evangelium lärer att i Christo blifwer ett nytt träd, det är solen. Nu lyser wäl månen om natten, men han gör derför icke att det blir dag, utan det förblifwer dock natt. Men Christus är den sanna solen, som gör att morgonen och dagen inbryter och lär oß huru wi skola komma till saligheet och blifwa förlossade från synd och död. Derför säger han ock: jag är ljuset, som lyser i hela werlden; ty Han allena hjelper från synder, djefwul, död och helwete.

Den bästa assuransen.

(Lifförsäkring.)

Jag reste nyligen, berättar en engelsman, med en kristlig wän från London till norra delen af England. Wi hade intagit wåra platser, och lokomotivföraren höll på att låta tåget sättas i gång, då ännu en herre inkom i wår kupé†) Han war åtföljd af en wän, hwilken, sedan han sagt farwäl, återkom och frågade: "Har ni lifförsäkringsbiljett?" "Ja wißt", sade herrn, "Jag är assurerad." "Är ni assurerad för alltid," frågade min wän helt lugnt, i det han wände sig till honom. "Nej," sade herrn synbart förundrad, då han icke förstod hwad som werkligen menades, "jag assurerar mig alltid blott för ett år." "Men jag är assurerad för alltid," sade min wän. Herrn förstod ännu icke min wäns mening, och swarade: "Åh ja, nog kan man assurera sig för alltid, genom att betala på en gång, men det kostar en temlig summa." Min wän swarade: "Ja, min assurans har werkligen blifwit betald på en gång. Mig kostar den ingenting, men den kostade Gud hans ende Sons död."

†) I England och äfwen i Swerige äro passagerarewagnarne indelade i smärre rum, som kallas kupéer. (Öfw.)

Falska kristna beröfwa icke kyrkan hennes helighet.

Djefwulen får sitt ogräs bland den rätta säden, såsom han alltid har gjort i den rätta kyrkan och bland Guds barn. Men derigenom blifwer den goda säden och deß frukt, det är Guds ord och de rätte kristne, icke onda: likasom ett godt äpleträd icke derför blir ett ondt träd, emedan maskar och ohyra förderfwa några af deß frukter. Eljes måste du äfwen tadla och fördöma Christi och Apostlarnes lära, emedan äfwen ibland dem fanns en Judas, och många af deras lärjungar blifwit falska apostlar och partiandar, såsom Paulus förkunnar i 2 Tim. 3: 1 och följ., att af dem sjelfwa skulle framkomma falske lärare; och Johannes (1 Joh. 2: 19) säger om sådana: De äro utgångne af oß, men de woro icke af oß. Hade de warit af oß, då hade de ju blifwit när oß. Derför får Evangelium falskeligen skuld för att ibland dem, der det predikas, uppstå partier och kätteri, eller att många mißbruka detsamma. Och om wi ock måste lida sådant ibland oß, så gilla eller tillåta wi det icke, utan straffa och afwärja det, så mycket som möjligt, att wi antingen må förbättra det, eller skilja ifrån allt hwad som är emot en helsosam lära. L.

Ordet helgar, i det att det förwandlar den troende till sitt wärn.

Ordet är rent och klart, rättskaffens, heligt och wist: derför blir och den själ, som håller sig fast derwid, af samma art som ordet: ren, klar, wis, rättskaffens. Ty likasom ett kol, som är swart, då det kommer i elden, blir rödt och tager till sig all eldens egenskap; så gör ock tron, att själen blir helt förenad med ordet, och genomeldar och genomgudar den, att den blir alldeles af samma natur som ordet. L.

Kyrkliga underrättelser.

I enlighet med sina reglor, hafwa nu den swenska metodistkonferensen hållit undersökning med en af deras prester, Lindquist, anklagad för Waldenströmianism, funnit honom skyldig och suspenderat honom till nästa års konferens. "Chic. Bl." har naturligtwis funnit detta okristligt handladt, men kunde likwäl icke finna sig wid att upptaga ett genmäle. Den suspenderade pastor Lindquist arbetar nu i "Zions Baner" och synes således icke wilja låta rätta sig. Denna metodisternas stränghet emot deras prester kunna wi ej annat än berömma såsom bewis på nitälskan om "ren lära".

Ett annat bewis på liknade lärotukt hafwa wi ibland presbyterianerna deri, att ett presbyterium nödgat en pastor att nedlägga sitt embete, emedan han predikat en allmän försoning eller att Kristi lidande och död skedde för alla. Det är dock sorgligt, att en så klart i bibeln uttalad sanning skall blifwa på det sättet förkastad. Den börjar dock numera allmänt erkännas och predikas ibland nutidens calvinister och sådana beslut, som det här omnämda, kan derför swårligen finna erkännande; det utmärker emellertid en angelägenhet om lärans renhet, sådan man förstår den.

— En eng. baptisttidning underrättar sina läsare om en rik presbyterian i New York, som gaf i sitt testamente ungefär femtedelen af sin förmögenhet till hwarjehanda kyrkliga ändamål; tidningen tillägger: "Det wore wäl om ett lika sinne fostrades ibland baptister. En förmögen presbyterian känner sig icke kunna tridsamligen dö, så wida han ej gifwer en del af sin förmögenhet till missions- eller wälgörande ändamål samt underwisningsanstalter. En baptist borde känna det samma. Stundom göra de det — och stundom icke". Wi tillegna oß dessa ord i afseende på lutheraner i allmänhet och swenska i synnerhet.

— Så wäl baptister som congregationalister arbeta, hwar på sitt håll, att få sig katekeser, hwarigenom en fullständigare underwisning

kunde gifwas den uppwäxande ungdomen än hittills skett; man börjar ana, att den wanliga allmänna ej förslår emot lärdomswindarne.

— Presbyterianerna hafwa ett teologiskt Seminarium i Chicago med fem professorer, hwilket lider af de swåra penningeförhållandena så wäl som andra dylika anstalter. Deß skuld för året uppgår till $28,000, ehuru den har flera lönefonder. De minst lönade professorerna hafwa $2,500 i lön, men kunde af fonderna ej nu bekomma mer än $1,500. Steg äro dock tagna att förskaffa dem deras fulla lön. — Detta omnämnes för att wisa huru ringa lärareantalet är wid Augustana Seminarium; der finnes nemligen endast två och knappt det. Hwad lönerna angår klagas icke deröfwer, ehuru wäl ingen kan påstå att de äro för höga. Kunde de blott ordentligen erhållas.

Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen"?

II.

Såsom redan blifwit nämdt, war det wid konung (eller som Stanley kallar honom, kejsar) Mtesas hof i Uganda, som Stanley en längre tid uppehöll sig, och på hwilken han efter sin förmåga, och med god påföljd, **förberedande werkade för evangelium.** Hans möte med denne herskare, hans wistande hos honom, och de täta samtalen med honom öfwer **kristendom** och **bibel** höra till de intressantaste delar af hans bok.

Låtom oß först något bese **landet** och **folket**, såsom Stanley i första delen af sin resebeskrifning, från 12te till 15de kap. noga beskrifwer dem, naturligtwis kunna wi icke betjena oß af hans omständliga beskrifningar, så intressanta de ock äro, brist på rum förbjuder det.

Kejsar Mtesas område, liggande just under equatorn, sträcker sig från Tanganjika-sjön till Alexandria-Nilen, och innefattar många öar. Stanley uppskattar det egentliga Uganda-riket till 30,000 qv. mil, och de underlydande wasallrikena till 40,000 qv. mil; men inwånarne på samtliga området till 2,795,000. Landet är lika fruktbart som romantiskt. I yppigt öfwerflöd wäxa här bananas, yamsrötter, söta potäter (sweet potatoes), ärter, bönor, meloner och näston alla heta zonens frukter. Icke blott på floder och sjöar är landet rikt, utan ock på skogar, som bestå af en brokig mångfald af träd, deribland gummiträdet och tamariſken. Det högre belägna landet har ingen egentlig skog, men det är en med yppigt gräs betäckt betesmark, på hwars kullar ännu fikonträdet alltjemt frodas.

Folket, som bebor detta sköna land, kallar sig Waganda och är snart. Men enligt Stanleys skildringar och afbildningar måste de wara de wackraste af den afrikanska menniskoracen. De äro smärta och högwäxta. De gå icke nakna, såsom andra swarta, utan kläda sig, och det bättre än andra afrikaner; den föraktas, som går naken. Likaså öfwerträffa deras spjut, sköldar och kanoter i godhet och skönhet andra stammars. Ännu mera: Wid Mtesas hof kunna nästan alla läsa och skrifwa arabiska. De betjena sig wid sina uppteckningar af tunna skifwor skurna af "cottonwood"-trädet, i stället för papper. Men den ifrigaste af alla skrifwarne är wäl kejsarn sjelf. Så har han t. ex. nedskrifwit hwad som tilldragit sig, då han träffat hwita resande, och dessa samlingar kallar han sina "wishetsböcker". Ifrig att lära, genom umgänge med de hwita, öfwerträffar han i bildning och intelligens alla bland sitt folk. Men, fastän de förståndigaste

bland afrikaner, äro Wagandas såsom hedningar icke bättre än andra hedningar, och Rom. 1: 24 – 32 är en bild äfwen af dem. De äro isynnerhet listiga, sluga, lögnaktiga, falska, tjufaktiga, bedrägliga, fulla af otämjbart begär att rikta sig genom röfweri och tjufnad, blodtörstiga, grymma, icke aktande andra menniskors hwarken rätt eller lif. Blott Mtesas stränga, fasta hand och anseende hindrar, att mördandet icke sker i allt för stort omfång, så att en resande, serdeles om han är kejsarens gäst, kan resa säker genom landet.

Mtesa är enwäldsherskare. Han har ett harem af 800 qwinnor, hwilka bildande ett ordentligt amazonregemente marchera efter honom, då han drager i krig. Bland hans hofembetsmän finnas också bödlar och skarprättare. Ung till åren kom han till regeringen, och att börja med war han en fullkomlig afrikansk tyrann. Huru förskräckligt det fordom tillgick wid hans hof wisar den engelske resanden Spekes beskrifning, hwilken tillika med kapten Grant 1861 war Mtesas gäst. Af fröjd öfwer det europeiska besöket lät Ugandas herrskare afrätta "50 stora och 400 små menniskor", ty hwem, utom hans undersåter, kunde wara skuld till, att hittills ingen hwit kommit till honom. Deßutom förde man dagligen två till fyra af kejsarens hustrur till afrättning. På en page lät han utan widare afskära öronen, blott emedan han en gång orätt öfwerbringat ett bud från Speke: "Han skulle nyttja sina öron bättre".

Men wid allt detta wisade Mtesa sig begärlig att lära och emottaglig för underwisning. Då en arabisk handelsman, som kommit till Uganda för att köpa slafwar och elfenben, gjorde Mtesa bekant med Muhameds lära, så afsade han sig genast afgudatjenſten och blef muhamedan, utan att dock antaga den af Mohamed bibehållna omskärelsen. Men likaså afsade han sig Islam, och begärde blifwa en kristen, då han blef bekant med Stanley, och denne sökte wisa honom kristendomens härlighet i jemförelse med Islam. Man måste medgifwa, att denne senare icke lemnade något tillfälle obegagnadt, för att göra detta, i affigt att winna denne man för kristendomen, utgående från den riqtiga åsigten, att om denne begåfwade, lifaktige, i sin fulla mannakraft stående store man, blefwe wunnen för kristendomen, så skulle ock mycket kunna ske till kristendomens och civilisationens utbredande i Mtesas stora rike. Men man måste ock medgifwa att Mtesa begagnade det erbjudna tillfället att lära, och wisade sig på ett öfwerraskande sätt öppen för sanningen, huru mycket än ljus och mörker ännu underligt blandade sig om hwarandra.

Det war e. m. den 10 April 1875, då Stanley första gången emottogs af Mtesa i hans palats i hufwudstaden Rubaya, sedan han redan förut flera gånger sammanträffat med honom. "Trummorna hwirflade" skrifwer han; "Mtesa hade satt sig på sin thron, och wi skyndade att intaga wåra platser. Sedan den 5 April hade jag tio gånger haft nöjet och äran, att samtala med Mtesa, och under alla dessa samtal hade jag tagit mig tillfälle att bringa sådana saker å bane, som kunde leda oß att tala om kristendomen. **Ingenting skedde i min närwaro, som jag icke genast bemödade mig att att anwända så, att det kunde befordra min hufwudaffigt, nemligen att omwända honom.**

Wisserligen gjordes icke något slags försök, att förwirra honom med enskildheterna i någon särskild lära. Jag målade blott för honom i enkla drag Guds Sons bild, som förnedrade sig för alla menniskors salighet utan undantag; för de färgade så wäl som för de hwita; jag berättade för honom huru han under det han i menniskogestalt gick omkring, blef gripen af gudlösa menniskor, som hånade hans guddom, och korsfästade honom, huru han likwäl, af stor kärlek till dem, under det han led den bittra korsdöden, bad sin himmelske Fader att förlåta dem. Jag wisade honom den stora karakters-skilnaden mellan honom, som de hwite tillbedja och dyrka, och Mohamed, som araberna wörda; huru Jesus sökte lära menniskorna att älska alla menniskor utan undantag, under det Mohamed lärde sina anhängare, att det war en förtjenstfull handling att mörda hedningar och otrogna, för hwilket de belönades med paradiset. Jag öfwerlemnade åt Mtesa och hans höfdingar, att afgöra hwilken som war den ädlaste karakteren. Jag omtalade ock i korthet den religiösa tron från Adam till Mohamed, och hade äfwen börjat att åt honom öfwersätta de tio buden, och Idi, kejsarens skrifware, öfwersatte lagens ord på Kiganda, såsom de uppgåfwos för honom på renaste Suaheli, af Robert Feruzi en af mitt folk, som war en lärjunge af universitets-missionen i Zanzibar".

Lika lifwad som Stanley blef i sin lärarewerksamhet, lika lifwade blefwo Mtesa och hans höfdingar att lära och och forska, så att samtalen förnämligast handlade om religiösa och moraliska frågor. I denna sin werksamhet blef Stanley understödd af en annan hwit, som på denna tid besökte Mtesa, nemligen franske öfwersten Linant de Bellefonds. Denne war lyckligtwis en protestant, liksom Stanley. När nu denne senare hade berättat för kejsaren ur Bibeln om skapelsen, synden, återlösningen genom Kristum, eller eljest om någon den kristliga trons lära, så frågade kejsaren också herr Linant om samma sak. Då nu denne gaf just samma swar, och nästan med samma ord, så förundrade Mtesa sig icke så litet, att två män sade precist det samma, och ändå war den ene en amerikan, den andre en fransman, den förre kommen från söder, från Zanzibar, den andre från norden, uppför Nilen, och de hade aldrig sett hwarandra förr. Till följe af denna förwånande öfwerensstämmelse mellan de båda männerna, blef kejsaren och hans ministrar öfwerens, att icke wänta längre, utan genom Stanley, så snart som möjligt, skrifwa till Europa efter missionärer, att dessa måtte underwisa konungen och hans folk om sanningen.

Wi måste neka oß att anföra de härom förda samtalen, hwilka Stanley på ett lefwande sätt omtalar. Blott ur det mest afgörande wilja wi meddela utdrag. (Forts.)

Sedan ofwanstående war skrifwet erhöllo wi Aprilhäftet af Ev. Miss.-magazin, och der läses följande:

I Januari anlände bref från Victoria-Nyanza till England, att missionärerna Wilson och Mackay — den senare från Zanzibar, den förre från Uganda, hade sammanträffat i Kageji. Konung Mtesa hade welat utsända en krigisk expedition, för att straffa konung Lu-

konge i Ukereve, för mordet på de båda missionärerna Smith och O'Neill, men hade blifwit förmådd att låta bli. I stället ingick missionär Mackay i wänliga underhandlingar med Lukonge, och gjorde slutligen obewäpnad ett besök hos honom. Han blef wänligt emottagen, och konungen sökte rättfärdiga sig i afseende på mordet. Såsom bewis på hans uppriktighet, att han war ledsen deröfwer, fordrade Mackay, att konungen skulle utlemna de mördades wapen och dagbok. Löjtnant Smiths bössa och revolver utlemnades då, men de öfriga wapnen och dagboken qwarhöllos. Sedan reparerade Mackay missionsskeppet Daisy, för att med missionär Wilson begifwa sig till Uganda. Den senare skrifwer, att missionärer, som härefter komma, borde om möjligt wara gifta, der wore arbete nog för fruntimren.

Båda missionärerna klaga bitterligen öfwer Wangwana eller Zanzibarfolket, hwilket är öfwer all beskrifning liderligt, sjelfwiskt, fegt och i nödens stund opålitligt.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Församl. i Pecatonica 17,25; do i Geneva 68,25; do i White Hall 21,75; do i Franklin, De Kalb Co., 4,75; do i Tustin 9,25; do i Reed City 8,75; do i Hubart, Mich. 3,50; do i Clam Lake 9,25; do i Gethsemane, Chicago 14,05; do i Paxton 3,50; do i Cambridge 7,00; do i Rock Island 1,00; do i La Port, 34,00; do i Lisbon 10,00; do i Grand Rapids 3,75; do i Farmersville 17,50; do i Indianaplis 5,00; do i Orion 20.00.

Till Presidentens för Augustana Synoden lön:

Prof H Reck 5,00; C. O. Granere 5,00; C. P. Rydholm 3,50; past. L. G. Almen 2,00. Kollekter: i Cambridge 1,80; i Elgin 1,32.

Till konferensens kassa.

Kollekt wid konf.-mötet i Paxton 1878, 5,45; do wid konf.-mötet i Knoxville i Febr. 1879, 7,70.

Orion d 18 Juli 1879.

B. Setterdahl.
Ills-konf. kassör.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Wid Korset, andra upplagan, tillökt med 3 nya betraktelser är nu utkommen från trycket och kan reqwireras hos Rev. C. P. Rydholm, Augustana College, Rock Island, Ills.

Pris: Kulört omslag 15 cts; Pappband 20 cts; Clothband 30 cts.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. Prenumerationspris för ett år 50 cts; ett halft år 30, ett år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Missionär A. B. Carlsons adress är Rajahmundry, C. P. (Central Provinces) East India, via Brindisi.

Att wi genom F. Floberg i Rockford, Ills, mottagit såsom gåfwa $33.34 warder härmed med tacksamhet erkändt.

John och Horace Goodtraveler.

Innehåll: Helsningar, sid. 465. — Ser till, att ingen bedrager eder, sid. 470. — P. W. igen, sid. 474. — Evangelinm är det fulla ljuset, som upplyser werlden, sid. 475. — Den bästa assuransen, sid. 475. — Falska kristna beröfwa icke kyrkan hennes helighet, sid. 476. — Ordet helgar, i det att det förwandlar den troende till sitt wäsende, sid. 476. — Kyrkliga underrättelser, sid. 476. — Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen", sid. 477.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 30 Juli 1879. **N:o 31.**

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Göteborg & Stjernwik d. 2 juli 1879.

Det war Palmsöndagsmorgon i London; jag hade uppgjort ett storartadt program, huru jag den dagen skulle höra idel stora män. Ack ja, så låter man sig hänföras af det stora! Men äfwen jag skulle wäl någongång höra någonting stort. Min storartade plan miß-lyckades och min söndag war dock en lyckad och härlig dag.

Min stora plan war, att jag först på förmiddagen skulle höra den bekante **Spurgeon**, sedan skulle jag kl. 12 i Royal Chapel of St. James höra erkebiskopen af Canterbury och slutligen skulle jag låta mina öron och mitt hjerta wederqwickas af den berömde D:r Farrars wältalighet. Nu må man följa mig och se, huru min plan miß-lyckades och lyckades. Tidigare på söndags-morgonen, än jag behöft, begaf jag mig ut, förtjust i förwäntan på hwad jag skulle få höra. Först sökte jag upp Spurgeons tabernakel. Man torde nu strax wilja gå till rätta med mig deröfwer, att jag, en renlärig lutheran, med sådan ifwer söker att få höra en baptist. Skall jag här nödgas skrifwa ett försvar för mitt handlingssätt i detta afseende? Nej, jag skrifwer intet försvar; jag säger blott, hwad jag ofta sagt och hwad alltid warit min bekän-nelse, att hwar och en, som af hjertat tror på Jesus såsom Guds Son och syndares werklige ställföreträdare, han är min broder och wän i Kristo. Med ett ord: den som af hjertat tror och be-känner **lagens** och **evangelii** hufwud-**summa**, honom räcker jag af hjertat brodershanden. Derwid är jag dock så sträng lutheran, att jag icke kan eller will släppa en prick af den lutherska läran, och har en så beskaffad kärlek, att om någon af mina bröder i Kristo af annan bekännelse kommer för att win-na de wåra för sin lära, då säger jag honom: farwäl med dig; jag hoppas wi mötas i himmelen, men olikheten i wår bekännelse gör, att wi i wår werk-samhet härnere måste wara åtskilda. Herren skall till sist pröfwa hwars och ens werk och wara domare mellan mig och dig. Säger någon: det der war ett underligt broderskap, så låter jag honom gerna säga så: jag wet hwad jag tror i denna del; wacklar någon af de wåra och will ej hafwa någon wiß be-

kännelse, så ropar jag af hjertats djup till en sådan: håll fast, håll fast i Herrens Jesu kraft wår gamla wissa bekännelse, annars far du som stickan med strömmen och wet ej, hwar du hamnar. Jag wißte förut, att Spurgeon med ifwer och kraft predikar den korsfäste Kristus, den Kristus, som sannfärdeligen utstått wårt syndastraff och förwärfwat oß en ewig rättfärdighet; derföre styrde jag med godt samwete mina steg till tabernaklet.

Att jag kom tidigt och att jag före predikan studerade Spurgeons sätt att insamla penningar för sitt predikantseminarium, har jag redan för Augustanas läsare berättat. Tabernaklet är en ofantligt stor byggnad, hwars inre och yttre utseende man kan föreställa sig, om jag blott omtalar, att Blasieholmskyrkan i Stockholm i det närmaste är bygd i samma stil. Tabernaklet rymmer enligt uppgift 4,400 personer, men om alla platser, der man kan stå, blifwa upptagna, kunna säkert ännu flere få rum derinne. Det är emellertid bygdt i det ändamål, att man der skall höra Guds ord, icke att man blott skall få se ett mönster af en storartad byggnadsstil.

När jag hade satt mig på en af läktarne närmare dörren, kom en herre till mig och frågade mycket artigt, hwar jag wille sitta och om jag ej wille hafwa en bättre plats närmare talarestolen. Naturligtwis önskade jag höra så wäl som möjligt, tackade och blef anwisad en mycket bequäm och passande plats i predikstolens närmaste närhet. Ack, hwad denna kristliga artighet i en kyrka tilltalar en främling! Jag tänker härwid med fasa på den förhatliga stelhet, som mestadels är rådande i statskyrkorna. Ja, säger någon, sekterna wilja wärfwa anhängare, derföre äro de så artiga. Jag wet ock, att de wilja wärfwa, men jag säger dock af hjertat mitt tack till den, som wisar en trött främling kristlig wänlighet, han må nu wara baptist eller något annat. Naturligtwis såg jag med ifwer efter Spurgeon. Flere kommo och intogo platsen omkring talarestolen, men ingen kunde jag upptäcka, som liknade Spurgeon. Man började sjunga; sången war liflig, allwarlig och kraftfull; det war **församlingssång**. Bön hölls och af bönen hörde jag, att Spurgeon just nu war ute på en resa. Nu hade jag mißräknat mig; skulle jag nu strax gå för att få höra erkebiskopen af Canterbury, ty nu insåg jag redan, att jag ej skulle hinna höra Englands högste biskop, om jag stannade här för att afhöra en predikan af någon simpel baptistpredikant. **Tron på Herren Jesum lider icke personers anseende**, det har apostl. Jakob sagt mig, man hade ju ock wisat mig hjertlig wänlighet, sången från den stora skara, som fylde tabernaklet hade äfwen upplifwat mig, i synnerhet ock derför, att den innehöll ett kraftigt wittnesbörd derom, att Kristus dött i wårt ställe. Jag lemnade den höge erkebiskopen med hans utan twifwel fina predikan åt sitt wärde och satt stilla. En yngre predikant uppträdde och läste texten om **det förlorade fåret**. Jag hörde sedan, att predikanten war en Rev. Wood från Hollowell, troligen en af Spurgeons lärjungar.

Kan denna predikan af Mr. Wood anses såsom ett giltigt bewis på, huru Spurgeon utbildar sina predikanter, så kan jag försäkra, att han förstår den konsten mycket bättre, än mängden af

Tyfklands höglärde professorer. Men om dessе höglärde män skall jag framdeles skrifwa ett kapitel, nu håller jag mig till den okonstlade predikan, som hölls i Spurgeons tabernakel i London, då jag war der. Låtom oß höra några drag derur! Det war dock ingenting så owanligt, att Augustanas läsare behöfwa önska sig wara baptister för att få höra så sköna predikningar. Ja, wid tanken på alla predikningar jag i utlandet hört intill denna stund (och jag har ju hört flere af Tyfklands förnämste män) kan jag säga: wår synods kära medlemmar weta och betänka icke, hwad nåd Herren har bewisat oß. Men härom mera framdeles. Jag wille nu blott säga och kan med trygghet säga, att Augustanas läsare ej behöfwa resa werlden omkring för att få höra bättre predikningar än wi i allmänhet ibland oß hafwa, ty det wore werkligen att gå öfwer ån efter watten och i många fall efter mycket sämre watten. Detta är utan allt skryt min wissa öfwertygelse, och dock fröjdar jag mig, hwar och af hwem helst jag får höra lifwets evangelium. Detta fick jag i Spurgeons tabernakel höra och skall nu meddela några drag deraf. Texten hafwa wi reban hört. Ämnet war: "den gode Herdens kärlek till syndare". Först wisades då, huru högt wärde Herren Jesus sätter på **en enda** syndare: mannen i texten hade ju **nittio nio** får qwar; hwad behöfde han bry sig om det **ena**, ja huru kunde han så wäl hafwa reda på **ett** ibland de **hundra** fåren? Ännu mera, när wi tänka på den oräkneliga skaran af menniskor ifrån den förste Adam intill den sista menniskan, må wi fråga hwad är **en enda** ibland denna mängd, hwad behöfwer Herren bry sig om och göra sig så stor möda med **en enda**? Wi tänka: huru är det möjligt, att Herren, som har öfwer 1200 millioner nu lefwande menniskor att förja för, kan förja för mig, en enda bland de många, många millionerna? En general, en furste, frågar icke mycket efter, om en soldat ibland den stora hären stupar, ja, i allmänhet sätta de, som önska krig, intet wärde på ett menniskolif, men Herren är ej lik dessa menniskor, som för intet akta i synnerhet den fattiges lif. O huru outsäglig Herrens Jesu kärlek till en enda är. Ack, att wi detta kunde minnas i bedröfwelsens stund!

Widare wisar sig Herrens Jesu kärlek deri, att han **går efter det**, som borta är. En sådan Herrens Jesu gång efter det förlorade fåret war hans ställföreträdande lidande och död. Herrens Jesu djupa förnedring intill korsets död, då han tog på sig hela wår skuld, straff och död, det war en gång efter oß syndare, ja, han kom till oß ända ned i den förbannelse wi woro och förlossade oß ifrån lagens förbannelse, **då Han wardt en förbannelse för oß.** Man må tro, att det fröjdade mig att höra wittnesbördet om Kristi död i wårt ställe. När jag får höra det sanna talet om korset, då glömmer jag baptister, metodister, lutheraner m. m. m. m., då är jag med alla, som behöfwa lefwa af detta evangelium, **ett** i Kristo Jesu, och dock will jag till intet pris släppa min lutherska bekännelse. Så besynnerlig är jag, ifall man will kalla detta besynnerlighet.

Widare wisades, huru Herden går efter syndaren i lifwets alla förhållanden, hwarwid gjordes tillämpning på den enskildes erfarenhet. Den gode

Herdens kärlek wisar sig ock uti det sätt, hwarpå Han behandlar syndaren, då han finner honom. Se herden i texten: han slår ej fåret, han släpar det ej efter sig, han säger ej: fåret har warit så länge borta och är så förstördt, att det ej lönar mödan taga wara derpå, nej, han **lägger det på sina axlar med glädje.** Se, se Herrens Jesu outsägliga frälsarekärlek!

Slutligen wisar sig herdens kärlek uti hans **glädje** öfwer att hafwa funnit fåret. Han säger glädjens **med mig.** Det tyckes, att han borde hafwa sagt: glädjens **med fåret,** ty **fåret** hade ju största orsaken att glädjas, men herden säger: glädjens **med mig.** **Sådan** är Herrens Jesu kärlek, **sådant** wärde sätter han på dig, att, då han finner dig, ropar han: glädjens **med mig.**

Ack, är det då en så stor fördel för Herren Jesus att få en arm, eländig syndare att sköta, bära och hjelpa?

Under hela predikan följde den talrika församlingen ordet med den mest spända uppmärksamhet. Man hade ock den märkliga seden att endast då, när predikanten gjorde uppehåll för att dricka watten eller eljest hwila, hosta och snyta sig. Den metoden tyckte jag ock om. Wid någon tystnad i predikan hördes plötsligt ett allmänt hostande, under predikan war allt tyst. En elakartad hosta skulle naturligtwis icke låta kufwa sig så. Församlingssången war utmärkt; ingen orgel, endast sång, men en sång deri alla deltogo och allwarliga melodier liknande wåra koraler. På mig gjorde denna lifliga och kraftiga församlingssång ett så starkt intryck, emedan jag dagen förut hade hört det långtråkiga, kalla messandet i St. Paul. Spurgeon förstår **församlingssångens makt.** Wi weta annars, att den egentliga **församlingssången** ursprungligen har sitt hemwist i den lutherska kyrkan.

På eftermiddagen begaf jag mig till Westminster Abbey, der D:r Farrar kl. 3 skulle predika, ty jag skulle den dagen höra åtminstone en stor man. Något sent kom jag, emedan jag först måste besöka mitt hotell, trött blef jag att stå under den långa liturgien; en sittplats bjöds mig, men jag wille ock wara artig och gaf min plats åt ett fruntimmer som stod, hwarföre jag måste söka mig en annan plats längre ifrån. En stor folkskara war samlad i den wäldiga, wördnadswäckande domen. Slutligen war den långa chorsången tillända och man sjöng en bekant engelsk sång gemensamt, hwilket gjorde ett godt intryck. Äfwen deri war en skön bekännelse om Herrens Jesu ställföreträdareskap, hwaröfwer jag fröjdades. D:r Cannon Farrar uppsteg på predikstolen och uppläste med wacker röst och wacker deklamation sin text. Men ack, det är alltför mycket i Westminster Abbey, som drager en främlings uppmärksamhet ifrån både text och predikan. Redan under sången hade mina ögon fallit på en arm tiggargubbe, som lutade sig emot ett storartadt monument öfwer en af Englands störste lagmän. Herrar och damer drogo på mun, då de sågo den trasige gubben stödja sig emot det fina monumentet; jag försjönk i betraktelse öfwer den egna synen. Ack, tänkte jag, du stackars gubbe, när du dör, reser ingen öfwer din graf ett träkors en gång, mycket mindre uppställer man öfwer dig ett marmormonument i Westminster Abbey. Så olika är menniskans

öde härnere på jorden: den ene dör och man skaffar knappast fyra brädbitar, hwari hans stoft kan föras till en begrafningsplats, ingen säger ett ord om denne aflidne annat än att det war ett gammalt fattighjon, som med sin död gjorde staden eller landet den tjensten att fattigkassan får så mycket mindre utgift; den andre dör, och likkista jemte all ståt wid begrafningen kostar oerhörda summor, men icke nog härmed; man uppställer ock öfwer den döde ett storartadt monument med gyllene inskrifter i långa och många rader öfwer den aflidnes många, stora och goda gerningar. Men du fattighjon, har du samma skatt som fattighjonet Lazarus hade, så är ditt namn inristadt i lifsens bok, och du kommer genom döden i besittning af din skattkammare, der en outsäglig härlighet wäntar dig.

Cannon Farrar läste emellertid sin text och omnämde det ämne, hwaröfwer han wille tala. Jag lyssnade först med spänd uppmärksamhet och hörde gången som predikan skulle taga.

Predikan gick ut på att bestraffa sqwaller och förtal, i synnerhet den synden att man förtalar biskopar, parlamentsledamöter och andra höga personer, hwilka göra sitt bästa för landets wäl. En antydning gjordes om, huru Kristus blef bespottad, huru Paulus blef misskänd och förföljd, men strax bar det af till de engelske biskoparnes och högadelns historia, hwari D:r Farrar är wäl bewandrad. Det war en aristokratisk moralpredikan på ett fint språk, deklamerad med fin organ för fina öron. Ack, hwad jag beklagade den stora folkmassan, som ej fick rätt och slätt höra den sanningen, att de samt och synnerligen, biskopar, lorder, parlamentsledamöter, herrar och damer med alla deras ordnar och titlar äro orena syndare, och att all deras moral är bara skada och träck, om de derpå bygga sitt hopp om rättfärdighet, samt att Kristi rättfärdighet är den enda bröllopsklädnad god för tiggargubben så wäl som för den, hwilken har hela bröstet fullt med lysande ordnar. Häröfwer tänkte jag, under det jag försökte höra och njuta af D:r Farrars torra moralpredikan, och under dessa tankar föllo mina ögon på bilden af en engelsk ädling som stod framför mig. Monumentet war rest öfwer en parlamentsledamot och lagkarl wid namn Sir Follett som dog i blomman af sin ålder. Inskriften talade om hans snille, hans hänförande talaregåfwa, hans utsigter på landets högsta äreställen, hans rena wandel, men till sist sades, att han efter en längre tids sjukdom dog i ödmjuk tro på Herrens Jesu Kristi förtjenst. De stöna orden trängde till mitt hjerta, under det att de wältalighetsskott som D:r Farrar afsyrade flögo sin wäg högt öfwer mitt hufwud. Jag kunde ej upphöra att tänka på, huru märkligt det är, att en med alla snillets och bygdens gåfwor utrustad ädling måste kasta alla dessa förmåner bakom sig och falla ned i stoftet såsom en förtappad syndare samt bara tro på Kristi förtjenst och så blifwa frälst. Jag undrar, huru många af Englands store män, hwilkas bygder och förtjenster med gyllene bokstäfwer äro å de ståtliga monumenten i Westminster Abbey och St. Paul beprisade, hafwa dött i tron på Kristi förtjenst. Herren wet det och den stora dagen skall göra det klart. Kan en enda menniska i hela England dö salig

i tron på dessе store mäns bygder och förtjenster? O nej! Huru sköna än monumenten äro, huru wältaliga än inskrifterna derå må wara, ingen syndare kan luta sig ned wid foten af dessa minnesstoder och i tron blicka upp till dessе förtjenstfulle män samt säga: jag dör i tron på dessa bygder salig. Nej, nej! Ingen enda af dessе store män har kunnat i dödens stund blicka upp på listan af sina goda gerningar och säga: klädd i denna skrud går jag in i himmelen. O nej, endast då, när man kan af hjertat sjunga: "I Kristi sår jag somnar in, De rena mig från synder min" m. m., endast då kan man med sann trygghet fara hädan.

Häröfwer predikade Herren för mig, hwarför större delen af D:r Farrars predikan gick för mig förlorad. Jag satt ock för långt ifrån. Emellertid förjer jag ej mycket öfwer förlusten. Man må ej gå på en del teologers i Swerige rekommendation, då man i utlandet will höra en werkligt kristlig predikan. Huru har man ej i Swerige prisat D:r Farrar! Huru har man ej lofordat till och med sådana den sanna teologiens wedersakare som Hofmann i Erlangen. Jag will minnas sådant en annan gång. Ack, ack, huru det går med dem som fått stora namn och titlar i denna werlden. Månne det icke är djefwulen, som hittat på det knepet att gifwa predikanter ordnar, höga titlar och stort namn bland de lärde, förnäme och wäldige i denna werlden? Predikan och sången war slut; länge genljödo dock efterspelets toner från den mäktiga orgeln i den gamla domens wäldiga hwalf. Redan war det halfskumt derute, ännu mer herskade skymning inne i kyrkan, ty de målade fönstern insläppa ej mycket ljus. Skymningen, orgelbruset i de höga hwalfwen, monumenten, menniskoskaran, som ännu länge efter predikan wandrar omkring i detta minnets tempel, allt gör ett högst egendomligt intryck på ens sinne. Det är nästan en **rysningens** wördnad och tystnad, som öfwerkommer en, när man wandrar i dessa gångar, der bilden af den ene store mannen efter den andre stirrar ned på den förbigående. Jag stod i aftonskymningen framför monumentet af Sir Isaac **Newton**, jag hörde de alltmera bortdöende tonerna af den sköna orgeln och läste, huru Newton å monumentet kallas: "**mensklighetens prydnad**", — en i sanning stor och skön titel! Hwad war då den skönaste prydnad hos den man, som är mensklighetens prydnad? Jo den, att han med hela sin prydnad af lärdom, ära och dygd kastade sig såsom synderskan för Jesu fötter. Mera om mitt besök i Westminster Abbey nästa gång. Nu skynda wi till Newman Halls kyrka.

Då David (1 Sam. 30) lät frambära till sig den presterliga lifkjorteln, för att, klädd deruti, fråga "Herren sin Gud" hwad han skulle göra, så är detta blott den gammaltestamentliga förebilden till hwad hwarje kristen gör, då han beder i Jesu namn. Ifwen han insweper sig då i Herren Kristus såsom uti en klädnad, och, då han nalkas Gud i denna högtidsskrud, dessa bröllopskläder, skall både han sjelf och hans bön wara wälbehaglig för Herren.

Culmann.

När skall detta tiggandet upphöra?

Troligen har denna tanke uppstått i ej få sinnen och funnit sitt uttryck både i tal och skrift. En och annan af våra pastorer lider äfven af trötthet i afseende på uppmaningar till gifvande, troligen till följd deraf, att de märka "trötthet" hos åhörarne. Alltjemt utgifter till vår skola, än till ett och än till ett annat! Så kollekter hit och kollekter dit. Nu till Indianmissionen och annan utländsk mission; nu åter till inre missionen. Emellanåt till bibelsällskap, till barnhem, till fattiga, och....detta tiggande tar aldrig slut! Men kunde icke en gång dessa behof fyllas och detta tiggande då upphöra? Hwilken förträfflig, härlig tid skulle det icke blifwa att en gång få wara i fred för dessa många tiggare och tiggerier! Jo, en sådan tid kommer, och jag längtar efter den så mycket som någon, och jag önskar, att den längtan wore allmän och stark. Men den kommer först då, när "Guds barns härliga frihet" inträdt på den nya jorden och under de nya himlarne, eller när "Herrens wälsignade" ingått i det för dem tillredda riket, der "ingen gråt, icke heller rop, icke heller någon wärk warder mer; ty det första är förgånget"; samt då de "rike i denna werld", d. ä. "de som älska denna werlden" och anwända sitt goda såsom den rike mannen i Luce 16:de på sig sjelfwa, men icke på den fattige tiggaren Lazarus, blifwit gjorda till ewiga tiggare under gråt och tandagnißlan, — — — ja, då upphör det tiggandet som man nu klagar öfwer: men också icke förr, icke förr. Det är Guds wilja, att det skall fortfara. "I hafwen alltid fattiga när eder", profeterar profeten af Nazareth". Men jag har ett ännu härligare wittnesbörd af Jesu mun, det trogna och sannfärdiga wittnet, som gör, att jag måste anse det för en förskräcklig olycka, dereft tiggandet kunde upphöra, och derför ock betrakta dem för förskräckligt olyckliga, som tröttna wid "detta tiggeriet" och med ordet tiggare och tiggeri söka kasta ett förakt öfwer detta göromål, som kan wara ett heligt och Gudi behagligt. Det ordet jag tänker på är detta: gifwer, så warder eder gifwet! Först hafwa wi förmaningen eller befallningen, denna "frihetens fullkomliga lag" i Guds rike: gifwer; ingenstädes har jag sett detta bud återkalladt. Står det fast, detta ordet, huru wåga wi då som kristna att tala om upphörandet? Men det tillagda dyra löftet: "så warder eder gifwet", det måste uträtta, att wi på frågan: när skall detta tiggandet upphöra? owilkorligen och af hjertat bekänna, sucka och bedja: måtte det aldrig upphöra! Wilja wi wara af med det första ordet: gifwer, så mista wi ock det sista: så warder eder gifwet; det sista följer det första tätt i spåren. Är du ett Guds barn, så will du icke wara af med någotdera. Kanske menar du: "dock finnes så många som platt icke gifwa och likwäl få de allt i öfwerflöd!" Förargar dig detta sorgliga förhållande? Wisserligen få sådana, men af hwem? Icke af Gud, såsom Jesu ord lofwa, utan af denna werldens förste, som säger både sant och dock ljuger, då han förklarar: "allt detta will jag gifwa dig", men på det hårda wilkoret:

"om du faller neder och tillbeder mig". Således ser du dock, att äfwen satan fordrar ett gifwande och detta är icke mindre än ett bortgifwande af dig sjelf åt honom.

Gläd dig fastmer, min kristen, och förj icke öfwer de många tillfällen du har att gifwa, wetande att dermed öppnar sig för dig ett annat förrådshus, större än ditt, som innehåller sådana rikedomar, i jemförelse med hwilka din rikedom blifwer fattigdom, men som ock kunna göra dig så rik, att du äfwen kan göra andra rent af rika. Tag dig till wara för trögbet och trötthet i gifwande, och will du afskaffa det dertiggeriet, så gör det dermed att du sjelf aktar på uppstående behof och kommer med din gåfwa och bidrag, utan att nå gon behöfwer tigga dig derom, ja gör såsom de fattige församlingarna i Macedonien, hwilka tiggde Paulus om att mottaga deras sammanskott (2 Kor. 8: 4), och så flitige woro de, fastän de "genom mycken bedröfwelse bepröfwade woro." Käre Gud! Gif oß sådana församlingar, på det tiggandet måtte upphöra! Men det är sant, sjelfwa Korinth war ej särdeles willigt, utan trögt och senfärdigt, och derför nödgades Paulus skrifwa ett kraftigt tiggarebref till församlingen der, hwilket utgöres af 8:de och 9:de kap. af 2:dra brefwet till dem. Detsamma blir wäl derför nödwändigt äfwen i wåra dagar för samma orsakers skull. Höre wi Herren till, skola wi för den skull ej upphöra att tigga, om wi ock derför ofta blifwa ogerna sedde, mißkände och begabbade.

Tack ware den gode Guden, som på kallar wåra gåfwor och nästan nödgar oß att öppna wår pung! Wilja wi icke akta på de hwar dag synliga behofwen, d. ä. tillfällen att gifwa, af hwilka en del härofwan uppräknats, så låter han sådana olyckor ske, som nästan twinga oß att wara med bland gifwarne. Hwarför lät Herren den stora förstöringen öfwergå wåra bröder i Minnesota? Barnhemmet förstöres och många andra hem, och derjemte många lif släckas ut och lemmar sönderbrytas. Hwarför lät han så många sitta i stillhet och i fridfulla hem på andra orter under den stora nöden, jemmern och eländet, som rådde på olycksställena? Will han icke säga till oß: "gifwer"! Eller ock gäller oß de andra orden: "tackar du så Herren din Gud, du galna och owisa folk," för det han låter dig sitta i ro och god frid! Låtom oß tänka öfwer dessa förhållanden, och wårt hjerta skall öppna och utwidga sig ej allenast för att gifwa, utan än mera för att mottaga den gudomliga kärlekens lysande och wärmande glans.

Meningen är icke att wi skola gifwa till alla och allt. Men ej går det an att bortwisa en begäran om understöd, då werklig nöd kräfwer hjelp eller då något werk äskar bistånd, hwilket syftar på Guds folks befrämjande och synnerligen deras andliga wälfärd, som wåra medbröder äro i tron. Werldssinnet har wanligen denna ursäkt till hands: "ho wet hwad det blir af mina penningar?" och håller dem derför tillbaka. Rätt är, att det "redliga tillgår icke blott för Herren, utan ock för menniskor;" men för dig är bättre att gifwa, äfwen om din gåfwa skulle af samwetslösa menniskor förstöras, än att du af möjligen inbillad fruktan derför undweke gifwandet. Glöm icke förmo-

nen af att gifwa: förmoner plägar du ju taga wara på. Hör: "Gud älskar en glad gifware"! Finnes större förmon än den? Det jordiska förlorar allt mer sin magt öfwer dig; och dermed undgår du en af dina allraförsta faror och snaror. Ditt hjerta mjuknar under kärlekens öfning, och det är ljufligt; ty "saligare är gifwa än taga". Wi borde äfwen uppmärksamma Jesu ord i Luce 16: 9, som wisa, att förmonerna sträcka sig utöfwer grafwen. Dock det, som allena ger dina gåfwor deras wärde, är om du gifwer dem i kärlek till honom, som gaf sig sjelf ut för dig.

Låt oß då icke önska, att gifwandet skall upphöra. Derför tala ej heller blott om wår fattigdom. Jag har wäl yrkat, att wårt lärowerk borde ihågkommas wid allehanda tillfällen, synnerligen wid testamenten; men jag önskar icke, att det skulle blifwa försedt med nog medel att kunna fortsätta sin werksamhet utan de frimilliga gåfworna. Låtom oß begagna oß af tillfällena och anledningarna att gifwa, medan wi hafwa dem.

När David insamlat frimilliga gåfwor till den påtänkta tempelbyggnaden, lofwade han Herren, men bad: "Herre, wåra fäders, Abrahams, Isaks och Israels Gud, bewara ewinnerligen sådana håg och sinne (nemligen att enfalde ligen gifwa) i ditt folks hjerta och skicka deras hjerta till dig!" Derom war den döende David angelägen; jag bekänner, att jag i denna del will likna David. H.

I sammanhang med förestående wilja wi meddela några ganska angelägna och wäl sagda ord om en församlings lekamliga eller ekonomiska omständigheter. Orden förekomma i den norske "Lutheraneren" för denna månad:

"Det kan synas ganska förödmjukande för Guds församling på jorden att nödgas befatta sig med så ringa och låga ting som penningesaker. Och det är i alla fall säkert, att för många synes det nästan wara orätt att tala om penningar i sammanhang med kyrkliga saker, under det att det fins andra, som aldrig äro i stånd att tänka på kyrka och församling utan att också i sitt sinne öfwerräkna hwad det kostar att wara med i sådana saker.

Emellertid finnes också här en medelwäg. Det är icke rätt att wara så andlig, att man icke tål att höra om penningeutlägg för en församling; detta slags andlighet slår lätt öfwer till all andlighets motsats, girighet; och den, som trott sig stå högt i Guds rike, kan på det sättet sjunka djupt ned i materialismens bojor. Det är ej heller ett kristligt tänkesätt att mena, att en församlings och ett samfunds wälfärd är förnämligast en penningsak, så att det wigtigaste är i ordning, när räkningarna stå wäl, och der mähända till och med är ett öfwerskott i kassan.

Saken är i all enfald den, att det ena måste göras och det andra icke lätas. Ett kyrkosamfund med den uppfattningen, att när der blott fins någon andlig rörelse, så är all utwertes ordning öfwerflödig, är icke Herren behagligt, emedan det glömmer, att Gud är ordningens Gud. Och ett kyrkosamfund, som sätter utwertes ordning öfwer det inre andans lif, är på god wäg till farisеism, som rengör fatet utwertes, och gifwer tionde af dill och mynta och kummin, men låter be-

stå det som swåraft är i lagen, nemligen domen, barmhertigheten och tron. På det sättet silar man myggor och swäljer kameler.

Det "ena nödwändiga" skall wara och blifwa hufwudsaken; men det skall också wisa sig i en god och rätt umgängelse. att Herrens Ande icke blott har rört hjertat på ytan, utan werkligen renfat det och gjort wandeln ny. Och så nära det än ligger till hands att akta de jordiska tingen så ringa, att wi alls icke bekymra oß om dem, så är det dock en farlig frestelse till och med för sjelfwa det andliga lifwet, när der icke råder det största aktgifwande och wakfamhet i de små jordiska ting, som det alltid faller på wår lott att befatta oß med, så länge wi hafwa wår wistelse här på jorden. Och det fins näro nog ingenting i en församling. som så lätt medför förtret och ledsamheter, som då lig ordning i penningeaffärer. Och hwad som gäller om en enskild församling, det gäller ock om hela samfundet. Fins den rätte anden i samfundet, så yttrar den sig i en god ordning; annars werkar snart den enes oefterrättlighet förslöande på den andre, och litet af surdeg försyrar hela degen.

Utom hwad i ett föregående n:r blifwit sagdt, wilja wi nu ur Skaffaren hämta följande

Meddelanden från Wasa.

Den 4 juli firades i Wasa på ett owanligt sätt; men dock såsom tillfället och omständigheterna höfdes. I stället för en glädjefest war der en stor sorgefest. Man hörde intet skott lossas; man såg ingen flagga hissas; der war ingen annan musik än kyrk-klockans dödsringning och församlingens begrafningshymner. Dagen war klar, stilla och skön, ett mäktigt motstycke till onsdagsnattens och thorsdagsmorgonens mörker,storm och fasa. Men ödeläggelsen wisade sig nu i all sin hemskhet. De många sårades qwidan och det stora antalet af döda stämde menniskomassans sinnen till allmän sorg och ett djupt allwar. Kl. 5 e. m. woro 10 lik uppburna på kyrkogården och satta i rad på gräswallen. En stor menniskomassa hade församlat sig. På allas ansigten stod målad stundens allwarliga betydelse.

Pastor Swärd förrättade jordfästningsakten, hwarefter man gick in i kyrkan och en enkel betraktelse hölls af undertecknad öfwer följande ord hos Lukas: "På samma tid woro der några tillstädes, som bådade honom om de galileer, hwilkas blod Pilatus hade blandat med deras offer. Då swarade Jesus och sade till dem: menen I, att desse galileer woro syndare för alla galileer, efter de sådant ledo? Nej, säger jag eder; utan om I icke bättren eder, skolen I alle sammalunda förgås. Eller de aderton, som tornet i Siloa föll uppå och drap dem, menen I, att de brottslige woro för alla menniskor, som bo i Jerusalem? Nej, säger jag eder, utan om I icke bättren eder, skolen I alle sammalunda förgås" (kap. 13: 1—5).

Ja, Gud har predikat, och han har predikat så, att det hörts; och det som han har predikat är — — b ö t t r i n g!

Derefter nedsattes och nedmyllades liken i de olika grafwarna. Det 11:te liket, Emil Lindstedt, war ej färdigt att på samma gång begrafwas. och sedermera dog ett till af barnhemsbarnen. Möjligen blir det ännu flera, som icke kunna lefwa öfwer. Måtte Herren få wälsigna denna tilldragelse till bättring och tro, till ödmjukhet och Herrens fruktan för denna församling och denna trakt, ja, för hela wår konferens.

Listan på de döde är: Gustaf Holm och hans hustru samt deras son, Otto, gossen Emil Lindstedt, Erik Swenson och hans nyfödda barn samt Hallbergs lilla barn. Följande barn tillhörde barnhemmet: Ellen och Minnie Eklund, Elias Brandt, Lavina Johnson, August Whitcomb.

De sårade äro följande:

L. O. Lindstedt och hans hustru Stina, samt deras döttrar Thilda och Betzy; smeden Nils Anderson och hans hustru; Maria Carolina Swenson, enka efter Erik Swenson, som dödades; de öfriga tillhöra barnhemmet, nemligen: N. J. Strandberg, dottren Anna, skolläraren

E. P. Wigren, Amanda Peterson, Inga och Almin Henrikson, August Velin, Frank Johnson, Amanda Brandt, August Nilson, Selma M. Eklund, Carl J., Wilhelm och Emil Elmqwist, Peter A. Peterson och John Peterson, inalles 23, af hwilka 16 tillhöra barnhemmet.

På en liten krets omkring barnhemmet förstördes 7 boningshus, och en mil nordost derifrån i den s. k. smålandsroten 3. Dessa spingades i små bitar och ströddes wida omkring på fälten. När man efteråt ser på denna förödelse, förundras man öfwer att något menniskolif kunde sparas. Pastor Swärd med familj kom såsom genom ett under undan oskadd till lifwet. Taket blåste bort och skorstenarne ramlade öfwer der han låg med sin familj. Naturligtwis blefwo hans husgeråd och böcker mycket skadade af det regn, som nedströmmade störtwis.

De sårade hafwa rönt mycken wälwilja och deltagande såwäl från församlingens sida som från folket i Red Wing i allmänhet. Äfweledes i Cannon Falls och Spring Garden har man wisat mycket deltagande. Särskildt har det wisat sig mycken omsorg om barnhemmet. Allmänt synes den tanken göra sig gällande, att hemmet bör genast uppbyggas igen. På grund af denna tanke och den uppmuntran wi redan fått, men förnämligast på grund af det stora behofwet af ett hem för de wärnlösa barnen, och i förtröstan på Herren, hafwa wi börjat rödja af platsen, gräfwa källare och utlägga planen för byggnaden. Wi tro, att han, som hörer korpungarnas rop, äfwen skall höra barnens och wåra böner samt skaffa medel till företagets utförande. Wi äro förwissade, att de wärnlösa barnens wänner, hwilka hafwa hört och läst om den stora olycka, som drabbat barnhemmet, skola känna sig manade, att sjelfwa bidraga med en skärf och uppmana sina grannar och wänner att räcka barnhemmet en hjelpsam hand i denna nödens stund, samt att de wilja göra detta sjelfmant och skyndsamt. Wi behöfwa icke föreskrifwa den warma, uppoffrande kärleken, hwad den bör göra; den wet detta af sig sjelf, och wi hafwa redan sett prof derpå. Det är i sanning ljuft att finna, att det ännu gifwes så mycken kristlig kärlek och så mycket af ädel, mensklig känsla hos wåra landsmän som det gör. Detta har uppmuntrat oss i wåra bekymmer och lättat wår börda. Men, sorgligt att säga, hafwa wi äfwen fått höra af sådana, som misstagit sig sjelfwa för kristna, och som warit färdiga att fälla den domen öfwer oss, att wi äro syndare framför andra, emedan Gud tillstadt denna olyckan komma öfwer oss. Sådana tankar hafwa uttalats af så kallade "missionswänner", och det må gerna stå för deras egen räkning. Wi kunna endast beklaga en sådan blind fanatism och sjelfwiskhet samt bedja Gud, att han måtte få leda både dem och oss till en sann ödmjukhet och en rättskaffens bättring.

De flesta af de sårade komma sig så småningom, och wi hoppas, att de snart skola wara på fötterna igen. Några äro dock wärre skadade och med dem tar det längre tid. Må Herren få råda och leda det ena som det andra till sitt namns ära och till wårt sanna bästa!

E. Norelius.

Ditt rike är ett ewigt rike.

> Ditt rike är ett ewigt rike, och ditt herradöme warar förutan ända. Ps. 145:13.

Uti den 145:te psalmen, hwarur dessa ord äro hemtade, utgjuter David sitt hjerta i lof och tacksägelse till Herren. Klagowisorna hafwa för ett ögonblick tystnat och endast jubelsång höres. Han kastar sin blick tillbaka och hwad ser han? Jo, Gud, den ewige konungen (v. 1), som från urminnes tider bewisat sin underfulla nåd och magt mot menniskors barn och synnerligast mot sitt fosterfolk, det utkorade slägtet. Derför skola, säger han, barnbarn prisa hans werk och tala om hans wälde (v. 5), derför will han prisa Herrens godhet och lofwa hans rättfärdighet (v. 6). Och skådar han sedan framåt, så ser han samme ewige konung och Gud, som aldrig kan wackla eller förändras, hwars rike är ett ewigt rike och hwars herradöme warar förutan ände (v. 13). Med tanken härpå kan han, såsom han började, äfwen sluta denna psalm med lofprisande: "Min mun skall säga Herrens lof, allt kött lofwe hans

heliga namn, alltid och förutan ända. (v, 21).

Denne konung, hwilken David lofsjöng, lefwer ännu i dag och detta rike, hwaröfwer han fröjdades, eger ännu bestånd; ja, hans herskaremagt är nu mera uppenbar och detta rike är nu wida mera utbredt än på Davids tid. Ty allt sedan den stunden Gud förwerkligade det rådslut, som finnes uttaladt i den 2:dra psalmen: "Jag hafwer insatt min konung på mitt helga berg Zion," d. w. s., allt sedan wår Herre Kristus blifwit menniska, låtit sig för wår skull korsfästas och dödas samt uppstå för wår rättfärdighets skull och satt sig på kraftens högra sida i höjden, "regerar han till deß alla hans owänner warda lagda under hans fötter" (1 15: 25). "Äska af mig", hade Fadren sagt, "så will jag gifwa dig hedningarna till arfs och werldens ändar till egendom." (Ps. 2: 8) Och genom Profeten Esaias säger han: "Jag hafwer ock gjort dig till hedningarnes ljus, att du skall wara min salighet intill werldens ända. Konungar skola se och uppstå, och furstar skola tillbedja för Herrens skull, som trofast är. Jag hafwer satt dig till ett förbund i folket, att du skall upprätta landet och intaga de förderfwade arf" (Es. 49: 6—8), och widare: "Derför will jag gifwa honom ganska mycket till byte, och han skall hafwa de starka till rof, derför att han gifwit sitt lif i döden och wardt ogerningsmän lik räknad och många synder bar och bad för öfwerträdarne" (Es. 53: 12). Från sin härlighets himmel är han nu sysselsatt med att intaga jorden, det förderfwade arfwet och att göra hednafolken i stora skaror sig underdånige. Aldrig har werlden skådat en sådan konung, och ett sådant rike. Ännu har ingen konung funnits, som ej måst dö, och intet rike har warit så mägtigt, att det icke ändtligen störtat samman. Men om wår Herre Kristus heter det: "Du blifwer densamme, och dina år hafwa ingen ända" (Ebr. 1: 12), och om hans rike säger profeten, att det skall sträcka sig från det ena hafwet till det andra samt wara för ewiga tider.

Sakta och nästan omärkligt har ofta detta rike skridit framåt, fienderna hafwa med alla till buds stående medel sökt hindra deß tillwäxt och utweckling, och deß egna stridmän hafwa sjelfwa intagits af sömnaktighet eller modlöshet. Men framåt har det dock gått. Trots fiendernas magt och wännernas skröplighet har församlingen wunnit den ena segern efter den andra. Ja, under de hårdaste tider af nöd och trångmål har det på det härligaste bekräftats hwad en gång Korah barn sjöngo: "Om än hafwet rasade och swallade, så att för deß bullers skull bergen omkull föllo, likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den högstes heliga boningar äro. Gud är när dem derinne, derför skall han wäl blifwa. Gud hjelper honom bittida" (Ps. 46: 4—6).

Och skåda wi på den närwarande tiden, huru mägtigt har icke Herren just nu börjat bana wäg för sitt rike. Det arma olyckliga Afrika, som i århundraden suckat under syndens och slafwerietets tunga bojor, blifwer med hwarje dag mera tillgängligt för både civilisation och kristendom. Från alla håll söker man nu att med evangelii not omsluta denna werldsdel och samla deß inwånare kring korsets baner. Uti

det turkiska riket och i Indien, i Kina och Japan har Herren såsom aldrig tillförene upplåtit ordets dörr. Och hwareſt evangelii predikan icke är till räcklig att smälta det stenhårda hjertat, der kommer Herren med wäldiga straffdomar, såsom krig, farsoter och hungersnöd, på så sätt lärande menniſkorna att gifwa akt på orden. Och förgäfwes hafwa icke dessa straffdomar warit, ty orter finnas, der hedningar i tusental komma för att lyßna till det nådefulla budskapet om den korsfäste Kristus. Ja, dyre wänner, wi lefwa i en missionstid såsom aldrig tillförene. Likſom den menskliga utwecklingen är stadd i ett rastlöst framåtskridande, så synes äfwen Guds rike i wåra dagar skyndsamt ila till sitt mål. Med stora steg nalkas dagen för wår ewige konungs uppenbarelse. Men när wi sådant se och weta, wisserligen böra wi då walna upp ur wår sömnaktighet och hörsamma den himmelska rösten, som så wänligt och allwarligt manar oß att werka medan dagen är. Låtom oß med förenade krafter lägga hand wid det heliga missionsarbetet, wår Herres och konungs riksſak på denna jorden. Såsom Jesu Kristi stridsmän höfwes det oß icke att låta wapnen hwila, förr än segern är wunnen. Framåt derför, I Herrens stridsmän, till kamp och seger. Sätten fullkomligt hopp till wår ewige konungs makt och trohet. Glömmen aldrig, att han är densamme i dag, som i går och deßlikes i all ewighet. I Jesu Kristi namn skola dock en gång böja sig allas knän, deras som i himmelen, på jorden och under jorden äro, och alla tungor bekänna, att han är Herren. Stora ting hafwa wi redan skådat, men ännu härligare tider stunda. Och måste också Herrens kämpahär ännu någon tid sucka under stridens tyngd och hetta, alltmer närmar sig dock den dagen, då det långa, mödosamma arbetet, den hårda kampen för Guds rikes tillkommelse skall förbytas i en ewig seger, en salig ro och hwila. Det stora jubelår, som aldrig tager ända, skall snart bryta in, och då skola alla arbetare, från apostlar och profeter till de ringaste ordets tjenare, ja, alla Guds barn under alla åldrar och tidehwarf samstämmigt och i all ewighet kunna sjunga: **"Ditt rike är ett ewigt rike och ditt herradöme warar förutan ända."** (M. T.)

Indien.

Utdrag ur ett bref från A. G. Danielsson, Fost. Stift. missionär i Indien.

Via Bombay Sagar C. P. India
d. 29 April 1879

Ärade styrelse!

— — — Strax efter wår ankomst hit, började jag att följa kolportören till staden, men war då för det mesta endast åhörare, utom några gånger, då jag läste något Guds ord och talade något deröfwer. En gång när Janali talade under ett piltröd, omkring hwilket ett altare är bygdt och ofwan på altaret en liten nisch, i hwilken en rödmålad stengud är uppställd, uppmanade folket mig att äfwen säga några ord. Jag wille ej, emedan jag icke beredt mig, men de tego ej, utan ropade att padrisahib (missionären) skulle tala, hwarför jag ställde mig på afguda-altaret och läste de tre sista wersarne af Matth. 11 kap: "Kommen till mig" etc. Med anledning af dessa Herrens ord uppmanade jag dem att komma till ho-

nom, som ensam kan gifwa sann ro och frid.

Jag fann snart, när jag hörde folket tala, att mycket urdu här begagnas, och då jag förstod ganska litet af kolportörens predikningar, beslöt jag att egna mig mera åt studiet af detta språk. Jag upphörde derför med besöken i staden för en tid och anwände denna till genomläsandet af Nya Testamentet på urdu. Det war ej så synnerligen swårt, emedan jag förut några gånger läst igenom N. T. på hindi och i följd deraf kände en mängd ord, som förekomma i dem båda. Jag tänkte sedan att från den 1 Februari gå till staden tre gånger i weckan, men har ej kunnat fullfölja mitt uppsåt, enär jag ej warit riktigt frisk, utan understundom känt febersymptomer i kroppen. — — — — Oaktadt de ofta återkommande feberkänningarna, har jag dock merendels under de twå sista månaderna kunnat följa Janali till staden twå gånger i weckan, då wi talat hwar sin stund. Wi bruka hafwa ganska många åhörare, understundom omkring twå hundra. Somliga synas uppmärksamt lyssna till hwad som säges, andra åter göra sina inwändningar och framställa sina idéer om hwad som är rätt och orätt. Janali brukar gå in i deras hwardagslif och framdraga deras synder i ljuset och uttala lagens dom öfwer dem; men derwid glömmer han ej att framhålla den ende hjelparen, och hwad han gjort för att frälsa oss från synden och deß följder. Han brukar äfwen framhålla hindugudarnes olika inkarnationer (menniskoblifwande), huru de i motsats till Kristus hafwa antagit kött endast för att slå och förgöra de grofwe förbrytarne. Likaså brukar han säga dem, att enligt sina shastrer (heliga böcker) de icke ha att wänta någon frälsning genom den ännu återstående uppenbarelsen af Wishnu, emedan då alla onda menniskor skola blifwa dödade.*) När Janali en dag i sin predikan angrep brahmanerne och sade, att det endast war för bufens skull, de underwisade folket, då inwände en hindu: hwarför predikar Ni? Är det icke för samma sak? Får Ni icke lön af missionärerna, och derför predikar och underwisar Ni. Gubben swarade icke, utan fortsatte sitt tal. Sedan wände sig hinduen till mig och började tala om, att det ej fans mer än en Gud. Då frågade jag honom, huru det kunde förenas med hwad som är skrifwet i deras böcker om de många millioner gudar som finnas. Han trodde det wara sant, att gudar finnas i milliontal, men de äro endast lägre gudomligheter under den högste (Parabrahm), som är öfwer allt och råder öfwer allt. Men hwarför tillbedjen I icke honom, inwände jag, utan i stället för den sanne Guden dyrken I så många andra gudar af trä och sten etc.? "Det fins ingen", swarade han, "som tillbeder trä-, sten- och silfwerbeläten eller afgudar, utan wi tillbedja alla den sanne guden". Säger du sant, tänkte jag, så ha wi gått galet, ty wi ämnade oß ut för att predika evangelium för afgudadyrkare. "Men", sade jag, "hwarföre gören I så många afgudabeläten, och hwarför bugen I eder framför dem och offren

*) Kalki owatär, den tionde eller sista uppenbarelsen af Wishnu, har ännu ej inträffat. Denna gudomlighet wäntas antaga gestalten af en brahman, som skall födas i staden Sambhal och inom Wishnu Sharmas familj. Han skall rida på en häst och döda alla onda och införa rättfärdighetens regering.

till dem?" "Jo", tyckte han, "derför att Gud ingifwer oß i hjertat att göra så, hwarför wi äfwen tro det wara godt och Gudi behagligt. Ja, det är på samma sätt med oß som med er. I gån till kyrkan och tillbedjen och wi till wåra gudahus". "I tillbedjen äfwen edra böcker", inwände en annan. Men då upplyste jag honom om att wi ej tillbedja dem, utan endast läsa dem, emedan Guds wilja och råd om wår frälsning i dem är uppenbarad. För att widare bestyrka, att det war rätt och godt att förfärdiga afgudabilder, berättade en yngling, att engelska regeringen hade gifwit befallning om att uppsätta en afgudabild, som kostade hundra tusen rupier. Derpå skildes wi åt, och jag sade dem, att när jag blir språket mera mägtig, skola wi widare samtala härom. Hwad werkningar det talade ordet har, wet endast Herren. Wi hafwa att så på en förhoppning och under tiden i bön anropa honom, att han må låta säden gro och wäxa till.

Jag tänkte äfwen att hwarje söndagsmorgon tillsammans med kolportören läsa något Guds ord för de fattiga, men har ej kunnat göra det mer än 4 söndagar, dels till följd af illamående, dels derför att jag har att hwarannan söndagsmorgon upprätthålla den engelska gudstjensten i "Union Hall". Jag har ännu ej wågat försöka att predika på engelska utan brukar läsa en predikan. Före predikan sjunges ett par sånger, emellan sångerna läser predikanten ett kapitel ur bibeln och beder, efter predikan afslutas det hela med en kort bön. Wi ha mäst inställa bönestunderna på thorsdagsqwällarne af brist på åhörare. — — —

Ware nu Guds rika nåd och frid med Eder, och gifwe Herren eder och alla missionswänner, som komma till mötet*) ett godt och wälsignadt möte! Glömmen icke oß härute i ödemarken, när I samlens omkring nådens thron! — Syskonen må godt och bedja om sin helsning.

Med högaktning och tillgifwenhet ringa sändebudet

A. G. Danielsson.

Samuel Gobat.

Om den d. 12 Maj aflidne biskop Gobat i Jerusalem skrifwer pastor Wischan i Philadelphia följande: Den 7:de sönd. efter Trinitatis 1874 hade jag glädjen att predika i biskop Gobats ställe i den evangeliska Kristus-kyrkan på Zions berg i Jerusalem. En tid derefter förunnades mig att sitta wid hans bord och lyßna, medan denne ärewördige Herrens tjenare från sin rika erfarenhets fatabur framtog både nytt och gammalt rörande sitt missionslif. För några weckor sedan hemgick denne wördnadswärde patriark till sitt ewiga hem. Med anledning deraf lemna wi följande uppgifter om denne förste tyske evangeliske biskop i staden Jerusalem.

Gobat föddes den 26:te Januari 1799 i Cremine i det franska Schweitz) Hans ungdomshistoria, hwilken wi en annan gång skola meddela, är ganska intressant. 1821 inträdde han i missionens tjenst. Han studerade sedan de österländska språken under de mest berömde lärare i Paris och Oxford och prestwigdes i Würtenberg. Abessinien blef hans arbetsfält. Det war rikt på törnen. Med ungdom-

*) Fosterlands Stiftelsens årsmöte.

lig entusiasm berättade han, huru han ändock älskade detta mödosamma fält såsom sitt andra hem.

1834 blef han gift med en dotter till den utmärkte inspektor Zeller i Beugen, och hon har wisat sig wara honom en werklig hjelp. Från Malta, hwaresť han öfwersatte bibeln till arabiska, kallade konungen i Preussen honom år 1846 till biskopsstolen i Jerusalem.

Fredrik Wilhelm *IV* hade knapt bestigit tronen, förrän han gjorde England förslag om upprättandet af en evangelisk biskopsstol i Jerusalem. Förslaget antogs, och konungen anslog hälften af grundfonden dertill, nämligen 15000 pund sterling. Biskopsdömet skulle omfatta Syrien, Kaldeen Egypten och Assyrien. England utnämde 1841 Alexander såsom den förste biskopen. Han dog 1846, och Gobat kallades till hans efterträdare. Ett bättre wal kunde icke hafwa gjorts, hwarom hans 33-åriga kraftfulla arbete bär wittne.

När Gobat första gången ankom till det heliga landet, fans i Palestina från Dan till Bersaba icke en enda kristen skola, och en bibel påträffade man sällan. I klostren fans wisserligen bibeln på grekiska, latin och armeniska, men den lästes icke. Den låg i dammet, för så widt den ej anwändes i den liturgiska delen af den allmänna gudstjensten. Nu deremot är bibeln spridd i tusentals exemplar öfwer hela Palestina. Det är nu 24 kristna skolor i landet och lika många högre lärdomsskolor och uppfostringsanstalter. Till att börja med gjorde de romerske och grekiske katolikerne spe af försöket att uppfostra folket i skolor. Men det dröjde icke länge, förrän presterskapet i deras kyrkor i Jerusalem började att bäfwa för dessa inrättningar, och så började de sjelfwa att upprätta skolor.

Missionen har utsträckt sig öfwer hela landet, äfwen till de kringströfwande beduinerne, och Gobat hade sin del i arbetet. — Den 30:de December 1871 firade han 25:te årsdagen af sin bosättning i Jerusalem. Till minne af denna tilldragelse sände den tyske kejsaren honom ett egenhändigt bref och en rikt förgyld porslinswas med kejsarens egen bild, och församlingen i Jerusalem förärade honom en modell i silfwer af Kristus-kyrkan i staden.

Gobat hade utomordentliga gåfwor — han talade tio språk—och war i allo en ödmjuk man. Wälsignadt ware hans minne!

Tillkännagifwanden.

Illinoiskonferensen håller sitt nästa årsmöte i Altona, Knox Co., Ills och börjar med högtidlig gudstjenst i sw. ev. luth. kyrkan onsdagsaftonen den 27 Augusti kl. 7. Såsom diskussionsämne föreligger sedan föregående möten theser öfwer: "Den rättfärdiggörande tron". I enlighet med presidentens uppmaning torde förslaget till konstitution för konferenserna äfwen blifwa föremål för samtal wid detta möte. Fördelningen af skolans skuld måste ackföretagas jemte många andra wigtiga saker, hwarföre det blir nödwändigt att så wäl pastorer som delegater allmänt infinna sig.

Rockford, Ills, den 26 Juli 1879.

G. Peters, sekr.

Missionsmöte. — Sydwestra distriktet af Jowalonferensen håller sitt nästa möte i Bethesda och Fremont församlingar, Page Co., första weckan i nästkommande Augusti. Mötet börjas i Bethesda Tisd. d. 5 kl. 3 e. m. och fortsättes i Fremont Thorsd. den 7 samma tid på dagen.

Diskussionsämne på förra stället blifwer: Hwilka äro de förnämsta hindren för menniskorna att hörsamma Jesu kallelse och följa honom?

Chariton, Jowa, den 26 Juli 1879.

M. Frykman.

Innehåll: Helsningar, sid. 481. — När skall detta tiggandet upphöra, sid. 187.—Meddelanden från Wasa, sid. 490. — Ett rike är ett ewigt rike, sid. 491. — Indien, sid. 493. — Samuel Gobat, sid. 495.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 6 Augusti 1879. N:o 32.

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

Wi skynda alltså till Christ Church, ty Rev. Newman Hall måste jag höra. Wi känna alla det namnet, ty wi hafwa alla sett den lilla skriften: "Kom till Jesus". Christ Church låg något affides, såsom wanligen är fallet med de kyrkor, der man får höra ett enkelt, lefwande Guds ord. De stora granna kyrkorna, som ligga i städernas medelpunkter, har man i allmänhet förbehållit åt högbetitlade kyrkofurstar och ordensgubbar, hwilka wanligen predika ytterst uselt. Jag will derföre gifwa hwarje resande, som i en främmande stad will höra Guds lefwande och kraftiga ord, det råd att uppsöka någon kyrka mera aflägsen från stadens finaste del. Söker man s. k. wältalighet, då kan man hålla sig till de stora, fina kyrkorna. Emellertid kom jag riktigt till Christ Church, en ny, ganska wacker kyrka, bygd i den egendomliga kyrkostil, som är utmärkande för engelska episkopalkyrkan. Kyrkan är emellertid innerligt behaglig och passande för en kyrka, deri man will höra predikan. Wid ingången frågade jag kyrkwäktaren, om Newman Hall, författare till skriften "kom till Jesus", skulle predika. "Ja". Man anwiste mig en plats långt fram i kyrkan. När jag kom fram, stod en äldre herre upp i sin bänk och hela hans familj med honom, och jag bjöds med den finaste artighet att taga plats längst inne i bänken, der jag hade den allra beqwämaste sittplats, hwarjemte en af döttrarna, såsom jag tror, strax lemnade mig sin psalmbok och bönbok. Ack, hwad sådan älsklig wänlighet gör en trött främlings hjerta godt! Jag skall aldrig glömma den älskliga familj, hwars bänk jag med sådan behaglig wänlighet inbjöds att sitta uti i Christ Church i London; jag skall aldrig glömma dem, ehuru jag ej wexlade ett enda ord med dem. Jag mins ock deremot de drumlige tyskarne i hofkyrkan i Dresden. Får jag påminna wåra församlingsmedlemmar om huru nödwändigt det är att bewisa främlingar wänlighet och hjertlighet alltid, men ock i all synnerhet i kyrkan? Jag wet, att man i wåra stadskyrkor gör sitt bästa i den delen, men jag tänker på mina annars så kära landtbor. Desse hafwa nog skuld för att wara mer drumlige

och oartige, och jag tror nog, att de icke äro så artige som de borde wara. Min kåre farmargubbe, när du ser en främling i din kyrka, så gör allt du kan för att bereda honom en god sittplats. När jag kommer hem till Amerika, skall jag se närmare efter, huru det tillgår ibland oß i den wägen, ty nu wet jag, hwad det är att wara främling i en kyrka och hwad det är att blifwa bemött med kristlig hjertlighet samt hwad det är att behandlas med likgiltighetens kölд.

Man sjöng länge, såsom wanligt är i engelska episkopalkyrkor, dock war sången här mycket, mycket mera frist än i St. Pauls katedral. Först och främst war kören en församlingskör, icke de der daglönarne i hwita skjortor, hwilka hos mig wäcka en hjertans förskräckelse, när jag ser dem, sedan deltog ock församlingen med lif och kraft i wexelsången, ja, jag må säga, att det sätt, hwarpå man här sjöng Davids psalmer alldeles hänförde mig, så att jag nu icke känner den afsky för den episkopala altartjensten, som jag i St. Paul werkligt djupt kände. Dock önskar jag ingalunda, att wi skulle få en så öfwerlastad altartjenst, som den engelska kyrkan har. En måttlig liturgisk sång är innerligt skön såsom t. ex. i Herrnhut, hwarom jag sedermera widlyftigt skall berätta.

Nu något om predikan. Texten war 1 Mos. 22: 7—8, särskildt de orden: Gnd förser wäl fåret, min son, till brännеoffret, en text så kort, så enkel, så passande på Palmsöndagsqwällen. Ämnet war: "Jehovah jiräh" eller: "Herren ser och förjer för alltsammans". Ja, i förwäg må jag säga, att det war en predikan, som gick från hjerta till hjerta, från Guds ord till predikantens eget hjerta och derföre också till åhörarnes hjertan. Så biblisk och derföre så enkel, kraftig, på hjertat och lifwet närgående och ingående war denna predikan, att jag wille kalla henne en rätt mönsterpredikan. Min ande fröjdades innerligen, att Guds ord så förkunnas i werldens största stad. Ack, att sådana lifs- och hjertepredikningar blefwe hållna också i Westminster och St. Paul, men tywärr, i Katedralerna tjenstgöra wanligen alltför stora män. Och se, när menniskan är stor och will wara stor, då får ej Guds ord behålla sin storhet och kraft; endast då, när predikanten likt Paulus håller sig för att intet weta, kan han och får han predika det evangelium, som är Guds kraft till salighet allom dem, som tro. Wår Newman Hall i Christ Church är en bland dem, som i egen ringhet men i Herrens kraft predikar lifsens ord.

Först skildrade predikanten den nöd och inre strid, i hwilken Abraham måste hafwa kommit genom den underliga befallningen, som Gud gifwit honom, att han nu skulle offra sin son. Man kan knappast tänka sig Abrahams själskamp och inre mörker efter denna befallning. Hade icke Abraham så många år under så mycken oro och strid wäntat på uppfyllelsen af Guds löfte om Isaaks födelse? Skulle Gud nu på en gång tillintetgöra alla sina löften, skulle han låta Abraham en liten tid fröjdas öfwer en sådan nåd och gåfwa för att nu kasta honom i så mycket smärtsammare nöd och ångest? Hwilken mängd af huru och hwarföre, som nu skriade om hwarandra i Abrahams inre! När wi råka plötsligt i någon nöd, så ropa wi idkeligen: hwarföre har Herren låtit detta komma öfwer mig, och huru är det möjligt att komma ur denna

nöd? Om någon hade orsak att ropa **hwarföre och huru**, så war det wisserligen Abraham wid detta tillfälle. Känslolös war Abraham icke, ty han war en swag och skröplig syndare som wi: det se wi wid många tillfällen. Efter så många strider war ju Abraham nu kommen till ro efter löftets uppfyllelse, och nu kommer helt hastigt och oförmodadt den befallningen från Gud, att Abraham sjelf, ja, han sjelf, den förut så lycklige fadren, skall taga sin son, den han så kär hade, och offra honom till bränneoffer. Skulle Abraham tro, att en sådan befallning war **Guds** ord? Kunde Gud, som är kärleken, wara så hård, så grym, så känslolös! Ack, huru hjertslitande, när Guds barn måste tycka, att Gud är grym, hård, känslolös! Ja, det kunde nu ej motsägas; **Gud** hade sagt, att Isaak skulle offras af sin egen fader, det war **Guds** ord. Men huru skulle nu Abraham **förklara** och **uttyda orsaken, ändamålet** och **meningen** med en sådan befallning? Jo, se det är här som den underbara nåden wederfares Abraham, att han ej ens gör försök att **förklara, huru** och **hwarföre** en sådan befallning war af Gud gifwen; Abraham får nåd att stilla taga sitt förnuft med alla deß frågor och förklaringsförsök till fånga under lydnaden för de enkla **orden**, sådana Gud hade sagt dem. På alla sitt förstånds frågor och inwändningar swarade Abraham: "Jehovah jiräh", d. ä. "Herren ser och förser wäl"; såsom wille Abraham säga: här ser och förstår jag **alls intet**, icke förstår jag **orsaken** till detta **Guds ord** om Isaaks offring, icke förstår jag **ändamålet**, Herren **allena** ser och förstår här, jag lemnar mig, Isaak och allt åt honom. O, underbara tro i nödens stund! Men tänk, hwad det skulle gripa Abraham, när han tänkte på, att hedningarne, för hwilka han predikat Herrens namn, nu skulle säga: Abrahams Gud är ju lik wåra gudar, han **kräfwer** ju **blod** och menniskooffer! Wore det icke bättre att här gifwa **Guds ord** en annan tydning, på det hedningarne icke måtte taga anstöt, då de höra om en sådan grymhet och hårdhet hos den Gud, som beprisas såsom sjelfwa kärleken? Abraham lät Guds ord stå sådana de woro och sade: "Jehovah jiräh", Herren förjer sjelf för sitt ord, sin ära och följderna af lydnaden för ordet.

Allraswåraft blef det säkerligen för Abrahams hjerta den stund, då Isaak i barnslig enfald frågade: si här är elden och weden, hwar är nu fåret till bränneoffret? O, huru de orden från den älskade sonen måste såsom spjut hafwa genomborrat fadershjertat! Skulle nu Abraham säga rent ut: det är **du**, min älskade Isaak, som är fåret till bränneoffret. Abraham förmådde ej säga så, ljuga kunde han ej heller, han swarar derföre med de ord, som uttrycka trons seger midt under den djupaste menskliga smärta: **Gud förser** wäl fåret, min son, till bränneoffret. Se och hör! Det är tron, som så talar, midt under det hjertat will brista af smärta! Betrakta Abraham wid framkomsten till berget och under det han tillreder altaret samt binder Isaak derofwanpå, tills han tager knifwen för att offra det käraste han på jorden hade, hwad tror du han kände? Och under allt blef han stilla och sade: "Jehovah jiräh", **Herren förser wäl**, ja, **Herren ser**, det behöfs ej mer. Och se i ytterste stund fick Abraham erfara,

att Herren hade sett och försett. Ett offer war redan tillredt, Isaak fick lefwa, Abrahams ende son, den han kär hade, skonades, men wäduren skonades icke. Här fick jag nu i Newman Halls kyrka höra den för mitt hjerta så dyrbara läran om ställföreträdelsen i så enkla, bestämda och otwetydiga ordalag, att jag deröfwer innerligen fröjdades. Ack ja, det är under öfwer under, att den himmelske Fadren skonade Isaak och oß alla, som woro skyldige till ewig död, men hafwer icke skonat sin ende Son, utan gifwit honom ut för oß alla. Den som härwid ej behöfwer se eller will se, att wår Jesus är utgifwen i förbannelsens död i wårt ställe, likawißt som Abraham offrade wäduren i sin sons stad (ställe), han behöfwer ej se och will ej se, hwad det är att wara en syndare. Härefter tillämpade pastor Newman Hall Abrahams ord: Herren förser wäl på Guds församling i deß alla strider och på Guds barn i deras enskilda dagliga erfarenhet. Huru ofta leder icke Herren sin församling så, att det för menniskoögon ser ut, som om hon skulle helt förgås och som om alla härliga Guds löften till församlingen alldeles skulle blifwa till intet! Då gäller det för församlingen att med Abraham midt under den djupaste smärta och de mörkaste twifwel säga: "Jehovah jiräh", Herren ser och förser wäl. Gång på gång har den stridande församlingen härnere fått erfara detta underbara Herrens seende. Ack, tänkte jag, kunde ock wi i Amerika mera se på Herrens seende och förseende, så skulle wi ock få wara trygga under wåra bekymmer och strider! Bara Herren ser oß och wår nöd, så är det nog. Och sedan du enskilda Guds barn i dina strider, som ingen menniska ser, du i din nöd, då du ingen råd eller hjelp wet, då det bara ropar: hwarföre och huru i ditt arma hjerta, lägg all din nöd, dina twifwel, din otro, allt inför Herren och säg: Herren ser och förser, äfwen då jag intet ser, och då jag tycker mig intet tro. Abraham tyckte sig nog ej wara stark i tron under dessa mörka dagar, och dock war det under detta mörker, som Herren gaf så underbar tro och så härlig seger. Tänk, när du får se dig oduglig till att förswara Herren och hans ord, ja, när du tycker, att du rent af måste skämmas för Guds besynnerliga ord och befallningar inför bespottare och fritänkare, då du intet kan säga till Guds ords försWar — håll då blott fast wid ordet och säg: Herren förser wäl, Herren skall sjelf försWara sin sak och sitt ord. Särskildt tillämpades dessa Abrahams ord på Herrens hjelp i lekamlig nöd, och pastor Hall berättade exempel från sina egna åhörares lif, huru de i fattigdom funnit Herrens hjelp. Ett märkligt exempel berättade han, hwilket jag i korthet måste omtala. Bredwid en af pastor Newman Halls wänner satt en dag i kyrkan en man, hwilken gång på gång för sig sjelf hwiskade orden: 30,000 pund, synbarligen under mycket bekymmer. Predikan höllS öfwer de orden: Herren är min del (lott, egendom). Nyligen hade den stora Glasgowbanken gjort konkurs, och den obekante herrn hade uppenbarligen derwid förlorat 150,000 dollars. Pastor Halls wän följde den främmande wid utgången ur kyrkan och just derwid otropade med glädje han, som under predikan så ofta hwiskat om sina 30,000 pund: "Gud ware tack, att jag mistat mina trettiotusen pund (sterling), nu är Herren sjelf min del".

Med saknad men glad lemnade jag Palmsöndagsqwällen Christ Church. Hwad jag hört war ett ord för mitt hjerta, främling som jag war utan en enda bekant i den ofantliga staden. Hwad det läskar själen, att i främmande land få höra ett friskt, lefwande Guds ord! Nu skyndade jag, stärkt till anden, men trött till kroppen, till hwila.

På måndagsmorgonen gick jag ännu en gång in i Westminster Abbey. Katedralen hade på mig gjort ett så underligt intryck af storartad dysterhet, att jag åter wille erfara dessa känslor, dem jag är oförmögen att beskrifwa. Denna gång uppsökte jag det s. k. "poeternas hörn", der jag betraktade minneswärdarne öfwer Milton, Shakespeare m. fl. Bilden af den store kompositören Händel, der han satt med sitt notmanuskript, fäste min uppmärksamhet lifligt. Underligt är att se de många liggande eller stående bilderna af berömda qwinnor och män i de dystra grafkoren. Bilderna ligga mestadels med öfwer bröstet **sammanknäppta händer**, seende uppåt till tecken deraf, att den aflidne under bön öfwerlemnat sig i Herrens Jesu händer, då döden kom. Den gamla tiden war ej så rädd för fromma åtbörder som nutiden är, tänkte jag, då jag såg dessa symboler af bönen. Ett mycket eget intryck erfor jag wid besöket i de grafkor, hwilka gömma stoftet efter de båda i historien så berömda qwinnorna, drottning **Elisabeth** och **Maria Stuart** af Skottland. Man har placerat dessa stofthyddor i hwar sitt grafkor på wederbörligt afstånd, liksom fruktade man att dessa qwinnor efter döden skulle fortsätta den fiendskap, som i lifwet skilde dem åt. Jag kände det så hemskt och dystert i dessa grafkor, att jag skyndade derifrån. Båda dessa qwinnor hafwa i lifwet hwar på sitt sätt förnedrat qwinnans goda namn och rykte. Jag irrade sedan omkring bland minnesstoder af idel store män, tills jag kom till den marmorskifwa, som är egnad minnet af **William Wilberforce**. Här erfar man ingen dysterhet och ödslighet såsom annars wid så mången minneswärd, här andas, att jag så må säga, sjelfwa stenen idel frid och ljuf hwila. Huru skulle man ej fröjdas wid minnet af en man, som offrade hela sitt lif i kampen mot den gräsliga slafhandeln och slafweriet i allmänhet och som derwid war en ödmjuk kristen! Det war en stor gerning och en werkligt **god** gerning, emedan hon gjordes i den sanna tron, som ej berömmer sig af eller sätter sitt hopp på sin gerning. Wilberforce, ditt lif war skönt, din död war skön, ditt minne är ljuft bland tusenden! Inskriften å minnesstenen, som uppräknar Wilberforce's många förtjenster, säger ock uttryckligen, att han ej litade på sina goda gerningar, utan att han såsom en i sig sjelf förtappad syndare undfick nåd **för Jesu Kristi förtjenst** skull allena. Bland de många wärdarne öfwer berömda män såg jag ock i Westminster Abbey en annan sten, som på mig gjorde ett innerligt behagligt intryck. Det är den marmorsten, hwarå äro bilderna af Johan och Carl Wesley. Å samma sten är uthuggen bilden af en samling fattigt folk, för hwilket Wesly predikar. Följande sköna yttranden äro å stenen inristade: "det bästa af allt är, att Gud är med oss". "Jag ser på hela werlden såsom min församling". "Gud begrafwer sina arbetare men fort-

sätter sitt werk". Utan att wara metodist kan man af hjertat fröjda sig wid betraktandet af denna minneswärd öfwer de båda Herrens tjenare. Se, så hedrar England Herren och hans ord med att uppsätta ett minne öfwer twenne simpla folkpredikanter midt ibland wårdarne öfwer landets och werldens store och berömde män. Jag tänkte på Riddarholmskyrkan i Stockholm. Tänk, om någon i sw. Riksdagen föresloge, att i Riddarholmskyrkan uppställa ett marmormonument öfwer 2:ne Sweriges kristlige folkpredikanter eller s. k. läsareprester! Ack, huru tidningarna skulle börja tjuta i raseri öfwer ett sådant förslag, och hwad tror man, att riksdagsmännen, ja, till och med kyrkans förnämste män derwid skulle säga? Annat wore det, om det wore fråga om Bellman, Braun eller Sehlstedt. Dock, det är sant, jag har till min glädje sett, att ganska ansenliga röster höjt sig så der i smyg i Sverige mot den skändlige Bellman. Emellertid wille jag säga, att jag knappast tror, att något kristligt land har så mycket kristligt wett som England. Hwad gör t. ex. Berlin med Speners minne? Jo, en gammal rostig jernbit med Speners namn hänger utan på en kyrkowägg i Berlin; det har jag med egna ögon sett.

Så hade jag då wandrat genom minnenas tempel. Ack se dock, under det denna de stora minnenas kyrka söker rädda Englands store män från att lida skeppsbrott i glömskans haf, frätes hon sjelf af tidens tand. Man ser redan djupa bett efter denna tand i katedralens murar. Att slutligen få en wrå i något af minnestemplen på jorden har ju warit så mångens sträfwan under detta jordelif. Men ack, det är så trångt i dessa tempel, så få, så få hafwa der rum, och om än någon lyckas få sin bild och sitt namn in i ett sådant tempel, ho wet, om detta är någon lycka? Skall man kalla det lycka och ära, att liken eller mumierna efter Egyptens stora män och qwinnor nu äro släpade till Brittiska Museet och der upplagda till skådespel för en nyfiken allmänhet? O, ho wet, kanhända den dag kommer, då de wördnadsbjudande monumenten i Westminster Abbey släpas bort till något aflägset museum, deri några framtidens wetenskapsmän skola öfwa sitt skarpsinne på tydningen af de inskriptioner, som wi nu med sådan lätthet läsa. Dock, med dylika framtidsdrömmar behöfwa wi ej sysselsätta oß. Likwäl ännu en påminnelse, innan wi taga afsked af Westminster Abbey. Min wän, man skall förgäfwes söka mitt och ditt namn i något af jordens stora minnestempel. Skola wi förja deröfwer, att wi blifwit så små i detta lifwet, att endast få känna och se oß, skola wi anse det såsom en olycka, att skolgossarne icke behöfwa belasta sitt minne med wåra namn? O nej, wi må i stället wara glada, att wi äro bland de ringa. Men säg: hwar skall man med säkerhet söka wårt namn? Du, Guds barn, swarar: "i lifsens bok". Ack ja, der är rum för alla arme syndares namn, bara man wille låta Jesus skrifwa ens namn i den minnesboken. När jag har mitt namn i den boken, då är det mig ingen saknad, att historien på jorden ej wet om mitt namn. Se dock noga efter, om ditt namn är i lifsens bok.

Ser till,

att ingen bedrager eder.

II.

Samwerkan.

Det gifwes wisserligen en samwerkan af Guds troende barn på jorden, och hwem kan ens säga huru långt den sträcker sig och huru kraftig den är? En sådan samwerkan eger rum i bönen och förbönen, såsom riksbönen "Fader Wår" lärer. Denna bön bedja alla Guds barn utan affeende på hwad namn de bära. De hafwa uti den gemensamma böneämnen. **Guds namns** uppenbarande i werlden till menniskornas frälsning; frälsta själars samlande till ett **Guds rike**, och himmelrikets uppenbarande derinne genom **Guds wiljas** fria uppfyllande — detta allt är ämnen, som angå icke blott lutheraner, utan metodister, katoliker etc. Och då bedja de Fader Wår rätt, när de bedja den bönen i **Jesu namn**, med förfakande af sitt eget namn; när de bedja den **emot** sin egen wilja att desto mer älska och åstunda **Guds wiljas** fullbordan. Den kan endast bedjas med ett ödmjukt, sjelfförsakande sinne. Då är framgången af Guds sanning och sak på jorden bönens hela innehåll. Denna bön utesluter icke utan innefattar i sig förböner för alla menniskor (1 Tim 2: 1 — 3), särskildt för "all helgon" och för enskilda personer, såsom isynnerhet lärare (Efes. 6: 18, 19), m. fl. Detta är en kostlig samwerkan och föregår äfwen, då någon "går in i sin kammare och slår dörren igen efter sig och beder lönligen".

Det gifwes äfwen ett annat samarbete, då nemligen hwar och en kristen och hwart och ett samfund werkar hwar med sin gåfwa och på sitt sätt till bekämpande af satans rike och utbredande af Kristi kunskap. Ty, ehuru det är uppenbart, att i denna werksamhet inblandar sig så mycket menskligt och mot Guds ord stridande, att den understundom synes snarare motwerka än befordra Guds sak, kan dock Gud gå fram äfwen deruti och rycka här en och der en annan såsom en brand ur elden. Detta är det allmänna och den mera andliga sidan af den yttre werksamheten, hwaruti kan genom Guds stora barmhertighet ligga en samwerkan, ehuru hwar och en werkar efter honom gifwen nåd, gåfwa och kallelse.

Ja, det finnes ju wissa ändamål, som kunna sägas wara lika för alla och i hwilka derför kristna af olika samfund kunna äfwen i yttre mått samwerka, offra derför och i tal och skrift arbeta tillhopa; t. ex. i bibelsällskap. Det har dock beklagligtwis wisat sig, att der det gäller ett sammanslutande af flera olika samfund till gemensam werksamhet, till och med i den för alla nödwändiga och kära bibelsaken, det sällan är blott det gemensamma målet, hwarför man sträfwar, utan det egna samfundets winning. Det är derför angeläget, att man wid samwerkan med andra samfund ej allenast ser på det ändamål man hör och ser uppgifwas, utan ock att man icke sjelf blifwer ledd bort ifrån den rätta wägen eller bidrager till någon willfarelses utbredande.

Wi wilja närmare bese de swårigheter, som ligga i wägen för den der "samwerkan" och göra den ganska farlig och derför i de flesta fall orätt och stadlig. Det, som åtskiljer samfunden,

är någon läropunkt, som oftast ger helt olika karakter eller anda åt läran i sin helhet. (Man erinre sig Luthers på djup sanning grundade yttrande till Zwinglianerna wid mötet i Marberg 1529: "I hafwen en annan ande än wi.") En falsk lära blir aldrig ensam, såsom Paulus säger: Weten I icke, att litet af surdeg försyrar hela degen? Sammalunda betraktar wår Frälsare falsk lära som en surdeg, för hwilken han på det allwarligaste warnar (Matth. 16: 6, 12). Är du i ditt hjerta förwissad, att du eger sanningen sådan Gud i sitt ord uppenbarat och gifwit dig henne, men dock när som helst "samwerkar" med sådana, som du måste anse dragas med och strida för och med wilfarelser, då ställer du ju sanningen lika med lögnen, ja nedsätter sanningen och upphöjer lögnen; och icke det allenast, utan du utsätter dig för att besmittas af lögnen och kan icke undgå denna fara, just emedan du omgås förtroligt med henne. Ännu mer, du ger genom ditt exempel andra anledning att ringakta sanningen och leder dem dermed in i frestelsen. Besinna hwilket wirrwarr, oreda, twifwelsjuka, trätsjuka, lek med sanningen och slutligen uppenbar förnekelse af sanningen häraf kan uppstå och så ofta werkligen uppstår — och du kan lätt nog märka, huru warsam man måste wara i afseende på detta "samarbete", som wäl kläder sig i den wackra drägten: "kärlek till själars frälsning", men är wanligen partisinne, liknöjdhet om sanningen och wal af egna wägar för att komma till — ej "sanningens kunskap" utan — en "sjelftagen andlighet". Wisserligen will man icke "samwerka" med hwilket samfund som helst, t. ex. med spiritualister wid deras "fältmöten", och flera andra; men fastän skilnaden är stor, är dock saran endast större eller mindre och skadan likaledes. Hwem wågar kalla allt det "Guds werk", rätta och werkliga "omwändelser", som förekommer wid metodiska "fältmöten" eller äfwen wid s. k. "förlängda" möten? Allt är der så uppenbarligen tillwägabragt genom mensklig konst och enligt mensklig uträkning, att man måste förskräckas derför, såsom det ock wisserligen fostrat det förakt för sann kristendom, som börjar bliswa allt allmännare. Detta hafwa wi hört metodister sjelfwe påstå. De hafwa derför begynt förorda eller fordra, att de der fältmötena ej skulle hållas på söndagarne, emedan de leda till söndagens ohelgande. Det är i allmänhet ett förwändt andligt arbete att hufwudsakligen trumma på de sinliga känslorna för att på den wägen föra menniskor till rätta; Guds ord fordrar fastmer "nykterhet", stilla sinne och redigt förstånd och werkar sjelft denna "stillhet för Herren", der det får wara med; det beröfwar icke menniskan förståndets bruk, utan fastmer fordrar det.

Att denna samwerkan, ej är så allmänt omtyckt wisar erfarenheten. Man börjar hålla samfälda möten, den ene predikanten uppträder efter den andre, och allt ser lofwande ut; men kan nu t. ex. en baptistprest, såsom förhållandet war i en stad i Jowa för en del år tillbaka, sätta samweten i oro i afseende på dopet, så att metodister, presbyterianer, och andra begära neddoppning, så får man se huru omtyckt "samwerkan" är. Jag eger ännu en liten skarp skrift emot baptismen, skrifwen af en congregationalistprest, i den näm-

da staden. Ej så få läto nemligen omdöpa sig, och då war samwerkan och wänskapen slut. Den wanliga gången är: först gemensamma andaktsstunder tills sinnena blifwa wäckta eller upprörda, sedan drar hwart och ett samfund till sin egen kyrka och samlar till sig så många som möjligt, äfwen från andra Så länge som det ena samfundet ej har den respekten för det andra, att det ej will mottaga det andras medlemmar, kan ingen ärlig samwerkan ega rum; ja, så länge det ena samfundet ej har så mycken **gudsfruktan**, att det ej will sönderbryta hwad Gud genom ett annat gör, så wida det annars har en någorlunda "ren lära", kan egentligen endast partisinnet fordra denna samwerkan.

"Ja, det är blott **renlärige** lutheraner som tänka så." Är tanken riktig, så wilja wi tänka så, äfwen om wi äro ensamma i denna öfwertygelse. Ingen kan förebrå den luth. generalsynoden för att wara trångbröstad; men en röst låter höra sig i "Observer", som i en berättelse om synodens sista möte sjunger ut på följande sätt: "Det är klart äfwen för en ytlig betraktare, att en presbyteriansk rock, metodistbyxor, qwäkarehatt, albrechtswäst, reformerta stöflar och baptisthandskar anses icke längre såsom wäsentliga för att utgöra en fullständig lutheran. Förr lärde man oß, att det war just lutherskt fullkomlighet att wara lik alla andra och olik oß sjelfwa: men wi se nu att ju mer wi fasthålla det utmärkande hos oß sjelfwa och widblifwa wår egen ordning, desto mer blifwa wi respekterade af andra, desto mer inflytande öfwa wi på den större allmänheten och desto starkare blifwer tillgifwenheten hos wårt folk för wår kyrka."

Men wi hafwa ett annat ganska kraftigt wittnesbörd för wår sida af saken uti en presbyteriansk tidning, Herald & Presbyter, i fråga om blandade söndagsskolor, dem tidningen på det högsta afråder. I sammanhang med denna fråga yttras: "Religiös öfwertygelse är något så heligt, att de, som allwarligt hysa den, ej kunna medgifwa, att den angripes eller på minsta sätt uppblandas med och förwirras af onda wäsentligen olika läror.

Man anför som bewis häremot det falska skälet, att wi ju kunna behålla wår enskilda mening och dock samwerka med andra. Men wi swara: för hwad arbeta wi, om icke för utbredande af wår religiösa öfwertygelse? Om wi icke hafwa någon sådan, hwad äro wi? **Äro wi alls kristna?** Är icke nitälskan för sanningen bewis på wår nya födelse? Att komma öfwerens om att lägga till sides någon del af sanningen för att kunna samwerka med andra, är otrohet emot densamma, och slutet blifwer bristfull och felaktig underwisning samt ytterst skröpliga arter af andligt lif.

Ingenting i denna werlden består, som icke har ett klart och bestämdt innehåll. De samfund, som mest öppet och bestämdt uttala sig om hwad de äro och wilja, hafwa den största framgång och den största trygghet".

Har du nu, kære läsare, aktat wäl på förestående, så behöfwer du icke låta förskräcka dig med ropet om **samwerkan**. Det är blott en "klingande bjella". De, som ibland swenskarne i Amerika tala om "samwerkan", äro delwis metodisterna, som dock äro så flitige att göra folk till metodister och behålla dem hos sig, som förenat sig

med dem, att de i denna delen öfwergå de fleste, åtminstone lutheranerne. Men isynnerhet är det P. W:s wänner eller "Ansgariisynoden", som alltjemt ropa på "samwerkan Guds barn emellan". Hos dem kommer detta af den upplösande riktning, som gör sig gällande hos dem. För dem är det detsamma hwad som läres, blott man är ett "Guds barn", men alla bör man slå ihop till ett; likaledes frågar man icke heller efter någon samfundsordning, församlingsordning, o. d., hwilket allt är endast menniskofunder och stadgar och bör undflys. Och när lärofriljaktigheterna och den kyrkliga ordningen äro bortsopade, så bör man ju sedan kunna samwerka, likasom samwerkan deßförinnan leder till en dylik upplösning. Men hwad har P. W. och hans wänner i fäderneslandet wunnit med talet om sin enighet och samwerkan? Hafwa de i längden kunnat samwerka med t. ex. baptisterna eller metodisterna? Eller i grunden med något annat samfund än sitt eget? — Och hwad har blifwit frukten af detta tal, hwarigenom läran (utom P. W:s egen) blifwit bragt i förakt, annat än att baptister och metodister fått wida mera framgång än förut och det ganska säkert ibland desse, som lösryktes från allt fast och wißt. Således i stället att förena och samwerka har frukten af detta förwillande rop warit splittring och själaförderf. Wore detta en ny erfarenhet, kunde wi icke yttra oß så bestämdt som wi nu göra; men det är en gammal och många gånger upprepad erfarenhet. Intet samfund kan bestå (om det ens finnes till), utan en bestämd bekännelse och en god ordning.

H.

Hwilka grunder

hafwa wi i Skriften för Barndopet?

Ty eder är löftet gjordt och edra barn och alla dem, som fjerran äro, hwilka Herren wår Gud härtill kallande warder. Apg. 2: 39.

Många och stora äro de löften Herren gifwit i sitt hel. ord. Alla dessa löften inneslutas dock uti det ena, stora löftet om frälsning genom ende Sonen. Med honom följer allt hwad wi någonsin behöfwa af timligt och andligt godt. Den Sonen hafwer, han hafwer lifwet. Det är detta stora löfte om frälsning från synden och om den Hel. Andes gåfwa, som apost. Petrus framhåller för de tre tusen, hwilka med uppwäckta och oroliga samweten allwarligt fråga efter frälsningens wäg. Att de hade korsfäst Härlighetens Herre, hade för deras samweten blifwit en odräglig börda, och nu söka de råd, huru de skola wara frälste. Såwäl wägen som medlet till frälsning anwisas dem. Gören bättring, heter det, och hwar och en af eder låte sig döpa i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse; och I skolen undfå den Hel. Andes gåfwa.

Men icke blott dem, som först frågagade, gälde löftet; icke blott "eder" är löftet om nåd och salighet genom ende Sonen gifwet, utan äfwen "edra barn", som hafwa samma werkliga behof af frälsning; äfwen dem angår löftet likaså wäl som "eder".

Fråga wi nu efter det medel hwartill apost. hänwisar både de efter frälsning frågande och deras barn, blir swaret

enligt wår text: **dopet.** Wi wilja nu härwid taga hänsyn till barnen. Att apost. menar hwad han säger, behöfwa wi wäl icke betwifla; när han talar om barn i motsats till äldre, så wilja wi ock så förstå honom, att han menar barn, naturliga barn, och icke talat om efterkommande, såsom några wilja påstå, att han här gjort. I allmänhet äro wi äldre mycke benägna att se förbi de små barnen, ringakta dem, när frågan är om frälsning och deras betydelse i och för Guds rike. Herren har dock i ordet wisat oß, att han har helt andra tankar om barnen, hwilka han kallar "en makt", och att han genom dem "fullkomnat lofwet". Ja, han wisar dem en synnerlig ära och gifwer dem i fråga om Guds rike företrädet, sägande: Hwilken icke undfår Guds rike såsom ett barn, han kommer der aldrig in. Att detta företräde dock icke beror af någon inneboende helighet af naturen, är af Skriftens utsagor om menniskonaturens allmänna förderf klart nog. Saken är den, att barnen låta sig älskas, då den i synden längre bortkomne deremot ofta motstår Guds frälsarewilja. Löftet om näd och salighet är gemensamt för alla, äfwen för barnen. De senare hafwa dermed ock rättighet till de medel, igenom hwilka menniskan insättes i den fulla gemenskapen med frälsaren. Det medel, hwarigenom denna näd kan på ordentligt, för oß uppenbarabt sätt, tillföras barnet, är det apost. i 38 v. af wårt kap. nämner, nemligen **dopet.** Många wilja dock eget nog förmena barnen detta medel och dermed i sjelfwa werket förneka dem rättigheten till löftet. Wi nödgas derföre se efter hwad ordet säger oß om saken och fråga derföre oß sjelfwa:

Hwilka grunder hafwa wi i skriften för barndopet?

För att rätt kunna uppfatta dessa i ordet gifna grunder, är nödwändigt att hafwa ett skriftenligt begrepp om barnens tillstånd af naturen. Derom upplyser oß Ps. 51, der det i 7 v. heter: si jag är af syndelig säd född, och min moder hafwer mig i synd aflat. Märk nu, att här talas alls icke om någon oskuld eller dylikt, utan David beskrifwer sitt tillstånd af naturen ända från aflelsen såsom ett tillstånd af **synd.** Och denna Davids bekännelse måste wi alla underskrifwa; och känna wi oß sjelfwa aldrig så litet, så undra wi alls icke på, att David så skref, ty hela wårt wäsen wittnar om denna sanning. I Joh. 3: 6. förklarar Jesus sjelf uttryckligen, att det gäller för oß alla utan undantag, då han säger: Det som är född af kött, det är kött. Men hwad förstås här med kött? Jo, kött är enligt Guds ord hela den af syndens gift genomträngda menniskonaturen, och ställes i motsats till anden. Menniskorna wilja icke låta min Ande straffa sig, ty de äro kött, 1 Mos. 6: 3. Såsom kött, födda af kött, göra wi af naturen köttets gerningar; men kött och blod kunna icke ärfwa Guds rike. "Men barnen äro ju jemförelsewis oskyldiga", säger du. Ja, jemförelsewis, när de nemligen jemföras med oß äldre; men icke är dermed deras sak gjord god, då de likwäl äro kött? "Men de hafwa ju intet ondt gjort", inwänder en annan. Här kan man fråga: Hwar står det skrifwet? Icke i Bibeln, ty der står, att "de **alla** syndat hafwa". Widare säger skriften: Menniskans hjertas uppsåt är **ondt allt ifrån ungdomen.** 1 Mos. 8: 21.

Äro således barnen efter den naturliga födelsen syndare, så bära de ock den öfwer synden hwilande domen — de äro skyldige att döden dö. Äfwen om det sjelfkloka wettet medgifwer, att barnen äro benägna till synd, att de äro ofullkomliga, bristfulla, fasar det dock för blotta tanken på, att de derför skulle hafwa någon skuld. Wi finna dock icke något undantag gjordt för någon klaß af menniskor, när det heter: syndens lön är döden. Gud säger ock, att "döden är kommen öfwer **alla menniskor**, efter de alla syndat hafwa". I Ef. 2: 3 säger apost., att wi woro af naturen wredens barn såsom de andre. **Wi**, med alla de förmåner wi werkligen hafwa, såsom födda af gudfruktiga föräldrar m. m., woro likwäl wredens barn. Wi se således, att de i och för sig stora förmånerna att wara födda af föräldrar, som stå inom församlingen, m. m. d., icke fritaga oß från den allmänna domen öfwer allt kött eller göra oß i någon mån wärdigare inför Gud. Att barnen hafwa **synd** och för denna deras synd också hafwa **skuld** och derföre behöfwa frälsaren och frälsningsmedlen lika med äldre, är skriftens bestämda wittnesbörd, huru hårdt det än må ljuda för den, som låter sig ledas af förnuftets ljus i andliga ting och derför dömer allt det han ej förstår såsom galenskap. Man komme dock ihåg, att Guds galenskap är wisare än menniskor.

Erkänna och tro wi nu, att barnen äro syndare, som måste frälsas från wreden, då wisar oß äfwen skriften, att de hafwa en frälsare från synden, ty Jesus är kommen för att **frälsa syndare**. Wi erinra härwid om Matth. 18: 11. Läsa wi här rätt, skola wi se, att det är särskildt med afseende på de små barnen Jesus uttalar det trösterika ordet: menniskones Son är kommen till att frälsa det, som förtappadt war. Häraf lära wi således 1) att barnen äro förtappade; 2) att Jesus är kommen att frälsa barnen. Således är ock deras mißgerning försonad och den ewiga rättfärdigheten för dem framhafd. Då är det således Guds wilja, att de skola iklädas den för dem framhafda rättfärdigheten, hwilken rättfärdighet är Jesus med sitt lidande och död. Detta iklädande sker enligt Gal. 3: 27 i dopet. I, så många som döpte ären till Kristum hafwen eder iklädt Kristum. Med denna barnens delaktighet uti frälsningen följer ock deras rättighet till nådens medel, för så widt dessa kunna meddelas barnen. Skriften framställer icke **en** frälsningswäg för äldre och **en annan** för barn, utan såsom wi alla både små och stora äro syndare, så hafwa wi ock alla samma behof af att warda födda på nytt, dereft wi skola ingå i Guds rike.

I måsten födas på nytt, säger Jesus i Joh. 3: 7. Hwilka? Jo, alla, som skola ingå i Guds rike. Af naturen är ingen, icke ens barnet, i Guds rike, och den som skall ingå måste födas till ett nytt lif; trons lif måste upptändas. Huru detta skall tillgå, beskrifwer Jesus, då han i samma kap. talar om att warda född af **watten och ande**. Att Jesus här talar om det kristna dopet, är tydligt för den, som låter watten betyda watten och ande betyda ande. "Men Nikodemus war ju gammal och här talas ju alls icke om barn?" Märk dock hwad Jesus säger: Utan **en** o. s. w. Hwem skall då enligt dessa ord födas på nytt? Jo, **den** som skall ingå i Guds

rike. Lika wißt som Jesus will, att barnen skola frälsas, lika wißt will han ock, att de skola erhålla nya födelsens bad, hwarigenom de inkomma i Guds rike. Nya födelsen är nödwändig icke blott för en Nikodemus eller andra i syndens och egenrättfärdighetens tjenst uslitna syndare, den är nödwändig för alla, som skola ingå i Guds rike, unga såwäl som gamla syndare. (Forts.)

Årsfesten wid Ev. Fosterlands Stift. Missionsinstitut.

Torsdagen den 5 Juni kl. 9 f. m. öppnades denna fest med afsjungande af sw. ps. 124: 1, 2, hwarefter föreståndaren pastor Neander höll ett missionsföredrag öfwer Matth. 6: 13.

I dessa ord, som utgjorde slutorden i Herrens bön, gåfwes ett swar på den frågan: med hwad utsigt till bönhörelse bedja wi här om dessa andliga och lekamliga ting? När man i andra bönepunkten t. ex. bedit: tillkomme ditt rike, men sedan sett, att detta rike gått långsamt fram, så kunde man wäl hafwa tänkt: månne det är sant, att jag blir hörd. Detta, att riket tillhör Herren, är då en borgen för, att han skall föra det till seger

När Jesus upphöjdes på korset och kröntes med törnekronan och dog, då grundlades detta rike. Sedan deß har man protesterat mot hans evangelium, förföljt hans lärjungar och sökt utrota Kristi rike, men ju mer man så försökt sig, deß mer har detta rike utbredt sig, och slutligen har det kommit äfwen hit upp till Norden. Och till sist skall det underlägga sig hela werlden.

Men han icke blott **will** utbreda sitt rike, han **kan** det äfwen, ty **makten** är hans. Han kunde säga till sina lärjungar: Gån ut och prediken evangelium...., ty mig är gifwen all makt. Det ser wisserligen stundom ej så mycket ut med hans makt, om man jemför honom med jordiska konungar, hwilka anses mäktige, i den mån de kunna uppställa stora härar. Men för honom är det lika lätt att winna segrar genom få som genom många. Han kan gå fram på wägar som wi aldrig drömt om. Kommunikationer och allt stode, när honom så behagade, till hans tjenst. För honom måste folken böja sin stolte nacke, hwarpå Kina, som nu så hemsökts af den grufliga hungersnöden, wore ett exempel. Der hade Herren nödgats gripa till kraftiga medel. Äfwen Indien hade böjt sig för Herren, så att i detta land tusenden numera kommit för att få underwisning i kristendomen och låta sig döpas. Det hade gått fort der med missionswerket, och Herren wore mäktig att utföra lika mycket på en dag som förut på 1,000 år, ty en dag är för honom såsom tusende år.

Men Herren som således **will** och **kan** föra sitt rike till seger, han **skall** ock göra det. Han **will** det, ty riket är hans, han **kan** det, makten är hans, han **skall** det, ty äran är hans. Om denna sitt rikes seger har han ock låtit sina profeter i gamla testamentet sjunga äfwensom förkunnat i nya testamentet. Och om wi ej kunde tro det, skulle wär otro få komma på skam. Och både troende och otrogna skulle i ewigheten få skåda uppfyllelsen af dessa Herrens ord. – Derför borde wi ej förtwifla, om det ock såge mörkt ut, om ock den ene missionären efter den andre stupade, nej icke ens, om alla mis-

sionärer doge. — Deßutom hade ju Fosterl.-Stiftelsens arbete på de olika missionsfälten ej warit alldeles fruktlöst. Det hade burit frukt i Ostafrika och bland sjömännen äfwensom i Indien och på estländska öarna. De sädeskorn, som lagts i jorden, och öfwer hwilka wi kanske warit färdiga sjunga klagosånger, skola spira upp, och andra få skörda, om wi ej få det. Derför skulle wi ej, när wi bedja för Guds rike, fråga: månne Gud kan höra, utan i stället sluta wår bön med ett troswißt **amen**.

Derpå höll pastor **Beckman** föredrag öfwer Ps. 102: 14—22. Denna text innehölle dels en **missionsbön** dels ett **missionslöfte**. **Bönen** funnes i vv. 14—17, ett rop till Jehovah, ett bedjande till all nåds Gud, som med nåd afhjelper nöd. Och samma bön, som David bad, samma den eländes bön behöfde församlingen ännu bedja, ty det fins så många refwor på den andliga tempelbyggnaden och hos den enskilde.

Och det wille synas, som tiden nu wore kommen att inberga skördar för Guds rike. Ett nådens arlaregn hade fallit på missionsfälten. — **Löftet** började i v. 18. Och detta syntes man nu särskildt behöfwa taga wara på för de i Abessinien fångna brödernas skull. Talaren framhöll derpå, hwilken uppfyllelse af dessa Herrens löften wisade sig på missionsfälten. Bland det begåfwade gallafolket t. ex. förkunnades evangelium af infödde, hwilka genom swenska missionärer blifwit omwände. Sådant förspordes från det missionsfält, som för ett par år sedan höll på att öfwergifwas som hopplöst. Från Indien wore ock i wiß mån glädjande underrättelser, och från estländska öarna hade kommit glädjebudskap om större wäckelser. — Wi hade derför anledning att wara uthållige i missionsarbetet.

Efter detta föredrag sjöngs sw. ps. 123: 6, hwarpå sjömansmissionären **Tegner** talade om sjömansmissionen med anledning af Apg. 27: 24. Då Paulus här fick wara medlet till 276 menniskors lekamliga och kanske äfwen andliga räddning, hade han utfört något så stort, att han förtjent ett rum i den romerska historien. Han upptäckte besättningens onda affigt att öfwergifwa skeppet och rymma, en sak, som warit och är sjömännens förbannelse. Han förekom deras rymningsförsök, och alla de ombord på fartyget warande blefwo härigenom räddade. Wi borde nu om icke annat så åtminstone bedja för sjömänen. Likson Miletes inwånare fordom hade en eld på sin ö för de förfrusne och skeppsbrutne sjömännen, så borde ock på wåra kuster kärlekens eld flamma sjömännen till möte, att de der måtte kunna wärma sina förfrusna hjertan. Norrmännen hade gått före oß med exempel i detta hänseende; de hade offrat mycket åt sjömansmissionen. Och om wi så mera egnade oß åt wåra bröder sjömännen, så skulle de nog sjelfwe komma att draga bränsle till den tända kärlekselden. De troende sjömännen kunna genom bref och besök hos sina anhöriga uträtta mycket, likaså ombord. De skulle sålunda utplåna den fläck, de hittills satt på det kristna namnet. Äfwen skeppsredare och köpmän skulle winna derpå.

Efter affjungandet af sw. ps. 118: 1 talade missionären **L. J. Österblom** om missionen på estländska öarna. Der hade en stor förändring inträffat

bland folket, sedan de 4 missionärerna: Bergsten, Falk, Thorén och Österblom der begynte sin werksamhet. Folket hade förut ej anseett stöld såsom synd, nu wore det annorlunda. Förr kunde de plundra de på deras kust strandade fartygen; nu tillförde de dem i stället proviant, och några hade derwid till och med satt lifwet till. Brödernas egentliga werksamhet bestod i skolunderwisning. Österblom hade i sin skola 106 barn. Thorén föreståt ett seminarium för utbildande af skollärare. Derifrån hade redan 8 elever utgått, om hwilka man måste hysa det hoppet, att de blifwit troende. Dessa underwisade nu barn och föreläste Guds ord för folket. År 1874 hade en stor wäckelse inträffat på Wormsö, hwilken dock sedermera afstannat; men nu hade der åter börjat en dylik, så att hela byar wändt sig till Gud.

Med bön af gallaynglingen Onesimus samt affjungande af sw. ps. 124: 4 afslöts denna fest.

Märkwärdig rörelse.

Från Hamadan i Persien skrifwes, att bland Judarne derstädes pågår en stor andlig rörelse. Judekolonien i Hamadan är ganska gammal. Den är nämligen en qwarlefwa ifrån den assyriska och babyloniska fångenskapens bedröfliga tid för omkring 2500 år sedan. Under den långa tid, som förflutit sedan de der sorgens dagar, hafwa dessa arma fångenskapens barn nog bibehållit någon kunskap om den sanne Guden, men Herren Kristus, Hjelten i Israel, deras konung och fridsfurste, hafwa de dock i likhet med judar i allmänhet förkastat och förnekat; men häruti nnan har nu en märklig förändring inträdt. Sedan för flere månader tillbaka har nämligen bland folket i ofwannämde koloni warit stor rörelse på grund af den frågan: **Är icke Jesus Messias?** Fyra af de mest framstående och ledande männen, hufwudmän för 1000 familjer — omkring 5000 menniskor — hafwa efter en längre och allwarlig pröfwotid, offentligen blifwit döpte, och många andra begära att bekänna Kristus. Just såsom i Apostlarnes dagar är nu hela staden i rörelse, och dag och natt söka Judarne efter underwisning i Nya Testamentet.

Kyrkliga notiser.

Pastor C. E. Lindberg är nu flyttad från Philadelphia till New York och har öfwertagit wården af Gustaf Adolfs-församlingen derstädes. Hans adr. är 327 East 17:th Str. New York.

— Pastor G. O. Gustafsson i Attica, Ind., har antagit kallelse till församl. i Varna, Ills.

— Hemma igen. Wi kunna denna gång särskildt helsa från prof. Olsson: Han är nu åter ibland oss. Från sin långa, lärorika och för honom wälgörande resa till England, Tyskland och Sverige anlände han frisk och glad hit till Aug. Coll. förliden onsdag d. 30 Juli. Men redan dagen derpå bar det, förstås, af mot Kansas, der han ämnar tillbringa återstående delen af ferierna. Aug. och Miss:s läsare kunna wänta att ännu få många och intressanta "helsningar från fjerran genom O. O." Wi helsa emellertid prof. Olsson med ett: hjertligen wälkommen hem!

— Pastor H. O. Lindeblad har afsagt sig sine församlingar i Pennsylvania och kommer utan twifwel att antaga den kallelse han från församlingen i Moline, Ills, för en tid sedan erhöll. Warde han wälkommen till den stora och wigtiga församlingen i wår skolas närhet.

Skolåret 1879—1880.

Det nya skolårets höstterminwid Aug. College & Theol. Seminary i Rock Island, Ill., kommer, såsom härmed tillkännagifwes, att taga sin början Onsdagen den 3 instundande September kl. 9 f. m.

De, hwilka såsom studerande redan tillhöra Aug. College eller Seminary och der ärna fortsätta sina studier, uppmanas, på samma gång de härmed bjudas wälkomna tillbaka, att punktligen infinna sig wid lärowerket till ofwannämde tid. Skulle oöfwerwinneliga hinder göra, att någon icke i ordentlig tid kan anlända, bör underteckned derom blifwa skriftligen underrättad. Den, som utan sådana hinder och utan att underrätta derom försummar att i wederbörlig tid infinna sig, får skylla sig sjelf, om han, annat obehag att förtiga, wid sin ankomst finner sitt rum intaget af en mera påpaßlig kamrat.

Omedelbart efter lärowerkets öppnande hålles dels uppflyttningseramen såwäl med dem, som wid wårterminens slut uppflyttades wilkorligt, som med andra, som möjligen komma att dertill anmäla sig, dels inträdeseramen med nykomna studerande. Hwar och en studerande, som denna termin will blifwa uppflyttad eller winna inträde wid lärowerket, bör då wara der till städes och beredd att undergå den för ändamålet nödiga examen.

Ynglingar, som önska winna inträde såsom studerande wid lärowerket böra på förhand göra anmälan derom hos underteckned. I händelse de förut bewistat någon läroanstalt eller åtnjutit privat underwisning och derigenom ega några rekommendationer eller intyg om förwärfwade kunskaper, böra de låta dessa (rekommendationer och intyg) åtfölja sin anmälan, hwari de för öfrigt böra angifwa sin ålder samt den kurs de tänka genomgå, likså ock den klaß de ärna söka inträde uti.

Såsom ersättning för wid lärowerket åtnjutna förmåner erläggas i ett för allt — undantagandes en inträdesafgift ($5.00 wid inträde såwäl i Prepar. Departement som i College, $3.00 wid inträde i Seminary), som hwarje nykommen studerande betalar wid sitt intrade — den mycket billiga afgiften $2.60 i weckan af fullt betalande studerande i Prepar. De part. och $2.75 i weckan af fullt betalande studerande, som tillhöra någon af lärowerkets högre afdelningar. Af dessa belopp erläggas $2.00 för spisning och boningsrum med dertill hörande förnödenheter, och resten erlägges för underwisning. Halft betalande studerande erlägga för spisning och boningsrum endast $1.00, men för underwisning samma belopp som de fullt betalande. Dessa afgifter betalas alla i förskott. Frielevsafgiften är $8.00 för höstterminen och $12.00 för wårterminen.

Ansökningar om understöds erhållande wid lärowerket böra ställas till Edukationskommitteen och adresseras till undertecknad. Som wanligt böra sådana ansökningar åtföljas af den sökandes egen kortfattade lefnadsteckning, hwari bland annat upplysning bör lemnas om den sökandes förhållande till Gud. Derjemte bör upplysas om den sökandes ekonomiska omständigheter och ändamålet med hans studier. För att kunna erhålla understöd wid lärowerket af allmänna medel måste en studerande ibland annat tillhöra College- eller Seminary-afdelningen.

Ansökningar om inträde i Seminary skola ställas till Edukationskommitten och adresseras till undertecknad.

Deßutom måste, enligt Ed. kom. beslut, de, som äro frielever, wara beredde att wid terminens början fullständigt uppgöra med lärowerkets kassör rörande allt som kan wara obetalt från föregående år.

Ang. College, Rock Island, Ill., d. 12 Juli 1879.

T. N. Hasselquist.

Tillkännagifwanden.

Illinoiskonferensen håller sitt nästa årsmöte i Altona, Knox Co., Ills och börjar med högtidlig gudstjenst i sw. ev. luth. kyrkan onsdagsaftonen den 27 Augusti kl. 7. Såsom diskussionsämne föreligger sedan föregående möten theser öfwer: "Den rättfärdiggörande tron". I enlighet med presidentens uppmaning torde förslaget till konstitution för konferenserna äfwen blifwa föremål för samtal wid detta möte. Fördelningen af skolans skuld måste ock företagas jemte många andra wigtiga saker, hwarföre det blir nödwändigt att så wäl pastorer som delegater allmänt infinna sig.

Rockford, Ills, den 26 Juli 1879.

G. Peters, sekr.

Konferensmöte. New York konferensen sammanträder, will Gud, den 21 Augusti i sw. ev. luth. Hesselvalley församlingens kyrka i Sugar Grove, Pa., och begynnes med predikan af pastor C. E. Lindberg kl. 2 e. m.

Sugar Grove, Pa., i Juli 1879.

H. O. Lindeblad.
Konferensens ordförande.

Innehåll: Helsningar, sid. 497. — Ser till, att ingen bedrager eder, sid. 503. — Hwilka grunder hafwa wi i Skriften för barndopet, sid. 506. — Årsfesten wid Ev. Fost. Stift. missionsinstitut, sid. 509. — Märkwärdig rörelse, sid. 511.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 13 Augusti 1879. N:o 33.

(För Augustana.)

Jesus mitt allt.

Min Jesus, den klippa, på hwilken jag står,
Är också den molnstod, som före mig går.
På honom jag bygger, på honom jag tror;
Ja, han mig ock leder dit, der han sjelf bor.

Han är ock en eldstod, som skyddar mig wäl
Och afwärjer faran för kropp och för själ.
Om natt och om dag, ja, hwar enda minut,
Är han den mig leder och ger ett godt slut.

Han spisar min själ med sitt heliga ord
Och mättar mig härligt wid nådenes bord;
Och släcka min törst jag äfwenså får
Ur källan, den rena, som flöt från hans sår.

Han kläder mig i sin rättfärdighetsskrud
Och pryder mig wäl, som det anstår hans brud.
Trolofningens ring han mig skänkt, på det jag
Skall wänta med glädje förloßningens dag.

Med löftets och nådenes Ande han mig
Besegladt, och tager mig snart hem till sig.
Der skall jag i ewighet blifwa och bo,
Och ingen skall der kunna störa min ro.

Der skall jag bepriſa hans ewiga råd,
Att han mig har frälsat af kärlek och nåd;
Der skall jag besjunga hans godhet mot mig,
För det han af kärlek mig dragit till sig.

Tack derför, o Jesu! min själawän huld,
Att du från mig tagit min synd och min skuld;
Ditt blod har mig renat, och jag är förnöjd:
Pris ware dig, Jesu! mitt lif och min fröjd.

A. A. H.

Hwilka grunder

hafwa wi i Skriften för Barndopet?

(Slut fr. föreg. nr.)

En annan fråga är, om barnen också äro mottagliga för nya födelsens gåfwa, hwilken i dopet gifwes. Detta borde wara klart redan deraf, att då Gud beslutat frälsa någon, det, som för denne är nödwändigt, och måste wara möjligt. Wi känna oß likwäl icke trygga wid att hwila på slutledningar; wi behöfwa här såsom alltid ett ord af Herren att hwila uppå. Ett sådant ord hafwa wi redan i wår text, der det säges, att löftet om syndernas förlåtelse och den Hel. Andes gåfwa är gifwet åt barnen. I Marci 10: 15 heter det: Hwilken icke undfår Guds rike såsom ett barn, han kommer der aldrig in. Skola wi med ett sådant wittnesbörd för ögonen ännu fråga, huru det är möjligt, att barn kunna födas på nytt? Herren sätter ju uppenbarligen barnen närmare Guds rike än en icke pånyttfödd äldre syndare i så måtto, att denne måste warda såsom ett barn är, innan han kan ingå i Guds rike. Twertom kun-

de den i syndens nät inöfwade äldre syndaren hafwa skäl att fråga med Nikodemus: Huru skall detta tillgå? Oförklarligt och omöjligt ser det wißt ut, när man betraktar den gamla egenwiljans motstånd, det förblindade förnuftets inwändningar och den wexlande och förderfwade känslans oesterrättlighet, men det är dock möjligt, när Herren får föra syndare till bättring. Ja, det är möjligt äfwen för den ur nåden fallne, ty Jesus har förwärfwat nåd för de affällige också. När Guds Hel. Ande fått föra en syndare till bättring, huru långt har då en sådan kommit? Jo, han har genom Guds nåd kommit så långt, att han blifwit såsom ett barn, stilla inför Herren, utarmad på all egen kraft, så att Herren kan föda honom på nytt. Skriften hafwer allt beslutit under synd, på det att Herren skulle förbarma sig öfwer alla. Bort derför med allt frågande efter möjligheten af det Gud sagt, att han will sjelf göra! Hellre må wi prisa honom, att han så beslutat, att allt är nåd för nåd. Ja, honom ware lof, att wi hafwa en Gud, som gör under! Då må wi ock med fröjd bära wåra barn till honom i dopet och wara wisse derpå, att han der tager dem emot och gör dem till sina barn. Wi wilja härwid ännu en gång påminna om Matth. 18. Om du läser der, finner du, att det står, att dessa små barn trodde på Jesum, och när han likwäl kallar deras tillstånd af naturen förtappadt, då förstår du, att deras tro på Jesus icke war naturlig, utan genom Anden werkad i deras hjertan. Att barnen äro mottagliga för dopets nådegåfwa, den Hel. Ande, som i dem werkar tron på Jesum, är således klart af Guds ord. Huru mycket wi kunna förstå af barnets mottagande af nåden, betyder mindre till saken; det är oß nog i den delen att weta, det Herren kan och will gifwa dem sin nåd. Hwad som för oß är wigtigare, ja, det wigtigaste, är att för egen del werkligen tro såsom barn och såsom wår himmelske Faders barn lyda hans wilja.

Wi hafwa nu sett 1) barnens syndfulla, skuldbelastade tillstånd af naturen; 2) deras delaktighet i Frälsaren och deraf följande rättighet till frälsningens medel; 3) deras behof af dopet såsom nya födelsens bad, samt 4) deras mottaglighet för dopets nådegåfwor. Detta allt bewisar barndopets skriftenlighet. Men wi hafwa utom dessa mera indirekta, ehuru bindande, bewis åtskilliga bibelställen, som rättfram gifwa oß befallning att döpa barn lika wißt som de gifwa befallning att döpa **äldre** personer; och större wißhet behöfwa wi icke.

Det första bibelställe wi då taga för oß är Marci 10: 14. Der säger Jesus: Låter barnen komma till mig och förmener dem icke, ty sådana hörer himmelriket till. Låtom oß nu gifwa akt på hwad Herren här säger oß. Wi hafwa för det första en **bestämd befallning att föra barnen till honom**, hwilken befallning göres om möjligt ännu mera bestämd genom förmaningen: och förmener dem icke. Ett tydligare uttryck af Jesu wilja med afseende på barnen kan wäl icke behöfwas för någon, och att lärjungarne förstodo den så, att de icke mera ställde sig hindrande emellan, derom kunna wi wara wisse. Så wilja ock wi förstå Herrens ord, och om någon då säger till oß: Hafwer dessa hädan, swara wi frimodigt:

Herren hafwer så sagt och på hans ord bära wi dem fram till honom. Du bör märka, att här är icke blott en tillåtelse att komma till Jesus med barnen, utan en befallning. Han will det och förbjuder hindra deras frambärande. Att här inwända det Jesus icke döpte dessa barnen, bewisar ingenting, alldenstund dessa ännu stodo inom gamla förbundet och woro delaktige af dettas insegel. Hwad som oaktadt alla inwändningar står qwar är, att wi hafwa en Herrens **uttryckliga befallning** att föra barnen till honom. Frågan blir derför endast den: Huru skola wi kunna uppfylla denna befallning? Barnen äro i behof af Herrens wälsignelse, men huru kunna wi med wißhet weta, att han är närwarande med sin wälsignelse? När wi nu se, att Herren bundit sin närwaro wid nådemedlen, då weta wi ock, hwar wi med wißhet kunna möta honom för att mottaga hans wälsignelse. Det som hwarje menniska, hwilken icke ännu blifwit medborgare i Guds rike, i första hand behöfwer, är att warda född på nytt. Detta sker genom dopet. Der upptager Herren oß, stora och små, i sin famn och skänker oß af sin nåd syndernas förlåtelse, lif och saligbet. Derför bära wi ock de små till dopet, på det de må undfå dessa stora häfwor, och då lyda wi Herrens ord: Låten barnen komma till mig.

Må dock inga föräldrar tro, att de dermed uppfylt all rättfärdighet, då de helt enkelt låtit sina barn komma till dopet. Herren will att wi skola ständigt bära de små inför honom genom wår förbön för dem, att de må bewaras i den nåd de erhållit, samt genom en sann och lefwande underwisning i Guds ord föra dem allt mer och mer till den kunskap, som är ewinnerligt lif (Joh. 17: 3). Om wi således wilja hafwa en borgen för att barnen höra Herren till såsom saliga medborgare i Guds rike, så bära wi dem till honom i dopet, och wilja wi att de skola förblifwa i den nåd de fått, då bedja wi för dem och underwisa dem. Herren hjelpe alla föräldrar att noga akta på hans wilja angående deras barn! Får han det göra, så är ock wißt, att dessa föräldrar icke dröja wecka efter wecka, för att icke säga månader, med att föra de små till dopet; det blir dem då ock angeläget att på dopets grund underwisa barnen. Fatta wi således denna Herrens befallning i ljuset af sådana bibelställen, som wisa barnens behof dels af ny födelse, dels hwilket medel Herren gifwit dertill, så stå wi icke längre willrådige om huru wi skola bära oß åt för att lyda denna hans befallning.

För att blifwa ännu wissare i wårt sinne, wilja wi widare gifwa akt på hwad Herren säger oß i denna wers. Han tillägger: ty sådana hörer Guds rike till. Ofta förstås detta ställe så, som om der stode: sådana höra redan af naturen himmelriket till, men sådant står icke i Guds ord, utan der står, att de äro alle syndare. Herren har tydligen med detta sitt tillägg welat angifwa grunden, hwarför barnen skola föras till honom, men aldrig framställer skriften den omständigheten, att man redan hör Herren till, såsom grund dertill att man får nalkas honom. Dermed wore hwarenda syndare för ewigt bortwisad från Herren. Nej, grunden till att barnen skola föras till Jesus är ingalunda den, att de redan äro i Guds

rike, utan den, att Guds rike hörer dem till, att Jesus har genom sitt oskyldiga lidande och död beställt dem riket, enligt sitt löfte. Har Jesus förskaffat dem riket, då må ingen heller förmena dem att ingå.

Wi hafwa redan förut anfört Joh. 3: 7 såsom bewis på nya födelsens nödwändighet och funno, att detta gäller för alla utan undantag, för barn så wäl som för äldre. När wi nu se, att Herren i v. 5 af samma kap. beskrifwer nya födelsen så, att den sker genom watten och ande, så se wi ock, att häri ligger en befallning om barndopet lika wißt, som barnen behöfwa födas på nytt. När läkaren säger till den sjuke: om du icke begagnar detta läkemedel, kan du icke warda frisk, så undrar den sjuke wißt icke hwad läkaren månde mena, utan fattar det såsom en allwarlig befallning att anwända läkemedlet. Så fatta wi ock dessa ord till Nikodemus, och om någon undrar, huru wida Herren här menar dopet, ehuru detta borde wara tydligt för en hwar, som ser orden watten och ande, så kommer ap. Paulus oß till hjelp och kallar i Tit. 3: 5 denna födelse af watten och ande nya födelsens bad. Att denna utsaga gäller det så kallade wattendopet, hwilket dock "icke är blott watten, utan ett watten genom Guds bud förordnadt och med Guds ord förbundet", wisar 1 Pet. 3: 21, der ap. säger rent ut, att wattnet gör oß saliga i dopet. Hänwisas wi således i Joh. 3: 5 till dopet såsom medlet till ny födelse, så weta wi ock, att barnen skola döpas.

Ett annat bibelställe af stor betydelse härwid hafwa wi i 1 Kor. 12: 13, hwarest dopet betraktas såsom medel till införlifwandet i Kristi lekamen, församlingen. Att ap. här blott nämner Anden, uteslute icke wattnet wid dopet, ty när han på samma ställe talar om Herrens nattward, nämner han blott drickandet. Nu will wäl ingen påstå, att Korintierna icke också åto wid nattwardens firande. Att barnen höra till församlingen, Kristi lekamen, är af skriften tydligt; men ingen är medlem af församlingen utan genom dopet, således icke heller barnen. Hwad ap. således här will säga oß är, att alla som höra till lekamen äro dertill komne genom dopet och detta gäller för hwarje ålder.

Många flera ställen finnas, hwilka för ett enfaldigt sinne gifwa tillräckliga bewis för barndopets skriftenlighet, men wi skola inskränka oß till anförande af blott ett ställe. Det är Matth. 28: 19. Att detta ställe är afgörande i en sådan fråga framgår redan deraf, att wi här hafwa en formlig kallelse till och förhållningsregel för apostla- och prediko-embetet. Derjemte hafwa wi här dopets insättande såsom nyatestamentligt sakrament. Enligt noggrann öfwersättning lyder språket sålunda: Gån ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Fadrens och Sonens och den Helige Andes namn; lärande dem hålla allt det jag eder befalt. Huru man nu än må fatta betydelsen af ordet **folk**, blifwer meningen alltid densamma, nemligen den, att lärjungarne skulle utgå i werlden och göra menniskor till Jesu lärjungar. Detta säger han skall ske genom 1) att döpa och 2) att lära dem allt det Jesus befalt. De som icke **wilja** låta sig döpa eller lära, eller de som icke **kunna** döpas eller läras, kunna således icke blifwa lärjungar.

Fråga wi nu, hwilka skola döpas? så blifwer swaret detta: Alla som skola blifwa lärjungar. Att de små barnen icke kunna läras är klart; kunna de icke heller döpas, så är det ock omöjligt för dem att blifwa Jesu lärjungar på någon för oß uppenbarad wäg. Hwad ordningen för döpandet och lärandet angår, så få wi icke deraf göra några regler, dem Jesus aldrig uttalat. Af andra skriftens språk, der annan ordning förekommer i jemförelse med detta språk, lära wi, att ordningen för döpande och lärande måste bero af det förhållande, i hwilket ett folk står till Jesu lära. När derför lärjungarne kommo till ett i hedendomens mörker nedsänkt folk, kunde det wäl icke wara tänkbart att börja werket med att döpa. För de wuxna blir derför en förutgående underwisning nödwändig för att bryta deras motstånd och wäcka syndakännedom, och sedan någon eller några börjat känna behof af frälsning, kan dopet komma i fråga. När deremot några blifwit samlade till församlingen, inträder en annan ordning. Guds rike hör äfwen barnen till, de böra äfwen delaktiggöras af den frälsning, som står dem till buds, men huru? Lära dem kan man icke, och dock måste de födas på nytt för att ingå i Guds rike, och nu står dopet såsom det för dem enda tillgängliga, men ock för dem tillräckliga medel till ny födelse. Så frambäras barnen af deras kristna föräldrar för att warda delaktiga af den nåd de sjelfwa undfått. När man för att förswara egna meningar och undgå dessa ordens kraft inwänder, att barnen icke höra till folken, bewisar man blott, huru willfarelsen kan förblinda en annars förståndig menniska. Wi böra äfwen här erinra, att dopet icke war för lärjungarne något obekant, icke ens barndopet. Herren talar till dem om dopet såsom förutsatt. Han wißte, att det war dem wäl kändt, hwarför han icke ens nämner wattnet, som dock är nödwändigt till dopet. Icke blott Johannisdopet förelåg dem såsom mönster; det fans bland judarne flera reningar eller dop, bland hwilka särskildt det s. k. proselytdopet framstår såsom förebild till nya testamentets dop. De hedniska familjer, hwilka antogo judendomen, blefwo genom detta dop, såsom symbol till deras rening från afgudatjensten, upptagne bland judafolket, och derjemte omskars allt mankön. Äfwen om denna omständighet icke direkt bewisar barndopets grund, lärer den oß dock 1) att lärjungarne woro wäl bekanta med barndopet och deraf 2) att om Jesus welat inskränka sitt dop till någon wiß ålder, hade det warit nödwändigt att gifwa sådant tillkänna för lärjungarne, men någon sådan inskränkning finna wi ingenstädes. Den, som derför icke will göra wåld på Guds ord och twinga det att säga hwad det icke säger, han erkänner ock på grund af sådana skriftens utsagor, dem wi nu sett, att barndopet har lika fast grund i Guds ord, som äldre personers dop. Att fordra starkare grunder för barndopet än för äldres dop, är lindrigast sagdt att göra en ond åtskilnad. För den som sjelf erfarit, att allt är nåd för nåd i wår frälsning, och icke blifwit berusad af det menskliga förnuftets spetsfundigheter, är det också främmande att göra en sådan åtskilnad.

Till dessa bewis kunna äfwen fogas exempel på hela familjers dop, hwar-

wid ingen rimlig grund finnes att antaga, att inom dessa familjer ej funnos barn. Derjemte hafwa wi historiens wittnesbörd om att barndopet fans inom den äldsta kyrkan. Kyrkofadren Origines säger: "Kyrkan har fått befallning af apstlarne att döpa barn". Det är nödwändigt för oß att ransaka skrifterna för att blifwa befästa i tron, och då wi wunnit någon större kännedom om en Guds ords sanning, böra wi ock af hjertat tacka wår trofaste frälsare för hans nåd, ja, för den nåd, att han i wår barndom tog oß till sina barn och skänkte oß af sin nåds rikedom i dopet nog och öfwernog. Herren före oß allt längre in i dopets nåd! Lefwa wi sjelfwa i denna nåd, så är det ock för oß en hjertefröjd, då wi få bära de små till honom och wara wissa derpå, att han upptager dem i sitt rike.

En wigtig sak måste wi ännu påpeka. Herren säger icke blott: döper, utan äfwen lärer. Den förborgade tro, som finnes hos det döpta barnet, måste wid barnets waknande till sjelfmedwetande genom meddelande af underwisning näras och stärkas. Barnet måste dricka af ordets oförfalskade mjölk för att lefwa, lika wißt som det behöfwer modersbröstet för att naturligen lefwa. Underwisningen måste utgå från dopet. Att betrakta barnen såsom oskyldiga, syndfria, är ett farligt mißtag; men att anse dem, ehuru döpta, såsom små hedningar och såsom sådana behandla dem, är ett lika farligt mißtag. Här måste således tagas hänsyn till såwäl hwad barnen af naturen äro som ock hwad de genom nåden i Kristo äro. Men om då barnen likwäl gå bort i synden, hwad gagnar då dopet? Jo, ganska mycket, om de blott återkomma. Eller månne det icke gagnade den förlorade sonen något, att han en gång legat i faderssamnen? Midt i sitt elände fick han dock af den tanken "min fader" kraft och mod att wända sig hemåt tillbaka till denne fader, hwars barn han ännu war, men — ett förloradt barn. En jordisk fader kan wäl stundom neka sina förnedrade barn tillträde till hemmet, men den himmelske Fadren nekar ingen. Den döpte har ock genom sitt dop fått särskilda löften om Guds wälsignelse. Mången förlorad men återsunnen son eller dotter har wisserligen fått prisa Gud för hans trofasthet och nåd, dock har wäl ingen på jorden ännu kunnat se och wärdera dopets wälsignelse såsom den borde ses och wärderas. Först då, när wi få skåda wår frälsare i härligheten, skall äfwen dopets fulla innehåll blifwa oß klart. Herren återföre de förlorade och beware de återsunne, hans nåd till lof och pris och oß till ewig saligbet. M. N.

Heliga äro wi af nåd, emedan nåden är starkare än synden.

Synden, säger du, som wi dagligen göra, förolämpar och förtörnar Gud; huru kunna wi då wara heliga? Swar: Moderskärleken är mycket starkare än träcken och skabben på barnet. Likaså: Guds kärlek till oß är mycket starkare än wår smuts och orenlighet. Derför, om wi än äro syndare, förlore wi dock icke barnaskapet för orenlighetens skull, ej heller falla wi ur nåden för syndens skull. L.

Från Colorado.

Den 17:de Juli lemnade jag hemmet och den 18 befann jag mig i Cheyenne, Wyoming Territory. Här fins en del landsmän, som måste räknas till de "borttappade får af Israels hus" — "de der ingen herde hafwa". Det gjorde mig ondt att se, huru de, såwäl qwinnor som män, lösgjort sig från Gud. Ej underligt, då Guds ord ej får underwisa. Jag frågade efter bibel i twenne hus, och fick till swar: "Wi hafwa ingen". David säger: "När jag icke satt och stilte min själ, så wardt min själ afwand, såsom en ifrån sin moder afwand warder". Skola wi räcka dessa förskingrade landsmän lifsens bröd? O, I Kristi församlingar, waknen upp rätteligen, och låten hemmissionen blifwa eder en hjertesak!

"Skall du ej till det folket räcka
En räddningsplanka, om du kan?
Du kan, om Kristi kärlek glöder
Uti ditt hjerta, ren och stär."

Säg icke: Jag har ej råd. Säg icke: De hafwa ju sjelfwiljande kastat sig i fara. Äfwen om så är, behöfwa de uppsökas och någon måste bryta wäg i western. Hafwa de blottstält sig, bör dock du bispringa dem.

Då jag här stod och såg "Black Hills" i fjerran, tänkte jag på wår församlings medlem och broder i Kristo (åtminstone war han det en gång) Aug. C—n. Månne ock han nu tillhörde de bortkomne, som "löpa wilse, här och der på bergen?" Jag wille löpa åstad och se, men man sade mig, att det war ännu 300 mil till den plats, der jag kunde wänta finna honom. Med blödande hjerta och tårar i ögat måste jag åtminstone för tillfället låta det bestå. Låten mig säga eder, dyre landsmän: Löpen ej ifrån Guds ord! O, gören dock ej så illa.

I Ryßby, Col., fins en liten församling, räknande omkring 50 kommunikanter och med yngre och äldre omkring 100 medlemmar. Den betjenas af past. Lagerman. När jag sistlidne söndag fick wara närwarande och skåda "den sköna Herrens gudstjenst", kunde jag dock icke underlåta att wid anställd jemförelse mellan detta hus och wåra smakfulla kyrkor österut med Dr H. utropa: "Denna helgedom är grufligt simpel". Ett stockhus; twenne fönster på hwardera sidan; ytterst enkla och tarfliga bänkar; något, som skall likna en predikstol; och ett altarskrank af stor enkelhet, men smakfullt beklädt med en hwit duk: Se der en swensk lutherst kyrka i Colorado!

Landsmännen i Ryßby äro jordbrukare. Jordmånen är delwis stenig och sandig delwis stenfri och leraktig och är ganska god för hweteodling. Marken måste wattnas "såsom man wattnar en kålgård", ty här regnar ytterst sällan. Wattnet ledes i kanaler och små diken ifrån bergen utåt slätterna — plains — ända till 50 mil och deröfwer. Detta är både kostsamt och mödosamt. Men om någon säger: Det måste wara förträfligt att wara jordbrukare i Colorado — der kan man wattna sina åkrar efter behag och behöfwer ej bero af Gud, så swara wi: Regnar och snöar det ej upp i bergen, så äro de olyckliga, som bo ut på slätterna. Här om någonstädes besannas det i dubbel mening: "Jag lyfter mina ögon upp till bergen, ifrån hwilka mig

hjelp kommer. Min hjelp kommer ifrån Herren, den himmel och jord gjort hafwer".

Gud har nog sina barn äfwen härute i förstingringen, såwäl ibland wårt folk, som bland andra folkslag. Särdeles älsklig förekom mig fältpredikanten Porter, som i 43 års tid werkat Herrens werk bland soldaterna. Han syntes ega allas aktning och mångas kärlek i fältlägret Russel, beläget 3 mil från Cheyenne, der General Merritt är befälhafware. Han är nu 63 år gammal och beklagade, att hans lif synes så onyttigt, hans arbete så förgäfwes. "Dock, sade han, will jag fortsätta tills Mästaren kallar mig hem. Han, som låtit mig gråna i tjensten, kan wäl ock låta den utsådda säden mogna". Jag tänkte då: Ack ja! Många af oß yngre i Augustana synoden tröttna, om wi ej se frukt inom 10 år — ja, inom ett. Är detta tro? Är detta att så på en förhoppning? Månne wi ej smittats af tidsandan? Och då Gud gifwit oß till lösen: "Bida", utbyta wi detta dyrbara ord mot det otåliga och profana: "Hurry up"; söka uppfinna nya moder för att utså ordets säd, och strax den är sådd böja oß ned och börja krafsa med otåligheten fingrar för att se, om ej säden slagit rot. "Landtmannen bidar tåleliga, så länge han får ett aftonregn och ett morgonregn" — sen kommer skördedagen. — Denne Porter har twenne barn, som missionera i Kina. Dessa har han offrat på missionens altare. Har jag, har du offrat något? Gud gifwe oß det sinnet, och sedan må wi säga: Wi äro onyttige tjenare. Men å andra sidan må wi ej falla i den ytterligheten, att wi kallt säga: "Här är Herrens tempel! Här är Herrens tempel", och så med kall likgiltighet och slöhet blott formmessigt stöta wårt kall! Ack, att wi hafwa så swårt för att hålla oß midt på wägen; att i Elias anda och kraft, med Pauli nit och med Johannes allwar af Herrens nitälskan förtäras i wår Guds tjenst — "wetande att wårt arbete är icke förgäfwes i Herranom". Predika wi ordet uti hemmet, underwisa de wåra i Guds rena och klara ord, så är det det, som "utgår af Guds mun, och skall (likt himmelens regn och snö) ej återwända fåfängt, utan göra det Gud will". Och Gud will att alla menniskor skola frälste warda och till sanningens kunskap komma. Bed och arbeta! Mera pastoralbön behöfwes. Att studera predikan på sina knän, och på knä beredas att höra! O, det behöfwes!

J. T.

Om swenska kyrkans mission i södra Afrika.

Utdrag ur bref från missionär Flygare.

Jesus säger i Matth. 8 kapitel: "Räfwarne hafwa kulor och himmelens foglar nästen, men menniskones Son hafwer intet, der han må luta sitt hufwud till". Och dock berättar samme evangelist, Mattheus (kap. 4), att Jesus hade utwalt Kapernaum till sin bostad och (kap. 9), att Kapernaum kallades Jesu "egen stad". Detta kunde för någon synas innebära en motsägelse. Bort det! I Guds ord gifs ingen motsägelse. Men wi lära här en dubbel sanning: 1. att Jesus icke war af denna werlden, men 2. att han dock war i denna werlden. Äfwen med hans rike förhåller det sig så. Kristi rike är icke

af denna werlden," men det är i denna werlden. "Åkern", der Guds ord sås, "är werlden" (Matth. 13: 28). Såningsmannen, menniskones Son, som wandrade omkring i hela judiska landet, görande wäl och hjelpande alla, hade dock en wiß bostad, Kapernaum, dit han från sina resor alltid återwände, på det att de, som honom sökte, måtte weta hwar de kunde finna honom.

För en missionär, som i åratal warit wan wid resor på missionsfältet, ter sig sällan något nytt och beaktanswärdt utan blott ett enformigt upprepande af saker och ting, som förut bliswit erfarna och beskrifna. Något will jag dock nu berätta om en af mina missionsresor.

På första dagen af min resa genom Natal, medan jag ännu befann mig på stora landswägen, träffade jag en wandrande kaffer, som bad mig om en allmosa att derför i nästa handelsbod köpa sig litet bröd. Mannen war blind, hwilken åkomma han under sprängningsarbete wid den nu pågående jernwägsanläggningen ådragit sig genom antändande af löst krut. Fastän stenblind och utan ledare hade han företagit sig en resa af flera swenska mils wäg för att uppsöka bekanta, som arbetade annorstädes på jernwägen och i hwilkas sällskap han sedan wille återwända till sin hemort norr om Zululandet på en obanad wäg af flera hundrade engelska mil. Hans herre, en af kontraktörerna wid jernwägen, hade efter olyckshändelsen icke widare låtit sig wårda om honom, än att han utbetalat hans lön och skänkt honom en gammal rock och dermed låtit honom gå. Jag beklagade, att jag ännu icke hade någon station; i annat fall hade jag strax tagit denne fattige mannen med mig dit att låta honom bliswa der hela sin lifstid och höra Guds ord. Nu deremot kunde jag endast uppfylla hans begäran att för den gången stilla hans lekamliga hunger samt endast i förbigående genom ett kort samtal hänwisa honom till den allestädes närwarande Guden, som uppenbarat sig i Kristo Jesu med näd och barmhertighet och äfwen skulle låta sig wårda om honom, då han i bön och åkallan wände sig till denne Frälsare. Widare betygade jag, att, om han så gjorde, skulle han icke allenast för det timliga bliswa försörjd utan också efter detta beswärliga och mödosamma lif ingå i det ewiga lifwet, der han skulle återså sina ögons ljus och i ewig salighet skåda Gud sådan han är. Detta lofwade den blinde att ihågkomma.

Ofta färdades jag på obanade wägar både för att förr komma till målet, i det jag tog rakaste wägen till någon af de platser, som woro utbjudna till salu, och äfwen för att mer komma i beröring med infödingarne. Också war detta sparsammast. I de engelska hotellen måste jag för qwällsward och nattlogis för mig och häst betala från 7 till och med 9 kronor. Hos infödingarne betalade jag blott en åttondedel så mycket men fick också beqwäma mig efter deras yttre lefnadssätt, fick, såsom Paulus, wara "grekerne en grek". I deras runda gräshyddor, der eldbrasan brinner midt på golfwet och för röken ingen annan öppning finnes än det 3 fot höga dörrhålet, sof jag mången natt. Der stektes kött på glöden och potatis i askan samt kokades melisgröt. Sur mjölk och hembryggd öl äro också hufwudnäringsmedel bland kaffrerna,

men under detta årets swåra torka woro dessa artiklar mycket sällsynta. Hwad mig föresattes åt och drack jag med tacksägelse till Herren. Efter qwällswarden samlade jag alltid kaffergårdens befolkning omkring mig till aftonbän och talade till dem om Guds enfödde Sons menniskoblifwande, hans försoningsdöd, uppståndelse och himmelsfärd, i kraft hwaraf hwar och en som tror på honom icke skall se döden utan hans död endast wara en söt sömn till den härliga uppståndelsens morgon; men att den som icke tror Sonen måste hemfalla åt ewig pina i helwetets eld.

Hungersnöd herskade mer eller mindre i hela kolonien, på flera ställen mycket swårt, emedan de sista 2 åren ganska litet regn fallit, mångenstädes alldeles intet. På flera orter war nöden derför redan stor bland kaffrerne och den alltjemt fortfarande torkan hotade hela landet med en förskräcklig hungersnöd.*) Öfwer denna nöd klagade folket, hwart jag kom. Det war det ämnet, som de alltid först bragte på tal, så snart de förstodo, hwem jag war. Så t. ex. då jag en dag red öfwer ett stort åkerfält, der en mängd kafferqwinnor woro sysselsatta med att omhacka den torra sandjorden och jag sade dem, att jag war en umfundisi (lärare), så uppstod ett långt samtal oß emellan. En af qwinnorna, som tyckte föra allas talan, sade till mig med ett stort allwar: "Säg oß dock, hwad orsaken är, att himmelen är så hård, att intet regn kommer ner. Se huru torr jorden är! Wi dö snart af hunger. Jag swarade: Herren Gud deruppe will lära eder, att icke I med edert arbete, utan han frambringar säden ur jordens sköte."

Qwinnorna (sins emellan): "Hören, han säger, att det sins en Herre deruppe."

Jag: Ja, Herren Gud, himmelens och jordens Skapare, bor deruppe. Han har så många år gifwit eder regn i rättan tid och låtit säd och gräs wäxa till föda för menniskor och boskap. Men I hafwen aldrig tackat honom derför. I menen, att edra isonusi (regnmakare och trollkarlar) anskaffen regn. Hwar är nu deras konst och wisdom? Gud will nu låta eder se, att det är Han, som har försörjt eder. I offren åt och tillbedjen de aflidnes andar, af edra trollkarlar dertill förförde. Men sen, Herren är Gud och ingen mer. Edra isanusi äro djefwulens sändebud. Hwad I offren till edra amahlosi (de aflidnas andar), det offren I åt djefwulen, som genom edert fortsatta rebellerande emot Gud will draga eder ned i ewig fördömelse. Wi abafundisi (lärare, missionärer) äro Herrens Guds sändebud och hafwa nu redan i många år wittnat om Gud ibland eder, men I hafwen ej lyßnat dertill. Gud har nu tillslutit himmelen, att det ej regnar, till deß I erkännen, att han är Gud och gifwen honom äran.

Qwinnan: "Hwem har sagt dig, att det så är, som du säger?"

Sedan jag derefter talat om Jesu födelse, död och uppståndelse, fortfor jag: Denne Jesus, alla menniskors Frälsare, återwände derpå till Fadren i himmelen och sände sin helige Ande i sina trognas hjertan. Genom denne helige Ande dreswos Jesu lärjungar

*) Sedan deß har Herren nu, efter en bland de kristne i hela landet hållen allmän bot och bönedag, swarat med ett ymnigt regn.

att i en bok nedskrifwa allt, hwad Jesus hade talat och gjort, då han war på jorden. Och se, denna boken som jag här har (wisande dem det nya testamentet), är ett aftryck af Guds bok.

Qwinnan: "Fundisi, har du också sjelf sett Guds Son?"

Jag: Ja, med mitt hjertas ögon har jag sett honom, med de andliga ögon, som den helige Ande gaf mig i mitt bröst, då jag blef troende. Men med mina yttre ögon har jag ej kunnat se honom ännu, ty de äro dertill för grofwa. Sedan Jesus uppstod ifrån de döda, har han en förklarad lekamen. Honom kunna wi nu icke med wåra yttre ögon se, förrän också wi i uppståndelsen fått en ny förklarad lekamen. Så skall jag få se Guds Son, äfwen med mina lekamliga ögon.

Qwinnan: "Fundisi, bygg ditt hus här ibland oß, så wilja wi och alla wåra barn lära Guds ord i Guds bok, som du har. Då kanske wi få regn. Men om du nu går din wäg, så glömma wi allt, hwad du sagt oß och då få wi intet regn. Hela året i fjor fingo wi intet regn. Den hwite mannen, som eger denna plats och till hwilken wi betala skatt, han talar ej till oß om Gud. Derföre köp du platsen af honom och bosätt dig hos oß".

Jag: Om Gud ser, att J af hjertat önsken att lära Guds ord och att J wiljen tro på Jesus, så sänder han wißt mig eller någon annan trogen lärare till eder. Bedjen derföre, att Gud måtte göra så och att han må gifwa mig penningar att köpa en plats för. Det kan han göra på det sätt, att han ingifwer de troende på andra sidan hafwet i deras hjertan, att de sända mig penningar att betala platsen med. I hopp att de så skola göra, reser jag nu omkring här i hela landet att se efter, hwar passande platser finnas att få köpa och hwar folket mest önskar att lära känna Gud och Frälsaren.

Qwinnan: "Wi wilja gerna tro på Gud, att wi må få regn på wåra åkrar och att wi må få lif igen, då wi dö".

Samtalet med qwinnorna fortsattes ännu längre. Slutligen bad jag dem wid afskedet, att de måtte i hemmet omtala för deras män allt hwad jag sagt dem, så att också de måtte behjerta det. Qwinnorna lofwade att göra så.

På en annan farm (också arrenderad af kaffrer och till salu) sammankallade jag en söndagsmorgon infödingarne till gudstjenst i en på platsen befintlig ladugårds-byggnad. En stor mängd infann sig. I predikan omnämde jag möjligheten af, att jag torde köpa den platsen till en missionsstation och frågade dem, om de då gerna wille sända sina barn till skolan. Härom hade de olika meningar, som de sedan till mig uttalade. Somliga uttryckte stor åstundan efter, att en umfundisi (lärare) måtte komma till dem. Några andra deremot sade rent ut och i bitter ton, att de ej önskade få en lärare till sig, emedan de wille wara ostörde i sina gamla seder och bruk.

Då jag en följande söndag å en annan ort sammankallade folket till gudstjenst, träffade jag på en isanusi (trolldoktor), som der bref sitt afgudawäsende. Han lät sig tillbedjas af en gammal man, hwars barn låg sjukt. Sådana sammanstötningar med deras trolldoms- och beswärjningskonster har jag ofta haft härute på missionsfältet, ty jag har städse gjort resor ibland infödingarne, hwarunder jag förkunnat och

sökt föra dem till Kristum. Trolldomswäsendet måste, såsom uti alla tider skett, så ock nu gifwa wika för Guds ord och Guds Ande. I ordets ljus afslöjades mörkrets magter, att de blefwo synlige för åhörarne sådana de woro och Kristus uppenbarad sådan han är. Efter gudstjenstens slut packade trollkarlen sina saker tillsamman och makade sig derifrån (jemför Apg. 13: 8—12). Men utan Guds ords **predikan** i Andens och kraftens bewisning tror jag icke, att något för Guds rikes kommande på missionsfältet kan uträttas. Till och med en bibelöfwersättning på ett hednaspråk förmår ej störta hedendomens bålwerk, om icke bibelns lära först och främst blir **predikad** och det icke med högtrafwande och swassande fraser utan med lif och kraft. — En gång skickade engelsmännen en skeppsladdning med biblar till Kina, tryckta på detta lands språk, och fördelade dem der bland folket i hopp att derigenom omwända kineserna. Men då skeppet året derpå kom tillbaka till Kina, fann man, att kineserne i stället för att läsa bibelordet till sin uppbyggelse hade snart tröttnat wid läsandet och burit ut biblarne till sjöstranden och der sirligt uppstaplat dem i stora högar. Der lågo då dessa heliga böcker såsom ett ofruktbart kapital till bewis för sanningen af Apg. 8: 30, 31 och Romarenas 10 kap., der det betygas, att tron kommer genom **predikan** af Guds ord. Derföre må wi wakta oß för att wilja börja husbyggnaden wid takåsen, utan må wi börja med grundwalen. Hwad böckernas bok i en öfwersättning, utan att derjemte wara beledsagad af ett **lefwande personligt wittnesbörd** om sanningen, ej kunde åstadkomma, mycket mindre skall det genom andra böckers öfwersättande kunna åstadkommas. Men ett **lefwande personligt wittnesbörd, att Jesus Kristus är lefwande Guds Son,** det wittnesbördet är ett hälleberg, på hwilket Guds församling skall byggas.

Mina resor, både såsom **undersöknings-** och **missionsresor** betraktade, hafwa genom Guds nåd icke warit fruktlösa. Flere till missionsstationer passande platser i Natal har jag funnit. — Både jag och broder Fristedt wänta nu med otålighet på att af Missions-Styrelsen få fullmagt och penningar till inköpande af hwar sin station af de nu förhanden warande platser, innan de kanske snart nog öfwergå i andra köpares händer. Apostelen Paulus skrifwer till de korinter (2 Kor. 11: 9): "Hwad mig fattades uppfyllde de bröder, som komne woro af Macedonien". Så måste wi, swenske missionärer, kunna betyga inför hedningarne, att wåra bröder, som bo i Swerige, uppfylla hwad oß fattas, ty fastän wi icke äro af denna werlden, så äro wi dock i denna werlden.

Att jag här i Durban (hamnstaden för Natal, också kallad Port-Natal) ofta haft tillfälle att tala Guds ord om bord på skandinaviska fartyg i hamnen, har ej heller warit förgäfwes. Det kunna wi weta, ty Herren har lofwat, att hans ord, der det rent och klart förkunnas, icke skall komma fåfängt tillbaka, utan uträtta det, hwartill han det sändt. Wäl blir Ordet dem, som det emotstå och bespotta, en dödens lukt till döds, men dem, som det anamma, blir det en lifwets lukt till lifs. Flere såwäl bland kaptenerna som manskapet wisade sig för Ordet tillgänglige, ja, woro deröfwer glade. Dock träffade jag också

motsatsen. En dag war jag nere wid hamnen för att öfwerenskomma med någon kapten, hwilket fartyg för den stundande söndagen kunde upplåtas till gudstjenst. Jag mötte tre swenska kaptener på wägen, af hwilka en strax erbjöd sitt skepp. En annan af dem deremot (en gammal rationalist) yttrade hånfullt sina förnumstiga betänkligheter med afseende på bibelordets och wår lutherska läras sanning. En liflig diskurs uppstod deröfwer emellan mig och honom. Bland annat menade han, att det wore mycket osäkert, om menniskorna härstammade ifrån Adam och Eva eller från aporna, hwilket senare han höll för mera sannolikt. Till grund för sitt påstående åberopade han sig på "wetenskapen". Jag bewisade honom, det i wåra dagar många hypoteser gjorde anspråk på namn af wetenskap, fastän de i sjelfwa werket antingen woro rent bedrägeri eller owetenskapliga hjernspöken. Darwinska teorien hade blifwit hans ideal, men han hade icke följt med wetenskapen så långt, att han också lärt att weta, att Darwins teori af redlige naturforskare och werklige wetenskapsmän i Tyskland för längesedan blifwit afslöjad såsom ett rent bedrägeri, i det Darwins föregifna upptäckt angående animaliska äggens identiska organism, på hwilken han grundade sina konsequenser, bewisats wara en uppdiktad lögn. Men, tillade jag, hade detta bedrägeri än aldrig på naturwetenskaplig wäg blifwit uppdagadt, så war det dock ifrån första början för hwar och en troende och tänkande kristen genom Ordets wittnesbörd wederlagdt, i det att denna teori stod i rak opposition emot Guds ords läror. Då den gamle wishetsdruckne kaptenen af alla dessa grunder ändock icke wille låta öfwertyga sig om, att Gud gjort allt menniskoslägtet af ett blod (Apg. 17: 26), så föreslog jag honom då, att wi skulle ena oss i den bekännelsen, att jag härstammade ifrån Adam och Eva, men att han, kaptenen, härstammade ifrån aporna. Deraf synbarligen träffad, blef han wred och påstod, att ett sådant förslag war förolämpande för honom. Jag swarade: Så, herr kapten känner sig af sin egen teori förolämpad, är detta icke då en dom öfwer teorien sjelf? Dermed skildes wi åt.

På sjukhuset i Durban lågo också stundom swenske sjömän, som jag besökte och till hwilka jag talade om wår Frälsare samt lånade goda böcker till wäckelse och uppbyggelse för deras själar. — Måtte Herren för sitt namns skull wälsigna det wittnesbörd om honom, som jag aflagt inför mina landsmän så wäl som inför hedningarne. Och måtte han förlåta, hwad jag felat och försummat.

I det jag med sådan bön slutar min berättelse, kan jag icke underlåta att tillägga den innerliga önskan, att wederbörande hemma i Swerige måtte draga försorg för, att här i Durban en swensk sjömansmissionär blifwer anställd. Trähandeln på Swerige är här nu redan betydande och ju längre jernbanan kommer att utsträckas till Afrikas inre, ju mer skall denna handel wäxa och dermed antalet af hitkommande swenska och norska fartyg mångdubblas. Sjömansmissionen bör betraktas såsom en föreningsbrygga emellan hemlandets kyrka och hednamissionen.

Hjertligen helsar jag alla, som Jesum Kristum rättsinneligen kär hafwa.

Käre wänner bedjen för oß härute, att fridens Gud måtte hasteliga krossa satan under wåra fötter. — Wår Herras Jesu Kristi nåd och frid ware med oß alla. Amen.

Evangelium på Sandwichsöarna.

Evangeliska sällskapet på Hawajiska öarna har under sin wård 59 församlingar med 8,396 fullwuxna medlemmar. Af de 35 pastorer som stå i spetsen för dessa hjordar äro för närwarande endast 3 amerikanske missionärer, 2 äro söner af missionärer, en är engelsman och 29 äro infödingar. Honolulus kristliga ynglingaförening har i förening med evangeliska sällskapet anstält en omwänd kines wid namn Sit Mun som kolportör och missionär bland de på Sandwichsöarna talrikt bosatte kineserne, och denne har redan lyckats inrätta en söndagsskola för kinesiska barn och en kristlig förening för unga omwända kineser i Honolulu. Slutligen hafwa de kristna på Hawaji föranstaltat en ganska framgångsrik mission i Mikronesien. Åtta nya församlingar hafwa kunnat organiseras och mer än 500 nyomwända hafwa intagits i kyrkan under loppet af det sistförflutna året. Olyckligtwis klagar man på Sandwichsöarna, som öfwer allt, öfwer den werldslighets- och otrosanda som mer och mer gör sig gällande inom dessa unga församlingar.

Gobats sista stunder.

Biskop Gobats sista stunder och begrafning skildras af hans dotter i ett bref på följande sätt: Det war ingen död, endast en gång till hemmet. Såsom ett barn glädes att få gå hem till sina föräldrar, så gladdes han åt att gå till sin Fader. Wi woro alla samlade kring hans läger. Mästaren kallade och tjenaren war redo att gå in i sin Herres glädje. På frågan, om Jesus war med honom i den mörka dalen, swarade han: "Ja, men det är icke mörkt". Han begrafdes samma dag under ett oliweträd midt på den engelska kyrkogården enligt den önskan, han sjelf uttalat, att få hwila icke affides bredwid missionärerna och en föregående biskop, utan midt ibland sitt folk. En stor mängd såwäl judar, muhammedaner, greker och katoliker som protestanter bewistade begrafningen.

Biskop Gobats efterträdare.

Till protestantisk biskop i Jerusalem efter biskop Gobat, har drottningen af England utnämt engelske kyrkoherden Josef Barclay i Stapleford, Hertfhire. Rättigheten att utnämna denna andlige ämbetsman tillkommer skifteswis nämde drottning och konungen af Preussen.

D:r Barclay är wäl hemmastad i hebreiska, arabiska och tyska språken och har öfwersatt och skrifwit kommentarier öfwer delar af talmud. D:r Barclay har ock antagit kallelsen, och hans utnämning mötes med allmänt bifall.

Hwarjehanda.

Af tidningarne erfara wi att herr J. A. Enander, Hemlandets redaktör, blifwit af guvernören för Illinois utnämd till medlem af statens "underwisningsnämd". Detta är hedrande ej allenast för hr Enander, utan ock för swenskarne, hwilka sålunda se sig representerade i en "nämd", som har inseende öfwer statens underwisningswerk. Så mycket sorgligare är det, att se en af de swenska tidningarne, "den sw. Amerikanaren", af djupt hat till Augustana synoden, hwaraf hr Enander är medlem, och den heliga Skrift, hwilken nämde tidning fruktar hr E. skall arbeta för att få bibehållen eller införd i de allmänna skolorna, med hätska ord fara ut så wäl emot synoden som hr E. Det synes klart, att den okyrkliga delen af den swenska pressen ifrigt ropar på enighet, när det gäller att rösta för en af deß män till ett embete eller förtroendesyßla, men om någon, som har kyrkligt sinne, skulle härtill komma ifråga, då brukar man alla medel att motarbeta en sådan. Måhända bör nämnas, att "Sw. Am." står nästan ensam i detta fall, likasom den ock afklädt sig nära nog allt sinne, för kristendom och begagnar sig af hwarje anledning att begabba den, men deremot försummar intet tillfälle att prisa fritänkeriet och upphöja det såsom den rätta wisheten och friheten. Den har dock den förtjensten att den ej döljer på hwad den menar och dermed låter hwar och en skylla sig sjelf, som utsätter sig och sina för deß inflytande.

Skolåret 1879—1880.

Det nya skolårets höstterminwid Aug. College & Theol. Seminary i Rock Island, Ill., kommer, såsom härmed tillkännagifwes, att taga sin början Onsdagen den 3 instundande September kl. 9 f. m.

De, hwilka såsom studerande redan tillhöra Aug. College eller Seminary och der ärna fortsätta sina studier, uppmanas, på samma gång de härmed bjudas wälkomna tillbaka, att punktligen infinna sig wid lärowerket till ofwannämde tid. Skulle oöfwerwinneliga hinder göra, att någon icke i ordentlig tid kan anlända, bör underteckned derom blifwa skriftligen underrättad. Den, som utan sådana hinder och utan att underrätta derom försummar att i wederbörlig tid infinna sig, får skylla sig sjelf, om han, annat obehag att förtiga, wid sin ankomst finner sitt rum intaget af en mera påpaßlig kamrat.

Omedelbart efter lärowerkets öppnande hålles dels upptlyttningseramen såwäl med dem, som wid wårterminens slut uppflyttades wilkorligt, som med andra, som möjligen komma att dertill anmäla sig, dels inträdeseramen med nykomna studerande. Hwar och en studerande, som denna termin will blifwa uppflyttad eller winna inträde wid lärowerket, bör då wara der till städes och beredd att undergå den för ändamålet nödiga examen.

Ynglingar, som önska winna inträde såsom studerande wid lärowerket böra på förhand göra anmälan derom hos underteckned. I händelse de förut bewistat någon läroanstalt eller åtnjutit privat underwisning och derigenom ega några rekommendationer eller intyg om förwärfwade kunskaper, böra de låta dessa (rekommendationer och intyg) åtfölja sin anmälan, hwari de för öfrigt böra angifwa sin ålder samt den kurs de tänka genomgå, likasom ock den klaß de ärna söka inträde uti.

Såsom ersättning för wid lärowerket åtnjutna förmåner erläggas i ett för allt — undantagandes en inträdesafgift ($5.00 wid inträde såwäl i Prepar. Departement som i College, $3.00 wid inträde i Seminary), som hwarje nykommen studerande betalar wid sitt inträde — den mycket billiga afgiften $2.60 i weckan af fullt betalande studerande i Prepar. Depart. och $2.75 i weckan af fullt betalande studerande, som tillhöra någon af lärowerkets högre afdelningar. Af dessa belopp erläggas $2.00 för spisning och boningsrum med dertill hörande förnödenheter, och resten erlägges för underwisning. Halft betalande studerande erlägga för spisning och boningsrum endast $1.00, men för underwis ing samma belopp som de fullt betalande. Dessa afgifter betalas alla i förskott. Frielevsafgiften är $8.00 för höstterminen och $12.00 för wårterminen.

Ansökningar om understöds erhållande wid lärowerket böra ställas till Edukationskommitteen och adresseras till underteckned. Som wanligt böra sådana ansökningar åtföljas af den sökandes egen kortfattade lefnadsteckning, hwari bland annat upplysning bör lemnas om den sökandes förhållande till Gud. Derjemte bör upplysas om den sökandes ekonomiska omständigheter och ändamålet med hans studier. För att kunna erhålla understöd wid lärowerket af allmänna medel måste en studerande ibland annat tillhöra College- eller Seminary-afdelningen.

Ansökningar om inträde i Seminary skola ställas till Edukationskommitten och adresseras till underteckned.

Deßutom måste, enligt Ed. kom. beslut, de, som äro frielever, wara beredde att wid terminens början fullständigt uppgöra med lärowerkets kassör rörande allt som kan wara obetalt från föregående år.

Aug. College, Rock Island, Ill., d. 12 Juli 1879.

T. N. Hasselquist.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Församlingen i Des Moines 5,00; do i Bethel i Sac Co., 10,75.

Till Inre Missionen:

Församlingen i Kiron, i April, 4,65; Carl Anderson i Dayton 7,22; S. P. Löfgren 4,50; Öst. rotens sparbössa 5,81; från Kingston 2,41; från Kiron 3,00.

Till Presidentens för Augustana Synoden lön:

Från Kingston 1,75.

Red Oak, Jowa, den 29 Juli 1879.

J. E. Rehnström.
Jowa konf. kassör.

Tillkännagifwanden.

Illinoiskonferensen håller sitt nästa årsmöte i Altona, Knox Co., Ills och börjar med högtidlig gudstjenst i sw. ev. luth. kyrkan onsdagsaftonen den 27 Augusti kl. 7. Såsom diskussionsämne föreligger sedan föregående möten theser öfwer: "Den rättfärdiggörande tron". I enlighet med presidentens uppmaning torde förslaget till konstitution för konferenserna äfwen bliſwa föremål för samtal wid detta möte. Fördelningen af skolans skuld måste ock företagas jemte många andra wigtiga saker, hwarföre det blir nödwändigt att få wäl pastorer som delegater allmänt inſinna sig.

Rockford, Ills, den 26 Juli 1879.

G. Peters, sekr.

Konferensmöte. New York konferensen sammanträder, will Gud, den 21 Augusti i sw. ev. luth. Hesselvalley församlingens kyrka i Sugar Grove, Pa., och begynnes med predikan af pastor C. E. Lindberg kl. 2 e. m.

Sugar Grove, Pa., i Juli 1879.

H. O. Lindeblad.
Konferensens ordförande.

Jowa-konferensens östra missionsdistrikt kommer, will Gud, att hålla sitt nästa möte i Kingston, Jowa, den 26 Aug. kl. 10 f. m. och följande dagar. Samtalsämne: 5:te Hufwudstycket af dokt. Luthers Lilla Katekes.

Alla sanna wänner till Guds ord och stiftelser är hjertligen inbjudna.

Burlington, Jowa, d. 1 Aug. 1879.

J. E. Erlander, sekr.

Missionsmöte. Jowa konferensens norra missionsdistrikt håller sitt nästa möte i Moingona, Boone Co, Jowa Tisdagen den 26 Aug. och börjas det med predikan i sw. ev. Luth. kyrkan kl. ½8 e. m. Samtalsämne: Rom. 6: 23. Alla Guds ords wänner äro hjertligen inbjudna.

Gowrie, Jowa, d. 8 Aug. 1879.

S. F. Westerdal.

Augustana och Missionären
för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. Prenumerationspris för ett år 50 cts; ett halft år 30, ett år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Swensk Lutherſk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Innehåll: Jesus mitt allt (sång), sid. 513. — Hwilka grunder etc., sid. 513. — Från Colorado, sid. Om sw. kyrkans mission i södra Afrika, sid. 520. — Evangelium på Sandwichsöarne, sid. 526. — Gobats sista stunder, sid. 526. — Biskop Gobats efterträdare, sid. 526. — Hwarjehanda, sid. 527.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 20 Augusti 1879.** **N:o 34.**

Om

Nådemedlen och Troslifwet.

(Af N. Forsander.)

Eftersom Aug. och Miss. har meddelat sina läsare mitt konferensföredrag öfwer Nya födelsen, så önskade jag äfwen att genom henne få meddela mig något öfwer twenne ämnen, som äro delwis berörda i nämda föredrag. Dessa ämnen äro: **läran om nådemedlen** och om **troslifwet**. Många och wigtiga äro de orsaker, som leda oß till att söka behandla dessa läroämnen. Oß omgifwande religionssekter och utanför wår kyrka stående personer drifwa oß lutheraner till att ständigt noggrannare efterspörja och granska hwad Guds heliga ord och wåra bekännelseskrifter lära i dessa stycken. Och om wi icke göra detta, så nödgas wi att antingen blifwa tomma och otrogna efterSägare af hwad wår kyrka lärer eller också att drifwas af partimakarne ifrån den ena ytterligheten till den andra. Detta är dock icke den enda wigtiga orsaken, hwarför wi böra ransaka och för andra söka utweckla dessa läroämnen: Herren sjelf har befalt oß ransaka skrifterna och blifwa wid hans ord (Joh. 5: 39; 8: 31, 32). Såsom Kristi kyrkas tjenare äro wi ock i wårt embetes tjenst helt och hållet hänwisade till nådemedlen allena för att kunna wäcka, nära och befordra det nya lifwet i Guds Sons tro. Wi skola predika Guds ord och förwalta Herrens sakrament; wi äro skaffare till Guds hemligheter (1 Kor. 4: 1). Till den troheten, som man söker hos sådana tjenare eller hushållare, hörer äfwen det, att wi jemte ett ständigt aktgifwande på oß sjelfwa äfwen akta på lärdomen, samt gömma och hålla allt, hwad Gud har uppenbarat oß om sina hemligheter, d. ä. mysterier eller nådemedel. Dock icke blott för oß utan äfwen för allt Guds husfolk måste det ligga ömt om hjertat att hålla det wi hafwa, så att "Guds ord och sakrament ej blifwa må ifrån oß wändt".

I. Guds Ord.

Wi hafwa i en föregående artikel talat om hwilka och huru många nådemedlen äro. Nådemedlen eller salighetsmedlen äro: Ordet och de båda sakramenten. Det är Gud sjelf, som werkar medelbarligen och just genom dessa medel sitt werk på och hos oß,

och genom dessa medel tillbjuder och meddelar han oß den genom Jesum Kristum förwärfwade och beredda nåden och saligheten. Att så är, bewisa följande skriftens språk jemte många andra: Rom. 10: 17; Matth. 28: 19, 20. Synnerligt märklig är berättelsen om Cornelii omwändelse. Eftersom han war en af de första hedningar, som blefwo omwända till Kristum, så behöfdes för hans skull en särskild uppenbarelse såwäl för honom som för Petrus; men dock heter det (Ap. G. 10; 32, 33): "Så sänd nu några till Joppe och kalla till dig Simon, som ock kallas Petrus — —; när han kommer, skall han tala med dig. Så sände jag ock strax till dig, och du gjorde wäl, att du kom. Så äro wi nu här alle för Gudi till att höra allt det dig af Gudi befaldt är". Läs ock wersarne 43 — 48. Wi kunna således wara fullt wissa derom, att Herren genom att gifwa oß nådemedlen har welat bewara oß ifrån all falsk och swärmisk andlighet. Wisserligen talade Gud fordom i gamla förbundets dagar ofta eller styckewis och på mångahanda sätt till fäderna; men i dessa dagar, det nya testamentets, hafwer han talat till oß genom Sonen (Ebr. 1: 1); men honom hafwa wi i ordet och sakramenten, der möter han oß och talar till oß.

Wi wilja nu i det följande för åskådlighetens skull i några få punkter söka framställa, hwad den heliga skrift lärer oß om Guds ord såsom nådemedel. Sedan skola wi söka uppwisa, hwarigenom ordet skiljer sig ifrån sakramenten, samt huru det är förbundet med dem.

a) **Guds ord är hela den i den heliga skrift åt oß af Gud gifna uppenbarelsen.** Såsom ett ibland de många bewisen anföra wi 2 Tim. 3: 16: "All skrift är af Gud ingifwen och nyttig till lära, till öfwerbewisning, till bättring, till upptuktelse i rättfärdighet" (Melins och Thom. öfwers.). Wi bekänna härmed, att wi äfwen tro, att Guds Ande har ingifwit de heliga författarne de enskilda orden i den heliga urkunden (2 Pet. 1: 21; Matth. 10: 20; 1 Kor. 2: 12, 13; märk uttrycket: "sådana ord som den Helige Ande lärer"). I Guds ord äro trossaker, hwaruppå ewigt lif eller ewig förtappelse beror, och wi kunde ej med wißhet weta fulla sanningen i sådana stycken, om sanningen och lärdomarne ej woro rätt noga uttryckta, eftersom ju olika ord gifwa olika mening synnerligast i så grannlaga saker. Men det medgifwes, att äfwen sådant synes förekomma i den heliga skrift, om hwilket man kunde döma, att det ej hörer med till nådens meddelande. Dock har sådant, om det annars förekommer, tillförene gagnat dertill eller kommer i en framtid att göra det, eller ock kan det tjena till att förklara och stadfästa ett annat bibelställe, som närmare berör saken. Under alla och äfwen wid dessa omständigheter må wi ihågkomma, att Guds ord är sin egen uttolkare, och att skriften måste förklara skriften. Detta har sin tillämpning äfwen på sådana bibelställen, som förefalla oß swåra att uttyda, eller som wid en ytligare betraktelse synas stå i motsats mot hwarandra.

b) **Guds ord är på ett oskiljaktigt sätt förenadt med Gud den Helige Ande, och det eger genom denna förening alltid en gudomlig kraft.** Till bewis för denna sanning anföra wi Frälsa-

rens ord i Joh. 6: 63: "De ord jag säger eder, äro anda och äro lif". I den heliga skrift tillegnas derför åt Guds ord sådana öfwernaturliga och gudomliga krafter, som i skriften särskildt tillegnas den Helige Ande: kallelsen, 2 Thess. 2: 14; upplysningen, 2 Pet. 1: 19; rättfärdiggörelsen, 2 Kor. 3: 9; nya födelsen, 1 Pet. 1: 23; helgelsen, Joh. 17: 17; saliggörelsen, Jak. 1: 18. Guds ord säges derför också wara lefwande och kraftigt (Ebr. 4: 12). Men om Guds ord såsom lefwande och kraftigt märka wi, att deß lif och kraft beror derpå, att det är af Gud den Helige Ande ingifwet och med honom oupplösligen förenadt samt förkunnar och meddelar nåden i Kristo Jesu. Sålunda är det hwarken naturens uppenbarelser eller mensklig förnuft (1 Kor. 1: 21), och icke heller mensklig wältalighet och konst (1 Kor. 2: 4, 13), utan trosinnehållet i ordet, nämligen Herren Kristus sjelf, som är Guds ords lif och kraft (Matth. 11: 27; Joh. 14: 6). Det är derför en hädelse eller swår okunnighet, när mensklige warelser tala om att predika lif in i Guds ord. Ingalunda bättre är det, då man talar om ett dödt eller owerlsamt Guds ord, som ändock wore ett rent Guds ord. Dock får detta ej förblandas dermed, att menniskors otro och kärlekslöshet till Gud kunna lägga swåra hinder i wägen för Guds ords saliggörande werkan, under det att den lefwande trons wittnesbörd bereder och bekräftar denna werkan. Emellertid skall Herrens ord hafwa framgång, derför att han utsänder det (Es. 55: 11). Hwarför bedja wi nu: gif ljus och anda med ditt ord! eller: att du din Ande och kraft wärdes med ordet gifwa! Swar: wi sjunga och bedja derom, att wi måtte undfå och behålla ordet hos oß, och att wåra hjertan måtte blifwa beredda och wälsignade med Guds Andes werkande genom ordet (Rom. 10: 6—8). Måtte derför Herren bewara oß från att wilja bära främmande eld till Herrens altare, att wi icke må dö för Herren!

c) **Guds ord är lagen och evangelium.** Lagen är den del af Guds ord, som tillsäger oß, att wårt hjerta och lefwerne skall wara heligt för Gud (3 Mos. 17: 1). Men evangelium är åter den del af Guds ord, som förkunnar oß det saliga budskapet, att Jesus Kristus är alla menniskors och i synnerlig mening de troendes Frälsare (Rom. 1: 16; 1 Tim. 4: 10). Skilnaden mellan lag och evangelium är denna, att lagen till sin natur och embete går framför evangelium (Gal. 3: 24); derför är lagen äfwen inplantad hos alla menniskor, medan evangelium är en hemlighetens uppenbarelse (Rom. 16: 25, 26). Deßlikes innehåller lagen fordringar men skänker ingen kraft att fullgöra dem och lofwar saligheten blott på det wilkor, att deß bud fullkomligen uppfyllas, eljes afkunnar den Guds förbannelse. Evangelium deremot innehåller löften om en fri och oförskyld nåd och salighet åt alla botfärdiga syndare, som i tron anamma dem (Gal. 3: 12, 13; Rom. 3: 24; Efes. 2: 14—17 m. fl.). Lagen och evangelium finnas båda wid sidan af hwarandra såwäl i gamla som nya testamentet och utgöra tillsammans hela Guds ord, så att de icke tillintetgöra utan upprätta hwarandra och skola derför båda förkunnas och läras i Guds församling (Rom. 3: 31; Ap. G. 20: 21).

(Forts.)

Katolska tankar om Swerige.

I Catholic Standard läses följande märkliga stycke:

"I Swerige och Norge är protestantiska religionen den enda af staten erkända, men i tidens lopp har den här, som annorstädes, splittrats i mängfaldiga sekter. Då regeringen såg detta förhållande, gjorde den riksdagen följande twenne förslag för att få en fast grund för folkets religiösa öfwertygelse. Först föreslogs att afdanka den falska bibelöfwersättningen af Luther, den s. k. reformatorn; och för det andra skulle den egentliga stridspunkten emellan katoliker och protestanter, läran om rättfärdiggörelsen genom tron allena, lemna rum för den katolska läran i denna fråga, såsom tridentiska mötet fastställde den. Antagandet af dessa båda förslag i riksdagen skulle i sanning wara ett stort steg hän emot återgången till katolsk enighet".

Här kan man lära hwad det will säga att tyda till det wärsta andras ord och gerningar. Hwad den nya bibelöfwersättningen angår, arbetas wisserligen på en sådan, men platt icke af förakt för Luthers, som i alla händelser blir swår, om icke omöjlig, att öfwerträffa. Men då swenska språket på tre och ett halft århundrade har högst betydligt förändrat sig både till enskilda ords betydelse och deras sammansättning i hela meningar, och deßutom kunskapen i grundspråken äfwen utwidgats, är det intet att undra på att en ny öfwersättning försökes. Swårt blir det emellertid att åstadkomma en öfwersättning, som winner allas förtroende. De bildade otrogne och halftrogne wilja hafwa en fullt modern öfwersättning, då deremot den troende församlingen önskar en sådan, deri hon kan höra ljudet och märka andan af Luthers gamla bibel. De nymodige, nyhetslustige kristne af P. W:s skola fordra naturligtwis en öfwersättning efter deras sinne, och förslag dertill har låtit höra sig, ehuru deraf troligen blir intet. Måtte Herren förläna oß en öfwersättning i bibelns egen enkelhet och anda! Så mycken grund har den katolska tidningens tal om bibeln.

Hwad det andra stycket om uppgifwandet af bibelns lära om rättfärdiggörelsen genom tron allena angår, så är det uppenbarligen gripet rent ur luften, så wida det ej syftar — hwilket det dock utan twifwel gör — på den nya katekesen i Swerige, hwilken i denna wigtiga lärpunkt utmönstrat läran om ett **tillräknande af Kristi rättfärdighet**, hwarigenom den allra wigtigaste delen af den evangeliskt lutherska läran om rättfärdiggörelsen lemnats å sido. Just om denna punkt är det som kampen med lektor Waldenström handlar. Och nekas kan icke, att lektor W. riktar alla sina skarpa wapen emot den lutherska läran om rättfärdiggörelsen genom tron allena, hwilken lära är, såsom den katolska tidningen riktigt uppgifwer, "den egentliga stridspunkten emellan katoliker och protestanter" och hwars undanrödjande skulle wara "ett stort steg hän emot återförening med katolska kyrkan". Hwad den nya katekesen i Swerige angår, så kan nog den, som känner fulla sanningen och will framställa den, äfwen utweckla ur den katesen läran om rättfärdiggörelsen genom tron allena. Men twenne starka bewis föreſinnas, hwilka owederſägligen ådagalägga, att nämda katekes för-

döljer, om icke förnekar sagda protestantiska, okatolska men bibliska lära. Det ena bewiset är, att katekesen utbytt de klara och bestämda ord, hwarmed katekesförslaget af 1873 bestref rättfärdiggörelsen. På frågan: Huru upplyser den helige Ande med sina gåfwor? swarar förslaget af 1873 med följande ord: "Den helige Ande lär oß genom lagen att rätt känna wår synd och wår förtappelse och gifwer oß genom evangelium en rätt kännedom om wår frälsare, samt den försoning och rättfärdighet, som han förwärfwat". Den nu gällande katekesen utesluter helt och hållet orden: "den försoning och rättfärdighet som han förwärfwat.

Lika illa är det med följande wigtiga fråga: Hwari består rättfärdiggörelsen? Förslaget af 1873 swarar: "Rättfärdiggörelsen består deri, att Gud tillräknar menniskan Kristi rättfärdighet, förlåter henne alla synder och upptager henne till sitt nådebarn". I den antagna katekesen hafwa orden: "tillräknar menniskan Kristi rättfärdighet" blifwit utbytta mot dessa: "för Kristi skull".

Det andra bewiset består i den stora glädje lektor Waldenström kände öfwer dessa förändringar. I sin kritik öfwer katekesen tillkännagifwer han sådan glädje och förnöjelse wid flera tillfällen. Så säger han på ett ställe: "Det måste göra hjertat godt att se ett sådant närmande till sanningen"; och med afseende på den sista här ofwan anförda förändringen, yttrar han: "en sådan reträtt kan ej annat än wäcka glädje och förundran". Slutligen anför P. W. i huru många stycken han anser den den nya katekesen afwika från det äldre förslaget och från kyrkans bekännelse. Katekesen "har strukit: 1) läran om Guds försonande, 2) läran om Kristi lidande såsom ett straff-lidande i wårt ställe, 3) läran om Kristi lydnad såsom en laguppfyllelse i wårt ställe, 4) läran om en förwärfwad frälsning, försoning och rättfärdighet, 5) läran om Kristi werk såsom en betalning åt Gud, och 6) läran om en tillräknelse af Kristi rättfärdighet". P. W. anser dessa läropunkters "strykande" såsom en stor förtjenst hos den nya katekesen, men de rättroende deremot anse det såsom en swår anklagelse mot densamme. Mången tänker och tycker wäl, att närwaron eller frånwaron, bekännelsen eller förnekelsen af dessa lärostycken gör icke mycket till saken eller är af någon wigt för det kristliga lifwet; men wi fråga tillbaka med fullt allwar: Äro dessa läropunkter owigtiga och obetydliga? O nej, nej! Det kan i sanning icke heller annat än wäcka ledsnad, bekymmer och förtrytelse hos alla lutherske kristne, som funnit lif och frid i det gamla evangelium, det är i Guds ords lära om Kristus och rättfärdiggörelsen, såsom Luther och reformatorerna af Herren fingo nåd att predika och bekänna den, att en katolsk tidning och P. W., ehuru båda utan twifwel tydande allt till det wärsta, fröjda sig öfwer rättfärdiggörelselären, sådan hon framställes i swenska katekesen. ja, att denna katolska tidning anser deß antagande "lemna rum för den katolska läran i denna fråga, såsom tridentinska mötet fastställde den", och att wara "ett stort steg hän mot återgången till katolsk enighet".

Icke wilja wi anklaga de lärde män, som gjort den nya katekesen till hwad han är, för waldenströmianism eller såsom förswarare af katolsk rättfärdig-

görelselära, långt derifrån; men ett eftergifwande är det och det af den betänkligaste art, när man betänker att det rör just hufwudpunkten i den kristna läran, försoningen med Gud i Kristus och rättfärdiggörelsen på grund deraf, just den punkt som skiljer oß från den katolska kyrkan. Waldenström utropar med förtjusning: "Hwar skall detta sluta? Några små steg till och ....??" Hwem som helst kan känna sig frestad att så fråga, ehuru icke i P. W:s sinne.

Då nu den katolska tidningen, hwars ord wi wid denna artikels begynnelse anförde, endast kan fysta på den nya katekesen, hwad är man då berättigad att sluta häraf? Jo det, att P. W. utan twifwel, ehuru måhända omedwetet, banar wäg för katolicismen i fädernesländet genom att bekriga reformationens och protestantismens grundlära och förkunna en sådan, hwari den katolska kyrkan igenkänner sin.

Då denna fråga måste anses för utomordentligt wigtig och får icke af någon förbises, skola wi med det första återkomma till den och då söka så klart och derjemte så kort som möjligt framställa de olika förklaringarne öfwer läran om rättfärdiggörelsen. Den, som är rädd om sin själ och fruktar för att blifwa bedragen, måste söka klarhet i detta wigtiga och afgörande stycke.

H.

Uti det farligaste tillståndet äro de, hwilka mycket umgås med Guds ord, men icke lyda det; ty derigenom blifwa ordets swärd och pilar slöa och glida undan utan werkan på hjertat.

Rieger.

Hufwudämnet i en evangelisk predikan.

Summan af det wi tala, är detta: "Wi hafwa en öfwerstepräst, som sitter på högra handen på Majestätets stol i himmelen", Ebr. 8: 1. Detta bibelspråk är ett af de många, som på senare tiden fästat min uppmärksamhet och har både ransakat, pröfwat och tröstat mitt hjerta. Derför will jag minna eder käre bröder på detsamma. Wi höra här, huru en apostolisk predikan låter och hwilket som utgör den egentliga tyngden, kärnan och stjernan i densamma. Detta är ett ord för alla i allmänhet att akta uppå, men särskildt för dem, som predika Guds ord och mycket tala och skrifwa i andliga ämnen. Ack! om alla som uppträda på det offentliga området i tal och skrift kunde utan att ljuga på sig sjelfwa inför Gud säga med aposteln: "Summan eller hufwudstycket af det wi tala är detta: Wi hafwa en sådan öfwerstepräst, som sitter på högra handen på Majestätets tron i himmelen". Tror du icke, broder, att mången strid här och der om ord till ingen nytta skulle då tystna, och mången, som går här och der med ofrid och sår i själen, skulle wara lycklig, och mången, som nu är betagen af köld och tröghet för Herren och hans riksak, skulle då wara en löpare på Herrens budsords wäg, warm och willig för Gud sin Frälsare; ty ju mera Kristus predikas såsom offerpräst, ja såsom sjelfwa offret för synden, ju mer kristendom och lif på jorden.

Jesus Kristus, offrad till en försoning för werldens synder och uppwäckt till werldens rättfärdiggörele, war det

centrum, omkring och uti hwilket apostlarne woro sammanslutna och hade sitt hjerta fästadt. Detta fylde deras behof och deraf öfwerflödade munnen. Wi se, då wi läsa Apostlagerningarna och de apostoliska brefwen, att detta är summan, som genomgår allt det de tala och skrifwa: "Wi hafwa en offerprest, som har offrat sig sjelf för oß och som nu kan warkunna sig öfwer wår swaghet". O, hwilket ämne och summa! Detta kan wara och är werkligen något, som är lönt att komma med i predikan till fattiga syndare. Paulus höll sig icke derför, att han något wißte, utan Jesus Kristus och honom korsfäst; och då han wille påminna Korintierna om det evangelium, som hade giort dem saliga, så war det just detta, att Kristus är död för wåra synder efter skrifterna, och att han är begrafwen, och att han är uppstånden på tredje dagen efter skrifterna. Må Gud nådeligen få bewara alla evangelii förkunnare, att de icke få en annan summa i predikan än Paulus hade; ty något annat och mindre förslår ej än samme korsfäste Jesus som apostlarne upphöjde och pekade på för alla af synden sårade hjertan och samweten.

Och will någon göra Fadren i himmelen stor, han predike Kristus korsfäst; ty deruti är all Fadrens kärlek uppenbarad, att Kristus är död för oß. Här äro liksom alla Fadrens kärleksstrålar samlade uti denna enda punkt: "Kristus död för oß".

Sjunges det i himmelen om Jesus, hans död och blod (Uppb. 7: 14), må då wi härnere i jämmerdalen instämma häruti, sjunga, tala och skrifwa om samma sak, tills wi en gång hafwa wunnit genom Jesus och hans blod, och stå fullkomligt renade från alla widlådande synder samt med den frälsta skaran sjunga: "Du, ja du är dödad och hafwer igenlöst oß åt Gud med ditt blod". (Uppb. 5: 9).

(Ur en uppsats i S. P.)

Hednamissionen
i Kristi kärleks ljus.

(Missionspredikan på synodalmötet i Chicago den 24 Juni 1879, af M. W.)

När wi blicka omkring oß på Guds rikes angelägenheter, twingar sig med oemotståndlig makt på oß den frågan: Hwilkens ärende är hastigare än den himmelske konungens? Wi se de många med Jesu dyra blod dyrt köpta åkerfälten utbreda sig för wår andliga syn; wi se der otrons, ondskans, lögnens och falskhetens slingrande ogräs icke blott hämma utan rent af hindra den goda säden. Wemodsfullt fråga wi: skall ogräset ensamt wäxa? Skall det derigenom sig utbredande eländet blott ökas? Skola icke husbondens tjenare få lof att upprycka ogräset? Skall Guds kraft ligga nere? Skall mörkret ohejdadt få utbreda sin hemska dödsskugga och förwandla Guds sköna jord till en dödsskuggas dal? Måste ej skuggorna till sist wika för det sanna ljuset? Skall icke evangelii sköna sackla få till tidens slut lysa jordens sorgsna wandrare? Hwarför måste wi klaga så? Jo, jordens barn hafwa kommit bort från den sanne Gudens kännedom, kärlek och fruktan.

Wår synkrets har hittills omfattat hela Kristi nåderike på jorden, men wi wilja nu för en stund inskränka densamma och derwid se bort från det nä-

ra liggande till det, som skymtar i ett aflägset fjerran, och bedja wi derwid att få peka på Kristi ord i Joh. 10:16: **Jag hafwer ock annor får, som icke äro af detta fårahuset; dem måste jag ock draga härtill, och de skola höra min röst, och det skall warda ett fårahus och en herde;** hwilka ord gifwa oß anledning att belysa:

Hednamissionen i Kristi kärleks ljus.

När ett Guds barn har i sinnet något wigtigt företag, frågar det sig alltid: Är detta Guds wilja? Säger Guds ord något härom? För oß blir nu ingenting af högre wigt än det Guds ord wi kunna påpeka. Kristi ord äro här klara och tydliga.

A) Kristus syftar här på hedningarne, när han talar om **"annor får"**. Såsom får äro de föremål för den gode herdens omsorg, hans, som lät sitt lif för fåren.

Hwad är wid betraktandet af naturen och werldshistorien lättare än att antaga, det Gud en gång för alla fastställt en mängd naturlagar, hwilka med oundwiklig nödwändighet beherska skapelsen och under hwilka en hwar måste med obeweklighet betwingas. Sedan han detta gjort, har han höjt sig så öfwer werlden, att han blott med stolt, sjelfbelåten herskareblick skådar ned på henne. En sådan Gud önskar sig menniskan gerna, emedan hon då efter begången synd ej behöfde frukta för straff. Att Gud på särskildt sätt förjer för en hwar, är swårt att fatta, dels emedan **Gud är allt och wi intet**, dels ock derför att wi under utöfwandet af mörkrets gerningar gerna wilja wara opåaktade. Men hörom hwad Guds ord säger om Gud i hans werldsregering: **Alltså säger den höge och högt besuttne, den ewinnerliga bor, hwilkens namn är heligt: Jag som bor i höjden och i helgedomen och när dem, som en förkrossad och ödmjuk anda hafwa, på det jag skall wederqwicka de ödmjukas ande och hela de förkrossades hjerta** (Es. 57: 15); och åter: **Herrens ögon äro öfwer de rättfärdiga och hans öron till deras bön, men Herrens ansigte är öfwer dem, som ondt göra** (1 Petr. 3: 12). Ja, Gud har icke lemnat werlden åt sig sjelf: han följer oß menniskor med sitt öga, han länkar werldshistorien med sin hand. Icke ens hednafolken äro utestängda från den ewiga kärlekens rådslut.

"Får" äro hedningarne i sanning och föremål för den gode herdens kärlek och herdawård, men de äro borttappade och förwillade får. Låtom oß höra några Guds ords domar öfwer dem och deras gudar! Se Rom. 1: 18—31; Gal. 5: 19—21; Es. 44: 8—20; 46: 6, 7!

Låtom oß dernäst några ögonblick försätta oß in i hednawerlden! — Der se wi t. ex. den arme muhammedanen, från minareten kallad till bön, stum ingå i den dödstysta moskeen och der i förtwiflans undergifwenhet för det oundwikliga ödet frammumla sitt ändlösa "allah", "allah" och sitt entoniga: "Det är blott en Gud och Muhammed hans störste profet". Wi se den förorättade och jagade indianen med hedendomens nöd och dystra förtwiflan målad i hwarje anletsdrag tillställa sina jagt- och krigs-dansar till den "Store Andens" ära; högljudt wittnar hans beteende derom, att i hans hjerta fins ingen frid, att hans öra aldrig hört Jesu ord: **Friden lå-**

ter jag eder, min frid gifwer jag eder. Wi spörja den stackars hindumodrens jämmerklagan, när hon, twingad af samwetsqwal, offrar sitt kära barn åt krokodilerne i Gangesfloden; wi tycka oß höra hinduenkans forna jämmerrop, då hon måste bestiga sin döde mans bål, och de på Ganges böljor eller wid deß stränder utsatte orkeslöse åldriges suckar; wårt medlidande wäckes för den stackars kinesen, hwilken känner intet annat "himmelens rike" än sina fäders land, ingen annan "himlens son", än deß kejsare, intet annat Guds ord än kejsarens och den förwirrade Confucii; wi jämra oß, när wi hinna Sibiriens tillfrusna öknar med deß i tjockaste hednamörker stadde infödingar och arma till ewig fångenskap dömde brottslingar. Wi häpna, när wi från fjerran höra om Syd-Afrikas nedsjunkenhet i synder och laster; wi intagas af fasa och förskräckelse, när berättelsen för oß in på konungarnes af Ashantee eller Dohomey i West-Afrika gård, der hufwudskallen synes utgöra enda så wäl kroppsliga som husliga prydnaden; konungatronen säges uppbäras af hufwudskallar, gångarne skola wara belagda med hufwudskallar i st. f. stenläggning, deras förnämsta dryckekar äro af hufwudskålar, den mest aktade är den som wid lifgördeln bär största antalet hufwudskallar, — hufwudskallar af med Jesu blod dyrt återlösta menniskor, hwilkas lif ändats på det mest fasawäckande sätt. Ingen kunde wäl fordom undgå att fasa, som satte sin fot på Nya Selands stränder, der konungen sågs omgifwen af hufwuden af ett antal besegrade höfdingar, hwilka han fält i krig; ännu större måste fasan, ökad med wämjelse, blifwa, om man bewistade några af deras festliga segermåltider, hwilka utgjordes af — menniskokött. — Om wi kunde på en stund blicka in bland några hednaskaror, i några hednahem och hednahjertan, huru smärtsam skulle då ej för oß åsynen blifwa af den dyrkan, som i hem och tempel egnas sådana gudar, hwilka hwarken se, höra eller allra minst hjelpa kunna, huru hemsk åsynen af deras wilda lekar och blodiga offer till de wredgade gudarnes försoning, huru hjertslitande åsynen af den stumma förtwiflan, som satt sin pregel på hwarje anlete, gjord ännu mera hemsk derigenom, att de sökt dränka densamma uti syndens störtflod! Sen den wilde fadern: han har ingen ro, han ser uppåt, ser nedåt, ser omkring sig, under det oron blott stiger i hans bröst! Sen den försagda modern: hon kan ej skåda uppåt och wänta hjelp; mot jorden är hennes fårade anlete wändt för att der ingen uppmuntran få! Sen på de skrämda barnen: från deras läppar ljuda inga böner eller sånger till Jesus, som dock bjuder: låten barnen komma till mig! Stannen wid en dödsbädd, antingen stå de stumma der eller höja de hjertskärande skri, de hafwa intet hopp om en ewig hwila, aldrig hafwa de hört, att Herren befaller sitt folk att gå bort uti en kammare och sluta dörren igen efter sig och förbölja sig ett ögonblick, så länge wreden går öfwer.

Apostelen talar i Rom. 8: 12—22 om en hela skapelsens suckan. I denna outsägliga suckan blandar sig äfwen den suck, som ofta, ehuru hedningen sjelf är föga medweten om anledningen, frampressas ur hans beklämda hjerta öfwer eget elände och öfwer de

kristnes trögghet. Ja, hela hednawerldens nöd uppstiger som en enda stor, outsäglig suck inför Guds tron och rör hans hjerta, så att han måste förbarma sig. Från den frälsande kärlekens mun höra wi ock dessa ord i wår text:

B) **Jag hafwer ock annor får—dem måste jag ock draga härtill.**

Äfwen de arme hedningarne äro får, men "annor får", hwilka dock Herren Kristus, den gode herden, som lät sitt lif för dem, lofwar "draga härtill", det är till sig, till sin församling. Se Es. 55: 3—5; Hes. 34: 11—16, m. fl. st. Men huru och hwarigenom skall detta ske? Swar: Genom evangelii predikan, det lefwande **wittnesbördet om Kristus**, ty tron är af predikan och predikan genom Guds ord. Herren Kristus säger för den skull: **Går ut i hela werlden och prediker evangelium allom kreaturom**; och: **Säden är mycken, och arbetarena äro få. Beder för den skull sädens Herre, att han sänder arbetare i sin säd.** Men man frågar: Regerar icke Kristus sjelf sin församling? Jo, från sin härlighets tron på Majestätsens högra sida i höjden både bygger och regerar han sin församling, som han förwärfwat med sitt blod; han gör det genom sina tjenare, som äro "sändningabåd i Kristi stad" (Apg. 20: 28; 2 Kor. 5: 20). Före sitt lidande och död lofwade han ock sända sin helige Ande, som skulle leda de trogna i all sanning. Genom ordet och de heliga sakramenten werkar Anden. "Hwem skall bära ordet?" Jesu lärjungar. Se Matth. 28: 19, 20; Apg. 1: 8; 9: 15, 16; Es. 3: 6—9!

Otron frågar: Hwarför har Gud icke ordnat werlden på annat sätt? Månne icke evangelium kan predikas för de döda? På första frågan gifwer Guds ord detta swar: **Gud såg på allt det han gjort hade, och si, det war allt ganska godt!**

Huru skulle för öfrigt sakerna ordnas, att icke en fiende skulle finna skäl att klaga? Till andra frågan swaras: Otron är mästerligt qwick att finna på utwägar — alla dock **utom** eller **mot** Guds ord — och gifwer aldrig ordet rätt, utan då Guds allmaktshand bekräftar deß sanning.

När Kristus säger: **Hwad jag säger eder, det säger jag allom: waker!** tager han ordet **waker** i hela deß djupa betydelse för såwäl **tron**, som **kärleken** och **hoppet**; hafwa wi i tron ingått genom dörren för fåren, måste wi ock med kärleken utgå. Kristus **har** älskat oß, men, mensklight och barnsligt taladt, älskar han oß ännu mera nu, sedan han lidit döden för oß. Kärleken lider all ting; gör han detta för sanningens skull, befästes han derigenom allt mer till sanningen. Skall lifwet ej dö, måste åt detsamma lemnas rum till lifsyttringar. Så i den enskildes, så i samfundets kristliga lif. Derför måste Kristi kyrka wara missionerande.

Här resa sig wäl, såsom alltid emot det goda, emot hednamissionen swåra hinder: a) för samfundet: 1) de många inom deß eget område, bland hwilka lifwets bröd ännu ej brutits, 2) deß **klena tro** och i följd deraf **krympta kärlek**, 3) deß brist på dugliga arbetare och nödiga medel; b) för den enskilde missionären: 1) hans klena (ofta anfäktade) tro och förkolnade kärlek, 2) de kristnas ofta lama förböner, 3) ensamheten eller fåtaligheten i arbetet,

4) språken, 5) hedningens gamla gudsdyrkan och ofta inrotade fördomar mot kristendomen, 6) egen obenägenhet och otro, 7) de prófningar, som Gud ofta låter komma.

Men Kristus kräfwer wår hela ande, själ och kropp. Genom sitt ord i wårt hjerta, mun och hand, under det den helige Ande leder oß i all sanning och påminner allt det Jesus oß sagt, will han kalla hedningarne till nådens delaktighet. Se Ps. 96: 3, 10; Es. 25: 6—9! Huru skola de komma härtill? Genom bättring och tro eller genom syndakännedom och nådekännedom. Så drager han dem härtill, att

C) de skola höra hans röst och det skall warda ett fårahus och en herde. De skola höra, icke såsom många af oß höra år efter år, öfwer hwilka Herren får klaga: **Jag uträcker mina händer hela dagen till ett ohörsamt folk** o. s. w.; **alltid läras de och komma dock aldrig till sanningens kunskap**; utan de skola höra, anamma och tro till salighet. Det är i sanning en stor tröst för en stackars missionär, hwilken med profeten ofta får sucka: Jag tänker: jag arbetade fåfängt, jag hafwer fåfängt och onyttigt förtärt min kraft häruppå, ändock min sak är Herrens och mitt embete hör min Gud till, att få från Jesu egen mun höra detta bestämda: **ett fårahus, en herde**, d. w. s. enahanda rättfärdighet, syndaförlåtelse, lif, frid, arf, salighet, frälsare m. m. **Här är ingen åtskilnad**, utan (Es. 3: 18, 19) Kristi kärlek sträcker sig i anseende till längden från ewighet till ewighet, i anseende till bredden till alla menniskor, i anseende till djupet ända ned i synda-, döds- och helwets djupet och i anseende till höjden ända derhän, att han gör syndaren till sin medarfwinge.

Wördade Synod, ärade missionsbestyrelse, älskade församlingar här representerade! I hafwen beslutat en mission, börjat träffa anstalter, beslutat ett offer — Gud synes wilja förse fåret. Den på hwilken Herrens lott fallit, sade gerna som Jeremia (Jer 1: 6) och gjorde gerna som Jona (Jona 1: 3), dock måste jag åstad. Fruktande och bäfwande, full af räddhåga för mig sjelf, går jag åstad, men beder om nåd att förtrösta på Herren. Offer kräfwas å båda sidor, å min att fullt och helt offra mig åt Gud och denna hans sak, å eder att med åkallan, förböner och medel understödja werket. Åren I beredda? Är jag beredd? Wi höra macedoniernas rop, derför: **Glädt framåt, I bröder, löftesordet swiker ej, och wi kämpa icke heller för ett owiß mål, ack nej!**

En resepredikant

I det hedniska Indien finnes det omkring en million tiggarmunkar; de draga genom landet från ställe till ställe, och det arma bedårade folket, som tror dem stå i stor gunst hos afgudarne, gifwer dem willigt sina gåfwor. Ett af dessa kringwandrande tiggande helgon war Brindelbund. Sextio år hade han warit stadd på wandring, och lika länge hade hans lif warit en syndatjenst. Han war en så kallad Byraggi, en synnerligt aktad och ärad klaß af Hindu-helgon; deras anhängare säga sig hafwa kufwat alla lidelser, och likwäl äro de de eländigaste slafwar under sina passioner, likasom nästan alla hedningar. På en af sina tiggarfärder

kom Brindelbund till Cutwa wid westra stranden af Hoogly, 75 engelska mil norr om Calcutta. Der hade just samlats en stor mängd hinduer för hwilka missionären Chamberlain förkunnade Guds ord. Då Brindelbund gick förbi, stannade han och lyßnade uppmärksamt till hwad den hwite mannen sade; och han ej blott hörde med öronen, utan anammade också ordet i hjertat; under predikan såg man honom gråta. På aftonen kom han till Chamberlain och sade: "Jag har under många år wandrat från en helig ort till en annan och har sökt någon som är wärdig min blomma (så kalla hinduerna sitt hjerta). Jag har warit hos Dschuggernaut, men der såg jag endast ett trästycke, och det war icke wärdigt. Men i dag har jag funnit en som är wärdig, och han skall hafwa min blomma. Jag har hört Jesus Kristus; han är min blomma". — Den gamle hedningen war lycklig att hafwa funnit Herren, han öfwerlemnade sig helt och hållet åt honom, och aldrig har han sedan undandragit honom sitt hjerta. Han blef ganska snart känd bland hinduerna för sin ifwer att utbreda kristendomen. Från morgonen ända till aftonen gick han omkring bland hedningarne och berättade dem om werldens Fräisare och läste för dem Guds ord. "Hwilken annan", plägade han säga, "behöfwen I, än den som jag har funnit?"

Emedan han redan war temligen åldrig, då han blef kristen, så inställde sig hos honom ålderdomsbräcklighet ej lång tid efter hans dop. Han lät ej derför afskräcka sig att besöka hedningarne. Om man sade till honom, att han gjorde bättre i att stanna hemma, swarade han: "hwarför lefwer jag då?" War han frisk, så drog han ej i betänkande att wandra milslånga wägar, medföranде sina traktater, som han utdelade bland hedningarne. Ofta wandrade han på en dag 20—30 engelska mil till fots, och om aftnarne satte han sig ofta ned hos folket och talade med dem ända till midnatt om deras själs salighet. Under 14—15 år har han sålunda dragit omkring med sina kristliga skrifter. En wän, som ofta såg honom under denna tid, sade om honom: han kunde på andliga förhållanden tillämpa allt det han såg och hörde. Om han t. ex såg en med sockerbalar lastad oxe gå förbi, så liknade han oxen wid den kristen, som har Guds ord och nådens ljufliga predikan, men icke känner deß härlighet och wärde. Hela hans själ tycktes wara uppfyld af hans Frälsare. Under de sista weckorna af sitt lif hade han att utstå mycket lidande. Han bar det med tro och tålamod och längtade att skiljas hädan och wara när Kristo. Då fru Chamberlain en gång frågade honom: Brindelbund, skall jag laga till the åt er — kan ni förtära något bröd?— swarade den sjuke, i det han lade sin hand på nya testamentet: detta är mitt the, syster; detta är mitt bröd. Menniskan lefwer ej allenast af bröd utan af hwart och ett ord, som går af Herrens mun. Såsom wanligt kommo grannarne ofta till den sjuke wännen och satte sig wid dörren. Brindelbunds mun war då städse full af lof och tacksägelse till den barmhertige Herren. Från sin dödsbädd uppläste han ur minnet hela afdelningar ur bibeln och bad med dem. Först wid hans kort derefter inträffade död tego hans läppar om Herren för att med de återlösta i himmelen sjunga ett aldrig tystnande hallelujah. (Sändeb.)

Rapport

från past. E. Peterson om hans werksamhet i Nebraska.

Till ärade Centralbestyrelsen!

Nåd och frid!

Jag will nu meddela något om min werksamhet här i Nebraska. Det får ursäktas, att jag dröjt så länge. Orsaken är det mycknа resandet och det öfweransträngande arbetet.

Gå wi nu öfwer Plattefloden från Swede Home, så finna wi uti Nance Co. en gammal Indian-reservation, på hwilken regeringen nedlagt ofantliga summor i storartade byggnader och dylikt. Det är icke så få swenskar, som bebo detta land såsom arrendatorer; några hafwa dock ejet land. De fleste swenskar här tillhöra en församling i Platte Co. och ämna så fort som möjligt att dit uppflytta. Nämda församling i Platte Co. stiftades af pastor Ahlqwist förliden sommar. Här är utsigt för en rätt stor församling och om någonstädes, så borde här en lärare stationeras genast. Ett rätt församlingssinne är här rådande, och äfwen har jag träffat några, som enfaldigt hwila wid Jesu Kristi kors.

Metodisterna hafwa en längre tid haft församling i närheten af wår församling, och här predika de nu hwarannan söndag i samma skolhus, der församl. håller sina gudstjenster; dock håller wår församl. nu på med egen kyrkobyggnad, ett torfhus, sod house. Det är klart, att der ett sundt församlingslif skall bibehållas, måste detta underhållas med Guds rena och oförfalskade ord, och så äfwen här. Kan här ingenting göras å synodens sida, utan församl. får wänta tills hon kan sjelf underhålla sin lärare, så komma nog många att lyßna till det, som bjudes dem af andra.

Från denne plats gå wi öfwer till Oakland, Burt Co. Här finnes en af Nebraskas äldre swensk-lutherska församlingar. Dock äro de jemförelsewis få, som tillhöra denna församling, ty på denna plats finnes både missionswänner, metodister och baptister.

Wår församling har dock onekligen gjort allt för att kunna bibehålla sig midt i allt wirrwarr, och detta bewisade hon förliden sommar genom att uppföra en rätt wacker och dyrbar kyrka, på hwilken ännu wisserligen hwilar en ganska stor skuld; men om Gud bewarar den nu lofwande grödan, hoppas församlingen kunna i höst aflyfta en del af skulden. Här finna wi en del af prof. Hasselquists församlingsmedlemmar från Rock Island, och dessa hafwa gjort ett godt intryck på församl. i Oakland både i andligt och borgerligt hänseende.

Logan, Dodge Co., är annex-förs. till Oakland. Här är en temligen stor kyrka, men församl. synes i andligt hänseende wara mycket förslappad och i saknad af den rätta kristliga kärleken. Dessa menniskor hafwa warit föremål för de fräckaste fritänkare-utgjutelser, och fara är att fritänkeriet här slagit djupa rötter.

Elkhorn, äfwen i Dodge Co., är en annan, en liten älsklig församling. Denna kan icke bibehålla sig, ty oaktadt de hafwa bott der i många år, kunna de dock knappast förda så mycket de behöfwa för sitt nödwändiga uppehälle. De bo ut med en liten flod af samma namn som församlingen; denne öfwerswämmar årligen, och detta förorsakar sjukdet honom täckes och framgång hafwa.

Tecknar eder ringe tjenare

E. Petersson.

domar och pröfningar af många slag. De gjorde wäl, om de snart bröte upp och flyttade till någon större församl. Endast 8 à 9 familjer äro här bosatta och ibland dessa icke så få, som höra Herren till af allt hjerta.

I Saunders Co. är det tre församlingar, som tillhöra wår synod. Dessa äro så wäl bekanta för Bestyrelsen, att det är öfwerflödigt att säga något om deras ställning. Alma och Swedeburg hafwa förenat sig om att kalla lärare gemensamt. Edensburg har egen lärare, N. Nordling, som arbetar med mycken wälsignelse. Denna församling hade en riktig högtid sista gången jag war der. En elakartad strid hade för en längre tid oroat och beswärat församlingen, och denna strid drogs till och med för konferensen i Omaha. Det war nu både rörande och glädjande att se, huru de stridande lade ned wapnen och med tårfylda ögon räckte hwarandra handen till försoning, och gräfde ned alltsammans wid korsets wälsignade fot.

I Lincoln har jag äfwen gjort några besök. Der är dock i werkligheten ingen församling. De hafwa wäl en liten kyrka, som tillhör dem, som wilja widbliswa wår tro och bekännelse, men dessa äro så få, att de hafwa ingen utsigt att kunna bibehålla sig såsom församling. Dock så länge några finnas, som wilja höra oß, böra wi göra dem besök. — Jag har nu i korthet redogjort för förhållanden här ute och måste nu sluta med tillkännagifwande af inkomster och rese-utgifter på missionsfältet.

Måtte Herren wälsigna det under dessa resor predikade ordet, så att det icke må återkomma fåfängt, utan göra

Hwarjehanda.

— Pastor Lindeblad har antagit kallelsen till Sw. Ev. Luth. förs. i Moline, Ills, och ankommer dit i början af Nov., om icke förr.

Fiendskapen emot Guds ord uppenbarar sig på många sätt; bland andra deri, att fiendtliga tidningar med synbar glädje utmåla till det wärsta hwarje brott, större eller mindre, hwartill en prest gjort sig skyldig, och wanligen framställa saken så, att dermed skall bewisas att presterna äro sådana allihopa. En engelsk politisk tidning i Cincinnati, Commercial, har uppgjort en lista på alla de prester i Förenta Staterna, som blifwit öfwerbewisade om någon osedlighet och antalet uppgår till jemt 50; således 50 i hela landet utaf 65,000 prester eller en trettondedel af en procent. I listan äro äfwen upptagna de prester, som blifwit anklagade för baktal, eller för predikande af någon willfarelse och annat dylikt. Det är sorgligt att n å g o n skall gifwa anledning till förargelse och Guds namns försmädelse; men i jemförelse med hwilken annan samhällsklaß som helst stå presterna i Amerika wisserligen fram såsom utmärkta i sedligt hänseende.

— Hwad krogar kosta. I en "sermon for workingmen" framhåller en af Chicagos eng. tidningar, att stadens grofarbetare och handtwerkare dagligen nedlägga $20,000 eller öfwer sex millioner dollars årligen å stadens krogar. Lägger man härtill, hwad som åtgår för cigarrer, wid kortspel, biljardspel o. d. uppgår summan tillöfwer 8 millioner dollars. Hwad köpmän, bodbetjenter och resande å krogarne utbetala är icke inberäknadt i denna summa.

(Heml.)

Detta är hemskt; nog finnes anledning till "strike".

— Minn. S. T. innehåller en god artikel om tobak, hämtad som wi tro ur det wetenskapliga arbetet: "Uppfinningarnas bok". Efter det den lemnat en kuriös historia om tobakens uppkomst och om de stränga straff, hwarmed regeringarna sökte förhindra deß inträngande och bruk, yttras om tobakswäxtens beskaffenhet följande: "Det ämne, som utgör det wärdefulla deri, är n i k o t i n. I rent tillstånd är det ett så starkt gift, att en enda droppe häraf gör luften i ett stort rum obrukbar till inandning. Nikotinhalten hos tobaken warierar från 1 till 7 procent. Nu förbrukas i medeltal omkring 9 mil-

lioner skålpund tobak årligen, och om man då antager nikotin-halten till 2 procent, så blifwer resultatet häraf, att rökarne årligen förtära mera ren nikotin än som behöfdes för att förgifta två gånger så mycket menniskor som hela jorden eger. — Nu följer af sig sjelf, att endast en ringare del kommer i den förbindelse med blodet som är nödwändig för att giftigt inwerka på organismen. Det mesta medföljer spotten, stannar i piporna och cigarrstumpar m. m., men ändock måste de stora qwantiteter nikotin, som en ifrig rökare årligen förtär, inwerka högst skadligt för organismen".

När man nu derjemte besinnar, att tillwerkarne inblanda i tobaken äfwen annat giftigt, då tycker man, att rökare....dock slutsatsen kan hwem som helst göra.

— Wi kunna ej annat än uttrycka wår glädje öfwer ett kraftigt wittnesbörd emot det hemliga fällskapswäsendet, de hemliga nykterhetsfällskapen deri inbegripna, som förekommer i "Sändeb." Det heter deri bland annat: "Wi widhålla wårt påstående, att de hemliga fällskapen äro en kräfta för wår tid". "Med afseende särskildt på frimurare-föreningarna säges det allmänt, att deras medlemmar göra allt till att förswara hwarandra inför lagen, antingen rättwisan är på deras sida eller ej. Är denna beskyllning sanning, så är frimureriet i hög grad skadligt och samhällsförstörande; och ingen menniska med moraliska känslor, ännu mindre en kristen, kan gilla det".

I afseende på begrafningar af hemliga fällskaps medlemmar yttras: "Wi wilja ej tillåta frimurare eller några andra att införa sitt otyg och ofog i wåra kyrkor". "Wi hörde en gång omtalas en frimurare-begrafning, hwarwid den döde, som i lifstiden warit krögare, blef införd i kyrkan och placerad framför altaret. En frimurare i full ordensuniform uppsteg på predikstolen, hållande ett swasande loftal öfwer den hädangångne brodren, hwilken nu sjelf såsom en lefwande sten blifwit inmurad i den härliga tempelbyggnaden derofwan. Om wi tillåta någon att med wår wilja från wåra predikstolar "tala lögn i Herrens namn", huru skola wi begära, att folket skall sätta tro till oß, när wi sedan uppträda".

Smörprogram

för skolåret 1879—'80.

Wi hoppas wåra wänner ursäkta oß, om wi ännu en gång komma för att tigga — smör. Wårt smörprogram har lyckats så wäl förut, att wi tro, att skolans wänner wilja äfwen på detta sätt också i år komma med sin gåfwa. För instundande år behöfwa wi omkring 80 ℔ smör hwarje wecka. Käre wänner, försöken nu edert bästa, d. w. s. gören lika så godt som i fjol och under wåren. Herren gifwe sin wälsignelse till allt godt werk, han wälsigne eder och wår skola och låte oß alla glädjas öfwer hans nåd.

September:	1 weckan:	Andover, Ills.	
	2 „	„	„
	3 „	„	„
	4 „	„	„
Oktober:	1 „	Cambridge, Ills.	
	2 „	Orion	„
	3 „	„	„
	4 „	Varna och Geneseo, Ills.	
November:	1 „	Stanton, Iowa.	
	2 „	„	„
	3 „	Freemont	„
	4 „	„	„
December:	1 „	Bethesda	„
	2 „	Esser och Red Oak, Iowa.	
	3 „	Swedesburgh,	„
	4 „	Kingston,	„
Januari:	1 „	Berlin, Ills.	
	2 „	„	„
	3 „	Opheim	„
	4 „	New Sweden, Iowa.	
Februari:	1 „	Swede Point	„
	2 „	Moingona o. Swede Valley, Ia.	
	3 „	Gowrie, Iowa.	
	4 „	West Dayton, Iowa.	
Mars:	1 } „	Församlingarna i Indiana.	
	2 } „		
	3 „	Geneva och St:t Charles, Ills.	
	4 „	Henderson Grove, Ills,	
April:	1 „	Wataga,	„
	2 „	Pecatonica,	„
	3 „	Wyanet,	„
	4 „	New Bedford och Tampico, Ills.	
Maj:	1 „	New Windsor, Ills.	
	2 „	Knoxville,	„
	3 „	Altona,	„
	4 „	„	„
Juni:	1 „	Woodhull,	„
	2 „	„	„

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Från Jamestown, New York, 36,45; från Pontiac R. J., 10,00; från Mayville, R. D., 2,57.

Pontiac, R. J. i Aug. 1879.

T. O. Linell.
N. D. konf. kasför.

Tillkännagifwanden.

Illinoiskonferensen håller sitt nästa årsmöte i Altona, Knox Co., Ills och börjar med högtidlig gudstjenst i sw. ev. luth. kyrkan onsdagsaftonen den 27 Augusti kl. 7. Såsom diskussionsämne föreligger sedan föregående möten theser öfwer: "Den rättfärdiggörande tron". I enlighet med presidentens uppmaning torde förslaget till konstitution för konferenserna äfwen blifwa föremål för samtal wid detta möte. Fördelningen af skolans skuld måste ock företagas jemte många andra wigtiga saker, hwarföre det blir nödwändigt att få wäl pastorer som delegater allmänt infinna sig.

Rockford, Ills, den 26 Juli 1879.

G. Peters, sekr.

Konferensmöte. New York konferensen sammanträder, will Gud, den 21 Augusti i sw. ev. luth. Hesselvalley församlingens kyrka i Sugar Grove, Pa., och begynnes med predikan af pastor C. E. Lindberg kl. 2 e. m.

Sugar Grove, Pa., i Juli 1879.

H. O. Lindeblad.
Konferensens ordförande.

Jowa-konferensens östra missionsdistrikt kommer, will Gud, att hålla sitt nästa möte i Kingston, Jowa, den 26 Aug. kl. 10 f. m. och följande dagar. Samtalsämne: 5:te Hufwudstycket af dokt. Luthers Lilla Katekes.

Alla sanna wänner till Guds ord och stiftelser är hjertligen inbjudna.

Burlington, Jowa, d. 1 Aug. 1879.

J. E. Erlander, sekr.

Missionsmöte. Jowa konferensens norra missionsdistrikt håller sitt nästa möte i Moingona, Boone Co, Jowa Tisdagen den 26 Aug. och börjas det med predikan i sw. ev. Luth. kyrkan kl. ½8 e. m. Samtalsämne: Rom. 6: 23. Alla Guds ords wänner äro hjertligen inbjudna.

Gowrie, Jowa, d. 8 Aug. 1879.

S. F. Westerdal.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. Prenumerationspris för ett år 50 cts; ett halft år 30, ett år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Organist- och sånglärare-syssla.

En i musik och sång kompetent person kan erhålla anställning såsom organist och sånglärare i Sw. Ev. Luth. Immanuelsförsamlingen i Omaha, Neb. För närmare upplysningar hänwände man sig till past. E. A. Fogelström der sammastädes.

Innehåll: Om nådemedlen och troslifwet, sid. 529. — Katolska tankar om Swerige, sid 532. — Hufwudämnet i en evangelisk predikan, sid. 534. — Hednamissionen i Kristi kärleks ljus, sid. 535. — En reseprediant, sid. 539. — Rapport, sid. 541. — Hwarjehanda, sid. 542.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. N. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 27 Augusti 1879. N:o 35.

Predikan

på 10:de sönd. efter Trinitatis, hållen i Wåhla 1867 af framlidne professorn och kyrkoherden L. P. Esbjörn.

J. J. N.

Ack, we det syndiga folket, det folket af stor mißhandel, den arga säden, de skadliga barnen, som öfwergifwa Herran, förſmäda den Heliga i Israel, och wända tillbaka.

Med dessa allwarliga ord tilltalar Herrans profet Esaias Juda och Jerusalems folk uti Uzia, Jotham, Ahas och Jehiskia, Juda konungars, tid. Herren hade bewisat dem så många wälgerningar, gjort ibland dem så många och märkwärdiga under ända från det de gingo ut från Egypti land till den dagen, näpst dem och åter tagit dem till nåder, så snart de bättrade sig i någon måtto, och oupphörligen lätit nåd gå för rätt med dem — och dock måste han klaga: **Jag hafwer uppfödt barn och upphöjt, och dock äro de mig affällige wordne.** Ja han liknar dem wid oxar och åsnor, ja till och med säger, att de woro sämre än dessa, ty de kände det icke och förstodo det icke. Derföre måste han uttala ett we öfwer dem och säga: Ack, we m. m. Es. 1: 4.

Esaias har blifwit kallad Gamla testamentets evangelist, ty ingen har så tydligen som han framstält Guds nåd i Christo, ingen så herrligt afmålat Guds rikes nåd och salighet och de osägliga skatter, som Guds trogna kyrka i Nya testamentet skulle erhålla genom tron på honom och föreningen med honom, ingen så bewekande inbjudit till delaktighet af dessa nådens skatter. Men då ingen nåd, intet inbjudande wille hjelpa, utan de afweko deß mer, ju mera Herren lät kalla dem, då stafwen lust icke kunde locka dem till att besinna hwad deras frid tillhörde; så måste han gripa till stafwen we och förkunna dem, att, ju högre och större den nåd och salighet war, som de föraktade, desto större och förskräckligare blef ock den dom, som skulle öfwergå dem, om de fortforo med samma olydnad och obotfärdighet. Och hans ord woro icke förgäfwes. De syntes wäl wara en ropandes röst i öknen; men Herren, som sändt honom, som upptändt en sådan brinnande ifwer uti hans själ och ingifwit honom hwad han skulle tala, lät ock snart hans ord gå i en förskräcklig fullbordan. Hans ord

tyſtnade wäl på jorden, men de återljödo i himmelen inför Guds thron och uppfyldes mer och mer, då folket efterhand förſjönk i ogudaktighet och ſlutligen under störſta jemmer bortföſtes ſåſom boſkap uti främmande land, der de behandlades med tyranni, medan de lefde, och hwarje obotfärdig ewinnerligen förkaſtades från Guds anſigte, då han dog i ſina ſynder.

Detta allt är oß ſkrifwet till en förwarning, på hwilka werldens ände kommen är, det är oß ſom lefwa i werldens ända, under Guds nådeshushållnings ſiſta tid, under ewangelii fulla och ſiſta utweckling. Ju klarare ljuſet af Guds klarhets kunſkap lyſer för oß, ju flera af Herrans löften wi ſett fullbordade, ju högre, större och oförtjentare nåd blifwit oß erbjuden; deſto större blifwer ock ſäkerligen wår dom, om wi icke wärda oß om att förſtå, icke antaga den och låta oß frälſas, utan fortfara i obotfärdighet och otro, i egenrättfärdighet och werldswäſende, uti ſynder och laſter, uti frosſeri, dryckenſkap och otukt, uti kif och nit, trätor och twedrägt m. m. **Ty den mycket är gifwet, af honom ſkall ock mycket utkrafdt warda, och hwad menniſkan får, det ſkall hon ock uppſkära: den ſom får i ſitt kött, han ſkall ock af köttet uppſkära förgänglighet**, allt hwad han här ſikar och äſlas för, ſkall fara honom utur händerna ſåſom en dimma, och han hafwa intet för ewigheten, utom att kaſtas från Guds anſigte uti ewinnerlig pina.

Herren Jeſus gifwer oß ock uti dagens text många warnande exempel derpå. Herren Gud gifwe, att wi måtte rätt gifwa akt på dem, förſtå dem och lägga dem på ſinnet, ty de äro talade till hwar och en, ſom hörer dem. Derföre innan wi uppläſa dem, åkallom Herran Gud om nåd att djupt, djupt fatta dem, uti Jeſu egna wälſignade böneord: **Fader wår.**

Jag beder, tror och wet m. m.

Text. Matth. 11: 20—24.

Gif att ditt ord oß lyſer ſå m. m.

Ämne: Herrans ſtora we öfwer ett folk af ſtor mißhandel.

I.

Exempel af folk af ſtor mißhandel.

a) De Sodomeer. **Sodom** betyder på wårt tungomål **hemlighet**. Det war en ſkön konungslig ſtad, belägen uti en täck dal wid Jordans flod och omgifwen af de herrligaſte betesmarker. Skriften ſäger, att trakten war **watturik, ſåſom en Herrans luſtgård, likaſom Egypti land.** Feta hjordar fingo en herrlig föda, och Gud hade likaſom ſlöſat ſina lekamliga wälgerningar på denna herrliga punkt af ſkapelſen, Siddims dal, ſom af de omgifwande bergen ſkyddades för öknens döfwande windar och ſåledes åtnjöt ett ſydligt lands alla företräden, men war ſkonad för deß olägenheter. Men innewånarne hade en **hemlighet**, en hemlighet, ſom icke menniſkoögon alltid ſågo, men ſom Guds allſeende öga ſåg; en hemlig laſt, ſom tärde på kroppens och ſinnets krafter, ſom gjorde menniſkorna i förtid gamla, förtog hågen för nyttig werkſamhet, gjorde ſinnet dyſtert och trätgirigt och förqwäſde all håg att wända ſig till Herran och lefwa efter hans heliga wilja — och denna hemlighet war **okyſkheten.** Det är den, ſom öfwas i mörkret och i hemlighet, men i ſinom tid bär ſina förſkräckliga

frukter uti otro och gudlöshet, uti förakt för allt heligt och slutligen, då sammetet waknar, medför en hemsk och ohygglig förtwiflan. Detta gäller i synnerhet om de otuktssynder, som menniskan sjelf utöfwar på sin egen kropp, och som ingen utom Gud wet, eller dem som Paulus beskrifwer uti första kapitlet till de Romare, då **qwinnorna förwandla den naturliga brukningen uti den, som är emot naturen**, och då **männerna öfwergifwa den naturliga qwinnans brukning och brinna i sin lusta till hwarandra.** Detta är höjden af syndastyggelse, och denna styggelse war wanlig i Sodom och har deraf sitt namn. Sodoms innewånare hade till och med gått så långt deruti, att den icke mera war någon **hemlighet**, att de icke blygdes derför, utan **kommo, unge och gamle, och omhwärfde huset, och allt folket kom tillhopa**, och fordrade fräckt, att Lot skulle utlemna de män, som gästade när honom, att de måtte känna dem (enl. 1 Mos. 19). Och denna förfärliga styggelse, som öfwades af unga och gamla, war icke ensam. Synderna äro beslägtade med hwarandra; den ena synden drager de andra med sig. Herren sjelf beskrifwer Sodoms mißgerning så: **Högmod och all tings öfwerflödighet, men den fattiga och torftiga gjorde de icke hjelp, utan woro stolte och gjorde styggelse för mig.** Och den som förmanade dem, den gjorde de gäck af, och i stället för att besinna sig, förtörnades de, och sade: **Är icke du allena en främling härinne och will nu regera? Nu wäl, wi wilje göra dig mera ondt än dem.** Och de trängde sig hårdeligen med wåld inpå mannen Lot. Sådana woro Sodomiterna de hade ett herrligt land, men lefde uti hemliga och uppenbara synder och foro med storm emot den, som mildt och kärleksfullt förmanade dem och sade: **Ack, käre bröder, gören icke så illa.**

Och deras grannar i Gomorra woro dem alldeles lika, både uti förmoner och ogudaktighet. De blefwo dem ock derföre lika uti Guds rättfärdiga straff, såsom wi strax skola se.

b) Tyrus och Sidon. Dessa woro två närliggande städer norr om det Judiska landet uti Fenicien. De woro den gamla werldens största handelsstäder. All den prakt, yppighet och fåfänga, som man är wan att se uti stora städer, woro der i högsta grad. Deras skepp besökte alla den kända werldens hamnar, och de anlade nybyggen på ganska många ställen, hwilka sedan blefwo mägtiga riken, hwilkas rykte uppfylde den gamla historien. Konster och wetenskaper florerade hos dem tidigare än hos andra folk. Om de hade welat wända sitt sinne till Gud och erkänna, att allt detta war hans gåfwa, samt göra något för hans kännedom; så skulle de haft ett oberäkneligt wälsignadt inflytande på folkens wälfärd. De hade ock lätteligen kunnat få kännedom om den sanne Guden, ty de woro grannar till Israels folk, der dock den sanne Gudens dyrkan fans, och stodo med dem uti mångfaldig förbindelse. Men deresser synas de icke hafwa frågat. De nöjde sig med sina rikedomar och håfwor, med **allehanda frukt, som wexte wid Sihor, och säd wid älfwen, som fördes der in öfwer stora watten, och att wara hedningarnes stapel.** De hade segel af stickadt silke utaf Egypten, **med sitt märke stickadt deruti, täckelse af gult silke och purpur ifrån de öar Elisa.** Deras furste sade: Jag

är Gud; jag sitter på en stol såsom en Gud midt uppå hafwet. Och Tyrus bygde fäste och församlade silfwer likasom sand och guld såsom träck på gatorna. — Detta är allenast en liten del af Skriftens beskrifningar på Tyri och Sidons herrlighet. Men den är tillräcklig att wisa, huru förskräcklig deras synd war. Den som säger: jag är Gud, den skyr icke för någon synd och orättfärdighet. Han kan göra hwad som helst både mot guddomlig och werldslig lag, så snart han derpå ser sin winning, sin magt och sin ära förökade och befäste. Han söker blott hwad denna werlden tillhörer, och tror ofta icke, att något annat är werkligt än hwad hans öga ser, och hans händer handtera. Gudsfruktan, kärlek, barmhertighet, rättwisa, redlighet äro för honom ord utan betydelse, tomma skuggor; och ödmjukhet, tålamod, fördragsamhet och undergifwenhet strida mot hela hans natur; och ändtligen älska sina owänner, göra dem godt, som göra ondt, och bedja för dem, som göra skada och förfölja, det upprörer hela hans wäsende och wäcker hans harm — eller hans åtlöje.

c) Chorazin, Bethsaida och Kapernaum. Dessa städer lågo wid Galileiska hafwet och woro på sin tid wigtiga, särdeles Kapernaum. Men allra wigtigast woro de derföre, att de lågo i den engden, der Jesus ofta wistades och gjorde många tecken och under och uppenbarade sin guddomliga magt och herrlighet. Det fans ingen innewånare uti de städerna, som icke hört om Jesus; ingen som icke förnummit, hwilka nådefulla ord gingo af hans mun; ingen som icke hört, huru han predikade wäldeligen, och icke såsom de skriftlärde; ingen som icke sett Jesus, om de det allra minsta winnlade sig derom. Orden af hans bergspredikan kunde lätteligen sprida sig till hwarje koja i Galileen; och ingen war, som icke kunde weta, hurudane de skulle wara, dem Jesus prisade salige; ingen som icke blifwit förmanad att taga sig till wara för de falska profeter; ingen som icke wiste, att icke warder hwar och en kommande in i himmelriket, som säger till honom Herre, Herre; utan den som gör Fadrens wilja, som är i himmelen. Alla wiste om den spetälske mannen, som Jesus helade, om höfwidsmannens tjenare, som Jesus botade just i Kapernaum, om Petri swärmoder, om den borttagne, om qwinnan, som haft blodgång i 12 år, om Jairi dotter, som han uppwäckte från de döda, och om de twå blinde, som han botade. Och till yttermera wisso heter, att Jesus gick omkring i alla (Galileens) städer och byar, lärde i deras synagogor och predikade evangelium om riket och helade allehanda sjuko och allehanda krankhet ibland folket. Och deßutom utsände han sina 12 apostlar, hwilka säkerligen uti Galileen begynte sitt arbete. Med skäl kunde derföre Jesus säga, att Kapernaum war upphöjdt allt intill himmelen; ty det war der han walde sin bostad, der han både offentligt och enskildt förkunnade Guds rikes herrlighet och salighet; det war der han inbjudit hwarenda menniska till Lamsens bröllopp. Men de wille icke, utan ursäktade sig, och gingo bort, den ene till sin afwelsgård och den andre till sin köpenskap. De läto werldens lustar och timliga omsorger wara sitt högsta goda. Wäl gingo skaror af menniskor mången gång att höra Jesus,

men sedan de hört, gingo de bort och glömde alltsammans, eller ock förargades deråt, om det icke behagade dem. Jesus erbjöd dem nåd och Fadrens förbarmande, utan all deras förtjenst och wärdighet, om de blott wille erkänna, att de woro förlorade syndare, och bedja af hjertat om nåd uti Jesu namn; men det wille de alldeles icke gå in på. De mente, att de woro goda nog genom det de lefde efter Mose lag. Om Frälsaren wille förbättra denna deras rättfärdighet genom att ytterligare wisa dem nåara gerningar — det kunde så wara. Men att rent af förkasta all deras rättfärdighet efter lagen och bjuda dem blotta nåd — ingenting annat än nåd, det kunde de icke fördraga. De förargades deröfwer och blefwo fulla af hat och bitterhet, och slutligen gick det så långt, att han kunde icke der många gerningar göra för deras otro skull. Och slutligen wille de uti sjelfwa Nazareth, der han war uppfödd, störta honom utför berget, der deras stad war uppbygd på, just då han hade så herrligen och nådefullt talat till dem i anledning af Esaie ord: Herrans, Herrans Ande är öfwer mig, derföre att han hafwer smort mig; till att förkunna evangelium dem fattigom hafwer han sändt mig, till att läka de förkrossade hjertan, till att predika de fångar frihet och dem blindom syn och dem sönderslagnom förloßning. — Sådant war sinnet hos Galileens städers innewånare. Deras mißhandel war stor, ty de föraktade och förföljde sjelfwa Guds Son.

(Forts.)

Om
Nådemedlen och Troslifwet.

(Af N. Forsander.)

(Forts. fr. föreg. n:r.

II. Om Ordets förhållande till sakramenten.

Herren har befalt oß att predika men äfwen att döpa och fira hans heliga nattward; han har sålunda gifwit oß ordet och sakramenten. Huru är nu ordet åtskildt från sakramenten, och huru är det förenadt med dem? Wi wilja söka beswara dessa frågor.

a) **Om åtskilnaden.** Sakramenten äro synliga handlingar, kroppen begjutes med watten, munnen emottager bröd och win; deremot rörer sig ordet helt och hållet på andens område, Gud wänder sig der såsom Ande till wår ande. Gud will helga oß till kropp, själ och ande. Skriften wittnar om Herren (Joh. 5: 39); men i dopet blifwa wi inympade i honom, och i den heliga nattwarden spisa wi hans lekamen och blod. Ordet målar oß Kristus för ögonen, genom sakramenten winner han gestalt i oß och werkar derjemte på wår lekamlighet (jfr Joh. 6). Jag erinrar nu widare om några skriftens språk: Gal. 3: 26, 27 och 1 Joh. 5: 6, som jemte många andra skriftställen wittna om den fullkomliga delaktigheten (communion) wi uti sakramenten hafwa med Kristus. Sakramenten hafwa derför med sig en församlingsbildande magt. 1 Kor. 12: 13: Wi äro alla uti en Ande döpte till en lekamen, ehwad wi äro judar eller greker, tjenare eller fri, och hafwa alle druckit till en Ande". (Jfr 1 Kor. 10 och Apg. 2 kap.). Särskildt är dopet en ingång till Guds rike (Joh. 3: 5).

b) **Om gemenſamheten.** Wi medgifwa dock gerna, att denna åtſkilnad dock icke är wäſentlig, ty i werkligheten gifwes det ju ingen ſakramentets werkan utan i förening med ordet. Ordet är förbundet med ſakramentet, och de ſom bruka ſakramenten ſtå under ordets inflytande. När ordet nämnes ſåſom ett nya födelſens medel (Jak. 1: 18; 1 Petr. 1: 23), ſå är här dopets werkan medinbegripen och förutſatt, ſåſom tydligen ſynes af Eſeſ. 5: 26: "i wattnets bad genom ordet". När det nu heter: Jeſus Kriſtus kommer med watten och blod, det är dopet och nattwarden, ſå tillägges det om ordet (1 Joh. 5: 6): "och Anden är den ſom betygar, att Anden är ſanningen". Till wittnesbörden om Kriſti kött och blods wälſignade kraft och werkan höra ock deſſa orden (Joh. 6: 63): "Anden är den ſom gör lifaktig, köttet är intet nyttigt; de ord jag säger eder äro Ande och lif". Såſom ſlutord anföra wi den gamle Claus Harms ord i hans 95 theſer: "Hell den romerſka kyrkan, hon har ſakrament; hell den reformerta, hon har ordet; trefaldt hell den lutherſka, ty hon har både ordet och ſakramenten!" Orden äro wäl underliga, men ſanna:

III. Det heliga dopet.

Såſom wåra läſare finna, är det ingenting nytt, ſom wi här frambära, utan det är de gamle trosſanningarna, ſom wi på wårt enfaldiga wis ånyo framdraga och bekräfta med ſkriftens ord. Wi göra ſå för att ſtyrka wår och eder trosfrimodighet och glädje i Gud och hans nåd under allt fiendens tal om ſina "andebegjutelſer". Ack, läran om det heliga dopet förſummas blott allt för ofta! Wid framſtällningen af denſamma följa wi nu dr Luthers lilla katekes:

a) **Hwad dopet är.** Wår Frälſare ſäger, Matth. 28: 19, 20: "Går fördenſkull ut och gören alla folk till lärjungar, döpande dem till Fadrens, Sonens och den Helige Andes namn och lärande dem att hålla allt det jag hafwer eder befalt; och ſi, jag är när eder alla dagar intill werldens ända" (Melins öfwerſ.). Wi finna häraf, att **dopet är en helig kyrklig handling, ſom Kriſtus har inſtiftat, hwarigenom wi i den treenige Gudens namn och under begjutning med watten och Anda upptagas till Kriſti och hans förſamlings gemenſkap.**

Att dopet är en helig, kyrklig och af Kriſtus inſtiftad handling, finna wi deraf, att Kriſtus har ſjelf befalt ſina lärjungar att döpa, ſamt att de ſedan uppdragit detſamma åt förſamlingens herdar och preſter, ſom warit apoſtlarnes lärjungar och följeſlagare. Men här är att märka, att Guds ord betraktar ſådant dop, ſåſom wore det förrättadt af Kriſtus ſjelf. Joh. 4: 1, 2.

Sjelfwa ordet dop, eller rättare ſagdt deß motſwarande ord "baptitsein" i den heliga ſkrifts grundtext, betyder en twagning med watten utan att angifwa något ſärſkildt ſätt för twagningen. Uti 1 Kor. 10: 2 ſäges ſålunda Israeliterna wara döpta under Moſe i ſkyn och i hafwet; men icke woro de derför nedſänkta i hafwet eller neddoppade i ſkyn; jemför Eſeſ. 5: 26. Äfwen brukas ſamma grundtextens ord i Marc. 7: 4 och Luc. 11: 38 med betydelſen af att twå händer, dryckeskäril m. m., och i Ebr. 6: 2 om de olika twagningarna i gamla teſtamentet. Watten är emellertid det jordiſka elementet i dopet, "han

döpte med watten" Joh. 1: 33; "watten och Ande" Joh. 3: 5; "döpas med watten" Apg. 10: 47; "wattnets bad" Efes. 5: 26, det må nu ske wid Jordans flod eller Enons källor, i templet eller fängwaktarens hus; det må nu ske genom begjutning eller neddopning, blott att det är en twagning med watten. Men dopet är dock icke något wanligt ringa watten; ty det är ett wattenbad och en twagning, som, såsom wi redan hafwa sett, Kristus sjelf instiftat och förordnat i sitt heliga ord samt förbundit och förenat många härliga nådelöften och wälsignelser med detsamma.

Genom instiftelseorden till dopet är den treenige Gudens namn fästadt wid dopet, eller med andra ord sagdt, dopet sker i den Treeniges namn; men detta innefattar i sig, att han är der närwarande och werksam med sin nåd och magt. Sålunda blifwa wi Guds barn genom Fadrens kärlek (1 Joh. 3: 1); Kristus helgar och twager församlingen i detta bad (Efes. 5: 26); och den Helige Ande wittnar med wår ande, att wi äro Guds barn (Rom. 8: 16). Härigenom är dopet åtskildt från alla mensklige ceremonier och symboler samt såwäl från det gamla förbundets twagningar som från Johannis döpelse.

Att den treenige Gudens nåd och magt uppenbarar sig och meddelar sig i det heliga dopet, det sker genom den Helige Andes tillämpande nåd. Derför är uti en särskild och synnerlig mening Gud den Helige Ande sjelf det himmelska och osynliga, som är förenadt med det jordiska och synliga, som är wattnet. Ordet döpa (baptitsein) brukas sålunda i Joh. 1: 33 och Apg. 1: 5 om begjutning med den Helige Ande; jemför Apg. 3: 2, 17. "Wara född af watten och Ande" säger också Herren Jesus i Joh. 3: 5. Att han här talar om dopet, bewisas deraf, att den återstående delen af kapitlet handlar om dop samt spörsmål och samtal om dopet; också war dopet och löftet om Kristus, som skulle döpa med den Helige Ande, dessa dagarnes fråga, som just dref Nikodemus till Kristus att fråga sitt: huru, på hwad sätt eller genom hwad medel kan en menniska födas på nytt? Frälsarens ord äro ej heller att taga figurligt eller liknelsewis; ty då skulle det orimligt nog betyda andelikt watten eller också wattenlik ande; äfwen skulle det hetat wara twagen af watten och Ande, om man skulle kunna förneka dopet wara ett nya födelsens bad genom watten och Ande. Ordet Ande betecknar här Gud den Helige Ande, hwilket synes af wersarne 6 och 8. Härmed öfwerensstämma 1 Kor. 6: 11; Apg. 3: 38; Tit. 3: 5 m. fl. På dopet syfta ock från gamla testamentet de profetiska löftena Hes. 36: 25; Zak. 13: 1 m. fl. och sådana förebilder som syndafloden, omskärelsen, gången genom röda hafwet m. fl.

Gören alla folk till mina lärjungar, sade Jesus och säger oß dermed både hwem som skall döpas och hwad som är döpelsens mål. Herren will att alla folk skola döpas; här är ingen åtskilnad på tungomål, slägt, ålder eller kön. Genom Adams fall är fördömelse kommen öfwer alla menniskor; men Gud will att alla menniskor skola frälsta warda och har derför gifwit oß dopet, förutan hwilket ingen kan ingå i Guds rike (Rom. 5: 18; 1 Tim. 2: 4; Joh. 3: 3, 5). Barndopet är således grundadt i Guds ord. Wi skola dock längre fram tala något särskildt derom, då fråga

blifwer om trons och troslifwets för hållande till nådemedlen.

Genom den naturliga födelsen äro wi wredens barn, wildoljegwistar och medlemmar i Adams fallna slägte; men genom dopet upptages den döpte till en annan och ny gemenskap, inplantas och inympas i Kristus såsom det lefwande winträdet. Derför heter det: wi som äro döpta till Kristum Jesum, wi äro döpta till hans död, d. ä. till nådens delaktighet af hans död (Rom. 6: 3); "hafwa iklädt sig Kristus" (Gal. 3: 27). Jemför Rom. 11: 17, 23, 24. Af samma orsak nämnes äfwen dopet såsom ett dop i, till eller på Jesu Kristi namn (Apg. 2: 38; 8: 16; 19: 5), och den döpte kommer sålunda från en mera allmän till en särskild och personlig delaktighet och gemenskap af och med sin Frälsare. Men icke blott med Kristus upprättas i dopet en sådan delaktighet utan äfwen med hans församling; den döpte blifwer en lem i gemenskap med de öfriga lemmarne i Kristi lekamen. Härom säger Guds Ande genom Paulus i 1 Kor. 12: 13: "Wi äre uti en Ande alle döpte till en lekamen". Läs hela detta kapitel! (Forts.)

I wår Guds gårdar grönskas Herrans plantering, såsom de cederträd på Libanon. Hwilka äro dessa wår Guds gårdar? Jo, den innerliga och andliga sabbaten i wårt hjerta, och det grönskande Libanon i öknen, i andans enslighet: **Sök** denna, så kan du allrabäst utransaka dig sjelf och betrakta Guds under och wälgerningar.

(Arndt.)

Från Colorado.

Naturens stora bok innehåller mängen för oß dyrbar lärdom då Guds ande bryter bokens insegel.

Jag såg en planta wid gruswägen midt uti hetta och torka bibehålla frodighet, färgprakt och doftande af wällukt. Hon är ju en bild af de Guds barn, som bo i Kedars hyddor här och der i förskingringen och dock lefwa, trots den hetta och magerhet de erfara i werlden, lifwet i Guds Sons tro.

Klippbergen påminna om Guds trofasthet: "Bergen skola wäl wika och högarne falla, men min nåd skall icke wika ifrån dig, och mitt fridsförbund skall icke förfalla säger Herren, din förbarmare". — Jag wistas nu i

Springdale.

Här borde man, att döma af namnet, kunna wänta helsa, ro, hwila, trygghet.

Här är ock en ganska god helsobrun, belägen omkring 8 mil ifrån Sw. Ev. Luth. Augustana församlingen Ryßby. Himmelens foglar och markens djur brukade flocktals besöka helsobrunnen, och de fingo så wisa menniskan wägen dit. — Hwad tryggheten angår, så kan man wißt känna något deraf, men ej för bergens skull, ehuru de wisserligen äro majestätiska och skyhöga bälwerk, utan för hans beskydds skull som dem grundat hafwer. Skyfall inträffa ofta i bergen, och då bortspolas ej sällan allt, som är i deras wäg. Just nu mullrar åskan majestätiskt; "ärones Gud dundrar"; blixturne korsa hwarandra i rymden; regn och hagel faller det i mängd. Då wi nämde "skyhöga berg", så war detta ingen hyperbol. Här ser man ofta bergsspetsarne ofwan molnen. Tänken derpå, I Jesu wänner!

En gång skola wi stå på de himmelska bergen, och alla bedröfwelser, bekymmer och sorgemoln skola wara under wåra fötter, öfwerwunna och genomgångna!

Här i Springdale wistas för närwarande omkring hundra personer, deribland 5 klena prester. Männe kle na i alla hänseende? Så tycka de sjelfwa. Det hör ej hit, men wi önska dock säga: Augustana synodens församlingar borde gifwa sina pastorer en liten hwilotid hwarje år. Desse prester ha wisserligen en söndag i weckan, men ingen enda hwilodag. Huru länge kunna de wäl sträfwa? Besök hennes fallne kämpars grafwar. Läs på grafwärdarne! Du ser, att alla de fallne woro jemförelsewis unge män! War ej döden påskyndad?

I söndags hade wi gudstjenst också här. Jag war ute och bådade folket. Några unge män gjorde sint gäck af Herrens dag. En ung man ursäktade sig med att "hans kläder passade ej att höra Guds ord med". Jag sade, att han skulle ej höra med kläderna, och påminte honom om gamle Hurtig, såsom jag läste det i mina barnaår uti Rätta Hemlandet. Han ursäktade sig ock dermed, att han war bäligt klädd, men kom slutligen och fann i Guds hus "rättfärdighetens kläder och saligheten kjortel". Min unge wän losswade nu komma, men — uteblef. Jag besökte en gammal guldgräfware och bad honom komma och köpa för intet det himmelska guldet, och höra huruſom han är köpt för dyrbare mynt än guld och mottaga arfsrätt i den stad, hwars gator äro af guld. Han log, men swarade mig ej. Jag förnyade min inbjudning; då gick han bort till en gammal stenhög, borttog en derpå liggande brädlapp, framtog derpå stenar med guld och silfwer uti och bjöd mig. Jag tog och tackade, samt sade: "Kom nu med mig. Jag will ock föra Eder till en höjd, Golgata kulle, och wisa Eder på guld, som wi få behålla, då wi gå öfwer tidens gräns in i ewigheten". Han sade: "Jag kommer ned till Springdale någon gång i dag". Jag sade: "Käre, kom i tid till gudstjenster, kl. ½10". Åter log han sitt egendomliga leende. Jag räckte honom handen till afsked, sägande, att jag wäntade säkert se honom. Då uträckte han mot mig sin — knutna hand. O hur menniskan, Guds beläte, kan nedsjunka. — Efter gudstjensten traktera des wåra **öron** med instrumentmusik af ett "brass band". Det fylde wåra **öron**, men höll på att tömma wåra **hjertan**. Jag gick ut åt bergen att betrakta Guds under — dit hade ock andra förfogat sig, men för syndiga nöjens skull.

Här upphåller sig ock en Indian, Lewis Wallace. Han tillhörde Waneken stammen, hwilken stam nu är utdöd. O wårt lands urinnewånare? Skola de midt i ljuset gå bort i mörker? Jag ömmar för dem!

I denna Wallace hafwa de hwite inplantat både Stockerns likgiltighet och Atheistisk förnekelse. Han egde en gång en guldgrufwa — såld häromdagen för $200,000. De hwite lockade honom att sälja den, och så lärde de honom att supa upp medlen (flera tusen dollars). Wallace har hustru och barn i staten N. Y. Sjelf hugger han nu wed för hotellet här, på det han må få — bröd. Indianen, den stolte krigarn, bör böjas, men till Jesu lydnad

och ej till att wara satans slaf eller de hwites skotrasa. I, skandinaviens barn, ären jemförelsewis få och fattiga, men i Guds kraft förmån I mycket! Upp och gören, hwad landets folk försummat och försummar att göra. Hermannsburg är litet och ej rikt, men se hwilken wäldig mission det bedrifwer!

Wår indianmissionär och hans unga maka anbefallas åt edra förböner och eder kärleks uppoffring, men hwad förslår en missionär för så många tusen? Eder kärlek borde ock kräfwa många arbetare bland dessa nödens barn! Måtte Gud slippa kräfwa deras blod ur wåra händer!

En söndag gjorde jag en "sabbatsresa" för att uppsöka broder L—n. Honom fann jag ej, men ett hus fullt med swenskar, och med dem höll jag en bönestund. På wägen till detta hus träffade jag ett par makar Då jag tillfrågades, om jag war prest och bejakade det, sade hustrun: "Min man är också prest". Han sade: "Ja, men jag predikar ej det rätta evangelium". "Wäl att ni erkänner det", sade jag. "Kanske det är djefwulens evangelium?" "Det är nog så, ifall det finnes en djefwul", sade han. Jag fann, att båda woro fritänkare, fulla af hädelse och bitterhet mot Gud; hustrun mer än mannen. De woro helt unga. Om hon warit sådan före giftermålet, hann jag ej utröna, men jag stärktes i den bibliska förmaningen och läran: "**Drager icke i främmande ok med de otrogna**". Dessa båda makar borde ock wara ett warnande exempel för hwar och en kristen, som behöfwer och ämnar ingå i det heliga äkta ståndet. Kanske denne prest förut war en troende, men drogs bort från sanningen och Herren af denna "Kanaans dotter"; men kanske det ock wor twärtom. Ack, hurn tanklöst manga äktenskap ingås! Många äro ock för den skull äktenskapsupplösningarna, divorces, i detta land. Herren gifwe ibland oß kristligt allwar i alla lifwets förhållanden. Farer icke wille, Gud låter icke gäcka sig; ty hwad menniskan får, det skall hon ock uppskära.

J. T.

Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen?"

(Slut.)

Återwänd från en resa träffade Stanley kejsaren på ett krigståg mot de upproriske Warumas. Då han nu under ett samtal med den wetgirige Mtesa om mekanik, åter kom på talet om religion och derwid tillfälligtwis kom att nämna englarne, utbröto Mtesa och de närwarande höfdingarne i högljudd glädje, så att Stanley såg sig föranlåten att låta hemta sin bibel, emedan han icke war så hemma i läran om englarne, att han kunde nöjaktigt beswara Mtesas frågor om dessa himmelska wäsen. Men denna händelse förde till ett **wigtigt resultat**, som Stanley skildrar med följande ord: "Kejsaren såg med begärlighet på min bibel och min bönbok, och då jag gissade hans önskan, presenterade jag för honom en yngling wid namn Dallington, en lärjunge från universitetsmissionen i Zanzibar, hwilken kunde öfwersätta bibeln på Kisuaheli och äfwen eljes meddela honom allt, hwad han efter min önskan skulle säga. Ifrån den stunden kunde man under lediga tillfällen från kriget få se konungen, hans hof, Dallington och mig sysselt

satte med öfwersättning af utdrag ur den heliga skrift. För denna öfwersättning funnos läsare nog, men Mtesa sjelf egnade den ett ifrigt och allwarligt studium. Då jag medtagit skrifpapper i öfwerflöd, så förfärdigade jag en tjock bok åt honom, i hwilken öfwersättningen wäl renskrefs af en skrifware wid namn Idi. Då boken war färdig ägde Mtesa ett utdrag af den protestantiska bibeln på Kisuahelispråket, ett utdrag som innehöll hufwudtilldragelserna från skapelsen till Kristi korsfästelse. Luce evangelium, såsom innehållande en fullständig lefnadsteckning af wår Frälsare, war öfwersatt i sin helhet.

Full af glädje öfwer den skatt, som Mtesa nu ägde i denna "bibel i kortet", sammankallade han alla sina höfdingar och officerarne af sin lifwakt och höll ett tal till dem, i hwilket han skildrade, huru han från en hedning och blodtörstig menniska blifwit en muhammedan, och såsom sådan till stor del afhållit sig från blodsutgjutelse samt helt och hållet från berusning af "rombe" (en i landet wanlig rusdryck), men dock icke i Islam funnit någon rätt tillfredsställelse, men att nu, Gudi ware tack, en hwit man wid namn Stamlih (Stanley) kommit till Uganda med en bok, som war äldre än Muhammeds koran, och att Stamlih sade om Muhammed, att han wore en lögnare och hade tagit mycket ur den der boken, och att han, Mtesa, äfwen funnit, att den (bibeln) wore mycket bättre än Muhammeds bok, o. s. w. "Boken", sade han till slut, "börjar med werldens begynnelse, säger oß huru den blef skapad, och på huru många dagar, gifwer oß Guds egna ord, och Moses och Salomos och Jesu, Marie sons. Jag har med wälbehag lyßnat till allt detta, och nu frågar jag eder: skola wi taga denna bok eller Muhammeds till wårt rättesnöre?"

Då höfdingarne nog märkte hwarthän herskarens beslut lutade, afgäfwo de ett enhälligt ja, och hans ansigte lyste af fröjd. "På detta sätt", anmärker slutligen Stanley, "afsade Mtesa sig offentligen muhammedanismen och bekände sig öppet till den kristna tron, och förkunnade tillika sitt beslut, att troget blifwa wid den nya läran, bygga en kyrka och göra allt, som stod i hans makt för att befordra utbredandet af kristendomen ibland hans folk, och så långt han förmådde, rätta sig efter de heliga i bibeln innefattade buden. Å andra sidan lofwade jag, stolt öfwer min nyomwände, med hwilken jag ett fjerdedels år gjort mig stor möda, att jag på hans önskan skulle släppa Dallington ur min tjenst, att han kunde föreläsa ur bibeln och hålla bibelstunder, till deß att de goda menniskorna i Europa kunde skicka en prest för att döpa honom och underwisa honom i kristna religionens pligter". "Stamlih", sade Mtesa, "säg de kristna menniskorna, när du skrifwer till dem, att jag liknar en menniska, som sitter i mörkret, eller är blind född, och att all min åstundan går derhän, att man måtte lära mig se, och att jag må blifwa en kristen, så länge jag lefwer".

Att för öfrigt denna Mtesas omwändelse genom Stanley blott kan tagas i inskränktare bemärkelse, wisar denne senares egen bekännelse, då han säger: "Huru smickrande också den äran kan wara för mig att hafwa omwändt den hedniske kejsaren af Uganda till kristendomen, så kan jag dock icke dölja för

mig, att denna omwändelse blott är en omwändelse till namnet, och att det fordras en tålig, oförtruten och ifrig missionär till ett allwarsamt fortsättande af arbetet. Ett under flera månader fortsatt samtal om Kristus och hans wälsignelserika werk på jorden war wisserligen angenämt nog för Mtesa; men det war dock icke tillräckligt att utrota det förderf, som ett trettisemårigt lif i ett rått, sinligt, åt alla laster öfwerlemnadt tillstånd, inpreglat i hans själ; dertill fordras ett nit som aldrig slappas, ett outtröttligt utöfwande af de andliga pligterna, och den faderliga waksamheten af en själaherde af äkta fromhet. Emedan jag noga känner det otillräckliga i min werksamhet och hans stora böjelse till synden, så har jag icke welat fördölja min nyomwändes werkliga karakter. Det storartade karaktersdraget hos Mtesa, som godtgör för många brister, är den beundran han hyser för alla hwita, oaktadt äfwen härför ligga egennyttiga afsigter till grund".

Häraf se wi, att Stanley icke för en stortalig yankees språk; men hans slutliga afskedsbesök hos herskaren af Uganda wisar oß dock, huru allwarligt han tog det att göra den senare till en kristen, om han också icke wågade att just då taga det alltför noga med kristendomens fordringar. "Aftonen före min afresa", skrifwer han, "hade jag ännu ett långt samtal med kejsaren, för hwilken det riktigt syntes påkostande, att tiden för ett bestämdt afsked war inne. Hufwudföremålet för samtalet war kyrkan, som man just börjat bygga och i hwilken gudstjensten skulle förrättas af Dallington (efter den ritual, som han lärt wid universitets-missionen i Zasibar), till deß en mera passande man skulle komma och intaga hans plats. Wi genomgingo grundlärorna i den kristna tron med hwarandra, och Mtesa upprepade på min begäran allt, hwad han wißte om de fördelar och företräden, som han genom antagandet af den kristna religionen kunde erhålla såsom motsats till hwad han lärt af Islam, hwaruti han förut warit underwisad. Genom sina yttranden bewisade han, att han eger ett mycket godt minne, och att han rätt grundligt fattat och fasthöll sina trosartiklar. Denna afton lemnade jag honom med den allwarliga, enträgna bönen, att han måtte hålla fast wid den nya tron och taga sin tillflykt till bönen och bedja Gud, att han måtte förläna honom kraft att motstå alla frestelser, som kunde locka honom att bryta mot de i bibeln innehållna buden".

Innan wi nu se oß om efter den widare och egentliga frukten af wår afrika-resandes i förstone icke affedda missionswerksamhet, kunna wi icke underlåta att göra en jemförelse mellan honom och andra undersökningsresande i Afrika. Speke och Grant hade kommit till Mtesa, men ingendera hade försökt att tala med honom om gudomliga ting: Stanley deremot griper hwarje tillfälle att föra samtalet derhän och bemödar sig ihärdigt att af den forne hedningen och dåwarande muhammedanen göra en kristen, och att lägga slutliga ntföranden af det påbörjade werket i en egentlig missionärs händer. Ja — och detta nedskrifwa wi med blygsel — under det den tyske dr Gerhard Rohlfs högtidligt afswär kristendomen och formligen blir muhammedan för att obehindradt kunna resa i Afrika till wetenskapens förmån, bekänner amerikanen

Stanley fritt sin tro efter sitt kunskaps mått inför den fruktade herskaren af Uganda och söker winna denne till samma tro, sätter sig ned med Mteşa att öfwersätta bibeln och skrifwer wid hans hof ett hänförande upprop till kristna och menniskowänner i England, att skicka missionärer till Uganda. Hwad detta upprop burit för frukter, hafwa wi redan antydt wid slutet af den första afdelningen, men wi wilja nu till slut något widare öfwerwäga det här.

Det såg nästan ut, som om detta upprop icke skulle nå Europa. Då nemligen den nämde franske resanden, Linant de Bellefonds, den 17 April skildes från Stanley, gaf denne honom, tillika med flera andra bref, äfwen denna uppfordran till ombesörjning. Få månader derefter blef Bellefonds på sin hemresa angripen af den wilda stammen Bari och nedhuggen tillika med sin af 36 man bestående betäckning. Sönderrifna och blodbefläckade lågo nu, tillika med andra skrifter, Stanleys bref och hans upprop i den afrikanska ödemarken, till deß att slutligen öfwerste Gordons folk funno samtliga dokumenterna och sedan kunde befordra dem till deras bestämmelseorter.

Men hwilken eld antände icke detta upprop hos hög och låg, rik och fattig! Knapt war det i November 1875 offentliggjordt i Englands tidningar, förrän en onämd missionswän af engelskt kyrkliga missionssällskapet (Church mission Society) erbjöd detsamma 25,000 dollars för att företaga denna mission. Hans exempel werkade så, att denna summa snart fördubblades. Wi kunna ej underlåta att nämna ett särskildt fall. Kort före offentliggörandet af Stanleys upprop hade baptist-missions-sällskapet i London af någon rik fått en ansenlig summa för att grundlägga en mission i det gamla konungariket Congo, och till följd deraf låtit utgå begäran om widare gåfwor. Den första gåfwa de derpå fingo war ungefär $2.50, och det war från en fattig sömmerska i London, och den andra kom från en fattig kolgräfware i Stradfordshire, hwilken wid det dunkla grufljuset på lediga stunder ofta hade suttit och betraktat Afrikas karta, som han bar hos sig, och från det warma, bloddränkta landet hade han låtit den rösten tränga till sitt hjerta: "Kom hit öfwer och hjelp oß!" Derwid hade han särskildt fästat sig wid Congofloden och suckat om missionärer för de länder hon genomflyter. Han war just i begrepp att affända de af honom mödosamt sammansparade $25.00, då han fick se Stanleys uppmaning. Då kunde han för glädjes skull icke afhålla sig ifrån att öppna det redan slutna brefwet, och tillägga den orden: "Huru underbart synes dock Herren öppna Afrika! Kunde wi icke alla göra något mer för denna werldsdel?" Och denna fråga rörde sig hos många andra till följd af Stanleys uppmaning, och då underrättelsen kom om hans lyckligt fullända reſa, då hette det allmänneligen: "Der Gud banar sådana, aldrig anade wägar, der wore det feghet att icke wåga något stort för honom och utbredandet af hans rike!"

Så kom då derhän, att Church mission Society redan i början af 1876 kunde utsända en missionsexpedition. Denna bestod af den af episkopalkyrkan ordinerade presten Wilson, den unge missionsläkaren dr Smith, den skicklige ingeniören O'Neill, sjöofficern Smith,

en ekonom, en smed, en skeppsbyggmästare och ännu en till, hwars sysselsättning wi icke minnas. Rikt utrustade med medel, — deribland den redan nämda ångbåten "Daisy", som kunde tagas i stycken — och åtföljda af flera hundra swarta, anträdde de sin resa från det midt emot Zanzibar liggande Bagamajo till det inre af Afrika. Men snart insjuknade twenne af europeerna, så att man måste skicka dem tillbaka, och en tredje, den unge läkaren Smith, dukade under för resans beswärligheter kort innan man uppnådde Nyansa-sjön. Twenne andra stannade till en början för att upprätta en missionsstation i Mpwapwa, och de öfriga uppnådde efter sex månaders wandring sydliga ändan af Victoria-sjön. Här stannade åter en af dem, O'Neill, för att anlägga en mission i Kagheje. Men Wilson och Smith fortsatte resan på den medförda båten; dock hade stycken deraf blifwit sönderbrutna eller förlorade och måste först mödosamt ersättas. De uppnådde slutligen norra delen af sjön, der Mtesa hade sitt residens; de hade dock under wägen blifwit anfallna af fiendtliga strandinwånare, som kastade stenar och sköto förgiftade pilar på dem; mångahanda höllo de de resande för slafhandlare.

Sedan man i slutet af Juni uppnått norra ändan af sjön, emottogos missionärerna den 2 Juli 1877 högtidligen af kejsar Mtesa i hans palats. Wid missionärernas inträde reste sig samtliga höfdingarne från sina platser och wid Jesu namns nämnande följde på Mtesas wink en glädjesalfwa. Nästa morgon ägde ännu ett emottagande rum. Wäl kände sig Mtesa icke rätt tillfrids, då han på sin fråga fick weta, att missionärerna icke kommit för att bredwid religionsunderwisningen också fabricera kanoner, bössor och krukat åt honom; men han blef dock snart belåten, då ju dock hufwudsaken war, att han och hans folk blefwo underwisade i att läsa och skrifwa, och att missionärerna medförde "Boken", bibeln. Han anwisade dem twenne byggnadsplatser, den ene för att uppbygga ett boningshus, den andre för att derpå bygga en skola. Mtesa war deßutom mycket wänlig, förförde missionärerna med lifsmedel och skickade en karawan till det fjerran liggande Zanzibar för att hemta det öfriga af de resandes saker.

Följande söndag, den 8 Juli, höll Wilson för första gången gudstjenst i kejserliga palatset, och efter episkopalkyrkans ritual. Ungefär 100 personer woro närwarande, deribland kejsaren med hela hofwet. Missionär Wilson läste ett kapitel ur gamla och ett ur nya testamentet, hwilka en medförd kristlig negerynglig, wid namn Mufta, öfwersatte, såwäl som de förklaringar hwilka missionären gaf på några Mtesas frågor. Då Wilson wid läsandet af de föreskrifna bönerna nedföll på knä, gjorde alla de närwarande detsamma, enligt en af kejsaren redan förut meddelad befallning, ja, de inföllo tillika med honom i ett kraftigt amen. Derpå följde en kort predikan om syndafallet och återlösningen. På samma sätt ägde gudstjensten rum nästa söndag, blott att kejsaren ofta öfwersatte Muftas Kisuaheli på Kiganda, emedan icke alla höfdingarne förstodo Kisuaheli tillräckligt. Men också under weckodagarne begåfwo missionärerna sig ofta med sin bibel till kejsaren, som alltid war beredd att lära, och derwid gjorde rätt förståndiga frågor, men också lika ifrigt sedan

lärde det inlärda åt andra, så som t. ex. Smith en dag fann honom bland en skaro unge prinsar, hwilka han lärde A B C.

Wid slutet af Juli återwände Smith till Kagheje, för att med O'Neill göra en andra missionsresa på Nyansa-sjön. Planen miszlyckades. Smith och O'Neill blefwo mördade af de infödda; blott skeppstimmermannen undkom. Och nu stod den tjugusexårige missionär Wilson på en gång ensam wid hofwet i Rubaga, skild hundratals mil från kristliga wänner och deras handräckning.

Dock, målet är ju uppnådt, om ock under så swåra, nedslående förluster. Wid Mtesas hof predikar den ensamme Wilson nu som förut, och underwisar furste och folk. Men komiteen för det engelskt kyrkliga missionssällskapet tänker alls icke på att uppgifwa denna mission. Så långt de underrättelser wi hafwa stå oss till buds, hafwa de snarare träffat anstalter att skicka ännu några missionärer till Uganda, hwilka dock i stället för den beswärliga karawanwägen från Zanzibar skola wälja wattenwägen på Nilen, så mycket mer som äfwen Mtesa kunde inse förmånen deraf, då man wisade honom det på kartan.

Men då wi här i synnerhet befattat oss med den resande och undersökande Stanleys missionswerksamhet, så wilja wi låta honom säga några ord till slut, i synnerhet då de wisa, huru djupt missionstankarne sitta i hans hjerta, och huru de följa honom öfwer allt. Den 23 Juli 1875 hade han från en hög klippa på en ö en skön utsigt öfwer den härliga Victoria-Nyansa sjön, och slutligen utropar han: "Huru länge, — det skulle jag gerna wilja weta — skola folken i dessa länder blifwa utan den Gudens kunskap, som har skapat den praktfulla werld, hwilken här öfwerströmlas af solens ljus, den härliga werld, på hwilken de (folken) dagligen nedblicka från sina sköna högländer! Huru länge skall deras otamda wildhet wara en gräns för evangelium, och huru länge skola de förblifwa obesökta af deß förkunnare? Hwilket land äga de ej! och hwilken sjö! Huru kunde ej ångbåtar genomila sjön, och låta Ururisfolket räcka händerna åt dem i Usongora, Uganda och Usukuma, och göra de wilda Waruma till wänner med Wazinza, förena Wakereve med Waganda! — Hela landet skulle förlossas från wildhetens tillstånd, de inföddas flit och energi skulle uppsporras, slafhandelns styggelser skulle hämmas, och alla kringliggande länder genomträngas af en högre bildnings ädlare sedelära. Men för det närwarande äro folkens händer — med mordlust i hjertat — upplyftade mot hwarandra; wild grymhet upptändes wid anblicken af den wandrande främlingen; sjöröfweri är Warumas yrke, enligt deras egen bekännelse; inwånarne i Ugejeja och Wasoga gå så nakna, att de icke hafwa en tråd på sig: Mtesa låter spetsa, förbränna och stympa sina slagtoffer; Wirigedi lura utmed sina stränder på hwarje främling, och slungkastarne på öarna öfwa sin konst på honom; Wakara förgifta på nytt sina pilar, då de få se en canot, och hwarje folkstam håller sig fjerran från de öfriga, emedan de hafwa raseri och hämdlust i hjertat. Sannerligen "landets mörka rum äro fulla af wåldets boningar" (Ps. 74: 20, Melins öfwersättning). O, att den stund komme, då ett sällskap rika kapitalister förbunde sig att befria dessa sköna länder, och

framlemnade penningemedel, att evangelii budbärare komme och kunde tillintetgöra det mördande hatet, med hwilket i detta undersköna land wid Victoria-sjön den ena menniskan betraktar den andra!"

Att början till denna önskans uppfyllelse är gjord hafwa wi sett. Wi hoppas med tiden kunna berätta om deß fortgång.

Skolåret 1879—1880.

Det nya skolårets höstterminwid Aug. College & Theol. Seminary i Rock Island, Ill., kommer, såsom härmed tillkännagifwes, att taga sin början Onsdagen den 3 instundande September kl. 9 f. m.

De, hwilka såsom studerande redan tillhöra Aug. College eller Seminary och der åmna fortsätta sina studier, uppmanas, på samma gång de härmed bjudas wälkomna tillbaka, att punktligen insinna sig wid lärowerket till ofwannämde tid. Skulle oöfwerwinneliga hinder göra, att någon icke i ordentlig tid kan anlända, bör underteckmad derom blifwa skriftligen underrättad. Den, som utan sådana hinder och utan att underrätta derom försummar att i wederbörlig tid insinna sig, får skylla sig sjelf, om han, annat obehag att förtiga, wid sin ankomst finner sitt rum intaget af en mera påpaßlig kamrat.

Omedelbart efter lärowerkets öppnande hålles dels uppflyttningseramen såwäl med dem, som wid wårterminens slut uppflyttades wilkorligt, som med andra, som möjligen komma att dertill anmäla sig, dels inträdeseramen med nykomna studerande. Hwar och en studerande, som denna termin will blifwa uppflyttad eller winna inträde wid lärowerket, bör då wara der till städes och beredd att undergå den för ändamålet nödiga eramen.

Ynglingar, som önska winna inträde såsom studerande wid lärowerket böra på förhand göra anmälan derom hos undertecknad. I händelse de förut bewistat någon läroanstalt eller åtnjutit privat underwisning och derigenom ega några rekommendationer eller intyg om förwärfwade kunskaper, böra de låta deßa (rekommendationer och intyg) åtfölja sin anmälan, hwari de för öfrigt böra angifwa sin ålder samt den kurs de tänka genomgå, likså ock den klaß de åmna söka inträde uti.

Såsom ersättning för wid lärowerket åtnjutna förmåner erläggas i ett för allt — undantagandes en inträdesafgift ($5.00 wid inträde såwäl i Prepar. Departement som i College, $3.00 wid inträde i Seminary), som hwarje nykommen studerande betalar wid sitt intrade — den mycket billiga afgiften $2.60 i weckan af fullt betalande studerande i Prepar. Depart. och $2.75 i weckan af fullt betalande studerande, som tillhöra någon af lärowerkets högre afdelningar. Af deßa belopp erläggas $2.00 för spisning och boningsrum med dertill hörande förnödenheter, och resten erlägges för underwisning. Halft betalande studerande erlägga för spisning och boningsrum endast $1.00, men för underwisning samma belopp som de fullt betalande. Deßa afgifter betalas alla i förskott. Frielefsafgiften är $8.00 för höstterminen och $12.00 för wårterminen.

Ansökningar om understöds erhållande wid lärowerket böra ställas till Edukationskommitteen och adresseras till undertecknad. Som wanligt böra sådana ansökningar åtföljas af den sökandes egen kortfattade lefnadsteckning, hwari bland annat upplysning bör lemnas om den sökandes förhållande till Gud. Derjemte bör upplysas om den sökandes ekonomiska omständigheter och ändamålet med hans studier. För att kunna erhålla understöd wid lärowerket af allmänna medel måste en studerande ibland annat tillhöra College- eller Seminary-afdelningen.

Ansökningar om inträde i Seminary skola ställas till Edukationskommitten och adresseras till undertecknad.

Deßutom måste, enligt Ed. kom. beslut, de, som äro frielever, wara beredde att wid terminens början fullständigt uppgöra med lärowerkets kassör rörande allt som kan wara obetalt från föregående år.

Aug. College, Rock Island, Ill., d. 12 Juli 1879.

T. N. Hasselquist.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. Prenumerationspris för ett år 50 cts; ett halft år 30, ett år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin requireras till $1.25.

Innehåll: Predikan. sid. 545. — Om nådemedlen och troslifwet, sid 549. — Från Colorade, sid. 552. — Hwad har Henry M. Stanley gjort för missionen i "den mörka werldsdelen?" sid. 554.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 3 September 1879. N:o 36

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Nu till britiska museum. Till denna werldskända byggnad skyndade jag wid middagstiden den 7:de April. Man blir redan wid inträdet och första anblicken alldeles betagen öfwer den oerhörda massa samlingar, som äro hopade i detta wetenskapens lustslott. Det wore en orimlighet att tänka, att man på några timmar skulle kunna i egentlig mening betrakta hwad som finnes i detta wetenskapens ofantliga förrådshus, då man ju skulle behöfwa weckor och månader för att blott någorlunda kunna se wetandets dyrbarheter här och tusentals män här för hela sin lifstid ju skulle hafwa ämnen nog för det ihärdigaste studium.

Man har naturligtwis icke skytt någon kostnad, då det gälde att här åstadkomma werldens rikaste museum. Ett öfwerwäldigande intryck göra samlingarna i de egyptiske och assyriske salarne. Hwar och en skyndar naturligtwis wid inträdet i dessa salar att se **mumierna**, om hwilka man så många gånger läst. Att se dessa med så mycken konst och kostnad inlindade kroppar af Egyptens stora män och qwinnor, inför hwilka årtusenden tillbaka millioner slafwar kastade sig i stoftet, gör det allra wemodigaste intryck. Icke tänkte dessa höga herrar och damer i lifstiden, att deras kroppar efter tusenden af år skulle komma att ligga uppstaplade i ett hus långt fjerran från deras fädernesland såsom föremål för en skådelysten allmänhets nyfikna blickar. Se, så går det med den mensklige storheten och äran; tiden förstör hela härligheten, och af furstar, prinsessor och wäldige män blir ingenting annat än trasbylten, hwilka af en efterwerld begagnas såsom syllnad i ett museum. Historieskrifwarne sönderslita de stores berömda gerningar och göra deraf bara trasor; antiqwitetssamlarne lemna icke ens stoftet i ro. Männe egyptierne hade en aning om det sorgliga öde, som skulle komma att drabba deras kroppar, då de, såsom jag i Liverpools museum såg, läto på liken sätta en bön, att kroppen med ro måtte få hwila i grafwen?

Med allehanda bilder och tecken äro de gamle egyptiernes likkistor utan och innan målade och fullskrifna; i sten och marmor-sarkofagerna äro dessa bilder och tecken inhuggna, hwarigenom dessa

likkistor tillika äro historiska werk, ja, hela bibliotek, kunde man säga. Naturligtwis woro äfwen egyptierne angelägne att utrusta sina döde med så många goda gerningar som möjligt, på det de aflidne så måtte warda wärdige "ett bättre lif efter detta". Om menniskan i lifwet aldrig frågar efter goda gerningar, så will hon dock i döden och efter döden hafwa en mängd sådana såsom sin prydnad, ja, hon will i döden rent af wara inbäddad i sina goda gerningar. Af den orsaken war det wäl, som egyptierne efter döden inlades i kistor, hwilka innan och utan woro prydda med bilder och tecken öfwer den aflidnes goda gerningar. Den kristne sjunger: "I Kristi sår jag somnar in"; hedningen med och utan kristligt namn somnar in i sina egna gerningar.

Alldeles öfwerraskad blifwer man af det konstnärliga i de egyptiska statyerna. På samma gång som desse bilder i swart marmor, som liknar glänsande jern eller stål, äro så ofantliga till sin storlek, äro dock desse bilders anletsdrag på det allra finaste uthuggna. Man föreställer sig wanligen, att endast i Grekland känsla för det sköna och fina fanns, och sant är, att Grekland frambragt det skönaste i bildhuggerikonsten; men äfwen de gamle egyptierne hade en ganska starkt utbildad smak för det fina, hwilken smak de wisat särskildt i sina marmorbilder öfwer sina konungar och andra stora män. Ja, en sådan werkligt fin smak wisade egyptierne, när det gälde att i sjelfwa hårda stenen utmejsla anletsdragen af en menniska eller gestalten af ett djur. Men ack! då det gälde att framlägga för werlden sin bekännelse om Gud, då hade desse blinde hedningar ingen smak. Desse wederstygglige gudabilder med allehanda djurhufwuden äro en till märg och ben genomträngande förklaring på apostelns ord: "Då de höllo sig för wise, äro de wordne dårar; Och hafwa förwandlat den oförgänglige Guds härlighet uti beläte, det ej allenast gjordt war efter förgängliga menniskors, utan jemwäl efter foglars och fyraföts och kryppande djurs liknelse". Rom. 1: 22, 23. Den som tror, att aposteln allt för grost beskrifwit hedendomen, han begifwe sig till britiska museum och läse der egyptiernes och assyriernes trosbekännelse, d. w. s. han beskåde den oräkneliga mängd af bilder af **apor, hundar, wargar, räfwar, möss, kattor, åsnor, kor, oxar, falkar, ibisfoglar, gäss, krokodiler** och **ormar**, han beskåde såwäl bilderna af dessa djur som ock desammas balsamerade lik (mumier); och efter några timmars wandring i de gamle egyptiernes och assyrierne s gudamagasin skall han finna, att aposteln Paulus beskrifwit afguderiet sådant som det werkligt war och är. Man känner det hemskt om hjertat, när man en stund fått betrakta, huru hedningarne "hafwa ärat och dyrkat de ting, som skapade äro, öfwer honom, som dem skapat hafwer". Att så bildade folk som egyptierne kunde hafwa en så låg och rå gudsdyrkan, bewisar med förfärande kraft, att mensklig bildning och s. k. wetenskap icke äro mäktiga att lyfta menniskan till något högre ljus öfwer lifwets högsta angelägenheter. Med all sin wetenskap och konst sjönko egyptierne allt djupare och djupare i andligt förderf, emedan de ej annammade ljuset från ofwan, ordet från Herren genom Moses. Nog är det någonting gräsligt, då menniskan, som wet sig stå högt

öfwer naturen, ja, som wet sig wara i förhållande till naturen en sjelfständig, högt upphöjd person, utrustad med en odödlig ande, dock böjer knä för naturkrafterna och djuren såsom sina gudar. I denna natur- och djur-dyrkan ligger någonting så hemskt, att wi wid närmare besinning måste kalla en sådan gudsdyrkan höjden af wansinne. Om du för dina ögon finge se en af dina medmenniskor lifslefwande böja knä för att bedja till och i andäktig wördnad samtala med en åsna, råtta eller skallerorm, skulle du med möjligaste hastighet rusa bort från en sådan syn, öfwerwäldigad af hemsk förskräckelse öfwer ett sådant wansinne.

Med sådan djurdyrkan förnedrade menniskan sig sjelf på det djupaste, och följden war, att hos dessa djurdyrkande folk ingen werklig folkfrihet fanns. Såsom råa lastdjur betraktades mängden af dessa djurdyrkande folk af sina herskare. Endast den lefwande tron på den lefwande, personlige Gud, d. w. s. endast bibelns gudsdyrkan förmår lossa folken ur slafweriets sjettrar. Man tänke sig det gränslösa elände, i hwilket desse millioner djurdyrkande egyptier befunno sig, under det de alla behandlades såsom slafwar åt sin furste, och man borde derwid se, hwilken wälsignelse Guds ord bragt till oß. Låt för dina ögon framträda desse millioner egyptiske slafwar, hwilka måste offra hela sitt lif på byggandet af ärestoder åt sina kungar; fråga dig derwid, hurudana hem och hurudan kosthållning dessa massor af slafwar månde hafwa haft, men sluta ej den betraktelsen utan att till sist fråga: hwaraf kommer det, att jag njuter sådan frihet, att jag har rättighet göra mig ett eget hem, att ingen furste har makt att hålla mig till hårdt arbete 365 dagar om året utan aflöning? Ja, hwaraf kommer wår frihet? Af Guds ord, bibeln. Tag bort denna bok och deß bruk, och hela werlden är åter slagen i de hemskaste bojor och band; ja, hela werlden wore i ett nu förwandlad till ett enda stort fängelse, om den heliga Skrift wore borta. Se bara, hwad katolikerne gjorde, sedan de gömt undan bibeln! Se den ännu gräsligare förödelse af sann folkfrihet, som fritänkare och penningefurstar skola anställa, sedan de smädat bort bibeln ur folkets hjertan! Wår tids s. k. wetenskapsmän försöka nämligen med allo kraft att göra både Gud och menniskor till djur och fä. Gud är numera för de bildade i denna werld ingenting annat än allehanda "fänad"; menniskorna äro ock för wår tids lärde blott och bart en samling fänad hwar efter sin art. Att menniskan är en apa eller något annat djur, är numera en afgjord sak; att twifla på den dogmen anses nu för det största kätteri, som måste beläggas med det hårdaste straff, nämligen hela den s. k. bildade werldens hån och begabberi. Att menniskan är skapad efter Guds beläte, tro ock dessa djurmenniskor, nämligen så, att de först hafwa skapat sig en gud efter djurens beläte och så låta menniskan wara skapad efter samma djurbeläte. När desse herrar tro sig sjelfwa wara fän, så wilja de ock hafwa en gud, som är blott och bart ett fä. Är det icke en hög och ljuflig wisdom, som de lärda djurmenniskorna frambringa? Att Gud är en Ande, och att de, som honom tillbedja, skola tillbedja honom i anden och sanningen, det är för wår tids wise en dårskap. Will man med egna ögon se, huru djupt

mängden af wår tids lärde och bildade haſwa ſjunkit i och under hedendomen, då må man beſöka en djurgård eller en utſtällning, ty djuren och nutidens maſkiner äro de ende gudar, ſom erkännas af dylikt folk. När ſnart de lärde lyckats förfäa menniſkorna, ſå att folket i allmänhet börjar tro ſig wara djur och fä, då ſkola de gud- och hjert-löſe kapitaliſterna paſſa på att göra på denna lära en ſtorartad winſt, ty deſſe gudlöſe kapitaliſter önſka ingenting annat än att få det allmänna folket att wara arbetsåsnor och arbetsoxar. När man på reſor får höra, hwilket djupt förakt de rike hyſa för de fattige, då kan man med wißhet förutſe, hwilket gränslöſt elände deſſe lärde, ſom göra Gud och menniſkor till djur, ſkola bringa öfwer wårt ſlägte.

Tänk, när menniſkan intet annat hopp har än jorden, när hon fått en förhärdad wißhet derom, att intet lif finnes efter detta, då ſkola wi komma att bland wårt ſlägte bewittna wilddjurslifwet i all deß gräslighet. Tänk dig ſjelf i det läge, att detta jordiſka lif wore det enda lif, du hade att lefwa —hwad ſkulle du göra? Skulle du ej likt rofdjuret ruſa ut efter byte, d. ä. efter penningar? Icke ſkulle det derwid ängsla dig, att du under din wilda framfart dödade och förorättade några ſmådjur, ſåſom det wiſſerligen icke bekymrar tigern, att han på ſina jagtfärder dödar en liten maſk eller något annat mindre djur. Wi ſe ju ock allt för tydligt, att wår tids rofdjursmenniſkor, ſom jaga efter ſitt byte, penningar och andra jordiſka egodelar, alls icke ens ett ögonblick bekymra ſig deröfwer, att de med ſin wilda jagt ſtörta tuſenden af ſina medmenniſkor i nöd och elände.

De gamle egyptierne woro mycket ädlare än wår tids djur- och natur-dyrkare. Wår tids lärde wänta att få dö ſåſom fä, egyptierne trodde på ett lif efter detta. Deras beſynnerliga läror om ſjälawandringen wiſa dock, att deras ſjäl war ſå hårdt fäſt wid djuren, att de måſte irra omkring ännu länge i djurwerlden, innan de kunde komma till ett högre lif. En högſt märklig ſak är hos egyptierne den omſorg, de wiſade wid förwarandet af de dödes kroppar. Mäſtare woro de i konſten att balſamera eller att bewara lik från förruttnelſe. Efter årtuſenden ligga nu deſſa lik förwarade i Englands och andra länders muſeer. Hwad lärer oß den högt uppdriſna balſameringskonſten bland egyptierne? Någon ſtor betydelſe måſte det haſwa, att detta folk ingen möda ach koſtnad ſkydde, då det gälde att bewara ſina afliднes kroppar och att på ett waraktigt ſätt ſmycka ſina käres grafwar. Oerhörda woro nämligen de koſtnader, ſom egyptierne nedlade på liken och grafwarna. Månne de ej härigenom wille uttrycka, hwad ſom för deras hjertan war det allra dyrbaraſte — hoppet om odödlighet, ja, äfwen öfwertygelſen om kroppens ſtora wärde och betydelſe för den odödlige anden? Hoppet om odödlighet ſtrålar ſåſom en ſtjerna i hedendomens mörka natt. Och dock är denna ſtjernas ſken ſå matt, hoppet ſå ſwagt och owißt, att det ſynes ſåſom om dyſterheternas dyſterhet — twiflet om odödlighet — hade bemäktigat ſig egyptiernes ſinnen. Ty hwarför ſkulle ſå oerhörda koſtnader anwändts på det förgängliga ſtoftet, om man warit wiß om deß härliga uppſtåndelſe? Hedendomen, ſärſkildt den egyptiſka, ſwäfwade under

de ljusaste ögonblick mellan fruktan och hopp — wißhet om ewigt lif saknas hos hedningarne. En djup, wemodsfull, owiß trånad efter en salig odödlighet spårar man i de egyptiske minneswårdarne. Ehuru jag ej kan läsa hieroglyfskriften å de egyptiska monumenterna, hwilka kostat oberäkneliga ansträngningar och omkostnader, så förstår jag dock den suckan, som är hufwudmeningen i dessa millioner tecken. Hwad är det för en suckan? Jo, denna: ack! om wi hade fullkomlig wißhet om en ewig sällhet. Aposteln omtalar, huru "hwart och ett kreatur suckar och ängslas med oß allt härtill". Läs Rom. 8: 19—22. Men om kreaturen sucka, så sucka ock alla historiska minneswårdar. Ja, när man wandrar genom de stora salarne i britiska museum och ser alla dessa egyptiska och assyriska minneswårdar, de wäldiga gestalterna af kungar och höga män jemte de dystra mumierna, så är det som om man hörde denna suckan från dem alla. Det är mig ock som om jag från desse egyptiske och assyriske stenar hörde detta rop: o, I kristna folk, som hafwen fått wißheten om ewig härlighet genom Honom, som nedkom af himmelen, bortkasten ej detta härlighetens hopp, ty då måsten I sjunka i ett ännu hemskare mörker än det egyptiska, i hwilket wi wandrade i århundraden.

Det är i sanning förwånande, hwilken förtrollande kraft dock hedendomen synes hafwa på många lärdes sinnen i de kristna länderna. Sedan man närmare börjat studera de äldre och yngre österländska folkens historia och wisdom, hafwa många lärde förfallit i den nesligaste widskepelse, så att de nu anstränga sina ytterste krafter för att i kristenheten införa den österländska hedendomens dystra, tröstlösa filosofi och afgudalära. Nog är det förwånande, att högt upplyste män, då de på det tydligaste se, huru hedendomen gräft sin egen och sine anhängares graf, dock göra det ytterste för att skrämma och locka kristenheten i samma hemska graf. Det är såsom om de gamle egyptiske gudabilderna smittade. I Herrnhut träffade jag en höglärd medlem af Oxford-universitetet, hwilken war alldeles utom sig af hänförelse öfwer de gamle egyptiernes lära om själawandringen och andra groft hedniska förwillelser. Jag märkte deraf, att det måste wara snart sagdt farligt att i de kristna länderna införa de gamle egyptiske och assyriske afgudabilderna, äfwen då det blott är fråga om att hafwa dem såsom en märkwärdighet i ett museum.

Man blir sannerligen slagen med förwåning, när man upptäcker, hwilket stort inflytande de egyptiska och assyriska fornsakerna utöfwat på wår tids naturwetenskap och filosofi. Aldrig har jag sett så owederläggliga bewis derpå, att den s. k. darwinismen är hemtad direkt från de gamle egyptierne och assyrierne, som wid mitt besök i britiska museum. När man der ser de många gudabilderna, hwilka äro en blandning af menniska och allehanda djur, när man betraktar de egyptiske sfinxerna och de ofantliga assyriska lejonen med manshufwuden, så måste man under ytterste förwåning utropa: här hafwa Darwin och hans lärjungar hemtat den läran, att djuren och menniskorna äro ett. Wid åsynen af de otympliga djurmenniskor, som egyptier och assyrier hade uthuggit i sten, tyckte Darwin, Huxley & Co., att idéen om

djurmenniskan war allt för ljus för att få sitta qwar i egyptisk och assyrisk sten eller wara inneslängd inom museernas wäggar. Den ljusa tanken måste ut i werlden såsom en ny uppenbarelse, som upplyser oß om, att wi alla samt och synnerligen, lärde och olärde, darwin, Huxley m. fl. inbegripne, äro äkta fän. Dock måste man försöka förbättra den nya upplagan af den gamla wisdomen så, att wi menniskor nu äro apor i stället för kraftfulla, majestätiska lejon, såsom de gumle trodde. De gamle hedningarne läto menniskan härstamma direkt från djurens konung, och derigenom strömmar dock kungablod i wåra ädror; de nye hedningarne låta oß härstamma i rätt nedstigande led från djurens hofnarr och pajas, apan, en ingalunda afundswärd eller rekommenderande slägtskap. Den förbättrade upplagan af den gamla djurmenniskoläran är således högst mißlyckad. Så tyckte ock min förut omnämnde lärde wän från Oxford. Usch, mente han, hwilken dumhet att ställa oß i broderskap med de fula aporna, huru oändligt mycket skönare är ej den egyptiska och assyriska idéen att låta menniskan utwäxa direkt ur djurens konung — lejonet. Wi woro ense i den punkten. Fulare djur än aporna ser jag ej.

I britiska museum finnas naturligtwis allehanda djur uppstoppade. Jag hade förr sett många uppstoppade djur och skyndade genom de stora salarne för att finna gorillan, den starkaste bland apor. Slutligen fann jag det hiskliga djuret i ett stort glasskåp. Man wore nära att swimma af förskräckelse, när man får se detta djur, i hwilket det fula och hiskliga har funnit sitt fullkomligaste uttryck. Jag tror, att Gud skapat gorillan för det ändamål, att wi skulle lifslefwande få se det hemska uti den läran, att menniskan är skapad efter gorillans beläte och att det ej finnes en lefwande, personlig Gud, som är en oändlig, härlig och fullkomlig Ande, efter hwars beläte en menniska kunde skapas. Finge jag gifwa ett klokt råd, så wore det detta, att Darwin, Huxley och de tyske djurmenniskoprofessorerne skulle sändas såsom missionärer och professorer till gorillorna i Afrika. Det skulle wara en storartad idé att upprätta ett apuniversitet midt i Afrika, dit alla apor och i synnerhet gorillorna skulle inbjudas för att studera darwinismens höga lära. Gorillorna skulle naturligtwis intagas i högsta klassen. Huxley och de tyske professorerne skulle der få ett högst passande arbetsfält. Om så behöfdes, skulle jag erbjuda min hjelp, då det wore fråga om att skrifwa universitetets stadgar och gifwa förslag om föreläsningsämnen; för öfrigt wille jag ingalunda hafwa något med det universitetet att beställa: theologi behöfde man ej der. Tyskarne hafwa redan en illustrerad tidning, som skulle passa förträffligt såsom lektyr för ap- och gorille-studenterna. Det är den berömda "Gartenlaube", utgifwen i Leipzig. Den tidningen har ofta porträtter af apor, och deß älsklingsämne är karaktersskildringar öfwer berömda apor. Gerna skulle jag på wederbörligt afstånd wilja åskåda en af nämnda universitets högtidligare fester. Synnerligen intressant skulle det wara att från en hög läktare bakom ett starkt jerngaller betrakta ett gästabud, derwid universitetets rektor hade inbjudit alla professorerne och studentkåren till middagsmåltid och lärda samtal. Jag

tycker mig se, när Mr Gorillan, Ph. & LL. D., möter Rektor Magnificus Darwin till ett handslag. Dock, jag will ej widare söka beskrifwa ett sådant universitet med alla deß seder och bruk; hwar och en kan lätt föreställa sig, huru angenämt lifwet der skulle wara. Emellertid stod jag länge wid glasskåpet i britiska museum, deri den uppstoppade gorillan är förwarad, och försjönk derwid i hwarjehanda betraktelser, men i synnerhet strålade derwid bibelns lära om menniskans skapelse i sitt himmelska ljus för min själs öga. Gorillan blef och är mig så märkwärdig, att jag äfwen i Liverpools museum länge beskådade det hiskliga djuret och tänkte på den hiskliga djurmenniskoläran.

Predikan

på 10:de sönd. efter Trinitatis, hållen i Wåhla 1867 af framlidne professorn och kyrkoherden L. P. Esbjörn.

(Forts. fr. föreg. n:r.)

II.

Låtom oß också nu betrakta Herrans we öfwer dessa folk. Lärom deraf, att Gud låter icke gäcka sig; att då syndamåttet är uppfyldt, så komma Herrans straffdomar, så att ingen hwarken i himmelen eller på jorden kan afwända dem.

a) De fleste hafwa hört, att Herren lät regna eld och swafwel öfwer Sodom och Gomorra, men kanske icke tänkt mycket derpå. Men då wi derjemte besinna, att dessa ogudaktiga städer med folk och allt nedstörtades i jorden och uppslukades af jorden, så att der blef ett haf af hela den engden — det döda hafwet — så torde wi bättre inse denna Herrans straffdom. Wandraren ser icke der ett spår mer af den mark, hwarpå städerna fordom stodo, utan endast ett haf. Och på det Gud der skulle lemna ständiga märken af sin rättfärdiga wrede öfwer folkets ohyggliga synder, så är det icke likt andra haf, hwilka äro fulla af lif, af de mångfaldigaste fiskar och djur, som hwar på sitt sätt lofa och prisa Gud, sin skapare; utan är dödt. Der finnes intet lif, ingen fisk kan lefwa der, intet djur kräla der. Deß watten är så öfwermåttan salt och giftigt, att ingen wext kan lefwa i deß granskap, ingen ört pryda deß stränder, icke en gång någon fogel flyga deröfwer, ty far han dit, så faller han ner död. Dock der wexa ju äpplen — ja, men hurudana? Till utseendet wackra och wälsmakande, men då wandraren will med dem släcka sin hunger och sin törst och griper dem, så äro de tomma — ett wackert skal, men utan kärna, utan innanmäte! De kallas Sodomsäpplen och äro en ständig påminnelse, att Guds rättfärdiga wrede öfwer Sodoms syndaskuld ligger öfwer hela denna ort. — Måtte okyska och otuktiga menniskor deraf läro, att Gud, som ser i hemlig rum, kan ock en gång straffa dem, om icke på samma sätt, dock lika förfärligen. Herrans tålamod är stort, men det har en gräns, och när det är uttömdt, så straffar han till nedersta helwete.

b) Och Tyrus och Sidon — äfwen öfwer dem har Herrans we gått i fullbordan. Deras herrlighet, kräslighet och stora magt, deras wetenskaper och widsträckta handel äro alltsammans slut. Deras ståtliga palatser, der köpmännen lefde som furstar, äro jemnade med jorden, och deras stolta och prydliga

hus äro usla ruiner, der några få fattiga, okunniga fiskare bo, hwilka lägga sina nät på den fordna werldsstadens gator, som äro nedsjunkna i hafwet. Så är det uppfyldt hwad profeten Esaias säger: **Du må wäl förskräckas, Sidon, ty hafwet, ja den fastesta wid hafwet säger: Jag uppföder inga ynglingar och uppfostrar inga jungfrur mer**; och Hesekiel: **De skola förderfwa murarne i Tyrus och afbryta hans torn; ja jag skall bortsopa stoftet derut, och göra en bar klippa af honom, och ett skär i hafwet, der man uppå utsträcker fiskegarn, ty jag hafwer det talat**, säger Herren, Herren; **och han skall warda hedningarne till ros.** Dock jag hinner ej omtala allt hwad Herren talat emot Tyrus och Sidon; det finnes uti Hes. 26, 27 och 28 kap. och annorstädes. Allt nog dessa werldsstäders herrlighet är alldeles om intet, och deras hopp, som på dem satte all sin förtröstan och sin kärlek, är wordet till skam. — O, huru angeläget det är att **icke sätta sitt hopp på de owissa rikedomar, utan på lefwande Gud**, som allena icke swiker dem som på honom förtrösta. Då denna werldens största herrlighet förgås såsom en rök för winden, så är Herren trofast och oföränderlig i sitt nådelöfte. **Himmel och jord skola förgås, men Herrans ord blifwer ewinnerligen**, och de som hafwa låtit sig ledas af detta ord och wandrat derefter, skola ock blifwa ewinnerligen.

c) Och Chorazin, Bethsaida och Kapernaum, der Jesus sjelf wittnat, att **han gjort sina mäsla krafter, men de hade likwäl intet bättrat sig**, utan fortfarit i sin otro och obotfärdighet och blifwit hårdare i stället för bättre — o, hwilket we drabbade dem! Jesus säger, att de hade warit upphöjda till himmelen, i synnerhet Kapernaum, emedan han der haft sin bostad. Men nu skulle ock deß dom blifwa desto förskräckligare, det skulle **blifwa nederstött allt intill helwete.** Ingen större salighet kan wederfaras en ort eller menniska än att Jesus Christus bor på den orten eller hos den menniskan och dagligen låter wälsignelsen af sitt exempel, sin lära, sin förmaning och warning, sin ständiga underwisning och uppmuntran gifwas. När man då låter allt detta förgäfwes wara sig af Guds oförskylda nåd gifwet, föraktar det och slår det i wädret, o, då warder man **nederstött till helwetet**, då blir själen känslolös och man får, som Skriften kallar det, brändt tecken i sitt samwete. Detta händer beklagligtwis icke blott med dem, som föra ett ogudaktigt lefwerne, såsom Sodomiterna, utan äfwen, och kanske det oftare, med de utwärtes ärbara, som lita på sin goda wandel och sina gerningar och tro sig wara ostraffliga och oskyldige. Märkom det wäl; Jesus förebrår icke Chorazins, Bethsaidas och Kapernaums innewånare några yttre ogerningar, utan endast det att de icke gjort bättring eller, efter grundtexten, **icke förändrat sitt sinne.** Och dock säger han, att sjelfwa Sodom och Gomorra skola på domens dag få drägligare dom än de, oaktadt deras syndastyggelser. Likaledes skola Tyrus och Sidon med allt deras werldswäsende, slärd och såfänga få en drägligare dom än Kapernaum.

Hwad skola wi nu lära af detta allt? Skola wi låta det halka förbi öronen, emedan det icke är något nytt? Skola

wi, efter att haſwa ſ tat här en ſtund och antingen hört likgiltigt eller haft tankarne på något annat eller ſofwit, gå bort utan att haſwa erfarit något intryck i wåra hjertan? Nej, beware oß Gud derſör! Frälſaren har här på ett ſtälle med den meſt gripande ſkildring tecknat ire olika ſjälatillſtånd, otukten, werldswäſendet och egenrättfärdigheten. Deſſa funnos icke allenaſt på hans tid och ibland Sodoms, Tyri och Kapernaums innewånare. De finnas, Gudi klagadt, än i dag. Och dock haſwa wi ſå mycket mera upplyſning om Guds wilja och råd om wår ſalighet än de. Herren Jeſus har nu fullbordat hela återlöſningswerket, hans evangelium är nu mycket utförligare, fullſtändigare och klarare förkunnadt — och wi haſwa hört det från wår barndom. Det är det förnämſta af allt, ſom ingår uti wår kriſtliga uppfoſtran ända från barndomen. **Tro på Herran Jeſum, ſå warder du ſalig; och utan tron är omöjeligt täckas Gudi.** Detta få wi lära, ſnart ſagdt, med modersmjölken. Och wi påminnas oupphörligen, att här icke är fråga om en död tro, ſom ſäger till Jeſum Herre Herre, utan en leſwande tro, ſom gör Guds wilja, ſom är i himmelen. Om wi nu förakta ſådant och leſwa efter ſom **köttet och ſinnet lyſter, uti ögonens begärelſe, köttets begärelſe och ett högfärdigt**, ſjelfbelåtet och egenrättfärdigt **leſwerne**, ſkall icke då wårt anſwar bliſwa ſå mycket större, ju bättre wi weta Guds wilja? Skall icke då wår dom bliſwa wärre än Tyri och Sidons och Sodoms?

Betänk detta, du ſom leſwer i okyſkhet och orenlighet. Menniſkor ſe dig kanſke icke, och det bliſwer kanſke icke några ſynliga frukter af din orena leſnad; men tror du, att Herren Gud är blind? Han ſom utranſakar hjertan och pröfwar njurar, han ſkall ock pröfwa dina njurar — han ſkall wäl ſe, om de haſwa warit ſyndens, otuktens och orenlighetens tjenare; — och fortfar du uti ſådant ſyndaleſwerne — eller wäl afſtår derifrån, men icke ändrar ditt ſinne, ſå att du med ſorg och afſky öfwer din fordna wandel ſöker nåd och förbarmande genom Jeſum; ſå ſkall en rättfärdig och ewig dom wederfaras dig på den dagen, då Herren ſkall döma menniſkorna efter ſom de handlat haſwa, medan de leſde. Sök derföre Guds nåd, **medan det heter i dag, medan du ännu ſynda kan. Si, i dag är den behagliga tiden, i dag är ſalighetens dag.** Jeſus har låtit predika ſkarpeligen för dig, framlagt dina ſyndaſtyggelſer, ſå mycket detta heliga rummet och offentligheten kunnat tillåta, på det du måtte bringas att beſinna dig af djefwulens ſnara, hwari du är fången efter hans wilja — och fly till Guds barmhertighet. Gör du det, will du inſe och erkänna dina ſynders ſtyggelſe och mängd, bekänna dem för Gudi med ångerfulli och botfärdigt hjerta; ſå ſkall han ock förbarma ſig öfwer dig, ty när honom är mycken förlåtelſe. Han förſäkrar ſtrax efter den förſärliga predikan i dagens text, att **all ting äro gifwen honom i wåld af hans Fader**, och ropar juſt till de bedröfwade och ångerfulla de bekanta orden: **Kommer till mig, I alle, ſom arbeten och ären betungade, och jag will wedergwecka eder.** Och på det I ſkolen ytterligare förwiſſas derom, har han gifwit eder ett exempel uti den ſtora ſynderſkan

Maria Magdalena, af hwilken sju hordomsdjeflar utdrefne woro, och uti den qwinnan, som war ertappad med hor å bar gerning, hwilka han förlät helt och fullkomligt, emedan de gjorde bättring och trodde på honom.

Och I werldens trälar, som endast älsken det jordiska och endast siken dereſter och försummen den angelägnaſte omsorgen — ser dock huru wanskligt allt jordiskt är. När Herren will kan han borttaga det alltsammans.

Det kostar Gud ju ganska ringa
Den fattige att göra rik,
Den rike att till armod bringa,
En hög den låge göra lik.

Några års mißwext kan bringa oß alla till tiggarstafwen. Och hurn det än går, så bringas wi snart alla i grafwen. Några bräder och tre skoflar mull blir snart allt så wäl för den rike som för den fattige. Derföre betänker detta i dag, medan I hafwen förstånd, helsa och krafter dertill. Wänden hela hjertat till Herran, att han måtte förbarma sig, att I kunnen få wißhet om syndernas förlåtelse och ewinnerlig saligheet genom tron på Jesum Christum.

Och I egenrättfärdige ändtligen — hwad är all eder godhet och fromhet? Utan kärlek och gudsfruktan äro de intet annat för Gud än skrymteri. Så säger katekesen. De kunna wara goda nog, ja berömliga, inför menniskor, men inför Gud äro de intet. Den egna godheten, troheten, kyskheten, ärligheten, rättskaffensheten, ordentligheten är så mycket bättre än okyskheten, oärligheten, oordentligheten och alla syndastyggelser, som den, som står på ett högt berg, är högre och bättre än den, som ligger uti djupa dyn der nedanför — men upp till den oändliga himmelen hafwa de båda lika långt. **Här är ingen åtskilnad, allesamman äro de syndare och hafwa intet att berömma sig af inför Gud, men warda rättfärdige utan förskyllan** — den ene som den andre — **af hans nåd genom den förloßning, som i Christo Jesu skedd är.** Denna nåd är oß alla förwärfwad och erbjudes oß rikligen alla, i synnerhet i dessa tider. Sättom derföre allt å sido och mottagom denna nåd! Jesus will gerna gifwa den. Ja han går omkring och söker syndare. Och der han ser någon, som werkligen är bedröfwad öfwer synden och framför allt will blifwa den qwitt, der säger han genast: **War wid en god tröst, min son** — eller dotter — **dina synder äro dig förlåtna**; och då få wi sjunga:

Wälsignad ware Gud, som har
Oß födt på nytt till lifwet,
Och oß en ewigt mildrik Far
I Jesu Christo blifwit!
Med honom wi Ock skole bli
Medarfwingar i hoppet,
Till himlens ro, När i sann tro
Wi här fullborde loppet.

Amen.

Swenska Missionsförbundet.

Wåra läsare minnas, att detta är det namn, som lektor Waldenströms wänner antagit. "Förbundet" hade sitt första årsmöte i Stockholm den 2—4 Juli sistlidne, och wilja wi här lemna en kort underrättelse om hwad märkligt som derwid förekom. Att meningarna woro i de flesta frågor mycket delade, kunde man på förhand förmoda; derför fattades ej heller något beslut i afseende på de flesta af dem. Många bittra erfarenheter hade man fått göra under de förflutna åren och hade derför ock lärt

allehanda, som nu af flere framhölls. Ofta hände det, att en predikant blef "för gammal", och sedan han utarbetat sig, lemnades han utan uppmuntran och understöd. Märkligt war, att man klagade mycket öfwer den lösa ordningen inom "föreningarna", och lektor Waldenström fordrade mera ordning och sammanhållning. Man klandrade benämningen "förening" såsom obiblisk, men wille hafwa "församling"; och P. W. yttrade, att hwarje enskild medlem bör foga sig efter det, som den församling han tillhör beslutar, och ej, då det icke i allo går efter hans mening, säga: "nu går jag min wäg". Man till och med ansåg de många "föreningarna" för den egentliga orsaken till de många söndringarna bland de kristne. Äfwen pastor Ekman förordade sammanslutning både i Kristi ande och genom yttre reglor. Församlingen är de troendes högsta yttre myndighet på jorden och under henne måste den enskilde medlemmen böja sig, yttrade äfwen han. Men en "frikyrka" wille hr E. dock icke hafwa; ty frikyrkorna i andra länder lemnade mycket öfrigt att önska. E. war rädd för konsistorier, och det helt naturligt.

En hr Peterson från Gotland beklagade, att det på hans hemort rådde stor oordning och många swårigheter. Metodister och baptister störde under tiden, hwilket man wäl i wiß mening ej borde förja öfwer, men det wore dock att arbeta andra i händerna.

P. W. förordade predikantskolor, hwilket förslag andra åter motsatte sig på den grund, att de blott skapade "prälpredikanter", "herrar" och stolthet. Flere framhöllo dock nödwändigheten för predikanter att följa med sin tid, hwad bildning angår. Bildning skulle skona predikanter från att göra sig skyldige till grofwa och ohyfsade bilder o. d. De, som ej gått i skola eller blott en kort tid åtnjutit underwisning och sedan kommit ut på fältet, blefwe ofta bortskämda och trodde sig wara dugtiga utan bildning, hwilket skolföreståndaren Hultkrantz ur erfarenheten wisade, m. m.

De märkwärdigaste yttranden fäldes dock rörande följande fråga:

"I hwilket förhållande stå nya testamentets trogna till den mosaiska lagen?"

P. W. wisade sig här såsom fullständig antinom (lagföraktare). Han påstod, att "den judiska lagen blott gälde judarne och ej hedningarne eller de kristne". "Denna lag gäller ej alls de kristne". "De tio buden äro ej bindande för de kristne." "Wi ha en hwassare yxa att hugga syndare med än Mose slöa yxa." Åtskilliga motsade, men P. W. dref alla motsägelser tillbaka genom sanning och lögn, blandade med hwarandra. Djerft kan det wäl anses att yttra och förswara sådant, som wi här ofwan anfört, twärt emot så tydliga ord af Jesu egen mun som dessa: "Jag säger eder för sant: till deß att himmel och jord förgås, warder ej förgången den minsta bokstafwen, ej heller en prick af lagen, förr än det är allt skedt" (Matth. 5: 18); och lika kraftigt af en annan anledning hos Lukas (16: 17): "Snarare skola himmel och jord förgås, än en titel af lagen falla". Huru wågar man då säga: lagen angår oß, kristna, icke? Paulus satte lagen in såsom nödwändig till en rätt syndakännedom, och det icke en ytlig utan grundligt

djup: "synden kände jag icke, utan genom lagen"; nog wißte han mycket om synd, men lagen sade: "du skall icke begära"; och detta hugg war icke med en slö, utan en ganska skarp yxa, ty Paulus säger om werkan deraf: "jag wardt död". Om någon icke förstär denna fråga om lagen och det farliga, "upplossande", som ligger i P. W:s uttalanden, så skola wi åter upptaga frågan; annars tyckes motsatsen emellan Skriften och P. W. äfwen i detta stycke wara ganska uppenbar.

Wi hafwa förut, hört att pastor Ekman icke will hafwa "frikyrka" och naturligtwis icke heller "statskyrka"; kan någon då säga, hwad slags kyrka han will hafwa? Slutsatsen blir ingen annan, än att han will ingen kyrka hafwa. "Förbundet" har en hel hop ännu att lära på erfarenhetens bittra wäg, då det förkastat den erfarenhet Guds församling hittills gjort under årtusenden, derwid hon kommit till temlig klarhet i de ting, rörande hwilka "förbundet" swäfwar i dunkel eller mörker. Lefwer "förbundet" ett år till, så får det nog göra flere allwarsamma erfarenheter, om det will låta sig rättas af dem. Det skickar sig annars som en farmare, hwilken förkastar alla förbättringar i åkerbruksredskap, till hwilka man nu kommit, och begynner med den ursprungliga träplogen för att omsider hitta på något allrasombäst.

Att åtskilligt godt sades under mötet, kan icke nekas; i synnerhet klandrades det predikosätt, som af "förbundets" predikanter ofta begagnas, ett sätt som sjelfwa P. W., ledaren af "förbundet", ej sällan lär göra sig skyldig till. Tidningarna anföra en af de der "bilderna", brukad af P. W. under ett föredrag i Mörlunda kyrka, hwarigenom predikanten wille tydliggöra, huru lätt Jesus bär wår synda-börda: "En oxe war stadd på wandring från Småland till Stockholm, då en fluga kom och tog plats på hans ena horn. När det så lidit ett par mil, började flugan bli rädd, att hon war oxen för tung; och när de hade hunnit till Jönköping, meddelade hon honom sina bekymmer. 'Hå', sade oxen, 'jag hade ej märkt dig förr än nu." Denna bild står i god öfwerensstämmelse med P. W:s försoningslära, enligt hwilken werldens synder icke woro "kastade på Jesus"; men den strider klarligen emot sådana Jesu ord om sitt lidande som dessa: "min själ är bedröfwad intill döden", och emot hwad som syntes hos honom och sades af honom under kampen i Gethsemane, då han hade att af Fadrens händer mottaga lidandeskalken.

Det bör anmärkas, att hr Princell war närwarande wid årsmötet och sökte understödja P. W:s antinomiska tankar med sina "bilder".

En nyhet meddelade P. W. från Amerika, nämligen att "på en plats i Amerika hade man begärt en predikant från Augustanasynoden, men förklarade de sig hafwa inga medel till hans underhåll. Wid undersökning af förhållandet befans dock, att man rökte upp för mer än en predikants underhåll." Wi twifla icke på att man i mer än en församling röker upp för mer än till ganska goda pastorslöner, men det är oß ej weterligt, att någon "undersökning" om detta förhållande någonstädes egt rum. Emellertid må wäl denna lexa läggas på sinnet.

Man fann sig äfwen nödsakad med-

gifwa, att "de troende presterna qwarstodo i statskyrkan och ej gingo derur för att tjena de fria föreningarna", men förklarade det så, dels att de icke blifwit kallade af de "fria föreningarna", dels att ingenting gjordes för deras anständiga underhåll. Det yttrades, att de derför ej skulle klandras.

Reflexioner. Af föregående synes, att man börjar äta frukterna af sitt utsäde. Man har arbetat på att upplösa alla bestående band i lära, lif och ordning; och då man nu försöker knyta samman, finner man, att det ej går så lätt. Man erkänner, att man "arbetat andra i händerna" och fostrat ett andligt sjelfswåld och egensinne, som ej så snart låter böja sig, utan snarare går framåt eller rättare nedåt till allt bestämdare otro och förnekelse. Det anfördes af en talare, att trenne medlemmar af en "förening" blifwit warnade för sitt ogudaktiga lefwerne, hwaruppå de anmälde sig till nytt dop i närmaste stad och blefwo utan widare mottagne. Metodisterna hafwa lidit af samma egensinne bland sina medlemmar och karakterisera arten af den nyare kristendomen i Swerige på följande sätt:

"Frihetsanden på den sista tiden är så beskaffad, att man kan gå ut från ett samfund och in i ett annat, lika obehindradt som man aflägger och påtager en rock: för en wecka sedan luteran, i går metodist, i dag baptist, i morgon plymouthbroder och om fjorton dagar adventist, detta är nutidens frihetsande. Ja, kyrkan, Guds församling, ringaktas till den grad, att man tycker det gör ingenting till saken och att man är lika god kristen, antingen man tillhör något samfund eller ej. Nu kämpa "frihetswännerna", åtminstone indirekt, för att afskära de heliga band, med hwilka en församlings lemmar äro sammanbundne. — — Ja, mången menar nu, att, när man blott är "frisinnad", så står det wäl till med honom; han kan tro hwad han will — "hwar och en blir salig på sin tro" — när han icke strider med någon." Håret borde resa sig på hwars och ens hufwud, som mer eller mindre bidragit till en sådan sakernas ställning, och det är i sanning besynnerligt, att ej samwetena wakna häröfwer.

Wi älska lutherska kyrkan för hennes enfaldiga och rena bekännelse och älska henne äfwen såsom statskyrka. Äfwen statskyrkoformen har wäl haft sitt ändamål i Guds styrelse, liksom den katolska kyrkan utan twifwel hade sitt, i synnerhet i sin första renare form. Men det är uppenbart, att statens närmare förening med kyrkan utwecklat sig till ett "herrawälde" öfwer henne, som allt mer förwandlar kyrkan till en tjenarinna och omsider till slafwinna; ja, ju mer förnekelse och köttslig frihet kommer in i politiken och får makten i sina händer, desto snarare skall Faraos egyptiska statskonst med afseende på Israels barn äfwen blifwa nutidens statskonst, såsom syntes under franska "frihetstiden" wid slutet af förra århundradet och hwartill böjelsen wisar sig ganska stark redan i Tyskland. Tidsförhållandena äro sådana, att församlingen, synnerligen den, som håller tålamodsordet och icke till den minsta "prick eller titel" will förneka Jesu namn, kan wänta förtryck och förföljelse under hwilken styrelseform som helst; men är kyrkan fri och kan fritt utweckla sina nådegåfwor, af hwilka Herren skall gif-

wa henne allt större, kan hon ock bereda sig på de strider hon väntar. Wi skulle önska rörande lutherska kyrkan i fädernesländet, att hon blefwe allt mer och mer, steg för steg, frigjord; men som detta synes wara en fåfäng önskan, wore wisserligen wäl, om en frikyrklig riktning gjorde sig gällande. Det tro wi dock, att en sådan rörelse ej skulle winna framgång, så wida den ej stälde sig på bekännelsens rena och orubbliga grund och läte icke wika sig derifrån. Som waldenströmska rörelsen har tagit en motsatt riktning, nämligen att rifwa ned, kan den ej ega bestånd utan hör till de planteringar, som skola upprycka med rötterna. Man tale icke om de "stora wäckelserna" och annat mera — beskaffenheten af alltsammans träder allt mer i dagen i sorgliga frukter. Att många deltagit i detta arbete i uppriktigt sinne och troende wälmening, är ganska säkert; men det ändrar icke saken sjelf, ehuru på dem torde uppfyllas de annars betänkliga orden i 1 Cor. 3: 11–15. Säkert är, att wälmening gör icke en sak sjelf rätt.

Lektor Waldenströms lärjungar i Amerika, Ansgariisynoden med "Zions Baner" jemte det nitiska "Chicago-Bladet", gå ännu längre än bröderna i Swerige och wilja icke ännu akta på de erfarenheter desse gjort, till följd af hwilka de söka ordna sig från "föreningar" till "församlingar" m. m. Men äfwen de förre hafwa mycket att lära, det de näppeligen ännu föreställa sig.

H.

Den förnämsta gudstjenst uti evangelium är att wilja af Gud emottaga och anamma syndernas förlåtelse, nåden och rättfärdigheten.

Flykten från Oscarsberg.

Redan förut har i A. och M. kriget mellan England och Zulufolket i Afrika blifwit omnämdt, och att Oscarsberg, Swenska kyrkans missionsstation i Sydafrika, blef skådeplatsen för de första och swåraste drabbningarna. Då denna mission, för hwilken Oscarsberg skulle blifwa en medelpunkt, bör wara af synnerligt intresse för oß swenskar, intaga wi nu en utförlig skildring af past. Witt om Oscarsbergs öde och den ångest och nöd, som rådde i början af kriget och under flykten från Oscarsberg. Sådana pröfwande erfarenheter få Herrens tjenare på missionsfältet wisserligen ofta göra, och det ser ej sällan ut, som om deras arbete i Herren wore förgäfwes; men äfwen hemsökelserna och förlustelserna skola dock omsider mera gagna missionens heliga sak än skada densamma. Ja, Guds rike skall framgång hafwa äfwen bland de arme heningarne. Herren läre oß att offra derför, ja, äfwen om wi skulle offra oß sjelfwa! Past. Witt skrifwer:

"Att Herrens tankar icke äro wåra, det har han låtit swenska kyrkans mission erfara, och det har han låtit mig särskildt erfara under den sista tiden. Ty huru fjerran war det ej mig för för några månader tillbaka, att jag nu skulle wara i mitt fädernesland! Och huru fjerran för oß, att den station, som kyrkan inköpte för arbetet bland hedningarne, skulle ett år derefter wara jemnad med marken! Det war på årets första dag, den 1 Jan. 1879, som engelske trupperne kommo ned till Oscarsberg, som låg wid zulugränsen, tätt inwid Buffalofloden. Wi wäntade, att här skulle öfwergången öfwer floden bestridas dem af zuluerna, och derför sände jag min hustru och mina tre små barn till doktor Dalzell, en skotsk missionär, som bodde omkring tre swenska mil längre ned åt gränsen. Jag hade tänkt att taga dem tillbaka efter en wecka, så fort trupperne gått öfwer floden, men Gud

lade i sin barmhertighet hinder derför. Då wåra hus lågo så tätt wid gränsen, sann engelske generalen, att de för honom woro af stort wärde, och han tog dem i besittning, hwilket hindrade min familj att återwända. Sjelf stannade jag dock qwar och tjenstgjorde som tolk emellan engelsmännen och de swarte. Trupperne gingo så öfwer floden, och endast ett kompani lemnades qwar till betäckning af wåra hus, af hwilka boningshuset blifwit förwandladt till hospital, det andra till förrådshus. Och så kom den 22 Januari. En wäldig strid utkämpades på andra sidan floden, och tänken mitt hjertas bäfwan, då jag med egna ögon såg, huru det ena tusendet efter det andra gick in i ewigheten, de flesta utan hafwa hört talas om en Gud och Frälsare, som förbarmar sig och räddar ifrån döden. Huru många själar gingo in i ewigheten för att finna en rättfärdighetens domstol i stället för en nådatron! Omkring 5,000 swarte och 1,000 hwite lågo döde på slagfältet. Sedan zuluerne nedgjort nästan hela den engelska hären, gingo de i sin segerglädje öfwer floden för att anfalla kolonien. De närmade sig mina hus, och först då blef det mig klart, att engelsmännen förlorat. Men hwar woro min hustru och mina barn? En stor trupp af de fiendtlige swarte hade gått öfwer floden och begifwit sig af i rigtning emot doktor Dalzells station. Skulle jag på en omwäg kunna hinna före de swarte och föra de mina till det närbelägna fängelset? Jag sadlade min häst och begaf mig åstad, under det redan zuluerne woro fullt sysselsatte med att bestorma stationen. Snart öfwerfölls jag dock af mörker och kunde endast rida fot för fot. Innan jag hann fram till doktor Dalzell, fick jag höra af en kaffer, att denne träffat honom wid fängelset. Tacksam mot Gud, styrde jag min kosa dit, wiss att der träffa de mina. Men der fann jag dem icke. De hade i stället begifwit sig af i oxwagn, för att söka hinna öfwer floden Tugela och fara ned mot kusten. Men mörkret hade ju öfwerfallit dem så wäl som mig, och jag wisste, att de woro ej långt ifrån mig någonstädes på landswägen. Men hwar skulle jag finna dem under natten, då jag ej ens kunde se min hand framför mig? Det war stunder af outsägelig ångest, en natt så djup och så lång, och som omtöcknade äfwen min själ, så att jag ej kunde bedja och ropa till Herren. Men Herren halp mig dock. Fängelset war fullt af qwinnor och barn, som dit tagit sin tillflykt, och wi woro ett dussin män, som utanföre patrullerade med bössor, hwarje ögonblick wäntande anfall af en skara zuluer på några tusen man. Om de kommo, hwad skulle blifwa af de mina? Ännu i denna stund kännes det, som wille mitt hjerta stanna, då jag tänker tillbaka på de förfärliga timmarne. Men Gudi ware lof, att de äro förbi, och att han fört oss lyckligen ur detta stora eländet. Påföljande dagen skulle jag sadla min häst, men denna war borta. Ännu några timmar måste jag öfwa mig i tålamod, och först fram på förmiddagen fann jag den åter. Nu kunde jag alltså begifwa mig åstad för att finna de mina eller deras stympade lik. Men i sin barmhertighet hade Herren skonat dem. Och de hade ej lidit mindre än jag. Min hustru wisste, att jag war qwar på Oscarsberg, då det anfölls af zuluerna, och en sammetslös swart hade för henne berättat, att han sett mig stupa i striden. Återseendets glädje hade derföre bort wara stor, men den utståndna själsspänningen hade warit så stark, att wi blifwit slöa och likgiltiga och kunde icke fatta hwad som öfwergått oss. Faran war ännu ej öfwerstånden, men nu kunde wi få dö tillsammans. Wi hade ännu fyra dygns resa, innan wi kunde uppnå en plats, som war något så när befästad mot de swarte, och dessa swärmade öfwer allt i lösa hopar, brännande och förstörande. Och tre små barn hade wi i wagnen, det yngsta blott sex weckor gammalt. Men Herren ledde och bewarade oss, så att wi kommo undan zuluernas händer. Wid många tillfällen war det wisserligen mycket swårt, och mat fingo wi ej så mycket wi behöfde. En gång hade wi spänt ifrån oxarne för att låta dem hwila, men då de wäl blifwit frånspände, kom en tyst kolonist förbiridande i sporrsträck och ropade: gifwen er af, zuluerne äro här inom få minuter. De arma kreaturen måste då draga igen, huru uthungrade de än woro. Wäl war det ej sant, att zuluerne då woro oss så nära, men den falska underrättelsen hade dock på oss samma werkan, och wäl wetande, att det wore för sent för oss att fly, bådo wi endast Herren, att han wille göra lidandet så kort som möjligt och låta oss af nåd få komma till de ewiga fridshyddorna. Så hade wi jägtats natt och dag under fem dygn, då wi i det bedröfligaste tillstånd anlände till Maritzburg. Här stannade wi under några dagar, men här war förskräckelsen större än på något annat ställe wi passerat. Zuluerne wäntades dagligen skola anfalla staden, och man befästade wissa qwarter, för att i det längsta kunna hålla den wäldiga massan stången. Härifrån foro wi med

omnibus till Durban, som är sjelfwa hamnstaden, och der man äfwen wäntade ett öfwerfall, men tänkte att i sådan händelse bege sig ut på de i hamnen liggande fartygen. Men hwad skulle wi nu taga oß till? Att återwända till Oscarsberg och bygga på nytt sågo wi som en långt i fjerran liggande plan, som först efter ett eller två år kunde realiseras. Att i Durban hyra in sig war ej att tänka på för de oerhörda kostnader, som äro förenade med wistandet på hotell i Sydafrika. Deßutom woro hotellerna redan öfwerfyllda, ja, hela staden öfwerfyld af landtboar, som dragit sig till städerna för att söka skydd. Att stanna i Kap hade wisserligen warit förenadt med jemförelsewis mindre kostnader, men kostbart hade det blifwit i alla händelser, och deßutom skulle jag der under längre tid fått ligga owerksam. Att under sådana förhållanden i fyra månader (som är det wanliga) wänta på swar från Missions-Styrelsen skulle hafwa kostat mera än den summa, som behöfs för att resa till Swerige och åter. Reste jag hem, kunde jag deremot dels i hemmet werka för missionssaken, dels direkt meddela mig med Missions-Styrelsen om åtskilliga förhållanden på missionsfältet, hwilka båda saker jag ansåg wara af ganska stor wigt. Som Gud nu hade styrt sakerna, tyckte jag mig alltså se en fingerwisning af honom att wända tillbaka till fädernesländet, hwilket jag ock gjorde.

Må wi förena oß i förböner för hela missionssaken, särskildt för swenska kyrkans arbete bland zuluerna, att på den nu förödda stationen arbetet måtte få återupptagas och bringa wälsignelse. Sädeskornet måste ju först dö, innan det kan bära frukt, och Herren kan icke rätt göra oß sicklige för sitt rike, förr än han låtit luttringens eld öfwergå oß. Må wi blott ihågkomma, att hans wägar äro godhet och sanning och att hans löften och tillsägelser skola gå i fullbordan, emedan de äro ja i Kristo Jesu och amen i honom.

Carlstad i Juni 1879.

Otto Witt."

Tillägg. Såsom man wäl kan föreställa sig, hafwa äfwen andra missionsstationer än Oscarsberg blifwit förstörda genom Zulukriget. Hermannsburg-missionen t. ex. ägde 12 stationer i Zululandet, och utaf dessa nedbrändes 2 redan i Mars månad, och från de 10 öfriga måste alla missionärerna fly; bland dessa flyktande war förmodligen också Fristedt, ty han upphöll sig på Neu Hermannsburg. Past. Harms skrifwer om ödeläggelsen derute: "Det är intet twifwel underkastadt, att wåra 12 missionsstationer i Zululandet ligga i ruiner. Huru mycken swett af mödosamt arbete, huru många böner, huru mycket penningar ligga icke begrafna under dessa ruiner! Mitt hjerta blöder, när jag tänker derpå; men på samma gång känner jag mig tacksam mot Herren, wår trofaste Gud, att wåra bröders lif likwäl är räddadt."

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

Från Jowakonferensen $130,00; från Illinois do 50,00; från Kansas do 16,60; från New York do (Syföreningen i Jamestown) 100,00; Mr Berg, Des Moines, Jowa 1,00.

Moline Ill. den 28 Aug. 1879.

J. H. Wistrand.

"Schibboleth",

tidskrift mot hemliga sällskap och dryckenskap, utgifwes månadtligen af pastor S. P. A. Lindahl. Prenumerationspris för ett år 50 cts; ett halft år 30, ett år till Swerige 60 cts. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 5te exemplar gratis.

Allt rörande prenumeration insändes till Mr. C. G. Thulin, Moline, Ills.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Helsningar, sid. 561. — Predikan. sid. 567. — Swenska Missionsförbundet, sid. 570. — Flykten från Oscarsberg, 574.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 10 September 1879. N:o 37.

Från Illinois konferensens möte i Altona d. 27—31 Augusti.

Som konferensmötena numera, sedan den nya synodalkonstitionen blifwit antagen, få en wida större betydelse än hittills, böra ock förhandlingarna wid desamma blifwa af mera intresse och derför följas med uppmärksamhet. Möjligen låta de särskilda konferenserna trycka sina protokoll, hwilket till och med torde blifwa nödwändigt; men ett kort referat om det wigtigaste som förekommit borde dock skyndsamlingen insändas till Aug. och Miss. för att så fort som möjligt komma till den större kyrkliga allmänhetens kännedom.

Wi börja för den skull med Illinois-konferensen denna gång, men bedja wåra läsare om ursäkt, dereft wi låta det egentliga referatet föregås eller efterföljas eller båda delarne af hwarjehanda reflektioner, underrättelser m. m. Hwad som nedskrifwes är ej blott insamladt under resan, utan ock nedtecknadt wid mångahanda tillfällen under det pågående mötet.

Ej så få konferens medlemmar ankommo på R. J. & P. R. R. till det bekanta Bishophill på eftermidd. den 27:de och möttes der af flere skjuts, som förde oß till den bestämda mötesplatsen eller rättare till de olika hem i och omkring Altona, som woro för oß utsedda eller till hwilka wi wänligt inbjödos, wanligen till gamla wänner och bekanta. Wi hade först att passera igenom det gamla, i mer än ett hänseende märkwärdiga Bishophill, de s. k. E. Jansonisternas ursprungliga föreningspunkt. De älsta husen stå ännu qwar och påminna om den kommunistiska begynnelsen till det stora settlementet; men de begagnas nu för andra ändamål eller åtminstone ej på det sätt som förr. För öfrigt är den lilla staden bebodd af allehanda folk. Twenne kyrkor läro finnas, den gamla utgörande öfra wåningen af ett större handelshus, samt en swensk metodistkyrka. De gamle Jansonisterna äro utspridda åt alla håll. Men wärre än denna lekamliga förslingring är den andliga förbistring, som så småningom inträdt ibland dem, i det somliga blifwit metodister, andra "chakers", åter andra adventister, swedenborgare m. fl. och flere hafwa "ändrat religion" flera gånger — ett nytt bewis för den gamla sanningen, att detta tanklösa religionsombyte alltid leder till allt grösre swärmeri och ändas med uppenbar otro och medwe-

ten förnekelse. Här har således inträffat hwad wår Frälsare så tydligen förutsagt, nämligen att "den sista willan warder wärre än det första". Men menniskorna skicka sig i detta fall som i afseende på dryckenskap: de se och erkänna allt det gräsliga elände, som starka drycker draga med sig, — och dricka ändå, till de dricka sig i grafwen och helwetet. Det är dock något hemskt att tänka på, huru anderik begynnelsen af Erik Janssons werksamhet i Swerige war och huru många allwarliga själar drogos in i denna ström eller storm för att bortföras deraf och aldrig mer sätta sina fötter på fast mark. Dylika erfarenheter borde täppa munnen till samt förlama både händer och fötter på alla partimakare, som anwända all kraft på nedrifwande af allt omkring sig för att på ruinerna kunna uppresa sitt egna tempel och deri samla anhängare.

På wägen från Bishophill foro wi förbi en mängd swenska farmare, hwilka troligen intogit och innehafwa det mesta landet i det fruktbara hörn, som bildas af jernwägen från Bishiophill om Galva till Altona, ehuru mycket land eges af landsmän i dessa trakter utom nämda hörn. Ej få af de swenska gårdarne sågo ut som herregårdar med werkligen präktiga boningshus och stora och många uthus. När man besinnar, att egarne kommo till detta land för omkring 20 år sedan och hade wanligen att begynna med jernwägsarbete eller hwad arbete som helst de lyckades erhålla, och aktar så på deras närwarande wackra och wäl försedda hem, kan mun icke undra på, att de här känna sig hemma. Wisserligen har det ej kunnat lyckas så wäl för alla; somliga hafwa efterföljts af olyckor, som ätit upp frukten af deras eftertänksamhet och arbete; men de flesta af dem, som råkat i nöd, hafwa ådragit sig denna genom ett girigt fäktande efter rikedom eller än oftare genom wälmågans förslöfande i högfärd eller dryckenskap. Ohyggliga exempel hade wi här på.

Wid wårt temligen widlyftiga kringresande i trakten gjorde intresset för landsmännen att många frågor framställdes, t. ex. följande: "bor en swensk här?" och det war eget att märka, att wanligen de bäst skötta och bäst bebygda egendomarne egdes af landsmän, hwilket bewisar deras arbetsamhet och ordentlighet i allmänhet taget. Om swaren på nämda fråga oftast woro glädjande för det swenska hjertat, woro deremot swaren på en annan fråga ej sällan nedslående och wäckte sorgliga betraktelser: "Hör egaren af denna wackra farm till någon kyrka?" Ty på husbondens sinnesbeskaffenhet beror i hög grad hela husets. Swaren på denna fråga woro mycket olika: "Han har tillhört wår församling; men har nu lemnat oß". "Hör han till någon annan församling?" "Till en början slöt han sig till den rörelse, som baptisterna, missionswännerna och ansgarianerna uppwäckte, men nu tyckes han ej fråga efter något". An lydde swaret så här: "han är swedenborgare, i fall han är något", och ej sällan: "han frågar icke efter någon kyrka; han är fritänkare". Om man kunde skrifwa hwarje farms och farmares historia, huru märkwärdig skulle den icke blifwa, isynnerhet om man kunde upptäcka de hemliga orsakerna och trådarne, som ledt till det närwarande tillståndet. Dock en sådan historia är

skrifwen och skrifwes och skall läsas, när "böckerna" på den sista dagen skola upplåtas. Emellertid sannades ej sällan den gamla erfarenheten, att ju mera wälsignelse af Herren desto mera wänder man honom ryggen och blir en jorddyrkare, en äkta materialist, d. w. s. med Pauli ord: en "som ser efter de ting som synes, och icke efter dem som icke synas". Wi hoppas att de, för hwilkas ögon dessa rader komma, wilja taga sig till wara för dessa förfärliga faror. Ett botemedel häremot, och det ett ganska werksamt, hafwa wi anwisat i en föregående artikel om: "När skall detta tiggandet upphöra"?

Det andliga buller och larm, som för åratal tillbaka begyntes af baptisterna och sedermera fortsattes af missionswännerna, åstadkom ej så liten oro i sinnena och några få "föllo intill dem". Segerfånger urpstämdes öfwer framgångarne i Altona och Oneida. Hwar är nu allt detta? Ingenting mera höres derom; sådan eld är lik prairi elden, som blossar häftigt upp, men snart slocknar samt lemnar endast efter sig ett förbrändt, förstördt fält. Upprättiga bröder inom missionssynoden borde besinna detta och drifwa sin werksamhet efter ett annat sinne och sätt, om de wilja finna waraktig frukt. De klaga öfwer oß inom Augustanasynoden, men huru står det wäl till inom deras egna församlingar? Wi anwända kristlig tukt, och det märkes i wåra församlingar, ehuru wi aldrig berömt oß af ställningen ibland oß, det wi ej tro något samsund med sanning i wår tid har anledning till; men I kunnen tydligen se förfallet ibland eder sjelfwa. Det är oß platt intet nöje att anmärka detta.

Emellertid består wår församling i Altona, och ej det allenast: den går framåt. Gjorda erfarenheter gifwa en lärdom, äfwen i afseende på falsk känslokristendom och deß frukter, hwilken lärdom många taga wara på och stärkas utof. Der äro både män och qwinnor, som stå fasta på ordets och bekännelsens grund och det till följd af erfarenhet af sanningens kraft deri. Omsorgen om församlingens kyrka är ett yttre bewis på hwad här är sagdt. Ehuru Guds ord är detsamma, om det predikas i ett "loghus" eller i ett dyrbart tempel, kan man ej säga, att det står wäl till inom en församling, der man låter sin kyrka förfalla och till och med åsamkar henne onödiga skulder. Redan genom profeten Haggai (1: 2, 4) klagar Herren: "Detta folket säger: tiden är ännu icke kommen, att man Herrans hus bygga skall. Mån då eder tid wara kommen, att i bo skolen uti hwälfdom husom, och detta huset måste öde stå? Ser huru det går eder". Församlingen i Altona har måst "utwidga sin Paulun", tillbygga sin kyrka, men hon har ock på allehanda sätt förskönat henne, så att det kännes rätt högtidligt att träda in om hennes dörrar. Församlingen har ett skolhus, bygdt bredwid kyrkan, och ett längre ut på landet; detta wisar intresse för skolsaken och är af stor betydelse och skall blifwa till församlingens wälsignelse och fromma.

Men wi få wäl säga något om sjelfwa konferensmötet: det öppnades onsdagsaftonen den 27:de med Guds ords predikan, hwarmed sedan fortsattes hwarje morgon kl. emellan 9 och 10 samt på aftnarne; att söndagen war en synnerlig högtidsdag, kan man lätt tänka sig. Wädret war öfwermåttan gynsamt med klara månskensaftnar; också

war den ganska rymliga kyrkan nästan wid alla tillfällen fyld samt om aftnarne och om söndagen öfwerfull. Men näppeligen någonstädes har intresset för konferensens göromål wisat sig så starkt som i Altona. Kyrkan war temligen fullsatt ej blott under den uppbyggliga diskussionen om den rättfärdiggörande tron, utan ock då de wanliga frågorna förekommo. Diskussionen om den rättfärdiggörande tron fortsattes från konferensmötet i Knoxville och anwändes derpå förmiddagarne och medhunnos teserna 11 och 12, hwilka antogos med någon förändring. Teserna 13—16 återstå till nästa konferensmöte. Diskussionen war underwisande, tröstande och uppbyggande, så som många bekände, ehuru wi ej neka, att det förekom oss, som derwid wore åtskilligt att önska. Det synes oss nämligen, som borde hufwudändamålet med en diskussion wara att få en förelagd fråga klart utredd och till alla sina delar tydligt framställd för det mensk liga förståndet, så att den kan med själens andliga öga fattas och behållas. Den plägar då ej blott sjunka ned i hjertats innersta och "bo der", utan kan ej heller så lätt tagas derifrån. Genom för många ord och i synnerhet då man söker mera tala till känslan, inswepes ofta sanningen sjelf i en dimma och kan ej så klart urskiljas.

Jag får här berätta om en stygg otur, som träffade mig wid mötet. Då det war fråga om att bestämma diskussionsämne för nästa konferens, i händelse tiden medgåfwe upptagande af ett sådant, råkade jag i min enfald föreslå ett nytt: "huru bör en god bibelförklaring wara beskaffad", hwilket slog så illa ut, att konferensen pålade forslagställaren sjelf att hålla en föreläsning öfwer frågan wid nästa möte. "Brändt barn skyr elden".

Innan wi berätta något om de egentliga konferensgöromålen, bör nämnas att pastor E. Carlsson i Andover waldes till ordförande, pastor A. Andreen i Swedona till wise ordförande, pastor C. A. Ewald i Chicago till sekreterare och pastor B. Setterdahl till skattmästare. Eftermiddagarne anwändes till behandling af de frågor och ämnen, som dels warit wanliga wid konferenserna hittills, dels woro nya till följd af den nya synodalkonstitutionen. Till de förra hörer pastoralrapporter från de olika församlingarna, hwilka denna gång icke innehöllo något owanligt, hwadan de ock woro kortare och upptogo icke mycken tid. Det andeliga söndringsarbetet af den nya lärans förfäktare pågår wäl, men synbarligen utan att wisare oroa församlingarna, sedan de blifwit någorlunda bekanta med så wäl den nya sädens beskaffenhet som dess frukt. På några ställen hade ej få, som låtit sig af den andeliga wäderilen bortföras, ångrat sin synd och begärt få återwända till det gamla hemmet. Rapporter från missionsbestyrelsen samt resepredikenter och kolportörer afgåfwos; deraf framgick den stora nöd som råder på många håll inom konferensens wida område. Ehuru landsmännen äro sjelfwa skulden till denna sorgliga ställning, derför att de bosätta sig några få här och några få der, börjar dock hos många af dem wakna hunger efter det goda Guds ord, och wi, som ega förmonen deraf, borde göra allt hwad wi förmå för att sända det helsosamma ordet till dem. Konferensen beslöt ock att uppmana församlin-

garna, att allwarligen behjerta dyrköpta landsmäns nöd och genom rikare missionsbidrag sätta missionsbestyrelsen i stånd att sända predikanter till de ödsliga fälten. I beslutet om dessa bidrag innefattades äfwen missionscentralbestyrelsen, hwilken har att förja för de många platser, som ligga utom konferensområdena och ofta på det innerligaste begära hjelp. En rapport från ordföranden rörande wårt kära barnhem i Andover war synnerligen till hjertat gående; men derom behöfwer ej mer sägas, då den kommer att införas i nästa nr.

Petitioner om understöd hade inkommit från flera församlingar; men konferensen ansåg sig böra wara försigtig wid bewiljandet af sådana understöd af fruktan att annars uppmuntra till dylika petitioner. Den rekommenderade dock fö samlingen i Englewood (en förstad till Chicago) till erhållande af understöd i kollekter eller annorledes hos den eller dem, till hwilka den ansåg sig kunna wända sig. Församlingen har en wacker kyrka, men antalet af medlemmar är ännu ringa, så att kyrkoegendomen, som trycker af skuld, står i fara.

Samma förhållande är det med församlingen i Clinton med sin stora dyrbara kyrka, hwarför konferensen beslöt upptagande af en kollekt till hennes förmon inom konferensens församlingar och det så snart som förhållandena kunna det medgifwa. Wi inlägga ett godt ord för dessa ömmande omständigheter. "Allt det I wiljen menniskorna skola göra eder, det gören I ock dem;" detta är så wäl lagens som evangelii innehåll.

En fråga, som ej upptog liten tid, war synodens beslut att dela den skuld, som hwilar på wårt Lärowerk, på de särskilda konferenserna efter deras storlek och andra förhållanden. Illinois-konferensen hade fått på sin lott, såsom naturligt war, den dryggaste delen, nämligen $9,500. Slutet på öfwerläggningarna blef, att hwarje församling bör insamla en summa, motswarande en dollar för hwarje kommunikant; men att de församlingar, som af wissa omständigheter ej förmådde åstadkomma summan i år, få anstånd med hwad som kan restera till nästkommande år, ehuru bäst är att om möjligt sammanbringa det hela, emedan wi hafwa att betala 6 procent på allt som resterar efter den 1 Januari 1880. Med en dollar för hwarje kommunikant förstås icke att hwarje kommunikant skall betala så mycket, ehuru godt och helsosamt wore, om så skedde; det är för konferensen detsamma huru summan samlas.

Församlingar finnas, der en enda medlem kunde ensam betala så mycket som kommer på hela församlingen. Låt sådana gifwa åtminstone så mycket, att de fattigare kunna få gifwa mindre. Ingen tänke på att gifwa så litet som han kan, utan i stället så mycket som han förmår. Här är det ej fråga om att uppbygga bränderier eller bryggerier, eller ens sådana inrättningar, som bära sin frukt i dollrar, utan att förja för en anstalt, från hwilken både andlig och lekamlig wälfärd utflutit och skulle än widare utflyta, om den wederbörligen understödjes. Gudaktigheten är nyttig till all ting, och hafwer löfte med sig både om detta lifwet och det tillkommande. Många nog hafwa förderfwat sig med starka drycker; men huru skulle det sett ut, om icke denna last blifwit motwer-

kad genom lefwande Guds ord och kristlig församlingsordning? Många barn hafwa blifwit sina föräldrars sorgebarn, i stället för ålderdomsglädje och tröst, men långt flera skulle trampat sina föräldrar på bröstet med sitt syndiga lefwerne, hade icke Guds ords rena sanning blifwit inplantad både hos föräldrar och barn, och församlingssinne och tukt fostrats. Huru skola wi beräkna den förmonen att så många fått lifwet af Gudi tändt i sina hjertan och uppfylde af evangelii tröst kunnat wandra hädan för att wara när Kristo? Kan detta wärderas? Inga siffror räcka här till. Och utan wår läroanstalt hade dessa oskattbara förmoner warit oß beröfwade. **Från lärowerket hafwa utgått omkring 100 af de 130 prester som tillhöra Augustana synoden.** Låt oß icke beräkna hwad det kostat, nu kostar eller kommer att kosta. Deß wärde och gagn kan icke uppskattas. Jag wet att fiender till bildning och isynnerhet kristlig bildning skola röra upp himmel och jord för att omintetgöra synodens förslag och dermed så mycket möjligt är lärowerkets framtid. De skola tala om "skattläggning", "preſtfabrik" och allt hwad de i sin hätskhet kunna finna på för att hindra insamlingen; men wi bedja hwar och en besinna, att han är icke answarig inför sådana kristendomsfiender, utan inför Gud hwad han säger eller gör. För wår del önskade wi oß kunna lemna arbetsfältet och anse oß näſtan wara berättigade dertill efter 16 års ganska sträng tjeſtgöring wid skolan och 27 års inom synoden; men för lärowerkets bestånd och förkofran wilja wi arbeta, strida och äfwen lida, hwilket den wisserligen måste underkasta sig, som "i Guds nit" sträfwar för inrättingens framgång. Ty många tycka, att wi få för mycket men göra för litet, ehuru det motsatta är sanningen. Men saken sjelf är Herrens. Han får löna troheten af nåd och hwar och en efter hans gerningar.

Rörande 25 cents afgiften till skolans underhåll rekommenderade konferensen till församlingarna att densamma helst borde ingå i de årliga utgifterna, på det den med mera bestämdhet kunde påräknas och lärowerkets oafbrutna werksamhet wara försäkrad.

I afseende på nya göromål, som tillkommo konferensen i deß nya ställning till synoden, wilja wi omnämna följande såsom de wigtigaste:

Konferensen uttalade det såsom sin mening och öfwertygelse, att synoden bör årligen sammanträda samt att den uteslutande skulle ega myndighet att ordinera till det heliga predikoembetet och derjemte äfwen att afsätta från samma embete; konferensernas rätt att disciplinera prester kunde sträcka sig till undersökande och pröfwande af förekommande klagomål samt suspension, men det slutliga afgörandet skulle tillhöra synoden.

Konferensen beslöt att wid uppgörande af den statistiska tabellen hädanefter ansluta sig till det borgerliga året och ej, såsom hittills, räkna från Maj till Maj. Pastor Peters i Rockford utsågs till statistisk komite och uppdrogs att korrespondera med synodens president i afsigt att få likhet emellan de olika konferenserna med afseende på denna sak. Bäst torde wara att näſta gång räkna året från Maj till den 1 Januari, emedan annars ej så få upp-

gifter måste förekomma twenne gånger och ej liten oreda dermed förorsakas.

Pröfwandet af förslaget till ny konferens-konstitution, så wäl som af det nya handboks-förslaget uppsköts till konferensens nästa möte, hwilket utsattes till tisdagen den 9:de Februari 1880 kl. ½8 på aftonen och hålles i lutherska kyrkan i Moline.

Wid mötet i Altona woro närwarande 27 pastorer och 26 lekmannaombud, 8 pastorer woro frånwarande.

I början af dessa rader hotade jag att komma äfwen med efter anmärkningar, och jag förmår ej neka mig nöjet att göra några sådana. Äfskilligt i församlingen kom för mina ögon, som bör bliswa kändt för att efterföljas. När någon sak stod fram, som behöfde understöd, och man war wiß på att den förtjenade det: strax sätter man sig i rörelse till fots eller till häst eller åkande i ändamål att hos grannar och wänner begära bidrag, och man slipper wanligen hålla länga tal förrän det begärda framkommer. Medan wi, resande, woro inne och helsade på hos en af wåra wänner, farmarne, kom en annan farmare in och yttrade utan omswep: "jag behöfwer penningar till en fattig .....; jag har brådtom". Det war ingen tid till ursäkter, utan bidragen framtogos. Då wi lemnade ett hufwudqwarter, war en wän tillstädes för att skjutsa oß till närmaste station, derwid en twist uppstod, om huru många skjuts behöfdes. Då det nu utröntes, att wi kunde alla placeras på en wagn, utbrast en af dem: "Men då kan ju icke jag få göra en liten tjenst!" Det låter icke neka sig, att sådana händelser gör hjertat något wekt och sinnet muntert.

Äfwen må här omnämnas en omständighet, som skulle bliswit förtegad, dereft icke sådana ljusliga blommor uppwuxit ur den något bittra roten. Wid frågan om bidragen till skolskulden, wisade sig mycket intresse för sakens genomförande, ehuru tankarne woro delade om bästa sättet derför. Både prester och flere lekmän, synnerligen de senare, talade de mest bewekande ord för sakens framgång. Några talade dock nedslående och till och med miß-tröstigt att ej säga mer om förslaget, ehuru wi äro förwissade om deras wälmening och kärlek till lärowerket, fastän det syntes dem omöjligt att för närwarande hjelpa. Många fruktade att det sagda skulle werka kylande på sinnena; men wi hafwa skäl tro att werkan war den motsatta. Wid utgåendet ur kyrkan tog ett af lekmannaombuden mig på axeln, såg med tårarne i ögonen på mig och yttrade: "blif icke nedslagen; Herren skall taga sig saken an". Det gjorde godt.

I dessa dagar (den 3 Sept.) begynnes terminen; studerande komma tillstädes från nära och fjerran, så att wåra rum bliswa åter öfwerfulla. Men äfwen gåfworna begynna inflyta till wårt hushåll. "Smörprogrammet" begynner utföras i Andover. Men i dag kom en stor gåfwa. Wår förre hushållsföreståndare hade en häst, som war till mycken besparing wid de många körslorna till städerna. Men föreståndaren tog naturligtwis sin häst med sig och wårt hushåll war således utan. I dag kom en af wåra studenter, ridande på ett stort, wackert häststreatur, 5 år gammalt. Det war kommet någorstädes ifrån upp i Henry county och war en skänk åt hushållet, men gif-

warens namn fingo wi ej weta. Han will wara okänd; men fastän wi ej weta hwem han är, kan han icke förhindra oß att bedja Honom betala i godt mynt wida mer än gåfwan är wärd, Han som känner till och med menniskornas tankar. Somliga tro, att gifwarens hjerta bewektes till uppoffringen just af de modlösa orden som fälldes under den ofwannämda diskussionen. Så låter Herren sött komma af surt; det har warit hans sätt af ålder.

H.

Mormonismen hotad.

I många år har Mormonismen, denna ohyggliga utwäxt på nutidens både religiösa och sedliga stam, fått frodas på Amerikas fria jord. Wißt har den landets lag, för att ej säga Guds ord, emot sig; men dels har denna lag fått wara nästan helt och hållet en död bokstaf genom embetsmännens likgiltighet, möjligen räddhåga, kanske ock stundom uppenbara medhåll med det onda de skulle med lagen motarbeta och utrota, dels hafwa mormonerna förstått att med list och ofta äfwen med wåld kringgå lagen och sålunda bibehållit sig ja, i sjelfwa werket blifwit starkare med hwarje år. De hafwa alltjemt haft "missionärer" ute och insamlat lätt trogna menniskor från andra länder, så att de förökats betydligt i antal. De uppgifwas hafwa ända till 6000 "nyomwända" i Swerige, Norge och Danmark, hwilka stå redo att begifwa sig till mormonernas Zion, Utah. Man hade trott, att när den gamle Brigham Young war borta, skulle deras kraft wara bruten; men de fortsätta med samma styrka under deras nye president, Taylor.

Nu synes emellertid regeringen i Washington ämna taga i med allwar och är det sannerligen icke för snart, derest detta djupa sår på samhällskroppen skall kunna botas. Det första steget har blifwit taget, bestående deri, att ministern Evarts wändt sig till regeringarna i Europa, med en skrifwelse, deri han erinrar dem om, att, då månggifte är ett brott emot den werldsliga lagen och mormonerna således äro att betrakta som brottslingar, de hafwa ingen rätt att landsätta dem här, men i stället att regeringen här förbehåller sig rätt att sända dem tillbaka till det land de lemnat. Blir det nu ock swårt att efterkomma hwad skrifwelsen innehåller, wisar den dock, att wår regering ämnar uppträda med kraft och således äfwen genomföra lagen i sjelfwa Utah, såsom äfwen åtskilliga domstolsförhandlingar och utslag redan gifwa wid handen. Emellertid har detta tändt en sådan upprorslåga ibland mormonerna, att man nästan fruktar ett krig med dem. Deras ledare uppmanar dem öppet och offentligen att wäpna sig för att förswara sin "religionsfrihet". Derhän söker man temligen allmänt i wåra dagar att föra begreppet "religionsfrihet", att hwad som helst man kan härleda ur sin "religion" eller förklara utgöra en "samwetssak", dertill will man äfwen hafwa "frihet", ja slyd under den borgerliga lagen. Ju mera bibeln skjutes undan, deß mera skall förwirring och upplösning af alla förhållanden uppstå. Mormonismen är blott en om och en rätt grof uppenbarelse af denna tidsriktning, som med ett ord

kan kallas: otro eller förnekelse, och denna har ej så få förfäktare bland landsmännen så väl som i den sw. tidningspressen.

Från Swerige.

Ur ett enskildt bref från Swerige hämta wi följande underrättelser: "Waldenströmianismen synes här och der wara i tillbakagående, huru mycket deß wänner och P. W. sjelf än anstränga sig att hålla den wid friskt lif genom möten, agitationer och organisationer, t. ex. "missionsförbundet", som nyligen hållit sitt första möte i Stockholm. En reaktion synes också wid Kristianstads Traktatsällskaps årsmöte i Winslöf i början af Juli. Aldrig förr wid något årsmöte har mera folk warit församladt eller större bidrag erhållits, fastän Waldenströmarne några dagar förut hade hållit sitt årsmöte på Wanneberga backe och requirerat tre af sina prester från Småland för att illustrera detsamma. Också de hade mycket folk; men af dem, som bewistat båda mötena, sades det, att det dock war mindre besökt än traktatsällskapets. Pastor Arnström, som äfwen i år i lithet med två eller tre föregående år besökte wårt möte i egenskap af Fosterlandsstiftelsens ombud, och under färden från Stockholm besökte flera delar af landet, berättar, att flerestädes har en stark reaktion inträdt. Särdeles i Norrtäljetrakten, der stora wäckelser egt rum, är man så afgjordt emot den nya läran, att, då deß predikanter infinna sig, få de ofta icke mer än 4 @ 5 åhörare, hwaremot missionshus en blifwa fulla, då lutherska talare uppträda. Fosterlandsstiftelsen är mycket werksam gentemot Waldenströms kringresande och predikande, hwarmed han i år särskildt sysselsatt sig. Hans (tidnings) organer hafwa fröjdats öfwer att han i sommar rest 200 (sw.) mil och derunder hållit öfwer 50 predikningar. Honom i spåren hafwa Beskow, Arnström och Neander rest i landet också för att predika. Således hafwa icke lutheranerna bort sin tid. Fosterlandsstiftelsen gör i sanning mycket godt. I Malmö, der den nya läran först slog rot i Skåne och drog nästan hela massan af läsare med sig, har också ett stort omslag egt rum. Man tog från wäggen Rosenii porträtt och hängde Waldenströms i stället. Nu lära flera åter tagit ned Waldenströms och ånyo upphängt Rosenii. Detta kan wäl wara obetydligheter, men bewisar dock åtskilligt. Nog är ändå den hopen alltför stor, som följer med den nya strömmen. Prof. Olssons föredrag i "Echo" har här i trakten öppnat ögonen på flera, som trott att P. W:s lära warit ett alldeles nytt ljus, upprunnit i hans hjerna, och de hafwa blifwit alldeles öfwerraskade att höra, att samma lära war öfwer 200 år gammal".

Wårt utrymme medgifwer sällan att intaga widlyftigare underrättelser från fäderneslandet, ehuru wi nog annars hafwa tillgång derpå. Wi söka meddela sådant, som karakteriserar ställningen i kyrkligt hänseende i landet och annars kan lända till underwisning och uppbyggelse. Wi hafwa erhållit redogörelser för de större föreningarna, Fosterlandsstiftelsen och Diakonissällskapet och önskade kunna lemna utförligare utdrag rörande bådas werk-

samhet; men, såsom sagdt är, utrymme saknas. Ur Ev. Fosterl. Stiftelsens års redogörelse wilja wi dock denna gång meddela ett utdrag ur en af de många skrifwelser, som insändas till Stiftelsen af deß ombud i provinserna. En lekman skrifwer: "Kampen om själarna är här ganska lislig och hård. Huru mycket som till slut skall wara Herrens, wet han allena. Gud, hjelp oß att wara trogna på wår post. — Den swärmande och hänförande rörelse, som baptismen en tid syntes winna är nu i dödsryckningarna. En annan tid höll den nya försoningsläran på att intaga fältet, och deß anhängare woro mycket hänförda. Nu kan och wågar, mig weterligt, icke en enda här stå för dessa läroſatser. Willfarelsen synes dock till stor del haft åsyftad werkan, ty skrymtare och kristne hafwa i icke ringa mån blifwit skilda derigenom. Detta 'ingalunda skolen I döden dö", som willfarelserna innehålla, har ljuſligt framlockat dem som "wandra fiender till Kristi kors". Knapt war själafienden drifwen från fältet på detta håll (om läran), förr än han enligt sitt gamla sätt påtog en helighetsmin, låtsande att han war fridens budbärare; förklarade skrymtarne för Guds barn i första rummet; bjöd genom dem de kristna på frid och broderskap. Härwid har han haft ögat stadigt rigtadt på dem, som icke woro nöjde, om lefwernet war wackert, då läran war falsk, ej heller om den rätta läran tåldes i teorien, då ett rättsinnigt wäsende i Kristus fattas. Desse förklaras naturligtwis för partisinnade, kärlekslösa o. s. w. I denna nöd kämpa wi nu. Tro på Jesus, frid och broderskap är nu den wackra lösen; men den korsfäste Kristus är naturligtwis nu som alltid "ett tecken, hwilket emotsagdt werder". Kristus war Herre, som gör blott ogudaktige rättfärdige, syndare helige, dömde benådade o. s. w., är nu som förr en stötesten för det stolta jaget, som känner att dödshugget wäntar på Golgata. — Faran för att flere än en Kristi stridsman skall antaga de falska fridstillbuden är mycket stor. Mitt hjerta klappar i afwaktan på hwad snart föreſtår, men som icke är så uppenbart, att man kan tala derom nu. Tänk så ljuſligt: Slippa korset och få ro och frid; — slippa kärlekslösa domar och bli upphöjd till snart sagdt apostoliſk wärdighet; — slippa det kännbara belymret om att rätt dela sanningens ord, att göra somliga med fruktan salige och få bara fritt ö a af nåden och tro, att hela swärmarna äro Guds barn; — slippa förja och ängslas och i stället sjunga och hafwa roligt och må godt! — som predikant resa från ställe till ställe och hafwa allestädes roligt. Dessa frestelser äro icke mensliga och synnerligen farliga för unga. Endaſt Gud är mitt hopp. Emellertid har Herren förbarmat sig öfwer oß och warit oß när. Några själar hafwa blifwit omwända till Herren och ännu fler behållne. I N. och K. församlingar har endrägten och samhälligheten warit temligen god. Ju längre jag lefwer ju mer förwisſas jag om, att man winner intet på att "söka täckas menniſkor". Herren hjelpe oß att hafwa akt på oß sjelfwa och på läran och blifwa i dessa stycken!"

Andra utdrag borde kanske meddelas, men wi måste låta dermed bestå, åtminstone denna gång. Wi anmärka blott, att Stiftelsen tyckes omfattas med allt

mera förtroende och behöfwer icke inskränka sin werksamhet, oaktadt en betydlig hop af förutwarande kristne anslutit sig till "swenska missionsförbundet". Inflyter för litet till en del af Stiftelsens werksamhet, så kommer så mycket mera in till de öfrige grenarne.

Diakonißanstalten, hwars föreståndare är den älskliga hofpred. pastor J. C. Bring, har sitt egentliga hem i Stockholm, ehuru deß werksamhet utsträcker sig öfwer hela landet. Deß hufwudändamål är att mottaga och uppfostra fruntimmer till det tjenande embetet i församlingen, ett embete, som redan i den apostoliska församlingen fans och war i utöfning. Gud will wara tjenad ej allenast af män såsom diakoner, utan äfwen af qwinnor såsom diakonissor (tjenarinnor). Men då härtill fordras sådana, som, utom andra tillbörliga egenskaper, böra wara helt sina egna, fria från alla jordiska band, för att kunna "helt uppoffra sig i Herrens tjenst", är ej underligt, att i wår sjelfwiska tid det ej går lätt att erhålla diakonissor. Så har det ock gått smått för diakonißanstalten i Stockholm; men det är glädjande, att det ändå går framåt och att anstalten ständigt utwidgar sin werksamhet.

Så har den under sin wård ett betydligt sjukhus, der under sista året ett antal af 258 personer, mest af den fattigare klassen, blifwit wårdade; icke blott försedda med nödig läkarewård, utan äfwen waktade af den kristliga kärlekens själaläkande omsorg.

Äfwen ett barnhem, der 20 barn erhållit skötsel och uppfostran.

Widare ett Magdalenahem för fallna qwinnor, der de wårdas och uppfostras för att, så widt möjligt är, räddas för samhället och från fördömelsen. 17 hafwa der funnit ett hem.

Ytterligare ett räddningshem för barn, deri 23 intagits.

Och slutligen en hushållsskola för flickor.

För alla dessa högst olika göromål fostras diakonissorna, som wid 1878 års slut utgjorde ett antal af 77 eller tillsammans med prosystrar 121. Ganska många af dessa äro spridda öfwerallt i landet och låta sin kärlekstjenst wärma i sjukhus och lazaretter, i skolor och barnhem, i fattigwårdsanstalter och till och med bland fångar. Herren ware prisad för hwad diakonißanstalten fått uträtta och hälle han denna plantering wid makt, som hans högra hand planterat! Tjenandet är wäl försakelserikt och dock ringaktadt på jorden, men högt ansedt i himmelen; ty till att wara stor för Herren fordras att blifwa liten för menniskor och "allas dräng".

H.

En lärorik berättelse om en katolsk prests omwändelse.

I sina "Blad ur Spanien" meddelar pastor Flidner en berättelse om en romersk prests omwändelse, hwilken samme prest sjelf omtalar på följande sätt:

År 1869 gick jag genom Preciados-gatan i Madrid, då en herre närmade sig till mig, hwilken med wänliga ord bjöd mig en liten bok. Jag frågade honom, hwarom den handlade, och han swarade kort: "Om Jesu Kristi blod". Jag såg på den lilla bokens omslag och läste titeln. "Sannerligen det gifwes en frälsare äfwen för dig", men innan

jag hann att läsa mera, kom en annan herre, som gifwit akt på oß, och sade med skarp ton: "Det är protestantiska böcker, och om ni läser dem, så blir ni exkommunicerad". Då jag icke wille falla ett offer för excommunication, ref jag hastigt sönder den kätterska boken, och kastade de sönderrifna bladen ifrån mig, då jag kom hem till Alcalagatan. Jag nästan fröjdade mig, att jag icke läst boken, och så undsluppit den förbannelse som hotade mig. Men fastän jag icke hade någon önskan att känna bokens innehåll, så ljödo dock jemt i mina öron de ord, med hwilka den der herrn lemnat mig boken: "Jesu Kristi blod". Ty derigenom hade han utan att weta det i mitt inre uppwäckt gamla minnen, som nu med ny makt framträdde för min själ, hela historien om en förbrytelse, en dom och en galge, hwilket allt jag nu korteligen will berätta. Det wor år 1805. Ett år förut hade man skickat en koffert från stationen Valladolid till Alar del Rey, och denna koffert blef öfwerlemnad åt domstolen i gamla Castilien, emedan deruti fans liket af en man, hwilken hade bott på Zapicogatan i Valladolid, och följande år blefwo twenne qwinnor dömda till döden, emedan de blifwit öfwer bewisade och tillstått, att de utfört detta mord. Ibland de andlige, som blifwit walda att samtala med dessa qwinnor, befann ock jag mig, och jag war två nätter och en dag med dessa qwinnor, i kapellet, innan de fördes till galgen! (I Spanien blifwa de, som dömas till döden, förda till ett kapell för att wistas der de sista dagarne; derför när man i Spanien säger: "han är förd till kapellet', så betyder det detsamma, som när man hos oß säger: "öfwer honom är stafwen bruten, han är dömd till döden".) Då dessa afrättningar woro offentliga, så är denna händelse wäl bekant för inwånarne i Valladolid och flera mil deromkring: men hwad som tilldrog sig i kapellet och på wägen till galgen, det weta de icke, och jag will meddela det så, som jag upplefwat det. Den andra natten, som jag tillbragte i kapellet med dessa förbrytarskor, war den ena af dem, som war känd under namnet "Navarreskan", full af sorg öfwer sin förbrytelse och öfwer den tanken, att hon om så timmar skulle hemfalla åt den lefwande Gudens rättfärdighet, utan att förut hafwa haft tid att betala sin skuld genom goda gerningar. Jag måste här nämna, att hon kort förut biktat. Jag försökte då att trösta henne, jag talade om hennes bikt, att hon ju nu betalade med sitt lif, och att jag i döden kunde gifwa henne fullständig absolution. Det syntes då som om hennes sammwete för en kort stund gaf sig tillfrids; men sedan började hon åter twifla, om hon "med allt detta" werkligen kunde få Guds förlåtelse. "Hwad skall jag göra för att utplåna alla mina synder?" war hennes ständiga fråga. Hennes ångest wäxte, der war ingen tid att förlora; ty den nya sol, som uppgick öfwer jorden, skulle i midten af sitt lopp skina på den olyckligas lik.

Jag hade icke sjelf emottagit hennes bikt, jag kunde intet annat göra, än intala henne ny tröst, men dagen inbröt och hennes ångest wäxte. Hennes själ törstade efter förloßning från syndabördan; det war icke mera tanken på döden, utan på den ewiga fördömelsen, som ängslade henne. Hon upprätnade sjelf alla de fromma sällskap hon till-

hört; hon upprepade alla de löften hon erhållit wid olika aflatstillfällen; men hon kände att allt detta icke medförde någon frid åt hennes själ. Sedan jag förgäfwes försökt allt för att gifwa henne frid och tröst och uppräknat allt hwad jag kunde för att lugna och wederqwicka den ängslade själen, sade jag slutligen, utan att själf känna den fulla betydelsen af mina ord:

"Och Jesu Kristi blod, gäller icke detta för oß?" "Ja", swarade hon, tagande fast på detta ord, "Jesu Kristi blod det gäller något för mig". "Jag tror," sade jag, "det gäller icke något, utan allt! ty Jesu Kristi Guds Sons blod renar oß af alla synder". "Är det sant?" frågade hon mellan fruktan, hopp och twifwel. "Ja", swarade jag, "ty så säger oß aposteln Johannes i Guds namn".

"Och hwarför har ni icke sagt mig detta förr?" utropade hon. "Ty om detta blod gör mig alldeles ren, då fruktar jag ingenting". Jag blef glad öfwer det lugn, som nu lade sig öfwer förbrytersk ans drag, men efter någon tystnad sade hon åter: "Jesu Kristi Guds sons blod kan rena af alla synder, men hwad skall jag göra, att det må rena mig?" "Min dotter", swarade jag, "blicka botfärdigt i tron på Jesu kors och gör Jesu ord, med hwilka han uppgaf sin anda, till dina: "I dina händer befaller jag min anda". Så dog Jesus, dö du ock så, i Guds händer träffar dig intet ondt".

Förbrytersk an uppstod från sin stol, kastade sig på golfwet och ropade: "Jesu blod gör mig alldeles ren, i dina händer, o Herre, befaller jag min själ, att du må rentwå den".

Klockan war elfwa på f. m. och wi lemnade kapellet för att gå till galgen. Då wi kommo till Casa del sol, märkte jag, att mörderskan åter utstötte förtwiflade ord. "Jag har syndat", ropade hon, "och jag kommer för Guds ansigte med mina fläckar, hwad skall jag göra?' Jag gick närmare till henne och sade: "Juana, du skall ingenting göra, utan Jesu Kristi blod allt!' Och likasom om med dessa ord all hennes frid återwände, utropade hon: "Hans blod gör min själ alldeles ren, i hans händer befaller jag min anda, jag will ej upphöra att ropa detta, till deß jag dör".

Allt detta stod åter klart för mitt öga på den dagen, då jag sönderrifwit den lilla boken. Om jag nu sett denna qwinna dö i frid genom kraften af Kristi blod, hwarför hade jag då sönderrifwit den bok, wid hwars emottagande jag hört: "Jesu Kristi blod?" Jag kände ånger öfwer min förhastade gerning och återwände samma wäg öfwer Alcala gatan. Den lilla bokens blad, som jag sönderrifwit, hade winden längesedan bortblåst, men det röda omslaget fann jag i ett hörn, jag upptog det och läste ännu en gång titeln: "Sannerligen, det gifwes en frälsare, äfwen för dig". Åter tänkte jag på de ord, hwarmed man lemnat mig den: "Jesu Kristi blod", och jag frågade mig: Antingen bedrog jag den stackars qwinnan inwid ewighetens portar, då jag för henne prisade Jesu Kristi blod, eller ock sade jag henne, hwad jag själf werkligen tror, att det fullkomligt räddade henne. Hwarför will jag icke då i affeende på min egen salighet för egen del antaga Jesu Kristi blod, hwilket allena renar från alla synder? Och har den der hustrun gått till skärs-

elden? Dog hon icke med det ropet på sina läppar: Herre Jesu anamma min anda? Hwarför skall han taga den? Månne för att lemna den befläckad såsom förut? O nej, Jesus är ej den, som wänder sig ifrån dem, som komma till honom. Wi befalla honom wåra själar, på det han skall rena dem från allt ondt. Och i tron rättfärdigade och renade från alla synder, kunna wi icke mera ingå i pinan, utan måste tränga upp till friden i Guds gemenskap.

Jag kunde ej mer blifwa fri från dessa tankar, de drefwo mig så weckor derefter att besöka en protestantisk gudstjenst. Och genom Guds skickelse handlade den första predikan, som jag hörde, om samma wälsignade ord: "Jesu Kristi, Guds sons blod, renar oß af alla synder". Detta war begynnelsen till min omwändelse. Och, Gud ske lof, hwad jag en gång blott ur minnet sade för den der qwinnan, det har nu blifwit grunden för min dagliga glädje.

Missionsifwer.

Wid metodisternas årliga möte i Moline förliden wecka yttrade sig en af deras presiderande äldste (W.) under redogörandet för sin werksamhet och tillståndet inom distriktet, på ungefär följande sätt: "Ett nytt missionsfält haswa wi äfwen upptagit i norra delen af Indiana, hwilket steg jag hoppas winner wår biskops godkännande. Wi haswa der redan 28 medlemmar upptagna till full förening, oaktadt der är en stadgad lutherst församling och trakten flitigt besökes af luth. predikanter. I sanning, det synes wara ett godt, fruktbart fält, som wi ingalunda böra försumma".

Kære Elder W., är det nit om Guds rikes framgång, eller ismens? Är det så Ni tillämpar Edert mycknа tal om frid och enighet?

Quærens.

Hwarjehanda.

Enligt enskildt bref har pastor Ranseen i Ottumwa, Jowa, antagit kallelse från Gethsemane-församlingen i Chicago. Det är sägnesamt att höra, att den k. församlingen på westsidan i Chicago ändtligen funnit någon, som will åtaga sig henne. Hon har länge bedit, kallat och ropat, men utan swar. Må hon genom Guds barmhertighet nu få nytt lif och mod och gå fram i Herrens Zebaots kraft! Men det bethdliga Ottumwa? Huru länge skall nu den församlingen ropa!

Huru en Waldenströmare utlyser nattwardsgång. Ljungbyposten berättar, att komministern i Dannäs församling, L. Lundgren, i följande ordalag utlyste nattwardsgång till en påföljande söndag: "Nästa söndag 8 dagar till blifwer här skrift- och nattwardsgång, då enligt Sweriges Rikes gudlösa kyrkolag djefwulens barn få gå till h. h. nattward; men de, som tillsammans med mig wilja suga saften ur Jesu söta kärleksbröst, kunna få tillfälle härtill nästa onsdag 8 dagar, då jag hoppas twå embetsbröder, Henriks och Söderlund, hwilka äro Guds barn, hitkomma och meddela dessa dyra nådehåfwor". Kan man tänka sig större öfwermod?

— Oförswarligt. Det uppgifwes, att i Peoria, Ills. ej mindre än 32,000 bush. corn för hwar dag anwändas i brännerierna; endast en mindre del förbrukas i socker-faktorier.

— Enligt officiella uppgifter har M. E. kyrkan i Sverige 5536 medlemmar, och 3451 prosmedlemmar. Sammanlagda beloppet af kolekter under året uppgick till ej mindre än 90,569 kronor, eller nära $25,000. I sanning bringar sådana sammanskott oß på skam. Pastor Witting blef uteslutен och en annan prest, men 6 nya mottogos.

— Wåra "samlingar" få esomoftast litet tillökning; de som besöka oß här i College se wanligen efter, om de ej hafwa något af wärde att qwarlemna. Prof. Lindahl har under sitt besök i Kansas under ferierna hopsamlat besynnerliga både djur- och sten arter och landsmännen der woro glada öfwer att kunna bidraga. En amerikan. mr. Ried, i Moline sände hit förliden wecka en stor (15 pund) och besynnerlig fisk, som snart kommer att presentera sig för besökande. Pastor Peters har hitfört bland annat ett litet men gammalt mynt från andra århundradet af den kristna tideräkningen. Men i synnerhet wilja wi omnämna en sändning af allehanda besynnerliga ting från Palestina, bestående i bitar af der wäxande fikonträd, cederträd, stensorter från de olika heliga ställena, m. m. m. m. Det senare har blifwit hitskickadt af missionär A. B. Carlson, från hwilken wi ytterligare hafwa att wänta åtskilligt från hans nuwarande hem, Rajahmundry, i Indien. Tack, käre wänner, en och alla för eder omtanke! Edert nit uppwäcke många!

Om någon skulle ega eller finna gamla mynt och förära oß dem för wår myntsamling, skulle wi känna oß tacksamma. Till och med Förenta Staternas cent stycken, naturligtwis i synnerhet de äldre, från förra århundradet och förra delen af detta, önska wi högligen. Wi sakna flera t. ex. 1793, 1794, 1795, 1796, 1797, 1799. 5 cent-stycken af 1802, 1804, 1809, 1811 och 1823 skulle wi högligen wärdera och ½ cent af 1796 likaledes.

Förteckning på skänkta böcker skall följa.

P. S. Ofwannämde sändning från Rajahmundry har nu anländt. Tack, broder Carlsson!

— Pastor P. Carlsson i Carver Minn, befinner sig redan i Californien på wägen till Oregon, der han, på missions-centralbestyrelsens kallelse, skall uppsöka förskingrade landsmän, förkunna evangelium för dem och tillse hwad widare ibland dem kan göras. Länge hafwa de derifrån sändt oß det macedoniska ropet; må nu Herren wälsigna det begynta arbetet ibland dem!

Bokanmälan.

Den betydelsefulla frågan: **Är den heliga Skrift sanning?** kortligen beswarad af C. A. Hedengran.

Denna lilla bok på 126 sidor eller 8 ark har ett par weckor legat på mitt bord under wäntan på att blifwa genomläst och derpå noggrannare anmäld. Som det dock warit mig omöjligt att finna tid dertill, nödgas jag endast anmäla bokens tillwaro. Författaren, pastor Hedengran, som af sjuklighet ej kunnat utöfwa sitt embete, har dock icke derför slagit sig till ro, utan arbetar för att ändå tjena församlingen med sin gåfwa. Det ämne han i sin bok behandlat, är af utomordentlig wigt och äro wi förwissade derom, att de, som älska sin bibel, skola äfwen glädja sig öfwer de wapen till deß förswar som den wäl tryckta boken lemnar dem i händerna. Priset är 40 cts och lär den finnas till salu hos Wistrand & Thulin och förmodligen hos bokhandlarne i Chicago.

Ett nytt häfte af Ullmans Liturgik är ankommet för deras räkning, som köpt de föregående. Då 65 cents insändas skall häftet skickas till requirenten med posten. Den som önskar sitt häfte får ej dröja. Likaledes är sista häftet af Reiff "den kristliga trosläran" anländ till subskribenter och erhålles till samma pris.

Riegers förträffliga predikningar öfwer "de åtta saligheterna" finnas nu i fullständiga exemplar att tillgå; de sändas med posten häftade för en dollar.

T. N. H.

Erkännanden.

Sedan sista erkännandet, infördt i Augustana och Missionären af den 12:te sistlidne Mars, hafwa följande missionsbedrag insändts till undertecknad.

Till Indianmissionen:

Mrs Carolina Söderström i Brantford, Kansas $8,00; Bethlehems församl. Minneapolis 3 75; Kansaskonferensen 20,00; Per Abrahamson, Vasa, Minn. 1.00; West Union, Carver Co. 3,35; Kansaskonferensen 15,05; Josef Werner A:s i Lake City Minn. Sparbössa "till de små röda barnen, som ej kunna swenska och icke känna Jesus" 5,00; Bethesda, Wisc. 2,50; onämd 50,00; Strömbergs i Philadelphia, Pa., Sparbössa 5,00;

Till yttre Missionen:

White Hall, Mich, syf. till Fosterlands stif. mission $2,50; från do till Telugumissionen 2,50; Göthaholm, Minn. Missionsf. 5,00; onämd i Spring Garden 5,00; Bethania i Batavia, Ills. 5.26; New Sweden, Minn. 0,75; Strömbeck, Minn. 10,00, East Union, Carver, församl. 10,00; Syföreningen N:o

1 i do 5,00; Nattwardsbarnen i do 4 75; Wennereborg, Minn. 10,00 Spring Garden, Miss:f. 5,00.

Till Synodens Inre Mission:

Jowa konferensen $10,46; John Bergman, Calumet, Mich. 2,00; Jowa konferensen 12,77; Bethlehems församl Minneapolis, Minn. 3,82; Town of Welch, Minn. 1,75; Gustaf Adolfs församl. N. Y. 17,00; Kansas konferensen 50.00; Geneva, Ills 5,72; Kansaskonferensen 25,00; Spring Garden, Minn. 5,00; Immanuels församl. Chicago 19 50; Jowakonferensen 7,50; Zion, Goodhue, Minn. 3,00; Cokato, Minn. 1,31, Norra Crow River Minn. 1,02; A. E. Edholm, Lake City, Minn. wid hans dotters dop 4,35; Sädvlund, Wisc. 7,55; Falun, Minn. 2,00; New Sweden, Minn. 2,93; - aseca, Minn. 1,25; East Union, Carver 4,50; Mooers Prarie, Minn 2,00; Taylors Falls, Minn. 2,65; Bethesda, Wisc. 3,25; Balsam Lake, Wisc. 1, 8; Fish Lake, Minn. 3,25; Pleat nica, Ill. 3,40. Jowakonferensen, anslag 25,00; Jowakonferensen, kollekter 21,14; Minnesotakonferensen 300,00; Illinoiskonferensen, anslag 50,00; från do kollekter 70,00.

Kollekter uppburna af pastor E. Peterson i Nebraska:

Kearney Junction 2,00; Swede Home 13,81; Hamilton 1,35; Lincoln Creek 1,05; York 7,33, Lincoln 1,82, Swedesburgh 15,95; Alma 7,26; Edensburg 4,99; Elkhorn 5,70; Oakland 6,41; Logan 2,83; Salems, Platte Co, 10,31; Genoa 6 22; Stockholm 5,17; Sutton 3,84; Scandinavia 24,14; Fridhem 4.03; Falun 7,25; Phelps Co 5 01; Mc Fadden 1,10; Bethania 3,61; Tillfälliga inkomster 15,00.

Kapten Hallengren, Brooklyn 3,00; S. P. Norberg i do 1,00; Bethlehems församl. i do 21,00; Söndagsskolan i Calumet, Mich. 4,54; Pastor E. Peterson, Neb. 5,00; Jamestown, N. Y. 11 48; Kansaskonferentsen 13,30; Swede Grove, Minn. 2,50; Genesee, Minn. 2,08; Marine stadsförsamls. 2,62; Marine landsförsamls. 3,14. Kollekt vid Synodalmötet i Chicago 33,55; Bailytown Ind. 4,90; onämd i Stockton, Calif. 2,00.

Då wi nu insända redowisning, få wi hjertligen bedja om ursäkt för att det dröjt så länge dermed, så att många torde hafwa undrat på, om deras gåfwor framkommit ordentligt. Må ej dröjsmalet förminska intresset för missionssaken. Om möjligt skall erkännanden insändas mera ordentligt hädanefter, än hvad som skett hittills. Må wi icke förtröttas i det wigtiga missionsarbetet. Gören det till eder uppgift att låta ett stadigt dryppande falla i Herrens offerkista. Missionsbestyrelsen är i stort trångmål i anseende till missionsmedel; ty icke blott nya krafter måste hållas i werksamhet på missionsfälten, utan gamla skulder måste äfwen betalas Wår unge Indianmissionär reste till sitt wigtiga arbetsfält för några dagar sedan, och pastor P. Carlson har b trädt sin resa till Oregon, der ett stort missionsfält stått länge och wäntat på oß.

Tillåten mig att påminna de särskilda konferenserna att tillse, det missionsmedel måtte insändas snart till synodens gemensamma mission. Det går ej an att wänta till inemot nästa synodalmöte, ty då kan ej bestyrelsen fortsätta sin inre missionswerksamhet. Hwar och en förstår, att den skuld på omkring $800,00, som bestyrelsen wid sista synodalmötet hade till respredikanterna, måste oförd öjligen betalas, och då wi nu hafwa påbörjat en Indianmission, måste inre missionskassan infria sin skuld till Indianmissionen. Herren stärke wåra händer till allt godt werk.

Red Wing i Augusti 1879.

J. Magny, kassör.

Tillkännagifwanden.

Missionsmöte. Jowa-konferensens norra missionsdistrikt håller sitt nästa möte i Hooks Point, Hamilton Co., Jowa och börjas med predikan i församlingens kyrka tisdagen den 9 Sept. kl. 10 f. m.

Skjuts möter i Webster City månd. den 8 Sept. kl. 11 f. m., då tåget anländer, samt i Boone kl. 12 middagen. — Såsom ledning för diskussionen komma de af pastor Siljeström öfwer Rom. 6: 23 uppställda theserna att behandlas. Önskligt wore, om alla distriktets pastorer infunno sig wid detta möte.

Gowrie den 29 Aug. 1879.

S. F. Westerdal.

Konferensmöte. Jowa-konferensen sammanträder till ordinarie möte i Swedesburg, Jowa, tisdagen den 23 Sept. 1879 kl. 7 e. m.

Diskussionsämne: Helgelsen.

Besökande från när och fjerran äro hjertligt wälkomna.

Chariton, Jowa den 27 Aug. 1879.

M. Frykman, sekr.

Innehåll: Från Illinoiskonferensens möte, sid. 577. — Mormonismen botad, sid. 584. — Från Sverige sid. 585. — En lärorik berättelse om en katolsk prests omwändelse, sid. 587. — Hwarjehanda, sid. 590. — Missionsifwer, sid. 591.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 17 September 1879. **N:o 38.**

Ett samtal

mellan twenne wänner.

A. — — — "Det war en mörk tid för min själ; det gick så långt, att jag bland annat satte i fråga, om Luther ens warit en kristen.

B. "Åh! har det då aldrig gått längre? Jag har satt detsamma i fråga om ännu större män".

A. "Hwad säger du! Jag trodde ingen warit så ohygglig som jag. Om jag då skall bekänna hela sanningen, så har jag t. o. m. twiflat på Paulus, om hwad han gick för".

B. "Det har dock ej gått längre för dig? Men jag har warit så långt kommen i mörkret, att jag satt i fråga hwem sjelfwa Kristus wore".

A. "O, det war förskräckligt!"

B. "Ja wißt. Men wi skola häraf lära att icke så mycket bry oß om hwad wi se i mörkret, eller hwad de tycka, som beständigt äro i mörkret, utan hwad wi se då, när wi hafwa ljus, när wi äro wid wåra sinnen, om jag skall rätt utsäga det".

A. "Nå, då återgår jag till wår fråga om Luther. Säg mig riktigt hwarföre du sätter ett så synnerligt wärde på hans skrifter?"

B. "Jo derföre, att Gud hade med en så synnerlig nåd utrustat detta sitt redskap".

A. "Ja, hwar och en tycker så om sin hjelte. Hwaraf wet man, att icke detta är blott ett partiskt tycke för wår reformator? Gif mig ett högre wittnesbörd, att Luther warit ett så stort Guds redskap, hwilket han med en så synnerlig nåd utrustat".

B. "Du talar såsom om du wore alldeles okunnig — jag will icke säga okunnig i kyrkohistorien, utan i hwad hela werlden wet. Dock, jag erkänner hwad wi nyß inbördes bekänt, att wi stundom äro i ett så mörkt och förwirradt tillstånd, att wi ingenting se. Men annars menar jag, att Luther har ett wittnesbörd, som står högt öfwer alla menniskors omdömen och tycken, näml. det som ligger i det werk, som Gud genom honom utförde, samt hwad hans skrifter i alla tider werkat, der de blifwit rätt anwända. Om wi wilje wara kristne, måste wi wäl följa Kristi regel för profeters bedömande, näml. "af deras frukt skolen I känna dem". Nu weta wi icke någon efter apostlarnes tid, som blifwit redskap till så stora

ting, som Luther. Då sluter jag deraf, icke blott att Gud war med honom, utan att Herren också hade utrustat detta sitt redskap med en besynnnerlig nåd och kraft. — Sedan Gud nådeligen hade fört mig från döden till lifwet, läste jag i några år många andliga skrifter, och dessa af olika andliga skolor: en tid woro N. och A. mina allra käraste; en annan tid war jag intagen af S—r; en annan tid af B. L—y; en annan tid af S—u, o. s. w. Och för hwarje period tyckte jag att den war bäst, som jag då läste. Men omsider började jag märka, just af denna föränderlighet i smaken, hwartill ännu kom andra kristnas olika smak — så började jag märka, att den der **smaken, wårt eget omdöme** och **tycke**, icke utgjorde något pålitligt rättesnöre. Då stannade jag en dag med mina tankar — den stunden mins jag lifligt — och tänkte: efter det är så oändligt många olika tycken och omdömen, kunna således icke dessa utgöra rättesnöret; ty **hwems** tycke skulle jag då följa? Hwarföre skall just **min** smak och **mitt** omdöme wara det rättaste? Att antaga något sådant wore ju blott en simpel egenkärlek. Hwar får jag då ett rättesnöre, som står **utöfwer alla menniskors tycken och omdömen**? Nu kom Kristi ord med ett nytt ljus för min själ: "**af deras frukt skolen J känna dem**". Det sade han om profeters bedömande. Och då wiste jag redan af kyrkohistorien, att i afseende på frukterna ingen af de andra, som jag läst, kunde jemföras med Luther. Då slöt jag genast, att Gud måste nödwändigt hafwa gifwit någon synnerlig rik anda åt den man, som han beredde för ett så stort werk, samt att denna rika anda måste ännu ligga i hans ord, och att, om icke jag ännu kunde förnimma denna anda, så måste **felet ligga hos mig**. Så började jag att läsa Luther, fastän hans språk icke genast smakade mig. Men under årens lopp har jag ock fått en sådan smak, att jag äfwen efter den tycker, att "ingen hafwer så talat som denne mannen". Och det förtryter mig intet, utan jag bekänner uppriktigt, att jag hjertligen prisar Gud, att jag fått en smak, som öfwerensstämmer med den predikan, hwilken dock i mer än 300 år öfwer hela werlden pröfwats och behållit sitt wittnesbörd allestädes, der Kristi anda wäckt menniskor till lif, — till och med inom andra kyrkosamfund än det lutherska".

A. "Men hwarföre skall **någon** menniskoskrift läsas? Är icke bibeln den rätta källan, och Guds Ande den rätta utdelaren? **Jag** will endast läsa bibeln, och bedja Gud om hans Andes tolkning?"

B. "Wäl taladt! Men aposteln Filippus hade dock andra tankar, när den etiopiske kamereraren sade: **Huru skulle jag förstå't** (skriftens ord) **utan att någon underwiste mig**? Aposteln sade icke: "Endast Anden skall underwisa dig", utan han steg sjelf upp i kamererarens wagn och uttydde honom skrifterna (Ap. G. 8: 26). — På din nu gjorda inwändning har jag twenne swar att gifwa: Först påminner du mig härmed om en ny orsak, hwarför jag så synnerligt älskar Luther, näml. den, att jag wet ingen, som så rakt förer menniskor in i bibeln, som Luther. Har du icke märkt på den omständigheten, att då andra predikanter hafwa det sättet att kanske af ett enda ord i texten taga sig anledning till ett wisst ämne, och så, öfwergifwande hela texten

för öfrigt, sjelfwa efter sin upplysning sammansätta en afhandling, som således måste mycket bero af deras egen anda; så gör Luther deremot ingenting mer, än att han **utlägger texten**, och wisar hwad bibeln sjelf will lära oß. Hans predikningar äro allt igenom **bibelförklaringar**, så att, då man läser Luther, då betraktar man egentligen något bibel-ord. Det är detta som gör Luther så dyrbar för oß, icke att wi skola tro på hans mening, utan att han bringar oß att se hwad skriften sjelf säger, och således att tro på sjelfwa ordet. Och den som icke kommer att stå på skriftens egna ord, utan blott på en tolkares mening, den blifwer aldrig någon stadig kristen. Härom har Luther sjelf talat på följande kraftiga sätt: "Märk! Samariterna sade till qwinnan: **Nu tro wi, icke för ditt tals skull, ty wi hafwa sjelfwe hört och weta, att Han är wißt Kristus, werldenes Frälsare.** Detta war ett wittnesbörd, att de icke för menniskans skull, utan för ordets egen skull trodde. Många äro som tro för min skull, men de förra allena äro de rättskaffens, som stå fasta, om de ock hörde, att jag (det Gud förbjude!) förnekade sanningen och affölle derifrån — som icke fråga efter hwad ondt, skändligt och förkasteligt de höra af mig, eller af de wåra. Ty de tro icke på Luther, utan på Kristum allena. Ordet hafwer dem och de hafwa ordet, Luther må wara en bedragare eller ett helgon. Jag känner ej heller sjelf Luther, jag predikar ej om honom, utan om Kristus; djefwulen må taga Luther, om han kan, men han lemne Kristum med frid, och så lemnar han äfwen oß." — Hör! denne mannen grundar sina wänners tro icke på sig utan på ordet. Men hwartill wilja wi då hafwa honom? Blott till att hjelpa oß att förstå och betrakta **ordet**, efter Gud så **förordnat** (1 Cor. 12: 28), att menniskor skola wara "medhjelpare" dertill (2 Cor. 6: 1), och "**skaffare till Guds hemlighet**" (1 Cor. 4: 1).

Men det andra swaret jag wille gifwa lyder så: Ack, att sjelfwa bibeln blefwe först och sist läsen, något mera än som sker! Men på samma gång: så förträffligt det ljuder, att endast Gud skall wara wår tolkare, så har jag dock under årens lopp lärt inse, hwilken skalk som gömmer sig under det wackra ropet, och jag säger nu så: **Herren din Gud skall du icke fresta!** Jag menar, att då Gud har skänkt werlden ett stort ljus i skriften genom några synnerliga redskap, och jag icke will wara honom tacksam för dessa, utan säger: "nu skall Gud gifwa ett ännu renare ljus åt mig direkte ur bibeln; jag will icke anlita dessa redan gifna medlen", så är detta att "**fresta Herren**", och det är då mera öfwerensstämmande med hans heliga rättfärdighet att låta mig för ett sådant beteende få en "willones anda", än sin Helige Ande. Sådant ser jag utaf det Gud ofta gjort. "Gud skall då sända kraftig willfarelse, så att wi skola tro lögnene" (2 Thess. 2: 11). Och då skall man likwäl idkeligen åberopa bibeln och den Helige Andes ljus. Jag hörde en gång på en offentlig disputation öfwer dopet. Bland andra, som der uppträdde, war ock en mormon, hwilken slöt sitt tal för mormonismen med det påståendet, att om man wille låta **bibeln ensam** råda och icke hängde wid **menskliga tolkningar**, utan anropade Gud om hans Ande, så skulle man wäl finna, att endast de hade sanningen. En stund

dereſter talade en barndopets wederſakare, ſom ſlöt med de orden: "Jag önſkade, att reſultatet af denna ſammankomſt blefwe att hwar och en började mera troget **ranſaka ſkrifterna** och med åſidoſättande af **alla menſkliga tolkningar** blott läſte ſkriften, ſå ſkulle han wäl finna ſanningen." En ſtund dereſter talade en lutherſk preſt, och, efter anförande af ett talande bibelſtälle, höjde han ſin hand och ropade: Si, ſå lärer bibeln! men hwart kommer man icke, då man ej låter den heliga ſkrift räda! o. ſ. w. Märk! Alla tre åberopade ſkriften, och mormonen tillade "bön om Guds Andes upplyſning", och dock hade de fått ſå olika meningar! Hwaraf kan ſådant komma? Jag menar det kommer deraf, att wår Gud låter icke gäcka ſig; att när man ej will i ödmjukhet och tackſamhet wärdera hwad han gifwit, ſå hörer det till hans heliga rättfärdighet att låta menniſkan falla i allehanda dårſkaper. Här fordras något mer än ſkriften och min bön — här fordras ock **ett ödmjukt och gudfruktigt ſinne**; och om jag har ett ſådant, då lärer jag ej förakta **ett medel Gud gifwit** och med de rikaſte **frukter beſeglat**. — Ännu ett exempel: Huru gjorde den beryktade Erik Janſſon, då han wille bana wäg för ſin nya lära? Han predikade: "bort med alla menniſkoſkrifter! Skall icke ett folk fråga ſin Gud? Skall icke Herrens Ande wara wår tolkare! Endaſt bibeln ſkall wara wårt rättesnöre!" Och ſå bar han Luthers poſtillor och andra goda böcker i en ſtor hög, lade wed dertill och brände dem. Men knapt hade röken af de "menniſkoſkrifterna" ſkingrat ſig, ſå ſatte han ſig ned och ſkref ſjelf andra menniſkoſkrifter. Hwartill? Till tolkning af bibeln, förſtås. Warom icke barn i förſtåndet! Hwem kan läſa bibeln utan att i ögonblicket göra ſig en tolkning öfwer hwarje ord, ſom möjligen kan tagas på två ſätt? Hela ſkilnaden är blott den, att man will ſjelf hafwa ett klarare ljus af Guds Ande, än någon annan Guds tjenare fått, om ock denne ett halft århundrade bedit Gud derom, och hans tolkningar redan i flera århundraden genomgått eldprofwet af både fienders och wänners forſkningar. — Jag menar alldeles icke ſåſom påfwen, att icke bibeln ſjelf är ett tillräckligt rättesnöre för wår tro och wandel, eller att icke lekmän ſkola få läſa den med egna ögon, utan ſkola wara ſkyldiga att tro en kyrkofaders eller ett mötes mening, äfwen då den ſtår i ſtrid med en klar otwetydig bibeltext; men jag menar ſå: den ſom föraktar de hjelpmedel, Gud gifwit oß, och med deſſas bortkaſtande nu will, att Gud ſjelf ſkall, omedelbart, genom ſin Ande, gifwa honom ett högre, renare, ljus i bibeln, än det han gifwit åt de tjenare, ſom han juſt utwalt till ſina werktyg, den freſtar Herren, och får ſin rätta lön, näml. en "willones anda", i ſtället för Guds Ande. Alla ödmjuka forſkare i ſkriften äro glada, att, jemte bibelns egen text, äfwen få ſe hwad ljus deri Gud gifwit åt andra ſina wänner, ſom längre än de bedit, ſtuderat och ſökt efter ſanningen. Luther ſtridde wäl för ordets och forſkningens frihet, men hans många anföranden ur kyrkofäderna wiſa wäl, att han icke föraktat deſſa. — Och för det andra menar jag: Då likwäl hwars och ens förſtånd öfwer bibeln ſå **mycket beror af hans eget tillſtånd, att också hwarje kättare tycks** ſe ſin mening ſtå i bibeln, — ſå är jag

alltid tryggare, om jag får samma ljus öfwer skriften, som redan länge warit kändt och pröfwadt, än om jag omfattar något mitt eget nya ljus; — tryggare wid en uppfattning, som redan hunnit utweckla sig; ty det är icke möjligt att genast se hwarut det bär med en lära, förrän "linien blifwit utdragen", såsom man säger; — tryggare wid ett gammalt kändt och pröfwadt ljus, som redan fått Guds "stadfästelse genom efterföljande tecken".

A. "Men skall man då läsa blott Luther? Jag fruktar, att deraf uppstode en skadlig ensidighet".

B. Lofwad ware Gud! Han har ock flere förträffliga redskap. Har du tillgång på sådane, så rådfråga äfwen dem, så gör jag, ehuru jag i synnerhet till uppbyggelse mest läser Luther, för den friska, starka och warma anda, som i honom talar. — Men hwad sade du? En "skadlig ensidighet?" War då Luther ensidig? "En sådan jag umgås med, en sådan blir jag". Men kanske du ej betänkte det, — eller war det din mening, att Luther är ensidig? Det finnes wißt många som tycka så, men jag bekänner, att jag då hellre will stå på hans sida, än på deras. Jag wet ingen, som så opartiikt utlägger hwarje text, och hwarje språk i texten och så beständigt har till huswudämne: "tron och kärleken", "bättringen och tron", "tron och goda gerningar". Det är ju ej ensidigt. Och allra minst skall du finna honom sådan, om du läser båda banden af hans kyrkopostilla, både öfwer evangelierna och epistlarne".

A. "Men Luther war ju dock en menniska. Icke skola wi säga, att allt war fullkomligt hos honom".

B. "Rätt! Luther war en menniska, som kunde fela — nästan barnsligt att anmärka — men mera tänkwärd är den anmärkningen, att han war, minst sagdt, ett bland de största redskap, Herren Kristus utrustat på jorden efter apostlarnes tid. Det är derom wi tala".

A. "Men hans hårda uttryck — hwad skall man om dem säga?"

B. "Det är icke säkert, att wi alltid kunna rätt bedöma ens dessa. Jag ser, huru profeterna talat; jag ser hwad den milde Frälsaren ropat öfwer farisseerna. — Hör huru Luthers wän Mathesius talar om hans uttryck: "Gud och hans Luther hafwa ock deras stora ifwer och brinnande wrede, — såsom det ock ofta gjorde wår doktor af hjertat ondt, att hans skrifter smattrade såsom störtregn, och han önskade mången gång, att han kunnat låta det regna så sakta och ljufligt som herr Philippus (Melanchton) och Brenzius; men enahanda anda har mångahanda werkningar. Wi, som fara landswäaarne och wanliga fotstigar, kunna och skola icke sätta efter honom och taga wägen twärt igenom moras, watten, skogar, berg och dalar, mycket mindre skola wi lättsinningt döma om stora mäns allwar, wrede, ifwer och häftighet; de hafwa sin pådrifware och skyddsherre i hjertat; denne faller ofta öfwer dem och drifwer dem dit de icke tänkt. Men Gud uttalar då lycka och wälsignelse öfwer deras wägar, och leder så underbarligen deras wäg, att hwar man deröfwer har att korsa och lyckönska sig".

Så långt samtalet. Det är icke utan skäl, wi meddelat detta samtal. Det är bedröfligt att se, huru under denna rörliga tid så många enfaldiga själar blifwa af de många lärdomswä-

dren bortförda från den gamla sunda, kraftiga själaspis, som ligger i wår reformators skrifter, och sedan skola bero af hwad som träffar komma med wädret, att wi så må säga. Hwad läran angår, så wet man hwar de hålla till, som älska den gamla kända saningen; men de som förakta denna, man wet icke hwar de stanna. — — —

(Ur Pietisten.)

Om Nådemedlen och Trosliswet.

(Af N. Forsander.)

(Forts. fr. n:r 35.)

III. Det heliga Dopet.

b) **Om döpelsenåden.** Guds ord lärer oß således, såsom också wi med wår kyrka tro och bekänna, att det heliga dopet är ett den nya födelsens bad. Dopet är nämligen först och främst ett bad och werkar såsom sådant en twagning och rening; men dopet är också ett nya födelsens nådemedel och werkar såsom sådant den nya födelsen och barnaskap hos Gud. Denna reningen och nya födelsen kalla wi här för **döpelsenåden.**

Twagningen och reningen är nu wisserligen i yttre och synlig mätto en kroppens utwärtes twagning eller begjutning med watten. Denna twagning har sin stora betydelse såsom ett lekamlighetens renande och helgande (Ebr. 10: 22) samt äfwen en sinnebildlig betydelse (Rom. 6: 4). Men all sådan betydelse har dopets bad egentligen deraf, att det hufwudsakligen och werkligen är en twagning och rening från synden. Ananias sade derför på Herrens befallning till Saulus: och nu, hwad töfwar du? Statt upp och låt dig döpa och twå af dina synder, åkallandes Herrens namn (Ap. G. 22: 16). Sammaledes sade Petrus genom Gud den Helige Ande på den kristna församlingens första pingstdag: Görer bättring, och hwar och en af eder låte sig döpa i Jesu Kristi namn till syndernas förlåtelse, och I skolen undfå den Helige Andes gåfwa (Ap. G. 2: 38; jfr Hez. 36: 25; Zak. 13: 1). Wi äro aflade och födde i synd (Ps. 51: 7), och för Adams synds skull är synd, död, förderf och fördömelse kommen öfwer oß alla menniskor (Rom. 5: 12, 16, 18). Men i det himmelska Jerusalem får intet inkomma det besmitteligt är; de som äro bergade derstädes hafwa twagit sina kläder och gjort dem hwita i Lammets blod (Upp. 21: 27; 7: 14). Således är ett aftwående af synden nödwändigt för hwar och en, som will blifwa frälst och salig, det må nu wara man eller qwinna, barn eller äldre. Wår kyrka lärer och bekänner fördenskull, att dopet är nödwändigt till att erhålla syndernas förlåtelse och ewig frälsning. (Augsb. Bek., art. 2 och 9.) Denna trosbekännelse om arfsyndens fördömlighet och deraf följande dopets nödwändighet för alla, som wilja blifwa frälsta, är också grundad i Guds heliga ord, Joh. 3: 3, 5, m. fl. Om dopets förhållande till arfsynden lärer oß för öfrigt skriften, att arfsyndens wäsende, den gamla menniskan, eller det medfödda syndaförderfwets tillwaro, icke upphäfwes eller utplånas; men att detsamma genom dopet är korsfäst med Kristus, och att arfsyndens fördömlighet utplånas och borttages genom dopet. Dopet frälsar ock oß nu, hwilket är icke ett aflägsnande af köttets orenlighet, utan ett löfte om

ett godt samwete inför Gud genom Jesu Kristi uppståndelse, 1 Petr. 3: 21, grundtexten. Jfr Rom. 6: 3—6. Men då dopet är ett bad till syndernas förlåtelse och till att aftwå wåra synder, så är det ju tydligt, att här är icke allenast tal och fråga om arfsynden, utan äfwen om alla de olika och mångfaldiga synder, som uppstiga och framgå ur denna onda källa, det är werksynderna. I förhållande till ordets nådelöften om syndernas förlåtelse är denna dopets twagning så att säga ett Guds wittnesbörd och bekräftelse till den enskilda menniskan: "min son, min dotter, dina synder förlåtas dig, gack i frid".

Der nu syndernas förlåtelse är, der är också det nya lifwet i Guds Sons tro och lifsgemenskapen med Frälsaren. Der är, med andra ord sagdt, den nya födelsen. Tit. 3: 4—7 afgifwer härom ett nåderikt och wälsignadt wittnesbörd. Dopet är efter dessa Guds ord ett den nya födelsens bad och undfående af den Helige Ande, hwarigenom Gud utan någon wår förtjenst eller rättfärdighets gerning hafwer gjort oß saliga efter sin blotta barmhertighet för Guds wår Frälsares egen skull. Enligt de anförda versarne höra följande stycken till nya födelsen: syndarens rättfärdiggörelse genom Jesu Kristi nåd samt upptagande till Guds barn och arfwinge till ewinnerligt lif. I öfwerensstämmelse härmed tala äfwen wår kyrkas bekännelseskrifter, då de säga, att ordet nya födelsen tages af dem understundom i den meningen, att det tillika innefattar under sig både syndernas förlåtelse och den derpå följande förnyelsen; men understundom bemärker det hos dem syndernas förlåtelse allena och upptagande till Guds barn. Stundom brukas det äfwen af dem för helgelsen och förnyelsen. Om barnaskapet och tillräknandet af Kristi rättfärdighet wid dopet talar ock Paulus de trösteliga och härliga orden: I ären alle Guds barn genom tron på Kristum Jesum. Ty I, så många som döpte ären till Kristum, hafwen eder iklädt Kristum. Gal. 3: 26, 27.

Döpelsenåden är icke beroende af den menniskas tro och wärdighet som förrättar dopet, blott detsamma tillgår efter Herrens ord och instiftelse. Men wid ett ytligt och tillfälligt läsande af Guds ord synes det som om detsamma ömsom lärde en dopets nåd och salighet oberoende af den personens tro som döpes, och ömsom lärde döpelsenådens beroende af en sådan tro. Sammalunda synes det wara med den gudsmannen doktor Luthers skrifter och bekännelser, då man läser dem på sådant sätt. Men der är ingalunda ett sådant wacklande hit och dit i Guds ord, och ej heller hos Luther. Dopet medförer och frambjuder nåd och wälsignelse samt har en så stor kraft och werkan med sig af den orsaken, att det är Herrens Jesu egen instiftelse och är förenadt med hans ord och nådelöfte. Har Gud den Helige Ande enligt sin nådiga wilja fått werka en sann och lefwande tro hos den som döpes, så är just denna tro den hand eller det medel å menniskans sida, hwarmed hon tillegnar sig, fattar och anammar den åt henne af Gud erbjudna och i dopet framräckta gåfwan. Men den, som icke tror, undfår ej heller denna Guds nåd och gåfwa; emedan han försummade, föraktade och förtrampade henne. Häraf följer äfwen, att om den en gång i tron på Kristus döpta menniskan sedermera i otro skulle förspilla

och förtrampa döpelsenåden, så har hon å sin sida förlorat densamma och blifwer förtappad, såwida hon ej i en sann omwändelse bättrar sig och tror på Herren Jesus. "Den som tror och blifwer döpt, han skall warda salig; men den som icke tror, han skall warda fördömd". Mark. 16: 16. Det anförda må tillswidare wara nog sagdt, eftersom wi ämna att längre fram behandla några andra hithörande frågor. Wår affigt är nämligen att framdeles framställa och med Guds ord belysa, huruſom trosliſwet tändes, närés och förkofras genom det rätta anammandet och bruket af Guds ord och sakrament.

Från Colorado.

Springdale, Col., d. 26 Aug. 1879.

För fem weckor sedan besökte jag Boulder. Här hade adventisterna uppslagit ett stort tält och arbetade dag ut och dag in på att winna proselyter. En karta war upphängd, der djuren, som omtalas i Daniels profetia, woro uppmålade. Talaren för tillfället war sektens stiftare, mr White. Han hade en käpp i handen och pekade allt emellanåt på de utmålade figurerna, såsom en skolmästare utwisar bokstäfwerna på en tabell för en del små barn. Sin läras äkthet (?) bewisade han dermed, att hans hustru hade i yngre år haft några syner (drömmar), och i öfwerensstämmelse med dessa hade han uppfört nuwarande system, hwaraf prof. Bell war den rättslärde exponenten. En bibelklaß (?) underwisades, då jag inkom. Frågor fingo framställas, swar gåfwos, men ingen fick motsäga lärarens swar. Denna sekt räknar nu 30,000 anhängare, deribland ock några förwillade landsmän. Då wi gingo ut, kom prof. Bell efter oß och påtwingade oß ett samtal. Pastor L., i hwars sällskap jag war, sade honom rent ut: I dyrken satan i stället för Kristus, då I förneken själens odödlighet, som är skriftens klara lära. Detta war en allwarlig sanning. Herr professorn blef röd som ett bloß i ansigtet och sade, att ehuru andra motsagt hans lära, hade de dock beundrat hans nit. Brod. L. sade, att inga woro så nitiska, som satan och hans apostlar. Prof. B. sade sig wara hemma i grundtexten. Brod. L. sade: "Jag ock" — och gick sin wäg. Då wi efter några timmar skulle fara hem och nödgades passera deras tält, uppstod i detsamma en häftig wind. Adventisterna fingo brådt att nedfira tältet, och ej minst herrar White och Bell. Då anmärkte en gammal tyſk, med ärlig och allwarlig uppsyn: "De ha blott solskensreligion, deras tro förgäs i stormen. Stackars folk! Det synes, att de ej ha rätt". — Adventisterna arbeta i hwarje stat i Unionen. Battle Creek, Mich., är deras huſwudstation. Der haſwa de ett lärowerk, som förra året besöktes af hundratals elever. Herr White utlånte till alla, som wille mottaga den, en liten skrift, full af sjelfberöm öfwer honom och hans hustru. Usch, så illaluktande! Om det hela anföra wi detta Guds ord: En profet, som drömmar haſwer, han predike drömmar; men den som mitt ord haſwer, han predike mitt ord rätt; huru nära kommer agnar och hwete tillhopa? säger Herren.

Intet är så galet, att det ej winner anhängare. Kuriosítet lockar mången.

Det kan sägas om dessa wäderhanar, som lyßna på allt: Först kunna de hata, sedan lära de fördraga, och slutligen omfamna de — lögnen. Detta åskådliggjordes för mig för några dagar sedan, då jag såg en del små foglar förgapa sig på en hök och begabba honom. Men se! I ett ögonblick öfwerföll han de tanklöfa och gjorde slut på leken — sorgligt slut. Dessa sektmakare synas mig ock lika ett slags getingar, yellow jackets, som finnas på wissa trakter här i Colorado. De infinna sig i mängd, särskildt då man skall spisa. Finge de hållas, så skämde de ut och uppäte wår mat och stunge oß dertill.

Hur skall någon kunna bestå, som ej fått djupt fäste i "den brustna klippan" och dagligen drager saft och näringskraft ur deß djup? Jag har stött omkull stora träd på Klippbergen, träd, som en gång synts fasta, som klippan sjelf! Du frågar: Huru war detta möjligt? Jo, derigenom att trädet upphört att lefwa, upphört att stå i lifsgemenskap med sin grund. Snart inträdde förruttnelse, och för en liten påtryckning föll det för den skull sönder. O hur mången själ, som blifwit uppfödd i ett kristligt hem och uppammats i Guds församling, får ej en liknande ändalykt!

En dag blef en tysk grufarbetare härstädes illa skadad genom krutets sjelfantändning. Han förlorar nog ingen lem, men kanske sin syn. Jag har ofta besökt honom, och derwid läst Guds ord för honom och bedit; men det intresserade honom föga. En dag sände han dock bud på mig. Nu, tänkte jag, har han kommit i själanöd. Det skall bli kärt att få wisa honom till själens läkare, Jesus Kristus. Men då jag inträdde i hans låga koja, fann jag blott brödbekymmer. Ehuru jag förut sökt förmå hans läkare att få hans county att förja för hans lekamliga nödtorft, wille han dock, att jag skulle utskrifwa en "tiggarelista", hwilket jag ock gjorde. Nu blef han mera meddelsam äfwen i andeliga ting, och jag fann, huru sant det är, att ofta går wägen till den fattiges hjerta genom den bemedlades börs. Skriften intygar ock denna sanning, fast wi ofta förbise den. Det fins kristna, som i sådana och andra mål skicka sig så, att om jag wore otrogen, skulle deras wandel ingalunda wara egnad att draga mig till Kristus; och de swagtroende kunna lätt ledas till affall genom owisligt och kärlekslöst bemötande. Jag får bekänna, att jag här insåg min försummelse och synd. Måtte Guds Ande få lära oß att pryda Guds och wår Frälsares lära i alla stycken!

I dag är det mycken solrök i bergen på grund af den ihållande torkan. Solens ljus och wärme förtages. Wi lyfta dock wår blick högre och med den grekiska kyrkan sjunga wi:

"Wi hafwa sett det sanna ljuset,
Wi hafwa undfått den Helige Ande,
Wi hafwa funnit den sanna tron,
Wi tillbedja den odelbara treenigheten,
Ty den har oß förlossat".

J. T.

Om wi wilja blifwa rätta himmelsbarn, så måste wi blifwa såsom ett klot: klotet rör wid jorden med sin minsta del och rullar blott fram öfwer henne; sådana måste äfwen himlabarnen blifwa, så att de blott i nödfall och så litet som möjligt befatta sig med jorden och det jorden tillhörer.

Tersteegen.

Från Kansaskonferensen.

Att efterkomma några önskan wille wi med några ord omnämna det möte Kansas-konferensens Östra missionsdistrikt höll i Ottawa, Kansas, den 28—31 Augusti.

Under dessa dagar förkunnades Guds ord ganska ymnigt. På torsdagsqwällen började mötet med predikan af pastor J. Seleen, wår ordförande. Han uppläste det sköna språket af Paulus: Det är ett fast ord och i alla måtto wäl wärdt, att man det anammar, att Kristus Jesus är kommen i werlden till att frälsa syndare, ibland hwilka jag är den förnämligaste. 1 Tim. 1: 15. Huru ofta har man ej hört detta, derför kunde wäl en nyfiken tycka om mera owanliga texters behandling, men wår kära ordf. tyckte wäl som Paulus. Han säger näml. till sina wänner i Philippi: att jag eder ju allt detsamma skrifwer, det förtryter mig intet, men det gör eder deß wissare (Phil. 3: 1). Ja, huru godt derför att höra detsamma ljusliga budskapet om och om igen; må wi blifwa wissare med hwarje gång wi höra det. Man wet nog annars, huru det är, näml. att man tycker om att höra nya och owanliga ting, som tima eller hafwa timat här uti denna werlden. Men för den andligen hungrige och törstige tro wi, att intet bättre kan gifwas än denna gamla och ewiga predikan om Kristus, syndares frälsare. På torsdagsmorgonen talades öfwer en text, som i wackra grönskande ord war anbragt i en liten nisch bakom och ofwan predikstolen: Si, Guds Lam, som borttager werldens synd. Om en ewig grönskande wår talade dessa få ord. Då jag gång på gång fick dessa orden för mina ögon, önskade jag: ack, om den sanningen wore lika lefnadsfrisk uti mitt hjerta! Männe den som utarbetat dessa bokstäfwer, och som sammanfogade dem uti en sådan skön ordning, att derigenom kristendomens stora hufwudtanke kunde så klart framlysa — ja, männe det war ditt hjerta som så styrde dina händer: männe det war ditt hjertas glädjeämne du så wille för alla kungöra?

Enligt wår plägsed anwände wi en del af tiden till samtal, och walde till samtalsämne:

Guds församling.

1. Guds församling är af Kristus Jesus stiftad och hwilar såsom sådan uteslutande på klippan Kristus, utur hwilken församlingen erhåller alla de lifskrafter, som äro nödiga för deß fortsatta tillwaro.
2. Denna Guds församling, sådan den uti sitt yttre framträdande ter sig för oß, utgöres af alla, som uti hennes gemenskap genom dopet blifwit upptagna, och som fortfarande betjena sig af Guds ord och sakramenten.
3. Icke alla, som tillhöra den synliga församlingen, äro rätte och sanne medlemmar, utan endast de, som lefwa uti den åt dem af Gud uti dopet meddelade nåden, eller om de från densamma affallit åter igen blifwit förnyade till bättring — åter uti döpelsenåden upptagna.

Man kunde wäl tycka, att wårt ämne war något gammalmodigt, wi funno dock nya kostliga saker att tala om. Om wi äro medlemmar af denna Guds församling, så kan det ej blifwa gammalt att genom ett flitigt ransakande

af skriften komma till en allt mera omfattande kunskap om hwad wi i sanning ega såsom rätte och sanne medlemmar af Kristi kyrka på jorden. Om wi mera kunde tränga in uti och i tron tillegna oß de skatter, som wi ega just i församlingen, så skulle mera kärlek till församlingen förefinnas. Men nu är man allt för mycket sysselsatt med allt annat, och mängen anser kanske, att det wore idel tidsförspillan att ransaka uti detta ärendet, derför är ock församlingssinnet mängenstädes så slapt, och lefwer mångenstädes ett blott tynande lif. Det rätta församlingssinnet behöfwer och bör derföre wäckas till mera lif ibland oß, men huru? Den enda säkra och rätta wägen är utan twifwel att enl. den nåd Herren sjelf förlänar föra församlingens stora skatter till medlemmarnes hjertan. — Wi wilja ej försöka redogöra för diskussionen, endast anmärka, att trenne andra theser woro uppsatta, wen som tiden ej medgaf deras behandling, så anse wi ej af nöden att insända dem. Nu endast några ord om den nya kyrkans inwigande. Efter att på förmiddagen hafwa warit samlade och med hwarandra betraktat Guds stora under, huru han gör blinda seende, halta gående, lemmalytta färdiga och huru han uti sin nattward meddelar i, med och under bröd och win sitt kött och blod, samlades wi kl. 3 på eftermiddagen, då past. J. Seleen höll inwigningstalet öfwer texten 1 Mos. 28: 11—18, som handlar om den besynnerliga syn, som Jakob såg, då han sof ute på wilda marken. Denna stege, som stod på marken, leder owilkorligt tanken på Guds nåds uppenbarelse i Sonens werk och person; det war på jorden det beundranswärda werk fullbordades, som utgör den ewiga och fasta grundwalen med hänseende till Israel, församlingen och werlden. "Det war på jorden Jesus lefde, werkade och dog för att genom sin död borttaga allt det, som utgjorde hinder för fullbordandet af Guds planer till menniskans frälsning. Men änden på stegen tog upp i himmelen. Den utgjorde ett fortskaffningsmedel emellan himmelen och jorden". Måtte nu fortfarande genom Guds ords rena predikan denna himlastege på detta rum wara uppreſt, måtte man ej begagna några andra fortskaffningsmedel till himmelen. På qwällen talades ock Guds ord, och högtiden afslutades med några afskedsord af stud. J. A. Hemborg, som under sommaren betjenat denna församling. Då han nu på samma tid som wi lemnade för att på bestämd tid infinna sig i Rock Island, skall det nog kännas swårt för wåra wänner i Ottawa, men Herren är dock när eder; söken honom, så skolen i finna. Den nybygda kyrkan är 24 fot berd, 40 fot lång och 12 fot hög på sidowäggarna. Den är fullt färdig, försedd med utmärkta bänkar och sköna lampkronor. På kyrkoegendom, som är wärd 1200 dollars, hwilar ännu en skuld af $400, men om församlingen får trifwas, tro wi, att hon kommer att reda sig. Mången, och jag tror nästan alla, hafwa redan offrat per man omkring $75,00, eller $80,00. Herren ware nu med denna församling och wälsigne ordet, som kommer att uti detta rum förkunnas.

Pistewäs.

Barnhemmet
i
Andover, Illinois.

Nedanstående rapport rörande barnhemmet i Andover upplästes wid konferensen i Altona, och blef det beslutadt att offentliggöra den samma i Augustana och Missionären. Wi efterkomma gerna detta konferensens beslut och göra det i det hopp, att rapporten med mycket intresse skall läsas, och bidraga till att uppwäcka ännu mera deltagande och uppoffring för wårt barnhem. Rapporten lyder som följer:

Ehuru årsredogörelsen för barnhemmet i Andover framlägges för konferensmötet, som hålles i början af året, så är det dock i sin ordning, och wi hoppas, att det skall intressera konferensen, att äfwen wid innewarande möte höra något om denna barmhertighetsinrättning. Och wilja wi denna gång meddela något om barnen.

Då sista rapporten om barnhemmet afgafs, utgjorde barnens antal 39. I början af Mars månad utgingo, enligt styrelsens beslut, trenne gossar från hemmet, nämligen Levin Albert Clarin, Nils P. Algot Carlsson och Jonas Hannberg. För att wisa till hwilken wälsignelse wårt barnhem är för fattiga frånfallna, som lemnas wärnlösa i ett främmande land, må det tillåtas mig att meddela något ur dessa tre barns sorgliga historia.

Den förstnämde, Levin A. Clarin, war äldsta sonen af en stor fattig familj från Ylleſtad församling i Westergöthland. Föräldrarne Johan Clarin och Maja Lisa Larsdotter, som kommo med sina sex barn 1867 till Amerika, bosatte sig i Moline, Illinois, men begåfwo sig efter någon tid till Memphis, Ten. Efter att der hafwa utstått swåra mödor och lidanden återwände de till Moline i December 1869. Af deras barn hade två dött i södern och en dotter af 7 år dog dagarne efter återkomsten till Moline. Men hårdare slag kommo. Föräldrarne, som redan i södern woro mycket sjuka, måste genast efter ankomsten till Moline intaga sjuksängen och dogo strax derefter, fadern julafton och modern nyårsafton, efterlemnande tre fader- och moderlösa barn, af hwilka Emilia war 12, Levin 11 och Carl 9 år. Det war ett af dessa döende föräldrars största bekymmer, hwad det skulle blifwa af deras barn. Wi böra i sanning känna oß tacksamma mot Fadern i himmelen, som gifwit wårt folk i sinnet att uppbygga och underhålla ett barnhem, der föräldralösa barn kunna finna ett hem, samt en öm och kristlig föräldrawård. Dessa tre barn blefwo strax efter föräldrarnes död intagna på barnhemmet och hafwa här åtnjutit en god uppfostran och äro mycket förhoppningsfulla barn. Levin arbetar i målareyrket, systern Emilia tjenar som piga på hemmet och Carl räknas ännu bland barnhemsbarnen.

Den andre ynglingen, Nils P. Algot Carlsson, som är född 1862 i Stockaryd församling, Jönköping län, förlorade tidigt sin moder. Slägtingar, boende i Berlin, Illinois, hämtade den lille moderlöse gossen till Amerika. Men omständigheter inträffade, som gjorde, att de ej kunde draga försorg om hans uppfostran och han upptogs i hemmet i Juni 1869. Efter några år kom äfwen fadern till detta land, hwilket hade ett mindre godt inflytande på

sonen. Wi hoppas dock att äfwen han skall blifwa till glädje för hemmet och deß wänner.

Jonas Hannberg föddes den 5 Maj 1859 i Hanebo församling i Helsingland. Föräldrarne, Lars Johan Hannberg och Brita Tersdotter kommo till Amerika 1869 och dogo båda 1873 i Burlington, Jowa. Jonas, som då war på 14:de året, utlemnades till en amerikan, som med mycken hårdhet, ja man kan säga med grymhet, behandlade det stackars barnet. Wid ett tillfälle, då Jonas icke förstod hwad husbonden sade, slog denne honom så häftigt för örat, att han nästan förlorade hörseln och blef gossen genom den hårda behandlingen mycket förskrämd och besynnerlig, Barmhertiga landsmän togo honom från amerikanen och sände honom strax derefter till barnhemmet. Hans döfhet har blifwit bättre och han är en mycket älsklig yngling och duglig arbetare.

Alla tre dessa ynglingar hafwa i wårt barnhem erhållit föda och kläder, wård och uppfostran blifwit wäl underwisade i kristendomen och andra ämnen, samt inom Andovers församling konfirmerade.

I stället för de tre, som lemnat hemmet, hafwa fyra andra barn blifwit mottagna. En liten gosse Louis C. Nilsson, 3 år gammal, medfördes af pastor Fogelström från New York till synoden i Chicago, der han lemnades i händerna på hemmets föreståndare. Lille Louis blef på resan till Amerika wid 1½ års ålder moderlös och har wistats 1½ år på the Emigrant Hospital å Wards Island, N. Y. Fadern har aldrig försports sedan han lemnade sitt barn på Castel Garden och man förmodar att han är död. Den lille gossen, som då han kom till hemmet war mycket sjuklig och klen är nu frisk och kry och trifwes wäl. De andra tre barnen äro syskon, en gosse 10 år och twå flickor 6 och 4 år. Deras föräldrar dogo förliden höst, modern först och fadern twå dagar derefter. De bodde på en ö i Missisisippi floden nära New Boston. Fadern war swensk och modern amerikanska. Intet af dessa barn har blifwit döpt. Wår önskan och bön är, att hemmet må blifwa dem till wälsignelse både till kropp och själ.

Barnens antal utgör nu fyratio, och hemmet är alldeles öfwerfyldt.

Den af konferensen bewiljade insamlingen inom wåra söndagsskolor för hemmet kommer att företagas i nästa månad, och wi hoppas att pastorer och söndagsskolföreståndare wilja wara behjelpliga wid denna insamling, som ock, att hemmets wänner i allmänhet wilja ihågkomma wårt kära barnhem i sina förböner och med sina kärleksgåfwor.

Må han som är en Fader öfwer allt hwad barn heter fortfarande hålla sin wälsignande och skyddande hand öfwer hemmet, deß föreståndare och barn, samt fylla alla wåra behof.

Andover den 25:te Augusti 1879

Å barnhemmets wägnar

Erl. Carlsson.

Sjelfwiskhet och werldslighet äro de twenne röfware, mellan hwilka Kristus ånyo är korsfäst i wåra dagar.

Bref från missionär Carlson.

Rajahmundry den 10 Juli 1879.

Älskade missionswänner.

De som med tårar så, skola med glädje uppskära. De gå åstad och gråta, och bära ut ädel säd; och komma med glädje och bära sina kärfwar. Ps. 126: 5, 6. Dessa dyrbara ord gifwa tröst och frimodighet åt ordets sädesmän, hwilka likt profeten äro färdiga att utropa: Herre ho tror wår predikan! Wi böra aldrig glömma, att den ädla säd som bäres ut är icke liflös och oduglig, fastän sädesmännen ofta få gråta, derför att de icke se en god och paßlig jordmån för densamma att rota sig uti; denna säd har lifskraften i sig sjelf och om sädesmannen bara sår, så skall nog något korn falla i god jord och gifwa kärfwar i sinom tid. Man behöfwer troget se på Guds härliga löften, ty de äro både en med regn uppfriskande himmel och en med lifsstrålar omgifwen sol. Skulle sädesmannen bara söka efter en passande jordmån, så skulle han, efter hwad man ser, icke finna den bland hedningarne, och wore det icke på grund af wår Herres egen befallning och den ädla sädens omskapande kraft, så skulle man wisserligen anse det för ett fruktlöst arbete att utså den i den med ogräs så tjockt bewuxna hednajorden. Huru wemodig känner man sig icke, då man i samtal med hedningar finner dem medgifwa, att den kristna läran är den rätta, på samma gång de äro belåtna att förblifwa hwad de äro, antingen på grund af att de äro owilliga att lemna sina fäders seder och bruk, fruktande förföljelse af sina närmaste, och jordiska förlusters, eller rent af på grund af liknöjdhet för sanningen, som de icke låtit tränga sig till hjertat, så att den blifwit behöflig och oumbärlig för dem, och de blifwit williga att uppoffra något för densamma. Något öfwer en wecka sedan gjorde min hustru och jag en 8 dagars missionsresa tillsammans med broder Paulsen på kanalen, som leder härifrån och till Samulcotta, hwilken resa jag beskrifwit i Luth. & Miss. Nu will jag särskildt nämna något som tilldrog sig på söndagen den 29 Juni. Sedan wi på morgonen hållit gudstjenst, uppe i staden och derifrån återwändt till wår båt, sågo wi en skara menniskor samlade på stranden kort ofwanför båten. Snart sågo wi en man och hans son stiga ned i wattnet och doppa sig flera gånger, under det en brahmin stod med fötterna i wattnet och upprepade några werser på sanskrit språket, och på samma gång gaf befallning, huru de wid doppandet skulle förhålla sig. Snart sågo wi brahminen taga mannen med sig; eld antändes, och de båda kokte ris, som sedan utströddes åt kråkorna. Wi frågade hwad allt detta betydde och fingo till swar, att denne man war kommen för att rentwaga sig och sin son samt offra på tionde dagen efter sin makas död. Wi gingo sedan till den af män och qwinnor samlade skaran; jag tog med mig en mängd småskrifter som jag utdelade till så många som kunde läsa, och broder Paulsen höll ett rätt långt samtal med dem om den ende som kan göra själen salig. De lyßnade uppmärksamt till hans tal, fastän qwinnorna woro på samma gång sysselsatta att bestryka sig med saffran och måla en röd fläck i pannan och andra ställen i ansigtet. Trenne dansflickor, som tjenstgöra wid templet,

beströkos öfwer hela kroppen med saffran, de skulle nu ut i floden för att bada och på samma gång hämta gytja, hwilken lades på brädden af kanalen uti twänne högar, den ene för hustrun, den andra för ett barn som dött. På hwardera af dessa högar lades en sönderbruten anana, och ströddes saffran, under det att brahminen högtidligt upprepade sanskrit versar. Allt ibland måste han afbryta för att gifwa befallning, huru ceremonien skulle tillgå. Sedan kom den stackars mannen, på hwilkens bekostnad högtidligheten föranstaltades, fram med sin penningepung och lade flera stycken kopparslantar på högarne. Då brahminen hade yttrat ännu några ord öfwer offren, plockade han upp slantarne och betraktade dem med stor begärlighet. Twänne nya tygstycken, som dansflickorna hade öfwer sina axlar under tjenstgöringen, föllo honom äfwen till del såwäl som 2:ne stora pumpor, ris och frukter. I hwardera af flera sopskyffar, sammanflätade af palmblad, lades en anana; dessa skulle utdelas till fattiga brahminer. Sedan männen hade aflägsnat sig, började twänne qwinnor att tjuta. Detta skulle naturligtwis föreställa sorg, men en sorg som hwarken syntes komma från hjertat eller gå dit. Nu gingo alla sin wäg, och qwinnornas tjut kunde höras så långt man kunde se dem. Ack huru dåraktigt allt detta såg ut. Den ende som kunde winna någon fördel deraf war brahminen, och han gör allt han kan för att hålla detta arma folket i okunnighet och mörker, på det han må kunna ockra på deras bekostnad. Brahminen war den minst intagande till sitt utseende af alla män närwarande, och att han med sitt köttsliga och sinliga utseende kunde så bedraga dessa arma menniskor, syntes oß oförklarligt. Men ondskan tyckes hafwa slagit så fast rot, att den icke gerna låter upprycka sig.

Denna dag war torgdag i Pettapoor, och då mycket folk samlas der sådana dagar, begåfwo wi oß dit på eftermiddagen, men det war så warmt att wandra 4 mil, att broder P. war nära att uppgifwas i wägen. Sedan wi hunnit dit och predikat en stund på torget, så uppkom ett tjokt moln, och regnet störtade ned. Då wi dröjt så länge wi kunde för den inbrytande natten, måste wi begifwa oß tillbaka i regnet, hwilket något saktat sig, och då wi ändtligen kommo till båten, woro wi hungriga, trötta och nästan genomwåta. Följden blef sjukdom för mig dagen derpå. Men Herrens löfte står fast: "de som med tårar så, skola med glädje uppskära".

En innerlig helsning till alla wänner.

Er tillgifne.
A. B. Carlson.

Om den kyrkliga statistiken inom wår synod.

Med anledning af officiel skrifwelse från Illinoiskonferensens sekreterare, i hwilken tillkännagifwes, att nämde konferens beslutat följa kalenderåret i afseende på de statistiska uppgifterna, samt tillika uppmanad att yttra mina tankar deröfwer och för öfrigt öfwer den statistiska tabellens rubriker, om möjligt, för att tjena till någon ledning för alla konferenserna: får jag härmed framställa följande till konferensernas uppmärksamhet:

1:o. Min mening är, och synodens antagna konstitution har det i sigte, att hwarje konferens bör trycka sina protokoll och statistiska uppgifter. Om mer än ett möte hålles på året, kunna de särskilda mötesprotokollen tryckas tillsam-

mans i bokform. Detta synes mig wara nödwändigt på den grund att synoden ej gerna på annat sätt kan få kännedom om konferensernas förhandlingar och tillstånd.

2:o. Att de statistiska uppgifterna börja och sluta med kalenderåret, förekommer mig såsom naturligt och egnadt att medföra god reda. Om fördelarne deraf yttrar pastor Peters, Illinois-konferensens förre sekr., följande: "Wid nyåret äro, wanligen, räkenskaperna i församlingarna afslutade, och man plägar äfwen räkna medlemmarne m. m., för att rapportera till årsmötet. Det kommer sig derföre mycket händigare att då rapportera för den statistiska tabellen än att göra det i Maj. En annan sak derjemte: Bidragen till missionen m. m., blefwe då mera lika i församlingens böcker och i protokollet för konferensen och synoden. Som det nu är och sker, kan ej någon jemförelse göras.

Men som sagdt är, om wi nu rapportera från 1 Maj till nyår, så blifwa, i de flesta fall, inga konfirmerade synliga för detta år; sedan blir det lätt. Det är endast nu, första gången, som det blir något oegentligt. Dock om det blir en likhet inom alla konferenserna, betyder det ej så mycket".

Om man sålunda följer kalenderåret, blir det gerna en naturlig följd, att konferenserna komma att hålla sina årsmöten på wintern, eller tidigt på wåren, — Februari wore måhända den lämpligaste tiden,— ty då kunde man uppgifwa församlingarnas årliga redogörelser. Man finge blott ställa så, att konferenserna icke sammanträdde på en och samma tid, ifall man skulle önska presidentens närwaro wid årsmötena. I alla händelser böra konferensernas protokoll wara i händerna på presidenten i god tid före synodens sammanträde.

3:o. I afseende på den statistiska tabellens rubriker är det min tanke, att någon större utförlighet, i wissa fall, behöfwes, om rapporterna skola lemna någon egentlig upplysning. Att, t. ex. rapporterna församlingsskola 1, söndagsskola 1, säger allt för litet. Man får ej weta, huru lång tid skola hålles för året, om det är en fast eller tillfällig skola, ej heller huru många barn besöka den. Jag skulle wilja föreslå, att man under rubriken församlingsskola sätter: antal lärare, antal weckor och antal barn. Likaledes under söndagsskola. Då kunde man göra sig åtminstone någon föreställning om tillståndet af ungdomens kristendomsunderwisning i en församling. Och i afseende på församlingarnas årliga bidrag till kyrkliga och wälgörande ändamål, wore en förändring i uppgifterna behöflig. Att föreslå något bestämdt wågar jag icke, emedan jag förutser, att de olika konferenserna torde komma att införa olika finanssystem. Min tanke är dock, att alla bidrag till olika ändamål i konferensernas statistik böra tydligen uppgifwas. I synodens statistiska tabell behöfwa dessa uppgifter icke förekomma församlingswis, utan summariskt för hwarje konferens, och då ginge det ju lätt an att rubricera dem. Jag hoppas att långtabellen har sett sina dagar.

Hwad som sålunda blifwit sagdt, rekommenderas wördsamt till konferensernas uppmärksamhet.

Wasa, Minn., d. 5 Sept. 1879.

E. Norelius.

Erkännanden.

Till Lärowerket:

Mr Engwall, Neoga, Ills 2.00; Mina Henriksson do 0,70; A. G. Settergren, Chicago, Ills 5.00; genom J. Samuelson från A. Rehn, Berlin, Ills 30.00.

Moline, Ills, den 12 Sept. 1879.

J. H. Wistrand.

Tillkännagifwanden.

Konferensmöte. Jowa-konferensen sammanträder till ordinarie möte i Swedesburg, Jowa, tisdagen den 23 Sept. 1879 kl. 7 e. m.

Diskussionsämne: Helgelsen.

Besökande från när och fjerran äro hjertligt wälkomna.

Chariton, Jowa den 27 Aug. 1879.

M. Frykman, sekr.

Missionsmöte. Jowakonferensens sydwestra missionsdistrikt håller sitt nästa möte i Chariton, Jowa, och börjas det med predikan måndagen den 29 Sept. kl. ½8 e. m.

Samtalsämne wäljes wid mötet.

Bethesda, Page Co., Jowa d. 1 Sept. 1879.

J. P. Reander.

Innehåll: Ett samtal, sid. 593. — Om nådemedlen och troslifwet, sid. Från Colorado, sid. 600. — Från Kansaskonferensen, 602. — Barnhemmet i Andover, sid. 604. — Bref från miss. Carlson, sid. 606. — Om den kyrkliga statistiken inom wår synod, sid. 607.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 22 September 1879. N:o 39.

Den förste missionären.

Och qwinnan lät stå sin kruka och gick in i staden och sade till folket: Kommen och sen en man, som sagt mig allt det jag gjort: Manne han icke wara Kristus? Joh. 4:28, 29.

Krukan lät hon stå wid brunnen,
O, här war ej tid för den!
Med bewingad fot hon ilar
Hem till staden glad igen.
Ty de ord hon nyss förnummit,
Dessa underfulla ord,
Fallit likt det friska wårregn
Öfwer en förtorkad jord.

Blott en önskan nu beſjälar
Hennes hjerta, hennes mun:
O, att hela werlden kände
Mästaren wid Jakobs brunn!
Honom will hon nu bepriſa
Fritt och högt för hwar och en!
För hans kärleks warma strålar
Nattens skuggor wikit re'n.

"Kommen", ropar hon, "och skåden
Denne underfulle man!
Allt hwad jag har gjort, han sagt mig!
Mina synder känner han!
Månne han ej wara Kristus,
Bådad af profeters mun?
O, så skynden, små och stora,
Till wår fader Jakobs brunn!"

"Hören denna hulda stämma,
Som till hjertat tränger sig!
Skåden denna blick af kärlek,
Som så helt förwandlat mig!
Dricken alla af det watten,
Han så fritt och rikligt ger,
På det ingen hädanefter
Må behöfwa törsta mer!"

Och från staden skynda alla
Ut till främlingen — och se,
Sanningen af qwinnans budskap
Till sin fröjd förnimma de!
Lif och salighet och frälsning
Dricka de utaf hans mun,
Och de kunna aldrig glömma
Denna stund wid Jakobs brunn.

Wet ock du, o dyre broder,
Om en sådan salig stund?
Har ock du lärt känna kraften
Af ett ewigt fridsförbund?
Har du druckit af det watten,
Som har ewigt lif i sig?
O, har Herren Jesus blifwit
Dyr, omistlig ock för dig?

Skynda då att kalla andra
Hem till samma herdesamn!
Skynda, lik Samariens dotter,
Att bekänna Jesu namn!
Wittna högt för dina bröder
Om hans hjertelag så huldt,
Att ock de må fly till honom
Och hans hus så blifwa fullt!

L. S.

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

När man wandrar genom de stora salarne i britiska museum bland de rika samlingarna önskar man, att man hade tid och tillfälle att länge stanna der för att kunna studera och lära. Äfwen en prest och teolog finner i brittiska museum rika ämnen för betraktelser. Den rika boksamlingen, de många handskrifterna och minnena från den andliga och werldsliga literaturens alla åldrar ser man under den ifrigaste åstundan att wara istånd satt att här kunna forska och lära. För min del fick jag blott kasta ögonen öfwer de stora skatterna. "Rosettastenen" ser man under djupaste wördnad, emedan man wid betraktandet af denna sten måste spåra Guds finger i historien. På denna sten finnes nämligen ett stycke hieroglyfskrift öfwersatt på grekiska, hwarigenom de lärde blifwit istånd satta att tolka det gamla Egyptens skriftspråk, hwilket annars skulle hafwa förblifwit en hemlighet. På sådant sätt styrer Herren det så, att stenarne måste wittna om den gamla bibelns sanning. Annn finnas många sådana wittnesbörd i Egyptens pyramider samt Assyriens och Babyloniens ruiner. Hwarje sanningswän fröjdar sig derföre öfwer de uppoffringar, som England särskildt gör för att framdraga dessa wittnesbörd i ljuset. Något borde jag wäl säga om grekernes sköna konst, särskildt bildhuggeriet, hwaraf ju flera exemplar finnas i britiska museum, men jag såg just i de grekiske och romerske salarne, att den s. k. konsten icke det ringaste aktar sedlig känsla, hwarföre alltsammans wäckte min djupaste afsmak. Kallar någon mig sjåpig i detta afseende, står jag färdig att bewisa min anklagelse emot konsten i britiska museum. Att en hop unga flickor inför en besökande allmänhet afteckna bilderna i de grekiske och romerske salarne så som det sker i britiska museum, är ett brott emot den offentliga sedlighetskänslan. Förgäfwes kämpar man emot handeln med osedliga bilder, så länge som konstens wänner uppträda så som de göra i de offentliga museerna. Den lättsinnige behöfwer blott besöka ett museum eller tafwelgalleri, så får han se allt han åstundar utan att köpa osedliga bilder. Så länge staten och de bildade förswara och berömma sådan konst, må man ej undra på, att den sedliga känslan hos allmänheten sjunker allt lägre och lägre. Jag hade i britiska museum gått och sett, så att jag war alldeles utmattad och måste skynda till mitt hotell för att hwila.

Nog kunde jag ytterligare gifwa en torr bouppteckning öfwer hwarjehanda saker och ting i britiska museum, men sådan beskrifning skulle minst passa för Augustana.

Sedan jag hwilat öfwer natten, måste jag följande morgon wälja mellan hundradetals ting, som jag wille se. Tiden för min wistelse i London war med denna dag tilländalupen, emedan jag hade bestämt att wara i Leipzig öfwer Långfredagen. Orsaken till denna min bestämmelse blifwer längre fram i "helsningarna" synlig. Tisdagsförmiddagen den 8:de April skulle jag således skynda för att få se n got mera af London. Drottning Wi torias Londonhem skulle jag ju se, in an jag reste

från Storbritaniens hufwudstad och ilade derföre till "Buckingham Palace". Först såg jag prinsens af Wales palats och det gamla St James, der waktombyte hölls, sedermera skulle jag betrakta Buckingham Palace, men blef alldeles förhäpen öfwer palatsets tarfliga utseende, hwarföre jag ej behöfde spilla mycken tid på betraktelser. Wore palatset lika tarfligt inuti som utanpå och wore detta det enda palats, som stode Englands drottning och kejsarinnan öfwer Indien till förfogande, så måste menniskowännen sannerligen fröjda sig öfwer en sådan tarflighet och enkelhet hos en furstefamilj. Den som beundrar storartade slott, måste rentaf förargas wid åsynen af Buckingham Palace utifrån, ty det synes från sådan ståndpunkt wara England och werldsstaden owärdigt att ej hålla ståtligare slott för werldshafwens beherskarinna. Emellertid kan den allra ytligaste betraktare redan på Londons offentliga byggnader se Englands statsförfattning. Man jemföre blott parlamentets ofantliga palats jemte deß wäldiga torn med det nämda ytterst tarfliga Buckingham Palace, så kan man på denna utanskrift se, att parlamentet regerar England, samt att drottningen i det stora hela är en obetydlig person, som blott till namnet och för skens skull säges styra det adelsstolta Albion. Lorderna, aristokraterna, styra Enland och drottningen eller kungen hålles blott såsom en prydnad för landet wid mera högtidliga tillfällen. Prydnaden är ganska dyrbar, det är sant, men hwad kostar man ej på, då man will wara grann!

Naturligtwis wille jag se Londons berömda zoologiska trädgård, deri man har allehanda lefwande djur från alla werldens länder. Wid färden till denna trädgård for jag förbi Hyde Park, en af Londons stora lungor. Såsom bekant är benämner man med all rätt parkerna de stora städernas lungor. Funnes ej parkerna, wore lifwet i de stora städerna bara död. När man i en stor stad träder in i en wäl anlagd och omsorgsfullt skött park, är det som om man finge nytt lif, och man känner då, hwilken omistlig skatt parkanläggningar äro för städerna. Menniskowännen beklagar derföre ej de oerhörda kostnader, som nedläggas å parkerna, utan fröjdar sig, att rikedomen någon gång måste tjena armodets barn. I de stora städerna gifwes så mycket, som stämmer ens sinne till det djupaste wemod; ingenstädes känner jag lifwet så dystert som i en stor stad. Det är derföre för ens sinne en wederqwickande syn att se, huru fattiga mödrar med sina små kunna hemta frisk luft för intet i de sköna parkerna, ifall de bo så i närheten, att de mäkta begagna sig af den erbjudna förmånen. Hwad som gläder mig under wandringen i en stadspark är icke de kostbara wagnarne med de dyrbart utstyrda damerna, ty så snart jag inträder i en stor stad, känner jag djup afsky för de rike, emedan de rikes synder mot de fattige i städerna äro himmelsskriande, utan min ögonförnöjelse är att se, att de sköna träden utan att förnämt rynka på löfwen finna sin lust uti att gifwa skugga åt den fattige. O, den sköna naturen! De med så mångfaldig färgprakt prydda blommorna finna sitt nöje uti att med den mest älskliga artighet låta sin skönhet och sin wällukt tjena den fattige till wederqwickelse, närhelst han kan slita

sig från wedermödorna för att göra ett besök hos dessa Guds kärleks tjenarinnor; de i härlig omwexling prunkande träden erbjuda under ädel jemlikhetskänsla sin tjenst åt den fattige såwäl som åt den rike. Den sköna solen strålar med samma wänlighet öfwer armodets barn som öfwer den jordiska lyckans och mammons gunstlingar. Ära och heder åt de män, som inrätta sköna parker och hålla dem öppna i synnerhet för de fattige samt för sådana parker göra sådana ordningsregler, att äfwen den fattige måste blifwa behandlad med aktning, kärlek och artighet! Ack ja, huru tungt den fattiges lif måste wara, då han icke allenast måste wara fattig, utan ock oftast blifwer bemött med all möjlig oartighet och hårdhet, såsom man ju ser, att hwar och en tycker sig hafwa all rätt att ryta åt den fattige och att wisa honom förakt på allt sätt. Med ett ord: många anse sig hafwa rätt att göra den fattiges lif så tungt som möjligt. Det är med tanken på allt detta man wid åsynen af något, som är ämnadt att gifwa den fattige någon wederqwickelse, känner sitt hjerta något lättadt från de suckar, hwilka hos hwarje menniska med känsla frampressas wid betraktelsen af de fattiges lif i städerna.

Nu till zoologiska trädgården! Att man här känner sig intresserad, är ej underligt, då man ju här får se de olika slags wilda djur, om hwilka man ända från sin barndom läst och hört så mycket. Först kastade jag en blick på de många olika slags foglar, på hwilka wår Gud slösat färgernas skönhet så rikligt och bland hwilka äfwen många med underbara sångtoner bepriså sin skapares godhet och wishet. Det är i sanning en predikan af högt wärde man får höra, när man får lyssna till och äfwen se en samling af dessa små bewingade djur, hwilka med sina färger, sin sång och sitt glädtiga lynne fördubbla skönheten af en wår- eller sommardag. Är det slumpen, som hittat på dessa sköna former, färger och toner, eller är det en lefwande Gud, som skapat dessa glädjens älsklingar, att de med sin sång och sin lek skulle fröjda menniskobarnen, som han älskar och som han, då de ju alla äro förlorade söner och döttrar, ropar till sig hem? Ifrån foglarne, skönhetens och älskligheten afbilder, begaf jag mig till aporna, de sulaste lefwande warelser, som skapelsen har att uppwisa. Enligt de lärdes utslag äro dessa "damer" och "herrar" med de obeskrifligt wederstyggliga anletsdragen mina systrar och bröder. Att finna sig i sådant öde går öfwer min förmåga. Jag wädjar från de lärdes om höjden af wanwett wittnande utslag till en högre rätt, der mitt werkliga adelskap är kändt och erkändt och der också giltiga bewis för min härkomst kunna lemnas. Den som will wara son eller dotter till en apa må gerna för mig hafwa den märkliga äran, men jag sjunger med den gamle grekiske skalden och med Paulus: **"ty wi äro ock hans slägte"** och afsäger mig för alltid allt syskonskap med apherrskapet.

Wandrande i apornas slott i London fick jag se en syn, en af de hemskaste man på jorden kan se. Många skola måhända förargas deröfwer, att jag omnämner denna hemska syn, men saken är allwarsam och till warning måste den omtalas. Om någon tilläfwentyrs läser detta högt för ett sällskap, gör han bäst att här tystna, på det hwar och en må få läsa hwad som nu följer för sig

sjelf. Den som sett samlingar af lefwande apor, wet nog hwad jag nu menar. Dessa djur utöfwa nämligen den djuriska last som kallas sjelfbefläckelse eller den last, att man med sig sjelf bedrifwer slemhet och får, som tillbörligt är, sin willas rätta lön i sig sjelf. Att se en af dessa utmagrade apor med de wilda obeskrifligt hemska ansigtsdragen, det är att i ett nu se bilden af de tusenden olyckliga, hwilka genom sjelfbefläckelsens last kommit i en swårare olycka, än det med mennisko-ord kan beskrifwas. Will man bewara barnen och ungdom från någonting, som förderfwar mer än man med ord kan säga, då warne man dem för denna synd och göre det ytterste för att förwara dem från att falla i denna last. Will man skona den kära ungdomen från årslånga onämnbara qwal och lidanden, då spare man ingen möda, då det gäller att skydda dem, som ännu ej stupat för den hemska frestelsen, och då det är fråga om att söka upprätta de fallne. Skulle man förtiga denna hemska synd? Skall man såsom förlorade bortkasta offren för denna från afgrunden komna last, då man wet, att så många bland ungdomen helt oförmodadt störtas i denna rysliga förwillelse utan att weta, hwilken synd det är och hwilka hemska följder hon medför. Ja, man wet, att många af rent mißförstånd hängifwa sig åt utöfningen af denna slemhet under förmenande, att de derigenom skola bewaras från otuktens last. Skall man, då man sådant wet, blott kasta stenar på de fallne? Ack, här gäller det om någonsin att handla med de sjunkne såsom Herren Jesus handla de med synderskan i Joh. 8. Man må låta bilden af det hemska i denna synd slå ned såsom dunder och blixt i hwarje ung menniskas hjerta och samwete, men man må ock med den innerligaste ömhet söka wårda och läka de sargade. Hwar äro de barmhertige samariter, som upptaga och utan att sky beswär och omkostnad wårda dem, som fallit i denna hemska lasts röfwarehänder? Ack, huru många som likt presten och leviten förnämt gå förbi de sårade! De hetsiga drycker, t. ex. kaffe, som i sådant öfwerflöd begagnas i wår tid, bidraga mycket till att öka eländet i den nöd, hwarom nu är fråga. Nog härom för denna gång. Emellertid ware den allwarliga saken allwarligt lagd på alle menniskowänners hjerta!

Angående mitt besök i Londons Zoologiska trädgård will jag widare säga, att man icke må wänta, att jag nu skulle lemna en någorlunda fullständig djurbeskrifning. Blott något om de märkwärdigare djuren will jag säga. Jag såg de ofantlige men dock så menniskowänlige elefanterna. Der finnes en gammal elefant, seniorn bland sällskapet, som i sanning är ärewördig genom sin storlek, ålder och allwarliga blick, men dock så mild och foglig, att en liten pys till man, som städade hos honom, kunde kommendera honom ur wägen, som om han hade haft att göra med en hundwalp. Att jag gjorde uppwaktning hos djurens konung, hans majestät lejonet, iakttagande den artigheten att stå på wederbörligt afstånd, kan man förstå. Att jag ock wille se den grymmaste och blodtörstigaste tyrannen bland djuren, tigern, må man wäl tänka sig. Min gång styrdes alltså till lejonens och tigrarnes palats. Jag kom dit just närmast före den tid, då det wilda herrskapet skulle intaga middag. Deras majestäter lejonen och lejonninorna iakttogo en

kunglig wärdighet, somlige spatserade omkring i slottet, andre liggande helt makligt på sina soffor eller till och med på golfwet. I tigrarnes salonger wistades twenne wäldiga tigerpar, i sanning ståtliga djur, hwilka med den wilda blick de kastade på åskådarne tycktes wilja säga: wore wi fria, skulle wi sannerligen icke wänta på middag, utan strax taga eder och med wåra klor tillreda eder till en för oß smaklig måltid. Jag stod en lång stund seende en tigerherre midt i ögonen, och jag tyckte mig från honom höra denna wilda hotelse. Eget war att se, huru de båda paren afbidade sin middag. Den ena honan gick murrande omkring sin kära make, hwilken låg helt lugn midt på golfwet utan att med ett enda rytande swara sin kära hälft, som med sitt knarriga lynne hårdt pröfwade den wärde herrns tålamod. Man märker, att tigerfar hade mera förstånd än mången äkta man, ty det händer ju ofta, att mannen, som borde hafwa mera förstånd, med buttra ord swarar kära mar, då hon i sitt dåliga lynne utgjuter mindre kärleksfulla ord öfwer sitt hufwud. Hade i den nämda tigerfamiljen husfrun bannat upp husherrn rätt duktigt såsom wille hon säga: du, din usling, som ej ställer att mat finnes i huset, så woro i den andra familjen lynnena något annorlunda. Der hade husmor lagt sig helt makligt, då deremot husfar majestätiskt wandrade omkring rätt trumpen och surmulen, ehuru han förståndigt nog ingenting sade högt. Man kunde likwißt i de blixtrande ögonen tydligt läsa denna tanke: jag har en lat och liknöjd hushållerska, såsom ju hwar och en kan se, alldenstund hon, ehuru frisk lägger sig just före middagsmåltiden utan att duka bordet eller framsätta några rätter. Jag hade ej tid att inwänta den stund, då de höge inwånarne i lejonpalatset skulle spisa, emedan jag måste skynda att se så många djur som möjligt. Nog kunde jag försöka att omtala åtskilliga andra djur och anställa betraktelser öfwer deras skick och seder, men jag will ej upptaga tiden längre med djurbetraktelser, alldenstund jag ju skulle helsa från menniskor men ej från djur. Det endast will jag säga, att man wid blicken omkring i ormrummet känner sig frestad att utropa: Herre, hwarföre har du skapat dessa hemska djur, hwilkas anblick nära nog kommer en menniska att stelna af fasa äfwen då, när dessa det rysligas afbilder äro inneslängda. Efter att hafwa sett allehanda flygande, gående, simmande och krälande djur, tog jag afsked af djurens rike för att åter inträda i menniskowerlden. Efter behörigt afsked från mitt hotell, reste jag från London qwällen den 8:de April.

Den gamle anseddе kyrkoläraren Gregorius Nazianzenus (död 391) skrifwer: Käre bröder, wid alla tillfällen och i hwarje olycka låtom oß se upp i höjden och bibehålla ett godt hopp, på det att, när det går oß wäl, wi icke äro utan fruktan, och om det går oß illa, wi icke låta hjerta och mod falla. Låtom oß i godt wäder se på owädret och i stormen på wår hjelprike styresman; ofta är sjukdomen oß nyttigare än helsan.

En annan kyrkolärare, Hilarius (död 368), yttrar följande gyllene ord: "Kyrkan eger denna egenskap: när hon lider förföljelse, så blomstrar hon; när hon blifwer nedtryckt, så wäxer hon;

när hon föraktas, så förkofrar hon sig; när hon tillfogas nederlag, så segrar hon; när hon tuktas, så växer hon i förstånd; således står det som bäst till med henne, då, när werlden menar, att hon är nedergjord". Hwad will man då företaga med henne? Man må göra med henne hwad man will, så skall man allena gagna henne dermed.

Bönen för Missionen.

Af D:r Warneck.

"Men, käre bröder, jag förmanar eder genom wår Herre Jesus Kristus, och genom Andens kärlek, att I mig uti mitt arbete hjelpen med edra böner för mig till Gud." Rom. 15: 30.

"Och det begaf sig, att han bad uti ett rum; då han wände igen, sade en af hans lärjungar till honom: Herre lär oß bedja, såsom ock Johannes lärde sina lärjungar. Då sade han till dem: när I bedjen, sägen så: Fader wår, som är i himmelen, helgadt warde ditt namn. Tillkomme ditt rike. Ske din wilje, såsom i himmelen, så ock på jorden." Luc. 11: 1, 2.

Till missionen behöfwer man mycket penningar; men den är icke en affär som endast med penningar kan uppgöras. Penningarne kan man icke umbära, men de räcka icke till för allt. Så t. ex. kan man icke för penningar köpa dugliga missionärer, ej heller med dem åstadkomma att missionspredikan bär frukt. Dertill behöfwer man en annan makt. Det ordspråket, att penningar regera werlden, kan hafwa sin sanning; men öfwer Guds rike regerar icke penningen, utan den lefwande Guden, som låter sig ledas af wåra böner. Wåra missionssällskap skulle wara mycket fattiga, om de blott hade wänner som gifwa och icke äfwen sådana som bedja.

Då de första sändebuden till hedningarne skulle anträda sin missionsresa, läsa wi om den sändande församlingen i Antiochia: "då fastade de och bådo och lade händerna på dem och läto dem fara". Det är wißt icke rätt, såsom likwäl nu för tiden stundom sker, att börja wigtiga företag till Guds rikes utbredande med fest i stället för med fasta. Will man fira glädjefesterna på förhand, så komma wanligtwis fastedagarne efteråt. Derför är det bäst att wi uti missionen blifwa wid den gamla ordningen: fasta först och sedan fest. Det är Gud mera wälbehagligt och har större löfte med sig. Barnabas och Saulus gingo sina färde med glädje. Öfwer sig hade de Guds wälsignelse, uti sig Jesu kärlek, som twingade dem, och bakom sig en bedjande församling. Så skulle också wåra missionärer draga ut i hednawerlden. Och det icke blott i den meningen, att wi här hemma under bön och handpåläggning utsända dem; utan äfwen efter deras utsändning skulle de här hemma hafwa en församling som beder för dem.

Då wåra förfäder drogo i strid mot wår tros och wårt fäderneslands fiender under wår hjeltekonung Gustaf Adolf, så bads här hemma utan återwändo för de swenska häraren, och de hemmawarandes böner hjelpte till att winna seger. Så war det ock i Tyskland under de stora frihetskrigen mot Napoleon. Efter slaget wid Großbeeren hade en mängd offiserare sammankommit för att med en festmåltid fira segern. Samtalet föll på en allmänt känd pastor i Berlin, Jänicke, som predikade Kristi kors med wärma på den tiden, som war mycket fattig på tro och andligt lif. Några unga herrar gjor-

de sig lustiga på Jänickes bekostnad. Då säger plötsligt en gammal general: "hwem har egentligen wunnit segern wid Großbeeren?" Man pratade nu hit och dit och nämde än det ena än det andra regementet. Men generalen sade: "mina herrar, jag kan swara på den frågan. Wi ha icke wunnit segern, utan blott kämpat. Just den mannen, om hwilken I nyss berättat så mycket löjligt, han och ingen annan har wunnit slaget. Han har med sin församling legat på sina knän och dag och natt om seger anropat den Herren, som styrer slagtningarnas gång". Och werlden må skratta så mycket den will; det står fast: de troendes böner regera med Gud werlden. Och just de troendes bön är det, som winner slagen i Guds rike. Derför skulle, då wåra missionärer rycka fram, bakom dem här hemma stå en **bedjande församling.**

Då Herren Jesus säger: "beder för den skull sädens Herre, att han sänder arbetare i sin säd", så se wi, att han tillägger **bönen** en omätlig wigt och betydelse. Utan wår bön utsänder ej Herren arbetare, men bedja wi flitigt derom, så sändas de. Och af hwilken wigt **arbetare**, lefwande, älskande, sig offrande, med och för Kristus werkande arbetare äro, det inses lätt. En lefwande arbetare uträttar mycket mera än ett halft dussin aftynande, halfdöda missionsföreningar. Men nu tala wi icke om bönen **om** arbetare, som först skola sändas, utan om den bön som wi hafwa att frambära **för** de arbetare, som redan stå i tjenst. Dessa båda böner kunna ju swårligen skiljas åt i praktiken. Den som beder **om** arbetare, skall också bedja **för** dem. Men i betraktelsen kunna wi skilja dessa båda slags böner. Och så wilja wi i synnerhet följa apostelns tankegång i det gifna textordet, Rom. 15: 30.

Den store hednaaposteln wet mycket wäl med sig, att han nödwändigt behöfwer förbön till det honom anförtrodda wärfwets befrämjande. Såsom han i nästan hwarje epistel försäkrar de troende, att han "utan återwändo tänker på dem i sina böner", så uppfordrar han dem också, att de skola hjelpa honom i hans "arbete" med deras "böner för honom till Gud", alldeles som om det gälde ett slag, i hwilket blott då seger kan winnas, när hela den troende hären deltager i striden. "Bedjande också för oß", heter det en annan gång, "att Gud wille upplåta oß ordets dörr till att tala Kristi hemlighet", Col. 4: 3. På ett annat ställe läsa wi: "och waker dertill med all idkelighet och bön för all helgon och för mig, att mig måtte gifwet warda tala dristeligen med öppen mun, att jag måtte kunnig göra evangelii hemlighet, hwilkets budskap jag är i denna kedjan; på det jag deruti må fritt tala, som mig bör tala". Ja, till Thessalonikerna skrifwer samme apostel: "yttermera, käre bröder, bedjen för oß, att Herrens ord må hafwa framgång, och prisadt warda, såsom ock när eder; och att wi må friade warda ifrån wanartiga och arga menniskor". Märk wäl det lilla ordet: "yttermera", hwarmed apostelns börjar sin uppmaning. Noggrant öfwersatt betyder det: "slutligen, för öfrigt, korteligen, för att fatta allt i en summa". Om en gammal romare, som war bergfast öfwertygad att Kartagos förstöring war alldeles nödwändig för fäderneslandets wäl, berättas det, att han, antingen det öfwerensstämde med innehållet eller

icke, slutat hwarje tal, som han höll i senaten, med de orden: ceterum censeo Carthaginem esse delendam, d. ä.: **"för öfrigt är jag af den meningen att Carthago måste förstöras"**. Just detta **"yttermera"** är ett sådant Pauli ceterum censeo. **"Min hufwudsakliga** anhållan till eder är, att I **bedjen** för oß. Edra böner äro wåra wäldigaste bundsförwandter. Glömmen det aldrig, så ofta I tänken på oß".

Är det något werk som behöfwer wår bedjande medwerkan, så är det sannerligen **missionen.** Äfwen nutidens missionärer hafwa alldeles samma behof, som aposteln paulus så ofta och eftertryckligt framhåller. Många bref från missionärer hafwa gått genom mina händer, men jag påminner mig knapt hafwa läst något enda, som ej innehållit den uppmaningen: "bedjen för oß!" Såsom apostlarne, så wilja också nutidens missionärer hafwa här hemma en bedjande församling, som ber för dem och hjelper dem att kämpa. I weten att arbetet på missionsfältet är swårt; frestelserna från alla håll och kanter äro många; answaret är stort och arbetet betydelsefullt för hela Guds rike. Wåra missionärer äro swaga menniskor och bära evangelii skatter i lerkärl; de äro ofta i fara, att deras händer trötta och deras knän stappla, derföre — så ofta I tänken på dem: **bedjen, bedjen för dem!**

Men nu till en annan fråga. **Till hwem** ställes denna uppmaning? Nåwäl, naturligtwis blott till sådana, **som werkligen kunna bedja.** Aposteln tilltalar de till förbön uppfordrade alltjemt så: "käre bröder". Hans **"bröder"** äro uppenbarligen sådana, som tillika med honom hafwa samma lefwande tro på Frälsaren och drifwas af Guds helige Ande; menniskor hwilka såsom Guds barn kunna bedja så att det werkligen inför Gud är en bön; menniskor som deltaga på det innerligaste i hans arbete och äro förbundna med honom i uppriktig kärlek. Derför förmanar han dem också "genom wår Herre Jesus Kristus och genom Andens kärlek". Han wet, att Kristus lefwer i dem och werkar genom dem och att Guds kärlek är utgjuten i deras hjertan genom den helige Ande. Påminnelsen om denna gemenskap, som de med hwarandra hafwa är för aposteln det kraftigaste medel att förwissa sig om brödernas förbön.

(Forts.)

Från Michigan.

Referat öfwer diskussionen wid missionsmötet i Grand Rapids och Lisbon, Mich., den 22 och 23 Juli 1879.

Emedan mötet stod i förening med kyrkoinwigningen i G. R., så torde det tillåtas mig att i förbigående säga några ord om densamma. Kyrkoinwigningen förrättades den 6:te söndagen efter Trefaldighet, då församl. fick sin prydliga kyrka affärdig till ett hus Herranom. Pastor Erl. Carlsson från Andover, Ills, höll inwigningstalet öfwer Davids 84 Ps. med ämne: **Kyrkan ett Guds hus.** Då undertecknad ej gjorde några anteckningar will han icke försöka säga något om det annars så sakrika och praktiska talet. Pastor C. förrättade likaledes inwigningsakten, biträdd af prof. H. Reck från Aug. College, Rock Island, pastorerne N. A.

Youngberg, O. Chilleen och J. Forsberg såsom assistenter. Kyrkan är smakfullt inredd och är 60 fot lång, 36 fot bred, kostar $2,747 samt har en skuld af $600, derå $300 äro subskriberade. Med mycken uppoffring, nästan öfwer förmågan, möda och besvär samt motstånd af utom församl. stående, har det ändå lyckats denna församl. att få sig ett hus att komma tillsammans uti för att tacka, prisa och tjena Herren. Aldrig skulle detta hafwa lyckats, om icke Han warit med som är mäktig i de swaga. Wälsigne och beware Herren denna kära församling samt det ord, som ibland dem förkunnas, hans namn till pris och dem till salighet!

Kl. 3 e. m. predikade prof. H. Reck på engelska samt redogjorde på ett förtjenstfullt sätt för lutherska kyrkans uppkomst och utweckling här i landet. Kl. ½8 e. m. predikade pastor J. Forsberg öfwer 2 Cor. 5: — med ämne: **Hemmet.** Nu gingo wi hwar och en till sitt, tackande Gud för hwad wi hade hört och fått, tänkande på huru godt det skall blifwa att få wara med, der det står Guds folk en sabbatshwila tillbaka, Ebr. 4: 9.

På måndagsmorgonen woro wi åter församlade i den nyinwigda kyrkan till bön och bibelbetraktelse öfwer Davids 12 Ps. samt likaledes på qwällen, då missionsmötet öppnades med predikan af pastor Ewald från Chicago öfwer Joh. 4: 42, med ämne: **Hwilka lärdomar wi kunna hämta häraf.** Glada öfwer de många lärdomar wi fått, gingo wi hem för att hwila öfwer natten. Kl. 9 på tisdagsmorgonen woro wi åter förenade omkring det oförgängliga ordet, då kateketen Landfors från Chicago tolkade Guds ords sanningar med text Ef. 2. Talet rörde sig förnämligast omkring orden: **synd och nåd.**

Efter predikans slut företogs samtal öfwer följande fråga:

Hwaruti består den kristliga friheten, och i hwad förhållande står den troende till lagen? Gal. 5: 13.

Gud, himmelens och jordens skapare, skapade menniskan till sitt beläte, det honom likt war, att hon skulle wara hans barn och arfwinge till den ewiga saligheten. Såsom sådan war hon begåfwad med ett rent förstånd, en ren, helig och fri wilja — ja, hon war i ordets fulla bemärkelse god, 1 Mos. 1: 31. I det planterade Eden insattes menniskan för att råda öfwer allt och njuta af allt; af kunskapens träd på godt och ondt fick han dock icke äta, förty Gud hade derom sagt: "på hwad dag du deraf äter, skall du döden dö", 1 Mos. 2: 17. Genom detta förbud sattes menniskan på prof. Gud, den lagstiftande, fordrar ock fullkomlig lydnad och underdånighet af sina skapade warelser, och der olydnad inträder drabbas den olycklige af den dom, som i lagen är uttalad.

Genom ormens, d. ä. djefwulens, listighet förleddes menniskan till öfwerträdelse af budet; härigenom öppnades hennes ögon, att hon fick se det hon war naken — afklädd heligheten, renheten och friheten. Nu war hon med hela slägtet affallen ifrån Gud sin skapare och såsom sådan war hon kommen under lagens, syndens, dödens och djefwulens fångenskap — hemfallen åt den ewiga döden, 1 Mos. 2: 17. Lagen, hwars fullkomliga lydnad Herren fordrar, kunde hon icke göra, Jakob 4: 11; skulden, som war åsamkad, kunde

hon ej betala; ur fångenskapen kunde hon ej frigöra sig sjelf, emedan affallet war så helt grundförstörande för alla hennes förmögenheter att ingen förmåga fanns. Gud kan för sin rättfärdighets skull icke eftergifwa något af sina fordringar eller förlåta utan blodsutgjutelse, Ebr. 9: 22.

I detta olyckliga tillstånd och fångenskap skulle menniskan förblifwit, om icke Gud den ewige förbarmaren, som hade skapat henne till ewigt lif och som ej kunde se henne wara öfwerlemnad åt den ewiga döden, hade kommit henne till hjelp. Derom hade han redan före werldens grundläggning beslutat, i det att han utwalt oß i Kristo, hwilket rådslut han förkunnade på fallets dag, sägande: **Qwinnans säd skall söndertrampa ormens hufwud**, 1 Mos. 3: 15. Detta löfte upprepades gång efter annan till fäderna och uppfyldes, då tiden wardt fullbordad och Gud sände sin Son, född af qwinna, gjord under lagen, på det han skulle förlossa dem som under lagen woro, att wi skulle få barnaskapet, Gal. 4: 4, 5. Han (Kristus) kom för att fullborda lagen i wårt ställe, Matth. 5: 17, han kom för att betala wår skuld, Ps. 69: 5, försona oß med Gud, 2 Kor. 5: 19, förwärfwa oß nåd, förlåtelse, rättfärdighet, ewigt lif och salighet; och derför har han blifwit gjord till synd på det wi skulle warda Guds rättfärdighet genom honom, 2 Kor. 5: 21. Han har blifwit af Gud gjord till wisdom, rättfärdighet, helgelse och förloßning, 1 Kor. 1: 30. Allt detta har han gjort, så att wi nu med honom kunna säga: **Det är fullkomnadt.** Fullkomlig frihet ur fångenskapen är af honom förwärfwad, Dan. 9: 24; Sak. 3: 9. Will du derför bli fri och komma till en sann kristlig frihet, kom då till Kristus!

Till denna frihet kommer man derigenom, att man i likhet med Paulus får så erfara Guds heliga lags kraf, att man måste bekänna såsom han: och jag wardt död, Rom 7; eller såsom Jakob under brottandet med den okände mannen fick sin höftsena afbruten, så att han aldrig gick rak mera; ty då först kunde han bekänna: jag hafwer sett Gud under ansigtet och min själ är frälst worden, 1 Mos. 32: 30. När man så får erfara lagens werk, då får man se sig fördömd, förlorad, hjelplös, wanmäktig, ja, rent af död. Då blir det nöd, sorg, rop och syndabekännelse af rätta slaget, sådan som denna: jag hafwer syndat i himmelen och för dig, Luc. 15: 21, eller: emot dig hafwer jag syndat, Ps. 51. Nu är det icke min granne eller sidokamrat i kyrkobänken, som i mina ögon är en syndare, ja, en stor syndare, utan jag. Denna syndabekännelse är widt skild ifrån den allmänna werldens, som nog bekänner, att wi äro syndare allesammans; men frågar man: hwad har du gjort för ondt, så swaras det: jag har icke syndat hwarken mot det eller det budet; eller såsom en, som bekände sig wara den störste syndare, men då han tillfrågades: hwad ondt har ni gjort, swarades att han ej wißte något ondt med sig. När han då tillfrågades, hwarför han så bekände, swarade han, att man skall ju så bekänna. Nej annorlunda blir bekännelsen, när lagen får taga ut sin fordran, då blir det: **jag den förnämste syndaren**, 1 Tim. 1: 15; Gud **misskunda** dig öfwer mig, syndaren; eller såsom en wäckt själ, som en gång frågade sin lärare, om han trodde det

fans någon större syndare än hon. Denna hade ändå lefwat mycket fromt.

Det blir sant hwad psalmsångaren säger:

Jag bäfwar, då jag uppåt himmelen ser,
Der stå mina synder beskrifna;
Och kastar till jorden jag ögonen ner,
Der äro de alla bedrifna:
Gud ware mig syndare nådig!

När då Kristus, som för wåra synders skull är utgifwen och för wår rättfärdighet uppwäckt, med sin görande och lidande lydnad och förtjenst blir förklarad för den nödställda och utmattade själen, som nu förtwiflar på allt eget arbete, både på sin wilja och förmåga, på sin bön, sin ånger, på allt hwad i henne är, då drages hon till honom, sådan hon är, så lam, ofärdig och till all nåd owärdig, att hon will sjunka ned för skam. Ja, så säger Herren genom profeten Hes.: du skall tänka deruppå och skämmas och för skam skull icke djerfwas upplåta din mun, när jag dig förlåtandes warder allt det du gjort hafwer, säger Herren, Herren. Då är syndaren kommen till honom, som är lagens ände till rättfärdighet för hwar och en som tror. En sådan själ är nu frigjord och har kommit till en sann kristlig frihet. Men hwaruti består då den kristliga friheten?

Om wi då läsa följande bibelställen: Rom 6: 18; 7: 6, så skola wi finna att den består uti frihet från 1:o synden. a) från syndens skuld. Kristus har betalt syndaskulden, Ps. 69: 5; Es. 53: 10; Ebr. 7: 27; b) från syndens straff. Kristus har blifwit straffad i wårt ställe, Es. 53: 5; c) från syndens herrawälde, emedan den rättfärdiggjorde icke längre är syndens tjenare, utan Guds tjenare, och har att akta på apostelns förmaning: Låter nu icke synden wäldig wara i eder dödliga lekamen, så att I henne efterföljen uti hennes lustar, Rom. 6: 12. Syndaträlen måste lyda, då satan befaller honom. Den synden gör, han är syndens träl. Men trälen blifwer icke i huset ewinnerliga; sonen blifwer ewinnerliga. Om Sonen gör eder fri, såären I rättsligen fri. Joh. 8: 34—30. Den Sonen sålunda fått göra fri har fått förlåtelse för alla sina synder och står under daglig förlåtelse, emedan han dagligen syndar, felar och förgår sig; men David säger att en sådan är säll, Ps. 32.

2:o Hon är fri från lagen. Derom säger Paulus: men nu äro wi friade från lagen, döde ifrån den, som oß höll fången, så att wi skola tjena uti ett nytt wäsende efter anden, och icke uti det gamla wäsendet efter bokstafwen, Rom. 7: 6. Och åter: Iären icke under lagen, utan under nåden, Rom. 6: 14. Och åter: Kristus är lagens ände till rättfärdighet för hwar och en som tror, Rom. 10: 4. Den troende är fri från a) lagens salighetswilkor d. ä. förbindelsen att genom lagens efterlefnad söka sin rättfärdighet och salighet. Kristus har fullbordat lagen, Matth. 5: 17. Den benådade har ingenting med lagen att skaffa, då det är fråga om hans rättfärdighet inför Gud. Då kan hon säga med Luther: "käre lag, har du något att fordra af mig, så håll dig till min borgesman". Gud behandlar aldrig den frigjorde syndaren efter lagen. Och hwarför? Emedan lagens fulla kraf har drabbat Kristus och kräft ut till sista droppen. Derföre säger Luther, att när han kom in i himmelen, kom Moses och såg på honom så bistert och sade: "Käre Martin, huru

kom du här in, du har ju icke hållit lagen? Nej swarade jag, jag såg mig icke god dertill, derför tog jag min tillflykt till Kristus". Men såsom Gud icke behandlar sina barn efter lagen, så räknar han aldrig med dem efter lagen, ty han har räknat med wår borgesman, och det rätt. Han gör såsom en familjfader, som har en skara barn, som äta, nöta upp kläder och äro olydiga; men frågar du: huru stor är räkningen? så swarar han: åh, de äro mina barn, jag räknar ej med dem. Så ock i andligt hänseende. Så länge man är i Kristi rike, så lefwer man på nåd, men flyttar man derifrån, så kommer man åter under lagen; b) från lagens förbannelse. Kristus har förlossat oß ifrån lagens förbannelse, då han wardt en förbannelse för oß, Gal. 3: 13; c) från träldomens anda, Rom. 8: 15, el. lagens regering i sammetet. Derom säger Luther: Lagen får icke komma in i brudkammaren, utan den skall wara på åsnan d. ä. köttet

3:o Han är fri från döden, djefwulens och helwetets wåld.

Döden har Jesus borttagit eller gjort oskadlig, så att hwar och en som lefwer och tror på honom, han skall icke dö ewinnerliga. Djefwulen är nedlagd och besegrad jemte helwetet, och derför kan den troende triumferande sjunga: du död, hwar är din udd, du helwete hwar är din seger?

Till en sådan härlig frihet hade Galaterna kommit, men de stodo nu i fara att förlora den och det derigenom, att till dem hade kommit judaiserande irrlärare, som sade: Paulus är nog en bra man och god predikant, men icke går det an att, såsom han säger, helt utan lagens gerningar warda rättfärdig inför Gud. Nej, J måsten låta omskära eder. Så finnes det många i wåra dagar, som ropa: kom till oß, wi hafwa det så godt! Att dessa talade mycket och wackert om frihet, det må wi wara förwissade om, men icke desto mindre refwo de upp grunden för sann kristlig frihet och sökte lägga en ny, fastän ingen annan kan läggas än den som lagder är, hwilken är Jesus Kristus. Så kan man under det fagraste tal och sken af frihet wara bunden icke allenast i wrånghet utan ock under lagen och arbeta för att föra själar under lagen. Men Paulus hade uppseende på sådana, sägande: gåfwe Gud, att de ock afskurne wordo, som eder bekymra, Gal. 5: 12.

Frihet är ett dyrbart och kärt ord, som blifwit både mißbrukadt och oriktigt tolkadt. Somliga hafwa tolkat det så, som det skulle betyda detsamma som andeligt sjelfswåld, så att blott man toge munnen full i tal om evangelii frihet, så kunde man redan lefwa hur som helst. Dessa kännetecknas mest derpå, att de alltid hafwa stora ögon på andra, men inga på sig sjelfwa; de hafwa munnen full med orättwisa och hårda domar öfwer andra, men förgäta att döma sig sjelfwa, på det de icke med werlden skulle fördömde warda. Derför förmanar aposteln sägande: Käre bröder J ären kallade till frihet; allenast ser till, att J icke låten friheten gifwa köttet tillfälle; utan genom kärleken tjener den ene den andre, Gal. 5: 13.

Derför, fastän Guds barn äro fria, från lagen, så stå de dock till lagen i det förhållande, att han är för dem en regel och ett rättesnöre; ty i fråga om hwad synd och helighet är behåller lagen

sin ewiga wigt och betydelse äfwen för de troende. Derför säger aposteln: lagen är god, då man honom rätteligen brukar, 1 Tim. 1: 8.

Kära själ, har du kommit till evangelii frihet? Lägg då följande apostoliska förmaning på hjertat: Så blifwer nu ståndande uti den frihet, med hwilken Kristus oß friat hafwer, och låter eder icke på nytt fångas under träldomens ok, Gal. 5: 1.

På qwällen kl. ½8 woro wi åter samlade omkring ordet, då pastor Boman från Chicago höll skriftetal. Derefter fingo wi gemensamt fira Jesu heliga döds åminnelse, hwarefter wi, mättade af hans huses rika håfwor, gingo glada hem, tänkande på huru saligt det skall blifwa att en gång få sitta till bords med Abraham, Isaak och Jakob i Guds rike.

Forts.

(Insändt af W.)

Den farliga ankarkettingen.

En fransk författare berättar om en sjökapten, som, medan det war lågt watten (ebb), utan widare eftertanke, wandrade längs stranden af en stor flod, hwareft denna utmynnade i hafwet. Under det han gick der och såg sig om, utan att gifwa akt på hwar han satte sin fot, blef han warse en stor ketting, hwars ena ända war fastgjord i en ring på en klippa och den andra i ett ankar på floden. Under det han så gick och icke såg sig för, snafwade han öfwer kettingen och fick sin ena fot så fast i en af länkarne, att det war omöjligt för honom att få den ut igen. Han försökte på det ihärdigaste att kunna ösgöra sig; han wände sin fot än på ett wis än på ett annat, men allt förgäfwes. Då han märkte, att han icke kunde lösgöra sig sjelf, ropade han af alla krafter efter hjelp, och några personer, som icke woro långt ifrån, skyndade strax till hans undsättning.

De ansträngde sig af alla krafter för att få foten utur kettingen, men foten hade begynt att swullna och alla deras ansträngningar woro fruktlösa. Hwad war nu att göra? Att lösa eller borttaga kettingen war omöjligt. Det war en jernmassa, som blott kunde flyttas genom en ångkraft och ingen tid war att förspilla, ty wattenmassan tilltog och floden steg med hwarje ögonblick. "Låtom oß sända bud efter en smed, som kan hugga af kettingen", sade en af männerna; ett bud blef sändt till närmaste stad, som war belägen omkring två engelska mil derifrån. Smeden kom, men det werktyg han hade med sig war icke starkt nog för detta arbete, och så måste han gå tillbaka igen för att hemta annat werktyg. Ändtligen kom han tillbaka, men under tiden hade floden stiget; de mäktiga böljorna rullade emot dem; wattnet, som i begynnelsen knappast nådde fötterna, hade höjt sig så mycket, att det gick ända till höfterna på den olycklige mannen. De som kommit för att hjelpa honom hade blifwit nödsakade att stiga in i en båt, och smeden såg det nästan wara omöjligt att kunna hjelpa honom. Hwad war nu att göra? O, hwilken förfärlig stund! Det förefans dock ännu en utwäg — blott en och den war förskräcklig. Han måste låta skära af benet, dereft han skulle kunna rädda sitt lif. Många han skulle wilja tillåta detta? Ja, han will offra hwad som helst, om han blott kunde undfly döden. Bud

sändes efter en läkare — han kom i största hast och medförde instrument, med hwilka han kunde afskära benet.

Den olycklige mannen såg honom komma och ropade: "Ack, försumma ej ett ögonblick! Skär af mitt ben, doktor, och rädda mitt lif.

Då läkaren kom till stället, blef han nödsakad gå in i en båt och endast medelst starka årtag kunde han komma till mannen. Wattnet hade allaredan stigit upp till hans hals och det war med möda man kunde hålla hans hufwud öfwer wattenytan. "Det är förgäfwes!" utropade läkaren — och några ögonblick derefter rullade böljorna öfwer den olycklige mannens hufwud. Hans lif war förloradt.

Kære läsare! Denna förskräckliga tilldragelse kan blifwa oß till stor nytta om wi göra en andlig anwändning deraf. Du, likſom denne man, går glad och lycklig framåt i lifwets morgon.

Den ketting, ſom du till följd af ouppmärkſamhet icke warſeblifwer, är en ſnara, ſom ſatan har lagt ut för dig. Den länk, hwari din fot faſtnar, är din ſynd. Du tror att du med lätthet ſkall kunna befria dig derifrån, men du bedrager dig. Den ſtigande floden är döden, ſom närmar ſig lik en wäldig bölja. Här är icke ett ögonblick att förſpilla. Med hwarje ögonblick blifwa ſyndens länkar ſtarkare och farligare och frälsningen mera owiß.

Huru ſkall det blifwa med dig? Ingen båt i hela werlden kan rädda dig. Ingen ſmed är i ſtånd att afhugga kettingen och ingen läkare är ſkicklig nog till att ſkilja dig från det, ſom faſtbinder dig i dina ſynder. Huru ſkall det gå med dig? Det finnes en frälſare — blott en — och hans namn är Jeſus. Han kan frälſa och frigöra dig. Wänd dig till honom, anropa honom om hjelp, töfwa icke; ty döden haſtar, och nu är ſalighetens dag. Wänd dig med trons blick till honom, ty han är wärd både att blifwa trodd och älſkad. Han wardt lydig intill döden, ja, intill korſets död, på det att du ſkulle få lefwa för ewigt. — Uppſkjut ej med att komma till honom. Den, ſom tror på honom, får ſin fot lös från den gräsliga ketting, ſom annars ſkall draga oß ned och binda oß i det djupa helwetet. Jeſus will wara med dig i lidandets, farans och dödens ſtund, och frälſa dig från allt ondt. Kom till honom juſt nu; ty nu är den behagliga tiden, nu är ſalighetens dag.

(Från Norſkan).

Sw. metodiſtkonferenſen i Moline.

Som de ſwenſke metodiſterna nu organiſerat ſig till en ſärſkild konferens inom metodiſtbiſkopliga kyrkan, anſe wi oß böra lemna wåra läſare underrättelſe om hwarjehanda, ſom wid konferenſens möte i Moline förekom. En af ſamfundets engelſke biſkopar, Andrews, ledde förhandlingarna, predikade på ſöndagen och ordinerade åtſkilliga predikanter till "diakoner" och en diakon till "äldſte" eller egentlig preſt. Öfwer de olika embetsgraderna ſtår biſkopsembetet.

Burlington-diſtriktet rapporterade 9 kyrkor och 4 boſtällen ſamt 600 medlemmar. Galesburg-diſtriktet rapporterade 11 kyrkor, 7 paſtorsboſtällen och medlemmar (profmedlemmar inberäknade) omkring 1250. Chicago-diſtriktet uppgaf 7 kyrkor, 4 boſtällen och medlemmar omkring 1240. Minneſota-diſtriktet rapporterade 12 paſtorater och 38 predikoplatſer, medlemmar inalles nära 1000. Des Moines-diſtriktet 6 paſtorater och 16 predikoplatſer ſamt många pröfningar. Medlemantalet 570.

Paſtor Lindqwiſt, anklagad för falſk lära i fråga om förſoningen, uteſlöts från predikoembetet, men ej från kyrkan.

Bland utgifterna märkas $192.99 till "utarbetade predikanter, deras enkor och barn"; till

missionen $1,974.35, till kyrkobyggnadsfonden $300 och till biskopslön $128.05, samt till predikanters underhåll $18,425.30.

En psalmbokskomite tillsattes.

Till skolan skulle, utom julkollekt, subskriptioner upptagas inom hwarje distrikt af presiderande äldste.

Ingen predikant, som begagnar tobak, må upptagas i full förening med konferensen. (Men om han står i hemligt fällskap, så är det icke hinder; är dock icke detta att sila myggor och swälja kameler?)

Biskopen uppmanade predikanterna att werka för spridning af metodistböcker, hwarjemte meddelades, att predikanter, som ej i tid uppgjorde sina räkningar, ej widare skulle få kredit.

Konferensen skulle bidraga med $50 till blifwande generalkonferensens reseomkostnader och med $100 till biskopskassan; dessa belopp skulle genom presiderande äldstes försorg fördelas mellan församlingarna. Inom Augustanasynoden är såwäl bewiljandet af nödiga anslag, som deras fördelande ett gemensamt göromål för prester och delegater.

Metodisterna upptaga ofta till predikanter män med ringa kunskaper; men de hafwa den förträffliga ordningen ibland sig, att predikanterna skola under tre år genomgå wissa studiekurser och under hwarje år stå examen i wissa föreskrifna ämnen. Detta wänjer wederbörande wid studier och är en ordning, som borde iakttagas öfwerallt, äfwen der det icke är en stadga. H.

Från Kansas.

Sådana kortare underrättelser, som följande önskade wi ofta och från flera håll mottaga:

Jag känner mig manad att skrifwa några ord på morgonen serskildt om den kära högtid wi i söndags firade. Märkwärdigt är, att wi härute i det fjerran wester hafwa högtider, wälsignade högtider och det ofta. Wi tacka ock Gud derför. I söndags började wi wår dag i kyrkan kl. 9 med intagning af nya medlemmar. Derefter höll jag under innerlig känsla af Guds godhet i all min skröplighet skriftetal öfwer 1 Mos. 18: 4, 5. Broder Olsson predikade sedermera högmessan med ämnet: Enfalden i Kristo. Det war en djupt allwarlig men ock innerlig predikan. Sedan samlades många omkring Jesu bord, hwilket för en syndare blir allt kärare ju oftare han träder dit i fattigdom och tro. På e. m. kl. 3 samlades wi åter i kyrkan, denna gång till missionsfest. Kyrkan war äfwen nu till trängsel uppfyld. Br. Wahlström talade först på engelska till de närwarande amerikanerna. Derefter talade flere närwarande bröder på swenska. Wi kände att Herren war med. Sedan br. Wahlström mot slutet sagt några afskedsord, sjöng en qwartett den passande: Säg mig, hwart går du, o broder etc. (L. L. 169). Br. Wahlström och fru sjöngo derwid duetten hwilken, som bekant är, är swar på solots fråga. Sången, enkel som den är, gjorde ett djupt intryck på de närwarande, och många öga tårades, men det war glädjetårar, ty wi kände, att Herren warit god mot oß.

Det är ej utan sin stora betydelse, att wi som sjelfwa äro främlingar, likwäl kommit så långt, att wi kunna börja sända evangelium till hedningarne. Till slut sjöngo wi alla stående de twå sista wersarne af Luthers wäldiga krigs- och trospsalm 124. Sedan war det för br. O. och br. W. att emottaga mången hjertlig handtryckning till farwäl. I går drogo de i Herrens namn hwardera sina färde, den ene österut, den andre åt wester att werka Herrens werk. Herren wälsigne dem och oß alla!

Måtte den mäktige i Zion wara wårt wäldiga beskydd i alla stormar och owäder!

C. A. S.

"Chicagobl." förebrår oß för owarlighet, i det wi skulle hafwa orätt anfört lektor Waldenströms ord i en artikel i nr. 6 om "swenska missionsförbundet". Förebråelsen faller tillbaka på "Chic. Bl.", som icke anfört de ord af lektor W., hwarpå wi byggde wårt omdöme om honom. De woro ordagrant tagna ur "Zions Baner" och lydde så här: "Denna lag gäller ej alls de kristne;" "de tio buden äro ej bindande för de kristne" m. m. Kan någon yttra sig tydligare än P. W. här gjort? I afseende på hans swar på inkast emot hans påståenden, yttrade wi att det war blandadt med sanning och lögn, och så war det, såsom wi ock af skriften wisade. Det är naturligtwis icke lönt begära af Chic. Bl. att rätta sitt påstående. Det bladet har ett wisst ändamål att winna och derför måste allt, äfwen sanningen, wika. H.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 1 Oktober 1879.** **N:o 40.**

Om

Nådemedlen och Troslifwet.

(Af N. Forsander.)

(Forts. fr. n:r 37.)

IV. Herrens heliga nattward.

Wi hafwa i det föregående talat om ordet och dopet såsom meddelande och bekräftande wår Herres Jesu Kristi nåd. Herrens heliga nattward är nu det tredje nådemedlet och wittnet om wår Frälsare och hans nåd. I öfwerensstämmelse härmed säger 1 Joh. 5: 8: Och tre äro de som wittna på jorden, anden, wattnet och blodet, och de tre äro till ett. Ordet, med hwilket Gud den helige Ande är städse närwarande och werksam, är det första wittnet, dopets watten är såsom nya födelsens bad det andra, och den heliga nattwarden, der wi dricka det för oß utgjutna Kristi blod, är det tredje wittnet och åminnelse om hans offerdöd i wårt ställe och till wåra synders förlåtelse. Härmed är också bestämdt, hwilka, hurudana och huru många nådemedlen äro. Hwarken de blott kyrkliga handlingarna såsom konfirmation, prestwigning o. d., ej heller några nya metoder, såsom klaßmöten o. d., kunna wi antaga såsom nådemedel.

a) **Hwad Herrens nattward är. Herrens nattward är en helig, kyrklig och af Herren Kristus sjelf instiftat handling, uti hwilken han i, med och under bröd och win gifwer oß kristna till att äta och dricka sin lekamen och sitt blod för oß utgifwen och utgjutet till syndernas förlåtelse.** Denna beskrifning på Herrens nattward bekräftas af de heliga instiftelseorden till densamma, hwilka läsas i Matth. 26, Mark. 14, Luk. 22 och 1 Kor. 11: kap.

Wi må här först se uppå honom, som således har instiftat dettta sakrament. Det är wår Herre Jesus Kristus, sann Gud och sann menniska i en person, medlaren mellan Gud och menniskor, hwilken sig sjelf gifwit hafwer för alla till återlösen, att sådant skulle i sin tid predikadt warda. (1 Tim. 2: 6). Han blef delaktig af wårt kött och blod (Ebr. 2: 14) och har såsom Guds Lam burit wåra synder (Joh. 1: 29) och dött i wårt ställe, på det att han skulle förlossa oß ifrån all orättfärdighet (Matth. 20: 28; Tit. 2: 14). Men efter fullbordadt lidande är han nu för dödens lidandes skull krönt med ära och pris [Ebr. 2: 9], med sin förklarade gudamenskliga

lekamlighet sitter han nu på Guds högra hand (Rom. 8: 34; Ebr. 1: 3; 8: 1; 12: 2,) och är på samma gång med och när oß alla dagar intill werldens ända (Matth. 28: 20). Låt oß närmare betrakta dessa sista anförda Guds ords wittnesbörd om wår Herre! Kristi sittande på Faderns högra hand är icke, såsom de reformerte föregifwa, ett owerksamt sittande på ett wißt rum i himmelen. Twärtom säger Paulus om honom: Han uppfor öfwer alla himlar, på det han skulle all ting uppfylla. [Ef. 4: 10). Kristus såsom sin församlings hufwud är ej lössliten från sin lekamen, utan är på det innerligaste och närmaste sätt förenad med densamma. Han är när de sina, då de äro församlade i hans namn [Matth. 18: 20) för att trösta och hjelpa dem. Såsom exempel härpå knnna wi anföra, huru Herren stod när Paulus om natten, då han war gripen i Jerusalem (Apg. 23: 11], och huru Herren stod med honom uti hans första försvarelse inför kejsaren [2 Tim. 4: 17). Sittandet på Guds högra hand utmärker för den skull den treenige Gudens handling och det Jesu Kristi tillstånd, hwarigenom han till hela sin mensklíga natur är delaktig af alla de gudomliga egenskaperna, och att han till sin gudamensklíga person tillika med Fadern och den Helige Ande regerar i ewig ära och härlighet öfwer allt skapadt. Detta bewisas tydligen af (Efes 1: 20, 21; Rom 8: 34 m. fl. Sålunda wittnar wår Frälsare: Härefter skall **menniskones son** sitta på Guds krafts högra hand (Luk. 22: 69; jfr. v. 70); och: Jag hafwer wunnit och är sittande worden med min Fader på hans stol (Uppb. 3: 21). Se Uppb. 5: 6—14! Såsom sann Gud och Guds Son egde han ewig allmagt, alleståedes närwarelse och öfriga gudomsegenskaper; men åt hans mensklíga natur blefwo de gifna, och derför gick Frälsaren fram och sade till sina lärjungar: Mig är **gifwen** all magt i himlen och på jorden, — — — och si, jag är när eder alla dagar intill werldens ända (Matth. 28: 18, 20. Om denna Herrens närwaro märke wi nu till síst, att den är, för att begagna Luthers ord (Bekenntniß von Abendmahl), dels en **andlig**, såsom då Kristus gick till sina lärjungar genom tillslutna dörrar, och såsom han är närwarande i brödet och winet i nattwarden; dels är Kristi närwaro en **himmelsk**, efter hwilken han är såsom sann Gud och menniska alleståedes närwarande i himlen och på jorden.

Wi hafwa warit kanske något wäl utförliga wid att på detta sätt betrakta stiftarens person; men låtom oß nu i närmaste sammanhang se, hwad det är som han har instiftat, och hwad det är som han gifwer i denna stiftelse. Han har instiftat detta sakrament såsom en måltid, som derför också i Guds ord kallas Herrens nattward [1 Kor. 11: 20], Herrens bord (1 Kor. 10: 21). I denna måltid och wid detta bord gifwes det såwäl jordiska och synliga, som också himmelska och osynliga rätter. De jordiska och synliga rätterna äro bröd och win, de himmelska och osynliga äro Kristi lekamen och blod. Det bröd, som Jesus begagnade wid denna måltids instiftelse, war osyradt bröd; ty det war under judarnes sötebrötshögtid, då all surdeg ell r syradt bröd skulle wara bortskaffadt. Om winet wid denna handling hade Jesus strax förut sagt: det af winträd [eller windrufwor) kommet är (Luk. 22: 18). Om brödets

brytelse märke wi, att brytandet är dels blott ett medel för utdelandet och ätandet och betecknar derför blott att brödet skulle utdelas och anammas; derför heter det: Herren bröt brödet och gaf lärjungarne och sade: detta är min lekamen, som för eder gifwen warder. Så förekomma orden hos Lukas, hos Mattheus och Markus förekomma ej orden: "som för eder gifwen warder"; hos ingen af evangelisterna förekomma sådana ord som t. ex. "den för eder bruten warder". Ordet "brytes" i 1 Kor. 11: 24 står icke i den heliga skrifts grundtext i de äldsta handskrifterna; utan böra wi här läsa med Vulgata: som för eder gifwen gifwes. Dels syftar det ordet "bröds brytelse" äfwen på de första kristnas kärleksmåltider, som ofta föregingo eller efterföljde den h-liga nattwarden (Apg. 2: 42, 46; 1 Kor. 11: 20—22). Men framför allt märke wi efter instiftelseorden, särskildt hos Matheus, att alla nattwardsgästerna skola såwäl äta af brödet som ock dricka af winet. Brödet och winet i nattwarden kallas i den heliga skrift "wälsignelsens kalk och det brödet som wi bryta" (1 Kor. 10: 17), och betecknas dermed, att Herrens tjenare, "skaffarena till Guds hemlighet," skola genom bön och tacksägelse efter Herrens eget föredöme samt genom instiftelseordens bruk helga och afsöndra detta bröd och win från annat naturligt bröd och win. Den heliga nattwarden skall ske till Herrens åminnelse, och skall wara ett förkunnande af Herrens död. Härmed sammanhänger noga det i wåra församlingar öfliga sättet att emottaga de wälsignade håfworna. Då Kristus hängde på korset med fastspikade händer och sade "mig törstar", och de höllo honom ättika för munnen, heter det widare: då nu Jesus hade tagit ättikan, sade han: det är fullkomnadt (Joh. 20: 30). Sammalunda emottaga wi, "taga, äta och dricka" det wälsignade winet, som är Kristi blods delaktighet, wi nalkas detta bröd och win med själens hunger och törst och hålla oß till hans ord, som sagt om sin försonings död: det är fullkomnadt, och som säger till oß wid sitt bord: tager och äter, detta är min lekamen, tager och dricker, detta är mitt blod, som för eder och för många utgjutet warder till syndernas förlåtelse. Härmed är också omnämdt de osynliga och himmelska rätter, som Herren gifwer oß i denna sin måltid. Wälsignelsens kalk, den wi wälsigna, är icke han Kristi blods delaktighet? Det brödet, som wi bryta, är icke det Kristi lekamens delaktighet? (1 Kor. 10: 17). Wi tro och bekänna således, att Kristus i detta sakrament gifwer oß kristna sin lekamen och sitt blod till att äta och dricka uti, med och under wälsignadt bröd och win. Bröd och win förwandlas ej till Kristi lekamen och blod, ej heller äro brödet och winet blotta åminnelsetecken af Kristi lekamen och blod. Der är i den heliga nattwarden ett naturligt ätande och drickande af naturligt och werkligt bröd och win; men uti, med och under detta ätande och drickande undså alla nattwardsgästerna på ett öfwernaturligt men dock werkligt sätt Kristi sanna lekamen och blod. Skola wi med denna werldens kloke fråga: huru kan denne gifwa oß sitt kött till att äta? Må wi då ihågkomma, hwad wi redan hafwa sett i Guds ord om wår Frälsares person, och om hans mensklliga natur, hans lekamen och blod, deß sittande på Fa-

derns högra hand och delaktighet af alla de gudomliga egenskaperna, såsom ewighet, oföränderlighet, allmakt, allestädesnärwarelse m. fl. Må wi också ihågkomma Guds fasta och orubliga och trofasta ord och löfte i denna sak. Instiftelseorden: "detta är" äro Herrens afskedsord och testamente till sina lärjungar, de äro inga liknelser och ännu mindre några drömmar. Icke heller är det någon menniskas tro, som åstadkommer dessa höga och härliga gåfwor, Kristi lekamen och blod; ty Paulus säger: Hwilken nu owärdig, det är utan tro på Guds ord och löfte, äter af detta bröd eller dricker af Herrens kalk, han blifwer saker på Herrens lekamen och blod, ty den owärdigt äter och dricker, han äter och dricker sig sjelf domen, icke åtskiljande Herrens lekamen (1 Kor. 11: 27, 29).

Det finnes ett särskildt trons anammande af Frälsaren, som också kallas ett smakande af Herrens godhet, ett ätande och drickande af Herrens kött och blod, ett drickande af det lefwande wattnet och att Herren håller nattward med oß och wi med honom o. d. Om denna trons delaktighet af Kristus handla (Joh. 6: 51—58). Fjellstedt säger i sina anmärkningar till dessa wersar: Egentligen talar Kristus här ännu icke om det sakramenterliga ätandet i den heliga nattwarden, utan om det andliga ätandet i tron. Men orden få likwäl äfwen sin uppfyllelse i den heliga nattwarden, och när framdeles nattwarden war instiftad, så förstodo Jesu rätte lärjungar tydligare, hwad Jesus menade med ätandet af hans kött och drickandet af Hans blod.

Äfwen böra wi nu för det tredje märka, åt hwem Jesus har instiftat denna sin nattward. Han har ämnat den åt oß kristne, eller för att bruka instiftelseordens wittnesbörd: "sina lärjungar." För att wara en kristen eller en Herrens Jesu lärjunge måste man först och främst wara döpt. Likasom i gamla testamentet, skuggornas och förebildernas tid, ingen oomskuren fick äta Herrens passah, så får ej heller någon odöpt gå till Herrens bord. Uti dopet tändes det nya lifwet, uti ordet och den heliga nattwarden har detta lifwet sin näring. Derför heter det om dopet: ett dop (Efes. 4: 5); men om nattwarden säger Herren i instiftelseorden: så ofta I detta gören, gören det till min åminnelse. Widare fordras, på det att wi icke må begå nattwarden till doms utan till lifs, att wi tillförene pröfwa oß sjelfwo, om wi äro i tron och så äta af det brödet och dricka af den kalken samt förkunna Herrens död, så ofta wi det göra (1 Kor. 11: 26, 28). Kristi församling kan derför ej fira denna måltid tillsammans med dem, som uppenbarligen ej kunna pröfwa sig sjelfwa eller förkunna Herrens död, antingen det är naturliga hinder såsom det är hos de små barnen och hos sinnesswaga, eller det är hinder genom otro, willfarelse i läran eller ock uppenbara och förargelsewäckande synder. Men då en döpt menniska kan enligt Guds ord pröfwa sig sjelf, om hon är i trons gemenskap med Frälsaren, må hon komma till Herrens bord på sitt egna answar. Men wi må dock aldrig förgäta, att det är de hungriga och törstiga själarna, som Jesus kallar till sitt bord, att det är de kranke som behöfwa läkaren Jesus och hans läkemedel. Luther säger derom: Du bör ofta gå till Herrens bord, men isynnerhet då, när du är wäl skickad

dertill, det är, när du är besvärad med många och svåra synder. Doktor Swedberg säger till svar på frågan, när man bör gå till Herrens nattward: "När trälldomssinnet börjar intaga barnaförtröstans rum i ditt hjerta." Men wi wilja framdeles yttra oß mera härom. Till sist wilja wi åtminstone uppräkna några af gamla testamentets förebilder och profetior om den heliga nattwarden: Lifsens träd i paradiset, påskalammet, de många förbundsmåltiderna (t. ex. 2 Mos. 24: 9—11), mannat och klippan i öknen m. fl.

Bönen för Missionen.

Af D:r Warneck.

(Slut fr. föreg. nr.)

Kære bröder! Mycket, mycket är eder anförtrodt. Det är icke endast missionärerna, som gå till hedningarne, som drifwa missionsarbetet; wi här hemma missionera också, då wi **bedja** för missionen. Då David en gång drog ut mot Amalekiterna och besegrade dem, anordnade han, att "sådan som deras del är, som woro neddragne i striden, sådan skall ock deras del wara, som när tygen blifwit hafwa, och skall lika bytt warda". Skall bytet delas, så måste äfwen arbetet delas. Detta sker då de hemmablifna äro **bedjare**, såsom Moses fordom bad, då Israel segrade öfwer Amalek, så länge hans händer woro höjda mot himmelen. De bedjare som werkligen stå inför Guds tron hjelpa stridsmännen derute på fältet att winna segrar. Frälsaren säger en gång om bönen i kammaren, att Fadern som i löndom ser, skall "det wedergälla uppenbarligen". Ja, det fins böner, om hwilkas betydelse för Guds rike det på den ytterste dagen skall talas inför alla skapade warelser. Månne deribland äfwen skola finnas sådana böner som **wi** bedit? Eller äro wåra böner blott kraftlösa ord, som alls icke "komma i åminnelse hos Gud"

Wi förstå nu hwarför aposteln uppmanar så bewekande: "hjelpen mig **kämpa**" (enl. grundt.). Skall detta ske, så måste bönen wara ett **arbete**, en werklig **kamp** och icke blott ett lekande med ord. Jakob skrifwer i sin epistel: "en rättfärdig mans bön förmår mycket, der hon **allwar** är". Det will säga: då bönen är uppriktig, sann och energisk. Med böner som blott innehålla ord, bygger man icke annat än luftslott. Skola missionärerna derute förspörja, att man här hemma beder för dem, så måste de böner som wi komma med inför Guds tron wara fulla af kraft. "**Himmelriket lider wåld och de wäldige rifwa det till sig**".

Men huru få wi den rätta **driften** till sådana böner? Jag låter pastor Blumhardt*) swara härpå. Han höll en gång i Barmen öfwer detta ämne en festpredikan som jag aldrig skall glömma. "Låtom oß tänka oß in i Frälsarens läge. Huru ömkade han sig icke öfwer allt det elände, den synd, nöd och förkommenhet, som han såg på jorden. **Det jämmerfulla tillståndet i hwilket menniskorna befunno sig dref honom till bön.** Då han såg, huru det felades allt, ingenstädes fans någon hjelp, öfwerallt blott nöd, dref's han deraf att gå till sin Fader och bedja.

*) En med Guds helige Ande rikt begåfwad prestman i Würtemberg, känd äfwen af många swenska kristna.

Allt hwad han såg och hörde, och äfwen det han kunde tänka sig skulle finnas derute i den fjerran hednawerlden, gick honom djupt till sinnes och blef alltid ånyo för honom en maning att tala ett litet ord med sin himmelske Fader. Wandra wi omkring här i werlden med slutna ögon och icke akta på något annat än oß sjelfwa, icke märka de suckar och tårar, som allestädes flyta, icke låta synden och förderfwet gå oß till hjertat, så få wi wisserligen ingen maning till bön. Men hafwa wi genom tron på wår Herre Jesus fått ett öppet öga och hjerta, så kunna wi, ja — **måste** wi stundom, då wi tänka på eländet, krypa i en wrå och sucka: "ack Gud förbarma dig och se dertill!" I stället för att harmas öfwer, att folket är så gudlöst, går man hellre i en wrå och talar några ord med Fadern i himmelen. Och tänka wi nu i all synnerhet på missionen — intet missionsblad kommer ju i wåra händer, som icke innehåller något förskräckligt och djupt bedröfligt från hednawerlden; måste icke detta gräsliga elände, detta namnlösa förderf gifwa oß en wäldig maning att sucka i stillhet, att dock Gud måtte se dertill, alldenstund det är blott ofwanifrån som hjelpen kan komma? Sålunda kunna wi få **drift** och maning nog till missionsarbetet i den stilla bönekammaren". Mina bröder, **anwända** wi denna drift till förbön för missionen? I som läsen missionstidningar, besöken missionsbönestunder och i någon mån kännen till missionshistorien, fån I af hwad I sen och hören ett medlidsamt hjerta som manar eder till bön?

Och i wår text påminnas wi af aposteln om ännu en annan maning till förbön. "Att I mig uti mitt arbete hjelpen med edra böner för mig till Gud" eller närmare grundtexten: "att I tillika med mig kämpen i edra böner för mig till Gud". Han beder således om en **särskildt** förbön för sig sjelf. Icke blott hednawerldens nöd i allmänhet utan äfwen den **enskilde missionsarbetaren**, som söker att afhjelpa denna nöd skall mana oß till förbön. Men då måste wi också lära **känna** sådana enskilda arbetare, fastän det ju wißt icke är nödwändigt att wi känna dem **personligen**. Paulus ställer uppmaningen i wår text till församlingen i **Rom**, som hwarken af honom grundats ej heller ens före detta brefs affattande af honom blifwit besökt. Följaktligen war aposteln personligen obekant för de flesta romerska kristna. Men de kände alla till något om honom, hade hört och läst om honom. Ånskönt de ännu icke sett hans ansigte, war han dock känd af dem och på denna grund war det som han kunde bedja dem om deras förbön. Så kan det mycket wäl hända, att I icke eller högst litet kännen någon missionär personligt; men I hören och läsen berättelser om många; I intressseren eder särskildt för den ene eller andre och tagen reda på hwilken kamp han har. Nåwäl, en **sådan bekantskap skolen I låta för eder blifwa en maning till förbön.** Äfwen kännen I personligt måhända eller helt säkert åtminstone till namnet de män som äro missionssällskapernas ledare. Äfwen dessa hafwa ett mycket maktpåliggande, swårt och answarsfullt arbete. Derför tänken också på dem särskildt i edra böner. Det är en stor winst för wåra böner, om de lösgöras från det blott och bart allmänna och gå in uti enskildheter. Ofta äro wära missionsböner

så kraft- och färglösa, emedan de äro så allmänna. Det hände en gång att, då i en offentlig böneſtund en lång bön framſades af talaren, denne afbröts af en qwinna ſom, worden otålig, utbraſt: "**men så bed då ändtligen om något!**" Wi framſäga ofta långa böner och bedja icke om någonting. Bed derför om något ſpecielt, ſå kommer kraft i din bön. Genom bönen om ſpeciella gåfwor lär man ſig allra ſäkraſt att på ett innehållsrikt ſätt äfwen bedja i allmänhet.

I bönen äro och förblifwa wi i abcdklaſſen och hafwa mycket wäl af nöden, att frälſaren lär oß bedja ſåſom fordom lärjungarne. Derför wilja wi nu förſt gå hos honom i ſkola då wi widare fråga: "**hwilket innehåll ſkall wår bön** och ſärſkildt bönen för miſſionen hafwa?" Här tala wi ej om bönen om **arbetare**; derom, om Gud will, en annan gång. I den heliga bönen "Fader wår" gifwer oß Frälſaren en underwiſning om det, ſom wåra miſſionsböner ſkola innehålla. Tillåten mig att jag åter en gång låter paſtor Blumhardt tala, för att wiſa oß huru i denna mönſterbön mäſtaren i att bedja lär oß bedja äfwen för miſſionen. "Äro wi werkligen Guds barn, ſå ſtäller detta barnaſkap den fordran på oß att wi bedja icke förſt och främſt **för oß**, utan **för wår gode Fader i himmelen**, att han måtte komma till ſin rätt uti all ting; ſåſom ju goda barn icke weta något bättre att bedja om, än att det måtte gå deras föräldrar wäl i allt. Allraförſt ſkall Guds namn warda helgadt. Hwad är Guds namn? "Herre, Herre Gud, barmhertig och nådelig, och långmodig, och af ſtor nåd, och trofaſt;" det är hans namn. Det ſkall blifwa erkändt, att enär han är Fadern i himmelen, han också ſåſom ſådan will ſluta ſina armar omkring alla ſina barn. På intet ſätt kan man bättre helga Guds namn, än när man werkligen mottager och faſthåller honom ſåſom den gode Guden, ſom är nådig och barmhertig, och i ſanning låter honom wara det han wara will, wår Fader. Det ſom följer derpå är, att wi icke blott låta honom wara ſådan han är, utan också göra honom ſåſom wår Fader till wår ſaliga egendom. Innan du predikar för andra, ſå helga Guds namn i ditt eget hjerta, ſå att du med botfärdighet lägger dig i hans fadersfamn och med fullkomlig tro anammar Jeſus, ſom Gud gifwit oß till en medlare, och ſom både will och kan åſtadkomma, att du och alla menniſkor älſka Fadern. Men hwareſt finna wi de menniſkor, ſom ſålunda helga Guds namn? Dermed att många äro willige att höra en miſſionspredikan, bedrifwa de ännu ingen miſſion hwarken på ſig ſjelfwa eller på andra. Derför mottag det ljufliga ewangelium på dig ſå, att frälſaren, ſom är Guds namns ſtällföreträdare, i dig och andra blifwer lefwande, ſå helgas Guds namn. Herren Jeſus bad ungefär ſålunda: "Fader hjelp, att de måtte lära känna, att jag är en gåfwa åt dem till ewigt lif; hjelp, att hwad jag gör och hwad jag talar måtte ſke med ſtörſta eftertryck; medwerka du dertill, att de, ſom jag älſkar, måtte lära ſig att helga dig och ditt heliga namn". **Om wi nu ock ſålunda bedja och derwid kaſta wår blick ut på hela menſkligheten, ſå äro wi med om miſſionsarbetet i bönen.**

"**Tillkomme ditt rike!**" Frälſaren har bedit juſt ſå, på det en grund måtte

läggas och en början göras. Derför war det för honom en stor glädje, då de få lärjungarne, till hwilka Guds rike i sanning hade kommit, bådo honom: "lär oß bedja", och han kunde säga till dem: bedjen derom, att Guds rike måtte erhålla allt flera underfåtar, att allt flera själar måtte komma in uti detsamma, och det måtte komma alltjemt tills fulländningen ingår. Dertill haf äfwenledes omsorg om, att du må wara en rättsinnig medlem af detta rike, så skall du också arbeta och söka winna själar för din fader i himmelen, att allt flera måtte åkalla honom och under tårar tänka på hans rike. — Ännu finnas så få underfåtar i Guds rike. Detta är idel maningar till missionen. Tänka wi på kineserna, på muhamedanerna, ja, öfwerhufwud på de 1,000 millioner som ännu icke höra till den kristna kyrkan, så får man en stark maning i sitt hjerta, så att man måste bedja: "o fader i himmelen, låt din heliga riksfak gå framåt, uträtta du det med din himmelska, allsmäktiga kraft, att ingen menniska mera rör sig, som icke är dig underdånig och som ej will ära dig såsom den ende Herren".

Och nu till den tredje bönen. Der gäller det att bedja: "kåre Fader, låt dock ingenting ske, som icke öfwerensstämmer med din wilja och leder till det som är godt. Låt dock ingen göra något, som går emot din wilja, låt hwarje motståndskraft förswinna och hwarje motsägelse upphöra". Om du skulle wilja behålla din egenwilja, så tänk på Herren Jesus, som gaf sin wilja i döden, och lär dig att med din wilja lägga dig i din himmelske Faders wilja. Detta är arbete, ja just missionsarbete, ty nu kan du åstadkomma, att äfwen andra bryta sin wilja. Huru mycken dyster och mörk wilja råder icke både i den osynliga och den synliga werlden och i det egna hjertat, och derför kan det ej heller derute i hednawerlden gå framåt. Till och med missionärer låta ofta den egna wilian i stället för Faderns wilja i himmelen draga ut med till hedningarne. Men wi måste alla lära oß att drifwa wår Herres riksfak, om den skall hafwa framgång, helt och hållet efter Guds wilja och icke efter wår". Så långt Blomhardt.

Och nu låtom oß widare af apostéln Paulus lära oß, hwad för ett innehåll wåra förböner för missionärerna skola hafwa. "Jag menar då, att det som den störste bland alla missionärer, som bär det hedersnamnet "hedningarnes apostel", har önskat att de kristna skulle utbedja åt honom, det är också de nuwarande missionärernas önskan och behof. Enligt det som följer på wår text skulle Romarne bedja Gud hjelpa honom "kämpa", att han måtte frälst warda från de otrogna i Judeen; och att hans tjenst, som han gör i Jerusalem, må anammelig warda de heliga, att han med glädje må komma till Romarne, genom Guds wilja, och wederqwicka sig med dem". Till Korinthierna skrifwer han: "hwilken oß af slik död friat hafwer och ännu dagligen friar; och hoppoms på honom, att han skall oß ännu härefter fria, genom edra böners hjelp för oß, på det att många personer må ske mycken tack för oß för den gåfwa, som oß gifwen är", 2 Kor. 1: 10, 11. Till Thessalonikerna skrifwer han 2 Thess. 3: 1: "yttermera, kåre bröder, beder för oß, att Herrens ord må hafwa framgång och prisadt warda, såsom ock när eder. Och

att wi måge friade warde ifrån wanartiga och arga menniskor". Kolosserna anbefaller han att "bedja för honom, att Gud wille upplåta för honom ordets dörr till att tala Kristi hemlighet"; och Efeserna: "att honom måtte gifwit warda att tala dristeliga med öppen mun, att han måtte kunnig göra evangelii hemlighet". Här hafwa wi nu en stor **rikedom på innehåll** i wåra förböner: att missionärerna måtte beskyddas för evangelii fiender; att de måtte bewaras i faror både till kropp och själ; att allt motstånd måtte nedslås; att nya missionswägar måtte banas och tillslutna dörrar öppnas; att det direkta missionsarbetet måtte understödjas genom utströendet af många sanningens frökorn på indirekt sätt; att Kristi hemlighets förkunnare måtte upplysas med wishet ofwanifrån, att de måtte finna dörren så wäl till ordets förstående som äfwen till hedningarnes hjertan; att missionärerna måtte bibehållas wid godt mod, så att de hwarken blifwa försagda eller efterlåtna o. s. w. För öfrigt skrifwa ju missionärerna om, huru det går för dem och i hwilket hänseende de behöfwa wår förbön. Just det senare skola wi låta wara en wink för oß, på det att wi alltid måtte hafwa ett **bestämdt mål**, på hwilket wi syfta, så att wi ej framsäga långa böner utan att bedja om något särskildt. Men det förstås af sig sjelft att wi måste både **höra** och **läsa** missionsberättelserna; ty "**hwad jag icke känner, det mig icke bränner**", och ett warmt brinnande hjerta måste wi hafwa, om wår förbön skall wara werksam.

Hwareſt skall förbönen frambäras, antingen i **gemenskap** med många andra missionswänner eller i den **enskilda** kammaren? Naturligtwis på **båda** ställena. Wi behöfwa gemensamma missionsböneſtunder äfwen så wäl som de enskildas stilla böner i tillbakadragenhet, och om jag förstår skriften rätt, så äro de sistnämda de wigtigaste. Wisserligen har den käre frälsaren gifwit den gemensamma bönen ett stort löfte, ty han har sagt: "der twå af eder komma öfwerens på jorden, hwad ting det helst kan wara, som de bedja om, skall dem det wederfaras af min Fader som är i himmelen, ty hwar twå eller tre äro församlade i mitt namn, der är jag midt ibland dem". Men man skall wäl lägga märke till, att han icke här sagt: hwareſt twåhundra eller twåtusen äro församlade. Helt wißt ligger uti Herrens ord om den lilla minsta gemenskapen af twå eller tre en uppmuntran och tröst, att wi icke skola tänka att den stora wälsignelsen är bunden wid de stora församlingarna. Men deruti synes ock ligga en wink, som ofta nog icke påaktas, nämligen att Herren icke wäntar sig så mycken werklig **bön** af de **stora** böneförsamlingarna, och en hwar som med någon nykterhet förenar kristlig erfarenhet, han måste ju säga: ja, i dessa stora församlingar talas wäl långa och sköna böner; men de äro sällan **werkliga** böner, utan mestadels ett slags predikningar i form af bön; man will mera tala till **menniskorna** än till **Gud**. Ingalunda will jag utkasta barnet med badwattnet och rentaf afråda från de stora böneförsamlingarna; men jag wille gerna warna för att icke allt för högt uppskatta deras betydelse. Hos Gud hafwa mi dre samqwäm af mera lefwande bedjare större inflytande.

Den föreställningen är Gud icke wärdig, att massornas böner skulle hafwa största wigten för honom, alldeles som då man tror en petition till riksdagen skall kunna mest uträtta, då den är underskrifwen af tusentals menniskor. Två eller tre sanna och warma missionswänner, som werkligen **kunna** bedja, bedja med mera framgång än två eller tretusen, som sätta kött till arm, då de förlita sig på att Gud skall höra dem för deras mängds skull. Många sådana små böneseanswäm, såsom de funnos till på många ställen i början af detta århundrade, skulle man önska åt missionen öfwerallt. Och dertill många, många bedjare i den tysta kammaren, hwareft Gud allena ser och hör dem. Det synes som om Frälsarens ord: "**när du beder, så gack in i din kammare, och slå dörren till, och bed din Fader hemliga**", alldeles för litet påaktades. Då Guds Son bad, drog han sig **undan**, för att wara **ensam** med sin Fader. Hwem bland oß har någon erfarenhet af hwad det will säga att offentligt bedja inför andra menniskor, han måste tillstå, för så widt han will wara uppriktig, att hans bön ofta hade blott formen af bön i stället för att wara en werklig bön. Är man ensam med Gud, så är man mycket friare och — jag hoppas ej blifwa mißförstädd, då jag säger — mycket mera ogenerad. Man lägger ej så mycken wigt på att lägga sina ord wäl; man talar enfaldigare, barnsligare och mera som man är till mods, med ett ord, man **beder** werkligen. För den skull I käre missionswänner, frambären framför allt edra missionsböner i eder kammare "hemligen". "Din Fader, som i lönndom ser, skall dig det wedergälla uppenbarligen".

Och nu till slut ännu en sak. **Hwad kan man åstadkomma genom bönen?** Om ingenting kunde winnas genom bön, månne wår Frälsare då så eftertryckligt hade budit oß att bedja? Då wi bedja, lägga wi saken i **Guds** hand och nu måste den allsmäktige göra något; han kan för sin **äras** skull icke annorlunda göra. Wi måste blott bedja **i tron** och icke twifla. **Han har sagt**, att han will höra oß, och **han kan icke ljuga**. Bedja wi sålunda efter Jesu anwisning, så är det wißt icke blotta ord, som förklinga i luften, utan Guds krafter sättas derigenom i rörelse. Till slut skall det blifwa uppenbart, att alla gerningar och framgångar i Guds rike äro frukten af troende böner. Mången gång låter Gud oß wänta, ofta gifwer han oß något annat, än hwad wi hafwa bedit om. Men utan frukt är aldrig en troende bön. De kristtrognas böner uppbygga Guds rike och utkämpa segrarne på missionsfältet. För den skull bedjen alltid och blifwen ej tröga, all den stund I weten att bönen har ett stort löfte med sig. Amen.

Från Gud har all kärlek sitt ursprung; och i Kristo har han bewisat oß en kärlek utan mått. Hans kärlek är det heliga goda, wår saligheta enda grund, allmän, outransaklig, obegriplig, oändlig, ewig, tröstefull, den allra högsta öfwergår allt, omfattar alla, förjer för alla, både wänner och owänner; den allra största barmhertighet och medlidande; med ett ord, **begynnelsen och ändan**.

G. Büchner.

Från Michigan.

Referat öfwer diskussionen wid missionsmötet i Grand Rapids och Lisbon, Mich., den 22 och 23 Juli 1879.

(Slut fr. föreg. n:r.)

I Lisbon fortsattes mötet på onsdagen den 23 Juli. Frågan, som här samtalades öfwer, war af följande lydelse: **Hwilken lärdom och tröst kunna wi hemta af 2 Tim. 2: 11—13?**

De ord, som en menniska uttalar, då hon ligger för döden, äro wanligen allwarliga och till hjertat gående. Du torde tilläfwentyrs hafwa haft en fader eller moder, som på dödsbädden förmanat dig, och deras få ord hafwa warit så att säga summan af allt det, som de welat säga dig. Någon torde här inwända och säga: hwad har detta med denna saken att göra? Jo, ganska mycket. När aposteln Paulus skref dessa fasta orden: **dö wi med, så skola wi lefwa med; lida wi, så skola wi med regera,** så afwaktade han martyrdöden, och i förwäntan härpå skrifwer han till sin son Timotheus och förmanar honom att hålla ut; ty, will han säga, det skall nog löna mödan. Att han säg denna "kröningsdag" wara nära, derom wittnar hans egna ord: **Jag offras nu, och tiden tillstundar, att jag skall skiljas hädan. Jag hafwer kämpat en god kamp, jag hafwer fullbordat loppet; jag hafwer hållit tron. Härefter är mig förwarad rättfärdighetens krona, hwilken Herren mig gifwa skall på den dagen, den rättfärdige domaren; men icke mig allenast, utan ock allom dem, som älska hans uppenbarelse,** 2 Tim. 4: 6—8. Häraf finna wi, att aposteln icke allenast war wiß om hwad honom föreståd, utan när han ser döden för sig, så blickar han tillbaka på det förflutna, men ock framåt på det tillkommande. Så är det med hwarje kristen, som kommit i förening med Jesus. Då han skall till att dö, då blickar äfwen han tillbaka på sitt lif, hwarigenom han påminnes om sina många synder och öfwerträdelser. Då blir det ett ifrigt ropande med David: Herre, tänk icke på min ungdoms synder och min öfwerträdelse; utan tänk på mig efter din stora barmhertighet för din godhets skull, Herre, Ps. 25: 7; men när han blickar framåt, så ser han, att Jesus, werldsdomaren, kommer med kronan. För honom behöfwer han icke frukta, ty han lefwer nu icke sig sjelf, utan honom, som för oß död och uppstånden är. Då löper han på Guds budords stigar, "i den kamp som oß förelagd är", sträckande sig efter det, som framman till är, jagandes efter målet. Men när man så löper och tager afsked af werlden, af supbröder, spelbröder, dansbröder, ja, allehanda bröder i werlden, då blir man af werlden och dessa miβkänd, föraktad och förföljd. Orsaken dertill är, att de känna icke Fadern, ej heller Jesus, 1 Joh. 3: 1. Men när man kommer till dödsporten, så ångrar man icke, att man med Jesus kämpat, lidit, fullbordat loppet och behållit tron, utan då kan man glad och triumferande säga: **härefter är mig förwarad rättfärdighetens krona.**

Det är ett fast ord, ett sannfärdigt trosord: **dö wi med Kristus, så skola wi lefwa med.** Den första lärdomen wi häraf hafwa att hemta är, att wi **måste wara inplantade med Kristus.** Detta är det wigtigaste. Nu är det likwäl

mången, som icke anser detta wara något så wigtigt; hwad annat som helst anses mycket wigtigare. Så är det ock många, som tro sig wara förenade med Kristus, fastän det icke är så. Så war det med Paulus före hans omwändelse: han trodde sig wisserligen stå i det rätta förhållandet till Gud, han war efter lagen en farisé, han war "nitisk" och efter den rättfärdighet, som är af lagen, ostrafflig; men under allt detta lefde han dock utan lag, utan Gud och i otro, och först på wägen till Damaskus fick han se sin werkliga belägenhet, att han war förtappad och förlorad. Härom bekänner han sedan om sig sjelf: När budordet kom, fick synden lif, och jag wardt död, Rom. 7. Nu fick han med sig sjelf att göra. Och så går det. Om t. ex. ett hus fattar eld, icke bryr man sig då om huru grannens hus är bygdt eller ser ut; nej det blir då endast fråga om att rädda det eller rädda hwad man kan; så ock i andeligt hänseende. Har lagen fått afkläda en all berömmelse, all egenrättfärdighet och man blifwit den förnämste bland syndare, 1 Tim. 1: 15, då blir det ett frågande från hjertats djup: hur skall jag blifwa frälst? Då kommer evangelii budskap och säger, att Jesus kommit i werlden till att frälsa syndare. När detta budskap anammas, så att syndaren med tron omfattar Kristus, då har han blifwit inplantad i Kristus, eller död med honom, d. ä. delaktiggjord af allt, som Jesus med sin död förwärfwat. Derom säger Paulus: wi äro begrafne med honom i döden, Rom. 6: 4, 5.

Den andra lärdomen wi kunna hemta häraf är, att wi, warande döde med Kristus, måste ock dö werlden.

Aposteln Johannes säger: älsker icke werlden, icke heller de ting som i werlden äro; ty den der älskar werlden, i honom är icke Fadrens kärlek, 1 Joh. 2: 15. Men på werldens afdöende följer med nödwändighet det egna lifwets. Härtill förmanar Paulus då han säger: döden edra lemmar, som på jorden äro; och korsfäster den gamla menniskan, med hennes lustar och begärelser. Härom är det wäl lätt att tala, men det går icke så lätt i praktiken. Nej, det sker endast under mycken kamp och nöd, många lidanden och böner. O, huru seglifwad är icke den gamla menniskan; på korset måste hon hållas, på det att hon icke måtte regera. Det blir derwid, det aflöper ej utan lidande. Men det är så för Guds barn, att de härnere måste lida. Det heter, att de med mycken bedröfwelse skola ingå i Guds rike; och om den frälsta skaran: desse äro de, som komne äro utur stor bedröfwelse, Upp. 7: 14. Guds barns plågoris är deras eget kött, djefwulen och werlden. Djefwulen pinar dem med allehanda frestelser och snarors utläggande; werlden med sin förföljelse. Werlden kan icke tåla Guds barn, emedan deras tro, lif och bekännelse är en dom öfwer henne. Många exempel finnas derpå: En dräng hade förlastat sin häst, så att denne ej kunde draga, då slog han honom och swor. En kristen qwinna gick förbi och såg på honom, då slutade han upp. Om presten kommer, då heter det: tyst, presten kommer. Den wärste fiende hafwa dock Guds barn inom sitt eget bröst. Denne åstadkommer ett dagligt lidande. De wille gerna wara brinnande i Anden, helige, rene och fullkomlige, men så förnimma de ofta motsatsen, då lida de häraf; så kommer der-

till den himmelske Faderns agande, emedan han will fostra dem för hemmet, derofwan; då händer det likwäl, att detta kan miſsförstås, och så blir det nytt lidande, Ebr. 12: 11. Emellertid är det för Guds folk trångt att bo när dem, som friden hata, derföre längta de hem, ty jorden har ej den ro de söka. Ingen har lidit så mycket eller så som Jesus, men äro wi delaktige i hans lidande, så skola wi ock wara delaktige i härligheten, Rom. 8: 17, 18.

Den tredje lärdomen wi kunna hemta är: att om wi dö och lida med Jesus, så förwissas wi om, att wi äro på wägen dit, der döden och lidandet hafwa en ända. Om du t. ex. wandrar i skogen och ser spåren af din wän, som gått hem före dig, så försäkras du om, att du är på rätt wäg. Nu har Jesus, wår wän, gått före oß hem och han har lemnat spår efter sig, som wi skola efterfölja. När wi så kommit hem, skall Gud aftorka tårarne af wåra ögon, Upp. 7: 17.

Den fjerde lärdomen wi kunna hemta häraf är: förſaka wi honom, så förſakar han oß. Detta är en wigtig lärdom. Om denna mera påktades, skulle evangelii budskap mera anammas och bewaras, än som nu är fallet. Gud handlar med oß i sina straff så, som wi handla med honom i wåra synder. Om wi icke bry oß om honom och hans ord, utan lefwa ett lif gent emot evangelium, så skall han drifwa oß ifrån sig med ett **gå bort** på den stora räkenskapsdagen. Jesus säger sjelf: om J bekännen mig inför menniskor, så skall jag bekänna eder inför Guds änglar som äro i himmelen; men den mig nekar, honom skall jag ock neka inför Guds änglar. O, du, som för en lumpen winning eller ett dåraktigt nöje förſakar din frälsare, besinna hwad du gör; ty du skall en dag komma att ångra din dårskap. Upphör härmed och fly till Jesus, medan det heter i dag. Öppna ditt hjertas dörr, när han klappar, på det du icke för sent skall komma och klappa på, Matth. 25: 11, 12. Han är den, som har burit dina synder, betalt din syndaskuld, förwärfwat dig nåd, rättfärdighet, ewigt lif och salighet. Öppna för denne wännen framför andra wänner, medan han står och ropar: Si, jag står för dörren och klappar, Upp. 3: 20. Wet du icke, att om du i otro stänger honom ute, så stänger han himmelen för dig. Säg för den skull till Jesus, såsom Laban sade till Eleasar: Kom härin, du Herrens wälsignade, hwi står du här ute? Då skall du icke sky för något lidande. Du skall äfwen få nåd att lida, såsom du kan se på martyrerna. Hwarför kunde de uthärda så grufliga lidanden? Jesus war deras allt i allom. De wäntade efter segerlönen och derför tänkte de: den wäg, som mästarn måste gå, den höfwes tjenaren också. Den tröst, som wi kunna hemta häraf är, att wåra andliga fiender ej kunna taga det wi äga i Kristo. De kunna icke ens taga ifrån oß det lekamliga, om icke Herren tillåter det, mycket mindre det andliga, så wida wi i enfaldighet blifwa stilla wid Jesu fötter. Ingen, heter det, kan rycka de mina utur min Faders hand, Joh. 10: 29. Härpå är Job ett härligt exempel. Icke ett hår faller från wårt hufwud wår himmelske Faders wilja förutan. Ja, **dö wi med, så skola wi lefwa med.** Det heter icke: dö wi med, så kanske wi skola lefwa med; utan: **så skola wi lefwa med.** Det war detta, som mäktigt

tröstade martyrerna, så bör äfwen du som lider den sanna bättringens martyrdöd, trösta dig. Understundom synes det wäl så för Guds fattiga barn, som om fienderna skulle hafwa makt att taga deras andliga lif, men Herren säger: nej. Det skall dock blifwa godt att få utbyta detta närwarande emot det tillkommande. O, när du tänker härpå du wandringsman till det himmelska Jerusalem, så bör du ju wara glad och tröstad midt under bekymren och sorgerna här nere, i det du skådar ditt hem i fjerran.

Den andra tröften wi kunna hemta häraf är, att Herren skall på Guds barns lidande göra ett godt slut. Detta är en rik tröst. Huru ofta händer det icke, att man får höra en andlig korsdragare säga: snart hafwa mina sorgedagar en ända, snart kommer Jesus och tager korset af mina skuldror, och då får jag gå hem; derför will jag wara nöjd och tålig, wäntande på förloßningsdagen, hwilken dag blir en glädjens och fröjdens dag. Du torde någon gång hafwa warit ute på hafwet i någon bräcklig båt under hård storm och anad undergång, huru godt då att med lifwet komma i land; så ännu mer då du i tron får gå hem, för att hwila från allt arbete, lidande och beswär. Glöm icke honom som ser till dig i nöden och som lofwat taga dig derur för att låta dig till ära komma!

Den tredje tröften wi kunna hemta är, att när Jesus kommer, skall han gifwa lifwets owanskliga krona åt alla, som redligen kämpat. Lida wi, så skola wi med regera. Du som kommit till Jesus och som wäntar på kröningsdagen: håll det du hafwer, att ingen tager din krona, Upp. 3: 11. War trofast intill döden, så skall jag gifwa dig lifsens krona, Upp. 2: 10.

Mera hade kunnat anföras af de härliga sanningar, som uttalades. Mätte det här meddelade wara till någon wälsignelse!

Då Chicago distriktet hade beslutat att hafwa möte tillsammans med oß, så hade wi glädjen se pastorerna Ewald och Boman och kolportör Landfors ibland oß. Mötet war uppmuntrande, trosstärkande och lifligt. Hoppas Guds ords utsäde skall bära rika frukter, hans namn till pris och själarna till saliget!

Hemma, hemma få wi hwila efter slutad kamp och strid.
Hemma, hemma hos wår Fader wäntar oß en ewig frid.
Derför gladt framåt, J bröder, löftesordet swiker ej,
Och wi kämpa icke heller för ett owißt mål, ack nej!

"Hemma, hemma få wi hwila" — ware det wårt fältrop här,
Medan striden ännu warar, ja när den som hetast är.
Låt oß ropa till hwarandra, hwar wi mötas, hwad oß sker:
"Hemma, hemma få wi hwila!" — O, hwad wilja wi då mer?

O. C.

En gammal kristen låg på sin dödsbädd. Hans själasörjare inträdde för att se om och styrka honom. "Jag har frid med Herren", sade den döende, "blott en skuld trycker ännu tungt mitt hjerta". "Och hwilken?" frågade själasörjaren. "Min skuld till missionssaken"! klagade den döende. "Sistlidne natt omgåfwo mig mina söner och wakade wid min säng; då tänkte jag på de fattige hedningarne, som på ålderdomen säljas af sina egna barn, lefwande begrafwas eller bortstötas.

Hwem har jag att tacka derför, att det är annorlunda med mig? jo, evangelium. Ack, hade de gamle kristne, som förde evangelium till mina förfäder, warit så ljumma i förhållande till missionen som jag; huru hade det då stått till wid mitt dödsläger! Af mina söner öfwergifwen, utan tröst, utan ljus, utan hopp skulle jag fara ned i fördömelsen. Då föll min skuld till missionssaken tungt på min själ. Jag uppskär och förbar af den heliga missionen utan att hafwa tagit del hwarken i plöjandet eller sådet".

Här, kåre läsare, har du en döendes, en döende kristens tankar och suckar. Will du icke märka den för din egen räkning och berätta derom för andra, om hwilka du wet, att de gerna wille fara hädan i frid med Herren? Gör det, och du skall då icke wid din lefnads slut på din dödsbädd behöfwa sucka: "min skuld till missionssaken". Uppskär och förbra icke blott af den heliga missionen, utan deltag äfwen i plöjnings- och såningsarbetet.

Jerusalems återuppbyggande.

Planen att åter uppbygga Jerusalem synes nu wara allwarligt påtänkt. Sir Moses Montefiere och de Judar, som ännu widblifwa sin Mosaiska religion, kasta längtansfulla blickar till detta urgamla säte för deras Guds dyrkan. Den judiske baronen har icke blott åtskilliga gånger rest till Palestina för att taga kännedom om de der boende Judarnes tillstånd, till hwilka han också lemnat ofantliga summor i understöd, utan arbetar nu äfwen på att återinsätta Judarne i Jerusalem, och har till den ändan föreslagit deß uppbyggande. Helt nyligen har han anbefalt att afrödja landet framför Judah Torah husen i Jerusalem. Stenen skall bortföras och terrasser upplägas såsom i Salomos tid, och det skall uppdelas i små afdelningar, så att hwar och en, som bor i Torah husen, kan plantera hwad grönsaker och kökswäxter han behöfwer för sig och familj. Sir Moses har äfwen låtit bygga en stor cistern midt på fältet för att förse dem alla med tillräckligt watten. En prydlig weranda skall afhålla solens brännheta strålar från husets inwånare; den är redan afsänd direkt från London. I midten af gränsmuren har han låtit göra en ny ingång och derwid ett hus för en waktman, och anbragt en alarmklocka på ett af husen att wid förekommande fall ögonblickligt alarm måtte gifwas. Judarne i Jerusalem äro i allmänhet fattiga, och lida för närwarande mycken brist, men många af dem börja lyfta hufwudet upp i hopp att deras förloßningsdag nalkas.

(Presbyterian.)

"Håll fast".

En fritänkare, som befann sig wid anträdandet af sin resa mot det "dunkla hädanefter" kastad redlös omkring af twiflets wilda stormar utan någon den ringaste utsigt till ankarställe eller tryggad hamn, blef af sina otrosbröder uppmanad att blott hålla fast och icke gifwa upp. "Jag skulle icke," swarade han, "hafwa det ringaste att inwända mot att hålla fast, blott I willen säga mig, hwad jag skall hålla fast wid". Många icke just denna fråga är af wigt

äfwen för andra, som äro af samma sinne som denne man, då wi alla förr eller senare skola finnas isamma belägenhet? Om jag skall hålla fast, hwad skall jag hålla fast wid? Hwar är min förtröstan, hwar är mitt hopp, hwar är min wißhet? I sanning någonting bättre, någonting wissare, än det otron gifwer, behöfs i de stunder. Då är det godt att ledas af hans hand, som är uppståndelsen och lifwet, och som dödat döden och såsom segerwinnare utgått ur grafwens mörka sköte. Då är det godt att "få hålla det hopp, som tillbudet är, såsom ett säkert och fast själens ankare, det, ock ingår intill det, som innanför förlåten är".

Eft. Eng.

Kyrkliga notiser.

Församlingen i Ottumwa, Jowa, har kallat pastor Borg i Knoxville till pastor Ranseens efterträdare, men lär fått afslag. Det är att hoppas att Jowakonferensen ser till, att det wigtiga Ottumwa, wi mena naturligtwis församlingen derstädes, ej lemnas utan stadig wård, tills egen lärare åter kan fås.

Äfwen församlingen i Chandlers Valley i Pennsylvanien lär hafwa swårighet att få sig egen pastor i pastor Lindeblads ställe. De hafwa redan förgäfwes kallat en grannpastor, Östlin, och pastor Johnson i Irwin Station, nära Pittsburg. Herre, sänd trogna och många arbetare i din mycka säd.

— Baptistpresten A. Norelius har "blifwit från församlingen i Kiron, Jowa, och från denominationen stild". Orsaken är "obiblista satser och osanna beskyllningar emot församlingen i Kiron". Hr N. tyckes wara intagen af waldenströmianism. Han har en hel hop beskyllningar att göra emot baptismen.

Ännu ett swårare affall har den swenska baptismen lidit, i det den bekante baptistpresten, Nilson, som warit ibland de förste och ifrigaste spridarne af baptism bland landsmännen i Amerika, ej blott öfwergifwit sitt samfund utan blifwit ren fritänkare. Hwad skola nu de fattige menniskorna säga, som i Burlington och New Sweden för många år sedan "omwändes" af honom? Förargelse anstälde han då, men wärre nu; och denna utgång skulle det mycka beröm han erhållit taga på hans ålderdom? Herren hjelpe både honom och andra!

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:
Axel Kap, St Peter, Minn. 1.00.

In natura:

Från församlingen i Andover, Ills: Oxfords rote 32 ℔ smör och 6 dusf. ägg; sydöstra d:o 71 ℔ smör och 4½ dusf. ägg; sydwestra d:o 84 ℔ smör och 5 ½ dusf. ägg; Lynns d:o 45 ℔ smör och 14 ℔ fläsk, en box rödbetor och 9 kålhufwud; södra d:o 45 ℔ smör och 11½ dusf. ägg; af Dr Gorden, Moline, Ills 40 ℔ "Grapes"; Swante Olson, Chariton, Jowa 10 ℔ ost.

Moline, Ills, den 29 Sept. 1879.

J. H. Wistrand.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Innehåll: Om nådemedlen och troslifwet, sid. 625. — Bönen för missionen, sid. 629. — Från Michigan, sid. 635. — En gammal kristen etc., sid. 638. — Håll fast, sid. 639. — Jerusalems återuppbyggande, sid. 639. — Kyrkliga notiser, sid. 640.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 8 Oktober 1879.** **N:o 41.**

Ser till,

att ingen bedrager eder.

III.

Bort med alla bekännelseskrifter.

Ehuru wi ofta rört wid detta ämne, fortfara dock fienderna till en ren och klar bekännelse att tala om "dessa menskliga skrifter", "dessa qwalmiga inhägnader, under menniskointressen tillkomna och uppehållna". Wi wilja derföre än en gång belysa denna wigtiga fråga, men göra det på det sättet, att wi hufwudsakligen uppgifwa de bibliska grunderna för en ren bekännelse och söka dermed stadfästa wåra läsare i sanningen. Dermed anse wi Herrens sak bäst tjenad. Motståndarnes willfarelser, af hwilka wi härofwan anföra en tredje, blifwa på det sättet bäst wederlagda.

Herren Jesus har sjelf framkallat den första bekännelsen i nya testamentet, då han frågade sina lärjungar: "hwem säger J mig, menniskones Son, wara?" (Matth. 16). Wi märke, att han ställer frågan till dem **alla** och wille således att den bekännelsen, som aflades, skulle wara en gemensam, ehuru en enda uttalade den. Petrus nämligen utbrast: "Du är Kristus, lefwande Guds Son!" Detta är grundbekännelsen för alla sedermera tillkomna bekännelser. Så wida de äro sanna, äro de uppbygda på den, såsom på den klippa, derupå bekännarena skola stå trygge emot alla helwetes portar. Att wår Frälsare lade stor wigt på denna bekännelse, kan man finna så wäl af förklaringen öfwer det sätt, hwarpå den tillkommit ("kött och blod hafwa dig det icke uppenbarat, utan min fader, som är i himmelen"), som ock af den fiendskap den skulle uppwäcka ("helwetes portar"), men ock den trygghet den skulle gifwa. Wi se ock, att Kristi **församling**, såsom en helhet och enhet, skulle **byggas** på den såsom sin orubbliga **grund**. Wi se klarligen häraf, att Kristus will hafwa **bekännelse** ej blott af den enskilde, utan af sin **församling**. Men wi kunna ock tydligen förnimma, att han icke anser alla bekännelser **lika**. På hans fråga, underrätta lärjungarne honom om de olika meningar folket i allmänhet hade om honom: "somliga (säga att du är) Johannes döparen; somliga Elias, somliga Jeremias, eller en af profeterna". Detta war i sanning att hysa höga tankar om Jesu person; olika

war deras bekännelse, den ene sade honom wara ett, den andre ett annat, men alla upphöjde honom. Här hafwa wi nu många bekännelser, stälda wid sidan af lärjungarnes ena. Att de många woro falske, och lärjungarnes ena den sanna, se wi af Jesu ord i anledning af den ena bekännelsen. Akta på de här uppgifna omständigheterna noga, så skall det redan häraf ej blifwa dig swårt att rätteligen bedöma det kittlande talet: bort med alla bekännelser!

Måhända någon härwid tänker: "ja, det måtte nu så wara med denna första korta bekännelsen; men de många och långa, som sedermera framkommit, hafwa ingen grund i Skriften och böra derföre bort". Se dig dock wäl före och besinna dig wäl, innan du ens för din egen del bortkastar bekännelsen, ännu mera innan du kämpar emot den i församlingen. När Paulus wille erinra sina Korintier om det evangelium han för dem förkunnat, sammanfattar han det i wissa grundsanningar, kring hwilka han i sin predikan hade hållit sig: "Kristus är döder för wåra synder efter Skrifterna och han är begrafwen och han är uppstånden på tredje dagen efter Skrifterna" (1 Kor. 15). Låter icke detta som en del af andra artiklen i den apostoliska tron? Eller som hade den äldsta församlingen tagit Paulus till föredöme, då hon sammanfattade sin trosbekännelse? I Ebr. 3:1 talas (enligt grundtexten) om "wår bekännelses apostel och öfwerste prest, Kristum Jesum". Här hafwe wi ordet "bekännelse", och det icke såsom enskildes mening och öfwertygelse, utan såsom gemensam för de kristne; "wår", min och eder, säger apostelen. **Innehållet** af denna bekännelse är detsamma som i Petri i Matthei 16, men utwidgad och förklarad. Petrus bekände Jesus wara Kristus, lefwande **Guds Son**, men på anförda ställe i Ebreerbrefwet kallas han "**Apostel och Öfwersteprest**," med hwilka ord utmärkes hans **göromål och werk** såsom Guds Son. **Apostel** kallas han såsom den der war kommen af Gud, sänd af Fadren att uppenbara Guds wilja och ewiga råd om wår frälsning, eller hwad man wanligen benämner Jesu **profetiska embete**; men **öfwerste prest** heter han emedan han skulle äfwen **utföra** detta frälsningsråd, i det han offrade sig sjelf till en försoning, som för Gud ewigt gäller. I de båda namnen ligger derför innesluten en fullständig underwisningom wår Frälsares hela lif, icke blott om hans **person**, såsom i Petri ord, utan ock om hela hans **werk**.

Wi hafwa ännu ett bestämdt och betydelsefullt ord i denna fråga att anföra, näml. ur 2 Tim. 1 kap., der det heter i 13 och 14 wersarne: "Håll dig efter de helsosamma ords eftersyn, som du hört hafwer af mig, om trona och kärleken i Kristo Jesu; detta goda betrodda godset bewara genom den helige Ande, den uti oß bor". Detta är ett märkwärdigt ställe med afseende på den fråga wi här förehafwa. Ett hufwudord är: "eftersyn", hwilket är detsamma som **planritning** eller ock en **afbildning** af t. ex. ett hus; i den lilla planritningen eller bilden ser jag på en gång hela huset till deß olika delar. Här är det dock icke fråga om planen till ett hus, utan om en kort **sammanfattning** af evangelii lära, deruti jag således kan i få ord hafwa en **bild** af hela sanningen.

Derföre talar apoſteln om "helſoſamma ord", af hwilka denna "efterſyn", utkaſt eller bild beſtår. Apoſteln hade beflitat ſig om att inpregla hos ſin "rättſinnige ſon" denna efterſyn eller intrycka djupt i hans ſinne denna bild, hwarom han erinrar Timoteus: "ſom du hört hafwer af mig". De ord han härwid brukat hade han warit angelägen om ſkulle wara "ſunda", innehålla den ſanna helſan och lifwet, ſåledes ock riktigt och noggrant uttrycka ſjelfwa ſanningen, det helſogifwande evangelium. Derföre lägger han ſå ſtor wigt uppå denna "efterſyn" och kallar det "ett godt, betrodt gods", en ſkatt, ſom af Gud genom Paulus blifwit Timoteus anförtrodd. Hwad är nu denna "efterſyn", korta ſammanfattning, afbild af hela evangelii lära, utan juſt hwad wi kalla en "bekännelſe"? Den war i ſanning Pauli bekännelſe och apoſteln ifrade och nitälſkade för att den ſkulle wara och förblifwa Timotei bekännelſe. Derföre förmanar han honom ſå hjerteligen: håll dig efter denſamma, d. ä. haf den ſåſom din egendom, efterfölj den med din ſjäls efterſinnande och rätta dig efter den i din predikan och hela ditt embete. Bewara ſkatten och låt den dig ej frånröfwas; det är din krona. Gerna wille jag här wiſa, huru man ſkall bewara denna ſkatt, efter den anledning ſom apoſtelens ord gifwa oß; men wi måſte lemna detta för att ej göra denna artikel för lång.

Det bör märkas, att det andra brefwet till Timoteus är otwifwelaktigt det ſiſta af alla Pauli bref, likaſom att alla tre de ſå kallade paſtoralbrefwen (de båda till Timoteus och det till Titus) äro ſkrifna emot ſlutet på apoſtelns werkſamhet och gifwa oß för den ſkull en bild af tiden wid ſextiotalet efter wår Frälſares födelſe, ſå wäl ſom apoſtelns mogna råd i afſeende på ett rätt förhållande derunder i ſynnerhet hos lärare. Med hwilken ifwer apoſteln förſwarar evangelium och en riktig framſtällning deraf, känna wi af många ſtällen i hans äldre bref, t. ex. Gal. 1: 6—9; men det är ſå långt ifrån, att denna hans nitälſkan aftog med åren, att den twärtom wiſar ſig allwarligare och beſtämdare i hans ſiſta bref, de ofwannämda paſtoralbrefwen. Emot de mångahanda lärorna, ſom ock framſtäldes med ſtor ordrikedom, driſwer han på ett troget faſthållande, bewarande och efterföljande af den "efterſyn" han redan gifwit och att wara angelägen om "helſoſamma", egentligen "ſunda" ord, riktiga uttryck, ſom kunde klart och tydligt ſtälla fram ſanningen för åhörarnes ögon, ſåledes wakta ſig för "oandliga och onyttiga ord". Paulus påminner Timoteus 1 Tim. 6: 12 om den "goda bekännelſe", ſom han "bekänt inför mång wittne", antingen då han blef döpt, eller då han genom handpåläggning afſkildes till ordets embete, hwilken bekännelſe förmodligen beſtått i den korta ſammanfattning af evangelii lära, ſom han i andra brefwet kallar "efterſyn", utkaſt, bild. I ſammanhang med denna erinran gifwer han den högtidliga förmaningen: "Jag bjuder dig för Gudi, ſom allting gör lefwande, och för Kriſtus Jeſus, ſom under Pontius Pilatus betygat hafwer en god bekännelſe, att du håller budet obeſmittadt, oſtraffligt, intill wår Herres Jeſu Kriſti uppenbarelſe". Melin anmärker wid de ſiſta orden: "att du bewarar läran obeſmit-

tad och tadelfri. Evangelii lära kallas ett **bud** (kap. 1: 5), såsom warande ett rätteſnöre för den evangeliſke läraren, hwilken bewarar läran för tadel, när han håller henne obeſmittad af willfarelſe". **Huru länge** förmaningen ſkulle efterkommas och att den ſåledes gäller äfwen oß, gifwer apoſteln tillkänna med de orden: "intill wår Herres Jeſu Kriſti dag", d. ä. tills han kommer i ſkyn. Tänk allwarligt härpå, eho du är, ſom detta läſer, ſå ſkall du ej kunna tro, att det är ſmåſaker wi kämpa för.

Wi ſkole endaſt fäſta wåra läſares uppmärkſamhet på ett ord till, nämligen ordet **tro**, ſom betecknar ſå wäl **tron i hjertat** (Rom 10: 9, 10) hwarmed menniſkan omfattar och tillegnar ſig frälsningen, ſom ock ordet ſjelft och den frälſande ſanning ordet innehåller, ſåledes **det ſom man tror**. I den ſenare meningen brukas ordet ſärſkildt af apoſt. Judas, då han ſkrifwer i 3 verſen af ſin lilla epiſtel, att han anſåg ſig behöfwa "förmana med ſkrifwelſe", att "I kämpa måtten för **tron**, ſom ena reſo helgonen föregifwen war" eller "ſom en gång åt de heliga öfwerantwardad är". Här menas med **tron** hufwudſumman af evangelii lära, af apoſtlarne öfwerlemnad åt deras medarbetare och genom dem åt församlingen, hwilken lära kallas **tro**, emedan genom den, ſåſom genom en dörr (Ap. G. 14: 27), menniſkor komma till den ſaliggörande tron i hjertat. Paulus kallar den en **grundwal** för hela huſet, församlingen, när han ſkrifwer om ſitt arbete (1 Kor. 3: 10): "Jag ſåſom en wis byggmäſtare hafwer lagt **grundwalen**". Nu ſäger Judas i ſin epiſtels 20 wers: "Uppbygger eder ſjelfwa på eder aldra heligaſte tro". Hör, huru han priſar denna dem öfwerantwardade troslära, då han kallar den "**den aldraheligaſte tron**". I tredje verſen förmanar han att **kämpa** för denna tron. Ordet i grundtexten "antyder en oförtröttad ifwer och en ſådan flit, då man anwänder alla ſina krafter på att ſegra och för den ſkull icke wiker en fotsbredd för ſina fiender". I ſamma mening ſkrifwer Paulus i 1 Tim. 4: 1: Anden ſäger klarligen, att i ytterſta tiderna ſkola ſomliga falla ifrån **tron** (öfwergifwa trons rena lära och förneka grundſanningarna) hållande ſig intill bedrägliga andar och djeflaläror. Af deſſa orden lära wi äfwen, när det i ſynnerhet är nödwändigt att kämpa, nämligen "i de ytterſta tiderna", under det juſt nu pågående ſtora affallet. Ännu mera af Skriftens ord kunde framdragas; men för hwar och en, ſom tager ſaken ſammwetsgrant, är det nu anförda nog för att wiſa det bibelſtridiga och för den ſkull det farliga och ſjälaförderfwande i det "friſinnade" ropet: "bort med alla bekännelſer".

Men känna icke deſſa fiender till "de helſoſamma ordens eterſyn", den kriſtna kyrkans erfarenhet och förfarande från begynnelſen? Twangs hon icke juſt af uppkommande och påträngande willfarelſer att närmare beſtämma och i preciſa ordalag uttala och bekänna hwad hon trodde, för att derigenom ſkydda ſig och de ſina mot de lyſande kätterierna af alla ſlag, ſåſom hon ock fann i deſſa korta bekännelſer, trosregler kallade, det kraftigaſte wapen ſå wäl till förſwar ſom anfall? Kättarne wille juſt och förſökte alltid att kläda ſina willfarelſer i bibliſka uttryck,

för att så mycket snarare och lättare skaffa dem ingång och förtroende; och detta gjorde det nödwändigt för församlingen att uttala sin trosöfwertygelse och dermed blotta motståndarnes falskhet. Sådana korta framställningar af den bibliska sanningen hafwa deßutom den wälsignelsen med sig, att de genom sin fåordighet, klarhet och bestämdhet sänka sig desto djupare ned i menniskornas hjertan för att derstädes blifwa en oförstörbar egendom, en källa af ljus och tröst.

Men hwad blefwe åter frukten af bekännelsernas bortkastande, dereft det läte sig göra? En massa af de mest motsatta och stridiga meningar och deraf följande trätor och "onyttiga disputeringar emellan de menniskor, som i sitt sinne förderfwade äro, ifrån hwilka sanningen är borttagen" (1 Tim. 6: 5). Och slutet på allt detta måste blifwa en babylonisk förbistring i det andliga tungomålet, som likasom i det första Babel skulle förskingra själarna åt alla håll.

Låten derför icke bedraga eder med det lockande talet om frihet från allt menskligt; det är icke wägen till enighet och kärlek, utan till ytterligare sönderslitning och förderf. "Håll det du hafwer, att ingen tager din krona"! "Låt oß hålla bekännelsen"!

H.

War icke sen att bekänna din synd öppet och utan omswep. Blif i en ständig, öppen bekännelse inför Herren. **Ty om wi bekänna wåra synder, han är trofast och rättwis, att han förlåter oß synderna och helar af all orättfärdighet.** (1 Joh. 1: 9.)

Konferensmöten.

Konferensmöte i Hessel Valley.

New York konferensen sammanträdde i Hessel Valley församlingens kyrka i Sugar Grove Pa. den 21 sistlidne Augusti och öppnades mötet med predikan af pastor C. E. Lindberg. Närwarande woro konferensens alla pastorer och flera lekmanna ombud. Under mötet som warade till öfwer påföljande söndag anwändes förmiddagarne till wanliga göromåls handhafwande och eftermiddagarne till Guds ords predikan. Wid hwarje gudstjenst war kyrkan fyld med åhörare. Det war en glädje att se så många tillsammans.

Konferensen hade glädjen helsa en ny broder wälkommen, i det att pastor C. A. Johnsson från Irwin station Pa. war närwarande. Broder Fogelström, som saknades wid detta möte, hade ihågkommit konf. med ett uppmuntrande och upplifwande bref. Godt att åtminstone på detta sätt hafwa honom närwarande.

Till ordförande waldes pastor C. E. Lindberg, till wice ordf. pastor C. F. Johansson, till sekreterare pastor J. Mellander samt till kassör pastor T. O. Linell. Bland annat gjordes följande beslut:

1. De 1500 dollars, som denna konf. fick på sin andel i skolskulden, fördelas på konferensens församlingar efter kommunikantantalet, och uppmanas kyrkoråden att till deß insamlande göra sitt bästa. Kassören tillskrifwer kyrkoråden om det belopp som påkommer hwarje församling.

2. Innan den 1:ste instundande Nov. upptages en kollekt för Centralbestyrelsen och uppmanas alla missions- och syföreningar att för samma ändamål göra sitt bästa.

3. I finanskommittén inwaldes A. Morris i stället för L. P. Stenström.

4. Församlingarne i Kane och Wilcox Pa rekommenderades att kalla studeranden M. Norberg.

5. Församlingarne i Titusville (numera vakant) och Warren rekommenderades att förena sig om att kalla gemensam lärare.

6. Beslutades att studeranden G. Lundberg*) kallas att werka i Brooklyn, tills församlingen derstädes får sin egen lärare.

7. Pastor A. J. Östlin besöker landsmänen i Antrim, Tioga Co. Pa.

8. Nästa möte bestämdes att hållas i New York eller Brooklyn första torsdagen i Maj månad nästa år. Walet emellan dessa platser lemnades till ordföranden.

9. På samma gång som konf. med djup saknad hör att pastor H. O. Lindeblad står i begrepp att flytta härifrån, uttrycker konf. sitt förtroende, högaktning och tacksamhet till pastor Lindeblad för hans osparda nitiska werksamhet inom konf.; och är det konferensens bön att Herrens wälsignelse måtte följa den dyre brodren jemte hans familj på deras resa och uti deras nya hem.

Sekreteraren.

*) Denna uppgift beror utan twifwel på ett misstag. Det skall säkert wara studeranden Englund, hwilken redan befinner sig i Brooklyn Red.

Konferensmöte i Iowa.

Detta möte, från hwilket snart officiell berättelse kommer att meddelas, hade undertecknad glädjen att biwista ett par dagar på ifrig inbjudning af pastor på stället. Det hölls i Swedesburg från den 23 Sept. till öfwer påföljande söndag, och war talrikt besökt från när och fjerran. På eftermiddagarne förehades och expedierades både gamla wanliga och nya göromål och det så skyndsamt, att man bragt dem till slut redan på fredagsaftonen. Förmiddagarne anwändes till Guds ords predikan och samtal öfwer det wigtiga ämnet: "helgelsen". I detta gick man werkligen på djupet och wisa de yttranden, som föllo, att konferensen har män, som ej hwila eller rent af somna in på "sina lagrar", det will säga, på redan förwärfwad kunskap, utan fortfara att samla in kunskapsskatter både på erfarenhetens och studiiwägen. Den reda och klarhet, hwarmed ämnet utreddes, war i det hela werkligen uppbyggande, såsom jag tyckte mig finna att ock alla kände. Hwilken wälsignelse skola icke sådana möten medföra, der de, såsom här, i andens enhet, med inbördes kärlek och förtroende hållas. Man uppmuntrar och nästan fordrar af hwarandra fortsatta studier genom den ordningen inom konferensen, att twenne bröder hafwa att författa hwar sin afhandling; åtminstone war förhållandet nu så, i det pastor Forsander fått sig uppdraget att skrifwa en historisk skildring af den första kristna tiden och pastor Hemborg att bereda diskussionsämnet genom en afhandling derom och theser. Båda hade också utfört, och det till belåtenhet, de uppdrag de fått. Äfwen

predikotexterna eller ämnena föreskrifwas, så att det war gifwen eggelse åt alla att komma wäl beredde, och när så sker, kunna dylika möten ej annat än blifwa lärorika. Måtte en sådan ordning blifwa ordning öfwerallt och derigenom konferens-, så wäl som de månadtlige missions-mötena blifwa efterlängtade och stärkande för det andliga, så wäl som för det kyrkliga lifwet!

Genom min närwaro, huru obetydlig den annars kunde wara, stadfästes en annan erfarenhet, nämligen det nyttiga och nödwändiga uti att dessa konferensmöten få besök af medlemmar från en eller flere af de öfrige konferenserna, synnerligen af synodens president. Man känner då ett lefwande sammanhang med det hela; man förnimmer det uppmuntrande och lifwande i samarbete; man erfar huru "en lem hänger intill den andra" just genom dessa möten, och huru "den ene tjenar den andre" med sina gåfwor och dermed gör att "kroppen wäxer till sin egen uppbyggelse i kärleken". Wälsignelsen af ett sådant "sammanhang" kan icke betalas med penningar, och således förlusten af deß uteblifwande ej heller ersättas. Benägenheten för hopkrympning, arbete för sig sjelf, korteligen för *sjelfträckighet*, hwartill den naturliga menniskan så lätt drages och hwarigenom kärleken försmagas, måste motarbetas och det med alla krafter, som stå oß till buds.

Äfwen i Swedesburg hade Ansgarii-synoden för ett par år tillbaka försökt en sprängning och separation, och gjorde man sig förhoppningar om stort byte; men hur är det nu med dem man då bedrog med titeln "Guds barn", "frälsta" o. d.? Hwad frukt har upp-wuxit af utsädet? Törne och tistel! Men den gamla församlingen består och förkofrar sig. Dessa erfarenheter upprepa sig på så många ställen, att man icke mer borde låta sig bedragas af skenet. "Wakter eder för afskärelsen", lyder Pauli råd och det borde man akta på. Den separatistiska eller sönder-splittrande werksamheten, synnerligen af den waldenströmska riktningen, är i det hela blott förstörande och lemnar efter sig, der den far fram, sinnen fulla af oro, owißhet och hätskhet, att icke säga något ännu wärre. Orden i 2 Tim. 3: 9 torde snart uppfyllas på dem, ja uppfyllas redan på mer än ett ställe.

Herren lede oß i sin sanning!

H.

Kyrkliga notiser.

Från Kansaskonferensens möte hafwa ingått följande underrättelser:

Pastor Ahlquist har antagit kallelse och flyttat till församlingarne Alma och Swedesburg, i Saunders Co., Nebr.

Pastor Torell har flyttat till Oakland och Logan, Burt Co., Nebr.

Pastor E. Peterson har antagit kallelse till Salems-församlingen i Platte Co., Nebr.

Pastor Sannquist i New Gotland, Kans., ådrog sig under en missionsresa i medio af September en allwarsam sjukdom. Wi hoppas att den käre brodern icke denna gången får skiljas från oß.

— Wid nyligen hållet möte beslöt Direktionen för Augustana College att uppmana fakulteten att äfwen i år bereda en fest till minne af reformationen; program är redan uppgjordt och talare utsedda, så wäl som ämnena för talen; sångkör och musik-kår äro i arbete för att hwar på sitt sätt bidraga till festdagens högtidlighållande. Mer härom nästa gång.

Yttre Missionen.

Bref från fru Carlson i Indien.

Rajahmundry den 8 Augusti 1879.

Kära missionswänner!

Det är en kostelig ting, att man är tålig och hoppas uppå Herrens hjelp. Klag. 3: 36.

Detta kära och trösterika språk sändes till oß från kära wänner der hemma, som wäl tyckas weta hwad wi behöfwa härute. Flera gånger, när jag känt mig modfäld och frestaren warit framme för att förgöra det lilla hopp, som ännu warit qwar, har jag funnit förnyad styrka uti detta språk, ty i wår egen kraft kan ej något göras, utan allt måste ske genom Herrens hjelp, som ej utebliswer, om wi i tålamod förbida tiden. Redan synes Herren hafwa hört edra och wåra böner, ty många hedningar tillbedja nu den ende och sanne Guden, fastän, tywärr, alla ej synas förtjena att kallas Guds barn, som i det yttre tillbedja Herren. Men ogräs wäxer ju alltid bland hwetet, och Herren sjelf skall en gång skilja dem åt. Saliga då de, som utwalt den bästa delen.

Hwarje afton komma flera brahminynglingar för att få underwisning i den heliga skrift. Min man säger, att han kan se, hwilken god werkan ordet har på dem, ty det synes alstra begär efter sanningen, som de ej förr wetat om. Det är ofta nöjsamt att lyßna till deras samtal, isynnerhet när någon ny elev kommer; hans mun är då full med frågor, hwilka han tror missionären ej kan beswara. Han tystnar dock snart, och de andra, som förut fått litet underwisning, tyckas göra narr af honom. De äro nyfikna att se oß spisa, ty det är något nytt för dem, och min man har då sagt dem: "I sen wi behöfwa ej stänga wåra dörrar, utan I kån se oß äfwen då wi spisa. Så är det också med wår religion: den är fri och öppen för alla, sanningen behöfwer ej gömmas. Edra s. k. heliga böcker, hwilka icke innehålla sanningen, få läsas endast af presterna, men alla ha tillgång att läsa wår bibel, för att sjelfwa kunna döma derom". De medgifwa, att mycket är rätt, och de ha kommit så långt, att de tro att det är synd att ljuga; men, stackars folk! jag tror de knappast weta, när de säga sanning eller lögn.

Wår tjenare är en hedning, och när han kom till oß, hade han aldrig warit uti någon kyrka, ej heller hade någon talat med honom om hans själ, fastän han flera år tjent hos en engelsman, samt warit med honom till England. När han först kom till oß, syntes ha ej särdeles willig att på söndagsmorgonen gå till kyrkan; men nu sedan han warit der några gånger, tyckes han finna mera nöje i att gå dit. Wi hoppas att Guds ord skall werka på hans själ, och gifwa ljus, der det nu är idel mörker. En annan man har följt med honom till Guds hus de två sista gångerna. Ack, om äfwen de kristna wille taga hedningar med sig dit! En söndag när han kom hem, klagade han öfwer att han ej kunde följa med i böckerna, "ty", sade han, "alla de kristna kunna läsa, men icke jag". Nu får han underwisning af wår lärare, så att wi hoppas, att han någon gång skall sjelf kunna läsa Guds ord. I går afton hade wi ett litet samtal med honom. Min man

frågade honom på engelska, som han till en del förstår, om han trodde på en Gud. Han swarade: "Ja, på Jesus Kristus!" Han tillfrågades då hwad Kristus hade gjort för oß. Det hade han ej reda på. Då förklarades för honom, att han hade en själ som aldrig dör, och för att frälsa den från den ewiga döden kom Herren Jesus och dog på korset för honom och alla menniskor. Har du någonsin syndat? "Ja, många gånger". Äro alla menniskor syndare? "Nej, en del menniskor äro ej syndare". Han menade troligen, att de hedniska presterna icke woro syndare. Jo, swarade min man, alla äro wi syndare; men kan du säga mig någon synd, som du själf gjort? "Jag har nog gjort många synder, men kan ej nu nämna någon". Har du någonsin ljugit? "Ja, ofta. När min herre frågat efter något jag glömt att göra, då har jag ursäktat mig med osanning, och det är synd". Har du warit snäll emot din hustru? "Nej, jag har slagit henne och kallat henne fula namn, det är synd". Har du någonsin stulit? "Ja, när jag warit ute och handlat, har jag köpt en sak samt tagit två allt emellanåt. Och sedan har jag gjort många andra synder, såsom att döda höns och andra djur, myror m. fl. Ja, hur kan jag weta allt?" Wi förklarade naturligtwis att det sista war ingen synd; ty Gud har gifwit oß djuren till gagn. Men när du begått så många synder, huru skall du då få förlåtelse för dem alla? "Det wet jag ej". Är du färdig att dö, när Herren kallar dig? "Ja, jag måste då dö, och sedan blir jag straffad". Att han efter döden skulle blifwa straffad syntes wara klart för honom, men huru han skulle undgå straffet, det wißte han ej. Min man sade honom då, att om han nu är ledsen öfwer sina synder och beder Gud om förlåtelse för Jesu skull, så kunde han få förlåtelse för alla sina synder och dö saligt. Har du någon broder? "Ja". Älskar du honom? "Ja, jag älskar honom". Nåwäl, om denne broder komme i en swår pröfning, wore du willig att hjelpa honom? "Ja det wore jag". Hwarför? "Derför att jag älskar honom". Ja, du är willig att hjelpa din broder, derför att du älskar honom! Så war det äfwen med wår dyre broder Jesus; han såg den nöd wi woro uti, och för sin stora kärleks skull till oß kom han ner till jorden och lät korsfästa sig, på det att de, som tro på honom, icke skola förgås utan få ett ewigt lif. Till exempel om du gjort något illa emot mig, och jag hotade att straffa dig; och min hustru då både, att jag skulle skona dig, hwarför blef du då ej straffad? "Derför att 'Missis' bad för mig". Ja så är det Gud gör med oß, om wi bedja om förlåtelse för Jesu skull, så få wi den, ty Jesus beder för oß, och Gud will då icke tillräkna oß wåra synder utan tillgifwer oß allt af sin stora nåd.

En sådan syndabekännelse som den här omtalade är något sällsynt här, ty få äro de, som bekänna att de äro syndare. O, måtte den helige Ande uppfylla wår tjenares själ med lifsens ljus, att han snart finge se, hwilken dyr Frälsare wi hafwa, som så gerna emottager syndare och will göra dem saliga. Man måste gå mycket enkelt tillwäga med detta folk; ty de förstå så litet af andliga ting. En stor nåd fordras att kunna wandra så, att hedningarne må prisa wår Fader som är i himmelen. Äfwen de kristna behöfwa ett godt

föredöme, och mycket sant är hwad en gammal kristen man sade till oß: såsom missionärerna äro, så blifwa också de kristna.

Nu hafwa wi stor orsak att tacka wår käre Gud för hans kärleksrika nåd mot broder Paulson, som har warit nedlagd på sjuksängen i en swår feber, så att wi fruktade, att han skulle ryckas bort ifrån oß, men Herren har hört wåra böner, och nu gifwes åter hopp om hans tillfrisknande. Min man och jag hafwa åtnjutit god helsa, fastän man känner sig matt och nedtryckt af wärmen. Nu är dock den hetaste tiden förbi, och regntiden har börjat, men det regnar ej alltjemt. Ibland är det wackert wäder en hel wecka; allting tyckes då med en skyndsam fart wäxa och frodas till sin Mästares pris, han som ger både regn och solsken, ja allt hwad wi behöfwa.

Nu några ord om wår söndagsskola. Flera af barnen komma ej regelmässigt, men de hafwa ej heller någon uppmuntran; jag har ofta tänkt på allt det som göres för söndagsskolbarnen hemma och här är ingenting, icke ens en bok de kunna få låna att läsa. Barn äro sig lika öfwerallt. Icke förstå alla, att det bästa de kunna få är något för själen. Nu är jag dock glad att kunna uppmuntra dem litet. En god wän war hos oß en tid och när han lemnade oß, lofwade han oß att ej glömma barnen. Nu har jag erhållit ett litet paket wackra söndagsskolkort, som jag nästa söndag will dela ut till dem, som gjort sig förtjenta deraf. Säkert skulle det glädja åtminstone de små missionswännerna der hemma, om de kunde då se hednabarnens fröjd. Glöm ej i bönen edra långt bort boende wänner, som härmed önska helsa eder kärt med Jesu frid.

Eder i Kristo **Hilda Carlson.**

Utdrag ur ett bref från missionär Carlson.

[Ur Luth. & Missionary.]

Rajahmundry den 9 Maj 1879.

"Herren är min herde, mig skall intet fattas".

— — — — För en tid sedan bad jag Mr Ratnam att skrifwa något, som kunde sändas till Eder, medan han under fritiden war borta från skolan. Han är, såsom I redan weten, skollärare här på platsen. Han är en tankfull, begrundande man, och några ord särskilt angående honom torde icke sakna intresse för eder och andra missionswänner i fjerran. Twifwelsutan minnens I ju huru mycket beswär Mr Paulson hade med hans slägtingar när han undfick sitt dop, huru de sökte hindra honom derifrån, ja till och med att få honom från missionärerna sedan han blifwit döpt; men Herren, i hwilkens hand han anförtrott sig, war starkare än de. Sedan deß har hans anhöriga betraktat honom som död, och äfwen haft hans likbegängelse; men han är ingalunda död för dem, huru döda de än äro för honom. Första gången han sökte göra dem ett besök, tillats han icke ens att komma inom gården. Andra gången fick han närma sig huset, men ingen lyßnade till ett ord af hwad han sade. Detta oaktadt beder han städse för dem och skrifwer bref till dem, flödande af kärlek och tillgifwenhet. Såsom hedning war han gift med sin kusin, nu ett tolf års gammalt barn, men har ej tillåtits att ens se henne, sedan han blifwit kristen. Här kan man lära hwad det är att försaka fader och moder, syster och broder, hus-

tru och barn, hem och allt för Kristi skull, men der det kostar något att wara en kristen wärderar man det också. Denne man måste försaka allt. Han är likwäl glad att hafwa funnit sanningen, och arbetar ifrigt att föra andra till sanningens kunskap. Jag frågade honom en dag på ett förtroligt sätt: "Nå, Mr Ratnam, hwad för nytt?" "Min kære herre", swarade han, "jag hör af intet godt, endast synd och elände, och derom är bäst att ingenting säga. Sirider rasa ännu upp mot Rampah. För några qwällar sedan kommo några emot en orm på wägen, men genom Guds nåd blefwo de bewarade". Hans barnsliga enfald märker man ju af detta swar. Han anfåg det bättre att sysselsätta sig med himmelska ting, än betunga sitt sinne med denna werldens onda. Han har lofwat att widare skrifwa till mig om sin missionsresa och om skolan. Härmed sänder jag det jag fått, hoppas det kan wara af intresse för allmänheten.

Eder i Herranom tillgifne
A. B. Carlson.

Ratnams bref.

När jag tagit afsked af eder wid Rajahmundry, styrde jag kosan rakt till Dowlaish, att jag der måtte predika evangelium för några; men som mitt folk här icke kunde fördraga min närwaro, emedan jag antagit kristendomen, kunde jag ej dröja länge. Jag nödgades dock stanna en kort tid hos en kristen broder, Mr Thomas, som mottog mig hjertligt, och jag hade möjligtwis dröjt ännu längre, om ej ett sjukdomsfall i hans familj förhindrat det. Under mitt wistande gynnades jag af ett ypperligt tillfälle att tala med officerarne i — om min Herre och Frälsare, deribland några af mina slägtingar och wänner. Derwid gafs mig nåd i hjertat och ord på tungan, att jag på korta stunder kunde werka till hans namns förhärligande. De lyssnade uppmärksamt på det ljufliga budskapet och mottogo hwardera en liten ströskrift. Till min stora glädje fann jag i ingeniörens cutchery (rådstuga) en af mina kamrater, som jag ej träffat sedan jag lemnade skolan. Han hade kommit i något ärende till öfweringeniörens arbetsrum. Jag talade med honom om Guds underliga ledning wid min omwändelse och lemnade honom traktaten "Den sanna tillflykten", hwilken syntes behaga honom ganska mycket. Jag fick äfwen njuta af en annan kristen officers sällskap; han bjöd mig till sig i sitt hem, men under omständigheterna afslog jag anbudet och lofwade att i det stället göra ett besök hos honom på min wäg tillbaka från Paraweram. När jag en gång under mitt wistande här i Dowlaish talat med några om Jesus Kristus som den ende Frälsaren, möttes jag af twenne män, en Brahmin och en Wishnudyrkare. Den förre lyssnade, och sade sig söka salighetens wäg. Jag gaf honom en kristlig tidskrift och andra småskrifter. Det gladde mig att finna honom bekymrad om sin själs salighet, och när han frågade mig när han kunde få döpas, hwar och af hwem, gaf jag honom derom nödig upplysning. Den andre lyssnade lika så ,mycket uppmärksamt, men icke blott lyssnade, utan till min stora förwåning uppstämde och sjöng flere kristliga sånger och psalmer. Att det gjorde mig godt att höra kristliga sånger från en

Wishnui yrkares mun, det är wäl ej underligt. Sedan frågade jag honom huru han lärt sig dessa sånger. Han sade, att han en tid bott hos en Past. Thomson. En af wersarne innehöll också namnet på denne Herrens tjenare och kunde jag derutaf sluta att hans uppgift war sann. Sångerna woro så sköna att jag önskade nedskrifwa dem, men kunde icke, som det just war den hetaste tiden på dagen. Han sjöng så, wackert att man kunde önska att få höra dem om och om igen. O, om han ändock wore en kristen!

Wid min ankomst till Paraweram började jag strax med det arbete mig särskildt af min Herre och Frälsare blifwit uppdraget, och predikade ordet på åtskilliga ställen. Jag plägade läsa en liten traktat: "Andlig handledning", och upprepa språk ur Nya Test. till folket, som syntes willigt att höra talet om den korsfäste. Och wälsignad ware Gud för sin nåd, alla med få undantag lyßnade med spänd uppmärksamhet. Somliga af dem mottogo små ströskrifter och flygblad. Jag har redan delat ut alla jag af eder mottog — traktaterna woro 15 utom småbladen. Under en predikan i närheten af ett afgudatempel, märkte jag en qwinna ibland den församlade mängden, som särskildt lyßnade till hwad som sades. Hon syntes rörd af ordet och aflägsnade sig ej, förrän jag upphört att tala; säkerligen war hon ej långt från Guds rike. Genom hans rika nåds bistånd höll jag på söndagen predikan här — jag menar wid Paraweram missionsstation — och hade kring mig en liten kär syskonkrets, Jag bodde under wistelsen här hos Mr B. Johns. Största delen af mina anhöriga wågade icke komma i min närhet af fruktan att blifwa orenade, eller emedan deras känslor med afseende på sin kast och religion ej skulle derigenom såras. Detta är i allmänhet ett obehag jag ej kunde undgå att förorsaka dem, under tiden jag warit här och predikat evangelium. "Om Herren icke med oß wore, så säge Israel — — — — — Wår hjelp står i Herrens namn, den himmel och jord gjort hafwer". Dav. Ps. 16: 4.

Af denne infödde lärare hafwa wi ett annat bref, sändt genom missionär C. till missionens härwarande wänner och gynnare, deri han framställer i korthet sin lefnads- och omwändelse-historia. Brefwet är skrifwet på engelska af Ratnam sjelf, men afwiker i betydlig mon från språ'ets wanliga uttrycks-sätt och öfwerflödar af granna titlar: Eder höghet, eder nåde, ärewördigt o. d. Dessa grannlåter såwäl som hans indiska idiomer, och deribland en del långa intet sägande omskrifningar, hafwa wid öfwersättningen uteslutits.

Öfwersättaren

Wördade fäder i Gudi.

På anmodan af den käre fadern i Gudi past. A. B. Carlson önskar jag härmed framställa en kort skildring af mitt lifs öden till min omwändelse, och hoppas att det skall stämma edert sinne till Guds lof och tillbedjan för den oskattbara nåd oß kommit till del, derigenom att ordets ljus trängt sig wäg till wårt mörka land.

Jag föddes i Juli 1852 uti en af östra prowinsens byar. Min fader dog redan då jag war ett spädt barn, och min moder flyttade till en annan by, hwarest hennes broder en tid bott.

Min moders kärlek till mig kan jag ej beskrifwa, behöfwer ju ej heller, enär det är öfwerallt kändt att hwarken fader eller moder kunna hysa annat än ömma känslor mot sina barn. Efter några år lemnade mig, till min ständiga sorg, min älskade moder. Hon lemnade mig några saker, såsom böcker, kläder o. d. alldeles som hon anat, att jag i framtiden skulle behöfwa dem. Min morbroder tog mig då i sin trogna omwårdnad af medömkan öfwer min hjelplösa belägenhet, och satte mig under ledning af en Teluguskollärare. Denne behagade honom så wäl, att han skaffade honom ett hus, så att han för en längre tid kunde bo i samma by. Denne min morbroders ömma kärlek och omsorg om mig erkänner jag med hjertlig tacksamhet, och jag är i sanning honom mycket förbunden för hans många mig bewisade wälgerningar. I följd af att dessa fränder hjelpte och tröstade mig på allt möjligt sätt, undslapp jag att lida, hwad ett af wåra ordspråk säger: "tungan torkar wid modrens död".

Som jag i min barndom afskref religiösa böcker, torde jag få tala om några af dem, deras namn och ämnena de afhandla, åtminstone. Äfwen kanske det wore eder något nöje, som de jag will nämna anses innehålla den äldsta religiösa filosofien i Hinduernas literatur. De förnämste äro:

1) Satwika Brahma, framställer skilnaden mellan Brahma, Wishnu och Siwa. Skilnad mellan de twå senare isynnerhet är ganska tydligt framstäld i wardiska werser omwexlande med några werser från Satras och Puranas i följdriktig ordning. Enligt hwad der säges är all rättighet att wara den högste guden förbehållen åt Siwa. Denna bok synes hafwa blifwit kompilerad (sammanfogad) under en tid, då Wishnus och Siwas dyrkare warit i hetsig fejd, angående hwilken af de båda sekterna hade den högste guden.

2) Somaswara Satacam afhandlar Siwas guddomlighet och att han är allena wärdig att tillbedjas.

3) Swachara Sangraham innehåller Siwareligionens sedelära.

4) Somanadha Bhashyam utgöres af Somanads samtal.

5) Rama, 6, Sitarama; 7, Suedna; alla tre utkomna i tryck, innehålla "djup gudawishet".

8) Ghata pradipica; 9, Puncha Caranum, innehålla något naturwetenskap, handla utförligast om menniskokroppens olika delar. Somliga af dessa böcker äro hemliga och få aldrig komma till allmän kännedom. Tillåten mig att här widfoga twenne werser, den ena Sanskrit, den andra Telugu, hwilka utgöra ett slags formulär för Hinduens tillbedjan.

"Guam arkaswatam Soma stumasi *) — — — — — — — — — — — — — — — — Wayamihatne yatnam wabhawasi".

"Under! Punditerna (Hinduernas lärde) framställa din gestalt oaktadt all sin wisdom, endast med brutna och dunkla ord. De säga, att du är solen; du är månen; du är luften; du är elden; du är wattnet, skyn och jorden; du är anden; men för wår egen del weta wi ingenting, som du icke är".

"Streepum satwamu latmagun tanuwulun jeewadulun *) — — — — —

*) Blott första och sista raderna. Dessa werser äro för dem liksom Fader wår för oß. Öfwers.

— — — — — — — — — — — —
— — — Sarwatanuwul niwanti Somaswara".

"O du månens Gud! som jag wißte att titlarne, förstöraren och elementernas herrskare woro dina namn, och alltid tänkte på din skepnad, sade jag: Du är allt i allom, nämligen män och qwinnor, kroppar och andar, både "wara", och "icke wara" "synligt och osynligt".

Jag kan icke fördölja att jag war alldeles försänkt uti en afgrund af hwad man här kallar djup religion, men efter mitt dop fann jag uti Rom. 1 kap. klarhet och reda i dunklet. Skulle jag härom utförligare tala, wore det att såsom past Arden i en af sina skrifter säger, antingen föra eder genom en massa af torr teoretisk filosofi, eller genom tröttande beskrifning af obetydliga ceremonier. Några månader före min omwändelse, då jag satt en dag på verandan och läste, kastade min broder till mig en liten bok (Ordspråksboken och Predikareboken) och tillade skrattande: "den der skall du tycka om att läsa". En annan gång gaf han mig en ännu mindre, det war Johannis evangelium. Af en annan slägtinge erhöll jag också en bok, det war hela Nya Testamentet. Denne hade fått den i Vizeanagram och när han kom till Dowlaish gaf han den åt mig, emedan jag naturligtwis, mente han, sysselsatte mig så mycket med religionen. Jag gladde mig mycket åt att erhålla en sådan bok om religionen. Jag kan ej närmare angifwa huru min wäckelse tog sin början, eller med anledning af hwilket bibelspråk; ty jag minnes en hel mängd af sådana som på mig gjorde ett djupt intryck. Främst bland dessa torde dock wara Joh. 6: 43—63; och 1 Joh. 1: 5. (Slå upp och läs dem!) Wid ett annat tillfälle läste jag en god stund i en bibel, som jag händelsewis funnit bland min swärfaders böcker. Jag gick ut ur rummtt med biblen i hand. En af mina anhöriga satt på verandan och samtalade med min morbror, och som han fick se mig sade han: "Pyal, hwad är det för en bok?" "Biblen", swarade jag, "kunde icke någon underwisa mig deri?" Han kastade på mig en wredgad blick och frågade: "har du ingen annan bok att läsa?" Sedan deß har jag sökt ensamheten, när jag läst min bibel. En annan dag då jag samtalade med min broder om religiösa ting, frågade han mig, hwilken religion war den rätta. Då sade jag honom helt öppet, att det ej finnes mer än en enda religion hwarken i denna eller den tillkommande werlden, och att detta war den kristna. Jag bad honom ödmjukt och kärleksfullt att närmare granska biblen från början till slut, att han måtte få syn på ljuset, som der framstrålar. Han sade, att han redan kunde haft tillfälle att inhemta kunskap i kristendomen, om han welat gifwa wika för en kristen wäns uppmaning, som för en tid sedan önskade sända honom wärderika traktater och böcker. Nu war han genom wårt samtal något rörd och lofwade att skrifwa till sin wän i Vizagapatam efter sådana böcker, som kunde gifwa honom en grundlig kännedom om den kristna religionen, och erbjöd mig att först få läsa igenom dem, när de ankommo. Men lofwad ware Herren, han lät mig ej wänta, tills min broder skulle få böcker att sända mig. När jag en dag promenerade utmed kanalen, såg jag en wälklädd man med

långt skägg, taga upp någonting ur sin båt, hwilken han fört i land i närheten af wattenstället. Först wågade jag icke närma mig, emedan han möjligtwis kunde tillhöra något annat stånd än det andliga, men fattade ändtligen mod, och fann, att det war missionären från Rajahmundry, som nu kommit hit för att en tid predika evangelium. Jag följde honom till byn och talade en stund med honom om, hwad som för mig war wigtigast. Han swarade tåligt och wänligt på alla mina frågor, och talade med mig om Jesus. Kort derefter bad han en kristen lärare från en annan by att gifwa mig ett ex. af skriften "Samtal mellan en hindu och en kristen". Denna bok har jag läst, äfwenså en annan, som jag under denna tid af inre strid, erhöll från en annan kristen lärare i en större by ej långt från Gadvery Annicut. Som kateketerna stundom predikade till byfolket, hade jag nu rikliga tillfällen att höra och lära Guds ord. — — — —

Några ord will jag ock säga om mitt dop. Hwilka strider och frestelser jag dagarne förut hade att genomgå, kan jag icke omtala. Prisadt ware Herrens namn; jag nästan twingades att taga dopet! Och se ljuset hade icke förr uppgått för min själ, än jag påträffade missionsbåten i kanaldockan. O, hwilken lycka, hwilken nåd! Jag hastade till missionären och frågade, om något hindrade, att jag blefwe döpt, enär det war tillräckligt med watten omkring båten. "Något hinder finnes ej", sade missionären, "men som jag i morgon skall döpa några andra, skulle det wara mig ett nöje att då gifwa dig det heliga dopet". En kateket war ock med i båten, och wi nedföllo alla inför Herren och de bådo för mig om förloßning från det falska hjertats bedrägeri och werldens och satans illfundighet. Så mycket war gjordt den dagen. Följande natten war jag alldeles betäckt af Herrens wingars skugga, den himmelske allsmägtige Jehovas hägn, och dagen derpå, som war Herrens dag, skyndade jag att mottaga det heliga dopet. Hans nåd styrkte och upplifwade mig. Ganska tidigt på morgonen infann jag mig i missionärens hydda och försakade allt för Jesu Kristi skull. Der hade jag den lyckan att en stund få samtala med missionären och om en timma war jag döpt. Detta war den 29 Juli 1877. Om någon skulle önska att widare höra om, hwad jag hade att genomgå kort efter mitt dop, och huru Herren underligen bewarade mig, må han wända sig till mina wördade fäder i Gudi, missionärerna i Rajahmundry.

Med begäran om öfwerseende för mitt långa tröttande bref och mina många mißtag, önskar jag i all enfald förblifwa, mina älskade fäder och mödrar i Kristo, Eder förbundne, ringa tjenare.

Pyal Ven Kata Ratnam.

Nåden synes oß aldrig såsom nåd, förrän synden blifwer oß till synd. Ju djupare wi känna syndens skuld och brottslighet, desto mer skola wi omfatta och wärdera Guds fria nåd i Kristus.

(Flavel.)

Ju mer du känner, att du är en syndare, och ju mer du tycker dig wilja fly från Gud, **desto mer bör du tränga dig intill honom.**

Anmälan af tidningar böcker m. m.

Skaffaren, hittills utgifwen i Red Wing och redigerad af synodens president med biträde af pastor Sjöblom, är nu förflyttad till St. Paul och ämnad att med nästa år begynna nästan ånyo, i det den skall fördubblas till storleken och utkomma en gång i weckan mot ett pris af $2 för året. Den är ämnad att, såsom hittills, wara hufwudsakligen ett kristligt och kyrkligt blad och såsom sådant fortfarande föreståss af de förutwarande redaktörerna, men will dock äfwen behandla politiska frågor från kristlig synpunkt samt lemna nyheter så wäl från Swerige som detta landet. Ehuru wi hafwa ingen pekuniär fördel deraf, måste wi dock önska att "Augustana och Missionären" såsom synodens organ, alltjemt får förökad spridning; men hoppas dock att "Skaffaren" i sitt nya skick skall finna många läsare och wänner och kraftigt bidraga att stärka det kristliga och kyrkliga sinnet så wäl inom Minnesotakonferensen, för hwilkens område han särskildt är ämnad, som bland landsmännen öfwer allt.

En annan förändring i tidningswerlden hafwa wi ytterligare att omtala. "Zions Baner" har nämligen förenats med "Chicagobladet", hwilket sedermera till halfwa sin storlek skall med nästa år utkomma som weckotidning. Wi skulle skrymta, om wi rekommenderade detta blad, då det allt sedan sin upprinnelse har gjort sig kändt för sin nedrifwande och upplösande riktning. Wi kunde hafwa mycket att säga härom, men wilja heldre "hållat inne".

"Inbjudning till medlemskap af swenska ev. lutherska .... församlingen i m. m.

Pastor C. O. Lindell har insändt denna lilla wältryckta traktat på 10 sidor, innehållande en kort erinran om hwad Kristi församling är hennes ordning och stora utsigter, hwarpå följa en samling af walda bibelspråk m. m. Det hela utgör en kärleksfull inbjudning till delaktighet i hennes wälsignelse. Idéen af denna lilla skrift är god och bör fasthållas, äfwen om, såsom wäl är att förmoda, någon skulle önska se den i wiß mon förbättrad. Titeln kan ändras och skriften derigenom göras till en inbjudning till hwilken församling som helst. Den kan reqwireras å "Råd och Sannings" kontor, 69 Dearborn Str. n:r 46, Chicago till 25 cts pr dussin eller $1.50 för 100. H.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

In natura:

Från församlingen i Andover, Ills: Oscos rote 101 ℔ smör och 1 tunna äpplen; La Grange d:o 58 ℔ smör, 1 box äpplen och 21 dussin ägg.

Moline, Ills, den 29 Sept. 1879.

J. H. Wistrand.

Tillkännagifwanden.

Missionsmöte. Jowakonferensens östra missionsdistrikt håller, w. G., sitt nästa möte i New Sweden, Jowa, och börjas det den 15 Okt. kl. 2 e. m.

Samtalsämne: 3:dje hufwudstycket af doktor Luthers Lilla Katekes.

Alla Guds ords wänner bjudas wälkomna till mötet.

Burlington i Okt. 1879.

J. E. Erlander.

Missionsmöte. Rock Island-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Andover, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 20 Oktober kl. 7 e. m. — Samtalsämne: "Nådawalet". Rom. 8: 29, 30; Eph. 1: 4—6; 2 Tim. 1: 9.

B. Setterdahl, sekr.

Missionsmöte. Grand Rapids-distriktet håller sitt nästa månadsmöte i Muskigon, Mich., och öppnas med predikan den 20 Okt. 1879 kl. ½8 e. m.

Guds ords wänner från när och fjerran äro hjertligen inbjudna.

White Hall, Mich., den 2 Okt. 1879.

O. Chilleen, sekr.

Innehåll: Ser till, att ingen bedrager eder, sid. 641. — Konferensmöten, sid. 645. — Kyrkliga underrättelser, sid. 647. — Bref från Indien, sid. 648. — Utdrag ur ett bref från miss. Carlson, sid. 650. — Bref från Mr Ratnam, sid. 651. — Mr Ratnams lefnads- och omwändelsehistoria, sid. 652.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 15 Oktober 1879.** **N:o 42.**

Om

Nådemedlen och Troslifwet.

(Af N. Forsander.)

(Forts. fr. n:r 37.)

b) Om den heliga nattwardens ändamål och werkan. Wi kunna sammanfatta deß ändamål och werkan uti dessa ord: **syndernas förlåtelse, lif och salighet.** Och denna försäkran om syndernas förlåtelse etc. grunda wi på dessa den heliga nattwardens instiftelseord: för eder utgifwen och utgjutet till syndernas förlåtelse. Wisserligen nämnes här blott syndernas förlåtelse; men der denna är, der är och medföljer äfwen lif och salighet. På detta sätt förklarar också Luther i lilla katekesen den nytta och det gagn wi hafwa af det sakramenterliga ätandet och drickandet. Men låtom oß här stanna och besinna en sak! Wi frukte tywärr, att det gifwes sådana från Guds nåd och sanning bortkomna menniskor ibland oß, hwilka i sin wantro mena, att detta sakrament är en del af försoningen, och tillskrifwa det en försonande kraft. Deras fåfänga och skrymtaktiga tankar äro, att de någon gång på året eller åtminstone på sin dödsbädd skola genom den heliga nattwardens begående försona sig med Gud och få sina synders förlåtelse. Detta är den katolska egenrättfärdighetens och gerningslärans stygga och besmittande surdeg. Må hwar och en wakta sig för densamma! Sådant kan ej wara denna heliga måltids ändamål. Om wår Herres och Frälsares försonande offerdöd på Golgatha säger ju Guds ord: Han är genom sitt eget blod ena reso ingången uti det heliga och hafwer funnit en ewig förloßning (Ebr 9: 12). Förutan tron gifwes det ingen utwäg till att få del i Jesu försoning (Rom. 1: 17) och det gifwes intet annat medel än Guds ord för att komma till en sann tro (Rom. 10: 17). Derför skola wi efter apostelns förmaning pröfwa oß sjelfwa, om wi äro i tron, innan wi gå till Herrens bord. Kunna wi då sammanfatta den heliga nattwardens ändamål och werkan i dessa orden: syndernas förlåtelse, lif och salighet? Ja, wisserligen. Men låtom oß dock noga besinna, hwad det är och innefattar i sig, att nattwarden är ett nådemedel, ett salighetsmedel. Redan i det föregående har blifwit wisadt, att nådemedel äro de medel, hwarigenom

den nådige och barmhertige Frälsaren å sin sida tillbjuder, meddelar och bekräftar oß sin genom den görande och lidande lydnaden förwärfwade nåd och rättfärdighet. Så gör han också i den heliga nattwarden. "Lammet är dödadt ifrån werldens begynnelse" (Uppb. 18: 8);" wi äro igenlöste ifrån wårt fåfänga lefwerne efter fädernas sätt med Kristi dyra blod, såsom ett menlöst och obesmittadt Lams" (1 Pet. 1: 19); och detta: "Jesu Kristi Guds Sons blod renar oß af alla synder" (1 Joh. 1: 7); och instiftelsens ord: "för eder och för många utgjutet till syndernas förlåtelse". Här i den heliga nattwarden komma wi till delaktighet af detta blodet, här är det wi hafwa bekräftelse, testamente och underpant på wåra synders förlåtelse genom Guds Sons för oß utgjutna blod. Men det är blott genom det botfärdiga hjertats tro, som wi å wår sida äro skickade att emottaga dessa dyra nådehåfwor. Wi måste klaga för Gud, att många nattwardsgäster genom obotfärdighet och otro tillsluta och förhärda sina hjertan emot honom, som med sina trofasta och allwarliga löften will ingå till dem och hålla nattward med dem. Herren Gud will ingen syndares död; ändamålet med alla hans nådemedel är att syndaren skulle undfå syndernas förlåtelse, lif och salighet. Der Guds goda och nådiga wilja får ske, der blifwer ock nådemedlets ändamål wunnet, och deß werkan och nytta; men der menniskan genom otro står emot Gud, der winnes ej det saliga ändamålet, och der blifwer det till en annan werkan, nämligen till doms (1 Kor. 11: 27—29). På samma sätt är det ock med de andra nådemedlen.

Men låtom oß något betrakta de stora nådeskatter, som finnas i syndernas förlåtelse, lif och salighet. Att Herren förlåter oß wåra synder är att han för sin egen skull helt och fullkomligt samt af fri och oförskyld nåd utstryker och utplånar alla wåra förflutna och närwarande synder och icke mer tillräknar oß desamma samt försäkrar oß derom genom sitt heliga ord och sina heliga sakramenter. Det är nu widare det nya, det andliga lifwet, som här omtalas såsom medföljande syndernas förlåtelse. Detta lifwet är ett lif i Guds Sons tro, det är en den troende menniskans lifsförening med sin Herre och Frälsare, hwarmed följa nya andliga lifskrafter till allt mera kärlek, tro och hopp till honom. Detta troslif och dessa andliga lifskrafter werkas hos den troende nattwardsgästen genom den heliga nattwarden, derigenom att han här på ett så nära sätt åtnjuter sin Frälsare och blifwer så nära förbunden med honom. Tron styrkes af denna himmelska spis och dryck genom betraktandet af Kristi lidande och död; Jesus sade: görer det till min åminnelse. Kärleken till Gud styrkes af denna måltid genom betraktande af Kristi outsägliga kärlek, som framställer sig i detta sakrament, der den troende själen finner wederqwickelse och wäckes till en uppriktig genkärlek till Gud (1 Joh. 4: 9, 10). Sammalunda styrkes kärleken till trossyskonen genom den gemensamma delaktigheten i Frälsaren och hans kärlek, och häraf följer ett inbördes bekännande och förkunnande af Herrens död (1 Kor. 10: 17; 11: 26). Särskildt stärkes den troendes hopp om uppståndelsen och det ewiga lifwet genom åtnjutandet och smakandet af Herrens Jesu uppståndna

och förklarade lekamen. (Joh. 6: 51—58; Rom. 6: 5; 8: 11). Den salighet, som Gud har ämnat åt alla nattwardsgäster, men som blott den troende kan undfå, är dels en kännbar och dels en fördold salighet. Understundom få de troende smaka en kännbar den helige Andes frid och fröjd och det i synnerhet den första gången, de komma till Herrens bord såsom wärdige nattwardsgäster. Men såsom denna måltid är af en fördold natur, få de också ofta sedan erfara en stor hjertats hårdhet och brist på allt, äfwen på andans fattigdom, hunger och törst. Må wi då ihågkomma Jesu ord: salige äro de som icke se och dock tro (Joh. 20: 29; 1 Pet. 1: 8, 9).

Twenne stridiga menniskor med deras frukter befinna sig uti en kristen:
(Arndt.)

Adam	Kristus
gamla menniskan	nya menniskan
utwärtes menniskan	inwärtes menniskan
gammal födelse	ny födelse.
kött	ande
natur	nåd
förnuft	tro
mörker	ljus
dödens träd	lifwets träd
onda frukter	goda frukter
synd	rättfärdighet
fördömelse	salighet
död	lif
gamla Jerusalem	nya Jerusalem
djefwulens rike	Guds rike
ormasäd	Guds säd
naturlig menniska	andelig menniska
jordist bild	andelig bild.

Hwar nu någor är i Kristo, så är han ett nytt kreatur; det gamla är förgånget; si, all ting är ny worden (2 Kor. 5: 17).

Något om prestgården och pastorsfamiljen.

(Allwarliga och wigtiga råd, hemtade ur "En landtpastors lif".)

I.

Husandakt.

Prestgården är ett hus som andra hus; men när djefwulen går igenom byn för att se, om han icke kan finna något byte, eller om han icke kan utställa sina snaror, då går han tre gånger omkring prestgården och skådar in igenom alla fönstren, men allrabäst tycker han om det, om dörren till huset alltid står honom öppen och han icke blott är en besökande gäst, utan ogeneradt kan herrska derinne och till och med aldrig oroas af någon bön eller något sannt Guds ord i embetsrummet. Waksamhet och bön är det enda lås, som kan utestänga tjufwen. Ett pastorshus är antingen ett bönehus eller ock blir det en röfwarekula. De gudlösa hafwa ingen frid, men lefwer en pastor utan bön och kamp, då är han den eländigaste menniskan i hela byn.

— — —

Ett prestbus kan och får icke wara utan husandakt och bordsböner och der får icke ske någonting, som är fromma menniskor till förargelse eller stötesten. Hwad ordnandet af husandakten beträffar, måste man rätta sig efter omständigheter och behof. Skulle det så inträffa, att ingen i huset kan taga upp och sjunga en psalm, så måste hon undwaras, men bättre är det om frun kan spela så mycket, att hon kan leda sången. Bön, läsning, Fader wår, wälsignelsen och sedan åter en sång eller

psalmvers, så att allt räcker omkring 10 eller 15 minuter. **Timmen eller tiden, på hwilken andakten bör hållas morgon och afton, är det bäst att husmodern bestämmer,** emedan husets skötsel och arbete till största delen beror på henne. Hon gifwer tecken och påminner barn och tjenare att församla sig, utan att derwid anwända twång. Om med hushållets sättande äfwen husandakten tagit sin början, så är det lätt att bibehålla henne, hon hörer då till ordningen i huset. Men skall man sedermera begynna dermed, då yppa sig många flera swårigheter, än man föreställt sig, särdeles om **husmodern icke deruti ser någon nödwändig och helig pligt** och anser saken såsom någonting som äfwen kan underlåtas. Än är det sjuka eller små barn, än något arbete som är i wägen, och har andakten **en gång** blifwit försummad, så är ordningen bruten. Men den pastor, som icke kan upprätthålla ordningen i sitt eget hus, huru skall han kunna förestå församlingen! Om man säger, hwar och en beder för sig sjelf, så är det som om man sade: "jag behöfwer icke gå i kyrkan, ty jag kan tjena Gud i mitt hjerta"; ja wisserligen **kan**, men om det också sker, det är högeligen att betwifla.

— — —

Så mycket blott för denna gång wilje wi anföra ur den omnämnda boken. En annan gång något mera. Wi önska nu att detta här påpekade må också påaktas till lärdom och efterföljelse, icke blott i presthusen, utan i **alla** familjer.

På det innerligaste wilje wi bedja eder I älskade husmödrar, så wäl i pastorshuset som i andra hus, att I willen taga till hjertat, hwad här är sagdt om tiden och ordningen för husandakten. Det ligger isynnerhet på eder, emedan I bäst weten när den mest passande stunden är inne, då det kan bli stillhet i huset. I ären ju så måna om att barnen och husfolket må få hwad de behöfwa till kroppens uppehälle, käre försummen icke själen och deras behof! Många män kanske ej wilja wara med härom; men wi äro wissa på att flere män finnas som känna ett behof af att hafwa husandakt, men komma sig ej till att säga ifrån, emedan husmodern aldrig synes bli färdig eller känner behof deraf. Måtte derför alla husmödrar, som läsa detta, wakna upp öfwer sin försummelse! Hjelpens åt käre makar att bygga edert hus med Guds wälsignelse, så går eder wäl!

Skulle du nödgas ligga så länge under Guds dömande och tuktande hand, som Jerusalem ligger i spillror och Israel är förströdt, så kan och bör du likwäl hoppas uppå Herrens barmhertighet och hålla dig till hans sanning. Han har lofwat såsom ett wißt och sannt ord, att han skall åter uppbygga Jerusalem och åter församla Israel. "Men allt hwad som tillförene blef skrifwet, det blef tillförene skrifwet till wår underwisning, på det wi genom det tålamod och den hugswalelse, som skrifterna gifwa, må hafwa hoppet" (Rom. 15: 4). Hwad Gud har gjort med Israel, bör tjena oß till **warning** och är rigtadt mot wårt hjertas **trots**; hwad han ännu skall göra med Israel, bör tjena oß till tålamod, tröst och hopp och är rigtadt mot wårt hjertas **försagdhet**.

Från Colorado.

Springdale den 2 Sept. 1879.

Som jag inom 8 dagar ämnar lemna denna plats, wille jag sända Augustana en afskedshelsning. Då jag sett huru Gud begagnat i sin werldshushållning både det stora och lilla, så har jag ofta undrat, om wi uti Augustana synoden anwända alla de oß af Herren förlänade punden eller om wi icke tilläfwentyrs nedergräfwa något. Äro wi alla werksamma på fältet? Ej blott stora skepp, utan ock små, äro nödwändiga för att kunna plöja alla watten. General synoden arbetar med berömwärd flit i western, ej minst wid Stilla hafwet, der en man lofwat bisträcka med $100 i månaden. Hwad göra wi? Hwad lefwa wi werkligen för? Då jag en dag gått omkring och beskådat det myckna jägtandet efter guld och huru rädd man war om de minsta grus och stenbitar med guld uti, men ej wille köpa det "guld som genomeldadt och beprösfwadt är", satte jag mig trött och swalbakad i skuggan af en klippa, tänkande på den man jag sist talade med, hwilken rest "werlden omkring" och sökt guld, men ännu allt jemt war en blott fattig arbetare. Likwäl sträfwade han efter det jordiska allenast. "Min familj", sade han, "är i Staterna och går till gudstjensterna och söndagsskolan, men jag lefwer utan allt. Jag lemnade all min religion i föräldrahemmet". Då runno mig i sinnet den engelske skaldens ord:

"They soon grow old, who grape for gold
In worlds where all is bought and sold:
Who live for self
And on some shelf
In darkened wall hoard up their pelf,
Cankered and crusted o'er with mould.
For them their youth itself is old.

They ne'er grow old, who gather gold
Where springs awake and flowers unfold;
Where suns arise
In joyous skies
And fill the soul within their eyes.
For them the immortal bards have sung:
For them old age itself is young".

Deras religion och deras rikedom är alltid densamma — ewigheterna igenom.

Här ser jag från en punkt 50 öfwergifna guldgrufwor, de äro "legio" i bergen. Det betalte sig ej att arbeta dem. Många dessa, som fåfängt sökt sin jordiska lycka, också skola wara utan den sanna rikedomen och öfwergifwas på Herrens stora dag? Jesus skall då säga till många: Jag kände eder aldrig. I sökten blott hwad jorden tillhörde. Går ifrån mig I ogerningsmän. — Flyttas träd från bergen ned på slätten, så dö de. Om du, min wän, måste flytta från ditt barndomshem, flytta dock ej från din barndoms Gud, ty då måste du dö, ewigt dö.

Då man ser den andliga nöden i western, kan man icke, så widt man bekymrar sig om "Josephs skada", annat än säga: "Mitt hjertas begär och bön till Gud är för Israel, att de måtte warda salige".

I de flesta hus bewisa så wäl böcker som bilder, att Herren Zebaoth der är en okänd Gud.

De, som sändas ut i dessa bygder, borde wara män med twänne tungor. De skola wisserligen framhålla blott en sanning och "tala alla ett", men jag menar: de skola wara mägtige både sitt modersmål och landets språk för att kunna nå och qwarhålla så wäl de yngre som de äldre, och för att kunna intaga en rätt ställning till landets

amerikanska befolkning. Säge nu ingen: Den och den må åtaga sig denna sak, jag gör det ej. Skall jag taga wara på min broder? Detta är Kains sinne. En hotellwärd härute utebleſ från den gudstjenſt, som hölls i hans eget hus, och när han tillfrågades om orſaken, ſwarade han: "I gifwen akt på de andliga behofwen, jag påaktar de lekamliga. Hwar och en ſköter ſitt". Detta må wara tillfredsſtällande för mången, men det gäller ej för Gud — ej heller för din egen ſjäl på domens dag. — —

Här finnas många negrer, kineſer och indianer. När wi äro tröga att gå till hednafolken med ſanningens ord, ſå komma de till oß med ſitt afguderi. Skola wi nu miſſionera ibland dem och påwerka dem med ſanningen, eller ſkola de ſmitta oß, ſom fordom Kananeerna gjorde, hwilka inkommo bland Iſraels barn och beblandade ſig med dem? Mig ſynes att många nutidens kriſtna ſöka blott det jorden tillhörer.

I ſikandet efter det ſom för ögonen är, förgäta wi det ſom framantill är. Wi förgapa oß på werldens glitter, men få intet deraf med oß i ewigheten. Se Herr Mackery, Nevadas millionär! Intet kan han taga med ſig. Dödens winter har börjat ſtrö ſin ſnö i hans ſwarta hår, men han tyckes ej märka, att det betyder: Snart måſte du lemna allt och gå ned i den gruſwan ſom heter **graſwen** för att ſtanna intill, domens dag, i denna trånga, mörka, kalla grift! Jag beſkådade en dag en guldwaſkningsapparat. Den ſtänkte betydligt. Då jag blef färdig att gå, hade jag intet af guldet med mig, men många och inbitna fläckar. Månne icke det är ofta ſå i werlden? Men fläckarne der ſätta ſig på ſamwetet. Blott **Jeſu blod** kan rena wårt hjerta från ett ondt ſamwete, medan det heter i dag. Låt predika för dig om den för oß döde och uppſtåndne Kriſtus! I honom allena är ſalighet.

Härute wilja ej många lyßna till andra lärare, än herrar: Grönt Fält, Natur, Geolog, Filoſof, Filantrop, Sundt Förnuft och andra af ſamma ſkola.

Menniſkobarn i wälſtåndsdagar likna wiſſa röda, fylliga och ſköna bär i bergen, ſom glänſa ſå länge de ſitta qwar och ſmekas af ſommarwinden, men lägges det kalla froſttäcket öfwer dem eller plockar dem en djerf hand, ſå wißna de och dö. Så länge werldsbarnen hafwa ſin plats på en "lycklig qwiſt", äro de öfwermodiga, ſtolta och "ſwälla i anſigtet ſåſom en fet buk", men fattar dem dödens kalla hand, ſå wißna de och dö — den ewiga döden.

I Jimtown är en man anſtäld wid Golden Age ſmältwerk att ſkilja guldet från andra metaller och hans dagspenning är $5,00. I Denver har en annan man en i wiß mon liknande befattning. Hans lön är $25,000 om året. Wid detta ſlags arbete förloras dock oftaſt helſan och liſwet. Hur många har ej guldet bragt om liſwet! Och det på tuſende ſätt. Wärſt är det, när ſjälen derunder inſuper förgift.

Hwad hjelper det menniſkan, om hon förwärfwar hela werlden, och får dock ſkada till ſin ſjäl? Eller hwad kan menniſkan gifwa det hon kan igenlöſa ſin ſjäl med?

J. T.

Ett och annat från Swerige.

Uppmanad att till "Augustana" insända något bidrag i literär väg har jag icke ansett mig böra alldeles undandraga mig detta, ehuru jag ingalunda tilltror mig att kunna göra det på ett så rikhaltigt sätt som wederborde. Om Red. will hålla till godo med hwad som kan presteras, må nedanstående tjena till bewis åtminstone på det goda uppsåtet att efterkomma uppmaningen.

Men hwarom skall jag skrifwa? När insändaren alraförst måste göra sig denna fråga, sker det icke af brist på ämnen, snarare twärtom, till följe af öfwerflödet. Wäl är han icke tweksam i walet, så wida det gäller område, ty endast ett, det kyrkliga, kan komma i fråga, men huru mycket rymmes icke derinom, särskildt på en tid så rörlig och händelserik som den närwarande! Utan att dock binda sig wid något wisst, ber han, att denna gång få begagna korrespondensens fria form och har derför tillåtit sig att gifwa den lilla uppsatsen en så allmän rubrik som den ofwanstående.

Som wanligt plägat ske under de sednare åren, hafwa äfwen i år sommarmånaderna warit utmärkta af flera s. k. möten för religiösa och kyrkliga ändamål. Allt ifrån Maj har sålunda det ena sällskapet efter det andra, den ena föreningen efter den andra hållit sina möten i stad och på land ,och dessa lära warit ganska talrikt besökta, witnande om fortfarande intresse för de ting som Guds rike tillhöra. Någon har anmarkt, att det är med wåra goda wänner, de nywäckte och religiöst intresserade i allmänhet, såsom med bien, när wår och sommar inträder, att de ha en drift utåt från sina kupor, swärma omkring och trifwas icke längre hemma. Det är icke utan att liknelsen eger sin sanning. Man finner stugan wäl trång efter winterns stillhet och har ett behof af samlif i widsträcktare kretsar; man will tala och höra talas något mera än som bestås under hwardagliga förhållanden, man will sammanträffa med kristna äfwen från andra orter, se och höra något annat än man har tillfälle till inom den närmaste omgifningen. Derom är nu intet att säga, för så wida blott tillbörligt afseende göres på kallelsen, den inre och den yttre, och allt hålles inom den kristna ordningens och skicklighetens gränser. Men nekas kan icke, att dessa gränser här och hwar blifwa öfwerträdda. Om hos en del den äfwen ur kristlig synpunkt ingalunda olofliga, utan helt lofliga och ganska helsosamma **associationsandan** utgjort bewekelsegrunden, så har hos en annan del inblandat sig ett wisst, mindre priswärdt motiv, nemligen nyhetslusta och benägenhet att blott höra hwad den säger och den säger utan djupare och allwarligare sanningsbegär. Och om det hos några är ett werkligt behof att samlas med likasinnade och detta äfwen wäl kan medföra sannskyldig nytta, så taga andra saken helt lättare, mera såsom en sinlig förströelse, som ock gör det obefästade sinnet ännu mera förströdt och swäfwande, utåtwändt och ostadigt i andligt hänseende. Derjemte är ingalunda owanligt, att partimännen, särskildt bland de predikande lekmännen, hwilka nu bilda snart sagdt en egen korps, ett presterskap wid sidan af det kyrkliga, begagna dessa tillfällen till hwarjehanda utfall mot den bestående kyrkan och deß embetswerksamhet

samt dymedelst underblåsa den nog stora okyrklighet, som förefinnes både bland wäckta och sofwande, trogna och otrogna. Emellertid skall härmed icke wara sagdt något ondt om mötesidéen i och för sig. Som nyss nämdes, har denna sak för wisso äfwen sina goda sidor och hör snarare till de goda än de sorgliga tidstecknen. Det är ju fullt berättigadt och har sin grund i det kristliga lifwets eget wäsende såsom samfundslif, att det gifwer sig tillkänna äfwen på detta sätt medelst fria föreningar och fri kärlekswerksamhet både i tal och handling. Att äfwen lekmän böra få komma till ordet rörande de andliga tingen och de kyrkliga frågorna, kan icke bestridas ware sig ur bibliskt eller evangelisk-lutherskt synpunkt. Deri ligger, om wi så få säga, ett surrogat för den kanske alltför stora osjelfständighet och bundenhet, hwari församlingen öfwerhufwud befinner sig wid wår allmänna gudstjenst, der hon är wäl mycket passiv och mindre aktivt deltager i de särskilda delarne än önskligt kunde wara. Ty om det nu mera icke gerna låter sig göra, att en sådan praxis kommer till stånd som under den apostoliska tiden f. ex. i den Korintiska församlingen, der wid den gemensamma gudstjensten den ene efter den andre uppstod med andligt föredrag (1 Kor. 14: 26 ff.) — och den apostoliska praxis är i detta fall ingalunda gällande för alla tider, lika litet Skriften i allmänhet för kyrklig kult och författning innehåller några i allo bindande bestämmelser — så är dock onekligt, att en något större frihet i riktning mot ett större personligt deltagande å församlingens sida kunde wara önskwärdt i beságde hänseende. Exempelwis må nämnas, att församlingen kunde högt uttala sitt "amen" till de föreståfwade bönerna, högt eftersäga bekännelsen, äfwensom flera responsorier wid sången torde werka lifwande och till förhöjande af andakten.

Jag nämde de predikande lekmännen och ber att få till dem återkomma och i sammanhang dermed yttra något litet om den andliga ställningen i det hela. Ja, lekmannawerksamheten har på sednare åren i wårt land tagit stora steg framåt. Att det skett öfwerallt i god och helsosam riktning, kan tywärr icke med sanning sägas. Fastmer är att befara, det denna werksamhet, i samma mon den utwidgat sig till en i egentlig mening predikande och uppträdt mera storartadt i ord och åthäfwor, snarare förlorat än wunnit hwad inre kraft och sundhet i läran beträffar. Isynnerhet på wissa trakter antager den en alltmer kyrkofientlig prägel och döljer icke sina affigter att draga förtroendet till sig ifrån kyrkans ordinerade lärare. På samma gång det mer och mer gestaltar sig till en ecclesiola in ecclesia, göra de predikande lekmännen anspråk på att wara de rätte lärarena i dessa separat-församlingar. Särskildt är det förhållandet med den del af dem, som tillhöra den s. k. Waldenströmska riktningen. Hwad denna är och bär i skölden, eller åtminstone i andan och wäsendet, är ju nogsamt kändt äfwen hos eder på andra sidan Atlanten. Ty äfwen ditöfwer har denna sorgliga företeelse hunnit och, om wi äro rätt underrättade, der med t. o. m. större hastighet och äfwentyrligare läromeningar än i moderlandet. Hos oß äro således alla Waldenströmska kolportörer afgjordt separatistiska och heretiska och,

wi kunde tillägga, om det ej läte så illa, fanatiska. Öfwerallt der de uppträda kan man wara wiß om, att det ej dröjer länge, innan der blir oro i lägret — icke i den mening hwari det wore önskligt och behöfligt, nemligen bland werldsmenniskorna, de sofwande syndarena, utan bland de wäckte och salighetssökande, ja, bland de lefwande kristne i allmänhet. Ty så obefästade i sanningen äro i allmänhet wår kyrkas medlemmar, äfwen de bättre, de lefwande, att de ofta alldeles opröfwadt taga för godt, hwad hwilken förstkommande som helst har att frambära, allenast det låter godt, har andlig anstry'ning och handlar om själens angelägenheter. Det Waldenströmska talet såsom ett tal först och sist om kärleken, om huru god Gud är, huru han är allas fader och will förlåta alla, m. m. i samma wäg, låter ju förwisso wäl och är anslående för den aldrig så litet tillgängliga känslan. Reflexionslös som denna för det mesta är hos wår allmoge, hängifwer den sig härät och är lätt wunnen för den nya läran. Dock hwad den sednare närmare angår, wilja wi icke denna gång inlåta oß på någon framställning eller granskning deraf, något som deßutom wore desto öfwerflödigare som Augustanas läsare i nya werlden haft tillfälle att erhålla både den ena och den andra wida bättre och fullständigare än wi skulle kunna göra det. Ja, äfwen oß här i Swerige har åtskilligt af det i sanning förträffliga kommit till del, som hos eder i Amerika blifwit skrifwet emot Waldenströmianismen. Jag kan icke underlåta att med tacksamhet i detta hänseende nämna en liten skrift: "Betraktelser wid korset" af O. O., hwilken såsom utdrag af en större af samma förf. har utgifwits och gjort stor nytta. Eder synod är att lyckönska, så länge den eger män med så ren bekännelse och mägtige att så kraftigt uttala den. — Hwad för öfrigt angår den andliga ställningen hos oß i det hela, så erbjuder den, fruktar jag, flere anledningar till bekymmer än till glädje. Glädjande är wisserligen, att det religiösa intresset öfwerhufwud är större nu än förr, att rörelser förnimmas mångenstädes, hwareſt tillförene en kall likgiltighet eller dödslugn herrskade, att behofwet af Ordets hörande och läsande i betydlig mon tilltagit; men **frukterna**, de **goda** frukterna af allt detta motswara på långt när icke de billigaste förhoppningar. Den kristendom, som uppkommit och kan anses såsom närmaste werkan och frukt, är behäftad med betänkliga lyten, och wi mena då icke de wanliga fel och brister, den skröplighet och ofullkomlighet, som alltid och allestädes widlåda äfwen de bäste, nej uta wi mena det genomgående draget, sjelfwa karakteren och andan uti densamma. Ty först och främst bär den wida mer reformert än lutherſk prägel, en subjektiwistisk sektanda uppenbarar sig långt oftare än en sund, kyrklig, samhällelig; i stället att låta bestämma sig af det objektiwt gifna, de sig alltid lika, oföränderliga, **nådemedlen**, rättar man sig efter egna och andras meningar, åsigter, känslor och förnimmelser, och så mäste beklagas att hela kristendomslifwet blifwit sjukligt, ostadigt och swagt. Icke underligt; man håller sig icke till det ena, enda hufwudet, utan till de många, man wäger icke till i honom som är A och O, utan i sig sjelf, man har så mycket att göra med andra — förkättrande, för-

talande olika, om ock blott i mindre wäsentliga stycken olika tänkande, man finner mera behag uti att samlas gruppwis i missionshusen än i gemenskap med den öfriga församlingen wid den offentliga gudstjensten och på deß egentliga rum, deltager heldre i konventikeln än öfwar den enskilda husandakten. Ännu flera tecken skulle kunna anföras, som tyda derpå att ställningen, som sagdt, icke är normal, icke så glädjande som den kunde wara — och likwäl bortse wi derwid ifrån tillståndet bland det stora flertalet, som kännetecknas af snart sagdt idel werldslighet, köttslighet och förkommenhet. Sedd äfwen ifrån denna sida wisar sig wår kyrkliga ställning förwisso ännu sorgligare. Separatism, partiwäsende å ena sidan, indifferentism, werldswäsende å den andra, men båda förenande sig uti okyrklighet eller uppenbar kyrkofientlighet — det är sannerligen icke wäl, icke lyckligt ställdt. Och dock ware det långt ifrån oß att miß:trösta eller blunda för äfwen det myckna goda, som wi wid sidan af det förut nämnda tillika måste erkänna och tacka Gud för. Kärleken tror allt, hoppas allt — ja äfwen der intet hopp är. I denna kärlek wilja wi derför tro och hoppas snarare det bästa än det sämsta för wår kyrka och wårt folk, tro och hoppas att Herren skall styra allt, äfwen wåra mißtag och förwillelser till godo för oß.

På tal om möten och då wi förut nämnt några wådor som med dem äro förknippade, särskildt med hänseende till kyrklig ordning och bekännelse, så torde böra erinras äfwen om sådana hwilka synas gjort till sin uppgift att just förebygga dylika faror. Wi tänka härwid på sådana som de nu mera ofta förekommande prest- och prestsällskapsmötena, äfwensom ett blott för andra gången hållet af en förening som benämner sig "Kyrkans Wänner", hwarjemte ock till dem böra räknas Fosterlands-Stiftelsens årsmöten m. fl. Att döma af de i wåra tidningar intagna redogörelserna för förhandlingarne wid dessa möten, hafwa de utmärkt sig för mycken sans och god anda. Som exempel på de ämnen som behandlats, må anföras från Kyrkans Wänners möte: "Sakramenternas betydelse för det andeliga lifwet"; — "Hwad bör göras för att den hel. Skrift, sedan den nu blifwit allmänt spridd, också må allmänt och till wälsignelse läsas". — "Hwad innebär apostelns ord i Rom. 3: 25, 26, att Gud låter se sin rättfärdighet". — Wid sednast hållna prestsällskapsmötet i Lund förekommo till behandling både i föredrag och genom diskussion följande 2:ne frågor. Den första. "Det profetiska ordet ställer ett fårahus och en herde (Joh. 10: 16) såsom mål för den kyrkohistoriska utwecklingen. En sträfwan att förena de olika kyrkosamfunden kan och bör således under wissa förutsättningar ega rum. Hwilka äro dessa förutsättningar?" — Den andra: "Hwad innefattar det "ingens discrimen" som Concordie formeln (Sol. Declar. 2 art.) lärer mellan döpta och odöpta, passedt deras fria förhållande till dopnåden". — Då det måhända skulle föra till för stor widlyftighet att närmare redogöra för sättet, hwarpå dessa frågor beswarades, inskränka wi oß denna gång till deras blotta antecknande. En annan gång, om så önskas, kan detta ske. Nu ej mer.

J. C.

Yttre Missionen.

Hwarför är Afrika upplåtet?

Wid ett besök i staden Marseille efter fullbordad resa sade den berömde Stanley: "Om nu I, civiliserade menniskor, med blicken på det afrikanska fastlandet, frågen mig, hwartill min resa tjenat, så swarar jag: Hwartill? Tron I, att densamma blott tjenat som ett bidrag till den geografiska wetenskapen? Denna ofantliga sträcka, som nu upplåter sig och framlägger sina hemligheter, bjuder åt den civiliserade werlden 40 millioner wildar, som skola ryckas undan hedendomens mörker.

"I tören fråga mig, hwad kunna wäl de civiliserade menniskorna göra för dessa 40 millioner, och hwad skola Marseilles inwånare få derför? Hören. Desse swarte säga till eder genom min mun: I ären rike och upplyste, wi äro usle och utan kläder, och i skötet af en yppig natur dö wi af hunger och uppäta hwarandra. Hafwen I intet förbarmande öfwer oß? Wi besitta mycket, som I icke hafwen, och wi weta icke, huru wi skola anwända det; och I hafwen mycket, hwars egande skulle göra oß lyckliga. Wälan då; låtom oß byta. Tillfören I oß edra handelsartiklar och de tusentals alstern af eder industri, och wi bjuda eder i stället det elfenben, som ruttnar i wåra skogar. Tagen widare i utbyte harz, palmnötter, kryddor, myrten, gummi, byggnadswirke och dyrbara trädslag. Wi hafwa metallförande berg, guld, jern, koppar, bly, men förstå icke att göra något deraf. Och så är det **hufwudsakligen ett, som wi icke känna. Tillfören oß den tröst, som eder religion** skänker eder. När wi bäras till grafwen och när förgängelsen träffar oß, hwilken sorgelig tanke! Deremot säger man oß, att I dön med ett leende på edra läppar, och dock är döden någonting så förskräckligt. Man säger oß widare, att bland eder finnas män, hwilka genom bildning och embete äro kallade att utdela denna himmelska tröst. **Kunnen I icke äfwen sända oss sådana?** Detta är den begäran, som jag hwite i de swartes namn, från hjertat af Central-Afrika ställer till inwånarne i Marseille. Jag hoppas att dessa ord måtte finna en återklang i edra hjertan, och att edra swarte afrikanske bröders nöd skall röra eder."

"Hwad synes Eder om Kristus?"

Från Indien af en brahmins mun hafwa wi följande egendomliga, men på samma gång behjertanswärda swar på denna fråga: "Det är icke Britiska regeringen, som styrer Indien, utan Kristus. I denne mägtige profets lära och lefwerne har England sändt en sedlig kraft af oberäknelig förmåga, för att tillwälla sig och fasthålla detta widsträckta rike. Ingen utom Jesus, ingen utom Jesus är wärdig detta kostliga diadem, Indien — och det skall blifwa hans. Om nu Indien är på alla sidor omgifwet af kristlig literatur, kristlig bildning och under en kristlig regering, så faller det af sig sjelft, att man skall försöka taga reda på beskaffenheten af denna magt, som utför sådana underwerk midt ibland oß. Indien känner ännu icke denna magt, änskönt deß inflytande redan i hög grad gjort sig gällande. Nästan omedwetet

upptagas den nya bildningens seder och tänkesätt, och det gamla gifwer allt mera wika för deß oemotståndliga inwerkan; derför borde sjelfwa källan och den egentliga beskaffenheten af detta reformerande inflytande blifwa allmänt kändt, och det är Kristus. Det är icke den engelska armeen, jag upprepar det, icke den engelska armeen, som förwärfwat sig någon ära genom att hålla Indien under England. Skulle denna ära tilldelas någon, så är det i sanning den här af missionärer, som med sin oöfwerwinnerliga hjelte i spetsen, jemt går nya strider och segrar till mötes. Deras uppoffring och sjelfförsakelse, deras menniskokärlek och gudsfruktan och deras trogna widblifwande af sanningen — allt detta har framkallat och kommer att framkalla mina landsmäns upprikliga erkänsla och hjertliga tacksamhet. Det är derför onödigt, ja alldeles öfwerflödigt att här hålla ett loftal öfwer sådana pröfwade wänner och fäderneslandets wälgörare. De hafwa fört till oß Kristus, de hafwa gifwit oß kristendomens höga sedelära, och deras underwisning, men ännu mera deras exempel, hafwa i all tysthet påwerkat och wunnit tusenden, icke kristna hinduer".

Detta är ju åter ett exempel på huru Jesus warder känd i sina trogna, äfwen af werlden Brahminen, hwars yttrande ofwanför anförts, är ledaren för en ny sekt af buddhister, som kunna sägas wara nästan halfkristna deister, och är en ganska framstående personlighet i sitt land. När man då dertill betänker, att ofwanstående talats inför en samling af Indiens mest intelligenta och inflytelserika män, hwilka alla tider warit de mest oåtkomliga för mottagandet af några främmande ideer angående religion eller filosofi; så synes det gifwa skäl till den förmodan, att en dörr håller på att öppnas för evangelium på det håll man minst wäntade. Ty kunde, såsom missionär Carlson ock anmärkt i ett af sina bref, de högre klasserna mera allmänt winnas för kristendomen, wore derigenom ett stort hinder för de andres evangeliserande undanröjdt. Widare kan man ock, wid jemförandet af denne hednings åsigt om kristendomens bildningsförmåga med hwad så kallade bildningens och upplysningens förkämpar i wår midt derom säga, få anledning till hwarjehanda rätt allwarsamma betraktelser. Den engelska tidning, som innehöll talet, hwarur det anförda är taget, afslutar en längre artikel, skrifwen i anledning deraf, med följande ord: "I den outransakliga Guds wisdom har det behagat Herren att låta Westerns folk mottaga budskapet om Jesus och den detsamma åtföljande kristna bildningen af sina grannar i Östern; och det synes wara en del af hans omfattande plan, att dessa nu skola åter mottaga samme Kristus och samma wälsignelsebringande kristliga bildning, så att i enlighet med Guds kärleksfulla råd om menniskoslägtets frälsning hedningarne skola gifwas honom till arfs och werldens ändar till egendom."

—ll.

Enkan efter den under året aflidne åldrige **biskop Gobat** i Jerusalem har äfwen blifwit hemförlofwad. Hon jordades d. 1 Augusti på begrafningsplatsen på berget Zion wid sin makes sida i skuggan af ett gammalt oliweträd.

Fördomar mot hednamissionen

träffas wäl ännu, dock oftare begabberi och försmädelse. Strax fråga om hednamissionen mera allmänt wäcktes i protestantiska kyrkan woro fördomarne mycket starka. Hören några exempel.

Då år 1798 en missionsförening samlades i Ostfriesland (Tyskland), kunde en dåwarande teologie professor icke annorlunda förklara detta än att "den tyska bildningen ännu icke hunnit tränga fram till denna wrå af werlden". I samma Tyskland firas nu missionsfester öfwerallt. — För 85 år sedan egde på Skotska Kyrkans generalsynod den första debatten om missionen rum. En anhållan af twenne presbyterier förelåg, att "den högwördiga synoden måtte sända evangelium till hedningarne." Denna anhållan betraktades såsom swärmisk, fanatisk, revolutionär, farlig och orimlig. Den gamle D:r Carlyle sprang upp och sade: "Jag har i femtio år suttit i denna synod, men ett löjligare förslag har dock under denna långa tid icke kommit till mina öron." Män sutto dock redan då i synoden som förstodo bättre. Den äre wördige D:r Erskine stod upp och yttrade med lysande ögon och brinnande hjerta: "Mr præses, war god och lemna mig bibeln." Och så uppläste han med wäldig stämma missionsbefallningen. Dessa ord föllo som ett åskslag i församlingen och ljödo för henne som ett alldeles nytt, oerhördt budskap. I dag prisar hela Skotland missionären D:r Duff såsom en af sina störste män, och i hjertat af Afrika reser det genom nya missionsföretag åt Livingstone en minneswärd som skall befinnas waraktigare än den bildstod som i Edinburg upprättats åt den store resanden och missionären. — Då den indiske missionären, D:r Carey, som sedan blifwit så berömd, i slutet af förra århundradet först framträdde med sina missionstankar, då sökte en inflytelserik man bringa honom till tystnad och göra honom löjlig, i det han inför en stor församling tillropade honom, "sitt ned, unge man. Om Gud wille något så widunderligt, som Ni föreslår, så skulle han utföra det utan Eder och wår hjelp." England har sedan den tiden sändt tusentals missionärer till hedningarne.

Så hafwa sakerna förändrats. I alla protestnatiska länder erkännes nu bland de kristne missionen allmänneligen såsom en kyrkans sjelfbegripliga lydnadsgerning för Herrens tydliga befallning och en barmhertighetspligt emot de hedniska folken, ja såsom ett lifswilkor för kyrkan sjelf. Wi se det i dag med ögonen, att kyrkan lefwer deraf att hon utbreder sig (till icke-kristna); der hon det icke gör, liknar hon den late tjenaren, som nedgrof sitt pund i swetteduken, och på henne är fara wärdt, att den domen uppfylles: "den som icke hafwer, af honom skall ock tagas det han hafwer."

(Efter "Miss. bote")

A.

Zululandet. Då konung Cetewayo d. 28 Augusti blifwit af engelsmännen tillfångatagen och alla zuluhöfdingar underkastat sig, har kriget i Sydafrika nått sitt slut. (Måtte man ej behöfwa säga: för denna gång!) Så kan man hoppas att snart få höra, huru det står till med missionen der. A.

Den stackars indianen. I södra Colorado är för närwarande en stor indianreservation, afsedd för Ute-indianerna, som räknar omkring 3,000 själar. Dessa indianer flyttades ditut från de östra staterna, om wi äro riktigt underrättade. Detta land skulle de få behålla och begagna såsom sitt eget till jagtmark, åkerbruk o. s. w. Nu hafwa de hwite emellertid funnit, att det är ett mycket rikt land, rikt på ädla metaller, rikt för odling och betesmark, och nu ropar detta folk: "The Utes must go". Guvernör Pitkin upptog frågan i sitt årsbudskap och instämde: "The Utes must go". General Porter, detta distrikts befälhafware, kom till Denver att undersöka saken och resultatet blef: "The Utes must go". Nu wäntar man, att när kongressen sammanträder i Washington, skall den genom att höra skäl (?!) eller taga mutor instämma i samma skrän, och med eller mot indianens wilja skallar ropet: "The Utes must go". Flere af dem hafwa hem och äro nu alla acklimatiserade. Flyttas de nu igen, så kostar det mångas lif, så förstöres hwad de gjort för att winna fast samhällsordning, och så tillintetgöres det bland dem påbegynta missionsarbetet. Men hwem frågar efter den röde mannens rätt? Hwem will hålla honom gifna löften? Han är **"blott en indian!"** —

Hwad har då indianen gjort för ondt? Man säger: Han hindrar hwita settlare att slå sig ned i Colorado; han eger till ingen nytta (för den **girige hwite**!) det rikaste land i staten; han nedskjuter statens willebråd, äfwen utom sitt område — men hwem gör det mer än hwita, samwetslösa skyttar? —; han uppbränner mycken dyrbar skog — den, som bränt mest, blir nog den hwite, fast indianen göres, nu som alltid, till syndabock —; och slutligen: man kan ej afhålla de hwite från indianernas land! Han måste släppa till allt och ingen gråter. "Maka åt dig — ut i sandöknen eller ock dö!"

Sannerligen, detta land åsamkar sig blodsskulder för sin indianpolitik! Kunna wi ingen röst höja deremot, intet göra derwid?

J. T.

Kineser i Amerikas öster. I New York hafwa kineserna 300 twättanstalter, 50 krambodar och 20 tobaksbutiker. I Brooklyn hafwa de 50 twätthus och i det hela skola 250 chineser der wara bosatte. Blott fyra kinesiska fruntimmer finnas ännu i Östern. Deremot hafwa 300 kineser i New York funnit hwita hustrur (mest irländskor). Detta är wisserligen rätt egna äktenskapsförbindelser, kinesiske hedningar och kristnade hwita!

Orm-tramparen. I en gammal indisk pagod (tempel) finnes en bild, som utwisar, att det första löftet om Kristus (1 Mos. B. 3: 15) fortplantat sig till och med bland hedniska folk. Den föreställer en man, omslingrad af en stor orm, som biter honom i hälen. Der bredwid står samme man; men nu har han gjort sig fri från ormen, håller honom triumferande i händerna och trampar med ena foten på hans hufwud.

Nu är wår Guds salighet, och kraft, och rike, och magt hans Krists worden, efter wåra bröders åklagare är förkastad, den dem åklagade för Gud, dag och natt. Upp. 12: 10.

Reformationsfesten.

Wi hade tänkt denna gång gjort en längre inledning till det program, som blifwit uppgjordt för nämda högtid; men då rum för tillfället saknas, skola wi endast meddela programmet hwilket wäl wår "Skolwän" redan delgifwit wåra läsare, men wi wilja dock göra saken litet bättre än han och äfwen omtala hwilka de äro, som blifwit kallade att uppträda som talare. Alla, utom en, hafwa lofwat efter förmåga fullgöra hwad som blifwit dem uppdraget.

Öfwer följande ämnen komma wid festen tal att hållas:

1) Betydelsen af Luthers Lilla Katekes för wår kyrka. Talare: Synodens president.

2) Huru skola wi förhålla oß mot wår egen kyrka? Talare: pastor E. A. Fogelström.

3) Reformationen och bibeln. Talare: pastor N. Th. Winquist.

4) På hwad sätt kan wår skola bäst ställas i ett innerligt samband med wåra församlingar? Talare: pastor O. J. Siljeström.

På qwällen samma dag komma flera korta uppbyggelsetal att hållas af dertill utsedde talare.

Fullständigt program öfwer talen, sång och musik kommer att wid festen tillhandahållas för de besökande.

Skulle något större sällskap af wåra wänner från aflägsnare håll ämna besöka festen, torde underrättelse derom i tid lemnas oß.

Måtte nu wåra wänner bedja om en rik utgjutelse af Guds nåd äfwen genom denna wår tillämnade fest!

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

In natura:

Från församl. i Andover, Ills: Andovers stads och Andovers norra rote 84 ℔ smör och 11½ dussin ägg. Församl. i Cambridge tillsammans med Cambridge rote af Andovers församling 79½ ℔ smör och 10 ℔ ost.

Moline, Ills, den 10 Okt. 1879.

J. H. Wistrand.

Till inre missionen:

Kollekter samlade under pastor M. Frykmans missionsresa i September:

Gowrie, Jowa 2.73; Manson 1.20; Pomeroy 1.02; Alta 3.19; Aurelia 1.72; Hazard 1.91; Markus 1.25; Sioux City 2.90; Dahlsborg, D. T. 1.87; Sloan, Jowa 1.50; af Leander, Alta 1.00. Kollekt wid missionsmötet i Bethesda 4.77; do kollekt 2.97; kollekt i Red Oak 2.03; do i Moingona 6.13; från Kingston 16.38; kollekt wid missionsmötet i Chariton 5.57; kollekt i Swedesburg 16.38; do i Mt Pleasent, gen. W. 11.25; do i Coll. Spring 1.76; mr Alfred Sjöstrand i Dayton 5.00.

Till indianynglingarnes underhåll:

Ur S. S. sparbössa i Swedesburg 3.00.

Till presidentens lön:

Förs. i Kingston 1.75; pastor Westerdal 2.50; pastor Hemborg 2.50; pastor Sundberg 2.00; pastor Hokanson 1.50; pastor Frykman 2.00; pastor Widen 2.50.

Red Oak, Jowa, den 4 Okt 1879.

J. E. Rehnström.
Jowa konf. kassör.

Redowisning för kollekter upptagna till förmån för församlingens i Hobart, Wexford Co., Mich. kyrkobygge:

Clam Lake 4.57; Tustin 2.52; Reed City 1.96; Princeton 5.00; Batavia 2.10; Sterling 2.00; Galva 2.86; Bloomington 1.75; Salems, Chicago 5.23; Rockford 6.75; Orion 3.20; Elgin 3.12; Knoxville 3.80; Galesburg 8.00; Geneseo 4.00; Rock Island 2.36; Altona 1.97; Andover 5.00; Woodhull 2.00; Millers 1.26; Dr Cervine 1.00. Summa: $70.45.

På samma gång wi härmed wilja hembära de wärde gifwarne wår hjertliga tack för den hjelp wi haft glädjen mottaga, få wi ödmjukeligen bedja de församlingar, som ännu ej upptagit kollekt, att de med snaraste wille göra det, ty wi äro i stort behof deraf.

Kyrkan är nu så paß i ordning att wi kunna begagna den wid wåra gudstjenster, men den är på långt när icke färdig ännu, ehuru wi nödgats sätta oß i skuld för omkring $260. Kyrkans storlek är 40 X 30 och 16 fot hög. Wi hysa det hopp, att om kyrkan blir färdig, så att wi gemensamt kunna samlas der wid wåra gudstjenster, så skall det utan twifwel bidraga mycket till att hela de sår och refwor, som af partimakare åstadkommits på den i allo swaga församlingskroppen, hwilket Gud gifwe för sitt namns skull.

Å församlingens wägnar

J. Johnson, sekr.
Swen Olson, kassör.

Penningar kunna sändas under adreß S. Olson, Cadillac, Wexford Co., Mich. Box 204.

Aug. och Miss. för 1880.

Det är ej meningen att här skrifwa någon anmälan, endast erinra wåra wänner om nödwändigheten att arbeta för detta blads fortfarande spridning. I hafwen under de gångna åren lärt hwad A. och M. gerna will wara och än mer blifwa, och hoppas wi att de betydliga kretsar af läsare, som wårt blad förwärfwat sig, icke skola förminskas, utan betydligen förmeras. För att i någon mån bidraga dertill, föreslå wi, att nye prenumeranter, som nu eller när som helst betala för nästkommande år skola erhålla bladet fritt från subskriptionsdagen till årets slut. **Tänken nu härpå och handlen!**

Passande underrättelser och notiser från församlingar och settlementer wänta wi få motse, alltid så tidigt och fullständiga som möjligt är.

Red.

Tillkännagifwanden.

Missionsmöte. Jowa-konferensens norra missionsdistrikt håller sitt nästa möte i Ljungheds församl., Buena Vista Co., Jowa tisdagen den 28 Oktober och börjas med predikan i skolhuset kl. 1 e. m.

Samtalsämne: Eph. 4: 13.

Skjuts möter i Newell wid morgontågets ankomst.

Alla wänner äro hjertligt wälkomna.

Gowrie, Jowa, d. 8 Okt. 1879.

S. F. Westerdal, sekr.

Missionsmöte. Rock Island-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Andover, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 20 Oktober kl. 7 e. m.— Samtalsämne: "Nådawalet". Rom. 8: 29, 30; Eph. 1: 4—6; 2 Tim. 1: 9.

B. Setterdahl, sekr.

Missionsmöte. Grand Rapids-distriktet håller sitt nästa månadsmöte i Muskegon, Mich., och öppnas med predikan den 20 Okt. 1879 kl. ½8 e. m.

Guds ords wänner från när och fjerran äro hjertligen inbjudna.

White Hall, Mich., den 2 Okt. 1879.

O. Chilleen, sekr.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Augustana och Missionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

☞ För prenumeranter i Swerige, som önska hafwa tidningen, är priset satt till 6 kronor. De kunna wända sig till antingen Kyrkoherden P. P. Welinder Christianstad, Åsum, Folkskolläraren J. Ljungh, Helsingborg, eller Red. af Sw. Luth. Kyrkotidning, Norrköping.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot oluthersk och okyrkliga rikmingar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Om nådemedlen och troslifwet, sid. 657. — Något om prestgården och pastorsfamiljen, sid. 659. — Från Colorado, sid. 661. — Ett och annat från Swerige, sid. 663.— Yttre missionen: Hwarför är Afrika upplåtet? sid. 667. — Hwad synes eder om Kristus? sid. 667. — Fördomar mot hednamissionen, sid. 669. — Den stackars indianen, sid. 670.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 22 Oktober 1879. N:o 43.

En gammal anklagelse

emot Kristi evangelium.

Anklagelsen är den, att Guds ord gör menniskor galna, beröfwar dem deras förstånd och förorsakar wansinne. Detta är icke nytt. Jesu egne anhörige, hans otrogne bröder, wille taga fatt på honom och sade, "han kommer ifrån sig" (Marci 3: 21). Och likwäl, om wi betrakta wår Frälsare blott såsom menniska, söke wi förgäfwes efter någon, som med det orubbliga lugn, på samma gång med det förstånd och hjerta, talade, swarade och handlade wid de aldra swåraste tillfällen, som just Jesus. Men Paulus gick det på samma sätt; då han aflade sitt wäldiga wittnesbörd inför jordens mäktige och wise, ropades det emot honom: "du är rasande, Paule; mycken konst hafwer gjort dig rasande". (Apg 26: 24.) Detta är ju ej något besynnerligt: ty hafwa de (otrogne) kallat husbonden (Jesus) beelzebub (besatt och rätt ursinnig), huru mycket mer skola de så kalla hans husfolk och lärjungar. Så betraktades säkerligen den förste martyren, Stefanus, då han påstod sig se himmelen öppen och den förhatade Jesus stå på Guds högra hand, färdig att mottaga honom. Men hwilken handlade förnuftigast, han eller hans fiender? Och på samma sätt hafwa martyrerna och de pinade kristne under de första århundradena blifwit betraktade och derföre ansets wäl förtjena döden.

Denna anklagelse emot kristendomen och Guds ord är således icke ny, utan gammal; men man tröttnar dock icke wid att upprepa den. I Swerige har en läkare, A. Nyström, nyligen uppträdt med densamma. Han undantager wisserligen "den sanna religionen" ifrån anklagelsen att werka wansinne; men att han med "den sanna religionen" menar en sådan, som werlden utan beswär kan skaffa sig och utanförsakelse ega. det kan man tydligen sluta af hans hätska tal om "läseriet", om "läsarefanatism" samt då han bland annat yttrar: "om läsarepresterna och evangeliska fosterlandsstiftelsens predikanter anade huru många af deras åhörare hamna i hospitalet eller beröfwa sig sjelfwa lifwet, skulle de wara mindre modiga i sin själsdödande werksamhet".

Dessa yttringar af fiendtlighet emot wérklig kristendom, som i Swerige länge burit och ännu bär namnet "läseri",

hafwa wi hämtat ur "Wäktaren", som deßutom innehåller wigtiga saker till swar derpå, men dem wi ej här intaga annorlunda än genom utdrag. Så berättas att en boktryckeri-elev hade blifwit öfwerkörd af ett bantåg och flere omständigheter syntes stnrka den förmodan, att han sjelf föranledt sin död. Genast berättade flera tidningar att "skälet till sjelfmordet tros wara religionsgrubbel". Men "Wermlands Allehanda" upplyser, att den döde icke bryddе sig om religion; han hade kort före sin död yttrat, att han icke på åratal öppnat en bibel eller läst någon andlig bok. Han läste, och läste mycket; men hans läsning bestod af — **romaner**. Men "läseriet" skulle bära skulden. Wi skola efteråt lemna flere bewis på romanläsningens "själsdödande werksamhet".

J. G. W. skrifwer en annan läkare: "Det är wisserligen ingen lätt sak att utreda sinnessjukdomens orsaker, synnerligen som 30 à 40 procent, enligt ansedda medicinska författare, kunna tillskrifwas ärftliga anlag. Men om de skandinaviska länderna och Storbritanien skulle behöfwa en särskild för dem förklarande orsak, så finnas goda grunder för det påståendet, att denna orsak måste sökas i mißbruket af starka drycker och icke uti något annat. Det finnes en werklig, synlig och påtaglig fiende, som åtminstone en läkare borde både se och påpeka. Så är det bekant, att äfwen barn, aflade under rus eller af uti dryckenskap fallne föräldrar, födas med ett beklagligt **anlag för sinnessjukdomar**. Men hwilka ha wäl hos oß mera ihärdigt och enwist dragit i härnad mot den fiende, som heter starka drycker, och göra det allt fort, om icke de som af hopen utmärkas med namnet **läsare**".

Ett godt wittnesbörd i detta hänseende gifwa följande ord i en insänd artikel i D. N. från ett af de norrländska sågwerken, der starka drycker annars wisat sina förderfligaste werkningar: "Jag har hört en mot dessa religiösa rörelser i öfrigt särdeles ogunstig, att icke säga förbittrad, sågwerksegare i ett middagssällskap fälla följande omdöme: Hwad man än må säga om "läseriet" — en sak måste man erkänna, det har **utrotat dryckenskapen och så skaffat frid i Herranom**".

Widare meddelas ett utdrag ur ett tyskt medicinskt arbete och wi bedja om wåra läsares uppmärksamhet derpå. Det lyder så: "Alkohol och wansinne stå i ganska innerligt förhållande till hwarandra. Redan i äldsta tider kände man de ödesdigra werkningarne af fadrens superi på barnens själslif och i dag ser man det mest fruktanswärda moraliska elände härleda sig för efterkommande af föräldrarnes dryckenskap. Men dessa lidanden, hwad namn de än må hafwa, äro till sitt wäsen wansinne. **Den mäktigaste källan till wansinne är alkohol, och dessa sinnessjukdomar tilltaga, emedan mißbruket af alkohol tilltager**. Det innerliga förhållande, som råder mellan sinnesrubbning, förbrytelser, laster och sjelfmord å ena och alkohol å andra sidan, skall bekräftas tillfyllest genom hwad wi hafwa anfört och widare skola anföra. Man kan med största wißhet påstå, **att alkoholen skadar jemförelsewis mindre suparen sjelf än hans efterkommande**".

Är det icke omenskligt och mera än djuriskt att, oaktadt sådana upplys-

ningar, ändå fortsätta med förtärandet af starka drycker! **Är det icke mord, ett fortsatt mördande af sig sjelf och barn**, och således ett werkligt wansinne, att hålla på med sitt supande, med de gräsliga följderna deraf för sina ögon. Till starka drycker räkna wi äfwen det nu så wanliga "bieret"; ja, det är farligare än andra starka drycker, emedan det will hafwa namn af att wara oskadligt, för att icke säga gagnligt — och dock ser man deß werkningar i de blodröda ansigtena och de ofta raglande gestalterna, den allt starkare törsten derester och för öfrigt samma elände inom hus, sjukdomar m. m. som följa på bränwins-dryckenskap. Det är oredigt sinne, halft wansinne, att förtära dessa brännande drycker, så mycket mer som det drager helt wansinne i sina fotspår och det kanske öfwer oskyldiga. Hwilken förfärlig dag, när dessa supare m. fl. skola möta dem de genom sin dryckenskap förstört.

Men kristendomen skall ändå bära skulden derför, likson för nästan all olycka! Dessa anklagelser bewisa i sanning sinnesoreda, hwarigenom allt blifwer upp- och nedwändt för anklagarnes ögon, det hwita blir swart och det swarta blir hwitt.

Den ofwannämde d:r Nyström förordar "en sann upplysning" såsom enda botemedlet emot det fruktanswärda läseriet; han menar med upplysning "tidsenlig kultur", "wetenskapernas populariserande" o. d. hwarmed "widskepelsen", det är sann kristendom kan öfwerwinnas. Nu lemnar dock en annan läkare den nedslående underrättelsen, att ju mera bildadt ett folk är, desto större antal wansinniga har det. Pauli ord rinner oß härwid i hågen: "Hwar äro denna werldens wise? Hafwer icke Gud denna werldens wishet gjort till galenskap?" 1 Cor. 1: 20. "Herren wet de wisas tankar, att de äro fåfängliga".

Och likwäl påstå wi, att den stora gåfwan förnuftet är mäktigt af en obegripligt hög utweckling, är just skapadt att "känna Gud och den han sändt hafwer Jesum Kristum", ja, till och med att "**begripa** med all helgon hwad bredden och längden och djupet och höjden är och dermed **känna** Kristi kärlek, den all kunskap öfwergår och derigenom warda uppfyldt med allehanda Guds fullhet". Men hwad gör det stolta, naturliga förnuftet? Det wänder sig ifrån Gud och will se med egna ögon allena. Det förstår icke Davids konst: "i dino ljuse se wi ljus" (Ps. 36). Menniskan will wara "utan Gud i werlden" och derför är ej underligt att hon swindlar, när hon "far i höjden", och att förståndskrafterna swika och brista.

Orsaken dertill att den högre bildningen, den djupaste insigt i naturen deri inberäknad, förorsakar sinnesrubbning och wantro, är icke det omfattande och höga i denna bildning, utan just den omständigheten, att den ej är genomträngd af en allwarlig fromhet och barnslig tro. "Gudsfruktan har warit, är och blir wishetens begynnelse". Och likwäl arbetar man på att få bibeln utkastad ur skolorna och att bygga upp en werldsbildning på menniskomeningarnes lösa sand, och sålunda få en werld utan skapare, utan styresman och i synnerhet utan **Frälsare** och framförallt utan en **korsfäst** Frälsare. Men dermed arbetar man just wantron, widskepelsen och wansinnet i händerna.

Hafwa icke dessa den werldsliga bildningens lofsägare läst om Babelstornet, som skulle sätta menniskorna i säkerhet för Guds wrede och straff och göra dem oberoende af Gud i himmelen; men huru ändades det försöket? Ruiner ha wi ännu qwar af detta stor-företag, men det är ock allt.

Till ett af de förnämsta bildningsmedlen räknar man i wåra dagar romanliteraturen, hwilken såsom en brusande ström breder sig förhärjande ut öfwer länder och folk, synnerligen genom de stora tidningarne, hwilka rekommenderas sig framförallt genom sina romaner, och ju mera "spännande och bloddrypande" dessa äro, desto bättre. Det är klart, att en wigtig sanning, ett ädelt husligt lif, samhällsdygder, för att ej säga ett kristligt sinne och lefwerne, kan på ett mera lefwande sätt framställas och djupare i hjertat inpreglas i form af berättelse, äfwen om den är diktad, än om det sker i form af en afhandling. Men om ock sådana goda och kristliga berättelser och teckningar gifwas, läsas de dock minst. Men äfwen de bättre äro tillkomne mera genom fantasiens tillhjelp, än af en sund eftertanke och aktgifwenhet på lifwets werkligheter, i afsigt att icke blott måla dem utan ock förbättra dem. De alrafleste romaner äro alster af en förderfwad och sjuk fantasi och åsyfta att uppjaga läsarnes fantasi och försätta dem i en inbillningswerld, utan werklighet. De afmåla de menskliga passionerna, dessa mäktiga krafter, som äro riktiga "helwetesmaskiner", då de sättas i rörelse utan gudsfruktans styrande hand. De djupaste och mäktigaste lidelserna i menniskohjertat äro **kärlek och hat**, och en af dem eller båda utgöra wanligen den ledande tråden i de bästa romaner. Allt klädes i den behagligaste drägt och framträder i sinnesskakande händelser, hwarigenom eftertankan rent af qwäfwes och fantasien blir mäktare. Att igenom sådan läsning ej blott lösaktighet fostras, utan förwirring i sinnet rörande de wanliga förhållandena och ett oroligt fikande efter sådant hwarom man läst wäckes, är tydligt för alla. Romanens galenskaper prägla sig in i den läsandes inre, så att han ofta blir sådan som hans romanhjelte eller -hjeltinna. Denna läsning leder till sinnesrubbning, mord och sjelfmord, och det ofta af det ohyggligaste slag.

Nyligen lästes i tidningarne en berättelse, af följande beskaffenhet, som är werkligen "härrefande":

"Ett rysligt exempel på inflytandet af dålig literatur på landets ungdom, har nyligen kommit i dagen i Waynesville, Ohio. Willie Anderson war en på denna plats mycket omtyckt gosse. Han arbetade i ett boktryckeri, besökte söndagsskolan och hade inga dåliga wanor, om man undantager läsandet af de wälbekanta röfware- och mord-historierna i gula permar, som här af barn läsas med sådan begärlighet. Han bodde tillsammans med sin mor, sin moster och en liten kusin, hwilken han mycket tyckte om. En dag bad han sin husbonde att få sofwa i tryckeriet under en wecka, under förewändning att hans hem war fullt af främmande. Detta bewiljades och han gick icke hem under en wecka. Huset war under denna tid stängdt, och grannarne trodde, att familjen farit bort. Slutligen bröto de upp dörren och funno de döda kropparne af Mrs Anderson, hennes syster och systerdotter. De hade blifwit dödade under sömnen med en yxa. Willie flydde genast, men han hade inga penningar och kördes ned från ett jernwägståg, hwarpå han med en pistol begick sjelfmord. Mrs Andersons man, från hwilken hon flere år warit skild, arresterades på misstankar, men ingen tror annat än att Willie warit den skyldige. Någon annan bewekelsegrund än en genom läsningen af mordlitteratur upphetsad fantasi kan icke finnas".

I städerna begynnas biblioteker för allmänheten, till hwilkas inköpande man måste bidraga enligt lag, och det mesta är romaner eller åtminstone uttagas fem gånger så många romaner som andra, nyttigare böcker. På detta sätt kan man så småningom få i stånd ett slags andliga krogar, fullt lika skadliga som de nästen, der bränwin och bier försäljas — till kroppens så wäl som själens förstöring, och till samhällslifwets upplösande. Den mördande och brännande "nihilismen" i Ryßland tros wara satt i gång genom en roman. — I romanwäsendet hafwa wi för den skull en kraftig orsak till de tilltagande sjukdomarne och sinnesrubbningarne.

Huruwida kristendomen har någon del häri eller ej, skola wi en annan gång söka ådagalägga.

Ewighetens udd intryckes wäl djupast i wåra hjertan på wåra lidandeswägar, wid stor bedröfwelse och förkrossande inre och yttre förödmjukelser. Då förekomma oß dagar, ja timmar så som ewigheter, och wi måste då tänka: Om ock blott denna smärta, som jag nu måste utstå, om ock blott denna enda smärta warade **ewigt**, så wore redan det ett helwete, huru måste det då ej wara, när lidande, jämmer, smärta och tårar **icke** hafwa **något** slut, då den **andra** döden tager sin början! — Wi behöfwa för wårt lättsinnes och wår jordiska, såfänga fladderaktighets skull sådana ewighetsstygn i wåra hjertan.

Huhn.

Från Colorado.

Swenska settlementet, Rio Grande Co., Col., d. 20 Sept. 1879.

Detta nybygge är beläget 20 mil wester om Alamosa, nuwarande ändpunkten för Denver & Rio Grande R. R., på en stor och hög slätt på södra stranden af Rio Grande. Slätten är omgifwen af ganska höga berg och är 140 mil lång, 75 mil bred och ligger 7000 fot öfwer hafsytan. Nybygget räknar ännu blott tio settlare, af hwilka de förste bosatte sig här för omkring 8 år sedan. Här har ej warit någon swensk gudstjenst, förr än wi (broder W. och jag) kommo hit.

Landet härute måste wattnas om det skall bära frukt, men wäl skött och wattnadt gifwer det härliga skördar. Guds ord finnes ej i hwarje hus. Wåra kyrkliga kristliga tidningar finnas här ej. Folket har smittats af den allmänna otron och weldssinnet. O, hwilka härjningar tids- och otrosandan åstadkommit!

Fast de nu dragit sig så långt undan högt upp i bergen, will dock Herren besöka dem. En man bekände, att det war nästan omöjligt att utrota hwad hans fader såsom lutherst kristen inplantade i hans barnahjerta. "Dock", sade han, "är jag nu temligen fri i min åskådning. Jag tror ej på de ewiga straffen, utan tror och hoppas, att om jag gör så godt jag kan, så blir jag salig. En Frälsare behöfwer jag ej". Wi frågade, om ej en röst i hans inre sade honom att hans tro war falsk. Han kunde ju dock ej säga: "Jag är Guds barn, jag är salig", men genom Guds nåd kunde wi bekänna det. Då

wardt han ond och kallade oß högfärdiga och stolta. Med hans hustru fingo wi ej samtala om de himmelska tingen; hon war sjuk, sade han. Wi hade dock sett henne wara fullt upptagen med hushållsbestyr.

Om hon delade hans otrostankar, fingo wi således ej weta. Kanske hon war en fattig själ, som wille blifwa frälst, men i denna luft höll på att dö den andliga döden. Men kanske hon war af samma sinne som mannen, såsom förhållandet war med mången annan wi påträffat. Hon hade nyß stått brud. O, I unga qwinnor, besinnen eder wäl, förr än I tagen det wigtiga steget, på hwilket timlig och ewig sällhet så mycket beror!

Twänne landsmän äro gifta med mexikanska qwinnor. Dessa qwinnor äro katoliker. Huru skall det wäl gå med barnuppfostran i sådana äktenskap?

Hweteskörden är just afslutad, och man wäntar, såsom hwarje år, den första snöstormen före d. 25:te dennes. Wi hoppas komma till ute-indianerna, förr än stormen, som plägar räcka en weckas tid, bryter löst. Wi stanna här i fyra dagar att predika för och samtala med landsmännen. De så wäl som amerikanerna här äro indianerna gramse och anse allt missionsarbete bland dem onyttigt. Dock, wi wilja hålla oß till Guds ord, ej till menniskoord. Indianen har ock en själ. — Ganska få sant lyckliga hem har jag påträffat, fast jag under min resa gjort bekantskap med både swenska, norska, amerikanska, franska, tyska, mexikanska, kinesiska, och indianska familjer. I somliga fans lekamlig fattigdom, men i andra öfwerflöd. Hwad war det då som fattades? Guds ord och Kristi sinne fattades. Olydiga barn, trätande makar, knarraktigt, mißtänksamt wäsende, skiljsmessor, m. m. får man i stället se. Wisserligen finnes sådant öfwerallt, men der Guds ord icke fins eller brukas, der tager syndens ogräs alldeles öfwerhand. Än en gång wille jag ropa till wåra församlingar österut: O, om I wisten hwilken rik wälsignelse I åtnjuten i att hafwa Guds ord rikligen ibland eder, så skullen I tacka Herren.

Wid helsokällorna i western är den rätte läkaren Herren Jesus ännu föga anlitad. Den som bekänner honom, blir ofta beledd. O, må ej kristenheten förwandlas till en hedniſk ödemark; utan i stället menniskowerldens öken och wildmark blomstra i kristlig fägring! Bedjen derom! Arbeten och werken derför!

Pagosa Springs, Col., d. 26 Sept. 1879.

I Alamosa funno wi 4 swenska familjer och tolf mil ifrån Conejas en swensk familj. På ingen af dessa platser hade någonsin någon swensk lutherſk predikant aflagt besök, icke heller i swenska settlementet 20 mil wester om Alamosa. Tjugutwå mil härifrån finnes en swensk och fyratiotre mil härifrån ännu en. Således äro de förskingrade såsom får, som ingen herde hafwa. En qwinna frågade oß: "Kanske wi äro för få, och I ansen att det lönar sig ej att bedrifwa hemmission ibland oß?" Frågan trängde djupt till mitt hjerta. Jag tänkte på Filippus, som fördes af Anden på wägen neder åt det öde Gaza, på det en själ måtte frälsas. Kom ihåg att en själ är wärd mer än hela werlden. Jag

undrade, om wi nog högt skattade den enskilde, en själ. Wißt finnas många, som förhärdat sig emot sanningen, men ock många, som hungra och törsta efter lefwande Guds ord.

I trakten af Conejas, 209 mil ifrån Colorado Springs, finnes ett mormonsettlement. Dessa mormoner hafwa också ögonen på wåra förskingrade landsmän. De äro wänliga och hjelpsamma emot dem, samt söka på allehanda sätt, såsom bjudningar, utlånande af böcker, o. a. s. att winna dem för sin lära. En dansk "apostel" har nyligen gjort besök derute. Hwad göra wi för wårt folk? Skola wi lemna dem utan **bröd**, Guds sanna och klara ord, tills de gripa till stenar, Book of Mormon? Gud förbjude!

Här i Pagosa äro underbara helsokällor, många af dem sjudande heta. Wattnet smakar ej illa. Drickande och badande hafwa med förbel tillgripits af ganska många sjuklingar. Det är knapt år sedan indianerna afträdde detta land, och redan finnes här 75 hus. O, huru menniskor löpa och resa werlden omkring för att nå en lekamlig helsokälla; men den lefwande brunnen i Zion, öppen emot synd och orenlighet, den besökes så litet! Wid Zions helsobrunn får man bada och dricka **fritt**, och dock will man ej gerna deran. Kanske anser man det för skam att tigga och taga för intet (Es. 55), och will hellre wara man för sig och betala för allt, ej blott det jordiska, utan ock det himmelska? Herren tager dock ej ditt mynt, huru klingande det än är, i gengäld för syndernas förlåtelse och ewigt lif; men en "**fattig, syndig** menniska" är wälkommen att emottaga **werklig** hjelp för tid och ewighet, men **skynda!**

Medan jag nedskrifwer detta, träta och swärja menniskor utanför. Är äfwen du en af dem, som bannar din och min Konung, Jesus? Will du ej att han skall råda öfwer dig? We dig då, ty det blir ewigt illa! Ännu wäntar han såsom nådens konung, att hans owänner skola warda lagda till hans fotapall — till den fotapall, som är en nådastol, genom trona i hans blod, der ångerfulle syndare kunna få nåd, hjelp och barmhertighet. Si, nu är den behagliga tiden, si, nu är saligheten dag. Men en annan gång skall han komma till doms, och då skola de döde dömde warda efter som skrifwet är i böckerna, efter deras gerningar. Måtte du derföre **i tid** bekänna Herren Jesus såsom din konung, din wän hwit och röd, utkorad ibland mång tusen!

J. T.

Från Minn. konferensmötet i Red Wing.

På tisdagsqwällen den 7 Okt. började mötet med predikan af konf. ordf. pastor E. Norelius öfwer Mark. 6: 34—44. Denna lärorika predikan, hwari talades om werksamheten för Guds rike, borde offentliggöras till nytta för ännu flere än de som afhörde den; ur minnet will jag söka återkalla hufwudpunkterna.

Guds rikes utbredande är anförtrodt **menniskor** och ej änglar. Lärjungarne se på den stora nöden, äro rika på goda råd, men försöka ej göra något att afhjelpa behofwet, alldeles som så många med det kristna namnet i wåra dagar och bland oß göra. Jesus tillsäger dem dock att komma med hjelp,

men de se bort ifrån sina egna små förråd såsom allt för otillräckliga. Han frågar dem då, hur mycket de hafwa, och när de tagit fram sitt förråd, beder han folket ordna sig i wissa matlag, på det att lärjungarne måtte kunna bättre betjena dem. Så är ock ordning uti werksamheten för Guds rike nödwändig, ty då kan folket bättre betjenas. Nu få lärjungarne börja att utdela just utaf det de sjelfwe hafwa. Så böra wi ju ock uppsöka och begagna oß af de krafter och gåfwor Gud förlänat oß, ty endast på den wägen har Gud lofwat att komma med wälsignelsen. Gud har aldrig lofwat hjelpa den, som ställer sig att wänta med armarne i kors, ej heller har han wisat oß något exempel, der han så gjort, ty han gör icke någonting omedelbart, der medel kunna begagnas. Det gifwes således ock en rätt tydning af det wanligtwis i en förwänd mening tagna ordspråket: Gud hjelper den som hjelper sig sjelf. Hela skaran mättades af hwad lärjungarne medhaft, och ändå hade de en korg hwardera, när de delat ut åt alla. Den som är sysselsatt med att bryta lifsens bröd, måste alltid hafwa en korg för egen del, när han slutat sitt arbete. För så widt man går Herrens ärenden och låter sig af hans Ande ledas, så att man blifwer stilla i ödmjukhet hos honom, skall enom intet fattas; ty Herren blir då sjelf wårt allt.

Dagen derpå började konferensen sitt arbete hwilket förfiggick i följande ordning: På f. m. predikan kl. 9—10, diskussion 10—12, löpande göromål kl. 2—5, 2 predikningar kl. 7—9 e. m. Frågorna för diskussion woro: 1. Hwad innebär apostelns ord: "Gud låter se sin rättfärdighet"? 2. Hwarigenom har Kristus blifwit wår rättfärdighet? 3. Huru blifwa wi delaktiga af Kristi rättfärdighet? 4. I hwad förhållande står den rättfärdighet, som lagen äskar, till den rättfärdighet, som kommer af nåd för Kristi skull genom tron? Dessa frågor hafwa förut i Swerige wid ett möte af "Kyrkans wänner" blifwit diskuterade, och hwad som der blifwit sagdt såsom inledning till hwarje frågas behandling uppläste här wid öppnandet af hwarje diskussion. En fråga behandlades hwarje f. m., och dessa woro lärorika och trosstärkande stunder i sanning. Hwad som sades war i allmänhet enkelt och lättfattligt, men på samma gång uppbyggande och grundligt, och förwisso komma dessa diskussioner att blifwa till wälsignelse för rätt många utaf den stora skara, som under hela tiden så uppmärksamt afhörde dem.

Under de löpande göromålen förekommo flera ganska wigtiga frågor. En ny ordförande, past. P. J. Swärd, waldes, emedan den förre, past. E. Norelius, afsade sig befattningen. Han hade åtagit sig den endast med det wilkor, att han blefwe befriad från presidentsysslan inom synoden, ty hwarken hans krafter tillåto honom att hafwa båda befattningarne, ej heller ansågs det af de andre synodens konferenser rättwist eller i allo på sin plats. Nya inkorporationsartiklar antogos för skolan i St Peter och barnhemmet i Wasa. Wid dessas affattande betraktades hela konferensen såsom utgörande korporationen, så att medlem af konf. war i och med detsamma medlem både af lärowerks- och barnhemsföreningen. Detta framstäldes också uttryckligen genom en förändring som med artiklarne

företogs dagen efter deras antagande. Någon närmare bestämmelse, huru med dessa föreningar skulle ordnas wid inträffande förändring i konferensens egen ställning, hade wäl kunske också warit önskwärd. Men när detta påpekades, ansågs sådant utan widare swårighet kunna bestämmas, när man en gång kommit dit. Med afseende på barnhemmets werksamhet bestämdes uttryckligt, att det skulle stå öppet för mottagande af fader- och moderlösa barn oaffedt religionsbekännelse och nationalitet. Barnhemsstyrelsen bemyndigades ock att under wissa wilkor inköpa 60 acres land för barnhemmets räkning.

Bland det mest intressanta men på samma gång både förödmjukande och nedslående, som förekom wid mötet, woro de underrättelser, som från missionsfältet inlupo. Landsmän finnas i stora skaror, som hungra och törsta efter Guds ord, bedja om att få det bland sig, men ingen finnes att sända, och funnes någon, är det blott skuld i missionskassan hwarmed han skulle underhållas. O, du sädens Herre, sänd arbetare; gif williga hjertan! Fullständigare utdrag ur missionsrapporterna komma att i någon af wåra tidningar blifwa synliga.

Förslaget till konferenskonstitution togs upp till behandling, men måste på grund af de många andra wigtigare göromålen bordläggas till nästa möte. Behandlingen af synodens konstitution hann ej heller fullkomligt afslutas. Dock emedan konferensens ändringsförslag borde till synodalrådet wara inlemnade före den 1 Jan. 1880, beslöts enhälligt att rekommendera den förändringen, att delegationssystemet införes, och att inkonseqwensen med afseende på bestämmelsen om ordination och disciplinen borttages, så att ordinationen också lägges i konferensernas händer, inskränkt genom de förordningar, som 1876 års förslag om synodalrådets godkännande af kandidaterna fastställa. Deßutom tillsattes en särskild komite att i enlighet med dessa principer föreslå nödiga förändringar och inlemna till nästa konf. möte, så att förslaget i sin helhet, på så sätt förändradt, måtte äfwen till ordalydelsen af konferensen antagas, och fullkomlig enighet för uppnåendet af målet sålunda inom alla deß leder winnas.

Efter mötets slut företogo sig större delen af konferensens medlemmar en utflykt till det 14 mil ut på landet belägna Wasa att öfwerwara det nu återuppbygda barnhemmets inwigning. Wädret war wackert, blott nog mycket wind att lifligt påminna om olyckshändelsen; isynnerhet wid barnhemmet tycktes den wara särskildt stark. En högtidlig och allwarlig stämning rådde, och få utaf dem, som bewittnat den sorgliga synen morgonen efter det förra husets förödelse, kunde återhålla sina tårars flöde, när de blefwo påminte derom genom uppmaningen att "komma och se Herrens werk, den på jordena sådana förstöring gör." I följd af dammet, som winden uppdref, war man nödsakad att wara inne i huset och som folket i brist på sittplatser måste förblifwa stående, afstängdes ljudet, att näppeligen hälften af de närwarande kunde höra, hwad som förehades. Undantager man detta obehag och det, att de långwäga besökande blefwo swikna i sin beräkning att se barnhemsbarnen på samma gång som barnhemmet, tror

jag att enhwar gick derifrån uppmuntrad och stärkt i sitt sinne, fast besluten att efter förmåga bidraga till en sådan inrättnings underhåll. Bewis derpå afgafs redan der, ett offer upptogs, som gick till omkring 90 dollars. Jag fruktar, jag redan blifwit allt för långtråkig, dock må det ursäktas, då mindre ofta något från wåra trakter i tidningens spalter förspörjes. Kanske wid annat tillfälle något mera.

Kära helsningar från en

Minnesotabo.

Hwilken dömer?

"Chicago Bladet" innehöll i sitt sista nr en i Stockholm, af hr. Princell, hållen predikan, med hwilken "Ch. Bl." fann sig så belåtet, att det kunde icke låta tillfället gå sig ur händerna att slunga en smädelses sten emot Augustana synoden, såsom skulle synoden hafwa fördömt en sådan man. "Ch. Bl." borde hafwa erinrat sig, att Augustana synoden satt icke till doms öfwer hr. Princells förhållande till Herren, utan öfwer en bestämd, grof willfarelse, hwartill P. gjort sig skyldig, och det ingen mindre än förnekelse af wår dyre Frälsares försoning, hwarom wi redan i wår lilla katekes bekänna, att "Jesus Kristus har förlossat, förwärfwat och wunnit oß ifrån alla synder, ifrån döden och djefwulens wåld med sitt heliga och dyra blod och med sitt oskyldiga lidande och död". Wi hafwa icke hört att P. ångrat sin förnekelse, och förr än han det gör, kunna wi icke anse eller behandla honom som luthersk prest. Han må predika så wackert han will, så saknas dock i hans tal "den röda tråden", och om han än twingas att tala om "korset" och till och med om "blodet", så är dock icke deri **den försonande kraften**; ty den förnekar han. Wi behöfwa icke döma honom; det ordet, som Jesus talat hafwer, skall döma honom på den yttersta dagen.

Men hwarföre döma Augustana synoden så hårdt? Äro icke metodisterna wåra medskuldige? Andra samfund äro till och med strängare än wi; t. ex. presbyterianerna, hwilka affatte en professor af det skäl, att han ansåg Esaie profetia i kap. 40 – 66 hafwa en nära liggande historisk grundwal utom den i fjerran profetiska meningen; och baptisterna, som i dessa dagar uteslutit från sig en hel församling med deß pastor för dessas obetydligt friare åsigter rörande dopet. Men säge och döme "Ch. Bl." hur det behagar, "**wi wilja hålla bekännelsen**" och hafwa för den skull en fast klippa att stå på (Matth. 16), det "Ch. Bl. med sitt allehanda af meningar och åsigter icke har.

H.

Seldon.

Wåra läsare erinra sig, att Herren bewekte en af wåra farmares sinne att för någon tid sedan sända oß en ung förträfflig häst, så nödwändig för wårt hushåll till hemhämtande af hwad som skickas oß från alla håll, hwarför annars måste betalas ända till 50 cents för hwarje gång något anländer. Med häst ensam kunde wi dock ingenting göra; så wäl wagn som seldon måste anskaffas. Wår omtänksamma "hushållskomité" försökte få båda delarne på samma wilkor och till samma pris som

häften; men de, som tillskrefwos och förmodades wara både williga och förmögna nog dertill, ansågo sig dock icke hafwa tillfälle. En något brukad wagn inköptes då för $50, hwilket ansågs särdeles billigt. Men seldon? Ja, fråga uppstod naturligtwis om att köpa äfwen den. Dock deraf blef intet, emedan en god och stark sele skänktes af en werkligen fattig arbetare, som ej har mera än han ungefärligen behöfwer för dagen. Ingen satte i fråga eller wäntade att han skulle gifwa en gåfwa af $15; men tanken uppstod hos honom och han afwisade den ej, utan utförde den i gerning. Om blott de, som Herren wälsignat med hwad detta lifwet tillhör, wille gifwa blott någorlunda jemförligt med den nämde fatti ge arbetaren, hwilken stor tjenst skulle de icke göra .... sig sjelfwa, icke blott t. ex. wår skola. I sistlidne söndags evangelium (18 sst. Tref.) läste wi om en förmögen man, som på öppen gata midt ibland folket faller på knä för Jesus och beder om råd, huru han skulle få ewinnerligt lif. Jesus såg hwad som fattades och gaf rådet: "gif!" men som han icke wille efterkomma rådet, gick han bort och blef förmodligen äfwen borta. "Gif!" är än i denna dag ofta det ena som fattas och då det uteblifwer, förorsakas den förskräckliga förlusten af "ewinnerligt lif". Olycklig den pastor, som förtiger detta Jesu råd! H.

I anledning af de orden i Luc. 21: 29, 30: "sen på fikonaträdet och all träd; när de nu knoppas, kunnen I då ock weta af eder sjelfwa, att sommaren är när", skrifwer Luther följande förträffliga ord: Detta är ju en underlig utläggning. Ty hwem har wäl hört, att det heter: träden slå ut och blomma, när solen och månen mista sitt sken, när himmel och jord dundra, menniskorna bäfwa och darra, och luft, watten och alla kreatur ställa sig så, som skulle nu allt gå under? Kallas det att börja grönska och warda sommar, när den yttersta dagen nalkas, så är det ett sällsamt tal. Jag mente att det skulle heta twärtom, att en rå, kall, död winter kommer, som förderfwar alla frukter och allt hwad som wäxer. Men Kristus är en annan läromästare, som kan tala annorlunda om saker och ting och bättre trösta än wi; göra af den obehagliga anblicken en ljuflig, tröstlig bild och en skön, kostlig utläggning, och tyder det sålunda: när wi se sol och måne mörkna, watten och wind brusa och både berg och dal störta samman, då skola wi säga: "Gud ware lof! det börjar nu blifwa sommar, ty wi se blad och blommor spricka ut". Så kan ingen menniska, förnuft eller wishet på jorden tala eller tyda, att idel förloßning och lustigt wäsende kommer, då man intet annat ser, än blott död och förderf.

Om man skall och will bewara sig och hålla sig obesmittad af werlden, så måste man först ega något, som förtjenar bewaras. Blotta sjelfbewarandet kan lätt komma af ett wißt högmod, hwari man anser sig bättre än andra, utan att i sjelfwa werket wara det. Werlden dömer wanligen så om de så kallade fromma. Det är illa, då hon har rätt. Hon har orätt, om den kristne werkligen eger något inom sig, som förtjenar att bewaras, och — detta är **Kristus i oß, herrlighetens hopp**. Kristus kan wisserligen icke nog aktas, och wi måste taga **Guds makt** i anspråk för

att kunna göra det. För att rätt bewara sig, behöfwer man daglig förnyelse i medwetandet om egandet af denna skatt. Försumma wi denna förnyelse, så försumma wi äfwen att bewara oß. Intet under, att de namnkristna icke bewara sig, utan låta sig föra och löpa in i det fåfänga och oordentliga werldswäsendet. De hafwa intet inom sig, som är wärdt att bewaras. Själen får först då sitt wärde i menniskans ögon, när skatten Kristus bor deri. Utan denna skatt gifwer hon sin själ till pris åt allt, äfwen det owärdigaste.

Hwarjehanda.

Stränga beslut. Metodistbiskopliga konferensen (den engelska) för Illinois fattade wid sitt möte denna sommar följande beslut i afseende på "evangelister" och "fältmöten":

1. Att hwar och en resepredikant, lokalpredikant, förmanare eller lekman, hwilken såsom en evangelist går in i någon församling emot deß pastors önskan, skall behandlas i enlighet med kyrkoordningens föreskrifter såsom uppstudsig och åstadkommande oenighet ibland wårt folk.

2. Att trustierna för wåra kyrkor härmed uppmanas att icke öppna wåra kyrkor för någon evangelist utan pastors bifall.

3. Att wi uttala wår protest emot seden att fordra grindpengar wid fältmöten eller andra religiösa möten på söndagarne, emot exkursionståg, onödig handel och wäckande af owarlig "excitement" i ändamål att samla folkskaror på söndagen.

4. Att, dereft fältmöten ej kunna underhållas utan att man tar sin tillflykt till dylika twifwelaktiga medel, böra de för alltid öfwergifwas.

— "Huru går det med barnens insamling till barnhemmet?" så hör man frågas från alla håll. Wälan, wi skola swara så fort wi få höra något derom. Förliden söndag förekom första insamlingen på några ställen. Wi hafwa hört från Rockford, att det blef öfwer $140.00, ändå inkommo på långt när ej alla korten, så att man med wißhet hoppas $150.00 minst.

— I en presbyteriansk tidning gör en insändare det förslaget, att den s. k. "böneweckan", skulle framflyttas till lidandesweckan, weckan före påsk. "Indep." bifaller, men fruktar att de flesta reformerta kyrkopartierna ej weta när denna wecka infaller.

— Hwad säger "Ch. Bl." till följande yttrande, fäldt af en inom den majoritet, som nyligen i St. Louis uteslöt ur baptistsamfundet en d:r Boyd jemte hans församling, anklagade för gemenskap med icke-baptister: "om ingen baptistkyrka finnes i landet, så finnes här ingen kyrka; och om det finnes någon annan kyrka i landet än baptistkyrkan, så är då baptistkyrkan ingen kyrka, emedan hon är så helt olik alla andra, och twenne ting, så fullkomligt olika, kunna icke wara ett och detsamma".

— Bibeln tryckes nu på 302 olika språk; det engelska bibelsällskapet har ensamt ombesörjt 216 öfwersättningar.

— En episkopal-biskop i Rhode Island wäckte nyligen wid ett stort möte uppmärksamheten på det sorgliga förhållandet, att de söndagliga gudstjensterna så litet besökas af ungdomen. Skulden härtill lade han på *söndagsskolorna* och möjligen har han rätt deruti. Barnen *wänjas* ju att ej gå i de egentliga gudstjensterna. Det är angeläget att söndagsskolorna så ledas och handhafwas, att de icke werka mera ondt än godt.

— **Partiwäsende.** Som till och med "Ch. Bl." fördömer partiwäsende, bör man weta hwad dermed förstås. Det är oß då ett nöje att kunna anföra ur sjelfwa Göteborgs Weckoblad följande wäl sagda ord derom:

"*Det* måste betraktas såsom *parti*, efter Pauli språkbruk, der man med ett förment högre ljus intränger ibland dem, som redan i Kristus funnit sin frälsning, och der söker med lock och pock, med öfwertalningskonst eller förnuftsskäl påtwinga dem sin öfwertygelse, hwarigenom förwirring och oreda åstadkommes. Den djerfhet och twärsäkerhet, som wanligen plägar utmärka dem, hwilka på detta sätt och med dylika medel så twedrägtens ogräs i Herrens plantering, är långt ifrån likställig med Andens frimodighet. — Har någon ett högre ljus, ej blott förment utan werkligt, tjenar han, enligt Pauli framställning, Guds församling mera med att "behålla det när sig sjelf" än att lysa dermed för dem, som icke kunna se in deruti utan att bländas". Så långt Göteb. Weckobl.

"Wäktaren" gör wid dessa ord en god tillämpning af följande innehåll: "Hade lektor Waldenström m. fl. i tid behjertat den sanning, som ligger i dessa ord — wårt lands kristna skulle då hafwa undgått många slitande partistrider, som söndrat Herrens folk och låtit "kärleken hos många förkolna".

Yttre Missionen.

Redaktionen har haft glädjen mottaga följande direkta skrifwelse

från missionär E. M. Eriksson i Indien.

Narsingpur, C. P., India d. 27 Augusti 1876.

Med glädje har jag läst i eder tidning om wåra landsmäns arbete för Guds rikes utbredande i Amerika och i Indien, och det skulle wara särdeles kärt för mig, om jag kunde skrifwa något, som kunde intressera eder tidnings läsare.

Mot slutet af förra året sände jag eder ett bref, men har förgäfwes sökt det i tidningen. Deraf slutar jag, att det antingen icke kommit fram, eller innehöll så litet läswärdt, att det icke kunde intagas.*) Åtskilligt har wisserligen händt här, som kan wara af intresse, men det mesta är redan bekant genom missionstidningen. Det är derför föga hopp om, att detta bref blifwer bättre än mitt förra. Det är eder bekant, att broder Edman och jag lidit mycket af feber, sedan wi kommit till denna station, och det syntes mig osannolikt, att jag någonsin skulle blifwa frisk här. Jag ansåg mig derför böra lemna denna station för någon tid. Min hustru och jag reste i början af Juni till Kampti, en stad nära Nagpur, omkring 500 eng. mil härifrån. Wi hade dock jernwäg med undantag af 10 eng. mil. Resan war derför jemförelsewis lätt, men det war förfärligt hett (omkring 45 gr. Cels. i skuggan) och det war derför föga angenämt att två dagar wara innestängd i en jernwägswagn. Resan gick dock lyckligt och wi kommo wälbehållna till broder Nordfors, hos hwilken mina bröder och jag bodde i Chindwara. Han har nu blifwit förflyttad till Kampti, der han arbetar ibland soldater och andra europeer på platsen. Denne broder emottog oß mycket wänligt och det gladde mig mycket att få se honom igen. Äfwen han har lidit mycket af sjukdom och förstår således, hwad det är att wara sjuk i Indien. Min helsa tycktes winna mycket på omwexlingen, ty jag kände mig allt starkare, men i stället blef min kära hustru, som förut warit frisk hela tiden sedan hon kommit till Indien, mycket illa sjuk. På fyra weckor kunde hon icke lemna sängen. Jag blef till slut orolig för henne och undrade, om Herren wille taga denna dyra gåfwa ifrån mig. Efter förloppet af nämnda tid blef hon dock så mycket bättre, att hon kunde wara uppe somliga stunder.

(Forts. d. 9 Sept.)

Då min hustru sålunda war bättre, och jag genom bref fått weta, att broder Lundborg för sjukdoms skull måst fara till Jabalpur, beslöto wi att resa hem till broder Edman, som war ensam och wäntade på oß. Resan hem gick wäl, ehuru min hustru mådde illa större delen af wägen. Wi anlände lyckligt hit till Narsingpur på qwällen den 31 Juli. Broder Edman mötte oß wid stationen med oxar och wagn, som en snäll fru, moder till högsta embetsmannen på platsen, för tillfället ställt till hans förfogande. Samma snälla fru hade äfwen sändt god, warm

*) Det förra har warit händelsen.

Red.

mat till wårt hus för "de trötta resande", såsom hon sade. Det war dock tillräckligt äfwen för Edman. Bland de första underrättelser wi erhöllo efter hemkomsten, war den, att Lundborgs sjukdom i Jabalpur warit så swår, att han fruktat för lifwet. Dock war han nu bättre. Följande dag fick äfwen jag samma sjukdom som Lundborg, näml. rödsot, och måste derför intaga sängen. Min hustru war dock så mycket bättre, att hon kunde wårda mig. Dagen derpå kom bref, att Lundborgs sjukdom så tilltagit, att det war fara för lifwet. Edman måste derför fara dit för att wårda honom, och wi stackare lemnades ensamma här. Snart in sjuknade äfwen min hustru, och då lågo wi der båda utan att kunna hjelpa hwarandra. Doktorn sade att wi skulle dricka mjölk, men det war nästan omöjligt att få en droppe, emedan, som det syntes, wår egen tjenare motarbetade oß. Wår förra mjölkqwinna hade blifwit uppsagd, emedan hon blandade en mängd watten och andra billiga saker i mjölken. Jag sände tjenaren för att skaffa någon annan, som wille sälja mjölk till oß, men han kom igen och sade, att ingen wille gifwa oß mjölk. Jag talade sedan wid en man, som kom till wårt hus, att han skulle sälja mjölk till oß, hwilket han äfwen lofwade; men när han gick öfwer gården, sade wår tjenare honom något i örat, och han kom aldrig med någon mjölk. Synbarligen stod tjenaren på den förra mjölkqwinnans sida. Wi fingo således ligga dag efter dag utan att få det nödwändiga. Slutligen blef jag så mycket bättre, att jag gick till wår förutnämnda grannfru och beklagade wår ställning. Hon hjelpte oß genast till mjölk genom sina tjenare. Så fingo wi erfara, att Herren hört wåra rop till honom om hjelp. Han säger: "åkalla mig i nöden, så will jag hjelpa dig". Prisadt ware hans namn! Wi blefwo så småningom bättre och bröderna kommo efter några weckor hem från Jabalpur. Nu kan jag till Herrans pris säga, att wi alla äro någorlunda friska. Om mornarne besöka wi hus i staden och tala med folket om den sanne Guden och den han sändt, Jesus Kristus. Jag har hittills gått ensam, men bröderna gå stundom tillsammans, stundom skilda. Somliga skratta åt oß, andra bemöta oß höfligt. Wanligen komma de med en mängd frågor, som icke höra till saken, som man talar om. Så t. ex. frågade en man mig, hwem som byggt jernwägen, som går förbi Narsingpur. I dag besökte jag först ett hus i staden, sedan gick jag till ett hospital för att tala med de sjuka. Jag uppläste berättelsen om Lazari uppwäckelse ifrån de döda och stannade särskildt wid Jesu ord: Jag är uppståndelsen och lifwet, hwilken som tror på mig o. s. w. Talet om de troendes hopp i döden tycktes draga de sjukes uppmärksamhet till sig, men skenet bedrager ofta här i landet. Dock gjorde åtminstone denna sanning mitt eget hjerta godt, och detta är ju också en stor sak. Det är högst sällan man kan wara glad, när man ständigt har den nakna hedendomen för sina ögon och dagligen hör klockorna ljuda i templen till afgudarnes ära. Skall man blifwa glad, så måste man riktigt få nåd att se bort ifrån det som för ögonen är och wända blicken på Guds löften i ordet. Då man någon tid warit ibland detta folk, finner man

snart, att otukt, tjufnad och lögn äro deras förnämsta sköteſynder, och att alla deſſa laſter hafwa ſin rot i afguderiet. De påſtå, att Gud är inneboende i allting, eller rättare, att allting är Gud. Följaktligen äro de äfwen ſjelfwa en del af Gud och deras gerningar äro Guds gerningar. Gud är ſåledes den, ſom gör både det onda och det goda genom dem, och de ſjelfwa äro fritagna från allt anſwar. Synd och dygd är för dem ett och detſamma. Det är klart, att ett folk med ſådana begrepp om ſedlighet måſte nedſjunka i de laſter hwaråt den förderfwade menniſkonaturen meſt lutar. När det gäller något godt, äro deſſa menniſkor dumma ſåſom få; men gäller det att utöfwa och förſwara eller dölja ſina sköteſynder, då äro de ſå ſkickliga, att ingen man med all nutidens lärdom kan öfwerträffa dem. Man ſer tydligen t. ex. på tjenarnes ſkicklighet att beſtjäla ſina husbönder, att djefwulen ſitter i dem. Man kan tydligen ſe, att de taga ſin goda del af det, ſom de ſkola koka och tillreda för ſina herrar att äta. Man ſäger dem äfwen, att man ſer det, men då ſwänga de och kröka ſig åt alla möjliga håll för att icke bliſwa öfwerbewiſade och ſwara på allt annat utom på det, man frågar efter. Slutligen tröttnar husbonden wid detta och hotar med att ſända bort tjenaren, om han fortfar på detta ſätt. Oaktadt den ſenare då wet, att det gäller förluſten af hans bröd och utkomſt, ſå är det honom omöjligt att låta bli ſin kära sköteſynd. Han fortfar att ſtjäla, tills han får afſked. Husbonden har dock icke wunnit mycket på det ſteg, han tagit, ty han upptäcker ſnart att äfwen tjufwens efterträdare är en tjuf. Så fortgår det och det enda man kan göra är att ſöka hindra dem ifrån att ſtjäla allt för mycket. Herren giſwe oß mycket tålamod med och kärlek till detta arma folk! I hemlandet hör man ofta Indiens hedendom framſtällas ſåſom färdig att falla, men detta är åtminſtone icke fallet med hedendomen i denna del af landet. Nya afgudatempel byggas årligen, det ena präktigare än det andra, och folket hänger med en förunderlig ſeghet faſt wid afguderiet och kaſtwäſendet. Äfwen de ſom wäl weta, att allt detta är dårſkap, öfwergiſwa det dock icke för att få behålla ſin ſtällning ibland ſina anhöriga och wänner. Regeringen hyllar äfwen eller rättare gynnar hedendomen och muhamedanismen framför kriſtendomen. Om t. ex. en kriſten och en hedning eller muſelman ſöka ett embete, ſå får hedningen eller muſelmannen det framför den kriſtne. Bibeln får icke läſas i regeringens ſkolor, men wäl hedniſka böcker. Allt detta kalla de engelſka embetsmännen för opartiſkhet i religionsſaker. Hwar man kan dock ſe, att de äro partiſka **emot** kriſtendomen. Måtte de wakna, innan ſtraffdomarne komma! Dyre wänner, ſom älſken Jeſus, bedjen för oß och för Indien! Kära helsningar till dem, ſom känna mig!

Eder ringe wän

E. M. Eriksſon.

Erkännanden.

Från den 1 Juli till den 1 Oktober 1879.

Till inre miſſionen:

Miſſionskollekt i New Gotland 6.32. Genom paſt. Damſtröm från Swedesburg, Kanſ. 0.55; kollekt wid miſſionsmötet i Salina, Kanſ. 2.29; do wid kyrkoinwigningen i Ottowa, Kanſ. 5.30; do wid miſſionsmötet i Marquette, Kanſ. 7.37; do i Fremont, Kanſ. 5.75; do i New

Gotland 6 00; Bethania, Lindsborg, Kanf. 8.99; Kansas City, Mo. 7 00; Edensburg, Neb. 7.80; genom paſtor Schelin, St Marys, Kanſ.: Guſtaf Johnſon 1.50; Sam Johnſon 1.00; onämd 2.25; genom paſtor Alqviſt: från Alma, Nebr. 2.31; do Swedburg 3.30; genom paſtor H. Olſon: från Mariedahl, Kanſ. 5 60; do Walsburg, Kanſ. 2.30; genom paſtor Fogelſtröm: från Immanuelsförſ., Omaha, Nebr. 5.00; fr. Oakland, Nebr. 2.45; Logan, Nebr. 2.20; Swedesburg, Kanſ. 4.35; Zionsförſ. Kanſ. 2.53; genom paſtor Weſtling: från Oſage City, Kanſ. 5.86; do L. Anderſon 2.00; från Salemsburg, Kanſ. 6.41; do Aſaria, Kanſ. 2.30; miſſionskollekt wid konf.-mötet i Amana, Skandia, Kanſ. 5.30.

Till indian miſſionen:

Genom paſtor Damſtröm: från O. Mickelſon i Swedesburg, Kanſ. 5.00; C. Jakobſon do 2.50; genom paſtor Schelin, St Marys, Kanſ.: från Sam Johnſon 1.00; Guſt Johnſon 1.50; mormor Johnſon 0.50.

Till afbetalande på ſkolans i Rock Island ſkuld:

Förſaml. i Huxley, Clay co., Nebr. 9.50; Bethaniaförſ., Neb. 2.18; genom paſtor Schelin: förſaml. i St Marys, Kanſ. 20 00.

Till Lärowerkets underhåll:

Förſ. i Elkhorn, Nebr., genom Jonas M. Johnſon 7.00.

Till preſidentens lön:

Paſtor J. Torell 2.00; paſtor N. Ohslund 2.00; paſtor A. Rodell 2.50; paſtor C. J. Damſtröm 2.50; paſtor C. A. Swenſson 4.00.

Kollekt till konf:s kaſſa wid konferensmötet i Amana, Skandia, Kanſ. 7.21.

Smoky Hill, Kanſas d. 8 Oktober 1879.

John Rodell,
Kanſaskonf:s kaſſör.

Då penningar ſändas medelſt "Money Order" böra deſſa wara ſtälda på Lindsborg, Mc Pherſon co., Kanſas, regiſtrerade bref ſändas direkt till Smoky Hill, Mc Pherſon co., Kanſas.

Tillkännagifwanden.

Protokollet för Illinoiskonferensens ſenaſt hållna möte i Altona, är nu tryckt. Det innehåller 38 ſid. och med deß typografiſka utſtyrſel ſkall ſäkerligen hwar och en finna ſig belåten. Det kan erhållas antingen af Wiſtrand & Thulin, Moline, Ills eller af undertecknad för ett pris af 10 cts för hwarje exemplar. Requiſition med åtföljande liqvid bör förſt inkomma innan några ex. af protokollet utſändas.

Orion, Ills, d. 16 Okt. 1879.

V. Setterdahl.
Ills-konf:s kaſſör.

Miſſionsmöte. Rockford-diſtriktet af Illinoiskonferenſen håller ſitt näſta möte i De Kalb, Ills, och börjas det den 27 Okt. kl. 7 e. m. Församlingens tillbygda kyrka kommer också att inwigas under mötet.

Miſſionsmöte. Galesburg-diſtriktet kommer att hålla ſitt näſta möte i Galesburg, och börjas det derſtädes med predikan måndagen den 3 Nov. kl. 7 e. m.

Samtalsämne: Rom. 5: 1—2.

N. Nordgren, ſekr.

Miſſionsmöte. Jowa-konferenſens norra miſſionsdiſtrikt håller ſitt näſta möte i Ljungheds förſaml., Buena Viſta Co., Jowa tisdagen den 28 Oktober och börjas med predikan i ſkolhuſet kl. 1 e. m.

Samtalsämne: Eph. 4: 13.

Skjuts möter i Newell wid morgontågets ankomſt.

Alla wänner äro hjertligt wälkomna.

Gowrie, Jowa, d. 8 Okt. 1879.

S. F. Weſterdal, ſekr.

Augustana och Missionären

för 1879.

Tidningarne Auguſtana och Miſſionären, förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelſer, Lärofrågors behandling m. m. Miſſionsunderrättelſer m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantſamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

Innehåll: En gammal anklagelſe, ſid. 673. — Från Colorado, ſid 677. — Från Minn. konferenſen, ſid. 679. — Hwilken dömer, ſid. 682. — Seldon, ſid. 682. — Hwarjehanda, ſid. 684. — Bref från miſſ. Erikſon i Indien, ſid. 685.

Moline, Ills 1879.
Wiſtrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 29 Oktober 1879.** **N:o 44.**

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Från London styrdes min kosa till Harwich för att derifrån widare öfwer Nordsjöns watten komma till Holland. Under mörka natten fraktades jag jemte mina reskamrater genom Guds starka beskydd öfwer det djupa wattnet och på morgonen den 9 April inlupo wi i floden Maas. Efter en intressant färd på denna flod, hwarunder wi betraktade det lågländta Hollands kust, ankom wårt fartyg fram på morgonen till den stora handelsstaden Rotterdam. Gerna skulle jag hafwa welat närmare bese denna stad, likasom jag gerna skulle hafwa önskat stanna någon wecka i det gästwänliga Holland, men min resplan war så bestämd, att jag deri ingenting nu kunde ändra. I flygande fart ilade jag nu med tåget förbi berömda städer t. ex. Utrecht, hwilken stad i historien spelar en högst wigtig roll. Eget war att se de holländska landtegendomarne, å hwilka små kanaler, fylda med watten, ofta syntes tjena i stället för wägar. Dock under färden genom Holland sysselsatte mig tanken på de kristna i Holland mer, än betraktelsen af hus och åkrar. Huru gerna jag hade welat stanna för att kunna komma i något samtal med dem! Jag kände då och känner ännu ett lifligt deltagande för desse kristne just för den strid om den kristliga folkskolan, som på sednare tiden utkämpats i Holland. Närmast frågan om wår egen frälsning kan och bör ingen fråga wäcka wårt djupaste intresse så, som frågan om kristliga skolor för wåra barn. Den mest ihärdiga kamp utkämpas nu af mörkrets makter emot den kristliga skolan. I Holland lyckades fienderna till kristlig folkbildning genomdrifwa en lag, hwarigenom folkskolorna hädanefter måste wara hedniska i det kristliga Holland. Under denna strid utöstes af Hollands fritänkare, ej minst af en fritänkare-minister, de hånfullaste ord mot Guds ord. Djupt sårade måste de holländske kristne känna sig och genom ifrig kärleksuppoffring måste de nu bland sig sjelfwe upprätta friwilliga kristliga skolor. Det är detta deras arbete med den fria kristliga skolan, som jag hade welat lära närmare känna. Jag föreställer mig och hoppas, att de kristna i Holland uppoffra det ytterste, när det gäller att upprätta

fria kristliga skolor. Ack, hwad wi protestanter få skämmas inför katholikerna, då det är fråga om uppoffringar för kyrkan och skolan. Girigheten och werldskärleken taga tydligen allt mer och mer öfwerhand bland de kristna; kärleken warder i många förkolnad, det lider mot den rysliga sista tiden. Jag tänker på de wåra, jag ser, huru de, som lyckats få något mer än wanligt af det jordiska goda, blifwa allt mer och mer snåle och omöjlige, när det gäller werklig uppoffring för Herrens sak. Ingen ting grämer mig mer än att tänka på de s. k. kristne, hwilka hafwa handen full med penningar, men tillknyta den på det hårdaste, när det blifwer fråga om, att de skulle gifwa något åt Herren, som gifwit dem allt. Mitt blod råkar i swallning, när jag tänker på många wår tids kristna. Men I fattige Guds barn, wi gifwa de rike med all deras härlighet på båten, de arme må med sitt guld fara ned i det ewiga Niagara; wi wilja bedja Herren, att de fattige må allt mer och mer tjena Herren med kropp och själ och allt hwad de hafwa. Särskildt tänker jag nu på den kristliga skolan. Ack, hwad wåra hjertan borde brinna för denna heliga sak. Förbi, förbi är det med kristenheten, sedan den kristliga hög- och folkskolan är förswunnen. Satan har uppstält sin talrikaste och tapperaste här emot den kristliga skolan. Och wi arme stackare, wi älska den usle penningen så, att wi ingenting wilja uppoffra för att bygga fästningar och förskansningar mot den wäldiga sataniska hären.

Usch, wi äro ej wärda det kristna namnet för wår gränslösa slöhets, tröghets och girighets skull! Ack, att Herren finge uppwäcka unga kristna män, som wille i försakelse och fattigdom offra sitt lif för den kristliga folkskolan! Här hafwa alla bedjare ett böneämne, som räcker till icke blott för böneweckan, utan för hela året. Men hwarföre rusar du i dina helsningar så bums på detta ämnet, frågar man mig. Jo, jag reste nu genom Holland, der den hårda strid utkämpats, hwari den kristliga folkskolan blef landsförwist; jag reste i närheten af Belgien och Frankrike, i hwilka båda länder samma fråga wid samma tid så uppskakade sinnena, att det nästan war fråga om en strid på lif och död. Hwad säger du då, frågar man mig, om det så prisade Amerikas offentliga skolor? Jag säger helt enkelt: ett kristet folk måste hafwa kristliga skolor, ett hedniskt folk måste hafwa hedniska skolor, med andra ord: statens skolor måste wara sådane de i Förenta Staterna äro, men de kristne måste hafwa fria, rent och werkligt kristliga skolor. Man må kalla mig katolik, fantast och hwad man will, jag skall dock alltid fasthålla den öfwertygelsen, att en skola utan Guds ord för kristna barn är ett oting. Ingalunda wille jag motwerka de publika skolorna, men ingalunda skall jag annat än högt utropa, att wi behöfwa rent kristliga skolor, dit wi kunna sända wåra barn, hwilka äro dyrbarare än gods och guld. Hwem kan beräkna den oerhördt stora procent, som de penningar gifwa, hwilka utbetalas för byggandet och underhållandet af kristliga skolor?

När man besinnar att en menniskosjäl är wärd mer än hela werlden, hwilken bank gifwer wäl då sådan ränta, som den kristliga skolan, genom

hwilken tusende själar räddas till ewinnerligt lif. Men man aktar måhända himmel och salighet för ett intet; jag frågar då: hwad är det wärdt, att tusenden och åter tusenden af det uppwäxande slägtet räddas från laster, hwilka redan här i tiden medföra outsägliga qwal? Hwart bure det af redan på jorden med barnen och ungdomen, om ej kristliga skolor funnos? Den religionslösa skolan skulle uppfostra wåra barn till innewånare i Sodom och Gomorra, om ej den kristliga skolan funnes, hwilken ännu utöfwar ett mäktigt inflytande på den hedniska skolan. Men ehuru wi hafwa wett nog att se, att wi sönderrifwa grunden för staten, kyrkan och familjen, ja, grunden för all lycka på jorden, om wi ej af alla krafter arbeta för kristliga skolors upprätthållande och underhåll, så äro wi dock så slöe och likgiltige, att wi äro färdige att låta den kristliga skolan förswinna, derför att den kostar oß några cents om året. Måtte hwarje menniska, som ej i tidens stora skeppsbrott på tron förlorat sitt hjerta, icke upphöra att ropa i wår tids öken om nödwändigheten af kristliga skolor; måtte den som eger någon cent, den han will offra för sina medmenniskors wäl, ej glömma att den kristliga skolan med all rätt har det närmaste anspråket på denna cent.

Så lyda mina helsningar från Hollands kristna, hwilka jag ej med lekamliga ögon sett, men hwilkas strider för den kristliga skolan jag i andanom skådat.

Under färden den 9:de April närmade jag mig allt mera Köln, der jag wille se den berömda domkyrkan, wittnet om fordna tiders uppoffringslust och uppoffringskraft. Mot qwällen anlände jag dit och kastade redan wid ankomsten en förwåningens blick på Kölnerdomen, detta minne från medeltiden, den tid då folkmassorna kunde hänföras för ett skönt werk, den tid då man stod redo att offra hela sitt lif och allt sitt gods för kyrkan. På qwällen satt jag i ett rum, som war beläget alldeles i domkyrkans närhet, och lyßnade till de majestätiska tonerna från en af katedralens wäldiga klockor. Man wet hwilken makt ljudet af en stor kyrkklocka utöfwar på ens sinne, då man i aftonskymningen sätter sig ned att lyßna till detta ljud. De djupa tonerna af detta ljud tyckas fylla rummet mellan himmelen och jorden och man tycker sig höra aftonringningen af sitt lifs sista dag. Till djupet af ens hjerta tränger sig owilkorligen denna fråga: hör du, att ditt lifs afton närmar sig, är du färdig att möta din Gud? För mitt öra och hjerta äro de djupa tonerna af en stor kyrkklocka en musik af allwarligaste slag; jag skattar högt förmånen att få lyßna till en majestätisk kyrkklockas toner, ehuru jag afskyr skrällandet från de skrammelgrytor, hwilka man ofta upphänger på den plats, som tillhör en werklig kyrkklocka.

Morgonen den 10:de April war jag tidigt uppe för att bese katedralen eller domkyrkan, hwilken öppnas redan kl. 5 på morgonen. Redan den första anblicken af den wäldiga byggnaden wäcker häpnad. Man häpnar först öfwer de oerhörda kostnader, de uppoffringar, och ansträngningar, som en sådan byggnad kostat, den långa tid, det tålamod och ihärdighet, som fullbordandet af ett sådant stort werk kräft. Man tänker owilkorligen följande tanke: de män, som företagit sig denna byggnad, hafwa

måst tänkt på någonting annat än blott att förtjena pengar. Någon stor idé, något högt syftemål måste hafwa besjälat de tusentals menniskor, hwilka i den skumma medeltiden uppoffrade ett helt lifs hela arbete i och för denna kyrka. Man må med skäl på det djupaste beklaga det andliga mörker, som herrskade i medeltiden, men ett kan man ej undgå och det är detta: Man måste beundra den sjelfförsakelse och uppoffringskraft, som lifwade det folket, som wandrade i medeltidens halfdunkel. Dessa män och qwinnor, som offrade hela sitt lif och allt sitt gods för kyrkor, kloster och missionsföretag, skola uppstå på domedag och fördöma wår sjelfwiskhet, wår olust till uppoffringar, wår girighet och wårt småsinne. På dem lyste några matta strålar af evangelii ljus, öfwer oß utstrålar hela fullheten af rättfärdighetens sol med saligheten under sina wingar. O we, wår gräsliga otacksamhet. Wi blygas för eder, I medeltidens folk, I som tackaden med så ifrig kärlekstjenst för det ringa ljus man gaf eder.

Det är med stor rörelse man läser om den hänförelse, som lifwade medeltidens folk wid de stora kyrkobyggnaderna. Män och qwinnor af alla stånd deltogo, riddare och adliga damer framburo med egna händer trädstammar och framsläpade de tunga stenblocken till de wäldiga pelarne, de förmögnare utdelade lifsmedel till dem, som arbetade wid byggnaden. Arbetet gälde såsom ett heligt werk; man fordrade af arbetarne bot och bättring samt löfte om kristlig kärlek och ödmjuk lydnad. Dagens arbete begynte med syndabekännelse och bön, och till och med under natten genljödo på wissa timmar wid fackelsken högtidliga hymner. Hela föreningar inwigde sitt hela lif åt den tjensten att bygga kyrkor. Man betraktade kyrkobyggnaderna såsom en del af missionsarbetet. Man kan ej, när man ser Europas katedralkyrkor från medeltiden, undwika att tänka på Herrens Jesu ord: "om desse tego, skulle stenarne ropa." När predikanterna tystnade om Jesus, så måste stenarne i de wäldiga korskyrkorna wittna om Honom, som bar werldens synder. Nog funnos många bland de tusenden, som offrade hela sitt lif för en enda kyrka, hwilka enfaldigt sågo upp till den för deras synder korsfäste Frälsaren, hwars namn de med sin byggnad wille förhärliga. Wi med wår kunskap i Guds ord se ofta ned med förakt på den dunkla medeltiden. Wi borde sannerligen se ned och blygas öfwer oß sjelfwa, wi borde ock gå åstad för att i werk, gerning och uppoffring wisa, att wi hafwa ett högre ljus.

Bergfast är kyrkans grundwal, fast såsom de ewiga berg är den grund, hwarpå en kristens tro och en kristens hopp får hwila. Denna grund har stått orubblig under årtusenden och ända till denna stund hafwa alla otrons dwergar förgäfwes med sina ömkanswärda hammarslag försökt att bortnöta den; de arbeta förgäfwes ty den har sina rötter i ewigheterna, i ett oändligt djup.

(Fjellstedt.)

Man blir ren för Jesu tals skull, hwilket man anammar, såsom Frälsaren säger till sina lärjungar; men helgad blir man blott i sanningen, såsom Kristus äfwen säger. (Huhn.)

Småsmulor från Kansaskonferensens möte i Skandia, Kansas.

På Måndagsmorgonen den 22:dre Sept. begåfwo wi oß af på wår konferensresa. För barnhemssakens skull reste wi öfwer Mariedahl. Framkomna till Manhattan emottogos wi hjertligt af wår gode wän John Johnson från Mariedahl. Hr. Johnson bjöd hela sällskapet på middag å stadens finaste hotell, det werkligen präktiga Adams House. På e. m. fortsattes resan till Mariedahl. Undertecknad tillsammans med br. Rodell stannade öfwer natten hos hr Johnson. Att wi der blefwo hjertligt wälkomnade af honom och hans älskliga fru, det behöfwer knapt nämnas. Mariedahl är mycket skönt beläget i den wackra Big Blue dalen. Ack, att denna yttre skönhet måtte få hjelpa till att draga hjertat till Gud, som har ett ännu skönare land i beredskap åt sina lärjungar, nemligen det nya kanaanslandet wid stränderna af lifwets flod! Nästföljande morgon besågs den farm man tänkt uppå såsom passande barnhemslokal. Wi må redan här omnämna, att konferensen nu har inköpt platsen såsom lokal för sitt tilltänkta barnhem. Den är belägen omkring två mil från kyrkan och innehåller 280 acres land, hwaraf 120 acres äro under odling. 80 acres äro skogland och den öfriga delen utgör en rik och ändamålsenlig betesmark. Boningshuset är bygdt utaf sten, två wåningar högt, tjugo fot bredt och fyratio långt, med källare under hela huset. Dertill kommer en flygelbyggnad för kök &c., aderton fot bred och tjugo lång. "Barn" af sten 30x40 och en stor "corn crib" finnas äfwen. Snickarewerkstad, rökhus, stengärdesgård få wi ej heller förglömma. Farmen är alltså särdeles passande för sitt ändamal, om hwilken sak det werkligen icke bör kunna blifwa mycken twist. Wåra wänner i Mariedahl syntes ock wara mycket glada öfwer att få barnhemmet förlagdt inom sin församling, och en subscription till hemmets förmån håller nu på att upptagas. Wi hoppas, att den må blifwa rillig, då ju Gud har wälsignat många i Mariedahl med stora jordiska egendomar. Men jag går för fort i min berättelse. Sedan wi besett platsen i fråga ofwannämde morgon, samlades wi i kyrkan, der en af bröderna predikade öfwer Es. 62: 10—12. Sedan gudstjensten war slut, intogo wi middag så hastigt som möjligt, hwarefter wi fortsatte resan ut till Central Branch of U. P. R. R. I Waterville träffade wi de kära Nebraska-bröderna, med hwilka wi snart woro i trefliga och till slut äfwen allwarliga samtal. Särskildt påminner sig undertecknad det lifliga meningsutbytet om en rättskaffens uppbyggelselitteraturs beskaffenhet. Klockan 9 på aftonen woro wi framme i Scandia, der wi inlogerades på bästa sätt öfwer natten. Scandia ligger utmed Republican-floden och har på sista året wäxt owanligt hastigt.

Kl. 2 efterföljande dag, d. 24 Sept., öppnades konferensmötet med högtidlig gudstjenst och predikan af konferensens ordförande br. J. Seleen. Den för tillfället walda texten utgjordes af Ebr. 12: 15, hwarur predikanten tagit följande ämne: Förmånen af att emottaga och faran uti försummandet af Guds

nåd. Sedermera predikades hwarje afton och morgon under hela mötet. Bland ämnena, öfwer hwilka det predikades, påminner jag mig följande: Menniskans ursprungliga gemenskap med Gud; Syndens uppkomst; Synden såsom skuld; Menniskans hjelplösa ställning såsom syndare; Återlösningen; Rättfärdiggörelsen; Helgelsen (med särskild anledning af de skenbara motsägelserna i Joh. 1 Ep. 1: 8 och 3: 9); och Nattwarden. Det är trosuppfriskande att få höra ett dylikt **mångfaldigt** och **likwäl enstämmigt** förkunnande af Guds wisdom till menniskors salighet. Att omdömet om predikningarne på en i andligt afseende så söndersplittrad plats som Scandia skulle blifwa olika, det kunde man wänta. Då fick den käre farbror H., som predikade om synden såsom skuld, den domen, att han icke predikade evangeliskt nog o. s. w.

Diskussionen war såsom wanligt wid wåra konferensmöten särdeles liflig och intressant. Första s. m. afslutades diskussionen om dopet. De öfrige två s. m. anwändes till diskussionen ett af en delegat föreslaget bibelställe, nemligen Marci. 9: 38—40. Till ledning hade man följande theser:

Theser öfwer den **andliga werksamheten** med anledning af Marci 9: 38—40.

1:o. All andlig werksamhet bör ske i Jesu namn och hafwa till uppgift att förstöra satans rike och upprätta Kristi.

2:o. Då Jesus den korsfäste frälsaren är kärnan och medelpunkten i allt Guds ord och satans ende besegrare, så kan ingen werksamhet, som förbiser detta, anses wara en werksamhet i Jesu namn.

3:o. Der denna hufwudsak i den sanna kristendomen tros och läres, kan den andliga werksamheten wara en werksamhet i Jesu namn, äfwen om mycket slagg är blandadt med guldet.

4:o. Ehuru således en andlig werksamhet, som i den stora hufwudsaken har sanningen ren och klar, men i andra stycken är ganska felaktig, likwäl ofta kan och bör anses som en werksamhet i Jesu namn, så är det dock nödwändigt, att hwar och en tillser, att han har hela sanningen ostympad.

5:o. För att man skall kunna komma derhän, är det nödwändigt, att hwar och en som deltager i andlig werksamhet bestämmes och begränsas af Guds ord och ej af de egna känslorna och erfarenheterna.

6:o. Häraf följer dels att man efter kunskapen kan utöfwa en werksamhet i Jesu namn och likwäl sakna lifwet i Guds Sons tro, dels att man kan ega lifwet och likwäl swårt mißtaga sig i sin werksamhet.

Diskussionen fördes med wärma, men dock sans. Den war både intressant och lärorik, den innehöll både warning och förmaning och tröst. Jag måste dock åtminstone nu förbigå deß widare innehåll, ty det blefwe mig för den korta tidens och knappa utrymmets skull alltför swårt och widlyftigt att skrifwa ett fullständigt referat, hwartill wisserligen annars riklig anledning finnes. Att denna diskussion emellertid skall blifwa till wälsignelse, det tror jag.

Om konferensens löpande göromål är icke här nödigt tala, då de wigti-

gaste besluten redan warit offentliggjorda i Hemlandet.

Söndagen war en skön högtidsdag. Kyrkan war då bokstafligen till ytterste trängsel uppfyld, och många måste stå utanför. Pastor Peterson höll först ett uppbyggligt skriftetal, hwari wisades, huru Gud i himmelen will och kan förlåta t. o. m. blodröda synder. Derefter höllos högmessopredikan af pastor Swensson öfwer dagens evangelium, med ämnet: Har Sonen fått göra dig lefwande? Härwid wisade predikanten, att man hade anledning ställa en sådan fråga på hwem som helst, emedan man ännu wore död, om icke Sonen hade gjort en lefwande. Widare wisades, att Sonen har försökt att få göra lefwande många, många, ja, alla som hört evangelium, samt att Sonen både will och kan göra fattiga syndare lefwande. Slutligen wisades ock, att om Sonen fått göra en menniska lefwande, så har han sjelf derigenom blifwit en sådan menniskas lif, och döden har blifwit hennes winning. Sedermera höllos nattwardsgång. På e. m. samlades man ånyo i kyrkan, denna gång till kyrkoinwigning. Den lilla Amana-församlingen hade nemligen nu hunnit så långt med sin lilla kyrka, att hon war färdig till inwigning. Pastor H. Olsson höll ett för tillfället lämpadt tal, med anledning af Petri ord: Här är oß godt att wara. Derefter förrättades sjelfwa akten af ordföranden, assisterad af de närwarande presterna. Sedermera predikade pastor Rodell på engelska. På qwällen höllos missionspredikan af pastor Fogelström öfwer Matth. 20: 28.

På måndagsmorgonen åtskildes man. Herren hade warit med oß, det kände wi. Församlingen war ock glad öfwer mötet. Såsom särdeles glädjande må omtalas, att församlingen icke har mera än omkring femtio dollars skuld på sin lilla trefliga kyrka. Herren wälsigne oß nu alla. Han ihågkomme sitt Zion i nåd och barmhertighet.

Referent.

Om barnauppfostran och skolwäsendet.

Följa de har blifwit insändt af en erfaren uppfostrare och torde behöfwa wäl påaktas:

Såsom man wänjer ett barn, så låter det icke af, då det gammalt warder. Ordsf. 22: 6.

Den heliga skrift wisar på många ställen huru nödwändigt det är, att barn från deras spädaste ålder få en sann kristendomsunderwisning.

Har detta warit nödwändigt i förra tider, huru mycket mer i denna tid, och i detta land, af både andlig och lekamlig frihet, synnerligast då wantro och otro spelar sina stora roler under andliga täckemantlar.

Wi hafwa nyligen hört, huru som några af wåra församlingar firat den 25:te årsdagen af sin stiftelse och huru med Guds hjelp de hafwa blifwit bestånde, under allt tidens förtryck och lidande. Om wi nu icke kunde med David säga: "Jag ser upp till bergen ifrån hwilken min hjelp kommer" (Ps. 121: 1), skulle wäl en dyster farhåga nära sig i wårt bröst med afseende på huru det skall komma att se ut i wåra församlingar, då de få fira sin femtionde årsdag; ty deßförinnan

kommer det nu uppwäxande slägtet att till en stor del hafwa intagit platser i församlingen såsom styrande och ledande, sedan de som hafwa warit med på stridsfältet från början hafwa nedlagt sina wapen här.

Wid tanken härpå se wi lätteligen hwilken nödwändighet det ligger deruti att kristliga föräldrar icke blott uppfostra sina barn till nyttiga medlemmar i samhället, och att det icke ens är nog med att de få en någorlunda försvarlig kristendomskunskap från barndomen, utan att hos dem äfwen inplantas ett kristligt församlingssinne. Det som först lägges ned i det späda barnahjertat, ware sig genom ord eller intryck, förloras ej så lätt. Wårt språk gifwer oß grund för denna wißhet.

När nu så illa sker, att i stället för det ofwan anförda ingenting annat inplantas i det späda barnahjertat, än det som wäcker afsky, leda och mißtro till kristendomen och församlingslifwet, så förwerkligar sig sanningen af wårt språk här lika noggrant.

De amerikanska publika skolorna hafwa denna tendens med sig, om ej i sigte. Många föräldrar tänka, medan barnen äro små skola de få så mycket yttre bildning, att de kunna blifwa nyttiga för sig sjelfwa och samhället, sedan skall presten få inplanta hos dem kristendomen med hwad dertill hörer, när de skola gå till nattwardsunderwisningen. Ett grufligt mißtag att lägga hörnstenen på taket när byggnaden är färdig i stället för på sin behöriga plats från början. Ja, men, säger någon, de få ju också bewista söndagsskolan? Det är godt och wäl. Men det är ungefär liktydigt med en sädesman som wille så för att få god skörd, men sådde nio delar agnar och en del godt hwete och ändå wäntade att få full skörd. Äfwen när det är fråga om att låta barnen bewista söndagsskolan, begå många föräldrar, af bristande eftertanka eller rent af liknöjdhet, ett swårt mißtag. Barnet får sjelf lof att göra sitt wal med afseende på den söndagsskola det will besöka, utan att minsta afseende fästes på hwad bekännelse eller lära barnet der får insupa. Måtte sådana föräldrar icke blott stanna för innehållet af den anförda wersen hos Salomo, utan äfwen apost. ord i Gal. 5: 9 behjertas. Har en sann kärlek i wåra egna hjertan blifwit tänd för det samfund wi tillhöra, hafwa wi widare på erfarenhetens wäg, genom den heliga Andas bemedling, blifwit förtroliga med det oförfalskade Guds ord och de nådemedel som wi hafwa och njuta i wåra församlingar, borde wi ingalunda wara likgiltiga för den ofwannämnda saken. Wi kunna icke hwarken gifwa eller lemna efter oß åt wåra barn någon skatt mera ädel och waraktig än en god och grundlig kunskap i Guds ords sanningar. Den yttre bildningen bör wißt icke förbises, icke heller engelska språket, men bör hafwa sin plats wid sidan och icke framför kristendomen, såsom redan är antydt.

Den föreliggande texten lämpar sig äfwen då det gäller wårt kära modersmål. Föräldrar som komma hit öfwer från fäderneslandet, göra sig icke så sällan den föreställningen, att swenska språket för ungdomen här behöfwes ej på närmare håll än som Swerige är till Amerika. Denna idé inplantas hos barnen så, att många föräldrar

med grämelse få bewittna huru deras barn icke blott förakta swenska språket, utan äfwen swenska föräldrar, seder och bruk, för att ej säga fädernas tro och lära. Denna bittra erfarenhet borde hos föräldrar och uppfostrare kalla upp i minne och sinne den sanningen, "att såsom man wänjer ett barn, låter det icke af då det gammalt warder". Andra nationer t. ex. tyskarne borde wara oß ett föredöme uti bewarandet af det språk wi ega såsom en swensk nation. De skämmas icke för att tala sitt modersmål hwar som helst, då ett tillfälle öppnar sig. Hos dem brukas det både i hemmen och i skolorna. Ja, t. o. m. de tyska barnen som bewista de publika skolorna tala modersmålet sig emellan. Skall det swenska språket bibehållas ibland oß, måste det ske derigenom att swenska församlingsskolor komma till stånd i wåra församlingar mera allmänt, än som nu är fallet, der wåra barn få lära att både läsa, tala och skrifwa detsammaa. Men hwarför just församlingsskolor? Jo, då, såsom redan är påpekadt, de allmänna skolorna fostra och nära otro och förakt för Guds ord och kristendomen, böra wi såsom rätta församlingsmedlemmar och barnuppfostrare i wåra skolor gifwa wåra barn hwad wi hafwa, nämligen ett rent och oförfalskadt Guds ord, samt söka, att med Guds hjelp göra barnen förtrogna dermed, på det kärlek för och tro till detsamma må genom den helige Andes bemedling wäckas.

Den literatur som anwändes i de flesta publika skolor wäcker och framkallar ett snart sagdt oemotståndligt begär efter romaner och otrosskrifter, hwilka hafwa till sitt mål att leda själens högre behof allt längre och längre bort från Honom som allena kan tillfredsställa det. Wi fråga här: Skola wi låta wåra barns hjertan fyllas af detta otrons lappri? Måtte wi wakna upp till en lefwande kännedom om wigten af att se till att wåra barns späda hjertan ej må blifwa tillhåll för otro och twifwel, emedan de annars en dag skola tillskrifwa wår liknöjdhet, i detta stycke, orsaken till deras ewiga förderf. Älska wi, med en sann kärlek, wåra barn och äro måna om deras ewiga wäl, skall det blifwa oß kärt att uppoffra icke så litet för att få kristliga församlingsskolor, dit wi kunna sända wåra barn, så snart de kunna börja att emottaga underwisning, så att de första frön, som utsås, må wara af sådan beskaffenhet, att kärfwar som af dem uppwäxa må inbergas i den himmelska ladan.

Nödwändigheten af det ofwan påpekade kännes nog på många ställen, men man stannar wid att weta om nödwändigheten, och blir aldrig färdig att göra något för saken. Att det finnes församlingar, i hwilka man måste göra undantag för tillfälliga omständigheters skull, må medgifwas, men i de flesta fall kunde mera göras, om intresset för saken waknade mera allmänt, så att hwarje församlingsmedlem, äfwen de som ej hafwa egna barn att draga förserg om, insägo det answar de hafwa för det uppwäxande slägtets framtida wäl eller we. Wi se ju ej sällan hwilka stora ting, som midt under stor fattigdom kunna uträttas, der kärlek och intresse få wara rådande.

Önskligt wore, om i wåra nuwarande och framdeles blifwande församlingsskolor, med tiden, både swenska och engelska språken kunde så fullstän-

digt inhämtas, att wi blefwe mera oberoende af de publika skolorna, på det wåra barn måtte från början till slut af sin utbildning få stå under sundt kristligt inflytande. Den betydelse detta har för wårt samfunds framtida bestånd är så stor, att nog wigt kan ej läggas derpå.

Ändtligen låtom oß påakta sanningen af det föreliggande språket till den ändan, att wi flitigt låta barnen bewista de allmänna gudstjensterna och ofta låta dem bewitna sakramenternas förwaltning och öfriga förrättningar inom församlingen (icke blott när de bli 10 @ 12 år gamla, utan från spädaste dagar). Upprepa ofta för dem hwilken bekännelse wi hafwa. Wisa med din tro och dina gerningar att du älskar och högaktar din tro och bekännelse. Omtala för dina barn den förmån wår bekännelse har framför många andra, i det att den eger ett oförfalskadt Guds ord och sakramenternas rätta förwaltning enligt Guds ords tydliga lära. Samla ofta dina barn omkring dig till Guds ords betraktande och bön. Allt det ofwan anförda skall lemna efter sig intryck och wanor från föräldrahemmet, som skola blifwa ett wapen och ett wärn i dina barns händer, när de komma ut i denna farliga werldens wirrwarr. O, måtte den käre Guden göra alla barnuppfostrare till sannskyldiga wäktare af den wingård som blifwit dem anförtrodd!

L.

Farer efter frid med allom, och efter helgelse, utan hwilken ingen får se Herren. Ebr. 12: 14.

"Ingen kollekt".

I anledning deraf, att det börjat blifwa sed wid annonser om gudstjenster och andaktsstunder att tillägga: "ingen kollekt upptages", skrifwer en insändare till "Indep.", en tidning som ingen kan anse allt för kyrklig, utan snarare motsatsen:

"Hwarför sluta en "religiös notis" med de orden: **ingen kollekt?** Allt sedan menniskans fall finnes ingen äldre eller högtidligare handling i Guds tjenst än gifwande. Tillkännagif lika så wäl: ingen sång, ingen bön, ingen predikan. De äro platt icke mera religiösa eller kristliga än gifwandet, såsom en del af gudstjensten. Gud har befallt, att ingen skall tomhändt komma inför honom. Måhända will du undwika denna skyldighet genom erinran derom, att detta bud angick dem, som lefde under gamla testamentets tid. Påstår du då, att det är lofligt för en kristen att wara mera sjelfwisk än hwad som war tillåtet för en jude? Will du beljuga kristendomen genom att påstå det den upplossar buden och fordrar mindre af sina bekännare än lagen?

Gifwande såsom en del af gudstjensten har nästan förlorat sin betydelse ibland de kristne. Judarne woro befalde att, i tionde och offer, gifwa åtminstone en femtedel och kanske en tredjedel af alla sina inkomster. Kristus förminskade icke denna regel, snarare gjorde den strängare. När Zacheus gaf 'hälften af sina egodelar', så gillade wår Frälsare det; och när äfwen en fattig enka gaf 'all sin näring', wäckte Jesus uppmärksamheten derpå till hennes pris. Att hans efterföljare anságo det kristliga gifwandet böra öfwergå

judiſk frikoſtighet är uppenbart deraf, att 'alla ſom trodde' ſålde ſina egodelar och håfwor och delade dem med alla, ſåſom hwar och en behöfde. Ehuru detta deras gifwande ej gjordes till lag för andra, tadlas det dock icke.

Ware härmed huru ſom helſt, ſäkert är, att många kyrkomedlemmar, och äfwen preſter, icke riktigt förſtå hwad kriſtlig gudstjenſt är. Skramlandet af penningar i kollekt-lådan eller på tallriken ſtör deras "andakt". Wåra dagars fromhet behöfwer blandas med litet mer underwisning om hwad Luther menade, när han yttrade, att en menniſka behöfwer omwändas tre gånger: förſt hennes hufwud, ſå hennes hjerta, och ſedan hennes plånbok. När känſlofromheten lyfter en menniſka under predikan ſå högt öfwer jorden, att hon finner det ſwårt att komma tillbaka igen i tid för kollekten, då kan hon hafwa orſak att wäl pröfwa hwarifrån ſådan fromhetsrörelſe kommer. Sann kriſtlig glädje afbrytes aldrig af inſamling af gäfwor ſom juſt utgör en del af gudstjenſten". Så långt ur "Independent".

Kanſke någon af wåra rättänkande läſare, ſom är angelägen om att handla efter Guds ord, wille härwid fråga: "Hwad är då regeln för detta gifwande?" Wi ſwara: det gifwes ingen regel härför; ingen lagbeſtämmelſe härom. "Då kan ju hwar och en göra ſom han will; gifwa mycket eller litet eller intet?" Jag måſte åter ſwara: wi hafwe ingen lag härom. Det går nämligen nu efter en annan lag, än Moſe, och det är den underliga "frihetens fullkomliga lag", kärleken; men der denna lag finnes inſkrifwen i hjertat, der kyler den icke, utan wärmer; der frågar den icke: huru litet kan du utan ſkam och ſkada gifwa? utan huru mycket kan jag gifwa? Den enda regel i afſeende på kollekter, ſom jag nu erinrar mig i bibeln, är denna i 1 Cor. 16: 2, den jag anför efter Melin med anmärkningar: "På förſta dagen i weckan (d. ä. ſöndag) lägge hwar och en af eder hemma hos ſig något undan, ſparande tillhopa hwad han kan åſtadkomma (eg. hwad honom wäl går)". Det wiſſa är, att, der man drager ſig undan detta gifwande, der är det ett bewis på, 1) att man icke anſer ſig hafwa fått mycket af Herren; beſinna wäl deſſa orden: "henne äro många ſynder förlåtna, ty hon älſkade mycket"; hennes ſtora kärlek är ett bewis att hon i tron undfått ſtora gåfwor. 2) att man icke widare behöfwer Gud eller håller hans löften för ſanna. Annars äro löftena många och outſägligt ſtora; blott ett må här anföras: "gifwer, ſå warder eder gifwet: ett godt mått, wäl ſtoppadt, ſkakadt och öfwerflödande ſkall man gifwa uti edert ſköt".

Tag häraf anledning att underſöka, hurudan din tro är; betänk, att endaſt der är tro, hwareſt den är "werkſam i kärleken", emedan en "tro utan gerningar är död" och ſåledes ingen tro.

H.

Om du icke kan öfwerwinna fruktan för den ytterſta dagen i ditt hjerta och du ej kan önſka att den ſnart måtte komma, wälan, ſå önſka att du kunde önſka det, ſå bed att du kunde bedja derom, ſå längta att du kunde längta derefter, och förtwifla icke, utan bekymra dig deröfwer, att du är ſå ſwag att du fruktar för din förloßning, och twifla icke att Gud ſkall höra dig.

Från New Mexico.

Tierra Amarilla New Mexico, d. 3 Okt. 1879.

Den 27 September lemnade wi Pagora*) Springs och begåfwo oß på wäg till södra Ute-agenturen, 50 mil från Pagora. Denna agentur ligger wid Los Penos floden och räknar omkring 150 familjer, wid paß 1200 själar.

Då wi åkt några timmar upphunno wi omkring hundra Utes, som återwände från trakter der de wistats en tid för att jaga. Dessa alla, med undantag af fyra, fem personer, äro qwinnor och barn. "The young bucks" (som de unge krigarne kallas) äro qwar ännu, men en afdelning soldater är utskickad, för att återföra dem till agenturen.

Man får härute höra de mest egendomliga meningar om indianerne. En menar att de aldrig kunna civiliseras; aldrig blifwa sanna, pålitliga kristna. En annan tror att skall kristendomen omfattas af dem, så måste det ske genom katholicismen, eftersom den är sjelf så hednisk. Åter en menar att de böra få 160 acres land hwardera på sina reservationer, eller fördelas bland de hwite här och der, då skall det lyckas att föra dem från deras wilda lif. Ännu en menar att man bör förflytta dem till någon ö i Stilla Hafwet.*)

Mig synes det wara en skam för det kristna Amerika, att indianen ännu är hedning. Hafwa wi bedit och werkat för hans sanna wäl? Hwad synes dig wara bäst att nu göra i detta mål?

De indianer wi nu träffat synas ganska intelligenta, öfwer hufwud taget, och ganska wänliga. Dessa nomader föra med sig stora får- och gethjordar, såsom fordom patriarkerna. O, låtom oß ej hwila, förr än landets urinnewånare fått Guds ord! Den hwite (blekansigtet) har beröswat indianen (den röde mannen) hans sköna klippberg (Rocky mountains) för tiden; må nu den hwite i tillbörlig erkänsla anwisa indianen de himmelska bergen till ewigt besittningstagande!

Den 27 Sept. regnade det. Här, der det ej regnat på månader, föll nu ett stilla, ljufligt, dock något kallt regn. När skola "nådens strömmar rikligt gjuta sig utöfwer oß och öfwer alla länder"? Det är skönt att se molnen än midt för bergets sida, än höjande sig, klättrande öfwer deß topp. Molnen äro bärare utaf rik wälsignelse åt jorden. När de möta hinder, "brista de ej af harm" och nedsläppa förödande, forsande strömmar wid bergsfoten. Nej! tåligt stilla, lätt och tyst höja de sig upp; fara, än sakta, än snabbt **upp**öfwer det hindrande föremålet, och utgjuta sin wälsignelse i skötet af den förtorkade marken. Skulle ej wi, som Jesu tjenare, häraf något lära?

Mottaglighet som motstånd får man röna, då man kommer till menniskor med det talet om korset. Att det är judar en förargelse, greker en galenskap, det besannas äfwen i det fjerran western. Wi sammanträffade den 28 Sept. med tre fräcka bespottare. Wisserligen är werlden stadd i det onda!

*) Pagosa i förra numret bör rättas till Pagora.

*) Månne icke alla dessa meningar äro dikterade af e t t sinne, det för hwilket kristendomens makt är okänd! Se hwad förr gjorts af indianer, ja hwad än i dag göres t. ex. på andra sidan af wår gräns, i engelska Columbia.

Red.

En förwildad kristen är wärre än en wild hedning.

Den 29 kommo wi till Los Pinos agenturen eller södra Ute-reservationen. Tjugofem mil i norr härifrån funnos de märkwärdigaste ruiner från fordna, mäktiga indianstammars tid, hus i hundradetal, uthuggna i hårda klippan. Man tror sig hafwa funnit ruiner på slättlandet efter städer, större än någon nuwarande stad i Amerika(?). Och dessa skaror hafwa dött och intet hört om werldens Frälsare!

Kl. 5 eft. m. den 30 kommo wi till en mexikansk grafwård. De fleste mexikaner äro katholiker, några äro protestanter. Katholikerna här hafwa för sed att slå sig med piskor tills blodet flyter, hwar gång de öppet förbrutit sig. Detta kalla de "penitentia", och anse sig nu säkra om himmelen. Arma, förblindade menniskor. Dymmelweckan, och långfredagen särskildt, bära de stora träkors. Utanför korskontoret räknade wi 26 uppstaplade kors. Långfredagen fastbinda de en man på ett kors, der han får hänga från tjugo minuter till en timma, innan han nedtages. Behöfde ej dessa arma få höra Kristi sanna lära? O, må det ske!

I Tierra Amarilla (uttalas Terra Marija och betyder: gul jord) funno wi tre landsmän. Här war ett nära två månader gammalt barn att döpa. De landsmän här bo, kommo hit på fagra löften och lefwa nu här swikna i sina förhoppningar. Landsmän! låten ej locka eder ut i wildmarkerna, bort från Guds ord. Tänken ock på edra små barn! Hwad skall deras lott blifwa för tid och ewighet, der de så utkastas?

Den 1 Oktober kommo wi till en mexikan, som skänkte oß twänne fiskar, och wi fingo ett tillfälle att tala med honom om hans ewiga wäl. Följande dag funno wi intet watten, fastän wi åkte ända till kl. ½8 på aftonen. Twå af oß gingo derpå till fots 2 mil framåt, utan att finna watten. "Wår tunga lådde wid wår gom". Då wi återkommo till wagnen, öppnades ett bleckkärl inlagda persikor, och dermed släcktes törsten. Wi tackade Gud, som lärt folk att nedlägga frukt, men beklagade de arma mulorna. Nästa morgon war törsten swårare. Kl. 9 nådde wi ett mexikanskt hus. Der fingo mulorna watten, och wi kaffe samt ett slags tunnbröd. Aldrig smakade bröd och dryck oß bättre. Hade wi blott kunnat tala mexikanska, så wille wi wisat wår wänlige wärd på lifwets bröd, men wi kunde ej. Wi kunde endast bedja för honom. Wi sade: Gratias (tack); samt Adios (farwäl), och foro så widare.

Den 3 Oktober träffade wi Apatcheindianernas agent, Mr Holt, en wänlig man. Han syntes ömma för heduingarnes sanna wäl, så för tid som ewighet. Inrikes ministern Herr Schurtz och Kommissionären för indian-angelägenheterna Herr Hoyt resa nu i indian-territoriet. Måtte deras resa bära mycken och god frukt för indianen.

J. T.

P. S. Den mäktiga, på tre agenturer fördelade Ute-stammen är i uppror. Resande äro i fara, dock Guds beskydd tryggar oß. Måtte blott stammen ej nu utrotas, falla för swärd och bajonett, utan saligt besegras af Kristi kors.

Missionen bland de färgade.

Det är nu en god tid sedan något meddelades wåra läsare om Ev. Luth. synodalkonferensens mission bland negrerne i landet. Ur Oktobernumret af "Missionstaube" taga wi följande.

Från Little Rock ingå rätt glädjande underrättelser. Ett utdrag ur missionär Bergs berättelse för månaderna Maj — Juli meddelas, som wisar, att "missionen under denna tid rikligare och herrligare wälsignats än någonsin förut."

Guds ord har flitigt predikats så wäl af missionären sjelf som af hans biträde, stud. Frincke, äfwensom af pastorn wid den tyska församlingen i Little Rock. Gudstjensterna hafwa i allmänhet warit wäl besökta af gamla och unga. Genom bortflyttning och affall hade församlingen minskats, men under den nämda tiden hade 6 nya medlemmar tillkommit. Bland dessе hade en förut warit baptistpredikant, och twenne af dem woro en frukt af weckoskolan. En af de affallne hade i botfärdighet återkommit. Den unga församlingen öfwar äfwen kyrkotukt, och torde derigenom utskämma mången hwit församling. En hustru hade låtit af en reformert pastor sammanwiga sig med en man, hwilken utan wigsel lefwat samman med en annan qwinna, så att han af hwar man betraktades såsom dennas make För denna förargelse togs hustrun af församlingen i kyrkotukt, och uteslöts, då hon icke wille göra bättring.

Församlingen söker alltmer antaga gestalten af en lutherſk församling och har derför beslutat, att häreſter blott sådana, som förut äro konfirmerade kunna upptagas som medlemmar. I följd deraf konfirmerades d. 8 Juni 15 personer, hwilka samtligen dertill blifwit förberedda genom särskild underwisning. En af de konfirmerade, war en hustru, som kort förut blifwit döpt. Hwar 6:te wecka firas den heliga nattwarden. Den 15 Juni döptes 23 barn, deribland de twå, med hwilka missionär Döscher först öppnade söndagsskolan i Little Rock. Wid detta tillfälle war kyrkan så uppfylld, att hwarje sittplats war upptagen. Inalles hafwa nu 32 barn blifwit döpta af missionär Berg, och 24 af dem tillhöra församlingens skola. I de flesta fallen har dopet warit en frukt af underwisningen i skolan, i det att barnen icke af föräldrarne bragts till dopet, utan drifne af den i skolan erhållna underwisningen hafwa de bestormat sina föräldrar med böner, att låta dem komma till dopet. — Äfwen har församlingen walt en föreståndare (?), en truſtee och en man för handhafwandet af allmosor; ja till och med en klockare (sexton) är anstäld, som församlingen sjelf aflönar med $2,00 i månaden.

Några weckor war miss. Berg frånwarande från sin post, dels för att biwista synodalkonferensen, dels för att träda i äktenskap med "ena hjelp", den Herren förut låtit honom finna. Församlingen war dock under denna hans frånwaro wäl försörjd.

Söndagsskolan, som på den sednare tiden besöktes äfwen af många wuxna, har under den angifna tidrymden räknat 148 medlemmar, och i weckoskolan har antalet warit 141. Kort före ferierna herrskade dock så många sjukdo-

mar bland barnen, att en gång blott 75 woro närwarande; dock slöts skolan med en ganska tillfredsställande examen, hwilken biwistades af 90 barn. Den 14 Maj hölls äfwen en skolfest i det fria, hwarwid barnen roades med sång, lekar och deklamation. Det tillgick ganska gladt, dock ordentligt, "hwilket man tywärr," tillägger tidningen, "icke kan säga om många skolfester af wåra hwita församlingar." — Hwarje lördag meddelar skolläraren Hattstädt barnen i de öfre klasserna underwisning i sång, derwid de wanligaste lutherska choralmelodier inöfwas, så att barnen kunna leda sången wid gudstjensterna; äfwen hafwa skolbarnen att lära utantill åtminstone en sång till hwarje inlärd melodi.

En af pastor Döscher i Baltimore funnen och sedermera af pastor Hanser derstädes underwisad och konfirmerad mulatt, wid namn Lewis, gick i wåras till Little Rock, der han af miss. Berg och hans medhjelpare äfwensom af pastor Obermeyer wid tyska församlingen och dennes båda skollärare blifwit underwisad, för att förberedas till inträde på predikantseminariet i Columbus, O. Han wisade dock alltför stor obeständighet, så att man måste låta honom gå. Man hoppas dock, att den på honom 17 timmar i weckan anwända mödan icke warit förgäfwes.

I Augusti blef miss. Berg ensam på sitt missionsfält, då hans hittillswarande biträde, stud. Frincke i Sept. tänkte fortsätta sina studier i S:t Louis. Emellertid hade för missionsskolan i Little Rock hr Jeske från skollärareseminariet i Addison blifwit kallad som lärare och tänkte med Guds hjelp d. 1 September tillträda sitt embete.

Af det föreståendе torde läsaren finna, att der på detta missionsfält är arbete nog för de twå. Utom de göromål som innefattas i den werksamhet som ofwan skildrats, har missionerats i staden och deß närmaste omgifning.

Erkännanden.

Sedan sista synodalmötet, eller redowisningen i n:r 25 af Augustana och Missionären hafwa följande bidrag inkommit:

Till Illinoiskonferensens inre mission:

Syföreningen i Galesburg 50.00; kollekt i Galva 4.00; i Sycamore 5.23; syföreningen i Attica 7.25; G. O. Anderson i Attica 5.00; förs. i Altona 14.12; Farmersville 4.40; Lisbon 10.00; Bethlehemsförs. i Chestertown 4.05; Geneva 10.40; kollekt i Grand Rapids 2.00; i Lisbon 1.25; syföreningen i Orion 15.00; Paxton 12.92; A. J. Swensson, De Kalb 1.00; kollekt wid konferensmötet i Altona 18.32; kollekt i Rock Island 4.50; syföreningen do 20.50 (summa 25.00); Lemont 3,20; Lockport 2.88; Lafayette, Ind. 6.30; kollekt i Geneseo 5.00; Andover: sydöstra rotens syförening 20.00; kollekt i G. K. 3.82; (summa 23.82); Joseph Eriksson, Knoxville 2.00. Summa: 233.14.

Till indian- och hednamissionen:

Församlingen i Galesburg 40.00; syför. i Attica 7.00; förs. i Altona 14.00; Farmersville 4.40; enkan Kristina Nelson, do 5 00; förs. i Lisbon 10 00; Barna 3.15; Geneva 10.43; Mrs S. T. Gibson, New Windsor 6.00; Ellen och Mary Johnsons sparbössa, Gethsemaneförs., Chicago 5.00; Mrs C. Larson, Orion (Berlin) 6.80; församlingen i Aurora 4.40; Paxton 7.52; Lemont 3.20; Lockport 2.88; söndagsskolan i Lemont 2.00; syfören. i Osage City 37.35; Johannes wid Augustana College 1.04; Swede Valley 12.09; Moingona 4.45; John Johnsson, Swede Valley 9.00; förs. i Lafayette, Ind. 5.00; wid Johannes Bergmans bröllop i Calumet, Mich. 8.30; Andover: sydöstra rotens syförening 20.00; nattwardsbarnens missionsförening 5.25 (summa 25.25); C. J. Nilssons sparbössa i Engelwood 0.60; Young Ladies Sewing Society of Immanuels Church, Chicago 100.00; Anders Anderson, Anhurst, Wis. 2.00; C. O. Olsson, Bayers, Mich. 1.25. Summa: 338.11.

Till barnhemmet i Andover:

Kollekt i pastorshuset i De Kalb 1.80; syföreningen i Pontiac, R. J 2.65; do i Galesburg 43.60; Hobart, Ind. 3.13; Geneva 20.00; Warren, Pa 1.25; Mayville 1.60; syföreningen i Falun 10.00; C. J. Samuelson, Opheim 25.00; middagen den 4 Juli 116.25; kollekten wid barnhemsfesten 32 75; inkomster för försäljning af Ice cream, lemonade m. m. 117.00; The Excursion Committee i Rockford 100.00; swenska Zionsförsaml. i Portland, Conn. 5.00; på subskription i Princeton 20.00; Mrs Sam. Anderson i Andover 1.00; på subs. i Knoxville 7.00; Anders Anderson, Anhurst, Wis. 1.00. På subskriptionen i Andover hafwa följande summor för längre tid sedan inbetalts, men ej förr blifwit erkända, nämligen: Jonas W. Larson 25.00; Levin Anderson 2.00; M. Williamson 1.00; C. G. Anderssson 2.00; John Ljungqwist 1.00; Jöns Nyman 2 00; Sam Johnson 5.00; Otto Hultgren 2.00; John Fr. Johnson 5.00; Sam A. Swensson 5.00; Chs Palm 3.00; John Ant. Carlsson 15.00; H. A. Clementsson 5.00; Nils Kjernqwist 1.00; Joh. Abrahamsson 5.00; Summa: 588.03.

Deßutom hafwa twenne täcken från Woodhulls församling skänkts till barnhemmet, ett af en onämd och ett från nordöstra syföreningen.

Alla dessa bidrag så wäl till missionen som barnhemmet erkännas tacksamligen, under tillönskan af Guds nåd och wälsignelse.

Andover d. 12 Oktober 1879.

E. Carlsson.
Kassör.

Tillkännagifwanden.

Protokollet för Illinoiskonferensens senast hållna möte i Altona, är nu tryckt. Det innehåller 38 sid. och med deß typografiska utstyrsel skall säkerligen hwar och en finna sig belåten. Det kan erhållas antingen af Wistrand & Thulin, Moline, Ills eller af undertecknad för ett pris af 10 cts för hwarje exemplar. Requisition med åtföljande liqvid bör först inkomma innan några ex. af protokollet utsändas.

Orion, Ills, d. 16 Okt. 1879.

B. Setterdahl.
Ills-konf:s kassör.

Missionsmöte. Galesburg-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Galesburg, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 3 Nov. kl. 7 e. m.

Samtalsämne: Rom. 5: —2.

N. Nordgren, sekr.

Missionsmöte. Jowa konferensens sydwestra missionsdistrikt håller sitt nästa möte i Creston, Jowa, och börjas det måndagen den 17 Nov. kl. ½8 e. m.

Samtalsämne wäljes wid mötet.

J. P. Neander.

Missionsmöte. Rockford-distriktet håller sitt nästa möte i De Kalb, Ills, och börjar med högtidlig gudstjenst måndagen den 3 November kl. 3 e. m. (ej den 27 Okt. såsom i förra n:rt uppgafs).

Samtalsämne: Augsburgiska bekännelsens 1 och 2 artikel.

Aug. och Miss. för 1880.

Det är ej meningen att här skrifwa någon anmälan, endast erinra wåra wänner om nödwändigheten att arbeta för detta blads fortfarande spridning. I hafwen under de gångna åren lärt hwad A. och M. gerna will wara och än mer blifwa, och hoppas wi att de betydliga kretsar af läsare, som wårt blad förwärfwat sig, icke skola förminskas, utan betydligen förmeras. För att i någon mån bidraga dertill, föreslå wi, att nye prenumeranter, som nu eller när som helst betala för näst kommande år skola erhålla bladet fritt från subskriptionsdagen till årets slut. **Tänken nu härpå och handlen!**

Passande underrättelser och notiser från församlingar och settlementer wänta wi få motse, alltid så tidigt och fullständiga som möjligt är.

Red.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Helsningar, sid. 689. — Småsmulor från Kansaskonferensens möte, sid. 693. — Om barnauppfostran och skolwäsendet, sid. 695. — Ingen kollekt, sid. 698. — Från New Mexico, sid. 700.— Missionen bland de färgade, sid. 702.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 5 November 1879. **N:o 45.**

Helsningar

från Fjerran genom O. O.

Man bör wäl besinna, att en stor tanke war driffjädern till de oerhörda uppoffringar och ansträngningar, som medeltidens ofantliga kyrkobyggnader kostade. Det stora ändamålet med dessa öfwer wårt begrepp gående uppoffringar war, att man skulle förhärliga Guds rike, att man skulle göra af sjelfwa de hårda stenarne missionärer bland de då halfwilda europeiska folken. Guds ord framställer ju Guds rike under bilden af en byggnad, hwarföre skulle man ej då synbarligen få utföra denna bild? Hwarföre skulle wi ej med beundran och glädje kunna se och läsa de förklaringar eller kommentarier som medeltidens folk uppmurade öfwer efeserbrefwets 2:dra kapitel och andra sådana bibelställen? Wore det rätt att till det wärsta uttyda affigten hos de folk, som med dessa ofantliga kyrkobyggnader wille på jorden uppresa minneswårdar öfwer Guds frälsningsunder, då ju Gud redan i G. T. lät begagna stenar såsom wittnen om hans wälgerningar mot sitt folk? Det låter i sanning illa, då wi beskärma oß öfwer medeltidens egenrättfärdighet och gerningslära, wi, som jemra oß på det ömkligaste öfwer den stora kostnaden, om wi blott skola uppföra ett litet skolhus, hwilket endast är att betrakta såsom en liten fogelbur i jemförelse med medeltidens jättebyggnader.

Man stannar i stum häpnad. när man kommit in i den wäldiga Kölnerdomen, man ser först **uppåt**, ty det är såsom om i denna stenmassa innebodde en magnetisk kraft, som drager anden uppåt. Det är just den underbara konsten och ideen i den götiska byggnadsstilen, att allting, oaktadt byggnadens ofantlighet och den oerhörda stenmassan, är så lätt, smidigt och uppåt sträfwande, att man känner det såsom om hela byggnaden wore stadd på flygt mot höjden, ja, såsom om man hade stigit ombord på ett himlaskepp. Hwar och en wet, att man talar om **skeppet** i större kyrkor. Domkyrkan i Köln har fem skepp; utefter kyrkans längd löpa således fyra pelarrader. Midtelskeppet är högst och springer upp till den swindlande höjden af omkring twåhundra fot. Hundra pelare uppbära det hela, hwaraf de mellersta äro fyratio fot i omfång. Kyrkans längd är öfwer 400

fot och bredden 180 fot. Man tänke sig stå wid dörren af denna ofantliga rymd skådande framåt och uppåt. Det är såsom skulle bilderna af Kristus och apostlarne, hwilka stå fästade högt upp på korsets pelare ropa till den inträdande: syndare, se uppåt, det finnes ett rum för dig derofwan, kom, sätt dig ned i den kristna kyrkans skepp och det skall föra dig öfwer tidens brusande haf in i den ewiga, fridsälla hamnen, der ett härlighetens tempel är bygdt, hwaraf det deri du nu befinner dig är blott en swag bild och skugga. Grundlaget och hufwudtanken för det hela bildar korset. I korsform är kyrkan bygd, från korsform sträfwa de wäldiga pelarne uppåt, tills det wäldiga hwalfwets bågar sammanlöpa i en korsros eller krona, ty korsets frukt är härlighetskronan. En korsros är ock högsta spetsen på de 500 fot höga tornen, ty öfwerst på korset hänger segerkronan, som winkar från ofwan mot dem, hwilka i tron på Kristi kors tåligt bära korset genom jämmerdalen.

När man en längre stund stått alldeles stilla för att se framåt och uppåt i denna byggnad, hwars stenar och former äro idel symboler och bilder af höga andliga sanningar, när man försökt låta i sin själs öga fotografera intrycket af kyrkans inre i en hel bild, will man ock begynna se sig omkring efter enskildheterna. Ens ögon falla då först på de stora med den finaste konst utarbetade helgonbilder, hwilka äro ställda högt uppefter hwarje pelare i midtelskeppet. Jag wet naturligtwis ej hwad alla dessa helgon hafwa hetat, hwilkas bilder pryda desse ofantlige pelare, som uppbära hela byggnaden, men ett ser jag och det är, att man med dessa bilder welat gifwa en tillämpning af de orden i Upp. B.: "den der winner, honom will jag göra till en pelare i min Guds tempel". Sedan man något fansat sig från förtjusningen och den häpnadens wördnad, som det första inträdet i en sådan helgedom medför, begynner man se sig omkring efter predikstolen. Slutligen får man syn derpå. Liten, simpel och obetydlig är den här såsom mestadels i katolska kyrkor. Såsom blixten genomfar ens hjerta den frågan: prediras korsets evangelium i denna stora korskyrka? Och swaret blifwer ett werop: o we! Kristi evangelium predikas ej här. Menniskogerningar och menniskoförtjenster intaga här den plats, som uteslutande tillhör Kristi gerning och förtjenst, katolska präster med allt deras kram och ståt hafwa utdrifwit den ende Öfwerstepresten Jesus, Guds Son; nådastolen är utkastad och i stället har man med den oerhördaste prakt inrättat ett högaltare, wid hwilket menniskor offra för menniskors synder, likasom om Kristi offer aldrig hade funnits till eller likasom om det ej wore tillräckligt att evinnerligen saliggöra arme syndare. Man ryser, man bäfwar, det är såsom om man kände sig oemotståndligen nödgad att i ett nu rusa ut ur det hus, der Kristi namn så jemmerligen wanhelgas. Dock, efter några ögonblicks besinning, segrar nyfikenheten öfwer denna känsla af afsky för Roms helgerån; man will se, hwad romerska kyrkan är i all sin yttre härlighet och inre tomhet och ödslighet. Så äfwen jag; jag wille se mera af Kölnerdomens inre, ehuru jag kände det så hemskt om hjertat wid tanken derpå, att Kristus war utdrifwen ur detta praktfulla tempel.

Twenne särskilda gånger besökte jag Köln för att se domen. Första gången jag war der, firades skärtorsdagen. Såsom redan är sagdt, öppnas kyrkan kl. 5 på morgonen. Och dock, innan portarne öppnas, stå redan flere af de andäktige utanför, wäntande att få komma in. När man ser, huru katolikerna så tidigt på morgonen med den största ifwer skynda till sina kyrkor, icke blott en gång på året, såsom wi på juldagen, utan många gånger, måste man blygas öfwer den tröghet, som finnes hos oß. Wäl må wi med glädje tänka derpå, att wi få tro, att allt för oß är fullkomnadt utaf wår Öfwerstepreſt, hwar före wi ej behöfwa wara så hete och orolige i gudstjenſtwerk och goda gerningar som katolikerna, men dock borde wi åtminſtone wara lika ifrige att tacka wår Jeſus god, hwilken rinna lät sitt dyra blod, som katolikerna äro ifrige att sjelfwe försöka göra goda gerningar, för att derigenom warda salige. Jag skall ej lätt glömma en gammal gumma, hwilken tilltalade mig, då jag utanför domen i Köln betraktade de sköna helgonbilder, hwilka i snart sagdt oräkneligt antal pryda hwalfwen öfwer portarne. Hon utropade: "är det icke skönt, i synnerhet äro helgonen sköna!" "Katolikerna hafwa öfwer hela jorden samma tro!" Just då öppnades portarne och gumman skyndade in i kyrkan, och jag hann ingenting widare säga. Hennes sista utrop war antingen ett fröjderop till mig, som hon såg wara utländing, eller en pik åt den, som hon mißtänkte wara protestant. Ack ja, protestanterna äro på det sorgligaste sönderslitna i partier och olika samfund, och dock är den protestantiska förskingringen bättre, än den påfwiska s. k. enheten, som bortkastat Kristus och satt den felbaraste menniſka på jorden i i spetsen för församlingen under namn och titel af den "ofelbare". Ingen menniſka på jorden har så felat om sanningen som påfwen i Rom. Sönderſplittrad är den protestantiska kristenheten, det erkänner hwarje protestant under hjertlig sorg och grämelse, och dock är inom protestantismen en högre enhet i sanningen, den werlden och allraminſt påfwen ej kan se. Kommer det till frågan om wår saligheteſgrund, då äro alle sanne protestanter enſe rch då ligger i denna inre sanna enhet en kraft, som trotsar sjelfwa Rom. Emellertid, jag war inne i den härliga domen och wille se mig omkring. Det war, såsom jag sagt, skärtors dagsmorgon. Dagen war dimmig, dyster och kall. Hela domen war inſwept i denna kyliga dimma. Det kyliga halfdunklet derinne gjorde ett högst dystert intryck på både kropp och själ. Alltsammans war mig en lefwande bild af påfwedömet. Midt i all denna härlighet fryſer själen, någon warm, stilla, hjertewärmande frid finnes ej i den katolska kyrkan. Hwad fattas? Solljus. Rättfärdighetens sol med saligheteſ under sina wingar är uteſtängd. Fönſter finnas nog på den stora domen, men de äro alla målade, något rent solljus inſläppes ej. Öfwerallt stå helgon och preſter i wägen, så att det rena solljuſet ej får lysa ned på det arma folket. Fönſtren äro fullmålade med helgonbilder. Man beundrar glasmåleriets sköna konſt, men man häpnar deröfwer, att de klara solſtrålarne ej få lof att komma in dit, der de så wäl behöfdes. Öfwerallt bara preſter och helgon. När man går in, i hwilken af de många

portarne man än må inträda, har man öfwer och omkring sig helgonbilder, när man kommer in, stirrar från hwarje pelare ett helgon ned på en: när man will se ut genom fönstren, får man se blott målade helgon i stället för sol och solstrålar. Ja, Kristus sjelf är gjord till ett blott helgon, ty han är ställd bland de andra helgonen. Om än helgonen äro omgifne med en "gloria", så sprider denna gloria dock hwarken ljus eller wärme till den arme syndaren. Det är ljuset och wärmen från rättfärdighetens sol, som den arme syndaren behöfwer. Jag begynte gå omkring för att se, huru de många, som tidigt skärtorsdagsmorgonen woro samlade i Kölnerdomen, uppwärmde sina hjertan med sina egna och helgonens goda gerningar. Omkring koret och högaltaret är en krans af sju kapell, hwilka hwar för sig utgöra en liten kyrka. Dessa kapell äro på det skönaste utsmyckade, ja, så dyrbara, att flera kyrkor och skolor kunde hafwa blifwit byggda för hwad ett enda af dessa kapell kostat. Hwarje kapell är inwigdt åt särskilda helgon, hwilkas ben der äro förwarade i dyrbara minneswärdar. Bakom sjelfwa högaltaret är "de wise männens" kapell med ett silfwerskrin innehållande deras ben. Huru man kunnat finna reda på benen efter de wise männen från Österlanden, wet naturligtwis den ofelbare påfwen. Emellertid är detta skrin och kapellet så utstyrdt med ädla stenar och dyrbarheter, att det hela wärderas till twå millioner dollars. Tänk, bara ett enda kapell så dyrbart, hwad skola då de öfrige kapellen och hela kyrkan kosta? Der kanske kunde wara skäl att klaga öfwer kostnad och slöseri, men katolikerna klaga ej, utan fröjda sig öfwer dyrbarheterna, ty de äro kyrkans gemensamma egendom. Skulle wi arme girigbukar då klaga öfwer den kostnad wi nedlägga på skolor och mission?

Ehuru det ej är tillåtet att gå omkring i Kölnerdomen under pågående andakt och gudstjenst fick jag dock ostörd gå, hwar jag wille ty jag war ensam och gick på tå med den ytterste warsamhet, på det jag ingen skulle störa. Naturligtwis blandade sig kärlek, wördnad och egenkärlek i denna min försigtighet. Jag wille se andakten. Öfwerallt lågo menniskor på knä i bänkarne, tyst mumlande böner. Många sågo werkligt andäktiga ut, andra sågo sig emellanåt omkring, såsom om de wille högt utsäga den frågan, månne jag icke har warit from nog och bedit nog länge snart, så att jag får gå och sköta mina nöjen och göromål? En älsklingsplats för de andäktige är hwart och ett af de särskilda kapellen, ty der får man bedja till helgonens ben, som der hwila, och der får man del i de många goda gerningar, som det och det helgonet gjorde till öfwerlopps under jordelifwet. I kapellen äro ock presterna redan tidigt till hands i sina skåp, der de sitta för att taga emot öronbigt. Om öronbigten skall jag tala, då jag kommer att beskrifwa mitt besök i domen i Prag. Wandrande omkring kom jag slutligen till det största kapellet, Marias kapell, hwilket på morgonen war alldeles öfwerfyldt af folk. På Marias högaltare strålade ljuset från en mängd ofantliga waxljus och i detta sken strålade ock bilden från en stor, skön altartafla, som föreställer Marie himmelsfärd. Här firas under den djupaste tystnad nattwardsgång. Man skulle

hafwa kunnat höra ljudet af en till golfwet fallande knappnål. Här påmindes jag lifslefwande om ett det gröfsta röfweri och helgerån, som den romerska kyrkan begått. Folket får, såsom man wet, endast brödet i den heliga nattwarden; winet och Kristi blod hafwa presterna behållit för sig sjelfwa, på det att de dermed skola kunna hålla så många messor för lefwande och döda, som de önska. När presterna för sig sjelfwa fira nattward och dricka winet, säga de sig offra Kristus på nytt för hwarje gång och för hwar och en, lefwande eller död, för hwilken de fira dennes s. k. messa. Kunna wi undra på, att Luther utöste hela fullheten af sina oförlikneliga kraftord emot det romerska meßoffret eller det skändliga försök att göra om det, som Kristus har en gång sjelf gjort ewigt tillräckligt och nog. När jag i Kölnerdomen och andra tyska katedraler såg den katolska gudstjensten, huru den wanhelgar och skändar den korsfästes namn, kunde jag ej annat än för mig sjelf utropa: o store Luther, du war större än dina mest förtjuste beundrare tänka och tro! Men nej, jag will ej göra mig skyldig till helgondyrkans stora synd: det war ej Luther som war stor i sig sjelf, det war Herren, som bewisade sina stora under genom detta sitt utkorade redskap. Nog är det bra ömkligt, när sådana småpysar som t. ex. P. W. mena sig kunna ändra den hufwudsanning, hwarmed Luther krossade påfwedömets oerhörda wälde. Det war just wår gamla lutherska lära om förlåtelsen och rättfärdiggörelsen, som kom påfwen i Rom att darra på sin thron; det war denna lära, som löste de nordeuropeiske folken ur andligt och borgerligt slafweri. Släppa wi denna lära, så äro wi antingen återkastade under påfwens tyranni, eller ock hemfallne åt förnekelsen af allt heligt. När man begynner tröttna wid den härliga läran om Kristi rättfärdighets tillräknelse, borde man dömas till åtminstone en månads wistelse i ett land, der man ingenting annat finge se och höra, än den katolska helgontjensten.

Beundranswärda äro portalerna i Kölnerdomen, i synnerhet den södra. I de ofantliga hwalfbågarne öfwer portarne äro insatta helgonbilder i massa, och dessa bilder äro i sten uthuggna med den finaste konst. Hwarenda bild har kostat mycken tid och möda. De äldre bilderna hafwa redan förwittrat, så att man nu måste göra nya, och hwad wärre är sjelfwa grundstenarne i den wäldiga byggnaden söndersmulas af tidens tand, så att sakkunnige män hafwa uttryckt den farhågan, att hela domkyrkan skall ramla. Och man märke, att tornen ej ännu äro färdiga, utan man håller nu ifrigt på med deras fullbordan. År 1248 begynte man bygga denna dom och ännu är den ej färdig! Kanske alltsammans ramlar, när man som bäst fröjdar sig öfwer fullbordandet af detta storwerk. Hwilken bild af påfwedömet och all mensklig helighet! Förwittrar, smulas sönder och blifwer till stoft och aska. Tänk, huru bedragen den blifwer, som bygger sitt salighetshopp på den grunden, att försoningen sker hos oß, att rättfärdigheten fullbordas inom oß. Denna grund faller sönder i smulor, och huset, som derpå är bygdt, faller och deß fall blifwer stort. Wi hafwa dock en fast klippa såsom salighetsgrund, och denna grund är en gång för alla lagd

och heter Jesus Kristus, med det offer, som han en gång offrade så att det ewinnerligen gäller.

Reformationsfesten

wid wårt lärowerk den 31 Okt.

När pilgrimerna, som ställt sin kosa mot det himmelska Kanaan någon gång under sin färd råka att få wandra i ett större sällskap af trosbröder och systrar, då glädjas de, och pilgrimsbandet, som ofta annars kännes tungt nog, blir ljusligt och lätt. Så kändes det wid wår reformationsfest i fredags. De föregående dagarne hade anwändts till att iordningställa och dekorera kapellet och borggården, hwilken senare äfwen i år genom den i fjol inköpta tältduken och en del bräder hade förwandlats till en ganska ändamålsenlig sal. Kl. ½4 på thorsdagen hade man fått underrättelse om, att ett större sällskap af Chicagowänner skulle anlända. En delegation från lärowerket war då nere wid stationen, för att emottaga dem. De woro ett stort sällskap, omkring 130 personer. Hwad som gjorde deras ankomst så mycket kärare war, att de hade med sig den korsfana, som O. O. genom Tiggargossen af dem beställt. Fanan är skön. På en bakgrund af hwitt siden hwilar ett blodrödt kors likaledes af siden. Under korset står med wackra bokstäfwer: In hoc signo vinces (I detta tecken skall du segra). Baneret är en gåfwa från de unga fruntimrens syförening i Immanuelsförsamlingen i Chicago. Hon har neppeligen kostat mycket mindre än $75. Men wi kommo af berättelsetråden. Sedan man hunnit ordna sig, utwecklades fanan, och processionen rörde sig framåt mot skolan. När man hunnit midtför densamma, mottogs man med ett skönt musikstycke föredraget af skolans musikkår. Skolans v. president stod wid de öppnade portarne och bjöd gästerna wara innerligt wälkomna. Man samlades nu i kapellet, der hr Bäckmans sångkör sjöng ett par wackra nummer, deribland en äkta pilgrimssång: Jag längtar hem. Nu framträdde prof. Olsson och sade de ankomna några hjertliga helsnings- och tacksägelseord. Han war glad och tacksam för den wackra fanan, han fröjdade sig deröfwer, att det war en skänk från Chicagos qwinnor, ty, sade han, mången gång när männen öfwergifwit korsbaneret och gingo bort, stodo qwinnorna qwar. Qwinnorna woro de sista wid Jesu kors och de första wid hans öppnade graf. Han wisade med ett par ord de kristna qwinnornas stora mission, särskildt äfwen i wåra, i affallets dagar. Att han ej glömde att widröra den sköna omständigheten, att wi alla få tåga, strida och segra under korsbaneret, behöfwer knappt omnämnas. Ännu en sång och så inbjödos de ankomna att intaga en efter resan wälbehöflig förfriskning i skolhusets matsal. Molines fruntimmer hade denna gång, som ofta förut, ihågkommit den kristliga gästfrihetens pligt och förmån och förtjena derför allt erkännande.

På fredagsmorgonen samlades man ganska tidigt, och en stor samling war det. Den tillfälliga salen war öfwerfull med folk, och hwart man såg i fönstren och i kapellet war rummet upptaget af besökare. Bland dem märk-

tes utom skolans lärare följande pastorer: Syn. pres., pastor Norelius, pastorerna Carlsson, Andreen, Wingqvist, Evald, Forsander, Setterdahl, Frykman, Nordgren, Brodin, Lundahl, Boman, Walleen, Fogelström, Swanbom och Swensson. Wi anföra nu programmet.

F. m. kl. ½10.

1. Musik.....A. S. C. B.
2. Bön.
3. Sång. "Ho är jag, Herre"
   Studentchör.
4. Wälkomsthelsning af direktionens president.....Past. E. Carlsson.
5. Sång. "O come, let us sing".
   Studentchör.
6. Tal. Reformationen och bibeln.
   Past. N. Th. Wingqvist.
7. Sång. "Das ist ein köstliches Ding".
   Studentchör.
8. Tal. Betydelsen af Luthers Lilla Katekes för wår kyrka.
   Synodens pres. past. E. Norelius.
9. Sång. "Guds lof"...Studentchör.
10. Tal. A brief history of the Lutheran Church in America....Rev. Prof. H. Reck.
11. Tal. Huru skola wi förhålla oß mot wår egen kyrka?
    Pastor E. A. Fogelström.
12. Sång. "Ur stormarna".
    Studentchör.
13. Tal. På hwad sätt kan wår skola bäst ställas i ett innerligt samband med wåra församlingar?
    Past. O. J. Siljeström.
14. Sång. "Halleluja"..Studentchör.
15. Musik .....A. S. C. B.

E. m. kl. ½7.

16. Musik .....A. S. C. B.
17. Sång. "Aftonklockan".
    Blandad chör.
18. Bön .....Past. C. A. Walleen.
19. Sång. "Prisa Jerusalem Herren!"
    Blandad chör.
20. Bibelbetraktelse. "I intet annat namu är salighet". Past. W. Setterdahl.
21. Sång. "Hemlängtan".
    Blandad chör.
22. Bibelbetraktelse. "Huru länge halten I på båda sidor?"
    Past. C. W. L. Boman.
23. Sång. "Aftonbönen". Studentchör.
24. Bibelbetraktelse. Upp. B. 12: 11.
    Past. C. A. Swensson.
25. Sång. "Wärdigt är Guds Lam".
    Blandad chör.
26. Psalm. "Wår Gud är oß en wäldig borg". Sjunges af församlingen, ackompanjerad af.....A. S. C. B.

Pastor Siljeström hade af okänd anledning ej kunnat infinna sig, hwarför naturligtwis hans nummer på programmet måste förbigås. Talen woro med ett ord utmärkta. Med sans men ej köld, med djup men ej långtrådighet utförde de olika talarena sin särskilda uppgift. Att referera något af talen kan ej komma i fråga för tidens och rummets skull. Wi wilja dock särskildt omnämna presidentens tal öfwer katekesen. Det är i år katekesens 350 års jubileum, och wår skolas styrelse ådagalade en särdeles berömwärd smak, då de inbjödo synodens främste man att hålla tal öfwer det ämnet. Att talet war hwad det borde wara och hwad man haft skäl att wänta, torde wara allt som nu behöfwer omnämnas.

Emellan programmets twenne delar intogs middag i skolans matsal. Biblioteket stod också under tiden öppet för alla besökarena.

På qwällen höll Tiggargossen en liten auktion. Tänk den lille, huru glad han war att se så många wänner på en gång och på ett ställe.

På qwällen kl. 9 gjorde man med korsfanan och musiken i spetsen Chicago wännerna sällskap till stationen. Sångkören war ock med och afsjöng wid stationen ett par nummer till afsked, deribland den utmärkta farwäl-sången. Nu sade man farwäl och så skildes man.

Sångkören och musikkåren förtjena allt beröm för sin tjenst wid festen. Detsamma gäller om samtlige studerande som bidragit wid förberedelserna. Kapellet war skönt dekoreradt och på aftonen war den stora salen wackert illuminerad.

Så är nu äfwen den festen öfverstånden. Skall den blifwa till wälsignelse? Wi tro det, wi weta det. Det ligger en stor wigt uppå och rik wälsignelse uti det kristliga festfirandet, ty en rätt fest är i någon mon en bild af, en liten aning om den himmelska fröjden. Wåra skolfester hafwa ock under tiden blifwit allt mera intressanta och wälwilligt omfattade af wårt folk, och wi glädja oß deröfwer. Herren wälsigne oß alla, hwar och en, wår hela synod, wåra olika konferenser! Han förene oß allt innerligare genom fridens band, tills wi i himmelen få fira den stora, glada festen, som aldrig slutar! Amen, ske alltså! Eja, wore wi der!

Pilgrim.

Wäl är det ljufligt att af de dagliga nådesbewis, som wi erfara, få sluta till den kärlek, som Frälsaren har till syndare, men dessa nådesbewis äro dock endast **små droppar.** Hela hafwet af hans kärlek är det, som Herren utförde på Golgata. Det är af nöden, att wi åter och alltid åter förfänka oß i detta haf. De små dropparna räcka icke till; det kan blifwa så torrt inom oß att dessa droppar allt för snart sina bort eller wi bli ur stånd att uppsuga dem. Om än kropp och själ försmäkta, så förblifwer dock Du, kärlekshaf på Golgata, mitt hjertas tröst och min del.

Följande yttrande af en bekant lärare i England, (densamme, om wi ej mißtage oß, af hwilkens skrifter åtskilliga äro öfwersatte på swenska) är ganska märkligt, hwarför wi efter en engelsk tidning återgifwa det, i så trogen öfwersättning som möjligt.

Mera bestämdhet i läran.

Rev. Ryle har nyligen utgifwit en predikan öfwer ämnet: "Menniskor, som förstå sig på tiderna", i hwilken man finner åtskilliga wigtiga och skarpa sanningar. Efter att hafwa warnat sina åhörare för "den ben- och kraftlösa, blötdjurs-artade beskaffenheten af wissa menniskors själar och gudaktighet", hwilka hålla före att, om en predikant förstår att wäl skicka sig, är allwarlig och kärleksfull, så är allt rätt, hwilka åsigter han än må hafwa; fortsätter Rev. Ryle sålunda:

"Hwar helst kristendomens segrar blifwit wunna, hafwa de blifwit det genom en oförbehållsam, bestämd förkunnelse af den kristna läran; derigenom att Kristi ställföreträdande död och offer utan omswep framstälts för menniskorna; derigenom att man för dem framhållit att Kristus i wårt ställe hängde på korset och utgöt sitt dyra blod; derigenom att man förkunnat rättfärdiggörelsen genom tron och bjudit dem att tro på en korsfäst Frälsare; genom att predika förtappelse genom synden, återlösning genom Kristus, pånyttfödelse af den Helige Ande; genom att upphöja kopparormen; genom att tillsäga menniskorna att se på denne och lefwa, att tro, bättra och omwända sig. Detta är den enda lära, som Gud under aderton århundraden har ärat

med framgång och ännu i dag ärar både här hemma och utomlands. Må de skicklige försvararne af en liberal teologi utan bestämda dogmer, förkunnelsen af ett allvarlighetens, rättrådighetens och den kalla moralens evangelium — må de, säger jag, wisa oß denna dag någon by eller socken eller stad eller trakt i England, som blifwit wunnen för evangelium utan "dogm", genom deras grundsatser. De kunna det ej och skola aldrig kunna det. Kristendom utan bestämda läror är någonting fullkomligt kraftlöst. Den må förefalla somliga själar skön, men den är ofruktsam och werkar icke lif. Werkligheten wilja wi ej söka förneka. Det goda, som åstadkommes på jorden, må wara jämförelsewis litet; det onda må öfwerflöda, och en okunnig otålighet må knorra och utropa, att kristendomen icke förmått uträtta hwad den welat; men, lita derpå, wilja wi göra något werkligt godt och wäcka till sant lif, så måste wi kämpa med de gamla apostoliska wapnen och hålla fast wid "dogmen" (läran). Utan dogmer inga frukter! Utan bestämd evangelisk lära ingen evangelii frukt! Lägg ännu en gång märke till hwad jag säger. De män, som uträttat mest för kyrkan i England och utöfwat det största inflytandet på sin samtid, hafwa alltid warit män med de mest bestämda och fasta läroåsigter. Det är den oförskräckte, bestämde, rättframme mannen, som gör ett djupt intryck och bringar folk att tänka och "wänder werlden upp och ned". Det war "dogmen", som i den apostoliska tiden gjorde de hedniska templen tomma och skakade Grekland och Rom. Det war "dogmen", som på reformationstiden uppwäckte kristenheten ur deß slummer och beröfwade påfwen en tredjedel af hans undersåter. Det war "dogmen", som för ett hundra år sedan återupplifwade Englands kyrka i Whitfields, Wesleys, Venns och Romaines dagar och blåste upp wår aftynade kristendom till en flammande låga. Det är "dogmen", som i denna stund gifwer kraft åt hwarje framgångsrik mission, ware sig här hemma eller utomlands. Det är läran, läran — klar, ljudelig lära — som, likt klangårsbasunerna wi Jeriko, nedersslår allt djefwulens och syndens motstånd. Låtom oß hålla fast wid bestämd dogm och lära, hwad helst någre i dessa tider må finna för godt att säga derom, och wi skola göra wäl mot oß sjelfwe, wäl mot andre, wäl mot kyrkan i England och wäl för Kristi sak i hela werlden".

Wi måste, wi kunna icke annat än söka förlåtelse för den **enskilda** synden, om och emedan wi hafwa förlåtelse för **alla** synder. Det måste och kan ej annat än wara wår angelägnaste omsorg att låta rena oß från hwarje **enskild** syndafläck, om och emedan **hela** wår menniska blifwit ren. Wi **söka** i det närwarande, således dagligen och stundligen förlåtelse, emedan wi **hafwa** syndernas förlåtelse både med affeende på det som ligger bakom oß, och det som ligger framför oß, både med affende på det förflutna och med affeende på det tillkommande. Detta är meningen med fotatwagningen, hwarwid Frälsaren sade: "De som twagen är, honom göres icke behof utom att twå fötterna; men han är all ren".

(Huhn.)

Inre Missionen.

Något om wår synods missionswerksamhet.

Missionsstyrelsen får nu meddela allmänheten ett och annat om wår synods missionswerksamhet sedan sista synodalmötet. Många hafwa utan twifwel med otålighet länge wäntat derpå, och en del hafwa werkligen knotat öfwer att det dröjt så länge. Styrelsen will å ena sidan gerna se deri ett warmt intresse för wår mission; men å den andra kan ej nekas att den ock ser orimliga fordringar. En del synes föreställa sig att missionen är en mycket lätt sak, att styrelsen har ingenting annat att göra än att blott säga några ord och missionswerksamheten skall dermed wara i full gång, och att inga hinder ligga i wägen för utförandet af synodens beslut. Nu är det likwäl icke så. Styrelsen stöter på hinder och swårigheter för hwarje steg. Huru ofta får den icke kalla arbetare utan att få några uppmuntrande swar? Huru ofta inträffar det icke, att ett streck göres i beräkningen, hwarigenom alla gjorda förberedelser äro förlorade? Medel fattas äfwen rätt ofta och det går ej alltid så lätt för sig att få låna. När man betänker detta, så borde man ej undra på att det understundom dröjer, innan styrelsen kan berätta något om missionswerksamheten. Den kan icke tillwerka berättelser, utan önskar för wåra missionswänner framlägga werkliga fakta, och tror att missionen dermed bäst tjenas. Om nu denna inledning icke är upplifwande, så är den dock nödwändig.

Wi wilja nu redogöra för både den inre och yttre missionen sedan sista synodalmöte.

I afseende på den inre eller hemmissionen war synodens beslut bland annat detta: Att styrelsen skulle rigta sin uppmärksamhet på Stilla hafskusten, Colorado, Nebraska samt på Brooklyn och i förening dermed på emigrantmissionen. I sanning ett stort fält och många saker att i få ord rigta uppmärksamheten på.

Hwad styrelsen nu gjort är följande: Från Portland, Oregon, hade en enträgen begäran inkommit, att styrelsen måtte sända en prest dit ut. I Augusti lyckades wi ändtligen att få pastor P. Carlson i East Union Minn. löst på ett år att werka hufwudsakligen i Portland. Men innan deß måste anordningar göras för att förse hans församling med andlig wård, och detta drog ut på tiden.

Br. Carlson anlände till San Fransisco den 29 Aug. En skrifwelse från honom under wistelsen derstädes af d. 8 Sept. innehåller åtskilligt upplysande och torde läsas med intresse, hwarför den här meddelas:

"Käre broder Norelius!

Herre gif oß alltid din frid och wälsignelse!

I mitt sista bref sade jag att jag skulle skrifwa ytterligare innan jag reser härifrån, och will nu göra det. Resan är bestämd till i morgon den 9 Sept.; båten går till Portland hwar femte dag. Hittills har mitt hufwud warit swagt, men i denna stad lär det wäl icke blifwa bättre, ty här är så mycken osnygghet att det luktar illa nästan hwar man går. För helsans skull är jag glad att få lemna och komma ut

på öppna hafwet. Till Portland lär det wara omkring 700 mil och resan tager wanligen 2 eller 3 dygn. Någon gång ångrade jag att jag stannade här, ty jag hade kunnat fortsätta resan dagen efter jag kom hit; men så hade du sagt att jag skulle taga reda på den kyrkliga ställningen här, och detta kunde jag icke göra på kortare tid än en och en half wecka.

Min resa hit gick lyckligt. Efter 4 dagar och en half från Omaha stod jag här med mina ressaker wäl behållen på Ruß hotell. Då kunde jag liksom sansa mig litet, tänkte på att jag hade lemnat så mycktet bakom mig, neml. familj, slägt och wänner, församling samt alla bröder, och stod nu allena. Dock, Herren war med mig. På mina knä utgöt jag mina känslor för Herren. Herren ware tack för allt!

Den swenska tidningen "Stilla hafs Posten" hade jag från hemmet. Den ledde mig först till den norske pastorn, Carlson, af den norska synoden. Han skall nu strax resa till Australien, och hans efterträdare är pastor Didriksen. Efter wi hade samspråkat en stund om de swenska och norska synoderna, inbjöd han mig att predika i sin kyrka, hwilket tillbud jag med tacksamhet antog. Deras kyrka kostade dem $7000 och är betald. 7 swenska familjer höra till den norska församlingen, som har ett komunikantantal af 100. Af den norske pastorn fick jag någon reda på den kyrkliga ställningen. Han lofwade pålysa i sin kyrka att jag skulle predika der tre gånger, hwilket han ock gjorde. Gick sedan till pastor Sjögren (methodistpastorn), talade länge med honom. Han kände förhållandet bättre, dock från en annan sida. Jag bad att han wille lysa på gudstjenst för mig, men han gaf undwikande swar. Wille i så fall att jag skulle predika i hans kyrka; men jag hade då plats. På söndagen gick jag och åhörde herr Törnqwist. Han war icke swärmisk, syntes upprigtig och talade sanning så långt det gick; men till ett helt Guds ord kom det icke. Efter tjenstens slut frågade jag, om jag kunde få framställa mitt ärende. Mycket gerna. Några af mina bekanta woro ock der. Nu lade man åt mig att jag skulle predika der följande thorsdagsafton, och det måste jag efter någon twekan lofwa. Stillahafs Posten tillkännagaf äfwen om de berama de gudstjensterna. Så har jag då predikat 4 gånger. En gång i Törnqwists lokal för omkring 125 swenskar. Presten smickrade mig med att hans hjerta mådde godt under min predikan, ehuru der war något som han icke kunde instämma uti. Wi hade wid tillfället ett långt samtal. Tre gånger har jag predikat i norska kyrkan. I går på förmiddagen woro något öfwer 100 swenskar närwarande; på aftonen mindre. Äfwen höll jag en andaktsstund på det **Skandinaviska hemmet för sjuka.** Jag har ock besökt och gästat enskilta familjer och samtalat med dem. Denna stads befolkning säges wara 250,000, och sakkännare påstå att skandinaverna utgöra 6 @ 7000. I den norska församlingen är omkring 100; Sjögren wille jag icke fråga. Törnqwists wänner säga att i fjor woro de wid paß 40; men nu mellan 25 och 30 — ty de hafwa flyttat. Dessa få måste betala till lokalen $25 i månaden, samt $50 till presten, det gör 75 dollars i månaden. Många swenskar bo på utkanterna, samt i Oakland. I Sacra-

mento finnes swenskar, och i San Jose 50 mil söderut lär finnas 20 @ 30 familjer. De gamle swenskarne äro förderfwade, och dertill har det nog bidragit, att, för en lång tid tillbaka, sådana män uppträdde som prester, hwilka i sjelfwa werket icke woro annat än lyckjägare. Af sådana har man haft 4. Senare kommo pastorerna Auslund och Rydholm; men de stannade icke. Nog af, en stor del äro förargade på allt kyrkligt. Den gyllene tid som war för handen, då past. Auslund lemnade, är för wårt samfund för alltid förbi här. Dock kunde utan twifwel mycket göras, om wi hade en man passande för platsen, neml. med goda kunskaper och gåfwor samt med ett försakande sinne. Jag tror, om wårt samfund blefwe kändt, så skulle här wisa sig wara swenskar med ett kyrkligt sinne, som skulle glädja sig åt en lutherst kyrkas uppbyggande — -- —" Detta kan wara nog för att nåaot litet wisa ställningen i San Fransisco. Styrelsen önskade gerna kunna sända en pastor dit; men kan för närwarande ingenting göra. Bedjen med oß att sädens Herre måtte sända arbetare i sin säd.

Efter ankomsten till Portland skrifwer pastor Carlson om sin resa, ankomsten dit och de första intrycken följande:

Portland, Oregon d. 15 Sept. 1879.

Käre broder Norelius! Herren är Gud!

Ändtligen är jag nu här, och allt hittills hafwer Herren hulpit, och jag wille gerna tillägga trosordet: Han skall ock hädanefter hjelpa, ty han är Israels nödhjelpare, ja, en mäktig hjelpare i nöd. Mitt sista bref från San Fransisco hoppas jag, att du har fått, eller snart får. Nu något om sjöresan och mitt korta wistande härstädes. En ångbåt, Elder, temligen stor, satte ut åt Stilla hafwet, dock något nära landet hela tiden; icke desto mindre möttes wi af en temlig swår storm, så att mot eftermiddagen började skeppet rulla som en tunna på alla håll. Det war förfärligt stora böljor, så att hafwet liknade berg och dalar. Fradgan och skummet på böljornas toppar gjorde att de liknade snöbetäckta berg; stundom war skeppet uppe på dessa höjder, stundom nere i dalarna. Det knakade i skeppets inredning att man kunde frukta att det gick i stycken hwarje ögonblick. Wi blefwo nästan allmänt sjösjuka och jag måste äfwen ligga ett dygn. Stormen saktade sig något, men wi hade motwind nästan hela tiden, och det tog oß 4 dygn på 661 mil från San Fransisco till Portland. Jag tänkte ofta frågande: är detta Stilla hafwet? Jag läste på morgonen innan jag gick till sjös Davids 107 psalm; men innan aftonen förklarade Herren den för mig bokstafligen. Emellertid, jag har ej sett sådant förr, dock Herren ware lof, ingen olycka skedde; wi kommo alla wäl behållna i land. Efter hela kusten ser man skogbewäxta berg, dock icke rätt höga. Fyrbåkar har man tidt och tätt. Wid inloppet i Columbia-floden har man sandbankar och derför wanskligt att komma fram; men der är en storartad natur, hwars like jag aldrig sett. Jag är icke mycket romantisk; men tänk, om du warit här. Pastor Didriksen, som war min reskamrat, blef nästan hänryckt, men du hade troligt blifwit försatt i ett tillstånd utom dig sjelf. Hör nu, då wi seglade fram till en liten stad Astoria, som icke hade något rum

på jorden utan stod på höga pålar ute på floden, war der berg på båda sidor, icke rätt nära, dels med gräs och dels med furuskog bewäxta. På längre afstånd syntes berg på båda sidor och framför oß woro blånande berg i fjerran, af hwilka 2 @ 3 woro owanligt höga, flera tusen fot öfwer hafwet, och hwilkas toppar woro hwita som swanar, betäckta med ewig snö, glänsande i solen. T. ex. M:t Hood, 14000 fot, 40 mil härifrån, företer en herrlig syn. Jag kan se det nu, om jag går ut. Från Astoria till Portland är 106 mil. Denna stad har 50,000 inwånare, ser rätt glad ut och ligger på en någorlunda jemn plan wid en biflod af Columbia, omgifwen af höjder bewexta med gräs och furuskog. Staden liknar St Paul, dock står den efter i wissa stycken. Här är en owanlig sjöfart. Många af de största skeppen på Stilla hafwet lägga till här, och i hamnen ligga stora och små fartyg, och derinwid magasin efter magasin. Här är en nederlagsort för Oregon, Washington Terr. och Idaho. Här är ett lifligt arbete med byggande på nästan hwarje gata. Spårwagnar gå blott på en gata, och jernwägar på twå håll, dock ej särdeles långt. Wärmen är omkring 70 @ 80 grader. Snö är sällsynt, fryser något ibland, regnar då och då; men från Nov. till Febr. har man en ordentlig regntid. Äpple- och päronträden stå lastade af frukt. Här säges wara helsosamt, dock lär frossan wisa sig i den lägre delen af staden. Skandinavernas antal skall wara omkring 500. Af församlingar finnes en här som tillhör den norska synoden och höra en del swenskar dit. Pastor Christensen har föreståtт den, men har nu flyttat till Idaho. Pastor Didriksen från San Fransisco är nu här på ett par eller tre weckor. Norske presten Fredriksen är ock här, har en kyrka och ett presthus i East Portland, alldeles utom staden; men kyrkan lärer stå öde. Han räntar en "hall" i staden och han tillät mig godhetsfullt att begagna den förl. afton. Widare finnes här methodister, baptister och missionswänner; men dessa äro icke många. Jag talade på hallen i går afton för ett icke ringa antal. Då jag efteråt berättade om affigten med min hitkomst, waldes en kommitté, som under weckan skulle skaffa en lokal för wåra gudstjenster. En liten barnskara har dock Herren här, som war mycket glad, och som han hållit tillhopa under bön och wäntan på att Herren skulle sända dem någon, och då de nu fingo tro att min ankomst hit war ett swar af Herren på deras böner, så woro de hjertligen glada. Detta werkade uppmuntrande och upplifwande äfwen på mig. Swårt komma wi att få det med sången. Inga psalmböcker finnas och inga sånggåfwor äro kända. Folket, utom några få, är nästan okunnigt om wår kyrkliga ställning. Nu ser du huru jag har uppfattat ställningen. Nu fordras arbete, böner, tålamod. Bed jen för mig. Jag har något tänkt på att före regntiden resa öster om bergen för att leta efter spridda får, ty under regntiden kan jag wara här och i Astoria. På den senare platsen är omkring 100 swenskar, mest fiskare".

I ett senare bref af den 30 Sept. heter det bland annat: "Jag har nu warit här i 18 dagar och är nästan lika klok, tycker jag. — — — — Nu börjar jag på allwar tänka på den kära

konferensen i Red Wing; men 3000 mil skiljer mig från eder. Ack, huru själsuppfriskande och trosstärkande är det icke att ofta få komma tillsammans! Tänk hwad de förlora som ofta för ringa orsaker kunna wara borta från wåra möten. Men om brödrakärlekens band skall stärkas genom wåra möten, så gäller det att bedja Gud om mycken nåd till att räkna hwar den andre yppare än sig. Mitt hjerta öfwerflödar; jag är med eder. Gud wälsigne och styrke dig i dina pröfningar, samt alla bröderna hwar och en i sin del, samt de konferensbeslut, som komma att fattas, att allt måtte bidraga till att befordra Guds rikes sak ibland wårt folk både inåt och utåt, och att, då mötet är slut, I sån återwända hem glade, tacksamme och styrkte i tron. Jag hoppas, att Herren, fast fjerran från eder, skall wälsigna mitt torra hjerta med den nåd, jag behöfwer. Bedjen för mig och Guds sak härute, och helsa de kära bröderna från mig, att de göra samma bön med glädje". Widare upplyser han att swenskarne fått löfte om samma kyrka, som den norska församlingen brukat, mot $10,00 i månaden med gas och wed. "Förliden söndag", säger han, "höll jag fullständig swensk högmessogudstjenst, samt predikade äfwen på qwällen. Då först såg jag att här äro swenskar i Portland, ty kyrkan war alldeles full; de flesta woro ungkarlar. — Folket är för det mesta arbetsfolk, kommande och gående; dock jag tror, wi wilja försöka att stifta en församling. Jag ämnar likwäl predika någon tid först. — — Huru det står till med swenskarne öfwer om bergen har jag mig ännu icke rigtigt bekant. Ett settlement 6 mil från staden skall hafwa 15 @ 20 familjer; ett annat 40 mil härifrån skall hafwa ungefär lika många. Äfwen på några andra ställen spörjes till settlement af swenskar".

Affigten är nu att pastor Carlson skall stanna derute ett år och hoppas styrelsen under tiden kunna finna någon tjenlig man, som kan upptaga och fortsätta hans arbete, att icke något afbrott behöfwer uppstå.

(Forts.)

Yttre Missionen.

Amerikanska missionssällskapet.

Detta sällskap har i år d. 7 Oktober haft sitt 70:de årsmöte. Sedan den stora insamlingen till Kristi hop på Sandwichsöarne för innemot 30 år sedan har under intet år ett så stort antal blifwit genom dopet upptagne i kyrkon som i fjor 1878. Hela antalet från muhamedanismen och hedendomen wunna uppgår till öfwer 2000, "hufwudsakligen från fält, som blifwit länge och tåligt bearbetade, och synas detta wara blott begynnelsen till en widsträckt rörelse bland massorna". Bland medlen i Guds hand att föra så många öfwer äro att räkna kriget i Turkiet samt hunger och pest i Indien och China. I Turkiet synas missionärernas oegennyttiga bemödanden för alla klassers borgerliga som moraliska wäl bättre nu än förr uppskattas och större intresse wisas för uppfostran och upprättande af skolor; tusentals exemplar af Skriften hafwa blifwit spridda jemte andra kristliga skrifter på fyra

olika språk; afwen hafwa församlingarnes egna bidrag (i westra och mellersta Turkiet $15,000) wuxit betydligt. Äfwen här har ett större antal än förr öfwergått till kyrkan. I förening med de 28 särskilda kyrkorna stå söndagsskolor, i hwilka lärjungarnes antal är sextusen, unga och gamla. Äfwen hwardagsskolor högre och lägre äro här och hwar upprättade. Wid nio flickskolor (i westra Turkiet) räknas trehundra lärjungar. Dessa skolor underhållas genom fruntimmersföreningar. Man bör ihågkomma att missionen i Turkiet äfwen omfattar den gamla armeniska kyrkan.

I de indiska missionerna hafwa nära 700 blifwit i kyrkan upptagna, ett antal större än förr. De aderton pastorerna i Madura-missionen underhållas helt och hållet af de infödde kristne. Ehuru hungern bortryckte tusentals menniskor och nästan alla sattes på förknappning, woro dock bidragen till olika wälgörande ändamål större än någonsin förut. Detta är ju ganska märkligt; de gåfwo i sin fattigdom. Der de ej förmådde mera, afstade de af det ris som war bestämdt för familjens dagliga bruk, andra sammanlade små kopparmynt.— I China, likson i Turkiet hafwa de gynsamma resultaterna wisat sig i synnerhet der hwareft förut arbetats på folkets underwisning, så att wärdet af det föregående arbetet wisat sig wara långt öfwer hwad missionärerne tänkt eller hoppats. Sju nya kyrkor hade organiserats och nära 200 medlemmar upptagits.

Utom de tre ofwan nämda missionsfälten har sällskapet mission i Zululandet i Afrika, hwilken naturligtwis ligger nere för tillfället. Widare har det mission i Japan. I Okoyama hade en ny station under året (1878) upprättats och missionärerne blifwit särdeles wälkomnade af stadens myndigheter. Wid en uppfostringsanstalt i Kioto hade femton män uteexaminerats, och de tänkte alla utom en att egna sig åt Kristi werk bland sina landsmän. Denna skola hade under året biwistats af 127 lärjungar. På tre särskilda orter hade flickor underwisats med nästan lika framgång; de qwinliga missionärerna känna sig dock mest dragna till det omedelbara personliga arbetet på qwinnorna i dessas hem. — Ännu ett missionsfält är det i Mikronesien (de spridda öarne i Stilla hafwet). Werket har äfwen der haft framgång. Amerikanska missionen räknar der trettiosex kyrkor med nära twåtusen medlemmar, deraf femhundra tillkommo förlidet år. Något alldeles utan exempel i sällskapets missionshistoria är att infödde kristne, som för twå eller tre år sedan woro hedningar, bygga kyrkor och skolhus och sjelfwe underhålla sina lärare. Detta är dock händelsen på Mortlocköarne.

Bland sällskapets missioner få wi ej glömma den bland Dakotaindianerne. Der räknas åtta kyrkor, som hafwa 599 medlemmar, af hwilka fyratiotre tillkommo under förlidet år. — I Mexico, bland fanatiska katoliker, har sällskapet ock haft arbetare. Till sist fans blott en arbetare qwar, Mr Edwards, och denne wid swag helsa; men ett missionspar hade återwändt och ett annat dit öfwerflyttats, så att man hoppades, det denna mission, som från början warit ganska lofwande, skulle kunna uppfylla hwad den lofwat. "Det mexikanska folkets laglöshet och fanatism, som lätt

drifwes till wåldsamma handlingar, påkallar särskildt deltagande och förbön så wäl för dem som underwisa som dem hwilka omfatta en renare tro". — Afwen till Spanien och Österrike synes sällskapets werksamhet sträcka sig.

Följande sifferuppgifter äro wäl icke utan intresse. Sällskapet räknar 16 missioner på 75 hufwudstationer och 598 utstationer; ordinerade missionärer 150 (deraf 7 tillika äro läkare), icke ordinerade läkare 7, öfrige manlige biträden 5; qwinliga biträden 232; hela antalet arbetare utsände här ifrån landet 394 Inföddе pastorer 132, inföddе predikanter och kateketer 302, inföddе skollärare 516, öfrige inföddе medhjelpare 220; inalles 1,170. Således hela antalet arbetare i förening med missionerna 1,564. Kyrkor 261 med (så widt det kan beräknas) 14,675 medlemmar. Theologiska skolor, uppfostringsskolor och "stationsklasser" för män 23 med 725 lärjungar. Flickskolor (boardingschools) 34 med 1,202 lärjungar; wanliga skolor 926 med 24,042 lärjungar. Tryck: öfwer 8 millioner sidor (turkiska, japanska och mikronesiska missionerna allena).

Under året hade sju missionärer, deraf 5 fruntimmer, afsidit, sju andre tagit afsked; 26 nya arbetare hade utsändts och 17 som warit hemma för hwila hade återwändt till missionsfälten.

Sällskapets wanliga inkomster för året hade warit, mindre än som wäntats, $357,926, utgifterna deremot $573,817. Bristen hade täckts ur ett testamente (Otis') till sällskapet på nära 1 million dollars. Wid paß $750,000 återstodo. En tredjedel deraf ämnade man anwända till utwidgande af uppfostringswerket, särskildt uppdragandet af inföddе prester, en tredjedel till utwidgande af nuwarande missionsfält, samt återstående tredjedel för ett tillernadt **nytt missionsfält i Central-Afrika.** På det widlyftiga området äro åtta ställen att wälja på. För närwarande tyckтes det på Bilhé-höglandet wid Coanzofloden wara det tjenligaste. Sällskapet påräknar åtminstone 450,000 eller 500,000 inkomster för året ändå.

Slutligen må nämnas att sällskapet sedan sin stiftelse mottagit och anwändt omkr. 17 mill. dol., organiserat nära 350 kyrkor med wid paß 83,000 kommunikanter; utsändt 550 ordinerade missionärer och 250 ogifta qwinliga missionärer. Genom detsamma hafwa 26 förut oskrifna språk blifwit skrifna, 2,300 olika uppfostrings- och andliga skrifter utgifwits på 46 språk.

Swensk Lutherſk Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wiſtrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beſwär.

Redaktionen.

Hemåt, "illuſtrerad tidning för uppbyggelſe i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wiſtrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Helsningar, sid. 705. — Reformationsfesten, sid. 710. — Mera bestämdhet i läran, sid. 712. — Något om wår synods missionswerksamhet, sid. 714. — Amerikanska missionsſällskapet, sid. 718.

Moline, Ills 1879.
Wiſtrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 12 November 1879. N:o 46.

Om

Nådemedlen och Trosliswet.

(Af N. Forsander.)

(Forts. fr. n:r 38.)

V. Nåden och tron.

Wi hafwa nu i det föregående handlat om ordet, dopet och nattwarden. Dessa äro nådemedlen, det är de medel, hwarigenom Gud meddelar och skänker oß sin nåd. Således äro de dyrbara, kosteliga och af Herren sjelf insatta ting; men icke äro de sjelfwa derför nåden och saligheten, och icke heller äro de den första och egentliga grunden och orsaken till densamma. Det fins också äfwen andra medel och handlingar, genom hwilka Herren meddelar oß sin nåd och stadfästar oß i densamma. Dessa äro äro dock så att säga blott medel i andra hand, emedan de alla måste wara rätteligen grundade på ordet och sakramenten. Sådana härledda medel för nådens meddelande äro t. ex. bön, fasta, sabbatens firande, konfirmation, bikt och aflösning. Likaledes säga wi rent ut, att, med den djupaste wördnad för de af Herren sjelf insatta nådemedlen, hafwa wi ett werkligt bekymmer och medlidande för såwäl en kyrklighet, som sätter sig sjelf eller nådemedlens blotta yttre bruk till sin förtröstan, som ock för en okyrklighet, som bortkastar de af Herren gifna nådemedlen.

1. Nåd är ett härligt och saligt ord för alla elända och fattiga själar att höra och anamma. Nåd är Guds kärlek och barmhertighet emot Adams fallna slägte. I skapelsen och försynen har Herren bewisat oß nåd och barmhertighet; och äfwen kallas nådegåfwor (2 Kor. 9: 14) och embetsgåfwor (Rom. 12: 3, 6) Guds nåd; men förnämligast förstås med Guds nåd den Guds kärlek och barmhertighet igenom Jesum Kristum, som han uti återlösningen och helgelsen bewisat oß förtappade och fördömelsewärde syndare (2 Tim. 1: 9, 10). Att med förståndet kunna fatta, begripa och mäta nåden är omöjligt; den är obegriplig, omätlig och en hemlighet för kött och blod. Att åter i minnet och kunskapen tillegna sig hwad Guds ord lärer om Guds nåd, synes kunna wara en lätt sak, ehuru så många menniskor hafwa en alldeles förwänd mening om nåden. Sålunda wet hedendomen och werldswisheten intet om en nådig Gud. Och de många namnkristne tänka sig Gud antingen såsom

en flat och efterlåtande Gud utan helighet och rättfärdighet, eller ock drömma de om att med sina eller andras gerningar förtjena Guds nåd. Helt annat lärer kriften, då den säger om Gud (Ps. 89: 15): "Rättfärdighet och dom är din stols stadfästelse; nåd och sanning äro för ditt ansigte". Afwenledes de ganska ofta alltifrån 1 Mos. 24: 27 förekommande orden "nåd och sanning". Sammalunda lärer oß också Guds ord Ef. 2: 8, 9: "Af nåden ären J frälste genom tron; och det icke af eder, Guds gåfwa är det; icke af gerningar, på det ingen skall berömma sig". Om wi nu hålla de nyß anförda språken tillsammans, så erhålla wi följande beskrifning på nåden: **Guds fria och förbarmande kärlek, hwarigenom han för Jesu Kristi skull genom den helige Andes tillämpande nådewerk försätter och stadfästar menniskan i Jesu Kristi gemenskap.**

Nåden är sålunda först och främst en Guds fria och förbarmande kärlek. Gud sjelf är kärleken, Fadern har af ewighet älskat Sonen och Sonen sammalunda Fadern; men denna kärlek wisar sig såsom förbarmande, då den riktar sig emot Guds skapade werk (Ps. 145: 8, 9) och ännu mera mot den i synd och förderf fallna menniskan (Ps. 86: 15; 103: 4, 8). Orden förbarmande och barmhertighet beteckna ock på den heliga skrifts språk en moders innerliga känsla för sitt barn samt ett hjertats wäldsamma rörelse och sönderbristande, t. ex. Jer. 31: 20: Är icke Efraim min älskelige son och mitt kära barn? Ty jag kommer nu wäl ihåg, hwad jag med honom talat hafwer; derför brister mig mitt hjerta för hans skull, att jag måste förbarma mig öfwer honom, säger Herren. Denna förbarmande kärlek är fri och oförskyld. "Hwilken jag är nådelig, honom är jag nådelig; och öfwer hwilken jag förbarmar mig, öfwer honom förbarmar jag mig", säger Herren i Rom. 9: 15 och 2 Mos. 33: 19. Den tröften, som ligger uti Guds nåd såsom en fullkomligt fri och oförskyld barmhertighet, är utomordentligt behöflig och oumbärlig, ty hela wår natur ligger så försänkt i egenrättfärdighet, att wi ständigt wilja hoppas på Guds hjelp och nåd, om wi blott kunde sjelfwa blifwa något frommare och bättre, alldeles såsom berodde hans nåd af wår egen rättfärdighet. Grunderna till en sådan nådens frihet äro dels alla menniskors genom synden förtappade tillstånd och dels den allmänna förloßningen i Kristus Jesus. Det är alldeles slut med all mensklig wärdighet och förtjenst; ty "den är icke till som rättfärdig är; icke en; allesamman äro de syndare och hafwa intet berömma sig af för Gud" (Rom. 3: 10, 23). Sammalunda wittnar ock skriften, att Gud så älskade werlden, att han utgaf sin Son såsom Guds Lam, som borttager werldens synd, på det att hwar och en som tror på honom skall icke förgås o. s. w. (Joh. 1: 29; 3: 16, 17). Härmed hafwa wi också nämt grunden och orsaken till nåden. Denna enda och allt tillräckliga grund är Jesus Kristus. Han är icke ett blott medel, hwarigenom Gud såsom genom ordet och sakramenten meddelar sin nåd; utan han är medlaren mellan Gud och menniskor, mellan den helige och rättfärdige Guden samt de syndiga och förtappade menniskorna. Och det är han som genom sin görande och lidande lydnad fullkomnat lagen i wårt ställe (Rom. 5:

18, 19); Matth. 5: 17) burit werldens synder (Joh. 1: 29) och dött i wårt ställe, på det att han såsom en försoning för wåra och hela werldens synder skulle förlossa oß ifrån all orättfärdighet (Matth. 20: 28; Tit. 2: 14; 1 Joh. 2: 2). Likasom det nu är Kristus, som är nådens grund och orsak, hwarför också nåden kallas mångenstädes i Guds ord "wårs Herres Jesu Kristi nåd", så är det den helige Ande, som genom sitt tillämpande nådeswerk drager och förer till Frälsaren (1 Kor. 12: 3). Detta Gud den helige Andes tillämpande nådewerk är, att han förbereder, werkar och stadfästar tron hos hwarje menniska, som ej uppsåtligt emotstår honom; och genom detta nådens werk undfår den troende menniskan en personlig del och rättighet i den nåd och salighet, som är åt oß alla förwärfwad genom Jesus Kristus (Joh. 3: 16). Del och lott i denna frälsning är en delaktighet i Jesus Kristus, så att han har tagit wåra synder på sig, hans rättfärdighet är wår rättfärdighet, och wi äro täcke och kärkomne i honom inför Fadern, äro Kristi lemmar, Guds barn och arfwingar. Så sjunger då en benådad kristen nådens segersång: "Jag lefwer, dock icke nu jag; utan Kristus lefwer i mig, ty det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för mig. Jag bortkastar icke Guds nåd, ty om rättfärdigheten kommer af lagen, så är Kristus fåfängt död" (Gal. 2: 20, 21).

2. **Tron** är det således hwarmed menniskan omfattar och tillegnar sig Guds nåd, som frambjudes och möter henne i nådemedlen. Till en början anmärka wi nu, att då det äfwen i skriften talas om en historisk tro och om en undergörande tro (Jak. 2: 19; 1 Kor. 13: 2), så är här tal om den lefwande och saliggörande tron, den tro som werkar genom kärleken (Gal. 5: 6). Widare menas med tro i den heliga skrift dels den kristna trosläran, evangelium Es. 26: 2; Rom 12: 6; och dels hjertats omfattande och tillegnande af Kristi förtjenst (Gal. 2: 20). Här handlas det om detta förtröstansfulla tillegnandet. Denna tro innefattar i sig trenne stycken: kunskap, bifall och förtröstan. Wisserligen synes det, som om kunskapen ej wore någon särskild del af tron, då den ju äfwen i sin mån ingår i densamma. Men skriften kallar t. ex. i Luk. 1: 77 tron för salighetens kunskap, och den kunskap, som hörer till tron, är en frukt och werkan af Guds Andes upplysning genom ordet, hwarigenom wi lära känna wåra synder och få höra ordet om wår Frälsare och nåden i honom. De wäsentliga kännetecknen på den lefwande och saliggörande tron hos en menniska äro dock bifallet och förtröstan till Herrens nådelöften. Om denna förtröstan wille wi särskildt yttra oß med några ord. Hon är **det botfärdiga hjertats flyende med all sin synd och nöd till Kristus samt längtansfulla omfattande af honom och hans förtjenst såsom sin enda men tillräckliga grund för syndernas förlåtelse, lif och salighet.** Wisserligen hafwa icke så få lärare helt enkelt beskrifwit tron såsom en fast och stark, i sig sjelf hwilande förtröstan på Kristus. Med en sådan beskrifning på förtröstan, och dermed äfwen på tron, blifwer den swaga tron helt och hållet bortstött. Jemför deremot Es. 42: 3 och Matth. 12: 21. Tron är i sin swaga början en tilltagande hunger och törst efter

rättfärdighet, ett behof efter frälsning från syndaskulden och syndens herrawälde. Denna hunger och törst efter frälsning war det Frälsaren ställde så högt, att han prisade dem saliga, som hade densamma (Matth. 5: 6 m. fl.). Redan i denna längtan efter nåd finnes tron, ty den efter nåd hungrande måste tro, att denna nåd är nödwändig och tillämplig för honom sjelf. Men det är härwid att märka, att en menniska kan wilja hafwa nåd och till en wiß grad längta derefter endast för att på hwad sätt som helst slippa undan syndens straff. Men detta är ej hwad som i Guds ord förstås med den sanna nådeshungern, med hunger och törst efter rättfärdighet. Med denna längtan är sålunda en wiß förtröstan förenad, icke så, att själen kan med full tillit tillegna sig evangelii nådelöften och hwila tryggt derwid, utan så att hon tror, att Kristus icke blott är hela werldens utan äfwen särskildt hennes Frälsare,— hon twiflar icke på löftesordets sanning, utan derpå, huruwida hon sjelf gått den rätta bättringswägen. Sålunda skiljer Pontoppidan i sin grundeliga bok "Trosspegel" emellan twenne slags tro. Den ena "består derutinnan, att en i sanning botfärdig och gudälskande själ med innerlig längtan flyr till Jesus och i andakt traktar efter att fatta och omsluta honom, sökande i honom sitt allt och utom honom intet till saligheten, ja öfwerlåtande och kastande sig helt i hans wilja". Det andra slaget af tro beskrifwer han sålunda: den "består deri, att en trogen själ har en kraftig känning af och öfwerbewisning om sin tros giltighet och följaktligen äfwen om sitt nådastånd eller spörjer hos sig det direkta och formliga den helige Andes wittnesbörd med hennes ande" m. m. Äfwen må det anmärkas att Pontoppidan på i Guds ord grundade skäl säger, att äfwen det förra slaget af tro är rättfärdiggörande. I öfwerensstämmelse härmed säger Luther: "Trons art är att känna synden och gerna wilja wara den qwitt. Om du känner stapplande och swaghet och gerna wille, att du hade tron, så tacka Gud, ty det är ett wißt tecken, att ordet har träffat och rört dig samt öfwar, tränger på och drifwer dig. När ett rätt ångerfullt hjerta så talar, liksom det twiflade, så angifwer det, att det icke ännu är kommet igenom alla anfäktningar och alla hinder, som satan kastar för tron i wägen. Derför äro sådana ord fastmera tecken att en tro der finnes, som står i fruktan och strid och dock har Guds nåd för ögonen". Till dessa yttranden om tron kunde ännu flera anföras och äfwen andra sidor af tron framhållas; men detta är anfördt, emedan hos somliga själar en wiß oklarhet och obestämdhet eger rum härutinnan. Hurudan är din tro?

"Lefwe wi, så lefwe wi Herran". Och;" Jag lefwer, dock icke jag, utan Christus lefwer i mig". En lefwande kristens lif är den bästa biografi eller lefnadsteckning af Kristus. Det wore wäl, om alla de, som gjort sig så mycken möda att på papperet framställa Kristus för menniskorna, hade anwändt all denna möda på att framställa Kristus för menniskorna i sitt eget lif.

(Huhn.)

Grand Rapids distriktets missionsmöte i Muskegon, Mich. d. 20, 21 Okt. 1879.

Innan jag talar något om wårt missionsmöte torde det tillåtas att säga några ord om platsen. Muskegon är en af Michigans större städer, belägen wid Muskegon-flodens utlopp i Michigan-sjön. Många skandinaver af alla tre nationerne äro här bosatta och hafwa sitt uppehälle om sommaren af arbete wid sågqwarnarne och om wintren af skogsarbete. Här finnas tre skandinaviska kyrkor. 1874 stiftades härstädes swensk ev. luthersk församling. Till följe af hwarjehanda mißtag i yttre hänseende, som i början begingos, särskildt med afseende på kyrkobygganbet, kom församlingen snart att lefwa ett aftynande lif, oaktadt Guds ord predikades för henne. Pastor Chileen har till sednare tiden förstått församlingen, men har nödgats afsäga sig den, till en del derföre att han ändå hade mera arbete än hans swaga krafter kunde medgifwa. Denna sommar synes dock församlingen hafwa börjat att wakna upp ur dwalan. En studerande från Aug. College arbetade der under ferierna med Guds ords predikan och barna underwisning. Herren synes hafwa wälsignat hans arbete, så att der nu tyckes wara en allmännare frågan efter Guds ord. Då endast för någon tid tillbaka knappast ett tjogtal besökte gudstjensterna, kan man nu få se kyrkan full. Sedan deras predikant reste till skolan, hafwa de ej någon som besöker dem, hwaröfwer de äro bedröfwade och tänka till och med på att kalla egen lärare. Der är hopp om att här kunde blifwa en större församling. Separatisterna hafwa naturligtwis följt sin gamla wana att hålla sig framme och göra parti, men deras werksamhet har mißlyckats. Nu har också församlingen tagit en bestämd tendens gentemot dessa "främmande wännerna."

Ett missionsmöte war här således både wälkommet och wi hoppas wälgörande. Arbets-folket kunde naturligtwis ej om dagen få wara med så mycket som önskligt warit, men om aftnarne fick man se kyrkan nästan full.

Distriktets 4 pastorer woro närwarande. På måndagsaftonen predikade pastor N. A. Youngberg; på tisdagsmorgonen underteckad öfwer 2 Petri 1: 19.

Det samtalsämne som waldes war: **Hwilken tröst kan en troende själ hafwa af 1 Joh. 2: 1. "Om någon synbar, då hafwa wi en förswarare när Fadren, Jesus Kristus, den rättfärdig är."**

Jag will med få ord söka sammanfatta diskussionen.

Jesus Kristus wore wisserligen hela werldens Frälsare, i den meningen att Han sändes till werlden, att Han bar werldens synder och den lagens förbannelse, som eljest skulle drabbat alla. Han har, med ett ord, offrat sig sjelf för werlden, eller, såsom han sjelf säger, gifwit sitt lif till **skuldoffer**, "lösepenning" i mångas d. ä. **allas ställe.** Han har äfwen för werlden ingått i himlen med sitt eget blod och funnit en ewig förloßning. Han står wisserligen äfwen i Guds åsyn för werlden samt "beder för det ofruktsamma trädet." Det är dock ej werlden utan de troende, Johannes här åsyftar, hwil-

ket wi kunna se så wäl af det föregående som af begynnelsen till denna wersen: "**Mina barn** etc.". Det är således endast Guds barn för hwilka **detta** gäller s. s. **tröst**, att Jesus är wår förswarare när Fadren, på detta sätt som Johannes här tydligen menar; men för de troende är det en wäldig tröst. De troende äro wisserligen uttagna ifrån mörkrets wäldighet. De hafwa sina synders förlåtelse och Kristi rättfärdighet, eller såsom bibeln på annat ställe uttrycker det, de äro twagna i Jesu blod. Ja, Guds Ande bor i deras hjertan; de hafwa "Kristi sinne". Men de äro ändå syndare. Det är endast dessa fattiga Guds barnen, som rätt känna sig sjelfwa; det är endast dessa, som weta af erfarenhet, att de i sig sjelfwa äro wärda en ewig fördömelse. Icke nog härmed, de märka, att de "synda i mångahanda mått dagligen". Det är sant, de kunna ej synda (med uppsåt), emedan de äro "födda af Gud." Synden är för dem, emedan de hafwa Kristi sinne, den största plåga. Ändå händer dem så illa, att de stappla, ja, kanhända emot sin wilja, göra ett stort fall. Då blir det en makalös tröst, att då så illa händt, de hafwa en förswarare när Fadren etc. Deras eget hjerta och sammete fördöma dem. Lagen ropar förbannelse. Djefwulen anklagar dem. Det ser rätt förtwifladt ut. Man har blifwit utfattig och är då intet annat råd än att fly till förespråkaren. Så länge de ligga fattiga, eländiga, hjelpbehöfwande wid Jesu fötter, kan ej deras sak ändras i himmelen. Nej Jesus har åtagit sig sina eländas sak och förswarar dem. Han gör sin dyra förtjenst gällande gent emot allt. De trogna äro i Jesus, de hafwa Hans rättfärdighet. "De äro täcka i Honom, som kärkommen är". Således hwilar för Jesu skull alla stunder Guds wälbehag öfwer Herrans elända. Det är saligt att weta att förswararen är Jesus. Då weta Guds barn, att deras broder, kött af deras kött, som war oß i allt, utom synden, lik och som deraf att Han wardt pint och frestad kan hjelpa dem som frestas, att just Han är förswararen när Fadren. Detta gifwer dem mod att "dristligen" anlita Honom. Att Han är förswararen **när Fadren** innebär wisserligen, att wi för Kristi skull i Gud hafwa en huld och nådig Fader. Att Jesus är rättfärdig nämnes ej här allenast med afseende på Herren sjelf, så att Han noggrant gör sitt åliggande, utan äfwen med afseende derpå, att Han är såsom det heter: "**Herren wår rättfärdighet**". Wi kunna derför instämma med sångaren: "Si min rättfärdighet der uppe sitter på Fadrens högra hand i himlens tron, och fienden ehuru arg och bitter ej den, kan skada uti minsta mån". Nu är det wisserligen så, att de, som skola trösta sig härmed, hafwa swårt att taga tröst till sig. Deremot kunna de obotfärdige lätteligen taga tröst. Ja, de kunna ofta på förtjusande sätt begagna evangelii löften och trösta sig af "Förswararen". För en obotfärdig, så länge han så förblifwer, finnes ej ett enda löfte om nåd i Guds heliga ord utan endast dom och förbannelse. Men om de wille omwända sig, skulle de komma i besittning af hwad Guds ord lofwar. Till alla troende, d. ä. rätt andligt fattige syndare, som ej kunna undwara Jesus, "sådan Han för oß af Gudi

gjord etc" äro alla löften i ordet ställda. För dem är Jesus en Försvarare när Fadren.

Ganska rörande var det att höra en gammal man, som i nära 60 år vandrat fjerran från Gud, nedsänkt i synder och laster, men nu på sena ålderdomen sade sig hafva funnit frid med Gud. Han behöfde Försvararen, emedan han i sig sjelf vore "den eländigaste som jorden burit".

Lofvad vare Gud, att vi hafva en Försvarare när Fadren.

Mötet afslutades med predikan öfver ämnet: Då Guds ord så rikeligen predikas och så många höra detsamma, hvad är då orsaken, att så få varda omvända?

Derefter uttalades några hjertliga afskedsord af pastor Youngberg.

Må Herren välsigna den lilla församlingen i Muskegon samt vårt möte derstädes.

"Frid öfver Guds Israel".

A mötets vägnar

M. P. Odén
Sekreterare.

Du fruktar det sista, du fruktar döden? Men du har kanske redan under ditt lif öfvervunnit svårare saker än detta sista. Är det icke så, låt dig då införas i detta öfvervinnande, så länge du lefver: skjut icke från dig de pröfningar, i hvilka du bör lära att öfvervinna det, som är svårare än det sista. Den som dör, innan han dör, han dör icke, då han dör.

(Huhn.)

Från New Mexico

Flere "skildringar" af vår flitige korrespondent hafva ingått, för hvilka vi dock ej i detta nummer kunna bereda rum. Vi intaga en af dem.

Santa Fe, d. 9:de Okt. 1879.

Om mexicanen kan man med skäl säga: Han är vänlig och gästvänlig. Vi hafva erfarit prof derpå, såsom i det föregående synts. Men lik indianen väntar han återgäldas med samma mynt. — En liten protestantisk församling af mexicaner finnes i trakten af Conejas, Col. Dessa mexikaner synas snälla och nitälska för själars frälsning. En af medlemmarne går omkring i husen, äfven till de hvita, och frågar om de ega biblar, i annat fall will han skänka dem sådana. — Några få mexicaner äro fritänkare. När man ser det lif de föra, huru de äro ute på vägarna året om, många af dem åtminstone, med sina oxar och åsnor; eller drifva omkring med stora hjordar af små och stor boskap; ser dem mest alltid i rörelse (mexicanen, synes mängenstädes, ej hafva söndag och måndag, natt och dag, utan allt är lika för honom): sammanträffa med allehanda folk, då förekommer det oß ej underligt, att mången förvillas och förvildas, äfven om ett bättre varit kändt. — De fleste mexicaner äro katoliker. Mångenstädes hafva de bibehållit sina hedniska seder och tänkesätt och endast antagit en wiß tillsats, som de kalla "kristendom". Många vänta att deras fordne kejsare Montezuma skall uppstå och återkomma ibland

dem. Ofta gissla de sig med tumsbreda läderremmar, först på den ena skuldran, och sen på den andra, tills blodet flyter. Stundom bruka de den hwassa cactusstjelken till piska. De giftiga, långa och hwassa taggarne tränga djupt in. Ofta händer att sjelfpinaren förblöder, eller ock begynner det sargade köttet att ruttna, kallbrand inträder och lifwet flyr. Att kors bäres af många under fastlagen, synnerligen Långfredagen, hafwa wi förr omtalat, äfwensom att en korsfästes, genom att bindas fast wid ett kors. Så dog en af dessa förra året. Somliga mena att detta skall wara en åminnelse af Jesu lidande, andra att det, såwäl som det öfriga, skall blott utgöra syndarens botöfning. I hwilket fall som helst är det en ömklig tragedi, ett fånigt narrspel. Kunna dessa missionera bland indianerna? De — präster och munkar — som delwis lärt dem sådant och för öfrigt tolerera det, kunna de missionera bland indianerna? Behöfde ej dessa "blinda ledare" missionswerksamhet ibland sig? Förwisso! Dock bland mexicaner, och bland indianer (många stammar, såsom Utes, Pueblos, Nevahoes och andra) hafwa katolikerna fotfäste, sedan längre tid tillbaka. Nära nog alleståde påträffas jesuiter-patres och en skara ordensbröder eller systrar mångenstädes. Mångenstädes omöjliggöra de ett sannt missionsarbete bland urfolket. De likna hunden på hötappen, som ej sjelf kan eller will äta, och nekar, den som will.

Santa Fe är säte för en katolsk erkebiskop. Der hafwa katolikerne barnskola, barnhem, sjukhus, college m. m. Lärowerksbyggnaden är 26 fot bred, 160 fot lång, 3 wåningar hög och har en skön fasad. En portico öfwer första wåningen omslutar hela huset. En skön kupol täcker det hela. Huset är bygdt af obrändt tegel; hwar sten, 18 tum lång, 9 tum bred och 3 tum tjock, har kostat 1 cent stycket. Hela huset, wäl rappadt in- och utwändigt, synes ganska inbjudandande och kostar endast $16,000. Det påstås kunna stå i hundratals år. Wi sågo ruiner af en gammal katolsk kyrka bygd af sådant tegel, som man wisste war 350 år gammal, kanske mycket mer. I Santa Fe, som är New Mexicos hufwudstad, bygges nu en wäldig katedral af sten, som skall träda i stället för den lerbyggnad som byggdes 1710. Detta nya hus skall färdigbyggas på åtta år och kosta $100,000. I Santa Fe finnas två protestantiska församlingar, den ena episkopal. Blott denna har kyrka och präst, men församlingen sades räkna blott fyra medlemmar (staden påstås ega 7,000 innewånare). Någon sade mig att protestantismen passade ej för western. (Hwad menar du?) Då sade en till den det mest angick: "Saken är: Här är för litet af sannt nit, för litet warm flit, för litet rätt tro, för litet brinnande bön, för litet af Kristi kärlek". Torrt och kallt swarade denne: "May be so." Hwad synes dig om oss alla?

Midt i staden finnes en wacker park. Midt i parken står ett monument öfwer dem, som fallit då de wågade lifwet till landets förswar. Hwem af eder unge läsare will wåga lif och allt för att föra Herrans krig? Redan finnas många tomrum efter kämpar, som fallit i striden för zion. Många af de kämpande äro gamla och få snart

urlof. Af de unga äro också flera redan trötta och sjuka och lära snart få hemlof. Du säger: "Herrans hjeltar förda ej beröm, såsom en Grant", och om de falla, reser ingen åt dem någon seger- eller minnesstod. Må wara! Dock sjunga wi fröjdfullt med sångagaren: "En dag skall dock Du dem för werlden förklara".

Då wi reste genom landet, woro Apaches och Utes på krigsstigen, men Herren bewarade oß. Wi reste förbi flera ställen, der en medpassagare utropade: "Här begicks ett mord" — "Här ett rån" — "Der öfwerfölls posten!" Säkert är, att landet är utmärkt wäl lämpadt för wåldsbragder, men Herren bewarade oß. Hwi skall detta sköna, owanligt natursköna, land bewittna utgjutandet af så mycket menniskoblod, se så många själar dö i sitt blod? Allt kommer sig deraf, att Jesu blod ej är nog kändt, erkändt och bekändt. Skola wi sitta stilla, medan själar skria i sitt blod? Gud förbjude! Fostre Han oß och fälten för sannt missionsarbete! Wi äro som landtmannen: Om wi ihärdigt uppbryta, wäl plöja, fullständigt beså, träget wattna, oförtrutet waka öfwer, så skola wi förwisso skörda, så wißt Guds ord är sannt. J. T.

Weta och werka måste en kristen wisserligen, men det rätta lefwande wetandet och werkandet kommer af **blifwandet.** En sann kristen är stadd i ett ständigt **blifwande,** derföre utgår hans wetande och werkande från tro till kärlek. Utan tro och kärlek är wetandet och werkandet blott en död kunskap, ett dödt werk.

(Huhn.)

Missionen.

Något om wår synods missionswerksamhet.

(Forts. från föreg. nr.)

Wi hafwa begynt wid Stillahafskusten och gå österut. Wi gå förbi Utah, fastän der äro många landsmän och en missionär der wore wäl behöflig. Det hörer ännu till de fromma önskningarna att börja en mission i mormonernas land, ehuru hoppet om framgång icke wore mera mörkt der än bland indianerna. I stället för att wi sända missionärer till dem, sända de missionärer till wåra settlement der och hwar och lyckas under tiden att winna en och annan anhängare. — Wi gå längre åt öster och komma till Colorado. Här finna wi redan en icke så liten swensk befolkning som ökar sig år för år allt efter som den unga staten utwecklar sig. Nya, rika silfwer- och guldgrufwor upptäckas, förträffliga kollager finnas och bearbetas, skogshandtering, åkerbruk och boskapsskötsel äro lönande, hwilket i förening med ett helsosamt klimat och en storartad bergsnatur drager och kommer ännu mer att draga dit landsmän i massor. Just nu hade jag ett bref från Denver, i hwilket det heter: "I dag sammanträffade jag med en man från Leadville. Han sade, att der äro många swenskar, som arbeta i grufworna. — Några hafwa gjort sin lycka. Flera swenska flickor finnas i staden. — Leadville räknar nu 35,000 inwånare, och nya rika grufwor påträffas allt fort. Är det möjligt att sända en predikant dit? Den man, jag

samtalade med, försäkrade mig, att tager ej Guds församling wara på dem, så tager själafienden dem. "You will find in Leadville the earthly extremes of heaven and hell". Ack om wi kunde begynna i början på arbetsfälten! Wi komma efter alltid och hafwa derför stora swårigheter wid att få fast fäste, om ens det lyckas. Amerikanare och partimakare ej så. Se New York, Brooklyn, Boston, San Fransisco, Denver m. fl. platser. O kunde jag gå till hwarje ställe! Kunde jag som Paulus arbeta med mina händer. Men nu kan jag ingenstädes gå, tyckes det.

"En man sade mig: "When you do send men west, send the best you have got! Send men suited for western work. If you do not, you will make a failure, and it would have been almost as well to send none". — Men då frågar jag: ho är härtill dogse?

"Taga wi wara på det wigtiga Colorado, så skall det snart taga wara på sig sjelf och oß med".

Sådana röster har styrelsen ofta fått höra från Colorado. Wår synod har ju ock från flera år tillbaka sökt att göra något för landsmännens andliga wård derstädes. Det har dock warit alldeles otillräckligt. Der har behöfts starka, friska arbetare; wi hafwa ej kunnat sända andra än några invalider, och sådana som ej kunnat stanna mer än en kortare tid. Nu behöfwes en prest i Denver. Styrelsen har sökt kalla någon under sommaren, men utan resultat. Emellertid har Herren fogat det så att landsmännen på åtskilliga ställen fått besök af pastor Telleen, som wistats i Colorado för sin helsa, samt af missionär Wahlström. Pastor Lagerman är den enda bosatte presten af wår synod i Colorado och betjenar församlingar i Boulder co.

Wi flytta oß längre åt öster och komma då till Nebraska. Men dermed hafwa wi kommit inom Kansas-konferensens gränser. Nu hör det en konferens till att i främsta rummet taga wara på sitt eget missionsfält; men i de nyare och swagare konferenserna har man dock icke ensam kunnat göra det. De föregående åren har man gått så till wäga, när behofwet fordrat det, att synodens missionsstyrelse på anmodan af en konferens sändt en och annan missionär eller respredikant att werka på sådana fält; men det har wisat sig icke wara det bästa, ty konferenserna hafwa icke alltid warit nöjda med den eller de, styrelsen utsände, och deßutom har någon liten konflikt kunnat uppkomma mellan konferensens och styrelsens anordningar. Till följe häraf har styrelsen slagit in på den wägen att göra ett wißt penningeanslag åt en behöfwande konferens och låta den sjelf kalla och utsända respredikanter och öfwerwaka missionen inom sina egna gränser. Wi hoppas att det kommer att gå bättre på den wägen. Sålunda har Kansas-konferensen bliſwit bewiljadt ett anslag af $400, och wi hafwa bliſwit underrättade om, att deß missionsstyrelse utsändt pastor Sandin som respredikant i Nebraska.

Enahanda förhåller sig med N. York konferensen. I Brooklyn werkar studeranden Englund för närwarande och gör på samma gång hwad han kan för emigrantmissionen. Det är nu något hopp om att få dit en pastor, som stadigt kan egna sig åt detta wigtiga fält.

I Connecticut fortsätter pastor Melander sin werksamhet med wälsignelse. Då tiderna nu blifwit icke så litet bättre i öster, skulle det gå lätt för sig att underhålla flera män på missionsfältet, om wi hade några att sända. I en trakt är man willig att aflöna en pastor med $800 om året, om man blott kunde få någon. Den som kan gifwa råd till styrelsen härom gjorde wäl. Wi öfwergå nu till

Indianmissionen.

Wid sista synoden blef wår indianmissionär, pastor M. Wahlström ordinerad, och affigten war att han skulle utgå till Comanche-indianerna omkring Ft Sill, så snart han hann blifwa i ordning. I Aug. war han färdig att begifwa sig i wäg. Strax efter synodalmötet spordes att Comancherna woro mycket oroliga och kunde endast hållas i styr genom militär-makt. Äfwen war det mycket sjukligt omkring Ft Sill och tillståndet inom westra delarna af indianterr. oroligt och osäkert tillfölje af påträngande hwite settlare. Under sådana förhållanden ansåg man att det war förenadt med allt för stor risk att sända wår missionär dit, i synnerhet som orten ligger 160 mil från närmaste jernwägsstation. Men på det att ändå något försök måtte göras, och då wi blifwit underrättade om att Comanche-indianerna kunde nås från södra Colorado eller New Mexico, och närmare jernwägs-förbindelse fanns med dessa landsdelar än med Ft Sill, så beordrades missionären att resa dit ned för att se om så förhöll sig, samt om han icke kunde nå Comanche-indianerna, wända sig till andra stammar, såsom t. ex. Utestammen i sydwestra Colorado, för att utröna om en öppnare dörr kunde finnas bland dem. För att ha pålitligt råd och hjelp under detta wigtiga företag, uppdrogs åt pastor Telleen, som wistades i Colorado, att wara Wahlström följaktig. Resan företogs den 8 Sept. och warade till den 15 Okt. De utgingo från Denver till Alamosa och derifrån till Conejos, Los Pinas och Tierra Amarilla och så till Conejos igen och derifrån till Santa Fe, New Mexico. I detsamma hade kriget med Ute-indianerna utbrutit och de kommo midt upp i oroligheterna; men Herren bewarade dem nådligen från alla faror. Såsom det nu wisar sig, äro alla af de wilda indianstammarne i sydwest mycket oroliga och mißnöjda, fulla hotelser och hämd. Detta är en frukt af den dåliga indianstyrelsen och den orättwisa som de hwite begå emot dem. Wi wilja nu meddela en rapport från missionär Wahlström och sedan några utdrag ur pastor Telleens bref.

Santa Fe den 9 Okt. 1879.

Ärade Central-bestyrelsen med deß ordf. tillönskas Jesu frid under striden!

Efter att nu hafwa hunnit målet för wår resa, är det tillbörligt att ställningen härute göres för bestyrelsen känd.

Br. Telleen har skrifwit, derför jag welat dröja för att på en gång kasta ett swagt ljus öfwer utsigterna härute.

Sedan wi säkert fått weta, att inga Comanches woro att finna i Colorado och New Mexico, och att Comanches i norra Texas woro dödliga fiender till de hwite, wände wi wår uppmärksamhet först åt Utes, hwilkas reservationer ligga i westra Colorado. Om White River resningen wißte wi litet

eller intet. Dit war det dock omöjligt för oß att komma för afståndets skull. Guvernören, F. W. Pitkin, rekommenderade Uncompaghre-afdelningen som utmärkta indianer, hwilkas förnämsta höfding, Ouray, hade hunnit långt i yttre civilisation, men någon annan religion än deras egen wille han ej höra talas om.

När wi kommo till det lilla, besynnerliga swenska nybygget, som ligger mellan Alamosa och Del Nortes wid Rio Grande floden, försäkrade man oß att Uncompaghre låge 200 mil uppe bland bergen (således 230 – 40 mil från närmaste jernwäg) och passen dit blefwo i följd af snöfall, hwilka wäntades omkring den 25 Sept., alldeles ofarbara. Efter mycken öfwerläggning beslutade wi att ej gå dit, utan uppsökte den 23 Sept. wår wän från Minn. J. Skoog, hwilken strax war färdig att följande dagen skjutsa oß mot Pagora Springs, der man sagt oß att Utes funnos. Wi gåfwo oß åstad i s. k. "mountainbuggy" på den öfwer höga branter och djupa dalar ledande 70 mil långa tullwägen. Framkomna till Pagora, funno wi "Southern Ute-agency" ännu 50 mil längre i wester. Sedan wi inhemtat de underrättelser wi kunnat, gåfwo wi oß genast åstad dit och uppnådde agenturen den 29 Sept. Agenten, Col. Page, mottog oß wänligt, logerade oß med ök fritt under natten och gaf oß en öppen förklaring angående Ute-nationens närwarande ställning. Han anså att det wore att spilla penningar och krafter till ringa nytta nu åtminstone: 1) emedan Utes, så länge de äro så mäktiga och hafwa tillräckligt med "ponies", gewär och förnödenheter, förr wilja enligt deras förnämste höfdings Jynatins utsago dö än arbeta och bli lika de hwita. Uncle Sam är rik nog att både föda och kläda dem, mena de; 2) den owißhet som eger rum angående deras flyttning från eller förblifwande i Colorado. Alla statens tidningar skria i nästan hwarje upplaga "Utes must leave". Skola de flyttas, är missionären icke blott i lifsfara (de taga då hämd på alla hwita de kunna nå), utan arbetet är bland dem för en snar framtid omöjliggjordt. Han sade sig kunna wänta med hwarje omgående past orbres om flyttning;

3) den nuwarande resningen i norr, förorsakad dels af långfingrade och långsynta gruffspekulanter, dels af agentens allt för bestämda mått och steg att twinga regeringens föreskrifter igenom, dels och kanske mest af förbittring öfwer Coloradofolkets skri om deras flyttning.

Missionären kunde icke bo på agenturen, men kunde hafwa sin familj i Animas City, 22 mil i nordwest, der kunde han predika på sönd. för amerikanerna (en kyrka lär finnas der, men ingen prest) och under weckodagarna wistas bland indianerna wid agenturen. Han wore willig att gå oß tillhanda med råd och hjelp, om wi beslutade oß för platsen, men liten lön hade wi att wänta för wår möda. Flera af de unga krigarne hade twärtemot tillåtelse skyndat mot White River. Endast 75 woro omkring agenturen då, ett band af ungefärligen 100 squaws med häst- och get-hjordar hade wi dagen förut upphunnit på wäg till agenturen, de öfriga 900—1000 woro ute på sin "annual hunt". Ställningen wid White River har sedan deß antagit

ytterst hotande utseende. Reta indianerna än widare de hwita, (de woro nog retade förut) och soldaterna utkommenderas, lär det ej sluta förrän en stor del af Utes kan räknas till det förflutna. Deras flyttning blir då i följd af förbittring ett twång. Kanske har Herren welat låta detta ske, om de möjligt sedermera blefwe mera tillgängliga. Förre agenten, Weaver, war en lutherst prest från General-synoden. Han kunde intet göra bland dem. På hemwägen foro wi åt Tierra Amarilla i norra New Mexico, der wi hört att en agentur för en liten afdelning Apaches wore belägen. Wi kommo dit fredagen den 3 Okt., sjelfwa utdelningsdagen. Dessa indianer äro mycket fattiga, hafwa ingen reservation utan wistas der ingen annan will wara. De önska skolor ibland sig, äfwensåa att idka åkerbruk, men hafwa ingen utwäg dertill. Agenten Mr Holt har warit bland Chippewas i Wise en längre tid, hans hustru har hållit skola bland dem med framgång. Han war en mycket wänlig, kyrkligt sinnad man, men han sade, att under nuwarande ställning wore missionen en omöjlighet, ty en dag äro de kanske 5, en annan dag 25 mil borta. Deßutom har presbyterianerna missionen sig anförtrodd bland dessa, fingo wi höra i går. Man har länge talat om deras flyttning och lokalisering, men ännu är detta blott tomma ord.

Tisdagen den 7 satte wi oß upp på en s. k. "buckboard", på hwilken en af oß, stundom båda, fick åka baklänges till stort bryderi för wåra hjernor, midt under rumor om att Apaches omkring Taos norrut härifrån woro i begrepp att sluta förbund med Utes. Herren bewarade oß dock, wi åkte från kl. 10 den dagen till kl.... följande dag utan att stanna mer än för att byta om hästar och kuskar; wäglängden från Conejos är 110 mil. I går träffade wi Dr. Thomas här, hufwudagenten för New Mexico. Han sade att katolikerna hafwa hela Pueblofältet inne utan att göra mer för dem än påtrycka dem okunnighetens och widskepelsens stämpel allt djupare. Presbyterianerna, hwilka han syntes omhulda, hafwa af regeringen sig äfwen detta fältet jemte Navajos uppdraget. Det senare ligger nästan öde af brist på framgång, bland Pueblos hafwa de några "government schools", hwilka hafwa att för sitt bestånd klokt och kraftigt kämpa mot katolikerna. Han trodde det wara skadligt att inkasta ett tredje samfund. Han lofwade oß att träffa sig i dag, wi gingo för att träffa honom, men han hade genom telegrafdepesch blifwit kallad att genast resa för att lugna de omnämda Apaches, som hota att antaga krigisk hållning och hjelpa Utes. Han lär stanna borta ett par weckor. Indianerna synas i höst beslutna att göra ett allmänt korståg mot de hwita och om möjligt hämma deras framfart eller åtminstone göra dem så stor skada som möjligt.

Som ofwan antydda stå sakerna så långt wi känna. Resa till flera agenturer kunna wi ej, enda möjligheten synes nu wara att gå till Utes eller Ft Sill. Att gå till de förra wore att under sakernas ställning kasta sig i fara till ingen nytta. Rörande Ft Sill wet jag alls intet mer än att sakerna warit i kritiskt skick under hela sommaren. Wår wäg synes stängd, kanske derför, att Herren ser, att wi icke ännu äro fostrade för missionsarbete och in-

dianerna icke ännu nog beredda. Wi weta att Gud har sina fostrings- och beredelsetider med folken.

Hwad jag ofwan sagt, är icke gissningar utan fakta, hwilka torde komma att bestyrkas af br. Telleens penna. I wiß mening synes hwarje dörr stängd för närwarande. Jag kan ej besluta mig för någon plats utan lemnar åt bestyrelsen att, sedan ställningen blifwit känd, säga: "gå dit", och jag will gå lugn åstad, eller ock hemkalla mig, och jag will dertill beqwäma mig.

Swar härpå will jag inwänta i Denver, Colorado, dit jag går nästa wecka. Till flera agenturer kunna wi ej gå, dels för oroligheternas skull, dels för det stora afståndet dem emellan. Jag will nu lemna sakens beslämmande först åt Gud, dernäst åt bestyrelsen, och will sedan glad gå Herrens wäg och bedja: "Ske din wilje!" Herren lede oß alla med sina ögon och underwise oß om rätta wägen!

Kära helsningar från eder

Math. Wahlström.

Från pastor Telleen hafwa flera bref under resan inqått hwari han sammwetsgrant redogjort för ställningar och förhållanden på hwarje punkt. Utrymmet tillåter oß dock icke att intaga här mer än några utdrag ur slutberättelsen, som han den 11 Okt. afgaf från Trinidad. Han säger:

"Under wemod, under fruktan, under tacksamhet och glädje är det som jag i qwäll, ehuru ganska trött, och delwis klen, går att afgifwa slutredogörelse för det förtroende-uppdrag, jag fått. Jag widtager der min förra skrifwelse slutar, och will nämna om:

Tierra Amarilla, att wi der funno en swensk familj (pastor Elias Petersons broder med sitt hus och 2:ne ungkarlar). Familjen syntes glad att få höra Guds ord och få sitt lilla, nära 2 månader gamla barn, upptaget till Guds barn i det heliga dopet. — — — Wi funno nu inga flera landsmän. Wid Tierra Amarilla agenturen sades wara 800 Apacheindianer. Af dessa trodde agenten, herr Holt, att 75 woro tillstädes. 100 inwäntades följande dag. "The young bucks" wille stanna wid Cimmaron och jaga. Genom tolk tillfrågade wi de närwarande, om de icke wille hafwa missionärer och skollärare ibland sig. En gammal höfding swarade: "Ja". Sade, de wille ock hafwa plogar m. m. Förnämste höfdingen war dock emot syntes och synes det af den del de ock taga i Ute kriget, som pågår wid White River. Dessa indianer ega ingen reservation och äro en fattig afdelning. Agenten anså̊g, att för närwarande, såsom sakerna stå, är det så omöjligt som lönlöst att arbeta ibland dem. En wecka äro de 4 mil borta; nästa wecka 11 gånger så långt sin kos. Om de närwarande oroligheterna snart stillas, så komma nog Apaches att få en fast boningsplats, ehwad det blir i form af en reservation eller 160 acres pr capita. Då blir Apaches ett lofwande fält.

Till **Novajoes** (=Novahoes) hade wi ytterligare 200 mil och ansågo oß ej böra gå dit. Bland **Pueblos** arbeta katoliker och presbyterianer. Som broder Wahlström utförligt berört detta, will jag ej orda derom.

Under hela färden war der ingen plats då man tager allt i betraktande, som syntes lofwa en så öppen (om ock ej widöppen) dörr, som bland "de södra Utes". Men hade broder W. stan-

nat (eller som tänkt war, i Animas city, 24 mil wester om) så hade han wäl nu legat kall i sin graf, enligt hwad wi sport. Jag inneſluter det ſiſta af nyheterna från krigsſkådeplatſen.

Det gör oß mycket ondt att wi ej bättre lyckats. Wi haſwa undrat om det fattades oß tro, kärlek, tillförſigt, företagſamhet, beſlutſamhet! Ja, wißt fattas allt godt. Dock wi anſägo det ej rätt att kaſta ſig i fara. Wi färdades midt genom en del af landet der krigsfolket (Apaches och Utes) ſamlades. Träffade här och der afdelningar; men de bödo ej till att röra oß. Wi wäckte ſtundom mißtankar (tror det war min höge hatt, på en ſå liten perſon), och det förundrar mig att wi ännu leſwa. Då wi ſamtalade om möjlig död nu, kände wi oß båda willige och glada, ja ſtundom ganſka trosfrimodiga. Månne det widblifwit, om ſtridsyxan lyftats, eller wincheſtern knäppt till? Wi tro det, ty wi woro på wår kallelſes wäg; men likwäl då wi tänkte på wåra familjer, war det icke fritt utan det kändes wekt om hjertat. Men wi fingo befalla den ſaken åt Gud, och ſå ſökte wi tröſta hwarandra med ett bibelſpråk, och hwar för ſig ſökte wi ſe glada ut för att den ene ej ſkulle bedröfwa den andre. Om eld, öfwerwäld och härjning ſporde wi hwarje dag. — — — — — —

Nu är min mening om fältet kortligen denna: Till White River är omöjligt att gå. Till Umcompahgre likaſå. Till Southern Utes är wägen nu ſtängd för tillfället. I Tierra Amarilla kan man ej gerna nu ſlå ſig ned, dels för de ſkäls ſkull ſom äro angifna, dels ock derför, att om kriget fortgår under wintern komma Apaches helt wißt att deltaga deri, och hwad ſom gäller om Utes gäller då om dem. Bland Novajoes kan man ej gerna wara, dels för det ofantliga afſtåndets ſkull och dels emedan katoliker och presbyterianer innehafwa fältet, och detſamma gäller om Pueblos. Annars äro de båda ſiſtnämda ſtammarne, kanſke bland alla, de meſt älſkwärda. De äro ſtilla, fridſamma och åkerbruksidkande ſedan ſiſta tilltuktningen. Det är wäl dock ſällan rätt att tränga ſig in på andras fält. Hurudan ſtällningen är i F:t Sill känner jag nu icke. Är den god, då anſer jag br. W. bör gå dit. Är det att ögonblickligen kaſta honom i dödsfara, då hemſtäller jag den frågan: Månne det ej är Guds wilja att wi dröja? Kanſke den ſtam Gud ämnat oß ej ännu är foſtrad tillräckligt? Månne wi ſom ſamfund äro det? Jag blott frågar. Emellertid, under närwarande kritiſka ſtällning, anſägo wi oß ej böra beſtämma fält och ikläda oß anſwar. Fordrar Gud offret, då kan man gå i dödens gap, ty Gud gifwer nåd.

Anſer beſtyrelſen att man bör bida ett år, eller ſå, tills ſtällningen härute blir klar och wiß, ſå wille jag, om jag får, råda ſtyrelſen att kalla br. W. ſom miſſionär för Denver. — — — — I Denver är en wid öppen dörr juſt nu. Huru länge, wet allena Herren. Själar wilja höra; de ſamlas, de bedja oß med tårar: "Kom öfwer och hjelp oß!" Medel kunna nu lätt med Guds hjelp fås i myckenhet till kyrkobygge. — — — — Men hwad ſkall wårt folk ſäga om indianmiſſionen än en gång uppſkjutes? Jag wet att många frågor ſkola framkomma; men de ſkola nog beſwaras i ſinom tid. Hwarför går Israel qwar

i träldomen i 40 år och Moses vaktar får? Hwarför skola Israeliternas hwita ben ligga på öknens glödande sand, och hednafolken bo trygge i Kanaan? Gud wet det på förhand och wi få weta det i sinom tid".

Af föregående utförliga berättelser se wi således huru ställningen är. Wi hafwa icke welat dölja eller förtiga det werkliga förhållandet för wår allmänhet; men wi hafwa icke förrän nu kunnat framlägga berättelsen derom, alldenstund wi icke kunde weta resultatet af nu gjorda försök att börja med missionsarbetet. Hwad nu näst är att göra weta wi icke. Herren allena kan öppna dörren för oß; behöfwer ock han wår werksamhet, så skall Han wisserligen i rättan tid göra det. Oß tillhörer det att wänta på Herren och gifwa akt på Hans winkar, samt att helt och hållet förtrösta på Honom.

Wid nu stundande reformationsfest i Rock Island då många bröder komma tillsammans, hoppas undertecknad få tillfälle att rådpläga med dem om wår Indian-mission, hwilket måhända kunde tjena till någon ledning för styrelsen i afseende på de mått och steg den bör taga.

Wasa Minn d. 23 Okt. 1879.

Å styrelsens wägnar

E. Norelius.

Som wi denna gång haft hwarken tid eller utrymme för några kyrkliga underrättelser, wilje wi endast omtala att den berömde och firade sjömannen Nordenskföld under sin wistelse i Japan hunnit med att skrifwa till sin wän, prof. Lindahl härstädes, underrättande honom om sin framkomst samt att europeer och japaneser täflade om att "helsa honom och hans medresande till döds".

Just som dessa rader nedskrifwes, anländer bref, att wåra resande missionärer, pastorerna Telleen och Wahlström lyckligen slutat dera wådliga resa bland de orolige och wilde indianerna. Pastor Telleen är redan hos sin församling i Des Moines, Jowa.

Tillkännagifwanden.

Kyrkoinwigning och missionsmöte. — Söndagen den 23. Nov. kommer den Sw. Ev. Luth. Zions förs. kyrka i Portland, Conn. att inwigas. I sammanhang dermed håller östra missions-distriktet af New Yorkkonferensen sitt missions-möte i Forrestville Conn. måndagen den 24 Nov. och öppnas med predikan kl. 7 e. m. Alla landsmän äro hjertligen wälkomna.

C. F. Johansson sekr.

Missionsmöte. Rock Island-distriktet will hålla sitt nästa möte i Aledo, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 24 Nov. kl. 7 e. m.

På tisdagen kommer sw. ev. luth. församlingens kyrka derstädes att inwigas.

Guds ords wänner äro hjertligt wälkomna till detta möte.

Orion den 5 Nov. 1879.

B. Setterdahl, sekr.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Sverige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga riktningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Innehåll: Om nådemedlen och trosliswet, sid. 721. — Grand Rapids distriktets missionsmöte i Muskegon, Mich., sid. 725. — Från New Mexico, sid. 727. — Något om wår synods missionswerksamhet, sid. 729.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 19 November 1879. N:o 47.

Söndagsskolan.

Det är en stor förmån att ega den tillåtelsen att fritt få uttala sin öfvertygelse; och i ett så wigtigt ärende som wåra barns underwisning, hwilket ju söndagsskolan måste hafwa till mål, borde hwar och en yttra sin mening.

Måhända är Amerika ett egendomligt land äfwen deri att kristendomens hufwudsanningar icke kunna bibringas barnen utan genom söndagsskolan. Är detta fallet, så måste det anses högst oförswarligt, att synoden hittills så litet uppmärksammat denna wigtiga missions, detta oumbärliga underwisningsmedel, att det warit åt den enskilte lemnadt att lära huru och hwad man sjelf welat och kunnat. Har man welat hafwa söndagsskola eller icke; kunnat stöta henne eller icke; läst i testamentet eller i katekesen eller talat om roliga historier; brukat det swenska eller engelska språket, derom har man med tystnadens wältalighet endast welat säga: "Der må du sjelf se dig om". Sammanställer man detta förhållande med de theser öfwer detta ämne, som föreligga synoden till afgörande, så måste nödwändigt ett af de twå antagas för säkert: Antingen har man just nu ändtligen blifwit wiß derom att söndagsskolan är det enda sätt att underwisa de unga i kristendom och derför äro dessa stadgar affedda för denna skola; eller ock måste dessa theser gälla församlingsskolan, under det man anser söndagsskolan för en tillfällig nödhjelp, som kan utan fara upphöra, när församlingsskolan kommit till stånd. Wid en mogen eftertanke och någon liten iakttagelse på det stora hela måste den senare åsigten blifwa den sundaste. Man skall få söka länge och wäl, om icke förgäfwes, efter en söndagsskola, som, ehuru bedrifwen i åratal, swarar mot de fordringar synoden uppställt, men deremot finna att der församlingsskola med omsorg hållits, der är man genom denna skola målet närmast.

Antag att wi hafwa en blomstrande söndagsskola i en af wåra församlingar, der allt såsom man säger hänger på sin spik. Låt antalet barn wara 300 och lärareantalet i förhållande dertill. En sådan skara samlad och samtidigt läsande Guds ord, det kan ju icke annat än se lofwande ut. Här kan till och med förnuftet räkna ut den myckna frukten. Men om wi skulle från det werkligt

mogna och sansade lärandet afräkna allt gyckel och talande i wädret, alla mutor med belöningskort, taflor etc., ståtliga fester och utställningar, picnic-kalafer och lustresor, samt se efter huru stor procent af dessa 300 barn med deras lärare besöka församlingens gudstjenster och deltaga i dem, så är det att befara att skörden blefwe ganska klen, nemligen den skörd som församlingen för framtiden får uppbära. Kunde ett nytt ljusare tidskede upprinna för wåra söndagsskolor derigenom att alla medelst gifna stadgar bildades till en enda organism, så skulle det wara önskligt. Jag wille då kalla denna förening kärnan och synoden skalet. Kraftiga skäl finnas dock att betwifla, huruwida den sanna nyttan för wåra församlingar på denna wäg kan winnas. Wisserligen hafwa wi sett att derigenom kunnat åstadkommas storwerk i en hast, men sällan något waraktigt. Sådana föreningar hafwa sin tid och sina män. När männen äro borta, hjelpa sedan inga reglor, utan allt måste sjunga på den sången: "Så wandre wi all werldens wäg, den ene med den andre". Men mycket af hwad wi aldrig hade beräknat stannar dock qwar, frön som lända församlingen mera till skada än gagn.

Wi läsa om "en stor röd drake" någonstädes, "som stod framför en qwinna som föda skulle, på det att när hon födt hade, skulle han uppäta hennes barn". Upp. B. 12: 3, 4. Denna röda drake torde i mer än ett afseende representeras af detta lands Kristus- och bibelfientliga folkskolor. Denna står framför wåra söndagsskolor likson fordom Goliath framför Israel och ropar hånande: "Fritt mån I ställa med barnen om söndagen, det skadar oß icke, men wåra äro de de öfriga dagarne i weckan, och wåra blifwa barnen i alla fall, det wilja wi stöta om". Snart få wi se att wåra barn besöka söndagsskolan, för att göra den eller den till wiljes, för prisbelöningarnes eller festernas skull, eller få wi kanske höra: "Wi gå till den amerikanska söndagsskolan, ty der är det roligare".

Wi se alltså, att huru wi än ställa saken, arbeta wi emot en ström som blir oß allt mer öfwermäktig. Arbeta skola wi få, kämpa, gråta, bedja, men till sist finna att denna ström förtär frukten, så länge wi icke hafwa ständiga församlingsskolor. "Men", säger du, "hwad will man med ett sådant tal — man djerfwes kasta en skugga på allt det goda och sköna som söndagsskolan åstadkommit? — Finnas icke många bewis att Gud bekänt sig till hennes arbete?" Min wän, Guds werk äro sådana, att de tåla både skugga och dagsljus, frukta icke derför. För det goda wilja wi alltid tacka Gud, men kanske du känner icke hwar skon klämmer? — "Wi äro nu en gång **twungna att underhålla** de publika skolorna, derför måste wi begagna dem, hurudana de än må wara. Söndagsskolan kunna wi wäl ock hafwa, **ty den kostar ingenting**". Ser du? Saken har att göra med en liten smula girighet och der ligger förbannelsen. Men det som "ingenting kostar", det har aldrig haft något wärde, får det aldrig heller.

Nej, så länge wi icke äro willige att för kärlekens skull låta draken hafwa sin skatt och att derjemte för wåra barns wäl upprätta egna skolor bättre än de amerikanske, så hafwa wi såsom samfund föga framtidsutsigt.

Härmed har jag blott welat påpeka en sak, som är wigtigare, dyrare och kostsammare, men ock mera fruktgifwande än alla söndagsskolföreningar. — Må wi förena oß omkring det stora ämne: **Hwardagsskolor i alla wåra församlingar.**

—m.

Livingstone's Testamente.

Bland den berömde upptäcktsresandens efterlemnade papper fanns ett dokument, hwilket wäl måste kallas testamente, icke blott derför att det kommit i dagen efter hans död, utan också derför att det innehåller en skatt af utlåtanden från denne fromme resande, hwilken med alla sina uppoffrande företag afsåg att bereda wäg för evangelii utbredande. Stycket tyckes wara författadt under något Livingstone's besök i hemlandet, Skotland, och närmast wara beräknadt på att bland ungdomen wäcka mera missionsintresse. Af detta "testamente" wilja wi låta följande utdrag, som wi funnit i norska tidningen "Lutheraneren", här ingå:

"**Att wara missionär är en härlig ställning.** Morgonstjernorna sjöngo i chör och alla Guds änglar jublade af glädje, då de första gången sågo den mark, som den förste missionären skulle besätta. Den store och förfärlige Guden hade en enda Son, och han sändes som frälsande missionär till jorden. Det har något att betyda att wara blott den ringaste efterföljare af denne store läromästare, den ende mönstermissionär, som någonsin framträdt bland menniskorna. Och nu, då han är allas hufwud, herrarnes Herre och konungarnes Konung, hwilket kall kan wäl liknas wid det som missionären får af honom! Skulle wi då icke kunna bedja unge kristlige män att wända sin blick åt missionärens kall, när de uppgöra sin lefnadsplan? Wi wilja upphöja detta embete".

Sedan Livingstone meddelat det sätt, hwarpå missionärer pröfwas och kallas under den Skotska Frikyrkans förhållanden, fortsätter han sålunda:

"Hwarför då denna klagan, som blott allt för ofta höres från kretsen af den unge missionärens wänner? De utgjutna tårarne kunde ursäktas, om han transporterades bort på regeringens bekostnad. Men understundom hör man äfwen missionärens röst ljuda i samma tonart. Dovers hwita klippor*) blifwa så outsägligt kära för mången, som eljes aldrig bekymrade sig om kalkmassor. Man hör rörande klagosånger derom att benen skola jordas på främmande strand; och så detta oupphörliga tal om **missionsoffer**! Man wore frestad att tro, att den ifrågawarande missionären skulle hängas och icke tjena Kristi evangelium! Är det den rätta tjensten åt honom, som, ehuru han war rik, likwäl blef fattig för wår skull? Ack, det kommer så mycket an på, **huru** man gifwer sig i Herrans tjenst. Det är ju så äfwen i timliga förhållanden. Några utdela sina gåfwor på ett så älskwärdt sätt, att dessa få dubbelt wärde för mottagaren. Andre göra det så, att det är som om man finge ett slag i ansigtet.

*) Den sista punkt af England som den bortfarande ser.

Behandla wi icke wår Herre sämre än wåra medmenniskor? Är icke boskapen på de tusende bergen hans? Hans är både guld och silfwer, och Lammet, som slagtadt wardt, är wärdigt. Är det icke orätt, när wi söka att göra wåra ringa gåfwor stora genom att kalla dem offer, uppoffringar, och inbilla oß att wi rätt mycket gripit oß an och gjort wårt bästa möjliga, derför att wi påtaga oß en min sådan som woro wi den fattiga enkan, hwilken gaf Herren allt? Han fordrar en glad lydnad, en willig ande. Och skulle wi icke gerna gifwa honom det, honom som för wår skull gjorde sin Faders wilja till sin mat och sin dryck, till deß han nedböjde sitt hufwud på korset och dog.

Hundradetals unga män lemna årligen wåra kuster som kadetter. Alla deras wänner glädja sig wid tanken derpå att de gå i drottningens ärende. När wår regering står i begrepp att utföra något farligt företag, anmäla sig långt flera frimilliga än som öfwerhufwud behöfwes. Då man föreslog att utsända en skara oförskräckte män för att leta efter Sir John Franklin, hade man kunnat bemanna skeppen med bara officerare utan att begagna matroser. Och huru många tusentals menniskor skyndade icke från Amerikas, ja werldens aflägsnaste delar till Californien, då guldet der war uppdagadt. Mången man lemnade hustru och barn; ja till och med många kristliga män sleto sig löse från den husliga lyckan, för att lida och arbeta och — kanske omkomma af hunger och köld. Huru mången nedsjönk icke af hunger wid Sacramentoflodens strand! Och dock hör man wid sådana tillfällen icke talas om offer. Hwarför skulle wi då betrakta allt hwad wi göra för Herren som offer? Wårt mycknа tal om offer är småaktigt och hedniskt. En hwit man*) blef en gång allwarligt biten i armen af ett lejon. Då han wandrade hemåt, försökte han, så försmagad han war af blodförlusten, att knäböja wid en bäck, för att släcka sin brännande törst. Men då den sårade armen hängde maktlös ned, war det honom omöjligt att komma åt wattnet. Då hemtade en swart man watten upp i sina händer till den törstande. Hade det warit hans landsman, skulle den swarte mannen icke mycket räknat derpå; men det war en hwit man, som han hade hulpit, derför stod hans tjenst för honom som ett offer som han bragt. Efter ett par dagars förlopp insann han sig hos den hwite mannen, och sedan han frågat huru det stod till med den bitne armen, sade han: "Det war mig, som hjelpte dig till wattnet". Wid sednare tillfällen upprepade han ofta detsamma och med detta tillägg: "Då jag har hulpit dig, hoppas jag, du skall hjelpa mig igen, sedan du nu snart är återställd". Den hwite mannen skänkte honom en gåfwa för att blifwa qwitt sin skuld till honom. På samma sätt äro wi benägne att sätta högt pris på hwad wi göra för Kristus. Wi hafwa knapt någon lefnadsteckning öfwer en missionär eller en missionärs hustru, utan att den är uppfyld af denna betraktelse, att de hafwa bragt offer — just som med den der swarte mannen. Så skulle det icke wara. Jesus blef missionär; och gaf sitt lif för oß.

Det är en härlig ställning att wara missionär. I nödens och den andliga

*) Utan twifwel Livingstone sjelf.

förſagdhetens tider kan det wäl underſtundom förekomma honom ſåſom han wore förglömd. Dock — för hwem uppſändas wäl flera böner till nådens thron? Böner från den ſtilla, ensliga kammaren, böner af ſådane ſom blott Gud känner. Miſſionär Moffat fann i England ſådane, ſom i mer än tjugo år hade gjort hans miſſionsarbete till föremål för ſärſkilda förböner, ehuru Moffat ſjelf war dem alldeles obekant. Under de femton förſta åren af hans werkſamhet, då denna trots all möda ännu war utan frukt, höllo deſſa wänner i det förborgade hans händer uppe. Det bedes för miſſionären i familjen, i den månatliga ſammankomſten, och wid förſamlingens möten. Hwem har mera ſkäl att wara tackſam än han? Hwem njuter i högre grad Guds ſärſkilda beſkydd än nådens budbärare bland hedningarne? Han kan förtälja underliga ting om Herrans nådiga bewarande. Jag kunde nämna om en miſſionär, ſom jemte två inföddе låg i djup ſömn bakom en buſke. Elden war redan näſtan ſlocknad. Då närmar ſig ett lejon ända till på fyra ſtegs afſtånd. Men iſtället för att kaſta ſig öfwer ſitt byte börjar det att ryta, emedan — en oſynlig hand håller det tillbaka. Hungrigt war det, ty det ſtälde ſig på två hundra meters afſtånd och fortfor att ſitta der och wråla hela natten igenom. Jag kunde nämna en annan miſſionär, hwilken om natten närmar ſig ett hus; på ett par ſtegs afſtånd derifrån ſer han fångkrutet blоſſa till på ett mot honom rigtadt gewär, men ſkottet gick ej af. Egaren trodde ſig ſkjuta på en warg. Bland kriſtne i allmänhet får man leta länge, innan ſådana förunderliga bewis på Herrans bewarande möter en. Hwem har mera grund till tackſamhet än miſſionären?

"Si jag är när eder alla dagar"; ſå har Herren loſwat. Är denna närwaro intet wärd? Jo, i ſanning, — den kan hålla miſſionären ſkadeslös för allt hwad han må qwarlemna i hemmet. Hwad ſkulle wi tänkt om israeliterne, ifall de icke aktat på närwaron af den förbundets ängel, ſom drog före dem i molnſtoden? "Den ſom öfwergifwer hus eller bröder eller ſyſtrar eller fader eller moder för mitt namns ſkull, han ſkall få hundrafalt igen och ärfwa ewinnerligt lif".

Det finnes många faror, pröfningar och förlägenheter, ſom ſtålſätta miſſionärens dugлighet. De faror, ſom möta honom, hindrar hans tro att förſwagas; han måſte wandra i tron, om horiſonten är än ſå mörk och hotande. Framtiden — och en härlig framtid är det han arbetar för — ligger framför honom, ſå ſom wi hafwa ſett Braſiliens kuſt ligga framför oß. Skepparen ſer ingen öppning i de ſkogbewuxna klipporna; men han ſtyr dock framåt och arbetar ſig mot ſtranden: och när han kommer igenom paſſet wid "Sockerhattberget" ligger i Rios bugt en bild af ſkönhet och yppighet för honom ſom werlden icke har maken till. Miſſionären har måhända gått in i Guds hwila, och andra arbetare hafwa trädt i hans ſtälle, förrän hans hopp blir werkliggjordt. Den framtid, för hwilken han arbetar, är ſäker och wiß, men ingen har ſett den. Jorden ſkall uppfyllas af Guds härlighet, och det är miſſionären, ſom förkunnar denna tillkommande härliga tid. Meſſias har redan i 1800 år ſtått på

Zions berg. Han har redan länge wäntat på att hans fiender skola läggas till hans fotapall. Få då icke äfwen wi med säkerhet wänta derpå och lyfta wåra hufwuden upp, eftersom werldens förloßning nalkas? Bågen i skyn hwälfdes en gång öfwer röken af det feta af lammet, hwilken såsom en söt lukt steg upp till Gud. Ljuset af Herrans härlighet tillkännagaf Jehovas kärlek till menniskorna. Dock lika säkert som dessa ting bewisade närwaron af förbundets ängel, lika wißt bewisar i närwarande tid folkens förskräckta uppwaknande den helige Andes närwaro och kraftiga werkan. Och den företrädesrätten att få wara hans medarbetare är nåd öfwer all nåd. O, du himmelska kärlek, huru kall är wår kärlek till dig. Wisserligen är missionären i wåra dagar ännu blott en förelöpare för de ting som komma skola. Men hwilket företräde eger han dock. Han är känd för den Gud, "som är uppenbar worden i köttet, rättfärdigad i Anden, sedd af änglarne, predikad bland hedningarne, trodd i werlden, upptagen i härligheten". Är icke detta nog?

Forts.

För en lefwande kristen äro de werk, som Gud befalt honom, blott uppfyllandet af hans egna käraste önskningar; helgelsen är föremålet för hans djupaste och innerligaste längtan och begär. Derföre heter det: "Hans bud äro icke swåra", och som Jakob säger: "densamme warder salig uti sin gerning". Detta är frukten af trons rättfärdighet. I den lagiska werkrättfärdigheten är icke någon salighet.

(Huhn.)

Från New Mexico.

Los Vegas d. 10 Okt. 1879.

För några dagar sedan hade mormonerna här en dans. Deras lärare, som, då han predikar, "predikar huru man äta och dricka, bygga och plantera, plöja och så skall", war äfwen med tillstädes. Wi frågade, om det ock hörde till religionen. En yngling swarade: "Ja wißt". Wi frågade: "Men anser I det ej som ett syndigt nöje?" Han sade: "Icke, om det går rätt till. Om dansen begynnes med bön, fortgår utan för mycken (?) swordom och slutar med bön. Är blott presten hemma och med, så har det ingen fara. Han dansar första dansen". Sådan är deras religion, som kalla sig "sista dagarnes heliga". Hwilken helighet hafwa wäl de, som lefwa i laster och lustbarheter, som fordra köttet och dräpa själen! Mormonerna anse (i likhet med katolikerna), indianerna som sitt synnerliga fält. Säkert är, att det werk, Gud will göra genom oß, tränges åt sidan och satan werkar sitt werk, om wi försumma oß eller lamt bedrifwa saken. Fylles ej skäppan med strid säd, så fylles hon med pösande, eldfängda agnar. "Då folket sof, kom owännen och sådde ogräs midt ibland hwetet". Äro ej **alla menniskor** skapade, återlösta och tillredda att kallas till medlemmar af Guds rike? O, bedjen derom! Bönen är en makt. "Den rättfärdiges bön förmår mycket, der hon allwar är". Men mången klagar att bönen är så lam! Biskop Payson sade en gång: "Du tycker att din bön blott når ditt eget öra, knappast det. Wet att den når

Guds thron, och Herren säger: 'Hwi ropar du till mig?'" Men du framsäger kanske ej ens ord, på sin höjd suckar. Nå wäl. Ett barn föll en gång i wattnet och höll på att drunkna. Tillstädeswarande syskon gjorde allt för att rädda det. Sedan räddningen lyckats och alla barnen woro hemma, frågade fadern dem hwar i sin tur: "Hwad gjorde du för att rädda din broder?" När ordningen kom till det minsta barnet, swarade det: "Jag blott gret och skriade". Fadern tryckte barnet ömt till sitt hjerta och swarade: "Du gjorde ej litet". "Bedjandet är blott en wana", säger någon. Det kan bli blott en wana; men kan du "ej lefwa utan din wän (Jesus)", då är det en salig wana. — De många "olika tänkande" i werlden blifwa ej lyckliga utan bön "i Jesu namn". En unitarie, som trycktes af syndabördan, räddes att i Jesu namn bedja om befrielse från sin synd. Länge afböjde han det, men slutligen biföll han, och se: själen fick frid. En man härute fastnade i ett drifhjul. Han kunde ej slita sig lös, men han ropade: "Jesu, hjelp mig!" Och se! Herren befriade honom. Bönens nytta hafwa wi erfarit i dessa dagar, då wi färdats fram der indianerna samlat sina krigareskaror. I hjertat har warit nära nog ett beständigt rop: "Herre hjelp! Rädda, om så din wilja är!" Och se! Wi lefwa ännu. Godt för barn, godt för gamla, att "gå till Gud, som till en wän". En 86 år gammal gubbe, som blifwit "barn på nytt", bad sin dotter, en kristen jungfru, komma till hans bädd, att han för henne måtte, såsom hon när hon wär liten, gjorde för sin moder, uppläsa denna bön: "Nu jag lägger mig att sofwa, Gode Gud bewara mig, Waknar jag, jag dig will lofwa; Dör jag, för min själ till Dig".

Härute finnas ädla protestantiska präster och kristna, fast de äro tunnsådda. O hur godt för hjertat att få höra korsets predikan! Den röda fanan höjes ock i western. När skola alla Klippbergen genljuda af zions sånger? När skola dessa dalar komma att likna Piemonts? — För en som sjelf skall predika, bittida och sent, kännes det mycket godt att få sitta ned och höra. O, jag tycker åhörare hafwa det så godt! Månne de weta det?

Äfwen församlingarnes enskilde medlemmars gästwänlighet kännes wälgörande. En söndag bjöds jag af en byggmästares hustru hem till middag. Hennes man, ehuru otrogen, hade intet deremot, och min nu sönderslitna rock togs ej hänsyn till. Det kännes godt för en fattig främling.

De protestantiska planteringarna härute äro små. En församling räknade 7 medlemmar, och en annan 14. En nitisk predikant, som wistats här i tio år, sade mig i dag, att han tror ej, att indianen kan bli civiliserad och gjord till kristen. Han menade, att indianen, lik amalekiten, måste utplånas från jorden. Jag medgifwer, att det ser så ut. Wi hafwa funnit fält, som arbetats af lutheraner, presbyterianer m. fl., men de hafwa måst öfwergifwas. Men hedningarne hafwa själar! Och utom Jesus finnes ingen frälsning!

Flera landsmän som wi påträffade, sade sig hafwa blifwit ombedda att förena sig med andra bekännelser, men de hade swarat: "Wi wilja ej lemna wår lära. Ännu wilja wi bida en tid". Skola de wänta förgäfwes? Skall

katoliken och partigängaren wisa nit och flit, och wi, "som Hans nåd fått smaka — — Låta wår ljusaſtaka Inunder ſkeppan ſtå?" Gud förbjude! Wi träffade landsmän, ſom ej haft beſök af någon proteſtantiſk paſtor ſedan jul. De, af annan bekännelſe och annat mål, ſom ſökt draga wårt folk till ſig, hafwa berömt dem för deras faſthet i bekännelſen. Jag har ofta undrat, hwarför de ſom ega uppſjö på ſanningen, låta ſig lättare bortſpolas af lögnens flöden, än de ſom ſakna lifwets rikare flöden och lefwa der ſyndens och lögnens wågor ſpola fritt.

Då jag ſer mexikanens odobe-hus (jordhus), förſtår jag det uttrycket i Bibeln: "Strå till tegel", ſåwäl ſom detta: "Samla ſig ſtybbe". Deſſa tegel äro ſammanältad jord, hwari ſtrå blandas för ſammanhållning, och då tegeln formats, torkas de i ſolwärmen.

Mången afton, då wi buro ſamman ris och uppgjorde eld, för köldens ſkull, tänkte jag på Paulus, ſkeppsbruten på ön Malta. Att befinna ſig allena i en wildmark, der wargar tjuta och indianens hemſka ſång höres, förekommer hemſkt, dock frukta wi ej ondt, ty "Gud är med oß, Jakobs Gud är wårt beſkydd". **G u d** är när oß! En ſanning är detta:

"Hans rika bord, Hans käpp och ſtaf
Uppå min wandring tröſta mig,
Den klippa fordom watten gaf
Den öppnar ännu a l l t i d ſig".

Otero den 11 Oktober 1879.

Då wi predikat Guds ord härute, ware ſig på modersmålet eller på landets ſpråk, ſå har det händt, att åhörare hafwa aflägsnat ſig, uppenbarligen förtörnade. Hafwa wi haft twenne gudstjenſter på dagen, ſå hafwa gerna de ej kommit till den ſednare, ſom biwiſtat den förra. Hafwa wi då predikat bort dem. Wi hafwa freſtats att med profeten utropa: "Jag har onyttigt förtärt mitt lif häruppå, ändock min ſak är Herrens, och mitt embete hör min Gud till".

Flyttande, formän, ſoldater m. fl. hafwa ingen ſöndag och, ſom det tyckes, ingen Gud. De kunna ej uppehållas för att höra Guds ord; nej, de måſte framåt till — ſina qwarter, ja till — döden. Hafwa de tid att dö? Förliden ſöndag träffade indianerna på ſex hwite reſande, och ſtrax måſte deſſe ſex reſa in i — ewigheten. Månne de hwite taga det nu pågående indiankriget ſåſom ett ſtraff för ſin gudsförgätenhet? "Ho är wis, den detta märker?"

Med barnuppfoſtran är det illa beſtäldt härute. Såwäl wåra landsmän, ſom de hwite i gemen, måſte antingen alls icke ſkicka ſina barn i ſkola, eller ock ſända dem till katolſka ſkolor. En landsmaninna uttalade den meningen, att det gör ingenting hwart barnen ſändas, då de ännu äro ſmå. Hennes åſigt delas af många. Deſſa förgäta, att barnets framtida lifsrigtning danas och bildas under de förſta 7 åren. Barnet omdanas ej gerna efter den tiden, utan behåller den prägel det emottagit. Detta wet jeſuiten.

Kriſti ſak ſynes för menſkliga ögon lida mera ſkada i weſtern än i öſtern, på grund af partier. Om det mera framträder här, eller om de wärſte beſpottare gått hit, är ſwårt att afgöra. Illa ſtår det onekligen till, men höjes Kriſti fana, ſå är intet fält ſå ſwårt, att ju ſegerhjelten Jeſus ej ſkulle kunna intaga det. Se hwad Swerige ſom et

t

helt, eller till någon del, fordom war! Och nu! Wi böra ej blott se framåt på det obrutna fältet, utan ock tillbaka på öfwerwunna swårigheter. Denna lärdom fingo wi, då wi åkte till Santa Fe. Den som satt på framsätet såg alla swårigheter framför sig, äfwen den midt i natten så underligt (så hemskt) sjungande indianen. (Det war under de dagarne, då Apatches och Utes samlade sina "bravos" för kriget.) Den som åkte på baksätet hade ryggstöd af den som satt framom; måste se tillbaka, och såg alla swårigheter och hinder lyckligt öfwerwunna, ej minst de för röfware och mördare så passande gömslena lemnade bakom oß. Dock äfwen den, som åkte efterst, kände det någon gång underligt om hjertat. Då kusken blott önskade sig en bra häst, ifall indianerne anföllo oß, då tänkte wi på detta språk: "be andre förlåta sig på hästar och wagnar, men wi förlåta oß på lefwande Gud".

Ännu råder ej så litet mörker bland det mexikanska folket. Ej underligt, enär de sitta i katolicismens bojor! För blott 3 år sedan war det en lag i New Mexico, att den som war i skuld till en annan skulle wara dennes slaf, till deß skulden war betald. War skulden t. ex. $60.00, och fordringsegaren beslutade gifwa skuldenären $6.00 om året i lön (hwilket ofta war fallet), så tog det 10 år att blifwa fri. Under tiden war slafwens eller slafwinnans ej blott tid, men kropp i fordringsegarens wåld. Dog en skuldenär, så måste hustrun eller ock en son eller dotter, blifwa slaf, tills allt war betalt. Aktenskap kunde ingås på det sätt, att en alkaldi (domare) wigde parterna för en tid, 3, 6, 8 månader, allt efter önskan. — På katolska hospitalet i Santa Fe sågo wi en hwit man, som i en 12 års tid lefwat bland indianerna och blifwit rent förwildad.

Då jag wandrat gata upp och gata ned i westerns städer har jag funnit att på affärsgatorna är ofta hwartannat hus en krog. Stundom ses genom den öppna dörren en 12 års gosse bakom disken såsom iskänkare. Wäl må man här med sorgsen ton fråga: "Hwad månde warda af detta barnet?"

Wid de olika jernwägarnes ändpunkter får man se stora bränwinstunnor urtappas och små kaggar fyllas, för att transporteras till grufarbetarne upp i bergen. Urtappningen tillgår på äkta swenskt wis (enligt hwad jag hört om Swerige). Den arme "tapparen" lär sig på detta sätt att blifwa en drinkare, om han ej redan är det och borttappar sin själ bland andra förtappade.

En ung man såg jag i går, som sade: "Dåliga wanor, dåligt exempel och dåligt sällskap har gjort mig till hwad ni ser. Mina föräldrar bo i Pennsylvanien. Till dem skrifwer jag att jag mår så bra och har det så godt, men jag ljuger, och jag önskar jag åter wore hemma". Dock att afråda menniskor från att gå åt western är lika fruktlöst som att (hemma i Swerige) afråda dem från att gå till Amerika.

Det bekännes af mången werldsmenniska här: "Erkänner ni, att härute fins förfining och ädelhet, så har **Guds ord** gjort det!"

På tåget den 13:de träffade wi samman med den beryktade episkopalbiskopen Spaulding, hwars biskopsstift omfattar Colorado, Wyoming, New Mexico och Arizona. Biskopen är ganska sluten, syntes ock, lik den aflidne

Illinoisbiskopen Whitehouse, lägga mycken wigt wid den biskopliga ordinationen. Huru han efterkom detta Guds ord: "en biskop skall wara gästwänlig", derom will jag ej orda. Jag hörde honom predika en gång. Den liturgi, som föregick predikan, upptog en timma; sjelfwa predikan ½ timma; och så en stunds liturgi igen. Då tänkte jag: "Lagom är bäst", och prisade wår ordning. Jag gick hem trött, föga uppbygd och sade: "Det är nog för mig! Gif mig den enfaldiga predikan om korset! Låt mig hellre få höra de små, som wilja intet annat weta än Jesum Kristum och honom korsfästan".

Ofta, likwäl, predikar en episkopal, och det en en af de "höge", ganska enfaldigt. En fru i England hade en piga, som gerna wille höra Guds ord. Frun war en kristen. Kyrkan, som de besökte, war utan pastor wid ett tillfälle och de fingo besök af teologie studerande. Dessa swassade med höga ord och pigan återwände ofta hem klagande, att hon ingenting fick. En söndag war frun klen och pigan gick ensam till kyrkan. Hon hemkom mycket glad och sade: "I dag war der en man, som passar för fattiga och olärda, sådana som jag. Det war så godt". Frun lät efterfråga, hwem det wäl warit som predikat, och fick weta att det war sjelfwa erkebiskopen. Då de sammanträffade, berättade frun för honom hwad hennes piga sagt, och han anmärkte: "Detta war det största beröm, jag någonsin fått!" Gud gifwe oß stora män, som äro små! Stora i sin ringhet och små midt i upphöjelsen.

Önskar och beder

J. T.

Missionen.

En af wåra studerande bröder, Ch. Petri, som så mycket möjligt är fortsätter sina studier i Philadelphia, men på samma gång wårdar wår församling derstädes, tager sig deßutom af sjömansmissionen på platsen, derom han i enskilt bref yttrar: "Jag har på den senare tiden warit mycket sysselsatt med sjömansmissionen. Här finnes för närwarande så många skandinaviska skepp inne, att gamla Philadelphiabor säga sig ej hafwa sett så många på en gång.

I synnerhet glädjande är det att träffa ibland dessa sjömän, som nu äro här, så många som wilja och kunna räknas bland dem som höra Herren till. Åtskilliga kaptener har jag träffat, som lefwa ett innerligt nådalif i förening med sin Frälsare. Jag träffade i går en mycket älsklig kapten. Han har farit till sjös öfwer 30 år. Han är en gammal man och en gammal kristen. Det war så trefligt att samtala med honom, han war djupt rotad och grundad i kristendomens sanningar. Ja, jag tyckte mig liksom wara i ett litet teologiskt seminarium, då jag fick sitta och höra honom tala. Wi hafwa om aftnarne en tid warit ombord på åtskilliga skepp och haft bönemöten. Denna weckan skola wi, om G. w., hafwa trenne sådana möten. Måtte Herren få wälsigna sitt ord ibland oß!"

Huru godt är det icke, att kunna wara landsmän i deras olika förhållanden till andelig tjenst! Hwem kan uppskatta sådana tjenster! Huru willige borde wi icke wara att deltaga i sådan tjenstbewisning på hwad sätt wi

kunna! Gud wälsigne wår skola, att från henne må utgå åt alla håll "tjenare", och låte hwarken medel eller personer saknas för wårt wigtiga arbete!

Ett rätt sinne. Ur en skrifwelse från pastor Johansson till Ev. Fost. Stiftelsen taga wi följande. Sedan han talat om årets nattwardsbarn säger han:

"Äfwen har jag några gånger underwisat en 22-årig flicka, född i Schweiz, som en tid warit guvernant i Göteborg, tillhörande katolska bekännelsen. Hon är i bekymmer om sin själs frälsning samt undrar om den katolska kyrkans lära står i öfwerensstämmelse med bibelns. Med anledning deraf önskar hon underwisning i Guds ord samt will weta skilnaden emellan den lutherska och den katolska kyrkans bekänneše. Hon wistas för närwarande med sitt herrskap på landet, men önskar fortfätta i höst, då hon återkommer till staden. Innan hon lemnar det kyrkosamfund hon tillhör, will hon hafwa klara bewis på, att deß läroupfattning icke är grundad på Guds lefwande och saliggörande ord, utan på menniskomeningar. Likaledes will hon ha reda på den kyrkas wäsentligaste läroartiklar, till hwilken hon ämnar öfwergå. Af detta handlingssätt framgår, att hon icke lättsinnigt, af nyhetsbegär eller af stundens ingifwelse, will öfwergifwa det samfund hon tillhör. Hon will wara wiß i sitt sinne, och jag högaktar sådant tillwägagående. Och detta ännu mer, då jag tager i betraktande, huru många af wåra landsmän, likſom yra foglar, böja sig för hwarje lärdomswind, utan att ens weta hwad den lärdomen innebär, och således äro färdiga att dansa efter hwarje pipare, blott det är ett nytt tjusande ljud".

Yttre Missionen.

Swenska missionen i Ostafrika.

Då nu underrättelse föreligger om utgången af beskickningen till konung Johannes i Abessinien, intaga wi ur Missionstidningens oktobernummer så wäl bestyrelsens yttrande som Anders Swenssons bref.

Såsom wåra wänner wera hafwa missionärerna P. Karlsson och A. Swensson alltsedan hösten 1877 uppehållit sig i Abessinien, dels i Adoa och dels i Axum, för att inwänta ett lägligt tillfälle att träffa konung Johannes och om möjligt af honom utwerka rättighet att få missionera i hans land, om icke bland abessinerne sjelfwa, så åtminstone bland de hedniska Kemanterna eller de abessinska judarne, Falaschas. Det med spänd wäntan motsedda sammanträffandet med konungen egde sistlidne Maj rum, men, såsom wi finna af här införda bref af broder A. Swensson, afslog konungen helt och hållet deras begäran. Wi äro med wår mission sålunda fortfarande inskränkta till wåra förra stationer, Massaua och Geleb, på det egyptiska området. Wägen genom Abessinien till Gallasländerna torde wäl också ännu länge förblifwa tillspärrad eller åtminstone lifsfarlig för européer. Men äfwen för wåra egyptiska stationer hafwa wi under den sista tiden hyst något bekymmer, enär talrika rykten om ett snart utbrytande krig mellan Egypten och Abessinien förspords från flera håll. Det säges nemligen, att konung Johannes önskar återfå några af de till Egyp-

ten afträdda landområdena och att han med wapenmagt ämnar taga dem, om de icke godwilligt lemnas. Emellertid lär Gordon pascha, som står i egyptisk tjenst, hafwa påbörjat underhandlingar med Johannes. Med hwad resultat känna wi icke. Wåra bröder nämna intet om något krig, men säga dock, att det är oroligt i gränsprovinserna. Wänner, låtom oß i wåra böner särskildt ihågkomma detta arbetsfält och de syskon som der befinna sig. Det enda medel wi hafwa att gripa till är bön och förbön, men detta är ju ock det kraftigaste som finnes!

Massaua och M'Kullo den 8 Aug. 1879.

Ärade styrelse!

Jag får nu meddela eder utgången af wårt besök hos konung Johannes. Som I ju redan weten, bröto wi upp från Adoa den 28 April. Efter tre weckors lycklig men mödosam resa anlände wi till kungliga lägret å Debra Tabor. Det war en tisdag wid middagstiden och wår ankomst anmäldes genast. Efter ett litet dröjsmål fingo wi besöka konungen för att helsa. Han mottog oß i inre gemaket, sittande på en med mattor belagd säng, iklädd en mörk sidenmantel och ombäddad med kuddar. Wi helsade på europeiskt wis. Han räckte oß handen, men jag kunde ej upptäcka att någon af wårt resfällskap kyßte den. Han tillsade oß nu att gå till den bostad, han låtit bereda åt oß. Wi fördes nu till en inhägnad wid sidan om hans egen bostad, der han befalt uppföra tre hyddor för wår räkning, men endast en war färdig. Den intogs af herr Naretti med fru och broder. Naretti, till börden italienare, är kunglig hofsnickare, och återkom från ett besök i Alexandria. För oß öfriga sändes twenne rymliga tält, ett för de 5 italienarne, det andra för unge Schimper och oß båda. Nu saluterades medelst 5 kanonskott. Konungens affigt hade warit, sades det oß, att under gewärs- och kanonsalfwor samt omgifwen af paraderande soldater införa oß i borgen, men wi kommo fortare än han anat. Mot aftonen sände han 5 kor, får, 300 bröd, honungswin, smör, röd-peppar, hwetemjöl, wed, korn och gräs för wåra djur samt ljus och knifwar. Dagarne derefter sände han endast 2 kor och mindre win, men det andra utan förminskning. Wi behandlades godtyckligt af wåra reskamrater och fingo hålla till godo med de smulor, som de gäfwo oß. Onsdagen hwilade wi och torsdagsmorgonen, Kristi himmelfärsdag, kallades wi att besöka honom. Nu medförde wi wåra gåfwor, ett rödt sidenparasoll, köpt för 14 th., och ett wäggur. Ljuskronan hade wi lemnat qwar i Axum, af fruktan att få den alldeles sönderslagen under wägen. Uret tyckte han mycket om. Han frågade nu efter wårt ärende, som jag på amhariska framförde. Han swarade, att han ej kunde tillåta oß att underwisa i hans land, ty han wille ej hafwa två slags evangelium. I twåhundrasemtio (250) år hade Abessinien warit ett kristet land (ett uttryck, som jag ej förstår), och utan strid. Falaschas hade han öfwerlemnat åt herr Flads lärjungar. Kemanter och Wojter wille han sjelf underwisa och hade redan börjat dermed. Dock wille han gifwa swar sedan. Jag sade, att wårt och deras evangelium war ett och samma, skrifwet af Mattheus, Markus etc., att wi ej heller älskade strid, räknade hans

preſter ſom bröder och ſtodo på wänlig fot med dem. Följande tisdag kallades wi åter. Han ſade då: "Swaret har jag gifwit förut. Att europeer beſöka mig för att ſe mitt land och för handels ſkull will jag ej förhindra, men att underwiſa, kan jag ej tillåta eder", och upprepade nu detſamma om twenne evangelier, ſamt tillade: "Gån till edert land och underwiſen de Falaſchas och och hedningar ſom finnas der. Farwäl". Jag trodde ej, att detta war ſiſta beſöket, men wi tillſades ſedan att ſamma dag bryta upp och ej dröja på wägen ſamt ej ſtanna twå nätter på eti ſtälle. Ett ſå ſnöpligt och haſtigt afſked förwånar både mig och många andra och kan ej förklaras annorlunda, än att onda menniſkor förtalat oß. Af deſſa ſtår Woldo Mikael i förſta rummet. Han är nu åter i konungens gunſt. Möjligen finnes det ock andra ſom förtalat oß. Både herr Naretti och konungens tolk ſade, att det bedröfwade dem, att wår ſak utfallit ſå. "Men", ſade de, "dröjen litet och ſänden ſedan en wacker gåfwa till konungen, ſå bifaller han eder begäran". På tisdagsaftonen bröto wi ſåledes upp från Debra Tabor. Jag kan ej beſkrifwa, huru wi woro till mods. Rundt omkring mötte oß hånet, att konungen ej afſkedat oß wäl. Framför oß en lång, beſwärlig reſa, under dagligt regn och i ſmuts med uttröttade djur. Dock uppfylldes ſnart allas wåra hjertan (jag menar här Carlſon, Hajlo och mig) med den faſta tröſten, att wårt liſs Gud ſkulle föra oß oſkadade ur detta ſyndens, ſorgens och lidandets land. Wi warda alltid förföljda, men förlora icke hoppet, ſäger Paulus. Efter en månads reſa uppnådde wi Adoa, der wi ſtannade en wecka, ty wi hade att upphänga ljuskronan i kungliga kyrkan der. Det war en onsdag wi hängde upp den, och ehuru beröfwad 4 armar med dertill hörande prydnader, tog den ſig ganſka wäl ut. På torsdagen anlände Ras Alola och dagen derpå beſö te wi honom i lägret. Han frågade nu i wredesmod Hajlo, hwarför wi ännu ſutto i Adoa, då konungen befalt oß gå. Hajlo ſwarade, att wi warit upptagna med ljuskronan och att wi wille ſäga farwäl åt honom. "Gån i morgon, ſäg dem det". Sedan Hajlo ſagt oß det, ſade han: "Gån nu". Jag ſade: "Gud gifwe eder helſa. Farwäl". Han ſade: "Amen; farwäl", och tillade på tigrinja: "Gån ut i morgon". "Godt", ſwarade jag. Efter att wi wändt honom ryggen, ſkulle han hafwa warit mycket uppbragt på Hajlo och talat hotande ord öfwer honom. Ingen af oß hörde detta, utan unge Schimper berättade oß det. Wi fruktade, att han möjligen ännu kunde låta tillfoga Hajlo något ondt, men wårt liſs Gud tillſtadde det icke. Wi hade nu hwarken ſäd eller mjöl i huſet, ty dagen derpå war torgdag. I haſt köpte wi hwad ſäd wi kunde finna och läto mala den. Hajlo tillbragte dagen i ſtark feber, förorſakad af häftig ſinnesrörelſe, tänker jag. Lördagsmorgonen tidigt ſände wi honom bort i ſällſkap med 3 laſtdjur och en ſtund dereſter gick Carlſon med de twå öfriga. Jag ſtannade qwar med den förſte af mina goſſar, ty jag hade ſtält möte med en man. Han dröjde, och wännerna påſkyndade min utgång. Jag gick, ty ſolen ſtod högt, och många wänner följde mig utom ſtaden. Wid middagstiden ſammanträffade wi alla på wår lägerplats, Hajlo

något trött. Omkring den 20 Juli kommo wi hit. Alla syskonen äro i Mensa. Månsson war här då wi kommo, men reste upp samma natt som wi kommo. Bröderna hafwa nu hjertligen uppmanat oß att komma upp och njuta af den hwila till både kropp och själ, som der kan stå oß till buds och som wi så wäl behöfwa. Br. Carlsson har ock för en wecka sedan begifwit sig dit upp. Ställningen der är orolig, och man fruktar en plundring af Woldo Mikael. Hedenström har nu sändt sin tjenare till Kas, för att höra hwad de tänka med afseende på Mensa. Jag anser det ej klokt att resa upp, förr än jag fått höra swaret från Kas, ty wår wistelse der skulle owilkorligen förswåra brödernas ställning, om de hafwa ondt i sinnet mot Mensa. Jag hoppas snart få höra, huru det blifwer, ty Hajlo är deruppe och har lofwat komma ned för att hemta upp mig, då swaret kommer från Kas. Jag lider af hettan här. Det är 37@39 gr. cels. Nätterna äro synnerligen swåra. Ända till midnatt är det endast med möda jag kan andas.

Jakobs Gud är wårt beskydd.

Edert ringa sändebud

Anders Swensson.

Negermissionen.

New Orleans.— Pastor Döscher antog i wåras en kallelse till derwarande tyska ev. luth. församling. Han har likwäl sedan deß derjemte med stor flit åtagit sig negermissionen och i synnerhet den af honom grundade lilla negerförsamlingen. I ett bref från honom meddelas att 11 wuxne af honom konfirmerats och upptagits i lutherska kyrkan. Tre af dessa woro odöpte och måste förut döpas; de öfriga hörde förut till andra kyrkosamfund. Deßutom hade sex barn blifwit döpta. Församlingen räknar 19 medlemmar. Af de konfirmerade hade en äldre hustru dragit åt Kansas och ett ogift fruntimmer om 21 år nyligen dött. Den sednare hade missionären under hennes långwariga sjukdom ofta besökt, och hade han det hoppet till Herren, att hon blifwit beredd till en salig död. Samma hopp hade han om en annan negerhustru, hwilken han under hennes swåra sjukdom flera gånger före hennes hädanfärd besökte, derwid han underwisade henne i Guds ord och bad med henne, men det kom hos henne ej till någon anslutning till den lutherska församlingen. Hon lemnade ett fyra weckor gammalt gossebarn till missionärens wård och uppsigt, då fadern war en swår drinkare. I den lutherska negerförsamlingen funnos personer, som woro willige att såsom faddrar och fosterföräldrar åtaga sig den lille. — Weckoskolan hade gått tillbaka. Det hade alltmer wisat sig att hr Polk, förr negerpredikant, som öfwergått från presbyterianska kyrkan (såsom berättades i n:r 17), icke egde den nödiga skicklighet och färdigheten att med wälsignelse föreståa en skola. Han borde anwändas blott som medhjelpare. Man hoppades dock snart skola få en duglig skollärare. Weckoskolan räknade emellertid 80 lärjungar, söndagsskolan deremot wid paß 110.

För negrerna predikas 3 gånger i weckan och en gång är underwisning i katekesen. Gudstjensten besökes något bättre än förr. Den s. k. Kansas-rörel-

sen (färgades flyttning dit) synes hafwa warit temligen hinderlig för missionen. Dertill kommer, att gudstjensterna måste hållas i en gammal förfallen byggnad med ohyggligt utseende, öfwer hwilken en försupen irländare har uppsigt och der negrerne tro att det spökar. Pastor D. önskar, att man rätt snart hade en luthersk negerkyrka i New Orleans. Twenne hustrur hade åter anmält sig till upptagande; andre närmade sig allt mer. Missionen derstädes, i Sailors Home, synes hafwa wunnit fast fot.

Annorlunda står det till med missionen wid Clayborn Street. Der har man ej hunnit längre än till en söndagsskola med 20 lärjungar, hwilkas besök dertill äro ganska oregelbundna. Twenne tyske skollärare sköta denna skola.

Synodalkonferensen beslöt wid sitt möte i somras att skicka en ny missionär till New Orleans. Ännu har dock ingen funnits att sända. Tills widare söker man nu efter en lärare för missionsskolan.

Missionär Ouchterlony, som i 26 år warit ute i Indien, är nu hemma i Swerige på besök.

Swensk missionsarbetare hemkallad. I Wäkt. läses: Tillförordnade legationspredikanten wid k. m:ts beskickning i Konstantinopel, sjömansmissionären **J. L. Asplin**g, som en längre tid lidit af lungsot, afled den 11 Okt. på tyska sjukhuset derstädes. Begrafningen, som föregicks af luthersk gudstjenst i hospitalets kapell, förrättad af tyska ambassadens predikant, pastor Suhle, skedde i den swensk-norska afdelningen af Peras protestantiska kyrkogård. I staden warande skandinaver och ett stort antal medlemmar af den tyska kolonien hade tillika med den aflidnes wänner och bekanta samlat sig omkring den öppna grafwen för att betyga sin wördnad och sin saknad för den allmänt aktade och wid så unga år bortryckte mannen.

Erkännanden.

Till Lärowerkets underhåll:

In natura:

Från församl. i Geneseo, Ills: P. G. Johnson 1 bush. bönor och 14 ℔ smör; C. Tollin 3½ ℔ smör; Carl Larson 5 ℔ smör; Adolf Larson 5 ℔ smör. Från Barns rote, Swedona, Ills, 2 ostar. Från Andover: Genom Peter Anderson 1 ost; Mr Björkegren 2 ostar; Mrs Paul 2 ℔ smör; Nils Fredrikson, Cambridge, Ills, 2 säckar potatis; N. P. Nilson, Moline, Ills, 1 bush. bönor och 2 bush. äpplen; T. Gibson, New Windsor, Ills, 8½ ℔ bönor och en korg (market basket); Mr Bengtson, Lynn, Ills, 17 ℔ fläsk. Från Galesburg, Ills: Mrs P. Paulson och K Nilson 1 tjockt täcke; Mrs Gertrud Johnson 1 tjockt täcke; Mrs Elsa Sibbeson 1 lapptäcke; Mrs Charles Johnson 1 bed spread; Mrs Ola Ed ett par lakan; Mrs M. Charlson 4 par örngåttswar; Mrs B. L. Johnson 1 lapptäcke; från Swedesburg, Jowa, 67 ℔ ost.

Till missionen:

Kollekter genom pastor Pihlgren: Algona 5.54; Swea 11.50; Monson 1.51; Alta 3.25; Aurelia 2.70; Fort Dodge 3.80; wid missionsmötet i Hooks Point 4.43; Ottsville, Franklin Co., 2.50; Swea 6.76; Algona 4.55; Aurelia 2.48; Alta 3.34; Pomeroy 2.07; Manson 1.35; Ft Dodge 1.00; Kesho 0.82. Samlade under twenne resor: Från församl. i New Sweden 27.00; kollekt wid reformationsfesten i Stanton 9.18.

Red Oak, Jowa, den 3 Nov. 1879.

J. E. Rehnström.
Jowakonf. kassör.

Aug. och Miss. för 1880.

Det är ej meningen att här skrifwa någon anmälan, endast erinra wåra wänner om nödwändigheten att arbeta för detta blads fortfarande spridning. I hafwen under de gångna åren lärt hwad A. och M. gerna will wara och än mer blifwa, och hoppas wi att de betydliga kretsar af läsare, som wårt blad förwärfwat sig, icke skola förminskas, utan betydligen förmeras. För att i någon mån bidraga dertill, föreslå wi, att nye prenumeranter, som nu eller när som helst betala för nästkommande år skola erhålla bladet fritt från subskriptionsdagen till årets slut. **Tänken nu härpå och handlen!**

Passande underrättelser och notiser från församlingar och settlementer wänta wi få motse, alltid så tidigt och fullständiga som möjligt är.

Red.

Tillkännagifwanden.

Tacksägelsedagskollekt. Ehuru söndagsskolbarnen inom wår konferens warit mycket flitiga och snälla att samla bidrag för Barnhemmet i Andover, hoppas wi dock, att den wanliga tacksägelsedagskollekten för Barnhemmet icke uteblifwer. Herren har i år förunnat oß en rik skörd och många andra goda gåfwor. Låtom oß äfwen på det sätt wisa wår tacksamhet, att denna kollekt allmänt upptages och hwar och en gerna lägger sin skärf dertill.

"När wi göra godt, låtom oß icke ledas wid. Wi skola ock i sinom tid uppskära utan återwändo".

Andover den 14 Nov. 1879.

Erl. Carlsson.
Barnhemmets kassör.

Missionsmöte. Nebraskadistriktet af Kansaskonferensen afhåller sitt nästa möte i Salemsförsamlingen i Platte Co. och börjas det tisdagen den 2 December kl. 10 f. m.

Konferensens ordförande, som nu reser i Nebraska, skall säkert med sin närwaro glädja oß. Kommen alla! Samtalsämne wäljes wid mötet.

L. P. Alquist.

Missionsmöte. Galesburg-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Knoxville, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 1 Dec. kl. 7 e. m.

Samtalsämne: Ebr. 12: 1, 2.

Alla wänner äro hjertligt wälkomna.

Woodhull den 14 Nov. 1879.

N. Nordgren, sekr.

Kyrkoinwigning och missionsmöte. — Söndagen den 23. Nov. kommer den sw. ev. luth. Zionsförsaml. kyrka i Portland, Conn. att inwigas. I sammanhang dermed håller östra missions-distriktet af New Yorkkonferensen sitt missions-möte i Forrestville Conn. måndagen den 24 Nov. och öppnas det med predikan kl. 7 e. m. Alla landsmän äro hjertligen wälkomna.

C. F. Johansson sekr.

Missionsmöte. Rock Island-distriktet will hålla sitt nästa möte i Aledo, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 24 Nov. kl. 7 e. m.

På tisdagen kommer sw. ev. luth. församlingens kyrka derstädes att inwigas.

Guds ords wänner äro hjertligt wälkomna till detta möte.

Orion den 5 Nov. 1879.

W. Setterdahl, sekr.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqwireras till $1.25.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga riktningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska strifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Innehåll: Söndagsskolan, sid. 737. — Livingstone's testamente, sid. 739. — Från New Mexico, sid. 742. — Missionen, sid. 746. — Swenska missionen i Ostafrika, sid. 747. — Negermissionen, sid. 750.

Moline, Ills 1879.
Wistrand & Thulin's Bok- och Accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 26 November 1879. N:o 48.

Tal

hållet wid reformationsfesten

i

Rock Island, Ills, den 31 Oktober 1879

af

E. N.

Trosbröder!

Reformationen i det 16:de århundradet war icke blott en isloßning eller wårbrytning, andliga krafter började icke blott röra på sig, utan reformationen war hwad ordet innebär, nämligen en sådan kyrkoförbättring, i hwilken man återgick till den uppenbarade sanningen och den apostoliska tron, utan att bryta med kyrkans historiska utweckling.

Då wi nu fira reformationsfest, göra wi oß derför icke blott en glad erinran öfwer en liten gryning, en liten början till något bättre inom kristenheten; utan wi fira en werklig, en genomförd kyrkoförbättring; en ny uppgång af rättfärdighetens sol med saligheten under sina wingar; sanningens och ljusets seger öfwer så wäl wantron som otron; ett werk, som icke blifwit förgammalt i det 19:de århundradet, ej heller blir det så länge tiden räcker.

Reformationen återstälde lärans, kultens och lifwets sanning hel och ofördunklad och med den mognare utweckling som 15 århundraden kunde gifwa åt densamma. Det kunde ej annorlunda wara, då den hel. skrift sattes på högsätet och förklarades wara ensam domare och regel i trossaker, och skriftens kärna, Kristus, wår rättfärdighet genom tron utan lagens gerningar, gjordes till förtappade syndares enda frälsningsgrund. Hwarhelst man än gör allwar med dessa twänne grundsatser, kan man icke stanna på halfwa wägen. — Den lutherska reformationen war icke något fusk- eller utanpå-werk; den war icke ett försök att utifrån lappa på och bota refworna på kyrkans förfallna murar utan inre grund och inre sanning; twärtom gick den inifrån utåt. Den föddes, närdes och mognade i Luthers eget hjerta genom Guds Ande förmedelst ordet, och det under den djupaste själskamp. Den war derför himlaboren.

Att det likwäl finnes små foglar, som sjunga om reformationen såsom en blott gryning, en liten början till något bättre, men för öfrigt som ett mycket ofullkomligt werk, och om reformatorerna såsom män hwilka ännu till

stor del woro fångna i påfwedömets mörker och willfarelser, hwarför deras werk måste mycket förbättras innan det tål det 19:de århundradets ljus: det kommer deraf att de ännu aldrig rätt fattat, eller gjort rätt allwar med reformationens twänne grundsatser. Derför kunna de också aldrig skilja mellan tron och förnuftet, mellan Kristi rättfärdighet och gerningarnas rättfärdighet, mellan det nödwändiga och det wilkorliga. Då Luther predikar om Jesus, rättfärdighetens sol, och wisar förtappade syndare till Kristi kors såsom deras enda frälsning, så är han för dessa upplysture protestanter(?) ännu i påfwedömets mörker. Hwarför? Jo, emedan han låter waxljusen brinna i kyrkan under gudstjensten! För dem betyda waxljus långt mera än Jesus, all werldens ljus. Det göra de också för katoliken, fastän han har kommit till samma resultat på en motsatt wäg. Men här se wi att ytterligheterna mötas.

I samma mån som wi uppfatta reformationens stora, djerfwa grundsatser, skola wi kunna fröjda oß åt den outsägliga wälgerning Gud bewisade sin kyrka genom denna märkwärdiga tilldragelse.

En ökad betydelse får wår reformationsfest i år, då wi på samma gång fira det 7:de jubileet af Luthers katekeser. Det är nu 350 år sedan den oförlikneliga boken Luthers Lilla Katekes framträdde i dagen. Må den lutherska kyrkan nu wakna upp och taga igen skadan för de 2 sista jubileernas försummelse. 1779 och 1829 tänkte man wißt icke på att hålla någon katekismi jubelfest, ty rationalismen satt då i högsätet och katekesen war en allt för enfaldig bok för det upplysta slägtet.

Har nu Gud fått gifwa oß den wisdom som är ofwanifrån, så skola wi i Dr Luthers Lilla Katekes igenkänna icke blott en rätt frukt af reformationen, utan sjelfwa kärnan deraf. Ty hwad innehället beträffar, så omfattar den hela reformationens sanning; och se wi på deß form, så blef den reformationens mäktigaste organ.

Då jag fått det kära uppdraget att wid detta tillfälle yttra något om wår lutherska katekes wärde och betydelse för wår kyrka, så will jag

1:o enkelt beswara den frågan: **Hwad menas med Katekesen, och hwad är deß ändamål?** Wi behöfwa icke här stanna och begifwa oß in i klyftiga funderingar öfwer ordets härledning och betydelse, för att finna swaret på wår fråga. Saken, så wäl som boken, ligger framför oß och hwad är den? **En kort sammanfattning af den heliga skrifts huswud- och frälsningsläror, som äro nödwändiga för wår saligbet.** Ungefär med samma ord beskrifwer Luther sjelf begreppet katekes, i företalet till den Lilla Katekesen, och likaledes beskrifwes det i Concordieformeln.

På grund af sin egenskap att wara frälsningsanstalt har Kristi kyrka från början utöfwat en twåfaldig werksamhet, nämligen en inåtgående, syftande på deß egna medlemmars uppfostran, uppbyggelse, tillwäxt i nåden och wår Herres Jesu Kristi kunskap, och en utåtgående, eller en missionswerksamhet, för att insamla i sitt stöte de utanför warande folken. För att kunna öfwa en sådan werksamhet förutsättes, och det ligger i sjelfwa sakens natur, att kyrkan måste hafwa en bestämd troslära. Något inre uppbyggande, något waraktigt bestånd, eller någon tillwäxt

utifrån kunde aldrig ega rum, om kyrkan gåfwe ett twältydigt ljud ifrån sig. Hwem gör sig redo till strids, om man hörer ett otydligt ljud. Salighetsläran måste derför wara bestämd, men ock tillika så enkel, att de enfaldigaste icke der behöfwa fara wille. — I de qwarlefwor af apostolisk predikan, som wi hafwa, finner man att hon framställer den uppenbarade sanningen och frälsningsläran i enkel, kort, sammanträngd form. I nya testamentet talas om mjölk för barn — barnalära — om de första bokstäfwerna af Guds ord, och om de första grunderna af Kristi lära (se Ebr. 5 och 6 kap.). Dessa saligheтssanningar fingo ock redan tidigt, liksom genom en naturlig och nödwändig sjelfutweckling, form i den apostoliska trosbekännelsen. Katekesen är derför, så att säga, den naturliga och ursprungliga kristna bekännelsen, tillkommen före alla mötens beslut. Det är ej nog med att säga att katekesen grundar sig på bibeln och öfwerensstämmer med densamma: den utgör fastmera bibeln i sammandrag. Då den senare erkännes och antages såsom domare, regel och rättesnöre för tro och lefwerne, så måste katekesen såsom en omedelbar uppfattning af den hel. skrift wara en trosbekännelse och det i den enklaste form.

Deß ändamål är trefaldigt. Den wille bereda de utanför stående till dopet och inträde i kyrkan; den wille fostra och införa de döpta, men omyndiga medlemmarne till full och medweten delaktighet af frälsningen i Kristus, hwilken redan i dopet är meddelad; den wille ock fortfarande nära, stärka och stadfästa de redan myndiga i nåden och Kristi kunskap.

Utan katekismi lära kan Kristi kyrka icke bestå. I samma mån som den förfummades, förderfwades kristenheten. Orsaken till medeltidens djupa mörker och förfall låg deri att Guds ord förnröfwades folket och att katekismi lära icke dreſs och öfwades, utan de arma menniſkorna beſpiſades med menniſkofundernas och helgonlegendernas magra koſt. Skulle en förbättring af genomgripande art kunna ſke och ega beſtånd, ſå war det nödwändigt, att uppenbarelſens ljus ſattes på ljuſaſtaken och att folket i en lättfattlig, tydlig och beſtämd form infördes i Skriften och fick lära de förſta grunderna af Kriſti lära.

2:o wilja wi ſäga några ord **om den Lilla Katekeſens hiſtoria.**

Då katekeſen är en kort ſammanfattning af den hel. ſkrifts lära, ſå war det helt naturligt att detta Luthers werk icke kunde höra till reformationens förſta frukter. Det war i ſin hiſtoriſka ordning att det förſta ſteget ſkulle wara det wäldiga Gif akt! ſom uttalades med de 95 theſerna och de reformatoriſka ſkrifter och handlingar ſom följde derpå; att det andra ſkulle wara nya teſtamentets öfwerſättning och ſpridning. Men det tredje ſtora ſteget war att beſwara den frågan: "Förſtår du ock hwad du läſer?" Det war denna fråga, ſom fick ett ſå förträffligt ſwar genom utgifwandet af Luthers Lilla Katekes. Närmaſte anledningen dertill war följande:

Under påfwedömet ſtod det illa till med den allmänna underwiſningen och kriſtendomskunſkapen. Man hade likwäl kloſtren, och huru förderfwade de än woro, meddelades der dock någon underwiſning. Någon tukt upprätt-

hölls också, så länge hopen war under de andligas wälde. Men nar reformationen hade uträttat så mycket att folket blef fritt från påfwens wälde, wisade sig ett stort mißbruk af denna frihet, ett mißbruk som hotade att blifwa en mycket farligare fiende än sjelfwa påfwedömet. Adeln tillroffade sig de öfwergifna klostren; inga skolor upprättades för folkets underwisning; den allmänna hopen, förut okunnig, blef nu dertill full af trots och frågade hwarken efter Gud och hans ord eller menskllig ordning, menande sig nu kunna lefwa som wilda djur, sedan de blifwit befriade från påfwens och de andligas tyranni.

Luther insåg snart det förfärliga i denna fara, och började hösten 1525 att med allwar göra kurfursten uppmärksam derpå. Han gaf sig ingen ro, förrän han förmått kurfursten att förordna en ordentlig visitation genom skickliga män i hela hans herradöme, för att utröna den allmänna underwisningens och kristendomens tillstånd och råda bot på det onda. Luther deltog sjelf i denna visitation, och det war härunder som folkets jemmerliga tillstånd uppenbarades för honom. Detta dref honom är 1529 att författa och utgifwa sina båda katekeser till kristendomens upphjelpande. I företalet till den lilla katekesen säger han: "Till att författa och utgifwa denna katekes, eller den kristliga läran i den enklaste och kortaste form, dertill har twungit och nödgat mig det beklagliga och ömkliga tillståndet, som jag nyligen har erfarit, då jag besökt församlingarna. Hjelp Herre Gud! huru mycken ömklighet har jag ej der sett: folket, särdeles på landsbygden, och många kyrkoherdar äro så alldeles okunniga i den kristna läran, att det är en skam att omtala det, och ändå skola alla kallas kristna, wara döpta och gå till den hel. nattwardens sakrament, ehuru de hwarken förstå eller kunna Fader wår, Tron, eller Tio Guds bud. Men hwartill behöfwes många ord? De lefwa sin tid fram likfom osjäliga djur, och nu, sedan evangelium här och der läres, hafwa de mästerligt lärt att mißbruka allahanda friheter".

Visitationen och Luthers katekeser blefwo af den allra största betydelse, ty genom dem såsom medel fördes reformationen in i folkets hjertan. Af den lilla katekesen lärde menige man förstå, att reformationen menade icke blott ett nedrifwande och afskaffande af gamla mißbruk och willfarelser, utan ett werkligt uppbyggande; att den icke war blott ett yttre werk, såsom en förändring af författning och ceremonier, utan framförallt ett inre och pånyttfödande. Af de lärda diskussionerna, som hittills blifwit förda, hade den allmänna hopen hittills icke förstått reformationens egentliga mening såsom den af katekesen fick lära känna den.

Den lilla katekesen kom också straxt i allmänt bruk, och deß författare hade glädjen att fröjda sig åt deß goda frukter i en kristligt fostrad ungdom och allmoge, innan han lade sina ögon tillsamman. Han kunde derom säga: "Den späda ungdom, som nu uppwäxer, är så wäl hemmastadd i katekesen och skriften att det gör mitt hjerta godt, då jag märker, det små gossar och flickor kunna mera lära, tro och tala om Gud och Kristus än alla stift, kloster och skolor hittills kunnat och ännu kunna det. Sådant ungt folk är i sanning ett skönt

paradis, hwars like icke finnes i werlden".

Redan under det 16:de århundradet öfwersattes den lilla katekesen på 13 olika språk, och nu finnes den på öfwer 30 språk. Näst bibeln har ingen bok blifwit så många gånger utgifwen som Luthers Lilla Katekes. De förklaringar, som på många språk blifwit utgifna öfwer densamma, äro, snart sagdt, oräkneliga. I den lutherska kyrkan fick den genast utan något mötes beslut symboliskt anseende och har allt sedan bibehållit det. Det kan med sanning sägas, att den utgör det allmänna folkets enda lutherska bekännelse, i fall frågan är om en bekännelse, hwars innehåll det är bekant med.

3:o Öfwergå wi nu till **Katekesens wärde och betydelse.** Här kan det wara godt att höra hwad fromma, lärda och utmärkta män haft för tankar och satt för ett wärde på den lilla boken.

Prins Georg af Anhalt (†1553), sjelf pastor och en förträfflig teolog, kallade Lilla Katekesen: "den lilla, eller lekmännens bibel, i hwilken hela summan och innehållet af profetisk och apostolisk lära finnes".

Justus Jonas (†1555) säger: "Den är blott en liten bok, som kan köpas för 6 cts (så mycket kostade den då), men 6 tusen werldar kunde icke betala den". Han trodde fast på, att den hel. Ande hade ingifwit Luther densamma. Detta utlåtande har så mycket större wigt som den lärde Dr Jonas hade på kurfurstens uppdrag sjelf författat en katekes år 1535, således fyra år före Luthers. I biblioteket i Gotha finnes ett ex. af Luthers Lilla Katekes, hwilket kurfursten Johan den Beständige (†1532) skrifwit med egen hand på pergament, hwaraf kan ses hwilket wärde den fromme furſten satte på den.

Prins Joachim af Anhalt (†1561) sade: "Näst bibeln är Luthers Lilla Katekes min bästa bok".

Hertig Fredrik IV af Liegnitz (†1580) önskade blifwa begrafwen med Luthers Lilla Katekes i sin likkista.

Dr Mayer (†1712) säger: "Så många ord, så många ämnen; så många delar, så många wälsignelser; så blad, men en ojemförlig rikedom på teologiskt innehåll".

Würtembergerprelaten F. Ch. Oetinger (†1782), en djup tänkare och snillrik man, bekände på sin ålderdom: "Jag står i werkligheten åter på det gamla stället, der jag allaredan stod som barn; ty all min lärdom innehålles i den salige doktor Luthers Lilla Katekes".

Hwad för ett wärde de män, som frambragte och underskrefwo Concordieformeln, satte på Luthers katekeser, kunna wi finna af följande ord: "Och alldenstund denna religionsangelägenhet också angår de såkallade lekmän och deras ewiga salighet, så betyga wi allmänligen, att wi jemwäl antaga doktor Luthers mindre och större katekeser, såsom de uti Luthers werk äro införda, emedan wi anse dem för lekmän såsom en bibel, hwaruti allt det är i korthet sammanfattadt, som uti den hel. skrift utförligen afhandlas, och hwarom kunskap är för en kristen menniska nödwändig till saligheten". (Concordieformeln sid. 412).

Wi kunde föröka witnesbörden till förmån för Luthers katekes ända till det oändliga, men wilja blott ytterligare anföra ett sådant af en bland den nyaste tidens teologer. Prof. Palmer

säger i sin "Evangeliska Katekétik": "Låt alla den nyare tidens katekeser ställas wid sidan af Luthers, och man måste wara stenblind, för att icke kunna märka slöheten, fattigdomen och ytligheten af de förra gent mot den lefwande massiva kraften, energien och populariteten af den senare. Wi behöfwa ingen ny katekes. Luthers gör ännu sin tjenst fullkomligt, och med Guds hjelp skall den icke heller snart blifwa oduglig för tjensten".

Sådana och tusentals dylika witnesbörd wisa, att wi hafwa att göra med en bok af owanligt wärde, ty de, som yttrat sig, hafwa warit män utmärkta för lärdom, fromhet och omdömesförmåga.

Men hwaraf kunna wi bedöma katekesens wärde? Jo, genom att tillämpa den allmänna regeln: "Af frukten känner man trädet". Wi hafwa redan i det föregående påpekat de härliga frukter den bar i Luthers lifstid: att den förde reformationen in i folkets hjertan, och så befästade den, att den genom ingen makt kunde utrotas. Och sedan den tiden har katekismi lära enligt Luthers Lilla Katekes, hwareft den drifwits med allwar, öfwerallt burit wälsignade frukter. Den har skingrat det andliga mörkret, lärt menniskorna att känna sitt djupa syndaförderf; tröstat och upprättat botfärdiga själar genom att wisa dem till Kristus, wår ende medlare och försonare; gjort dem till rätte lärjungar och trosbekännare. Den har gjort allwarliga och ödmjuka bedjare, glada och starka werldsförsakande kristna utan all ensidighet. Den har upphöjt och ärat den heliga skrift och tillbaka slagit wantrons och förnekelsens mordiska anfall. Den har upphållit och wärnat om den äkta protestantismen mot så wäl reaktionen från påfwedömets sida som rationalismens ishafswindar. Hade icke det lutherska folket sutit så fast i katekesen som det har, så hade den lutherska kyrkan längesedan warit ruinerad.

Men hwari består hemligheten af denna lilla boks wälsignade werkan?

Hemligheten kan icke ligga deri att boken är en inom den lutherska kyrkan allmänt antagen lärobok; ty många allmänt antagna läroböcker utöfwa ganska liten werkan. Ej heller kan den ligga deri att den är en af kyrkans symboler; ty de andre symbolerna utöfwa på långt när icke samma werkan som Luthers Lilla Katekes. Ej heller kan den ligga blott och bart i bokens ålder. Boken måste derför hafwa ett egendomligt wärde i sig sjelf; en inneboende oförgänglig kraft. När wi fatta denna egenskap, kunna wi i någon mån börja att mäta deß wärde och betydelse för wår kyrka och förstå hwilken dyrbar skatt wi ega i denna lilla bok.

I sina "Tre böcker om kyrkan" säger den djupsinnige och allwarligt fromme Wilhelm Löhe: "Luthers Lilla Katekes är en kyrkans bekännelse, och ibland alla bekännelser den som i sanning är mest öfwerensstämmande med och bäst bekant för folket. Det är ett sakförhållande, som ingen kan förneka, att ingen katekes i werlden kan bedjas utom denne. I gen: det är icke så wäl kändt som det är sant, att den kan kallas ett werkligt under i betraktande af den utomordentliga fullheten och stora rikedomen på kunskap, som är här uttryckt i så få ord. Den som anklagar katekesen för fattigdom och torrhet, han förstår den wisserligen icke. — — Den

utgör ett rent återsken af det gudomliga ordet, en lekmansbibel och teologernas fröjd. — — Den är ett mått, som är lagom för alla, för stora och små. — — Derföre skall man icke lägga något dertill, ej heller taga något derifrån, utan enfaldigt förblifwa wid deß ord, och framför allt bringa folket till den höjd af kunskap, att det må känna innehållet och wärdet af katekesen. Fadren, barnen och familjen skulle studera, bedja, lära och wärdera den: då skall den blifwa Sarepta-enkans oljekruka, som aldrig sinar. Ja, när katekesen återigen blir en bok för familjen, då skall det wisa sig hwilken styrka derifrån skall flyta till kyrkan för hela deß werksamhet i allmänhet. Den är en norma normata, en gudomligt mensklig regula fidei (trosregel), gudomlig i sin text, mensklig i sitt trogna: "Hwad är det?", — en symbol, ett härskri, hwilket, uttaladt från själens djup kan öfweräudakasta satans bålwerk".

Detta omdöme är träffande sant, och hwad jag widare har att säga om wärdet af den lilla katekesen, kan endast blifwa en liten utwidgning af dessa tankar. Låt mig emellertid påpeka

a) **wärdet af den lilla katekesens anordning.**

Här hafwa wi de 5 hufwudstyckena: om tio Guds bud, eller lagen; om den apostoliska tron, eller evangelium; om bönen; om dopet och nattwarden. I dessa 5 hufwudstycken hafwa wi den hel. skrifts hela frälsningslära, kort sammanfattad, och detta i den ordning, som frälsningens historia, nådens ordning och själstillståndets behof kräfwa. Frälsningens historia, utom oß så wäl som inom oß, börjar med uppenbarelsen af den personlige Guden, hans helighet och rättfärdighet, eller med lagen. Men just derigenom lära wi att känna synden, wår fria wiljas wanmakt och wårt djupa behof af frälsning. Då komma evangelium och tron wäl till paß, hwilka upphjelpa oß ur wårt fall, föra oß till Kristus och göra oß delaktige af hans rättfärdighet. Sedan wi såsom förtappade syndare fått nåd och lärt känna Gud såsom wår försonade Fader i Kristus, kunna wi ock i bönen åkalla honom såsom wår Fader, samt, widare, trösta och stärka oß med wårt dop, i hwilket oß är tillsagdt, gifwet och beseglad allt hwad som hörer till wårt barnaskap. Icke mera främmande och gäster, utan helgamanna-medborgare och Guds husfolk, få wi spisa wid wår Frälsares nattwardsbord och stärkas till den inwärtes menniskan med wår Herres Jesu sanna lekamen och blod.

Men icke blott i allmänhet utan äfwen i de enskilta delarna är ordningen förträffligt anlagd. Följer man nu denna ordning, så blir der god reda och ett godt sammanhang i kristendomskunskapen — och det är både inre och yttre sanning i denna anordning. — Om wärdet af den lilla katekesen wittnar

b) **rikedomen af deß innehåll.**

Orden äro wäl få; men de äro digra af tankar. Hwarje ord, nästan, är en sjelfständig tanke, på en gång så tydlig att barnet fattar den, och så djup att den i lärdom öfwade icke kan nå deß botten. Hwadan kommer denna rikedom? Jo, emedan katekesen är en omedelbar reflex, en ren återstrålning af den hel. skrifts ord och tankar och rika innehåll: derför eger den en sådan rikedom på tankeinnehåll. Widare: Intet ämne som rörer wår salighet är ute-

lemnadt. Man har wisserligen pekat på läran om sammwetet såsom ett exempel på att icke allt finnes der som borde wara der.

Luther wißte dock allt för wäl att då lagen fans der och man gjorde fullt allwar med densamma, så skulle man nog få weta hwad sammwetet är. Af sammanhanget ser man dock att läran om sammwetet förutsättes.

Blott den flyktigaste blick på katekesen uppenbarar rikedomen af deß innehåll. Den behandlar läran om lagen och evangelium, synden och nåden, Gud och menniskan, Guds wäsende och egenskaper; hans förhållande till sig sjelf och werlden—skapelsen, försynen, Guds ewiga frälsningsråd — Återlösaren, hans person, werk och tillstånd; den hel. Ande, rättfärdiggörelsen och tron, kyrkan, nådemedlen, nådens ordning, bönen, goda gerningar, wakſamheten, kors och lidande, döden, domen och det ewiga lifwet. Kortligen, allt hwad en kristen menniska har af nöden att weta till sin salighet. Dertill är den fri från all ensidighet, ty den lägger lika mycken tonwigt på den ena läropunkten som på den andra.

Om rikedomen af denna boks innehåll wittna de många katekesförklaringar och de många predikningar, som utkommit öfwer densamma. Hwarje pastor och skollärare med ett waket öga, som årligen sysselsätter sig med att underwisa barn och ungdom i katekesen, wet af egen erfarenhet huruſom katekesens innehåll framstår för honom allt rikare och outtömligare för hwarje år samt bibehåller alltid sin egendomliga friskhet, ja, nära nog, nyhetens behag. Detta kunde ej wara fallet, om innehållet wore fattigt och torrt.

Till att påpeka den lilla katekesens wärde hörer ock några få ord om

c) **språkets egendomliga enkelhet och kraft.**

Hwad är det som gör att den hel. skrifts språk så mäktigt tilltalar wåra hjertan och rörer på de djupaste strängarne i wår själ? Wisserligen deß gudomliga innehåll, deß tankars himlaborna renhet och kraft, ja, att Gud sjelf är i ordet och talar. Men till tankarnes lefwande kraft bidraga sjelfwa orden, språket, eller — på det jag må blifwa rätt förstådd — tankarnes kraftiga werkan hindras icke af språket, emedan det senare utgör ett så tunnt omhölje för tankarne, att de framstå omedelbara, ohöljda. Näst bibeln wet jag af ingen skrift som har denna egenskapen till en så hög grad som Luthers lilla katekes. Luther, alltid utmärkt för sitt klara sätt att uttrycka sig, synes här till och med öfwerträffa sig sjelf. Han har, som Löhe säger, träffat på det rätta lagom, det mått som passar för stora och små. Tankarne hafwa här blifwit klädda i sin naturliga enkelhet, renhet, fullhet och omfång utan allt öfwerflöd. Derför är ock den lilla katekesen så förträffligt egnad att meddela den gudomliga sanningen åt alla klasser af menniskor och att behålla sin plats såsom lärobok i kristendomen.

Att tänka klart, att tala enkelt och rent med nätt och jemt så många ord som det behöfwes är en stor konst; men den konsten kan Luthers lilla katekes. Om wi ej lärde mer än detta af den, så wore det af stort wärde, isynnerhet för de studerande och dem som ämna sig in i läroståndet. Dimmor och rök äro lätta och skingras i luften; men regn och snö faller till marken och göra

den fruktsam och bärande. Sålunda förhåller det sig ock med det andliga språket. Somt är luftigt, frasaktigt, högtravande, och, i den egna tanken, wist; men det går upp i rök och båtar icke. Det enkla och rena språket, deremot, som den gudomliga sanningen sjelf myntar och kläder sig uti, skaffar frukt och blir waraktigt.

b) Med förut påpekade egenskaper säga wi ändtligen att Luthers lilla katekes icke är en torr lärobok i kristendomen utan en uppbyggelsebok af första rangen.

En uppbyggelsebok måste wisserligen tala till förståndet, meddela en sann, fattlig underwisning samt föra till ordning och reda i kristendomen; men den skall tala icke blott till förståndet, utan äfwen till hjertat, och fostra och bilda både hjerta och förstånd. Luthers katekes gör båda delarna. Den afhåller sig från alla owissa och onyttiga funderingar, lemnar alla bisaker å sido, går rätt fram på hufwudsaken; kläder sina tankar med kött, ingjuter i dem märg och lif och tömmer sedan hela fullheten af evangelii rikedom i menniskans förstånd och hjerta. Deraf warder fromma, allwarliga kristna, utan ensidighet och andligt pjunk.

Äro wi eniga i detta omdöme om Luthers Lilla Katekes, så skola wi nog inse deß wärde och betydelse för wår kyrka. Såsom reformationen wann ett säkert fäste i folkets hjertan genom den lilla katekesen, så skall den ock fortfarande widmakthållas genom samma katekismi lära. Ingen makt, hwarken påfwens eller rationalismens, skall kunna besegra den lutherska kyrkan, så länge som katekesen herrskar i folkets hjerta och förstånd. Men deremot kan ingen makt rädda henne, om hon låter sina barn, sin ungdom och sitt folk uppwäxa utan katekismi lära. Inga lärdomsskolor, inga prester, ingen liturgi och sång, intet kyrkobyggande och församlingsstiftande, ingen författning, ja icke ens bekännelser, antagna genom mötens beslut, kunna bewara och fortplanta henne, om katekesen försummas. Utan katekesen hafwa wi intet lutherskt folk, inga lutheraner. En församling är just så mycket eller så litet luthersk, som den drifwer katekesen.

På denna katekismi 7:de jubelårsfest önskar jag tillropa alla wåra församlingar i detta land: **Sen till, för såwidt I wiljen bestå och blomstra som lutherska församlingar och försåwidt I älsken och wärderen evangelii sanning,** att katekesen inpräglas, läres och öfwas hos edra barn och ungdom i kyrkan, i skolan och i hemmet, och hållen ej den kostnad, möda och beswär, som I derwid fån widkännas, såsom onyttig och förspild. Intet werk kan wara Gud behagligare, eller af större betydelse för eder med hänsyn till eder både timliga och ewiga wälfärd. Låt tidens kloklingar fara; men, du, Guds församling, blif wid det du lärt hafwer, och du skall bewara din andliga och timliga frihet.

Till eder som redan ären eller ämnen eder in i läroståndet tillåten mig att säga att utan katekesen kunnen I icke wara eller blifwa några rätta teologer. Edra studier, eder predikan och edert arbete för öfrigt i församlingen är till ringa nytta för Guds rike, om I försummen den.

Till sist är det min warma önskan och bön till Gud, att katekismi lära måtte från detta jubelår få en ny, frisk utgångspunkt och bära de rikaste fruk-

ter bland oß och de slägter som skola komma efter oß; samt att det bemödande wi hafwa för oß att göra Luthers Lilla Kateks rätt fruktbärande inom wårt samfund, måtte krönas med en önsklig framgång, Gud till ära och hans församling till ewig fromma! Amen.

I Jobs historia ställer sig satan så, som ifrade han blott mot skenheligher, och på denna grund kan Paulus säga, att satan förskapar sig till en ljusets ängel. I berättelsen om Jesu frestelse likſom i hela Frälsarens historia, synnerligen passionshistorien, blir satan uppenbar till sin rätta ifwer, nemligen mot den sanna heligheten; der förskapar han sig icke till en ljusets ängel, utan han framträder öppet såſom mörkrets furste. Åfwen i denna bemärkelſe är ordet om korſet, Guds dårskap, wisare än menniſkors wisdom. Satan kan bedraga all menſklig wisdom, men den gudomliga dårskapen kan han icke bedraga. "Hwilken låter sig tycka, att han är wis, han warde en dåre i denna werld", en dåre i den meningen, att han tror den gudomliga dårskapen, "att han må warda wis". De frestelſer, som efter Guds frälsningsplan öfwergå en kriſten och hwarwid satan är werktyget, gå antingen ut på att framställa det sant heliga och goda såſom sådant och rättfärdiga det mot all mißtanke för att wara ett blott sken, eller ock att uppenbara det werkligt onda och frigöra det från allt sken af godt. I korsugnen bliſwa båda delarna afſkilda från hwarandra. (Huhn.)

Från missionsmötet i De Kalb den 3—5 Okt. 1879.

Om högtider, möten och feſter få wåra läſare nu så ofta höra, att de måhända tröttna derwid. Dock några ord om ännu en liten feſt, hwilken firades på ofwanſkrifne tid och ställe, och som är wäl wärd att minnas.

Församlingen i D. har tillökt och förſkönat sin kyrka, så att man, åtminſtone inuti, ej kan igenkänna den för att wara denſamma som förr, och till stor del är den werkligen ny. Nytt chor, nytt altare och predikſtol, samt en ny piporgel (som dock ej är kyrkans, utan paſtor Malmbergs — ett werk af honom ſjelf utfördt). — Allt tar sig rätt trefligt ut och tilltalar sinnet och stämmer det till andäktiga betraktelſer. Så bör det wara i en kyrka, något att "skåda", såſom David säger. Man har deruti god hjelp att hålla tankarna på det som i Guds hus skall förehafwas och öfwas.

Jag hinner ej så omständligt, som jag skulle önska, beſkrifwa det hela. Får blott nämna att predikſtolen är en "predikſtol" och ej en "werldslig" diſk. Den är femkantig samt har en pelare på hwar sidan för lamporna. Färgen är den hwita med speglar och förgyllda kanter. I speglarna äro wackra taflor. Den i midten föreſtäller sädesmannen; den dernäſt till wenſter Lydia, som gaf akt på ordet och trodde. På högra sidan ſynes Abraham med elden och Iſaak med weden, båda gående upp åt Moria berg. Dernäſt på samma sida, men något ſkymd af pelaren, en tafla föreſtällande fariſeen och publikanen i templet: Midt emot på andra sidan, de Tio jungfruarna. Framme i choret

bakom predikstolen synes den korsfäste Kristus och öfwer hans hufwud en strålande sol. Men wi lemna nu detta till slutet, då wi måste återkomma dit. Jag bör blott tillägga, att nya ljuskronor prydde kyrkan, och en ringklocka säger till när det är tid att gå upp i Herrans hus. Det bör wäl ock till församlingens beröm sägas, att hela kostnaden på blott några dollars när war inbetald, jag tror det war nära $500, som allt kostat. Detta är ganska wacklert, emedan församlingen är liten.

Men nu måste wi höra något litet om mötet och festen som firades med anledning af kyrkoförbättringen.

På måndagen öppnades mötet med högtidlig gudstjenst kl. 3 e. m. Predikan höllS af undertecknad öfwer 2 Mosеb. 23: 30. Huru Herren utförer sina werk småningom ("tågliga"). Wi tycka det går allt för sakta, isynnerhet med missionswerksamheten och Guds rikes utbredande i werlden, och än mera "tågligt" går det med wåra andeliga fienders utdrifwande ur wåra hjertan. Mången will hjelpa till, att det må gå något fortare med omwändelsen och helgelsen, men derigenom gör man blott saken swårare. Har Herren fått begynna ett godt werk, så skall han ock fullborda det, om än "tågliga" eller "litet efter litet" såsom engelska bibeln uttrycker det.

På aftonen samlades man åter i kyrkan och pastor Boman från Chicago höll ett missionstal öfwer Hes. 37: 1—10. Derwid wisades 1:o **Missionsfältet**, liknande det i profetens syn omtalade fältet med förtorkade ben. 2:o **Missionspredikan**: Guds lifgifwande ord i tro och tålamod predikadt är det medel som Herren befaller att bruka för att få lif i de döda benen. 3:o **Werkan deraf**. Det blir ofta så märkbart, att det blir ett stort gny, stor rörelse; men det blir också mera, då Herrans Ande får komma med, det blir en ny menniska, ett nytt lif i Gud och en ny wandring. — — — Predikan war allwarlig och uppbyggelig.

På tisdagen höllS en bibelbetraktelse af pastor Södergren, hwarefter man upptog det föreslagna samtalsämnet: Augsburgiska bekännelsens första artikel. Man hade trott att det war bäst föreslå både 1:ste och 2:dra art., på det att det skulle räcka till, ifall man ansåg, att det ej behöfdes så mycket diskuteras öfwer den första: men det blef så rikt ämne till tröst och uppmuntran, att oaktadt wi höllo på både förmiddagen och en stor del af eftermiddagen, blef det alls icke torrt att samtala öfwer artikeln **om Gud**. O hwilken rikedom i hwarje ord i wår bekännelse! Hwarför äro wi så tröga att studera den?

På eftermiddagen kl. ¼4 afbröts samtalet och en högtidlig stillhet inträdde. Samtalet hade fört oß i Guds närhet, men ännu närmare skulle wi få komma. Nattwardsbordet dukades och ett ort, men kraftigt och evangeliskt skriftetal höllS af Pastor Hult öfwer de orden i Es. 12: 3: **I skolen öfa watten med glädje utur helsobrunnarne.** Och så fingo wi ock nu göra och samla oß omkring Jesu kors och öfa utur Jesu djupa sår syndernas förlåtelse, lif och saliget. Ack saliga stunder som Jesus beter fattiga syndare här på jorden!

På aftonen höllS den lilla enkla festen, som dock war en werklig högtidsstund. Först uppstämdes i samljud

med orgelns toner några wersar af den sköna psalmen 325, hwarefter lästes för altaret Dav. 122 och 84 psalmer och bön. Så sjöngs ps. 324, hwarefter pastor Ewald besteg predikstolen och talade öfwer Dav. 27:4: Om Guds folks glädje öfwer Guds hus och huru Gud der will möta och wälsigna sitt folk. Gud bor i Höjden och i Helgedomen och i fattiga syndares hjertan. Jag will ej försöka återgifwa något af denna hjerteuppfriskande predikan. Hoppas de som hörde den ej snart glömma den stunden i "Guds hus". Efter predikan sjöngs af Miß Engström Dav. 24 ps. Derefter höllos fem små tal öfwer de på predikstolen anbragta taflorna. I predikan hade äfwen blifwit omnämdt att det war godt att hafwa något att "skåda" wid gudstjensten. Här fick man skåda. Sjelfwa predikstolen predikade, så att om ej någon prest wore der, kunde man ändå få flere predikningar. Först wisade ordföranden på sädesmannen, huru han får ordet. Det faller i olika jordmån. Ofta får han så med tårar; men får ej hålla upp, utan hålla på i tid och i otid. När åhörarne se på denna bild böra de fråga sig, till hwilken klaß af åhörare de höra och bedja att de må anamma ordet i ganska godt hjerta och bära frukt i tålamod.

2. Past. Hult wisade på Lydias älskliga bild, huru ordet rätt anammas och bär frukt, så att menniskan tror och blir frälst. Det är ganska uppmuntrande då en lärare får göra dylika erfarenheter som ap. Paulus den gången fick wid flodstranden i Philippi (Apg. 16).

3. Pastor Södergren wisade på Abrahams och Isaks trosprof och huru ordet der bewisar sin frukt uti att uppehålla och stärka tron. Genom undergifwen lydnad wisar åhöraren, huru han håller fast wid Guds ord äfwen i pröfningen. Efter pröfningen får själen också smaka och se huru ljuflig Herren är, likson Abraham fick glädjas efter profwet.

4. Pastor Larson pekade på fariseen och publikanen, hur olika själar komma upp i kyrkan och ställa sig inför Gud. En del äro egenrättfärdiga och andra botfärdiga.

Det botfärdiga sinnet får mottaga nåden och gå hem med wälsignelse.

5. Past. Boman pekade först på koret, solen och den korsfäste, och sedan på predikstolen samt till sist på taflan om de 10 jungfrurna, som häntyda på slutet och huru det då skall se ut för de olika kyrkobesökarne. Fariseen och publikanen skola då bli uppenbara. Salige då de som gått till kyrkan att hemta olja i sina käril. Talaren förde oß alla till sinnes den stora uppenbarelsedagen, då Herren skall komma att hemta sin brud, och då det nya templet skall framstå i sin härlighet och Guds folk fira en glädjefest som ej tar slut.

Efter dessa tal sjöngs en sång, en kollekt upptogs, slutbönen höllo och wälsignelsen uttalades. Hela församlingen uppstod nu och sjöng ps. 268.

Alla gingo hem, kännande att det "war godt att wara i Guds hus".

Ja, dagen efter wille man hafwa mer och samlades derför återigen kl. 9 och fortsatte med predikan och samtal till middagen. Denna stund war ej heller den minst uppbyggliga. Wåra hjertan blefwo öfwergjutna af Guds huses rika håfwor, och wi woro glade öfwer de härliga utsigter Guds barn hafwa att

en gång få samlas och ewigt bo hos Herren i hans hus. Skada blott att icke flere kunde få deltaga. Twenne af distriktets pastorer woro frånwarande, till stor förlust för dem sjelfwa och till saknad för oß; men wi fingo glädjen att se Chicagobröder hos oß. Wi säga dem ett hjertligt tack för besöket! Må Herren wälsigna dem och ersätta deras kärleksbewisning i rikt mått!

Wi måste nu resa på middagen, men wi hörde att en liten efterskörd wänta-de den qwarblifwande, nemligen pastor på stället. Det war hans egen och en dotters födelsedag och på aftonen ämnade ungdomen och några wänner upp-wakta sin älskade lärare i hans hem. Wi hafwa sedan sport att detta skedde till pastor M—gs och hans familjs sto-ra förwåning. Der hölls nu åter en liten fest som slutades med Guds ords betraktelse och bön. Några wackra minnen lära ock lemnats efter i pastors-huset, hwaröfwer pastorsfamiljen kän-ner sig innerligt tacksam. Så war det nu slut med högtidligheterna den gång-en i denna lilla församling och jag må-ste också sluta. Blott säga, att wårt nästa möte blir i Oregon, Ogle Co., den 8 December.

G. P.

Wi äro enligt Galat. 4: 28—31 "löftets barn och den frias söner". Såsom den frias söner äro wi lösta från träldomen under lagen, "från det testamente, som föder till träldom" Gal. 4: 24. Såsom löftets barn äro wi bundna wid löftet. Den sanna friheten, hwarmed Kristus har friat oß, består således i att wara löst i ett afseende och bunden i ett annat.

Bröder, prediken Kristum!

För 100 år sedan insamlade missio-nären Rauch ur Brödraförsamlingen de båda förstlingarne bland indianerna i Nordamerika, Tschoop och Schabosch. Tschoop war den allra första och blef sjelf ett wälsignadt wittne bland sin nation. Denne mans grundliga om-wändelse war i ögonen fallande, ty han hade alltid warit den wildaste och mest utswäfwande. Om sin wäckelse berät-tar han sålunda: "Bröder, jag har wa-rit en hedning, blifwit gammal bland hedningarne och wet således mycket wäl, hur det förhåller sig med dem. En gång kom till oß en predikant, som wille lära oß och började med att be-wisa, att det fanns en Gud. Då sade wi: åh, tror du då att wi ej weta det; gå du tillbaka dit, hwarifrån du är kommen. — En annan gång kom en predikant och wille lära oß; I skolen icke stjäla, swärja, ljuga o. s. w. Wi swarade honom: du narr, tror du då, att wi ej weta det? Lär dig det först sjelf och lär så det folk, som du tillhör, att de ej göra det — och så skickade wi honom bort. Efter någon tid kom Rauch till min hydda och sade: jag kommer till dig i himmelens och jordens Her-res namn, hwilken låter dig weta, att han gerna will göra dig salig. För den orsaken har han blifwit menniska, har på korset utgjutit sitt blod för dig och mig, på det att wi icke skola gå för-lorade. Han lade sig derefter till hwila i min hydda och insomnade, ty han war trött af resan. Åh, tänkte jag, hwad är det för en man? Han ligger der och sofwer så godt. Här är min tomahawk (stridsyxa); jag kunde ju

slå ihjäl honom och bära ut honom i skogen — hwem skulle bry sig derom? — Men jag kunde ej bli fri från hans ord; de föllo mig alltid i tankarne, och då jag sof, drömde jag om det blod, som Kristus utgjutit för oß. Då tänkte jag: detta är likwäl något helt annat, och tolkade för indianerna de ord som Rauch än widare talade till oß. Så har genom Guds nåd wäckelse uppstått ibland oß. Derföre säger jag eder: **bröder, prediken för hedningarne Kristum och hans blod och hans död,** om I wiljen hafwa wälsignelse af edert arbete bland dem.

Missionen bland kineserne i Californien.

I För. Staterna uppehålla sig omkr. 150,000 kineser, de fleste i Californien. Den kristliga kärleken söker att tillföra dem Guds ord och winna dem för evangelium. I San Francisco bestå fyra särskilda kines-missioner med tillsammans 19 skolor och missionsherbergen. I några äro kinesiskan, men i de flesta engelskan tal- och underwisningsspråk. Söndagsskolor, hwardagsskolor, aftonskolor, bönemöten, gudstjenster och en kinesisk ynglingaförening äro de hufwudmedel, genom hwilka missionswerket bland kineserne i San Francisco bedrifwes. Aftonskolorna beföktes sistliden winter af 750 lärjungar i medeltal, söndagsskolorna räkna wid paß 1000. Flera unga omwända kineser deltaga redan werksamt i missionsarbetet. Bland de tusenden, som årligen återwända till Kina, hade mången kommit som hedning och for tillbaka som kristen. Några föra åtminstone någon kristlig kunskap med sig tillbaka till det hedniska "midtens rike". Mången missionär i Kina har redan blifwit öfwerraskad att på orter, der han alls icke kunde wänta det, finna ett synnerligen wänligt mottagande, till och med förstånd för sin predikan. Der fu nos utan twifwel sådane, som antingen i Amerika eller annorstädes warit bland kristne.

(Miss. Blatt.)

Af hans fullhet hafwa wi mottagit och böra mottaga nåd för nåd, likson wi böra tillwäxa i nåden och i wår Herres Jesu Kristi kunskap. **Gåfworna** tillmätas oß, och äfwen **bedröfwelserna** hafwa ett ganska noga bestämdt mått; men nåden will wara öfwer oß utan mått, omätlig. Intet steg på den smala wägen skall lyckas oß, om icke nåden följer oß ända till slutet. Wi behöfwa nåd för hwarje ord och gerning, för hwarje riktig tanke, äfwensom för hwarje rätt lidande, fördragande, uthärdande och kämpande. Derföre will nåden wara öfwer oß utan mått. Just emedan synden är så mäktig, emedan wårt syndaförderf är så omätligt, så måste den derifrån frälsande (helsosamma) nåden wara ännu mäktigare och omätligare. Från det omätliga djupet af wårt syndaförderf kunna wi sluta till det ännu omätligare djupet, höjden, bredden och längden af Guds nåd.

(Huhn.)

Gud kan glömma synden, emedan hon icke härstammar från Honom, och emedan hon blifwit utplånad genom Hans Son. Det goda åter kan Gud aldrig glömma, emedan det kommer från Honom sjelf och werkas genom Kristus i menniskan.

(Huhn.)

Reformationstalen.

Wåra reformationsfester hafwa börjat draga wår kyrkliga allmänhets ögon till sig; man anser dem för betydelsefulla och wäntar något af dem. Förlidet år utsändes de då hållna talen, och från flere håll har man i år fordrat "Echo nr 2" med de tal, som wid högtiden denna höst höllos. Men då "Echo nr 1" näppeligen mer än betäckte utgifterna, hafwa wi tweksat att denna gång utgifwa nr 2, och i stället beslutat trycka talen i "Aug. o. Miss." Dermed kommer wäl rummet i wårt blad att för en tid temligen fyllas, och således utträngas en del annat, som borde inflyta; men twenne ting winnas dock derigenom, 1) att wåra många wänner få tillfälle läsa, hwad de ej kunde få höra, och de som hörde få anledning att ånyo genomlefwa den högtidliga dagen och närmare öfwertänka hwad som måhända hastigt nog gick förbi dem, 2) att talen blifwa mera spridda, än de annars möjligen blifwit, och ingen rist löpes. Wi hoppas derför, att alla skola finna sig wäl belåtna med arrangementet. Red.

Notiser.

Pastor Lindeblad anlände till sitt nya hem i Moline den 18:de dennes och infördes i sitt embete söndagen den 23 Nov. Alla äro glada öfwer hans ankomst. Må hans dagar i Moline blifwa många och wälsignade!

— Till den församling i Chandlers Valley, Pa, som pastor Lindeblad lemnat, har pastor C. A. Johnson i Irwin Station, Pa, blifwit kallad och lär han både antagit kallelsen och redan wara dit afflyttad.

— Enskildt bref meddelar att pastor A. Rodell i Kansas City antagit kallelse från församlingen i Brooklyn, N. Y.

— Wåra läsare skola helt säkert glädja sig med oß wid underrättelsen om att pastor A. G. Skeppstedt, som för sin swaga helsa återwände till fäderneslandet, befinner sig nu wid mycket förbättrad helsa, om han ock icke kan sägas wara fullt återställd. En berömd läkare, som undersökt hans bröst, har förklarat att hans lungor äro fullkomligt friska, något som både pastor S. sjelf och andra med honom trodde så långt ifrån wara förhållandet, att man fruktade fastmer att på den wägen döden ganska bestämdt nalkades. Må Herren göra den k. broderns dagar många och wälsignelserika!

—Den nya katekesen har warit färdig ett par weckor och kan reqwireras hos Engberg & Holmberg i Chicago.

Tillkännagifwanden.

Fowakonferensens norra missionsdistrikt inbjuder de södra distrikterna till gemensamt möte eller extra konferens, om man så will kalla det, i Des Moines, näst kommande 9 December, till öfwerläggning om wissa, missionsfältet rörande, angelägenheter.

Gudstjensten börjar kl. ½8 e. m.

Moingona den 22 Nov. 1879.

O. J. Siljeström.

Missionsmöte.— Smoky Hill-distriktet af Kansaskonferensen håller missionsmöte i Enterprise den 8 och 9 och i Davis Creek den 10 och 11 Dec. Mötet börjas i Enterprise d 7 kl. 1 på e. m.

Diskussionsämne: 1 Petr. 1: 18—20.

Missionswänner, som äro fattige i andan, äro hjertligt wälkomna.

C. A. Swensson, sekr.

Missionsmöte. Grand Rapids-distriktet håller, will Gud, sitt nästa möte i Clam Lake, och börjas det derstädes lördagen den 13 Dec. ½8 e. m. med högtidlig gudstjenst. På näst följande måndag den 15 Dec. fortsättes mötet i Hobart.

Samtalsämne: Rom. 3: 25, 26.

Wänner från när och fjerran äro wälkomna.

Big Rapids, Mich. d. 18 Nov. 1879.

M. P. Odén, sekr.

Missionsmöte. Nebraskadistriktet af Kansaskonferensen afhåller sitt nästa möte i Salemsförsamlingen i Platte Co. och börjas det tisdagen den 2 December kl. 10 f. m.

Konferensens ordförande, som nu reser i Nebraska, skall säkert med sin närwaro glädja oß. Kommen alla! Samtalsämne wäljes wid mötet. L. P. Alquist.

Missionsmöte. Galesburg-distriktet kommer att hålla sitt nästa möte i Knoxville, och börjas det derstädes med predikan måndagen den 1 Dec. kl. 7 e. m.

Samtalsämne: Ebr. 12: 1, 2.

Alla wänner äro hjertligt wälkomna.

Woodhull den 14 Nov. 1879.

N. Nordgren, sekr.

Missionsmöte. Jowa konferensens norra missionsdistrikt heller sitt nästa möte i Kesho, Webster Co, Jowa måndagen den 1:ste December och börjas det med predikan i skolhuset wid Kesho station kl. 8 e. m. Samtalsämne: Joh. 8: 31, 32. — Alla Guds ords wänner äro hjertligt wälkomna.

Gowrie, Jowa d. 21 Nov. 1879.

S. F. Westerdal, sekr.

Aug. och Missf. för 1880.

Det är ej meningen att här skrifwa någon anmälan, endast erinra wåra wänner om nödwändigheten att arbeta för detta blads fortfarande spridning. I hafwen under de gångna åren lärt hwad A. och M. gerna will wara och än mer blifwa, och hoppas wi att de betydliga kretsar af läsare, som wårt blad förwärfwat sig, icke skola förminskas, utan betydligen förmeras. För att i någon mån bidraga dertill, föreslå wi, att nye prenumeranter, som nu eller när som helst betala för nästkommande år skola erhålla bladet fritt från subskriptionsdagen till årets slut. **Tänken nu härpå och handlen!**

Passande underrättelser och notiser från församlingar och settlementer wänta wi få motse, alltid så tidigt och fullständiga som möjligt är.

Red.

Fotografier af det nya professorshuset wid Aug. College efter arkitektens ritning säljas till förmån för museikassan för 50 cents, inberäknadt postporto.

Requisitioner åtföljda af liqwid torde benäget sändas till

Prof. Josua Lindahl.
Aug. Coll., Rock Island, Ill.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin requireras till $1.25.

Tidningar från Swerige för 1880.

I likhet med föregående åren mottaga wi prenumeranter äfwen för nästkommande året å följande:

Wäktaren	$3.00
Pedagogist Tidskrift	1.50
Theol. Tidskrift	1.00
Hemåt	1.25
Sw. Luth. Kyrkotidning	1.00
Arbetarens wän	0.75
Budbäraren	0.75
Fost. stift. Missionstidning	0.75
Sw. Kyrkans missf. tidning	1.75

De som önska erhålla någon af dessa tidningar, böra insända prenumeration före den 15 Dec., om de skola få sin tidning i ordentlig tid från början.

Moline, Ills, den 25 Nov. 1879.

Wistrand & Thulin.

Innehåll: Tal hållet wid reformationsfesten i Rock Island, sid. 753. — Missionsmötet i De Kalb, sid. 762. — Bröder, prediken Kristum, sid. 765. — Mission bland kineserne i Californien, sid. 766.

Moline, Ills, 1879.
Wistrand & Thulin's bok- och accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 3 December 1879.** **N:o 49.**

Reformationen och Bibeln.

Reformationens förtjenster om bibeln likſom bibelns om reformationen wiſa ſig och ingå i hwarje reformationswerkets minſta del. I hwarje ſanning ſom förſwarades, i hwarje willfarelſe ſom bekämpades, i hwarje läroartikel ſom formulerades war bibeln den werkande kraften och det werkſamma medlet. Att derför wid ett tillfälle ſådant ſom detta kunna ens i ringaſte mån framſtälla på ett tillbörligt ſätt reformationens och bibelns ömſeſidiga förhållande är knappt möjligt, ty för att göra rättwiſa åt ämnet behöfde hela reformationens hiſtoria anföras och alla deß efterlemnade arbeten anlitas. Swårigheten ligger deri att kunna i få drag uppwiſa reformationens ſtora förtjenſter om bibeln, och de få dragen borde wara grundliga, kraftfulla, djerfwa.

Annu en annan ſak: Enhwar kan anſes wara någorlunda hemmaſtadd i ämnet, har redan inhämtat det meſta ſom kan ſägas om 16 ſeklets reformation, gör derför anſpråk på något nytt för att med intreſſe kunna lyßna till hwad i en ſå bekant ſak widare kan wara att ſäga, och något nytt kan här ej meddelas. Något måſte ju dock ſägas, och det ſom kommer att ſägas ſtall huſwudſakligen röra ſig om reformationens förtjenſter i afſeende på bibelns öfwerſättning, om yrkandet för bibeln att wara enda ſanningskällan, ſamt om framhållandet och förſwarandet af bibelns huſwudlära.

Men innan wi gå att påpeka reformationens för oß ſåwäl ſom för flydda och kommande ſlägter ſå wälſignelſerika förtjenſter om bibeln, wilja wi med få ord erinra om den äldſta kyrkans ſtällning till denſamma, hwad hon gjorde för bibeln, ty från henne i förſta hand har bibeln kommit till oß.

I.

Den förſta kriſtna förſamlingen hade emottagit det gamla teſtamentets och apoſtlarnas ſkrifter icke ſåſom menniſkors ord, utan, ſåſom det ſannerligen war, ſåſom Guds ord. I otaliga afſkrifter kopierade hon deſſa urkunder, men icke med boktryckerikonſtens tillhjelp, utan bokſtaf för bokſtaf fick hon ſkrifwa eller rättare pränta hela bibeln, och när nu oftaſt werket ſkulle göras mycket prydligt, ſå tog det tiotal af år innan

en bibel blef fullt färdig. Apostlarnas egna anteckningar finnas icke i behåll, de funnos ej på reformationstiden, ja, icke ens i andra århundradet af wår tidräkning, de förswunno ganska tidigt, emedan de skrefwos på ett ganska skört papper samt gingo hand ur hand inom församlingarna för att läsas och sålunda snart utnöttes.

Men redan innan dessa apostlarnas egna anteckningar förswunno, woro af dem talrika afskrifter gjorda och i bruk i församlingarna wid gudstjensten samt i enskilde medlemmars ego. Dessa afskrifter, åtminstone de som blifwit bewarade intill wåra dagar, gjordes på pergament, ett dyrt men waraktigt materiel. Blott några och tjugu sådana handskrifter äro i behåll från 4:de, 5:te och 6:te århundradedt, af dessa blott två från trehundratalet. Wi böra ej förwånas öfwer att så få af de äldsta handskrifterna kommit till wår tid, snarare må wi förundras öfwer att någon enda sådan kunnat bewaras, dels undan tidens frätande tand, dels under de många förföljelser, omstörtningar och förändringar som egt rum under seklernas lopp. I den sista förföljelsen under kejsar Diocletianus befalldes de kristna att utlämna sina heliga skrifter, ty det hade nu hedningarna lärt sig inse, att kristendomens styrka låg i deß skrifter, blefwo blott dessa förstörda skulle snart kristendomen afstyna och dö ut. De som nu efterkommo denna befallning och utlemnade den heliga boken, de blefwo wäl sjelfwa skonade, men bibeln förstördes, och de som wägrade att efterkomma myndigheternas befallning, blefwo tillika med sina heliga böcker förgjorda. Bibeln alltså förstördes i hwad fall som helst. Att under sådana förhållanden något eller några exemplar af densamma blefwo bewarade från hwilka afskrifter kunde göras och blifwit bibehållna intill wåra dagar, är ett kraftigt bewis på Herrans omsorg om sin församling. Den äldsta handskrift wi ha daterar sig från tiden närmast efter denna förföljelse och anses wara ett af de femtio exemplar som på kejsar Constantins befallning förfärdigades och skänktes till wissa församlingar. Naturligtwis låg en äldre eller snarare flere äldre handskrifter till grund för dessa femtio kopior, men som ej blifwit åt efterwerlden bewarade.

Öfwersättningar af bibeln finnas äfwen från den första kristna tiden och och somliga af dem äro till och med äldre än den äldsta af wåra handskrifter. Att de första öfwersättningarna af Nya Testamentet skulle blifwa till latinet war naturligt, då detta war det herrskande språket. Många sådana gåfwos snart, så att kyrkofadren Augustinus beklagar den stora mängden af dem, ty de woro werk af sådana, som hwarken förstodo rätt grekiska eller latin. Men äfwen på andra språk, såsom syriska, koptiska, etiopiska och armeniska funnos i tredje och fjerde århundradet öfwersättningar, ja, också på götiska eller meso götiska af göternas biskop Ulphilas, och då denne dog år 360, måste hans öfwersättning wara åtminstone lika gammal som den äldsta af handskrifterna som wi ega.

Denna bibelöfwersättning eger serskildt intresse för oß swenskar, ty det enda öfwerblifna exemplar af densamma togs bland annat krigsbyte af swenskarne under 30:åriga kriget ur ett kloster i Prag och utgör en af de dyrbara-

ste skatter i Upsala bibliotek. I den lär ej finnas konungaböckerna, ty Ulphilas fruktade, att hans nog wilda göter skulle blifwa ännu mera krigiska genom att läsa dessa böcker, derför öfwersatte han dem ej.

Dessa öfwersättningar äro ett godt wittnesbörd för den äldsta kyrkan och wisa att hon wille troget efterkomma sin mästares befallning, icke blott att gå ut och döpa utan ock att gå ut och lära allt folk. De wisa hwilket wärde hon satte på Guds ord och att hon ansåg bibelns hörande och läsande på modersmålet wara nödigt för en sann kristendoms bibringande och bewarande hos de folk, hon wille omwända. Annorlunda blef det några århundraden längre fram i tiden, då kyrkan beherrskades af påfwedömet. Den helige Bonifacius, tyskarnes apostel, war wäl outtröttlig i sitt nit att omwända hedningarne, men i stället för bibeln bragte han till Tyskland Roms redan då mångfaldiga andliga kram: reliker, radband, rökelser, tempelkärl och deßutom helgondyrkan, engladyrkan och påfwewälde. Wi kunna tryggt påstå att Tyskland egde ingen bibel, förrän det fick den genom reformationen. Sammalcdes i Norden. Den hel. Ansgarius, hwem will förringa hans förtjenster om kristendomen i wårt fädernesland, men han medförde och efterlämnade ingen bibel. Medeltidens kyrka i Swerige, som sträckte sig nära nog genom sju århundraden, egde ingen bibel — Swerige fick den först genom reformationen.

Den första kristna kyrkan hade ännu en annan förtjenst om bibeln, som ej bör förbises, om ock med blott få ord beröras. — Wi tala förnämligast om Nya Testamentet. Hon hade att bedöma och afgöra, hwilka skrifter woro werkligen äkta apostoliska till skillnad från de många, som den tiden wille gå och gälla såsom skrifna af apostlarna, men ej woro det. Wi komma ju ihåg att Nya Testamentet lika litet som det Gamla blef fullfärdigt på en gång, utan skrefs af olika män, på olika tider och på olika orter och sålades icke såsom en bok öfwerlemnades åt kyrkan, utan kyrkan hade att samla de olika skrifterna och sammansluta dem till ett helt. Derjemte hade hon att afgöra huruwida skrifter som woro skrifna af de s. k. apostoliska fäderna, skulle anses för af Guds Ande inspirerade eller ej, och så få utgöra en del af den heliga skrift. Dessa fäders skrifter egde stort anseende och lästes tillika med de apostoliska skrifterna i många församlingar wid gudstjensterna. I en af de förr nämda äldsta handskrifter innehållas också Barnabæ bref och en del af Hermes bok "Herden", en bok som någon kallat den äldsta kyrkans "Kristens Resa", emedan den likt denna berömda bok af Bunyan på ett allegoriskt sätt beskrifwer Kristi församling på jorden.

Denna kyrkans uppgift att bestämma hwilka skrifter woro Guds ord eller ej skulle wi wilja kalla hennes allraswåraste uppdrag, och skulle det, kunna wi fråga, nu ytterst bero på menniskor att afgöra hwad som är Guds ord eller ej? Härpå kan swaras: De heliga skrifterna afgöra den saken sjelfwe, dels derigenom att de flesta af dem från apostlarnas tider woro allmänt erkända af hela kyrkan såsom äkta, dels derigenom att deras innehåll, deras tungomål röjer det gudomliga ursprunget, och när de ställas i jembredd med skrif

ter skrifna af låt wara äfwen apostlarnes närmaste män, så är emellan dem en himmelswid skilnad. Att många meningsstrider utkämpats rörande dessa skrifter till deß omsider på kyrkomötet i Hippo 393 det Nya Testamentets kanon afgjordes sådan kyrkan nu eger den, det är wäl säkert, men en stor sak är, att den äldsta kyrkan under Guds Andas ledning kom till enighet härom och öfwerlemnade åt oß dessa heliga skrifter sammanslutna till ett helt såsom ett o f ö r g ä n g l i g t, o b e s m i t t e l i g t och owanskligt arf.

II.

Emellan den äldsta kyrkan och reformationen ligger påfwedömet — en widunderlig blandning af sanning och lögn, kristendom och hedendom, tro och wantro, förnuft och oförnuft, helighet och skändlighet, allwar och gyckel, späkningar och utswäfningar, försakelse och yppighet. Och påfwedömets kyrka war en fortsättning af den första kristna, ett barn af denna? Huru kunde hon då blifwit så wanställd? Mången from moder har en lösaktig dotter, men modren är ej moder till lösaktigheten — genom att öfwergifwa modrens bud och icke längre följa hennes fotspår har dottren blifwit lösaktig. Genom att öfwergifwa Guds ord förwandlades den första kyrkan till påfwedöme. Såsom sådant förwisade nu kyrkan bibeln från gudstjensten, förbjöd lekmännen att läsa den, samt tillät ej deß öfwersättning på modersmålet. Klosterinrättningen, som undan tidens barbari och wåld gömde den fromhet som tilläfwentyrs ännu fanns och uppfostrade den enligt sin trångbröstade method, fick äfwen wara en wakterska af de bibelhandskrifter, som öfwerlefwat alla omstörtningar och förändringar sedan Constantins dagar. I klostren sysselsatte sig också bröderna med bibelns afskrifning, så att den tid och den kyrka som **undertryckte och förbjöd** bibelns läsning war tillika den som **skyddade och bewarade** bibeln och måste i sinom tid öfwerlemna detta dyrbaraste af alla pund i händer, som kunde bättre ockra dermed.

Den tid skulle snart stunda, då Guds ord skulle låta höra sin basunaröst och skaka den gamla byggnaden i deß grundwalar och komma alla prester och munkar att darra, många altaren att falla, många klosterportar att öppnas, men ännu mer — många menniskohjertan att upplysas, tröstas, lefwandegöras och frigöras från alla wantrons begär och band.

Detta skulle reformationen och bibeln göra.

Wid tiden straxt före reformationen tyckes dock kyrkan icke längre så hårdt hålla på sina förbud mot bibeln, antingen derför att hon ej längre ansåg sig behöfwa frukta några kättare såsom Albigenser, Waldenser eller Hussiter, med hwilka sednare hon deßutom kommit på fredlig fot, sådant det war, efter åtskilliga medgifwanden å båda sidor; eller ock hade hon hunnit glömma att i en öppen bibel se sin oförsonlige och öfwerwinnelige fiende. Huru som helst, så finne wi dock att redan före reformationen flera upplagor af bibeln icke blott på latin utan äfwen på tyska trycktes, fastän för deras spridning icke så serdeles mycket gjordes. Deßutom kan man wäl antaga att dessa öfwersättningar icke gjordes på den högsta kyrkliga myndighetens uppfordran, utan woro de mera werk af det enskilda intresset.

Wi weta, att den första tryckta bok war den latinska bibeln, men redan år 1466 utkom bibeln tryckt på tyska, och det berättas oß, att emellan denna första upplaga och intill deß Luthers bibel utkom, trycktes icke mindre än fjorton upplagor på tyska och deßutom flera på plattyska. Klart är att dessa upplagor woro helt små, och hwad sjelfwa öfwersättningen angår, så war den högst eländig, alldenstund den war gjord efter den ensamt godkända latinska bibeln, som med åren blifwit mycket förderfwad genom usla förklaringar som under hand influtit i texten. Afwenledes war deß tyska språk jemmerligt.

Om jag icke mißtager mig, eger wårt bibliothek här ett exemplar af dessa tyska biblar, som utkommo före reformationen. Om den icke kan sägas skänka wår skola något glänsande rykte — och det kan den wäl ej enligt det bedömande wi gifwit — om den icke är en skatt, är den dock för sin ålders och sällsynthets skull en kuriositet.

Härmed ha wi ock fått en liten påminnelse om hwilken del boktryckerikonsten redan från början tagit i bibelns spridning. Utan den hade troligen reformationen hwarken sträckt sig långt ej heller djupt ned, ej heller hade den kunnat blifwa af serdeles bestånd och waraktighet. Förderfwet och widskepelsen hade så genomträngt alla områden, att de ej kunde motarbetas blott dermed att i kyrkorna lefwande röster läto sig höras. Dessa röster behöfde tränga till hwarje wrå, till hwarje hus och härd Reformatorernas bibel såwäl som deras öfriga tryckta skrifter blefwo sådana röster, som förde Guds ord såwäl till den fattiges hydda som till den rikes palats, såwäl till påfwens kabinett som munkens cell, såwäl till sanningens fiende som till deß wän.

Luther sade om boktryckeri-konsten: "Den är den högsta och ytterste skänk, genom hwilken Gud will befrämja evangelii sak. Den är den sista lågan före werldens utslocknande. Hon nalkas, Gudi lof! sin ända. Många i Gudi insomnade hafwa åstundat se denna det åter igen uppenbarade evangelii dag".

Det war en af reformatorernes tidigaste angelägenheter att få en god och tillförlitlig bibelöfwersättning. Luthers bibel är den första protestantiska, efter den utkommo öfwersättningar af de schweitziska, franska, engelska och skotska reformatorerne. Luther fann bibeln första gången i universitetets bibliotek i Erfurt, medan han ännu studerade lagfarenheten och war helt ung, omkring aderton eller nitton år gammal. Det war en tryckt bibel på latin och hade för bibliotekets räkning för ett högt pris blifwit inköpt från någon af de förr nämda latinska upplagor som utkommo under tiden mellan boktryckerikonstens uppfinning och år 1500.

Mången håller före att Luther blef reformator samma dag, han öppnade bibeln. Det går dock icke så fort att bli reformator. När det gäller icke blott att inse bristerna och rifwa ned det bestående, utan också att finna botemedlet och uppbygga ett nytt, så fordras grundlighet och tid. Revolutionära omhwälfningar ware sig på det kyrkliga eller werldsliga området ske med fart och hast och dertill behöfwes föga ware sig sjelfkännedom eller gudskännedom. Hwad skola wi säga när wi erinras om att det dröjde omkring femton eller sexton år från den dag Luther fann bibeln

till deß han uppspikade sina theser på Wittenbergs slottskyrkodörr. Sexton år! Under dessa långa år försiggick reformationen i hans egen själ.

Många den tidens män och reformationens närmare eller fjermare befordrare tyckas mycket fortare än Luther ha wunnit insigt i Guds ord och fått ögonen öppna för kyrkans förfall. T. ex. åtskilliga af de s. k. humanisterna för att blott påminna om en Reuchlin och en Erasmus. Denne sednare, medan Luther ännu war munk, utpekade bristerna i tidens teologi, i synnerhet orimligheten i det herrskande skolastiska systemet, han gißlade sedeförderfwet i alla stånd och fördömde utan skonsamhet munkarnes okunnighet, lättja och lättsinne, ja, han skref till och med kritiska och exegetiska noter till nya testamentet, men reformator blef han aldrig, ty det hade ingen reformation försiggått i hans egen själ trots upplysningen i hans förstånd.

Huru annorlunda utwecklades icke Luther och huru långsamt! Några år efter det han funnit den dyrbara skatten bibeln hänwände han sig ännu i swår lifsfara, som han iråkat tillfölje deraf att han sårat en fot, till jungfru Maria med bön om hjelp, och efter fem år trodde han det för sin själs saliget wara nödigt eller åtminstone bäst befordrande att ingå i kloster och bli munk. Der i sin ofta djupa själaängest, under det han flitigt läste bibeln, sökte han syndaförlåtelse och frid med Gud medelst fastor, böner och alla slags botöfningar. Efter nio års studerande af den hel. skrift ansåg han det ännu för en stor synd att äta kött på fastedagar och han höll ännu Rom för en helig stad. "War mig helsad, du, heliga stad" utropade han ju knäböjande, då han första gången i fjerran skådade densamma. Ja, i detta Rom kröp den flitige bibelläsaren på sina bara knän uppför Pilati trappa för att på den wägen förtjena syndernas förlåtelse och blifwa rättfärdig, och då han skref sina berykttade 95 theser war han ännu en hängifwen papist.

För Luther, den blifwande reformatorn och bibelöfwersättaren, woro två ting först och främst af nöden: först att af egen erfarenhet finna huru djupa rötter påfwedömets willfarelser slagit i menniskornas hjertan och huru sega att upprycka; det andra, att af egen hjerteerfarenhet förnimma att Guds ord allena innehöll sanningen och att det ensamt kunde upprycka hwarje främmande plantering. Just emedan Luther sjelf behöfde Guds ord för sin kranka själ, förenade sig detta ord med och ingick så i hela hans wäsende, att i allt hans tal och i hans stil uppenbarar sig någonting inspireradt och apostoliskt, hwarföre han ock framför andra war så wäl skickad till bibelöfwersättare.

Efter tjugu års bekantskap och umgänge med bibeln begynte Luther sitt öfwersättningsarbete. Sjelf ansåg han sig icke skicklig att gripa detta werk an, likwäl fans ingen skickligare än han och det wisste hans medbröder i reformationsarbetet. Wi ha Luthers egna ord för att Melanchton twingat honom åtaga sig det nya testamentets öfwersättning. I ensamheten på Wartburg fick han ostörd umgås med Gud i betraktelse och bön och så från ofwan emottaga det nödiga ljuset för att rätt kunna fatta det gudomliga ordets både anda och bokstaf, och att sedan rätt kun-

na återgifwa det på tyska. Underbart blef han wid detta arbete uppehållen och ledd, det förstå wi bland annat af den korta tid som förunnades honom till werkets utförande. Han begynte ej sitt arbete förr än efter sin påhelsning i Wittenberg, då hans wistelse på Wartburg war mer än till hälften tilländalupen och således gafs honom föga mer än tre månader till werkets utförande. Detta låter otroligt, men bewis finnas som höja det öfwer allt twifwel. Hela bibeln utkom först 1534.

Huru Luther sjelf aktade sitt bibelwerk och huru han afwisar, serskildt papisternas anmärkningar, må några utdrag af hans skrift: Sändebref om tolkningen af den heliga skrift, så wisa:

"Jag har mottagit skrifwelsen med frågan i hwilken ni begär min förklaring, hwarföre jag öfwersatt S:t Pauli ord i Rom. 3 sålunda: "Så hålle wi nu det att menniskan warder rättfärdig af tron utan lagens gerningar". Och ni wisar derjemte huru papisterna göra sig mycket beswär, emedan i Pauli text icke står ordet sola, allena; och kan en sådan tillsats af mig icke tålas i Guds ord o. s. w. På denna fråga, om det behagar er, må ni å mina wägnar swara edra papister sålunda: För det första, om jag d:r Luther har kunnat förmoda att papisterna alla öfwer en bank woro så skicklige, att de kunde rätt och wäl förtyska ett kapitel i skriften, wille jag i sanning hafwa ödmjukat mig så mycket och bedt dem om hjelp och bistånd att förtyska det nya testamentet. Men emedan jag wetat och ännu ser för ögonen, att ingen af dem rätteligen wet, huru man skall tolka eller tala tyska, har jag befriat dem och mig från detta beswär. Men det märker man wäl, att de af min tolkning och tyska lära sig att tala och skrifwa tyska, och stjäla således af mig mitt språk, hwaraf de förut ha wetat föga; tacka mig dock icke derför, utan bruka det fasthellre emot mig. Men jag unnar dem det wäl, ty det gör mig dock godt, att jag har lärt äfwen mina otacksamma lärjungar, jemwäl mina fiender att tala.

För det andra må jag säga, att jag har förtyskat det nya testamentet efter min bästa förmåga och efter mitt samwete; har dermed icke twungit någon att läsa det, utan lemnat det fritt och blott gjort det till tjenst för dem, som kunna göra det bättre. Det är ingom förbjudet att göra något bättre. Den som icke will läsa't han låte det ligga! Jag beder ingen och kruſar ingen derför. Det är mitt testamente och min tolkning och skall wara och blifwa min. Har jag deri något felat, hwilket jag dock icke wet med mig sjelf (och jag skulle wisserligen ogerna med wett och wilja tolka en bokstaf oriktigt), will jag icke tåla papisterna till domare deröfwer, ty de hafwa ännu för långa öron dertill och deras ya ya är för swagt att bedöma min tolkning.

— — — Och, att jag åter må komma till saken, om er papist will göra sig mycket beswär med ordet sola **allena**, så säg honom strax detta: D:r Martin Luther will så hafwa't och säger: Papist och åsna äro ett ting. Ty wi wilja icke wara papisternas skolpiltar eller lärjungar utan deras mästare och domare, wilja ock en gång stoltsera och pocka med de åsneskallarne. Och som Paulus berömmer sig emot sina galna helgon, will jag ock berömma mig emot dessa mina åsnor. De äro doctores. Jag ock. De äro lärde. Jag ock. De

äro predikare. Jag ock. De äro teologi. Jag ock. De äro disputatores. Jag ock. De äro filosofi. Jag ock. De äro dialectici. Jag ock. De äro legenter (?). Jag ock. De skrifwa böcker. Jag ock.

Och will widare förkunna: Jag kan uttyda psalmer och profeter, det kunna de icke. Jag kan tolka, det kunna de icke. Jag kan läsa den hel. skrift, det kunna de icke. Jag kan bedja, det kunna de icke. Och, att jag må säga rent ut: Jag kan deras egen dialektik och filosofi bättre än de samt och synnerligen, och wet deßutom förwisso att ingen af dem förstår sin Aristoteles. Och finnes ibland dem en enda som förstår ett prooemium eller kapitel i Aristoteles, så will jag låta handtera mig som en stackare — — Det ware swaret på er första fråga och jag beder er att ni icke swarar sådana åsnor annorlunda eller mera på deras onyttiga slammer om ordet sola än blott detta: Luther will så hafwa det och säger att han är en doktor öfwer all doktorer i påfwedömet.

Men för eder och för de wåra will jag wisa hwarföre jag har brukat det ordet sola, ehuru jag i Rom. 3: 28 icke har brukat sola, utan solum eller tantum. Så wäl se åsnorna på min text; likwäl har jag annorstädes nyttjat "sola fide", och will ock hafwa både solum och sola. Jag har i tolkningen beflitat mig om att gifwa ren och klar tyska. Och har det wäl ofta händt oß att wi i fjorton dagar, tre, fyra weckor hafwa sökt och frågat efter ett enda ord, men ändå stundom icke funnit det.

I Job arbetade wi, magister Philippus, Aurogallos och jag sålunda, att wi på fyra weckor knappt kunde hinna med fyra rader. Käre, nu, då det är förtyskadt och färdigt, kan hwem som helst läsa och mästra det, nu löper man med ögonen igenom tre eller fyra blad och stöter icke en gång emot, men blifwer icke warse hwilka stockar och stenar hafwa legat der hwareſt man nu går fram såsom på ett hyfladt bräde, der wi hafwa måst swettas och ängslas, innan wi kunde rödja ur wägen dessa stockar och stenar, på det man skulle kunna så beqwämligt gå fram. Det är lätt att plöja, när åkern är renſad, men att undanrödja skogen och stockarne och tillreda åkern det will ingen på.

Således har jag här i Rom. 3 rätt wäl wetat, att i latinska och grekiska texten ordet solum icke står, och detta hade icke papisterna behöft lära mig. Sant är att dessa fyra bokstäfwer "sola" icke stå der, hwilka bokstäfwer de åsnorna bliga på som korna på en ny grind. Men de se icke att likwäl textens mening innefattar det, och om man will klart och kraftigt öfwersätta på tyska, så hörer det dit. Ty jag har welat tala tyska icke latin eller grekiska, då jag i tolkningen hade företagit mig att tala tyska. Men det är wårt tyska språks art, när man talar om twenne ting, af hwilka man jakar det ena och nekar det andra, att man brukar ordet solum, blott, jemte ordet icke eller ingen, såsom när man säger: "Bonden har blott säd och inga pengar"; "jag har blott ätit och ännu icke druckit" och otaliga sådana talesätt".

Detta anförda må wara nog, wi kunna deraf lära hwilken möda det kostat reformatorerne, serskildt Luther, att rätt återgifwa på modersmålet den hel. skrift samt hwilken försmädelse och otack de rönte från många håll. För Luther

och hans medhjelpare war det swårare än för dem som kommo efter. De förre hade att bana wägen och hade inga andra bibelöfwersättningar, åtminstone ej på något af dem förstådt språk, att rådfråga utom den latinska, som ofta war mer förwillande än gagnelig, och hwad det gamla testamentet angår hade de De Sjuttio Uttolkares grekiska bibel. Af Wickliffs engelska öfwersättning kunde de troligen icke hafwa någon hjelp. Nyare tiders öfwersättningsarbete må derför med skäl liknas wid att plöja i en renfad åker, då reformatorerne först hade att rödja bort stockar och stenar innan de fingo plöja blott ett litet stycke.

I England under Henrik den 8:des regering utarbetade William Tyndale en af de bästa öfwersättningar af nya testamentet. Den utkom 1526 och är den första som någonsin trycktes på det engelska språket. Den utgafs i Hamburg eller Antwerpen, emedan tryckningen ej wågade göras i England, samt utspriddes sedan i London och Oxford. Tonstal, biskop af London, och Sir Thomas More, filosofen, uppköpte nästan hela upplagan och brände den wid S:t Pauls Croß. De som hade utkolporterat bibeln dömdes af stjernkammaren att bakfram på häströggen med pappershattar på hufwudet och exemplar af bibeln bundna kring lifwet rida genom stadens gator på utmärglade åkarkampar; anlända till skampålen wid Cheapside twingades de att kasta biblarne i elden.

Det höga pris som erhållits för de få exemplar som sålts, iståndsatte Tyndale att företaga äfwen gamla testamentets öfwersättning. För detta blef han omsider gripen i Flandern, och efter att af bödeln ha blifwit strypt till döds, blef hans kropp förbränd till aska. Strax efter Tyndale's död fullbordade John Rogers dennes öfwersättning af gamla. test. Erkebiskop Cranmer och Miles Coverdale korrigerade den. Cranmer erhöll tillåtelse att trycka den i England och kung Henrik befallte att ett exemplar af den skulle uppsättas i hwarje kyrka, att läfas af hwem som behagade; äfwen gåfwos derwid åtskilliga, som oß synes, löjliga föreskrifter, huru folket skulle bete sig wid deß läsning. Men snart, på de romerske biskopparnes inrådan, återtog Henrik denna befallning och förbjöd bibelns läsning.

Sedan efter drottning Marias död reformationen fått fast fot i England, följde tätt på hwarandra många bibelöfwersättniugar, till deß man omsider enades om den ännu i bruk warande Jacob 1:stes bibel.

III.

Reformatorerne skulle dock icke ha åtagit sig detta swåra, mödosamma och i många fall otacksamma arbete med biblens öfwersättning, om de icke warit genomträngde af den öfwertygelsen, att bibeln war det enda ställe, der det gudomliga ordet war nedlagdt, och att bibeln fördenskull war den enda källan för all sann kunskap om Gud och wägen till frälsning. Denna sanning förnekade den katolska kyrkan och hon gör så än i dag. Hon nekar icke, att Guds ord är den enda sanningskällan samt enda regeln för menniskors tro och lefwerne, men hon nekar att Guds ord är uteslutande nedlagdt i bibeln. Hon nekar icke att bibeln är Guds ord, men hon nekar att den enjamt är det. Hon säger att

traditionen är Guds ord lika mycket som bibeln. Traditionen innehåller fädernas meningar, kyrkomötenas beslut och påfwarnes decretaler från äldsta till nyare tider, och allt detta räknar romerska kyrkan för Guds ord.

Reformatorerna wisade, på oomkullstötliga grunder, omöjligheten och orimligheten af det antagandet att traditionen innehöll och utgjorde Guds ord lika mycket som biblen. Orimligheten af ett sådant antagande wisades, och wisas bäst, af det stridiga innehållet af Guds ord på det ena och det andra stället — i bibeln och traditionen. Traditionen innehåller och förswarar meningar som äro twärt stridande mot Guds ord sådant det är i bibeln. Äfwen på historiska grunder uppwisades traditionens sanningslösa innehåll.

Men när och huru kom kyrkan att ställa traditionen i jemnbredd med Guds ord? Detta skedde ganska tidigt. Innan ännu de apostoliska skrifterna woro allmänt spridda och erkända, existerade en sann tradition som hade för uppgift att afgöra icke så mycket dessa skrifters gudomliga innehåll, ty detta talade för sig sjelft, utan om det eller det evangeliet, det eller det brefwet warit erkändt såsom apostoliskt ända från apostlarnes dagar. Och då således traditionen fanns till, innan det ännu war af kyrkan afgjordt, hwilka skrifter som skulle tillhöra nya testamentet eller ej, och då den (traditionen) war till för att just afgöra detta, så skedde att traditionen till och med sattes öfwer den heliga skrift. Den sanna traditionen skall ingenting annat innehålla än de sanna händelserna i wår Frälsares lif samt hans och hans apostlars lära och werksamhet, hwad derutöfwer är det är af ondo. Så begagnade sig Lucas af traditionen wid sammanskrifwandet af sitt evangelium såsom han sjelf erkänner i första kapitlet af sin bok: "Efter många hafwa tagit sig för att beskrifwa de ting som ibland oß allrawissast äro, såsom de oß sagt hafwa, som af begynnelsen det med sina ögon sågo och sjelfwe en del woro af det de sade, syntes ock mig, sedan jag af begynnelsen allting granneligen utfrågat, ordentligen skrifwa till dig, min gode Theophile, att du må förfara wissa sanningen om de stycken der du om underwist är". Lucas således hämtade innehållet i sitt evangelium på traditionell wäg, han utfrågade granneligen af dem som af begynnelsen det med sin ögon sågo och sjelfwa en del woro af det de sågo. De hos hwilka han förfrågade sig woro Herrans Jesu närmaste och lärjungar; sjelfwa woro de af sanningen och wille ingenting annat säga än det de sjelfwa wißte wara sanningen, och Guds Ande bewarade dem för alla mißtag. Wi finna ock lätt huru öfwerensstämmande Luce evangelium är med de öfrige evangelierna, äfwen om wi bortse från de berättelser som äro lika, wi finna att anden är densamma och den enkla högheten densamma. Men hade icke allt detta blifwit nedskrifwet utan skulle ha gått mun från mun, så hade inom kort tid allt blifwit wanställdt.

Om i den katolska kyrkans tradition någonting är sannt som der säges, så är det på sin höjd en wanställd sanning och derför wärdelös. Traditionen antingen den har händelser att omtala eller lärdomar att framställa eller trosartiklar att anbefalla, det måste allt öfwerensstämma med skriften eller i motsatt fall anses opålitligt och förkastligt.

I hwad mån traditionen eger en pålitlig och trowärdig karaktär, kan bäst bedömas af isynnerhet deß historiska innehåll, som är af den widunderligaste beskaffenhet.

Franciskaner-orden har i sin ego en träsko förfärdigad af kunskapens träd på godt och ondt i paradiset; en kyrka eger en fjäder från engelen Gabriels wingar; i ett kloster finnes förwarad en pinne af Jakobs stege, och dylika saker i oändlighet, och traditionen kan så redigt förklara huru dessa märkliga ting blifwit påträffade. Wi ha alla hört den historien att Pilati trappa blifwit förd af englar från Jerusalem till Rom. Skriften låter dock icke förstå att det är englarnas göromål att föra trappor genom luften från ett ställe till ett annat, utan de äro utsände till tjenst för deras skull som saligheten ärfwa skola, men för att nu bringa skriften och traditionen i öfwerensstämmelse, läres att menniskan werkligen blir salig om hon kryper uppför denna trappa.

Annu ett stycke ur traditionen. Den säger att wårt s. k. apostoliska symbolum är werkligen skrifwet af apostlarna, men den nöjer sig icke med att säga blott detta, den wet äfwen att säga huru stor del hwarje apostel har haft i deß författande. Så har Petrus skrifwit: Jag tror på Gud Fader, allsmäktig; Johannes har skrifwit: himmelens och jordens skapare; Jakob har skrifwit: Jag tror på Jesum Kristum wår Herra; Andreas har skrifwit: hwilken afslad är af den hel. Anda, född af jungfru Maria; Philippus har skrifwit: pint under Pontius Pilatus, korsfäst död och begrafwen o. s. w. ända till Mattheus som lär ha skrifwit bekännelsens slutord: ewinnerligt lif. Amen.

Traditionen således innehåller allt som kan tillfresställa ett förwetet och widskepligt och efter det barockt underbara törstande sinne. I jemförelse med den tyckes bibeln ingenting innehålla, den är en bok som ingenting wet och derför ej heller är underhållande att läsa. Bibeln fick också wika för traditionen och den skulle ej hafwa kunnat wara gömd och glömd så länge, om ej denna usla brunn stått öppen. Den war en graf full af de dödas ben och all orenlighet, den war en usel brunn, ty den gaf intet watten åt den försmäktande menniskoanden.

Så flitigt och uteslutande hade traditionen studerats af kyrkans män, att i kampen med reformatorerna de ej kunde begagna andra wapen än dem traditionen gaf. De många willfarelserna och widskepelserna kunde ej förswaras med Guds ord, men Guds ord kunde tysta traditionens mun.

Kunna wi nog inse wärdet af denna reformationens stora grundsats att bibeln är enda källan för all salighetskunskap? Tänkom oß, om wi ur traditionen skulle hämta wår andliga underwisning, huru förwändt skulle icke då allt blifwa för oß, wi som under det wi ha bibeln att gå till, likwäl ha så swårt att komma till någon reda i wår salighetssak. Om wi ur traditionen skulle hämta wår själaspis, huru wårt hjerta skulle blifwa tomt och det deß mer om wi derjemte såsom katoliker skulle förbjudas att gå till den heliga skrift.

Stor är det gudomliga ordets kraft, säger Luther, hwadan det ock i ep. till de Ebreer heter ett tweeggadt swärd, ty det har tweggehanda kraft: det förskräcker och det tröstar. Men alldenstund

wi icke ha wärderat Guds rena ord och druckit det friska, kalla springwattnet, så hafwa wi kommit ifrån den klara brunnen till pölarna, och derutur förplat i oß warmt, unket och illaluktande watten, hafwa läst de gamle skribenterna och owissa lärarena med stor möda och arbete men till föga gagn och fromma. Chrysostomus skrifwer nästan ingenting rent, undantagandes om de små barnens dop. Hieronymus handlar och talar om ingenting annat än sin andakt, huru han har lefwat, och prisar jungfruståndet och klosterlefnaden högt öfwer alla gudomliga ständ och instiftelser.

På ett annat ställe säger Luther: Jag beder och förmanar troligen hwar och en from kristen, att han icke förargar eller stöter sig på de enfaldiga tal och historier, hwilka stå i bibeln, och icke twiflar på desamma; huru enfaldigt och oansenligt det än må synas, så är det likwäl alltsammans det **höga, gudomliga majestätets, maktens och wishetens ord, werk, historier** och **domar**. Ty detta är en bok, som gör alla wisa och kloka till dårar och som allena kan förstås af de fåkunnige och enfaldige, såsom Kristus säger i Matth. 11: 25. Låt derför ditt inbillade tycke och känsla fara och håll den boken högt i wärde såsom den allrahögsta och ädlaste läkedom och såsom den allrarikaste grufwa, som aldrig någonsin kan nogsamt utgrundas eller uttömmas, på det du derutinnan må finna den gudomliga wisheten, som Gud framlägger på ett så oansenligt och fåkunnigt sätt i bibeln, på det han må nedslå alla kloklingars högmod och låta det komma på skam. I denna boken finner du lindakläderna och krubban, i hwilken Kristus ligger och hwarthän också englarna wisa herdarna". — —

IV.

Reformatorernas förtjenster om bibeln stanna icke blott derwid, att de öfwersatte henne, att hon bewisades wara enda sanningskällan, att de spridde henne, att de yrkade på rättigheten för lekmännen att läsa den, och att wid skriftens förklaring skriften är sin egen tolk; utöfwer allt detta hafwa de ock af Gud fått ljuset och nåden att utfinna och framhålla hwad som är skriftens hufwudlära, hwad som är nyckeln till att rätt förstå bibeln.

Skriftens **hufwudändamål** är att föra den fallna menniskan till saligbet, fördenskull måste skriftens **hufwudlära** wara den, huru menniskan skall blifwa rättfärdig och salig. Den äldsta kyrkan — wi mena kyrkan näst efter apostlarnas dagar — hon hade icke så klart för sig skriftens hufwudlära, flera af hennes stora män hyste meningar rakt i strid med den, och af denna orsak banade de ofriwilligt och omedwetet wägen för påfwedömet med alla deß willfarelser, af hwilka den största är den att menniskan frälsas genom gerningar som kyrkan föreskrifwer och genom handlingar som kyrkan utför. **Att menniskan warder rättfärdig af tron på Kristum utan lagens gerningar**, det är skriftens hufwudlära. Från denna utgå alla öfriga läror och till denna wända de alla tillbaka; de hänga alla tillsammans med denna och utgöra alla tillsammans med henne ett organiskt helt; i hennes ljus måste hela skriften skådas och i öfwerensstämmelse med henne alla skriftspråk förklaras. Denna lära har skiljt oß från Rom och

förenat oß med Jerusalem derofwan, som är allas wår moder, denna lära har gjort oß till protestanter, har gjort oß evangeliska, har gjort oß fria, har gjort oß saliga. En bibel utan denna lära wore oß intet nyttig, icke wärd att kämpa för, icke wärd att med lif och blod förswara, en bibel utan denna lära må gerna få ligga i frid i sin gömma, äfwen om denna gömma wore en graf.

Näst Gud ha wi Luther framför alla öfriga reformationens män att tacka det denna lära blifwit ur skriftens djup framdragen och klart framhållen. Det war med henne som han störtade påfwedömets stolta, sekelgamla byggnad, men först sedan påfwedömet i hans egen själ fått dödsstöten, ty förr kunde han ej wåga anfalla det, dugde ej heller dertill. Det war med denna lära reformatorerna förswarade sig mot hwarje angrepp och gingo segerrika ur hwarje strid, och de hafwa gifwit henne oß i arf, ett arf som gör oß rika och som gör alla rika till hwilket det bringas. När wi af synden tryckte och i samwetet förskräckte hänwisas till skriften, att der finna den rätta tröften mot synd och död, må wi då komma ihåg, att föga tröst skulle wi finna eller åtminstone ej finna den förr än efter åratals träget sökande, om icke reformationens män för oß framhållit skriftens hufwudlära — rättfärdiggörelsen af tron allena. Men med denna lykta i wår hand kunna wi upptäcka ju större och större rikedomar i wår heliga bibel och tillegna oß dem. I Guds ljus se wi ljus.

De förtjenster sextonde århundradets reformation ådagalagt i hänseende till bibeln har den i och med detsamma bewisat hela menskligheten. Näst kristna kyrkans födelse har ingen wigtigare och betydelsefullare händelse i menniskoslägtets lif inträffat än reformationen, och säkert är att ingen större händelse kan inträffa intill deß Herren kommer i himmelens sky, ty det behöfs ingen större. Hwarje pånyttfödelse som sedan deß har eller hädanefter kommer att ega rum, ware sig i en enskild själ eller i kyrkans eller i staternas eller i nationernas lif, har sin möjlighet allena ur reformationen.

Tänkom oß reformationen icke skedd, hurudant wore då menskligheten tillstånd i den dag som i dag är? Mörker skulle betäcka jorden och mörkhet folken, historien skulle då icke blott weta att tala om ett "seculum obscurum" utan om ett "millennium obscurum", som till slut skulle uppgå i en ewig natt. Den ljusning som i wår tid uppgår öfwer så månget hednaland och som i sinom tid skall skina såsom en klar middag har sin begynnelse och grundorsak i reformationen, ty det är den genom reformationen frigjorda bibeln som bringar detta ljus till folken. En Stanley, ha wi läst, ser ej i annat än bibeln Afrikas räddning, och detta wißte reformationens barn förr än han sade det, men det gör det kristna hjertat godt att från ett sådant håll höra ett sådant medgifwande. Bibeln blott bringar ljus och lif till en mörk och död werld.

Den som har ett öppet öga å ena sidan för bibelns ord och å den andra sidan för hwad som försiggår i tiden, kan icke undgå att se huru i och genom reformationen månget löfte, af Gud i gamla testamentet gifwet, nått sin uppfyllelse och alltjemt når sin upp-

fyllelse i samma mån som den hel. skrift blir folkens egendom. Profetian i Es. 35 kap., huru har hon icke åter uppfyllts genom reformationen: "Men öknen och ödemarken skall lustig warda och wildmarken skall glädjas och blomstra såsom en lilja. Hon skall blomstras och fröjdas i all lust och glädje, ty Libanons härlighet är henne gifwen, Carmels och Sarons skönhet. De se wår Guds majestät. Stärker de trötta händer och wederqwicker de maktlösa knä. — — Då skola de blindas ögon upplåtne warda och de döfwas öron skola öppnade warda. Då skola de halte springa såsom en hjort och de stummas tunga skall loffjunga, ty watten skola flyta i öknen hit och dit och strömmar i wildmarken".

Och profetian i 52 kap. "Statt upp Zion", ikläd dig din starkhet, pryd dig härliga du heliga stad Jerusalem, ty härefter skall ingen oomskuren och oren regera i dig. Statt upp utur stoftet, statt upp, du fångna Jerusalem; gör dig lös af din halsband, du fångna dotter Zion. Mitt folk warder förfördt. De som råda öfwer dem komma dem till att gråta, säger Herren, och mitt namn warder alltid dag ifrån dag försmädadt. Derför skall mitt folk känna mitt namn på den tiden, ty si jag will sjelf tala."

"O huru ljufliga äro på bergen bådbärarenas fötter de som frid förkunna, predika godt, förkunna saligheten."

Under påfwedömet war kyrkan såsom en öken och wildmark, med reformationen började hon blomstras såsom en lilja.

Under påfwedömet blef folket förfördt och måste gråta under de andliga tyrannernas ok, i reformationen tog Herren sjelf till att tala och i öfwerflödande glädje utropade folken: "O huru ljufliäro på bergen bådbärarenas fötter".

Wi äro reformationens barn, werlden kan se att wi icke alldeles förgätit wåra fäders werk, då wi årligen samlas för att upplifwa hågkomsten af hwad de gjort, men den protestantiska kristenheten i stort har att lära af den katolska. Blott i fast sammanslutning med det gamla ser hon sitt bestånd, så skola ej heller wi lösrycka wårt arbete från wåra fäders, utan wandra i deras fotspår och fullända hwad de begynt. Bibeln är wårt ljus, wår borg, wår sköld, wår hammare och wårt swärd. Låtom oß tryggt hålla tag i detta fäste, detta werktyg, detta wapen och bruka oß manliga! En gång skall det icke mer blott talas om reformationen och bibeln, eller hwad del bibeln haft i kyrkans räddning undan påfwiskt förtryck och wantro, utan det skall talas om hwad del bibeln haft i kyrkans seger och slutliga fulländning. Bibeln skall göra't.

"Edra wägar äro icke mina wägar, säger Herren". Es. 55: 8.

Herren delar fröjd och aga,
Han är mäktig i de swaga,
Genom stora watten bär
Han den själ, som han har kär.
Gerna will man undanböja
Sig från kors och sorgeslöja;
Men den gode Herden wet
Bäst wår frälsnings hemlighet.
Korset, korset få wi bära,
Men han will oß wara nära:
"Icke slippa" barnet får.
Agan, som af kärlek går,
Riset har sin sötma gifwet
Af den hand, som gett oß lifwet,
"Icke slippa" — men han skall
Hjelpa oß ur nöd och fall.
Lofwa Herren, själ, o lofwa
För hans nåd och för hans gåfwa!

(E. T.)

Livingstone's Testamente.

(Slut fr. n:r 47.)

Hwem skulle icke gerna wilja wara missionär? Den stora idé som uppbär missionärens werksamhet swiker icke — den är från Gud. Kristendomen skall segra. Det är icke ett blott swärmeri att tro, att en handfull missionärer äro tillräcklige att omwända werlden. Huru ofta bortryckas de icke just som de lärt språket! Huru ofta måste de icke draga sig tillbaka med bruten helsa, utan att hafwa uträttat något! Huru ofta utgjuta heta tårar, då de känna sin egen oduglighet och då de se dem göra återfall som de höllo för omwända! Och likwäl har deras lilla antal Guds rådslut på sin sida. Hwem har icke beundrat Leonidas och hans skara i passet wid Thermopyle? Der stod 300 man mot en hel million. Jafet står också med 300 man i kampen mot Sem och hans millioner. Men han har Guds rådslut på sin sida. Man tänke på allt det som missionen uppnått under de sista femtio åren. Bespottaren djerfwes ej längre smäda. Ingen indisk herre kan längre göra sig lustig öfwer dårskapen att wilja göra hinduerne till kristna; sjelfwa kastwäsendet har wisat sig icke wara något oöfwerwinneligt hinder. Wåra prester nödgas icke längre att hålla långa förswarstal för missionen. Intill denna dag har ännu ingen mission fullkomligt mißlyckats. Wi, som blott kunna öfwerskåda så små delar af den gudomliga försynens mägtiga kretslopp, tycka, att mycket mißlyckats, om hwilket Gud har en helt annan mening. Kunde wi öfwerskåda en större del af detta stora kretslopp, då skulle wi stundom fröjda oß der, hwareſt wi nu gråta. Gud gör oß icke någon räkenskap för sina riksangelägenheter. Wår uppgift är att sätta lit till hans wishet. Han skall allting härligen utföra. För femtio år sedan kunde missionären ännu icke upplyfta sitt hufwud; nu erkännes missionen såsom en af tidens märkligaste företeelser.

Missionären utgår nu i werlden, understödd af allt hwad konst och wetenskap förmår bjuda. Det hade sett annorlunda ut, om Gud hade styrt det så, att hedniska folkslag gjort de upptäckter och framsteg i odling, som nu tillhöra de länder, hwarifrån missionärerna utgå. Andra nationer synas hafwa warit mycket nära att göra samma upptäckter; men något har kommit i wägen, deras utweckling har afstannat. Kineserne kände boktryckerikonsten, kompassen och krutet, långt förrän man tänkt derpå i westerländerna. Postlin- och sidentillwerkning, måleri, kemi, astronomi och literatur hade der utwecklat sig till en wiß höjd. Men så — i stället för att, såsom hos kristna folk, gå framåt till nuwarande förwånande grad af praktisk anwändning förwandlade sig uppfinningsförmågan till en förunderlig nationaldrift att efterhärma. Hwad hade wäl missionären kunnat uträtta bland de stolte kineserne, ifall desse warit före oß i upptäckterna på konstens och wetenskapens fält? Hade araberne, som tro sig böra utbreda sin religion med swärdet, gjort den nyare tidens upptäckter, under det att dessa blifwit främmande för det kristna Europa, så skulle muhamedanerne med

sina skepp, styrda af kompassen, drifna af ångan, hafwa eröfrat alla de kristna länderna och påtwingat dem sin religion. Men Gud har fogat det annorlunda. Derför förer hwarje missionär, som går ut i hednawerlden, den omätliga fördelen med sig att tillhöra en öfwerlägsen race, hwilken på grund af civilisationens makt erkännes som sådan.

Bland många, af hwilka man skulle wäntat något annat, rådde en gång den förwända meningen, att hwilken som helst troende och from man, som kunde läsa sin bibel, wore skickad att wara missionär. Nej, missionären har till och med flera pligter att uppfylla än själaförjaren hemma. Han måste kunna öppna alldeles nya banor för sina tankar och förstå att reda sig i hwarje förekommande belägenhet. I Afrika måste han förstå att befatta sig med allting både i och utom hus. Pastorn inom en församling hemma blir så att säga buren af församlingen, af denna hållen på den rätta wägen. Annorlunda med missionären. Och tror man, att ett artigt och belefwadt wäsen ingenting har att betyda ute bland hedningarne? Till och med om missionären har att göra med de allra råaste folkstammar, så wisar det sig, att sådana saker äro af stort wärde. Hos de olika stånden och adelsgraderna derute werkar ett tillwinnande wäsen lika mycket som under hemmets förhållanden. I ett alldeles främmande språk måste missionären röra sig; på det språket måste han framställa sina lärdomar och sina bewis. Det är lätt nog att kalla hedningarnes bruk och meningar dåraktiga; men att sätta sig in i dem och förklara dem för sig är en helt annan sak. Wi betwifla mycket, att wåra prester här hemma skulle afgå med segern i en diskussion t. ex. om regnmakeri. En missionär måste skapa uttryck för många ideer och derefter göra dem begripliga för menniskor, som i sitt språk till och med sakna ord för sådana begrepp. Hedendomen har t. ex. ingen föreställning om de begrepp, som beteckna sedlig renhet och helighet, och intet uttryck i språket, som kunde wara egnadt att återgifwa det innersta wäsendet i dessa tankar.

Dock, hwarken det som för arbetet är uppmuntrande eller de mötande swårigheterna skulle hafwa inflytande på oß. Wi wilja deremot högt uppskatta de wapen, som äro satte i wåra händer till werkets fullbordan. De äro icke af köttslig, utan af andlig art, mägtiga för Gud att nederslå fästen. De heta: tro och förtröstan till wår Höfding och till hans hel. Andes närwaro, ett helt och fullt evangelium, läran om Kristi kors — en gammal historia, men som innehåller de största sanningar, som någonsin uttalats. Den återlösningens historia, om hwilken Paulus säger: "jag skämmes icke wid Kristi evangelium", är wisserligen gammal, men tillika ewigt ung genom sin egen kraft.

Missionstjensten kräfwer nitälskan för Gud och kärlek till själarne. Der behöfwes bön af dem som sända, bön af dem som sändas, samt en fast tillförsigt till honom som allena förmår att omwända hjertan. Själar kunna icke fabriksmessigt och på beställning omwändas till Gud. Stora ting ske omedwetet genom den Kristi kärlek, hwilken drifwer oß, när wi ödmjukt spörja: Herre, hwad will du, att jag skall göra? På detta sätt utföras sådana werk,

hwilkas storhet först framtiden förmår bedöma. Guds största werk i nådens rike — så wäl som i naturens — fullbordas i märkwärdig stillhet och uppenbara sig först genom sina werkningar. De framgå såsom solen och gifwa sig tillkänna genom sitt eget ljus. Guds rike kommer icke med utwärtes åthäfwor. Luther följde enfaldigt Andens ledning i sin själskamp. Han utförde denna kamp drifwen af ett inre twång; och förrän han wißte af, war han midt inne i reformationen. Källan till all blifwande magt ligger i Herrens mägtiga werk i menniskohjertat, och blott så wida menniskan följer Andens drift, blir i han stånd att för Gud utföra stora ting.

Hwem skulle icke gerna wilja wara missionär? "Lärarne skola lysa som himmelens sken, och de som många underwisa till rättfärdighet, såsom stjernor i ewighet".

Bereder icke Gud på underbart sätt just i närwarande tid werlden för missionen? De djerfwe ångarne fara jordklotet omkring. Utwandringen har nått en höjd, med hwilken medeltidens mest berömda korståg icke tåla någon jemförelse. Skaror strömma hit och dit. Aldrig hafwa utwandringar egt rum utan att tjena ett eller annat af Herrens ändamål. Den nya utwandringsströmmen går mot wester. Af racernas egendomliga sammansmältning skall blifwa något storartadt. Wi tro, att Gud förbereder werlden för något härligt, och detta härliga skall wara missionsideens och missionswerkets fullständigare utweckling. Werlden blir mer och mer ett oöfwerskådligt helt. Deß eröfring för Kristus närmar sig sin werkliggörelse. "Jorden skall af Herrens kunskap uppfyld warda såsom wattnet betäcker hafwet".

Församlingsskolan.

Det är en obestridlig sanning, att församlingens framtida bestånd är beroende på ungdomens och barnens underwisning i Guds ord och församlingens bekännelse. Men på hwad sätt bör denna underwisning meddelas? Naturligtwis genom församlingsskolor. Många af wåra församlingar äro lyckligt nog i stånd att underhålla lämpliga lärare, som weckan igenom underwisa församlingens och annan ungdom hufwudsakligen i kristendom, men ock i andra nyttiga ämnen. Erfarenheten gifwer dock wid handen, att det uppwäxande slägtet i dessa skolor ej kan erhålla den allmänkunskap, som är af behofwet påkallad.

Tillfölje häraf sända äfwen sådana föräldrar, som tillhöra wåra församlingar, sina barn till de publika skolorna. Härtill hafwa de ju ock fullkomlig frihet. Hwarföre skulle ej för dem det gynnande tillfället stå öppet att få sina barn underwisade i detta wårt adoptivlands språk i de publika skolorna, då wi ju omöjligen, och det tillfölje af fattigdom, icke kunna erbjuda dem lika god underwisning i wåra skolor. Här hjelper ej att pocka och enwisas. Man måste foga sig efter omständigheterna. Ja, men skall man då alldeles upphöra med församlingsskolan? Nej och åter nej! Likså man måste hafwa publika skolor för att fostra barnen och ungdomen för det publika, medborgerliga lifwet, så måste man ock hafwa församlingsskolor för att fostra det uppwäxande slägtet för församlingslifwet — man må nu kalla dessa skolor för **aftonskolor, hwardagsskolor, lördagsskolor**, eller **söndags-**

skolor. Församlingsskolor äro oundgängligen nödwändiga. Jag tror ock, att synoden gjorde wäl uti att med mera allwar ifra för ungdomens uppfostran. Med wemod blickar hwarje tänkande församlingsmedlem den närmaste framtiden till mötes. I den församling, underteckned tillhör, existerar en ganska blomstrande hwardagsskola med allt för många barn att skötas af endast twänne lärare; dock, i förhållande till folkmängden är barnens antal i skolan allt för ringa. Somliga af de i skolåldern warande unge gå antingen i någon af de publika skolorna eller ock nödgas de arbeta. Huru skall man nu lämpligen förja för deras andliga uppfostran? Är det ej lämpligt, att församlingen håller söndagsskola? Eller hwarföre skulle det wara så illa och opassande att på denna dag söka meddela så mycken ungdom som möjligt underwisning i kristendomen? Skola ej himmelrikets fiskare lägga ut näten, der fisken finnes? Derför att många söndagsskolor äro förfallna, så är man wäl derför under inga omständigheter berättigad att undertrycka allt hwad församlingsskola på söndagen heter. Det är wäl intet sabbatsbrott att underwisa barn och ungdom i de heliga skrifterna, i katekes och bibliskt historia på söndagen!

Wisserligen har man i allmänhet grund för den klagan, att söndagsskolan, långt ifrån att gagna, twertom skadar intresset för församlingen. Men icke skall man på grund häraf utan widare förkasta och fördöma allt hwad söndagsskola heter — "kasta ut barnet med badwattnet"?!

Söndagsskolan bör i sann bemärkelse wara en församlingsskola, en plantskola för församlingen.

Önskligt wore, om synoden wille taga några mått och steg för winnande af det målet, att wåra söndagsskolor måtte warda församlingsskolor.

C. A. E.

Yttre Missionen.

Samulcotta den 19 Sept. 1879.

Älskade missionswänner!

Är Herran för oß, ho kan då wara emot oß?

Då jag för några dagar nu lemnat min hustru i Rajahmundry, i affigt att missionera på denna plats, torde det glädja eder att få några rader härifrån. Här war en missionär Lang bosatt för flera år tillbaka och af honom byggdes det hus som jag under min wistelse här bebor. Att denne missionärs werksamhet icke war förgäfwes, wisar sig bäst af den omständigheten att de infödde äro mycket glada och tillmötesgående, då man kommer hit.

Till sällskap hit hade jag den infödde skolläraren William. De män som kommo att helsa på oß första dagen wi kommo, sade sig gerna wilja sända sina barn till oß, ifall wi stannade här och började en missionsskola. Jag frågade en man, om han icke wille blifwa kristen, och fick till swar: "Om jag blir kristen, så gifwa mina slägtingar mig intet ris mera". "Men will du taga min son och göra honom till kristen, så får du". William och jag sjöngo en psalm för dem på deras språk, och genast började de att sjunga den så godt de kunde. En man hwilken hade lärt sig något engelska i missionär Langs skola, sade att han gerna skulle wilja

lära sig sjunga engelska sånger. Twifwelsutan finnas här flera sådana, som icke blott skola sjunga engelska och telugu, utan, om Guds lefwande ord blefwe förkunnadt för dem, skulle instämma i de saligas sång till Lammets ära, som köpt oß Gudi med sitt blod!

Då modet mången gång will falla på grund af inre anfäktning och yttre mörker, ja, då ögonen flyta ymnigt med tårar och själen ängslas liksom ånyo i födslopina, då man märker hwilken liknöjdhet råder derhemma att utsända flera sädesmän och huru belåtna med det hedniska ogräset menniskorna här äro, är Guds ord likwäl wärt slott i hwilket wi beskärmas, och Herrans löfte wår tröst, att ordet icke skall komma fruktlöst tillbaka. Det är en lisa för wåra ängsliga hjertan att weta det många böja knä derborta på den motsatta sidan af jorden och ropa till Herran Zebaoth, att han skall wara med oß och nedgjuta sin ymniga wälsignelse öfwer oß och wårt arbete.

Dagen efter wår ankomst gingo wi in i byn. Det war en torgdag och wi funno många menniskor samlade. Det war en innerlig glädje att se huru många uppmärksamt lyßnade till ordet. Det war nästan förunderligt, att ingen sjelfklok bjöd till att motsäga oß. Sången syntes wara synnerligen lockande. Så fort wi började sjunga, kommo så många som kunde få plats mellan köpmännens waror, hwilka woro utspridda på marken. En af rajahns tjenare, som kunde tala engelska, tog sin plats wid min sida, och då wi blefwo trötta wid att tala och sjunga, fick han göra oß den tjensten att läsa en traktat för folket. Traktater, som wi utdelade, mottogos med största begärlighet, och den som kunde läsa gjorde så för sina wänner, som icke hade lärt den konsten. Dagen derpå hade wi föresatt oß att göra

Ett besök hos rajahn (konungen) i Pittapoor.

Wi winnlade oß om att skaffa en palankin (bärstol), häst och sadel etc.; men då alla wåra försök att kunna på något så lämpligt sätt komma till platsen mißlyckades, gåfwo wi ändå icke hoppet förloradt. Fastän det war warmt, wågade wi ändå göra en spatsertur på eftermiddagen för att komma till konungen. Jag erinrade mig härwid, huru jag för tio år sedan en het 4:de Juli i Jowa tillryggalade 43 mil med en ekeköpp, som då war mitt enda jordiska stöd och all min förmögenhet. Då det nu sades, att konungen bodde bara sex mil härifrån, så tycktes den föreliggande wandringen wara en jemförelsewis lätt sak. Föresatsen gick i werkställighet, då wi klockan fyra eftermiddagen togo wandringsstafwen och begåfwo oß i wäg. Det war just icke något imponerande sätt, att så komma till en konung; men alla konungars Konung och hans helige härolder färdades ofta på samma sätt. Huru påkostande det än måtte kännas, hade wi ändå äran att wara honom like. Wi fortsatte wår färd glad och frimodigt, under det den sjunkande solen kändes ännu rätt warm och swetten lopp ned på jorden. Wid solnedgången nalkades wi staden och kommo först till templet, wederstyggelsens säte. Man hörde der slås på trummor och ringas i klockor. Det lät dock mera som om en kopparslagare slagit på stora ångpannor, än som en aftongudstjenst,

hwilket jag förmodar det skulle föreställa. Staden såg helt ruskig ut; husen äro gamla, högst oansenliga lerhus. Wi måste passera genom hela staden för att nå konungens palats. Det war heller icke willsamt, ty wi trängde oß fram den största gatan wi sågo, mellan menniskor, oxar, getter och kor, det bästa wi kunde. Menniskorna weko åt sidan då de sågo mitt hwita ansigte, och djuren för min swarta rock. Ändtligen woro wi framme wid konungens palats. Här hördes bullrande trummors ljud, blandadt med ett hest pipande. Denna konungsliga aftonmusik gjorde föga behagligt intryck på oß. Jag stannade utanför porten till förgården och borstade dammet af byxor och skor, så godt jag kunde, och torkade den löpande swetten ur mitt ansigte, innan jag inträdde. Då wi kommo in på gården, mötte oß en af konungens tjenare. Han mottog mitt wisitkort och bar det till konungen med anhållan om audiens. Under tiden fingo wi stå bland konungens tjenare ute på gården, hwilken war belyst med ett par facklor af kokosnötolja. Jag war mycket törstig och trött, bad derför om litet watten. Efter en stunds wäntan fick jag ett spetsglas, och underrättades att konungen war ledsen, det han icke war riktigt frisk; och som jag war en "gentleman", kunde han icke mottaga mig i hwardagsdrägt; men hans son, den unge rajahn, wille mottaga mig. Nu ledsagades jag uppför trenne trappor, tills wi kommo i en stor sal. I ett sidorum satt den unge konungen wid ett bord, med en förnäm yngling på hwardera sidan. Då de märkte att jag kom, stego de upp. Jag bugade mig djupt på äkta nordiskt sätt. Fursten winkade med handen, att jag skulle komma in, anwisade mig en stol, och tog mig i hand. Jag gjorde min ursäkt för det jag inställde mig så sent och gaf såsom skäl den stränga hettan såwäl som den swårighet jag haft att komma dit. En af de unge rådsherrarne frågade om mitt ärende, hwarpå jag swarade att jag icke war kommen i något jordiskt ärende, utan att jag war sänd af den sanne Guden att förkunna den kristna läran. Det begärdes då, att jag skulle gifwa den kristna lärans innehåll, hwarpå jag swarade, att jag näppeligen kunde göra det nu på den korta stund som kunde mig förunnas. Äfwen war det mig bekant, att konungen redan kände något till wår lära; men om han täcktes ställa på mig några frågor, skulle jag med innerligaste glädje beswara dem. "Nåwäl", sade den unge herrn på konungens wenstra sida, "jag will ställa till eder en fråga: Hwad är själen i menniskan och hwad blir af henne efter döden?" "Själen", sade jag, "är Guds beläte, eller serskildt det gudomliga hos menniskan. Den är, liksom Gud, hwilken är hennes ursprung, odödlig, följaktligen kan den icke dö. De själar som här i tiden lefwa i frid och förening med Gud, återwända i döden till honom och hafwa ewinnerligen umgängelse med honom samt alla heliga änglar och heliga menniskor på ett rum som kallas himmelen; de, deremot, som här i tiden äro och förblifwa Guds fiender, fördömas till ett rum som heter helwete, och hafwa sin umgängelse med orena andar och onda menniskor". Då frågas, om himmelen och helwetet äro skilda åt. Jag swarade: "de äro skilda åt". "Hwad tänker Ni då om lagbestämmel-

sen å Guds sida hwad menniskan beträffar?" "Hwad menas med frågan? Menas dermed Guds owilkorliga nådewal; eller Guds förut fattade beslut angående menniskan?" "Det sednare menar jag". "Gud har icke fattat några owilkorliga beslut angående menniskan, men han har framstält wissa wilkor för hennes frälsning, och hennes anammande eller förkastande af dessa afgör hennes ställning för ewigheten". "Hur kan ni då förklara den saken, att en del menniskor äro mycket fattiga och en del rika här i lifwet?" "Det är bara en tillfällighet". Här måste jag gifwa en förklaring öfwer sådana saker som utan menniskans medelbara görande och låtande kommer till stånd; och sådana som genom hennes inwerkande kunna ändras åt ett eller annat håll. Sedan frågades, om icke Gud är ursprunget till allt som finnes till, hwarpå swarades ja. "Huru kan då menniskan wara answarig?" "Det skall jag förklara: I begynnelsen skapade Gud menniskan helig och from, god som han sjelf; men hon måste utstå ett prof, och wid detta prof föll hon. Följaktligen äro wi alla syndare, ty alle härstamma wi från samma föräldrar. Detta låter förklara sig på naturlig grund, likaså wäl som det förklaras i wår religion. Will man taga frukten af ett träd och plantera, så skall det träd som uppwäxer blifwa sådant som det förra och bära samma slags frukt. Detsamma är förhållandet med djuren och allt i naturen". "Men en son kan ju blifwa bättre än sin fader, huru kan det ega rum, då man ärfwer både ondt och godt från sina föräldrar?" "Sker någon yttre ändring i den wägen, så har detta sin grund icke i wäsentliga, men i yttre skäl. Till ex. det är palmträdets art och natur att wäxa alldeles rakt; likwäl stå många helt nära ert tempel, som äro rätt krokiga; men icke kunna wi säga, att de icke äro palmträd för det?" sade jag. "Nej, de äro palmträd" swarades. Nu war det tid för den unge furſten att spisa middag, och jag förklarade mig willig att widare förklara wår religion en annan gång, bad om min helsning till konungen etc. Nu tog konungen fram en flaska wälluktande smörjelse, sägande: "detta är indist sed", och göt med detsamma något af flaskans innehåll på min näsduk. Dereſter gaf han mig två strutar af lagerbärsblad (?), innehållande ett wälluktande preparat. Sedan underrättades jag af konungens tjenare, det konungen hade ombeförjt skjuts för min räkning. Äfwen bjöds jag wara wälkommen att stanna i konungens "bungalo" (hus för resande) öfwer natten. Middag hade han äfwen låtit anrätta åt mig och tjenare. Huru konungsligt låter icke allt detta, och på samma gång förunderligt, att en stackars missionär, som kom på ett så anspråklöst sätt, skulle gå derifrån med sådan utmärkelse, beledsagad af konungens tjenare. Men, mina wänner, det låter i sjelfwa werket bättre än det smakte. En swensk nybyggare i en jordkula ute i Nebraska kan gå min smak och mina behof till mötes bättre än konungen i Pittapoor. Jag lät säga konungens tjenare, det jag icke ämnade stanna öfwer natten, ej heller war jag angelägen om att spisa middag; men om jag kunde få en kopp thé, så skulle jag wara tacksam. Utan att famla i owißhet swarade konungens tjenare: "Thé fin-

nes icke!" Bröd fanns naturligtwis icke heller, och jag förstod wäl, att den konungsliga middagen skulle bestå af ris och "curry"; hwarföre jag bad att mina tjenare skulle få mat, och om det kunde skaffas litet mjölk åt mig, wore jag alldeles belåten. Ledsagad af konungens tjenare tågade wi af till rajahns "bungalo". Det war en låg fuktig byggnad, med spjälar af trä i stället for glas i fenstren. I ett rum stod ett par sängar som troligtwis icke woro tomma, fastän der nog syntes wara rum äfwen åt mig. På den ena låg till och med en madrass. Alltsammans syntes mig föga lockande att stanna qwar öfwer natten.

Nu kom en wälfödd brahmin, med en följeslagare som hade ett ok på nacken, bärande trenne grytor ris och "curry" åt mina tjenare. Mjölk kom äfwen åt mig, och jag underrättades, att det war "bara mjölk; intet watten i den". Min tjenare tog fram ett stycke bröd och ett par köttbullar, som jag af försigtighet tagit med, hwilket jag spisade och hwartill jag drack den "ädla mjölken" som dock befanns wara en fjerdedel getmjölk och tre fjerdedelar watten. Det war ju lika bra att ha' smutsig mjölk i wattnet, som att dricka bara watten. Nu war det konungsliga åkdonet i ordning. Det war så inrättadt, att man kunde antingen sitta eller ligga i detsamma — men usch, så illa halmen luktar. Åkdonet har dock den fördelen med sig, att det är öfwertäckt med en halmmatta, så att dammet icke så lätt kan komma åt mig från de höga hjulen. Äfwen hade wi rätt stadiga oxar förspända, så att wi hade ingenting att frukta för. Wi lade oß, och snart föllo wi i sömn. Efter att hafwa rullats fram på detta sätt woro wi i dag morse klockan 2 tillbaka i missionshuset igen, glada att få utbyta det konungsliga palatsets begwämligheter för det ringa och oansenliga läger lifwet, som wi här för närwarande åtnjuta. Konungars hjertan äro i Herrans hand. Måtte han då i sin nåd låta sitt ord tränga till dem och öppna dem för sanningen! I detta hopp och med denna bön är det oß en lust att wittna om den korsfäste inför både höga och låga, wisa och fåwitska i denna werlden.

Eder i Herren tillgifne

A. B. Carlson.

Huru af en kannibal (menniskoätare) blef ett Guds barn.

Är icke mitt ord likasom en eld, säger Herren, och såsom en hammare, den berg sönderslår? Jer. 23: 29.

Simon Polter — så lyder en berättelse från Nya Zeeland — en mäktig och fruktad höfding tyckte så mycket om menniskokött, att han räknade den dag såsom den lyckligaste, då han kunde döda menniskor och förtära dem tillsammans med sina krigare. Men nu har tigern genom Guds ord blifwit ett lam och när nu sånger sjungas till Guds och Lammets ära, kan han icke afhålla sig från tårar ej heller sjunga med för rörelse, utan måste böja sitt hufwud, hölja sitt ansigte och gråta. En gång gick han i spetsen till mord och strid, nu är han sin lilla skaras ledare till gudaktighet och deß själasörjare.

Bokanmälan.

Wi skynda att tillkännagifwa det den utmärkta skriften: "En ungdomswäns warning för ungdomens farligaste fiende eller sjelfbefläckelsen, deß följder, bot och förebyggande, af d:r Kapff", är utkommen på Wistrands & Thulins i Moline förlag och säljes till ett pris af 15 cts exemplaret. Föreningen "Ungdomens wänner" har uppmanat förläggarne att trycka den lilla boken. Den lemnar fullständiga upplysningar om en af de mest förstörande och dödande laster, som kan nämnas och som i denna i sedligt hänseende lösa tid hemligen tränger sig in i familjerna och ödelägger dem i grund. Boken borde finnas i hwarje hem och wäl begrundas.

En annan mycket god och lärorik skrift wilja wi ock härmed anmäla. Deß titel är: "Kort Reformationshistoria för skolan och hemmet" af Redenbacher. Öfwersättning från tyskan. Boken är wäl tryckt och försedd med öfwer 20 ganska snygga illustrationer. Innehållet är förträffligt. Boken passar till julgåfwa, kostar bunden 50 cts och kan reqwireras hos förläggarne, "Söndagsskolföreningen" i Chicago. Wi anse icke öfwersättningen så lyckad, men den hindrar icke läsningen eller uppfattningen af hwad man läser.

(Insändt.)

Nya katekesen.

Det har uppgifwits att nya katekesen är färdig, men detta är icke så att förstå, som skulle hela upplagan ligga färdig att afsändas, utan så, att bokbindaren levererar i små partier af 500 och 300 exemplar; och till dato äro 800 ex. allt hwad wi fått och utsändt. Efterhand som bokbindaren levererar, skall affändning ske. Denna upplysning lemnas till undwikande af misförstånd.

Högaktningsfullt
Engberg & Holmberg.

Erkännanden.

Till lärowerkets underhåll:

Församl. i Färlöf 5.00; do i Geneseo 25.00; do i Knoxville 23.00; do i Oregon 1.75; do i Shelby, Neoga 15.00; do i Sterling 1.25; do i Englewood 13.75.

Detta har inkommit sedan redowisningen i nr 30 af Augustana.

Till lärowerkets skuld:

Församl. i Rock Island 158.00; do i Berlin 200.00; do i Attica 130.00; do i Indianapolis 18.50; do Salems, Chicago 370.00; do i Andover: A. M. Carlson 10.00; Gust Lindqwist 25.00; Jonas A. Ljungquist 50.00; Mrs Mary Stephanson 10.00; John Golioth 5.00; Carl P. Peterson 25.00; Mrs Sophia Lund 10.00; J. W. Johnson 5.00; Mrs Samuel Anderson 1.00; John Aris Carlson 25.00; Jonas Gudmundson 10.00; Nils Aug. Carlson 20.00; C. A. Danielson 16.00. Summa från Andover 212.00.

Till presidentens lön:

Församl. i Förlöf 1.02; pastor C. O. Olander 2.50; past. G. O. Gustafsson 2.75; pastor P. Setterdahl 3.25.

Orion den 28 Nov. 1879.

P. Settterdahl.
Ills konf:s kassör.

Till lärowerkets underhåll:

In natura:

Från förs. i Stanton, Iowa, 52 ℔ smör.

Tillkännagifwanden.

Iowakonferensens norra missionsdistrikt inbjuder de södra distrikterna till gemensamt möte eller extra konferens, om man så will kalla det, i Des Moines, nästkommande 9 December, till öfwerläggning om wissa, missionsfältet rörande, angelägenheter.

Gudstjensten börjar kl. ½8 e. m.

Moingona den 22 Nov. 1879.

O. J. Siljeström.

Missionsmöte.— Smoky Hill-distriktet af Kansaskonferensen håller missionsmöte i Enterprise den 8 och 9 och i Davis Creek den 10 och 11 Dec. Mötet börjas i Enterprise d 7 kl. 1 på e. m.

Diskussionsämne: 1 Petr. 1: 18—20.

Missionswänner, som äro fattige i andan, äro hjertligt wälkomna.

C. A. Swensson, sekri

Missionsmöte. Grand Rapids-distriktet håller, will Gud, sitt nästa möte i Clam Lake, och börjas det derstädes lördagen den 13 Dec. ½8 e. m. med högtidlig gudstjenst. På nästföljande måndag den 15 Dec. fortsättes mötet i Hobart.

Samtalsämne: Rom. 3: 25, 26.

Wänner från när och fjerran äro wälkomna.

Big Rapids, Mich. d. 18 Nov. 1879.

M. P. Odén, sekr.

Aug. och Miss. för 1880.

Det är ej meningen att här skrifwa någon anmälan, endast erinra wåra wänner om nödwändigheten att arbeta för detta blads fortfarande spridning. I hafwen under de gångna åren lärt hwad A. och M. gerna will wara och än mer blifwa, och hoppas wi att de betydliga kretsar af läsare, som wårt blad förwärfwat sig, icke skola förminskas, utan betydligen förmeras. För att i någon mån bidraga dertill, föreslå wi, att nye prenumeranter, som nu eller när som helst betala för nästkommande år skola erhålla bladet fritt från subskriptionsdagen till årets slut. **Tänken nu härpå och handlen!**

Passande underrättelser och notiser från församlingar och settlementer wänta wi få motse, alltid så tidigt och fullständiga som möjligt är.

Red.

Fotografier af det nya professorshuset wid Aug. College efter arkitektens ritning säljas till förmån för museikassan för 50 cents, inberäknadt postporto.

Requisitioner åtföljda af liqvid torde benäget sändas till

Prof. Josua Lindahl.
Aug. Coll., Rock Island, Ill.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Sverige, försvarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga riktningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare besvär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin requireras till $1.25.

Tidningar från Sverige för 1880.

I likhet med föregående åren mottaga wi prenumeranter äfwen för nästkommande året å följande:

Wäktaren	$3.00
Pedagogisk Tidskrift	1.50
Theol. Tidskrift	1.00
Hemåt	1.25
Sw. Luth. Kyrkotidning	1.00
Arbetarens wän	0.75
Budbäraren	0.75
Fost. stift. Missionstidning	0.75
Sw. Kyrkans miss. tidning	1.75

De som önska erhålla någon af dessa tidningar, böra insända prenumeration före den 15 Dec., om de skola få sin tidning i ordentlig tid från början.

Moline, Ills, den 25 Nov. 1879.

Wistrand & Thulin.

Innehåll: Reformationen och bibeln, sid. 787. — Livingstone's testamente, sid 801.— Yttre missionen, sid. 804.

Moline, Ills, 1879.
Wistrand & Thulin's bok- och accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och O. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rudholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 10 December 1879.** **N:o 50.**

På hwad sätt

kan wår skola bäst ställas i samband med wara församlingar?

Älskade wänner af skola och samfund!

Huru skönt att i Herrans namn få tillropa eder "nåd och frid", och hwilken salighet att ega denna klenod boende i hjertat!

Ett folk, som Herren så omhuldat och burit med sin trofasta mäktiga arm, att det får "hålla Herranom högtid" och fester sådana som denna, hwem skulle hafwa den minsta anledning att om detsamma tänka annat än att allt i grund och botten står wäl till? Hwad är en reformationsfest annat än ett jubelrop efter en segerrik kamp emot djefwulen, som söker utplåna evangelium i werlden? Den som kan säga: "Wi äro det festfirande folket i dag, det är wi som jubla om seger; wår fridsbasun är det som i tusenfaldt echo frambär på bewingade toner triumfhymner sådana som dessa: "Wår Gud är oß en wäldig borg"; den som så kan säga, han bör ju tryggt kunna fälla ankaret eller som en trött pilgrim kasta af sig renseln och säga: "Här gör jag halt! Jag har nått målet för mina önskningar!"

Ja, hwad betyder denna skara menniskor hitkomna från nära och fjerran för att i dag fira högtid. Kommo de med sönderrifna kläder, medförande den sorgliga tidning att de lidit nederlag på slagfältet, eller läsa wi icke snarare på deras glada anleten denna inskrift: "Wi äro ombud från församlingarna och medföra den glada helsningen, att "man sjunger om seger i de rättfärdigas hyddor". Evangelium tränger sig fram, än tyst och obemärkt, likt en surdeg, än såsom ett dån den allsmäktiges och såsom hafsens wåg, wi äro witnen dertill". Och wåra "stallbröders hjordar", församlingarna, redan 313 till antalet, utspridda i nästan alla stater inom unionen, hos hwilka evangelii fackla lyser med oemotståndlig kraft och bekännelsens wingslag åstadkomma ett gny, såsom då "Herren Zebaoth rustar en här till strids", att de bittraste fiender måste, om än emot sin wilja, utropa: "När I liggen i marken, så glimmar det såsom dufwowingar, hwilka såsom silfwer och guld glittra"! När man besinnar att dessa församlingar, fattiga som många äro, på

ett år uträcka sina händer och gifwa för Guds rikes befrämjande, utom gåfwor in natura, till skolor och barnhem, 200,000 dollars — wittnar det om uppgifwande af fältet? Nej. Men det twingar wåra hjertan att tänka på psalmistens ord: "Likwäl skall Guds stad lustig blifwa med sina brunnar, der den Högstes heliga boningar äro. Gud är när dem derinne, derföre skall han wäl blifwa: Gud hjelper honom bittida". Hwem undrar om det gamla lejonet brummar och hans tjenare, Guds rikes fiender, larma under sådana omständigheter? Må wi tacka Gud derför och bedja om mera sådant godt.

Wända wi wår uppmärksamhet till denna minneswård, församlingarnas ärestod, hopp och krona, omkring hwilken wi i dag äro samlade, som dagen till ära illuminerats med amerikanska och swenska färger och den blodröda korsfanan, så måste wi märka att den talar, talar ett wäldigt språk, om många af kristlig tro klappande hjertan, om Arons och Hurs understödjande händer. Monumentet talar i dag och påminner om Guds löfte: "Förwidga din pauluns rum och utsträck tapeten åt din tjäll; spar icke, förläng dina tåg och befäst dina pålar. Du skall bristа ut på högra sidan och den wenstra och din säd skall ärfwa hedningarna och bo uti de förödda städer. Frukta dig icke, ty du skall icke till skam warda; war icke blödig, ty du skall icke warda till blygd". Es. 54. Kommer derför någon och af ett ondt sinne, eller af okunnighet, med Israel frågar: "Hwad skola dessa stenarna?" så kunna wåra församlingar lugnande intyga med Jobs ord: "Si du hafwer underwisat många och styrkt trötta händer". — Hafwa wi icke här "förstarna för hären", och dem om hwilka Syrach utropar: "O, huru härligen står det, när de gråhårige wise äro". Blifwa de också angripna af fiender och nedswärtade af wanartiga tidningsblad, måste wi dock icke säga att det äfwen då allt går wäl? Orenligheten luktar ju illa, äfwen då den kommer från mycket andligt sinnade fiender. Icke skola wi derför wända dem ryggen utan tacka Gud att han gifwit oß dem, som arbeta wid wår skola, och med Jobs ord swara fienden: "Gråhårige och gamle äro när oß, som längre hafwa lefwat än dina fäder".

Desse "unge drängar", lärowerkets hörsamme undersåter, samfundets förhoppning och blomma — hwad wore wäl festen i dag utan dem! "Likasom skott uti en stark mans hand, så äro ock de unge drängar. Säll är den som sitt koger af dem fullt hafwer; de komma icke på skam, då de med sina fiender handla i porten".

Hwem kan förtycka att wi såsom ett folk hålla tacksägelsefester och "fröjda oß öfwer wår Gud". Ett må wi dock ej, älskade åhörare, under wår festglädje förbise: Det är icke det flyktiga lättsinnet, löjet och skämtet som firar reformationsfest, utan en fröjd kryddad med det helsosamma och fruktgifwande kristliga allwarets salt. Ega wi något stort, skönt och ädelt, lyser evangelii klara sol på samfundets firmament, bära wi troslifwets och den sanna bekännelsens sköldemärke, så må wi äfwen bereda oß på annat än att hålla fester. Kanhända att under det wi fira reformationsfest med wåra wänner, djefwulen håller konferens med wåra fiender om bästa sättet att förstöra både wåra

lärowerk och wåra församlingar. Denne stolte afgrundsfurste som makt hafwer i wädret", månne han kan se wår festfröjd i dag öfwer Guds rikes segrar, utan att försöka antingen inwagga oß i den tanken att allt är wäl äfwen der det är illa, eller ock med all makt emot oß draga i härnad? O nej, sådan hafwa wi icke hitintills lärt känna honom. Wißt behöfwa wi med ett waket öga, äfwen under dagar sådana som dessa, skåda ut åt alla håll. Och hwad skulle det båta oß om wi för wåra blickar sökte dölja, hwad dock wåra wederfakare hålla för ett kärt fynd och en ypperlig text, nemligen att wi ännu förete många grofwa ytor och kanter. Disharmoniska toner, kinkiga och knorrande subjekter, som åstadkomma ledsamheter i församlingarna, bekymmer och brister, dessa fattigdomens fastebref, hafwa gått hand i hand från församlingarne till wåra lärowerk och förtyngt de bördor som längesedan bort wara aflyftade — tillåten mig derför, medan wi stå framför dessa förhållanden, med Jakob fråga eder: "Går det ock eder allt wäl i hand?"

Det är icke owännens röst, hans hånande du hör i denna fråga, utan den deltagande kärlekens, som will föra oß till sinnes den allwarsamma sidan af wår reformationsfest i dag. Derför, för att ytterligare belysa dessa förhållanden, wille jag försöka att beswara en annan fråga, det egentliga ärendet för mitt uppträdande på detta rum, nämligen denna: **På hwad sätt kan wår skola bäst ställas i ett innerligt samband med wåra församlingar?**

Kasta wi en ytlig blick på denna fråga, så synes den ganska innehållslös och onödig, för att icke säga onyttig. Ej må wi förgäta att i ödmjuk tacksamhet erkänna hwad Gud med oß gjort hafwer. Har icke Herren intill närwarande stund låtit strömmar af wälsignelse, både andlig och lekamlig, nedgjutas uti wårt slöte? Uti denna de andliga stormarnes och splittringens tid, då wi med sorg fått bland de skandinaviska folken bewitna sönderslitande andliga strider, under hwilka mången förlorat sanningens fotfäste, evangelii nåd och hjertats tro, och till ersättning fått lof att fly till den ödsliga fristad, som heter "menniskomeningar", partiwerksamhet och skamlösa, begabbande tidskrifter, uti denna tid har Herren mer än någonsin bundit oß tillsammans med sanningens och kärlekens band, att wi såsom ett samfund, en stor andlig familj, kunna sämjas under ett tak och äta wid samma bord. Huru ofta har icke en Bileams förbannelse blifwit wänd i wälsignelse, Simei bannor och stenar till uppbyggelse, och falska bröders föräderi till större försigtighet och waksamhet! — Är icke sådant wälsignelse af Herran?

Att wåra församlingar under denna affallets tid icke allenast hafwa sin tillwaro, utan förkofras och tillwäxa och derigenom sättas i stånd att med rikligare gåfwor taga en werksam del i det allmänna arbetet för Guds rike, och att de, under det den smekande och smilande parti- och sektanden aflägger flitiga besök i hwarje hydda, likwäl alltmer wakna upp att betänka hwem och hwad de höra, att ett sundt och lefwande Guds ord predikas och att olydnad mot detta ord, såwäl som andra synder och laster, stämplas med sitt rätta namn, är icke det wälsignelse af Gud?

Att wår älskade skola, som ur ett li-

tet frö uppwäxt till hwad hon nu är, och som ledes af lärde och anderike män till såwäl lärjungars som wåra församlingar båtnad, att denna skola i år kan fira sitt klangår på så sätt, att hennes skulder blifwit öfwerförde till deras rätte bärare, att till följe deraf inga fordringsegare kunna rubba en sten eller spik i denna egendom — är icke det wälsignelse af Herran? Med deßa fakta framför oß måste wi erkänna, att swaret på wår fråga är många år äldre än sjelfwa frågan.

Dock, wår himmelske Faders förrådshus äro ännu icke tomma. Hafwa wi emottagit stora gåfwor af hans hand, så har han ännu mycket, mycket mer som han will gifwa oß. Ty "den som hafwer honom skall warda gifwet, att han skall nog hafwa". Om wi fördenskull wille taga frågan såsom af Herrans mun och orden med all sin kraft finge nedtränga i hjertedjupet hos hwarje församling, hwarje lärare och lärjunge och werka hos oß ett innerligt och oafwisligt begär efter de himmelska häfwor, som äro för oß i beredskap: det, ä. å., skulle blifwa ett swar så wäldigt, att ingen menniskotunga kunde det utsäga. Ack, om wår fråga finge en sådan lösning! Hwar det skulle genljuda i werlden och sätta djefwulens stormakter i rörelse! Hwilken klagan och jemmer skulle man ej få höra i wåra församlingar och lärowerk. — Hwad! jemmer och klagan? — Ja, men ock fröjde- och jubelsånger. Tron I wäl att djefwulen är frommare än sina tjenare? Unna icke de oß något godt, utan allt ondt, derför att wi icke wilja tro och anamma deras nymodiga "evangelium" och menniskolära, utan frimodigt fasthälla och förswara det gamla korsets evangelium, huru tror du wäl att deras högmäktige diabolus sjelf skall orka se på, om Herren för oß på allwar begynner öppna de himmelska magasinerna, för att gifwa, endast gifwa. — Jo, han skall lyckönska oß med en ström af sitt drakaetter, och det lärer wäl blifwa jemmer och klagan nog. Men hwad är all helwetets makt, alla mörkrets härskaror emot den starke Herren Zebaoth. Hwad är allt tal om en frälsning, som icke har sin grund i Kristus, en lögn, emot det att helt owärdig få nedsänka sig i Jesu Kristi blods djupa haf! — Allt detta, och hwad ännu mera det kan wara, är ett dam och ett intet emot Gud och hans ord. Hwad det så må komma, trygga och lugna kunna wi stå, då Gud är wår wäldiga borg.

Men är det wårt allwar, wår innerliga önskan och wårt bestämda mål att emottaga och tillgodogöra oß Guds margfaldiga nådegåfwor, hwar finnes då den kungswäg, som leder till detta mål och hwad heter han? Wi swara: Den går direkte från nådastolen till hwarje hjerta, som will wara med om att dela det oförgängliga bytet. Wi kalla den trons wäg. Men denna wäg öppen och fri till wåra församlingar och till wår skola, skall grunda och underhålla en skön och behaglig wäg mellan skolan och församlingarna. Wi wilja kalla den kärlekens wäg. Hör nu och gif akt, om du will wara med: Trons och kärlekens wäg leder till målet.

På denna wäg skola wi lära hwad wi eljest icke weta, nemligen att skolan för sin tillwaro och sitt bestånd behöfwer församlingarna och församlingarna skolan. Detta ömsesidiga behof, werkadt icke af lagbeslut eller menskliga

beräkningar, utan af Gud, genom en sann gudsfruktans fulla medwetande om egen otillräcklighet, skall wara werkmästaren för det underbara band, den magnetiska kedja, som förmår att noga och innerligt sammanbinda skolan och församlingarna till en enda lefwande organism.

Wiljen I närmare betrakta denna kedja, så består den af wäl sammansatta ringar, det heliga sjutalets. **Råda, hjelpa, gifwa, fördraga, förlåta, förmana** och **trösta**, så heta dessa ringar. Detta band kan ingen fiende spränga, men med det skola wi wara en skräck för djefwulen och en glädje för himmelen och gå från seger till seger, Gudi allena till pris rch ära.

Men mena wi att sådant skall gå med lust och lek, så bedraga wi oß grufligt. Nej wi skola få med sådant och sådana att göra, att wi icke skola weta hwartut det skall bära. Skolan kan wäl många gånger stöta sig på församlingarna och de åter på skolan, och hwem kan säga huru långt Herren kan låta det gå till skenbar undergång med sina werk på jorden, då han ensam will behålla äran? Skola wi derför förtwifla? Wißt icke, så länge hans nåd är oß kär och hans trofasthet möter oß i löftet.

Men för att icke stöta oß på hwarandra allt för hårdt, må wi ej förbise att wi alla äro långt ifrån fullkomligheten. Undra wi på wåra församlingar mången gång, så måste wi taga i betraktande att de alldrafleſta äro i sin omyndighets- och barnaålder. Följaktligen stöta wi der på mycken okunnighet. Der kan en gå och undra, "om icke de der professorerna stoppa allt i sina fickor", en annan, "hwar så mycket penningar kan taga wägen", en tredje, "om icke wid skolan är slöseri, och att man slår för stort på", en fjerde åter beskärmar sig öfwer det "oändliga tiggandet", öfwer "skattpåläggning" o. s. w. — Kommer så härtill "de onda ögonen", wåra wedersakare, som skryta af sin okunnighet, men wilja så gerna lära de okunniga, utlägga och förtyda allt till det wärsta, samt mot bättre wetande begabba med tillmälet "fabrik der man swarfwar prester", och "huru förderfwad man blir, så snart man kommer till den der skolan" o. a. d. hwarmed de tjena sin gud så godt de förmå. Tänk när wåra församlingar komma i beröring med en partiande, som har ett så wackert sken att det skall heta stor synd att säga något deremot, men i werkligheten är så ond, att om han hade makt som han har wilja och om Gud icke stått i wägen, så hade wi wäl för länge sedan, likt den stackars bibeln här på biblioteket, med många spikar blifwit spikade wid korset; det är ju ett stort Guds under att wi kunna säga med Elisa: "Frukta dig intet; förty de äro flere som med oß äro, än de, som med dem äro".

Detta är dock icke allt. Många, många försumma sig och förgäta den tacksamhetsskuld, i hwilken de stå till wår skola, till den grad, att när skola och synod tagit deras kyrkliga angelägenheter om hand och med räd, ledande och styrande hulpit dertill att de fått församling, kyrka och pastor, så fråga de icke widare efter sina wälgörare, som rest, wakat och tänkt för dem. Må wi såsom församlingar besinna huru illa detta är. Det är att gäcka Gud, men "Gud låter icke gäcka sig". Ty, hafwa wåra 313 församlingar tillkommit utan arbete? Hafwa icke församlingar-

na erhållit sina pastorer från wår skola? Man kan med skäl undra huru många af de 200 kyrkor, som nu finnas, warit byggda, huru mycken Guds ords förkunnelse, huru mycken samhällighet omkring korsbaneret, huru mycken lifwets fröjd och glädje hade wäl funnits ibland wårt folk, om icke Herren gifwit män, som offrat sig för denna stora sak, och om denna andliga och timliga läroanstalt icke warit, der män till församlingarnas tjenst kunnat utbildas?

När man nu äfwen betänker att, då det blir fråga om penningeunderstöd till wår skola, det inom wårt samfund finnes många förmögna män, som Herren i lekamligt hänseende så rundeligen wälsignat, att de borde bäfwa för den dagen då de skola göra räkenskap för sina många egodelar, men wilja ändå ingenting gifwa, utan, like den girige Laban som wälsignades för Jakobs skull, allt behålla för sig sjelfwa, lemnande åt de fattiga det, såsom de mena, beswärliga göromålet **att gifwa**!

Att midt i ansigtet på sådana swårigheter, dem wi wäl icke skola undslippa, kunna beswara den frågan **huru skolan bäst kan ställas i ett innerligt samband med församlingarna**, det är mer än billigheten kan fordra. Gehasi lägger wäl Elisas staf på den döde ynglingens anlete och bjuder till på alla sätt, men intet lif, ingen rörelse synes. Nej, här är blott ett som hjelper oß **att "ställa"**: — **Bönen, predikan i Jesu namn och den fasta tron på det gudomliga löftesordet.** — Här är den sjuringade kedjans fält, att med råd, hjelp och underwisning gå de okunniga till mötes, förmana de försumliga, bedja, fördraga, förlåta, och med goda gerningar igenstoppa munnen på de galna och oförståndiga menniskorna, samt alltid gifwa gåfwa efter gåfwa till församlingarna, ty wi skola ock i sinom tid uppskära utan återwändo. Biter icke detta tweeggade swärd, att troget **lära, förmana** och trösta gamla och unga, samt lemna saken i Herrans hand, bida och hoppas allt af honom, så är allt förloradt. Bäst är då att spika igen lärowerkets portar och begifwa oß härifrån!

Men hwad gifwer oß anledning att slå wår Gud i ansigtet med denna twiflande fråga: "Hwem wet om icke Gud glömmer sitt löfte, om han wet när wi behöfwa hjelp, och gifwer den?" — Hafwen J wäl behöft för de hungrande studenternas ögon skrifwa på de tomma borden här nere i matsalen sådana ord som dessa: "Nej, det lönar ej mödan att hoppas på Herran!" — Hafwa wäl wåra teologie studerande nu börjat afhöra dessa föreläsningar: "Sin egen Son har Gud wisserligen kunnat utgifwa för eder, men bröd har han ej — de unga korparna försörjer han, edra hufwudhår har han wisserligen räknat, men betwiflas kan huruwida han känner edra behofwer och bekymrar sig om eder nöd." — Eller har nu detta bleklagda swar från wåra församlingar anländt: "Nej, wi kunna och wilja ingenting mera göra för eder skola!" — O, nej, förr skola wi komma på kam med wåra bästa beräkningar, än att Gud skulle swika oß på ett enda af sina löften.

Må Herren alltid få böja wåra hjertan till sin nåds rikedomar, att skola och församlingar, såsom hungriga barn, gripa efter de ewiga håfworna, och det skall icke slå felt, att ju en liflig trafik skall mellan wår skola och wåra för-

samlingar med andliga och timliga gåfwor alltid förefinnas, och öfwerallt skall man höra detta glada utrop: "Men Gudi ware tack för sin outsägliga gåfwa!"

Måtte aldrig den tid komma för wår kära skola, att, för nya påkommande behofwer, hon skulle hafwa någon annan säkerhet, än den sanna kristliga trons. Ny nöd och ny nåd; nya nådegåfwor och nya andliga gåfwor: må det beständigt fortfara, så länge wi hafwa ett lärowerk på denna kulle! Wisserligen kan det synas wara betryggande att ega resurser, storartade donationer och lönefonder att grunda sina förhoppningar på, men jag betwiflar på det allwarligaste, att de största donationer i werlden äro så trygga att lita på, som den allswåldige Herren Gud i himmelen. Och för öfrigt, huru lätt och snart blifwa icke många rika lärowerk besjälade af en annan anda än den, som, på samma gång den söker efter nödwändig jordisk wisdom, förblifwer en Maria wid Jesu fötter. Äfwen wi hafwa sådana hjertan, att om wi få se någon utwäg, wore den än aldrig så skröplig, så wilja wi den helst, och skämmas snart för det härskapet, som med den heliga tiggarstafwen jemt behöfwer klappa på himlaporten.

Ja, hwart skulle det taga wägen med det "innerliga sambandet", skolan och församlingarna emellan, om de icke längre behöfde hwarandra i allt? — om skolan icke jemt behöfde bäras på det kristliga deltagandets och gifwandets armar? — Fattigdomen är wißt en tung börda att bära på, men denna tyngd är ofta helsosammare än wi tro; och mer än en gång har det wisat sig att det rikedomen hwarken will eller kan göra för Guds rikes befrämjande, det har fattigdomen med trons glädje och fröjd uträttat. — Ware detta ett enkelt swar på den wigtiga frågan.

Rättfärdiggörelsen.

Lägg nu icke bort bladet, kära läsare, för den något torra och gammalmodiga öfwerskriften. Den är först och främst **bibliſk**. (Rom. 3: 23, 24; 4: 5 m. fl. st). och det bör ware nog för att tilldraga sig hela din uppmärksamhet; men derjemte intager läran om rättfärdiggörelsen ett så betydande rum i den kristna kyrkans historia, att det kan påstås att ingen annan lära gör det så mycket som den. Isynnerhet war den **hufwudordet**, drifkraften och segermakten i den mäktiga rörelse, som wi kalla reformationen, och då wi äro barn af denna reformation bör det ware oß alla angeläget att rätt fatta denna liſs- och medelpunkten i wår lära, att wi icke ma låta den oß beröfwas hwarken med list eller wald. Det war den, som Luther lefde sig till och som sedermera utgjorde hans liſs sol, styrka och wapen samt segrande tröst i döden.

I alla fall har jag wid något tillfälle i detta blad lofwat att återkomma till detta wigtiga amne och framställa så kort och bestämdt som sig göra låter så wäl **den rätta uppfattningen**, som de afwikande, **falska** och **själaförderfwande** lärorna härom.

Wi börja med wår egen kyrkas framställning. Wi säga: **wi warda rättfärdiga för Gud af nåd, för Kriſti förtjenſts skull,**

allena genom tron. Härom yttrar den 4:de artikeln i Augsburgiska Bekännelsen: "menniskan warder rättfärdig förklarad af nåd, för Kristi skull genom tron, när hon tror sig warda tagen till nåd och att synderna warda henne förlåtna för Kristi skull, hwilken med sin död har tillfyllestgjort för wåra synder". Härligt är det försvar för denna artikel som Melanchton har författat och som läses i den s. k. apologien i wåra bekännelseskrifter; men wi kunna naturligtwis endast hänwisa till den.

Betydelsen af denna artikel är den att wi äro syndare och derför under Guds wrede och fördömelsen samt blifwa frälste utan den ringaste egna förtjenst eller gerning, icke ens för trons skull, utan genom tron, då wi tillegne oß Kristi werk och förtjenst, såsom skedd för wår skull och derför oß tillhörande. Wi wilje tänka något närmare på hwartdera af dessa stycken.

Wi äro syndare d. w. s. wi hafwa icke blott syndat, utan wi äro i ett tillstånd af synd, hela wårt wäsende är syndigt, så att ingenting bor hos hos oß eller utgår ifrån oß, såsom tankar, ord och gerningar, som icke är synd. Derför heter det i det gudomliga ordet: "Adam (då han hade syndat) födde barn, som hans beläte like woro", d. ä. så beskaffade som han genom syndafallet blifwit. 1 Mos. 5: 3. "Herren såg att menniskones ondska war stor på jorden, och all hennes hjertas uppsåt och tanke war alltid benägen till det ondt war." (6:5). Ibland de wittnesbörd ur Gamla Testam., dem Paulus samlat i Rom. 3 kap. förekommer äfwen detta: "Alla hafwa afwikit; alleſamman äro onytige wordne; ingen är som godt gör; icke till en". Nya Testamentet är fullt af dylika wittnesbörd om wår syndighet; Jesus sjelf säger: "det som är födt af kött" det är kött och intet annat; och åter: "af hjertat utgå onda tankar, mord, hor," m. m. Hwad göres dock här mera wittne behof! Känne wi oß sjelfwa, så hafwe wi wittnesbörd nog inom oß, och skåde tillräckliga deraf omkring oß.

Men wår bekännelse om rättfärdiggörelsen förklarar äfwen, att wi icke kunna genom något wårt werk eller gerning förtjena rättfärdiggörelse, eller ens bidraga något dertill, ja, icke heller i minsta mon bereda oß till denna Guds nådeshandling; wi förklaras wara alldeles oduglige, bortkomne ifrån det lif som af Gudi är, genom den fåwitsko som i oß är och genom wårt hjertas blindhet. Detta är wisserligen ett hårdt tal, swårt att smälta för all natur, och gör att man wänder en sådan lära ryggen, eller wrider och wänder så på läran om rättfärdiggörelsen, att menniskan kunde få behålla någon heder och kunna i någon mon åtminstone hjelpa sig sjelf. Men bewisen för wår lära äro allt för klara och tydliga så wäl i erfarenheten som i Skriften att wi kunna låta den afprutas. Wi icke blott draga den slutsatsen af redan anförda bewis om wår syndighet, att wi ingenting förmå uträtta till wår frälsning; utan owederläggliga ställen tala så klart derför, att den icke kan förnekas. "Hwar och en mun skall tillstoppas (således hafwa intet att säga till sitt försvar) och all werlden skall för Gudi brottslig warda"; Rom. 3: 19. "Den naturliga menniskan förnimmer intet af det Guds Ande tillhörer; det är henne en galen-

skap och hon kan icke begripat" (1 Kor. 2: 14). "Alleſamman äro de ſyndare och hafwa intet att berömma ſig af för Gudi", hwilket påſtående Paulus ſtäller i ſammanhang med rättfärdiggörelſen, i det han fortſätter: "och warda rättfärdige utan förſkyllan (för intet, utan egen förtjenſt) af hans nåd genom den förloßning, ſom i Kriſto Jeſu ſkedd är". Rom. 3: 23, 24. I ſamma kapitel frågar Paulus (v. 27): "hwar är nu din berömmelſe? Hon är utelyckt".

Den enda orſaken till wår rättfärdiggörelſe ligger i **Guds nåd**, och wäl är det för oß och öfwermåttan ljufligt att ſå är. Men Guds nåd är en ſådan orſak, icke dermed att han helt enkelt utſtryker wår ſkuld, utan dermed att han "**utgaf ſin ende Son**" och lät honom träda i wårt ſtälle och förwärfwa oß en förloßning, ſom för Gud ewinnerligen gäller. "Han blef för wåra ſynders ſkull utgifwen och för wår rättfärdighets ſkull uppwäckt". Rom. 4: 25. Han "uppfylde all rättfärdighet" (Matth. 3: 15), "gaf ſitt lif till återlöſen för många", "ſmakade döden för alla" för att befria oß ifrån deß makt och fruktan. Härigenom blef han wår "ſalighetsgrund" "hörnſtenen", "klippan", "den lefwande ſtenen", "hälleberget", på hwilket wår ſalighetsbyggnad allena kan ſtå tryggt.

Det **enda wilkoret** å wår ſida för rättfärdiggörelſen är **tron**; men äfwen denna, ehuru det är menniſkan ſom tror och äfwen kan "förkaſta den lefwande ſtenen" (1 Petr. 2: 4), är en Guds gåfwa och werk (Eſeſ. 1: 19; Kol. 2: 12). **Menniſkan behöfwer beredas** dertill i en rätt bättring; men det är den hel. Ande, ſom kallar, upplyſer och helgar, och Fadren ſjelf ſom drager till Sonen. Det gudomliga göromålet beſtår uti att med det tweeggade ſwärdet genomborra och blotta hjertats innerſta, ſå att den arma menniſkan blir willig att anamma frälsningen i Kriſto. Derför ſäger Paulus, i Rom. 4: 5, att menniſkan är "ogudaktig" (i ſina egna ögon), då Gud gör henne "rättfärdig". Öfwerwäg noga följande apoſtoliſka wittnesbörd om denna wigtiga ſak: "**af nåden** ären I frälſte **genom trona**, och det **icke af eder, Guds gåfwa** är det, **icke af gerningar**, på det ingen ſkall berömma ſig" (Eſeſ. 2: 8, 9). "Derför måſte det wara af tron, att det ſkall wara af nåd och löftet faſt blifwa för all ſäden" (Rom. 4: 16). "Är det nu **af nåd**, ſå är det **icke** af gerningar; annars wore nåd icke nåd; är det ock af gerningar, ſå är det nu icke nåd, annars är gerning icke gerning" Rom. 11. 6. Den ſom will helt praktiſkt fatta ſaken, han läſe noga Rom. 10: 4—8; ſamt Rom. 8: 33 till ſlutet. Tänk ſå efter, om du will och kan på någon annan wäg och grund beſtå inför Gud än den här påpekade.

Wi uppſtälla härnäſt den katolſka kyrkans lära om rättfärdiggörelſen: **Menniſkan warder rättfärdig genom tron och gerningarne.** Här får wäl tron wara med, men på gerningarne beror dock allt, — icke blott ſåſom wittnesbörd om trons rätta art, utan ſåſom **förtjenande** Guds nåd, ſå att Gud måſte göra affeende på dem wid rättfärdiggörelſen. Emedan Gud ſålunda gör menniſkan rättfärdig efter gerningarne, blifwer hon också mindre eller mer rättfärdig, allt efter ſom hon gjort många och ſtora gerningar; derför kan

menniſkan aldrig blifwa wiß om ſin rättfärdighet inför Gud, utan måſte alltid twifla derpå, emedan det kunde något wigtigt ſaknas uti den. Fördenſkull ſer hon ſig ock om efter andra heliga menniſkors öfwerflödande fromhet eller beſtäller åt ſig wiſſa "ſjälameſſor" till hjelp emot "ſkärſelden". Utom det att allt ſammans ſtrider rakt emot det gudomliga ordet, ſådant det härofwan oliſwit anfördt, äro också alla deſſa "gerningarne" och de fromma "öfningarne" endaſt efter menniſkobud och derför odugliga, ja endaſt hinderliga för dem, ſom hungra och törſta efter rättfärdigheten. Juſt emedan de "fara efter att upprätta ſin egen rättfärdighet, förſtå de icke Guds rättfärdighet" (Rom. 10: 3). Det är otroligt, huru förblindade menniſkor kunna blifwa genom denna falſka rättfärdighetswäg och likwäl fara de hän i förtröſtan på denſamma!

Denna afwikelſe från ſanningen är dock ſå uppenbar, att wi ej behöfwa ſpilla många ord på den. Den är temligen känd ibland oß och afſkyod.

Men det finnes i wåra dagar en förklaring af denna lära om rättfärdiggörelſen, ſom är wida farligare än den katoliſka, emedan den brukar alldeles ſamma ord, ſom wår kyrka enligt Skriften begagnar, men inlägger deri en helt annan mening. Man ſäger: "Gud förklarar en ſyndare rättfärdig för Kriſti ſkull, allena genom tron". Ja, är icke detta godt, ſäger du. Jo, men hör nu hwad de mena: Gud förklarar en ſyndare rättfärdig för Kriſti ſkull genom tron, **emedan han ſer i tron den nya lifsgniſtan och till och med ſer hwad af henne warda ſkall**, ſåledes **icke** för **Kriſti förtjenſt** ſkull, ſom tillräknas tron, utan för det goda ſom hos menniſkan finnes eller kommer att finnas. Se nu huru de **wända upp och ned** på denna grundlära i wår kriſtliga tro och föra wåra fötter bort ifrån den klippa, på hwilken wi ſtå. Så ſtridande den nu falſka förklaringen öfwer rättfärdiggörelſen ſynes wara emot katolikernas grofwa gerningslära, är den dock i ſjelfwa werket ens med den, i det den lägger **orſaken** till rättfärdiggörelſen inom och hos menniſkan, och icke i Kriſtus. I **denna hufwudpunkt** ſkilja ſig båda deſſa falſka uppfattningar ifrån wår på Skriftens tydliga ord grundade lära, ſom är **hjertat** i den kriſtliga läran och bekännelſen, om hwilken Luther yttrade, att med den ſtår och faller Guds förſamling.

Käre läſare, öfwertänk noga, hwad här har blifwit framſtälot! Det rörer icke en ſak på hwilken litet beror. Om icke nu, ſå kommer du ſnart att behöfwa en wiß tröſt i lifwets mörka ſtunder, då de rätta ſjälsdjupen öppna ſig, ſå att ett djup bruſar här och ett annat der; men i ſynnerhet då ewigheten nalkas och det wigtiga ſteget ſkall tagas in i den tid, ſom början har, men aldrig ändan räcker. Har du icke wid någon dödsbädd hört framſägas, eller öfwer någon öppen graf hört ſjungas: "I Kriſti ſår jag ſomnar in; De rena mig från ſynder min; Ja, Kriſti död och dyra blod, Det är mitt lif, min prydnad god. Dermed jag will för Gud beſtå, När jag för domen ſkall framgå. Med fröjd och frid far jag nu hän: Guds barn här dör; dock lefwer än". Will du då ſe tillbaka på ditt lif och bygga derpå ditt hopp? Säkraſt blir det allt, att då warda funnen i Ho-

nom, icke hafwande wår rättfärdighet, som kommer af lagen, utan den som af Kristi tro (tron på Kristum) kommer, nämliga den rättfärdighet, som af Gudi kommer genom tron (Filip. 3: 9). Endaſt "det är ett faſt ord och i allo måtto wäl wärdt att man det anammar, att Kriſtus Jeſus kommit i werlden till att frälſa ſyndare", äfwen den förnämliga bland dem. Jag för min del törs icke lägga mig till hwila på någon annan grund.

Något näſtan förſkräckligt är det, att till och med ſådana finnas, ſom helt och hållet bortkaſta, förſmåda och begabba Guds ords lära om rättfärdiggörelſen genom tron; hafwa ſådana derjemte en gång trott på den och hwilat wid den, men ſedermera begynt trampa den under fötterna ſamt djerft påſtå att den icke finnes hwarken i bibeln eller den augsburgiſka bekännelſen, ſå är i ſanning hög tid att "fly ſådana", ty de hafwa "felat om ſanningen" och kunna ej annat än "förwända menniſkors tro". I denna affallets och förnekelſens tid rör ſig ſtriden i ſynnerhet omkring **denna punkt**, och, i ſammanhang med den, betydelſen af Kriſti lidande och död ſåſom en **förſoning** för werldens ſynder och då äfwen om Kriſti perſon ſåſom Gud och menniſka. Förnekar man **förſoningen**, eller att Kriſtus förlossat från alla ſynder, från döden och djefwulens wåld med ſitt heliga och dyra blod och med ſitt oſkyldiga lidande och död — förnekar man denna ſanning, ſå behöfwer man ſnart endaſt menniſkan Jeſus, ſåſom de nuwarande unitarierne och de gamle ſocianerne m. fl. Ingen kan tro hwilken ſtormlöpning ſom pågår emot lären om förſoningen i Kriſti död.

Det är bekant, att lektor Waldenſtröm fallit in på denna förnekelſens wäg och arbetar med ſina ſtora gåfwor att utrota ur Kriſti evangelium det talet om korſet, d. ä. att hela Kriſti werk ſammanfattas uti hans lidande på korſet, der han war en förbannelſe för oß, — detta kors, ſom alltſedan det reſtes på Golgatha warit judarne (de ſjelfromme) en förargelſe och grekerne (förnuftsmenniſkor) en galenſkap. P. W. har ſjelf trott på detta kors och förſoningen deruppå, men inbillar nu ſina lärjungar, att ingenting deraf finnes i bibeln, lika litet ſom i augsburgiſka bekännelſen, ſåſom wi alla trott, och Luther, Melanchton och alla reformationens ſtore män påſtått. Men P. W. läſer både i ſkriften och annorſtädes hwad ingen annan finner der, och kan deremot icke finna der hwad fromme och lärde män alltid funnit. Man känner igen hans nya evangelium derpå, att enligt detſamma Guds helighet, rättfärdighet och kärlek är allt ett, att Gud derföre har ingen wrede mot ſyndaren och att wreden är endaſt "kärlekens bakſida". Då Gud hotar i lagen att ſtraffa deß öfwerträdare och det intill tredje och fjerde led, ſå låter detta icke gerna fatta ſig ſom kärlek, ſynnerligen ſom han uppenbarligen uppfyllt och uppfyller deſſa hotelſer; det är då icke heller underligt att P. W. icke will weta af lagen. Ens med honom är profeſſor Myhrberg i Upſala, en man ſom från början nitälſkade både för ren lära och heligt leſwerne, ſåſom hans öfwerſättning af Thomaſius och hans tidſkrift "Wittnet" till en början ådagalade, men nu är af alldeles motſatta tankar, ſåſom hans bearbetning af Romarebrefwet tydligen wiſar. Är det

icke ett förfärligt bewis på oordning inom äfwen den statskyrkliga ordningen i fäderneslandet, att sådana willfarande män skola bibehållas uti embeten, som gifwer dem stort inflytande öfwer ett lärowerks hela ynglingaskara eller till och med öfwer Sweriges blifwande pastorer. Såsom exempel på professor Myhrbergs lära må, ur S. Luth. Kyrkotidning, följande yttrande anföras: "der synden och orättfärdigheten icke har satt sig fast för ewigt, der kräfwer hon icke heller ewigt straff, utan ett öfwergående och timligt, som den brottsliga menniskan i ingen händelse undslipper, utan måste sjelf utstå och lida, ända tills hon afbetalat den ytterSta skärfwen — — och der synden satt sig fast för ewigt, der gifwes ingen försoning för densamma". Härmed upphäfwes all skilnad emellan dem "som Gudi tjena och dem som honom icke tjena, den rättfärdige och den ogudaktige" (Mal. 3:18), emellan tuktan öfwer barnen och straffet öfwer syndarena. Menniskan måste sjelf betala för sin synd med lidande i tiden eller i ewigheten. Här är icke egentligen något rum för en medlare eller en försoning, och dessa oevangeliska ord, äfwen om de begagnas, förlora all betydelse, så långt man af de anförda orden kan sluta. Wi råda hwar och en, att stoppa sina öron till för dessa nymodiga, ohyggliga läror. We dig, om de skola på dig tillämpas! Läs heldre och begrunda den ljufliga berättelsen om den korsfästes samtal med den botfärdige röfwaren. Der finner du en källa, som icke på samma gång "gifwer både sött och bäskt watten", ett bord, der du kan "äta det godt är och din själ fet warda i wällust" (Es. 55.)

Samma lära förkunnas ifrigt af P. W:s lärjungar i detta land. Inom "missionssynoden" finnas många, som hålla sig wid det gamla evangelium; men de äro uppblandade med det nya elementet, känna sig derigenom swaga eller halta de på båda sidor för fridens skull. De numera mest bestämde och renaste anhängare af det nya evangeliet ("ändock intet annat är") äro prof. Erixon och herr Princell. Den förre har, enligt enskilta bref, på flere ställen beflitat sig om att wisa, huru Kristi lidande war ett blott menskligt, naturligt lidande; och den sednare drifwer skarpt likheten emellan Guds rättfärdighet och Guds kärlek och råkar härigenom i strid med hela den kristliga läran.

"Men", säga många, "de äro ju fromme män och predika så wackert, till och med om Kristus". Jag frågar icke efter deras fromhet, när det gäller den grund, på hwilken jag har att bygga mitt hus för att wara wiß om att det icke faller och gör ett "stort fall", när "slagregn och flod komma och wädret blåser" och allt "stöter på huset". Då trösta mig intet hwarken påfwens helighet eller P. W:s gåfwor, nej, icke ens Petri och Pauli fromhet, utan ordet allena. Den som ihågkommer judarnes bitterhet emot Jesum och ställer deremot samariternas willighet att höra och anamma, skall owilkorligen gifwa de sednare företräde framför de förre, men dock förklarade Jesus: "I weten icke hwad I tillbedjen: ty saligheten är af Judarne". De hafwa det rena ordet och derför saligheten. Paulus säger: "Jag har lagt grundwalen" d. w. s. predikat evangelium i sin renhet och helhet; "hwar och en se till, hu-

ru han bygger derpå". Det är farligt att bygga trä, hö och strå äfwen på den rätta grunden (1 Kor. 9: 10 och följ.); men är man nu icke säker på om en annans mycket from man lägger ens hela grunden, utan stympar den, hwem will då wåga att alls bygga på den? Jag wet att sjelfwer satan kan förskapa sig uti en ljusens engel och hans apostlar taga på sig Kristi apostlars person; huru kan jag då lita på menniskor? "Herrens ord blifwer ewinnerliga".

Det sorgliga och det rent bedrägliga är, att de män, som kämpa för det nya ewangeliet, föregifwa sig endast åstyfta förening och enighet, under det de med all makt splittra och sönbra, hwarhelst de få tillträde. I stället att sammanslå hittills bestående samfund, har frukten endast blifwit och kan icke annat än blifwa, upprättandet af ett nytt samfund, dereft det kunde ega bestånd. Så länge man kan wärma upp känslorna och reta upp fantasien, att icke säga fanatismen, skola de förföre wara willige att uppoffra på "bönehus", "tabernakel" o. d.; men låt detta rörliga element lägga sig, och det kan icke uppehållas länge, så tager alltsammans en ända och agnarne drifwas bort af winden. Olycklige äro blott de, som låtit sig dragas in i hwirfweln; ty de få swårt att komma på fast mark igen.

H.

Deruti står kärleken; icke det wi hafwa älskat Gud; men det Han hafwer älskat oß, och sändt sin Son till en förſoning för wåra synder.

1 Joh: 4: 10.

Både ljus och wärme.

En liten flicka, Anna wilja wi kalla henne, hade fått ett myrtenskott, som hon satt i en blomkruka. Det hade warit 4 eller 5 dagar i jorden redan, men syntes ändock ej wilja wäxa något. En afton då hon kom hem från skolan, hade hon fått en plan i sitt lilla hufwud, huru hon skulle få sin myrten att wäxa fort. Lärarinnan hade i skolan om dagen talat med barnen om solens werkningar, att hon genom sina strålar uppwärmde jorden och således kom gräs och örter att wäxa. Nu hade Anna märkt, att jernhandtaget på köksdörren blef ganska warmt, när solen på eftermiddagarne sken på den sidan. Derför tog hon ett gammalt bleckkärl, hwari frukt warit nedsyltad, och satte det öfwer sin myrten. Ty, tänkte hon, när jernet blefwe så warmt, måtte det kunna samla solwärmen och wärma myrtenskottet bättre än glasen, som hennes moder brukade sätta öfwer sina blommor, de blefwo aldrig warma. När modern följande dagen, efter det Anna gått till skolan, kom in i rummet för att göra det i ordning, såg hon bleckkoppen wänd upp och ned öfwer myrtenplantan, och undrade naturligtwis, huru hennes dotter hade kommit på ett sådant infall. Hon tog af den och satte ett glas i stället. När Anna om aftonen kom hem, sprang hon in i rummet, det första hon gjorde, för att se om sin myrten. "Mamma, mamma!" kom hon utropande, "har Fred' warit inne och rört wid min myrten?" "Nej, det tror jag ej", swarade modern. "Hwart har då bleckkoppen tagit wägen, som jag satte på i dag? Nu får jag wäl inte min myrten att wäxa alls". Hon

war näſtan färdig att gråta. "Mitt lilla barn", ſwarade modern lugnande, "hwad mente du med att ſätta koppen på? Wet du ej att din myrten ſkulle dött, om den der koppen ſått wara der och afſtänga ſolljuſet? Jag tog af den och ſatte glaſet i ſtället". Anna talade då om, hwad hon hört, och huru hon derom reſonerat för ſig ſjelf. Då förklarade modern utförligare, huru härmed förhöll ſig, och följande dagen, då lärarinnan kom att fortſätta ſitt tal om ſolen och deß werkningar, ſade hon alldeles hwad modern ſagt. Förra gången hade lärarinnan bliſwit afbruten uti ſin framſtällning, och war ſålunda ofriwilligt ſkulden till Annas förwillelſe.

Detta barnets beteende förefaller mig lika med många menniſkors ibland oß. En half ſanning är en hel lögn, är ett gammalt förargligt uttryck, ſom ofta ogillas, men oſwanſtående kan tjena ſom exempel på, huru det eger ſin riktighet till och med i afſeende på rent jordiſka ting. Att det i afſeende på andliga ting är ſant, wiſas ju tydligt af ſatans ſätt att gå till wäga, både när han freſtade den förſte och när han freſtade den andre Adam. Och månne det ej är juſt genom det knepet han än i dag fångar ſå mången? Säger han aldrig annat än det, ſom är lögn? Jo, för wiſſo! Men han aktar ſig dock för att ſäga hela ſanningen. Talar han om menniſkan, ſå ſäger han, att hon är wäl en ſyndare, men Gud är nådig, och hwad hon ej kan göra tillfyllеſt har Gud ſändt ſin Son att godtgöra för henne. ("Så älſkade Gud werlden, att han utgaf ſin enda Son". "Det lagen ej kunde åſtadkomma, i det han wardt förſwagad af köttet, det gjorde Gud, ſändande ſin Son i ſyndeligt köttis liknelſe".) Eller ock ſäger han, att hon nu är alldeles förlorad, att hon nu har ingen utwäg till räddning, och derför må hon nu lika gerna fortſätta i ſynden, njuta medan hon kan och förſtrö ſig på bäſta ſätt. ("Allt kött haſwer förderſwat ſin wäg". "Den ſom wet ſin herres wilja och ej gör derefter, han ſkall lida dubbelt hugg". "Förbannad är hwar och en, ſom ej fullkomnar allt, ſom ſkrifwet ſtår i lagboken, ſå att han det gör".) Att Gud gjorde hwad wi ej förmådde och att menniſkan ej har någon utwäg att förbättra ſin ſtällning, äro ju ſanningar, hwilka Gud uti ordet framhåller, och hwilka ſkola ſtå, när himmel och jord falla. Likwäl kan lögnens fader taga dem i ſin mun, och månne de icke uti hans framſtällning bliſwa lögner, ſå wäl ſom allt annat han ſäger?

Talar han om Gud, går han till wäga på ſamma ſätt. "Gud är en förtärande eld och en nitälſkande Gud". Derför har han ſkapat en del menniſkor juſt för att på dem kunna bewiſa denna ſin egenſkap. Och deſſa ſom af honom bliſwit förutbeſtämda till föremål för hans wrede, kunna aldrig bliſwa ſaliga. Eller ock går han ut från det att "Gud är kärleken". Han är kärleken, bara kärlek, intet annat än kärlek, derför har han ſkapat alla warelſer till att njuta lycka och ſalighet, och derför ſkall hon ſlutligen föra det derhän, att allt ſkapadt ſkall med honom uti ewig ſalighet förenas. Intet ondt ſkall mera finnas, hans kärleksglöd ſkall förſmälta allt mot honom fiendtligt; "Han ſkall wara allt i allom". Ja, ſjelfwe djefwulen (iſall någon ſådan ſkulle finnas annorſtädes

än i menniskans eget bröst) skall warda salig och blifwa med Gud ett. "Att Gud är en nitälskande Gud", och att "han är kärleken", äro ju höga och härliga sanningar, lika fasta och wissa, som att Gud är, men såsom texter till satans predikan blifwer det ju idel lögn af alltsammans. Låtom oß derför tala sanningen, hela sanningen och intet annat än sanningen, såsom man ju till och med inför werldslig domstol förpligtar sig att göra! Guds ord är den uppenbarade sanningen, och att tala sanningen, hela sanningen och intet annat än sanning blir då att framställa ordet för sig sjelf och andra, hela ordet, det är allt Guds ord, intet annat än ordet, det är låta skrift förklara skrift. Solen wärmer icke blott, hon både lyser och wärmer; ordet innehåller ej evangelium blott, det innehåller både lag och evangelium; Gud är icke blott kärleken, han är både rättwisan och kärleken. Fasthåller man ej detta både — ock —, så har man blott fått halfwa sanningen, och man löper då i fara att deraf få en hel lögn.

—M.—

Kyrkliga notiser.

Märkligt dödsfall. Seniorn bland professorerna wid det theologiska Seminariet i Philadelphia. Theol. Doktor Carl Schäffer, afled den 23 November; han war högt ansedd och har under sitt långa lif troget tjent Guds församling, så att saknaden efter honom är stor.

— Skolan i Knoxville är nu upplöst och det berättas till och med att wederbörande blifwit derifrån utdrifne. Det måste medgifwas att pastor C. Anderson, som satte den i gång och samlade penningar till det wackra husets uppbyggande, arbetade med stor flit och under mycken försakelse, men skördade ringa tack derför. Han måste ej allenast afträda, utan efterträdaren, Erixon, karakteriserade skolan, synnerligen det kristliga lifwet deri, såsom endast ytlighet. Nu är alltsammans slut. Detta kunde man wäl från början se; det är icke orätt att kalla det hela för en "humbug". De ej obetydliga summor som C. Anderson samlade inom Generalsynoden i ändamål att motwerka Augustanasynoden, hafwa kastats i sjön. Det berättas att hr Erixon antagit kallelse från missionssynodens församling i Lindsborg, Kansas. Wi skulle härwid wilja göra en wänlig påminnelse: wore det ej rättast och mest i enlighet med sanningen, att de waldenströmska församlingarne (och sådana äro, ty wärr, många inom missionssynoden,) bortlade namnet "lutherska", alldenstund de hata både namnet och saken, som det representerar. "Chicagobladet" begabbar öppet det lutherska begreppet om sakramenterna, om embetet och allehanda annat och kan det derföre icke anses för annat än en falsk skylt man uthänger, när man ändå will heta luthersk.

— Pastor Borg i Knoxville har antagit kallelse från församlingen i Ishpeming. Ehuru det gläder oß, att den sednare församlingen fått sin önskan uppfyld, är det beklaganswärdt, att de gamla för oß kära församlingarne i Knoxville och Wataga snart åter äro utan pastor. Må Herren här hjelpa!

— I Paxton "Record" läses att för något mer än en wecka sedan hundratals medlemmar aflade ett wänligt besök hos sin pastor, Edgren och lemnade honom påtagliga bewis på sin aktning. Det är godt när församlingar så sluta sig omkring sina lärare och uppmuntra dem i deras arbete. Detsamma har wederfarits den nye pastorn, Lindeblad, i Moline, som församlingen söker på allehanda sätt bewisa kärlek. Tisdagsafton (d. 2 Dec.) blefwo wåra Moline-boar ännu mer närgångne, i det de infunno sig äfwen i wårt Collegehus, i ändamål att betyga wår medarbetare Rydholm sin tacksamhet för den trägna wård han haft om församlingen under det den warit utan pastor. De besökande medförde både skänker och wälfägnad.

—Ett mycket kärt bref kom mig tillhanda i dag (d. 6 Dec.). Wåra läsare erinra sig att wår skola sick en häst, och det en god en, strax efter konferensen i Altona; ett bra seldon skänktes

af en arbetare ej långt härifrån; men wagnen hade wi att betala med $50.00. Det nämde brefwet innehöll en wexel på $50.00, för att dermed betala äfwen wagnen. Häst och wagn kommo icke från så långt skilda håll, men jag får icke tala om gifwarena. Å skolans wägnar får jag dock hjertligen tacka de kära gifwarne och nu särskildt bresskrifwaren. Herren skall wisserligen hålla löftet: gifwer så warder eder gifwet. Måtte många i kärleken tänka på wår skola! H.

— Om barnhemmet i Kansas. Wid direktionsmötet som hölls i New Gottland den 26 Nov. beslöts att erbjuda barnhemsfarmen i Mariedahl till utarrendering åt Mr John Månson från Swedesburg, Jowa. Han skulle ock tills widare mot wissa willor emottaga och wårda de barn direktionen beslutar upptaga.

Wid jultiden skola alla wåra söndagsskolbarn här söka likna sina kära små wänner i Illinois genom att samla penningar för de faderlösa små. Tresliga kort med afbildning af Hemmet å ena sidan äro beställda och komma under julfesterna att utdelas enligt direktionens beslut. Subskriptionen i Mariedahl ser ganska lofwande ut. Den fortsättes ännu. Gud wälsigne allt godt werk! A.

Den nya katekesen.

Detta för wårt samfund wigtiga arbete är nu tryckt och i bokhandeln. Några exemplar woro redan färdiga wid reformationsfesten i Rock Island; men hela upplagan är nu bunden och tillgänglig.

Sättning och stereotypering samt tryckning har ombesörjts af hrr Enander & Bohman. Bokens försäljning är öfwerlemnad åt hrr Engberg & Holmberg i Chicago. Priset på boken är 25 cts, men åt alla, som hos dem reqvirera den gifwes tio (10) procents rabatt, som är beräknad att betala postportot eller expreßafgiften för bokens sändande.

Utom de förändringar, som förliden wår offentliggjordes i Augustana och Missionären, hafwa några ytterligare blifwit gjorda hufwudsakligen för att, der det utan olägenhet kunnat ske, få likhet och öfwerensstämmelse med den i Swerige antagna katekesen. Katekeskomiteen har ej sparat hwarken tid, möda eller omsorg för att få både en bekännelsetrogen, passande och anwändbar lärobok i kristendomskunskapen. Den har såsom allt mensklig äfwen sina brister; men wi hoppas dock att den skall wara wälkommen, med wälwilja mottagas och genom Guds nåd blifwa till mycken wälsignelse.

Bokanmälan.

"Denkschrift zur 25-jährigen Jubelfeier der ev. luth. Synode von Jowa".

Denna skrift på tyska språket är utgifwen af tyska Jowa-synoden, såsom den wanligen benämnes, med anledning af deß 25:åriga tillwaro. Den är delwis historisk, i det den handlar om det werkligen betydliga understöd den erhållit från trosförwandter i Europa och de strider den haft att genomkämpa, delwis framställer den synodens ståndpunkt så wäl i afseende på lära som werksamhet. Boken är intressant för hwar och en, som will sätta sig in i den lutherska kyrkans förhållanden i detta land. Deß pris är 20 cts. och den kan erhållas hos Rev. Fr. Richter, Mendota Ill's.

Missionsmöte. Grand Rapids-distriktet håller, will Gud, sitt nästa möte i Clam Lake, och börjas det derstädes lördagen den 13 Dec. ½8 e. m. med högtidlig gudstjenst. På nästföljande måndag den 15 Dec. fortsättes mötet i Hobart.

Samtalsämne: Rom. 3:25, 26.

Wänner från när och fjerran äro wälkomna.

Big Rapids, Mich. d. 18 Nov. 1879.

M. P. Odén, sekr.

Innehåll: På hwad sätt kan wår skola bäst ställas i samband med wåra församlingar, sid. 811. — Rättfärdiggörelsen, sid. 817.—Ljus och wärme, sid. 823.—Kyrkliga notiser, sid. 825.

Moline, Ills, 1879.
Wistrand & Thulin's bok- och accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. N. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. **Moline, Ill., Onsdagen den 17 December 1879.** **N:o 51.**

Huru

skola wi förhålla oß mot wår egen kyrka?

Om man uppmärksamt betraktar de många olikartade rörelser som genomgå wår tid, de krafter som på alla möjliga områden äro i werksamhet, då nödgas man ofta fråga sig sjelf, i hwilket förhållande man står och måste stå till alla dessa krafter och rörelser. Och det är ej alltid så lätt att tillfredsställande för sig sjelf och andra beswara denna fråga. Man står der ofta twefsam och willrådig, wet ej hwad man skall göra eller hwilken ståndpunkt man skall intaga. Twetydighet, obeslutsamhet och obestämdhet äro dock alltid orsaker, som frambringa skadliga följder. Ju mer man derför på erfarenhetens wäg lär känna werlden och de krafter som werka i henne, desto mera nödgas man ock att intaga en bestämd ståndpunkt, att stå i ett wißt och tydligt förhållande till allt, som rörer sig omkring en. Detta är ock utan allt twifwel rätt och tillbörligt. Men under den strid, som härwid måste genomkämpas, under det wi tänka på andra och söka stå i ett rätt förhållande till allt, som försiggår utom oß, äro wi ofta i fara att förgäta oß sjelfwa och wåra allra närmaste pligter och förhållanden. Dessa senare äro dock under alla omständigheter de allra wigtigaste. Wi kunna aldrig stå i ett rätt förhållande till andra rörelser och samfund, som uppstå och werka rundt omkring oß i werlden, utan att wi först stå i ett rätt förhållande till oß sjelfwa och wårt eget samfund. Wårt förhållande i detta senare afseende förutsätter, betingar och förorsakar det förra; sådant det senare är, sådant **blir** derför också det förra. Det är alltså med allra största skäl, som wi nu på denna den lutherska reformationens 362:dra årsdag blifwit ålagda att i korthet beswara den wigtiga frågan: "**Huru skola wi förhålla oß mot wår egen kyrka?**" Af det rätta swaret på denna fråga beror oändligt mycket; må Gud gifwa oß nåd att finna det, och att sedan förhålla oß derefter både såsom enskilde och såsom samfund!

För att kunna stå i ett rätt förhållande till wår ev. luth. kyrka är det först och främst nödwändigt, att wi rätt lära känna, uppfatta och wärdera denna kyrka samt hennes omätliga skatter

och rikedomar. Det är omöjligt att älska den man icke känner, att wärdera det man ej förstår. För att kunna älska, uppskatta och wärdera ett föremål är det nödwändigt, att jag först lär känna deß goda beskaffenhet, deß stora wärde och betydelse. Så är det i allmänhet både inom andens och naturens werld, så är det ock särskildt med afseende på den sak, hwarom nu är fråga. Om wi ej känna den ev. luth. kyrkan och hennes oförwanskliga rikedomar, om wi ej tillbörligt uppskatta och wärdera dem, då är det ock omöjligt att stå i ett rätt förhållande till denna kyrka.

Men hwilka äro då dessa den ev. luth. kyrkans stora skatter och rikedomar, som göra henne så dyr och kostelig, så wigtig och betydelsefull? Det är ej swårt att finna swaret på denna fråga, om man uppriktigt och allwarligt forskar efter sanningen. Man behöfwer blott anställa en grundlig jemförelse mellan denna kyrka och andra kyrkosamfund, man måste blott allwarligt öfwerwäga och besinna betydelsen af de läror, som särskildt kännetecka den luth. kyrkan; och man skall genast kunna inse det stora företräde hon eger framför alla andra.

Dessa skiljeläror kunna wara många och widt omfattande; det behöfdes mycken tid och widlyftighet att fullständigt utweckla och förklara dem. Men korteligen och i djupaste mening kunna de ock sammanfattas i de stora lärorna om synden och nåden. Det är genom dessa läror den lutherska kyrkan framför allt skiljer sig från alla andra kyrkosamfund. Allt sedan den apostoliska tiden har ingen afdelning af Kristi kyrka på jorden fattat dessa stora läror så fullständigt som den lutherska; allt sedan den wördade kyrkofadern Augustinus hafwa inga lärare så helt och hållet warit genomträngda och beherrskade af dessa bibelns och kristendomens hufwudsauningar, som de luth. reformatorerne. Af egen lefwande erfarenhet lärde Luther och hans medkämpar känna menniskans fallna tillstånd i allra djupaste och förskräckligaste mening. De fingo erfara, att synden så helt och hållet genomträngt och förderfwat menniskans hela wäsende, att sjelfwa wiljan, hjertat och hela menniskans inre lifsgrund äro totalt odugliga att frambringa något godt; att syndaren af naturen aldrig kan tänka en god tanke eller wilja en god gerning. De fingo erfara, att syndaskulden är omätlig, och att lagens fordringar äro fullkomligt heliga och omutliga; att syndaren således, lemnad åt sig sjelf, är helt och hållet hjelplöst förlorad och förtappad. Men de lärde också på samma gång känna och erfara "den helsosamma läran om Guds öfwerflödande nåd". De fingo skåda in i skriftens härliga wittnesbörd, att Kristus Jesus, såsom Guds Lam wår och hela werldens borgesman och ställföreträdare, blef gjord under lagen och genom sin görande och lidande lydnad uppfyllde alla lagens fordringar; att han derigenom "en gång för alla" åstadkommit en försoning, som inför Gud ewigt gäller och fullkomligt betäcker och öfwerskyler hela werldens syndaskuld; och att syndare på grund deraf, såsom helt och hållet owärdiga och "ogudaktiga" (Rom. 4), blifwa rättfärdiga endast af fri och oförskyld nåd genom tron på förloßningen i Lammets blod.

Det är dessa stora läror, som i djupaste mening skilja den lutherska kyr-

kan från alla andra kyrkosamfund. Det är ej obetydliga ting, som wi kunna bortbyta och öfwergifwa, utan de **allra wigtigaste** sanningar, som angå wårt ewiga wäl. Wisserligen må wi med glädje medgifwa, att en eller annan af dessa läror kan återfinnas inom åtskilliga andra wår tids evangeliska kyrkosamfund, men i så fall är det egentligen endast ett **lån**, som de hafwa från den lutherska kyrkan; och **aldrig** finner man **alla** dessa sanningar så fullständigt uppfattade, så klart utwecklade och bekända, som inom denna senare kyrka. Ehuru wi således aldrig böra döma eller fördöma andra evangeliska samfund, utan twärtom glädja oß åt sanningen, hwarhelst hon fins, måste wi dock på samma gång aldrig glömma eller förneka den lutherska kyrkans stora företräde, den djupa skilnaden, som utmärker henne från många andra. Denna skilnad går så **långt tillbaka**, som till syndafallets dag, till wåra första föräldrar i paradiset, ja till Guds ewiga utkorelse; den sträcker sig så **långt framåt**, som till en syndares rättfärdiggörelse, helgelse och fullkomliga frälsning i ewighet. Den går så **djupt ned**, som till menniskans innersta lifsgrund, hennes wilja och hjerta, ja till Kristi nederstigande till helwetet; och den sträcker sig så **högt upp**, som till den förklarade Frälsarens sittande på Faderns högra hand i härlighetens rike.

Bibelns djupa sanningar om synd och nåd genomtränga de luth. reformatorernes hela lärobyggnad såsom wärmen genomtränger elden och ljuset luften. Det är dessa stora sanningar, som gifwa åt alla andra luth. kyrkans läror deras egentliga wigt och betydelse. På grund af den sanna bibliska läran om arfsynden får det heliga dopets sakrament sitt stora wärde. Till följe af läran om Kristi werkliga alleståndesnärwarelse blir den heliga nattwarden icke en tom ceremoni, utan den allra högsta och dyrbaraste nådamåltid, der hungrande få mottaga honom sjelf, den förklarade Frälsaren med allt hwad han eger. På grund af menniskans oförmåga att wilja och göra något godt, måste Gud både begynna, fortsätta och fullända hennes frälsning; syndaren måste blifwa rättfärdig och salig af idel nåd, "för intet", genom tron på den skedda försoningen i Jesu blod.

Dessa Guds ords stora hufwudsanningar, som så helt genomtränga den sanna lutherska kyrkans hela lärobyggnad, kunna med rätta gifwa denna kyrka namnet "**bibelkyrka**" och "**troskyrka**". Då man rätt fattat och tillegnat sig dem, kan man (såsom Luther sjelf m. fl.) wara lugn, trygg och oberoende af både synd och satan och werld. Man behöfwer ej wara beroende af sitt eget bedrägliga hjertas känslor och förnimmelser, man behöfwer ej fara omkring i luften eller upp i höjden för att hemta Kristus hit ned: man kan när som helst få möta och tillegna sig honom i de dyra och heliga **nådemedlen** — deri "**Guds kraft**" uppenbarar sig och werkar. Man behöfwer ej hwarken förlita sig på menskllig makt eller förtwifla på grund af hennes wanmakt: det är en gång för alla afgjordt, att "menniskan är ett intet och att Gud är allt", som allting werkar efter sitt eget goda behag. Man behöfwer ej och will ej låta sig lysas endast af det matta ljus, som sprides från menniskoförnuftets flämtande lampa, man behöfwer ej och will

ej hwarken låta sig bländas eller skrämmas af menniskosnillets irrbloss: man wandrar i det klara ljuset af "Rättfärdighetens Sol", hwilken aldrig nedergår och hwars strålar aldrig tappa sitt sken. Wäl kan det för oss mulna och mörkna, tjocka skyar kunna bortskymma ljuset för wåra ögon; men wi weta dock, att der bortom, på nådens himmel, solen strålar lika klart — att mörkret derför åter skall skingras, så att wi kunna lugnt och trygt fortsätta wandringen på lifsens smala wäg till det rätta efterlängtade målet. **I tron på Kristus, hans ord och institutelser har en sann luth. kristen den segerkraft, som öfwerwinner synd och satan och werld!**

På detta sätt hafwa wi i största kortet och enkelhet antydt de omätliga rikedomar, skatter och förmåner den ev. luth. kyrkan eger och erbjuder. Låtom oss nu närmare öfwerwäga, **huru wi skola förhålla oss** mot denna wår egen kyrka. Allraförst måste wi med all makt **undwika ett trolöst och förrädiskt förhållande.** Trolöshet är den nedrigaste synd, den ena menniskan kan göra mot den andra; förräderi är det gröfsta brott, någon kan föröfwa mot det borgerliga samfundet, sin konung och sitt fosterland. Huru mycket mera nedrigt och gränslöst brottsligt är det icke då att bewisa sig trolös och förrädisk emot det högsta majestätet, "konungarnes konung och herrarnes herre", samt den frälsande sanning, han uppenbarat och meddelat oss! Och dock är intet förhållande så allmänt och wanligt i wår tid som just detta. Många äro de, som i dessa wirrwarrets tider bewisa sig trolösa och förrädiska mot Kristus. Skola också wi följa med i denna tidsandens ström?! Då wi hafwa lärt känna, hwilka dyrbara förmoner, wi hafwa i wår luth. kyrka — skola wi då bewisa oss trolösa och förrädiska mot henne? Skola wi sälja och bortbyta hennes skatter och egodelar till hwad pris som helst? Skola wi t. ex. bortbyta Guds i dopet pånyttfödande och frälsande nåd mot en lagisk lydnadsgerning, som wi måste göra åt Gud? Skola wi bortbyta Kristi nåderika och sanna lekamens och blods meddelande i den hel. nattwarden mot en andefattig och tröstlös ceremoni? Skola wi bortbyta bibelns och reformatorernas försoningslära och rättfärdiggörelselära, deri Kristus är allt i alla, mot den gamla och nyare tidens socinianska och pelagianska egenrättfärdighetslära, som gör Kristus onyttig och öfwerflödig? Skola wi på detta sätt — trolöst och förrädiskt — förhålla oss emot wår egen kyrka, samt hennes omätliga skatter och rikedomar?! O, öfwerwägen och beswaren dessa frågor, I den luth. reformationens och det nittonde århundradets söner och döttrar! Många af eder skulle säkerligen rodna af blygsel, om dessa frågor allwarligt finge tränga eder in på hjertat — ty I torden redan hafwa bewisat eder trolösa och förrädiska? Ja, många äfwen af wårt folk hafwa redan handlat mycket dåraktigare än Esau, då han för en "måltid bortsålde sin förstfödslorätt" (Ebr. 12: 16, 17). Det är försärligt att tänka derpå! Wi kunna dock icke hjelpa det, ty de som redan låtit sig tjusas af frestarens röst och en gång wandrat bort från sanningens wäg — de skola swårligen låta sig ledas tillbaka igen. En annan och för oss mycket wigtigare

fråga är den, om också wi, som hittills fått nåd att widbliſwa ſanningen, ſkola öfwergiſwa och förſaka den? Det är wißt och ſäkert, att wi redan befinna oß i "affallets tid", och att wi ſålunda ſkola få många och ſtarka bundsförwandter, om wi blott wilja öfwergiſwa ſanningen i Kriſtus Jeſus. Men det är också andra ſidan lika ſäkert, om wi ärligt och öppet wilja widbliſwa bibelens djupa läror om ſynd och nåd ſamt den kyrka, ſom allra klaraſt uppfattat och bekänt deſamma; om wi ej wilja öfwergiſwa denna wår gamla kära moder på hennes ålderdom, utan ömt och innerligt wårda henne ſamt icke förſtöra, utan troget tillwaratagа och anwända det ſtora arf, hon lemnat oß — det är wißt och ſäkert, att wi då ſkola få många fiender ſamt bliſwa mycket hatade, föraktade och förföljda här i werlden. Det ſkall ej och kan ej bliſwa annorlunda. Kriſtus och antikriſt **måſte** kämpa med hwarandra, och det ſkall bliſwa allt hetare och ſwårare ſtrider, ju närmare det lider mot "dagarnas ända". Wi måſte derför öfwerwäga wår ſtällning, fatta wårt beſlut och alltmera tydligt än någonſin **antingen wara med eller mot**! Det blir allt mer och mer en oundwiklig nödwändighet att helt träda öfwer antingen på den ena eller andra ſidan; att "lägra ſig mellan gränſerna" blir alltmera en omöjlighet. Wilja wi derför **förſöka** att **m e d l a**, afſpruta och utjemna de läror, ſom äro anſtötliga för det naturliga förnuftet och menniſkohjertat; wilja wi afpaſſa denna lära efter tidsandans ſmak och den moderna upplysningens fordringar — då måſte wi bewiſa oß — och **då h a f w a** wi redan bewiſat oß trolöſa och förrädiſka mot ſanningen. Wi **kunna icke** förhålla oß medlande, neutralt och likgiltigt mot wår ev. luth. kyrka, utan att på ſamma gång bewiſa oß trolöſa och förrädiſka. **Antingen** måſte wi wara **med eller mot** Kriſtus, antingen måſte wi **behålla** eller ock **förſaka hela** den oß meddelade och uppenbarade **ſanningen** — detta blir allt mer och mer en af tidens nödwändigaſte fordringar!

Wi måſte ock (för det andra) med all flit wakta oß för ett **ytligt, formaliſtiſkt och trälaktigt** förhållande mot wår luth. kyrka. Det är ej nog att haſwa den rena läran **på papperet**, i wåra bekännelſeſkrifter och kyrkoböcker, utan den måſte bliſwa wårt eget **hjertas** mat och dryck, wår högſta ſkatt och rikedom; den måſte göras **gällande** i liſwets alla förhållanden, för den enſkilde individen och i förſamlingarna — eljes ſkola wi ej i längden kunna förſwara och behålla den! — Wi måſte ock nödwändigt lära oß tydligt **ſkilja** mellan **ſkalet** och **kärnan**, mellan ſanningen ſjelf och hennes yttre omklädnad, ty i annat fall kunna wi lätt, och utan att ana det, förlora beggedera. Det är ej den yttre formen, utan den frälſande **ſanningen**, ſom är **ewig och oföränderlig**! Wi måſte derför medgiſwa och inſe nödwändigheten af att, i wiß mening, på ett wiſt och ſanſadt ſätt ſkicka oß efter tidens fordringar, i hwilken wi leſwa. Wi måſte medgiſwa, att kyrkans **ſtyrelſeformer**, hennes ceremonier och hela yttre framträdande i werlden, kunna och ſtundom måſte förändras efter wiſſa tider och förhållanden. Detta erkännes och uttalas tydligt af wåra reformatorer och i wåra bekännelſeſkrifter (Se t. ex. Aug. bek. art. 7). För oß i detta upplöſningens tidehwarf är det af allra ſtör-

sta wigt och betydelse att rätt akta på denna omständighet. Om wi oförändertligt wilja fasthålla det yttre, som i förra tider hört till kyrkans framträdande; om wi enwist och kortsynt fästa oß wid wissa styrelseformer och stadgar, som fordom warit gällande, och ej i ringaste mening med afseende derpå taga hänsigt till tidens kraf — då kunnu wi lätt förlora både sanningen sjelf och de yttre formerna: wåra krafter skola aftyna, wårt mod falla, och innan wi ana det skola wi warda besegrade, förförda och bortförda af wåra fiender. Det går ej an för stridsmannen, då han tågar ut i de heta striderna, på det blodiga slagfältet, att bära en allt för swär wapenrustning eller en allt för tung packning, ty då kan han lätt blifwa utmattad och öfwerwunnen. Så är det ock med den stridande kyrkan i de bistra, oroliga och bullersamma tiderna. Eller, för att taga en annan bild: Kristi kyrka på jorden har med rätta blifwit liknad wid ett skepp på det stora werldshafwet. Under de milda årstiderna, i de lugna och wälkända farwattnen kan det med hög rigg och spända segel trygt och majestätiskt gunga fram öfwer de blåa böljorna; det kan wara djupt lastadt och likwäl säkert upppnå sin bestämmelseort. Men annorlunda är det i de osäkra farwattnen, under den mörka och kalla årstiden, då stormens raseri och hafwets wilda wågor i högsta grad göra färden osäker, wådlig och förskräcklig: den erfarne sjömannen wet då mycket wäl, att han, för att rädda sitt lif, måste reswa och berga sina segel, ja stundom till och med kapa riggen och kasta all öfwerflödig last öfwerbord. Så är det ock i wiß mening, rätt förstådt, med Kristi kyrka på jorden: hon kan icke under alla tider behålla samma yttre styrelseformer och stadgar, utan att stå i fara att förlora sjelfwa sanningen och lifwet.

Ytligheten, formalismen och trälsdomssinnet hafwa ofta spelat en stor roll här i werlden. Ofta hafwa de äfwen uppträdt inom kyrkans område och undanträngt, förstört och uppslukat all andlig lifskraft. Wi måste medgifwa att dessa farliga fiender till ett sundt kristendomslif också wisat sig inom den luth. kyrkan; men det är på samma gång lika säkert, att all ytlighet, formalism och trälsdomsanda är **helt och hållet främmande för denna kyrkas egentliga natur och wäsende.** Då hon någon gång warit smittad derutaf, har det aldrig warit i enlighet med, utan i **trots af** de grundprinciper och lifssanningar som genomgå wår kyrka. Det tillhör luth. kyrkans wäsende att wara fri — men rättsligen fri, **i sanningen och tron.** Å ena sidan undwiker hon den gammalmodiga, traditionela trälsdomsandan, som i synnerhet kännetecknar den katolska kyrkan; å andra sidan undwiker hon lika bestämdt, hwad wi kunna kalla den liberalistiska och **swärmiska trälsdomsandan,** som alltid mer eller mindre utmärkt de reformerta samfunden. Eller med andra ord: det tillhör wår kyrkas egentliga wäsende, det är hennes stora och höga kallese att "segla **midt emellan bränningarna**" att hwarken wika af till den högra sidan eller till den wenstra. **Må wi häfda** dessa wår kyrkas gamla fri- och rättigheter! Må wi aldrig stå i ett ytligt, formalistiskt och trälaktigt förhållande! **Sanningen, endast sanningen och hela sannin-**

gen — det är den luth. kyrkans enda egentliga schibboleth — må det också alltid wara wårt!

Om wi nu något närmare wilja angifwa det rätta, positiva förhallandet, i hwilket wi böra stå till wår egen kyrka, så kunna wi helt kort säga, att detta bör wara **ett sant uppriktigt wänskaps- och kärleksförhållande.** En sann, uppriktig, på kärlek grundad wänskap är en kostlig perla, som wisserligen är mycket sällsynt här i werlden, men dock, och äfwen på grund deraf så mycket mera wärderik och betydelsefull. Hwarhelst hon finnes, denna kostliga perla, sprider hon en himmelsk glans, lycka, glädje och wälsignelse. Men endast en sann uppriktig wän kan wara ett wärdigt föremål för en sådan wänskap. Bland alla wänner finnes ingen utom wår himmelske wän, som så älskat oß och med sådan outtröttlig kärlek skött och wårdat oß — ingen som derföre i så hög grad är wärd wår genkärlek, som wår ev. luth. kyrka. Hon är den **moder**, som med mycken smärta födt oß till barn och arfwingar i Guds rike här på jorden. Och allt sedan denna "födelse genom wattnets bad i ordet" har hon ock med den ömmaste moderliga kärlek, trohet och omsorg skött och wårdat oß såsom wi det betarfwat. Hwad hade wi warit och hwad wore wi i denna stund utan denna wår kyrkliga moder? Antingen wore wi utkastade i hednawerldens wilda öken, eller ock "wind för wåg redlöst drifwande omkring på menniskomeningar nas stormande haf"! Att wi ännu ega Guds ord rent och klart i andans och kraftens bewisning, och de heliga sakramenterna efter Kristi ord och instiftelse oförfalskade; att wi ännu hafwa en fast grund att stå på, de dyrbaraste nåderätter att lefwa af, glädje, tröst och hopp för detta lifwet och det tillkommande — för alla dessa dyrbara förmåner hafwa wi, näst Gud, att tacka wår ev. luth. kyrka. Genom henne hafwa wi blifwit uppehållna och bewarade intill denna stund. Då wi hungrat, har hon mättat oß med det himmelska brödet, då wi törstat, har hon wederqwickt oß med det lefwande wattnet; då wi warit förföljda, bedröfwade, sorgsna och på alla sidor trängda af denna tidens wedermöda, hafwa wi alltid i hennes huldа moderliga sköte funnit en trygg och säker fristad, ett lugnt och ljufligt herberge. Och hon har icke blott bewarat dessa allra dyrbaraste nådesförmåner för oß, utan också **oß för dem.** Då wi mången gång likt den "förlorade sonen" welat wandra bort från fadershemmet, har hon warnat, förmanat och kallat oß tillbaka igen. Då wi warit färdiga att låta oß tjusas af förnuftets willomeningar eller bländas af den falska filosofiens konstgrepp, då har hon alltid **åter wisat oß till det wissa och fasta ordet, som genomeldadt och bepröfwadt är.** Sådan kärlek, trohet, omsorg och omwårdnad har wår kyrkliga moder alltid bewisat oß — **äro wi icke skyldiga att af allt hjerta älska henne tillbaka?!**

Wilja wi älska Gud och tjena honom, då måste wi bewisa denna kärlek mot **kyrkan,** som är nådemedlens förwaltarinna, den anstalt, hwarigenom Gud låter sin nåds rika skatter tilldelas oß. **Kärleken** är sjelfwa **grundwalen** för wårt rätta förhållande till Gud och hans kyrka. "Kärleken är lagens fullbordan", alla werkliga dygders grund

och lifsprincip. Sakna wi den sanna kristliga kärleken till wår kyrka, då är det oß omöjligt att stå i ett rätt förhållande till henne; men om **denna kärlek** finnes, om den wårdas och uppwärmes i wåra hjertan, då skola wi ock i alla afseenden ställa oß i ett rätt förhållande. Denna kärlek skall lära oß att allt mer och mer uppskatta och wärdera de stora fördelar, wi fått åtnjuta, den omwårdnad, trohet och omsorg, wi fått röna; den skall göra oß rätt af **hjertat tacksamma mot Gud och tacksamma mot wår kyrkliga moder.** Denna tacksamma genkärlek, som grundar sig på erfarenheten af de största nådeswälgerningar, skall då också frambringa hos oß en **djup barnslig wördnad** och **högaktning** för wår kyrka, en högaktning, som på samma gång ingifwer förtroende och tillförsigt. Wi skola ej längre, såsom eljest så ofta händer, likt wanartiga barn, trotsa wår moders råd eller förakta hennes ord och befallningar. Wi skola bära i stadigt minne wår kyrkas djupa seklerlånga erfarenheter, hennes genom många stormar, bekymmer och strider beprösade lära, hennes skarpa genomträngande blick, hennes sunda råd och omdöme. Inför denna wår gamla moder skola wi alla känna oß ringa och obetydliga. I jemförelse med wår kyrkas gamle, beprösade, men hennes store reformatorer och lärare äro wi alle intet annat än **barn** (och tänka och tala såsom barn), huru erfarna, lärda och skarpsinniga, wi än måtte wara. **Wi sakna det tankens djup, den troskraft och trosfrimodighet som utmärkte dem;** wi sakna den gudskännedom, sjelfkännedom och werldskännedom, som de i Andens skola hade fått lära sig. Men då så är förhållandet, då anstår det oß ej heller att mästra och klandra, utan att i djupaste wördnad högakta och lyda deras ord och råd. Aldrig må wi glömma detta wigtiga förhållande — **aldrig** sjelfwiskt och trotsigt sätta oß upp emot eller förakta och förkasta wår gamla moders råd och lärdomar! Äfwen om barnen icke alltid kunna förstå hwarför de gamle säga det eller det: de äro dock alltid skyldiga att wörda och lyda deras enligt Guds wilja framställda befallningar. Det är endast oartiga och uppstudsiga barn, som handla annorlunda. Det är sant (och wi hafwa redan bewisat det), att wi alltid böra lyda Gud mer än menniskor, att wi i wiß mening, med sans och urskiljning, böra skicka oß efter tiden och att wi aldrig böra stå i ett trälaktigt och slafwiskt förhållande till wår kyrka. Detta är den ena faran, och wi må alltid wakta oß för den. Men wi måste ock lika mycket och med ännu större allwar akta oß för den **andra** faran, som i wår tid är mycket **swårare** och allmännare — **faran af subjektiwism, individualism, egenkärlek!** Äfwen om wi icke alltid mäkta förstå det djupa sammanhanget, de egentliga orsakerna och grunderna till åtskilligt af wår kyrkas lära och praxis: så widt wi wilja wara wälartade barn, ärliga och samwetsgranna, måste wi då alltid med wördnad böja oß derunder och bedja Gud om nåd att handla i öfwerensstämmelse dermed. Ju mera wi mogna i andens och erfarenhetens skola, ju mera wi lära känna Gud och hans ord, werlden och oß sjelfwa — desto tydligare skola wi ock lära oß inse, att wår kyrkas lära är wäl grundad och i full öfwerens-

stämmelse med Guds heliga ord.

Den sanna kärleken till wår kyrkliga moder skall ock lära oß att willigt och gerna **tjena** henne. Detta blir en nödwändig följd af kärlekens egen natur, som alltid är att meddela sig sjelf åt det föremål, han omfattar, ja att helt och hållet **uppoffra** sig för det samma. Den sanna kärleken till Gud och hans rike är ett sådant mynt, som aldrig, såsom "ett dödt kapital", kan inlåsas i hjertats kassakista, utan alltid måste ut i den allmänna rörelsen och göra nytta i werlden. Den är en **eld**, som will hafwa sitt fria lopp till att utspridas i allt widare kretsar, en eld som will omfamna och genomtränga sitt föremål; hämmas och inhägnas denna himmelska eldflamma, då skall hon snart förqwäfwas och utslockna. Att i kärleken tjena wår kyrka är derför nödwändigt både för wår egen och hennes wälfärd. Men **huru** och **på hwad sätt** skola wi bäst kunna tjena henne? Wi måste tjena henne på **alla** losliga sätt och med **alla** losliga medel: både lekamligt och andligt, både offentligt och enskildt, såwäl **på wåra knän** i den stilla bönekammaren, som ock i det allmänna kyrkliga lifwets gemensamma angelägenheter. Hwar och en måste tjena på det sätt, som anstår honom bäst, med det pund, som blifwit honom anförtrodt. — Särskildt böra wi gagna och tjena wår kyrka genom **att sprida hennes gamla kärnfriska litteratur och uppbyggelseskrifter.** Det är i synnerhet genom traktater, tidningar och böcker, som striden mellan Kristus och antikrist i wåra dagar utkämpas. Werlden öfwerswämmas för närwarande af en störtsjö Kristus-fiendtlig litteratur. Wilja wi tjena Kristus och hans kyrka, så måste wi derför, nu mera än någonsin, på alla möjliga sätt **sprida sanningens och lifwets ord.** Endast detta ordet kan rädda wårt folk från den allmänna ödeläggelsen och förruttnelsen; och då det ej kan spridas genom stora volymer, så måste det ske genom **tidningar** och **traktater** — dessa äro ock numera de tidsenligaste och skarpaste wapnen. Wi måste derför bilda **traktatföreningar och upparbeta, understödja, och utsprida wåra kyrkliga tidningar.** Det borde ej finnas en enda pastor; som icke kraftigt understödjer detta arbete, det borde ej finnas en enda församlingsmedlem, som icke efter förmåga deltager deruti. Framför allt måste wi rädda wåra barn och wår ungdom från inflytandet af den Kristusfiendtliga litteraturen. Barnen och ungdomen äro i mensklig mening wår kyrkas framtidshopp — **och för dem är faran allra störst!** O må wi **rädda** så många, som möjligtwis kunna räddas! Men skola wi lyckas härutinnan, då måste wi nödwändigt se till, att de blifwa underwisade och **uppfostrade** i den hela och fulla sanningen af Kristi evangelium! Och om detta sednare skall kunna ske, måste wi med största omsorg taga hand om wåra barnskolor, söndagsskolor och konfirmationsskolor, så att dessa allt mera blifwa hwad de böra wara. — Och wår högre bildningsanstalt, detta hittills så wälsignelserika Augustana College och Seminarium, måste ock allt mer och mer blifwa ett gemensamt föremål för wårt arbete, wåra förböner och uppoffringar. Derigenom att wi arbeta för detta lärowerks framgång, werka wi på samma gång i allra högsta och egentligaste mening för wår egen, wår kyrkas och wåra efterkom-

mandes wälfärd. Skolan är sjelfwa pulsådern i församlingskroppen, hon är den centralpunkt, kring hwilken alla wåra krafter och all wår werksamhet måste förenas. Hon måste mycket mera än hittills bliſwa den wapenplats, der wåra soldater samlas och öfwa sig för striden, den hufwudfästning, som är ointaglig för fienden, det höggwarter, hwarifrån nya ordres och ny förstärkning, när så behöfwes, må kunna utsändas till wåra förtrupper och hjelptrupper. Här wid denna skola böra wåra unge mäns krafter utbildas, deras tro stärkas, deras mod uppeldas. Här måste de lära sig att bruka hela den andliga wapenrustningen och att känna den rätta arten och beskaffenheten af andens strider. Här skola de lära sig att med stadig blick följa händelsernas gång och att föra swärdet med stark och säker arm. Sålunda på detta sätt kunna wi tjena wår kyrka allra bäst. Wi skola wara willige att **uppoffra oss för henne**, att **lida och försaka med henne**. Äfwen om dessa försakelser och lidanden skulle kräfwa wårt lif och blod, behöfwa wi dock likwäl icke förskräckas. Wi weta, att Kristi kyrkas swåraste nederlag ofta warit hennes härligaste segrar; wi förstå meningen af de wälbekanta orden: "med **blod** har kyrkan blifwit köpt, i **blod** har hon wunnit sina flesta segrar, i **blod** skall hon winna den största och sista segern"! I tron på Kristus och hans ord kunna wi derför wara frimodige och starke och, huru werlden än må skalas och darra på sina grundwalar, huru den än må genljuda af fiendernas wapengny, kunna wi dock alltid i segerwißhet sjunga med reformationens store hjelte:

Wår Gud är oß en wäldig borg o. s. w.

Den allsmäktige Guden i Kristus Jesus är när och **med oß**, och **wi äro med honom**: derför skall oß wäl gå!

"Tro på Jesus".

Uppmuntran till en öfwer sina synder bedröfwad själ.

Midt i synden, tro på Jesus!
Midt i nöden, bida Gud!
Synden är betald på korset,
Och du är Hans frälsta brud.

Du är köpt och du är twagen,
Du är frigjord, du är ren.
Du blef frälst förloningsdagen;
Solen miste då sitt sken.

Så wår egen dygd och fromhet
Slocknar, sinnande sin död,
Inwid Jesu kors och altar;
Dit wi fly i synd och nöd.

Men deßmer den rika glansen
Af "rättfärdighetens sol"
Strålar öfwer frälsta werlden,
Ifrån nådens kungastol.

O, hur godt, att han är kommen
Till att frälsa syndare!
Annars fick jag icke wara
Med ibland Hans älskade.

Men, nu wet jag det af ordet:
Han har frälst och har dig kär;
Och Hans ord är helig sanning,
Som Hans kärlek ewig är!

Låtom oß med tålamod löpa i den kamp som oß förelagd är; och se på Jesum som tron begynt och fullkomnat hafwer; hwilken, då han måtte haft glädje, led korset, och aktade intet smäleken; och är sittandes på högra handen på Guds stol.

Ebr. 11: 1, 2.

Om

Nådemedlen och Trosliſwet.

(Af N. Forsander.)

(Forts. och slut fr. n:r 48.)

VI. Trosliſwet.

Men jag leſwer dock icke nu jag, utan Kriſtus leſwer i mig; ty det jag nu leſwer i köttet, det leſwer jag i Guds Sons tro, den mig älſkat haf-wer och gifwit ſig ſjelf ut för mig (Gal. 2: 20).

Med deſſa ord aflägger apoſteln Paulus om ſig en frimodig och wiß bekännelſe, om ſin tro och ſitt trosliſ. Han war en troende, leſde i Guds Sons tro, och Kriſtus war hans lif; om denna tro och detta lif war han äf-wen ſjelf medweten och wiß. Men det finnes, tywärr, der och hwar hos oß en qwarleſwa af den påfwiſka willfa-relſen, att ingen menniſka kan under jordeliſwet wara wiß om ſitt nådaſtånd och barnaſkap hos Gud. Äfwen möter oß ſamma willfarelſe under en finare form i det ſpörsmålet, om man kan komma till wißhet om ſina ſynders för-låtelſe, innan man har kommit till en högre och märkligare grad af förkofran i tro och helgelſe. Dock finna wi ju tydligt af det anförda ſpråket (Gal. 2: 20), att apoſteln war wiß om ſin tro och ſitt lif i Kriſtus. Äfwen talar han då icke blott om ſig ſjelf utan äfwen om andra troende kriſtna. Till Eſeſer-na ſäger han (Eſeſ. 1: 13): ſedan I trodden, ären I beſeglade wordne med löftets helige Ande. Och till Korinti-erna ſäger han (2 Kor. 1: 21, 22): Gud är den oß ſtadfäſter ſamt med eder i Kriſto, och haſwer ſmort oß, och förſeglat oß, och gifwit uti wårt hjerta Andens pant. Jemför härmed 1 Kor. 2: 12; Rom. 3: 6 m. fl. Och icke blott Paulus, utan äfwen hela den heliga ſkrift gifwer oß en ſådan lärdom, t. ex. 1 Joh. 5: 13. Detta haſwer jag ſkrif-wit eder, ſom tron i Guds Sons namn, på det I ſkolen tro i Guds Sons namn. Mångfaldigt är det också apoſteln Jo-hannes brukar om nåden och barnaſka-pet juſt de orden: wi känna, wi weta, wi äro. Att nu denna trons förwiß-ning icke blott tillhör de ſtadgade och trosfaſte kriſtne, utan ock dem, hwilka nyß kommit till tron på Jeſus, lärer oß Guds ord i berättelſen om den etio-piſke kamreraren och fångwaktaren i Filippi. Den förſta gången kamrera-ren hörde evangelium predikas, trodde han, blef döpt och ſor "glad" ſin wäg; och ſamma natten ſom fångwaktaren kom till tron, **fröjdade han ſig, att han med allt ſitt hus trodde på Gud.**

Wi böra härwid göra den iakttagel-ſen, att tron och troswißheten icke äro ett och detſamma; utan troswißheten, eller wißheten om nåden och barnaſka-pet, är en ſärſkild nådegåfwa ſom Her-ren gifwer åt tron. Tron ſjelf haſwa wi i en föregående artikel beſkrifwit wara det botfärdiga hjertats flyende med all ſin ſynd och nöd till Kriſtus ſamt längtansfulla omfattande af honom och hans rättfärdighet ſåſom wår enda, men tillräckliga grund för ſyndernas förlåtelſe, lif och ſalighet. En ſådan beſkrifning på tron grundar ſig på wå-ra ſymboliſka böcker. Apologien ſäger i ſtycket: "Hwad den rättfärdiggörande tron är:" "Tron är det, att jag af in-nerſta hjerta ſyftar uppå det mig till-budna löftet om ſyndaförlåtelſen och

rättfärdiggörelsen i Kristo, och att jag detsamma löftet med en barnslig förtröstan emottager och mig tillegnar". "Det är rätteligen att tro, nämligen att förtrösta på Kristi dyra förtjenst och förskyllan, att Gud wisserligen will för hans skull wara oß nådig". Och lät oß bland de många skriftens språk, som handla om tron, stanna för korthetens skull wid ett enda, t. ex. Joh. 6: 34: Hwilken som kommer till mig, han skall icke hungra, och hwilken som tror på mig, han skall aldrig törsta. Att tro på Jesus är således detsamma som att komma till honom, men detta kommande eller flyende till Jesus sker med hjertats längtan, hunger och törst efter rättfärdigheten, och sålunda har hwarje själ, som hungrar efter Jesu Kristi nåd, anammat Jesus i nådesordets löften och är frälst. Derför står det skrifwet både i gamla och nya testamentet: Hwar och en som åkallar Herrens namn skall warda salig. (Joel 2: 32; Apg. 2: 21; Rom. 10: 13). Ofta saknar tron i sin första början den omtalade troswißheten, och äfwen gifwes det anfäktade och pröfwade själar, som under långa tider hwarken få se eller smaka någon troswißhet. Ja, det är en wanlig erfarenhet, att under det den säkra werldsmenniskan och namnkristne inbillar sig wara wiß om sin saliget och betraktar hwarje wäckelse på samwetet såsom ett twifwel på Guds nåd, så finnes det hos ganska många benådade kristne en tro, som är blott såsom ett hopp om det man icke ännu ser och om seger öfwer den förskräckliga otron. Men Guds ord drifwer på och uppmanar till troswißhet, och, rätteligen fattadt, gifwer det densamma åt uppriktiga och allwarliga nådesökande själar. Ty utom det att Herrens förande genom bepröfningar på ett särskildt sätt och till en wiß tid kan beröfwa den troende hans troswißhet, gifwes det äfwen andra orsaker till owißheten om nådaståndet. Sådana orsaker äro bland andra den, att man ej will helt öfwergifwa och bekänna wissa hemliga eller uppenbara skötesynder, som Guds ord och samwetet bestraffa, utan will försöka att ännu till en tid likasom hafwa synden i den ena handen och nåden i den andra. Andra orsaker kunna wara bristande upplysning i Guds ord och anwändningen deraf, en falsk ödmjukhet för Gud, fruktan för att bekänna sig såsom en kristen och understundom äfwen kroppsligt lidande. Ännu oftare är dock orsaken den, att man mäter Guds nåd efter sin egen kristendomsöfning och helgelse, äfwen om man gör det omedwetet. Wårt nådaståndet är dock icke beroende af wåra gerningar såsom deß grund; ty då wore Guds nåd icke nåd, och wi woro ewigt förtappade. Men såsom troende och benådade Guds barn må wi härwid alltid fara efter helgelse och ett godt samwetes witnesbörd, på det att wi icke ånyo måtte falla i kärlek till synden och werlden och sålunda affalla från nåden och stå Guds Ande emot. Ett godt råd wid en sådan owißhet hos en nådesökande själ är, att hon ej så mycket må fara efter trons förmåner och frukter, utan genast och odeladt taga sin tillflykt till Frälsaren, efterfölja honom och taga uppå sig hans ok och börda; ty då får hon wisserligen af honom den utlofwade ron och wederqwickelsen. Äfwen må wi wid Pauli bekännelse: Jag lefwer erinra oß wår kristliga pligt och för-

mån att med ord och gerning bekänna wår tro och Guds werk hos oß; ty med hjertats tro warder man rättfärdig och med munnens bekännelse warder man salig (Rom. 10: 10). Härtill förmanar oß ock följande Guds ord (1 Petr. 3: 15): Waren ock alltid redebogne till att swara hwarjom och enom, som begär skäl till det hopp, som i eder är; och det med saktmodighet och fruktan. Och hafwer ett godt samwete.

Jag lefwer, dock icke nu jag, utan Kristus lefwer i mig. Detta är troslif. Tron är den hand som fasthåller Gud, men sjelfwa lifwet är dock icke tron, utan delaktigheten med Kristus. Detta lif är således först och främst å ena sidan ett den treenige Gudens inneboende i den troende menniskan, och i följd deraf är det å andra sidan äfwen ett den troendes lif i Gud. Frälsaren säger ju sjelf (Joh. 14: 23): Den mig älskar, han warder hållande min ord, och min Fader skall älska honom, och wi skola komma till honom och blifwa boende när honom. Och åter säger han (Joh. 15: 4): Blifwen i mig, och jag i eder. Och Paulus säger (2 Kor. 13: 5): Försöker eder sjelfwa, om J ären i tron, bepröfwer eder sjelfwa. Eller kännen J eder icke sjelfwa, att Jesus Kristus är i eder? Utan så kunde wara, att J oduglige ären. Icke såsom en nådegåfwa, en egenskap eller ett inflytande, utan genom den helige Ande bor werkligen Kristus hos äfwen det ringaste och swagaste Guds barn. Detta är en hemlighetsfull förening, som blott tron kan fatta, men som Guds ord lärer och bewitnar. Detta inneboende är icke alltid lika märkbart, men är dock alltid wißt; och bor Kristus hos den troende, så är hans själ ett Frälsarens konungarike och ett den helige Andes tempel, och då har den troende hos sig en springande källa med lefwande watten till ewigt lif samt i Kristus en fri och öppen brunn mot alla synder och öfwerträdelser. Bodde Herren icke hos de sina utan att förändras, genom alla deras widlådande synder, skröpligheter och frestelser, huru snart skulle icke ljuset hos dem hafwa förändrats i mörker och de sjelfwa hafwa förgåtts i deras elände. Det är således icke en död utan en lefwande Kristus som bor hos de troende. Kristus lefwer i mig, säger aposteln. Det är så mycket som att säga: ingen blott bekännelse eller form eller sedwänja, utan Kristus är det, som styrer hela min inre menniska och gifwer sig såsom en lefwande kraft tillkänna i tankar, ord och gerningar. Den troende skall sålunda wara en uppenbarelse af Kristi lif ibland menniskorna. Ack om Kristus enligt sin nådiga wilja ännu finge lefwa ibland oß på detta sätt, wandra ibland oß på wåra gator och i wåra städer och byar, umgås med oß i templen och wåra hem! Detta är kristendom, detta är att hafwa Kristus till sitt lif. Djefwul, kött och werld förhindra det härnere; men snart äro alla Guds barn hemförlofwade och förlossade ifrån allt ondt, och då warda de lika Jesus, ty de få se honom sådan han är. Men äfwen den mensklige ofullkomligheten både till naturens och nådens gåfwor förhindrar den enskilde troende att så helt återgifwa Kristi bild, och derför talar Guds ord på ett synnerligt sätt om Guds församling såsom Kristi lekamen, uti hwilken de enskilda troende äro de olika lemmarne,

och som är "Kristi uppfyllelse, som allt i allom uppfyller". (Efes. 1 kap; Koll. 1, 2 kap. m. fl.) Den menniskan är derför utan Kristus och saligheten, "hwilken wandrar efter eget godtycke i änglaödmjukhet och andlighet, i de ting hon aldrig sett hafwer och är förgäfwes uppblåst i sitt köttsliga sinne, Och håller sig icke wid hufwudet, af hwilket hela lekamen genom leder och ledamot får kraft och tillsamman hänger och tillwäxer i den förökelse, som Gud gifwer" (Koll. 2: 18, 10). Men äfwen församlingen wäntar en förloßning och den fulla delaktigheten af Kristi härlighet; ty ännu är hon icke hemma när Herren, ser honom ännu endast i Ordets spegel och måste ännu strida och kämpa för sin tillwaro under utwärtes strid och inwärtes räddhåga. Dock icke nu jag, säger derför Paulus wid bekännelsen om sitt nya lif i Kristus. Häri se wi den kristliga ödmjukheten, som alltid wisar bort ifrån sig sjelf till Kristus, och hwarigenom den gamla menniskan är korsfäst samt med alla sina tankar, ord och gerningar. Sjelfwiskhet och lifwet i Kristus kunna icke trifwas tillsammans, det ena måste döda det andra; "ty Herren will icke gifwa sin ära enom androm, ej heller sitt lof åt afgudarne". Icke jag, utan Kristus, är alla Guds barns språk; icke jag, utan Kristus, är kyrkans bekännelse, lofsång och uppgift; icke jag, utan Kristus, är alla de saliga englars och frälsta själars tillbedjan i himlen och på jorden. Må detsamma också blifwa wårt hjertas språk.

Det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro. Aposteln lefde i köttet, men icke efter köttet; hans eget jag, den gamla menniskan, war korsfäst med Kristo. Hela hans lekamliga lif och all hans umgängelse stod dock i beroende af Kristus, som wann gestalt och kom till stadga i honom. Detta lif beskrifwer aposteln nu såsom ett lif i Guds Sons tro eller i tron på Jesum Kristum såsom Guds Son. Att afläggа och afkläda sig den gamla menniskan samt ikläda sig den nya menniskan är således troslifwets uppgift, ja det är sjelfwa troslifwet, och detta yttrar sig äfwen i striden emellan andan och köttet, emellan den gamla och nya menniskan. De ofwan anförda Pauli ord påminna oß också om den lika wigtiga som obestridliga sanningen, att så wäl denna striden och deß utgång som också det nya andliga lifwets beskaffenhet och styrka beror på trons beskaffenhet och styrka. Är tron swag och wacklande, så är också troslifwet swagt och wacklande; har tron ännu icke kommit till hwila och frid i Gud, så saknar också troslifwet denna hwila, frid och fröjd i Gud. Men när den troendes hjerta kommit till full troswißhet om sin benådning, då blifwer fröjd i Herren deß starkhet, och det löper Guds budords wäg.

Innan wi nu lemna detta ämne, så låtom oß anmärka, att aposteln säger om tron: Guds Sons tro, den mig älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för mig. Det är med andra ord sagdt: tron på Jesum såsom Guds Son, och att han har älskat mig och gifwit sig sjelf ut för mig. Att Jesus är Guds Son, det är trons orubbliga grundwal (Matth. 16: 11—18; 1 Joh. 4: 15; 5: 5), och denna tro innefattar i sig hela wår trosbekännelse om Kristus, hans medlareämbete och försoningswerk. Detsamma ligger äfwen uti de orden: den mig älskat hafwer och gif-

wit sig sjelf ut för mig. Wi må hålla dessa orden wid sidan om Efes. 5: 25: Kristus älskade församlingen och hafwer utgifwit sig sjelf för henne. Då finna wi, att den troende kristne, just såsom en medlem i Guds församling, tillegnar sig i tron och tillämpar just på sig Guds ord och löften till alla i gemen i Guds församling. Detta är trons konst och öfning. Då wi deßlikes rätt tänka på denna Kristi kärlek till församlingen och de enskilde troende själarna inom densamma, så finna wi också, att då Kristus bor i de troende och är deras lif, så är detta deras lif ett den gudomliga kärlekens lif. Den som lefwer i honom, måste således lefwa i kärleken, ty Guds kärlek är utgjuten i hans hjerta genom den helige Ande, som honom gifwen är (Rom. 5: 5); och den som blifwer i kärleken, han blifwer i Gud och Gud i honom (1 Joh. 4: 16). Man kan ock icke lefwa i honom som är kärleken, utan att man sjelf älskar honom och såsom han älskar. Troslifwet måste derför uppenbara sig framför allt såsom kärleksliv, ett lif i kärlek till Gud öfwer all ting och i broderlig kärlek till Guds församling och bröderna samt i allmänlig kärlek till alla menniskor. Äfwen wilja wi här upprepa till sist ännu en gång, att tron har sin näring, styrka och segerkraft i Lammets blod och deß witnesbörds ord, och detta blod och witnesbörd har Herren nedlagt och framräcker åt oß i nådemedlen. Detta är, ehuru framstäldt i korthet och skröplighet, hwad Guds ord lärer om **Nådemedlen och Troslifwet.**

Stor glädje!

"Warer icke förfärade; si, jag bådar eder stor glädje". Luk. 2: 10.

Wi närma oß nu den fest, som ända från wår barndom i wårt sinne lemnat intrycket af barnslig fröjd och glädje. Ja, en glädjefest är julhögtiden, ty det budskap, som denna fest förer till oß, utropar med wäldighet, att det är **hög tid** för arme, förlorade och förtwiflade syndare att fröjdas. Det är **hög tid** för dig, du arma själ, att glädjas, ty Förlossaren är kommen och förloßningen är wunnen, hwarigenom du, huru bunden du än må wara i ryslig, obeskriflig synd, förbannelse och död, får blifwa lös, fri och glad. Ser du på dig sjelf och ditt lif, blickar du genom bibelordet in i ditt eget hjerta, så har du i sanning orsak att **wara förfärad.** Eller huru? Finnes ingen synd i ditt förflutna lif, bor ingen ond begärelse i ditt hjerta? Går du kanhända så lös och ledig, att ingen synd låder wid dig och gör dig trög till att löpa på Guds budords wäg? Är du aldrig i någon ängslan om, huru du skall kunna få och hafwa syndernas förlåtelse? Kanske dina synder äro så små och obetydliga, att du kan wara lycklig och ingå i himmelen **utan** syndernas förlåtelse? Kanhända du menar, att Gud icke behöfwer beswära sig med att förlåta dina synder? Månhända hade wi ej behöft någon julhögtid, om det ej funnits större syndare än du är? Kristus hade kanske ej behöft göra sig mödan att komma till jorden för att uppsöka och frälsa det som förtappadt war, om det endast funnits sådana små syndare, bland hwil-

ka du är den minste? Ja, jag frågar dig allwarligt: hwad tror du om dig sjelf och dina synder? Tror du, att du är en så stor syndare inför Gud, att du har orsak att deröfwer wara förfärad? Är du en förfärad syndare och dock icke så förfärad som du tycker, att du borde wara, hör då ropet från himmelen till alla förfärade syndare: "warer icke förfärade; si, jag bådar eder stor glädje". Är du förfärad öfwer din stora syndaskuld, war icke förfärad si, jag bådar dig stor glädje: Jesus allt betalt. Är du förfärad öfwer din gräsliga och obeskrifliga syndaorenlighet, war icke förfärad; si, jag bådar dig stor glädje: ett barn är oß född, ende Sonen har Gud oß gifwit och "Jesu Kristi, Guds Sons, blod renar dig af alla synder".

Är du förfärad deröfwer att du i intet stycke är rättfärdig inför Gud och hans lag, war icke förfärad; si, jag bådar dig stor glädje: barnet, som lades i Bethlehems krubba, Jesus Kristus är rättfärdig, och om du ser närmare efter i Guds ord, skall du få se, att han är rättfärdig just för dig. Kan icke sådant budskap gifwa en arm syndare anledning till stor glädje, hwad kan då fröjda en sorgsen själ?

Men ack, du fattiga, kämpande Guds barn, du är förfärad öfwer dina mäktiga, ännu oöfwerwunna synder, du ropar med den öfwer sin inneboende synd förfärade apostoln Paulus: "jag arma menniska, ho skall lösa mig från denna dödens kropp"! War förfärad, kära själ, och war dock icke förfärad; si, jag bådar dig stor glädje, ty si: Jesus, Hjelten, som kom hitned, han kom för att wara när dig alla dagar intill stridens ända, han är hjelte nog till att hålla ståndmot djefwul kött och werld, och när du står wid denne hjeltes sida eller i din nöd och uselset kastar dig för hans fötter så kunna helwetes portar icke wara dig öfwermäktige. När du kämpar i striden mot de hemska synder, dem ingen menniska känner och dem du tycker dig kunna för ingen menniska omtala, så war dock ej förfärad, ty stor glädje bådas dig: Herren är när! När du tycker, att striden blifwer så långwarig och outhärdelig, att du ej kan hålla stånd en dag, ett ögonblick längre, så war dock ej förfärad; si, Jesus bådar dig stor glädje, ty han ropar just till dig: "si, jag kommer snart, håll det du hafwer, att ingen täger din krona!"

När wi se oß omkring i werlden, o, hwad wi hafwa orsak att wara förfärade, ja, förtwiflade öfwer det arma menniskoslägtet! Se blott på en enda menniska huru olycklig hon blifwer genom synden redan här på jorden! Betrakta en, som fallit offer för den gräsliga dryckenskapslasten. Hwar äro wåra känslor, wåra hjertan, att wi icke fälla heta tårar hwarje gång wi se en drinkare? Är det icke såsom om tusentals onda andar hade besatt den arme warelsen? Der ser du mannen, som är skapad efter Guds belåte, förwandlad till ett odjur, från hwilket swinen med afsky wända sig bort och med hwilket tigrarne skulle wägra att hafwa den ringaste slägtskap. O, hwad otalig jämmer och nöd blott en enda drinkare förorsakar sig sjelf och andra! Se blott på en enda af de oräkneliga, som fastnat i otuktens förföriska snaror! Hwar finnes den penna, som skulle kunna beskrifwa det ryssliga, det hemska i den menniskas tillstånd, som är en slaf antingen under den otukt man öfwar med

sig sjelf eller de synder mot sjette budet, hwilka man bedrifwer med andra? Betrakta blott för en stund de långa och många år af obeskrifliga och obeskrifna qwal, som följa efter utöfningen af ögonblickets lusta, och du skall finna, att wi hafwa orsak att wara förfärade, när wi se oß omkring i werlden. Och wi hafwa icke blott enstaka exempel på, huru synden förhärjar den arma menniskans lycka, utan wi hafwa millioner på millioner af sådana olycklige i menskligheten. Det är icke blott rykteswis wi från den långt aflägsna hednawerlden höra om synder och laster, o, nej, det är midt i kristenheten, just bland de bildade folken, midt i upplysningens tidehwarf, som wi finna de hemska synderna på det hemskaste sätt utöfwade. Rys, hisna, bäfwa, darra, skälf i hwarje led, i själ och kropp, o menniska, eho du är, när du tänker på syndens gräslighet, ifall du har någon gnista af känsla qwar. Kan du skämta, gyckla och gäckas öfwer din och andras synder utan att det förorsakar dig någon ånger, ångest och smärta, så har du redan begynt blifwa delaktig af djefwulens natur. Ja, wi äro, om wi hafwa menskliga känslor qwar, i fara för att blifwa så förfärade öfwer syndaeländet i werlden, att wi tycka det wara omöjligt, att någon syndare skulle kunna räddas. Då ropar till oß rösten från himmelen: "waren icke förfärade; si, jag bådar eder stor glädje". "I dag är eder född Frälsaren".

Det finnes alltså en, som heter och är wärd att kallas Frälsare. Ja, det finnes således en Frälsare för syndare. Är han en Frälsare för alla syndare? Ja! Är han en Frälsare för stora, för de störste syndare? Ja! Är han en Frälsare för en owanlig, alldelas besynnerlig och egen syndare, som ej är lik någon annan syndare på jorden? Ja! Är han en Frälsare för dem, som sitta i bojorna af stora, grofwa, hemska och oöfwerwunna synder? Ja, o, ja! Är han en Frälsare för dem, som hafwa så skamliga synder, att de wille rymma och gömma sig för Gud och alla menniskor? O, ja, han är en Frälsare för sådana, han skäms icke för att taga den skamligaste syndare i sin frälsarefamn. Hwar står det skrifwet? Det står skrifwet i det namnet Jesus. Ware då detta namn din julgåfwa, din julleza och din julfröjd, o, arme syndare!

Skulle wi ej wara glada, ja, hafwa stor glädje, att wi få bära detta budskapet om Frälsaren till förtappade, djupt olycklige och förtwiflade syndare? Skulle det icke wara wår rätta stora julfröjd att med ord och exempel få wisa, huru Jesus undsår syndare? Will icke du wara med om att under julen bringa budskapet om stor glädje till någon hydda och något hjerta? Skulle det icke wara skäl uti att med några lekamliga tecken bewisa, hwad sinne Jesus har emot de arme och elände, och hwad sinne han gifwer dem som honom älska. Du säger dig älska Jesus. Huru ser man det? Kan du försaka något med lust och glädje för Jesu skull?

Är du färdig att under julen gå in till några fattiga, några sjuka, några enkor och faderlösa och ropa till dem: "waren icke förfärade; si, jag bådar eder stor glädje"? Ack, de som hafwa fått mera af detta jordiska goda, hwad de kunde få hafwa mycken glädje under julen, om de wille uppoffra något af

sitt öfwerflöd till att dermed fröjda och wederqwicka de fattige! Men hwad lönar det att tala med de rike och förmögne i denna werld? De fleste af dem äro så insnärde och insmidde i och af penningar och egodelar, att deras hjerta icke kan röras. Farwäl med eder J arme; Mammon är eder gud, han ware ock eder tröst och hjelp i lif och död, i tid och ewighet. Med dem, som ej hafwa mer af det jordiska goda, än att det räcker till att anwändas till Guds ära och nästans tjenst och glädje, wille wi tala. Wet du ingen fattig med några faderlösa små i din närhet? Skulle det ej wara dig en glädje att under julen få göra ett besök i ett sådant hem och båda glädje åt de förjande med någon jordist gåfwa och med Guds ords tröst. Du fader, som sitter så beqwämt omkring brasan med dina kära små lekande omkring dig på julqwällen, seende din älskade maka tillreda de wälsmakliga julrätterna, tänker du ingen tanke på de och de små, hwilkas fader och moder äro borta? Skulle det ej fröjda ditt hjerta att med en julklapp få glädja de små eller den förjandeenkan? Kunna wi oblandadt njuta wår lycka, under det wi weta, att andra lida sorg och brist, om wi kunna något göra till att glädja äfwen dem? Du friske som kan wara munter och glad, skulle du ej wara glad att låta en stråle af din glädje skina in i något sjukrum, der sorg och dysterhet bo? Ack, det borde ändå wara oß kärt att åtminstone med en dryck watten, räckt åt en lidande medmenniska, och med ett litet Guds ord få wittna om Jesu kärlek till syndare och båda stor glädje till de elända!

O. O.

Missionsmöte och kyrkoinwigning.

Den 24 och 25 Nov. höll Rock Island distriktet sitt missionsmöte i Aledo, Mercer Co, Ill's. och wid samma tillfälle inwigdes derwarande församlings kyrka. Från senapskornets ringa början har Guds rike bland wåra landsmän i A. likson på andra ställen wuxit till ett träd, om icke så stort, dock ansenligt nog för att enhwar, som nedsätter sig på denna plats, kan få rum under deß qwistar och njuta frukterna från lifsens träd, som framräckas i kyrkans ord och sakrament. För omkring tio år sedan begynte pastor A. Andrén att besöka swenskarna i A., som då woro helt få till antalet, omsider stiftades en församling 1873, hwilken för en längre tid höll sina gudstjenster i derwarande "courthns". Samma år blef pastor N. Forsander deß lärare och förblef så några år, och efter hans afflyttning betjenades af pastorer inom Rock Island distriktet hufwudsakligen af Andrén och V. Setterdahl. Genom den förres råd och trägna medwerkan erhöll församlingen omsider ett eget gudstjensthus, som kostar mellan 1 à 2000 dollars, hwarpå endast är en skuld af 350.00, som hon är ifrig att med det snaraste göra sig qwitt. Kyrkan har ursprungligen tillhört en presbyterianförsamling, af hwilken swenskarne köpte den, derför är ej inredningen i den kyrkliga stil som man kunde önska, i synnerhet angår detta predikstolens form, men denna anmärkning gäller ju så många andra församlingars kyrkor, att den kanske icke borde härwidlag särskildt göras. Wid tanken på de

mißlyckade inredningar wi påträffa i så många af wåra kyrkor, har införandaren stundom tänkt, att det kunde kanske wara lämpligt nog att synoden hade en stående komite af sakkunnige män, till hwilken en församling, då den bygger, reparerar eller inreder kyrka, kunde inlemna sin ritning till bedömande och råds erhållande. Hade så från början warit, hade wi nu säkerligen haft flera kyrkliga kyrkor än wi ha. Mer härom en annan gång.

Till det stundande mötet och inwigningen hade församlingen klädt kyrkan med grönt och utsiradt den med emblemer och mottoes på bästa sätt, med hwilkas närmare beskrifning wi dock icke wilja inkräkta på Augustanas knappa område. På måndagsafton öppnades mötet med predikan af pastor W. Setterdahl och tisdagen woro wi mest hela dagen i Guds hus. Kl. 9 f. m. hölls predikan af pastor Nordgren, hwilken ehuru ej tillhörande distriktet dock hedrade oß med sin närwaro. Likaledes hade wi glädjen att se broder Wikstrand ibland oß. Derpå begynte en diskussion öfwer Ebr. 12: 1 och 2 versarne hwari de flesta bröder deltogo och åhördes af många närwarande med synnerlig uppmärksamhet. Kl. 12 afbröts den och upptogs åter på efterm. sedan past. Andreen föreläst 1 Cor. 9: 27—37 och talat några ord. I de ofwannämda v:ne, liknar Paulus en kristens wäg, till himmelen wid en wädjobana, på hwilken han har att löpa, likson de gamle greker och romare wid sina högtidliga spel lupo för att nå en förgänglig krona. De trogna som i hänswunna tider ha lupit på samma wäg, nått målet och wunnit kronan, de äro nu wittnen till hwarje kristens löpande och till hans kamp mot allt som ligger i wägen. Dessa himmelrikets åskådare, de söka alla att uppmuntra och egga till troget och ihärdigt löpande, men det finnes ock andra åskådare, onda andar och menniskor, som göra allt för att hindra en kristen i loppet, så att han må falla och bli efter och aldrig nå målet och winna kronan. De framkasta i wägen sådant som skall reta de köttsliga begären och de onda böjelserna, så att blicken må dragas ifrån både banan och målet. Såsom löparne på wädjobanan aflade all onödig börda och klädsel och isynnerhet sådant som kunde insnärja fötterna, så skall ock en kristen aflägga detta lefwernets omsorger, icke fara efter att ega ej heller att sköta mer af det jordiska än behöfligt är; men framför allt bör han aflägga den lätt snärjande synden. Om någon utan att wara föremål för andras blickar faller omkull på wädjobanan, är skammen och grämelsen icke så stor, men annorlunda är, om detta sker, när den löpande är omgifwen af åskådare på alla sidor. Herre, håll oß wid handen "att wi ej falla eller oß förwilla, men till målet draga i trones ljus förtröstande och stilla!" — Öfwer den andra versen: "Men se på Jesum som trona begynt m. m." samtalades också så långt tiden medgaf, men deraf kunna wi ej nu något anföra.

Kl. 7 war den för inwigningen bestämda tiden. Redan före densamma war kyrkan syld af folk, deribland många amerikanare, ty ett engelskt tal eller predikan skulle ock bestås. Broder Telleen från Des Moines hade på begäran lofwat hålla ett sådant. Deßförinnan egde dock inwigningen af kyrkan rum, i det att pastor Carlson tog

plats framför altaret och begynte den högtidliga akten med ett kort tal, hafwande till text berättelsen om patriarken Jakobs wandring till Mesopotamien och hans dröm, deri han såg himmelen öppen. Derpå ställde sig fem assisterande prester kring altarringen och uppläste hwar och en sitt för tillfället passande bibelspråk, hwarefter alla böjde knä och nedkallade Herrans närwaro och wälsignelse öfwer den nya kyrkan och församlingen.

Sist intog pastor T. predikstolen och höll ett wäl skrifwet tal, deri amerikanarne fingo höra åtskilligt om wår kyrkas lära och arbete, som de wäl aldrig hört förr och de syntes alla rätt belåtna. En kollekt upptogs och sist afsjöngs psalmen n:r 3 och sista wers. Wi hade ock förmånen att hafwa Mr J. Osborn på mötet, ledande spelningen och sången wid alla gudstjensterna. Nästa möte blifwer i Orion någon gång i Januari 1880.

Hwarjehanda.

I Philadelphia förekom "tacksägelsedagen" en besynnerlig union-gudstjenst, om den så kan kallas. Unitarierna, som förneka Kristi gudom och dermed i grunden kristendomen (1 Joh. 4: 3), hade saade dag gemensam andakt med judarne i de sednares synagoga. Den unitariske pastorn predikade och sökte derwid uppwisa likheten emellan de båda samfunden, i synnerhet rörande Kristi person, hwilken han berömde för hans upphöjda karakter och utmärkta hufwud o. d. m. Derefter öfwerföll han med bitterhet de evangeliska kyrkorna, fördömde deras bekännelser och trosartiklar och prisade den såsom en äkta troshjelte, hwilken hade mod att nedbryta alla stängsel emellan dem; alldeles som hade det warit sjelfwa "Chicagobladet" som predikat för judarne. Men det war en Kristusförnekare.

— För några dagar sedan fördes kring landet med telegraf följande ohyggliga bewis på dryckenskapens förbannelse: mannen kommer hem full och rasande, kastar en tänd lampa efter sin hustru, men lampan faller i waggan och antänder kläderna, hwaraf barnet ljuter döden, o. modern sjelf, under bemödandet att frälsa det arma barnet, skadas så illa, att litet hopp blef om hennes lif.

— Den der lille kamraten, "Skolwännen", hotar att tränga ut oß från wåra läsare för nästa wecka. Han fordrar att få göra ett besök hos wåra wänner (och owänner också, om de wilja mottaga honom) innan jul, och som wi weta att han är öfwer allt wälkommen, måste wi gifwa wika för honom denna gång. Wi äro skyldige läsarne 52 n:r, det will säga ett till, utom detta. Då skolpilten helsar på om julafton, så will Aug. o. M. infinna sig nyårsafton, och dermed fullborda sina resor för det utlöpande året. H.

Julhunger.

Med detta ord wille jag hafwa betecknat icke en hunger efter det bröd som förgås och wid julen plägar förekomma både bättre och i ett rikare förråd än annars, utan en hunger efter det brödet som nedkommer af himmelen och gifwer werlden lif. Detta underbröd kommer med evangelii predikan, hwadan det icke heller är så besynnerligt att menniskor, som hafwa odödliga själar, också önska sig bröd för dem wid julen, hwilken af gammalt är en fröjdetid och det med rätta, endast man wiße hwad fröjd wore, och icke toge en giftbägare i stället för en fröjdekalk.

Härwarande fakultet har hört något af hwad härofwan kallats julhunger. Från en mängd församlingar och settlementer hafwa ingått ansökningar om erhållande af Guds ords predikan under den instundande högtiden. Nästan alla hafwa begärt de "ypperste gåfwor-

na" och påstått att deras behof och nöd är störst af alla. Fakulteten, som har att bestämma om studerandes utfärder under julhögtiden, har warit i stort bekymmer rörande dessa många ansökningar; ehuru den önskat tillfredsställa, har det dock warit fullkomligen omöjligt, emedan här icke ens finnes ett tillräckligt antal af sådana, som befunnits hafwa någorlunda öfning i att förkunna ordet. Deßutom hafwa en del ansökningar inkommit sent och dermed förswårat fakultetens göromål. Emellertid kan det försäkras, att hwad som blifwit beslutadt, skett med moget öfwerwägande. Wi få nu blott begära att pastorer och församlingar ej försöka qwarhålla någon studerande utöfwer den bestämda tiden; de böra nämligen wara här onsdagen den 7 Jan. på aftonen, redo att begynna sina göromål den 8:de tidigt på morgonen. Ingen tror hwilket hinder som förorsakas både lärare och lärjungar, om de sednare icke komma på bestämd tid. Denna osed grundlägger en opålitlighet i karakteren, nedslår modet, då lärjungen märker att han är blifwen efter, och förstör ofta framgången af skolans arbete eller åtminstone den enskiltes framtid. Wi bedja hwar och en icke wänta för mycket af de unga sändebuden; men uppmuntra dem i kärlek till flit i deras förehafwande; öfwerhöljen dem icke med beröm, det ingen af dem förtjenaar och en och annan af dem måhända ej kunde bära; hafwen tålamod med dem, som kanske äro skröpliga och tycka sig icke göra sin sak så illa. Wi böra alla weta, att de ännu hufwudsakligen hafwa att **mottaga**, för att kunna så småningom **gifwa**. Wi önska och hoppas, att de återkomma från sina julresor stärkte både till kropp och själ.

H.

Anmälan för 1880.

Ehuru påminnelsen om ny subcription å "Augustana och Missionären" några gånger warit synlig å bladets sista sida, torde wäl wara tillbörligt att ännu säga några ord härom äfwen om de blott blifwa få.

Det är klart att wårt kyrkliga blad äfwen detta år omfattats med allt större intresse, hwilket wisar sig ej allenast i allt flera medarbetare rundt omkring i landet, utan ock i ett wäxande antal läsare. Wi hoppas att detta intresse skall fortfarande wäxa med det betydelsefulla året som kommer. Sådant är både en uppmuntran och lättnad för bladets närwarande utgifware, som känna sig wäl behöfwa båda delarne, för att icke frestas att kasta af sig den werkligen dryga bördan, som tynger mycket ofwanpå andra tunga bördor af answarsfulla göromål. Wi önska artiklar, korta och innehållsrika, angående allehanda wigtiga frågor, samt skyndsamma underrättelser från det stora arbetsfältet. Sjelfwa skola wi göra hwad wi förmå, för att göra A. och M. lärorik och underwisande. Om på någon tid ett pålitligt blad warit nödwändigt, så är det nu och blir det allt mer så, kanske synnerligen i det stundande året. Wåra läsare weta hwar wi såsom utgifware stå, nämligen på det heliga ordets och wår pröfwade bekännelses grund. Wika wi derifrån, så rätten oß eller affätten oß. I bören hafwa en tidning som icke gifwer ett owißt ljud; den det gör, den endast förwirrar och förwillar. De der "resetildringarne" från O. O:s resa

i Europa, hwilka en tid warit för flera orſaker afbrutne, komma att fortſättas och räcka länge. Wi weta att wåra läſare längta efter dem.

Härmed ware denna ſak Gudi befald.

H.

Den omwände brahminen.

Gongadaß, en brahmin i Oſtindien war länge redan öfwertygad om kriſtendomens ſanning, men banden af hans egen familj och kaſt höllo honom tillbaka från det offentliga bekännandet. Fulla tjugo månader wacklade han hit och dit. Då förde honom en ſjukdom till grafwens rand och i denna nöd lofwade han Gud att om han lät honom åter blifwa friſk, ſkulle han alltid och ewinnerligen bekänna hans namn. Då han tillfriſknat, tillkännagaf han för ſin familj och ſina wänner beſlutet att afſäga ſig ſin kaſt och låta döpa ſig. Alla woro djupt bekymrade deröfwer; alla anſatte och beſwuro honom att afſtå derifrån. Striden war het. För första gången förſamlade Gongadaß familj och wänner omkring ſig. Då de ätit, ſtod han upp och förklarade för dem att han nu wille gå till floden för att låta döpa ſig. De ſtodo upp med honom, ſkyndade efter honom bedjande, att han måtte wända om eller åtminſtone ännu wänta något; om en tid wille också de blifwa kriſtna. Men förgäfwes. Han gick widare. Skaror af hans landsmän följde efter honom, bland dem också två hans ſöner, älſkwärda brahmin-ynglinaar. Då det högtidliga ögonblicket kom, att deras fader ſkulle döpas i den treenige Guds namn, utropade de gråtande: "wår fader är nu död". Hans huſtru och fem barn, ſom innerligt älſkad honom, wände ſig från honom; mötte de honom på gatan ſå gingo de ur wägen för honom; hela hopen af folket beſpottade honom oupphörligt.

Småningom beſegrade han likwäl mångas wrede genom ſitt orubbliga ſaktmod. Hans huſtru och två af hans barn wände ock ſå omſider till honom. Af hans landsmän bildade ſig en liten kriſten förſamling, ſom ſlöt ſig till honom med innerlig kärlek. Han ſåg Guds rike komma till hans fädernestad Monghir, och i en bedjande ſtällning utan något tecken till kamp och ſtrid gick han i frid och ro in i de ewiga hyddorna.

Åſkwädret.

En liten herdegoſſe waktade en gång ſin lilla hjord på fältet, då en förſkräcklig ſtorm utbröt; åſkan rullade och blixtarne föllo tätt rundtomkring honom. Gripen af förſkräckelſe utropade han: "o du min Gud, ſom hitſändt miſſionärerna för att lära oß, rädda mig på det att jag må giſwa mig helt och hållet åt dig". — Han blef oſkadad, owädret gick öfwer och följande dag kom han till miſſionären Caſalis och bad honom om underwiſning i kriſtendomen. Denne lille herdegoſſe är nu lärare wid ſkolan i Thaba-Boſſin, hwareſt han "föder Jeſu lam på gröna ängar och förer dem till friſkt watten".

Allt det I bedjen i bönen, troende, det ſkolen I få.

Matth. 21: 22.

Bönens kraft under förföljelsetiden.

Då förföljelsen mot de kristna bröt lös på Madagaskar år 1885, blef i en stor folksamling under kanonernas dunder den första Mars drottningens befallning tillkännagifwen, att ännu samma månad skulle hwar och en, som deltagit i missionärernas gudstjenst, angifwa sig sjelf. Med döden hotades alla, hwilkas deltagande deri först genom andra upptäcktes. Då sutto en afton några kristna qwinnor tillsammans och wäntade på sina män, hwilka gått till staden för att också angifwa sig såsom kristna. De dröjde länge borta. Under det att qwinnorna tänkte hit och dit och icke wißte sig något råd, sade den ena: "jag har ofta tänkt, att om en förföljelse skulle uppstå, skulle jag ej hafwa någon kraft att bära den". Äfwen de andra klagade öfwer sig sjelfwa. Då kom en kristen wän från en aflägsen del af ön. För honom omtalade de sitt bekymmer. "Har ni läst något Guds ord i dag?" frågade han. "Nej", swarade de; "under förwirringen och då så många främlingar kommo till oß, hafwa wi ännu ej läst något". —"Har ni allwarligt kämpat med Gud i bönen?" frågade han widare. De swarade att de försökt anbefalla sin sak i Herrens händer, men känt sig öfwerwäldigade af fruktan och förlorat all kraft att bedja brinnande. "Då undrar jag icke, sade wännen, att J ären så förskräckta och modlösa; J hafwen underlåtit att anropa honom om kraft, som mäktig är och har lofwat att i nödens tid stärka de sina. Kommen, låtom oß med hwarandra läsa den 46 psalmen. Han tog upp sin psaltare och läste. Derefter knäböjde de och bådo innerligt till Gud, att han måtte stärka och befria dem från deras ångest. Några af dessa qwinnor hafwa stera månader derefter förklarat, att de sedermera knappst försport någon fruktan och att om så någongång skedde, fruktan åter förswunnit efter läsandet af 46 psalmen och anropande af Herren. En af dessa qwinnor såldes till slafwinna till straff för hennes frimodiga bekännelse.

De som wänta efter Herren, de få en ny kraft, så att de skola uppfara med wingar såsom örnar; de skola löpa och icke uppgifwas; de skola wandra, och icke trötte warda.

Es. 40: 41.

Bokanmälan.

Sjette häftet af "Familjealtaret" har utkommit och utmärker sig såsom föregående häfte för prydlighet och godt innehåll. Det requireras hos pastor A. Hult i Chicago och kostar 15 cents exemplaret.

Julskrifter.

Wistrand & Thulin hafwa skaffat sig mycket nätta och wackra "cards", försedda med swensk text; de säljas för wida billigare pris än synnerligen de från Swerige förskrifna. De skola säkerligen glädja alla barn. — Samme förläggare hafwa äfwen tryckt enkla kort, med bibelspråk och werser på båda sidor, lämpliga att insticka i bref. De säljas i packor af 100 och deröfwer.

Erkännanden.

Till lärowerkets underhåll:

In natura:

Syföreningen i Lockport, Ills, ett täcke; Mr Lundahl do 2 gäß; N. J. Eriksen, Moline: 3 bushel äpplen, 3 do potatis och 2 gallon sirap; från Swedesburg, Jowa: 160 ℔ smör; dr T. N. Hasselquist: en kalkon.

Missionskollekter samlade under pastor Hallands missionsresa i norra Jowa:

Till Cent. Bestyrelsen:

Onawa 4.30; Sloan 2.25; Sioux City 3.54; Marcus 2.33; Meriden 1.26; Alta 1.85; Pomeroy 4.47; Monson 1.10; Ft. Dodge 1.10; Gowrie 2.30; Dayton 2.30; Hooks Point 1.57; Boone 2.35; församl. i Swede Point 30.00; förs. i Bergholm 10.00; kollekt tacksägelsedagen i Des Moines 5.75.

Hemmissionen:

Kollekt wid missionsmötet i Creston 2.25; fr. söndagsskolan i Des Moines 3.15; församl. i Ljunghed 4.00.

Till indianmissionen:

Från söndagsskolan i Des Moines 9.37.

Till lärowerkets underhåll:

Församl. i Des Moines, Jowa 86.50.

Till lärowerkets skuld:

Förs. i Des Moines 225.00*); förs. i Stanton 5.00; förs. i Hooks Point 3.00.

Till presidentens lön:

Pastor Dahlstedt 4.00; pastor Telleen 5.00; kollekt i Des Moines 3.25.

Red Oak, Jowa, d. 2 Dec. 1879.

J. E. Rehnström.
Jowakonf. kassör.

Augustana och Missionären

för 1880.

Tidningarne Augustana och Missionären förenade till en weckotidning för Kyrkliga underrättelser, Lärofrågors behandling m. m. Missionsunderrättelser m. m., reqvireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantsamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis. C. G. Thulin.
P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

Fotografier af det nya professorshuset wid Aug. College efter arkitektens ritning säljas till förmån för museikassan för 50 cents, inberäknadt postporto.

Reqvisitioner åtföljda af ligvid torde benäget sändas till

Prof. Josua Lindahl.
Aug. Coll., Rock Island, Ill.

*) Församlingar! Kommen och gören sammaledes. Försummen ej att läsa berättelsen i Aug. o. Missf. på 362 sidan för i år. Den passar för julen.

Swensk Lutherst Kyrkotidning,

som från kyrklig synpunkt behandlar de kyrkliga frågorna i Swerige, förswarar den lutherska läran gentemot olutherska och okyrkliga rikningar, söker motarbeta inflytandet af den mängd reformerta och methodistiska skrifter, som spridas i landet, och meddelar de wigtigaste kyrkliga notiser m. m., kan erhållas genom Wistrand & Thulin, Moline, Ills, till ett pris af $1.00 för helt år, utan widare beswär.

Redaktionen.

Hemåt, "illustrerad tidning för uppbyggelse i hemmet", 3:je årg. 1879, kan hos Wistrand & Thulin reqvireras till $1.25.

Tidningar från Swerige
för 1880.

I likhet med föregående åren mottaga wi prenumeration äfwen för nästkommande året å följande:

Wäktaren	$3.00
Pedagogist Tidskrift	1.50
Theol. Tidskrift	2.00
Hemåt	1.25
Sw. Luth. Kyrkotidning	1.00
Arbetarens wän	0.75
Budbäraren	0.75
Fost. stift. Missionstidning	0.75
Sw. Kyrkans missf. tidning	0.75

De som önska erhålla någon af dessa tidningar, böra insända prenumeration före den 15 Dec., om de skola få sin tidning i ordentlig tid från början.

Moline, Ills, den 25 Nov. 1879.

Wistrand & Thulin.

Rättelse. I nr 49 af Aug. under rubriken "tidningar från Swerige" läses: "Teologist tidskrift 1.00"; bör wara 2.00. "Sw. Kyrk. Missf. tidn. 1.75"; bör wara 75 cts.

Innehåll: Huru skola wi förhålla oß mot wår egen kyrka, sid. 827. — Om nådemedlen och troslifwet, sid. 837. — Stor glädje, sid. 841. — Missionsmöte och kyrkoinwigning, sid. 844. — Hwarjehanda, sid. 846. — Julhunger, sid. 846. — Anmälan, sid. 847. — Den omwände brahminen, sid. 848.

Moline, Ills, 1879.
Wistrand & Thulin's bok- och accidenstryckeri.

Augustana och Missionären.

Weckotidning

för Kyrka och Mission.

F. n. redigerad af

T. N. Hasselquist och C. Olsson samt A. R. Cervin och C. P. Rydholm.

24:de årg. Moline, Ill., Onsdagen den 31 December 1879. N:o 52.

Uppfostringsfrågan

har af flere blifwit widrörd i detta blad och äro ett par artiklar i samma wigtiga ämne ytterligare insända och torde wäl komma att se dagen under nästkommande år. Wi hade tänkt yttra oß sjelfwe, synnerligen öfwer de olika skolorna, med afseende på den skiljaktiga uppfattning af de allmänna statsskolorna, som benägne insändare ådagalagt; men tiden så wäl som rummet har ej än welat medgifwa det. Emellertid intaga wi från tyskan en berättelse, som på ett klart sätt uttalar de grundsatser, som wi anse owilkorligen böra iakttagas wid all uppfostran, om den skall winna framgång, och bedja wi alla wåra läsare noga betrakta denna berättelse och ej försumma att sätta deß regler i utöfning, der uppfostran kommer i fråga. H.

Hur folket i Gitzen uppfostrade sina barn.

Gitzen är en medelmåttigt stor bondgård, som ligger på ett soligt berg. Man kommer ditupp genom en bokskog; intill den gränsar en fruktträdgård, i hwilken frodas nästan endast ädel, god frukt. Ofwanom trädgården står boningshuset. Det är gammalt; tjocka murar och små fönster, dörren är till hälften hwälfd; golfwet är belagdt med röda marmorskifwor. Persiko-träd och winrankor äro spalierade på murens solsida. Egaren till Gitzen och hans hustru äro ett wördnadswärdt äkta par, och deras barn likna de wälansade fruktträden i trädgården. Jag gick ofta dit, åt frukt och bröd tillsammans med Georg, husfadern, och då Therese, hustrun, hade tid, satte hon sig också hos oß. Den äldre sonen skötte åkern och dottern huset; en rask pojke om tolf år gick ännu i skola. Allting i huset tillgick stilla och wänligt, barnen älskade föräldrarne och lydde deras minsta ord.

"Ni har wäl uppfostrat edra barn, Georg", sade jag en gång till honom.

"Allt hitintill har det lyckats wäl, swarade han, "min hustru har troget hulpit mig och Gud har gifwit wälsignelsen dertill".

"I hafwen wäl begynt tidigt", frågade jag.

"Ja, förrän barnen kommo till werlden", sade han. "Jag will säga eder hwarföre. Ni har wißt läst om en Lazarus Gitzner?"

"Ja", sade jag, "om det är densamme som en gång skall hafwa warit hos kejsar Karl i Untersberge; han war rådskrifware i Reichenhalle".

"Ja, just densamme", anmärkte Georg.

"Men hwad har han att göra med eder barnauppfostran?"

"Det skall ni strax få höra", sade Georg; "ni har läst, att någon i Untersberge skall hafwa sagt honom, att han skulle bli ihjälstucken?"

"Ja, jag har läst det".

"Nu trodde han, att han hade fiender i Reichenhall och lemnade derför sin plats och köpte det som nu är min egendom, men som då hörde till domstiftet, och så bodde han här. Från den tiden fick gården namnet Gitzen".

"Nå widare?"

"Ja widare", fortsatte Georg, "rådskrifwaren hade en son, och den uppfostrade han illa, emedan han alltid hade sina tankar i Untersberge, och denne son stack ihjäl sin fader derute på hweteåkern, som I kunnen se härifrån. Det är nu ungefär hundra år sedan. Då jag för tjugu år sedan köpte gården, wille mina slägtingar afhålla mig derifrån; ty, sade de, på den gården blifwa barnen wanligen elaka och der blir olycka. Det följer med huset. Nej, sade min hustru, tro inte det, det följer icke med huset, utan med menniskorna. Man måste uppföda sonen wäl, det är bästa hindret mot förbannelsen. Korteligen, wi köpte huset och flyttade hit. Lazarus Gitzners öde stod alltjemt för mina ögon, och så ofta jag hemkom från åkern talade jag med min hustru derom, och hwarje gång beslöto wi, att de barn Gud wille gifwa oß skulle från sjelfwa begynnelsen uppfödas wäl".

"Nå", frågade jag, "hwad grundsatser hafwen I då uppstält, hwarefter I willen utföra er uppfostran?"

"Wår första grundsats war, **att wi twå alltid skulle hålla tillsammans och wara eniga.** Ty, tro mig, herre, många barn blifwa sjelfswåldiga blott derför, emedan föräldrarne icke alltid hålla fast tillsammans. Det är så wid alla arbeten der twå skola hjelpas åt. Om jag får hwete på åkern och min hustru går dit och får wicker, så blir skörden icke god utan duger på det högsta till mat åt dufworna. Eller, ännu mer, om jag binder upp ett träd som will wäxa snedt, och min hustru går och löser upp bandet, då far trädet åstad åt det orätta hållet igen".

"Ja", sade Therese, "man och hustru måste sjelfwe först rätt sammanwäxa och wara en menniska, innan de kunna uppdraga ett barn rätt. Wi hafwa derför också strax efter bröllopet tagit oß före att rätt lefwa oß in i hwarandra, på det wi noga måtte lära känna oß sjelfwa och utjemna hwarandra, innan barnen kommo. Ty det är icke nog att äkta folk föra sina skåp tillsammans och den ene ser in i den andres skåp; de måste ock ömsesidigt öppna sina hjertan, på det att de må weta hwad deruti är. **Barnen taga alltid något af faderns eller moderns art, och då måste man strax weta hwad man skall förbättra.** Så war min Georg i yngre år ganska snar till wrede, och den äldre sonen hade samma art. Då gagnar det icke att säga: Du är som din fader, nej, man måste strax arbeta deremot, och fadern måste sjelf hjelpa till".

"Ja", tillade Georg, "så är det. Men hos de flesta äkta folk tillgår det gerna

twärtom. I den första tiden då äro de af bara kärlek till hwarandra så blinda och döfwa som tjäderhöns; de tänka icke på att de äro felaktiga menniskor. De äro såsom i ett rus. Men när ruset är öfwer, då börjar jemmern. Då se de intet annat än det dåliga hos hwarandra. Så komma barnen och modern skymfar fadern i gossen, och fadern tager sig sjelf i försvar genom gossen, och så wänder trätan icke åter, och af barnen blifwer ingenting".

"Så föreställde jag mig", sade Therese, "att det warit hos Lazarus Gitzners. Mig angår det icke om det är sant, att han warit i Untersberg hos kejsar Karl, men hwarför har han gått bort från hustru och barn, för att uträtta besynnerliga ting? Hade han flitigt sett in i sitt hjerta, i sin hustrus och sitt barns, så hade han wisserligen erfarit det som warit honom nyttigare".

"Ja", sade jag, "ni har rätt; det är med ett godt äktenskap som med win; den första tiden måste det jäsa och wara skarpt, då blir det efter hand allt mildare. Men då musten bara är söt, så blir den sedan ättika. Det har jag ofta erfarit i werlden. De bästa äktenskapen woro de, i hwilka man och hustru tidigt sade hwarandra sina fel, och de sämsta der de i de första åren alltid lefde som förälskade. Gud har icke instiftat äktenskapet, att menniskorna skola ännu mera förblindas, utan att de skola förbättras. Jag känner en hustru, som i de första åren jemförde sin man med aposteln Johannes, men då jag sedan träffade dem efter tio år, då menade hon att han liknade Barabbas. Jag kände mannen wäl, han war hwarken Johannes eller Barabbas, utan lik sina grannar, med hwilka han umgicks. Detsamma hände ock med hustrun. I de första åren kallade mannen henne: min dufwa, min ros, min majblomma (liljekonwalj); efter tio år talade han om sin krokodil, sin näßla".

"Wi kallade alltid hwarandra", sade Georg, "man och hustru, Georg och Therese, och far och mor".

"Hwad war då er **andra grundsats** wid barnens uppfostran?" frågade jag.

"Jo", sade Georg, "**att barnet måste lyda.** Då wi båda woro ens, så war det icke swårt att få barnet att lyda. Jag tänkte mig det så: all synd uppstår af olydnad mot Gud; ty det kallar jag synd när en menniska gör hwad Gud har förbjudit; eller icke gör hwad han har befallt. Om nu föräldrarne äro Guds ställföreträdare, så är det första, att barnet måste lyda dem. Och der gaf jag icke efter. Jag har ett gammalt ordspråk, som jag alltid sade för barnen: 'Den som will, han gör det; den som icke will, han måste'. Sedan jag några gånger riktigt genomsaltat min förste gosse med riset, sedan behöfde jag blott upprepa ordspråket och peka på riset, och så fick pojken fötter och gjorde hwad jag befallt. Sedan han blifwit större, förklarade jag honom en gång språket. Den första delen, sade jag, angår ditt hjerta, den andra ditt bakläder. Om den första delen är nog, så behöfs icke den andra. Då swarade gossen, att han behöfde icke den andra mera, och sedan behöfde jag blott upprepa första delen om han dröjde".

"Ja, deruti har ni gjort rätt. Med den första delen kommer man icke långt i den första uppfostran; menniskan är af naturen genstäfwig, och dertill än-

nu alltför kötslig. Men man måste bringa det derhän, att man ej alltid behöfwer den andra delen, barnet måste lära att bestämma sig sjelf".

"Det wisade jag min pojke också på en häst. Han kom alltid och gaf mig piskan, då jag skulle köra till staden. En gång lät jag honom sjelf köra. Då hade han brådt om att sätta en snärt på piskan. "Slå inte grålle", sade han till mig, "jag har inte behöft piskan; grålle går, bara man säger till honom; det war så roligt köra honom". "Nå", sade jag, "om ett oförnuftigt djur kan så mycket, så skall wäl ock du kunna det. Det begrep gossen. Wid den tiden hade jag af mjölnaren i Grünbach köpt en ung åsna, och pojken kunde inte sofwa för glädje, han skulle få hemta hem den, och han hade ännu aldrig sett en åsna. "Tag dock piskan med", sade jag, då han gick. "O, far", ropade han, "det behöfs icke, du säger ju att åsnan är så mycket mindre än grålle". "Gör ingenting", sade jag, "tag du blott piskan med, behöfwer du den inte, så mycket bättre". — "Ack", sade han, då han kom hem, "det gör ännu ondt i armen, och jag har haft mycken förtret med åsnan. Om man inte slår henne, så går hon inte". "Således har du ändå slagit den stackars åsnan?" frågade jag. "Ack, far; du må tro jag gjorde det icka gerna; det började hagla, och war rätt kallt, jag hade gerna fört den stackarn i det warma stallet; jag talade så wackert till henne och gaf henne hälften af mitt bröd, men det halp alls icke, piskan måste fram, jag slog henne bara för jag älskade henne". "Så se nu, Hans", sade jag, "lika gerna har jag slagit dig med riset, som du åsnan; jag war ofta ledsen deröfwer, men det måste ske; du hade icke blifwit en lydig gosse, som lydt tillsägelsen. Och derför säger ock den himmelska wisheten: "Den sitt barn kärt hafwer, han näpser det i tid!"

Nu kom Hans hem från åkern; han torkade det solbrända ansigtet och räckte mig handen. Wi påminde honom om åsnan, hwilket roade honom. "På åsnan", sade han, "tänker jag så länge jag lefwer. Man skall wäl inte jemföra menniskor och boskap, men jag känner pojkar, som äro åsnan fullkomligt lika. Jag skrattar alltid åt deras mor, hon tänker att de skola bli lydigare genom wackra ord och smörgås. Om jag påminner henne om min åsna, så blir hon ond och säger: Hennes pojkar äro inga åsnor, och när de bli förståndigare, så skola de wäl lyda; de skola wäl wara tacksamma för hennes kärlek. "Ja", sade jag, "se wäl till, att de icke göra som min åsna. Så länge jag räckte henne bröd, gick hon efter mig; men när jag då war hungrig och trött, tänkte jag: Du har ätit mitt bröd, nu kan du också bära mig ett stycke. Men då jag satte mig upp slog hon bakut, och knappt hade jag satt mig förrän hon satte hufwudet mellan frambenen och kastade af mig."

"Ja, du har fullkomligt rätt Hans," sade jag. "Många gamla mödrar ha sagt mig det med tårar. De otacksamma barnen äro alltid de, som föräldrarna blott gifwit den söta björksaften, men icke låtit dem smaka björkqwistarne".

Hans gick ut, han gick i stallet för att se efter hästen.

"Nå wäl, Georg, hwad hade ni mera för grundsatser wid eder uppfostran?"

"Jo", sade han, "huru skall jag kort

sammanfatta det? Jag hoppas ni förstår mig, om jag säger er, **att wi hafwa gjort oß all möda att lefwa rätt kristligt, och göra barnen till sanna kristna.** Men det kan man icke göra bara med ord; man måste wara en kristen, och då förklara orden sig sjelfwa". "Ni will säga", anmärkte jag, "man måste lefwa kristligt, och då är lefwernet sjelf den bästa utläggning af den heliga skrift, och då tränger det djupt i barnens hjerta".

"Ja", swarade han, "det wille jag egentligen säga. Jag kan inte tåla munkristna, och den menniskan är mig kärare som icke säger något om kristendomen, än den som just talar derom och icke lefwer derefter. I yngre åren köpte jag många unga träd. Då war der en trädgårdsmästare som särdeles berömde ett träd för mig och gjorde ett wäsen derom, som om jag icke wore wärd ett sådant träd. I tredje året fröjdade det mig också mycket, då jag såg deß blad och sköna blommor, och jag lofwade pastorn de första frukterna. Men der blef ej något annat af, än några steniga päron, på hwilka man kunde bita sönder tänderna. Sedan trodde jag den trädgårdsmästaren icke mer, när han berömde sina träd. Nu köper jag icke af honom andra träd än dem jag redan känner till hwad slag de höra, och hwad slags frukter de bära. Lika så bedömer jag menniskor. Folk som alltid talar om sin tro och sin kristendom, kommer mig för som de träd, hwilka hafwa många löf, och fullt upp med blommor; der är sällan mycken frukt. All saften går i bladen. Jag och min hustru hafwa tagit oß en lärdom deraf och aftalat oß emellan att söka hafwa mycken frukt och föga löf i wårt hus. Wi hafwa satt såsom wårt mål, att natt och dag så tala och så lefwa, som om Herren Kristus bodde i huset och säge allt, hörde allt. Han har ju också sagt; hwar twå äro församlade i mitt namn, der är jag midt ibland dem. Detta har jag rätt snart lärt barnen, och det har werkat mer än mycket tal. När de då se, att föräldrarna wandra såsom i Herrens närwaro, då blir kristendomen rätt lefwande för dem. Det ordet har alltid behagat mig mycket, att Gud sade till Abraham: Wandra för mig! Om min son wandrar så inför mig, att jag får se allt hwad han gör, då går det wäl. Och jag lärde så barnen, att så skulle de wandra inför wår Herre Kristus, wår mästare. Men icke blott utwärtes, såsom ögontjenare, utan inwärtes, ty han wet ock hwad uti menniskan är. När min son eller dotter går på besök hos någon bekant, då säger jag blott: Wandra för Honom! — Tro mig, herre, det behöfs icke flera ord." —

"Nej det behöfs sannerligen icke mer", sade jag, "menniskornas alla synder komma derifrån, att de förgäta, att Gud är öfwerallt, och ingenting kan bättre hjelpa att öfwerwinna frestelsen, än den lefwande tanken, att den gode Herren Kristus alltid är nära. Det måste wara ett in i hjerteroten elakt barn, som kan göra illa i sin moders åsyn, och Herren Jesus har dock gjort mer för oß än den bästa moder för sitt barn."

Det war nu afton och jag gick. Solen förgyldе bokskogen, som jag genomwandrade. Huru skön gör solen skogen, tänkte jag, men huru mycket skönare är en familj, som wandrar i kristendomens himmelska ljus!

Från kyrkoinwigningen i Portland och missions-mötet i Forestville Conn.

Med glädje will jag medelst några få ofullständiga drag underrätta från kyrkoinwigningen i Portland och missionsmötet i Forestville. Emedan wi så sällan här i östern hafwa den glädjen att få afskilja och inwiga hus åt Herren, så kännes det så mycket bättre att nu kunna meddela derom.

Redan på lördagen den 22 Nov. woro wi alla bröder inom wårt missions-distrikt samlade i det kära pastorshuset. Pastor Mellander war också omtänksam att på bästa sätt ombesörja, att wi alla bröder fingo bo tillsammans, hwilket kändes rätt ljufligt. Glädjande är det ock, att wi känna oß såsom bröder i Kristus, innerligt förenade, ens till sinnes, och följaktligen föra wi alla lika språk, ett wißt ljud. Wåra motståndare må kalla oß för legoherdar, tysta hundar och dödstockar, eller hwad mera hederstitlar, smädenamn, de behaga gifwa oß; wi äro icke beroende af eller wilja fästa oß wid deras wittnesbörd, Guds wittnesbörd är större och derpå wilja wi aktgifwa. Men det är icke om dylika saker jag har fått uppdrag att meddela, utan om kyrkoinwigningen och missions-mötet, hwarföre jag skyndar till det gifna ämnet.

Söndagsmorgonen den 23 kl. 9 woro wi samlade i den rätt nätta och wackra kyrkan, som är 52 fot lång och 31 fot bred. Kyrkan war nästan till trängsel fyld af åhörare. Allt wittnade om stundens högtidlighet, och den war ock både högtidlig och gripande. Inwigningstalet hölls af pastor Lindberg, som till text walt Luce 2: 27—32. Sedan talaren genom en kort inledning frågat församlingen, hwarföre den byggt en kyrka, samt påpekat flera bewekelsegrunder för en kyrkas uppförande som dock icke äro rätta bewekelsegrunder, walde han till ämne: **Nyttan af en kyrka.** Det anfördes att gudfruktige och salighetssökande själar hafwa alltid wärderat den plats, der de kunnat samlas för gemensam uppbyggelse. Såsom bewis anförde talaren David, som i hänförande ordalag talar om Herrens hus i Ps. 27: 4, der David säger: "Ett beder jag af Herren, det hade jag gerna; att jag i Herrens hus blifwa må i alla mina lifsdagar, till att skåda den sköna Herrens gudstjenst och besöka hans tempel."

Likaså kände de första kristna behof af samlingsrum för gemensam uppbyggelse, fastän de, såsom talaren sade, "under martyrdomens blodiga tid ofta fingo begagna för sina gemensamma möten skogen eller katakomberna till kyrka". Först påpekade talaren nyttan af en kyrka, på den grund att wi i densamma på ett tillbörligt sätt kunna hafwa Herrens sköna gudstjenst, och wisade huru upplyftande det är, då kristna gemensamt i en "chorus" uppstämma tack och lof till sin Skapare, Återlösare och Heliggörare. Man känner sig understundom förflyttad till himlens förgårdar, och tidens oro och buller förglömmes. Själen dricker fulla drag under loffången och wälsignelsen och man fattar psalmistens ord, när han säger: "Huru lustiga äro dina boningar, Herre Zebaoth! Ty foglen har funnit ett hus och swalan sitt bo, der de sina ungar lägga, nemligen ditt altare

Herre Zebaoth, min Konung och Herre". När hjertat så uppfylles af Herrens godhet och frid, då känner man djupt nyttan af ett samlingsrum. — En kyrka, fortfor talaren, är widare nyttig derigenom, att den är en samlingsplats. Wi behöfwa mötas för att uppbygga hwarandra på wår allra heligaste tro. De kristna böra ej som eremiter, munkar och nunnor wandra för sig sjelfwa, utan sluta sig tillsammans för att i slutna leder och i en tät kolonn anfalla djefwulens härar och bestorma hans fästen; ty enighet och gemensamhet gifwer styrka.

Kyrkan är af största wärde derföre, att man i templet finner Jesus. Simeon kom till templet och fick Jesus i sin famn. Hade han stannat hemma, så hade han aldrig fått sin önskan uppfyld. Wi hafwa löftet om att hwar två eller tre äro församlade i Herrens namn, der är han midt ibland dem. I kyrkan komma wid hwarje gudstjenst flera personer tillsammans i Jesu namn, och wi kunna wara öfwertygade, att Jesus, wår Frälsare, är närwarande.

I kyrkan kunna wi således träffa Herren, och behöfwa icke fara upp i höjden utan blott samlas i Herrens tempel. Der predikas hans heliga ord, der ätes Jesu lekamen och drickes Jesu blod, der är den helige Ande närwarande, för att werka hos syndare den bättring som är inför Gud och den tro som är till wår Herre Jesum Kristum, ja, "detta är ett heligt rum; här bor wisserligen Gud". — Talaren sade widare: att kyrkan är nyttig på den grund, att man der finner ljus till upplysning. I templet lyser Guds ljus, då ordet predikas. Guds ord belyser alla frågor. Ordet belyser wårt hjerta och Guds hjerta. Guds ord är en lykta, som sprider sken öfwer lifwets mörka stigar, ja öfwer dödens mörka dal och låter se glimtar af Fadershuset; och framförallt belyser ordet den nya och lefwande wägen genom Jesu blod. Jesus på korset, Guds Lam, wår Goel möter oß ständigt i Guds ord. — Kyrkan är äfwen nyttig och en passande plats för alla kyrkliga handlingar. Dop, wigsel och begrafningar böra, så widt möjligt är, ske i kyrkan.

Slutligen antydde talaren att kyrkan till och med som byggnad för gudstjenst är nyttig deruti, att den är "ett wittnesbörd om Guds godhet mot eder" (församlingen), samt uppmanade de församlade att hemta några andeliga lärdomar af sjelfwa byggnaden. Tornet bör lyfta tanken mot höjden till Fadershemmet. — Dörren bör erinra oß att förlåten är remnad, så att wi icke blott hafwa fri ingång till helgedomen, utan också till det allra heligaste i himmelen. — Altaret bör påminna oß Herren Jesus, det rätta påskalammet, offrad för wåra synder. — Predikstolen bör erinra oß om wigten af Guds ords hörande och görande.

Inwigningsakten slutade med sjungande af ps. 272.

Derefter höll pastor Linell ett kort, men till hjertat gående skriftetal. Till text hade han walt Joh. 6: 37. Han påpekade twenne betydelsefulla sidor af texten, nämligen: Huru Fadren gifwer syndare åt Jesus samt huru Jesus emottager syndare.

Öfwer dagens evangelium predikade undertecknad. Efter predikans slut samlades wi omkring Jesu bord och åto hans wälsignade lekamen och drucko hans dyra blod. Glada och tacksamma

till wår käre Gud för denna dyrbara nådestund samt styrkte och wederqwickte till wåra själar begåfwo wi oß till det kära presthuset, hwarest ett rikt bord stod dukadt med Herrens lekamliga gåfwor. Men wi fingo icke stanna i presthuset så länge, ty många hade åter samlats i det nya templet för att höra Guds ord. Denna gång att höra en predikan på engelska af studeranden Petri från Filadelfia. Flera amerikaner woro äfwen närwarande. På ett mycket träffande sätt och med flera skriftbewis skildrade predikanten "tabernaklet" under gamla testamentet såsom en förebild af den stridande och segrande församlingen.

Kl ½8 samlades wi åter i kyrkan för att installera församlingens pastor. Installationstalet höll pastor Lindberg, som walt till text Jeremias 1: 9—12. Först framhölls det tröstande, under pastoralwårdens swårigheter, att wara förwissad om, att man blifwit af Herren insatt uti embetet, och den, att en lärare icke blott är församlingens tjenare, utan också Guds. En pastor tjenar församlingen på samma sätt som en herde tjenar hjorden; och som hjorden är Herrens, så är en pastor egentligen Guds tjenare. Han predikar derför icke sina egna ord, utan Herrens. — En lärares arbete, sade talaren, är dels ett upprycknings- och förstörelsearbete och dels ett uppbyggelse- och planteringsarbete. Werldslig öfwerhet och menniskor i allmänhet fråga blott efter yttre redlighet och ärbarhet, men Herren är icke nöjd allenast med en yttre redlighet, han frågar också efter en inre, efter hjertats beskaffenhet. En predikant måste sönderbryta och upprycka det onda med rötterna. Han måste gå till hjertat, ty det är sjelfwa källan hwarur det onda utflödar. Men för att kunna utföra detta af Herren gifna uppdrag, måste han känna Gud och den han sändt, Jesum Kristum, samt ega sjelfkännedom och menniskokännedom. En lärares arbete är också ett uppbyggelsearbete. Men när det gäller bygga, så är det af största wigt att utröna grundens beskaffenhet, på hwilken skall byggas. Bygges det ej på den säkra och fasta grunden, som är klippan Kristus, så skall hela byggnaden ramla, fastän den kan synas för menniskor rätt tilldragande, pålande och ståtlig.

En lärares lefwerne är också af stor wigt, sade talaren Han bör i allting wara punktlig och bestämd. Kommer en lärare wanligen för sent till kyrkan eller andra embetsförrättningar, så hafwa hans predikningar till sin werkan förlorat många procent; och församlingen skall aldrig få den wederbörliga aktningen för honom, utan ha i skall bli betraktad som en "slarfwer", hwilken icke är att sätta mycken lit till. Han bör, såsom en författare säger, wara "öppen som ett barn, fast som en man, wis som en gubbe".

Slutligen påpekades ock några af församlingens pligter mot sin lärare. Församlingen skulle, såsom Aaron och Hur, genom trogna och innerliga förböner uppehålla armarne på läraren. Wille de göra lärarens arbete tungt, tryckande och nedslående, ja, rentaf dödande, så skulle de utebliswa från de allmänna gudstjensterna, baktala och förklena honom och hans arbete, icke besöka honom i hans hem samt wara försumliga med bidrag till att uppehålla församlingen, och de skulle få erfara att deras åsyftade mål icke förfelades.

Wille de deremot glädja och uppmuntra sin lärare, så skulle de wara trogna bedjare, flitige kyrkobesökare samt se till att läraren hade sitt dagliga bröd, och wälsignelsen af ett sådant beteende skulle komma både församlingen och läraren till del.

Efter installationen gåfwo wi församlingen tänkespråk, hwarefter wi begåfwo oß till wärt nattherberge. Må Herrens ord, som under dagen blef förkunnadt och som fortfarande kommer i detta tempel att förkunnas, få bära rika frukter uti många hjertan!

Följande dagen reste wi till Forestville, hwareft missionsmötet öppnades kl. ½8 e. m. med predikningar af pastor Lindberg och undertecknad. Mötet fortsattes näftföljande dag och begyntes kl. 9 f. m. med en kort bibelbetraktelse af studerande Petri. Till samtalsämne waldes: "Hwad är en Kristi församling". Det påpekades, att Kristi kyrka eller församling är en gudomlig inrättning. Herren Gud sjelf har genom sitt allwisa råd grundat en församling på jorden. Den nyteftamentliga församlingen stiftades på den första pingstdagen efter Kristi himmelsfärd, men den gammalteftamentliga stiftades, då Herren utwalde Abraham till stamfader för sitt egendomsfolk och för den i paradiset utlofwade Messias. Församlingen är således icke en mensklig inrättning, en "societet", utan en Kristi nådesanstalt, genom hwilken Jesus will samla och frälsa syndare. Inom denna Guds församling, som är ett Bethesda, en Guds barmhertighetsinrättning, hwareft Jesus besöker sina sjuklingar, wäxer ogräs och hwete tillsammans intill skördetiden eller werldens ände. Såsom bewis derför anfördes Matth. 13: 24—30, 47—49. Dertill anfördes, att Paulus kallar den korintiska församlingen för "Guds församling" (1 Kor. 1: 2), fastän inom den förekom mycken uppenbar synd, ja synd, som till och med war oerhörd bland hedningarne (1 Kor. 5: 1). Afwenså förekommo partier, oreda och kärleklöshet wid deras kärleksmåltider eller nattwardsgångar (1 Kor. 11: 17—22) Många skulle i wåra dagar utan något betänkande döma en sådan församling som en ogudaktig "bundt" från hwilken man borde fly; likwäl kallar Paulus den för Guds församling. Och wi tro att Paulus egde större ljus och klarare blick i Guds rikes hemligheter än wåra dagars "store". Derföre säga wi: att wi tro (icke se eller räkna), att en helig, allmännelig kyrka finnes. Och denna heliga kyrka utgöres af alla troende som äro i Kristo Jesü, de må tillhöra hwilket samfund som helst, samt räknar sin tillwaro från werldens begynnelse och sträcker sig in i sjelfwa himmelen. Guds församling finnes der, hwareft Guds ord rent och klart predikas och således fattiga syndare bjudas att komma till Jesus. Med att "rent och klart predika" menas icke allenaft att något gifwes som upprör wåra känslor, utan hufwudsakligen att wi införas i allt Guds ord, lag och evangelium, hwad Kristus är och hwad han gjort för syndare. Dermed säga wi icke, att Guds ord, för att der skall wara en Kristi församling, måste fullkomligt predikas. En menniska kan wara stympad, hafwa blott en arm eller en fot och är likwäl en menniska; men är hufwudet borta, då är det slut med lifwet. Så ock med en församling. Den kan hafwa sina fel både i lära och lefwerne och ändå

wara en Kristi församling; men äro frälsningens grundartiklar afhuggna, förnekade, såsom Kristi gudom, uppståndelsen, ewighetsstraffen, försoningen i Kristi död, rättfärdiggörelsen af nåd genom tron för Kristi skull, då äro sådana pulsådror afskurne, att det kristliga lifwet måste befaras saknas. Slutligen yttrade en talare: wi wilja icke hwarken locka eller twinga någon att blifwa lutheran, wi wilja blott wisa att wi icke hafwa skäl att lemna wår församling och derigenom splittra krafterna.

På eftermiddagen samtalades öfwer 1 Joh. 1: 8. Samtalet öfwer denna wers fördes rätt lifligt, men som jag redan warit alltför mångordig, så will jag lemna det och sluta. Will blott tillägga, att rätt många Foreströllebor togo lislig del i samtalet, hwilket kändes uppmuntrande. Gud wälsigne dem, det ord som der utsäddes och oß alla för Jesu skull!

C. F. J—n.

Till Barnhemmets i Mariedahl wänner och wälgörare.

Såsom I weten är nu den omtalade farmen inköpt. Direktionen har ock redan gått i författning med anskaffande af arrendator och lämplig föreståndare. Åtskilliga små wärnlösa barn wänta redan på hemmets öppnande. Saken går alltså framåt, och werket är Herrans, derför skall det ej duka under. Emellertid har barnhemsdirektionen beslutat anskaffa små kort med afbildning af barnhemsfarmen å ena sidan och en liten subskriptionslista å den andra. Dessa kort äro affedda att utdelas bland barnen och ungdomen inom Kansaskonferensen. Direktionen rekmomenderade, att de skulle utdelas wid julfesterna i de olika församlingarne under den instundande julhögtiden. Dessa kort afsändas i dag till wåra församlingar, och hoppas wi, att de med wälwilja och offerwillighet blifwa emottagna. Låten barnen och ungdomen begagna dem, såsom det har skett förut i Illinois. Låtom oß alla gifwa en skärf och slutsumman skall blifwa större än wi wäntat. Penningar behöfwas till den 1 Mars, då första delen af löpesumman skall utbetalas. Wi hoppas, att wi dopßförinnan skola fått glädja oß åt rika bidrag från alla håll. Herren will äfwen under julen, under julfröjden likſom hwiska till oß och säga: Tag detta barnet och amma mig det upp, jag will löna dig.

Alla penningar sändas till kassören, hr **John Rodell, Smoky Hill, Mc Pherson Co., Ks.** och alla "money orders" göras betalbara i Lindsborg.

Lindsborg d. 16 Dec. 1879.

Å Direktionens wägnar
Carl A. Swensson.
p. t. Sekr.

N. B. Pastorer, hwilka hafwa mer än en församling eller hwilka nyligen flyttat från sina forna platser, torde tillse insamlingen äfwen i sådana församlingar.

Hwarjehanda.

Kärt julbesök. Wi hafwa ej låtit rummet i Aug. o. M. upptagas af långa eller många berättelser om "surprise parties", som många af wåra pastorer haft nöjet mottaga i sina hem; wi kunde annars haft ej så litet att berätta rörande ett, som wederfors undertecknad sjelf för en liten tid sedan. Wi wilja dock

här omnämna ett nytt, som ej så litet gladt äfwen oß. Pastor Erlander i Burlington, Jowa, oroades en afton i weckan före jul af nästan hela församlingen, som begärde få inträde i hans hus sent på aftonen. Det blef nu ej tid till att sofwa, med alla rummen fulla af folk. Fruntimren serverade kaffe m. m. under det sånger der och hwar afsjöngos. Emellertid inpraktiserades en ny "kokstove" i köket, hwarjemte en ej ringa summa i kontanta penningar öfwerlemnades den förwånade pastorn, som ej kunde annat än känna sig glad öfwer den kärlek och det förtroende, hwaraf han förnam så tydliga prof. Helt wißt wille församlingen (och ej så få utom den) uppmuntra sin lärare att under ett kommande år bruka Andans swärd till att sarga så wäl som evangelii balsam till att hela det sargade. H.

— Wi hafwa erhållit underrättelse från bokhandeln i Chicago, att de 5000 ex. af wår nya katekes, som blifwit tryckte och bundne, redan äro åtgångne, samt att många requisitioner äro inkomne, som ej kunnat fyllas. Naturligtwis will direktionen genast ombesörja tryckningen af andra 5000 ex. och kunna de wara att förwänta om ett par weckor in på det nya året.

Årsstämmorna.

Som dessa förekomma på nyårsdagen eller strax derefter, kan det wara tillbörligt att wi yttra några ord om dem. Ehuru det wid desamma går helt naturligt och mensklig till, kan dock en helt olika anda göra sig gällande under öfwerläggningarne och wid besluten, stundom en ande, som kränker och gnager på det rätta församlingssinnet och medwetandet samt förswagar eller helt förlamar de goda krafter, som arbeta på och bedja för församlingens wälfärd. Det är derför angeläget för hwarje församlingsmedlem att han pröfwar sig sjelf, innan han begifwer sig till årsstämman, huruwida han har församlingens rätta andliga wälfärd om hjertat, icke af ondska eller afund drifwes att kämpa för eller emot något förslag eller samlar sig ett parti för att få igenom sina egna planer och förslager. We den som ledes af dylika sjelfwiska bewekelsegrunder! Naturligtwis kunna meningarne wara delade eller olika rörande förekommande frågor; ej heller är annat att wänta, än att hwar och en tycker sin mening wara den rätta och sitt förslag det bästa. Men hwar och en bör ock ihågkomma, att andra tycka precis detsamma om sina, och derför bör man ödmjukt böja sig under det beslut som winner de flesta rösterna, äfwen om man fruktar att det kan blifwa skadligt i sina werkningar, endast det icke uppenbarligen strider emot Guds ord samt församlingens bekännelse och ordning.

Ett af de wigtigaste göromål för en stämma är walen af diakoner och trustier. På beskaffenheten af dessa män beror i hög grad församlingens framåtgående under den tid de hafwa att tjena. Hafwa de det rätta sinnet och i tron och kärleken sköta sitt kall, skola de uträtta mycket godt. Derför får man se till att män wäljas, icke på grund af deras rikedom, om de icke äro andeligen fattige (rike), ej heller för andra yttre orsakers skull, utan för deras tro och wisa nitälskan, samt fasthet i bekännelsen och tillgifwenhet för församlingens ordning. Äfwen andra embetsmän, såsom orgelnist, skollärare och kyrkwaktare, böra wara kristna emedan de hwar på sin plats kunna bidraga till uppbyggelse. (Som det nu anmäles, att ingenting mer ingår i årets slutnummer af A. o. M., nödgas wi här afbryta, huru mycket wi annars kunde hafwa att säga i det wigtiga ämnet). H.

"Böneweckan" 1880.

Den Evangeliska Allianſen har föreſlagit följande ämnen för den ſtundande "böneweckan":

Söndagen den 4 Januari. — Predikan öfwer "Fullheten af frälsningen i Kriſto".

Måndagen den 5 Januari. — Tackſägelſe för undfångna wälgerningar under det flydda året ſamt bön om deras fortſatta åtnjutande.

Tisdagen den 6 Januari. — Syndabekännelſe och förödmjukande inför Gud.

Onsdagen den 7 Januari. — Bön för Kriſti kyrka — deß tjenare, om deß tillwäxt i nåd och om deß utwidgande; om mera liſaktighet i kriſtendomen i hela wårt land.

Torsdagen den 8 Januari. — Bön för den kriſtliga uppfoſtran — för familjerna; läroanſtalterna; för ſöndagsſkolor och kriſtliga föreningar.

Fredagen den 9 Januari. — Bön för nationerna — regenter och underſåter; om fred och religionsfrihet.

Lördagen den 10 Januari. — Bön för inre och yttre miſſioner; om Andens utgjutande öfwer allt kött, och om werldens omwändelſe.

Slutord för året.

Wi hade wißt tänkt inryckt ett längre afſkedsord, ſom wäl ock kunnat wara på ſin plats. Wi hafwa wandrat tillſammans med wåra läſare ett helt år och derunder utbytt tankar och meddelat hwarandra hugſwalelſer, ſom wäl bör göra att wi bättre känna hwarandra och ej ſå lätt kunna ſkiljas. Utgifwarne af Auguſtana och Miſſionären hafwa önſkat att leda, uppmuntra och ſtärka i det till ſaligheten hörande; hafwa wi häruti ej warit alla till behag, ſå är det wäl ej mer än hwad ſom inträffar med all werkſamhet, äfwen om den ligger i ſtarkare händer än wåra. Wi äro ſjelfwe minſt nöjde med wårt arbete ſåſom utgifware; men wi hafwa haft en faſt grund att ſtå på och wi hafwe ſökt låta wår baſun gifwa en beſtämd ton, hwilket wi tro är juſt hwad wi i denna tid behöfwa, på det wi må ſtiga wiſſa ſteg med wåra fötter och icke halta ſåſom ofärdige, utan heldre helbregda warda. Hafwen I nu under året funnit hwarjehanda i wårt blad bidragande härtill, ſå tacken Gud derför, och bedjen om mera nåd, ljus och frimodighet åt utgifwarne, att de må gå fram i Herrans Zebaoths kraft och kämpa hans ſtrid i hans namn! Må det nya året, 1880, blifwa för oß alla ett wälſignadt år, hwadhelſt det ock må föra med ſig!

Red.

Auguſtana och Miſſionären

för 1880.

Auguſtana och Miſſionären weckotidning för Kyrkliga underrättelſer, Lärofrågors behandling m. m. Miſſionsunderrättelſer m. m., reqwireras hos undertecknad till $1.60. Pris till Swerige för ett ex. $2.00. Till prenumerantſamlare lemnas hwart 7:de ex. gratis.

C. G. Thulin.

P. O. Drawer 379. Moline, Ills.

Erkännanden

fingo ej rum i detta n:r.

Moline, Ills, 1879.
Wiſtrand & Thulin's bok- och accidenstryckeri.